This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

AN ENGLISH-WELSH PRONOUNCING DICTIONARY,

WITH

PRELIMINARY OBSERVATIONS ON THE ELEMENTARY SOUNDS OF THE ENGLISH LANGUAGE, A COPIOUS VOCABULARY OF THE ROOTS OF ENGLISH WORDS, AND A LIST OF SCRIPTURE PROPER NAMES.

GEIRIADUR CYNANIAETHOL

SEISONEG A CHYMRAEG,

YNG NGHYD A

SYLWADAU RHAGARWEINIOL AR SEINIAU EGWYDDOROL YR IAITH SEISONEG, LLECHRES O'I GWREIDDEIRIAU, A GEIRFA O ENWAU PRIODOL YSGRYTHYROL.

GAN

WILLIAM SPURRELL.

[TRYDYDD ARGRAFFIAD.]

CAERFYRDDIN: WILLIAM SPURRELL.

MDCCCLXXII.

STANFORD JUNIOR
LIBRARY
UNIVERSITY.

A 13041

CARMARTHEN: WM. SPURRELL, PRINTER.

PREFACE TO THE THIRD EDITION.

THE interval which has elapsed since the publication of the second edition of this Work has afforded opportunities for the collection of numerous useful terms, which have been inserted in their proper places throughout the volume. On a minute examination of its pages, it will be found that a very considerable number of both English and Welsh words have been added, for which space has been found by a further resort to those technical contrivances which a practical acquaintance with the art of printing has suggested.

Carmarthen, July 1*st*, 1872.

PREFACE TO THE FIRST EDITION.

In compiling the Work now offered to the public, the principal object aimed at has been to compress into the volume as much useful matter as the limits contemplated would admit of. The formation of a complete vocabulary of English words has not been attempted. Indeed, as every living language is in a state of transition, some of its words becoming obsolete, and new terms being constantly added, such a production if desirable would be impossible.

It would have been an easy task to extend the Work to double its present size, without in any material degree increasing its utility, by the insertion of large classes of derivatives presenting no difficulty or irregularity in their orthography, pronunciation, or translation. By the omission of such words, space has been left for the introduction of a great number of modern terms, and for a careful notice of numerous anomalies in etymology and orthoepy, a feature which distinguishes the present Work from those which have preceded it. The compiler has also availed himself of various typographical expedients which have enabled him to comprise in 435 pages matter which would otherwise have occupied about 470.

In the preparation of this, the only English-Welsh Pronouncing Dictionary that has appeared, twenty-one dictionaries of authority have been constantly referred to; and in cases of disputed pronunciation, a general but by no means a servile deference has been paid to the authority of Smart, whose elaborate and comprehensive work is undoubtedly the best reflex of the customary pronunciation of educated English speakers, the true criterion of correct English orthoepy.

Carmarthen, August 16th, 1850.

PREFACE TO THE SECOND EDITION.

The favourable reception given to the first edition of this Work has induced the compiler to issue a second, revised with much care and labour.

The system of condensation adopted in the former volume has been carried out to a much greater extent in that now before the reader, which, though lower in price, and of a size more suitable for a manual, is much enlarged as regards its contents, and comprises, besides a copious list of Scripture Proper Names now appended, several thousand useful additions interspersed through its pages.

-marthen, Feb. 12th, 1861.

THE

ELEMENTARY SOUNDS

OF THE

ENGLISH LANGUAGE.

---

§ 1. THE elementary sounds of the English language are thirty-eight in number.

§ 2. The English alphabet used to represent these sounds contains only twenty-six letters, and exhibits the following imperfections:—

(1.) A great many English letters have more than one sound each; as, *c* in *cot* and *cell*; *s* in *so*, *is*, *sure*, and *measure*.

(2.) Frequently different letters stand for the same sound; as, *c* in *cat*, *k* in *kin*, *q* in *quick*.

(3.) Sometimes two letters represent a single sound; as, *sh* in *shall*, *th* in *thin* and *this*, *ng* in *sing*.

(4.) Sometimes two sounds are represented by a single letter; as, *u* in *tune*, *x* in *fox*, *j* in *jar*.

(5.) Letters are often mute, that is, they are found in the written words, but not in the spoken; as, *b* in *lamb*, *c* in *victuals*, *g* in *sign*, *p* in *psalm*.

(6.) Occasionally sounds are heard in words which, when written, have no character to represent those sounds; as, *g* in *stronger* (strong*g*er).

§ 3. Hence, it will be convenient to employ in the following pages a few distinctive marks not found in the English alphabet.

§ 4. The following is a list of the English elementary sounds, with the characters which will be here used to represent them.

Characters.	Examples of the sounds.	Characters.	Examples of the sounds.	Characters.	Examples of the sounds.
(1.) ŵ	*oo* in *cool*	(14.) R	*r* in *fare*	(26.) d	*d* in *done*
(2.) w	*oo* in *cook*	(15.) h	*h* in *hot*	(27.) s	*s* in *so*
(3.) ō	*o* in *more*			(28.) z	*z* in *zone*
(4.) î	*i* in *pique*	(16.) p	*p* in *put*	(29.) n	*n* in *name*
(5.) i	*i* in *pin*	(17.) b	*b* in *bad*	(30.) sh	*sh* in *shall*
(6.) ê	*e* in *there*	(18.) wh	*wh* in *where*	(31.) zh	*z* in *azure*
(7.) e	*e* in *then*	(19.) w	*w* in *well*	(32.) l	*l* in *law*
(8.) â	*a* in *father*	(20.) m	*m* in *man*	(33.) r	*r* in *row*
(9.) a	*a* in *fat*	(21.) f	*f* in *for*	(34.) yh	*hu* (yhŵ) in *humid*
(10.) ô	*o* in *cord*	(22.) v	*v* in *vow*	(35.) y	*y* in *yes*
(11.) o	*o* in *cot*	(23.) th	*th* in *thick*	(36.) k	*k* in *kill*
(12.) û	*u* in *curve*	(24.) TH	*th* in *this*	(37.) g	*g* in *gig*
(13.) u	*u* in *cut*	(25.) t	*t* in *ton*	(38.) ng	*ng* in *sing*

§ 5. This scheme differs in some particulars from the arrangements adopt in other works on the subject, the writer being unable to acquiesce entirely any of the systems hitherto propounded.

§ 6. The sounds are here arranged in a natural order, beginning in each division with those sounds produced in the anterior part of the mouth, and ending with those formed most internally.

§ 7. The sounds are usually divided into two classes: vowels and consonants. The first thirteen sounds in the list are vowels; the last twenty-three are consonants. The sounds R and h, however, are anomalous; h being an unarticulated aspiration, and R an obscure sound partaking of the nature of both vowel and consonant (§ 23).

VOWELS.

§ 8. The vowels* are clear open sounds of the voice alone. They are very irregularly represented in the established system of orthography. The following examples of the various letters and combinations employed for this purpose will give an idea of the perplexity arising from this source:—

Sound	Represented by
ẇ	*oo* in *cool*, *o* in *to*, *ou* in *through*, *eu* in *rheumatism*, *ew* in *threw*, *u* in *sure*, *ue* in *true*, *ui* in *cruise*, *oe* in *shoe*, *œu* in *manœuvre*, *wo* in *two*
w̆	*oo* in *cook*, *u* in *pull*, *ou* in *could*, *o* in *wolf*
ō	*o* in *more*, *oa* in *roar*, *oo* in *door*, *ou* in *pour*
ī	*i* in *pique*, *e* in *me*, *ee* in *seen*, *ea* in *sea*, *ei* in *seize*, *ie* in *field*, *æ* in *Cæsar*, *œ in phœnix*, *y* in *any*, *ay* in *quay*, *ey* in *key*, *eo* in *people*
i	*i* in *pin*, *e* in *England*, *u* in *busy*, *y* in *system*, *ui* in *build*, *ee* in *breeches*, *ie* in *sieve*, *o* in *women*
ê	*e* in *there*, *a* in *mare*, *ai* in *stair*, *ea* in *pear*, *ei* in *heir*
e	*e* in *then*, *ea* in *head*, *u* in *bury*, *eo* in *leopard*, *ei* in *heifer*, *ie* in *friend*, *a* in *many*, *ae* in *Michael*, *ai* in *said*, *ay* in *says*
â	*a* in *father*, *au* in *jaunt*, *ea* in *heart*, *e* in *clerk*
a	*a* in *fat*, *ai* in *plaid*
ô	*o* in *cord*, *a* in *all*, *au* in *cause*, *aw* in *awl*, *awe* in *awe*, *oa* in *broad*, *ou* in *ought*
o	*o* in *cot*, *a* in *wash*, *au* in *laurel*, *ou* in *trough*, *ow* in *knowledge*
û	*u* in *curve*, *e* in *serve*, *i* in *bird*, *y* in *myrrh*, *ea* in *learn*, *eu* in *amateur*, *o* in *work*, *ou* in *scourge*
u	*u* in *cut*, *o* in *son*, *oe* in *does*, *ou* in *tough*, *oo* in *flood*, *wo* in *twopence*; in conjunction with w, *o* in *one*

§ 9. There are two classes of vowels: open and stopped. Open vowels are those which have a full uninterrupted sound. Stopped vowels are those the sound of which is interrupted or stopped by a succeeding consonant. With the exception of ō, which has no corresponding stopped sound in English, the vowels may be arranged in pairs; thus:—

Open ... ẇ cool ... ō more ... ī pique ... ê there ... â far ... ô north ... û curve
Stopped .. w̆ cook ... —— ... i pick ... e then ... a fat ... o not ... u cut

§ 10. Of these vowels ô is the most open, and ī the most confined; ẇ partakes most of the labial character, and û most of the guttural; ī requires the greatest effort in pronouncing it, and û the least, the organs when in a state of rest

---

* In the first edition of this Dictionary, the characters

ā ē ī ō ū w̄, ă ĕ ĭ ŏ ŭ w̆, ô, a i o u

were employed to represent the vowels where the following are now used—

â ê ī ô û ẇ, a e i o u w̆, ō, ä ï ö ü.

The present plan has the technical advantage of necessitating the use of fewer accented letter[illegible]sed are available for other purposes. The letters *a*, *e*, *i*, *o*, *u*, too are [illegible]nt their usual sounds, while the diæresis does not unnatur[illegible] nature of the diphthong which it marks (§15).

being in the position required for pronouncing it: hence û is not unfitly called the *natural vowel*.

§ 11. The vowel ō is nearly allied to ẅ; but the passage at the lips is more confined in the latter. ê and î have a similar resemblance, the passage between the tongue and the palate being more contracted in pronouncing î.

§ 12. In pronouncing ẅ and ō, the interior of the mouth is in just the same state as in pronouncing ô and â, but the lips are brought closer together. The French *u* and *eux*, which so much puzzle Englishmen, bear the same relation, the former to î, and the latter to ê or perhaps to û.

§ 13. The stopped vowel a, as it is usually pronounced by Englishmen, is not the exact correllative of â, but rather of a peculiar pronunciation of the Welsh *long a* heard in Montgomeryshire, and intermediate between ê and â.

§ 14. Orthoepists differ much in their opinions as to the vowel sounds, and as to the relations of those sounds to each other. Their disagreement very frequently arises from the fact that the sounds of the different pairs are often represented by different letters. Thus, the relationship between ô and o, is often lost sight of when they are respectively represented by *aw* and *o*. as in *bawl* and *not;* but it is quickly recognized when both sounds are represented by the same letters, as in the words *north* and *not*, *walnut* and *wallet*, *quarter* and *quality*. Under these circumstances an error of an opposite nature is often committed. Reid, for instance, makes no distinction between the open vowel sounds represented by *a* in the words *quarter*, *squall*, and *walnut*, and the stopped sounds represented by the same letter in *quality*, *squat*, and *wallet*, and in many other similar cases in which the distinction is marked by Smart, Walker, Knowles, Sheridan, Worcester, and other authorities. Craig pretty nearly coincides with him, but he distinguishes between the sound of *a* in *squat* and that of *a* in *wattle* where no difference exists. The sounds ê and e, and î and i, are for the same reason liable to be improperly classified.

DIPHTHONGS.

§ 15. When two vowels coalesce, and are sounded together in one syllable, the combination is called a diphthong. There are six diphthongs (§ 27), which will be thus represented here :—ä, ï, ö, ü, ôî, ûẅ (§ 8, *note*). Four of them are the names of four letters usually supposed to represent so many simple sounds.

§ 16. (1.) ä is represented by *a* in *mate*, *ai* in *pail*, *ei* in *eight*, *ay* in *pay*, *au* in *gauge*, *ea* in *great*, *ao* in *gaol*, *ey* in *survey*. This diphthong is by English orthoepists generally, treated of as a simple sound. The distinction they make between *stayer* (one who stays) and *stare* (to gaze), is simply making one a word of two syllables and the other a word of one syllable. The sound î, however, is heard in *stayer* as in *stay*, while it is not in words like *stare*, *flare*, *stair*, *ware*, and other syllables ending in *air* and *are*. This diphthong is a compound of *a* in *mare*, or *e* in *there*, and *e* in *me*, or ê, î, in the foregoing list, and is not identical with *a* (ê) in *mare*. The sound ê is found only before R, and in that position it is in pronouncing dictionaries confounded with the diphthong ä.

§ 17. (2.) ï is represented by *i* in *fine*, *ei* in *height*, *ie* in *hie*, *uy* in *buy*, *eye* in *eye*, *y* in *sky*, *ye* in *lye*. It is said to be compounded of â î, but it may be questioned whether â î are not its true components. For instance, the word *pine* seems compounded rather of *pa* in *purse*, and *ine* in *machine*, than of *pa* in *path*, and *ine*.

§ 18. (3.) ö, like ä, is considered a simple sound. It is represented by *o* in *note*, *oa* in *boat*, *oe* in *toe*, *ou* in *soul*, *ow* in *tow*, *eau* in *beau*, *ew* in *sew*, *oo* in *brooc* The interjection *O* and the verb *owe* are by Englishmen correctly pronounc alike. In pronouncing these words, there certainly is a change in the positi of the organs. That change if carefully examined will be found the same would be required to pronounce ō ẅ (or perhaps ô ẅ) in succession. Of the sounds the name sound of the English o is formed. Writers on this

make no distinction between this diphthong and the vowel ō, which latter is the same as the long *o* in French and Welsh. The only difference they notice between the words *mower*, *sower*, *stower*, and *more*, *sore*, *store*, is that they make the first three to consist of two syllables; thus, *mo-ur*, *so-ur*, *sto-ur*; and the last three of one syllable; thus, *mor*, *sor*, *stor*, or, what is the same thing, *more*, *sore*, *store*, with the final *e* silent, and the *o* long in each case. But it seems undeniable that there is a difference besides that pointed out by their plan of pronunciation. The sound ẇ certainly occurs in *mower*, *sower*, *stower*, as it does in *mow*, *sow*, *stow*; but it is not heard in *more*, *sore*, *store*. In other words, the diphthong ō exists in one case, and the long ō in the other. ō, like ê, occurs only before R.

§ 19. (4.) The diphthong ü is formed of î and ẇ. It is represented by *u* in *muse*, *ew* in *mew*, *ue* in *sue*, *ui* in *suit*, *ieu* in *lieu*, *iew* in *view*, *eu* in *therapeutic*, *eau* in *beauty*, *ewe* in *ewe*. The long or name sound of the letter *u* is undoubtedly a diphthong when preceded by a consonant in the same syllable. When, however, it commences a syllable, it is by some persons resolved into îẇ, by others into yẇ, who say *an union*, *an unit*, &c., or *a union*, *a unit*, &c., according to the sound they give the letter in question.

§ 20. (5.) The diphthong ôî is composed of ô î. It is seldom, if ever, represented by any other letters than *oi*, as in *coin*, and *oy*, as in *boy*. In *lawyer*, *y* is a consonant, and forms part of the second syllable, *aw* (ô) being pronounced in the first.

§ 21. (6.) The diphthong ûẇ is represented by *ow* in *cow*, *ou* in *bound*. It is supposed to consist of â and ẇ. As in the case of the diphthong ï, this is questionable. The â, if heard at all, is so very imperfectly formed that it can scarcely be distinguished from û: û and ẇ are here considered the elements of this diphthong.

§ 22. The influence of accent on unaccented vowels and diphthongs is worthy of notice. Accent not only affects the syllable on which the stress is laid, but by rendering that syllable more distinct, it necessarily occasions more or less obscurity in the unaccented syllables of the word. This will appear on comparing the vowels in the following words, in each of which the same vowel occurs twice:—*afar* (â-fär'), *extend* (eks-tend'), *repeat* (rî-pît'), *hangman* (hang'man), *tenets* (ten'ets), *feasibly* (fî'zî-blî'). This effect of the accent is particularly observable in words having *o* unaccented, which in many cases might be marked indifferently u or o; as in *compel*. Often, too, the same word has u or o according as the word is used colloquially or otherwise. In the pronunciation of Scripture proper names and in solemn discourse in general, the unaccented vowels are sounded more distinctly. Diphthongs under this secondary influence of the accent are often compressed into simple sounds: as, *ai* into e in *again*, and ï in *combine* into î in *combination*. The *i* in this last word would by some orthoepists be marked i, but this arises from the error not unfrequently fallen into of confounding an unaccented open vowel with its relative stopped sound. A similar error is observable in such words as *delicate*, the last syllable of which is sometimes marked ket. *H* following an accented syllable is subject to the influence referred to; as *Wrexham*, *Durham*, in which *h* cannot be produced without an effort. Instances of the different opinions formed of sounds thus obscured occur in the words *orange* and *villain*, in the former of which the *a* is pronounced i by Walker, e by Smart, and a by Knowles; in the latter *ai* (equal to ä), is pronounced i by Walker and Smart, and e by Knowles. The *e* in *barrel* is marked as i by Walker, Sheridan, and Craig, an[illegible]rt and Reid. Some of the phonographers would in the thre[illegible] unaccented vowel into u. According to Latham, there ir[illegible]nly between the words *pitted* and *pitied*: an opinion

"R" OBSCURE AND "h".

§ 23. These sounds are classed with the consonants. There is, however, an ambiguity in their character which renders a separate notice of them desirable.

§ 24. The sound h is a simple aspiration. It is essentially distinct from the vowels; but in uttering it, there does not appear to be any contact or contraction of the organs, which is a leading characteristic of the consonants. The seat of its formation is the glottis: perhaps it might be rightly designated a glottal consonant. It is uniformly represented by the same letter; but the letter is sometimes found in the written word when the sound is not heard in the spoken; as in *hour*, *honour*, *honest;* and it is often used with another letter to represent a sound quite distinct from h; as, *th* in *this*, *gh* in *cough*, *ph* in *physic*, *sh* in *show*.

§ 25. The letter *r* has two distinctly different sounds in English. When beginning a syllable, its sound well serves to convey the ideas expressed by the words *rough*, *rigid*, *rugged*, *rude*. When it is preceded by an open vowel in the same syllable, it has an obscure sound partaking largely of the nature of a vowel, and it is by some speakers incorrectly pronounced like â; *farther* and *father*, for instance, being by such persons pronounced alike: a high authority has sanctioned this grave impropriety. This sound, which may be termed R obscure, is represented by *r* in *fur*, *rr* in *err*, *rrh* in *myrrh*.

§ 26. When R obscure is preceded by î or ŵ, the sound of û is heard in connection with R; *fear*, *poor*, being pronounced fîûR, pŵûR. It is questionable, however, whether the û precedes the R, or whether both are sounded together. When R is preceded by ê and ō, these sounds contrasting less with the û, the û is more obscured; and after â and ô, the û is scarcely distinguishable, if heard at all; as in *farm*, *form*. The vowels â, ô, and û seem almost modified by R, as some of the French vowels are by the nasal *n*. In words like *payer*, *flayer*, *mower*, and *stower*, the diphthongal sounds ä and ö, terminating respectively in î and ŵ, are heard before ûR, which constituting a separate syllable, these words are dissyllables: but in words like *pair*, *flare*, *more*, and *store*, having the same final sound as those in the first-named series, the simple vowels ê and ō are heard, and the words are monosyllables. *Prayer*, a supplication, is a word of one syllable, and pronounced prêûR; *prayer*, one who prays, has the diphthongal ä, and is pronounced prä'-ûR, the û being more distinct on account of its being preceded by ä (ê î). All the other vowels flow easily into R, if followed by that sound; as in *lord*, *far*, *curd*. Indeed û does not exist in English, except as an element of the diphthong ï in *fine*, and ûŵ in *cow*, and when followed by R, or united with it; for, as said before, the two sounds seem to be pronounced together. In the word *murmur*, for instance, the tongue is kept curved upwards from first to last, before the *m* is pronounced, and after the sound has ceased; but in pronouncing ôr and âr, the vowels in which coalesce easily with R, there is a sinking of the lower jaw, which brings the tongue a little farther from the palate, as will be observed in the first syllable of *former* and *farmer*, which motion is not observable in *murmur* and the like. In the long syllables like *curd*, the R is continuous as well as the û.

§ 27. It has been said (§ 15) that the number of English diphthongs is six The assertion requires qualification. If û and R are pronounced consecutively, it is obvious that in words like *fear* (fîûr), *poor* (pŵûr), *mare* (mêûr), *stor* (stōûr), four other diphthongs occur; for these words are monosyllables, a two vowels coming together in the same syllable form a diphthong. On t same grounds, triphthongs must exist in *fire* (fûîûr), *flour* (flûŵûr), *pu* (pŵûr), or these words must be dissyllables.

§ 28. R obscure does not stop the vowel preceding it, but the vowel of appears to be shorter when followed by a spirate consonant, and long

followed by a vocal consonant, than when not followed by either; as in *curse*, *cur*, *curve; hurt*, *her*, *heard*.

§ 29. When the letter *r*, preceded by a long vowel, ends a syllable and is followed by a vowel, both R and r are heard in the pronunciation; as *hearing*, pronounced hîûR'ring.

§ 30. Orthoepists are divided in their opinions of the sounds of certain vowels when preceding R in accented syllables. Walker marks the sound represented by the *e* in *mermaid*, *i* in *virtue*, and *y* in *myrrh*, as if it were identical with that of *e* in *merry* and *met;* and he distinguishes these sounds from that of *u* in *murder*, *hurt*. It is generally acknowledged that *e*, *i*, and *y* in *mermaid*, *virtue*, *myrrh*, are merely different ways of writing the same sound; but there is an obvious distinction between that sound and that of *e* in *merry* and *met*. The difference, however, between that of *e* in *mermaid*, and *u* in *murder* is not so clear, and it is questioned by some authorities. In the words *mermaid*, *fir*, *ferment*, *myrrh*, and the like, the tongue takes the position requisite to form the R, while the lips form *m* and *f*, as before noticed with respect to the word *murmur* (§ 26); but in *ferry*, *merry*, and the like, the tongue does not assume that position till the *f* and *m* are pronounced. The distinction, if any, between *er* and *ur* in *mermaid* and *murder*, or between the words *fir* and *fur*, is so slight that writers of the best authority disregard it.

CONSONANTS.

§ 31. Consonants are generally defined as "letters which cannot be sounded by themselves," or "cannot be perfectly sounded without the help of a vowel." These definitions are founded in error; for all the consonants may be pronounced alone. The sounds p. b, t, d, c, and g indeed cannot be continuously pronounced, either with or without a vowel; because in forming these sounds, the passage of the breath is perfectly closed. Most, if not all, of the other consonants may be continuously pronounced without a vowel; of which fact any person may convince himself, by pronouncing words ending in th, s, z, f, as in *month*, *miss*, *size*, *stiff*, and dwelling on the last sounds. A familiar instance of pronouncing a consonant alone is found in the action called *hissing*, which is nothing more than a continuous pronunciation of the sound s. The word *size* in the above example may be supposed to terminate in a vowel; but vowels are here spoken of as sounds, not as letters, and in this case *e* is mute.

§ 32. It must also be remembered that the *name* of every one of the consonants contains a vowel; and a distinction must be made between things so different as the name and the thing named. The sound s, for instance, though called *ess* (es), has no e in it; but is merely the hissing sound which begins *so* and terminates *miss*, and which is quite detached from a vowel in the words *scribe* and *acts*. Not attending to this obvious distinction has been the cause of many misconceptions with respect to the nature and power of consonants.

§ 33. It is strange to find Englishmen assert that a consonant cannot be pronounced without a vowel, when we find four, five, six, and even seven consonants in the English language without an intervening vowel. Examples:—

4 consonants,	*exclaim*, k, s, k, l	*darkened*, R, k, n, d
5 "	*postscript*, s, t, s, k, r	*corkscrew*, R, k, s, k, r
6 "	*large spray*, R, d, zh, s, p, r	*dimpl'd cheek*, m, p, l, d, t, sh
7 "	*trampl'd straw*, m, p, l, d, s, t, r	
7 "	*sharpen'd spleen*, R, p, n, d, s, p, l	
7 "	*parch'd scroll*, R, t, sh, t, s, k, r	
7 "	*filch'd strawberries*, l, t, sh, t, s, t, r.	

§ 3 consonants be pronounced alone, they in many instances form in the English language, without the assistance of any

vowel. The *e* being mute in the last syllable of the words *able, trifle, heaven, rattles*, that syllable is in these words destitute of a vowel. *Chasm, schism, rhythm*, though usually considered monosyllables, are really dissyllables. In *prism, triple, lighten*, m, l, n, constitute separate syllables; whereas in *prismatic, triplet, lightning*, they are attached to the succeeding vowel. Compare *broken ice, broke nice; settle and, set land; schism attic, schismatic.*

§ 35. As is the case with vowels, scarcely any of the consonants are uniformly represented by the same character. An idea of the irregularity of the English system of orthography, in this respect, may be obtained from the following illustrations:—

Sound	Represented by
p	*p* in *put*, *pp* in *stopped*, *ph* in *diphthong*, *pb* in *raspberry**
b	*b* in *bad*, *bb* in *ebb*, *pb* in *cupboard**
wh	*wh* in *where*
w	*w* in *well*, *u* in *quick;* in conjunction with u, *o* in *one*
m	*m* in *man*, *mm* in *rammed*
f	*f* in *for*, *ph* in *physic*, *ff* in *off*, *gh* in *laugh*
v	*v* in *vow*, *f* in *of*, *u* in *lieutenant*†, *ph* in *nephew*
th	*th* in *thick*, *tth* in *Matthew*
TH	*th* in *this*
t	*t* in *ton*, *d* in *pressed*, *th* in *thyme*, *tt* in *butt*, *z* in *mezzotinto;* in conjunction with sh, *c* in *vermicelli*, *ch* in *chair*
d	*d* in *done*, *dd* in *add;* in conjunction with zh, *j* in *jar*, *g* in *gin*, *gg* in *exaggerate*, *de* in *grandeur*, *d* in *verdure*, *di* in *soldier*
s	*s* in *so*, *c* in *ice*, *ss* in *miss*, *x* in *waltz*, *sc* in *scene*, *sch* in *schism;* in conjunction with k, *x* in *fox*
z	*z* in *zone*, *s* in *cries*, *c* in *sacrifice*, *sc* in *discern*, *ss* in *scissors*, *x* in *xebeck*, *zz* in *buzz;* in conjunction with g, *x* in *example*
n	*n* in *mane*, *nn* in *inn*
sh	*sh* in *shall*, *ch* in *chaise*, *ti* in *motion*, *ssi* in *mission*, *ce* in *ocean*, *ci* in *social*, *si* in *mansion*, *s* in *sure*, *sci* in *conscience;* in conjunction with t, *c* in *violoncello*, *t* in *nature*, *ch* in *charge;* with k, *xi* in *anxious*
zh	*z* in *azure*, *s* in *measure*, *g* in *rouge*, *si* in *hosier*, *ssi* in *abscission*, *zi* in *brazier;* in conjunction with d, *j* in *jam*, *g* in *age* (*See* d)
l	*l* in *law*, *ll* in *all*
r	*r* in *row*, *rh* in *rhyme*, *rr* in *hurry*
yh	in conjunction with ẇ, *hu* in *humid* (yhẇ'mid)
y	*y* in *yes*, *i* in *onion*
k	*c* in *can*, *k* in *kill*, *ck* in *lick*, *ch* in *stomach*, *q* in *quilt*, *qu* in *quadrille*, *que* in *pique;* in conjunction with s, *x* in *box;* in conjunction with sh, *x* in *anxious*
g	*g* in *gig*, *gg* in *rigged*, *gh* in *ghost;* in conjunction with z, *x* in *exalt*
ng	*ng* in *sing*, *n* in *ink*

§ 36. The consonants are capable of four distinct classifications:—

(1.) They may be classed according to the organs by which they are formed.

1. Those in pronouncing which the lips are used are called labials.

2. Those formed by means of the action of the tongue are called linguals.

The labials are capable of subdivision: into pure labials, p, b, wh, w, and m; and dento-labials, f and v.

---

* In the cases of *pb* in *raspberry* and *cupboard*, one consonant only is heard; each of the sounds may therefore be said to be represented by *pb;* or *b* may be said to silent in one word, and *p* in the other. In such words as *manner* and *sinning*, vowel in the first syllable is stopped by the consonant that begins the second syllal two consonants are not pronounced.

† Smart attributes the anomalous pronunciation of this word to the practice wh once prevailed of using *u* and *v* indifferently in the spelling of words, the gr in the corruption from *lieutenant* being *lievtenant*, livten'ant, livten'ant.

The linguals may be subdivided into dentals, in forming which the tongue touches or approaches the teeth; they are th and TH; dento-palatals, t, d, s, z, sh, zh, and n; palatals, formed near the roof of the mouth, r, l, yh, and y; and gutturals, formed in the throat, k, g, and ng.

(2.) They may be classed according to the channel through which the breath passes in pronouncing them.

1. Those in pronouncing which the breath passes through the mouth are orals. They are p, b, t, d, k, g, wh, w, f, v, th, TH, s, z, sh, zh, l, r, yh, and y.

2. Those in pronouncing which the breath passes through the nose are nasals. They are m, n, and ng.

(3.) They may be classed according to the manner of pronouncing them.

1. Those which are incapable of being pronounced continuously, the breath being stopped in its passage, may be called shut consonants. They are p, b, t, d, k, and g.

2. Those in pronouncing which the breath passes continuously may be called open or continuous consonants. Most of them have more or less of a hissing or buzzing sound. They are wh, w, f, v, th, TH, s, z, sh, zh, l, r, yh, y, m, n, and ng.

The open consonants are divisible into two sub-classes, central and lateral; that is, those in which the oral passage is divided by the interposition of the tongue or teeth, and those in which it is not so divided. The central are wh, w, s, z, sh, zh, r, yh, y: the lateral are f, v, th, TH, l.

(4.) The consonants may again be classed into those which are formed with the vibration in the larynx, and those which are formed without it; that is, those in which the voice is heard, and those in which the breath is heard alone. They may be distinguished by the terms *spirate* and *vocal*.

1. The spirate consonants are p, t, k, wh, f, th, s, sh, and yh.

2. The vocal consonants are b, d, g, w, v, TH, z, zh, l, r, y, m, n, and ng.

§ 37. The following table exhibits the four classifications at one view:—

		ORAL.						NASAL.
		SHUT.		OPEN.				OPEN.
				Central.		Lateral.		
		Spirate.	Vocal.	Spirate.	Vocal.	Spirate.	Vocal.	Vocal.
Labial	Pure Labial	p	b	wh	w			m
	Dento-labial					f	v	
Lingual	Dental					th	TH	
	Dento-palatal	t	d	s sh	z zh			n
	Palatal			yh	r y		l	
	Guttural	k	g					ng

§ 38. Of these sounds, z and zh are not found in the Welsh language. On the other hand, the Welsh language possesses the spirates of l and r, in *ll* and *rh*; and a spirate open oral guttural *ch*, which has no corresponding vocal in either Welsh or English. Probably the vocal sound in question did exist at one time in the Welsh language; for where *g* now disappears in Welsh mutations on account of the absence of this sound (which by analogy would be the vocal mutation of *g*), a letter found amongst the characters called "Coelbren y Beirdd" was used, which is a presumption in favour of the existence of this vocal sound. Aspirating l or r, or pronouncing them forcibly with the *breath alone*, is the secret of utterin[illegible] the Welsh sounds *ll* and *rh*. The idea of the simple character [illegible] [illegible]rred to writers on Welsh grammar (1850), who uniformly t[illegible] [illegible]pound of r and h. It is, however, quite distinct from [illegible] [illegible]onant, while *rh* is essentially spirate.

§ 39. The sound zh never begins a purely English word, and never ends one except in conjunction with d, as in *age* (ädzh): ng also is never found at the beginning of a syllable, which is the only situation the sound h occupies.

§ 40. All the nasal consonants are vocal* and continuous. The breath passing through the nose, without the voice, would be either inaudible, or incapable of variation. In Welsh, however, they are followed by an aspiration; but they are not altered in sound, the voice is not omitted as it is in converting TH into th. Mh, nh, and ngh, used in Welsh, are really compounds of m, n, ng, and h: the combined sounds are uttered consecutively.

§ 41. All the vocal oral consonants may be considered as compound, inasmuch as they consist of breath and voice. This is quite evident in TH, z, zh, and v, in which the voice (in the throat) and the breath (in the mouth) are distinctly audible. In b, d, and g, in which the passage of the breath is stopped, the voice may be continued for a short time, and heard as a murmur, which ceases when the breath is allowed to pass. Grammarians who class s as a semi-vowel lose sight or are not aware of the distinction between spirates and vocals.

§ 42. The vocal consonants approach very nearly to vowels in character, which accounts for their being in some cases capable of forming syllables without the aid of a vowel. As in other subjects which nature presents for our investigation, there is here an almost insensible gliding of one class into the other. The close î, which is the greatest departure from the open ô, is by many considered identical with y. Again w in *wet* is considered identical with ŵ (*oo* in *good*). But both these consonants are more compressed than the vowels they so much resemble, and both are found in words of one syllable followed by the sounds with which they are said to be identical, as in *yeast*, *wood*, while it is generally admitted that it is impossible to repeat the same sound consecutively in one and the same syllable. Besides this, w and y, like most of the other consonants, are capable of being converted into their corresponding spirates, as in *whet*, *humid* (yhŵ-mid), which is a further reason for classing them with the consonants.

§ 43. It is strange that this fact has entirely escaped observation.† Walker says, "The Saxons, as Dr. Lowth observes, placed the *h* before the *w*; as, *hwat*: and this is certainly its true place: for, in the pronunciation of all words beginning with *wh*, we ought to breathe forcibly before we pronounce the *w*, as if the words were written *hoo-at*, *hoo-ile*, &c." It is surprising that while thus discussing the situation of the aspiration, he did not observe that the aspiration is neither before nor after the sound w, that neither w nor ŵ exists in the sound wh, which is really a simple spirate sound, the voice not being heard till the following vowel is commenced.

---

* Dr Latham, indeed, asserts that ng, the only nasal sound he concedes to the language, is a vowel of a peculiar character, that is, a nasal vowel. The propriety of terming it a vowel depends of course on the meaning attached to the word He does not, however, assign any reason for this classification which would not apply to m and n; nor does he show why m and n should be classed with his liquids, and ng not. The three sounds unite with equal readiness with other consonants: some combinations are difficult; angp for instance; but this is not more so than amk. That the three belong to the same class and are nasals, is obvious; as the breath in pronouncing each passes through the nose, which is not the case with any of the other consonants This may be readily shown by continuing the pronunciation of any one of the three nasals after a full inspiration of the breath, when the next act of breathing will be an inspiration; whereas attempting to continue any other consonant that closes the oral passage, as b, d, g, results in an expiration, shewing that the breath has not passed. His dictum that sh bears the same relation to s as f does to p, is equally arbitrary and erroneous, as will be seen by comparing their characteristics exhibited in the table (§37).

† This opinion of the simple nature of wh and yh was advanced by the writer, in December, 1849, in a letter in the *Athenæum;* and it appeared in a reply from [illegible] respondent that the existence of these sounds had been asserted by Mr. Ell[illegible] *Essentials of Phonetics*, a work the writer had not had an opportunity of r[illegible] at the time of writing these introductory remarks.

§ 44. There is an important affinity between the consonants, which ought to be attended to. Spirate sounds generally unite more easily with spirates, and vocals more readily with vocals, than either do with one of the other class. This is the case to so great an extent that a spirate is often in English converted into a vocal when following a vocal consonant, and *vice versa*. The letter *s*, in the third person singular of verbs, and in the plural of nouns, is pronounced as s or z, accordingly as it is preceded by a spirate or a vocal consonant; and *ed* in verbs when the *e* is mute, is subject to the same law. The following are examples:—

Final consonant spirate.	*s* and *ed* pronounced s and t.		Final consonant vocal.	*s* and *ed* pronounced z and d.	
top	tops	tops	tub	tubs	tubz
rot	rots	rots	load	loads	lödz
book	books	bwks	bag	bags	bagz
muff	muffs	muffs	glove	gloves	gluvz
miss	missed	mist	seize	seized	sîzd
walk	walked	wâlkt	wag	wagged	wagd
wash	washed	washt	wage	waged	wäjd

§ 45. It matters not how the sound is represented, whether alone, as in k, c, ss, s, z, sh, or zh, or in combination with another sound, as in *ch*, *g*, which are composed of tsh, dzh. These compounds also show the operation of the same principle in themselves as well as in their union with the terminations before mentioned: *x* is another instance, which is pronounced ks in *execute*, gz in *example;* never kz or gs, in the English language at least.

§ 46. Dr. Latham goes so far as to say that it is impossible to pronounce combinations of spirate and vocal (or as he terms them, sharp and flat) sounds; but he does not appear to be aware that all consonants are either spirate or vocal, and that r and l, in particular, are vocal (flat) consonants, having corresponding spirate (sharp) consonants, though not in the English language. These vocal sounds (l and r) are in English often united to spirate sounds, as, *false*, *malt*, *true*. In Welsh, on the contrary, the tendency is to join the spirate *ll* and t, and l and d, as in *bollt*, a bolt, *gallt*, a cliff, *gwallt*, hair, *gwellt*, straw, *gwyllt*, wild, *hallt*, salt, *hollt*, a slit, *mollt*, a wether, *swllt*, a shilling; *ffald*, a fold, *mold*. a mould; but it would be absurd to argue from this that the vocal l and the spirate t cannot be united.

§ 47. The difficulty is much less when a spirate consonant follows a vocal than when it precedes it; and less after some vocal consonants than after others. Hence, lt, rs, mt, ns, ngk, in *salt*, *verse*, *exempt*, *once*, and *ink*, are easily pronounced; egs, ads, ebs, would be nearly as easy. Few Welshmen would find it an unsurmountable difficulty to pronounce *stags* with the *g* vocal and *s* spirate which is one of the combinations Dr. Latham considers it impossible to pronounce; and in *width*, *breadth*, such a combination as he describes actually does exist, according to all authorities on the subject the writer has been able to consult; though witth, bretth, would perhaps be easier.

§ 48. The difficulty of combining consonants of opposite characters, and the impossibility of pronouncing the same consonant twice consecutively in the same syllable, account for the different ways of pronouncing, and consequently of writing, some of the affixes of the English language. When a noun or verb ends in any one of the sounds s, z, sh, and zh, the possessive termination *'s*, the plural termination *es*, and the termination *es* in the third person singular present tense of verbs, are pronounced iz. But when the primitive word ends in any other consonant, there is no vowel in the affix; but the *'s* or *s* is pronounced as s or z accordingly as the primitive word ends in a spirate or a vocal consonant; unless, as is sometimes the case, the final consonant of the primitive word undergoes a change.

EXAMPLES.

's and *es*, pronounced iz.

Verb or Noun, Original form.	Noun Possessive.	Noun Plural.	Third Person Singular Present Indicative.
race	race's	races	races
miss	miss's	misses	misses
prize	prize's	prizes	prizes
fish	fish's	fishes	fishes
watch	watch's	watches	watches
change	change's	changes	changes
box	box's	boxes	boxes
s pronounced z, the final sound being vocal.			
club	club's	clubs	clubs
command	command's	commands	commands
dog	dog's	dogs	dogs
seal	seal's	seals	seals
fear	fear's	fears	fears
wave	wave's	waves	waves
s pronounced s, final sound being spirate.			
drop	drop's	drops	drops
print	print's	prints	prints
stick	stick's	sticks	sticks

§ 49. Examples might be multiplied as the principle prevails with respect to all the consonants: though it may operate in a different manner; as in words like *knife* and *mouth*, which vocalize the final consonant in the singular word, instead of aspirating the plural termination; as *knives* (nīvz), *mouths* (mûŵTHz). Verbs like *breathe*, *wreathe*, *strive*, derived from nouns with spirate terminations, seem to be vocalized preparatory to forming the inflections *breathes*, *breathed*, &c.

§ 50. Again, when the verb in the infinitive ends in *d* or *t*, the vowel e is heard in the termination *ed* in the past tense and past participle, when they are formed by adding that termination. It is, however, not heard when the verb in the infinitive ends in any other consonant, but the *d* is pronounced *t*, if the infinitive ends in a spirate consonant, though the letter representing the sound is not altered in spelling the words.

EXAMPLES.

Infinitive.	Past Tense.	Pronunciation.
rent	rented	ren'ted
end	ended	end'ed
warp	warped	wôrpt
talk	talked	tôkt
press	pressed	prest
wash	washed	wosht
ebb	ebbed	ebd
drag	dragged	dragd
gaze	gazed	gäzd
edge	edged	edzhd

§ 51. Words ending in a vowel take the vocal sound in all the above cases; as, *sea*, possessive *sea's* (sīz); plural *seas* (sīz); *fee*, third person singular, present tense, *fees* (fīz), past tense, *feed* (fīd).

KEY TO THE PRONUNCIATION,

AS MARKED IN THE DICTIONARY.

Characters.	Examples of the sounds.	Corresponding Welsh Sound.
â	*a* in *path*, *father*	*a* in *tad*, father; *cas*, hateful
a	*a* in *fat*, *an*	*a* in *pan*, when; *cant*, a hundred
ä	*a* in *fate*=ê ĭ	No similar Welsh sound
b	*b* in *bad*, *tub*	*b* in *bwyd*, food; *pab*, pope
d	*d* in *done*, *sad*	*d* in *deg*, ten; *tad*, father
ê	*e* in *ere*, *a* in *fare*	*e* in *pell*, far; *ser*, stars
e	*e* in *met*, *end*	*e* in *pen*, head; *er*, though
f	*f* in *for*, *ff* in *muff*	*ff* in *ffordd*, way; *cyff*, a block
g	*g* in *give*, *gig*	*g* in *gallu*, power; *gwag*, empty
h	*h* in *had*, *how*	*h* in *haid*, swarm; *hawdd*, easy
ĭ	*i* in *machine*	*i* in *ir*, juicy; *hi*, she
i	*i* in *pin*, *in*	*i* in *sicr*, sure
ĭ	*i* in *line*=û ĭ	*ei* colloquially in *ei*, his, her
j	*j* in *judge*=dzh	No similar Welsh sound
k	*k* in *kill*, *ck* in *sick*	*c* in *caf*, memory; *cnwc*, a lump
l	*l* in *law*, *ll* in *all*	*l* in *tawel*, calm; *hawl*, a claim
m	*m* in *man*, *am*	*m* in *min*, edge; *mam*, mother
n	*n* in *name*, *in*	*n* in *newydd*, new; *man*, a place
ng	*ng* in *sing*, *long*	*ng* in *angel*, angel
ō	*o* in *ore*, *fore*	*o* in *modd*, manner; *coch*, red
ô	*o* in *orb*, *aw* in *awl*	No similar Welsh sound
o	*o* in *on*, *cot*	*o* in *ffon*, staff; *pot*, a pot
ō	*o* in *no*, *ode*=ō ŵ	*ow* in *rhown*, I would give
p	*p* in *put*, *sup*	*p* in *pren*, stick; *hwp*, a push
r	*r* in *row*, *rigid*	*r* in *pur*, pure; *tref*, town
s	*s* in *so*, *this*	*s* in *gwas*, servant; *saith*, seven
sh	*sh* in *she*, *wash*	*si* in *sionc*, brisk
t	*t* in *to*, *not*	*t* in *ton*, wave; *at*, to
th	*th* in *thin*, *pith*	*th* in *athrist*, very sad; *peth*, thing
TH	*th* in *this*, *breathe*	*dd* in *addfwyn*, meek; *pridd*, earth
û	*u* in *curve*	like *y* in *dy*, thy
u	*u* in *up*, *cut*	*y* in *llyncu*, swallow
ü	*u* in *mute*=ĭ ŵ or yŵ	*iw* in *lliw*, colour
v	*v* in *vow*, *eve*	*f* in *fel*, so; *nef*, heaven
ŵ	*oo* in *too*, *ooze*	*w* in *swn*, sound
ŵ	*oo* in *took*, *book*	*w* in *cwm*, dingle; *wrth*, by
wh	*wh* in *where*, *what*	*chw* (in South Wales*) in *chwaer*, sister
w	*w* in *well*, *work*	*w* in *yn wyn*, white
y	*y* in *yes*, *yet*	like *i* in *for*, the Lord
z	*z* in *zone*, *gaze*	No similar Welsh sound
zh	*z* in *azure*	No similar Welsh sound
'r	*r* in *poor*	No similar Welsh sound

* Dr. Davies, in his learned grammar, published in 1621, notices the substitution of *wh* for *chw* by the inhabitants of South Wales, in the pronunciation of such words as *chwaer*, a sister, *chwerthin*, to laugh, *chwith*, sinister, &c., a local peculiarity which prevails at the present day.

The letters ä, ï, ö, ü, and j, representing compound sounds, are used for typographical convenience. Bearing in mind that the first four stand for the *name sounds* of the letters, and j for dzh (its usual sound), no error can arise from their introduction.

At the commencement of a syllable, ü is by some authorities pronounced yŵ, by others ï ŵ (§19). The use of the adjective *a* or *an* before words beginning with this compound sound, is regulated by the opinion the speaker forms of its elements; as, *a union* (â yŵ'nï-un), or *an union* (an ïŵ'nï-un). When ü is preceded by h, the compound sound is resolvable into yhŵ or hïŵ (§42). In these cases ü and hü are used in the Dictionary, and the determination of the sounds left to the reader's discretion.

No mute or silent letters are used in marking the pronunciation. Thus, *fate*, *mete*, *site*, *pope*, *tune*, *rouge*, are marked fāt, mīt, sīt, pōp, tün, rŵzh.

When r follows an open vowel in the same syllable, it represents the obscure, sound R, described in §25, §26; as, fârm=fâRm.

Accented syllables spelt with *er*, *ir*, *yr* (as in the words *mercy*, *fir*, *myrtle*), and marked ûr in the pronunciation, are by Walker, Sheridan, Knowles, and others pronounced er, like *er* in *merry*, which is undoubtedly an error. Smart makes a nice distinction between the sound in question and that of *ur* in *fur*, which "delicacies of pronunciation," he remarks, "even the more refined classes of society" disregard in common words. Worcester observes, that "there is little or no difference" in the vowel sounds of "*her*, *fir*, *fur*, *myrrh*." They are here treated as identical. (See §30.)

The apostrophe (') used before r in the pronunciation, implies the presence of û in conjunction with R obscure, and indicates that the sound ûR does not form a separate syllable. Poor, pŵ'r, is equivalent to pŵûr (§26).

The acute accent (′), besides marking the accentuation, indicates the termination of a syllable.

The mark = used in the foregoing table, and in the head-lines of the Dictionary, means, "*equivalent to*."

ERRORS COMMITTED BY WELSHMEN.

Welshmen are apt to fall into the following errors in pronouncing English words:—

1. Using ō for ô; as, lōrd, nōrth, ōl, for lôrd, nôrth, ôl (*lord*, *north*, *all*).
2. Using a for o; as, kwal'ï-tï, wasp, for kwol'ï-tï, wosp (*quality*, *wasp*).
3. Using ē for ā; as, lēt, plēn, sēn, for lāt, plān, sān (*late*, *plane*, *sane*).
4. Using ō for ö; as, nōt, rōz, sōp, for nöt, röz, söp (*note*, *rose*, *soap*).
5. Confounding the sounds ï and ä; as, mï, sûr.vï', rïz, for mä, sûr.vä', räz (*may*, *survey*, *raise*); or lä for lï (*lie*).
6. Omitting w before ŵ or ẇ; as, ŵnd, ẇd, for wŵnd, wẇd (*wound*, *wood*).
7. Omitting y before ï or ŵ; as, ï'r, üth, for yï'r, yŵth (*year*, *youth*).
8. Using r instead of R in such words as *far*, *mar*, *mortar*.
9. Putting emphasis on the consonant after a long vowel, instead of on the vowel, and generally dwelling longer on consonants than Englishmen do: thus pronouncing *finite*, *mocking*, nearly as an Englishman would *fine night*, *mock king*, with the emphasis on *fine* and *mock*.
10. They also have a habit of shortening open vowels, and lengthening stopped vowels.

IRREGULARITIES IN ETYMOLOGY.

The irregular formation of plurals of nouns, comparative and superlative degrees of adjectives, and past tenses and past participles of verbs, are marked between parentheses after primitive words in the Dictionary. When the regular inflection is also used, the irregular form is printed in *italics*.

The regular formations are as follows:—

NOUNS.

1. Nouns ending in *s*, *sh*, *ch*, *x*, and *o* (not *io*), takes *es* in the plural. (See §48.)
2. Nouns ending in *y* preceded by a consonant, change *y* into *ies*.
3. Nouns with any other termination take *s*.

ADJECTIVES.

There are four regular formations of the comparative and superlative degrees of adjectives.

1. By adding *r* and *st* to positives ending in *e;* as, *white*, *whiter*, *whitest; free*, *freer*, *freest*.
2. By omitting *y* and adding *ier* and *iest* to positives ending in *y* preceded by a consonant; as, *dry*, *drier*, *driest*.
3. By doubling the final consonant of positives (of one syllable, or accented on the last syllable) ending in a single consonant preceded by a single vowel, and adding *er* and *est;* as, *hot*, *hotter*, *hottest*.
4. By adding *er* and *est* in all other cases; as, *black*, *blacker*, *blackest*.

VERBS.

Regular or weak verbs are those the past tense and past participle of which end in *ed*. All others are termed irregular or strong. For the principles regulating the pronunciation of some other inflections of regular verbs, see §48 to §51.

There are five conjugations of regular verbs distinguished by the termination of the infinitive mood. An example of each conjugation is given in the Table, in which the verbs *be*, *have*, *do*, *will*, *shall*, *can*, and *may*, called auxiliaries, from their being used with other verbs to convey ideas which cannot be otherwise expressed, are added on account of their frequent occurrence.

1. Verbs ending in *e;* as, *love*.
2. Verbs ending in *a*, *ch*, *o*, *s*, *sh*, *x*, *z;* as, *vex*.
3. Verbs ending in *y* preceded by a consonant; as, *try*.
4. Verbs of one syllable, or accented on the last syllable, ending in a single consonant, preceded by a single vowel; as, *fit*.
5. Verbs having any terminations other than those enumerated; as, *fear*.

Be is the only verb that has the hypothetical mood. The past indicative of other verbs is used instead.

Be and *have* are used as auxiliaries in all their moods and tenses: *be* with the present and past participle, *have* with the past participle only.

Do, auxiliary, is used in the indicative and imperative moods, and *will*, *shall*, *can*, and *may* in the indicative only, with verbs in the infinitive.

As principal verbs, *will* is regular, of the 5th conjugation, and *do* irregular, having *done* for its past participle.

TABLE OF VERBS.

MOODS.	TENSES	NUMBER.	PRO-NOUNS.	REGULAR OR WEAK VERBS.					AUXILIARY VERBS.						
				I.	II.	III.	IV.	V.	SOMETIMES PRINCIPAL.				ALWAYS AUXILIARY.		
INDICATIVE	*Present*	*Singular*	1st I	love	vex	try	fit	fear	am	have	do	will	shall	can	may
			2nd thou	lovest	vexest	triest	fittest	fearest	art	hast	dost	wilt	shalt	canst	mayest
			3rd he	loves	vexes	tries	fits	fears	is	has	does	will	shall	can	may
		Plural	1st we	love	vex	try	fit	fear	are	have	do	will	shall	can	may
			2nd you	love	vex	try	fit	fear	are	have	do	will	shall	can	may
			3rd they	love	vex	try	fit	fear	are	have	do	will	shall	can	may
	Past	*Singular*	1st I	loved	vexed	tried	fitted	feared	was	had	did	would	should	could	might
			2nd thou	lovedst	vexedst	triedst	fittedst	fearedst	wast	hadst	didst	wouldst	shouldst	couldst	mightest
			3rd he	loved	vexed	tried	fitted	feared	were	had	did	would	should	could	might
		Plural	1st we	loved	vexed	tried	fitted	feared	were	had	did	would	should	could	might
			2nd you	loved	vexed	tried	fitted	feared	were	had	did	would	should	could	might
			3rd they	loved	vexed	tried	fitted	feared	were	had	did	would	should	could	might
HYPOTHETICAL	*Present*	*Singular*	1st I						were						
			2nd thou						wert						
			3rd he						were						
		Plural	1st we						were						
			2nd you						were						
			3rd they						were						
IMPERATIVE				love	vex	try	fit	fear	be	have	do				
INFINITIVE				love	vex	try	fit	fear	be	have	do				
PARTICIPLES	*Present*			loving	vexing	trying	fitting	fearing	being	having	doing				
	Past			loved	vexed	tried	fitted	feared	been	had	done				

ABBREVIATIONS.—TALFYRIADAU.

a ...	adjective	*enw gwan, ansoddair*
ad ...	adverb	*rhag ferf, gorair*
c ...	conjunction	*cyssylltiad*
cd ...	comparative degree	*gradd gymharol*
d ...	diminutive	*bychanig*
def ...	defective	*diffygiol*
f ...	feminine	*benywol*
i ...	interjection	*cyfryngiad, ebychiad*
m ...	masculine	*gwrywol*
n ...	noun	*enw cadarn, sylweddair*
p ...	plural	*lluosog*
pn ...	pronoun	*rhagenw*
pp ...	past participle	*cyfraniad gorphenol*
pr ...	preposition	*arddodiad*
pt ...	past tense	*amser gorphenol*
px ...	prefix	*blaenddodiad*
s ...	singular	*unig, unigol*
sd ...	superlative degree ...	*gradd eithafol*
v ...	verb active and neuter...	*perwyddiad gweithredol a rhydd*
vi ...	verb neuter or intransitive	*perwyddiad canoliq, perwyddiad rhydd*
vt ...	verb active or transitive	*perwyddiad gweithredol*

A.	Arabic	*Arabaeg*
C. ...	Celtic	*Celtaeg*
Co.	Cornish	*Cernyweg*
D. ...	Dutch	*Isalmaeneg*
Da.	Danish	*Daeneg*
F. ...	French	*Ffrancaeg*
G.	Greek	*Groeg*
Ga. ...	Gaelic (Scotch) ...	*Gaeleg yr Alban*
Ge.	German	*Almaeneg*
Go. ...	Gothic	*Gothaeg*
H.	Hebrew	*Hebraeg*
I. ...	Italian	*Italaeg*
Ic.	Icelandic	*Islandaeg*
Ir. ...	Irish	*Gwyddelaeg*
L.	Latin	*Lladin*
O. ...	Old English or Anglo-Saxon	*Hen Saesoneg* neu *Sacsoneg*
P.	Portuguese	*Portugaeg*
Pe. ...	Persian	*Persiaeg*
Sa.	Sanscrit	*Hen iaith Hindŵaidd*
Sp. ...	Spanish	*Yspaeneg*
Sw.	Swedish	*Swedaeg*
T. ...	Teutonic	*Teutonaeg*
Tur. ...	Turkish	*Tyrcaeg*

EIRIADUR CYNANIAETHOL

SEISONEG A CHYMRAEG.

ansoddair heb un gair Cymraeg yn
cyfateb iddo. Fe'i cynenir fel ä yn
te, pan byddo'r pwyslais arno, ac fel
, pan heb y pwyslais. Arferir *an* o
en llafar*sain*; megys, An owl. An
ecle, An hour; ac o flaen *h*, pan bo'r
ten ar yr ail sillaf; megys, An his-
rical account. Arferir *a* ym mhob
fyllfa arall; megys, A man. A union,
house. Such a one, y cyfryw un.
penny a yard, ceiniog y llath
px. talfyriad o *at*. To go a-walk-
g, myned i rodio. A-bed, ar y gwely
Ab-, Abs- *px*, oddi wrth, ymaith
An- *px*, di-, an-, am-, af-, heb
ck, â.bak' *ad*, yn ol, yn wysg y cefn
rus, ab'â.kus *n*, bwrdd cyfrif
ddon, â.bad'un *n*, y diafol, dinystrydd
t, â.baft' *ad*, yn ol, wrth y llyw
ance, â.bä'sans *n*, ymddarostyngiad
enate, ab.ä'lî.en.ät *vt*, trosi, arallu
enation, ab.ä.lî.en.ä'shun *n*, tros-
l, aralliad; estronoliad
ndon, â.ban'dun *vt*, rhoi i fyny, gadael
ndonment, â.ban'dun.ment *n*, rhodd-
d i fyny, gadawiad [i lawr
se, â.bäs' *vt*, darostwng, iselu, taflu
sement, â.bäs'ment *n*, iseliad
sh, â.bash' *vt*, cywilyddio
shment, â.bash'ment *n*, cythrudd,
raw; cywilydd; delwad
te, â.bät' *v*, gostwng; lleihau; colli
atement, â.bät'ment *n*, gostyngiad
b, ab n, yr edau yng ngwennol gwëydd
acy, ab'â.si *n*, abadaeth
ess, ab'es *n*, abades, penfynaches
ey, ab'î *n*, abatty, mynachlog
ot, ab'ut *n*, abad, penfynach

Abbreviate, a.brî'vî.ät *vt*, byrhau, cwtogi, talfyru, toli; geirdori
Abbreviation, a.brî.vî.ä'shun *n*, talfyriad; geirdoriad; darnair [cwtogwr
Abbreviator, a.brî'vî.ä.tûr *n*, talfrydd,
Abbreviature, a.brî'vi.ä.tshûr *n*, byrnod, talfyrnod [hometaidd
Abdest, ab'dest *n*, puredigaeth Ma-
Abdicate, ab'dî.kät *vt*, gadaw; rhoi i fyny
Abdication, ab.dî.kä'shun *n*, llysiant; ymadawiad, rhoddiad i fyny
Abditive, ab'dî.tiv *a*, a eill ymguddio
Abdomen, ab.dō'men *n*, bol, ceudod
Abdominal, ab.dom'î.nal, Abdominous, ab.dom'î.nus *a*, perthynol i'r bol
Abduce, ab.düs' *vt*, tynu ymaith; neilldu, gwahanu [tyniadwy
Abducent, ab.dü'sent *a*, gwahanadwy;
Abduction, ab.duk'shun *n*, tyniad yn ol
Abductor, ab.duk'tûr *n*, treisddygwr
Abecedarian, â.bî.sî.dê'r'î.an *n*, dysgawdwr yr egwyddor; llythyrenwr
Abecedary, â.bî.sî'dur.î *a*, egwyddorol
Aberrance, ab.er'ans *n*, cyfeiliornad, crwydrad [crwydrol
Aberrant, ab.er'ant *a*, cyfeiliornus,
Aberration, ab.e.rä'shun *n*, cyfeiliorn, gwyrad, crwydrad [attegu
Abet, â.bet' *vt*, cefnogi; cynnorthwyo;
Abetment, â.bet'ment *n*, cefnogaeth; cynnaliaeth [nogwr
Abettor, â.bet'ûr *n*, cynnorthwywr; an-
Abeyance, â.bä'ans *n*, gorddysgwyliad
Abgregate, ab'grî.gät *vt*, didoli
Abhor, ab.hôr' *vt*, ffieiddio, casäu
Abhorrence, ab.hor'ens *n*, casineb, ffieiddiad, casâd [dygas
Abhorrent, ab.hor'ent *a*, adgas, ffiaidd,

Abide, â.bīd′ (abode) *v*, aros, cyfanneddu; goddef. I cannot abide it, nis gallaf ei oddef [cymhwysder
Ability, â.bil′ī.tī *n*, gallu, nerth, medr;
Abintestate, ab.in.tes′tāt *n*, etifedd y neb ag sydd yn marw heb ewyllys
Abject, ab.jekt′ *vt*, bwrw ymaith, gwrthod
Abject, ab′ject *a*, distadl, gwael
Abjectness, ab′jekt.nes *n*, gwaeledd, salwedd; iseledd [rhyddhau
Abjugate, ab′jū.gāt *vt*, gollwng, di-ieuo,
Abjuration, ab.jū.rā′shun *n*, ymwadiad, diofryd; ymwrthodiad; anudoniaeth
Abjure, ab.jū′r′ *vt*, gwadu ar lw; rhoi i fyny, ymwrthod â
Ablactate, ab.lak′tāt *vt*, diddyfnu [iad
Ablactation, ab.lak.tā′shun *n*, diddyfn-
Ablaqueation, ab.lak.wī.ā′shun *n*, dadbriddiad, gwraiddnoethiad [maith
Ablation, ab.lā′shun *n*, cymmeriad y-
Ablative, ab′lâ.tiv *a*, tarddiadol, deilliog
Able, ā′bl *a*, galluog, medrus; dawnus. I am able, gallaf, medraf
Ablegate, ab′lī.gāt *vt*, anfon oddi cartref ar genadwri [medredd
Ableness, ā′bl.nes *n*, cryfder, nerth;
Ablepsy, ab′lep.sī *n*, tywyllni, dallineb
Abligurition, ab.lig.ū.rish′un *n*, afradlondeb [golchai
Abluent, ab′lū.ent *a*, golchiadol: *n*,
Ablution, ab.lū′shun *n*, golchiad; purediga eth [diarddelwi
Abnegate, ab′nī.gāt *vt*, nacāu, pallu;
Abnegation, ab.nī.gā′shun *n*, gwadiad, nacâd, pall [doriad
Abnodation, ab.nō.dā′shun *n*, ysglin-
Abnormal, ab.nôr′mal *a*, afreolaidd; afluniaidd [anferthwch
Abnormity, ab.nôr′mī.tī *n*, afreolaeth;
Aboard, â.bô′rd′ *ad*, ar fwrdd, mewn llong
Abode, â.bōd′ *n*, annedd, trigfa, cartrefle, haddef; arosiad, preswyliad, cartrefiad: *pt & pp.*—Abide [argoel
Abodement, â.bōd′ment *n*, rhagarwydd,
Abolish, â.bol′ish *vt*, diddymu, dilëu
Abolition, ab.ō.lish′un *n*, dilead, diddymiad [ffiaidd
Abominable, â.bom′ī.nâ.bl *a*, adgas, cas,
Abominableness, â.bom′ī.nâ.bl.nes *n*, adgasrwydd [casäu
Abominate, â.bom′ī.nāt *vt*, ffieiddio,
Abomination, â.bom.ī.nā′shun *n*, ffieiddra; esgymmun-beth; bryntni
Aboriginal, ab.ō.rij′ī.nal *a*, cyntaf, cyssefin [ion
Aborigines, ab.ō.rij′ī.niz *np*, cyndrigol-
[illegible]ion, â.bôr′shun *n*, erthyliad; erthyl
Abortive, â.bôr′tiv *a*, annhymmig, erthylog: anffodiog
Abound, â.bûwnd′ *vi*, cael gwala, meddu digon; bod yn llunosog, bod yn llawn
About, â.bûwt′ *pr*, ger llaw; yng nghylch, o ddeutu; am; tua: *ad*, yn ol, o amgylch. Round about, amgylch ogylch. To send round about, cylchanfon. To spit about, amboeri
Above, â.buv′ *pr*, uwch, goruwch, uwch law, uwch ben: *ad*, fry [gyfaredd
Abracadabra, ab.râ.kâ.dab′râ *n*, cryd-
Abrade, â.brād′ *vt*, treulio ymaith, rhasglio [rhasgliad
Abrasion, â.brā′zhun *n*, rhwbiad ymaith,
Abreast, â.brest′ *ad*, ochr yn ochr
Abridge, â.brij′ *vt*, talfyru, crynoi
Abridgement, â.brij′ment *n*, talfyriad
Abroach, â.brōtsh′ *ad*, ar ollyngiad
Abroad, â.brôd′ *ad*, allan, ar led, ar daen; ar wasgar; oddi cartref
Abrogate, ab′rō.gāt *vt*, diddymu, dilëu
Abrogation, ab.rō.gā′shun *n*, diddymiad
Abrupt, ab.rupt′ *a*, disymmwth, byrbwyll; serth; anamserol [serthedd
Abruptness, ab.rupt′nes *n*, byrbwylldra;
Abscess, ab′ses *n*, cornwyd, dargod
Abscind, ab.sind′ *vt*, rhwygo, torl ymaith
Abscission, ab.sizh′un *n*, rhwygiad, toriad
Abscond, ab.skond′ *vi*, ymguddio, ymgelu, llechu, encilio
Absence, ab′sens *n*, absennoldeb, absen
Absent, ab′sent *a*, absennol; ar goll; anystyriol, disylw
Absent, ab.sent′ *vt*, asswynu, absennoli
Absentee, ab.sen.tī′ *n*, ymabsennwr, absennolwr, anghywlad [edig
Absinthiated, ab.sin′thi.ā.ted *a*, chwerw-
Absist, ab.sist′ *vi*, peidio
Absolute, ab′sō.lūt *a*, cwbl, hollol; diammodol; hanfodol; annibynol
Absolutness, ab′sō.lūt.nes *n*, diderfynoldeb, tra-awdurdod, arbenigrwydd
Absolution, ab.sō.lū′shun *n*, gollyngiad; maddeuant [maddeuol
Absolutory, ab.sol′ū.tur.ī *n*, rhyddhaol,
Absolve, ab.zolv′ *vt*, rhyddhau, gollwng; maddeu [gwrthun
Absonant, ab′sō.nant *a*, anghysson,
Absorb, ab.sôrb′ *vt*, llyncu, sugno, sychu
Absorbent, ab.sôr′bent *n*, sugnydd, sychydd: *a*, sugnol, sychol, llyncol
Absorption, ab.sôrp′shun *n*, llynciad, sugniad [ymgadw
Abstain, ab.stān′ *vi*, ymattal; dirwestu;
Abstemious, ab.stī′mī.us *a*, cymmedrol, sobr, ymattalgar

Abstemiousness, ab.stī'mi.us.nes *n*, cymmedroldeb; ymattaliad
Abstention, ab.sten'shun *n*, gocheliad, ymogeliad, ymocheliad
Absterge, ab.stûrj' *vt*, glanhau, sychu
Abstergent, ab.stûr'jent *a*, glanhaol, purol
Abstertion, ab.stûr'shun *n*, glanhâd, sychiad [attaliad
Abstinence, ab'stī.nens *n*, dirwest, ym-
Abstinent, ab.stī'nent *a*, cymmedrol, sobr
Abstract, ab.strakt' *vt*, neilduo; crynoi, talfyru [nwysiad: *a*, dansoddol
Abstract, ab'strakt *n*, crynodeb, cyn-
Abstraction, ab.strak'shun *n*, dansoddiad, neilduad; diystyrwch am y byd
Abstruse, ab.strūs' *a*, anamlwg, tywyll; dyrys; annealladwy [anhawsder
Abstruseness, ab.strūs'nes *n*, tywyllni,
Absume, ab.sūm' *vt*, difa, dinystrio
Absurd, ab.sûrd' *a*, afresymol; gwrthun; ynfyd, ffol
Absurdity, ab sûr'dī.tī, **Absurdness**, ab-sûrd'nes *n*, afresymoldeb, ynfydrwydd, ffoledd [amlder, llawnder
Abundance, â.bun'dans *n*, digonedd,
Abundant, â.bun'dant *a*, helaeth, cyflawn, llawn, toreithiog, ffiwch
Abuse, â.būs' *n*, camdriniaeth; ammharch; difrīad; llygriad; trais
Abuse, â.būz' *vt*, camarfer, camddefnyddio; difenwi, difrīo; treisio
Abusive, â.bū'siv *a*, enllibaidd, trahāus, sarhāus [mharch
Abusiveness, â.bū'siv.nes *n*, enllib, am-
Abut, â.but' *vi*, cydio, cyffinio; cyfarfod
Abutment, â.but'ment *n*, ffin, cyffiniad
Abuttals, â.but'alz *np*, minion, cyffiniau; terfynau; pentanau
Abysm, â.bizm', **Abyss**, â.bis' *n*, eigion, gagendor, anoddyfn
Academian, ak â.di'mī.an, **Academic**, ak.â.dem'īk, **Academician**, ak.â.dī-mish'an, **Academist**, â.kad'ī.mist *n*, ysgolhaig, prif ysgolwr, aelod o ryw brifysgol [golaidd
Academical, ak.â.dem'ī.kal *n*, prifys-
Academy, â.kad'ī.mī *n*, prif ysgol, athrofa [blaenllym
Acanacious, ak.â.nā'shus *a*, pigog.
Acanthus, â.kan'thus *n*, troed yr arth
Acatalectic, â kat.â.lek'tik *n*, gwers ddiwall [gelaidd, annealladwy
Acataleptic, â.kat.â.lep'tik *a*, tra dir-
Accede, ak sīd' *vi*, cytuno, cydsynio
Accelerate, ak.sel'ûr.āt *vt*, prysuro, brysio; ffrystio [uriad, brysiad
Acceleration, ak.sel.u rā'shun *n*, prys-
Accend, ak.send' *vt*, tanio, gosod ar dân
Accension, ak.sen'shun *n*, taniad, ffagliad, ennyniad
Accent, ak'sent *n*, acen, pwyslais ar sill
Accent, ak.sent' *vt*, acenu
Accentuate, ak.sen'tshū.āt *vt*, acenu; dynodi acen gair [ceniad; acenyddiaeth
Accentuation, ak.sen.tshū.ā'shun *n*, a-
Accept, ak.sept' *vt*, derbyn (yn gymmeradwy)
Acceptable, ak.sep'tâ.bl *a*, derbyniol, cymmeradwy, croesawus, boddlawn
Acceptance, ak.sep'tans *n*, derbyniad; tanysgrifeniad; ysgrifenrwym
Acceptation, ak.sep.tā'shun *n*, cymmeriad; yr ystyr y cymmerir gair ynddo
Acceptilation, ak.sep.tī.lā'shun *n*, maddeuant o ddyled heb dderbyn arian
Access, ak.ses' *n*, dyfodfa, nesâd, agosiad
Accessible, ak.ses'ī.bl *a*, hygyrch; mwynaidd, hawdd nesu ato
Accession, ak.sesh'un *n*, dyfodiad; ychwanegiad
Accessory, ak'ses.ur.ī *a*, cynnorthwyol, cyfranogol: *n*, cyfranogwr, cefnogwr
Accidence, ak'sī.dens *n*, mabddysg, rhaglith, gramadeg
Accident, ak'sī.dent *n*, dygwyddiad, damwain; priodolder anhanfodol
Accidental, ak.sī.den'tal *a*, damweiniol
Accipient, ak.sip'yent, *n*, derbyniwr
Accite, ak.sīt' *vt*, gwysio, dyfynu
Acclaim, a.klām', **Acclamation**, ak.lâmā'shun *n*, bloedd, banllef; moliant, gorfoledd, uchelglod
Acclamatory, a.klam'â.tur.ī *a*, banllefol; gorfoleddol [rhiw, gorifyny
Acclivity, a.kliv'ī.tī *n*, esgyniad, gallt,
Accloy, a.klôi' *vt*, gorlenwi, llaru, diwallu
Accoil, a.kōil' *vi*, ymdrafferthu, ffrystio, ffwdanu; ymwthio [addas
Accommodable, a.kom'ō.dâ.bl *a*, cyf-
Accommodate, a.kom'ō.dāt *vt*, diwallu; cymhwyso: *a*, addas, cyfaddas
Accommodation a.kom.ō.dā'shun *n*, cyfaddasiad, cymhwysiad; diwalliad; cymmod; lletty [cydfynediad
Accompaniment, a.kum'pâ.nī.ment *n*,
Accompany, a.kum'pâ.nī *vt*, cydymdeithio; hebrwng [cyfranogwr
Accomplice, a.kom'plis *n*, cyfrinachwr,
Accomplish, a.kom'plish *vt*, cyflawnu, cwblhau, gorphen, perffeithio
Accomplished, a.kom'plisht *a*, perffeithlawn; doniog, dawnwych; dillynaidd
Accomplishment, a.kom'plish.ment *n* cwblhâd, cyflawniad; addurn

Accompt, a.kûŵnt' *n*, Accomptant, a-kûŵn'tant *n*.—Account, Accountant
Accord, a.kôrd' *n*, cydfod, cydsyniad; bodd: *v*, cytuno, cydweddu, cyd-daro. According to, yn ol, yn gyfatebol i. With one accord, o unfryd, yn gytûn
Accordance, a.kôr'dans *n*, cydsyniad, cydweddiad, cytundeb
Accordant, a.kôr'dant *a*, cydsyniol, cytûn
Accorporate, a.kôr'pö.rät *vt*, cydgorffori
Accost, a.kost' *vt*, cyfarch, anerch
Accostable, a.kos'tâ.bl *a*, cyfeillgar
Accoucheur, a.kŵsh.ûr' *n*, colwynydd
Account, a.kûŵnt' *vt*, cyfrif: *n*, rhif, cyfrif; cymmeriad. Accounts, cyfrifon; rhifyddiaeth, rhifyddeg. Of no account, dibarch, dinod. To account for, rhoddi rheswm am. To give an account, rhoddi cyfrif
Accountable, a.kûŵn'tâ.bl *n*, cyfrifol, atebol [rhifyddwr
Accountant, a.kûŵn'tant, *n*, cyfrifydd,
Accouple a.kup'l *vt*, cyssylltu; cydio; ieuo; cymharu
Accourt, a.kō'rt' *vt*, croesawu yn garedig
Accoutre, a.kŵ'tûr *vt*, taclu, trwsiadu, arfogi, amwisgo, addurno
Accoutrements, a.kŵ'tür.ments *np*, offer, arfau, taclau, gwisgoedd
Accredit, a.kred'it *vt*, coelio, credu
Accretion, a.krí'shun *n*, cynnydd, tyfiant
Accretive, a.krí'tiv *a*, tyddfol [bach)
Accroach, a.krötsh' *vt*, tynu (megys â
Accrue, a.krŵ' *vi*, chwanegu, tarddu, deillio, codi [iad
Accubation, ak.ü.bä'shun *n*, lledorwedd-
Accumbent, a.kum'bent *a*, lledorweddol
Accumulate, a.kü'mü.lät *v*, casglu, pentyru, tyru, ymhelaethu
Accumulation, a.kü.mü.lä'shun *n*, tyriad, pentyriad, cyflawnder
Accumulative, a.kü'mü.lä.tiv *a*, cynnyrchiol, pentyrol, cynnulliadol
Accumulator, a.kü'mü.lä.tûr *n*, casglwr, pentyrydd [cywirdeb; gofal
Accuracy, ak'ü.rä.sî *n*, cywreindeb;
Accurate, ak'ü.rät *a*, cywir, celfgar, gofalus, cywrain
Accurse, a.kûrs' *vt*, melltithio, rhegu; esgymmuno [beius
Accusable, a.kü'zâ.bl *a*, achwynadwy.
Accusant, a.kü'zant *n*, cyhuddwr, achwynwr [cwyn
Accusation, ak.ü.zâ'shun *n*, cyhuddiad.
Accusative, a.kü'zâ.tiv *a*, cyhuddol
Accusatory, a.kü'zâ.tur.î *a*, cyhuddbeius
Accuse, a.küz' *vt*, cyhuddo, beio; achwyn ar
Accuser, a.kü'zûr *n*. cyhuddwr, athrodwr
Accustom, a.kus'tum *vt*, arfer, ymarfer, cynnefino. Accustomed, arferedig, cyffredin, defodol, cynnefin
Accustomable, a.kus'tum.â.bl *a*, defodol, arferol [cyffredin
Accustomary, a.kus'tum.ur.î *a*, arferol,
Ace, äs *n*, nod yr un; âs
Acephalous, â.sef'â.lus *a*, pen-goll, diben
Acerb, â.sûrb' *a*, sur, chwerw; sarig
Acerbate, â.sûr'bät *vt*, suro, chwerwi
Acerbity, â.sûr'bi.tî *n*, surni, chwibledd; sarigrwydd, chwerwedd
Acervate, â.sûr'vät *vt*, crugio, pentyru
Acervation, as.ûr.vä'shun *n*, crugiad
Acescent, â.ses'ent *a*, surol, chwiblaidd
Acetose, â.sî.tös', Acetous, â.sî'tus *a*, egr, chwibl, sur. Acetic acid, sur surig
Ache, äk *n*, dolur, gwŷn, poen, cur: *v*, gwŷnio, poeni [adwy
Achievable, â.tshî'vâ.bl *a*, gwneuthur-
Achieve, â.tshiv' *vt*, cyflawnu, gorphen; cwblhau [waith, gorchest
Achievement, â.tshiv'ment *n*, gorchest-
Achor, ä'kôr *n*. math o grugdardd
Achromatic, ä.krö.mat'ik *a*, diliwiadol
Acid, as'id *a*, sur, egr, chwibl: *n*, suryn
Acidify, â.sid'i.fî, Acidulate, â.sid'ü.lät *vt*, suro, chwiblo
Acidity, â.sid'i.tî, Acidness, as'id.nes *n*, surni, chwibledd
Acknowledge, ak.nol'ej *vt*, cydnabod, cyfaddef [nabyddiaeth
Acknowledgment, ak.nol'ej.ment *n*, cyd-
Acme, ak'mí *n*, uchradd; eithaf
Acolothist, â kol'ö.thist *n*, isweinydd
Aconite, ak'ö.nît *n*, llysiau'r blaidd
Acorn, ä'kôrn *n*. mesen [seinddysg
Acoustics, â.kûŵs'tiks *np*, swniadaeth,
Acquaint, a.kwänt' *vt*, hysbysu, amlygu; arfer. Acquainted with, adnabyddus â; cynnefin â
Acquaintance, a.kwän'tans *n*, cyfaill, cydnabyddiaeth; cynnefindra
Acquest, a.qwest', Acquist, a.kwist' *n*, cyrhaeddiad, ennilliad
Acquiesce, ak.wí.es' *v*, ymostwng, ymlonyddu; cydsynio, cydsyniad; goddef
Acquiescence, ak.wí.es'ens *n*, cydsyniad; goddefiad [adwy
Acquirable, a.kwîr'â.bl *a*, cyrhaedd-
Acquire, a kwîr' *vt*, cyrhaedd, caffael, cael; casglu, ennill
Acquirement, a.kwîr'ment, Acquisition, ak.wí.zish'un *n*, ennilliad

Acquisitive, a.kwiz'ĭ.tiv *a*, ennilledig
Acquit, a.kwit' *vt*, rhyddhau, cyfiawnhau, gollwng. To acquit of blame, difeio
Acquitment, a.kwit'ment, Acquittal, a.kwit'al *n*, rhyddhâd, dieuogiad
Acquittance, a.kwit'ans *n*, rhyddhâd; ysgrifen rhyddhâd, addefiad o daledigaeth
Acre, ā'kŭr *n*, erw, cyfar
Acreage, ā'kŭr.āj *n*, mesur, maintioli
Acrid, ak'rid *a*, sur, chwerw, llymsur
Acrimonious, ak.rĭ.mō'nĭ.us *a*, sarig, sariglym, chwerwedig
Acrimony, ak'rĭ.mun.ĭ *n*, surni, llymder, toster; sarigrwydd [archwaeth sur
Acritude, ak'rĭ.tŭd. **Acrity**, ak'rĭ.tĭ *n*,
Acroamatic, ak.rō.ā.mat'ĭk *a*, gorddysgeidiol
Across, ā.kros' *ad*, yn groes, ar draws
Acrostic, ā.kros'tĭk *n*, penenwad
Act, akt *v*. gweithio, gweithredu; chwaraeu: *n*, gweithred, gorchwyl; deddf. A great act, gorchest. A noble act, rhagorgamp. A wicked act, cyflafan. To act vainly, gwageddu
Actinolite, ak.tin'ō.lit *n*, rheiddfaen
Action, ak'shun *n*, gweithred; cwyn, cynghaws, hawl, dadl; brwydr, cad
Actionable, ak'shun.ā.bl *a*, cospadwy; boladwy, dadleuadwy
Active, ak'tiv *a*, bywiog, gweithgar, esgud, heinif; sionc; gweithredol
Activeness, ak'tiv.nes, **Activity**, ak.tiv'ĭ.ti *n*, bywiogrwydd, sioncedd
Actor, ak'tŭr *n*, gweithredwr; chwarëydd
Actress, ak'tres *n*, chwarëyddes [diau
Actual, ak'tshŭ.al *a*, gweithredol, gwir,
Actuary, ak'tshŭ.ur.ĭ *n*, ysgrifenydd
Actuate, ak'tshŭ.āt *vt*, cynhyrfu, cyffroi: *a*, cynhyrfiedig
Acuate, āk'ŭ.āt *vt*, blaenllymu, golymu
Acuity, ā.kŭ'ĭ.tĭ *n*, llymder [blaenllym
Aculeate, āk.ŭ'lĭ.āt *a*, pigog, colynol.
Acumen, ā.kŭ'men *n*, llymdra; craffder, synwyr, cyfrwysdra [pigfeinio
Acuminate, ā.kŭ'mĭ.nāt *vt*, blaenllymu,
Acute, ā.kūt' *a*, llym; synwyrol, deallus; cywrain. Acute accent, acen feinlais, acen ddyrchafedig (')
Acuteness, ā.kūt'nes *n*, llymder; synwyroldeb, craffder
Ad-, **Ac-**, **Af-**, **Ag-**, **Al-**, **An-**, **Ap-**, **Ar-**, **As-**, **At-** *px*, wrth, at, i
Adage, ad'āj *n*, diareb, direb, gwirair
Adagio, ā.dā'gĭ.ō *n*, gair am amser araf
Adamant, ad'ā.mant *n*, dĭamwnt, adamant
Adamantine, ad.ā.man'tin *a*, adamantaidd; anhydraidd, caled [hyweddu
Adapt, ā.dapt' *vt*, cymhwyso, addasu,
Adaptation, ad.ap.tā'shun *n*, cyfaddasiad
Add, ad *vt*. cynnodi, cyssylltu, chwanegu
Addecimate, a.des'ĭ.māt *vt*, degymu
Addeem, a.dĭm' *vt*, tybio, cyfrif; dyfrïo
Addendum, a.den'dum (*p* addenda a.den'dā) *n*, attodiad, atddodiad
Adder, ad'ŭr *n*, neidr, gwiber, sarff. Adder's stone, maen glain
Addible, ad'ĭ.bl *a*, chwanegadwy
Addice, ad'ĭs *n*, neddyf, bwyell gam
Addict, a.dikt' *vt*, ymroddi, diofrydu
Addicted, a.dik'ted *a*, chwannog, ymroddgar, tueddol [rwydd
Addictedness, a.dik'ted.nes *n*, tuedd-
Additament, a.dit'ā.ment *n*, cynnodiad
Addition, a.dish'un *n*, ychwanegiad; attodiaeth [ychwanegol
Additional, a.dish'un.al *a*, cynnodol,
Addle, ad'l *a*, gwag, clwc, gorllyd. Addle-pated, Addle-headed, penwan, syfrdan, hurt, ffol, diymenydd
Address, a.dres' *vt*, anerch, cyfeirio; ymosod: *n*, cyfarchiad; cyfarwyddyd; erfyniad; medr; deheurwydd
Adduce, a.düs' *vt*, dwyn ym mlaen
Adducent, a.dü'sent *a*, attynol
Addulce, a.duls' *vt*, melusu, pereiddio
Ademption, ā.dem'shun *n*, difeddiad, dygiad ymaith [ar y chwarenau
Adenography, ad.ĭ.nog'rā.fĭ *n*, traith
Adenoid, ad'ĭ.nŏid, **Adenose**, ad'ĭ.nōs *a*, chwarenaidd [ineb
Adephagia, ad.ĭ.fā'jĭ.ā *n*, duwies glyth-
Adept, ā.dept' *n*, celfyddwr; un hyddysg
Adequate, ad'ĭ.kwāt *a*, cyfartal, cystal, cymmesur, cyfaddas, digonol
Adequateness, ad'ĭ.kwāt.nes *n*, cyfartalwch, addasrwydd [ansawdd
Adfected, ad.fek'ted *a*, cymmysg; cyf-
Adhere, ad.hĭr' *vi*, ymlynu, glynu wrth
Adherence, ad.hĭ'r'ens *n*, ymlyniad
Adherent, ad.hĭ'r'ent *a*, unol; glynol, yng nglŷn: *n*, dilynwr, canlynwr, dilyniedydd; pleidiwr [gyssylltiad
Adhesion, ad.hĭ'zhun *n*, glyniad, ym-
Adhesive, ad.hĭ'siv *a*, ymlynol, gafaelgar
Adhibit, ad.hib'it *vt*, cymhwyso; defnyddio [cymhwysiad
Adhibition, ad.hĭ.bish'un *n*, defnydd
Adhortation, ad.hôr.tā'shun *n*, cynghe annogaeth
Adhortatory, ad.hôr'tā.tŭr.ĭ *a*, annogo
Adiaphorous, ad.ĭ.af'ō.rus *a*, amm gar, ammhleidiol

Adiaphory, od.ī.af'ur.ī *n*, ammhleidgarwch, diduedrwydd
Adieu, â.dü' *i*, bydd wych! yn iach!
Adipose, ad'ī.pōs, Adipous, ad'ī.pus *a*, seimlyd, tew
Adit, ad'it *n*, mynedfa dan y ddaiar
Adjacency, a.jā'sen.sī *n*, agosrwydd
Adjacent, a.jā'sent *a*, cyfagos, ger llaw
Adject, a.jekt' *vt*, cyssylltu, ychwanegu
Adjection, a.jek'shun *n*, cynnodiad; ychwanegiad [soddair
Adjective, aj'ek.tiv *n*, enw gwan, an-
Adjoin, a.jōīn *vt*, cydio, cyssylltu, uno
Adjoining, a.jōī'ning *a*, yn ymyl, cynghyffwrdd, nesaf
Adjourn, a'jūrn *vt*, gohirio, oedi [oediad
Adjournment, a.jūrn'ment *n*, gohiriad,
Adjudge, a.juj' *vt*, dyfarnu, barnu
Adjudicate, a.jü'di.kāt *vt*, barnu, dyfarnu
Adjugate, aj'ü.gāt *vt*, ieuo wrth
Adjunct, aj'ungkt *n*, attodiad [cydiad
Adjunction, a.jungk'shun *n*, cyssylltiad,
Adjurate, aj'ü.rāt *vt*, cynnorthwyo
Adjuration, aj.ü.rā'shun *n*, tyngediad
Adjure, a.jūr' *vt*, tyngedu [trefnu
Adjust, a.just' *vt*, cymhwyso, addasu,
Ajustment, a.just'ment *n*, addasiad, trefniad, uniawnad [northwyol
Adjutant, aj'ü.tant *n*, isgadben: *a*, cyn-
Adjute, a.jüt' *vt*, cynnorthwyo, helpu
Adjutor, a.jü'tūr *n*, cynnorthwywr
Adjutory, aj'ü.tur.ī *a*, cynnorthwyol
Adlegation, ad.lī.gā'shun *n*, cynghenadaeth [mesuriad
Admeasurement, ad.mezh'ur.ment *n*,
Administer, ad.min'is.tūr *vt*, gweinyddu; dirprwyo [gweinyddiaeth
Administration, ad.min.is.trā'shun *n*,
Administrator, ad.min'is.trā.tūr *n*, gweinyddwr
Administratorship, ad.min'is.trā.tūr-ship *n*, swydd weinyddol
Administratrix, ad.min'is trā.triks *n*, gweinyddes [da; rhagorol
Admirable, ad'mi.rā.bl *a*, rhyfeddol;
Admiral, ad'mi.ral *n*, llyngesydd, llyngeswr [môr-lywiant
Admiralty, ad'mi.ral.tī *n*, môr-lys,
Admiration, ad.mi.rā'shun *n*, rhyfeddod, syndod; hoffder. Note of admiration (!), rhyfeddnod [hoffi
Admire, ad.mīr' *vt*, rhyfeddu, mawrygu;
Admirer, ad.mīr'ūr *n*, mawrygwr; serchwr, carwr [goddefadwy
Admissible, ad.mis'ī.bl *a*, derbyniadwy;
Admission, ad.mish'un *n*, derbyniad; caniatâ

Admit, ad.mit' *vt*, derbyn; caniatāu, goddef, addef [addefiad
Admittance, ad.mit'ans *n*, derbyniad;
Admix, ad.miks' *vt*, cymmysgu
Admixture, ad.miks'tshūr *n*, cymmysgiad; cymmysgedd
Admonish, ad.mon'ish *vt*, rhybuddio; ceryddu, cynghori; dwyn ar gof
Admonition, ad.mō.nish'un *n*, rhybudd, cynghor, cerydd [iol
Admonitory, ad.mon'ī.tur.ī *a*, rhybudd-
Admove, ad.mwv' *vt*, nesu, dynesu
Adnoun, ad'nūwn *n*, ansoddair, enw gwan
Ado, â.dw' *n*, trafferth, cynhwrf, terfysg
Adolescence, ad.ō.les'ens *n*, blodau ieuenctyd; [iau'r cwsg
Adonis, â.dō'nis *n*, blodau'r gwynt, llys-
Adopt, â.dopt' *vt*, mabwysiadu [mabwys
Adoption, â.dop'shun *n*, mabwysiad,
Adoptive, â.dop'tiv *a*, mabwysaidd
Adorable, â.dō'r'â.bl *a*, addoladwy, parchadwy [parch, anrhydedd
Adoration, ad.ō.rā'shun *n*, addoliad;
Adore, â.dō'r' *vt*, addoli; caru; mawrhau, anrhydeddu [trwsio
Adorn, â.dôrn' *vt*, addurno, harddu,
Adornment, â.dôrn'ment *n*, addurniad
Adown, â.dūwn' *ad*, i lawr, i waered
Adread, â.dred' *ad*, yn ofnus, yn ofnog
Adrift, â.drift' *ad*, gyda'r dwfr, gyda'r llif [hyfedr
Adroit, a.drōît' *a*, medrus, deheu, hylaw,
Adroitness, a.drōît'nes *n*, medrusrwydd, hylawder [benthycol
Adscititious, ad.sī.tish'us *a*, ffugiol,
Adstriction, ad.strik'shun *n*, cydglymiad, cydrwymiad [truth
Adulation, aj.ü.lā'shun *n*, gweniaith,
Adulator, aj'ü.lā.tūr *n*, gwenieithwr, truthiwr [truthgar
Adulatory, aj'ü.lā.tur.ī *a*, gwenieithus,
Adult, â.dult' *n*, un mewn oedran: *a*, cyfandwf, mewn oedran
Adulterate, â.dul'tur.āt *v*, llygru, cymmysgu; rhithio: *a*, halogedig, cymmysgedig; ffugiol [iad; cymmysgiad
Adulteration, â.dul.tu.rā'shun *n*, llygr-
Adulterer, â.dul'tur.ūr *n*, godinebwr
Adulteress, â.dul'tur.es *n*, godinebwraig, godinebes, putain
Adulterine, â.dul'tur.īn *n*, basdardd
Adulterous, â.dul'tur.us *a*, godinebus, puteiniol, puteinig [dra
Adultery, â.dul'tur.ī *n*, godineb, putein-
Adumbrate, ad.um'brāt *vt*, cysgodi; braslunio [odiad
Adumbration, ad.um.brā'shun *n*, cysg-

Adunation, ad.ü.nä'shun *n*, undeb, uned, under [iad, gŵyrni
Aduncity, â.dun'sî.tî *n*, camedd, crym-
Aduncous, â.dung'kus, Adunque, âdungk' *a*, gwyrgam
Adure, â.dü'r' *vt*, deifio, golosgi, crasu
Adust, â.dust' *a*, golosgedig, cras
Adustible, â.dus'tî.bl *a*, hylosg, llosgadwy [deifiad
Adustion, â.dust'shun *n*, goddeithiad,
Advance, ad.vans' *n*, mynediad; cynnydd: *v*, myned ym mlaen; dyrchafu; gwellãu; cynnyg, gosod allan; talu ym mlaen llaw, rhagdalu. Advanced in years, oedrannus, hen. Advance-guard, y fyddin flaen. cynnhorf
Advancement, ad.vans'ment *n*, dyrchafiad, gwelliant
Advantage, ad.van'täj *n*, budd, lles, mael, elw, mantais; goruchafiaeth; blaenafieth: *vt*, llesãu, manteisio
Advantageous, ad.van.tä'jus *a*, buddiol, llesol [buddioldeb, llesoldeb
Advantageousness, ad.van.tä'jus.nes *n*,
Advectitious, ad.vek.tish'us *a*, tramor
Advene, ad.vîn' *vi*, dyfod at, cyfarfod
Advenient, ad.vî'ni.ent *a*, dynesol
Advent, ad'vent *n*, dyfodiad; yr Adfent
Adventine, ad.ven'tin, Adventitious, adven.tish'us, Adventive, ad.ven'tiv *a*, damweiniol, arddyfodol; ammherthynasol [Adfent
Adventual, ad.ven'tshü.al *a*, perthynol i'r
Adventure, ad.ven'tshûr *n*, antur; enbydwaith: *v*, beiddiol, llyfasu, ymantur
Adventuresome, ad.ven'tshûr.sum *a*, eofn, dibryder [hy, difygwl
Adventurous, ad.ven'tshü.rus *a*, anturiol,
Adverb, ad'vûrb *n*, rhagferf, gorair
Adverbial, ad.vûr'bî.al *a*, rhagferfol, goreiriol [adwy
Adversable, ad.vûr'sâ.bl *a*, gwrthwyneb-
Adversaria, ad.vûr.sê'r'i.â *n*, nod-lyfr
Adversary, ad'vûr.sur.î *n*, gwrthwynebwr, gelyn
Adverse, ad'vûrs *a*, adfydig, anffodus, gwrthwynebus, croes. Adverse party, gwrthblaid. An adverse saying, gommedd [drygfyd, ing
Adversity, ad.vûr'sî.tî *n*, adfyd, cyni,
Advert, ad.vûrt' *vi*, ystyried, dal sylw
Advertence, ad.vûr'tens, Advertency, ad.vûr'ten.sî *n*, ystyriaeth, sylwad, daliad sylw, golygiad ar
Advertise, ad'vûr.tîz *vt*, hysbysu, cyhoeddi, mynegu [bysiad, cyhoeddiad
Advertisement, ad.vûr'tiz.ment *n*, hys-
Advesperate, ad.ves'pur.ätei, prydnawnio
Advice, ad.vîs' *n*, cynghor; mynegiad; hanes [as; call
Advisable, ad.vî'zâ.bl *a*, cymhwys, add-
Advisableness, ad.vî'zâ.bl.nes *n*, cymhwysder, addasrwydd
Advise, ad.vîz' *vt*, cynghori, annog; hysbysu. Ill-advised, annoeth; anystyriol. Well-advised, synwyrol, call; pwyllog [yn ystyriol
Advisedly, ad.vî'zed.lî *a*, yn bwyllog;
Advocacy, ad'vö.kä.sî, Advocation, advö.kä'shun *n*, dadleuyddiaeth, eiriolaeth, amddiffyn, arddadl
Advocate, ad'vö.kät *n*, eiriolwr, amddiffynwr, dadleuwr, arddadlwr: *vt*, eiriolî, dadleu
Advolation, ad.vö.lä'shun *n*, ymdyniad
Advolution, ad.vö.lü'shun *n*, ymdreigliad
Advoutry, ad.vûŵ'trî *n*, godineb
Advow, ad.vûw' *vt*, haeru, gwirio
Advowee, ad.vûw.î' *n*, glwys tadog
Advowson, ad.vûŵ'sun *n*, hawl i gyflwyno offeiriad i eglwys
Adze, adz *n*, bwyell, bwyell gam; neddyf
Aerial, ä.î'r'î.al *a*, awyrol, wybrol; uchel
Aerie, î'r'î *n*, nyth adar ysglyfaethgar
Aerolite, ê'r'ö.lit *n*, awyrfaen [olaeth
Aerology, ê'r.öl'öj.î *n*, awyrddysg, awyr-
Aeromancy, ê'r'ö.man.sî *n*, awyrgoel
Aerometer, ê'r.om'î.tûr *n*, awyrbwysai
Aerometry, ê'r.om'î.trî *n*, awyrfeidraeth
Aeronaut, ê'r'ö.nôt *n*, awyrydd, awyrdeithiwr
Aeroscopy, ê'r.os'kö.pî *n*, awyrnodiad
Aerostatic, ê'r.os.tat'ik *a*, awyriaethol
Aerostation, ê'r.os.tä'shun *n*, awyrydd-
Æsthetic, îs.thet'ik *a*, deiniol [iaeth
Afar, â.fär' *a*, pell, hirbell, anghysbell
Afeard, â.fî'rd' *a*, brawychus, ofnus
Afer, ä'fûr *n*, gwynt y de-orllewin
Affability, af.â.bil'î.tî, Affableness, af'-â.bl.nes *n*, mwynder, tiriondeb, hynawsedd [foes
Affable, af'â.bl *a*, mwyn, addfwyn, hy-
Affabrous, a.fä'brus *a*, cyfan, perffaith
Affair, a.fê'r' *n*, gorchwyl; achos; perwyl. An affair of importance, mater o bwys
Affear, Affere, a.fî'r' *vt*, sicrhau, sefydlu
Affect, a.fekt' *n*, serch, teimlad; nawsnwyd: *vt*, cyffroi; ceisio; ffuantu
Affectation, af.ek.tä'shun, Affectedness a.fek'ted.nes *n*, cymhendod, mursendod, coegni; coegdyb
Affected, a.fek'ted *a*, coegaidd [ra
Affecting, a.fek'ting *a*, cynhyrfiol;

Affection, a.fek'shun *n*, cariad, serch; affeithiad, tuedd; clefyd haint
Affectionate, a.fek'shun.ät *a*, serchog, caruaidd, tyner [ffrôus
Affective, a.fek'tiv *a*, teimladwy, cy-
Affettuoso, a.fet.ü.ō'sō *ad*, yn dyner a pheraidd
Affiance, a.fī'ans *n*, ymddiried, cred, goglud: *vt*, ymddiried, dyweddïo
Affidation, af.i.dä'shun. Affidature, af'i-dä.tshûr *n*, cyfammodiad
Affidavit, af.i.dä'vit *n*, llw cyhoedd
Affiliation, a.fil.i.ä'shun *n*, mabwysiad
Affinage, af'i.näj *n*, purad, coethiad
Affined, a.fīnd' *a*, yn perthyn
Affinity, a.fin'i.tī *n*, perthynas trwy briodas; tebygoliaeth
Affirm, a.fûrm' *vt*, haeru; sicrhau, gwirio
Affirmable, a.fûr'mâ.bl *a*, haeradwy
Affirmant, a.fûr'mant *n*, sicrhäwr, honwr
Affirmation, af.ûr.mä'shun *n*, cadarnhâd
Affirmative, a.fûr'mâ.tiv *n*, sicrhaol, cadarnhaol [cyssylltu
Affix, a.fiks' *vt*, cydio, sicrhau, hoelio;
Affix, af'iks *n*, cyssawd, olddodiad
Afflation, a.flä'shun *n*, anadliad
Afflict, a.flikt' *vt*, gofidio, trallodi, drygu
Affliction, a.flik'shun *n*, cystudd, adfyd
Afflictive, a.flik'tiv *a*, trallodus, gofidus
Affluence, af'lü.ens *n*, llawnder, cyfoeth
Affluent, af'lü.ent *a*, goludog, gorlawn
Affluxe, af'luks, Affluxion, a.fluk'shun *n*, llanw, llifeiriad
Afford, a.fō'rd' *vt*, rhoddi, gweini; cynnyrchu; gallu [breinio
Affranchise, a.fran'tshiz *vt*, rhyddhau;
Affray, a.frä' *n*, ymryson, terfysg, ymladd: *vt*, brawychu, dychrynu
Affriction, a.frik'shun *n*, rhathiad
Affright, a.frīt', Affrightment, a.frīt'-ment *n*, braw, dychryn
Affront, a.frunt' *n*, sarhâd, anfri, ammharch: *vt*, difrïo, sarhau; digio
Affrontive, a.frun'tiv *a*, sarhäus
Affuse, a.füz' *vt*, tywallt un peth ar arall
Affusion, a.fü'zhun *n*, tywalltiad ar beth
Affy, a.fī' *vt*, dyweddïo; hyderu
Afield, â.fild' *ad*, i'r maes, yn y maes
Aflat, â.flat' *ad*, yn wastad
Afloat, â.flōt' *a*, ar nawf; yn symmud
Afoot, â.fût' *ad*, ar draed, ar droed
Afore, â.fō'r' *pr* and *ad*, rhag, cyn, o flaen, o'r blaen
Aforehand, â.fō'r'hand *ad*, ym mlaen llaw, o'r blaen, rhag llaw
-id, â.fō'r'sed *a*, rhagddywededig, rhwedig, a enwyd o'r blaen
Aforetime, â.fō'r'tīm *ad*, o'r blaen, gynt
Afraid, â.fräd' *a*, dychrynedig, ofnus. I am afraid, mae ofn arnaf, ofnaf. To make one afraid, brawychu un, peri iddo ofni, dychrynu [eto, trachefn
Afresh, â.fresh' *ad*, o'r newydd, eilwaith,
Afront, â.frunt' *ad*, cyferbyn, o flaen
Aft, aft *ad*, yn ol, wrth y llyw
After, af'tûr *pr*, gwedi, ar ol. After-birth, olysgar, y brych. After-math, adladd. After-pains, poenau wedi esgor. After-wit, olsynwyr. After this manner, fel hyn. To go after him, myned ar ei ol, dilyn, canlyn
Afternoon, af.tûr.nūn' *n*, echwydd, prydnawn
Afterwards, af'tûr.wûrdz *ad*, gwedi hyny
Aga, ä'gâ *n*, swyddog milwraidd yn Nhwrci
Again, â.gen' *ad*, eilwaith, drachefn, eto, hefyd. Again and again, drachefn a thrachefn. As big again, cymmaint arall. Over again, o'r newydd. To repeat again, ailadrodd. To raise or rise again, adgyfodi
Against, â.genst' *pr*, erbyn, yn erbyn, cyferbyn; rhag-, gwrth-. Against one's consent, yn groes i ewyllys un; o'i
Agape, â.gäp' *ad*, yn safurwth [anfodd
Agaric, ag'ä.rik *n*, madarch
Agast, â.gast' *a*, syn, brawychus
Agate, ag'ät *n*, maen muchudd
Age, äj *n*, oed, oedran; oes, einioes, hoedl, cenedlaeth. Of age, un ar hugain oed. Old age, henaint. Persons of the same age, cyfoedion
Aged, ä'jed *a*, hen, oedranus, oedion
Agency, ä'jen.sī *n*, goruchwyliaeth
Agent, ä'jent *n*, goruchwyliwr, dirprwy; achos [iâ
Aggelation, aj.e.lä'shun *n*, clymiad yr
Aggeneration, a.jen.u.rä'shun *n*, cydgenedliad
Aggerate, aj'ur.ät *vt*, pentyru [sypio
Agglomerate, a.glom'ur.ät *v*, pellenu,
Agglutinate, a.glü'tī.nät *v*, cydlydio
Aggrandise, ag'ran.dīz *vt*, urddasu, anrhydeddu, mawrhau, dyrchafu, codi
Aggrandisement, ag'ran.dīz.ment *n*, dyrchafiad [herio, cyffroi
Aggravate, ag'rä.vät *vt*, mwyhau bai,
Aggravation, ag.rä.vä'shun *n*, mwyhâd bai; cyffroad
Aggregate, ag'rī.gät *a*, cydgrynöedig, rhefawl: *n*, crynoad, cyfanswm: *vt*, cydgorlanu; casglu, cynnull [casgliad
Aggregation, ag.rī.gä'shun *n*, cynnodiad,

Aggress, a.gres' *vi*, dechreu cynhen, ymosod, cynhenu
Aggression, a.gresh'un *n*, ymosodiad, dechreuad cynhen [y gynhen
Aggressor, a.gres'ûr *n*, ymosodydd, cwd
Aggrievance, a.grī'vans *n*, gofid, gormes, alaeth [poeni
Aggrieve, a.grīv' *vt*, blino, gormesu,
Aggroup, a.grwp' *vt*, crynoi, cydgasglu
Aghast, â.gast' *a*, syn, dychrynedig
Agile, aj'il *a*, ystwyth, esgud, heinyf, sionc [*n*, bywiogrwydd
Agility, a.jil'i.tī, Agileness, aj'il.nes
Agio, aj'i.ō *n*, y gwahaniaeth mewn cyfnewidwriaeth arian tramor
Agist, â.jist' *vt*, cymmeryd anifeiliaid i bori; casglu arian
Agistage, â.jis'täj, Agistment, â.jist'ment *n*, tir porfa [dadleu
Agitate, aj'i.tät *vt*, cynhyrfu, aflonyddu;
Agitation, aj.i.tä'shun *n*, cynhyrfiad; aflonyddwch, cynhwrf [aflonyddwr
Agitator, aj'i.tä.tûr *n*, cynhyrfwr,
Aglet, ag'let *n*, pwyntel, olpai
Agminal, ag'mi.nal *a*, byddinol
Agnail, ag'näl *n*, corn; ewinor, ewinwasg [tad
Agnation, ag.nä'shun *n*, carenydd o du
Agnition, ag.nish'un *n*, cydnabyddiaeth
Agnize, ag.nīz' *vt*, cydnabod, addef
Agnomination, ag.nom.i.nä'shun *n*, cyfatebiad geiriau
Ago, â.gō' *ad*, cyn hyn, yn ol [awyddus
Agog, â.gog' *ad*, yn chwannog, yn
Agonize, ag'ō.nīz *vi*, dirboeni
Agonistes, ag.ō.niz'tīz *n*, ymdrechwr; cleddyfwr
Agony, ag'ō.nī *n*, gloes, ing; ymdrech
Agrarian, â.grē'r'i.an *a*, arddwriaethol, maesyddaidd, gwledig [cyfateb
Agree, â.gri' *vt*, cytuno, heddychu;
Agreeable, â.gri'â.bl *a*, cyfatebol; boddus; cysson [rwydd; hyfrydwch
Agreeableness, â.gri'â.bl.nes *n*, addas-
Agreement, â.gri'ment *n*, cytundeb; cyfatebiad, cyssondeb
Agrestic, â.gres'tic *a*, gwledig; taiogaidd
Agricultural, ag.ri.kul'tshü.ral *a*, amaethyddol [yddiaeth
Agriculture, ag'rī.kul.tshûr *n*, amaeth-
Agriculturist, ag.rī.kul'tshü.rist *n*, llafurwr, amaethydd, ffermwr
Aground, â.grûwnd' *ad*, ar lawr, ar dir
Ague, a'gü *n*, y cryd, y deirthion. Tertian ague, cryd tridiau [aidd
Aguish, a'gü.ish *a*, crydol, crynol, oer-
Ah, â *i*, O! och! aha! wb
Aha, â.hâ' *i*, wfft! ha
Ahead, â.hed' *ad*, ym mlaen, o flaen
Ajar, â.jâr' *ad*, hanner agored
Aid, äd *vt*, cynnorthwy, nerthu, helpu
Aid, äd, Aidance, ä'dans *n*, porth, cymhorth, nawdd
Aidant, ä'dant *a*, cynnorthwyol
Aid-de-camp, ê.dû.kong' *n*, gweinydd cadflaenwr
Aidless, äd'les *a*, digymhorth, diborth
Ail, äl *v*, dolurio, poeni, gofidio [us
Ailing, ä'ling *a*, doluriol, clafaidd, clwyf-
Ailment, äl'ment *n*, dolur afiechyd
Aim, äm *v*, annelu, amcanu, cyfeirio: *n*, amcan, cyfeiriad, nod
Air, ê'r *n*, awyr, awel; dygan, alaw: *vt*, awyro, awyru; twymo, heulo. Air-built, disail, ffugiol, dychymmygol. Air-gun, awyrddryll. Air-shaft, mynedfa i awyr, mwndwll
Airiness, ê'r'i.nes *n*, llonder, awyriad
Airless, ê'r'les *a*, di-awyr, cauedig
Airling, ê'r'ling *n*, coegyn, ysgentyn
Airs, ê'rz *np*, pêr donau; coegddulliau
Airy, ê'r'ī *a*, awyrol, awelog; coegffol
Aisle, īl *n*, rhodfa mewn eglwys
Ait, ät *n*, ynysig mewn afon
Akin, â.kin' *a*, perthynol [mynor
Alabaster, al'â.bas.tûr *n*, math o faen
Alack, â.lak', Alackaday, â.lak'â.dä *i*, och fi! [rodrwydd
Alacrity, a.lak'rī.tī *n*, bywiogrwydd, pa-
Alamode, â.lâ.möd' *ad*, yn ol yr arfer
Alarm, â.lârm' *vt*, dychrynu; galw at arfau: *n*, ofn, dychryn; rhybudd, gwaedd, bloedd [rhybudd
Alarum, â.lar'um *n*. gwaedd perygl,
Alas, â.las' *i*, och! och fi! aha!
Alb, alb *n*. gwenwisg
Albeit, ôl.bī'it *c*. er, er hyny, anllai, eto
Albion, al'bi.un *n*, hen enw Prydain
Alcaic, al.kä'ik *n*, pennill Alcæus
Alcaid, al.käd' *n*, enw swyddog yr Hispaen [Hispaen
Alcavala, al kav'â.lâ *n*, toll a delir yn yr
Alchemist, al'kem.ist *n*, un yn honi y gall droi meteloedd yn aur, uchfferyll
Alchemy, al'kem.î *n*, uchfferylliaeth
Alcohol, al'kō.hol *n*, gwirf [gwirfiad
Alcoholization, al.kō.hol.i.zä'shun *n*,
Alcoholize, al'kō.hō.līz *vt*, gwirfio
Alcoran, al'kō.ran *n*, Beibl y Mahometiaid [fwd
Alcove, al.köv' *n*, ystafell nenfwd
Alder, ôl'dûr *n*, gwernen
Alderman, ôl'dûr.man *n*, he
Ale, äl *n*, cwrw, diod, heiddl

Aleberry, äl'ber.î *n*, math o ddiod gymmysgedig [cwrw
Aleconner, äl'kon.ûr *n*, golygwr mesurau
Alectryomancy, â.lek'tri.ö.man.sî *n*, ceiliog-ddewiniaeth
Alegar, al'î.gâr *n*, cwrw sur
Alehouse. äl'hûŵs (alehouses, äl'hûŵziz) *n*, cwrwfdy, diotty, tafarn [lestr
Alembic, â.lem'bik *n*, math o ddystyll-
Alength, â.length' *ad*, yn ei hyd
Alert, â.lurt' *a*. bywiog, heini, gwyliadwrus. On the alert, ar wyliadwriaeth
Alertness, â.lûrt'nes *n*, hoewder, bywiog-
Alewife, äl'wïf *n*, tafarnwraig [rwydd
Alexandrine, al.eg.zan'drin *n*, llinell yn cynnwys deuddeg sill
Alexipharmic, al.eks.î.fâr'mik. Alexiteric, al.eks.î.ter'ik *a*, cyfareddol rhag gwenwyn [llythyrenol, alsawdd
Algebra, al'gî.bra *n*. alsoddeg, rhifyddeg
Algebraic, al ji.brä'ik, Algebraical, al-jî.brä'î.cal *a*, alsoddol
Algebraist, al'jî.brä.ist *n*, alsoddegydd
Algid, al'jid *a*. oerllyd, fferllyd
Algidity, al.jid'î.tî, Algor, al'gôr *n*, oerfel, oerni, annwyd
Algorithm, al'gö.rithm *n*, rhifyddiaeth
Alias, ä'li.as *ad*, neu, yn amgen
Alibi, al'î.bî *n*, lle arall. To prove an alibi, profi absennoldeb [hyfaeth
Alible, al'î.bl *a*, maethlawn, maethus,
Alien, ä'li.en *n*, allwlad, alltud, estron
Alienable, ä'li.en.â.bl *a*, trosglwyddadwy
Alienate, ä'li.en.ät *vt*, dyeithro; trosi, arallu: *a*, estronol, dyeithr
Alienation, ä.li.en.ä'shun *n*, aralliad, trosiad. gwerthiad
Alight, â.lït' *vi*, disgyn, dyfod i lawr
Alike, â.lïk' *ad*, yn debyg, yn gyffelyb, unddull, cymmaeth [bwyd
Aliment, al'î.ment *n*, maeth, lluniaeth,
Alimental, al.î.men'tal, Alimonious, al-î.mö'ni.us *a*, maethol
Alimony, al'î.mun.î *n*, maeth; rhan gwraig wedi ysgar heb achos cyfreith-
Aliquant, al'î.kwant *a*, anghydrif [lawn
Aliquot, al'î.kwot *n*. cydnifer
Alish, ä'lish *a*, cwrwâaidd
Alive, â.lïv' *a*. byw, yn fyw, bywiog, sionc
Alkahest, al'kâ.hest *n*, ardrwyth
Alkali, al'kâ.lî *n*, gwrthsur
Alkaline, al'kâ.lin *a*, gwrthsuraidd
Alkermes, al.kûr'miz *n*. cyffaith o'r enw
All, ôl *a*, oll, holl, pawb, y cwbl. All gyd, pawb o honom. Nodim yn y byd
trät *vt*, cyfarth, difrïo
Allaudable, a.lô'dâ.bl *a*, canmoladwy, gwiwglod, clodwiw
Alay, a.lä' *vt*, tymmeru; cymmysgu; llinaru: *n*, adwyn, cymmysgedig ag un mwy gwerthfawr [deniad, llithiad
Allectation, al.ek.tä'shun *n*, hudiad,
Allegation, al.î.gä'shun *n*, haeriad; dadl
Allege, a.lej' *vt*. honi, haeru, gwirio
Allegeable, a.lej'â.bl *a*, traethadwy
Allegiance, a.lî'jî.ans *n*, ffyddlondeb i'r llywodraeth [dammegol
Allegorical, al.î.gor'î.kal *a*, arallegol,
Allegory, al'î.gor.î *n*, aralleg, cyffelyb-
Allegro, al.î'grö *a*, yn fywiog [iaeth
Alleluja, al.î.lü'yâ *n*, moliant i Dduw
Alleviate, a.lî'vî.ät *vt*, ysgafnhau, esmwytho, esmwythäu
Alleviation, a.lî'vî.ä'shun *n*, ysgafnhâd
Alley, al'î *n*, rhodfa; heol gul
Allhallowtide, ôl.hal'ö.tîd *n*, calan gauaf
Alliance, a.lî'ans *n*, cyfathrach, cynghrair
Alliciency, a.lish'en.sî *n*, attyniad, swyn
Allied, a.lïd' *a*, cyfathrachol, cynghreiriol, cyfunedig
Alligation, al.î.gä'shun *n*, cydglymiad
Alligate, al'î.gät *vt*, cydglymu
Alligator, al'î.gä.tûr *n*, crocodil, addanc
Allision, a.lizh'un *n*, cyd-daro, cyttaro
Alliteration, a.lit.u.rä'shun *n*, cydlythyreniad [cyd-ddodiad
Allocation, al.ö.kä'shun *n*, gosodiad,
Allocution, al.ö.kü'shun *n*, cyfarchiad i arall [rhydd
Allodial, a.lö'dî.al *a*, breninol, annibynol,
Allodium, a.lö'dî.um *n*, rhydd-feddiant
Allonge, a.lunj' *n*, gwth neu gais ag arf
Allot, a.lot' *vt*, gosod, penodi, cyfranu
Allotment, a.lot'ment *n*, cyfran, dawg, darn o dir [twng
Allow, a.lûŵ' *vt*, caniatäu; goddef, gos-
Allowable, a.lûŵ'â.bl *a*, goddefol, caniataol, goddefadwy
Allowance, a.lûŵ'ans *n*, goddefiad; dogn
Alloy, a.lôi' *n*, adwyn o is werth yn gymmysgedig ag aur, arian, &c., er eu caledu: *vt*, cymmysgu meteloedd
Allubescency, al.ü-bes'en.sî *n*, parodrwydd [ffelybu
Allude, a.lüd' *vi*, cyfeirio, awgrymu, cy-
Alluminate, a.lü'mî.nät *vt*, addurno, gwychu [lliwydd
Alluminor, a.lü'mî.nûr *n*, paentiwr,
Allure, a.lü'r' *vt*, hudo, denu, llithio
Allurement, a.lü'r'ment *n*, hudoliaeth
Allusion, a.lü'zhun *n*, cyfeiriad; awgrym
Allusive, a.lü'siv *a*, cyffelybol; cyfeiriol

Alluvium, a.lü'vî.um *n.* ysbwrial a gludir gan ddwfr [*vt.* ymgyfathrachu
Ally, a.lī' *n*, cynghreiriad; cyfaill; câr:
Almacantar, al.mâ.kan'tûr *n*, cylch yn cyfochroli'r terfyngylch
Almanac, al'mâ.nak *n*, amseroni, dyddlyfr. Almanac-maker, amseronydd
Almandine, al'man.dĭn *n*, math o faen gwerthfawr
Almighty, ôl.mī'tî *a*, Hollalluog: *n*, Duw
Almond, â'mund *n*, ffrwyth y pren almon. Almonds of the throat, chwarenau y gwddf
Almoner, al'mun.ûr *n*, elusenwr
Almonry, al'mun.rî, **Almry**, âm'rî *n*, elusenfa
Almost, ôl'mōst *ad*, ym mron, agos, braidd. o fewn ychydig, prin
Alms, âmz *n*, elusen, cardod, cardawd. Alms-deeds, elusenau. Alms-house, elusendy, yspytty
Aloes, al'ōz *n*, sudd pren alws
Aloetic, al.ō.et'ik *a*, alwsaidd
Aloft, â.loft' *ad*, yn uchel, fry, i fyny
Alogy, al'ō.jî *n*, afresymoldeb, ynfydrwydd [hun
Alone, â.lōn' *a*, unig, unigol, wrtho ei
Along, â.long' *ad*, ym mlaen; bellach. Along-side, wrth ochr y llong
Aloof, â.lŵf' *ad*, o bell, o hirbell
Alopecy, al'ō.pi.sî *n*, syrthiad y gwallt
Aloud, â.lû̂d' *ad*, yn uchel, yn groch
Alpha, al'fâ *n*, y llythyren gyntaf yn yr egwyddor Roeg
Alphabet, al'fâ.bet *n*, yr egwyddor
Alphabetical, al.fâ.bet'î.kal *a*, egwyddor
Alpine, al'pīn *a*. mynyddig [oraidd
Already, ôl.red'î *ad*, eisoes, yn barod, cyn hyn, o'r blaen
Also, ôl'sō *c*, hefyd, yn yr un modd
Altar, ôl'tûr *n*, allor, bwrdd y cymmun
Altarage, ôl'tur.äj *n*, yr offrwm
Alter, ôl'tûr *v*, newid, arallu
Alterable, ôl'tur.â.bl *a*, newidiadwy
Alterant, ôl'tur.ant *a*, newidiol
Alteration, ôl.tu.rä'shun *n*, newidiad. cyfnewidiad [gweithio yn raddol
Alterative, ôl'tu.rä.tiv *n*, cyffer yn
Altercate, ôl'tûr.kät *vi*, ymeirio, ymgecru
Altercation, ôl.tûr.kä'shun *n*, ymryson, ymddadleuad
Alternate, ôl.tûr'nät *a*, cylchynol, bob yn ail: *v*, newid bob yn ail
Alternation, ôl.tûr.nä'shun *n*, cylchyniad
Alternative, ôl.tûr'nâ.tiv *n*, dewisiad o un o ddau beth, dewis
Althea, al.thî'â *n*, prysgen flodeuawl

Although, ôl.THō' *ad*, er, pe, cyd bo
Altiloquence, al.til'ō.kwens *n*, chwyddiaith [uchfesuriad
Altimetry, al.tim'î.trî *n*, uchfeidraeth,
Altisonant, al.tis'ō.nant *a*, uchelseiniol
Altitude, al'tî.tüd *n*, uchder, uchelder
Altogether, ôl.tû̂.geTH'ûr *ad*, yn hollol, i gyd, yn llwyr, yn gyfan-gwbl
Aludel, al'ü del *n*, math o lestr a arferir mewn fferyllìaeth
Alum, al'um *n*. allawg, alwm
Aluminus, â.lü'mî.nus *a*, allogaidd, alymaidd [gwenynfa
Alveary, al'vî.ur.î *n*, gardd wenyn,
Always, ôl'wäz *ad*, yn wastadol, bob amser [sennol Be)
Am, am *vi*, wyf, ydwyf. (Amser pre-
Amability, ä.mâ.bil'î.tî *n*, hawddgarwch, anwyldeb [yn egnïol
Amain, â.män' *ad*, â'r holl egni, yn lew,
Amalgam, â.mal'gam *n*, corfforiad adwynau [gu adwynau
Amalgamate, â.mal'gâ.mät *vt*. cymmysg
Amand, â.mand' *vt*, anfon, gyru ymaith
Amandation, â'man.ä'shun *n*, cenadwriaeth [enydd geiriau arall
Amanuensis, â.man'ü.en.sis *n*, ysgrif-
Amaranth, am'â.ranth *n*, blodau ammor, anfarwaint [aidd
Amaranthine, am.â.ran'thin *a*. ammor-
Amaritude, â.mar'î.tüd *n*, chwerwder
Amass, â.mas' *vt*, casglu, croni, pentyru
Amassment, â.mas'ment *n*, pentyriad
Amate, â.mät' *vt*. dychrynu, arswydo
Amateur, â.mâ.tûr' *n*, carwr y celfydd
Amatory, am'â.tur.î *a*, serchlawn [ydau
Amaurosis, am.ô.rō'sis *n*, gwendid golwg
Amaze, â.mäz' *vt*, synu, rhyfeddu; brawychu, irdangu
Amazement, â.mäz'ment *n*, syndod, aruthredd, braw [garwen
Amazon, am'â.zun *n*, gwraig ŵraidd,
Ambages, am.bä'jîz *n*, cylchymadrodd
Ambassador, am.bas'â.dûr *n*, prif genadwr, negesydd
Ambassage, am'bas.äj *n*. cenadwri
Amber, am'bûr *n*. gwefr, elydr, amber
Ambergris, am'bûr.gris *n*. ambyr
Ambidexter, am.bî.deks'tûr *n*, un deheuig o bob llaw; un deuwynebog; dyhiryn
Ambidextrous, am.bî.deks'trus *a*, cyflawiog; deuwynebog
Ambient, am'bî.ent *a*, amgylchol
Ambigu, am'bî.gü *n*, dysglaid o g[illegible] mysgedd dyeithr [aeth; mwy
Ambiguity, am.bî.gü'î.tî *n*, am[illegible]

Ambiguous, am.big'ü.us *a*, ammhëus; mwys; arbetrusol
Ambiguousness, am.big'ü.us.nes *n*, annilysrwydd, mwysder [petrusiaeth
Ambiloquy, am.bil'ö.kwî *n*, annilysiaeth,
Ambiloquous, am.bil'ö.kwus *a*, ammheuol, petrusol [iad
Ambit, am'bit *n*, amgylchedd, cylchyn-
Ambition, am.bish'un, Ambitiousness, am.bish'us.nes *n*, uchelgais, ucheldrem [awyddus
Ambitious, am.bish'us *a*, uchelfrydig,
Ambitude, am'bi.tüd *n*, cylch, cwmpas
Amble, am'bl *vi*, rhygyngu: *n*, rhygyngiad [duwiau
Ambrosia, am.brö'zhî.â *n*, bwyd y
Ambrosial, am.brö'zhî.al *a*, per, hyfryd
Ambry, am'brî *n*, bwytty, cardotty
Ambulation, am.bü.lä'shun *n*, rhodiad, cerddediad [aramredol
Ambulatory, am'bü.lä.tur.î *a*, rhodianol,
Ambury, am'bu.rî *n*, dafadeu waedlyd ar geffyl
Ambuscade, am.bus.käd', Ambush, am'bwsh *n*, cynllwyn, cynllwynfa, rhagodfa; cadlwll [gwlyb-llosgiad
Ambustion, am.bust'shun *n*, llosgiad,
Amel, am'el *n*, arliw, barnais
Amelcorn, am'el.kôrn *n*, gwenith Ffrengig [gwelläu
Ameliorate, â.mî'lî.ö.rät *vt*, diwyllio,
Amen, ä'men' *ad*, yn wir; boed felly
Amenable, â.mî'nâ.bl *a*, atebol, cyfrifol
Amenance, am'en.ans *n*, ymddygiad, agwedd [diwygio
Amend, â.mend' *v*, adgyweirio, gwelläu
Amendment, â.mend'ment *n*, diwygiad, gwellâd [rwydd
Amends, â.mendz' *np*, iawn, boddlon-
Amenity, â.men'î.tî *n*, hyfrydwch lle
Amerce, â.mûrs' *vt*, dirwyo
Amercement, â.mûrs'ment *n*, dirwy, camlwrw [fawr
Amethyst, am'î.thist *n*, maen gwerth-
Amiable, ä'mi.â.bl *a*, hawddgar, pryddweddol, serchus [ystinos]
Amianthus, am.î.an'thus *n*, math o faen
Amicable, am'i.kâ.bl *a*, caredig, hygar, hynaws, cyfeillgar [grys
Amice, am'is *n*, pilyn isaf yr offeren-
Amid, â.mid', Amidst, â.midst' *pr*, yng nghanol, ym mhlith, plith, ym mysg, rhwng [warthus
Amiss, â.mis' *ad*, ar fai, yn fetus, yn
Amission, â.mish'un *n*, colled, coll, difuddiad
Amit, i [naith
Amity, am'î.tî *n*, cariad, cyfeillach
Ammonia, a.mö'nî.â *n*, math o wrthsur
Ammonium, a.mö'nî.ûm *n*, math o adwyn [rhyfel
Ammunition, am.ü.nish'un *n*, arlwy
Amnesty, am'nes.tî *n*, deddf ebargofiad troseddau
Amomum, â.mö'mum *n*, math o ffrwyth
Among, â.mung', Amongst, â.mungst' *pr*, ym mhlith, ym mysg, rhwng
Amorist, am'ö.rist *n*, cariad-fab
Amorous, am'ö.rus *a*, careugar; anllad
Amort, â.môrt' *a*, digalon, trwm, prudd
Amount, â.mûwnt' *n*, cyfanswm, swm: *vt*, cyrhaedd, cynnyddu [waith
Amour, ä.mŵ'r' *a*, anllad, serch, nwyf-
Amove, â.mŵv' *vt*, symmud; diswyddo
Amphi-, Amph- *px*, yn arwyddo *dau*
Amphibious, âm.fib'yus *a*, deu-elfenog, cyntefin
Amphibology, am.fî.bol'ö.jî *n*, mwysiaith, mwysair [ieithol
Amphibolous, am.fib'ö.lus *a*, mwys-
Amphisbœna, am.fis.bî'nâ *n*, anwibon
Amphiscii, am.fish'yî *n*, trigolion y cylch poeth [reudy, chwareufa
Amphitheatre, am.fi.thî'â.tûr *n*, chwa-
Amphora, am'fö.râ *n*, math o ddiodlestr
Ample, am'pl *a*, helaeth, mawr, eang; cyflawn [llawnder, digonedd
Ampleness, am'pl.nes *n*, helaethder,
Ampliation, am.plî.ä'shun, Amplification, am.plif.î.kä'shun *n*, helaethiad
Amplify, am'plî.fî *vt*, chwanegu, eangu, taenu, lledu [eangder
Amplitude, am'plî.tüd *n*, helaethrwydd,
Amputate, am'pü.tät *vt*, tori aelod, amdori [iad
Amputation, am.pü.tä'shun *n*, amdor-
Amulet, am'ü.let *n*, swyn-gyfaredd
Amuse, â.mûz' *vt*, difyru; hudfoddio
Amusement, â.müz'ment *n*, difyrwch, digrifwch [boddhäus
Amusive, â.mü'siv *a*, difyrol, hyfryd,
Amygdalate, â.mig'dâ.lät *a*, almonaidd
An, an *a*.—A
Anabaptist, an.â.bap'tist *n*, ail-fedyddiwr
Anacamptic, an.â.kamp'tik *a*, adlamol, adlewyrchiol
Anacathartic, an.â.kâ.thâr'tik *n*, meddyginiaeth gyfogol
Anachorete, an.ak'ö.ret, Anachorite, anak'ö.rït *n*, meudwy [arfrudiaeth
Anachronism, an.ak'rö.nizm *n*, cam-
Anaclastics, an.â.klas'tiks *n*, pelldremiaeth [dull Anacreon
Anacreontic, an.ak.rî.on'tik *a*, yn ol

Anadiplosis, an.â.dî.plŏ'sis *n*, ail-ddybliad; ail roddiad
Anagogical, an.â.goj'î.kal *a*, dirgelaidd
Anagram, an'â.gram *n*, traws-symmudiad llythyrenau [awduron
Analects, an'â.lekts *n*, pigion o amryw
Analeptic, an.â.lep'tik *a*, adferol, cryfhaol, cyfnerthol
Analogical, an.â.loj'î.cal, Analogous, ä.nal'ŏ.gus *a*, cyfatebol, tebyg
Analogy, â.nal'ŏ ji *n*, cyffelybiad; cyfatebiad, cyfaledd
Analysis, a.nal'î.sis (analyses, â.nal'î-siz) *n*, dadansoddiad, dadglymiad, dosraniad, dosbarthiad
Analytic, an.â.lit'ik, Analytical, an.â-lit'î.kal *a*, dosranol [dyfynu
Analyze, an'â.lîz *vt*, dattod, dansoddi,
Anamorphosis, an.â.môr'fŏ.sis *n*, anffurfedigaeth
Ananas, â.nä'nas *n*, afal pinwydden
Anapaest, an'â.pest *n*, math o fydr cerdd
Anaphora, â.naf'ŏ.râ *n*, brawdd-addurn
Anarch, an'ärk *n*, terfysgwr, anllywodwr
Anarchy, an'ár.ki *n*, terfysg; anurhefn, afluwodraeth, gwrthdeyrnedd
Anasarca, an.â.sär'kâ *n*, dyfrglwyf
Anastrophe, â.nas'trŏ.fi *n*, newidiad trefn naturiol geiriau [melltith
Anathema, â.nath'î.mâ *n*, esgymmuniad;
Anathematize, â.nath'î.mâ.tiz *vt*, esgymmuno; rhegu [arlog
Anatocism, â.nat'ŏ.sizm *n*, llog ar log
Anatomical, an.â.tom'î.kal *a*, difynladol, difynol [difynwr
Anatomist, â.nat'ŏ.mist *n*, difynydd,
Anatomy, â.nat'ŏ.mi *n*, difyniaeth, ysgerbwd [tors, hynafiaid, teidiau
Ancestor, an'ses.tûr *n*, cyndad, Ances-
Ancestral, an'ses.tral *a*, hynafaidd, cenedlawl [gwelygordd
Ancestry, an'ses.trî *n*, achau, bonedd,
Anchor, ang'kûr *n*, angor; *vt*, angori, bwrw angor. Anchor-smith, gof angorion [angordreth
Anchorage, ang'kŏ.râj *n*, angorfa;
Anchoret, ang'kŏ.ret, Anchorite, ang'kŏ.rît *n*, meudwy, anchor [bychain
Anchovy, an.tshŏ'vi *n*, math o forbysg
Ancient, än'shent *a*, hen, hirhoedlog; oesol; *n*, llumanwr. Ancients, hynafiaid, hynaif, tadau. Ancient of Days, Hen Ddihenydd
Anciently, än'shent.lî *ad*, gynt, yn y cynfyd [bonedd, achau
Ancientry, än'shen.trî *n*, hynafiaeth,
Ancillary, an'sil.ur.i *a*, gwasanaethol

Ankle, ang'kl *a*, ffêr, migwrn
And, and *c*, a, ac [eglur
Andante, an dan'tî *ad*, yn gymmedrol ac
Andiron, an'dî.ûrn *n*, brigwn, gobed
Androgynal, an.droj'î.nal *a*, deurywiol
Anecdote, an'ek.dŏt *n*, hanesyn, chwedl
Anemography, an.î.mog'râ.fi *n*, gwyntgraffiad
Anemone, â.nem'ŏ.nî *n*, llysiau'r gwynt
Anemoscope, â.nem'ŏ.skŏp *n*, gwyntfesurydd
Anent, ä.nent' *ad*, gyferbyn, ar gyfer
Aneurism, an'ü.rizm *n*, eangiad, rhedwely
Anew, â.nü' *ad*, o'r'newydd, eilwaith
Anfractuous, an.frak'tshû.us *a*, tröedig, dyrys
Angel, än'jel *n*, angel; cenad; ansawd hardd; hen ddarn o arian gwerth 10s.
Angelic, an.jel'ik, Angelical, an.jel'î.kal *a*, angylaidd [cerdd
Angelot, an'jî.lot *n*, math o offeryn
Anger, ang'ûr *n*, dig, digter, gwg, llid; *vt*, digio, llidio, anfoddloni
Angiography, an.ji.og'râ.fi *n*, darluniad o lestri y corff
Angle, ang'gl *n*, ongl, congl, cornel; genwair; *vi*, genweirio, pysgota
Anglicise, ang'gli.sîz *vt*, Seisnigo, troi i'r Seisoneg
Angliscism, ang'glî.sizm *n*. Seisnigaeth
Angober, ang'gŏ.bûr *n*, math o beran
Angry, ang'gri *a*, dig, llidiog, digllawn. To be angry, digio [cystudd
Anguish, ang'gwish *n*, ing, gloes, dirboen,
Angular, ang'gü.lûr, Angulous, ang'gü.lus *a*, onglog, conglog
Angulated, ang'gü.lä.ted *a*, ongledig
Angust, ang.gust' *a*, cul, cyfyng
Angustation, ang.gus.tä'shun *n*, culni, cyfyngder [diffyg anadl
Anhelation, an.hî.lä'shun *n*, dyheuad,
Anhelose, an'hi.lôs *a*, allan o anadl
Aniented, an'yen.ted *a*, diddymiedig
Anility, â.nil'i.tî *n*, gwracheiddrwydd; ail fabandod
Animadversion, an.î.mad.vûr'shun *n*, sylwad, ystyriaeth, beirniadaeth; cerydd [ol, sylwiadol
Animadversive, an.î.mad.vûr'siv *a*, barn-
Animadvert, an.î.mad.vûrt' *vt*, barnu, sylwi; ceryddu, beio
Animal, an'î.mal *n*, anifail, mil, milyn; *a*, eneidiol, bywiol, nwyfol
Animalcule, an.î.mal'kül *n*, milyn anweledig i'r llygad [malcula
Animalcula, an.î.mal'kü.lâ *np*,

Animality, an.î.mal'î.tî *n*, eneidiolrwydd, bywyd
Animate, an'î.mät *a*, byw, bywydog: *vt*, bywhau, cefnogi, calonogi
Animation, an.î.mä'shun *n*, bywhâd, bywiogrwydd
Animative, an'î.mä.tiv *a*, bywhaol, anogaethol
Animose, an'î.mös *a*, poethlyd, gwresog
Animosity, an.î.mös'î.tî *n*, gelyniaeth, casineb, dygasedd
Aniseed, an'î.sid *n*, gwewyrlys, had anis
Anker, ang'kûr *n*, barilan deg galwyn
Ankle, ank'kl *n*, migwrn, ffêr, asgwrn y ffêr
Annalist, an'al.ist *n*, hanesydd blynyddol
Annals, an'alz *np*, blwyddol hanesion
Annats, an'ats *np*, blaenffrwythau, cyngnwd
Anneal, a.nîl' *vt*, tymmeru gwydr; pobi
Annex, a.neks' *vt*, cyssylltu, cynnodi
Annexion, a.nek'shun, Annexation, anek.sä'shun *n*, cyssylltiad, cyfrwymiad, atddodiad
Annihilate, a.nî'hî.lät *vt*, diddymu, dinystrio
Annihilation, a.nî.hî.lä'shun *n*, diddymiad, diddymiant
Anniversary, an.î.vûr'sur.î *n*, cylchwyl: *a*, blynyddol, blwyddol
Annolis, an'ö.lis *n*, ymlysgiad Americanaidd
Annotation, an.ö.tä'shun *n*, nodau eglurhaol, sylwadau
Annotator, an'ö.tä.tûr *n*, nodiedydd, esboniwr
Announce, a.nûwns'*vt*, dadgan, cyhoeddi
Annoy, a.nôi' *vt*, drygu, niweidio; blino
Annoyance, a.nôi'ans *n*, aflonyddwch, sarhâd
Annual, an'ü.al *a*, blynyddol, blwyddol
Annuitant, a.nü'î.tant *n*, un â hawl ganddo i dâi blynyddol
Annuity, a.nü'î.tî *n*, dogn neu dâl blynyddol
Annul, a.nul' *vt*, diddymu, dilëu, dirymu
Annular, an'ü.lûr *a*, crwn, modrwyaidd
Annulet, an'ü.let *n*, modrwyig: addurngerfiad bychan o gylch colofn arch
Annumerate a.nü'mûr.ät *vt*, rhifo, cyfrif
Annunciate, a.nun'shi.ät *vt*, hysbysu, dwyn cenadwri
Annunciation, an.un.sî.ä'shun *n*, cyfarchiad
Anodyne, an'ö.dîn *n*, esmwythäydd, llinarydd: *a*, esmwythaol, llonydd
Anoint, â.nôint' *vt*, iro, eneinio
Anomalism, â.nom'â.lizm, Anomaly, â.nom'â.lî *n*, anghyfartaledd
Anomalous, â.nom'â.lus *a*, anghydredol, anhafal; direol, afreolaidd
Anomy, an'ö.mî *n*, anghyfraith, annhrefn
Anon, â.non' yn fyr, yn fuan, yn y man
Anonymous, â.non'î.mus *a*, anadnabyddus, dienw
Anorexy, an'ö.rek.sî *n*, anchwant at fwyd
Another, an.uTH'ûr *a*, arall, un arall, nid yr un
Ansated, an'sä.ted *a*, dolenog, carnog
Answer, an'sûr *vt*, ateb; cyfateb: *n*, ateb, atebiad; dadbrawf
Answerable, an'sûr.â.bl *a*, atebol, cyfrifol
Ant, ant *n*, morgrugyn, mywionyn
Antagonist, an.tag'ö.nist *n*, gwrthwynebwr, gwrthblaid
Antanaclasis, ant.an.â.klä'sis *n*, gwahanol eiriad
Antarctic, an.târk'tik *a*, deheuol. Antarctic pole, pegwn y de
Ante- *px*, cyn, o flaen, rhag-flaenu
Antecede, an.tî.sîd' *v*, blaenori, rhagdy
Antecedence, an.tî.sî'dens *n*, blaenafiaeth
Antecedent, an.tî.sî'dent *n*, rhagflaenor, blaenor: *a*, blaenorol, blaenfed
Antechamber, an'tî.tshäm.bur *n*, rhagystafell
Antecessor, an.tî.ses'ûr *n*, rhagarweinydd
Antedate, an'tî.dät *vt*, rhagddyddio
Antediluvian, an.tî.dî.lü'vî.an *a*, cyn y dylif, o'r cynfyd
Antelope, an'tî.löp *n*, math o garw
Antemeridian, an.tî.mî.rid'yan *n*, cyn nawn, bore
Antemundane, an.tî.mun'dän *a*, o flaen y byd
Antepast, an'tî.past *n*, blaenbrawf, byrbryd
Antepenult, an.tî.pî.nult' *n*, y sill olaf
Antepileptic, ant.ep.î.lep'tik *a*, gwrthddirgrynawl
Anterior, an.tî'r'î.ûr *a*, blaenorol, cyn
Anteriority, an.tî'r.î.or'î.tî *n*, blaenoriaeth
Anthem, an'them *n*, mawlgan
Anthology, an.thol'ö.jî *n*, blodeugerdd, blodeulyfr
Anthropology, an.thrö.pol'ö.jî *n*, difyn-ddysg
Anthropophagi, an.thrö.pof'ä.jî *np* bwytawyr dynion
Anthroposophy, an.thrö.pos'ö.fî *n*, dynoldeb
Anthypnotic, an.thip.not'ik *a*, gwrthgysgawl
Anti-, Ant- *px*, gwrth, yn erbyn
Antic, an'tik *a*, hen, digrif, gwatwaraidd: *n*, ysgentyn, ystumiwr. Antics, castiau digrif, munudiau
Antichrist, an'tî.krîst *n*, anghrist
Antichristian, an.tî.kris'tshan *a*, gwrthgristiol, anghristaidd
Anticipate, an.tis'î.pät *vt*, rhagachub, dysgwyl, blaenbrofi, rhagweled
Anticipation, an.tis.î.pä'shun *n*, blaenbrofiad, rhagfwynhâd, dysgwyliad

Anticlimax, an.tí.klĭ'maks *a*, graddddisgyniad
Anticonvulsive, an.ti.kon.vûl'siv *a*, gwrthddirgrynol
Anticor, an'tí.kôr *n*, clwyf yr ysgyfaint
Antidotal, an'tí.dō.tal *a*, gwrthwenwynol
Antidote, an'tí.dōt *n*, meddyginiaeth rhag gwenwyn, &c. [ynol
Antifebrile, an.tí.feb'ril *a*, gwrthddwym-
Antilogy, an.til'ō.jí *n*, gwrthddywediad mewn awdwr [gwrthdeyrniol
Antimonarchial, an.tí.mō.nâr'kí.kal *a*,
Antimony, an'tí.mun.í *n*, math o adwyn
Antinomian, an.tí.nō'mí.an *n*, antinomiad, gwrthddeddfiad
Antinomy, an'tí.nō.mí *n*, gwrthddywediad rhwng dwy ddeddf
Antipathy, an.tip'â.thí *n*, gwrthnaws; casineb [gwrth-heintiol
Antipestilential, an.tí.pes.tí.len'shal *a*,
Antiphone, an.tif'ō.nî *n*, atebgerdd, atebgân
Antiphrasis, an.tif'râ.sis *n*, gwrtheiriaid
Antipodes, an.tip'ō.dîz *n*, gwrthdraedwyr
Antipope, an'tí.pōp *n*, gwrthbabydd
Antiquarian, an.tí.kwê'r'í.an, **Antiquary**, an'tí.kwê'r.í *n*, hynafiaeth [ddymu
Antiquate, an'tí.kwāt *vt*, heneiddio; di-
Antique, an.tik' *a*, henaidd, oedranus, hen, hynod: *n*, henbeth, gorhenyn, henwaith
Antiquity, an.tik'wí.tí *n*, hynafiaeth, yr amser gynt. Antiquities, hynafiaeth au, hynafion [cyhydedd
Antiscii, an.tish'yî *n*, trigolion dau du y
Antiscorbutic, an.tí.skôr.bu'tik *a*, da rhag y llwg, neu glefri'r môr
Antiseptic, an.tí.sep'tic *n*, gwrthfraenol
Antispasmodic, an.tí.spaz.mod'ik *a*, gwrthwrystaidd
Antisplenetic, an.tí.splen'í.tik *a*, da rhag y dduegwst [cerdd
Antistrophe, an.tis'trō.fí *n*, ail bennill
Antistrumatic, an.tí.strŭ.mat'ik *a*, da rhag y manwynau, gwrthfanwyn
Antithesis, an.tith'í.sis (*p* antitheses, an.tith'í.siz *n*, cyferbyniaeth
Antitrinitarian, an.tí.trin.í.tê'r'í.an *n*, gwrthdrindodiad: *a*, gwrthdrindodaidd
Antitype, an'tí.tīp *n*, gwrthlun, gwrthgysgod [y frech losg
Antivenereal, an.ti vî.nî'r'í.al *n*, da rhag
Antlers, ant'lûrs *np*, cyrn y carw
Antœci, an.tí'sĭ *n*, gwrthdrigolion
Antonomasia, an.tō.nō.mä'zhî.â *n*, gwrthenwad
Antre, an'tûr *n*, ogof, lloches, ffau
Anvil, an'vil *n*, eingion. Anvil-stock, cyff eingion
Anxiety, ang.zî'í.tí, **Anxiousness**, angk'shus.nes *n*. pryder, gofal, anesmwythder, trymfryd [awyddus
Anxious, angk'shus *a*, pryderus, gofalus;
Any, en'í *a*, un, unrhyw, neb, rhyw, nebawd, dim
Anywise, en'í.wîz *ad*, mewn rhyw ddull
Aorist, ä'ō.rist *n*, enw amser ammhenodol
Aorta, ä.ôr'tâ *n*, y rhedwely fawr
Apace, â.päs' *ad*, yn fuan, ar ffrwst, ar frys
Apagogical, ap.â.goj'í.kal *a*, gwyrgyrchiol
Apart, â.pârt *ad*, o'r neilldu, ar wahân
Apartment, â.pârt'ment *n*, rhandy, ystafell
Apathetic, ap.â.thet'ik *a*, dideimlad
Apathy, ap'â.thí *n*, annheimlad; syrthni
Ape, āp *n*, ab, epa, gwrab; dynwaredydd: *vt*, dynwared, amredu
Apepsy, â.pep'sî *n*, treuliad, afreolaidd
Aperient, â.pî'r'î.ent *a*, rhyddhaol
Apertion, â.pûr'shun *n*, agoriad mynedfa
Aperture, ap'ûr.tshŭ'r *n*, bwlch, twll
Apetalous, â.pet'â.lus *a*, heb ddail blodau
Apex, ä'peks (apices) *n*, blaen, pwynt, pen, copa, crib
Aphelion, â.fî'lí.un *n*, y rhan bellaf oddi wrth yr haul o gylchdro y planed
Aphorism, af'ō.rizm *n*, gosodedigaeth, prif-reol, call-chwedl
Apiarian, a.pī.ê'r'í.an *a*, cadwr, gwenyn, gwenynwr
Apiary, ä'pî.ur.î *n*, gwenynlle, gwenynfa
Apices, ap'í.sîz *np*.—Apex
Apish, ä'pish *a*, gwrabaidd; dynwaredol, ffol [digrifwch
Apishness, â'pish.nes *n*, coegedd, ffoledd,
Apo-, **Ap-** *px*, oddi wrth, ymaith
Aplustre, â.plus'tûr *n*, math o faner
Apocalypse, â.pok'â.lips *n*, dadguddiad, gweledigaeth [guddiadol
Apocalyptical, â.pok.â.lip'tí.kal *a*, dad-
Apocope, â.pok'ō.pí *n*, toriad ymaith y sill olaf [mhëus, yr Apocrypha
Apocrypha, â.pok'rí.fâ *np*, llyfrau am-
Apocryphal, â.pok'rí.fal *a*, anawduredig, ammhëus [osiadol
Apodictical, â.pō.dik'tí.kal *a*, arddang-
Apodixis, ap.ō.dik'sis *n*, prawf, arddangosiad
Apogee, ap'ō.jî *n*, y rhan bellaf o gylchdro yr haul neu blaned oddi wrth y ddaiar [nod
Apogiatura, â.pō.jî.â.tŭ'r'â *n*, addurn-
Apologetical, ap.ol.ō.jet'í.kal *a*, esgusodol, amddiffynol, ymddiffynol

Apologist, â.pol'ö.jist *n*, diheurydd, amddiffynydd; esgusodwr
Apologize, â.pol'ö.jïz *vi*, amddiffyn, diheuro; esgusodi
Apologue, ap'ö.log *a*, chwedl, moeswers
Apology, a.pol'ö.jî *n*, diffyniad, esgusawd
Apomecometry, ap.ö.mi.kom'i.trî *n*, pellfesuriaeth [tynu ymaith lysnafedd
Apophlegmatic, ap.ö fleg.mat'ik *a*, yn
Apophthegm, ap'ö.them *n*, doethair, diareb [lys mud
Apoplectic, a.pö.plek'tik *a*, o natur par-
Apoplexy, ap'ö.plek.sî *n*, parlys mud
Apostacy, â.pos'tâ.sî *n*, gwrthgiliad, gwrthgwymp [gwympwr
Apostate, â.pos'tät *n*, gwrthgiliwr, gwrth-
Apostatize, â.pos'tâ.tïz *vi*, gwrthgilio
Aposteme, ap'os.tim *n*, math o gornwyd neu grawniad [casglu
Apostemate, â.pos'tî.mät *vi*, crawnu,
Apostle, â.pos'l *n*, apostol, cenad
Apostleship, â.pos'l.ship *n*, apostoliaeth
Apostolic, a.pos.tol'ik *a*, apostolaidd
Apostrophe, â.pos'trö.fi *n*, sillgoll (')
Apothecary, â.poth'i.kur.î *n*, cyfferïwr
Apothegm, ap'ö.them *n*, doethair, diareb
Apotheosis, ap.ö.thi'ö.sis *n*, dwyfgyssegriad
Apozem, ap'ö.zem *n*, trwyth, isgell, diod
Appal, a.pôl' *vt*, dychrynu, digaloni, synu
Appalment, a.pôl'ment *n*, arswyd, braw, dyddelwad
Apparatus, ap.â.rä'tus (*p* apparatus) *n*, offer, arlwy [engaf
Appanage, ap'â.näj *n*, tir i'r plant ieu-
Apparel, a.par'el *n*, dillad, gwisgiad, trwsiad: *vt*, dilladu, trwsio, addurno
Apparent, a.pê'r'ent *a*, ymddangosiadol; amlwg, eglur
Apparition, ap.â.rish'un *n*, drychiolaeth; ysbryd; ellyll [iwr
Apparitor, a.par'i.tûr *n*, rhingyll, gwys-
Appay, â.pä' *vt*, talu, gollwng ymaith
Appeach, a.pîtsh' *vt*, cyhuddo, achwyn, ceryddu [frawd: *vi*, appelio
Appeal, â.pil' *n*, appeliad, crychiad am
Appear, a.pi'r' *vi*, ymddangos; bod yn debyg, dyfod i'r golwg
Appearance, a.pi'r'ans *n*, ymddangosiad, golwg, dull, rhith, agwedd, tebygoliaeth; cyrchfa
Appease, a.piz' *vt*, gostegu, dystewi, dyhuddo [dystewiad
Appeasement, a.piz'ment *n*, diddigiad,
Appellant, a.pel'ant *n*, appeliwr; beiddiwr [i'w erbyn
Appellate, a.pel'ät *n*, y neb yr appelir
Appellation, ap.e.lä'shun *n*, enwad, galwad; enw, titl
Appellative, a.pel'â.tiv *n*, enw cyffredin: *a*, enwedigol, galwedigol
Append, a.pend' *vt*, crogi wrth, cydio; cymmodi, attodi [attodiad
Appendage, a.pen'däj *n*, ychwanegiad,
Appendant, a.pen'dant *n*, cydiad: *a*, glynol [attodi
Appendicate, a.pen'dî.kät *vt*, cyssylltu,
Appendix, a.pen'diks (*p* appendices, a-pen'di.siz) *n*, attodiad, ychwanegiad
Appertain, ap.ûr.tän' *vi*, perthynu, deiryd
Appertinent, a.pûr'tî.nent *a*, perthynol
Appetence, ap'î.tens *n*, awydd, blys
Appetibility, ap.et.i.bil'i.tî *n*, awydd, chwennycholdeb [munol
Appetible, ap'i.ti.bl *a*, chwennychol, dy-
Appetite, ap'i.tît *n*, awydd; chwant bwyd, bwydflys [fori, mawrygu
Applaud, a.plôd' *vt*, canmol, moli, clod-
Applause, a.plôz' *n*, clod, canmoliaeth, moliant
Apple, ap'l *n*, afal. Apple of the eye, canwyll llygad. Apple-yard, perllan, afallach
Applicable, ap'lî.kâ.bl *a*, cymhwysiadol
Applicant, ap'li.kant *n*, gofynwr, deisyfwr; cymhwysydd
Application, ap.lî.ka'shun *n*, cymhwysiad, cyfaddasiad, cyflead, cais; ymroad [ymroawl
Applicative, ap'lî.kä.tiv *a*, cyfaddasol;
Apply, a.plï' *v*, cymhwyso; ymosod, ymroi [penodi, dogni, penu
Appoint, a.pôint' *vt*, gosod, trefnu, nodi,
Appointment, a.pôint'ment *n*, gosodiad, trefniad, penodiad; cytundeb
Apportion, a.pô'r'shun *vt*, dogni, cyfranu
Appose, a.pöz' *vt*, holi, chwilio
Apposite, ap'ö.zit *a*, cymhwysiadol, cyfaddas [cyfladdiad
Apposition, ap.ö.zish'un *n*, arddodiad;
Appraise, a.präz' *vt*, prisio, cywerthyddio
Appraisement, a.präz'ment *n*, prisiad
Appreciate, a.pri'shî.at *vt*, mawrhau, gwerthfawrogi; prisio, iawnbrisio
Apprehend, ap.ri.hend' *vt*, dirnad; tybio; ofni; dal; cymmeryd i fyny
Apprehension, ap.ri.hen'shun *n*, amgyffred; deall; ofn
Apprehensive, ap.ri.hen'siv *a*, ofnus, pryderus; synwyrol
Apprentice, a.pren'tis *n*, breintwas, dysgiadur, egwyddorwas: *vt*, rhwymo yn freintwas

Apprenticeship, a.pren'tis.ship *n*, dysgiadwriaeth, breintwasaeth
Apprise, a.prīz' *vt*, hysbysu, rhybuddio
Approach, a.prōtsh' *n*, dynesiad, nesâd: *vt*, dynesu, nesäu [adwyaeth
Approbation, a.prō.bā'shun *n*, cymmer-
Approof, a.prŵf' *n*, prawf; cymmeradwyad, cymmeradwyaeth
Appropriate, a.prō'prī.āt *vt*, neillduo; priodoli: *a*, neillduol; addas, priodol
Appropriation, a.prō.prī.ā'shun *n*, priododeb, cyfaddasiad [derbyniadwy
Approvable, a.prŵ'vâ.bl *a*, profadwy,
Approval, a.prŵ'val *n*, cymmeradwyaeth, ymfoddlonrwydd mewn peth
Approve, a.prŵv' *vt*, cymmeradwyo; profi, dangos [ymlynu
Approximate, a.prok'sī.mät *vi*, dynesu,
Approximation, a.prok.sī.mā'shun *n*, dynesiad, ymlyniad, nesiad
Appulse, a.puls' *n*, tarawiad wrth
Appurtenance, a.pûr'tī.nans *n*, perthynas, darymsawdd. Appurtenances, perthynolion
Apricot, ap'rī.kot *n*, bricyllen
April, ā'pril *n*, Ebrill, mis Ebrill
Apron, ā'prun, ā'pûrn *n*, ffedog, arffedog; barclod, balog [brydlawn
Apropos, ap'rō.pō *ad*, i'r perwyl; yn
Apsis, ap'sis *n*, y rhanau hyny mewn cylchdro planed ag sydd bellaf oddi wrth, ac agosaf at, yr haul neu'r ddaiar [mhwys, parod
Apt, apt *a*, chwannog, hyddysg; cy-
Aptitude, ap'tī.tūd *n*, cymhwysder; tueddrwydd [rwydd
Aptness, apt'nes *n*, addasrwydd; deheu-
Aptote, ap'tōt *n*, sylweddair â dim ond un terfyniad iddo
Aquafortis, ā.kwâ.fôr'tis *n*, sur blorig
Aquarius, ā.kwē'rī.us *n*, y Dyfrwr
Aquatic, ā.kwat'ik *a*, dyfrol, dyfrog
Aquavitæ, ā.kwâ.vī'tī *n*, dwfr y bywyd; brandi [dyfrffos
Aqueduct, ak'wī.dukt *n*, dyfrlwybr,
Aqueous, ā'kwī.us *a*, dyfrllyd, dyfraidd
Aquiline, ak'wī.lin *a*, eryraidd; bachog (fel gylfin yr eryr)
Arabic, ar'ā.bik *a* & *n*, Arabaeg
Arable, ar'ā.bl *a*, arddadwy, aradwy
Araneous, ā.rā'nī.us *a*, fel gwe copyn
Aration, ā.rā'shun *n*, arddwriaeth
Arbalat, ār'bâ.lat, Arbalist, ār'bâ.list *n*, bwa croes; albrys
Arbiter, ār'bī.tûr, Arbitrator, ār'bī.trātûr *n*, dyddiwr, canolwr, cyflafareddwr; [illegible]
Arbitrariness, ār'bī.trur.ī.nes *n*, trawsedd, trahausder [gormesol
Arbitrary, ār'bī.trur.ī *a*, tra-awdurdodol,
Arbitrate, ār'bī.trāt *v*, dyddio, cyflafareddu, barnu rhwng [cyflafaredd
Arbitration, ār.bī.trā'shun *n*, barn,
Arboreous, ār.bō'rī.us *a*, gwyddwasg-
Arboret, ār'bō.ret *n*, manwydden [odol
Arborist, ār'bō.rist *n*, naturiaethwr coed
Arbour, ār'bûr *n*, gwasgodfa, deildy
Arbuscle, ār'bus.kl *n*, manwydden
Arbute, ār'būt *n*, mefusbren, pren syfi
Arc, ārk *n*, bwa, arch
Arcade, ār.kād' *n*, mwdrodfa
Arcanum, ār.kā'num (*p* arcana, ār.kā'nâ) *n*, peth dirgel, dirgeledd
Arch, ārtsh *n*, bwa; mwdd, mwd; nen: *a*, ysmala: *vt*, bwäu, gwneyd bwäu; mydu: *px*, prif-, arch-
Archæology, ār.kī.ol'ō.jī *n*, hynafiaeth
Archaism, ār'kā.izm *n*, hen eiriad
Archangel, ārk.ān'jel *n*, arangel, archangel
Archbishop, ārtsh.bish'up *n*, archesgob
Archdeacon, ārtsh.dī'kn *n*, prifdeon, archddiacon [ddeoniaeth
Archdeaconry, ārtsh.dī'kn.rī *n*, arch-
Archduke, ārtsh.dūk' *n*, archddug
Archer, ār'tshûr *n*, saethydd, saethwr
Archery, ār'tshur.ī *n*, saethyddiaeth
Archetypal, ār'kī.tī.pal *a*, argynddelwaidd [cynddelw
Archetype, ār'kī.tīp *n*, argynddelw,
Archidiaconal, ār.kī.dī.ak'ō.nal *a*, archddiaconawl [esgobaidd
Archiepiscopal, ār.kī.ī.pis'kō.pal *a*, arch-
Archipelago, ār.kī.pel'â.gō *n*, môr ynysol, lluos-ynys-fôr [prifsaer
Architect, ār'kī.tekt *n*, saer, pensaer,
Architecture, ār.kī.tek'tshûr *n*, pensaernïaeth, adeiladaeth
Architrave, ār'kī.träv *n*, prifdrawst, capan colofn [lyfrdy
Archives, ār'kīvz *np*, cofnodiadau; cof-
Archiprelate, ārtsh.prel'āt *n*, archesgob
Archwise, ārtsh'wīz *ad*, yn fwaog, yn fwaol, fel bwa [caethiwed
Arctation, ārk.tā'shun *n*, carcharlad,
Arctic, ārk'tik *a*, gogleddol. Arctic pole, pegwn y gogledd [mydiad
Arcuation, ār.kū.ā'shun *n*, crymiad,
Ardency, ār'den.sī, Ardentness, ār'dentnes *n*, taerni; aidd; trymder; poethni, angerdd, gwres [og, poeth
Ardent, ār'dent *a*, taer, awchus; gw
Ardour, ār'dûr *n*, awyddfryd; [illegible]
aidd; gwresogrwydd

Arduous, âr'dü.us *a*, anhawdd, caled, afrwydd, dyrus, anhyddring, uchel
Area, ê'r'î.â *n*, gwynebfesur, arwyneb; llanerch, clawr, buarth, cadlas, cwrt
Aread, Areed, â.rîd' *vt*, cynghori, cyfarwyddo [crasiad
Arefaction, ar.î.fak'shun *n*, sychiad,
Arenacious, ar.î.nä'shus, Arenose, ar.î.nös' *a*, tywodlyd
Areotics, ê'r.î.ot'îks *n*, meddyginiaethau agorol neu ryddhaol, cartholion
Argent, âr'jent *a*, arianaidd, arianlliw
Argil, âr'jil *n*, clai y crochenydd
Argillaceous, âr.jil.ä'shus, Argillous, âr'jil.us *a*, cleiog
Argol, âr'gol *n*, halen gwaddod gwin
Argosy, âr'gö.sî *n*, llestr masnach fawr
Argue, âr'gü *v*, dadleu, rhesymu, profi
Argument, âr'gü.ment *n*, dadl, rheswm, cyfreswm; testyn dadl
Argumentation, âr.gü.men.tä'shun *n*, rhesymiad, dadleuad
Argumentative, âr.gü.men'tâ.tiv *a*, rhesymegol; dadleugar
Argute, âr.güt' *a*, llym, craff; arebawl
Arian, ê'r'î.an *n*, dysgybl Arius, Ariad
Arianism, ê'r'î.an.izm *n*, Ariaeth
Arid, ar'id *a*, sych, crin, cras, gwyw
Aridity, â.rid'î.tî *n*, sychder [Hwrdd
Aries, ê'r'î.iz *n*, yr Hwrdd, arwydd yr
Arietate, ê'r'î.î.tät *vt*, hyrddio, gwthio
Arietation, ê'r.î.î.tä'shun *n*, hyrddiad
Arietta, ê'r.î.et'â *n*, cân neu dôn fer
Aright, â.rît' *ad*, yn iawn, yn gywir, yn ei le, fel y dylai fod
Ariolation, ê'r.î.ö.lä'shun *n*, dewiniad
Arise, â.rîz' (arose, â.röz'; arisen, â.riz'n) *vi*, codi, cwnu, esgyn, ymddyrchafu
Aristocracy, ar.is.tok'râ.sî *n*, pendefiglywiaeth; pendefigion [lywiol
Aristocratic, ar.is.tö.krat'îk *a*, pendefig-
Arithmancy, ar'ith.man.sî *n*, rhifddarogan [rhifyddeg, rhifiaeth
Arithmetic, â.rith'mî.tik *n*, rhifyddiaeth,
Arithmetician, ar.ith.mî.tish'un *n*, rhifyddwr, rhifyddegwr
Ark, ärk *n*, arch; llong; cawell; cist
Arm, ärm *n*, braich; cainc; adwy dwfr; nerth; arf: *vt*, arfogi. Armed, arfog. Arm-pit, cesail, twll y gesail
Armada, âr.mä'dâ *n*, llynges arfog
Armadillo, âr.mâ.dil'ö *n*, math o anifail
Armament, âr'mâ.ment *n*, llu neu lynges arfogol; arfiad
Armature, âr'mâ.tshü'r *n*, arfogaeth
Armigerous, âr.mij'ur.us *a*, arfog
Armgaunt, ärm'gânt *a*, egwan, gwanaidd
Armillary, âr'mil.ur.î *a*, breichrwyol
Arminian, âr.min'yan *n*, Arminiad
Arminianism, âr.min'yan.izm *n*, Arminiaeth [dewr-arfog
Armipotent, âr.mip'ö.tent *a*, rhyfelgryf,
Armistice, âr'mî.stis *n*, byr gynghrair, arf-attaliad
Armlet, ärm'let *n*, breichled [bonedd
Armorial, âr.mö'r'î.al *a*, perthynol i arfau
Armory, âr'mur.î *n*, arfdy; pais arfau
Armour, âr'mûr *n*, arfogaeth, rhyfelwisg. Armour-bearer, yswain, cludydd arfau
Armourer, âr'mur.ûr *n*, arfwr, gof arfau
Army, âr'mî *n*, llu, byddin, cadlu
Aromatic, ar.ö.mat'ik *a*, peraroglaidd
Aromatics, ar.ö'mat'îks *n*, peraroglau
Aromatize, â.rö'mâ.tîz *vt*, perarogli
Arose, â.röz' *pt.*—Arise [tu, o ddeutu
Around, ä.rûwnd' *ad*, o amgylch, o bob
Arouse, â.rûwz' *vt*, deffroi, dihuno; cyffroi [hwnt
Aroynt, â.rôint' *ad*, ffwrdd, ymaith,
Arquebus, âr'kwî.bus *n*, llawddryll, gwn llaw [cnau cocos
Arrack, ar'ak *n*, gwirod a wneir o'r
Arraign, a.rän' *vt*, cyhuddo o flaen brawdle; galw i gyfrif
Arraignment, a.rän'ment *n*, cyhuddiad
Arrange, a.ränj' *vt*, trefnu, rhesu, rhestru
Arrangement, â.ränj'ment *n*, trefniad
Arrant, ar'ant *a*, hysbys, hynod; cywilyddus, gwarthus; carn
Arras, ar'as *n*, teisban, eurlen
Array, a.rä' *n*, gwisg, trwsiad; trefn: *vt*, addurno; trefnu; byddino
Arread, Arreed, a.rîd' *vt*, cyfarwyddo,
Arrear, a.rî'r' *n*, olddyled [cynghori
Arrest, a.rest' *vt*, dal, dal yn garcharor; attal: *n*, dalfa; attaliad
Arret, a.ret' *n*, deddf, barn: *vt*, penodi
Arriere, a.rîê'r' *n*, rhan olaf byddin
Arrival, a.rî'val *n*, dyfodiad; tiriad
Arrive, a.rîv' *vi*, dyfod, cyrhaedd; tirio
Arrode, a.röd' *vt*, cnoi, difa
Arrogance, âr'ö.gans *n*, balchder, trahâ, hunangais [häus
Arrogant, ar'ö.gant *a*, uchelfrydig, tra-
Arrogate, ar'ö.gät *vt*, rhyfygu, ymhoni;
Arrosion, a.rö'zhun *n*, cnoad [hunanu
Arrow, ar'ö *n*, saeth [dwfr
Arsefoot, ärs'fŏt *n*, math o aderyn y
Arsenal, âr'sen.al *n*, arfdy, ystordy arfau [wenwyn cryf
Arsenic, âr'sî.nik *n*, aur bibau; math o
Art, ärt *n*, celf, celfyddyd; crefft; cywreinrwydd, medrusrwydd; medr; cyfrwysdra; manylwaith

Arterial, âr.tî'r'i.al *a*, rhedwelïol
Arteriotomy, âr.tî'r.i.ot'ŏ.mî *n*, gwaediad o'r rhedweli trwy doriad
Artery, âr'tur.î *n*, rhedweli [hyfder
Artful, ârt'fŭl *a*, dichellgar, ystrywgar;
Arthritic, âr.thrit'ik *a*, cymmalwstog
Article, âr'tî.kl *n*, bannod, nod bannog; ammod, erthygl, pen: *vt*, ammodi
Articulate, âr.tik'ü.lät *a*, cymmalog; cydseiniol; croew, eglur: *v*, llefaru yn groew, cynanu
Articulation, âr.tik.ü.lā'shun *n*, cymmaliad; cynaniad; clyman coed; cydsain
Artifice, âr'tî.fis *n*, hoced, ystryw, dichell
Artificer, âr.tif'î.sûr *n*, crefftwr, celfyddwr [waredol
Artificial, âr.tî.fish'al *a*, celfawl; dyn-
Artillery, är.til'ur.î *n*, offer rhyfel, magnelau [yddwr
Artisan, âr'tî.zan *n*, crefftwr, llawgelf-
Artist, âr'tist *n*, celfyddwr, manylweithydd [didwyll
Artless, ârt'les *a*, anghelfydd; syml,
Artlessness, ârt'les.nes *n*, symledd, didwylledd [grymus
Artuose, âr'tshü.ŏs *a*, cadarn, cryf,
Arundinaceous, â.run.di.nā'shus *a*, cors-
Aruspice, â.rus'pis *n*, perfeddgoel [enog
As, az *c*, megys, fel, mal; tra; cyn, mor; a, ag; cy-, -ed [drewllyd, baw y diawl
Asafœtida, as.â.fet'î.dâ *n*, math o sudd
Asbestos, az.bes'tus *n*, maen ystinos, urael [annifaol
Asbestine, az.bes'tin *a*, o natur ystinos,
Ascend, a.send' *vi*, esgyn, dringo
Ascendant, a.sen'dant *n*, uchder; goruchafiaeth: *a*, uwch, trech, goruwch
Ascendency, a.sen'den.sî *n*, awdurdod, goruchafiaeth, blaen, blaenafiaeth
Ascension, a.sen'shun *n*, esgyniad, dyrchafiad. Ascension-day, Dydd Dyrchafael, Dydd Iau Dyrchafael [llethr
Ascent, a.sent'*n*, esgynfa, rhiw, tylau (*p*),
Ascertain, as.ûr.tān' *vt*, sicrhau, gwirio, mynu gwybod; sefydlu
Ascertainment, as.ûr.tān'ment *n*, sicrhâd, cadarnhâd; sefydliad
Ascetic, a.set'ik *n*, meudwy: *a*, meudwyaidd; hunanymwadol
Ascites, a.sî'tîz *n*, dyfrglwyf y bol
Ascitic, a.sit'ik, **Ascitical**, a.sit'î.kal *a*, dyfrglwyfus [wanegiadol
Ascititious, as.î.tish'us *a*, attodawl, ych-
Ascribable, as.krî'bâ.bl *a*, cyfrifadwy
Ascribe, as.krîb' *vt*, cyfrif i (fel achos), priodoli, rhoddi
Ascription, as.krip'shun *n*, priodoliad

Ash, ash *n*, onen, on, onwydden. Ground ash, onen y ddaiar. Mountain ash, cerddinen, cerdinen
Ashame, â.shām' *vt*, cywilyddio. He is ashamed, mae cywilydd arno
Ashen, ash'n *n*, onenaidd, o onen
Ashes, ash'iz *np*, lludw, ulw, ulwyn
Ashlar, ash'lûr *n*, careg nadd arw o'r gloddfa [ar lan
Ashore, â.shō'r' *ad*, ar dir, ar y traeth,
Ashwednesday, ash.wenz'dä *n*, Dydd Mercher Lludw, Mercher y Lludw
Ashy, ash'î *a*, o liw yr onen, llwydwyn
Aside, â.sīd' *ad*, o'r neilldu, o'r naill ochr, ar osgo; ar wahan; heibio
Asinary, as'î.nur.î, Asinine, as'î.nīn *a*, asynaidd; hurt
Ask, ask *v*, gofyn, holi; deisyf, ceisio
Askaunce, as.kâns', **Askaunt**, as.kânt' *ad*, yn llygad-draws, yn gam
Askew, as.kū' *ad*, ar osgo, yn ŵyrgam
Aslant â.slant' *ad*, ar ogwydd, ar ystlys
Asleep, â.slīp' *ad*, yng nghwsg, yn cysgu
Aslope, â.slōp' *ad*, ar lechwedd, ar ŵyr, ar leddf, ar osgo [yr asp
Asp, asp, **Aspic**, as'pik *n*, math o sarff,
Asp, asp *n*, aethwydden
Aspect, as'pekt *a*, ymddangosiad, golygiad; edrychiad; trem
Aspectable, as.pec'tâ.bl *a*, gweladwy
Aspen, as'pen *n*, aethnen, aethwydden
Asper, as'pûr *n*, bath Tyrcaidd gwerth ffyrlling: *a*, garw
Asperate, as'pur.ät *vt*, garwhau: *a*, garw
Asperity, as.per'î.tî *n*, gerwindeb, sarigrwydd, llymder [diofalwch
Aspernation, as.pur.nā'shun *n*, dirmyg;
Asperse, as.pûrs' *vt*, taenellu; gwaradwyddo, gwarthruddo [friad
Aspersion, as.pûr'shun *n*, taenelliad; di-
Asphaltic, as.fal'tik *a*, glydiog, pygaidd
Asphaltum, as.fal'tum *n*, math o byg
Aspirant, as'pî'r'ant *n*, un uchelfrydig
Aspirate, as'pî.rät *vt*, seinio yn arw-gryf, seinio ag anadl gref: *n*, llythyren arw-sain [anadl-gynaniad
Aspiration, as.pî.rā'shun *n*, gorawydd,
Aspire, as.pî'r' *vi*, uchelgeisio; ymgeisio
Asquint, â.skwint *ad*, yn llygad-draws
Ass, as *n*, asyn, haw; asen, hawes
Assail, a.säl' *vt*, ymosod ar, rhuthro ar, taro, bwrw [adwy
Assailable, a.sā'lâ.bl *a*, rhuthradwy, cur-
Assailant, a.sā'lant *n*, ymosodwr, taraw-
Assart, a.sârt' *vt*, chwynu coed [ydd
Assassin, a.sas'in *n*, dirgel-lofrudd
Assassinate, a.sas'î.nät *vt*, cuddlofruddio

Assassination, a.sas.ĭ.nä'shun *n*, bradladdiad, cuddlofruddiad
Assation, a.sä'shun *n*, rhostiad, crasiad
Assault, a.sôlt' *n*, rhuthr; ymosodiad; sarhâd: *vt*, taro, ymgyrchu, ymosod ar
Assay, a.sä' *n*, cais, cynnygiad; prawf: *vt*, profi adwynau; ceisio; cynnyg
Assectation, a.sek.tä'shun *n*, gofal
Assecution, as.ĭ.kü'shun *n*, cyrhaeddiad
Assemblage, a.sem'bläj *n*, cydgynnulliad, casgliad; cynnulleidfa
Assemble, a.sem'bl *v*, ymgynnull, casglu, crynoi, cynnull, galw yng nghyd
Assembly, a.sem'blĭ *n*, cynnulleidfa, cymmanfa, cyfarfod
Assent, a.sent' *n*, cydsyniad, cytuniad: *vi*, cydsynio, cytuno
Assert, a.sûrt' *vt*, haeru, honi, gwirio, dywedyd, taeru, dadgan, mynegu
Assertion, a.sûr'shun *n*, haeriad
Assess, a.ses' *vt*, trethu, gosod treth
Assessment, a.ses'ment *n*, trethiad; ysgriflyfr y dreth; treth
Assessor, a.ses'ûr *n*, trethwr, dogunwr teyrnged [telir dyledion
Assets, a.sets' *n*, meddiannau o'r rhai y
Asseverate, â.sev'ur.ät *vt*, gwirio, haeru, honi, tyngu, sicrhau trwy lw
Assiduity, as.ĭ.dü'ĭ.tĭ *n*, diwydrwydd, dyfalwch, astudrwydd [astud
Assiduous, a.sid'ü.us *a*, dyfal, gofalus,
Assiento, as.ĭ.en'tō *n*, cytundeb am gaethweision [glwyddo
Assign, a.sīn' *vt*, peni, rhoddi; trosi, tros-
Assignable, a.sī'nâ.bl *a*, trosiadwy
Assignation, a.sig.nä'shun *n*, trosiad; penodiad; eilwydd
Assignee, a.sī.nī' *n*, dirprwywr, rhaglaw
Assignment, a.sīn'ment *n*, neilldnad; aralliad, trosiad, trosglwyddiad
Assimilate, a.sim'ĭ.lät *v*, gwneyd neu droi yn debyg; corfforaethu
Assimulation, a.sim.ü.lä'shun *n*, tebygiad, dynwarediad [asynwr
Assinego, as.i.nī'gō *n*, ceidwad asynod,
Assist, a.sist' *vt*, cynnorthwyo, amddiffyn
Assistance, a.sis'tans *n*, porth, nawdd, cymhorth, cynnorthwy
Assistant, a.sis'tant *n*, cynnorthwywr
Assize, a.sīz' *n*, brawdlys, gorsedd, eisteddfod barn; penodiad pris: *vt*, penodi pris, mesur, a phwysau
Associate, a.sō'shĭ.ät *v*, cymdeithasu, cyweithasu: *n*, cydymaith
Association, a.sō.shĭ.ä'shun *n*, cymmanfa; cymdeithasiad, cyweithasiad [dod
Assoil, a.sōĭl *vt*, rhyddhau o esgymmun-
Assonance, as'ō.nans *n*, adsain, cydsain
Assort, a.sôrt' *vt*, cymmathu, cyhafalhau, cyd-drefnu [pigion
Assortment, a.sôrt'ment *n*, cymmathiad;
Assot, a.sot' *vt*, ynfydu, penwanu
Assuage, a.swäj' *vt*, llonyddu, llinaru, esmwythäu, dofi [âd; dyhuddiant
Assuagement, a.swäj'ment *n*, esmwyth-
Assuasive, a.swä'sĭv *a*, esmwythaol, llinarol, dyhuddol
Assubjugate, a.sub'jü.gät *vt*, darostwng
Assuefaction, a.sü.ĭ.fak'shun *n*, cynnefindra
Assume, a.süm' *vt*, cymmeryd yn rhyfygus
Assumption, a.sum'shun *n*, cymmeriad, cymmyraeth, tybiaeth
Assumptive, a.sum'tĭv *a*, a ellir ei gymmeryd neu feddiannu
Assurance, â.shw'r'ans *n*, sicrwydd; hyder, hyfder; cytundeb; haerllugrwydd
Assure, â.shw'r' *vt*, sicrhau, gwarantu, yswirio; digolledu
Asterisk, as'tur.isk *n*, serenig, seren (*)
Asterism, as.tur'izm *n*, sergynnulliad, cydser [gwerthfawr
Asterites, as.ter'ĭ.tīz *n*, math o faen
Astern, as.tûrn' *ad*, ar ol y llong, tua'i phen ol [mogfa
Asthma, ast'mâ *n*, diffyg anadl, mygfa,
Asthmatic, ast.mat'ik *a*, anadl-fyr
Astonish, as.ton'ish *vt*, brawychu, synu
Astonishment, as.ton'ish.ment *n*, syndod, rhyfeddod; braw, dychryn
Astound, as.tûwnd' *vt*, synu, peri rhyfedd
Astraddle, as.trad'l *ad*, troed o bobtu
Astragal, as'trâ.gal *n*, ffôr; addurn-gylch i ben colofn
Astral, as'tral *a*, serenog, dysglaer
Astray, as.trä' *ad*, ar gyfeiliorn, ar grwydr, ar ddidraw
Astrict, as.trikt' *vt*, cylymu, rhwymo
Astriction, as.trik'shun *n*, cydglymiad, cylymiad, rhwymiad
Astride, as.trīd' *ad*, â'r traed ar led
Astringe, as.trinj' *vt*, rhwymo, cylymu
Astringent, as.trin'jent *a*, argaeol, bolrwymol [luniad
Astrography, as.trog'râ.fĭ *n*, serddar-
Astrolabe, as'trō.läb *n*, offeryn seryddol
Astrologer, as.trol'ō.jûr *n*, serddewin
Astrology, as.trol'ō.jĭ *n*, serddewiniaeth
Astronomer, as.tron'ō.mûr *n*, seryddwr
Astronomical, as.trō.nom'ĭ.kal *a*, seryddol, serenol
Astronomy, as.tron'ō.mĭ *n*, seryddiaeth
Astrotheology, as.trō.thĭ.ol'ō.jĭ *n*, serddnwinyddiaeth

Astute, as.tūt' *a*, ffalst, call
Asunder, â.sun'dûr *ad*, o'r neilldu, ar ddidol, ar wahân, yn wahanredol
Asylum, â.sī'lum *n*, noddfa, nawddle
Asymmetry, â.sim'ĭ.trĭ *n*, anghymmesurolaeth, afiuniaeth
At, at *pr*, yn, wrth, ger, ar; yn ol
Atabal, at'â.bal *n*, math o dabwrdd
Ataraxy, at'â.rak.sĭ *n*, llonyddwch, esmwythder
Ataxy, at'ak.sĭ *n*, annhrefn, hyllderfn
Atheism, ā'thĭ.izm *n*, didduwiaeth, atheistiaeth
Atheist, ā'thĭ.ist *n*, un didduw, un annuw
Atheistical, ā.thĭ.is'tĭ.kal *a*, annuwiaidd,
Athirst, â.thûrst' *a*, sychedig [didduw
Athletic, ath.let'ik *a*, pybyr, cadarn, cryf, grymus, nerthol [drwodd
Athwart, â.thwôrt' *ad*, ar draws, ar ŵyr,
Atlantes, at.lan'tĭz *n*, lluniau dynion neu anifeiliaid yn cynnal adail
Atlas, at'las *n*, darlunlen-lyfr
Atmosphere, at'mos.fĭ'r *n*, awyrgylch
Atom, at'um *n*, mymryn, brycheuyn, gronyn [manwl
Atomical, â.tom'ĭ.kal *a*, gronynaidd;
Atone, â.tōn' *v*, rhoi iawn; cymmodi
Atonement, â.tōn'ment *n*, iawn, cymmod
Atop, â.top' *ad*, ar ben, ar gopa
Atrabilarian, at.râ.bĭ.lê'r'ĭ.an, **Atrabilarious**, at.râ.bĭ.lê'r'ĭ.us *a*, pruddglwyfus
Atramental, at.râ.men'tal, **Atramentous**, at.râ.men'tus *a*, du, incaidd
Atrocious, â.trō'shus *a*, creulawn, erchyll, ysgeler, echryslawn, anfad, echrydus, carn [gelerder
Atrocity, â.tros'ĭ.tĭ *n*, creulondeb, ys-
Atrophy, at'rō.fĭ *n*, didyciant ymborth
Attach, a.tatsh' *vt*, dal, attafaelu
Attachment, a.tatsh'ment *n*, ymafliad; ymlyniad, serch, cariad
Attack, a.tak' *n*, rhuthr, ymosodiad, cyrch: *vt*, ymosod ar [gafael
Attain, a.tān' *vt*, ennill; cyrhaedd; cael
Attainable, a.tā'nâ.bl *a*, cyrhaeddadwy
Attainder, a.tān'dûr *n*, collfarniad; gwarth [dawn, dysg, gwybodaeth
Attainment, a.tān'ment *n*, caffaeliad;
Attaint, a.tānt' *vt*, euogfarnu; llygru
Attemper, a.tem'pûr, **Attemperate**, a.tem'pur.āt *vt*, tymmeru, cyd-dymmeru; cymmedroli
Attempt, a.tempt' *vt*, anturio, ceisio, cynnyg, ymdrechu: *n*, anturiaeth, ymgais, cynnyg, ymdrech
Attend, a.tend' *v*, gweini; gofalu, gwrando, ystyried, cadw, heilio
Attendance, a.ten'dans *n*, gweiniad, gwasanaeth, gweinyddiaeth
Attendant, a.ten'dant *n*, cydymaith, gwas, gweinydd: *a*, dilynol, cydfynedol
Attention, a.ten'shun *n*, clust-ymwrandawiad, sylw; ystyriaeth; dyfalwch
Attentive, a.ten'tiv *a*, gwrandawgar; ystyriol, gwyliadwrus, astud
Attentiveness, a.ten'tiv.nes *n*, gwrandawiad, dyfalwch, astudrwydd
Attenuate, a.ten'ü.āt *a*, teneu: *vt*, teneuo; lleihau [lleihâd
Attenuation, a.ten.ü.ā'shun *n*, teneuad;
Attest, a.test' *vt*, tystio, gwirio
Attestation, a.tes.tā'shun *n*, tystiolaeth
Attic, at'ik *a*, hardd, dillyn: *n*, uwchystafell, nenlofft
Attire, a.tī'r' *n*, gwisg, dillad; cyrn carw: *vt*, gwisgo, trwsiadu, addurno [safiad
Attitude, at'ĭ.tūd *n*, ystum, agwedd,
Attinge, a.tinj' *v*, cyffwrdd yn ysgafn
Attollent, a.tol'ent *a*, dyrchafadwy
Attorney, a.tûr'nĭ *n*, dirprwywr; cyfreithiwr, canllaw: *vt*, dirprwyo [hudo
Attract, a.trakt' *vt*, attynu, denu, llithio,
Attraction, a.trak'shun *n*, attyniad
Attractive, a.trak'tiv *a*, denol, hudolaidd
Attrahent, at'râ.hent *a*, tyniadol: *n*, tyniedydd
Attributable, a.trib'ü.tâ.bl *a*, cyfrifadwy
Attribute, at'rĭ.büt *n*, priodoledd, priodoliaeth [ar, cyfrif i
Attribute, a.trib'üt *vt*, priodoli, gosod
Attribution, at.rĭ.bü'shun *n*, priodoliad
Attributive, a.trib'ü.tiv *a*, a briodola
Attrition, a.trish'un *n*, treuliad, rhwbiad, rhathiad; tristwch am bechod
Attune, a.tün' *vt*, hwylio, cyweirio
Auburn, ô'bûrn *a*, gwineu [cynnyddol
Auctifical, ôk.tif'ĭ.kal, **Auctive**, ôk'tiv *a*,
Auction, ôk'shun *n*, arwerthiad, gwerthiad i'r cynnygiwr uchaf [arwerthwr
Auctioneer, ôk.shun.ĭ'r' *n*, arwerthydd,
Aucupation, ô.kü.pā'shun *n*, daliad adar
Audacious, ô.dā'shus *a*, digywilydd, haerllug, hyf, rhyfygus, eofn, anturus
Audacity, ô.das'ĭ.tĭ *n*, eondra, hyfdra
Audible, ô'dĭ.bl *a*, hyglyw, eglur; clywedig; soniarus, croch, uchel
Audience, ô'dĭ.ens *n*, gwrandawyr; clywedigaeth; gosteg
Audit, ô'dĭt *vt*, chwilio a phrofi cyfrifon: *n*, prawf cyfrifon, holiad tystion
Auditor, ô'dĭ.tûr *n*, gwrandäwr; golygwr cyfrifon [nulleidi
Auditory, ô'dĭ.tur.ĭ *n*, gwrandawle, cy
Auf, âf *n*, ffwl, hurtyn, lleban

Auger, ô'gûr *n*, ebill, taradr, trwyddew
Aught, ôt *n*, un peth, unrhyw beth, dim
Augment, ôg.ment' *vt*, ychwanegu, cynnyddu, amlhau [todiad
Augment, ôg'ment *n*, cynnyddiad; at-
Augmentation, ôg.men.tä'shun *n*, helaethiad, amlhâd
Augur, ô'gûr *n*, dewin: *v*, dewino
Augury, ô'gü.rî *n*, dewindeb; adargoel
August, ô'gust *n*, Awst [eddog
August, ô.gust' *a*, ardderchog, mawr-
Augustness, ô.gust'nes *n*, urddasrwydd, bri, ardderchogrwydd
Aulic, ô'lik *a*, llysol, breiniol
Auln, ôn *n*, mesur llathen a chwarter
Aunt, ânt *n*, modryb
Aurelia, ô.rî'lî.â *n*, chwiler
Auricle, ô'rî.kl *n*, clysten, godreu'r glust; rhan o'r galon
Auricula, ô.rik'ü.lâ *n*, math o flodau
Auriculur, ô.rik'ü.lûr *n*, clustaidd, dirgel. Auricular confession, clust-gyffes
Auriferous, ô.rif'ur.us *a*, eurddwyn
Aurist, ô'rist *n*, clustfeddyg
Aurora, ô.rô'r'â *n*, gweddydd, serenddydd; y wawr-ddydd, y wawr. Aurora-borealis, y goleuni gogleddol
Auscultation, ôs.kul.tä'shun *n*, gwrandawiad
Auspice, ôs'pis *n*, adargoel; nawdd, llad
Auspicial, ôs.pish'al *a*, argoelaidd
Auspicious, ôs.pish'us *a*, llwyddiannus, ffodiog [iant, ffawd
Auspiciousness, ôs.pish'us.nes *n*, ffyn-
Austere, ôs.tî'r' *a*, gerwin, creulawn, tost, sarig, garw [igrwydd
Austerity, ôs.ter'î.tî *n*, gerwindeb, sar-
Austral, ôs'tral *a*, deheuol, deheubarthig
Authentic, ô.then'tik *a*, awduredig, dilys, gwir [gwirio, profi, awdurdodi
Authenticate, ô.then'tî.kät *vt*, gwarantu,
Authenticity, ô.then.tis'î.tî *n*, dilysrwydd, awdurdodiad [awdur
Author, ô'thûr *n*, gwneuthurwr; awdwr,
Authority, ô.thor'î.tî *n*, awdurdod, gallu
Authorize, ô'thö.rîz *vt*, awdurdodi
Authoritative, ô.thor'î.tä tiv *a*, awdurdodol; meistrolaidd, gorchymmynol
Autocracy, ô.tok'râ.sî *n*, unbenaeth
Autograph, ô'tö.graf *n*, llawysgrifen
Automath, ô'tö.math *n*, hunanddysgwr
Automaton, ô.tom'â.tun (*p* automata, ô.tom'â.tâ) *n*, peiriant â'i allu symmudol ynddo ei hun; hunanysgogydd
Automatous, ô.tom'â.tus *a*, hunan-ysgogol, hunan-symmudol
Autopsy, ô'tom.i.a, prawf golygol
Autoptical, ô.top'tî.kal *a*, canfyddol
Autumn, ô'tum *n*, hydref, cynauaf
Autumnal, ô.tum'nal *a*, hydrefol
Auxesis, ôg.zî'sis *n*, helaethiad
Auxiliar, ôg.zil'yûr *a*, cynnorthwyol
Auxiliary, ôg.zil'yur.î *a*, cynnorthwyol: *n*, cynnorthwywr, helpiwr. Auxiliaries, byddinoedd cynnorthwyol
Avail, â.väl' *n*, lles, budd, ennill: *vt*, llesäu, cynnorthwyo [cyrhaeddadwy
Available, â.vä'lâ.bl *a*, llesol, effeithiol;
Availment, â.väl'ment *n*, budd, llesâd
Avale, â.väl' *v*, gostwng, iselu, suddo,
Avant, â.vong' *a*, blaenaf [arlethu
Avantguard, â.vong'gârd *n*, blaenlu, blaenfyddin [want
Avarice, av'â.ris *n*, cybydd-dod, trach-
Avaricious, av.â.rish'us *a*, cybyddlyd; crintach, ariangar [aros
Avast, â.vast' *i*, gan bwyll, dal dy law,
Avaunt, â.vônt' *i*, ymaith, ffwrdd
Avel. ä.vel', Avulse, â.vuls' *vt*, tynu ymaith [Mair
Ave-Maria, ä.vî.mâ.rî'â *n*, gweddi ar
Avenge, â.venj' *vt*, dial, ymddïal
Avengement, â.venj'ment *n*, dialeddiad, dialedd [rhodfa
Avenue, av'en.ü *n*, dyfodfa; cyntedd;
Aver, â.vûr' *vt*, gwirio, haeru, sicrhau
Average, av'ur.äj *n*, canolbris, canolrif
Averment, â.vûr'ment *n*, haeriad
Avernat, â.vûr'nat *n*, math o rawnwin
Averruncate, av.u.rung'kät *vt*, diwreiddio, chwynu [nebiad, annhuedd
Aversation, av.ûr.sä'shun *n*, gwrthwy-
Averse, â.vûrs' *a*, gwrthwynebol, gelynol
Averseness, â.vûrs'nes *n*, anewyllysgarwch, cas [casineb
Aversion, â.vûr'shun *n*, gwrthwynebiad,
Avert, â.vûrt' *vt*, eiriach, troi heibio, rhagflaenu, dattroi
Aviary, ä'vi.ur.î *n*, adardy, adargell
Avidity, â.vid'î.tî *n*, awydd; gwanc, rhaib, ainc, trachwant
Avocate, av'ö.kät *vt*, galw ymaith
Avocation, av.ö.kä'shun *n*, galwad ymaith, gorchwyl achlysurol
Avoid, â.vôîd' *vt*, gochel, cilio, dianc.
Avoidable, â.vôî'dâ.bl *a*, gocheladwy
Avoidance, â.vôî'dans *n*, gocheliad
Avoidless, â.vôîd'les *a*, anocheladwy
Avoirdupois, av.ûr.dü.pôîz' *n*, y pwysau 16 wns [aith, diangiad
Avolation, av.ö.lä'shun *n*, ehediad ym-
Avouch, â.vûwtsh' *vt*, gwirio, haeru; arddelwi: *n*, arddelw, tystiad, gwiriant.
Avow, â.vûw' *vt*, addef; arddelwi

Avowable, â.vûw'â.bl *a*, arddeladwy
Avowal, â.vûw'al *n*, cyffes; arddelwad
Avowee, â.vûw.i' *n*, tadog eglwys
Avowry, â.vûw'r'i *n*, rhydd gyffes; dyheurad
Avowtry, â.vûw'trî *n*, godineb, puteindra
Avulsion, â.vul'shun *n*, gwahan-dyniad
Await, â.wät' *vt*, dysgwyl, aros; gweini
Awake, â.wäk' (*awoke*) *v*, deffro, dihuno, deffroi: *a*, effro, ar ddihun
Awaken, â.wä'kn *v*, deffro, dihuno
Award, â.wôrd' *vt*, dyfarnu, rhoddi barn: *n*, barn, cylafaredd, dedfryd
Aware, â.wē'r' *a*, rhagystyriol, yn rhagganfod, arwybodus. To be aware of, gwybod am
Away, â.wä' *ad*, ymaith, ffwrdd, hwnt
Awe, ô *n*, arswyd, ofn, parchedig ofn: *vt*, dychrynu, peri arswyd
Awful, ô'fwl *a*, ofnadwy, arswydus
Awfulness, ô'fwl.nes *n*, arswydolrwydd
Awhape, â.whäp' *vt*, taro, curo; dyrysu
Awhile, â.whīl' *ad*, encyd, ennyd
Awkward, ôk'wûrd *a*, trwsgl, chwithig, lledchwith [rwydd
Awkwardness, ôk'wûrd.nes *n*, anneheu-
Awl, ôl *n*, mynawyd
Awless, ô'les *a*, diofn, diarswyd; dibarch
Awm, ôm *n*, mesur o 36 galwyn
Awn, ôn *n*, col yd
Awning, ô'ning *n*, gwasgodlen; cysgodfa
Awoke, â.wōk' *pt*.—Awake
Awry, ô.rī' *ad*, ar wyr, ar lettraws, yn lled.gam, yn lleddf
Axe, aks *n*, bwyell, cymmynai
Axes, ak'sîz *np*.—Axis
Axillary, äk.sil'ur.i *a*, ceseilaidd
Axiom, ak'shum *n*, gwireb, arwiredd, gosodiad [gwerthyd
Axis, ak'sis (*p* axes) *n*, echel, pegwn,
Axle, ak'sl, Axletree, ak'sl.tri *n*, echel,
Ay, âî *ad*, ie [echel men
Aye, ä *ad*, yn wastadol, byth, pyth
Azimuth, az'i.muth *n*, cyfeirle. Azimuth-compass, math o beiriant
Azote, az'ōt *n*, blorai
Azure, ä'zhûr *n*, asur, nefliw, glas, goleulas, lliw'r wybr
Azymous, az'i.mus *a*, croew

B.

Baa, bä *vi*, brefi fel dafad
Baal, bä'al *n*, un o eilunod Canaan
Babble, bab'l *vi*, baldorddi, gwagsiarad, dwyndro: *n*, ffregawd, ffiloreg
Babe, bāb, Baby, bā'bi *n*, baban, maban
Babery, bä'bur.i *n*, ffriliau i foddhau plant [aidd
Babish, bä'bish *a*, babanaidd, plentyn-
Baboon, bâ.bwn' *n*, math o epa lled fawr
Babyhood, bā'bi.hwd *n*, babandod, mabandod [ierid
Baccated, bak'ä.ted *a*, addurnedig, myr-
Bacchanalian, bak.â.nā'li.an *n*, meddwyn, gloddestwr [oedd, wttresau
Bacchanals, bak'â.nalz *np*, gwinwledd-
Bacciferous, bak.sif'ur.us *a*, eirinog
Bachelor, batsh'i.lûr *n*, mab ieuanc; mab gweddog, dyn gweddw, hen lanc, henfab. Bachelor of arts, gwyryf yn y celfyddydau
Back, bak *n*, cefn; gwegil, cil: *v*, cefnogi, cynnal; myned yn wysg cefn: *ad*, yn ol, yn y gwrthol [enllibio
Backbite, bak'bīt *vt*, absenu, athrodi,
Backbone, bak'bōn *n*, asgwrn y cefn
Backdoor, bak'dō'r *n*, drws y cefn
Backfriend, bak'frend *n*, cyfaill gau
Backgammon, bak.gam'un *n*, chware gwyddbwyll; chware ffristial a thawlfwrdd
Backslide, back.slīd' (*pt* backslid, bakslid'; *pp*, backslidden, bak.slid'n) *vi*, gwrthgilio, encilio [hwylbren
Backstay, bak'stä *n*, rhaff i ddiysgogi
Backsword, bak'sō'rd *n*, cleddyf unfin, cleddyf gwegilog
Backward, bak'wûrd *ad*, yn ol, yn wysg y cefn: *a*, hwyrfrydig, anewyllysgar, ammharod [ysgarwch
Backwardness, bak'wûrd.nes *n*, anewyll-
Bacon, bä'kn *n*, cig moch hallt sych
Bad, bad (worse, worst) *a*, drwg, drygionus; niweidiol; gwael, sal. As bad,
Bade, bad *pt*.—Bid [cynddrwg
Badge, baj *n*, arwydd, nod, amlygu: *vt*, nodi, arwyddnodi [byr-hwch
Badger, baj'ûr *n*, daiarfochyn, edwiewr,
Badinage, bad'i.nazh *n*, araith ddigrifol
Badness, bad'nes *n*, drwg, drygedd, drygioni; bai, anhwylideb; drwg gywair
Baffle, baf'l *vt*, dyrysu; siomi; trechu
Bag, bag *n*, cwd, cod, ffetan, sach, ysgrepan: *vt*, cydu, ysgrepanu; hel i gwd [gwaelbeth
Bagatelle, bag.â.tel' *n*, ffril, ffiloreg,
Baggage, bag'äj *n*, clud, celfi, llu dyhiren. Bag and baggage, cod chelfi [trythyll
Bagnio, ban'yō *n*, ymolchdy, twyim
Bagpipe, bag'pīp *n*, codbib
Bail, bāl *n*, mechnïaeth; meichai, mac *vt*, mechnïo, ymwystlo

Bailable, bä'lâ.bl *a*, mechnïadwy
Bailiff, bä'lif *n*, maer; mseron; hafodwr; ceisbwl; ceisiad; gwysiwr, rhingyll
Bailiwick, bä'lî.wik *n*, maerdref, cantref, cwmmwd
Bait, bät *n*, llith, hud; abwyd; byrbryd: *vt*, abwydo; adwledda; baeddu,
Baize, bäz *n*, brethyn cedenog [eirthio
Bake, bäk *v*, pobi, crasu. Baking-trough, toesog, noe
Bakehouse, bäk'hûŵs (*p* bakehouses, bäk'hûŵ.ziz) *n*, pobdy, ffyrndy
Baker, bä'kûr *n*, pobwr, pobydd, tylinwr. Baker-legged, coesgam
Balance, bal'ans *n*, clorian, tafol; cydbwysedd; mantiolaeth: *vt*, pwyso; cydbwyso; mantioli; gwastatäu
Balcony, bal'kö.nî *n*, ystlysnen
Bald, bôld *a*, moel, gwalltgoll. Bald-headed, penfoel [baldordd
Balderdash, bôl'dûr.dash *n*, ffregawd,
Baldness, bôld'nes *n*, moelni, moeledd
Baldric, bôl'drik *n*, gwregys; y sidydd
Bale, bäl *n*, trwsa, bwrn; corn, ystwc; trallod: *vt*, byrnio, byrneidio; sypynu [galarus
Baleful, bäl'fŵl *a*, alaethus, gresynol,
Balegoods, bäl'gŵdz *n*, nwyfau pynerog
Balk, bôk *n*, siom; trawst, tylath; balc, malc: *vt*, siomi; balcio, twyllo
Ball, bôl *n*, pel, pellen, bwl; dawns gymmanfa; tor y llaw
Ballad, bal'ad *n*, cân gyffredin, baled. Ballad-singers, canwyr baledau, canwyr pen ffair, cler y dom [sarnu
Ballast, bal'ast *n*, balasarn: *vt*, bala-
Ballatry, bal'at.rî *n*, llamddawns; cân
Ballet, bal'ê *n*, math o ddawns
Balloon, ba.lŵn' *n*, awyren
Ballot, bal'ut *n*, coelbren, y tugel: *vt*, dewis trwy goelbren, tugelu
Balm, bâm *n*, triagl; y wenwynog
Balmy, bâm'î *a*. adfywiol; peraroglaidd
Balneary, bal'nî.ur.î *n*, ymolchdy, ymdrochdy [ymdrochiad
Balneation, bal.nî.ä'shun *n*, ymolchiad,
Balsam, bôl'sam *n*, enaint; math o bren bychan [adfywiol
Balsamic, bôl.sam'ik *a*, iachaol, adferol,
Baluster, bal'us.tûr *n*, cledren, canllaw, canbost, colofnig [canllaw
Balustrade, bal'us.träd *n*, manbyst,
Bam, bam *n*, twyll, siom: *vt*, twyllo, siomi [Indiaidd
Bamboo, bam.bŵ' *n*, corsen neu fesur
Bamboozle, bam.bŵ'zl *vt*, twyllo, rhithdwyllo, siomi

Ban, ban *n*, cyhoeddiad; rheg; gosteg; esgymmundod: *v*, rhegu. Ban-dog, cadwyn-gi, cystawcci
Banana, bâ.nä'nâ *n*, math o blanigyn
Band, band *n*, rhwymyn, caw; cwlwm; mintai; côr o berorwyr [rwym
Bandage, ban'däj *n*, rhwymyn, gwasg-
Bandbox, band'boks *n*, cistan ysgafn
Bandelet, ban'dî.let *n*, addurn-gerfiad, gwyneb wastad; arch
Bandit, ban'dit (*p* banditti, ban.dit'î) *n*, ysbeiliwr, carn leidr dinawdd
Bandoleers, ban.dö.lî'rz' *np*, côd-dyllau i gadw ergydion
Bandy, ban'dî *vt*, ymryson, ymbleidio; taenu chwedlau: *a*, camfachog: *n*, ffon belgib. Bandy-legged, coesgam
Bane, bän *n*, andwyad; gwenwyn
Baneful, bän'ful *a*, dinystriol, marwol; andwyol, niweidiol; gwenwynol
Bang, bang *a*, ergyd, dyrnod, llab, llach, dul: *vt*, pwyo, ffusto, baeddu, curo
Banian, ban.yan' *n*, pren Indiaidd; boreu-
Banish, ban'ish *vt*, alltudo, deol [wisg
Banishment, ban'ish.ment *n*, alltudaeth, alltudiaeth, deoliad
Banister, ban'is.tûr, Baluster, bal'us-tûr *n*, cledren, colofnig; canllaw
Banjo, ban'jö *n*, math o offeryn cerdd
Bank, bangk *n*, glan, torlan; bryncyn, twmpath; clawdd; ariandy, cedfa. Banknote, ysgrifdocyn arianydd
Banker, bang'kûr *n*, sylltydd, arianydd
Bankrupt, bangk'rupt *n*, methdalwr, torged [aeth, methdal
Bankruptcy, bangk'rupt.sî *n*, toredig-
Banner, ban'ûr *n*, lluman, baner, baniar
Banneret, ban'ur.et *n*, marchog y faner
Bannerol, ban'ur.öl *n*, lluman bychan
Bannock, ban'uk *n*, teisen geirch
Banquet, bang'kwet *n*, gwledd, cyfeddach, gwestfa: *v*, gwledda, cydwledda
Banshee, ban'shî *n*, ellyll, lledrith
Bansticle, ban'stik.l *n*, crothell: *p* crethyll [cellwair
Banter, ban'tûr *n*, gwawd: *vt*, gwawdio,
Bantling, bant'ling *n*, llencyn; baban
Baptism, bap'tizm *n*, bedydd
Baptizmal, bap.tiz'mal *a*, bedyddiol
Baptist, bap'tist, Baptizer, bap.tî'zûr *n*, bedyddiwr [bedyddfa
Baptistery, bap'tis.tur.î *n*, bedyddfan,
Baptize, bap.tîz' *vt*, bedyddio
Bar, bâr *n*, bar, bollt, trosol; rhwystr; traethell; ban; lle carcharor mewn brawdlys; ystafell weini tafarndy: *vt*, bario, bolltio; attal, rhwystro

Barb, bârb *n*, ceffyl o Barbaria; barf; adfach: *vt*, eillio; adfachu [glawdd
Barbacan, bâr'bâ.kan *n*, rhagfur, rhag-
Barbarian, bâr.bê'r'î.an *n*, barbariad, dyn diddysg: *a*, creulawn, anfoesog
Barbaric, bâr.bar'ik *a*, estronol, tramor, alltud; anwar; creulawn
Barbarism, bâr'bur.ism *n*, anfoes; annysg; lleiaith [cieidd-dra
Barbarity, bâr.bar'î.tî *n*, creulondeb,
Barbarous, bâr'bur.us *a*, anghywrain, diddysg, trwsgl, anfoesgar; creulawn, ffyrnig; gywllt, anwareiddiedig
Barbecue, bâr'bî.cü *n*, mochyn wedi ei drin yn gyfan
Barbed, bârbd *a*, barfog; adfachog
Barbel, bâr'bel *n*, barfogyn (pysgodyn)
Barber, bâr'bûr *n*, eilliwr, barfwr
Barbican, bâr'bî.kan *n*.—Barbacan
Barbles, bâr'blz *n*, y llyfanwst, llyfan
Bard, bârd *n*, bardd, prydydd [dafod
Bare, bê'r *a*, noeth, llwm, moel, unig: *v*, noethi, llymhau, moeli. Bare-boned, teneu iawn, trachul. Bare-faced, digywilydd; wynebagored. Bare-foot, Bare-footed, troednoeth
Bare, bê'r *pt*.—Bear [prinder
Bareness, bê'r'nes *n*, llymder, moelni;
Bargain, bâr'gän *n*, cytundeb, ammod: *v*, cytuno, cyfammodi [ysgraff
Barge, bârj *n*, bad neu gwch mawr.
Bargeman, bârj'man *n*, badwr, cychwr, ysgraffwr [math o wrthsur
Barilla, bâ.ril'â *n*, lludw coed a llysiau.
Bark, bârk *n*, rhisgl, rhisg; math o long: *v*, dirisglo, rhisglo; cyfarth
Barley, bâr'lî *n*, haidd, barlys. Barley-corn, heidden [diod
Barm, bârm *n*, burym, swyf neu ewyn
Barn, bârn *n*, ysgubor
Barnacle, bâr'nâ.kl *n*, genfa; math o wyddau gwylltion; gwyrain
Barometer, bâ.rom'î.tûr *n*, awyrbwysydd, awyrbwysai, tywyddfesurydd
Baron, bar'un *n*, brëyr, barwn
Baronage, bar'un.äj, Barony, bar'ö.nî *n*, brëyriaeth, barwniaeth [ferch
Baroness, bar'un.es *n*, brëyres, baron-
Baronet, bar'ö.net *n*, brëyrfarchog, baronig, barwnig
Baroscope, bar'ö.sköp *n*, awyrbwysydd
Barracan, bar'â.kan *n*, brethyn garw
Barrack, bar'ak *n*, lluest neu fwth milwr
Barrator, bar'â.tûr *n*, ymgyfreithiwr
Barrel, bar'el *n*, baril, celwrn: *vt*, barilo
Barren, bar'en *a*, anffrwythlawn, diffaeth; [illegible]
Barrenness, bar'en.es *n*, anffrwythlondeb, hysprwydd, diffrwythder
Barricade, bar.î.käd' *n*, argae, attalgae, argau-waith, amgaer: *vt*, argau
Barrier, bar'î.ûr *n*, attalfa, terfyn, cyffin, rhwystr [nghawaydd
Barrister, bar'is.tûr *n*, dadleuwr, cy-
Barrow, bar'ö *n*, berfa, carthglwyd; crug, gwyddgrug. Barrow-hog, mochyn dysbadd
Barshot, bâr'shot *n*, bwled ddeuben
Barter, bâr'tûr *v*, cyfnewidio: *n*, newid-
Barton, bâr'tun *n*, tai allanol [wriaeth
Barytes, bâ.rî'tîz *n*, daiar drom
Basalt, bâ.sôlt' *n*, math o faen mynor
Base, bäs *a*, brwnt; gwrthun; gwael, dirmygus; isel; gau, ffugiol; cymmysg: *n*, sylfaen, gosail; sylwedd; bon
Baseborn, bäs'bôrn *a*, basdarddaidd
Baseless, bäs'les *a*, disylfaen, disail
Baseness, bäs'nes *n*, gwaelder, diffeithder; bryntni; lledryw, basdarddiaeth
Bases, bä'sîz *np*.—Basis
Bashaw, bâ.shö' *n*, rhaglaw ym mysg y Tyrciaid [gwylaidd
Bashful, bash'fwl *a*, cywilyddgar, yswil,
Bashfulness, bash'ful.nes *n*, cywilyddra, gwladeidd-dra
Basil, baz'il *n*, y breninlys; osgo-fin offeryn; lledr o groen llo
Basilic, bâ.zil'ik *a*, yn perthyn i wythïen yr afu [esgobdy
Basilica, bâ.zil'ik.â *n*, gwythïen yr afu;
Basilicon, bâ.zil'ik.un *n*, math o eli
Basilisk, baz'î.lisk *n*, sarff gribog; math o fagnel [crwnlyn
Basin, bä'sn *n*, cawg; prydfan, nawfle,
Basis, bä'sis (bases) *n*, sail; gwaelod
Bask, bask *v*, bronheulo, ymheulo
Basket, bas'ket *n*, cawell, basged, mwys. Basket-maker, basgedwr
Bass, bäs *n*, islais, isalaw
Bass, bas *n*, math o bysgod; mat
Basset, bas'et *v*, math o chwareu cardiau
Bassoon, ba.swn' *n*, math o offeryn cerdd
Bassrelief, bas.ri.lif' *n*, goysgythriad
Bassviol, bäs.vî'ul *n*, crwth yr isalaw
Bastard, bas'tûrd *n*, basdardd, plentyn gordderch: *a*, basdarddol, lledrywiol
Bastardize, bas'tûr.dîz *vt*, basdarddio
Bastardy, bas'tûr.dî *n*, basdarddiaeth
Baste, bäst *vt*, iro; brasbwytho; ffonodi
Bastile, bas.tîl' *n*, carchar yn Paris gyn
Bastinade, bas.tî.näd', Bastinado, bas tî.nä'dö *vt*, ffonodio gwadnau y traed dwys guro [glawd
Bastion, bas'tshun *n*, rhaglur, [illegible]

Bat, bat *n*, ystlum; cwlbren, humog. Bat-fowling, daliad adar yn y nos
Batch, batsh *n*, pobiad, ffyrnaid
Bate, bät *v*, lleihau, colli, gostwng, suddo
Bateful, bät'fw̄l *a*, cynhenliyd, cecrus
Bath, bâth (baths, bâthz) *n*, ymdrochfa, badd, baddon; mesur Iuddewig, 7½ gal.
Bathe, bäth *v*, ymdrochi, ymolchi
Batoon, bâ.tw̄n' *n*, berllysg; llawffon
Battailous, bat'ä.lus *a*, milwraidd
Battalia, ba.tä'lî.â *n*, brwydr-drefn
Battalion, ba.tal'yun *n*, byddin o 500 i 800 o wŷr [gwrteithio; ymdreiglo
Batten, bat'n *n*, murais: *vt*, tewychu;
Batter, bat'ûr *n*, defnydd cremog: *vt*, curo, dyrnodio, pwyo. Battering-ram, hwrdd dyrnodiol, hwrdd-beiriant
Battery, bat'ur.î *n*, magnelfa, gwnglawdd; rhuthr-gyrch [golchffon
Batting-staff, bat'ing.staf *n*, golchbren,
Battle, bat'l *n*, cad, ymladd, brwydr, aer, rhyfel: *v*, ymladd, brwydro, ymwrio. Battle-array, trefn brwydr, aerdrefn
Battleaxe, bat'l.aks *n*, bwyell, ennilleg, arf-fwyell, cadfwyell
Battledoor, bat'l.dō'r *n*, pelgip; llyfr corn
Battlement, bat'l.ment *n*, canllaw, gwalc
Battology, ba.tol'ō.jî *n*, ffladredd
Baubee, bô.bî' *n*, dimai Albanaidd
Bauble, bô'bl *n*, ffril, tegan
Bavaroy, bav'â.rôî *n*, arwisg, hugan
Bavin, bav'in *n*, ffagoden, ysgubell
Bawbling, bô'bling *a*, gwael, diwerth
Bawd, bôd *n*, carn butain, llattai
Bawdry, bô'drî *n*, anlladiaeth, serthedd
Bawdy, bô'dî *a*, anniwair, serth, aflan. Bawdy-house, *n*, puteindy [bloeddio
Bawl, bôl *vi*, gwaeddi, crochlefain,
Bawrel, bô'rel *n*, math o guryll
Bay, bä *n*, morgilfach, angorfa: cwlas: *a*, gwineu, gwineu goch: *vi*, cyfarth. To keep at bay, peri sefyll, attal
Bayard, bä'yûrd *n*, ceffyl gwineu
Bayonet, bä'yun.et *n*, gwnfidog, bidogan
Baysalt, bä'sôlt *n*, math o halen
Baytree, bä'trî *n*, llawryf, llawrwydden
Bdellium, del'yum *n*, sudd peraroglus
Be, bî (am, was, been) *vi*, bod, hanfod. To be about to, bod ar fedr
Be-, *px*, oddi amgylch, rhag-
Beach, bîtsh *n*, traethell, tywyn, beisdon
Beacon, bî'kn *n*, gwylfa, goleudy
Beaconage, bî'kn.äj *n*, treth gwylfa
Bead, bîd *n*, glain. Beads, gleiniau; y paderau
Beadle, bî'dl *n*, rhingyll, plwyfwas
Beagle, bî'gl *n*, olrhead, olrhein-gi
Beak, bîk *n*, pig, gylfin, gylfant; duryn
Beaker, bî'kûr *n*, diodlestr [llong
Beal, bil *n*, llynoryn, penddüyn
Beam, bîm *n*, trawst, tylath, swmer; pelydryn, paladr: *vi*, pelydru
Bean, bîn *n*, ffäen. Bean-pods, codau ffa. Bean-shells, plisg, masgl, neu gihau ffa. Bean-stalks, gwellt ffa, callodr ffa
Bear, bē'r *n*, arth; arthes: *vt* (bore, bare; borne, born), dwyn, cludo, cynnal, cario; goddef, dal. To bear with, cyd-ddwyn â, ymaros â. To bear witness, tystiolaethu, tystio
Beard, bî'rd *n*, barf, col yd, adfach: *vt*, barfu, sarhau; blaendocio [moel
Beardless, bî'rd'les *a*, difarf, heb farf,
Bearer, bē'r'ûr *n*, cludwr, cariwr [fysgle
Beargarden, bē'r'gâr.dn *n*, arthfa; ter-
Beast, bîst *n*, anifail, mil, bwystfil
Beastliness, bîst'lî.nes *n*, anifeildra; budreddi, bryntni, mochynneidd-dra
Beastly, bîst'lî *a*, anifeilaidd, aflan, mochynaidd, brwnt, ffiaidd
Beat, bît (*pt* beat, bet; *pp* beaten, bî'tn) *vt*, curo, baeddu, pwnio, taro: *n*, cur; tic oriawr; rhodfa gwyliwr. To beat a drum, canu neu chwareu tabwrdd. A beaten path, llwybr sathredig
Beatific, bî.â.tif'ik, Beatifical, bî.â.tif'î-kal *a*, gwynfydlawn
Beatification, bî.at.f.fî.kä'shun *n*, gwynfydedigrwydd [fydoli
Beatify, bî.at'î.fî *vt*, gwyneithu, gwyn-
Beatitude, bî.at'î.tüd *n*, llawn wynfyd, dedwyddwch. Beatitudes, y gwynfydau
Beau, bō *n*, coegyn, coegddyn, pefryn
Beauish, bō'ish *a*, coegnaidd, coegynaidd
Beaumonde, bō.mond' *n*, y byd llun-
ieiddwych [hardd
Beauteous, bü'tshus *a*, glân, prydferth,
Beauteousness, bü'tshus.nes *n*, tegwch, harddwch, gwychder [hardd
Beautiful, bü'tî.ful *a*, glân, prydferth,
Beautify, bü'tî.fî *vt*, harddu, prydferthu
Beauty, bü'tî *n*, glendid, prydferthwch, gwychder, harddwch; creiries, manon
Beaver, bî'vûr *n*, ffrancon, llostlydan
Becafico, bek.â.fî'kō *n*, aderyn tebyg i'r eos, ag sydd yn porthi ar ffigys
Becalm, bî.kâm' *vt*, llonyddu, llinaru
Because, bē'kōz' *c*, o herwydd, o blegid, o achos, o ethryb; gan, am
Beck, bek *n*, amnaid, awgrym; gofer
Beckon, bek'n *v*, amneidio, rhoi amnaid neu awgrym
Beclip, bî.klip' *vt*, cofleidio

Become, bi.kum' (*pt* became, bi.kām'; *pp* become) *vt*, gweddu, perthynu; dyfod [eidd-dra
Becomingness, bi.kum'ing.nes *n*, gwedd-
Bed, bed *n*, gwely, gorweddfa
Bedabble, bi.dab'l *vt*, gwlychu. taenellu
Bedaggle, bi.dag'l, Bedraggle, bi.drag'l *vt*, caglu, diblo [gwlychu
Bedash, bi.dash' *vt*, taenellu, ysgeintio,
Bedaub, bi.dôb' *vt*, diwyno, dwbio, priddo, tomi, cleio
Bedazzle, bi.daz'l *vt*, dallu, tywyllu
Bedchamber, bed'tshäm.bûr *n*, ystafell wely, cuddigl
Bedclothes, bed'klōTHz *np*, dillad gwely
Bedeck, bi.dek' *vt*, addurno, trwsio
Bedehouse, bid'hûŵs *n*, yspytty, elusendy
Bedew, bi.dü' *vt*, gwlitho, gwlychu
Bedfellow, bed'fel.ō *n*, cywely, cywelywr
Bedight, bi.dīt' *a*, trwsiedig, ymbinciedig
Bedim, bi.dim' *vt*, dallu. tywyllu
Bedizen, bi.diz'n *vt*, addurno
Bedlam, bed'lam *n*, gwallgofdy, bedlem
Bedlamite, bed'lam.īt *n*, dyn gorphwyllog, ynfyd-ddyn
Bedrid, bed'rid *a*, gorweddiog
Bedrop, bi.drop' *vt*, taenellu, ysgeintio
Bedstead, bed'sted *n*, pren gwely, ochr gwely, erchwyn gwely
Bedtime, bed'tīm *n*, amser cysgu
Bedung, bi.dung' *vt*, tomi, teilio
Bedust, bi.dust' *vt*, llychwino, llychio
Bee, bī *n*, gwenynen [ffawydden
Beech, bītsh, Beech-tree, bītsh'trī *n*,
Beechen, bītsh'n *a*, o ffawydd [ffawydd
Beechmast, bītsh'mast *n*, ffrwyth y
Beef, bīf (*p* beeves) *n*, cig eidion; ych
Beehive, bī'hīv *n*, cwch gwenyn, bodrydaf
Been, bin *pp*.—Be
Beer, bī'r *n*, heiddlyn, cwrw, diod
Beet, bīt *n*, beatws, betysen
Beetle, bī'tl *n*, chwilen; gordd bren: *vi*, hongian allan, pwyso ym mlaen. Beetle-headed, hurt, pendew
Beeves, bīvz *np*, ychain [meryd lle
Befall, bi.fôl' *v*, dygwydd, darfod, cym-
Befit, bi.fit' *v*, gweddu, ymweddu
Befool, bi.fŵl' *vt*, twyllo; gwatwar
Before, bi.fō'r' *pr*, o flaen, ger bron. cyn: *ad*, gynt, o'r blaen [llaw
Beforehand, bi.fō'r'hand *ad*, ym mlaen
Befoul, bi.fûŵl' *vt*. diwyno, halogi
Befriend, bi.frend' *vt*, gwneyd cymmwynas, cedu [neu eddi
Befringe, bi.frinj' *vt*, addurno â sider
Beg, beg *vt*, erfyn, deisyf, ymbil; cardota
Began, bi.gan' *pt*.—Begin
Beget, bi.get' (*pt* begat, bi.gat', begot; *pp* begotten) *vt*, cenedlu, eppilio
Beggar, beg'ûr *n*, cardotyn, crefwr: *vt*, llymhau, tlodi; rheiduso [fawaidd
Beggarly, beg'ûr.lī *a*, angenog: *ad*, yn
Beggary, beg'ûr.ī *n*, tlodi, angenoctyd, eisieu [reu, cychwyn
Begin, bi.gin' (began; begun) *vt*, dech-
Begird, bi.gûrd' *vt*. gwregysu; cylchynu
Beglerbeg, beg'lûr.beg *n*, llywodraethwr ar dalaith yn Twrci
Begone, bi.gon' *i*, ymaith! ffwrdd!
Begot, bi.got' *pt*.—Beget
Begotten, bi.got'n *pp*.—Beget
Begrease, bi.grīz' *vt*, iro, seimio; ymiro
Begrime, bi.grīm' *vt*, duo, pardduo, budreddu [twyllo
Beguile, bi.gīl' *vt*, hudo, llithio, denu,
Begun, bi.gun' *pp*.—Begin
Behalf, bi.hâf' *n*, plaid, rhan, achos, tu
Behave, bi.häv' *vi*, ymddwyn, ymarweddu, gwneyd. To behave one's self. ymddwyn yn addas, ymddwyn
Behaviour, bi.hä'vī.ûr *n*, ymddygiad, ymarweddiad, moes [tori pen
Behead, bi.hed' *vt*, dibenu, torfynyglu,
Behemoth, bi'hī.moth *n*, afonfarch
Behest, bi.hest' *n*, addewid, gorchymmyn; arch, archiad [cefn, y tu ol i
Behind, bi.hīnd' *pr*, ar ol, yn ol, y tu
Behindhand, bi.hīnd'hand *ad*, yn ol llaw, ar ol
Behold, bi.höld' (*pt* beheld, bi.held'; *pp* beheld, beholden) *vt*, edrych, gweled, golygu, tremio
Beholden, bi.höld'n *a*, rhwymedig, dan ddyled: *pp*.—Behold [lles
Behoof, bi.hŵf' *n*, mantais, elw, budd,
Behoovable, bi.hŵ'vâ.bl *a*, gweddus; llesol, addas [addas
Behoove, Behove, bi.hŵv' *vi*, bod yn
Being. bī'ing *n*, hanfod, bod
Belabour, bi.lä'bûr *vt*, dwys guro, baeddu
Belamy, bel'â.mī *n*, cyfaill, cyfeillachwr
Belated, bi.lä'ted *a*, diweddar, hwyr
Belay, bi.lä' *vt*, cynllwyn, rhagod; sicrhau rhaff
Belch, beltsh *vi*, bytheirio: *n*, bytheiriad
Beldam, bel'dam *n*, hen wrach, hen fall
Beleague, bi.līg' *vt*, cylchynu, gwarchäu, amgylchynu [ydd
Belfounder, bel'fûŵn.dûr *n*, cylch-dodd-
Belfry, bel'frī *n*, llofft y gloch
Belial, bī'lī.al *n*, y fall, diafol; drygioni
Belie, bi.lī' *vt*, athrodi, enllibio, camgyhuddo; celwyddu coel; Credo
Belief, bi.līf' *n*, ffydd, cred, crediniaeth,

Bat, bat *n*, ystlum; cwlbren, humog. Bat-fowling, daliad adar yn y nos
Batch, batsh *n*, pobiad, ffyrnaid
Bate, bät *v*, lleihau, colli, gostwng, suddo
Bateful, bät'fwl *a*, cynhenliyd, cecrus
Bath, bâth (baths, bätHz) *n*, ymdrochfa, badd, baddon; mesur Iuddewig, 7½ gal.
Bathe, bätH *v*, ymdrochi, ymolchi
Batoon, bâ.twn' *n*, berllysg; llawffon
Battailous, bat'ä.lus *a*, milwraidd
Battalia, ba.tä'lî.â *n*, brwydr-drefn
Battalion, ba.tal'yun *n*, byddin o 500 i 800 o wŷr [gwrteithio; ymdreiglo
Batten, bat'n *n*, murais: *vt*, tewychu;
Batter, bat'ûr *n*, defnydd cremog: *vt*, curo, dyrnodio, pwyo. Battering-ram, hwrdd dyrnodiol, hwrdd-beiriant
Battery, bat'ur.î *n*, magnelfa, gwnglawdd; rhuthr-gyrch [golchffon
Batting-staff, bat'ing.staf *n*, golchbren,
Battle, bat'l *n*, cad, ymladd, brwydr, aer, rhyfel: *v*, ymladd, brwydro, ymwrio. Battle-array, trefn brwydr, aerdrefn
Battleaxe, bat'l.aks *n*, bwyell, ennilleg, arf-ŵyell, cadfwyell
Battledoor, bat'l.dō'r *n*, pelgip; llyfr corn
Battlement, bat'l.ment *n*, canllaw, gwalc
Battology, ba.tol'ö.jî *n*, ffladredd
Baubee, bô.bî' *n*, dimai Albanaidd
Bauble, bô'bl *n*, ffril, tegan
Bavaroy, bav'â.rôi *n*, arwisg, hugan
Bavin, bav'in *n*, ffagoden, ysgubell
Bawbling, bô'bling *a*, gwael, diwerth
Bawd, bôd *n*, carn butain, llattai
Bawdry, bô'drî *n*, anlladiaeth, serthedd
Bawdy, bô'dî *a*, anniwair, serth, aflan. Bawdy-house, *n*, puteindy [bloeddio
Bawl, bôl *vi*, gwaeddi, crochlefain,
Bawrel, bô'rel *n*, math o guryll
Bay, bä *n*, morgilfach, angorfa: cwlas: *a*, gwineu, gwineu goch: *vi*, cyfarth. To keep at bay, peri sefyll, attal
Bayard, bä'yûrd *n*, ceffyl gwineu
Bayonet, bä'yun.et *n*, gwnfidog, bidogan
Baysalt, bä'sôlt *n*, math o halen
Baytree, bä'trî *n*, llawryf, llawrwydden
Bdellium, del'yum *n*, sudd peraroglus
Be, bî (am, was, been) *vi*, bod, hanfod. To be about to, bod ar fedr
Be-, *px*, oddi amgylch, rhag-
Beach, bîtsh *n*, traethell, tywyn, beisdon
Beacon, bî'kn *n*, gwylfa, goleudy
Beaconage, bî'kn.äj *n*, treth gwylfa
Bead, bîd *n*, glain. Beads, gleiniau; y paderau
Beadle, bî'dl *n*, rhingyll, plwyfwas
Beagle, bî'gl *n*, olrhead, olrhein-gi

Beak, bîk *n*, pig, gylfin, gylfant; duryn
Beaker, bî'kûr *n*, diodlestr [llong
Beal, bîl *n*, llynoryn, penddüyn
Beam, bîm *n*, trawst, tylath, swmer; pelydryn, paladr: *vi*, pelydru
Bean, bîn *n*, ffäen. Bean-pods, codau ffa. Bean-shells, plisg, masgl, neu gibau ffa. Bean-stalks, gwellt ffa, callodr ffa
Bear, bê'r *n*, arth; arthes: *vt* (bore, bare; borne, born), dwyn, cludo, cynnal, cario; goddef, dal. To bear with, cyd-ddwyn â, ymaros â. To bear witness, tystiolaethu, tystio
Beard, bî'rd *n*, barf, col yd, adfach: *vt*, barfu, sarhau; blaendocio [moel
Beardless, bî'rd'les *a*, difarf, heb farf,
Bearer, bê'r'ûr *n*, cludwr, cariwr [fysgle
Beargarden, bê'r'gâr.dn *n*, arthfa; ter-
Beast, bîst *n*, anifail, mil, bwystfil
Beastliness, bîst'lî.nes *n*, anifeildra; budreddi, bryntni, mochyneidd-dra
Beastly, bîst'lî *a*, anifeilaidd, aflan, mochynaidd, brwnt, ffiaidd
Beat, bît (*pt* beat, bet; *pp* beaten, bî'tn) *vt*, curo, baeddu, pwnio, taro: *n*, cur; tic oriawr; rhodfa gwyliwr. To beat a drum, canu neu chwareu tabwrdd. A beaten path, llwybr sathredig
Beatific, bî.â.tif'ik, **Beatifical**, bî.â.tif'îkal *a*, gwynfydlawn
Beatification, bî.at.î.fî.kä'shun *n*, gwynfydedigrwydd [fydoli
Beatify, bî.at'î.fî *vt*, gwyneithu, gwyn-
Beatitude, bî.at'î.tüd *n*, llawn wynfyd, dedwyddwch. Beatitudes, y gwynfydau
Beau, bō *n*, coegyn, coegddyn, pefryn
Beauish, bō'ish *a*, coegaidd, coegynaidd
Beaumonde, bō.mond' *n*, y byd llunieiddwych [hardd
Beauteous, bü'tshus *a*, glân, prydferth,
Beauteousness, bü'tshus.nes *n*, tegwch, harddwch, gwychder [hardd
Beautiful, bü'tî.ful *a*, glân, prydferth,
Beautify, bü'tî.fî *vt*, harddu, prydferthu
Beauty, bü'tî *n*, glendid, prydferthwch, gwychder, harddwch; creiries, manon
Beaver, bî'vûr *n*, ffrancon, llostlydan
Becafico, bek.â.fî'kö *n*, aderyn tebyg i'r eos, ag sydd yn porthi ar ffigys
Becalm, bi.kâm' *vt*, llonyddu, llinaru
Because, bê'kōz' *c*, o herwydd, o blegid, o achos, o ethryb; gan, am
Beck, bek *n*, amnaid, awgrym; gofer
Beckon, bek'n *v*, amneidio, rhoi amnaid neu awgrym
Beclip, bî.klip' *vt*, cofleidio

Become, bî.kum' (*pt* became, bî.käm'; *pp* become) *vt*, gweddu, perthynu; dyfod [eidd-dra
Becomingness, bî.kum'ing.nes *n*, gwedd-
Bed, bed *n*, gwely, gorweddfa
Bedabble, bî.dab'l *vt*, gwlychu, taenellu
Bedaggle, bî.dag'l, Bedraggle, bî.drag'l *vt*, caglu, diblo [gwlychu
Bedash, bî.dash' *vt*, taenellu, ysgeintio,
Bedaub, bî.dôb' *vt*, diwyno, dwbio, priddo, tomi, cleio
Bedazzle, bî.daz'l *vt*, dallu, tywyllu
Bedchamber, bed'tshām.bûr *n*, ystafell wely, cuddigl
Bedclothes, bed'klōTHz *np*, dillad gwely
Bedeck, bî.dek' *vt*, addurno, trwsio
Bedehouse, bîd'hûws *n*, yspytty, elusendy
Bedew, bî.dü' *vt*, gwlitho, gwlychu
Bedfellow, bed'fel.ōn, cywely, cydwelywr
Bedlight, bî.dīt' *a*, trwsiedig, ymbinciedig
Bedim, bî.dim' *vt*, dallu, tywyllu
Bedizen, bî.diz'n *vt*, addurno
Bedlam, bed'lam *n*, gwallgofdy, bedlem
Bedlamite, bed'lam.īt *n*, dyn gorphwyllog, ynfyd-ddyn
Bedlrid, bed'rid *a*, gorweddiog
Bedrop, bî.drop' *vt*, taenellu, ysgeintio
Bedstead, bed'sted *n*, pren gwely, ochr gwely, erchwyn gwely
Bedtime, bed'tīm *n*, amser cysgu
Bedung, bî.dung' *vt*, tomi, teilio
Bedust, bî.dust' *vt*, llychwino, llychio
Bee, bî *n*, gwenynen [ffawydden
Beech, bîtsh, Beech-tree, bîtsh'trî *n*,
Beechen, bîtsh'n *a*, o ffawydd [ffawydd
Beechmast, bîtsh'mast *n*, ffrwyth y
Beef, bîf (*p* beeves) *n*, cig eidion; ych
Beehive, bî'hīv *n*, cwch gwenyn, bodrydaf
Been, bin *pp*.—Be
Beer, bîr *n*, heiddlyn, cwrw, diod
Beet, bît *n*, beatws, betysen
Beetle, bî'tl *n*, chwilen; gordd bren: *vi*, hongian allan, pwyso ym mlaen. Beetle-headed, hurt, pendew
Beeves, bîvz *np*, ychain [meryd lle
Befall, bî.fôl' *v*, dygwydd, darfod, cym-
Befit, bî.fit' *v*, gweddu, ymweddu
Befool, bî.fûl' *vt*, twyllo; gwatwar
Before, bî.fō'r' *pr*, o flaen, ger bron, cyn: *ad*, gynt, o'r blaen [llaw
Beforehand, bî.fō'r'hand *ad*, ym mlaen
Befoul, bî.fûwl' *vt*, diwyno, halogi
Befriend, bî.frend' *vt*, gwneyd cymmwynas, cedu [neu eddi
Befringe, bî.frinj' *vt*, addurno â sider
Beg, beg *vt*, erfyn, deisyf, ymbil; cardota
Begin, bî.gin' (began; begun) *vt*, dech-

Beget, bî.get' (*pt* begat, bî.gat', begot; *pp* begotten) *vt*, cenedlu, eppilio
Beggar, beg'ûr *n*, cardotyn, crefwr: *vt*, llymhau, tlodi; rheiduso [fawaidd
Beggarly, beg'ûr.lî *a*, angenog: *ad*, yn
Beggary, beg'ûr.î *n*, tlodi, angenoctyd, eisieu [reu, cychwyn
Begin, bî.gin' (began; begun) *vt*, dech-
Begird, bî.gûrd' *vt*, gwregysu; cylchynu
Beglerbeg, beg'lûr.beg *n*, llywodraethwr ar dalaith yn Twrci
Begone, bî.gon' *i*, ymaith! ffwrdd!
Begot, bî.got' *pt*.—Beget
Begotten, bî.got'n *pp*.—Beget
Begrease, bî.grīz' *vt*, iro, seimio; ymiro
Begrime, bî.grīm' *vt*, duo, pardduo, budreddu [twyllo
Beguile, bî.gīl' *vt*, hudo, llithio, denu,
Begun, bî.gun' *pp*.—Begin
Behalf, bî.hâf' *n*, plaid, rhan, achos, tu
Behave, bî.hāv' *vi*, ymddwyn, ymarweddu, gwneyd. To behave one's self, ymddwyn yn addas, ymddwyn
Behaviour, bî.hā'vî.ûr *n*, ymddygiad, ymarweddiad, moes [tori pen
Behead, bî.hed' *vt*, dibenu, torfynyglu,
Behemoth, bî'hî.moth *n*, afonfarch
Behest, bî.hest' *n*, addewid, gorchymmyn; arch, archiad [cefn, y tu ol i
Behind, bî.hīnd' *pr*, ar ol, yn ol, y tu
Behindhand, bî.hīnd'hand *ad*, yn ol llaw, ar ol
Behold, bî.höld' (*pt* beheld, bî.held'; *pp* beheld, beholden) *vt*, edrych, gweled, golygu, tremio
Beholden, bî.höld'n *a*, rhwymedig, dan ddyled: *pp*.—Behold [lles
Behoof, bî.hûwf' *n*, mantais, elw, budd,
Behoovable, bî.hûw'vâ.bl *a*, gweddus; llesol, addas [addas
Behoove, Behove, bî.hûv' *vi*, bod yn
Being, bî'ing *n*, hanfod, bod
Belabour, bî.lā'bûr *vt*, dwys guro, baeddu
Belamy, bel'â.mi *n*, cyfaill, cyfeillachwr
Belated, bî.lā'ted *a*, diweddar, hwyr
Belay, bî.lā' *vt*, cynllwyn, rhagod; sicrhau rhaff
Belch, beltsh *vi*, bytheirio: *n*, bytheiriad
Beldam, bel'dam *n*, hen wrach, hen fall
Beleague, bî.līg' *vt*, cylchynu, gwarchäu, amgylchynu [ydd
Belfounder, bel'fûwn.dûr *n*, cylch-dodd-
Belfry, bel'frî *n*, llofft y gloch
Belial, bî'lî.al *n*, y fall, diafol; drygioni
Belie, bî.lī' *vt*, athrodi, enllibio, camgyhuddo; celwyddu coel; Credc
Belief, bî.lîf' *n*, ffydd, cred, crediniaeth,

Bide, bīd (*pt & pp* bode) *vi*, aros, trigo
Bidental, bī.den'tal *a*, deuddeintiog
Biennial, bī.en'yal *a*, dwyflwyddol
Bier, bī'r *n*, elor, elorwydd
Biestings, bīs'tingz *np*, llaeth tor
Bifarious, bī.fê'r'î.us *a*, deublyg, dyblyg; ammhëus
Biferous, bif'ur.us *a*, deugnydiog
Bifid, bī'fid, Bifidated, bif'î.dä.ted *a*,
Bifold, bī'föld *a*, dyblyg [fforchog
Biformed, bī'fôrmd *a*, deuffurfiog
Bifurcated, bī.fûr'kä.ted *a*, deubigog
Big, big *a*, mawr; braisg, beichiog; torog. As big, cymmaint. Big-bellied, boliog, crothog; beichiog. Big with calf, cyflo. Bigger, mwy. Biggest, mwyaf
Bigamist, big'ä.mist *n*, dwywreigwr
Bigamy, big'ä.mî *n*, dwywreigiaeth
Biggin, big'in *n*, taleithgap baban; piser
Bight, bīt *n*, cylchdorch rhaff angor
Bigness, big'nes *n*, maint, maintioli
Bigot, big'ut *n*, dallbleidiwr, dyn penboeth, penboethyn [boethni
Bigotry, big'ut.rî *n*, dallbleidiad, pen-
Bilander, bil'an.dûr *n*, math o long fechan
Bilberries, bil'bêr.îz *np*, llus, llus duon bach. Bilberry-tree, lluswydden
Bilbo, bil'bö *n*, cleddyf
Bilboes, bil'böz *n*, cyffion llongwyr
Bile, bīl *n*, geri, llyn y bustl; penddüyn
Bilge, bilj *n*, lled gwaelod llong: *v*, ymdolchi, ymddryllio
Bilingual, bī.ling'gwal *a*, dwyieithog
Bilinguous, bī.ling'gwus *a*, deudafodog
Bilious, bil'yus, Biliary, bil'yur.î *a*, ger-
Bilk, bilk *vt*, siomi, twyllo [ïog, gerïaidd
Bill, bil *n*, craifft; dyleb, ysgrifen-rwym; rhybudd cyhoedd; pig, gylfant, gylfin, duryn: *vt*, pig-gusanu, anwesu; cyhoeddi. Bill-hook, glaif. Hedging-bill, gwddi, cryman cau
Billet, bil'et *n*, llythyr byr, nodyn, cipyll: *vt*, rhoi lletty-lythyr
Billetdoux, bil.ê.dw' *n*, llythyr caru
Billiards, bil'yûrdz *n*, math o chwaren â phelau ifori [iynau
Billion, bil'yun *n*, biliwn, miliwn o fil-
Billow, bil'ö *n*, ton, gwaneg, morgaseg.
Billowy, bil'ö.î *a*, tònog, tònol [moryn
Bin, bin *n*, cist, cist ystyfflog
Binary, bī'nur.î *a*, dyblyg, deuol
Bind, bīnd (*pt & pp* bound) *vt*, rhwymo, clymu, ymylwisgo [wisgiad
Binding, bīn'ding *n*, rhwymiad, ymyl-
Binnacle, bin'ä.kl *n*, compawd-gist llong
Binocle, bin'ö.kl *n*, sylldrych i'r ddau lygad
Binocular, bī.nok'ü.lûr *a*, deulygeidiog
Binomial, bī.nö'mî.al *a*, deuenwol
Biographer, bī.og'rä.fûr *n*, buchdraethydd, bugraffydd [buchdraethiad
Biography, bī.og'rä.fî *n*, bywgraffiad,
Biparous, bip'ar.us *a*, gyfeilldwyn
Bipartite, bip'är.tīt *a*, dwyran, deuran
Biped, bī'ped *n*, creadur deudroed
Bipedal, bip'î.dal *a*, deudroediog, deudroed
Bipennated, bī.pen'ä.ted *a*, dwyadeiniog
Bipetalous, bī.pet'ä.lus *a*, dwyddalenog
Biquadrate, bī.kwod'rät, Biquadratic, bī.kwô.drat'ik *n*, pedrysawdd: *a*, pedrysoddog [bedwen
Birch, bûrtsh *n*, bedw. Birch-tree,
Birchen, bûrtsh'n *a*, o fedw
Bird, bûrd *n*, aderyn, edn, edyn
Birdlime, bûrd'līm *n*, glud, ysgrawling
Birgander, bûr'gan.dur *n*, llwynogwydd
Birt, bûrt *n*, lleden y môr, tafod yr hydd
Birth, bûrth *n*, genedigaeth; esgoriaeth. Of good birth, boneddig. Untimely birth, erthyl. Second birth, adenedigaeth
Birthday, bûrth'dä *n*, dydd genedigaeth
Birthright, bûrth'rīt *n*, genedigaeth fraint [galed
Biscuit, bis'kit *n*, bara caled, teisen
Bisekt, bī.sekt' *vt*, deubarthu, rhanu
Bishop, bish'up *n*, esgob, golygwr; math o ddiod
Bishopric, bish'up.rik *n*, esgobaeth
Bisk, bisk *n*, cawl, isgell, potes
Bismuth, biz'muth *n*, math o adwyn, ystaenwydr
Bison, bī'sun *n*, ych gwyllt, bual
Bissextile, bi.seks'til *n*, blwyddyn naid
Bisson, bis'un *a*, dall, tywyll [fforchog
Bisulcous, bī.sul'kus *a*, fforchog, ewin-
Bit, bit *n*, tamaid, safnaid, difyn, dernyn;
Bitch, bitsh *n*, gast, gasten [genfa
Bite, bīt *n*, cnoad; brath; tamaid; hoced; hocedydd: *vt* (*pt* bit; *pp* bitten, bit'n, bit), cnoi; brathu, pigo; twyllo
Bittacle, bit'ä.kl *n*, onglyrgist, compawdgist
Bitter, bit'ûr *a*, chwerw, bustlaidd, tost
Bittern, bit'urn *n*, aderyn y bwn, bwmp y gors [bustledd
Bitterness, bit'ûr.nes *n*, chwerwder,
Bittervetch, bit'ûr.vetsh *n*, pys y garanod
Bitumen, bī.tü'men *n*, pyg-glai, pyglöyn, dyglist
Bituminous, bi.tü'mî.nus *a*, dyglistaidd
Bivalve, bī'valve, Bivalvular, bī.val'vülûr *a*, deufasglog; dwygragenog

Bivouac, bĭ'vŭ.ak *vi*, bod dan arfau trwy'r nos: *n*, cadwyliad
Bizantine, biz'an.tīn *n*, darn o aur gwerth pymtheg punt
Blab, blab *vt*, digelu chwedl, clepian; ffladru: *n*, clepiwr, hauwr chwedlau
Black, blak *a*, du; tywyll, erchyll, dybryd: *n*, dyn du: *vt*, duo, duliwio. To beat black and blue, cleisio, dygleisio. Black art, y gelfyddyd ddu, dewiniaeth
Blackamoor, blak'â.mŭ'r *n*, dyn du
Blackberries, black'ber.fz *np*, mwyar duon. Blackberry-bush, dyryslwyn, mierinllwyn [aderyn du
Blackbird, blak'bûrd *n*, mwyalchen, yr
Blackcap, blak'ap *n*, penlöyn, y lleian
Blackcock, blak'ok *n*, ceiliog du, ceiliog y mynydd
Blacken, blak'n *vt*, duo, gorddduo; tywyllu [ddyn
Blackguard, blag'ârd *n*, dyhiryn, drygBlacking, blak'ing *n*, du esgidiau; duad
Blackish, blak'ish *a*, lled ddu, duaidd, tywyll; hyll [duder
Blackness, blak'nes *n*, düwch, duedd.
Blacksmith, blak'smith *n*, gof, gof du
Bladder, blad'ûr *n*, pledren, chwysigen
Blade, blād *n*, llafn, llain; eginyn; paladr; pefryn, brolyn; llefnyn, llencyn: *vt*, llafnu, ymwychu. Blade of an oar, palf rhwyf. Blade of grass, glaswelltyn, blewyn glas. Blade-bone, asgwrn y balfais, crafell yr ysgwydd
Blain, blān *n*, penddüyn; chwisigl; llynoryn, gweli, malaith
Blamable, blā'mă.bl *a*, ceryddadwy, beius
Blame, blām *n*, bai, cwl; gwyd: *vt*, beio, ceryddu; dwrdio
Blameless, blām'les *a*, difai, difeius, diargyhoedd, dieuog [gochelyd; dioli
Blanch, blantsh *vt*, cànu; dirisglo;
Bland, bland *a*, mwyn; afiaethus
Blandiloquence, blan.dil'ö.kwens *n*, gweniaith, hudiaith
Blandish, blan'dish *vt*, gwenieithio; mwythddenu [gwenieithiad
Blandishment, blan'dish.ment *n*, afiaeth;
Blank, blangk *n*, gwagle, siom-gwtws: *a*, gwelw-lwyd, gwyn; syn. Blank verse, mesur diodl
Blanket, blang'ket *n*, brycan, gwrthban
Blare, blē'r *vi*, rhuo; ennyn, ffaglu
Blasphème, blas.fim' *vt*, cablu, difenwi
Blasphemous, blas'fĭ.mus *a*, cableddus, cablaidd [difenwad
Blasphemy, blas'fĭ.mĭ *n*, cabledd, cabl
Blast, blast *n*, chwa, pwff, gwynt; chwyth; malldod, deifiad, rhwd: *vt*, deifio; anafu; seithugio
Blatant, blā'tant *a*, yn brefu [dordd
Blatter, blat'ûr *vi*, rhuo, buguno; bal-
Blay, blā, Bleak, blīk *n*, math o wyniad
Blaze, blāz *n*, fflam, ffagl; seren wen yn uhalcen march: *vi*, fflamio: *vt*, cyhoeddi [arwydd-farddoniaeth
Blazon, blā'zn, Blazonry, blā'zn.rĭ *n*,
Blazon, blā'zn *vt*, egluro arwyddion ar bais arfau; gwychu, addurno; cyhoeddi; dathlu [glaswellt
Bleach, blītsh *vt*, cànu yn yr haul ar y
Bleak, blīk *a*, oer, oerllyd, amwydog; gwelw: *n*, gwyniad [rhyndod
Bleakness, blīk'nes *n*, oerni; fferdod,
Blear, blĭ'r *vt*, cilgochi'r llygaid; cibddallu: *a*, gwlyb, molog, tost, gwan. Blear-eyed, llygadwlyb, llygadgoch
Bleat, blīt *n*, brefiad: *vi*, brefu
Bleed, blīd (*pt* & *pp* bled) *v*, gwaedu, gollwng gwaed; colli gwaed
Blemish, blem'ish *n*, anaf, bai, mefl, gwrthuni: *vt*, anafu, anharddu, niweidio, gwrthuno
Blench, blentsh *vi*, tynu yn ol, ymrwystro
Blend, blend *v*, cymmysgu, cydgymmysgu; cyd-dymmeru; cyssoddi
Bless, bles *vt*, bendithio, lladu. Blessed, gwynfydedig, bendigedig, gwyn ei fyd
Blessing, bles'ing *n*, bendith, llad
Blessedness, bles'ed.nes *n*, bendigedigrwydd, dedwyddyd, gwynfyd
Blew, blü *pt.*—Blow
Blight, blīt *n*, golosgiad, deifiad; cawod: *vt*, golosgi, deifio; difwyno
Blind, blīnd *a*, dall, tywyll: *vt*, dallu, tywyllu; mygydu; bwrw hud ar: *n*, caeadlen, gorchudd, mwgwd. Blind man's buff, chwareu mwgwd. Blind side, ochr ddall, ffaeledd
Blindfold, blīnd'föld *vt*, mygydu y llygaid: *a*, â'r llygaid wedi eu cuddio
Blindness, blīnd'nes *n*, dallineb, dellni
Blindworm, blīnd'wûrm *n*, dallneidr
Blink, blingk *vi*, ysmicio, amrantu
Blinkard, bling'kûrd *n*, ysmiciwr, cillygadwr [gorhoen
Bliss, blis *n*, gwynfyd, dedwyddyd,
Blissful, blis'fŭl *a*, gwynfydedig, dedwyddlawn [wch
Blissfulness, blis'fŭl.nes *n*, dedwydd-
Blister, blis'tûr *n*, chwydalen, pothell; chwysigl, coden: *vt*, pothellu, chwydalu
Blithe, blīTH, Blithsome, blīTH'sum *a*, llawen, llon, digrif, hoenus

Bloat, blöt *v*, chwyddo; chwythu i fyny
Bloatedness, blö'ted.nes *n*, chwyddiant
Blob, blob, Blobber, blob'ûr *n*, chwysigen, hwrlwm. Blob-cheeked, bochdew, bochog
Block, blok *n*, cyff, boncyff, cipyll: *vt*, cau i fyny, gwarchäu
Blockade, blo.kād' *n*, argae, gwarchae, cylchyniad [hurthgen
Blockhead, blok'hed *n*, penbwl, hurtyn,
Blockhouse, blok'hûẃs *n*, argaeborth
Blockish, blok'ish *a*, hurt, penglogaidd
Blomary, blö'mur.î *n*, tawddffwrn haiarn
Blood, blud *n*, gwaed, crau; tras; wttreswr
Bloodshed, blud'shed *n*, tywalltiad gwaed
Bloodshot, blud'shot *n*, y fflameg: *a*, gwaedgleisiog [am waed
Bloodthirsty, blud'thûrs.tî *a*, sychedig
Bloodvessel, blud'ves.el *n*, gwaed lestr, rhedweli, gwythïen
Bloody, blud'î *a*, gwaedlyd, creulawn. Bloody flux, gwaedlif, gwaedlifiant
Bloom, blẃm *n*, blodau; glasbaill, glesni, gwrid: *vi*, blodeuo, blaguro; ffynu
Blossom, blos'um *n*, blodeuyn, blodyn: *vi*, blodeuo, blaguro
Blot, blot *n*, du, dunod, dufan; anaf; anair: *vt*, duo, duwyno. To blot out, dilëu. Blotting-paper, sugnbapyr
Blotch, blotsh *n*, crugdardd; llynoryn
Blouse, blẃz *n*, cot ysgafn
Blow, blö *n*, dyrnod, ergyd, cnoc, ffat, llab, cernod: *v* (*pt* blew, blü; *pp* blown, blön), chwythu; blodeuo
Blowze, blûẃz *n*, llances fochgoch
Blowsy, blûẃ'zî *a*, gwynebgoch, swga
Blubber, blub'ûr *n*, brasder y morfil: *vt*, wylo nes chwyddo'r bochau
Bludgeon, bluj'un *n*, cwlbren, pastwn
Blue, blü *n*, lliw glas, glas, nefliw: *a*, glas, asurliw: *vt*, glasu, lliwio yn las
Blueness, blü'nes *n*, glesni; claisliwiad
Bluff, bluf *a*, trawsfalch, cuchiog
Blunder, blun'dûr *n*, amryfusedd, camgymmeriad, camsyniad; coll: *vi*, camsynied [ddryll, gwn byr
Blunderbuss, blun'dûr.bus *n*, rhwth-
Blunderhead, blun'dûr.hed *n*, hurtyn
Blunt, blunt *a*, pẃl; difoes, trwsgl, lledarw: *vt*, pylu, diawchu
Bluntness, blunt'nes *n*, pylni; difoesedd
Blur, blûr *n*, duad, brycheuyn; anaf; magl: *vt*, ysbrychu; diwyno
Blurt, blûrt *n*, digelu chwedl, baldordd
Blush, blush *vi*, gwrido, cochi. vswilio: *n*, gwrid, gwyledd; gw
Blushet, blush'et *n*, geneth wylaidd
Bluster, blus'tûr *n*, rhuad, trwst, terfysg: *vi*, trystio, dadwrdd, gwagfygwth
Blusterous, blus'tur.us *a*, tymmestlog, trystfawr, brochus [ymguddiad
Bo, bö *i*, ho! bolol! Bo peep, mig-
Boar, bö'r *n*, baedd, tremyniad
Boarish, bö'r'ish *a*, baeddaidd; taiogaidd
Board, bö'rd *n*, eisteddfod; astell, planc; bwrdd: *v*, byrddio, byrddu; tâl-westu. Board-wages, dogn at ymborth
Boardyard, bö'rd'yârd *a*, astellfa
Boast, böst *n*, ffrost, ymffrost, bocsach, bost, brol: *vi*, ymffrostio, bocsachu, bostio [ffrostgar, bostgar
Boastful, böst'fẃl, Boastive, bös'tiv *a*,
Boat, böt *n*, bad, cwch. Ferry-boat, ceubal; ysgraff
Boatman, böt'man *n*, badwr, ysgraffwr
Boatswain, bö'sn *n*, penbadwr
Bob, bob *n*, dyrnod ysgafn, cnith; croesair: *a*, byr, cwta: *vt*, taro yn ysmala; gwawdio; twyllo; maeddu
Bobbin, bob'in *n*, math o linyn gwyn; plethwäell [plant
Bobcherry, bob'tsher.î *n*, math o chwareu
Bobtail, bob'täl *n*, cynffon gwta
Bobwig, bob'wig *n*, gwallt gapan gwta
Bode, böd *vt*, darogan, argoeli, rhagarwyddo: *pt* & *pp*.—Bide [goel
Bodement, böd'ment *n*, daroganiad, ar-
Bodice, bod'is *n*, gwasgrwym merch
Bodiless, bod'î.les *a*, digorff, anghorffol
Bodily, bod'î.lî *a*, corffol, corfforol
Bodkin, bod'kin *n*, gwäell; mynawyd; nodwydd [paladr; llu
Body, bod'î *n*, corff; un; swm, crynodeb;
Bog, bog *n*, cors, mignen, siglen, pydwern [llygaeron, llygeirin
Bogberries, bog'ber.îz (*s* bogberry) *np*,
Boggle, bog'l *vi*, petruso; tynu yn ol; cloffsiarad
Boggy, bog'î *a*, corsog, siglenog
Bohea, bö.hî' *n*, math o de garw [berwi
Boil, böil *n*, penddïyn, llynoryn: *v*,
Boiler, böî'lûr *n*, callawr, pair, berwedydd
Boisterous, böîs'tur.us *a*, terfysglyd, bloeddgar [aeth, terfysg
Boisterousness, böîs'tur.us.nes *n*, afreol-
Bold, böld *a*, hyf, eon, diarswyd, anturiol, hyderus, dewr; ehud; gwastadlyfn. To make bold to, cymmeryd ar, beiddio, bod yn hyf, ymeoni
Bolden, böl'dn *v*, eoni, ymeoni, ymhyfhau
Boldness, böld'nes *n*, hyfder, eonder, dewredd; haerllugrwydd
Bole, böl *n*, priddell; mesur o 12 cibyn

Bolis, bō'lis *n*, pelen o dân a deflir i'r awyr
Boll, bōl *n*, paladr; calaf; bolltad: *v*. corsenu, hadu [*vt*, attegu
Bolster, bōl'stûr *n*, gobenydd, clusteg:
Bolt, bōlt *n*, bollt, bar, trosol, gefyn: *v*. bolltio; saethu; traflyncu; gogrynu, peillio. Bolting-house, peilldy
Boltsprit, bōw'sprit *n*, hwylbren yn fflureg llyng.—Bowsprit
Bolus, bō'lus *n*, pelen feddygol
Bomb, bum, Bombshell, bum'shel *n*, pelen hylosg neu ffrwydrol [hylosg
Bombard, bum.bârd' *vt*, ergydio pelenau
Bombardier, bum.bâr.dī'r' *n*, triniwr gynau y pelenau hyn [mysgwe
Bombasin, bum.bâ.zin' *n*, math o gym-
Bombast, bum.bast' *n*, y pren cotwm; math o frethyn cotymog; chwyddiaith
Bombastic, bum.bas'tik *a*, chwyddedig, gorwag [trwst
Bombilation, bum.bī.lā'shun *n*, swn,
Bombketch, bum'ketsh *n*, llong i daflu pelenau hylosg [putain
Bonaroba, bō.nâ.rō'bä *n*, gordderch,
Bonassus, bō.nas'us *n*, bual, ych gwyllt
Bonchretien, bon.kret'yen *n*, math o beren
Bond, bond *n*, rhwymyn, cadwyn, tid; rhwymedigaeth, rhwymiad, ysgrifenrwym [carchar
Bondage, bon'däj *n*, caethiwed, caethfyd,
Bondman, bond'man *n*, caethwas
Bondservice, bond'sûr.vis *n*, caethwasanaeth, caethwasaeth, gwarogaeth
Bondwoman, bond'wŭm.an (bondwomen, bond'wim.en) *n*, caethwraig
Bone, bōn *n*, asgwrn: *vt*, diasgyrnu. Bone-setter, gosodwr esgyrn
Bonelace, bōn'lās *n*, ysnoden lin
Boneless, bōn'les *a*, diesgyrn, diasgwrn
Bonfire, bon'fī'r *n*, coelcerth, bonffagl
Bongrace, bōng'gras *n*, heulrod, cysgoddalaith [guwch, capan merch
Bonnet, bon'et *n*, cwcwll, penwisg, pen-
Bonny, bon'i *a*, hoew-wych, dillyn; hoenus; difyr [enwyn sur
Bonnyclapper, bon'i.klap.ûr *n*, llaeth
Bony, bō'ni *a*, esgyrniog, ysgyrnig
Booby, bw'bī *n*, hurtyn, drelyn, penbwl; aderyn mawr o'r enw
Book, bŭk *n*, llyfr. A little book, llyfryn, llyfran. Book-keeper, cyfrifydd, llyfrwr. Book-keeping, llyfryddiaeth, cyfrifyddiaeth [wr
Bookbinder, bŭk'bīn.dûr *n*, llyfrrwym-
Bookcase, bŭk'ās *n*, llyfrgist, llyfr-gloer
Bookish, bŭk'ish *a*, llyfrgar; astud
Bookmate, bŭk'mät *n*. cydysgolhaig
Bookseller, bŭk'sel.ûr *n*, llyfrwerthwr
Bookworm, bŭk'wŭrm *n*, llyfrbryf; darllenydd diflin [rhuthro; ymgyrchu
Boom, bŭm *n*, hwyl bawl: trwst: *v*,
Boon, bŭn *n*, arch, deisyfiad; rhodd, ced: *a*, llawen, difyr. cellweirus
Boor, bw'r *n*, drelyn, delffyn, taiogddyn, gwerinwr [aidd, delffaidd
Boorish, bw'r'ish *a*, taiogaidd, gwlad-
Boorishness, bw'r'ish.nes *n*, taiogrwydd
Boose, bŭz *n*, côr mewn beudy, preseb
Boot, bŭt *n*, botasen, cwran, coesarn; cist cerbyd; mantais, elw, ennill, anrhaith: *vt*. elwa, ennill; gwisgo botasau
Booth, bŭth *n*. bwth, llucstty, caban
Bootjack, bŭt'jak *n*, botasbren
Bootless, bŭt'les *a*, anfuddiol, diles, ofer
Booty, bw'tī *n*, ysglyfaeth, anrhaith, caffaeliad, ysbail
Borachio, bō.ratsh'ō *n*, costrel, barilan
Borax, bō'raks *n*, math o halen
Bordel, bôr'del *n*, puteindy
Border, bôr'dûr *n*, ffin, cyffin, cyffiniad, terfyn; bargod; ymyl; godre; ymylwaith: *v*. cyffinio, terfynu; ymylu
Borderer, bôr'dur.ûr *n*, cyffiniwr
Bore, bō'r *n*. twll; twll clo; ceudwll: *vt*, tyllu, ebillio: *pt*.—Bear
Boreal, bō'r'ī.al, Borealis, bō'r.ī.ä'lis *a*, gogleddol, gogleddig
Boreas, bō'r'ī.as *n*. gogleddwynt
Born, bôrn *pp*. ganedig.—Bear. Firstborn, cyntafanedig
Borne, bō'rn *pp*. cynnaledig.—Bear
Borough, bur'ō *n*, bwrdeisdref
Borrow, bor'ō *vt*. echwyna, benthyca
Boscage, bos'käj *n*, coedwig; gwigffrwythau.
Bosky, bos'kī *a*, coediog, garwaidd
Bosom, bŭz'um *n*, mynwes, monwes, cilfach: *vt*, mynwesu; cofleidio, coleddu. Bosom friend, cyfaill anwyl
Boss, bos *n*, boglyn; bogeilglwm, oddf
Botanic, bō.tan'ik, Botanical, bō.tan'ī.kal *a*, llysieuaidd [ydd
Botanist, bot'ä.nist *n*, llysieuwr, llysieu-
Botanology, bot.ä.nol'ō.ji *n*, llysieudraith
Botany, bot'ä.nī *n*, llysieuaeth, llysieuwriaeth, llysieuyddiaeth
Botch, botsh *n*. pyloryn, llynoryn, crachen; braswaith: *vt*. brasdrwsio, hagrglytio; trysglweithio; anafu
Both, bōth *a*, dau, dwy, deuoedd, dwyoedd. Both of us, ni ein dau
Bots, bots *np*, euon, gwyrn, pryfigedd

Bottle, bot'l *n*, potel, costrel: *vt*, potelu, costrelu. Small bottle, costrelan, costrelig, potelan
Bottom, bot'um *n*, gwaelod, sail, sylfan; sawdd, llawr; godre; pant, dyffryn. ystrad. Bottoms, gwaelodion
Bottomless, bot'um.les *a*, diwaelod. Bottomless-pit, uffern, annwfn, annwn
Bottomry, bot'um.rî *n*, llong wystl, arian echwyn ar long
Boud, bûŵd *n*, pryfyn yd, yd-ysydd
Bouge, bŵj *v*, treiddio, trydyllu, tyllu; chwyddo allan
Bough, bûŵ *n*, cainc, cangen, gwrysgen, clofen, osgl. A little bough. cangenig
Bought, bôt *pt* & *pp*.—Buy: *n*, camedd, cwlwm; ffon dafl
Bougie, bŵ'zhî *n*, trwyddew
Bounce, bûŵns *n*, naid, ysbonc: *vi*, neidio; trystio; bocsachu, bostio
Bound, bûŵnd *n*, terfyn, ffin, cyffin: *v*, cyffinio; neidio: *pt* & *pp*.—Bind
Boundary, bûŵn'dûr.î *n*, terfyn, cyffin
Bounden, bûŵn'dn *a*, rhwymedig
Boundless, bûŵnd'les *a*, annherfynol
Bounteous, bûŵn'tshus, Bountiful, bûŵn'tî.fŵl *a*, hael, rhoddgar, cedawl, haelionus, cymmwynasgar
Bounty, bûŵn'tî, Bountifulness, bûŵn'tî.fŵl.nes *n*, haelioni, rhadlonedd
Bourgeois, bûr.jôis' *n*, math o argraff-lythyren [blaguro
Bourgeon, bûr'jun *vi*, tarddu, egino,
Bourn, bō'rn *n*, terfyn, cyffin; nant, [cornant
Bouse, bŵz *vi*, meddwi
Bousy, bŵ'zî *a*, brwysgawl, lledfeddw
Bout, bûŵt *n*, tro; prawf, cais, ymgais; ffrwgwd [dro rhosb
Boutade, bŵ.tad' *n*, mympwy, chwidr-
Bow, bö *n*, bwa. Fiddle-bow, bwa crwth, ffiloryn. Bow-legged, coesgam. Bow-window (neu Bay-window), cromffenestr
Bow, bûŵ *n*, ymgrymiad, cyfarchiad; ffiureg llong: *v*, ymgrymu, plygu; ymostwng; camu
Bowel, bûŵ'el *vt*, diberfeddu [dosturi
Bowelless, bûŵ'el.es *a*, dideimlad, di-
Bowels, bûŵ'elz *np*, ymysgaroedd, coluddion, perfedd [angor
Bower, bûŵ'ûr *n*, deildy, gwasgodfa;
Bowery, bûŵ'ur.î *a*, gwasgodol
Bowl, böl *a*, cawg, mail; bwl, pelen, cnapen, cronell, peldreigl: *vt*, peldreiglo. Bowling-green, bwlgamlas
Bowline, bö'lîn *n*, rhaff yng nghanol hwyl
Bowman, bö'man *n*, saethydd
Bowman, bûŵ'man *n*, rhwyfwr wrth ffiureg cwch [wyddedig yn y ffiure
Bowsprit, bûŵ'sprit *n*, yr hwylbren gog-
Bowssen, bûŵ'sn *vt*, gwlychu, mwydo
Bowyer, bö'yûr *n*, bwëydd, saer bwâu
Box, boks *n*, blwch, golwrch, cisten; bocys: *vt*, dyrnodio, dwrn-guro. paffio. A box in the ear, bonclust. Boxing-match, dyrnodfa, dyrnodwaith. Box-tree, bocysen, pren bocs. Coach-box, eisteddle cerbydwr. Christmas-box, calenig [focys
Boxen, bok'sn *a*, wedi ei wneuthur o
Boy, bôî *n*, bachgen, llanc, llencyn, hogyn. A little boy, bachgenyn, crwt, crwtyn
Boyish, bôî'ish *a*, bachgenaidd [rwydd
Boyishness, bôî'ish.nes *n*, bachgeneidd-
Brabble, brab'l *n*, ymgecraeth, ymgiprys: *vi*, ymgegu, ymeirio, ymdaeru
Brace, bräs *n*, craff, rhwymyn; cwpl; cyplysnod (⁀): *vt*, cydio, cyfrwymo, rhwymo; tynhau, cryfhau
Bracelet, bräs'let *n*, breichled, breichrwy
Bracer, bräs'ûr *n*, cyfrwymydd; tynhäwr
Braces, brä'siz *n*, hwylraffau; crog-gareiau [aidd
Brachial, brä'kî.al *a*, breichiol, breich-
Brachygraphy, brâ.kig'râ.fî *n*, berysgrifen, berysgrif
Brachylogy, brâ.kil'ö.jî *n*, byrdraith
Brack, brak *n*, breg, agen, toriad
Bracket, brak'et *n*, ysgwyddyn, gobenyddiad; cromfach [ ]
Brackish, brak'ish *a*, hallt, heliaidd
Brad, brad *n*, hoel fain heb glopa
Brag, brag *n*, ymffrost, bocsach, rhodres: *vi*, brolio, ffrostio, gwagfostio
Bragger, brag'ûr, Braggart, brag'ûrt, Braggadocio, brag.â.dö'shö *n*, ymffrostiwr, bocsachwr, broliwr
Bragget, brag'et *n*, bragod, bragodlyn
Braid, bräd *n*, pleth, penbleth; cudyn modrwyog; sidanbleth: *vt*, plethu, crychu, modrwyo [hwyl
Brails, brälz *np*, rhaffau i gymhlygu
Brain, brän *n*, ymenydd; deall: *vt*, diymenyddio. Brain-pan, penglog, siâd, siol, creuan. Brain-sick, penwan, hanner pan, gwallgofus. Hair-brained, penffol, ansefydlog, ammhwyllog
Brainless, brän'les *a*, diymenydd, disynwyr, ffol, ynfyd, hurt, penwag
Brait, brät *n*, diemwnt anghaboledig
Brake, bräk *n*, dyryslwyn, gwyddle, heislan, cardden; genfa ffrwyn; braich sugnbeiriant llong: *pt*.—Break

Braky, brā'kī *n.* dreiniog; perthlawn
Bramble, bram'bl *n.* miaren, dyrysïen
Brambling, bram'bling *n.* gwinc
Bramin, brā'min *n.* offeiriad yn yr India
Bran, bran *n.* rhuddion, eisin. **Bran-new**, tanlli, newydd tanlli
Branch, brantsh *n.* cangen, gwrysgen, cainc, osgl: *v.* ceincio, cangenu
Branchless, brantsh'les *a.* diwrysg, digaine [og, brigog
Branchy, bran'tshī *a.* ceinciog, cangen-
Brand, brand *n.* tewyn, pentewyn; dunod; haiarn-nod: *vt.* haiarn-nodi; gwaradwyddo. **Brand-iron**, haiarn nodi. **Brand-goose**, math o aderyn gwyllt
Brandish, bran'dish *vt.* chwyrnellu, ysgwyd, chwyfio
Brandling, brand'ling *n.* pryf y gwlith, abwyd i'r brithyll
Brandy, bran'dī *n.* poethlyn
Brangle, brang'gl *vi.* ymdaeru, ymgecru
Brank, brangk *n.* gwenith yr hydd
Brass, bras *n.* pres. efydd, elydr
Brassy, bras'ī *a.* o bres, efyddaidd
Brat, brat *n.* bretyn; crwtyn, croten
Bravado, bra.vä'dō *n.* gwagymffrost
Brave, brāv *a.* dewr, glew, calonog, mawrfrydig, hy; taclus; ardderchog: *vt.* gofyn gwaethaf, herio; ymwychu
Bravery, brā'vur.ī *n.* glewder, gwroldeb; dewrder, hoewder; mawrfrydigrwydd
Bravo, brä'vo *n.* hurlofrudd, dyhirwas
Bravo, brä'vō *i.* da iawn! da 'mechgyn i!
Brawl, brôl *n.* cecraeth, cynhen, ymryson: *vi.* ymdaeru, cecru, clewtian
Brawler, brô'lür *n.* cecryn, ymdaerwr
Brawn, brôn *n.* haeddgig; cyhyrgig; grym, cryfder [cryf
Brawny, brô'nī *a.* cyhyrog; gewynog.
Bray, brā *v.* pwyo, briwio, malurio: brefu neu rno fel asyn; pwywr; offeryn at falurio
Braze, brāz *vt.* efyddŭ, cyfanu, asio
Brazen, brā'zn *a.* efyddaidd; haerllug, hyf, hyfaidd. **Brazen-faced**, wynebgaled, digywilydd, haerllug
Brazenness, brā'zn.es *n.* haerllugrwydd
Brazier, brā'zhür *n.* gof pres, gof copr, efyddweithwr
Brazil, brâ.zil' *n.* gwlad yn America Ddeheuol; math o goed lliwio o'r wlad hono [anghydfod
Breach, britsh *n.* adwy, breg, rhwyg;
Bread, bred *n.* bara. **Bread-chipper**, gwas pobydd. **Bread-corn**, yd bara
Breadth, bredth *n.* lled, llydander; eang-
Break, brāk (broke, broken) *v.* tori (nid ag offeryn awchus), dryllio, briwio, darnio; dofi, hyweddu: *n.* toriad, methiad, agoriad. Break of day, toriad y dydd, gwawr. Broken-boned, asgwrndwn. Broken-backed, cefndwn. Broken-bellied, boldwn. Broken-hearted, calon friw, digalon. Broken-winded, wedi tori ei wynt
Breakers, brā'kürz *np.* beisdon, beisdònau, mordònau
Breakfast, brek'fast *n.* boreubryd: *vi.* tori ympryd, cymmeryd boreufwyd
Breakwater, brāk'wô.tür *n.* noddfur
Bream, brīm *n.* math o bysg: *vt.* golosgi gwaelod llong
Breast, brest *n.* bron, dwyfron; mynwes. **Breast-bone**, asgwrn y ddwyfron. **Breast-cloth**, bronliain. **Breast-knot**, bronglwm. **Breast-plate**, dwyfroneg, broneg. **Breast-plough**, gwtharadr. **Breast-work**, bronglawdd
Breath, breth *n.* anadl, ffun, chwyth, awel; awyrgyrchiad
Breathe, brīTH *v.* anadlu; byw; gorphwys
Breathless, breth'les *a.* allan o anadl, maes o anadl; dianadl; marw
Bred, bred *pt & pp.*—Breed. Well-bred, moesgar, moesog. Ill-bred, anfoesgar, drwg ei foes
Brede, brid *n.* pleth, penbleth; lled [bon
Breech, britsh *n.* cyfeistedd, tin, bontin;
Breeches, britsh'iz *np.* llodrau, clos. **Breeches-maker**, llodrwr
Breed, brīd *n.* rhyw, rhywogaeth, epil, hil: *v.* (bred), epilio, hilio, planta; magu,
Breeze, briz *n.* awel ysgafn [maethu
Breezy, brī'zī *a.* awelog, oeraidd
Bret, bret *n.* lleden y môr [ther
Brethren, breTH'ren *np.* brodyr.—Bro-
Breve, briv *n.* manig; gwyslythyr
Breviary, brī'vī.ur.ī *n.* llyfr gwasanaeth eglwys Rhufain
Breviate, brī'vī.āt *n.* crynodeb, talfyriad
Breviature, brī'vī.ä.tshu'r *n.* byrnod
Brevier, brī.vī'r' *n.* math o argraff-
Brevity, brev'ī.tī *n.* byrder [lythyren
Brew, brū *vt.* mysgu, darllaw. **Brew-house**, darllawdy
Brewis, brū'is *n.* brywes, micas, potes
Bribe, brīb *n.* gwobr, llygrwobr; dobr, *vt.* llygrwobrwyo; dobrwyo, hurio
Bribery, brī'bur.ī *n.* budrwobraeth, hudwobraeth, llygrwobrwyaeth
Brick, brik *n.* priddfaen, priddlech
Brickbat, brik'bat *n.* darn o brid[illegible]
Brickdust, brik'dust *n.* llwch [illegible]

Bricklayer, brik'lä.ûr *n*, saer priddfeini
Brickmaker, brik'mä.kûr *n*, priddellwr
Brickwork, brik'wûrk *n*, priddfeinwaith
Bridal, brī'dal *n*, neithior, priodas: *a*, neithioraidd, priodasol
Bride, brīd *n*, priodferch, priodasferch, y wraig ieuanc. Bride-cake, teisen briodas. Bride-bed, gwely priodas. Bride's-maid, morwyn priodas. Bride's-man, gwas priodas
Bridegroom, brīd'grwm *n*, priodfab
Bridemaid, brīd'mäd *n*, morwyn priodas
Brideman, brīd'man *n*, gwas priodas
Bridwell, brīd'wel *n*, carchar-weithdy
Bridge, brij *n*, pont
Bridle, brī'dl *n*, ffrwyn, genfa; attaliad: *vt*, ffrwyno, attal, arafu
Brief, brīf *a*, byr, cryno, cwta: *n*, crynoad; gwyslythyr; dyfynlythyr
Briefness, brīf'nes *n*, byrder, byrdra, crynoder, cwtogrwydd
Brier, brī'ûr *n*, miaren, dyrysïen
Brigade, brī.gäd' *n*, un fyntai mewn llu, byddindorf, yn cynnwys o 8 i 10 *squadron* o wŷr meirch; neu o 4 i 6 *battalion* o droedfilwyr
Brigadier, brig.ä.dī'r' *n*, llywydd y fath fyntai; byddinwr
Brigand, brig'and *n*, ysbeiliwr, carnleidr
Brigandage, brig'an.däj *n*, lladrad, anrhaith, ysbail [bais
Brigandine, brig'an.dīn *n*, llurig; cad-
Brigantine, brig'an.tīn *n*, math o long ysgafn [ian, ysblenydd
Bright, brīt *a*, claer, gloew, cànaid, eir-
Brighten, brī'tn *vt*, dysgleirio, gloewi
Brightness, brīt'nes *n*, gloewder, dysgleirdeb, llewyrch, can, eirianwch
Brigose, brī.gōs' *a*, ymrysongar, cecrus
Brigue, brig *n*, ymrafael: *vt*, erfyn, gofyn pleidleisiau [wychder
Brilliancy, bril'yan.sī *n*, gloewder, gor-
Brilliant, bril'yant *a*, claerwych, llachar; ardderchog: *n*, diemwnt tryloew
Brim, brim *n*, glan, ymyl, min, cwr, ochr: *vt*, llenwi; llodi [gorlawn
Brimful, brim'fwl *a*, llawn hyd yr ymyl.
Brimless, brim'les *a*, diymyl
Brimmer, brim'ûr *n*, cwpan llawn
Brimstone, brim'stōn *n*, mygfaen, llosgfaen, melynfaen [brych
Brindled, brin'dld *a*, brith, amryliw.
Brine, brīn *n*, heli; dwfr hallt. Brine-pit, pwll heli, heledd
Bring, bring (brought) *vt*, dwyn, cyrchu, cludo, cywain, arwain, arweddu. To bring about, dwyn i be
Brink, bringk *n*, ochr, min, ymyl, cwr, glan
Briny, brī'ni *a*, hallt, heliaidd
Brisk, brisk *a*, bywiog, heinyf, sionc, gwisgi, cyflym, hoenus, hawn
Brisket, bris'ket *n*, y barwydden
Briskness, brisk'nes *n*, bywiogrwydd, sioncedd, cyflymder, hoewder
Bristle, bris'l *n*, gwrychyn, rhawnyn: *vi*, codi gwrychyn, gwrychio, ymbyllu
Bristly, bris'li *a*, gwrychog, rhawnog, blewog, garw
Brit, brit *n*, math o bysgodyn [deinig
British, brit'ish *a*, Prydanaidd, Pry-
Briton, brit'un *n*, Brython, Prydeiniad
Brittle, brit'l *a*, brau, breuol, bregus, brecus, gwan [older
Brittleness, brit'l.nes *n*, breuder, breu-
Brize, brīz *n*, clyryn, cacynen y meirch
Broach, brōtsh *n*, bêr: *vt*, agor baril, gollwng; taenu ar led, mynegu
Broad, brôd *a*, llydan; eang, helaeth. As broad, lleted. Broader, lled, lletach. Broad day, dydd golau
Broadcloth, brôd'kloth *n*, brethyn deuled
Broaden, brô'dn *v*, llydanu, helaethu
Broadness, brôd'nes *n*, lled, llydander, llydandra, eangder
Broadside, brôd'sīd *n*, ystlys-ergydion; wyneblen argraffedig [llydan
Broadsword, brôd'sōrd *n*, cleddyf llafn-
Broadwise, brôd'wīz *ad*, ar draws, ar led
Brocade, brō.käd' *n*, sidanwe: *vt*, eurblethu
Broccoli, brok'ō.lī *n*, math o fresych
Brock, brok *n*, daiarfochyn, byrhwch
Brocket, brok'et *n*, carw dwyflwydd
Broggle, brog'l *vi*, dal llysŵod
Brogue, brōg *n*, math o esgud; lleiaith
Broid, brôid, Broider, brôi'dûr *vt*, plethu, brodio, crychu
Broil, brôil *n*, terfysg, cynhwrf; ymryson: *vt*, rhostio uwch tân, golosgi
Brokage, brō'käj, Brokerage, brō'kur.äj *n*, gwobr cyflogwerthydd, maeldal; masnach mewn hen nwyddau
Broke, brōk *pt.*—Break
Broker, brō'kûr *n*, cyflogwerthydd, dirprwy-fasnachwr, rhyngfasnachydd
Broken, brō'kn *a*, toredig: *pp.*—Break
Brome, brōm *n*, gwlybwr tra phwysig
Bronchial, brong'kī.al *a*, mynyglaidd
Bronchotomy, brong.kot'ō.mi *n*, breuantdoriad, toriad y corn gwynt
Brontology, bron.tol'ō.jī *n*, traith ar dyrfau; tarandraith [bathodyn
Bronze, bronz *n*, pres; lliw pres; rooch, brotsh *n*, tlws, glain gwddf

Brood, brŵd *n*, hil; deoriad, nythiad: *vi*, eistedd, gori, deor; trwm fyfyrio
Broody, brŵ'dî *a*, gorllyd; yn deor; yn dwys fyfyrio
Brook, brŵk *n*, nant, cornant, gofer, afonig: *vt*, goddef, cyd-ddwyn â
Broom, brŵm *n*, banadl; ysgub fanadl; ysgub, ysgubell [ysgub
Broomstick, brŵm'stik *n*, pren neu goes
Broth, broth *n*, potes, cawl, isgell, sew
Brothel, broth'el *n*, puteindy, trythylldy
Brothelry, broth'el.rî *n*, puteindra, anlladrwydd, serthedd, trythyllwch
Brother, BRUTH'ûr (*brethren*) *n*, brawd. Brothers, brodyr o'r un teulu. Brethren, brodyr o'r un gymdeithas
Brotherhood, BRUTH'ûr.hŵd *n*, brawdoliaeth; cymdeithas [olrwydd
Brotherliness, BRUTH'ûr.lî.nes *n*, brawd-
Brotherly, BRUTH'ûr.lî *a*, brawdol; serchog: *ad*, fel brawd. Brotherly love, brawdgarwch
Brought, brôt *pt* & *pp*.—Bring
Brow, brûŵ *n*, ael; tal, talcen; ellael. Brow-sick, prudd, digalon, athrist
Browbeat, brûw'blt *vt*, bygylu; cuchddwrdio; cuchio
Browless, brûŵ'les *a*, talgryf, digywilydd
Brown, brûŵn *a*, llwyd; gwineu, gwineugoch. Brown-black, gwineuddu. Brown study, myfyrdod dwfn
Brownish, brûŵn'ish *a*, lled wineu, llwydwineu
Browse, brûŵz *vi*, brigbori, difrigo: *n*, glasgoed, pawrfrig, pawrddail
Bruise brŵz *n*, clais, yssigad; anafod: *vt*, ysigo, cleisio; pwyo, malu; dryllio
Bruit, brŵt *n*, son, swn, gair, chwedl: *vt*, taenu chwedl, rhoi gair allan
Brumal, brŵ'mal *a*, gauafaidd, oer, llym
Brunette, brŵ.net' *n*, gwineuen, merch wineuliw [lam
Brunt, brunt *n*, rhuthr, hyrddiad; dryg-
Brush, brush *n*, gwrychrugl, gwrychell; curfa: *vt*, ysgubo, rhuglo, crafellu; rhoi curfa
Brushwood, brush'wŵd *n*, manwydd, gwyw-wydd, gosgymmon [fygylu
Brustle, brus'l *vi*, rhugldrystio; croch-
Brutal, brŵ'tal *a*, anifeilaidd; creulawn
Brutality, brŵ.tal'î.tî *n*, anifeildra; creulondeb; bryntni [ymgreuloni
Brutalize, brŵ'tâ.lîz *vt*, anifeileiddio;
Brute, brŵt *n*, anifail, mil, milyn, ysgrubl: *a*, anifeilaidd; afresymol, anwar
Brutish, brŵ'tish *a*, anifeilig; anfoesgar
Bub, bub *n*, diod gadarn
Bubble, bub'l *n*, morwysiad, bwrlwm, cloch y dwfr; gwaelbeth siomiant, meddalddyn: *v*, bwrlymu, boglynu, crychferwi, clochi; twyllo, hocedu,
Bubby, bub'î *n*, bron benyw [siomi
Bubo, bü'bö *n*, llynoryn arffed
Buccanier, buk.â.nî'r' *n*, morleidr yn America, morwilliad
Buck, buk *n*, bwch; y gwryw o'r geifr, cwningod, &c.; lleisw coed, trwyth: *v*, golchi â lleisw
Bucket, buk'et *n*, ystŵc, celwrn, crwc
Buckish, buk'ish *a*, gwych, balch
Buckle, buk'l *n*, boglwm, bwcl, gwäeg: *vt*, boglymu; ymosod ar; ymostwng
Buckler, buk'lûr *n*, bwcled, tarian, as-
Buckram, buk'ram *n*, sythliain [talch
Bucolic, bü.kol'ik *n*, bugeilgerdd, bugeileg; bugeilfardd: *a*, bugeilaidd
Bud, bud *n*, blaguryn, eginyn, bywullyn: *vi*, blaguro, egino, blaendarddu, bywullu
Buddle, bud'l *n*, golchle, mwnolchfa: *vt*, golchi neu ddadfysgu mwn
Budge, buj *vi*, syflyd, ymsymmud: *n*, oen-gen: *a*, sarig; hoenus
Budget, buj'et *a*, cwd, coden, bwlgan
Buff, buf *n*, bualgen; hyddgen [bittolws
Buffalo, buf'â.lô *n*, bual, ych gwyllt,
Buffet, buf'et *n*, cernod, bonclust, cernhep: *vt*, cernodio, bonclustio
Buffet, bu.fet' *n*, onglgell, llawgell
Buffle, buf'l *vt*, posio, dyrysu, penffwdanu: *n*, ych gwyllt. Buffle-headed, pendew [croesan
Buffoon, bu.fŵn' *n*, digrifwas, ysgentyn,
Buffoonery, bu.fŵ'nur.î *n*, croesanaeth
Bug, bug *n*, drewbryf, bwg
Bugbear, bug'bê'r *n*, bwgan, bo, bw, bwbach, hwdwg, bwci
Bugle, bü'gl *n*, buelin, bual, ych gwyllt
Buglehorn, bü'gl.hôrn *n*, bualgorn, corn hela
Build, bild (*pt* & *pp* built, bilt) *vt*, adeiladu, adeilo; murio; seilio. To build upon, pwyso ar, ymddiried yn
Building, bil'ding *n*, adail, adeilad, adeiladaeth, ty
Bulb, bulb *n*, crwnwreiddyn, llor
Bulbous, bul'bus *a*, crwnwreiddiog
Bulge, bulj *n*, tolc, hollt, twll: *vt*, tolcio, agenu, ymddrylio [glwyf
Bulimy, bü'lî.mî *n*, y wanc, y newyn
Bulk, bulk *n*, swm; maint, corffolaeth corff; clamp; bwlg, rhagfwrdd [brai
Bulky, bul'kî *a*, helaeth; mawr, corff
Bull, bŵl *n*, tarw, bwla; gwrthiait trosgliaith; cyhoedd lythyr y pab

Bullace, bwl'ăs *n*, eirin perthi o'r fath [lythyran y pab
Bullary, bwl'ur.î *n*, casgliad o gyhoedd
Bulldog, bwl'dog *n*, ci tarw, cystawcci
Bullet, bwl'et *n*, pelen gwn, pelen
Bulletin, bwl'î.tîn *n*, byrhanes swyddol o newyddion cyhoeddus, byrfyneg
Bullfeast, bwl'fist *n*, gwyl ymladd teirw
Bullfinch, bwl'fintsh *n*, coch y berllan
Bullhead, bwl'hed *n*, penbwl, crothell
Bullion, bwl'yun *n*, aur neu arian yn y clamp heb ei fathu
Bullition, bw.lish'un *n*, berwad
Bullock, bwl'uk *n*, bustach, eidion, ych
Bullrushes, bwl'rush.iz *np*, llafrwyn, y môr heag. Bullrush, llafrwynen
Bullstag, bwl'stag *n*, adfwl, attarw
Bulltrout, bwl'trûŵt *n*, brithyll mawr, brithyll gwryw
Bully, bwl'î *n*, bygylwr, ymgecrwr: *vt*, hylldd wrdio, bocsachu, tân-boeri
Bulwark, bwl'wûrk *n*, gwrthglawdd, amddiffynfa; uchochrau llong, nawdd-
Bum, bum *n*, bontin, ffolen [glwyd
Bumbailiff, bum.bă'lif *n*, ceisbwl, gwysiwr
Bumblebee, bum'bl.bî *n*, gwenynen wyllt
Bumboat, bum'böt *n*, porthgwch
Bump, bump *n*, dyrnod; chwydd, cnwc: *v*, dyrnodio; codi yn gnwc
Bumper, bum'pûr *n*, llawn gwpanaid
Bumpkin, bum'kin *n*, delff, drel, lleban,
Bun, bun *n*, chwiogen, bara miod [llabi
Bunch, buntsh *n*, swp, sypyn; cwlwm; oddf; chwydd, hwrwg: *vi*, chwyddo allan. Bunchback, cefn crwca
Bundle, bun'dl *n*, sypyn, sopen, bwrn, bwrnel, rhwymfaich: *vt*, sypynu, sopenu, cydrwymo
Bung, bung *n*, bwng-genad
Bunghole, bung'höl *n*, twll baril, bwng
Bungle, bung'gl *n*, bonglerwaith; trysgledd: *vi*, bonglera, trwsglweithio [gler
Bungler, bung'glûr *n*, bongleryn, bon y
Bunt, bunt *n*, cenedd neu chwydd hwyl gan wynt: *vi*, chwyddo gan wynt
Bunting, bun'ting *n*, aderyn bras yr yd. Bunting-line, rheffyn hwyl
Buoy, bôi *n*, nofnod mewn porthladd, nawf ddangosydd: *vt*, cynnal, dal i fyny, codi i fyny. To buoy one up, codi calon un [duedd
Buoyancy, bôi'an.sî *n*, hynawfedd, nawf-
Buoyant, bôi'ant *a*, nofil, esgynol, ysgafn
Burbot, bûr'bot *n*, llofenbysg, llofenan
Burden, bûr'dn *vt*, beichio, pynio, pynorio, llwytho: *n*, baich, pwn; llwyth, clud, pwys; gair cyrch, adgof [illegible]
Burdensome, bûr'dn.sum *a*, trwm, pwysfawr, beichiol
Bureau, bû.rō' *n*, ysgrifen-gist; swyddfa
Burgage, bûr'gäj *n*, ammodau perthynol i fwrdeisdrefi
Burgamot, Bergamot, bûr.gâ.mot' *n*, math o ellaig; math o berarogl
Burganet, bûr'gâ.net *n*, helm, penffestin
Burgess, bûr'jes *n*, dinesydd, bwrdais
Burgess-ship, bûr'jes.ship *n*, bwrdeisiaeth, dinasfraint
Burgh, bûrg *n*, bwrdeisdref; corfforiaeth
Burgher, bûr'gûr *n*, bwrdais, dinesydd
Burghmote, bûrg'möt *n*, llys bwrdeisdref
Burglar, bûrg'lûr *n*, torwr ty yn y nos
Burglary, bûr'glûr.î *n*, toriad annedd-dy yn y nos, tydoriad
Burgomaster, bûr'gō.mas.tûr *n*, maer tref yn yr Iseldiroedd [Almaen
Burgrave, bûr'gräv *n*, llywydd yn yr
Burial, ber'î.âl *n*, claddiad. Burial-place, beddrod; mynwent, claddfa
Burine, bû'r'in *n*, cerf-offeryn
Burlesque, bûr.lesk' *n*, gwatwargerdd, gogerdd, gwawdiaith: *vt*, gwatwar, goganu [cerddgan
Burletta, bûr.let'ä *n*, coegchwarea,
Burly, bûr'lî *a*, chwyddedig, mawr
Burn, bûrn *n*, llosg, llosgiad: (*burnt*) *v*, llosgi, golosgi; goddeithio, deifio. To burn one's fingers, cael colled. Burning-glass, llosgwydr
Burnish, bûr'nish *vt*, caboli, llathru, gloewi, ysgilpanu, lluganu
Burnt, bûrnt *pt & pp.*—Burn
Burr, bûr *n*, llabed y glust; oddf ar fon corn hydd; cefnddeyn llo
Burrel, bur'el *n*, peren, gelleigen
Burrow, bur'ō *v*, tyllu, daiaru: *n*, twll cwninglen; cwning-gaer
Bursar, bûr'sûr *n*, trysorydd mewn coleg
Burse, bûrs, Bourse, bŵ'rs *n*, marchnad-yddfa, cyfnewidfa
Burst, bûrst *n*, ymdoriad; rhwyg; rhuthr; trwyd: *v* (*pt & pp* **burst**), ymdori; dryllio; rhuthro
Burt, bûrt *n*, math o bysgod
Burthen, bûr'THN *n & vt.*—Burden
Bury, ber'î *vt*, claddu; daiaru [ffon cadno
Bush, bŵsh *n*, perth, llwyn, twyn; cyn-
Bushel, bŵsh'el *n*, pwysel, mesur wyth galwyn. Imperial Bushel, y mesur a ddefnyddir yn bresennol ym Mhrydain, yn cynnwys 2218.192 o fodfeddi tryfesur. Winchester Bushel, yr hen fesur yn cynnwys 2150.42 o fodfeddi fesur

Bushy, bŵsh'ĭ *a*, perthog, dreiniog; cudynog [lafur
Busiless, biz'ĭ.les *a*, diwaith, segur, di-
Business, bis'nes *n*, galwad, celfyddyd, crefft, gwaith, gorchwyl, swydd, neges, achos; ffwdan, trafferth
Busk, busk *n*, bronatteg, bronbren: *v*, parotoi, ymwisgo [llopan
Buskin, bus'kin *n*, gwentas, coesarn,
Buss, bus *n*, math o gwch pysgota; cusan: *vt*, cusanu
Bust, bust *n*, penddelwedd; hannerlun
Bustard, bus'tûrd *n*, gwerniar
Bustle, bus'l *n*, godwrdd, terfysg, ffrwst, ffwdan, trafferth: *vi*, trafferthu, ffwdanu, ymdrafferthu [prysur
Busy, bis'ĭ *a*, diwyd, gweithgar, llafurus,
Busybody, bis'ĭ.bod.ĭ *n*, ymyrwr
But, but *c*, ond, eithr, er hyny: *pr*, oddi eithr, heb law: *n*, ffin, terfyn
Butcher, bŵt'shûr *n*, cigydd: *vt*, cigyddio, lladd. Butcher's broom, celyn Mair
Butcherly, bŵt'shûr.lĭ *a*, cigyddlyd, creulawn, gwaedlyd, llawrudd, galanasol
Butchery, bŵt'shûr.ĭ *n*, cigyddiaeth, gwaith cigydd; cigyddfa; galanasdra
Butler, but'lûr *n*, trulliad, heilyn, gwall-
Butment, but'ment *n*, mydatteg [ofiad
Butt, but *n*, nod; gwawd-nod; llestr o 126 galwyn: *vt*, cornio, hyrddu, gyrddu
Butter, but'ûr *n*, ymenyn
Butterfly, but'ûr.flĭ *n*, eilir, glöyn byw, glöen fyw, iâr fach yr haf
Butteris, but'ur.is *n*, math o offeryn gof
Buttermilk, but'ûr.milk *n*, llaeth enwyn
Butterspoon, but'ûr.spŵn *n*, crafell ymenyn [llydan
Buttertooth, but'ûr.tŵth *n*, rhagddant
Buttery, but'ur.ĭ *n*, ymenyn-gell, bwydgell: *a*, ymenynog, ymenynllyd
Buttock, but'uk *n*, ffolen, pedrain
Button, but'n *n*, botwm, boglwm: *vt*, botymu, boglymu. Button-hole, twll botwm [nalfur: *v*, attegu
Buttress, but'res *n*, atteg, canbost; cyn-
Butyraceous, bū.tĭ.rā'shus, Butyrous, bū'tĭ.rus *a*, ymenynaidd
Buxom, buk'sum *a*, bywiog, sionc, llawen, gwisgi, hoenus, nwyfus
Buxomness, buk'sum.nes *n*, bywiogrwydd, gorhoen; anlladrwydd
Buy, bĭ (bought, bôt) *vt*, prynu
Buzz, buz *n*, su, sis, sisial, husting, swn gwenyn: *v*, suo, sisialu, husting
Buzzard, buz'ûrd *n*, bwncath, bod y gwerni. Bald buzzard, bod tinwyn,

By, bĭ *pr*, gan, wrth, trwy, ger, ger llaw: *ad*, heibio; yn agos: *px*, yn arwyddo dirgelwch, heibio, ar naill ochr. By-and-by, ar fyr, yn y man, allan o law, maes o law, yn ddioed. By-blow, celddyrnod. By-end, cam ddyben, gau amcan. By-gone, gynt, gorphenedig. By-law, deddf gartrefol, cyfraith neilldnol. By-name, llysenw. By-path, By-walk, coeglwybr. By-place, diarffordd, llechfan. By-road, ffordd goeg. By-room, ystafell ddirgel. By-stander, edrychwr, sefyllwr. By-street, heol gefn, coegheol. By-view, hunanles. By-way, ffordd ddidramwy. By-word, gwawd, diareb, gwatwar, gyff
Bye, bĭ (hen air) *n*, trigfa, pentref, tref. Good bye (God be wi' ye), yn iach
Byzantine, biz'an.tĭn *n*, darn o aur o werth pymtheg punt

C.

Cab, kab *n*, mesur Iuddewig o dri pheint; hurgerbyd un ceffyl
Cabal, kâ.bal' *n*, cydgynghor, cydgyfrinach: *vi*, cydlunio, cydfwriadu, cyfradu
Cabala, kab'â.lâ *n*, y traddodiadau Iuddewig
Cabalist, kab'â.list *n*, rhinddysgawdwr
Cabalistical, kab.â.lis'tĭ.cal *a*, traddodiadol, dirgel, cyfrinachol
Caballine, kab'a.lĭn *n*, math o aloes garw
Cabaret, kab'â.rē *n*, tafarndy, gwindy
Cabbage, kab'äj *n*, bresychen, bresych cawl: *vt*, darnladrata
Cabin, kab'in *n*, caban, cell, cuddigl, lluest, twlc. Cabin-boy, morlanc
Cabinet, kab'ĭ.net *n*, cloergell, amguddgist, tlysgist; cyfrin-gynghor
Cabinetmaker, kab'ĭ.net.mā.kûr *n*, cist-anwr
Cable, kā'bl *n*, rhaff angor
Cabriolet, kab.rĭ.ō.lē' *n*, math o gerbyd
Cachectical, kâ.kek'tĭ.kal *a*, anniwygiol
Cachexy, kâ.kek'sĭ *n*, anniwyg; drwg ansawdd corff [iniad uchel
Cachination, kak.ĭ.nā'shun *n*, chwerth-
Cackerel, kak'ur.el *n*, math o bysgodyn
Cackle, kak'l *vi*, clwcian, crecian
Cacochymy, kak'ō.kim.ĭ *n*, drwg ansawdd y gwaed [drwg, cythrau
Cacodæmon, kak.ō.dĭ'mun *n*, ysbry
Cacography, kâ.kog'râ.fĭ *n*, ysgrifwaith
Cacophony, kâ.kof'ō.nĭ *n*, drygsain [drw
Cadaver, kâ.dā'vûr *n*, celan, c
Cadaverous, kâ.dav'ur.us *a*,

Cade, käd *n*, llestryn, barilan: *vt*, llawfaethu: *a*, tyner, dof, gwâr. Cadelamb, oen llawfaeth. Cade of herrings, mwys o benweig
Cadence, kä'dens *n*, disgynsain
Cadene, kâ.dîn' *n*, llawrlen Dyrcaidd
Cadent, kä'dent *a*, arostyngiad, gostyngol
Cadet, kâ.det' *n*, cadlanc
Cadge, kaj *vt*, cludo, dwyn baich; llwytho
Cadger, kaj'ûr *n*, edwicwr, adwerthydd
Cadi, kä'dî *n*, pen swyddog Tyrcaidd
Cadillack, kâ.dil'ak *n*, math o ellaig
Caducity, kâ.dü'si.tî *n*, breuder, gwendid [y Persiaid
Caftan, kaf'tan *n*, math o wisg ym mysg
Cag, kag *n*, barilan, llestryn
Cage, käj *n*, cawell; adardy; gwialgell
Caisson, kä'son *n*, cist o bylor neu belau rhyfel [caethwas, adyn
Caitiff, kä'tif *n*, dyhiryn, diffeithiwr;
Cajole, kâ.jöl' *vt*, twyllo; gwenieithio; hudo; twyllfoddio
Cake, käk *n*, teisen, afrlladen, chwiogen: *v*, teisenu, torthi; glynu yng nghyd
Calabash, kal'â.bash *n*, math o gicaion
Calamanco, kal.â.mang'kö *n*, math o wlanwe
Calamary, kal'â.mur.î *n*, morgyllell
Calamine, kal'â.min *n*, mwn afryttel neu sinc
Calamint, kal'â.mint *n*, mintys y gath
Calamitous, kâ.lam'î.tus *a*, adfydus, trallodus, blin, truenus, trychinebus
Calamity, kâ.lam'î.tî *n*, adfyd, blinfyd, helbul, trallod, trueni, drygfyd, trychineb, cystudd [beraroglaidd
Calamus, kal'â.mus *n*, math o gorsen
Calander, kal'an.dur *n*, pryf yr yd
Calash, kâ.lash' *n*, cerbyd agored; math o benwisg [calchog
Calcareous, kal.kê'r'î.us *a*, calchaidd,
Calces, kal'sîz *np*.—Calx
Calcination, kal.sî.nä'shun *n*, calchlosgiad [losgi
Calcine, kal.sîn' *vt*, calchlosgi, gwyn-
Calcinatory, kal.sin'â.tur.î *n*, calchlosglestr, tawddlestr [gythriaeth
Calcography, kal.kog'râ.fî *n*, calchys-
Calculate, kal'kü.lät *v*, cyfrif, bwrw cyfrif; olrhain; addasu, cymmesuro
Calculation, kal.kü.lä'shun *n*, cyfrifiad, cyfrif, amcan, amcaniad
Calculose, kal.kü.lös', Calculous, kal'kü.lus *a*, graianog, caregog
Calculus, kal'kü.lus (calculi, kal'kü.lî) *n*, y gareg yn y bledren; dull o gyfrif
Caldron, kâl'drun *n*, pair, callawr

Caledonian, kal.î.dö'nî.an *n*, Ysgotyn: *a*, Ysgotaidd [iad, poethiad
Calefaction, kal.î.fak'shun *n*, gwresog-
Calefactory, kal.î.fak'tur.î *a*, gwresog, poethiannol [gwresogi
Calefy, kal'î.fî *v*, twymo, poethi,
Calendar, kal'en.dûr *n*, dyddlyfr, dyddiadur: *vt*, cymmeryd cyfrif, coffäu
Calender, kal'en.dûr *n*, llathrwasg llieiniau: *vt*, llathru, llyfnwasgu, twymwasgu
Calends, kal'endz *n*, calan-ddyddiau
Calenture, kal'en.tshü'r *n*, twymyn boeth, morgryd [croth esgair. In calf, cyflo
Calf, käf (*p* calves) *n*, llo; croth y goes,
Calibre, kal'î.bûr *n*, mesur ceuedd gwn
Calico, kal'î.kö *n*, cotymwe [poeth
Calid, kal'id *a*, tanllyd, tanbaid, twym,
Calidity, kâ.lid'î.tî *n*, poethder
Caligation, kal.î.gä'shun *n*, tywyllni, caddug [og, anamlwg
Caliginous, kâ.lij'î.nus *a*, tywyll, niwl-
Caligraphy, kâ.lig'râ.fî *n*, ysgrifeniad teg, llaw deg [metiaid
Caliph, kä'lif *n*, archoffeiriad y Maho-
Caliver, kal'î.vûr *n*, llawddryll
Calix, kal'iks *n*, cwpan [pygedig
Calk, kôk *vt*, cau agenau llong â charth
Call, kôl *n*, galwad; gofyniad; gwahoddiad: *v*, galw; gwysio; enwi. To call often, gelwain, mynych alw. To call to mind, cofio, adgofio. Calling, galwad, celfyddyd, crefft
Callet, kal'et *n*, cyffoden, diffeithwraig
Callid, kal'id *a*, cyfrwys; ystrywgar
Callidity, ka.lid'î.tî *n*, cyfrwysdra
Callipers, kal'î.pûrz *n*, math o gwmpas neu gwmpawd coesgam
Callosity, ka.los'î tî *n*, caledwch, chwydd caled; annheimladrwydd [caled
Callous, kal'us *a*, croendew; dideimlad,
Callow, kal'ö *a*, diblu, noeth, croenllwm
Calm, kâm *vt*, tawelu, gostegu; dyhuddo: *n*, tawelwch, tegwch, hindda: *a*, dystaw, tawel, llonydd, digyffro, araf
Calmness, kâm'nes *n*, tawelwch; llar-
Calomel, kal'ö.mel *n*, darpariad o arian [byw
Caloric, kâ.lor'ik *n*, defnydd gwres, gwres [twymynol, gwresogol
Calorific, kal.ö.rif'ik *a*, poethiannol,
Calotte, kâ.lot' *n*, math o gwpan; ceudwll crwn
Caltrop, kal'trop *n*, math o ysgall; offeryn rhyfel [camgyhuddo
Calumniate, kâ.lum'nî.ät *vt*, enllibio,
Calumniator, kâ.lum'nî.ä.tûr *n*, athrodwr, enllibiwr, absenwr

Calumny, kal'um.ni *n*, anair, enllib, cabl, athrod, drwg absen
Calve, kâv *vi*, dyfod â llo, bwrw llo
Calves, kâvz *np.*—Calf
Calvinism, kal'vin.izm *n*, Calfiniaeth
Calvinistic, kal.vi.nis'tik *a*, Calfinaidd
Calx, kalks (*p* calces) *n*, calch
Calycle, kal'i.kl *n*, blagurvn, bywullyn
Calyks, kal'iks *n*, deilwal blodeuyn
Cambering, kam'bur.ing *a*. bwaog, mydog [gyfnewidydd
Cambist, kam'bist *n*. cyfnewidydd, arian
Cambrian, kam'bri.an *n*, Cymro: *a*, Cymraeg, Cymreig, Cymreigaidd, perthynol i Gymru
Cambric, käm'brik *n*, sindal, meinlliain
Came, käm *pt.*—Come
Camel, kam'el *n*, cammarch, cawrfarch
Cameleopard, kam'el.ep.ûrd *n*, cawrlewpard, camel-lewpard
Camelot, kam'i.lot *n*, math o gymmysgwe
Cameo, kam'yō *n*, math o onyes; arlun o un lliw
Camera obscura, kam'ur.â ob.skü'r'â *n*. ystafell dywell; math o beiriant tremawl
Camerate, kam'ur.ät *vt*, bwäu, mydu
Cameration, kam.u.räʼshun *n*, mydiad, bwäd [plygein-gyrch
Camisado, kam.i.sü'dö *n*, nosruthr;
Camlet, kam'let *n*, math o ddefnydd gwlanaidd [ysmwt
Camous, kä'mus *a*, trwynlydan, trwyn-
Camp, kamp *n*, gwersyll, gwersyllfa
Campaign, kam.pän' *n*, gwastattir; rhyfel dymmor
Campaigner, kam.pä'nûr *n*, hen filwr
Campanel, cam'pâ.nel *n*, clych y perthi
Campestral, kam.pes'tral *a*, maesaidd;
Camphor, kam'für *n*, camphyr [gwyllt
Camphorate, kam'fur.ät *a*, mysgedd â champhyr
Campion, kam'pi.un *n*, rhos, campan, llysiau yr ychain
Can, kan (*pt* could) *vt*, gallaf, gelli, gall, &c., medraf, medri, medr, &c., dichon: *n*, piser, cwpan
Canakin, kan'â.kin *n*, cwpan, diodlestr, piser [y bobl
Canaille, kâ.nâ'il *n*, gwerinos, gwehilion
Canal, ka.nal' dyfrffos, dyfrglawdd
Canaliculated, kan.â.lik'ü.lä.ted *a*, ffosaidd
Canary, kâ.nê'r'i *n*, math o ddawns: *vi*, dawnsio, campio, rhonta. Canary-bird, y melynog mwyn. Canary-grass, glaswellt y cwn. Canary-wine, gwin [illegible]
Cancel, kan'sel *vt*, dileu, dirymu, diddymu [diddymiad
Cancellation, kan.se.lä'shun *n*, dilead,
Cancellated, kan'sel.ä.ted *a*, groes-yngnghroes [cranc
Cancer, kan'sûr *n*. dafaden wyllt, cancr,
Cancerate, kan'sur.ät *vi*. cancru, crancu
Cancerous, kan'sur.us *a*, cancraidd
Cancrine, kang'krin *a*, morgranciaidd
Candent, kan'dent *a*, poeth, tanbaid, llachar [hynaws
Candid, kan'did *a*, teg, gonest, didwyll,
Candidate, kan'di.dät *n*, ymgeisiwr; swydderlynwr, swyddgeisiwr
Candify, kan'di.fî *vt*, cànu, gwynu
Candle, kan'dl *n*, canwyll
Candleberry-tree, kan'dl.ber.i.trî *a*, math o helyg per [canwyllau
Candlemas, kan'dl.mas *n*, gwyl Fair y
Candlestick, kan'dl.stik *n*, canwyllbren, canwyllyr, canwyllarn [rwydd
Candour, kan'dûr *n*, tegwch, rhywiog-
Candy, kan'dî *v*. crawanu â siwgr
Cane, kän *n*. calaf, corsen, corsffon: *vt*, ffonodio, ffonio. Cane-reed, cawnen, corsen [blawr
Canescent, kâ.nes'ent *a*; llwyd, henaidd,
Canicular, kâ.nik'ü.lûr *a*, perthynol i seren y ci; poeth. Canicular days, dyddiau'r cŵn
Canine, kâ.nîn' *a*, ciaidd, cystogaidd. Canine tooth, ysgythrddant. Canine madness, y gynddaredd
Canister, kan'is.tûr *n*, blychyn, blwch te
Canker, kang'kûr *n*, cancr, rhwd, rhydni. ysiad: *v*, rhydu, cancro, ysu. Canker-worm, pryf y rhwd
Cannel, kan'el *n*, pibell baril. Cannelbone, corn breuant, corn gwddf. Cannel-coal, math o lo [breuad
Cannibal, can'i.bal *n*, dynfwytäwr,
Cannon, kan'un *n*, magnel. cyflegr. Cannon-ball, pelen magnel
Cannonade, kan.un.äd' *n*, magneliad: *vt*, magnelu, cyflegru [cyflegrwr
Cannoneer, kan.un.î'r' *n*, magnelwr,
Canny, kan'î *a*, call, cyfrwys
Canoe, kâ.nû' *n*, ceubal, cwrwgl, cwch
Canon, kan'un *n*, canon, rheol, deddf; math o argraff-lythyren
Canonical, kâ.non'i.kal *a*, canonaidd, awdurdodedig, rheolaidd
Canonicals, kâ.non'i.kalz *a*, y gwisgoedd offeiriadol
Canonist, kan'un.ist *n*, cyfreithiwr eglwysig; canonwr [iad
Canonization, kan.un.i.zä'shun *n*, [illegible]

Canonize, kan'un.îz *vt*, seintio, santioli
Canonry, kan'un.rî *n*, canoniaeth
Canopy, kan'ō.pî *n*, gortho, mwdlen, gorchuddlen: *vt*. gwrthoi, mwdlenu
Canorous, kâ.nō'r'us *a*, llafar, soniarus, cerddgar
Cant, kant *n*, truthiaith, iaith ffugiol; iaith ddisylwedd; rhagrith: *vt*.ffregodi, truthio, gwagsynio; rhagrithio
Cantata, kan.tä'tâ *n*, adroddgan
Cantation, kan.tä'shun *n*, caniad, cynghaniad
Canteen, kan.tîn' *n*, gwirodlestr milwr; tafarndy milwraidd
Canter, kan'tûr *vi*, gogarlamu: *n*, rhygyngiad; rhagrithiwr
Cantharides, kan.thar'î.dîz *np*, cylion Paradwys, cylion Yspaen
Canthus, kan'thus *n*, cil y llygad
Canticle, kan'tî.cl *n*, canig, cân, caniad, cathl; Cân Solomon [dryll, rhan
Cantle, kan'tl *vt*, darnio, dryllio: *n*, darn,
Cantlet, kant'let *n*, darn, dryll, talp
Canto, kan'tō *n*, cân, dosbarth o gân
Canton, kan'tun *n*, rhandir, talaeth, ardal, tiriogaeth; dinas yn China
Canton, kan'tun. Cantonize, kan'tun.îz *vt*, rhanu, dosbarthu [tiriogaeth
Cantonment, kan'tun.ment *n*, rhandir,
Cantred, kan'tred *n*, cantref, cwmmwd
Canvas, Canvass, kan'vas *n*, sachliain, brasliain, cywarchlen [ceisio
Canvass, kan'vas *vt*, holi, chwilio; gofyn,
Cany, kä'nî *a*, corsenog [fer, canig
Canzonet, kan'zō.net *n*, erddygan, cân
Caoutchouc, kw̄'tshw̄k *n*, math o lud ystwyth, *India rubber*
Cap, kap *n*, cap, capan, heulrod, cwflen: *vt*, capio. Cap-a-pie, o'r pen i'r traed
Capability, kä.pâ.bil'î.tî *n*, gallu, gallu-ogrwydd, cymhwysder
Capable, kä'pâ.bl *a*, galluog, cyfaddas, digonol [cynnwysfawr
Capacious, kâ.pä'shus *a*, helaeth, eang.
Capaciousness, kâ.pä'shus.nes *n*, helaethrwydd [cyfaddasu
Capacitate, kâ.pas'î.tät *vt*, galluogi.
Capacity, kâ.päs'î.tî *n*, medr; gallu, cymhwysder; sefyllfa, cyflwr
Caparison, kâ.par'î.sun *n*, seirch; addurnwisg march: *vt*, addurno, trwsiadu
Caparisoned, kâ.par'î.sund *a*, mewn seirch, llurigog, seirchiog
Cape, käp *n*, penrhyn, penarth, pentir
Caper, kä'pûr *n*, llamsach, crychlamaid: *vi*, rhonta, crychneidio, crychlamu
Capias, kä'pî.as *n*, dienwys [forwyn
Capillaire, kap.i.lê'r' *n*, sew o wallt y
Capillament, kâ.pil'â.ment *n*, gwreiddiach; briger
Capillary, käp'îl.ur.î *n*, mân, gwalltaidd, brigeraidd. Capillary veins, mân wythïenau
Capital, kap'î.tal *a*, prif, penaf, arbenig: *n*, argyffre; arian treigl; penglwm, penyn, heiliog. Capital punishment, prifgosp, dienyddiad [penau
Capitation, kap.î.tä'shun *n*, treth y
Capitol, kap'î.tol *n*, cabidwl, cabidyldy
Capitular, kâ.pit'ü.lûr *n*, corff o ddeddfau
Capitulate, kâ.pit'ü.lät *vi*, ymroddi ar ammodau [roddiad ar ammodau
Capitulation, kâ.pit.ü.lä'shun *n*, ym-
Capon, kä'pn *n*. ceiliog dysbaidd, capwllt
Capouch, kâ.pw̄tsh' *n*, cwcwll, cwfl
Caprice, kâ.prîs' *n*, chwidredd, mympwy, gwammaldyb
Capricious, kâ.prish'us *a*, gwammal, anwadal, penchwiban, chwidr
Capricorn, kap'rî.kôrn *n*, arwydd yr Afr
Caprifole, kä'prî.föl *n*, gwyddfid
Capriole, kä'prî.öl *n*, gafrlam, carlam
Capstan, kap'stan *n*, dirwynlath llong
Capsular, kap'sü.lûr *a*, ceuaidd, cistanaidd [edig: *vt*, can
Capsulate, kap'sü.lät *a*, mewn cist, cau-
Capsule, kap'sül *n*, hadlestr, cibyn
Captain, kap'tän *n*, cadben, blaenor
Captaincy, kap'tän.sî, Captainship, kap'tän.ship *n*, cadbeniaeth
Caption, kap'shun *n*, daliad, gafaeliad
Captious, kap'shus *a*, ymrafaelgar, ceccrus, croes [denu
Captivate, kap'tî.vät *vt*, caethiwo; hudo,
Captive, kap'tiv *n*, caethglud, carchoror: *a*, caeth [caethiwed
Captivity, kap'tiv'î.tî *n*, caethgludiad,
Captor, kap'tûr *n*, ysgyfaelwr, caethgludwr [cymmeryd, dal
Capture, kap'tshûr *n*, ysglyfiad: *vt*,
Capuchin, kap.ü.shîn' *n*, cycyllfrawd; math o fantell; math o golomen
Car, kâr *n*, car, cerbyd; certwyn, men
Carac, kar'ak *n*, math o lwythlong Yspaenaidd
Carat, kar'at *n*, pwys o bedwar gronyn
Caravan, kar.â.van' *n*, mintai o fasnachwyr; men döedig
Caravansary, kar.â.van'sur.î *n*, lletty
[illegible] Dwyrain
n, y garddwy
Carabine, kar'â.bîn *n*,

Carbineer, kar.bĭ.nĭ'r' *n*, marchfilwr ysgafn; milwr byrddryll
Carbon, kâr'bun *n*, golosg, ulyf, ulwyn, prif elfen yr adamant; coed llosgedig
Carbonade, kâr'bō.nād *vt*, rhostio cig yn ddarnau ar farwor
Carbonic, kar.bon'ik *a*, ulyfig. Carbonic acid gas, nwy sur ulyfig, tagnwy
Carboy, kâr'bŏĭ *n*, costrel fawr mewn gwaith gwiail
Carbuncle, kâr'bung.kl *n*, carbwncl; llynoryn dugoch [gleiniol
Carcanet, kâr'kâ.net *n*, gwddfgylch
Carcase, kâr'kās, Carcass, kâr'kas *n*. celain, celan, abwy, ysgerbwd, corff marw, abod, buria, ysgrŵd
Card, kârd *n*, cerdyn: *v*, cardio, cribo gwlân; chwareu cardiau [Paradwys
Cardamoma, kâr'dâ.mumz *np*, grawn
Cardiac, kâr'dĭ.ak *a*, cryfhaol, adfywiol
Cardinal, kâr'dĭ.nal *a*, prif, arbenig: *n*, penadur cochl; cochl benyw. Cardinal points, gogledd, deheu, dwyrain, gorllewin. Cardinal signs, arwyddion y sidydd.—Zodiac
Care, kê'r *n*, gofal, pryder, ystigrwydd: *vi*, dawr, gofalu, gwylio, prydero; maelio
Careen, kâ.rĭn' *v*, diddosi llong, cyweirio
Career, kâ.rĭ'r' *n*, gyrfa, rhedfa, helynt, hynt, rhediad; hedfa aderyn
Careful, kê'r'fŵl *a*, gofalus, gwyliadwrus, carcus [care
Carefulness, kê'r'fŵl.nes *n*, gofal, pryder,
Careless, kê'r'les *a*, diofal, esgeulus
Carelessness, kê'r'les.nes *n*, diofalwch, esgeulusdra [dodi
Caress, kâ.res' *vt*, anwesu, llochi, mal-
Caret, cē'r'et *n*, gwallnod, diffygnod (A)
Cargo, kâr'gō *n*, llwyth llong, llongllwyth [digriflun
Caricature, kar.ĭ.kâ.tū'r' *n*, anferthlun,
Caries, kê'r'ĭ.iz, Cariosity, kê'r.ĭ.os'ĭ.ti *n*, pydrni esgyrn
Carious, kê'r'ĭ.us *a*, pwdr, ysedig
Cark, kârk *vi*, gofalu, rhyofalu, pryderu
Carlcat, kârl'kat *n*, gwrcath, cath wryw
Carle, kârl *n*, cerlyn, bawddyn, crinwas
Carman, kâr'man *n*, certwynwr, certiwr, gyrwr [brawd o urdd Carmel
Carmelite, kâr'mel.īt *n*, carmeliad,
Carminative, kâr.min'â.tiv *n*, meddyginiaeth i chwalu gwynt: *a*, gwynntyrol
Carmine, kâr.mīn' *n*, sylwedd mwnawl o liw golengoch
Carnage, kar'nĭj *n*, galanasdra, lladdfa
Carnal, kâr'nal *n*, cnawdol; anianol
Carnality, kâr.nal'ĭ.tĭ *n*, cnawdolrwydd
Carnation, kâr.nā'shun *n*, blodeuyn teg cigliw
Carnelion, kâr.nĭ'lĭ.un *n*, math o agat, cigfaen [cnodiog, ciglyd
Carneous, kâr'nĭ.us, Carnous, kâr'nus *a*,
Carnify, kâr'nĭ.fī *vi*, tewychu, brasäu, pwyntio [wyl
Carnival, kâr'nĭ.val *n*, gloddestwyl, cig-
Carnivorous, kar.niv'ō.rus *a*, cigysol, ciglwnc, cigreibus, rheibus
Carnosity, kâr.nos'ĭ.tĭ *n*, cnodigrwydd
Caroche, kâ.rōsh' *n*, pleser gerbyd
Carol, kar'ul *n*, mawlgerdd nadolig: *v*, canu; moli, canmol; mawrygu
Carousal, kâ.rûŵ'zal *n*, gloddest, cyfeddach, wttres
Carouse, kâ.rûŵz' *vi*, gloddesta, wttresa
Carp, kârp *n*, llynbysg: *v*, cnoi, senu, pigo beiau, beio, ceeru
Carpenter, kâr'pen.tûr *n*, saer, saer coed
Carpentry, kâr'pen.trĭ *n*, saernïaeth, saerwaith, gwaith saer coed
Carpet, kâr'pet *n*, llawrlen; bwrddlen. To bring a thing upon the carpet, dwyn peth dan sylw
Carriage, kar'ăj *n*, clud, cludai, cerbyd; cludiad; ymddygiad, ymarweddiad
Carrier, kar'ĭ.ûr *n*, cariwr, cludydd, arweddodwr, cyweiniwr
Carrion, kar'ĭ.un *n*, burgyn, llurgyn, celain, celan, buria, abwy [byr
Carronade, kar.un.ād' *n*, cyflegr haiarn
Carrot, kar'ut *n*, moronen: *p*, moron, moron cochion. Wild carrots, llysiau y meddyglyn [moronliw
Carroty, kar'ut.ĭ *n*, coch, pengoch,
Carry, kar'ĭ *v*, cario, arwedd, cywain; ymddwyn. To carry the day, ennill y dydd. To carry away a mast, colli hwylbren. To carry through, cwblhau
Cart, kârt *n*, men, certyn, trol, car. Dray-cart, car llusg. Cart-wright, mensaer, saer meni
Carteblanche, kârt.blônsh' *n*, papyr gwyn i'w lenwi; trwydded
Cartel, kâr'tel *n*, cytundeb i newid carcharorion rhyfel
Cartilage, kâr'tĭ.läj *n*, madruddyn
Cartilaginous, kâr.tĭ.laj'ĭ.nus *a*, madruddog [papyr
Cartoon, kâr.tŵn' *n*, bras gynllun ar
Cartouch, kâr.tŵsh' *n*, cod i gadw pelenau
Cartridge, kârt'rij *n*, papyraid o bylor; ergydrol. Cartridge-box, cod i gadw ergydrolian
Caruncle, kar'ung.kl *n*, difyn o [illegible]

Carve, kârv *vt*, cerfio; ysgythyru, naddu; tori bwyd
Case, käs *n*, cyflwr, ansawdd, helynt; amwisg, gorchudd; mater, peth; achos, treigl: *vt*, gorchuddio, gweinio, amwisgo. A hard case, cyflwr caled. In case, os, pe. Book-case, llyfrgist. Nominative case, achos enwedigol. Put the case, gadëwch, caniatëwch
Caseharden, käs'hâr.dn *vt*, durgaledu, durfingo
Caseknife, käs'nïf *n*, cyllell fawr
Casemate, käs'mät *n*, gwaith bwaog
Casement, käs'ment *n*, rhwyll; colofngap [rhyfel, cod belau
Caseshot, käs'shot *n*, sypyn o fân belau
Cash, kash *n*, arian parod, mwnai
Cashew, kâ.shẃ' *n*, math o bren cnau
Cashier, kâ.shï'r' *n*, arianwas: *vt*, di-
Cask, kask *n*, baril, barilan [swyddo
Casket, kas'ket *n*, cistan, prenfol, blwch, golwrch, gemflwch
Casque, kask *n*, helm, penffestin
Cass, kas, Cassate, ka.sät' *vt*, dilëu, dirymu, diddymu [iad
Cassation, ka.sä'shun *n*, dilead, dirym-
Cassia, kash'â *n*, rhisgl per
Cassidony, kas'i.dun.i *n*, math o flodeuyn; maen myrierid
Cassock, kas'uk *n*, crysbais offeiriad; hugan [o'r India
Cassowary, kas'ö.wê'r.i *n*, aderyn mawr
Cast, kast (*pt* & *pp* cast) *vt*, bwrw, lluchio, ergydio; toddi, bathu, tawddlunio; trefnu; cyfrifo; collfarnu: *n*, tafliad, ergyd; prawf, prawen; cynnyg; gwawr, gwedd; bath. To cast abroad, gwasgaru. To cast down, gostwng, iselu. To cast up, cyfrif. Casting-voice, terfynlais. Casting-net, rhwyd fwrw. A cast in the eye, traws yn y llygad
Castanet, kas.tâ.net' *n*, dwylawrugl dawnswyr [collddyn
Castaway, kast'â.wä *n*, un gwrthodedig.
Caste, kast *n*, llwyth; gradd
Castellan, kas'tel.an *n*, ceidwad castell
Castellany, kas'tel.an.i *n*, rhandir castell
Castellated, kas'tel.ä.ted *a*, castellog
Castellet, kas'tel.et *n*, castell, castellan
Castigate, kas'tï.gät *vt*, ceryddu; cystwyo, curo [aeth, cystwyad
Castigation, kas.tï.gä'shun *n*, cospedig-
Castle, kas'l *n*, castell, twr, amddiffynfa
Castling, kast'ling *n*, erthyl, peth an- [llostly-
nhymmig
Castor, kas'tûr *n*, yr afanc, ffranc

Castrametation, kas.trâ.mï.tä'shun *n*, gwersylliaeth [anafu
Castrate, kas'trät *vt*, dysbaddu; cyweirio;
Castration, kas.trä'shun *n*, dysbaddiad
Castrel, kas'trel *n*, y cudyll coch, cudyll, ceinlly goch [gwyddol
Casual, kazh'ü.al *a*, damweiniol, dy-
Casualty, kazh'ü.al.tï *n*, damwain, dygwyddiad [mheuon cydwybod
Casuist, kazh'ü.ist *n*, dattodwr am-
Casuistry, kazh'ü.is.trï *n*, beirniadaeth achosion cydwybod
Cat, kat *n*, cath. To turn cat in the pan, chwareu'r ffon ddwybig. Cat-o'-nine-tails, math o fflangell
Cata-, Cat- *px*, i lawr; gwrth-, erbyn
Catabaptist, kat.â.bap'tist *n*, gwrthwynebwr bedydd [rhy bell o air
Catachresis, kat.â.krï'sis *n*, arferiad
Catachrestical, kat.â.kres'tï.kal *a*, rhy bell, treisiol [gorlif
Cataclysm, kat'â.klizm *n*, llif, dylif,
Catacombs, kat'â.kömz *n*, claddgelloedd, claddogofëydd
Catalepsy, kat'â.lep.si *n*, pang-glefyd
Catalogue, kat'â.log *n*, rhestr, cofrestr, llechres, rhifres [bryntni, bryntwas
Catamite, kat'â.mït *n*, llanc at drin
Cataphract, kat'â.frakt *n*, marchogwr llawn arfog [meddalai
Cataplasm, kat'â.plazm *n*, sugaethan,
Catapulta, kat.â.pul'tâ *n*, tafliberiant
Cataract, kat.â.rakt *n*, rhaiadr; sech bilen ar y llygad [mwyth
Catarrh, kä.târ' *n*, pen ddyferwst, gor-
Catarrhal, kâ.tar'al, Catarrhous, kâ.tar'us *a*, gormwythig
Catastrophe, kâ.tas'trö.fï *n*, gwrthdro; troad a diweddiad; drwg ddiwedd; damwain, anhap
Catcal, kat'kôl *n*, math o chwibanogl
Catch, katsh (caught) *vt*, dal, gafaelu, ymaflyd yn, cipio, cymmeryd; boddhau: *n*, bach, clicied; dalfa, ysglyf; difyrgan. Catch word, dangosair. A catching disease, haint lynol
Catchfly, katsh'flï *n*, glydlys Bladder catchfly, llysiau poer [ceisiad
Catchpoll, katsh'pöl *n*, ceisbwl, rhingyll,
Catchup, katsh'up *n*, math o gyffaith [ig
Catechetical, kat.ï.ket'ï.kal *a*, egwyddor-
Catechism, kat'ï.kizm *n*, holwyddoreg, egwyddorlith, holiadlith [gwyddorwr
Catechist, kat'ï.kist *n*, egwyddorwr, [kat'ï.kïz *vt*, egwyddori; holi
kat.ï.kü'men *n*, dysgybl

Categorical, kat.î.gor'î.kal *a*, pendant, penodol, eglur [ddrychau
Category, kat'î.gur.î *n*, trefn meddyl-
Catenarian, kat.î.nê'r'î.an *a*, cadwynaidd [cyfrwymiad
Catenation, kat.î.nā'shun *n*, cadwyniad,
Cater, kā'tûr *v*, darparu neu brynu lluniaeth, arlwyo [pryf cadachog
Caterpillar, kat'ûr.pil.ûr *n*, llindys, y
Caterwaul, kat'ûr.wôl *vi*, cathderica
Cates, kāts *np*, danteithion, ancwynion
Catgut, kat'gut *n*, tant telyn, tannau crwth [iadol
Cathartic, kâ.thâr'tik *a*, rhyddhaol, carth-
Cathedral, kâ.thî'dral *n*, eglwys gadeiriol: *a*, esgobawl, henaidd, hybarch
Catholic, kath'ô.lik *a*, cyffredinol, catholig [inedd
Catholicism, kâ.thol'î.sizm *n*, cyffred-
Catholicon, kâ.thol'î.kun *n*, meddyginiaeth holliachaol [dwddf
Catkins, kat'kinz *n*, cenawon cyll, coed-
Catling, kat'ling *n*, cyllell llawfeddyg
Cattle, kat'l *np*, anifeiliaid, gwartheg, da byw
Caudebek, kō'dî.bek *n*, math o het ysgafn
Caudle, kô'dl *n*, llymeidfwyd; sucan
Cauf, kôf *n*, cistan dyllog at bysgod
Caught, kôt *pt & pp.*—Catch
Cauk, kôk *n*, math o wydrfaen garw
Caul, kôl *n*, gweren fol; rhwyden
Cauliflower, kol'î.flûw̄.ûr *n*, blodfresych
Causal, kô'zal *a*, achosol, achlysurol
Causation, kō.zā'shun *n*, achosiad
Cause, kôz *n*, achos, ethryb, achlysur; cynghaws, hawl, dadl: *vt*, peri, achosi, effeithio, achlysuro
Causeless, kôz'les *a*, diachos; dechreuol
Causeway, kôz'wā, Causey, kô'zî *n*, sarn, llwybr troed [poethnaws
Caustic, kôs'tik *a*, osgol, difaol: *n*, eli
Cautelous, kô'tel.us *a*, pwyllog, gochelgar, cyfrwys
Cauterize, kô'tur.īz *vt*, serio; llosgysu
Cautery, kô'tur.i *n*, haiarn poeth; seriad
Caution, kô'shun *n*, pryder, pwyll, gochel-iad; rhybudd: *vt*, rhybuddio, rhagrybuddio
Cautious, kô'shus *a*, gochelgar, pwyllog, gofalus [garwch, pwyll
Cautiousness, kô'shus.nes *n*, gochel-
Cavalcade, kav.al.kād' *n*, gosgorddiad; marchogdaith [marchfilwr
Cavalier, kav.â.lî'r' *n*, marchogwr,
Cavalierly, kav.â.lî'r'lî *a*, yn uchelfalch
Cavalry, kav'al.rî *np*, marchoglu, gwŷr meirch, marchfilwyr
Cavation, kâ.vā'shun *n*, daiargafniad
Cave, kāv *n*, ogof, gogof, ceudwll, ffau, cell
Caveat, kā'vî.at *n*, rhybudd, gwaharddiad
Cavern, kav'ûrn *n*, ceudwll, ogof, llechfa
Cavernous, kav'ûr.nus *a*, ogofawg, tyllog
Cavesson, kav'es.un *n*, trwyngaw march
Caviare, kav.yê'r' *n*, cyffaith o rawn pysg
Cavil, kav'il *n*, coeg wrthddadl, trawsddadl: *vi*, ymgecru, ymeirio
Cavity, kav'î.tî *n*, ceudod, ceudwll, ogof
Caw, kô *vi*, crawcian, creu, crefu
Cawl, kôl *n*, penre, penrwym, rhwyden
Cease, sîs *v*, peidio, gadael, gorphwys, ymattal [phwys, didawl
Ceaseless, sîs'les *a*, dibaid, didor, dior-
Cecity, sî'sî.tî *n*, dellni, dallineb
Cedar, sî'dûr *n*, cedrwydden, pren cedr
Cede, sîd *vt*, ymroi, rhoi i fyny, trosi
Cedrine, sî'drin *a*, cedraidd, o gedr
Ceil, sîl *vt*, cronglwydo, nenfydu, mydu
Ceiling, sîl'ing *n*, mwd, nenfwd; mydiad; cronglwyd
Celandine, sel'an.dîn *n*, llysiau'r clefyd melyn; llysiau'r llygaid
Celature, sî'lâ.tshü'r *n*, cerfiaeth
Celebrate, sel'î.brāt *vt*, dadgan; dathlu; cadw gwyl; gweini. Celebrated men, gwŷr enwog, enwogion
Celebration, sel.î.brā'shun *n*, cadwad gwyl; canmoliad [edig, hyglod
Celebrious, sî.lî'brî.us *a*, enwog, nod-
Celebrity, sî.leb'rî.tî *n*, enwogrwydd, clodforedd; gwr enwog [dra, brys
Celerity, sî.ler'î.tî *n*, buander, cyflym-
Celery, sel'ur.î *n*, bwydlysiau. Wild celery, helogan
Celestial, sî.les'tshal *a*, nefol, nefolaidd
Celibacy, sel'î.bâ.sî *n*, gweddwdod, unigrwydd, anwyddïaeth, anweddogaeth
Cell, sel *n*, cuddigl, cell, celfa, llechfa
Cellar, sel'ûr *n*, diodgell, trull
Cellarist, sel'ur.ist *n*, trulliad, diodwas
Cellular, sel'ü.lûr *a*, cellog, ceuol
Celsitude, sel'sî.tüd *n*, uchder, uchelder
Celtic, sel'tik, kel'tik *a*, Celtaidd
Cement, sem'ent *n*, cymmrwd, syth, glud
Cement, sî.ment' *vt*, cymmrydu, cydludio, cydio [went, claddle, corfflan
Cemetery, sem'î.tur.î *n*, beddrod, mynCenatory, sî'nâ tur.î *a*, swperaidd
Cenobitic, sî.nō.bit'ik *a*, cydweithasol
Cenotaph, sen'ō.taf *n*, urddwyddfa, coegfeddrod
Cense, sens *n*, perarogl: *vt*, perarogli
Censer, sen'sûr *n*, padell dân

Censor, sen'sûr *n*, beirniad; hyfeiwr
Censorious, sen.sō'r'î.us *a*, hyfarn, enllibus, goganus, hyfai, cyhuddgar
Censoriousness, sen.sō'r'î.us.nes *n*, cyhuddgarwch [beius
Censurable, sen'shü.râ.bl *a*, ceryddadwy,
Censure, sen'shûr *n*, sen, barn, gogan; cerydd: *vt*, barnu, beio, ceryddu, senu
Census, sen'sus *n*, cyfrifiad y bobl, gweringyfrif, gwerinrif, niferiad
Cent, sent, Centum, sen'tum *n*, cant
Centaur, sen'tôr *n*, anghenfil dychymmygol; y Saethydd [ddaiar
Centaury, sen'tô.rî *n*, arlladlys, bustl y
Centenary, sen'tî.nur.î *n*, cant; cylchwyl ganmlyneddol: *a*, canfedrifol
Centesimal, sen.tes'î.mal *a*, canranol
Centifidous, sen.tif'î.dus *a*, canranol, candryll [og
Centifolious, sen.tî.fō'll.us *a*, candalen-
Centipede, sen'tî.pîd *n*, cantroedyn (math o bryf)
Cento, sen'tō *n*, dryllbryddest
Central, sen'tral *a*, canolbartlhaidd
Centre, sen'tûr *n*, canol, canolbarth, cymmherfedd, perfeddbwnc: *vt*, cymmherfeddu, canolgyfeirio; cydgyfarfod
Centric, sen'trik *a*, canolaidd, canolawg
Centrifugal, sen.trif'ü.gal *a*, canol-ochel
Centripetal, sen.trip'î.tal *a*, canolgyrchol, canolgais
Centumvir, sen'tum.vûr (centumviri, sen.tum.vî'rî) *n*, canwriad
Centuple, sen'tü.pl *a*, canplyg, can cymmaint [yn gannoedd
Centuriate, sen.tü'r'î.ät *vt*, canrifo, rhanu
Centuriator, sen.tü'r'î.ä.tûr *n*, oesfrudiwr, oeshanesydd
Centurion, sen.tü'r'î.un *n*, canwriad
Century, sen'tshü.rî *n*, canrif, can mlynedd; oes
Cephalalgy, sef'al.al.jî *n*, dolur pen
Cephalic, sî.fal'ik *a*, da rhag dolur pen
Cerastes, sî.ras'tîz *n*, sarff gyrnig
Cerate, sî'rät *n*, eli cwyrog, cwyreli
Cere, sî'r *vt*, cwyro, gludio, pygu
Cerebrum, ser'î.brum, *n*, yr ymenydd
Cerecloth, sî'r'kloth, Cerement, sî'r'ment *n*, pigliain, cwyrliain, sugliain
Ceremonial, ser.î.mō'nî.al *n*, llyfr defodau: *a*, defodol [moesgar
Ceremonious, ser.î.mō'nî.us *a*, ffurfiol.
Ceremony, ser'î.mun.î *n*, defod, ffurf; rhwysg, rhodres
Certain, sûr'tän *a*, sicr, diau, dir, diammheu, dilys, gwir; rhyw, rhai. A certain person, rhyw un
Certainty, sûr'tän.tî, Certitude, sûr'tî-tüd *n*, sicrwydd, dir, dilysrwydd, dieurwydd, hysbysrwydd, diammheuaeth
Certificate, sûr.tif'î.kät *n*, ysgrifendyst
Certify, sûr'tî.fî *vt*, hysbysu, ardystio, gwirio [canghell-lys
Certiorari, sûr.shî.ō.rê'r'î *n*, gwŷr o'r
Cerulean, sî.rẃ'lî.an, Ceruleous, sî.rẃ'lî.us *a*, brithlas, nefliw
Cerumen, sî.rẃ'men *n*, cwyr y glust
Ceruse, sî'rẃs *n*, gwynblwm puredig
Cervical, sûr'vî.kal *a*, gyddfol
Cesarian, sî.sê'r'î.an *a*, Cesaraidd. Cesarian operation, crothdoriad
Cess, ses *n*, treth; tasg: *vt*, trethddogni, trethu
Cessation, se.sä'shun *n*, paid, tor, gorphwysiad, seibiant, ymattaliad
Cessible, ses'î.bl *a*, ymollyngadwy
Cession, sesh'un *n*, ymollyngiad, ymroddiad; trosiad
Cessment, ses'ment *n*, treth, trethiad
Cestus, ses'tus *n*, gwregys Gwener
Cesura, sî.zü'r'â *n*, toriad gair neu linell mewn barddoniaeth
Cetaceous, sî.tä'shus *a*, morfilaidd
Chace, tshäs *n*, helfa; gwigfa: *vt*, hela,
Chad, shad *n*, math o bysgodyn [ymlid
Chafe, tshäf *n*, digder, soriant, cynddaredd: *vt*, poeth rwbio; brydio; cyffroi. Chafing-dish, tanddysgl, padellig dân
Chaff, tshaf *n*, us, manus, peiswyn, hedion, mwl
Chaffer, tshaf'ûr *vi*, marchnata, edwica: *n*, marchnatwr, masnachwr [fraith
Chaffinch, tshaf'intsh *n*, gwinc, asgell-
Chaffy, tshaf'î *a*, llawn us, manusog; ysgafn
Chagrin, shâ.grîn' *n*, cythrudd, gofid: *vt*, blino, gofidio, anfoddloni
Chain, tshän *n*, cadwyn, torch, tid, syg, tres: *vt*, cadwyno, tido. Chain-cable, Chain-shot, tidbelen
Chair, tshê'r *n*, cadair; eisteddfa: sedd
Chaise, shäz *n*, cerbydan, taithgerbyd
Chalcedony, kal.sed'ō.nî *n*, math o faen gwerthfawr [gerfiadaeth
Chalcography, kal.kog'râ.fî *n*, pres-
Chaldron, tshôl'drun *n*, callawr; pair; calloraid
Chalice, tshal'is *n*, cwpan y cymmun
Chalk, tshôk *n*, priddgalch, sialc, marm: *vt*, marmu, priddgalchu. Chalk-cutter, codwr marm
Challenge, tshal'enj *n*, baidd, heriad; arddelw; hawl; nam: *vt*, beiddio; herio; arddelwi: llvsan

Chalybeate, kâ.lib'yāt *a*, duraidd, durllyd
Cham, kam *n*, penadur Tartari
Chamade, shâ.mād' *n*, sain tabwrdd i ofyn cyflafaredd
Chamber, tshām'bûr *n*, ystafell, llofft
Chambering, tshām'bur.ing *n*, wttres; trythyllwch [ydd
Chamberlain, tshām'bûr.lān *n*, ystafell-
Chambermaid, tshām'bûr.mād *n*, ystafellyddes [fall newidliw
Chameleon, kâ.mī'lī.un *n*, math o fad-
Chamfer, tsham'fūr *n*, rhigol, rhych, pannel: *vt*. rhigoli, rhychu, pannelu
Chamois, shâ.mōī' *n*, math o afr
Champ, tshamp *vt*, cnoi, dygnoi
Champagne, sham.pān' *n*, math o win
Champagne, sham.pān' *n*, gwastadedd, rhos, bro; tir digoed: *a*, gwastad
Champion, tsham'pi.un *n*, campiwr; ornestwr, penymladdwr; cawr
Chance, tshans *n*, damwain, dygwyddiad, hap: *vi*, damweinio, dygwyddo. Chance medley, damwain-laddiad
Chancel, tshan'sel *n*, canghell, llogawd
Chancellor, tshan'sel.ûr *n*, canghellydd
Chancellorship, tshan'sel.ûr.ship *n*, cangbellwriaeth, canghellyddiaeth
Chancery, tshan'sur.ī *n*, llys cydwybod
Chancre, shang'kûr *n*, llynoryn drwg
Chandelier, shan.dil.lī'r' *n*, canwyllyr
Chandler, tshand'lûr *n*, canwyllydd
Change, tshānj *n*, newid, newidiad, arallad, tro: *vt*, cyfnewid, arallu, troi
Changeable, tshān'jâ.bl, Changeful, tshānj.fwl *a*, cyfnewidiol, newidiol
Changeling, tshāng'ling *a*, anwadalyn
Channel, tshan'el *n*, cyfyngfor; rhedle; dyfrile; rhych, ffos: *vt*, cwyso neu rychu colofn
Chant, tshant *vt*, canu, corganu; pyncio
Chanticleer, tshan.tī.klī'r' *n*, crochgeiniad; y ceiliog
Chantry, tshan'trī *n*, corgafell, corgapel
Chaos, kā'os *n*, annhrefn, cymmysgedd
Chaotic, kā.ot'ik *a*, didrefn, afluniaidd
Chap, tshop *n*, gên, bochgern. Chapfallen, bochlaes, llaesweff; digalon
Chap, tshap *vt*, agenu, ymagor, hollti: *n*, agen, holltiad
Chape, tshāp *n*, daliedydd, gafaelydd
Chapel, tshap'el *n*, addoldy, cyssegrfa, capel, ty cwrdd, ty gweddi
Chapelry, tshap'el.rī *n*, terfynau addoldy
Chaperon, shap'ur.on *n*, math o gap neu gwfl: *vt*, gweini ar foneddiges
Chapiter, tshap'ī.tûr *n*, heuliog neu bencwrlwm colofn
Chaplain, tshap'lān *n*, caplan, capelwr
Chapless, tshop'les *a*, cegnoeth, diwefl
Chaplet, tshap'let *n*, coronig, coronbleth, talaith [nachwr
Chapman, tshap'man *n*, maeler, mas-
Chapter, tshap'tûr *n*, pennod; senedd eglwys gadeiriol: *vt*, trethu; cyhuddo; ceryddu. Chapter-house, cabidwl; cadeirdy [*vi*, dyddweithio
Char, tshê'r *n*, dyddorchwyl, byrwaith:
Char, tshâr *n*, y torgoch: *vt*, golosgi
Character, kar'ak.tûr *n*, gair, enw, cymmeriad, nodweddiad; enw da; nod, arwydd; coel [deb
Characterism, kar'ak.tur.izm *n*, nodol-
Characteristic, kar.ak.tur.is'tik *a*, nodweddol: *n*, nodwedd, nodweddiad
Characterize, kar'ak.tur.īz *vt*, nodweddu, nodi; hynodi, priodlunio
Charcoal, tshâr'köl *n*, golosg
Chare, tshê'r *n*, heolan, lon
Charge, tshârj *n*, gorchymmyn, archiad, annogaeth; gofal, cadwraeth; cwyn, cyhuddiad; traul; rhuthr: *vt*, erchi, gorchymmyn; cyhuddo; rhuthro, ymosod ar; gofyn tâl; llwytho
Chargeable, tshâr'jâ.bl *a*, treulfawr; cyhuddadwy. Chargeable to, i'w dalu gan [march rhyfel, cadfarch
Charger, tshâr'jûr *n*, cawg, dysgl;
Chariness, tshê'r'ī.nes *n*, gocheliad, gofal, cynnildeb, crintachrwydd
Chariot, tshar'ī.ut *n*, cerbyd, cludai
Charioteer, tshar.ī.u.tī'r' *n*, gyrwr cerbyd, cerbydwr [elusengar
Charitable, tshar'ī.tâ.bl *a*, cariadus, hael;
Charity, tshar'ī.tī *n*, cariad; tosturi; cardod, elusen [gwagymhonwr
Charlatan, shâr'lâ.tan *n*, crachfeddyg;
Charlatanical, shâr.lâ.tan'ī.kal *a*, gwagymhonawl
Charm, tshârm *n*, swyn, swyngyfaredd; swynserch: *vt*, swynio; rheibio; llygaddynu; boddio; ennill serch; hudo, denu. Charming weather, hin hyfryd
Charnel, tshâr'nel *a*, yn cynnwys cig, neu gelanedd. Charnel-house, esgyrndy
Chart, tshârt *n*, darlunlen, argrafflen
Charter, tshâr'tûr *n*, breintlen, breintysgrif: *vt*, awdurdodi, breinio
Charwoman, tshê'r'wŵm.an *n*, hurwraig
Chary, tshê'r'ī *a*, gofalus, gochelgar, cynnil; dyfal; crintachllyd
Chase, tshās *n*, helwriaeth; erlyniad; coedwig: *vt*, hela; ymlid, erlid, o
Beast of chase, anifail hela
Chasm, kazm *n*, agen, gagendor

Chaste, tshäst *a*, diwair, dihalog, pur, dilwgr [ceryddu, cospi
Chasten, tshä'sn, Chastise, tshas.tīz' *vt*,
Chastisement, tshas'tiz.ment *n*, cerydd, cosp, cystwyad
Chastity, tshas'tî.tî *n*, diweirdeb, purdeb
Chat, tshat *n*, clebar, cogor, siaradach: *vi*, bragaldio, baldordd, pepru
Chattellany, tshat'el.an.i *n*, tiriogaeth castell [symmudol
Chattels, tshat'elz *n*, daoedd, da, daoedd
Chatter, tshat'ûr *vi*, llolio, trydar, ymddadwrdd, gwagsiarad [pepryn
Chatterbox, tshat'ûr.boks *n*, clebryn,
Chavender, tshav'en.dûr *n*, y penci
Chawdron, tshô'drun *n*, perfedd, coluddion, coludd [werth
Cheap, tshîp *a*, rhad, isel, iselbris; di-
Cheapen, tshî'pn *vt*, lleihau gwerth
Cheapness, tship'nes *n*, iswerth, newid, rhadedd, rhadlonedd
Cheat, tshît *n*, hoced, dichell, twyll; twyllwr: *vt*, twyllo, hocedu, hudo, siomi, colledu
Check, tshek *n*, rhwystr; gwastatâd cyfrif, archeb: *vt*. attal; ceryddu, arafu
Cheek, tshik *n*, grudd, boch, cern
Cheer, tshî'r *n*, hoen, llonder; arlwy: *v*, lloni, sirioli; ymhyfhau. Be of good cheer, cymmerwch gysur
Cheerful, tshî'r'fwl *a*, llon, hoenus. liawen, dyddan [sirioldeb
Cheerfulness, tshî'r'fwl.nes *n*, llawenydd.
Cheerless, tshî'r'les *a*, annyddan, trist, annifyr [llon, go lon
Cheerly, tshi'r'lî, Cheery, tshî'r'i *a*, siriol,
Cheese, tshîz *n*, caws [werthydd
Cheesemonger, tshiz'mung.gûr *n*, caws-
Cheesepress, tshiz'pres *n*, gwryf caws
Cheeselip, tshîz'lip *n*, gwrach y lludw
Chely, ki'lî *n*, crafanc pysgodyn cragenog
Chemical, kem'i.kal *a*, fferyllaidd
Chemist, kem'ist *n*, fferyllydd, fferyllyd
Chemistry, kem'is.trî *n*, fferylliaeth
Cheque, tshek *n*, brithliain, lliain croesreng
Chequer, tshek'ûr *vt*, amryliwio, britho. Chequer-work, croeswaith, amrywaith
Cherish, tsher'ish *vt*, meithrin, achlesu, mynweau, ymgeleddu, cefnogi
Cherry, tsher'î *n*, ceiriosen, surain. Cherry-cheeked, rhuddfochog, boch-
Chert, tshûrt *n*, math o gallestr [goch
Cherub, tsher'ub (*cherubim*) *n*, cerub, angel
Cherubic, tshî.rw'bik, Cherubical, tshî-rw'bî.kal *a*. cerubaidd, angylaidd, nefol
Cherubim, tsher'ü.bim *np*.—Cherub
Chervil, tshûr'vil *n*, sierfel. Wild chervil, nodwydd y bugail
Chess, tshes *n*, gwyddbwyll
Chessboard, tshes'bō'rd *n*, tawlfwrdd. clawr y wyddbwyll [wyddbwyll
Chessmen, tshes'men *np*, gwerin y
Chest, tshest *n*, cist; cledr y ddwyfron. Chest of drawers, cist logellog
Chestnut, tshes'nut *n*, castan, pibgneuen. Chestnut-tree, castanwydden
Chevalier, shev.â.lî'r' *n*, marchog
Chevaux de frise, shev.ō.dû.frîz' *n*, diffynwrych [croen myn
Cheveril, tshev'ur.il *n*, myn, mynyn;
Chevin, tshev'in *n*, pysg penfawr, y penci [y cil
Chew, tshü *vt*. cnoi. Chew the cud, cnoi
Chicane, shi.kän', Chicanery, shi.kā'-nûr.î *n*, cecraeth, twyll, geubwyll, ystrywddadl, ystranc
Chicory, tshik'ur.i *n*, math o ddant y llew a gymmysgir â choffi
Chick, tshik *n*, ydbys mân cochion
Chick, tshik, Chicken, tshik'in *n*, cyw. Chicken-hearted, digalon, llwfr, ofnus. Chicken-pox, brech yr ieir
Chickweed, tshik'wîd *n*, gwlydd
Chide, tshîd (*pt* chid, tshid; *pp* chidden, tshid'n, chid) *vt*, senu; ceryddu, dwrdio, dondio
Chief, tshîf *a*, pen, penaf, arbenig, prif: *n*, pen, penaeth, blaenor, udd, llywydd
Chiefdom, tshîf'dum *n*, blaenoriaeth
Chiefly, tshîf'lî *ad*, yn benaf, gan mwyaf
Chieftain, tshîf'tän *n*, blaenor, penadur, tywysog
Chiffonier, shif.on.î'r' *n*, math o ddodrefn
Chilblain, tshil'blän *n*, llosg eira, cibwst, malerth [maban, baban
Child, tshîld (*p* children) *n*, plentyn;
Childbearing, tshîld'bō'r.ing *a*, plantog, yn planta: *n*. esgoriad, dygiad plant
Childbed, tshîld'bed, Childbirth, tshîld'-bûrth *n*, esgorfan, gwelyfod, gwely esgor [mabanoed, mabolaeth
Childhood, tshîld'hwd *n*, mebyd, maboed,
Childish, tshîld'ish, Childlike, tshîld'lik *a*, plentynaidd, mabanaidd [diblant
Childless, tshîld'les *a*, ammhlantadwy,
Children, tshil'dren *np*.—Child
Chiliad, kil'yad *n*, mil o rifedi canlynol
Chiliahedron, kil.yâ.hî'drun *n*, dull milochrog [milwriad
Chiliarch, kil'yârk *n*, llywydd ar fil,
Chiliast, kil'yast *n*, milflwyddiad, credwr yn y mil o flynyddoedd

Chill, tshil *n*, fferdod, rhyndod: *a*, annwydog, oer: *vt*, fferu, rhynu, oeri
Chillness, tshil'nes *n*, annwyd, oerni
Chilly, tshil'î *a*, rhynllyd, annwydog, oer, oerllyd, fferllyd, oeraidd
Chime, tshīm *n*, cynghaneddglych, cydsain: *vt*, cynghaneddu, cytuno
Chimera, kī.mī'r'â *n*, gwag ddychymmyg
Chimerical, kī.mer'î.kal *a* dychymmygol, mympwyol, ffugiol
Chiminage, shim'î.näj *n*, gwigdoll
Chimney, tshim'nî *n*, simdde, simnai, sawell, mygdwll, ffumer. Chimney-piece, cladde
Chin, tshin *n*, gên; elgeth. Chin-cloth, miswrn, genain. Double-chin, tagell. Double-chinned, tagellog [China
Chinaware, tshī'nâ.wē'r *n*, priddlestri
Chincough, tshin'kof *n*, sych beswch, pas
Chine, tshīn *n*, llain y cefn, cefnddryll
Chink, tshingk *n*, agen, hollt, holltiad: *v*, tincian; agenu, ymagor, hollti
Chinky, tshing'kî *a*, agenog, holltog
Chintz, tshints *n*, math o gotymwe
Chip, tship *vt*, asglodi; hacio, naddu: *n*, asglawd, asglodyn [ydd
Chirographer, kī.rog'râ.fûr *n*, ysgrifen-
Chirographist, kī.rog'râ.fist *n*, ysgrifenydd; llawddewin [ysgrifwaith
Chirography, kī.rog'râ.fî *n*, ysgrifeniad.
Chirology, kī.rol'ö.jî *n*, amneidiaeth
Chiromancer, kī'rö.man.sûr *n*, llawddewin [iniaeth
Chiromancy, kī'rö.man.sî *n*, llaw-ddew-
Chirp, tshûrp *vi*, trydar, clochdar, grillian, gwichleisio, cathlu, pyncio
Chirper, tshûr'pûr *n*, cethlydd
Chirurgeon, kī.rûr'jun *n*, llawfeddyg
Chirurgery, kī.rûr'jur.î *n*, llawfeddygaeth
Chisel, tshiz'l *n*, gaing, cŷn cerfio
Chit, tshit *n*, coryn; eginyn, blaguryn: *vi*, egino, blaendarddu [llol
Chitchat, tshit'tshat *n*, trydar, siaradach,
Chitterlings, tshit'ûr.lingz *n*, coludd; pletha ddurn
Chitty, tshit'î *a*, brych, brycheulyd
Chivalry, shiv'al.rî *n*, urddas milwraidd; marchwriaeth; camp, gwrolgamp
Chives, tshīvz *np*, cenin y gwinwydd, cenin syfi; canoldwf blodau
Chlorosis, klö.rö'sis *n*, y glasglwyf
Chocolate, tshok'ö.lät *n*, math o foreulyn
Choice, tshôis *n*, dewis, dewisiad; amrywiaeth: *a*, dewisol, rhagorol, odiaeth
Choiceness, tshôis'nes *n*, rhagoriaeth
Choir, kwīr *n*, côr, cafell; coraid o gantorion
Choke, tshök *vt*, tagu, llindagu; mogi
Choky, tshö'kî *a*, taglyd [llidnaws, llid
Choler, kol'ûr *n*, geri, bustl; digter,
Cholera, kol'ur.â *n*, geri, gerîwst, geri marwol [nawswyllt
Choleric, kol'ur.ik *a*, gerîog; digofus,
Choose, tshwûz (chose, chosen) *vt*, dewis, ethol, dethol, pigo, dichlynu
Chop, tshop *vt*, dryllio, darnio, briwo; cyfnewid; llewa: *n*, dyrnod, holltiad, dernyn, dryll. Chop-house, bwytty. Chopping-knife, cyllell friwo [Alban
Chopin, tshö.pin' *n*, chwart gwin yn yr
Choppy, tshop'î *n*, agenog, tyllog, holltog
Choral kō'r'al *a*, coraidd, cafellaidd
Chord, kôrd *n*, tant; gafael, cyssain: *vt*, cyduno, cydseinio [corgeiniad
Chorister, kor'is.tûr, Chorist, kō'r'ist *n*,
Chorographer, kö.rog'râ.fûr *n*, parth-ddarluniwr, gororgraffydd
Chorography, kö.rog'râ.fî *n*, parth-ddarluniad, gororgraffiaeth
Chorus, kō'r'us *n*, cydgor, cydgan
Chose, tshöz *pt.*—Choose
Chosen, tshö'zn *pp.*—Choose
Chough, tshuf *n*, coegfran, cawci, palores
Choule, tshûwl *n*, crombil; cern
Chouse, tshûwz *n*, ffwl, gwirionyn; hud, hoced: *vt*, hocedu, twyllo, siomi
Chrism, krizm *n*, eneiniad; yr olew cyssegredig [ffwch
Chrismatory, kriz'mâ.tur.î *n*, yr enein-
Chrisom, kriz'um *n*, y llian sanctaidd
Christ, krīst *n*, Crist, Eneiniog. Christ-cross-row, kris'kros.rö, yr egwyddor
Christen, kris'n *vt*, bedyddio, Cristionogi
Christendom, kris'n.dum *n*, gwledydd Cred, y byd Cristionogol
Christian, kris'tshan *n*, Cristion; credadyn: *a*, Cristionogol. Christian name, enw bedydd [ogaeth
Christianity, kris.tshî.an'î.tî *n*, Cristion-
Christianize, kris'tshan.īz *vt*, Cristionogi
Christianlike, kris'tshan.līk *a*, Cristionogaidd [mas-box, calenig; cyfarwys
Christmas, kris'mas *n*, Nadolig. Christ-
Chromatic, krö.mat'ik *a*, perthynol i liwiau neu berorïaeth [barhäus
Chronic, kron'ik *a*, hen, parhaol, hir-
Chronicle, kron'î.kl *n*, brud, brut, coflyfr, oeslyfr, hanes: *vt*, cofrestru, brudio
Chronicler, kron'î.klûr *n*, brudai, amseryddwr, cofrestrydd, hanesydd
Chronogram, kron'ö.gram *n*, cofargraff
Chronologer, krö.nol'ö.jûr *n*, amserydd wr, oesrestrydd [restru
Chronological, krö.nöl.oi'î.kal *a*, am

Chronology, krö.nol'ŏ.jî *n*, brudiaeth, amseryddiaeth [fynag, oriawr
Chronometer, krö.nom'i.tûr *n*, awr-
Chrysalis, kris'â.lis (chrysalides, krisal'i.dîs) *n*, chwileryn; elindys (*p*)
Chrysolyte kris'ŏ.lît *n*, yr eurfaen
Chub, tshub *n*, y pysg penfawr, y penci; delff. Chub-cheeked, bochdew
Chubby, tshub'i *a*, penfawr, pendew, tew
Chuck, tshuk *v*. clwcian; taro dan yr ên: *n*, clwciad; dyrnod dan yr ên
Chuckle, tshuk'l *v*, crechwenu; hoffiochi, clwcian; chwerthin
Chuff, tshuf *n*, delff, drel, drelyn, lleban
Chum, tshum *n*, cywely, cydymsaith
Chump, tshump *n*, boncyff, cipyll, cyff
Church, tshûrtsh *n*, eglwys; llan: *vt*, rhyddhau gwraig
Churchman, tshûrtsh'man *n*, eglwyswr, eglwysydd; gwr eglwysig
Churchwarden, tshûrtsh'wŏr.dn *n*, golygydd eglwys [beddlan, beddrod
Churchyard, tshûrtsh'yârd *n*, mynwent,
Churl, tshûrl *n*, delff, drel; cybydd, carl, cerlyn [cybyddlyd
Churlish, tshûr'lish *a*, drelaidd, taiogaidd;
Churlishness, tshûr'lish.nes *n*, taiogrwydd, anfoes; cybydd-dra
Churme, tshûrm *n*, swn, trwst
Churn, tshûrn *n*. buddai: *vt*, corddi
Chylaceous, kï.lä'shus *a*, ceulaidd
Chyle, kïl *n*, caul
Chylifaction, kï.lï.fak'shun *n*, ceulad
Chyme, kïm *n*, sudd ymborth treuliedig, maethsudd
Cibarious, sî bê'r'î.us *a*, bwytadwy
Cibol, sib'ul, Ciboul, sî.bwl', Chibbol, tshib'ul *n*. sibolen
Cicatrice, sik'â.tris *n*, craith, crachen
Cicatrize, sik'â.trïz *v*, creithio, crachenu
Cicerone, tshî.shê.rŏ'nê *n*, cyfarwyddwr dyeithriaid
Cicisbeo, tshî.tshis.bê'ŏ *n*, cariadfab gwraig briod yn yr Eidal [weddu
Cicurate, sik'ü.rät *vt*, dofi, aratu, hy-
Cicuration sik.ü.rä'shun *n*, dofiad, araf-
Cider, sï'dûr *n*, afalddiod, osai [iad
Cilery, sil'ur.î *n*, deilgerfiad
Ciliary, sil'yur.î *a*, amrantiad
Cilicious, sî.lish'us *a*, blewog, garw
Cimmerian, si.mî'r'î.an *a*, erchylldu, caddugol, tywyll, dudew
Cimmerii, si.mî'r'î.ï *np*. trigolion dyffryn Italaidd, lle y dywedir ni thywynai yr haul byth [rhwymyn
Cincture, singk'tshûr *n*, gwregys,
Cinder, sin'dûr *n*, marworyn
Cineritious, sin.ur.ish'us. Cinereous, sïni'r'î.us *a*, lluddwaidd, ulwaidd
Cingl, sing'gl *n*. cengl [delid coch
Cinnabar, sin'â.bâr *n*, mwn arian byw.
Cinnamon, sin'â.mun *n*, canel, synamwn
Cinque, singk *n*, pump. Cinque-pace, math o daplas neu ddawns. Cinque ports. pum porthladd, Dover, Sandwich, Hastings, Romney, a Hythe, at y rhai ychwanegwyd Winchelsea, Rye, a Seaford
Cion, sï'un *n*, blaguryn, impyn, ysbrigyn
Cipher, sï'fûr *n*. goddim (0); dirgelnod: *vi*, bwrw cyfrif, cyfrifo
Ciphering, sï'fur.ing *n*, cyfrifyddiaeth
Circinate, sûr'sî.nät *vt*, crynhau, gwneyd cylch [torch
Circle, sûr'kl *n*, cylch. cylchwy, cant, cwmpas: *vt*, cylchynu; cantio
Circlet, sûr'klet *n*, cylchig, cylchyn,
Circuit, sûr'kit *n*, amgylchedd, cylchen, cyrchyd; cylchdaith: *vt*, cylchynu
Circuiteer, sûr kî.tî'r' *n*, cylchdeithiwr
Circuitous, sûr.kü'î.tus *a*, cwmpasog
Circular, sûr'kü.lûr *a*, cylchol: *n*. cylchlythyr, cylchnod [rwydd
Circularity, sûr.kü.lar'î.tî *n*, cylchog-
Circulate, sûr'kü.lät *v*, amdroi, cylchdroi, ymdroi, cylchgerdded; cylchanfon
Circulating, sûr'kü.lä.ting *a*, cylchredawl [cylchrediad
Circulation, sûr.kü.lä'shun *n*, amlifiad,
Circum- *px*, cylch-, am-
Circumambiency, sûr.kum.am'bî.en.sî *n*, cylchyniad [amredol, cylchynol
Circumambient, sûr.kum.am'bî.ent *a*,
Circumambulate, sûr.kum.am'bü.lät *vi*, cylchrodio, amrodio
Circumcise, sûr'kum.sîz *vt*, enwaedu
Circumcision, sûr.kum.sizh'un *n*, enwaediad
Circumcurrent, sûr.kum.kur'ent *a*, ar-amredol, cylchredol
Circumduct, sûr'kum.dukt *vt*, cylcharwain; amluddio, gwrthdrin
Circumduction, sûr.kum.duk'shun *n*, cylcharweiniad
Circumference, sûr.kum'fur.ens *n*. cylched, cylchedd, cwmpas [cylchedydd
Circumferentor, sûr.kum'fur.en.tûr *n*,
Circumflex, sûr'kum.fleks *n*, nod hir dôn; fforchnod (^)
Circumfluence, sûr.kum'flü.ens *n*, cylchlifiad, amlifiad
Circumfluent, sûr.kum'flü.ent, Circumfluous, sûr.kum'flü.us *a*, cylchlifiol, amlifiol, cylchlifeiriol

Circumforaneous, sûr.kum.fō.rā'nī.us *a*, yn myned o ddrws i ddrws
Circumfulgent, sûr.kum.ful'jent *a*, amdywynol [tywallt o bob tu
Circumfuse, sûr'kum.fūz *vt*, amdywallt,
Circumfusion, sûr.kum.fū'zhun *n*, amdywalltiad [dreiglo, cylchdroi
Circumgyrate, sûr.kum'jī.rāt *vt*, am-
Circumition, sûr.kum.ish'un *n*, cylchfynediad [gyffiniol
Circumjacent, sûr.kum.jā'sent *a*, ar-
Circumligation, sûr.kum.lī.gā'shun *n*, cylchrwymiad, amrwymiad
Circumlocution, sûr.kum.lō.kū'shun *n*, cylchymadrodd, amgylchiaith, cylchddywediad, cylcheiriad
Circumnavigate, sûr.kum.nav'ī.gāt *vt*, cylchfordwyo, amfordwyo
Circumnavigation, sûr.kum.nav.ī.gā'shun *n*, amfordwyad, cylchfordwyad
Circumnavigator, sûr.kum.nav'ī.gā.tûr *n*, amfordwywr [cylchosodiad
Circumposition, sûr.kum.pō.zish'un *n*,
Circumrotation, sûr.kum.rō.tā'shun *n*, cylchdroad, amdreigliad
Circumrotatory, sûr.kum.rō'tâ.tur.ī *a*, cylchdroawl [argyfyngu
Circumscribe, sûr'kum.skrīb *vt*, amgau,
Circumscription, sûr.kum.skrip'shun *n*, cylchysgrifeniad
Circumspect, sûr'kum.spekt *a*, amwel, gochelgar, gwyliadwrus, gofalus, call
Circumspection, sûr.kum.spek'shun *n*, gwyliadwriaeth, gofal
Circumstance, sûr'kum.stans *n*, amgylchiad, dygwyddiad, achos, sefyllfa
Circumstantial, sûr.kum.stan'shal *a*, amgylchiadol, manwl, manol
Circumstantiate, sûr.kum.stan'shī.āt *vt*, manwl ddangos, profi
Circumvagant, sûr.kum.vā'gant *a*, cylchgrwydrol, amgrwydrol
Circumvallation, sûr.kum.va.lā'shun *n*, gwrachglawdd, amglawdd
Circumvection, sûr.kum.vek'shun *n*, cylchddygiad [gorymestyn
Circumvent, sûr'kum.vent *vt*, twyllo,
Circumvention, sûr.kum.ven'shun *n*, siomiant, hocedwaith [amddiladu
Circumvest, sûr'kum.vest *vt*, amwisgo,
Circumvolution, sûr.kum.vō.lū'shun *n*, amdraill, amrod, cylchdroad, cylchrediad [cylchdroi
Circumvolve, sûr'kum.volv *v*, amdroi,
Circus, sûr'kus *n*, cemmaes, maes y campau
Cistern, sis'tûrn *n*, dyfrgist, pydew, ffynnon [twr
Citadel, sit'â.del *n*, castell, amddiffynfa,
Cital, sī'tal, Citation, sī.tā'shun *n*, gwŷs eglwysig; llythyr dyfyn; dyfyniad, dyfyn; geiradroddiad
Citatory, sī'tâ.tur.ī *a*, dyfynol, gwysiol
Cite, sīt *vt*, gwysio; dyfynu, geiradrodd
Cithern, sith'ûrn *n*, math o hen delyn
Citizen, sit'ī.zn, Cit, sit *n*, dinesydd, bwrdais [maen crisialaidd
Citrine, sit'rin *a*, melynliw, eurliw: *n*,
Citron, sit'run *n*, afal euraidd, eurafal
City, sit'ī *n*, dinas, dinasdref, din, caer
Civet, siv'et *n*, perarogl tebyg i fwsg. Civet-cat, cath fwsg, cath Peru
Civic, siv'ik *a*, dinasaidd; gwladol. Civic crown, coronbleth a roddid gynt yn wobr am orchestwaith gwladol
Civil, siv'il *a*, gwledig; dinasol, gwladol; moesgar. Civil law, y gyfraith wladol. Civil war, rhyfel cartrefol [wr
Civilian, sī.vil'yan *n*, cyfreithiwr; dinas-
Civility, sī.vil'ī.tī *n*, moes, moesgarwch, hynawsedd, mwyneidd-dra
Civilization, siv.il.ī.zā'shun *n*, moesoliad, gwareiddiad
Civilize, siv'il.īz *vt*, moesoli, hyweddu, gwareiddio, dynoli
Clack, klak *n*, clec, clep, clebar, clegr: *vi*, clecian, clepio, clepian, clegyr
Clad, klad *pt & pp.*—Clothe
Claim, kläm *n*, hawl, arddelw, arddelwad: *v*, arddelwi, honi hawl, hawlio; ceisio
Claimable, klä'mâ.bl *a*, arddeladwy
Claimant, klä'mant *n*, arddelwydd, ymhonwr, hawlwr [sythu
Clam, klam *v*, glynu, gludio; lluddio;
Clamber, klam'bûr *vi*, dringo, ymgribo
Clamminess, klam'ī.nes *n*, gludedd, gwydnedd [toeslyd
Clammy, klam'ī *a*, gludiog, gwydn,
Clamorous, klam'ō.rus *a*, trystfawr, bloeddfawr, gwaeddgar, ystwrllyd
Clamour, klam'ûr *n*, dadwrdd, gwaedd, trwst, twrf: *vi*, croch rwgnach, diaspad
Clamp, klamp *n*, darn o bren neu haiarn: *vt*, cyssylltu astellod trwy rychu. Clamb of bricks, odynaid o briddfeini
Clan, klan *n*, tylwyth, cenedl
Clancular, klang'kū.lûr *a*, celgar, dirgel, dan gudd [dan law
Clandestine, klan.des'tin *a*, lledradaidd,
Clang, klang *v*, crochseinio, cloncio: *n*, swn croch, clonc [crochsain
Clangor, klang'gûr *n*, swn croch, clec,

Clank, klangk *vt*, clewtian, clecian, crasdincio: *n*. crochsain, clonc
Clap, klap *n*, twrf, trwst: *v*. curo, taro, dulio, bwrw; clecian, clepian, clebran
Clapboards, klap'bō'rdz *n*, estyll barilau
Clapper, klap'ûr *n*, curwr dwylaw; clebren; clep melin; tafod cloch; ystwffwl
Clapperclaw, klap'ûr.klô *vt*, difrîo, tafodi
Clarencieux, klar'ens.yû *n*, yr ail arwyddfardd
Clare-obscure, klê'r.ob.skü'r' *n*, goleu a gwyll mewn lluniadaeth
Claret, klar'et *n*, gwin coch Ffrengig
Clarichord, klâr'î.kôrd *n*, math o offeryn cerdd, glaerdant [gloewad
Clarification. klar.î.fî.kä'shun *n*, teriad,
Clarify, klar'î.fî *vt*, teri, gloewi, puro
Clarion, klar'î.un *n*, udgorn, llugorn
Clarionet, klar'î.ö.net *n*, math o delgorn
Claritude, klar'î.tüd, Clarity, klar'î.tî *n*, gloewder, claerder, terder
Clash, klash *v*, mawrdrystio; gwrthdaro, anghytuno, anghydsynio
Clasp, klasp *n*, gwäeg, boglwm, craffglwm: *vt*, tytwymo, boglymu; cofleidio; cau. Clasp-knife, cyllell yn cau yn y carn
Class, klas *n*, trefn, gradd, dosbarth, rhes: *vt*, trefnu, rhestru [awdurol
Classic, klas'ik *n*, prif awdur: *a*, prif-
Classical, klas'î.kal *a*, awdurol, uchelraddol, dysgedig, prifawdurol
Classification, klas.î.fî kä'shun *n*, dosbarthiad, rhestriad [rhesu, trefnu
Classify, klas'î.fî *vt*. dosbarthu, rhestru,
Clatter, klat'ûr *n*, clewt, twrddglep, baldordd: *v*, clewtian, crochddadwrdd
Clause, klôz *n*, adnod, adran, erthygl,
Claustral, klô'stral *a*, mynachol [gwers
Clausure. klô'shûr *n*, cauedigaeth, carch-
Clave, kläv *pt*.—Cleave [ariad
Clavicle, klav'î.kl *n*, trybedd yr ysgwydd
Claw, klô *n*, crafanc, ewin, palf: *vt*, crafu. crafangu, cripio [iwr
Clawback, klô'bak *n*, gwenieithwr, truth-
Clay, klä *n*, clai, priddgist. Clay-cold, difywyd, marw [cleiog
Clayey, klä'î, Clayish, klä'ish *a*, cleilyd,
Claymore, klä'mō'r *n*, math o gleddyf mawr dwy law
Clean, klîn *a*, glân, gloew, glanwaith; pur: *vt*, glanhau, gloewi, puro: *ad*, yn gwbl, yn hollol [edd
Cleanliness, klen'lî.nes *n*, glendid, pur-
Cleanly, klen'lî *a*, glân, pur
[illegible]ess, klîn'es *n*, glendid, gloewder, [illegible] glanweithdra
Cleanse, klenz *vt*, glanhau, puro; coethi
Clear, klî'r *a*. amlwg, eglur; glân, gloew; gloew, claer; rhydd, dieuog; croew: *ad*, yn llwyr, yn gwbl, yn lân: *vt*, glanhau; dieuogi, rhyddhau. Clear of debt, allan o ddyled. Clear-sighted, craff, craffolwg [rhyddhâd
Clearance, klî'r'ans *n*, gollyngdod,
Clearness, klî'r'nes *n*, eglurder; croewder
Cleave, kliv (cleft; cleft, cloven) *vt*, hollti, ysgyrioni; fforchogi: *vi* (*pt clave*), glynu, ymlynu [ydd, asgai
Cleaver, klî'vûr *n*, holltwr; bwyell cig-
Clef, klef *n*, allwedd [*pp*.—Cleave
Cleft, kleft *n*, hollt, agen, rhigol: *pt* &
Clemency, klem'en.sî *n*, tynerwch, hynawsedd, tiriondeb, trugarogrwydd
Clement, klem'ent *a*, gwâr, mwyn, tirion, trugarog, hynaws
Clench, klentsh *vt*, rhybedio, gwrthhoelio. To clench the fist, cau'r dwrn
Clepe, klip *vt*. galw, enwi
Clergy, klûr'jî *n*, gwŷr llen, offeiriaid. Benefit of clergy, braint eglwyswyr
Clergyman, klûr'jî.man *n*, offeiriad, gweinidog yr eglwys [ig
Clerical, kler'î.kal *a*. offeiriadol, eglwys-
Clerk, klârk *n*, ysgolhaig; offeiriad, gwr llen; ysgrifenydd; llyfrwr; cyfrifwas. Parish clerk, clochydd
Clerkship, klârk'ship *n*, ysgolheigdod; swydd ysgrifenydd [goel
Cleromancy, kler'ö.man.sî *n*, ccelbren-
Clever, klev'ûr *a*, medrus, hylaw, hyfedr
Cleverness, klev'ûr.nes *n*, deheuder
Clew, klü *n*, pellen edafedd; hyfforddiad, awgrym: *vt*, codi yr hwyliau
Click, klik *vi*, clecian, tincian, clepian
Clicker, klik'ûr *n*, drwswahoddwr
Cicket, klik'et *n*, clicied, ystwffwl
Client, klî'ent *n*, nawdd-ddyn, huriwr cyfreithiwr [clogwyn, gallt
Cliff, klif, Clift, klift *n*, dibyn, clegr,
Cliffy, klif'î, Clifty, klif'tî *a*, clegrog, serth, clogwynog
Climacter, klî.mak.tûr, Climacteric, klîmak.ter'ik *n*, pob saith mlynedd o einioes dyn. Grand climacteric, y drydedd flwyddyn a thrigain
Climate, klî'mät *n*, hinsawdd [iaith
Climax, klî'maks *n*, gradd-deb, gradd-
Climb, klîm *v*, dringo, esgyn; ymgodi
Clime, klîm *n*, gwlad, parthran; hin, hinsawdd
Clinch, klintsh *vt*, cau; gwrthblygu, gwrth-hoelio; sicrhau; tynafaelu: *n*, cwlwm

Cling, kling (clung) *vi*, glynu, cydio, cynghafu, ymlynu
Clinic, klin'ik *n*, dyn gorweddīog
Clinical, klin.i.kal *a*, gorweddīog, claf
Clink, klingk *vi*, tincian, tincio
Clinquant, kling'kant *n*, brodiad: *a*, dysglaer, gwych
Clip, klip *vt*, cneifio, brigdori, tocio. Clippings, cneifion; ciniach
Clipper, klip'ûr *n*, tociwr arian bathol; math o long
Cloak, klōk *n*, mantell, cochl, hug, hugan, coban, casul: *vt*, mantellu; dirgelu, cuddio, celu
Clock, klok *n*, awrlais, cloch, cloc
Clockmaker, klok'mā.kur *n*, orleisydd, awrleisiwr [clocwaith
Clockwork, klok'wûrk *n*, pwyswaith,
Clod, klod *n*, tywarchen, priddell, mawnen
Cloddy, klod'ī *a*, tywarchog, priddellog
Clodpate, klod'pāt, Clodpole, klod'pōl *n*, un pendew, hurtyn, taiogddyn
Clog, klog *n*, attal, lludd, rhwystr; prensgid, ffollach; llyffethar: *vt*, gorlwytho, lluddias, rhwystro; llyffetheirio
Cloister, klôis'tûr *n*, mynachdy; lleiandy; rhodfa golofnog, cyntedd colofnog: *vt*, cau i fyny mewn mynachlog
Cloisteral, klôis'tur.al *a*, mynachaidd.
Cloke, klōk.—Cloak [unigol
Close, klōs *n*, cae: *a*, cauedig, tyn; cyfagos, agos; tawedog. Close-stool, troethlestr. Close-handed, llaw-gauad, crintach. Close-hauled, ar y gwynt
Close, klōz *v*, cau; terfynu; dybenu; cyssylltu: *n*, terfyn; clo, diweddglo
Closeness, klōs'nes *n*, agosrwydd, nesrwydd; tynder; anhaelder, crintachrwydd; tawedogrwydd; durfingrwydd
Closet, kloz'et *n*, cell, cuddigl, llogawd; llogell: *vt*, cau mewn cell; cuddio
Closure, klō'zhûr *n*, cae; diweddglo
Clot, klot *n*, tywarchen; tolchen o waed: *vi*, tolchi, tolchenu, ceulo
Cloth, kloth *n*, brethyn; lliain. Table-cloth, bwrdd-len; lliain bord
Clothe, klōTH (*clad*) *vt*, dilladu, gwisgo, trwsiadu. Well-clothed, Well-clad, trwsiadus, taclus
Clothes, klōTHz *np*, dillad, gwisgoedd
Clothier, klō'THī.ûr *n*, brethynwr, dilledydd [trwsiad
Clothing, klō'THing *n*, dillad, gwisgiad,
Clotty, klot'ī *a*, tolchenog
Cloud, klûẃd *n*, cwmwl, nifwl: *vt*, cymylu; tywyllu, gorchuddio. Cloud-capped, ā'i ben yn y cymylau
Cloudberries, klûẃd'ber.iz *np*, mwyar berwyn [clae[r]
Cloudless, klûẃd'les *a*, digwmwl, eglur;
Cloudy, klûẃd'ī *a*, cymylog, tywyll; cuchiog
Clough, kluf *n*, dibyn, gallt, clegyr
Clout, klûẃt *n*, clwt, bril, bretyn, cadach: *vt*, clwtio; hoelio [aidd
Clouterly, klûẃ'tûr.lī *a*, annhaclus; llab-
Clove, klōv *n*, ewin garlleg; saith pwys o wlan; grawn per o'r India: *pt*, cleave
Cloven, klō'vn *pp*.—Cleave. Cloven-footed, fforchog ei ewin, ewinfforchog
Clover, klō'vûr *n*, meillion. Clover-grass, meillion-wair
Clown, klûẃn *n*, drel, lleban, buach, drelyn, taiog, taiogyn; croesan, ffwl y ffair, digrifwas
Clownish, klûẃ'nish *a*, trwsgl, gwladaidd
Clownishness, klûẃ'nish.nes *n*, gwladeiddrwydd, taiogrwydd
Cloy, klôi *vt*, digoni, llenwi, arddigoni
Cloyless, klôi'les *a*, nas gellir ei ddigoni
Cloyment, klôi'ment *n*, digoniant, gwala, llawndid, arddigoniant
Club, klub *n*, cnwpa, pastwn; cymdeithas gydranol: *v*, pastynu; cyfuno i dalu. Club-footed, troedgam, troedglwp. Club-headed, penfawr, pendew. Club-law, cyfraith arfau, nerth arfau. Club-room, ystafell cymdeithas
Cluck, kluk *vi*, clwcian, clochdarddain
Clue, klū *n*, pellen, edefyn; godren hwyl
Clump, klump *n*, cnwff, clamp, cyff
Clumps, klumps *n*, delff, lleban
Clumsiness, klum'zī.nes *n*, annehenrwydd [lledchwith
Clumsy, klum'zī *n*, trwsgl, anfedrus,
Clung, klung *pt* & *pp*.—Cling: *a*, gwystyn, celfain
Cluster, klus'tûr *n*, swp, sypyn, pwn, bagwy: *v*, cydymsypio, bagadu
Clutch, klutsh *n*, crafanc, pawen; crafangiad: *vt*, crafangu, ysbachu [trwst
Clutter, klut'ûr *n*, dadwrdd, cynhwrf,
Clyster, klist'tûr *n*, chwistrell, rhefrolch
Coacervate, kō.â.sûr'vāt *vt*, crugio
Coach, kōtsh *n*, cerbyd. Coach-box, cerbydgist. Coach-house, cerbytty
Coachmaker, kōtsh'mā.kûr *n*, saer cerbydau
Coachman, kōtsh'man *n*, cerbydwr
Coact, kō.akt' *vi*, cydweithredu, cyduno
Coaction, kō.ak'shun *n*, cydweithrediad; gorfod [weithredol
Coactive, kō.ak'tiv *a*, cydweithiol, cyd-

Coadjutant, kö.aj'ü.tant *a*, cynnorthwyol
Coadjutor, kö.a.jü'tûr *n*, cynnorthwywr, cynnerthwr, cydweithredwr
Coadjutress, kö.a.jü'tres, Coadjutrix, kö.a.jü'triks *n*, cynnorthwyes [uniad
Coadunition, kö.ad.ü.nish'un *n*, cyd-
Coagent, kö.ä'jent *n*, cydweithredwr, cydweithiwr [ludio, cydio
Coagment, kö.ag'ment *vt*, cyttyru; cyd-
Coagulate, kö.ag'ü.lät *v*, ceulo, troi yn geulad [tolcheniad
Coagulation, kö.ag.ü.lä'shun *n*, ceulad,
Coal, köl *n*, glöyn; glo. Burning coals, marwor, marwor tanllyd. Anthracite or stone coal, glo caled. Bituminous or soft coal, glo rhinc, glo rhwym. Coal-pit, pwll glo, globwll. Coal-black, du iawn, du fel y glo
Coalery, kö'lur.î *n*, gwaith glo, glowaith
Coalesce, kö.â.les' *vi*, cydymuno, cyduno
Coalescence, kö.â.les'ens *n*, cyduniad, cyssylltiad
Coalescent, kö.â.les'ent *a*, cyfunol; undwf
Coalition, kö.â.lish'un *n*, undeb, cyfuniad, cydiad; cynghreiriad
Coaly, kö'lî *a*, fel glo; yn cynnwys glo
Coaptation, kö.ap.tä'shun *n*, cyfaddasiad, cymhwysiad
Coarct, kö.ârkt', Coarctate, kö.ârk'tät *vt*, cyfyngu; tynhau, gwasgu
Coarse, kö'rs *a*, garw, bras, braisg; trwsgl; gwael [mhurdeb
Coarseness, kö'rs'nes *n*, garwedd; am-
Coast, köst *n*, arfordir, glan, goror, cyffin: *vi*, hwylio gyda'r tir
Coat, köt *n*, cochl, coban, amwisg, paiswisg, cot. Great coat, côb uchaf, hugan. Coat of arms, pais arfau, arfbais. Coat of mail, pais ddur, cadbais, llurig [hudo
Coax, köks *vt*, twyll-foddio; gwenieithio,
Cob, kob *n*, gwylan lwyd; cybydd. Cob-horse, ceffyl byr cryf
Cobalt, kö'bölt *n*, math o adwyn
Cobble, kob'l *vt*, trwsio, clytio, brasglytio, trysglglytio [brasglytiwr
Cobbler, kob'lûr *n*, cyweiriwr esgidiau;
Cobcal, kob'kal *n*, math o esgid
Cobiron, kob'î.ûrn *n*, brigwn, boged
Cobnut, kob'nut *n*, math o gneuen; chwareu bechgyn
Cobswan, kob'swan *n*, yr alarch blaen
Cobweb, kob'web *n*, gwe'r cor [lliwio
Cochineal, kotsh.î.nil' *n*, math o bryf
Cochlear, kok'lî.ûr *n*, troell Archimedes
Cochleary, kok'lî.ur.î *a*, ar ddull troell, neu [illegible]
Cock, kok *n*, ceiliog; dwsel; mwdwl; gwalc: *vt*, gwalcio; codi, syth-godi; mwdylu, clo-dreio. Cock-brained, penchwiban. Cock-grass, dail troed y ceiliog. Cock-sure, cwbl sicr. Heathcock, ceiliog du
Cockade, ko.käd' *n*, cernbleth, het-rosyn
Cockahoop, kok'â.hwp *a*, gorhoenus
Cockatrice, kok'â.tris *n*, sarff ddychymmygol
Cockboat, kok'böt *n*, cwch llong, bad
Cockcrowing, kok'rö.ing *n*, caniad y ceiliog; y plygain
Cocker, kok'ûr *vt*, cocru, anwesu, llochi
Cockerel, kok'ur.el *n*, cyw ceiliog, ceiliogyn
Cocket, kok'et *n*, toll ysgrifen: *a*, bywiog
Cockfighting, kok'fî.ting *n*, ymladdfa ceiliogod [fuddugol
Cockhorse, kok'hôrs *ad*, yn falch; yn
Cockle, kok'l *n*, ller, gith, ydig, bulwg, lleren: *v*, crychu, tolcio, crebachu. Cockles, cocos, cocs, rhythion. Cockle-stairs, grisiau nydd-droeliog
Cockloft, kok'loft *n*, crogloft
Cockmatch, kok'matsh *n*, ymladdfa ceiliogod
Cockney, kok'nî *n*, un o Lundain
Cockpit, kok'pit *n*, twmpath ceiliogod; ystafell y clwyfedig mewn llong ryfel
Cockroach, kok'rötsh *n*, math o chwilen
Cockscomb, koks'köm *n*, crib ceiliog; coegddyn [prydnawn; nos
Cockshut, kok'shut *n*, hwyr, ucher,
Cockswain, kok'sn *n*, badlywydd
Cocoa, kö'kö *n*, math o rawn neu grawel; diodlyn o'r unrhyw. Cocoa-nut, math o gneuen o'r India
Coctible, kok'tî.bl *a*, hyferw, berwadwy
Coction, kok'shun *n*, berwad
Cod, kod *n*, cibyn, plisgyn; y penfras
Coddle, kod'l *vt*, berwi, goferwi, lledferwi
Coddling, kod'ling *n*, math o afal berw-
Code, köd *n*, llyfr; deddf-lyfr [adwy
Codex, kö'deks *n*, deddf-lyfr eglwysig
Codicil, kod'î.sil *n*, ychwanegiad at ewyllys [effeithiad
Coefficacy, kö.ef'i.kä.sî *n*, cyfallu, cyd-
Coefficiency, kö.e.fish'en.sî *n*, cyfachosiaeth, cydeffaith
Coefficient, kö.e.fish'ent *a*, cyweithiol
Coemption, kö.em'shun *n*, ollbryniad
Coequal, kö.î'kwul *a*, gogystal, gogyfuwch, cydradd [deb
Coequality, kö.i.kwol'î.tî *n*, cydraddol-
Coerce, kö.ûrs' *vt*, cymhell, gorfodi
Coercion, kö.ûr'shun *n*, cymhelliad

Coercive, kō.ûr'siv *a*, gorfodol
Coessential, kō.e.sen'shal *a*, cydhanfodol [cydoed, unoed
Coetaneous, kō.i.tä'ni.us *a*, cyfoed,
Coeternal, kō.i.tûr'nal *a*, cyd-dragwyddol [*a*, cyfoed
Coeval, kō.i'val *n*, cyfoedydd, cyfoesydd:
Coevous, kō.i'vus *a*, cyfoed, cyfoes
Coexist, ko.eg.zist' *vi*, cydfod, cydhanfodi
Coexistence, kō.eg.zis'tens *n*, cydfod, cydhanfodiad
Coexistent, kō.eg.zis'tent *a*, cydhanfod-
Coextend, kō.eks.tend' *vi*, cyfledu [ol
Coffee, kof'i *n*, coffi
Coffer, kof'ûr *n*, cist, coffor, trysorgist
Cohin, kof'in *n*, arch corff marw; prenial, ysgrin: *vt*, dodi mewn arch
Cog, kog *v*, hudo, siomi, twyllo, ffuantu: *n*, dant olwyn, cocus [grym, nerth
Cogency, kōjen.sí *n*, dirni, effeithioldeb,
Cogent, kōjent *a*, grymus, effeithiol
Cogitate, koj'i.tät *vi*, meddylio, ystyried
Cogitation, koj.i.tä'shun *n*, argynghyd, myfyriad, myfyriaeth, ystyriaeth
Cogitative, koj'i.tä.tiv *a*, meddylgar
Cognate, kog'nät *a*, cyfathrachol, perthynasol, cydryw
Cognation, kog.nä'shun *n*, tras, carenydd
Cognisee, kog.ni.zí' *n*, derbyniwr dirwy
Cognisor, kog'ni.zûr *n*, gorchymmynwr, dirwywr
Cognition, kog.nish'un *n*, adnabyddiaeth, gwybodaeth [i'w brofi
Cognizable, kog'ni.zâ bl *a*, holadwy,
Cognizance, kog'ni.zans *n*, gwybyddiaeth, chwiliad [enw
Cognomen, kog.nō'men *n*, cyfenw, llys-
Cognominate, kog.nom'i.nät *vt*, cyfenwi, llysenwi [wybod, chwiliadwy
Cognoscible, kog.nos'i.bl *a*, a ellir ei
Cogue, kōg *n*, llestryn pren
Cohabit, kō.hab'it *vi*, cydfyw, cyd-drigo; cydwelya [wr
Cohabitant, kō.hab'i.tant *n*, cydanneddCohabitation, kō.hab.i.tä'shun *n*, cyddyaeth, cyd-drigias; cydwelyaeth
Coheir, kō e'r' *n*, cydetifedd
Cohere, kō.hi'r' *vi*, ymlynu, cydlynu; cytuno [sondeb
Coherence, kō.hi'r'ens *n*, cydlyniad; cys-
Coherent, kō.hi'r'ent *a*, cydlynol; cytûn; cysson [rwymiad, ymlŷn
Cohesion, kō.hi'zhun *n*, cydlyniad, cyf-
Cohesive, kō.hi'siv *a*, cydlynol, glynol, gludiog [ffrwyno
Cohibit, kō.hib'it *vt*, attal, lluddias,

Cohort, kō'hôrt *n*, mintai o filwyr (500)
Coif, kôif *n*, moled, penwisg, cap
Coigne, kôin *n*, congl
Coil, kôil *n*, rhaff dorchedig; torch: *v*, torchi rhaff; cylchddyrwyn; ymdorchi
Coin, kôin *n*, arian bath, mwnai: *vt*, bathu; ffugio; ffurfio [bathol
Coinage, kôi'näj *n*, bathiad; yr arian
Coincide, kō.in.sid' *vi*, cytuno; cydgyfarfod; cyd-daro, cyfateb
Coincidence, kō.in'sí.dens *n*, cytundeb
Coincident, kō.in'si.dent *a*, cyd-ddygwyddol; cydredol
Coistril, kôis'tril *n*, cachgi, annewryn; cudyll, curyll, hebog
Coit, kôit *n*, coeten [iad, uniad
Coition, kō.ish'un *n*, cyd-dueddiad, cyd-
Cojoin, kō jôin' *vt*, uno, cytuno, cyfuno
Coke, kōk *n*, golosg, golosglo, marwor: *v*, troi yn olosg
Colander, kul'an.dûr *n*, hidl, gwagr, gogr
Colation, kō.lä'shun, Colature, kō'lâtshü'r *n*, hidliad [noden
Colbertine, kol.bur.tín' *n*, math o ys-
Cold, köld *a*, oer, annwydog, oerllyd; diawydd: *n*, oerni, oerfel; annwyd, gormwyth. To catch cold, cael annwyd
Coldish, köl'dish *a*, oeraidd, lled oer
Coldness, köld'nes *n*, oerni, oerfel, oerder
Colic, kol'ik *n*, bolwst, coluddwst
Collapse, ko.laps' *vi*, cydsyrthio; adfeilio
Collar, kol'ûr *n*, torch, gyddfdorch; mynci; penffestin: *vt*, llindagu
Collate, ko.lät' *vt*, cymharu; chwilio; cyflëu, rhoddi [ystlys
Collateral, ko.lat'ûr.al *a*, cyfochrol, cyf-
Collation, ko.lä'shun *n*, cymhariad; cyflwyniad; gwledd [lwynwr
Collator, ko.lä'tûr *n*, cymharwr; cyf-
Colleague, ko.lîg' *n*, cydswyddwr, cydwas, cydweithredwr; cyfaill
Collect, ko.lekt' *v*, casglu, cynnull, crynoi; ymgasglu, ymgynnull
Collect, kol'ekt *n*, gweddi fer
Collection, ko.lek'shun *n*, casgl, casgliad
Collective, ko lek'tiv *a*, cryno, casgliadol
Collector, ko.lek'tûr *n*, casglwr; tollwr, cyllidwr [goldy, clasgor
College, kol'ej *n*, brawdoliaeth; prif ysCollegian, ko.lî'ji.an *n*, aelod o brif ysgoldy; ysgolwr [ysgoldy
Collegiate, ko.lî'jî.ät *a*, perthynol i brif
Collide, ko.lîd' *v*, gwrthdaro, cyd-daro
Collier, kol'yûr *n*, glöwr; glolestr
Colliery, kol'yur.i *n*, gwaith glo, pwll glo, glowaith [iad

Colliquate, kol'ĭ.kwät *v*, toddi, cyddoddi; meddalhau [cyd-darawiad
Collision, ko.lizh'un *n*, gwrthdarawiad,
Collocate, kol'ö.kät *vt*, cyflëu, gosod, sefydlu [gosodiad
Collocation, kol.ö.kä'shun *n*, cyfleud,
Collocution, kol.ö.kü'shun *n*, ymddyddan, cyflafaredd
Collogue, ko.lög' *vi*, mwynlithio, llithio
Collop, kol'up *n*, golwyth
Colloquial, ko.lö'kwi.al *a*, cydymddyddanol, gwerinol [nadledd
Colloquy, kol'ö.kwĭ *n*, cylafaredd, cyn-
Collow, kol'ö *n*, parddu, huddigl
Colluctation, kol.uk.tä'shun *n*, cydymdrechiad [bradychu
Collude, ko.lüd' *vi*, cydwneyd twyll,
Collusion, ko.lü'zhun *a*, cyd-dwyll, hoced
Collusive, ko.lü'siv *a*, cydffuantus, twylldrus, cydhocedus
Colly, kol'ĭ *vt*, pardduo: *n*, parddu
Colon, kö'lun *n*, gorwahannod (:); y colluddyn mawr
Colonel, kûr'nel *n*, milwriad
Colonize, kol'ö.niz *vt*, trefiannu, poblogi
Colonnade, kol.ö.näd' *n*, colofnedd, colofn-res
Colony, kol'ö.nĭ *n*, trefedigion; trefedigaeth, gwladychfa [fawr
Colophonite, kol'ö.fon.ĭt *n*, maen gwerth-
Colophony, kol'ö.fon.ĭ *n*, ystor du, pyg
Colorate, kul'ur.ät *a*, lliwiedig, goliwiol
Colossus, kö.los'us *n*, delw fawr
Colour, kul'ûr *n*, lliw, eiliw; gwawr; ffug, rhith; lluman, baner: *v*, lliwio; ymliwio, cochi, gwrido; ffugio
Colourable, kul'ur.â.bl *a*, golygus, harddeg; tebygol
Colt, költ *n*, ebol; llwdn, ffilog. Colt's foot, llysiau carn yr ebol [lomen
Columbine, kol'um.bĭn *n*, troed y go-
Columbary, kol'um.bur.ĭ *n*, colomendy
Column, kol'um *n*, colofn, cynnalbost, post, piler
Coma, kö'mâ *n*, cwsg, gorchwsg; blew planigyn; pelydrau planed
Comate, kö.mät' *n*, cydymaith, cyfaill
Comate, kom'ät *a*, blewog, pelydrog
Comatose, kö'mâ.tös *a*, cysgiadol
Comb, köm *n*, crib; ysgrafell: *vt*, cribo
Combat, kum'bat *n*, trin, ymgyrch, ymryson, orneet, trafod: *vt*, ymladd, gwrthsefyll [rhyswr
Combatant, kum'bâ.tant *n*, ornestwr,
Combinate, kom'bĭ.nät *a*, dyweddïol, sefydledig [deb, cydfwriad
Combination, kom.bĭ.nä'shun *n*, cytun-
Combine, kum.bĭn' *v*, cydymgyssylltu; cyssoddi, cyssylltu, cyminysgu
Combustible, kum.bus'tĭ.bl *a*, hylosg
Combustion, kum.bus'tshun *n*, llosgiad
Come, kum (came, come) *vi*, dyfod, dynesu. To come near, nesäu. To come to pass, dygwydd, dygwyddo
Comedian, hum.ĭ'dĭ.an *n*, digrifchwareuydd, cymwawdydd [cymwawd
Comedy, kom'ĭ.dĭ *n*, chwardd-draeth,
Comeliness, kum'lĭ.nes *n*, glendid, prydferthwch, harddwch [hardd
Comely, kum'lĭ *a*, glân, gweddus, teg,
Comet, kom'et *n*, seren gynffonog, seren wib [felusion
Comfits, kum'fits *np*, ancwynion, sych-
Comfort, kum'fûrt *n*, cysur; hyfrydwch: *vt*, cysuro, dyddanu
Comfortable, kum'fûr.tâ.bl *a*, cysurus, dyddanus; hyfryd [annyddan
Comfortless, kum'fûrt.les *a*, digysur,
Comic, kom'ĭk, Comical, kom'ĭ.kal *a*, digrif, arabeddus, ysmala, ffeinig
Comitia, kö.mish'â *np*, cymmanfaoedd
Comitial, kö.mish'al *a*, cymmanfaol
Comity, kom'ĭ.tĭ *n*, moesgarwch
Comma, kom'â *n*, gwahannod (,)
Command, ku.mand' *n*, arch, archiad, gorchymmyn; awdurdod, llywodraeth: *vt*, erchi, llywio, rheoli
Commandant, kom.an.dant' *n*, penllywydd gwarchodlu
Commander, ku.man'dûr *n*, penaeth, penciwdod. Commander-in-chief, cadlyw, penllywydd [chymmyn, arch
Commandment, ku.mand'ment *n*, gor-
Commark, ku.mark' *n*, cyffin, terfyn gwlad [defnydd
Commaterial, kom.â.tĭ'r'ĭ.al *a*, o'r un
Commemorable, ku.mem'ö.râ.bl *a*, gwiwgof [cadw coffa, cofio
Commemorate, ku.mem'ö.rät *vt*, coffäu,
Commemoration, ku.mem.ö.rä'shun *n*, coffadwriaeth; cofwyl [wyn
Commence, ku.mens' *v*, dechreu, cych-
Commencement, ku.mens'ment *n*, dechreuad, cychwyniad [mol
Commend, ku.mend' *vt*, cyflwyno, can-
Commendable, ku.men'dâ.bl *a*, canmoladwy, clodwiw [eglwysfudd
Commendam, ku.men'dam *n*, gwag
Commendation, kom.en.dä'shun *n*, canmoliaeth, clod [moliaethol
Commendatory, ku.men'dâ.tur.ĭ *a*, can-
Commensurability, ku.men.shü.râ.bil'ĭ.tĭ *n*, cymmesuroldeb [cymmesurol
Commensurable, ku.men'shü.râ.bl *a*,

Commensurate, ku.men'shü.rät *vt*, cymmesuro, cyfartalu: *a*, cyfartal, cyfaddas
Commensuration, ku.men.shü.rä'shun *n*, cymmesuriad
Comment, kom'ent *vi*, sylwi, esbonio, eglurhau, arnodi: *n*, nod, sylwad, sylwnod, esboniad
Commentary, kom.en.tur'î *n*, eglurhâd, agoriad, sylwad, esboniad
Commentator, kom'en.tä.tur *n*, esboniwr, sylwedydd
Commentitious, kom.en.tish'us *a*. dychymmygol, ffugiol [cyweithas
Commerce, kom'ûrs *n*, trafnidiaeth,
Commercial, ku.mûr'shal *a*, trafnidol, masnachol [symmud trigias
Commigrate, kom'i.grät *vi*, cydfudo.
Commination, kom.i.nä'shun *n*, bygythiad, bygyliad [iol
Comminatory, ku.min'â.tur.î *a*, bygythi-
Commingle, ku.ming'gl *v*, cymmysgu. cymblitho [urio
Comminute, kom'i.nüt *vt*, manfalu, mal-
Comminution, kom.i.nü'shun *n*, manfaliad, llychiad [iadwy
Commiserable, ku.miz'ur.â.bl *a*, tostur-
Commiserate, ku.miz'ur.ät *vt*, tosturio, trugarhau [tostur, cydymdeimlad
Commiseration, ku.miz.u.rä'shun *n*.
Commissariat, kom.i.sê'r'î.at *n*, y swyddwyr mewn byddin sydd yn edrych ar ol y bwyd a defnyddiau rhyfel, cad-ddarparwyr, cad-ddirprwywyr
Commissary, kom'is.ur.î *n*, rhaglaw, dirprwywr, arswyddog
Commission, ku.mish'un *n*, gorchymmyniad, negesiaeth, archiad; dirprwy, dirprwyaeth, arswyddogaeth; gwneuthuriad: *v*, awdurdodi, swyddo
Commissioner, ku.mish'un.ûr *n*, dirprwywr, dirprwyadur, negesydd
Commissure, ku.mish'ûr *n*, cymmal, gwnïad, cyssyllt
Commit, ku.mit' *vt*, gorchymmyn; cyflawnu, gwneyd; traddodi; cyflwyno; bwrw i [carchar-warant
Commitment, ku.mit'ment *n*, traddodiad;
Committee, ku.mit'î *n*, cyfeistedd, pwyllgor. Members of a committee, cyfeisteddwyr
Commix, ku.miks' *v*, cydgymmysgu, cymblitho; cydymgymmysgu
Commixion, ku.mik'shun *n*, cymmysgiad
Commode, ku.möd' *n*, math o benwisg benyw; troethstol
Commodious, ku.mö'dî.us *a*, cyflëus; cymhwys, cyfaddas, defnyddiol
Commodiousness, ku.mö'dî.us.nes *n*, cymhwysder, helaethder, eangder
Commodity, ku.mod'î.tî *n*, ced, lles, buddioldeb, elw; nwyf, nwydd, daoedd masnachol [is-lyngeswr
Commodore, kom'ö.dō'r *n*, mor-raglaw,
Common, kom'un *n*, tir cyffredin, cyttir: *a*, cyffredin; gwael; arferol, cynnefin: *v*, cydfwyta; cydbori. Common law, y gyfraith draddodiadol. Commonpleas, yr ail lys gwladol. Commonplace, cyffredin, arferol. Commonplace book, nodlyfr, coflyfr. Book of Common Prayer, Llyfr Gweddi Gyffredin [bori
Commonage, kom'un.äj *n*, hawl i gyd-
Commonalty, kom'un.al.tî *n*, y werin, y cyffredin [cyffredinwr
Commoner, kom'un.ûr *n*, gwrengwr;
Commonition, kom.ö.nish'un *n*, rhybudd, cynghor [edd; cyfraniad
Commonness, kom'un.es *n*, cyffredin-
Commons, kom'unz *n*, cyfymborth; cyffrediniaid.—Common. House of Commons, Ty y Cyffredin
Commonwealth, kom'un.welth *n*, gwladwriaeth; gweriniaeth
Commorance, kom'ö.rans *n*, annedd
Commorant, kom'ö.rant *a*, trigiannol
Commot, ko'mut *n*, cwmmwd
Commotion, ku.mö'shun *n*, aflonyddwch, cyffro, cyffroad, cynhwrf, terfysg
Commove, ku.mûv' *vt*, cyffroi, aflonyddu, terfysgu
Commune, ku.mün' *vi*, ymddyddan, chwedleua; cymmuno
Communicable, ku.mü'nî.kâ.bl *a*, cyfranadwy [*n*, hygyrchedd
Communicableness, ku.mü'nî.kâ.bl.nes
Communicant, ku.mü'nî.kant *n*, cymmunwr; cyfranwr
Communicate, ku.mü'nî.kät *v*, cymmuno; cyfranu; hysbysu, mynegu
Communication, ku.mü.nî.kä'shun *n*, cyfranogiad, cydymddyddan; rhyddddramwy; ffordd, tramwyfa
Communicative, ku.mü'ni.kä.tiv *a*, cyfrangar, rhydd feddwl [cymmundeb
Communion, ku.mü'nî.un *n*, cymmun,
Community, ku.mü'nî.tî *n*, gweriniaeth, gwladwriaeth, y cyffredin
Commutable, ku.mü'tâ.bl *a*, newidiadwy
Commutation, kom.ü.tä'shun *n*, cyfnewidiaeth [ymaith gosp
Commute, ku.müt' *vt*, cyfnewid; prynu
Compact, kom'pakt *n*, cytundeb, [illegible]
ammod, cynghrair

Compact, kum.pakt' *a*, cryno, taclus, cynnwys, cysbell, cymhen; cadarngryf: *v*, cytuno; cyfuno; cyfammodi
Compactness, kum.pakt'nes *n*, crynoder, cynnwysder; ffyrder, cadernid
Compacture, kum.pak'tshûr *n*, cydgyssylltiad, cysswllt [cyfddeseb
Compages, kum.pä'jiz (*p* compages) *n*.
Compagination, kum.paj.i.nä'shun *n*, cyfunedd, uniant [cyfaill, cydwr
Companion, kum.pan'yun *n*, cydymaith,
Company, kum'pâ.ni *n*, cymdeithas, cymdaith; cymdeithion; cydgyfuniad
Comparable, kom'pur.â.bl *a*, cymharadwy; i'w gystadlu, tebyg, cyffelyb
Comparative, kum.par'â.tiv *a*, cymhariaethol, cymharol
Compare, kum.pē'r' *n*, cymhariaeth, cystadliad: *vt*, cymharu, cyfraddu
Comparison, kum.par'i.sn *n*, cymhariaeth, cyffelybiaeth
Compart, kum.pârt' *vt*, parthu, rhanu
Compartition, kom.pâr.tish'un *n*, dosbarthiad, rhaniad, dosraniad
Compartment, kum.pârt'ment, Compartiment, kum.pâr'tî.ment *n*, rhan
Compass, kum'pas *n*, cwmpas, cwmpawd, cylch, amgylchedd; onglyr: *vt*. amgylchu, cwmpasu; dwyn i ben; cael
Compasses, kum.pas'iz *np*, cwmpodau
Compassion, kum.pash'un *n*, tosturi, trugaredd, cydymdeimlad
Compassionate, kum.pash'un.ät *a*, tosturiol, trugarog: *vt*, tosturio
Compatibility, kom.pat.i.bil'î.tî *n*, cydweddoldeb [cydunol
Compatible, kum.pat'i.bl *a*, cydweddol,
Compatriot, kum.pä'trî.ut *n*, cydwleidiad, cydwladwr, cywladwr
Compeer, kum.pî'r' *n*, cyfurddor, cydraddwr: *v*, cydraddio, cystadlu
Compel, kum.pel' *vt*, cymhell, dirgymhell, gorfodi [cyfarchiad
Compellation, kom.pe.lä'shun *n*, dull
Compendious, kum.pen'dî.us *a*, cynnwysfawr, byr, cryno
Compendium, kum.pen'dî.um *n*, cryndodeb, talfyriad
Compensate, kum.pen'sät, Compense, kum.pens' *vt*, talu, gwneuthur iawn, gwobrwyo; iawnu
Compensation, kom.pen.sä'shun *n*, tâl, iawn, boddloniad; iawn-dâl, cyfarbwysiad [gohirio
Comperendinate, kom.pur.en'dî.nät *vt*,
Compete, kum.pit' *vi*, cydymgeisio, cydgeisio; cystadlu, ymg[illegible]
Competence, kom'pî.tens, Competency, kom'pî.ten.sî *n*, cyfraid, cyfaddasrwydd, gweddeidd-ran; digonedd
Competent, kom'pî.tent *a*, cymhwys, digonol, addas [gweddus
Competible, kum.pet'i.bl *a*, cydweddawl,
Competition, kom.pi.tish'un *n*, cydgais, cyfymryson, cystadleuaeth [geiswr
Competitor, kum.pet'i.tûr *n*, cydymgeisiwr
Compilation, kom.pi.lä'shun *n*, casgliad
Compile, kum.pîl' *vt*, casglu, cyfansoddi
Complacency, kum.plä'sen.si, Complacence, kum.plä'sens *n*, ymfoddloniad, addfwynder, ymhyfrydiad, cymmodlonedd [cyfoddus, boddlawn
Complacent, kum.plä'sent *a*, hynaws,
Complain, kum.plän' *vt*, achwyn, cwyno; beio, grwgnach [wr; hawlblaid
Complainant, kum.plä'nant *n*, achwyn-
Complaisance, kom.plä.zans' *n*, moesgarwch, hynawsedd [boneddigaidd
Complaisant, kom.plä.zant' *a*, hynaws,
Complanate, kum.plä'nät, Complane, kum.plän' *vt*, llyfnhau
Complement, kom'plî.ment *n*, cyflenwad, llawnrif [lenwol
Complemental, kom.plî.men'tal *a*, cyf-
Complete, kum.plit' *a*, perffaith, hollol, cydol, cwbl, cyfan: *vt*, perffeithio, cwblhau, cyflawnu
Completeness, kum.plit'nes *n*, perffeithrwydd, cyflawnder [perffeithiad
Completion, kum.plî'shun *n*, cwblhâd,
Completory, kom'pli.tur.î *n*, y weddi olaf [rys; cymhlyg
Complex, kom'pleks *a*, amrywiog; dy-
Complexion, kum.plek'shun *n*, hoen, gwedd, pryd, gwawr, gwynebliw
Compliance, kum.plî'ans *n*, cydsyniad, ymroddiad [ufudd, hyblyg
Compliant, kum.plî'ant *a*, cydsyniol,
Complicate, kom'plî.kät *a*, cymhlyg, cymhleth; dyrys: *vt*, cymhlygu, cymhlethu; cymmysgu; dyrysu
Complication, kom.pli.kä'shun *n*, cymhlygiad, cymhlethiad
Complice, kom'plis *n*, cyfranogwr
Complicity, kom.plis'i.tî *n*, cyfranogaeth
Compliment, kom'plî.ment *n*. moesair, cyfarchiad: *v*, moesgyfarch; truthio
Complimental, kom.plî.men'tal *a*, moesawg, moesgar [anerchol
Complimentary, kom.plî.men'tur.î *a*,
Compline, kom'plin *n*, y weddi olaf
Complot, kom'plot *n*, cydfwriad, cydfrad: *v*, cydlunio, cydfwriadu
Comply, kum.plî' *vi*, cydsynio, ymroddi

Component, kum.pō'nent *a*, ansoddol, cyfansoddol [weddu
Comport, kum.pō'rt' *v*, cytuno; ym-
Comport, kom'pūrt, Comportment, kum-pō'rt'ment *n*, ymddygiad
Comportable, kum.pō'r'tâ.bl *a*, cyngweddol, gweddus, cydunol
Compose, kum.pōz' *vt*, cyfansoddi; cyssodi; llonyddu, tawelu
Composedness, kum.pō'zed.nes *n*, tawelwch, arafwch, llonyddwch
Composition, kom.pō.zish'un *n*, cyfansoddiad; cymmysgiad; cymmod
Compositor, kum.pos'i.tûr *n*, cyssodydd
Compost, kom'pust, Composture, kum-pos'tshur *n*, tail, gwrtaeth
Compost, kum post' *vt*, teilo, gwrteithio
Composure, kum.pō'zhûr *n*, trefn, agwedd; tawelwch [yfed, cyfeddach
Compotation, kom.pō.tā'shun *n*, cyd-
Compound, kom'pûwnd *n*, cyssawdd; gair cyfansawdd: *a*, cymmysg, cyfansawdd. Compound interest, adlog
Compound, kum.pûwnd' *v*, cymmysgu; cyfrandalu [amgyffred, dirnad
Comprehend, kom.pri.hend' *v*, cynnwys;
Comprehensibility, kom.pri.hen.si bil'i.ti *n*, amgyffrediad, amgyffredoldeb
Comprehensible, kom.pri.hen'si.bl *a*, dirnadwy, amgyffredadwy
Comprehension, kom.pri.hen'shun *n*, amgyffred, dirnadaeth, cyrhaeddiad
Comprehensive, kom.pri.hen'siv *a*, cynnwysfawr, llawn, helaeth, eang
Compress, kum.pres' *vt*, gwasgu, dirwasgu, cydwasgu [feddyg
Compress, kom'pres *n*, gwasgdusw llaw-
Compressible, kum.pres'i.bl *a*, cydwasgadwy [iad, cyngwasg
Compression, kum.presh'un *n*, cydwasg-
Compressive, kum.pres'iv *a*, gwasgiadol
Compressure, kum.presh'ûr *n*, gwasgiad, cydwasgiad [dealliad
Comprisal, kum.prī'zal *n*, cynnwysiad,
Comprise, kum.prīz' *vt*, amgyffred, cynnwys, dal [brofiad, arwiriant
Comprobation, kom.prō.bā'shun *n*, cyd-
Compromise, kom'prō.mīz *n*, cyfaddawd, cytundeb: *vt*, cyfaddaw, cylafar-
Compt, komt *a*, hoew, sionc [eddu
Comptrol, kon.trōl'.—Control
Compulsative, kum.pul'sâ.tiv *a*, cymhelliadol [mhelliadol, gorfodol
Compulsatory, kum.pul'sâ.tur.i *a*, cy-
Compulsion, kum.pul'shun *n*, dirdrais, dirgymhelliad, gorfod, gorfodaeth
Compulsive, kum.pul'siv *a*, gorfodol
Compulsory, kum.pul'sur.i *a*, gorfodol, cymhelliadol
Compunction, kum.pungk'shun *n*, dwysbigiad; edifeirwch; cnoad cydwybod
Compurgation, kom.pûr.gā'shun *n*, tystiad dros arall
Computable, kum.pū'tâ.bl *a*, cyfrifadwy
Computant, kum.pū'tant *n*, cyfrifwr
Computation, kom.pū.tā'shun *n*, cyfrif, cyfrifiad; amcan-gyfrif
Compute, kum.pūt' *vt*, cyfrifo; bwrw cyfrif [filwr
Comrade, kom'räd *n*, cydymaith; cyd-
Con-, Co-, Cog-, Col-, Com-, Cor- *px*, o'r un ystyr â cy-, cyd-, cyf-, cyn-, cys-
Con, kon *vt*, efrydu, myfyrio; dirnad
Concamerate, kon.kam'ur.ät *vt*, mydu, cronglwydo [wyno
Concatenate, kon.kat'i.nät *vt*, cydgad-
Concatenation, kon.kat.i.nā'shun *n*, cydgadwyniad; rhes olynol
Concause, kon.kôz' *n*, cyfachos
Concave, kong'käv *a*, cau, ceuol; rhonca
Concavity, kon.kav'i.ti *n*, ceuedd, ceudod
Conceal, kon.sil' *vt*, cuddio, celu, celcio, dirgelu [celadwy
Concealable, kon.sī'lâ.bl *a*, cuddiadwy,
Concealment, kon.sil'ment *n*, celedigaeth; cuddfa [addef
Concede, kon.sīd' *vt*, cysbeidio; caniatäu,
Conceit, kon.sit' *n*, tyb, coegdyb; hunandyb, balchder: *v*, tybio; dychymmygu. Conceited, hunan-dybus, mympwyol
Conceivable, kon.sī'vâ.bl *a*, tebygol; amgyffredadwy, dirnadwy
Conceive, kon.sīv' *v*, amgyffred, deall, dirnad; tybied; dychymmygu; beichiogi
Concent, kon.sent' *n*, cynghanedd, cyssondeb, cydsain
Concentrate, kon.sen'trät *vt*, canolgasglu, cymherfeddu; coethi [gasgliad
Concentration, kon.sen.trā'shun *n*, canol-
Concentre, kon.sen'tûr *v*, cydgyfarfod
Concentric, kon.sen'trik, Concentrical, kon.sen'tri.kal *a*, cymherfeddol
Concentual, kon.sen'tshū.al *n*, cysson, cynghaneddol [dirnadadwy
Conceptible, kon.sep'ti.bl *a*, dealladwy,
Conception, kon.sep'shun *n*, amgyffred, dirnadaeth; beichiogiad
Concern, kon.sûrn' *n*, neges, gorchwyl, achos, trafferth, gofal; dyddordeb; cur, gofid: *vt*, perthynu, deiryd, trafferthu. To be concerned at, bod yn flin am. Concerning, am, yn achos, ynglŷn â, mewn perthynas i [deb; gorchwy
Concernment, kon.sûrn'ment *n*, dy

Concert, kon'sûrt *n*, cydgynghanedd, cynghcrdd: cydgynghor
Concert, kon.sûrt' *vt*, cydlunio, cyddrefnu, cydbwyso, cydgynllunio
Concession, kon.sesh'un *n*, addefiad, caniatâd, goddefiad [goddefol
Concessive, kon.ses'iv *a*, caniataol,
Conch, kongk *n*, cragen pysgodyn [ydd
Conchologist, kong.kol'ö.jist *n*, cregynConchology, kong.kol'ö.jî *n*, cregyniaeth
Conciliate, kon.sil'î.ät *vt*, boddloni, dyhuddo, heddychu, cymmodi
Conciliation, kon.sil.î.ä'shun *n*, cymmodiad, heddychiad [dyhuddwr
Conciliator, kon.sil'î.ä.tûr *n*, cymmodwr,
Conciliatory, kon.sil'yâ.tur.î *a*, cymmodol, dyhuddol [cydweddiad
Concinnity, kon.sin'î.tî *n*, dillynedd,
Concinnous, kon.sin'us *a*, cryno, gweddus, destlus [fawr
Concise, kon.sïs' *a*, byr, cryno, cynnwys-
Conciseness, kon.sïs'nes *n*, byrder, cynnwysder, crynodeb
Concision, kon.sizh'un *n*, cyd-doriad
Concitation, kon.sî.tä'shun *n*, twrf, cynhyrfiad [floedd, banllef
Conclamation, kong.klâ.mä'shun *n*, cyd-
Conclave, kong'kläv *n*, cymmanfa yr is-babyddion; cyfarfod dirgel, cyfarfod dan glo
Conclude, kon.klüd' *v*, diweddu, dybenu, cwblhau; penderfynu, barnu
Conclusion, kon.klü'zhun *n*, diweddglo, cload, terfyniad; canlyniad
Conclusive, kon.klü'siv *a*, penderfynol, diymwad [cydgeulo
Concoagulate, kong kö ag'ü.lät *vt*, ceulo,
Concoct, kon.kokt' *vt*, treulio yn y cylla; berwi; llunio, dyfeisio [cydferwad
Concoction, kon.kok'shun *n*, treuliad;
Concomitance, kon.kom'î.tans *n*, cydfynediad, cyd-darawiad
Concomitant, kon.kom'î.tant *a*, cydfodawl, cydredol, cydfynedol: *n*, cydymaith, cyd-deithiwr
Concord, kong'kôrd *n*, cydgord, cyfundeb; cyssonedd, cydweddiad
Concord, kon.kôrd' *vi*, cydfod, cytuno, cydgordio
Concordance, kon.kôr'dans *n*, cytuniaeth; mynegai, mynegeir, dangoseg
Concordant, kon.kôr'dant *a*, cytunol, unfeddwl, cysson, cydgordiol
Concordate, kon.kôr'dät *n*, cyfammod
Concorporate, kon.kôr'pö.rät *vt*, cydgorffori [cydgeuliad
Concourse, kong'kô'rs *n*, tyr

Concreate, kon.krî.ät' *vt*, cydgreu
Concrete, kon.krît' *v*, cyd-dyru, casglu
Concrete, kong'krît *a*, cydgorfforedig: *n*, cymmrwd, morter
Concretion, kon.krî'shun *n*, cydgorfforiad [dra
Concubinage, kon.kü'bî.näj *n*, puteinConcubine, kong'kü.bîn *n*, gordderch, cyffoden, putain, gordderchfun, meiriones, cariadferch, cariadwraig
Conculcate, kon.kul'kät *vt*, sathru, sarnu
Concupiscence, kon.kü'pis.ens *n*, chwant; anlladrwydd, trythyllwch [anllad
Concupiscent, kon.kü'pis.ent *a*, trythyll,
Concur, kon.kûr' *vi*, cytuno, cydsynied
Concurrence, kon.kur'ens *n*, cydrediad, cyduniad, cydsyniad [unol
Concurrent, kon.kur'ent *a*, cydredol, cyd-
Concussion, kon.kush'un *n*, ysgydwad, ysgytiad [cynhyrfiol
Concussive, kon.kus'iv *a*, ysgytiol,
Condemn, kon.dem' *vt*, enogfarnu, dyfarnu, collfarnu [damniol
Condemnable, kon.dem'nâ.bl *a*, beius;
Condemnation, kon.dem.nä'shun *n*, collfarniad, collfarn, dyfarniad [farnol
Condemnatory, kon.dem'nâ.tur.î *a*, coll-
Condensate, kon.den'sät *vt*, cyd-dewychu, cyd-ddwyso
Condensation, kon.den.sä'shun *n*, cyddewychiad, dwysiad
Condense, kon.dens' *v*, tewychu, tewhau, dwysäu: *a*, tew, dwys [edd
Condensity, kon.den'sî.tî *n*, tewedd, dwys-
Conder, kon'dûr *n*, arweinydd pysgotwyr
Condescend, kon.dî.send' *vi*, ymostwng
Condescension, kon.dî.sen'shun *n*, ymblygiad, iselrydedd, hynawsedd, difalchedd [iannol, rhygly ddol
Condign, kon.dîn' *a*, dyledus, haedd-
Condignity, kon.dig'nî.tî *n*, gwiwdeb, rhygly ddiant [cyffaith
Condiment, kon'dî.ment *n*, cyffeithiad;
Condite, kon.dît' *vt*, cyffeithio; halltu
Condite, kon'dît *a*, cyffeithiedig
Condition, kon.dish'un *n*, cyflwr, helynt, sefyllfa; ansawdd, tuedd; gradd; ammod: *vi*, ammodi [tan ammodau
Conditional, kon.dish'un.al *a*, ammodol,
Conditionary, kon.dish'un.ur.î *a*, ammodedig [cydofidio
Condole, kon.döl' *v*, cydalaru, cydgwyno,
Condolement, kon.döl'ment *n*, cydymdeimlad, cydgwyn [cydofidiad
Condolence, kon.dö'lens *n*, cydalaeth,
Condonation, kon.dö.nä'shun *n*, maddeuad, maddeuant

Condone, kon.dōn' *vt*, maddeu, pardynu
Condor, kon'dûr *n*, aderyn tra mawr yn cartrefu yn America Ddeheuol
Conduce, kon.düs' *vi*, cydarwain, cyddueddu; bod o les [cynnorthwyol
Conducible, kon.dü'sî.bl *a*, llesiadol,
Conducive, kon.dü'siv *a*, gwasanaethgar, gweinyddol [arweddiad
Conduct, kon'dukt *n*, ymddygiad, ym-
Conduct, kon.dukt' *vt*, ymarweddu; arwain; trefnu [cyfarwyddwr
Conductor, kon.duk'tûr *n*, arweinydd;
Conduit, kun'dit *n*, dyfrle, dyfribibell
Cone, kōn *n*, cyfangorff cyfddull â thorth siwgr, con; hirgrwnell
Coney, kō'ni *n*, cwningen. ffiogen
Confabulate, kon.fab'ü.lät *vi*, siarad, chwedleua, cydymgomio, ymddyddan
Confabulation, kon.fa.b.ü.lä'shun *n*, ymddyddan, siaradach
Confect, kon.fekt' *vt*, cymmysgu, cyffeithio
Confect, kon'fekt, Confection, kon.fek'shun *n*, cyffaith; anewyn [ffeithiwr
Confectioner, kon.fek'shun.ûr *n*, cy-
Confectionery, kon.fek'shun.ur.i *n*, cyffeithiau, anewyn, ammeuthyn
Confectory, kon.fek'tur.i *n*, cyffeithdy
Confederacy, kon.fed'ur.ä.si *n*, cynghrair, cydfwriad, cyfundeb
Confederate, kon.fed'ur.ät *n*, cynghreiriwr, cynghreiriad, cysswynwr: *v*, cynghreirio, cydfwriadu, cydbleidio: *a*, cydbleidiol, cynghreiriol
Confederation, kon.fed.u.rä'shun *n*, cynghreiriad, cynghrair
Confer, kon fûr' *v*, cynnadlu, ymgomio; anrhegu, cynnysgaethu; cymharu
Conference, kon'fur.ens *n*, cynnadledd, cydymddyddan [cydnabod
Confess, kon.fes' *v*, cyffesu, cyfaddef,
Confessary, kon.fes'ur.i *n*, cyffeswr, cyfaddefwr [cyffesiad, cyffes
Confession, kon.fesh'un *n*, cyfaddefiad,
Confessional, kon.fesh'un.al *n*, cyffesfa, cyffesgell [cyffesiadau, cyffesydd
Confessor, kon.fes'ûr *n*, gwrandawydd
Confidant, kon.fi.dant' *n*, cyfrinachwr, cyfaill mynwesol [cyfeilles
Confidante, kon.fi.dant' *n*, cyfrinaches,
Confide, kon.fīd' *v*, hyderu, ymddiried
Confidence, kon'fi.dens *n*, ymddiried, hyder; eonder [hyf
Confident, kon'fi.dent *a*, hyderus; eon,
Confidential, kon.fi.den'shal *a*, ymddiriedus, ffyddlawn, cyfrinachol
Configuration, kon.fig.u.rä'shun *n*, cyfluniad, cyfddulliad
Configure, kon.fig'ûr *vt*, cyddfurfio, cyfluniо [goror, ymyl
Confine, kon'fīn *n*, cyffin, terfyn, ffin,
Confine, kon.fīn' *vt*, cyffinio, gosod terfyn; attal, carcharu, caethiwo; cyfyngu ar; gwarchäu
Confinement, kon.fīn'ment *n*, attaliad; caethiwed, carchariad; carchar
Confinity, kon.fin'i.tî *n*, cymmydogaeth
Confirm, kon.fürm' *vt*, sefydlu, cadarnhau; awdurdodi; rhoddi bedydd esgob
Confirmable, kon.fûr'mâ.bl *a*, profadwy, arddangosadwy, sefydladwy
Confirmation, kon.für.mä'shun *n*, cadarnhâd; bedydd esgob
Confirmative, kon.fûr'mâ.tiv *a*, cyfnerthol, cadarnhaol
Confiscate, kon.fis'kät *vt*, attafaelu, anrheithio; dirwyo: *a*, attafaeliedig
Confiscation, kon.fis.kä'shun *n*, attafaeliad, dirwyad, anrhaith [meuthyn
Confiture, kon'fi.tshü r *n*, anewyn, am-
Confix, kon.fiks' *vt*, sicrhau i lawr, cyssodi
Conflagrant, kon.flä'grant *a*, cydfflamiol
Conflagration, kon.flä.grä'shun *n*, cydlosgiad; goddaith, tanllwyth
Conflation, kon.flä'shun *n*, cydchwythiad; toddiad delid [ymdrech
Conflict, kon'flikt *n*, ymladd, brwydr,
Conflict, kon.flikt' *vi*, ymdynu, ymryson, ymornest. Conflicting statements, gwrthddywediadau, croeshaeriadau
Confluence, kon'flü.ens *n*, cydlif; tyrfa, cyrchfa; aber [cydredol
Confluent, kon'flü.ent *a*, cydlifeiriol,
Conflux, kon'fluks *n*, cydffrydiad; cydgyrchiad [cydffurfio
Conform, kon.fôrm' *v*, cydymffurfio;
Conformable, kon.fôr'mâ.bl *a*, unffurf, cytûn, cyfatebol; unol
Conformation, kon.fôr.mä'shun *n*, cyfluniad, cydweddiad
Conformist, kon.fôr'mist *n*, cydffurfiwr
Conformity, kon.fôr'mî.tî *n*, cydffurfiad, cyfaddasiad, cyfweddiad [cryfhâd
Confortation, kon.fôr.tä'shun *n*, nerthiad,
Confound, kon.fûwnd' *vt*, cymmysgu; dyrysu; gwaradwyddo [frawdoliaeth
Confraternity, kon.frâ.tûr'ni.tî *n*, cyd-
Confront, kon.frunt' *v*, gwynebu; gwrthwynebu; cymharu; cyfarwynebu
Confuse, kon.füz' *vt*, cymmysgu, dyrysu; cywilyddio; didrefnu, rhwystro
Confusion, kon.fü'zhun *n*, annhrefn, terfysg; syndod; amryfusedd [adwy
Confutable, kon.fü'tâ.bl *a*, gwrth[illegible]
Confutant, kon.fü'tant *n*, gwr[illegible]

Confutation, kon.fü.tä'shun *n*, dadbrawf, gwrthbrofiad, gwrthbrawf
Confute, kon.füt' *v*, dadbrofi, gwrthbrofi; dyrysu
Conge, kon'ji *n*, moesblygiad; moesgenadiad: *vt*, moesblygu; ymado. Congé-d'élire, kōng'zhi.dē.lir', cenad i ddewis esgob
Congeal, kon.jil' *v*, rhewi; tewychu, ceulo [cydgeuladwy
Congealable, kon.ji'lâ.bl *a*, hyrew;
Congelation, kon.ji.lä'shun *n*, rhewiad; cyd-dewychiad [cydrywiol
Congenerous, kon.jen'ur.us *a*, cydryw.
Congenial, kon.ji'ni.al *a*, cydnaws, cydgynneddf, cyfnaws
Congeniality, kon.ji.ni.al'i.ti *n*, cydrywiaeth, cyfnawsedd [darddiad
Congeniture, kon.jen'i.tshü'r *n*, cyd-
Conger, kong'gûr *n*, môr lyswen, pendoll [betheuach
Congeries, kon.ji'r'i.iz *n*, crug o amryw
Congest, kon.jest' *vt*, crugio, pentyru; croni [gasgliad, croniad
Congestion, kon.jes'tshun *n*, crawn-
Congiary, kon'ji.ur.i *n*, rhodd i'r bobl Rhufeinig [rhewi
Conglaciate, kon.glä'shi.ät *v*, troi yn ia.
Conglobate, kong'glö.bät *vt*, pellenu, pelenu [pelen, clobyn
Conglobation, kong.glö.bä'shun *n*, pellen.
Conglobulate, kon.glob'ü.lät *vi*, ymbellenu
Conglomerate, kon.glom'ur.ät *vt*, pellenu, sypio, crugio: *a*, pellenddull, pelenog: *n*, careg gymmysgedig
Conglomeration, kon.glom.u.rä'shun *n*, pentyriad, crugiad, sypiad
Conglutination, klon.glü.ti.nä'shun *n*, cydludiad, gludiad
Congo, kong'gö, Congou, kong'gw̄ *n*. math o de du lled dda
Congratulate, kon.grat'ü.lät *vt*, cydlawenhau; llon-gyfarch
Congratulation, kon.grat.ü.lä'shun *n*, cydlawenychiad, llon-gyfarchiad
Congratulatory, kon.grat'ü.lä.tur.i *a*, llon-gyfarchiadol
Congree, kon.grī' *vi*, cyduno, cydfwriadu
Congreet, kon.grīt' *vt*, cydanerch, cydgyfarch [crymoi
Congregate, kong'grī.gät *v*, ymgynnull,
Congregation, kong.grī.gä'shun *n*, cynnulleidfa, tyrfa [cynnulleidfaol
Congregational, kong.grī.gä'shun.al *a*.
Congress, kong'gr[illegible] [illegible]nfa; cydhenuriaeth; c[illegible]ngyrchfa
Congressive, kon.gres'iv *a*, cydymgyrchol, cyfarfodol
Congrue, kon.grw̄' *vi*, cyfuno
Congruence, kong'grw̄.ens, Congruity, kon.grw̄'i.ti *n*, cydnawseddiad, cyssondeb, cyfundeb, cyfaddasrwydd
Congruent, kong'grw̄.ent, Congruous, kong'grw̄.us *a*, cyfaddas, cydred, cymhwys, cytunol
Conic, kon'ik, Conical, kon'i.kal *a*, conol, bonbraff a blaenfain
Conjectural, kon.jek'tshü.ral *a*, tebygol, dychymmygol, amcanadwy, tybiadwy
Conjecture, kon.jek'tshûr *n*, amcan, tyb, dychymmyg: *v*, tybio, dyfaln
Conjoin, kon.jôin' *v*, cyssylltu, cydrwymo, cyfuno, cydio [asol
Conjugal, kon'jü.gal *a*, dyweddïol, priod-
Conjugate, kon'jü.gät *vt*, cydieuo; treiglo berf, cyfymredu [ad; treigliad
Conjugation, kon.jü.gä'shun *n*, cydieu-
Conjunct, kon.jungkt' *a*, cyssylltedig, cyfunedig [cyssylltiad
Conjunction, kon.jungk'shun *n*, undeb;
Conjunctive, kon.jungk'tiv *a*, cyssylltiol, cyfunol, cyflyniadol
Conjuncture, kon.jungk'tshûr *n*, cyfnod, arfod; trefn, ansawdd, amgylchiad
Conjuration, kon.jü.rä'shun *n*, cyfrad; dewiniaeth, swyngyfaredd
Conjure, kon.jü'r' *vt*, tynghedu; cydfradu
Conjure, kun'jûr *vt*, dewino, swyno, chwareu'r llaw ysgafn
Connascence, ko.nas'ens *n*, cyfenidrwydd
Connate, ko.nät' *a*, cyfenid, cydryw
Connatural, ko.nat'shü.ral *a*, cydanian greddfol, cydnaws [cydio, uno
Connect, ko.nekt' *vt*, cyssylltu, cyfrwymo,
Connection, ko.nek'shun *n*, cyssylltiad, cydiad; perthynas
Connivance, ko.nī'vans *n*, goddefiad; esgeulusiad [ddwyn
Connive, ko.nīv' *vi*, ymoddef â, cyd-
Connoisseur, kon.ä.sûr' *n*, beirniad, un cyfarwydd [arddangosiad
Connotation, kon.ö.tä'shun *n*, cyfnodiad.
Connote, ko.nöt' *v*, dynodi, arwyddo, arddangos [priodasol
Connubial, ko.nü'bi.al *a*, cydweddog,
Conoid, kō'nôid *n*, ffurf tebyg i gon, conaidd [siglo, symmud
Conquassate, kon.kwas'ät *vt*, ysgwyd,
Conquer, kong'kwûr *vt*, gorchfygu, goresgyn, trechu [fygadwy
Conquerable, kong'kwur.â.bl *a*, gorch-
Conquerer, kong'kwur.ûr *n*, gorchfygwr, goresgynydd, gorescynwr

Conquest, kong'kwest *n*, goruchafiaeth, buddugoliaeth [cydwaed
Consanguineous, kon.sang.gwin'yus *a*,
Consanguinity, kon.sang.gwin'i.tî *n*, carenydd, cydwaedolaeth
Conscience, kon'shens *n*, cydwybod
Conscientious, kon.shi.en'shus *a*, cydwybodol, cywir, gonest, ffyddlawn
Conscientiousness, kon.shi.en'shus.nes *n*, cydwybododdeb, cydwybodolrwydd
Conscionable, kon'shun.ä.bl *a*, cydwybodol, rhesymol [cydwybodus
Conscious, kon'shus *a*, ymwybodol,
Consciousness, kon'shus.nes *n*, ymwybodolrwydd
Conscript, kon'skript *a*, rhestredig
Conscription, kon.skrip'shun *n*, rhestriad, cofrestriad [neilldun, urddo
Consecrate, kon'sî.krät *vt*, cyssegru;
Consecration, kon.sî.krä'shun *n*, cyssegriad; urddiad [lyniadol
Consecutaneous, kon.sek.tä'ni.us *a*, can-
Consectary, kon.sek'tur.i *n*, canlyniad, casgliad, cload
Consecution, kon.sî.kü'shun *n*, olyniad, dilyniad, oliant [olynol
Consecutive, kon.sek'ü.tiv *a*, canlynol,
Conseminate, kon.sem'i.nät *vt*, hau badau cymmysg [bodd
Consension, kon.sen'shun *n*, cydsyniad,
Consent, kon.sent' *vt*, cydsynio, cytuno: *n*, cydsyniad, bodd, caniatâd. Against one's consent, o'i anfodd
Consentaneous, kon.sen.tä'ni.us, Consentient, kon.sen'shent *a*, cydsyniol, cyssoo, unfryd, cytûn, cydunol [pwys
Consequence, kon'sî.kwens *n*, canlyniad;
Consequent, kon'sî.kwent *a*, arlynol, arlyniog, canlynol: *n*, arlyniad, dirdarddiad
Consequential, kon.sî.kwen'shal *a*, canlyniadol; o fawr bwys, pwysfawr; uchelfrydig [cyfaddasiad
Consertion, kon.sûr'shun *n*, cyfluniad,
Conservancy, kon.sûr'van.sî *n*, cyrtiau a gedwir er diogelu pysgod yn afon Tafwys [wraeth
Conservation, kon.sûr.vä'shun *n*, cad-
Conservative, kon.sûr'vä.tiv *a*, cadwriaethol, noddawl: *n*, ceidwadwr, cadwriaethwr. gwrthwynebwr cyfnewidiadau byrbwyll yn yr eglwys a'r wladwriaeth
Conservator, kan'sûr.vä.tur *n*, ceidwad, noddwr [le, nawddle; llysienfa
Conservatory, kon.sûr'vä.tûr.i *n*, maeth-
Conserve, kon'sûrv *n*, cyffaith

Conserve, kon.sûrv' *vt*, cadw, noddi, achlysur, amddiffynfa; cyffeithio
Consider, kon.sid'ûr *v*, ystyried, pwyllo; meddylied, edrych ar, craffu ar
Considerable, kon.sid'ur.ä.bl *a*, haeddol o ystyriaeth, cyfrifol; mawr, pwysfawr
Considerableness, kon.sid'ur.ä.bl.nes *n*, cyfrifolder; mawrder [pwyllog
Considerate, kon.sid'ur.ät *a*, ystyriol,
Considerateness, kon.sid'ur.ät.nes *n*, ystyrioldeb, pwylledd
Consideration, kon.sid.ur.ä'shun *n*, ystyriaeth, myfyriad; pwyll, dysbwyli; parch, bri; iawn, tâl
Consign, kon.sîn' *vt*, trosi, trosglwyddo
Consignable, kon.sî'nä.bl *a*, trosiadwy
Consignation, kon.sig.nä'shun *n*, trosiad, trosglwyddiad [iddo
Consignee, kon.sî.nî' *n*, yr hwn y trosir
Consignment, kon.sîn'ment *n*, da trosglwyddedig [bod; cynnwys
Consist, kon.sist' *vt*, sefyll, cydsefyll;
Consistence, kon.sis'tens, Consistency, kon.sis'ten.sî *n*, cyssondeb, cydsafiad; tewedd, sylwedd, tewder
Consistent, kon sis'tent *a*, cysson, cyfunfod, tewychol
Consistorial, kon.sis.tō'r'i.al *a*, gorseddfaol, eglwyslysol [eglwyslys
Consistory, kon.sis'tur.i *n*, cwrt yr esgob,
Consociate, kon.sö'shi.ät *v*, cydgyfeillachu: *n*, cyfaelod, cydymaith
Consolable, kon.sö'lä.bl *a*, dyddanadwy, cysuradwy [dyduanwch
Consolation, kon.sö.lä'shun *n*, cysur,
Consolatory, kon.sol'ä.tur.i *a*, cysurus, dyddanol, llon [sirioli
Console, kon.söl' *vt*, cysuro, dyddanu,
Consolidant, kon.sol'i.dant *a*, iachaol: *n*, eli iachaol
Consolidate, kon.sol'i.dät *v*, cyssylltu, cyfrwymo; cryfhau, ffyrfhau
Consolidation, kon.sol'i.dä'shun *n*, cyfaniad; cryfhâd [syniad
Consonance, kon'sö.nans *n*, cydsain, cyd-
Consonant, kon'sö nant *a*, cyssain; cysson, cytûn: *n*, cydsain; cydsyniad
Consonous, kon'sö.nus *a*, cydseiniol, cynghaneddol
Consort, kon'sôrt *n*, gwr neu wraig; cydwedd; cyfeill-long. Prince Consort, Tywysog Priod, Tywysog Cydweddog [priodi
Consort, kon.sôrt' *v*, ymgyfeillachu,
Conspersion, kon.spûr'shun *n*, taenellad
Conspicuity, kon.spi.kü'i.tî *n*, eg amlygrwydd

Conspicuous, kon.spik'ü.us *a*, amlwg, hywel, hysbys, eglur; banog [cydfrad
Conspiracy, kon.spir'â.sî *n*, cydfwriad,
Conspirator, kon.spir'â.tûr *n*, cydfradwr, bradwr [fwriadu
Conspire, kon.spī'r' *v*, bradfwriadu, cyd-
Constable, kun'stâ.bl *n*, heddgeidwad, heddwas [ffyddlondeb; parhâd
Constancy, kon'stan.sî *n*, gwadalwch,
Constant, kon'stant *a*, dianwadal, gwastadol; dyfal; ffyddlawn
Constellation, kon.ste.lä'shun *n*, cydser
Consternation, kon.stûr.nä'shun *n*, braw, dychryn, syndod, arswyd
Constipate, kon'stî.pät *vt*, rhwymo, tynhau, cyssychu [bolrwymiad
Constipation, kon.stî.pä'shun *n*, tynhâd,
Constituent, kon.stit'ü.ent *a*, elfenol, ansoddol; hanfodol: *n*, cyssail, elfen; etholydd, anfonwr [soddi
Constitute, kon'sti.tüt *vt*, arosod, cyfan-
Constitution, kon.sti.tü'shun *n*, cyfansoddiad; ffurflywodraeth; tymmer, ardymmer, naws, ansawdd
Constitutional, kon.sti.tü'shun.al *a*, cyfansoddiadol, gwreiddiol; cyfreithlawn
Constitutive, kon'stî.tü.tiv *a*, sefydladwy
Constrain, kon.strän' *vt*, dirgymhell, gorfodi [adwy
Constrainable, kon.strä'nâ.bl *a*, cymhell-
Constraint, kon.strānt' *n*, cymhell, trais. dir. gorthrech [rwymiad
Constriction, kon.strik'shun *n*, cyd-
Constringe, kon.strinj' *vt*, cydwasgu, tynrwymo [iadol, bolrwymol
Constringent, kon.strin'jent *a*, rhwym-
Construct, kon.strukt' *vt*, ffurfio, adeilo, adeiladu; cyfansoddi
Construction, kon.struk'shun *n*, adeilad; cyfansoddiad; deongliad, ystyr; cystrawiad [adaeth, cydosodiad
Constructure, kon.struk'tshûr *n*, adeil-
Construe, kon'strū *vt*, deongli; cyfieithu
Constuprate, kon'stü.prät *vt*, treisio, diforwyno, llathruddo
Constupration, kon.stü.prä'shun *n*, treisiad, llathruddiad, diforwyniad
Consubstantial, kon.sub.stan'shal *a*, cydsylweddol [cydsylweddu
Consubstantiate, kon.sub.stan'shî.ät *vt*,
Consuetude, kon'swî.tüd *n*, arferiad, defod [masnachol
Consul, kon'sul *n*, uchelfaer; negesydd
Consular, kon'sü.lûr *a*, uchelfaeronol
Consulate, kon'sü.lät, Consulship, kon'-[illegible]helfaeroniaeth [resymu
C[illegible] *vt*, ymgynghori, ym-
Consultation, kon.sul.tä'shun *n*, ymgynghoriad; ystyriaeth
Consumable, kon.sü'mâ.bl *a*, difrodadwy, difadwy, ysadwy
Consume, kon.sūm' *v*, dyfetha, treulio, difa, distrywio, ysu; afradloni; nychu, dyhoeni, edwi; llosgi; gwneyd defnydd o, defnyddio
Consummate, kon.sum'ät *a*, perffeithiedig, cyflawn: *v*, gorphen, perffeithio
Consummation, kon.su.mä'shun *n*, cwblhâd, diweddiad
Consumption, kon.sum'shun *n*, treuliad; defnyddiad; darfodedigaeth, ysgyfeinwst [darfodedigol
Consumptive, kon.sum'tiv *a*, nychlyd,
Consumptiveness, kon.sum'tiv.nes *n*, darfodedigrwydd
Contabulate, kon.tab'ü.lät *vt*, llorio ag estyll, astellu, plancio [iad
Contact, kon'takt *n*, cyffwrdd, cyffyrdd-
Contagion, kon.tä'jun *n*, haint, heintnod
Contagious, kon.tä'jus *a*, heintus, llygrol. A contagious disease, clefyd cael, haint
Contain, kon.tān' *vt*, cynnwys, dal; amgyffred
Contaminate, kon.tam'î.nät *vt*, halogi, llygru, diwyno: *a*, halogedig, llygredig
Contamination, kon.tam.î.nä'shun *n*, halogedigaeth, llygriad [difrio
Contemn, kon.tem' *vt*, diystyru, dirmygu,
Contemperate, kon.tem'pur.ät *vt*, cyddymmeru [tymmer, anian
Contemperament, kon.tem'pur.â.ment *n*,
Contemplate, kon.tem'plät *v*, myfyrio, ymsynied, ystyried yn ddwys
Contemplation, kon.tem.plä'shun *n*, myfyriad, myfyrdod, meddyliad
Contemplative, kon.tem'plâ.tiv *a*, myfyrgar, meddylgar [ydd, myfyriwr
Contemplator, kon'tem.plä.tûr *n*, efryd-
Contemporary, kon.tem'pö.rur.î, Contemporary, kö.tem'pö.rur.î *n*, cyfoeswr, cyfoedydd [oesi, cyfoesi
Contemporize, kon.tem'pö.rīz *vt*, cyd-
Contempt, kon.temt' *n*, dirmyg, diystyrwch, anfri
Contemptible, kon.tem'tî.bl *a*, dirmygadwy, dirmygus, yn haeddu dirmyg
Contemptuous, kon.tem'tshü.us *a*, trahäus, diystyrllyd, dirmygus, yn dirmygu, uchelfalch
Contemptuousness, kon.tem'tshü.us.nes *n*, diystyrwch, dirmyg
Contend, kon.tend' *v*, amrafaelio, ymdynu; ymdaeru; ymryson, cynhenu, ymwrial, ymladd, ymdrechu

Content, kon.tent' *n*, boddlonrwydd: *a*, boddlawn; esmwyth; parod: *vt*, boddloni, rhyngu bodd. To be content, cytuno. Contented, boddlongar
Contention, kon.ten'shun *n*, cynhen, ymryson, cecraeth, anghydfod; aidd
Contentious, kon.ten'shus *a*, ymrysongar, cecrus, cyndyn, amrafaelgar
Contentiousness, kon.ten'shus.nes *n*, ymrysongarwch [anfoddlawn
Contentless, kon.tent'les *a*, anfoddog,
Contentment, kon.tent'ment *n*, boddlondeb, rhancbodd [cyfanswm
Contents, kon.tents' *np*, cynnwysiad;
Conterminus, kon.tûr'mi.nus *a*, cyfagos, cyffiniol, cytterfynol [cynhen
Contest, kon'test *n*, ymdrech, ymryson,
Contest, kon.test' *v*, gwrthdaeru, ymdynu, ymdrechu [annilys
Contestable, kon.tes'tâ.bl *a*, dadleuadwy.
Context, kon'tekst *n*, cyd-destyn, cyfadnodau [mhleth
Context, kon.tekst' *a*, cydweol, cy-
Contexture, kon.teks'tshûr *n*, cydwead, cymhlethiad [iad
Contignation, kon.tig.nā'shun *n*, cledr-
Contiguity, kon.tī.gü'i.tī *n*, cyfagosrwydd, cyfnesafedd, agosrwydd
Contiguous, kon.tig'ü.us *a*, cyfagos, cynghyffwrdd, wrth eu gilydd
Continence, kon'tī.nens, Continency, kon'tī.nen.sī *n*, diweirdeb, ymattaliad
Continent, kon'tī.nent *a*, diwair, ymattalgar, dihalog: *n*, cyfandir
Continental, kon.tī.nen'tal *a*, cyfandirol
Contingence, kon.tin'jens, Contingency, kon.tin'jen.sī *n*, damwain
Contingent, kon.tin'jent *n*, dygwyddiad; dogn, cyfran: *a*, dygwyddol, damweiniol
Continual, kon.tin'ü.al *a*, dibaid, gwastadol, didawl, parhäus [arosiad
Continuance, kon.tin'ü.ans *n*, parhâd;
Continuate, kon.tin'ü.āt *a*, didor, dibaid, digyfrwng [estyniad, gohiriad
Continuation, kon.tin.ü.ā'shun *n*, parhâd,
Continuator, kon.tin'ü.ā.tûr *n*, gorestynydd, estynydd [estyn, hirio
Continue, kon.tin'ü *v*, parhau, aros;
Continuity, kon.tī.nü'i.tī *n*, parhausder, cydolrwydd, parhâd didor, gorestyniad
Continuous, kon.tin'ü.us *a*, parhäus, parhaol; dibaid, diaros, didor
Contort, kon.tôrt' *vt*, nydd-droi; dirdynu
Contortion, kon.tôr'shun *n*, nydd-droad
Contour, kon.tw'r' *n*, cylchlinell
Contra- *px*, gwrth-, croes- [edig

Contract, kon'trakt *n*, ammod, cyfammod; cytundeb, ymgred
Contract, kon.trakt' *v*, ammodi, cyfammodi, cytuno; dyweddïo, cyfaddaw; byrhau, cwtogi. To contract a debt, rhedeg i ddyled. To contract a habit, dysgu arfer [ammodadwy
Contractible, kon.trak'tī.bl *a*, byradwy;
Contractile, kon.trak'til *a*, crebachaidd
Contraction, kon.trak'shun *n*, byrhâd, cwtogiad; crebachiad [cymmerwr
Contractor, kon.trak'tûr *n*, ammodwr;
Contradict, kon.trâ.dikt' *vt*, gwrthddywedyd, croesddadleu; gwadu
Contradiction, kon.trâ.dik'shun *n*, gwrthddywedyd, gwrtheiriad
Contradictory, kon.trâ.dik'tur.ī *a*, croes, gwrthwynebol; cecrus
Contradistinct, kon.trâ.dis.tingkt' *a*, gwrthddynodol, gwrthwahanol
Contradistinction, kon.trâ.dis.tingk'shun *n*, gwrthddynodiant, gwrthwahaniad
Contradistinguish, kon.trâ.dis.ting'gwish *vt*, gwrthwahanu
Contramure, kon'trâ.mü'r *n*, gwrthfur, gwrthglawdd [gwrthgyflead
Contraposition, kon.trâ.pö.zish'un *n*,
Contrariant, kon.trê'r'ī.ant *a*, croes, anghysson [wedd, gwrthdarawiad
Contrariety, kon.tru.rī'i.tī *n*, gwrth-
Contrariwise, kon'tru.rī.wīz *ad*, yn y gwrthwyneb, o'r tu arall, yn hytrach
Contrary, kon'tru.rī *a*, gwrthwyneb, anghytunol. Contrary wind, gwrthwynt. Contrary witness, gwrthdyst. On the contrary, i'r gwrthwyneb
Contrast, kon'trast *n*, cyferbyniad [osod
Contrast, kon.trast' *v*, cyferbynu, gwrth-
Contravallation, kon.trâ.va.lā'shun *n*, gwrthgaer [rhwystro
Contravene, kon.trâ.vīn' *vt*, gwrthdrin;
Contravention, kon.trâ.ven'shun *n*, difuddiad, dieffeithiad [drethol
Contributary, kon.trib'ü.tur.ī *n*, cyd-
Contribute, kon.trib'üt *v*, rhoddi, cyfranu
Contribution, kon.trī.bü'shun *n*, cyddaliad, casgliad [wyadwy
Contributive, kon.trib'ü.tiv *a*, cynnorth-
Contributor, kon.trib'ü.tûr *n*, cyfranwr, cyfroddwr; gohebydd, cydysgrifenydd
Contributory, kon.trib'ü.tur.i *a*, cydroddawl, cynnorthwyol [pruddhar
Contristate, kon.tris'tāt *vt*, tristäi
Contrite, kon'trīt *a*, briwedig, cystuddi cystuddiedig, edifeiriol, edifarus
Contrition, kon.trish'un *n*, rhwbia

Contrivance, kon.trī'vans *n*, dyfais, trefu, dychymmyg [trefnu
Contrive, kon.trīv' *v*, dyfeisio, llunio;
Control, kon.tröl' *n*, rheolaeth, awdurdod: *vt*, ffrwyno, rheoli, cyfattal, goruchwylio [ffrwynadwy
Controllable, kon.trö'lâ.bl *a*, attaliadwy,
Controlment, kon.tröl'ment *n*, attaliaeth, rheolaeth
Controversial, kon.trö.vûr'shal *a*, dadleuol, ymddadleuol [dadleuwr
Controversialist, kon.trö.vûr'shal.ist *n*,
Controversy, kon'trö.vûr.sî *n*, dadl, ymrafael, cynghaws [gwrthddywedyd
Controvert, kon'trö.vûrt *vt*, gwrthddadlu,
Controvertible, kon.trö.vûr'tî.bl *a*, dadleuadwy, ammhëus
Controvertist, kon'trö.vûr.tist *n*, dadleuwr, cystadlwr [dyn, ystyfnig
Contumacious, kon.tü.mä'shus *a*, cyn-
Contumacy, kon'tü.mä.sî *n*, gwrthnysigrwydd [llibus, dirmygus
Contumelious, kon.tü.mî'lî.us *a*, en-
Contumely, kon'tü.mî.lî *n*, anfri, sarhâd, diystyrwch [pwyo
Contuse, kon.tüz' *vt*, briwo, dryllio,
Contusion, kon.tü'zhun *n*, cymmriw; pwyad; clais, briw, clwyf
Conundrum, kö.nun'drum *n*, mwysair cellweirus [holiad
Conusance, kon'ü.sans *n*, gwybyddiaeth,
Convalescence, kon.vâ.les'ens *n*, gwelliant, gwellâd [ar wellâd
Convalescent, kon.vâ.les'ent *a*, gwellaol,
Convenable, kon.vî'nâ.bl *a*, cydweddol, cymhwys [cydymgynnull
Convene, kon.vîn' *vt*, galw yng nghyd,
Convenience, kon.vî'nî.ens *n*, cyfleusdra, cyfleusdod, odfa, egwyl
Convenient, kon.vî'nî.ent *a*, cyflëus; cyfaddas; tymmorol
Convent, kon'vent *n*, cyfaint, mynachlog
Convent, kon.vent' *v*, gwysio, galw i faru
Conventicle, kon.ven'tî.kl *n*, cyfarfod bychan [cyfammod; cymmanfa
Convention, kon.ven'shun *n*, cytundeb;
Conventional, kon.ven'shun.al *a*, cymmanfaol; cymdeithasol, moesddefodol
Conventionality, kon.ven.shun.al'î.tî *n*, ffurfioldeb, moesddefod
Conventual, kon.ven'tshü.al *n*, mynach: *a*, mynachlogaidd [gyfeirio
Converge, kon.vûrj' *vi*, cyd-dueddu, cyd-
Convergent, kon.vûr'jent *a*, cydgyfeiriol,
Conversable, kon.vûr'sâ.bl *a*, siaradwy; cyfeillgar [cynnefin
Conversant, kon.vûr'sant *a*, cyfarwydd;
Conversation, kon.vûr.sä'shun *n*, ymddygiad; ymddyddan, ymgom
Converse, kon.vûrs' *vi*, siarad, ymgomio; ymgyfeillachu
Converse, kon'vûrs *a*, gwrthwynebol, croes: *n*, y gwrthwyneb; cyfeillach
Conversion, kon.vûr'shun *n*, tröedigaeth, dychweliad, proselytiaeth
Convert, kon'vûrt *n*, dychwelwr, dysgybl
Convert, kon.vûrt' *vt*, troi, dychwelyd; newid [newidiadwy
Convertible, kon.vûr'tî.bl *a*, troadwy,
Convex, kon'veks *a*, crwm, cynghrwm, amgrom: *n*, crwmach [crymedd
Convexity, kon.vek'sî.tî *n*, amgrymedd,
Convey, kon.vä' *vt*, cludo; cywain; trosi
Conveyance, kon.vä'ans *n*, trosglwydd, cyweiniad; trosiad, aralliad [troswr
Conveyancer, kon.vä'an.sûr *n*, arallydd,
Convict, kon.vikt' *vt*, euogbrofi, euogfarnu, barnu yn euog
Convict, kon'vikt *n*, collddyn, un wedi ei euogbrofi [argyhoeddiad
Conviction, kon.vik'shun *n*, euogbrofiad;
Convictive, kon.vik'tiv *a*, euogbrofol
Convince, kon.vins' *vt*, argyhoeddi
Convincement kon.vins'ment *n*, argyhoeddiad; sarhâd [adwy
Convincible, kon.vin'sî.bl *n*, argyhoedd-
Convive, kon.vīv' *v*, gwledda; gwesta; difyru [cydymlonol
Convivial, kon.viv'yal *a*, cydweddol,
Convocate, kon'vö.kät *vt*, gwysio yng nghyd, cydalw, cydwysio
Convocation, kon.vö.kä'shun *n*, cymmanfa eglwysig; cydwys [cydalw
Convoke, kon.vök' *vt*, gwysio, cydwysio,
Convolute, kon'vö.lüt *a*, ymdorchedig
Convolution, kon.vö.lü'shun *n*, cydamdoad, dyrwyniad [nydd-droi
Convolve, kon.volv' *v*, amdroi, dyrwyn,
Convolvolus, kon.vol'vö.lus *n*, cynghafog, tagwydd, taglys. Wild convolvolus, cwlwm y coed, clych y perthi
Convoy, kon'vôi *n*, canymdo; amddiffyn
Convoy, kon.vôi' *vt*, canymdoi; noddi llongau [ysgwyd
Convulse, kon.vuls' *vt*, dirgrynu, dir-
Convulsion, kon.vul'shun *n*, dirgryniad, dirgryd, dirdyniad
Convulsive, kon.vul'siv *a*, dirgrynol
Cony, kö'nî *n*, cwningen, ffiogen. Conywarren, cwning-gaer
Coo, kŵ *vi*, lleisio fel colomen
Cook, kŵk *n*, cog, cogydd, ceginwr; coges, ceginwraig: *vt*, arlwyo, trin bwyd. Cookshop, bwytty, bwydle

Cookery, kŵk'ur.î *n*, cogyddiaeth, arlwyaeth, ceginiaeth, bwyd-driniaeth
Cool, kŵl *v*, oeri, llygoeri, tawelu: *a*, oer, lledoer; llariaidd, arafaidd
Cooler, kŵl'ûr *n*, oeriedydd, llestr oeri
Coolish, kŵl'ish *a*, lledoer, go-oer, oeraidd [wch
Coolness, kŵl'nes *n*, oerfelgarwch; araf-
Coom, kŵm *n*, huddygl
Coomb, kŵm *n*, mesur sych o bedwar pwysel [argau, cutio
Coop, kŵp *n*, adardy, cut leir: *vt*, cau,
Coopee, kŵ.pî' *n*, ysgogiad taplasol
Cooper, kŵ'pûr *n*, cylchwr, cwper, hwper
Cooperage, kŵ'pur.äj *n*, cylchweithfa
Co-operate, kō.op'ur.ät *vi*, cydweithio
Co-operation, kō.op.ur.ä'shun *n*, cydweithiad, cydweithrediad [iad
Co-optation, kō.op.tä'shun *n*, cyfabwys-
Co-ordinate, kō.ôr'dî.nät *a*, cydradd,
Coot, kŵt *n*, corsiar, dyfriar [cystadl
Cop, kop *n*, coryn, copa; brig, crib, cob
Copal, kō'pal *n*, math o ystor
Coparcenary, kō.par'sî.nur.î, Coparceny, kō.pâr'sî.nî, Copartnership, kō.pârt'-nûr.ship *n*, cydgyfranogaeth, cydfasnach [wr, cydranwr
Copartner, kō.pârt'nûr *n*, cydgyfranog-
Copatriot, kō.pä'trî.ut *n*, cydwladgarwr
Cope, kōp *n*, cochl; mwd, crib: *v*, mydu; ymgystadlu, brwydro, ymwrio
Copernican, kō.pûr'nî.kan *a*, perthynol i gyfundraith heulog Copernicus, Copernicaidd [aill
Copesmate, köps'mät *n*, cydymaith, cyf-
Copious, kō'pî.us *a*, helaeth, dibrin, llawn [digonedd
Copiousness, kō'pî.us.nes *n*, helaethder,
Coppel, kop'el *n*, math o dawddlestr
Copper, kop'ûr *n*, copr, efydd, elydr; pair, crochan. Copper-plate, argrafflafn. Copper-smith *n*, gof copr. Coppers, dimeian
Copperas, kop'ur.as *n*, copras, du'r crydd
Coppice, kop'is, Copse, kops *n*, coedwig; glasgoed, prysgoed [ymrewyddu
Copulate, kop'ü.lät *v*, cydio, ymreain.
Copulation, kop.ü.lä'shun *n*, cydiad, cydgnawd, ymread [sylltiol
Copulative, kop'ü.lä.tiv *a*, cydiol, cys-
Copy, kop'î *n*, adysgrifen; cynysgrifen, arlun, cynllun, eilun, copi: *vt*, adysgrifenu; efelychu, cynnelwi. Copy-hold, daliad tir wrth adysgrif rheol y llys. Copy-right, meddiant o lyfr, ysgrifhawl
Copyist, kop'î.ist *n*, adysgrifenwr
Coquet, kō.ket' *v*, rhithgaru, hoedena
Coquetry, kō.ket'rî *n*, hoedenwaith
Coquette, kō.ket' *n*, chwidwen, croesen, hoeden, rhithgares [cwrwgl
Coracle, kor'â.kl *a*, corwg, corwgl, cwrwg,
Coral, kor'al *n*, gwylar, lluchochr; tegan plentyn
Coraline, kor'al.in *a*, lluchochraidd
Corant, kō.rant' *n*, math o ddaws fuan
Corb, kôrb *n*, cawell, basged globwll
Corban, kôr'ban *n*, elusen-gawell; rhodd, elusen
Corbel, kôr'bel *n*, corbed, ysgwyddiad
Cord, kôrd *n*, cord, cort, rheffyn, tennyn; tant: *vt*, cortio, rheffynu; cludeirio
Cordage, kôr'däj *n*, rheffynwaith, rhaffiad
Cordelier, kôr.dî.lî'r' *n*, mynach o urdd St. Francis
Cordial, kôr'dî.al *a*, calonog, gwresog, diffuant, caredig: *n*, meddyglyn, dyddanwch
Cordiality, kôr.dî.al'î.tî *n*, caredigrwydd, serch; gwresogrwydd, calonogrwydd
Cordon, kôr'dōng *n*, rhestr o geryg
Cordwain, kôrd'wän, Cordovan, kôr'dövan *n*, lledr Cordofa yn Yspaen
Cordwainer, kôrd'wä.nûr *n*, crydd
Core, kō'r *n*, bywedyn, calon; crawn
Coriaceous, kō'r.î.ä'shus *a*, lledraidd
Coriander, kō'r.î.an'dûr *n*, llysiau'r bara, brwysgedlys. Coriander of Rome, bulwg Rhufain
Corinthian, kō.rin'thî.an *n*, Corinthaidd. The Corinthian order, pedwaredd reol adeiladaeth, Corinthddull [*vt*, corcio
Cork, kôrk *n*, corc, corcyn, madarch:
Cormorant, kôr'mö.rant *n*, mulfran, morfran; gloddestwr, un a lwnc lawer
Corn, kôrn *n*, yd, ydau, grawn yd, llafur; corn, oddf: *vt*, sychu, halltu, caledu â halen [werthwr yd
Cornchandler, kôrn'tshand.lûr *n*, ad-
Cornel-tree, kôr'nel.trî *n*, cwyros, cwyrwialen
Cornelian, kôr.nî'lî.an *n*.—Carnelian
Corneous, kôr'nî.us *a*, cornaidd, caled
Corner, kôr'nûr *n*, congl, ongl, cornel; lloches, llechfa, dirgelfa, cilfach. Corner-stone, conglfaen. Corner of the eye, cil y llygad
Cornet, kôr'net *n*, llumanwr marchoglu; udgornwr; math o udgorn
Cornetcy, kôr'net.sî *n*, swydd llumanwr
Cornice, kôr'nis *n*, addurndalaith
Cornicle, kôr'nî.kl *n*, cornyn, corni corn bach [corni
Cornigerous, kôr.nij'ur.us *a*, cyrn

Cornish, kôr'nish *a*, Cernywaidd. The Cornish language, y Gernywaeg [der
Cornucopia, kôr.nü.kō'pi.â *n*, corn llawn-
Cornute, kôr.nüt' *vt*, cycwalltu, diwrio
Cornuto, kôr.nü'tō *n*, cornicyll
Corny, kôr'ni *a*, cornaidd; grawnaidd
Corollary, kor'ol.ur.i *n*, casgliad, canlyniad, cload, penderfyniad
Coronal, kor'ō.nal, *n*, gwyrlen, coronbleth: *a*, corynol [onol
Coronary, kor'ō.nur.i *a*, coronaidd, cor-
Coronation, kor.ō.nä'shun *n*, coroniad
Coroner, kor'ō.nûr *n*, coronwr, trengholydd. Coroner's jury, trengholwyr. Coroner's inquest, trengholiad
Coronet, kor'ō.net *n*, coronig, talaith
Corporal, kôr'pō.ral *n*, dengwriad: *a*, yn perthyn i'r corff, corfforol
Corporality, kôr.pō.ral'i.tî *n*, corffolaeth
Corporate, kôr'pō.rät *a*, corfforedig
Corporation, kôr.pō.rä'shun *n*, corfforaeth [â chorff ganddo
Corporeal, kôr.pō'r'i.al *a*, corffog, corffol,
Corporealist, kôr.pō'r'i.al.ist *n*, corffolwr [deb, corffeg
Corporeity, kôr.pō.ri'i.tî *n*, defnyddiol-
Corporify, kôr.por'i.fî *vt*, corffori
Corps, kō'r (*p* corps, kō'rz) *n*, byddinran, catrawd
Corpse, kôrps *n*, corff marw, burgyn, celan
Corpulence, kôr'pü.lens *n*, corffogrwydd, tewdra [cnawdog
Corpulent, kôr'pü.lent *a*, corffog, tew,
Corpuscle, kôr'pus.kl *n*, mymryn, corffilyn
Corpuscular, kôr.pus'kü.lûr *a*, mymrynol
Corrade, ko.räd' *vt*, cydrwbio, cydgrafu
Corradiation, ko.rä.di.ä'shun *n*, cydlewyrchiad, cydbelydriad
Correct, ko.rekt' *a*, cywir, manol, cywrain: *vt*, cospi, ceryddu; diwygio, cywiro, gwelläu
Correction, ko.rek'shun *n*, diwygiad, cyweiriad; cerydd, cystwy
Corrective, ko.rek'tiv *a*, diwygiadol; tymmerol: *n*, ardymmerydd, cyweirydd
Correctness, ko.rekt'ness *n*, cywirdeb, manylrwydd
Corrector, ko.rek'tûr *n*, diwygiwr; cospwr; cystwywr [Ypaen
Corregidor, ko.rej'i.dôr *n*, uchynad yn
Correlate, kor'i.lät *n*, gwrthberthynas
Correlative, ko.rel'â.tiv *a*, cydberthynasol [gyhoeddiad
Correption, ko.rep'shun *n*, cerydd, ar-
Correspond, kor.i.spond' *vi*, cyfateb; gohebu [atebiad · gohebiaeth
Correspondence, kor.i. f-
Correspondent, kor.i.spon'dent *a*, cyfatebol, addas: *n*, cyfatebwr, gohebydd
Corridor, kor.i.dôr' *n*, oriel o gwmpas ty, amrodfa [diwygiadwy
Corrigible, kor'i.ji.bl *a*, ceryddadwy;
Corrival, ko.rî'val *n*, cydymgeisiwr
Corrivation, kor.i.vä'shun *n* cydffrydiau, aber [cryfhaol
Corroborant, ko.rob'ō.rant *a*, cyfnerthol,
Corroborate, ko.rob'ō.rät *vt*, cyfnerthu, cadarnhau: *a*, sefydledig, sicr
Corroborative, ko.rob'ō.rä.tiv *a*, cyfnerthol, cadarnhaol [cyfysu
Corrode, ko.röd' *v*, ysu, difa, amgnoi,
Corrodent, ko.rō'dent *a*, ysol, difaol
Corrodible, ko.rō'di.bl *a*, ysadwy
Corrosion, ko.rō'zhun *n*, amdraul, ysiad
Corrosive, ko.rō'siv *a*, ysol, cyfysol, difaol: *n*, eli cyfysol [crebachu
Corrugate, kor'ü.gät *vt*, crychu, rhychu,
Corrupt, ko.rupt' *a*, llygredig, halogedig, pwdr, hadl; anonest: *v*, halogi, diwyno, pydru; gwobri [oldeb, hylygredd
Corruptibility, ko.rup.ti.bil'i.tî *n*, llygr-
Corruptible, ko.rup'ti.bl *a*, llygradwy, pydradwy [crawn, gôr
Corruption, ko.rup'shun *n*, llygredigaeth;
Corruptive, ko.rup'tiv *a*, llygrol, hylwgr
Corruptness, ko.rupt'nes *n*, llygredd, halogrwydd; anonestrwydd
Corsair, kôr.sê'r' *n*, morleidr
Corse, kôrs *n*, celan, ysgerbwd, abwy
Corselet, kôrs'let *n*, dwyfroneg
Corset, kôr'set *n*, bron-gengl
Cortes, kôr'tez *np*, seneddwyr Ypaen
Cortex, kôr'teks *n*, rhisgl, rhisg
Cortical, kôr'ti.kal, Corticose, kôr'ti.kōs *a*, rhisglog, rhisglyd [fel rhisg
Corticated, kôr'ti.kä.ted *a*, rhisgladd,
Coruscant, kō.rus'kant *a*, dysgleiriol
Coruscate, kō.rus'kät *vi*, llewyrchu
Corvette, kôr.vet' *n*, llong rhyfel
Corvine, kôr'vin *a*, branaidd
Corvizor, kôr'vî.zûr *n*, crydd
Cosey, kō'si *a*, chwedleugar
Cosier, kō'zhî.ûr *n*, bongleryn: *a*, trwsgl
Cosmetic, koz.met'ik *a*, tecaol, addurnol: *n*, meddyginiaeth a bair degwch pryd, tegolch, tlwsolch
Cosmical, koz'mi.kal *a*, perthynol i'r byd; yn codi neu fachlud gyda'r haul
Cosmogony, koz.mog'ō.ni *n*, cread, neu haniad y byd [ddarluniwr
Cosmographer, koz.mog'râ.fûr *n*, byd-
Cosmography, koz.mog'râ.fi *n*, byd-ddarluniad [bydyssawd
Cosmolatry, koz.mol'â.tri *n*, addoliad y

Cosmopolitan, kos.mö.pol'i.tan, Cosmopolite, kos.mop'ö.lît *n.* dinasydd y byd
Cossack, kos'ak *n*, milwr yn Rhwssia
Cosset, kos'et *n*, oen llawfaeth
Cossick, kos'ik *a*, alsoddol
Cost, kost (*pt & pp* cost) *n.* traul, cost, pris; ais, eisen: *vt*, costio, bod yn werth. It cost me a shilling, mae yn sefyll i mi swllt
Costal, kos'tal *a*, eisawl, eisenawl [masw
Costard, kos'tûrd *n*, pen; math o afal
Costive, kos'tiv *a*, bolrwym, rhwym
Costiveness, kos'tiv.nes *n*, bolrwymiad
Costless, kost'les *a*, digost, rhad
Costliness, kost'li.nes *n*, gwerthfawrogrwydd
Costly, kost'li *a*, gwerthfawr; costfawr
Costume, kos'tüm *n*, dullwisgiad [twlc
Cot, kot *n*, bwth, lluest, caban, bwthyn,
Cote, köt *vt*, gadael ar ol: *n*, corlan, lloc
Cotemporary, kö.tem'pö.rur.i *n*, cyfoedydd, cyfoesydd: *a*, cyfoesol
Coterie, kö.tur'i *n*, llon-gymmanfa, cymdeithas [ion merched
Cotquean, kot'kwîn *n*, ymyrwr â mater-
Cottage, kot'äj *n*, bwth, cabandy, twlc
Cottager, kot'ä.jûr, Cotter, kot'ûr, Cottier, kot'yûr *n*, bwthynwr
Cotton, kot'n *n*, cotwm, ceden
Cottony, kot'n.i *a*, cotymaidd
Couch, kûwtsh *n*, glwthfainc, trwl, gwâl, gorweddfainc: *v*, gorwedd, cynnwys; tynu pelenau oddi ar lygaid; annelu. To couch a spear, rhoi gwaewffon ar annel [orweiddiol
Couchant, kûw'tshant *a*, yswatiol, tor-
Couchee, kw'shi *n*, ymweliad nosawl
Cough, kof *n*, peswch: *v*, pesychu. Hooping-cough, Chin-cough, y pas
Could, kwd *pt.*—Can
Coulter, köl'tûr *n*, cwlltyr
Council, kûwn'sil *n*, cynghor, cynghorfa
Councillor, kûwn'sil.ûr *n*, aelod cynghor
Counsel, kûwn'sel *n*, cynghor; dadleuwr, cynghorwr: *vt*, cynghori; hyfforddi
Counsellor, kûwn'sel.ûr *n*, cynghorwr, cynghawsydd, dadleuwr
Count, kûwnt *n*, iarll; cyfrif: *v*, rhifo, cyfrifo. Counting-house, cyfrifdy
Countenance, kûwn'ti.nans *n*, gwyneb, gwedd, gwynebpryd; nawdd, cefnogiad: *vt*, noddi, cefnogi. Keep your countenance, na wridwch
Counter, kûwn'tûr *n*, ffug arian; bwrdd cyfrif; nwchlais, uchalaw: *a*, croes, gwrth, gwrthwyneb: *ad*, yn groes, yn erbyn, yn y gwrth: *px.* gwrth-
Counteract, kûwn.tur.akt' *vi*, gwrthsefyll, gwrthweithredu [gwrthbwyso
Counterbalance, kûwn.tûr.bal'ans *vt*,
Counterbalance, kûwn'tûr.bal.ans *n*, gwrthbwys, cydbwys [rwym
Counterbond, kûwn'tûr.bond *n*, gwrth-
Countercharge, kûwn'tûr.tshârj *n*, gwrthgyhuddiad [attaliad; cerydd
Countercheck, kûwn'tûr.tshek *n*, gwrth-
Counterfeit, kûwn'tûr.fit *a*, gau, ffugiol, ffuantus: *vt*, ffugio; dynwared: *n*, ffugbeth, rhith, twyll. Counterfeit money, arian drwg
Countermand, kûwn.tûr.mand' *vt*, gwrthorchymmyn [gwrthgyrchu
Countermarch, kûwn.tûr.mârtsh' *vi*,
Countermarch, kûwn'tûr.martsh *n*, gwrthgyrch
Countermine, kûwn'tûr.mīn *n*, gwrthglawdd: *vt*, dadymchwelyd
Counterpane, kûwn'tûr.pän *n*, teisban
Counterpart, kûwn'tûr.pârt *n*, gwrthran
Counterplea, kûwn'tûr.pli *n*, gwrthddadl
Counterplot, kûwn'tûr.plot *n*, gwrthfrad
Counterpoint, kûwn'tûr.pôint *n*, cynghanedd [bwyso: *n*, gwrthbwys
Counterpoise, kûwn'tûr.pôiz *vt*, gwrth-
Counterscarp, kûwn'tûr.skârp *n*, gwrthglawdd [wyddo
Countersign, kûwn'tûr.sīn *vt*, llawar-
Countertide, kûwn'tûr.tīd *n*, gwrthlif
Countervail, kûwn.tûr.väl' *vt*, cyfartalu; cyfiawnu; cyferbynu
Countervail, kûwn'tûr.väl *n*, cydbwysedd
Countess, kûwn'tes *n*, iarlles
Countless, kûwnt'les *a*, aneirif, dirif
Countried, kun'trî fīd *a*, gwladaidd
Country, kun'trî *n*, gwlad; bro, goror, ardal; tir: *a*, gwladaidd, gwledig
Countryman, kun'trî.man *n*, gwladwr, dyn o'r wlad; cydwladwr
County, kûwn'tî *n*, sir, swydd, rhandir; iarllaeth: *a*, siryddol, perthynol i swydd [llamsach
Coupee, kw.pê' *n*, ysgogiad taplasol;
Couple, kup'l *n*, par, dau, cwpl; magl: *vt*, cyssylltu, cymharu, cydieuo, priodi
Couplet, kup'let *n*, pennill dwy fraich
Courage, kur'äj *n*, dewrder, glewder, calondid, gwroldeb [dewr, calonog
Courageous, ku.rä'jus *a*, gwrol, glew,
Courageousness, ku.rä'jus.nes *n*, gwroldeb, gwrhydri, dewredd, glewder
Courant, kw.rant' *n*, math o daplas
Courb, kw'rb *vt*, ymblygu, crymu, camu: *a*, cam [wr, cenad
Courier, kwr'i.ûr *n*, brysgenad, rhedeg-

Course, kō'rs *n*, ystod, gyrfa; rhedegfa; cylch, chwyl; helynt, hynt; llwybr; haen, rhes: *v*, hela; rhedeg; erlyn, ymlid. Courses, misglwyf
Courser, kō'r'sûr *n*, rhedegfarch
Court, kō'rt *n*, llys, brawdlys, neuadd; barnwr neu ynadon mewn llys; brenindy; teulu breninol; cwrt; cyntedd: *vt*, caru; addolwyn, erfyn. Bankruptcy Court, Torgedlys. Court of Arches, Llys yr Archau. Court of Common Pleas, Deflys. Court of Exchequer, Cyllidlys. Court of Queen's Bench, Llys Mainc y Frenines. Small-debts Court, County Court, Manddyledlys. Court-leet, Llys Pentrefol. Court Martial, Cwrt Milwraidd. Court-hand, llawysgrifen a arferir i gofrestru
Courteous, kō'r'tshus *a*, moesog, caruaidd, mwyn [deb, mwynder
Courteousness, kō'r'tshus.nes *n*, tirion-
Courtesan, kûr.ti.zan' *n*, putain [edd
Courtesy, kûr'tî.si *n*, tirionfoes, hynaws-
Courtesy, kûrt'sî *n*, glinostyngiad
Courtier, kō'r'tî.ûr *n*, gwr llys, llyswr; carwr [hyfoesedd
Courtliness, kō'rt'lî.nes *n*. moeswychedd,
Courtly, kō'rt'lî, Courtlike, kō'rt'lîk *a*, moeswych; dillyn; gwenieithus
Courtship, kō'rt'ship *n*, carwriaeth
Cousin, kuz'n *n*, câr; cefnder (*f* cyfnither). Second cousin, cyfyrder
Cove, köv *n*, cil, cilfach, ebach, lloches; llanc, llencyn
Covenant, kuv'î.nânt *n*, cyfammod, cynghrair: *v*, cyfammodi, cytuno
Covenanter, kuv'î.nan.tûr *n*, cyfammodwr, ammodwr, rhagammodwr
Cover, kuv'ûr *n*, clawr, caead, croeg; gorchudd; to; cwrlid: *vt*, gorchuddio, cysgodi, toi [caead
Covercle, kuv'ûr.kl *n*, gorchudd, hulier,
Coverlet, kuv'ûr.let, Coverlid, kuv'ûr.lid *n*, huling, teisban, torsed, brecan
Covert, kuv'ûrt *n*, gwasgawd, cuddlwyn, cudded, cuddfa: *a*, cudd, dirgel
Covertness, kuv'ûrt.nes *n*, dirgelrwydd
Coverture, kuv'ûr.tshü'r *n*, cyflwr gwraig dan nawdd ei gwr; cysgod
Covet, kuv'et *vt*, chwennychu, deisyfu
Covetous, kuv'î.tus *a*, trachwantus, cybyddlyd [ariangarwch
Covetousness, kuv'î.tus.nes *n*, trachwant,
Covey, kuv'î *n*, haid, nythlwyth o adar
Covin, kuv'in *n*, cyd-dwyll, cydfrad
Covin nus *a*, twyllodrus
Cow, kûẃ *n*, buwch, buch; bon: *vt*, digaloni, pruddhau. A cow near calving, buwch ddowydd. A young cow, anneirfuwch. Cow-wheat, y gliniogai. Cow-grass, buchlaswellt. Cow-herd, bugail, heusor, grẽwr. Cow-house, beudy. Cow-blake, gleiad. Ladycow, y fuwch gota
Coward, kûẃ'ûrd *n*, anwr, llyfrgi, cachgi, annewryn [annewredd
Cowardice, kûẃ'ûr.dis *n*, llyfrdra, ofn,
Cowardize, kûẃ'ûr.dîz *vi*, llyfrdra, digaloni [aidd, llwfr
Cowardly, kûẃ'ûrd.lî *a*, digalon, cachgî-
Cowbane, kûẃ'bän *n*, cegid y dwfr
Cower, kûẃ'ûr *vi*, cwrian, cwrcydu
Cowish, kûẃ'ish *a*, ofnus, llwfr, digalon
Cowl, kûẃl *n*, cwcwll, cwfl. Cowl-staff, pawl, berllysg [yn, pefryn
Coxcomb, koks'köm *n*, coegyn, ysgoeg-
Coxcomical, koks.kom'î.kal *a*, coegenaidd, cymhen [aidd
Coy, kôî *a*, mursenaidd, osgoilyd, gwyl-
Coyness, kôî'nes *n*, mursendod, gwyleddd
Cozen, kûz'n *vt*, twyllo, hudo, siomi
Cozenage, kuz'n.äj *n*, twyll, dichell
Crab, krab *n*, cranc, morganc; afal sur, cogwrn. Crab-tree, afallen sur
Crabbed, krab'ed *a*, sarig, anfoddog
Crabbedness, krab'ed.nes *n*, surni; sarigrwydd, anfoddlondeb; astrusi
Crack, krak *n*, breg, agen, hollt; trwst; bost: *v*, hollti; crochdrystio; brolio. Crack-brained, penchwiban, penwan
Cracker, krak'ûr *n*, fflamyg; gwagfostiwr [lwgach
Crackle, krak'l *vt*, clindarddach, ysgwr-
Crackuel, krak'nel *n*, teisen galed
Cradle, krä'dl *n*, cryd; cawell, alch: *v*, siglo cryd, crydsiglo
Craft, kraft *n*, celf, crefft; ystryw, cyfrwysder; celfi pysgota; llong fechan
Craftiness, kraf'ti.nes *n*, cyfrwysedd
Craftsman, krafts'man *n*, celfyddwr, crefftwr
Crafty, kraf'tî *a*, cyfrwys, dichellgar
Crag, krag *n*, craig, clegyr, clogwyn
Cragginess, krag'î.nes *n*, garwder
Craggy, krag'i *a*, ysgythrog, serth, garw
Cram, kram *v*, gorlenwi, bol-lwytho
Crambo, bram'bö *n*, rhosb, rhosbchwareu
Cramp, kramp *n*, yr wrwst, cwlwm gwythi; creffyn: *v*, caethiwo; creffynu; dirwasgu: *a*, anhawdd, caled, rhwystrus. Cramp-iron, craff, creffyn, gafaelfach [wern, cryglys
Cranberries, kran'ber.îz *np*, ceirios y

Crane, krān *n*, garan, crëyr, crychydd, cregyr; dyrwynlath, dyrwynydd
Cranebill, krān'bil *n*, mynawyd y bugail. Stinking-cranebill, llysiau'r llwynog
Cranium, krā'nĭ.um *n*, penglog, iad
Crank, krangk *n*, offeryn bachog; dyrwynlath: *a*, heinif, bywiog, iachus, cryf
Crankle, krang'kl *v*, dolenu fel afon: *n*, crychiad; doleniad
Crankness, krangk'nes *n*, bywiogrwydd
Cranny, kran'ĭ *n*, agen, hollt, agenig
Crape, krāp *n*, galarwe
Crapulence, krap'ü.lens *n*, afiechyd trwy anghymmedroldeb [meddw-glaf
Crapulous, krap'ü.lus *a*, glwth, meddw,
Crash, krash *n*, grem, grill, rhinc, tordrwst: *v*, chwilfriwio, gremio
Crasis, krā'sis *n*, ardymmer, cymmysgedd
Crassitude, kras'ĭ.tüd *n*, tewedd, praffder, trymder [oediad
Crastination, kras.tĭ.nā'shun *n*, gohiriad,
Cratch, kratsh *n*, preseb; rhesel; cafn ebran neu ludw
Crate, krāt *n*, cawell i gario priddlestri
Crater, krā'tŭr *n*, safn mynydd tanllyd; twll; adwy
Craunch, krântsh *vt*, rhygnu dannedd
Cravat, krā.vat' *n*, math o wddf-liain
Crave, krāv *vt*, crefu, deisyf, chwennych
Craven, krā'vn *n*, ceiliogyn digalon; llyfrwas, annewryn
Craw, krô *n*, crombil, cromil, cropa
Crawfish, krô'fish, Crafish, krā'fish *n*, ceimwch coch, ceimwch Mair [gripian
Crawl, krôl *vi*, ymlusgo, cropian, ym-
Crayon, krā'un *n*, pwyntel sialc
Craze, krāz *vt*, syfrdanu, gwallgofi
Craziness, krā'zĭ.nes *n*, methiant; ammhwyll, gwallgofrwydd, penwendid
Crazy, krā'zĭ *a*, methedig, ysig; penwan
Creak, krik *vi*, grillian, gwichian, crecian
Cream, krim *n*, hufen: *vi*, hufenu
Creamy, krĭ'mĭ *a*, hufenog, hufenllyd
Crease, kris *n*, ol plygiad, crychiad: *vt*, crychiadu, peri crychiad
Create, krĭ.āt' *vt*, creu, peri; urddo
Creation, krĭ.ā'shun *n*, cread, creadigaeth
Creative, krĭ.ā'tiv *a*, creadawl, creawl
Creator, krĭ.ā'tŭr *n*, crëwr, creawdwr, creawdydd, crëydd
Creature, krĭ'tshŭr *n*, creadur; dynyn
Crebritude, kreb'rĭ.tüd *n*, mynychdra
Crebrous, krĭ'brus *a*, mynych
Credence, krĭ'dens *n*, cred, coel, ffydd
Credent, krĭ'dent *a*, credus, crediniol
Credentials, krĭ.den'shalz *n*, credlythyrau, llythyran canmoliaeth
Credibility, kred.ĭ.bil'ĭ.tĭ, Credibleness, kred'ĭ.bl.nes *n*, crededd, coeledd, coeledigaeth, tebygoliaeth [hygoel
Credible, kred'ĭ.bl *a*, credadwy, coeladwy,
Credit, kred'it *n*, coel, cred; cymmeriad, cyfrifiad, bri, parch, enw, ymddiried: *vt*, credu, coelio, ymddiried i [asol
Creditable, kred'ĭ.tā.bl *a*, cyfrifol, urdd-
Creditableness, kred'ĭ.tâ.bl.nes *n*, cymmeriad, bri [iwr, achretor
Creditor, kred'ĭ.tŭr *n*, gofynwr, coel-
Credulity, krĭ.dü'lĭ.tĭ *n*, hygoeledd
Credulous, kred'ü.lus *a*, coelgar, hygred, hawdd ganddo goelio [garwch
Credulousness, kred'ü.lus.nes *n*, coel-
Creed, krĭd *n*, pynciau ffydd, credo
Creek, krik *n*, cilfach, crigyll, ebach: *vi*, gwichian, grillio
Creeky, krĭ'kĭ *a*, cilfachog, bachog
Creep, krĭp (crept) *vi*, ymlusgo, cropian, ymgreinio [neuad
Cremation, krĭ.mā'shun *n*, llosgiad, cyn-
Cremor, krĭ'môr *n*, sylwedd hufenog
Crenated, krĭ'nā.ted *a*, bylchog, garw
Crepitation, krep.ĭ.tā'shun *n*, clindarddCrept, krept *pt & pp.*—Creep [ach
Crepuscule, krĭ.pus'kül *n*, cyfnos, cyfddydd, cyflychwyr [dywyll
Crepusculous, krĭ.pus'kü.lus *a*, llwyd-
Crescent, kres'ent *n*, cyfnlloer, hanner lleuad; hanner cylch, cilgant
Crescent, kres'ent, Crescive, kres'iv *a*, cynnyddol, tyfol
Cress, kres *n*, berw, berwr, berwy. Water-cress, berw'r dwfr
Cresset, kres'et *n*, tân-fwdwl, trybedd
Crest, krest *n*, crib, cribyn, copa; mwng; helm gribog, arfau bonedd. Crestfallen, digalon, isel
Crested, kres'ted *a*, cribog, cobynog
Crestless, krest'les *a*, diarfog, digrib; pen-isel [farm, marmog
Cretaceous, krĭ.tā'shus *a*, sialcaidd, o
Crevice, krev'is *n*, agen, hollt, rhigol
Crew, krŵ *n*, cydforwyr, llongwyr, gwŷr llong; haid o ddyhirwyr: *pt.*—Crow
Crewel, krŵ'el *n*, edau fain o wlan
Crib, krib *n*, preseb; rhesel; bwthyn: *vt*, darn-guddio, celcio; caethiwo
Cribbage, krib'äj *n*, math o chwareu
Cribble, krib'l *n*, gogr, gwagr tro
Cribration, krĭ.brā'shun *n*, gogryniad
Crick, krik *n*, grill, sythdod y gwddf
Cricket, krik'et *n*, criciad, criciedyn, grilliedydd; chwareu pel a chlwpa
Cricoid, krĭ'kôid *a*, cylchaidd, modrwy-
Crier, krĭ'ŭr *n*, crïwr, cyhoeddwr [aidd

Crime, krîm *n*, bai, troseddd, camwedd, pechod, enogrwydd [niwed
Crimeless, krîm'les *a*, dieuog, difai, di-
Criminal, krim'î.nal *n*, troseddwr, drwg weithredwr: *a*, camweddus, beius
Criminality, krim.î.nal'î.tî *n*, camwedd, enogrwydd [yn erbyn
Criminate, krim'î.nät *vt*, cyhuddo, rhoi
Crimination, krim.î.nä'shun *n*, cyhuddiad, achwyniad [og
Criminatory, krim'î.nä.tur.î *a*, cyhudd-
Crimp, krimp *a*, crych; crimpiol, brau, crispin: *v*, crychu
Crimple, krim'pl *v*, crychu, crimpio
Crimson, krim'zn *n*, coch dwfn, porffor
Crinated, krî'nä.ted *a*, gwalltiedig, gwalltlaes, â gwallt neu flew hir
Crincum, kring'kum *n*, chwip, creffyn
Cringe, krinj *vi*, cynffoni, iseldruthio: *n*, truthblygiad, gwaseiddfoes
Crinigerous, krî.nij'ur.us, Crinose, krî'nös *a*, gwalltog, blewog, garw
Crinkle, kring'kl *n*, crych, plyg: *v*, crychu, rhychu, tolcio
Crinoline, krin'ö.lîn *n*, defnydd a wneir o flew ceffyl, blew-we; peisgylch neu gylchbais (o'r cyfryw) [der
Crinosity, krî.nos'î.tî *n*, gwalltedd, garw-
Cripple, krip'l *n*, un cloff, efrydd, dyn baglog: *vt*, efryddu, cloffi
Crisis, krî'sis (*p* crises, krî'sîz) *n*, uchder clefyd; cyfrwng o berygl neu fawr ddysgwyliad, dwys gyfrwng
Crisp, krisp *a*, crispin, sychgras: *v*, crispinio, sychgrasu; crychu
Crispation, kris.pä'shun *n*, dwysgrasiad
Crispness, krisp'nes *n*, sychgrasder
Criterion, krî.tî'r'î.un (*p* criteria, krî-tî'r'î.â) *n*, prawf, maen prawf
Critic, krit'ik *n*, beirniad, llenfeirniad, arholwr [enbyd
Critical, krit'î.kal *a*, beirniadol, manwl;
Criticalness, krit'î.kal.nes *n*, manyldeb, enbydrwydd
Criticism, krit'î.sizm *n*, beirniadaeth, arholiad [manwl farnu; beio
Criticize, krit'î.sîz *v*, beirniadu; arholi
Critique, krî.tik' *n*, manwlsylwad; beirniadaeth
Croak, krök *vi*, crygleisio, grymial: *n*, cryglais llyffant neu frân
Croceous, krö'shus *a*, saffyraidd, melyn
Crochet, krö'shê *n*, cromfach
Crocitation, kros.î.tä'shun *n*, crygleisiad brân [*vi*, pardduo
parddu ar gefn crochan: ur.î *n*, llestri pridd

Crocodile, krok'ö.dîl *v*, afanc, addanc
Crocus, krö'kus *n*, saffyr, saffrwm
Croft, kroft *n*, cae bychan, erw, cadlas
Croisade, krôî.säd' *n*, rhyfel y groes
Croise, krôîs *n*, rhyfelwr y groes, pererin
Crone, krön *n*, hen ddafad, hen wrach
Crony, krö'nî *n*, cyfaill, cyfeilles
Crook, krŵk *n*, crwbach, crwbachffon, ffon gnwpa, baglan; bugeilffon: *v*, crwbachu, crymu; gwyrdroi. Crook-backed, cefngrwm, gwargam
Crooked, krŵk'ed *a*, crwca; gwyrdraws; bachog [gwyrni, crymedd
Crookedness, krŵk'ed.nes *n*, camedd,
Croop, krŵp *n*, clefyd yn y gwddf, crygwst
Crop, krop *n*, cnwd, adgen, ffrwyth, cynnyrch; cropa, cromil: *vt*, tocio, blaendori; difrigo, ysgythru; blaenbori; cneifio; medi: *a*, cwta, cwtog. Crop-sick, claf trwy loddest
Crosier, krö'zhûr *n*, ffon esgob, bugeilffon [baban
Croslet, kros'let *n*, croesig; talaith
Cross, kros *n*, croes, crog, crwys; adfyd, blinder, rhwystr: *a*, croes, traws; anynad: *v*, croesi; gwrthwynebu. Crossbow, albrys, bwa croes. Cross-examine, gwrth-holi, croesholi. Cross-grained, trabluddus, anynad [adrwydd
Crossness, kros'nes *n*, croesineb, anyn-
Crosswise, kros'wîz *ad*, croeswedd, ar wedd groes, ar draws [ffwrch pren
Crotch, krotsh *n*, bach; ffwrch neu
Crotchet, krotsh'et *n*, corfanig, penddu; coegdyb [gwenieithio
Crouch, krûŵtsh *vi*, iselgrymu, ymblygu,
Croup, krŵp *n*, pedrain, ffolen, cloren
Croupade, krŵ.päd' *n*, uchel-lam; naid dros y pen
Crow, krö *n*, brân; trosol haiarn: *vi* (*crew*, *crown*), canu fel ceiliog; ymffrostio. A flock of crows, haid o frain, branes. Crow's foot, crafanc y frân. Carrion-crow, breuan, cigfran. Young crows, branos
Crowd, krûŵd *n*, torf, tyrfa, tyndorf, lluaws: *v*, ymdyru; ymwasgu
Crowder, krûŵ'dûr *n*, crythor, crythwr
Crown, krûŵn *n*, coron, coronrwy; talaith; coronbleth: coryn, copa; coron, pum swllt, 5*s.*: *vt*, coroni; addurno
Crown, krön *pp.*—Crow
Crucial, krŵ'shal *a*, croes, traws, croesawl [ydio, poeni
Cruciate, krŵ'shî.ät *vt*, arteithio, poen-
Crucible, krŵ'sî.bl *n*, tawddlestr

Crucifix, krw'sî.fiks *n*, llun Crist ar y groes; crog, crogwedd [hoeliad
Crucifixion, krw.sî.fik'shun *n*, croes-
Crucify, krw'sî.fī *vt*, croeshoelio [addfed
Crude, krwd *a*, llymrig, ammrwd; an-
Crudeness, krwd'nes, Crudity, krw'dl.tî *n*, llymrigrwydd; anaddfedrwydd
Cruel, krw'el *a*, creulawn, ffyrnig, cïaidd, didosturi, dideimlad [eindra
Cruelty, krw'el.tî *n*, creulondeb, mil-
Cruentous, krū'en.tus, Cruentate, krw'-en.tät *a*, creuled, gwaedlyd
Cruet, krw'et *n*, costrelig
Cruise, krwz *n*, gwylfordwyaeth; cwpan, costrelan: *vt*, gwylfordwyo, gwib-fordwyo, gwibhwylio
Cruiser, krw'zūr *n*, gwiblong
Crumb, krum *n*, mwydionyn; difyn, briwsionyn; bywyn [malu
Crumble, krum'bl *v*, briwsioni, briwioni.
Crummy, krum'î *a*, mwydionog, bywynog
Crump, krump *a*, cam, crwm, crwca
Crumpet, krum'pet *n*, teisen fwyth
Crumple, krum'pl *v*, crychu; annhrefnu: *n*, crych, crychiad [lleisio fel crëyr
Crunk, krungk, Crunkle, krung'kl *vi*,
Cruor, krw'ūr *n*, gôr, gwyar [pystylwyn
Crupper, krup'ūr *n*, pedrain, bontin,
Crural, krw'r'al *a*, coesaidd, esgeiriol
Crusade, krw.säd' *n*, rhyfel y groes; darn arian â chroes arno
Cruse, krwz *n*, cwpan, costrelan
Cruset, krw'zet *n*, tawddlestr gof aur
Crush, krush *n*, gwasgiad, llethiad; dinystr: *v*, ysigo, malurio, dyfetha
Crust, krust *n*, crawen; crafen, cresten, cramen: *v*, crawen; crestenu
Crustaceous, krus.tä'shus *a*, crawen-aidd; cragenaidd, cragenog
Crustiness, krus'tî.nes *n*, crawenog-rwydd; swri, sarigrwydd [sarig
Crusty, krus'tî *a*, crawenog; afrywiog,
Crutch, krutsh *n*, bagl, ffonfagl
Cry, krī *n*, bloedd, gwaedd, llef, dolef, cri: *v*, wylo, llefain, gwaeddi, cyhoeddi. To cry aloud, goralw, llefain yn groch
Crier, krī'ūr *n*, criwr, cyhoeddwr
Crypt, kript *n*, cafell, cell dywell
Cryptography, krip.tog'rā.fî *n*, celys-grifen [iaith
Cryptology, krip.tol'ō.jî *n*, celiaith, nod-
Crystal, kris'tal *n*, crisial, crisiant, gloew-wydr [tryloew
Crystalline, kris'tal.in *a*, crisialaidd,
Crystallization, kris.tal.î.zā'shun *n*, crisialiad [iannu
Crystallize, kris'tal'īz *v*, crisialu, cris-

Cub, kub *n*, ceneu, cenaw; colwyn
Cubation, kū.bā'shun *n*, gorweddiad, gorphwysiad [gorweddol
Cubatory, kū'bâ.tur.î *a*, lledorweddol,
Cube, kūb *n*, cub, cyfan-gorff chwe chyfochrol. Cube-root, trysawdd; trysoddiaeth
Cubic, kū'bik, Cubical, kū'bî.kal *a*, chwechochrog, trifesur
Cubit, kū'bit *n*, cufydd, cyfelin (18 modfedd) [drochi
Cuckingstool, kuk'ing.stwl *n*, ystôl
Cuchold, kuk'uld *n*, cyrnicyll, gwanwr: *vt*, diwirio, godinebu
Cuckoldom, kuk'ul.dum *n*, godinebiad; godineb [dirmygadwy
Cuckoldy, kuk'ul.dî *a*, salw, gorwael,
Cuckoo, kwk'w *n*, cog, cethlydd, cwcw; hurtyn. Cuckoo-pint, pidyn y gog, Cuckoo-spittle, poer y gog [len
Cucquean, kwk'win *n*, chwidwen, mwyg-
Cucullate, kū.kul'ät *a*, cwflaidd
Cucumber, kū'kum.bûr *n*, y chwerw-ddwfr, chwerwddyfrlys; cucumer
Cucurbit, kū.kûr'bit *n*, math o lestr fferyllaidd
Cud, kud *n*, cil boch; bwyd cilfoch. To chew the cud, cnoi'r cil; myfyrio, hoffgofio
Cuddle, kud'l *v*, llechu, yswatio; cofl-eidio [llong
Cuddy, kud'î *n*, lle mangelloedd mewn
Cudgel, kuj'el *n*, ffon, cwlbren, llach-bren, pastwn: *vt*, ffonodio, pastynu
Cudweed, kud'wid *n*, llysiau'r gynddar-edd; yr adafeddog, llwyd y ffordd
Cue, kū *n*, awgrym; diwedd, cynffon; tymmer; gwthbren, ffon belfre
Cuff, kuf *n*, torch llawes; dyrnod, cern-od: *v*, torchi; dyrnodio, cernodio
Cuirass, kwî'ras *n*, dwyfroneg, llurig
Cuirassier, kwî.ra.sî'r' *n*, milwr llurigog
Cuisse, kwis *n*, morddwyd-arfogaeth
Culinary, kū'lî.nur.î *a*, ceginaidd
Cull, kul *vt*, cwlio, dewis, pigo
Cullender, kul'en.dûr *n*, hidl
Cullion, kul'yun *n*, dyhiryn, adyn
Cully, kul'î *n*, dyn a dwyllwyd gan fenyw: *vt*, siomi, twyllo, hudo
Culm, kulm *n*, math o lo mân, cwlwm
Culminate, kul'mî.nät *vi*, ucheddu, bod mewn entrych [weddus
Culpable, kul'pâ.bl *a*, beius, cylus, cam-
Culprit, kul'prit *n*, drwg weithredwr
Cultivate, kul'tî.vät *vt*, diwyllio, a-maethu, llafurio, gwrteithio; meithrin, coleddu

Damnatory, dam'nâ.tur.î *a*, collfarnol
Damnify, dam'nî.fî *vt*, colledu, niweidio
Damp, damp *a*, llaith, tarthlyd, gwlyb: *n*, lleithder, gwlybnaws; tarth, mygdarth; gwan-galondid: *vt*, lleithio, lledwlychu; llyfrhau, digaloni
Dampish, dam'pish, Dampy, dam'pî *a*, lledlaith; prudd
Damsel, dam'zel *n*, geneth, herlodes, llances, bun, morwyn, merch
Damson, dam'zn *n*, eirynen ddu
Dance, dans *n*, dawns, taplas: *v*, taplasa, crychneidio, llemain, llamsachu. Dancing-master, dawnsddysgwr
Dandelion, dan.dî.lî'un *n*, dant y llew
Dandiprat, dan'dî.prat *n*, coryn
Dandle, dan'dl *vt*, dorlota, mwynfoddio
Dandriff, dand'riff, Dandruff, dand'ruff *n*, marwdon, mardon, can [Daniaid
Danegelt, dän'gelt *n*, treth a delid i'r
Danger, dän'jûr *n*, perygl, pyd, enbydrwydd [ogel
Dangerless, dan'jûr.les *a*, diberygl, di-
Dangerous, dän'jûr.us *a*, peryglus, enbydus [bydrwydd, perygl
Dangerousness, dän'jûr.us.nes *n*, en-
Dangle, dang'gl *v*, rhydd-grogi, hongian; llusgo ar ol, ymganlyn, dilyn
Dank, dangk *a*, gwlyb, llaith
Dankish, dang'kish *a*, go wlyb, lledlaith
Dapper, dap'ûr *a*, bach a bywiog, cryno
Dapperling, dap'ûr.ling *n*, dynyn, coryn
Dapple, dap'l *a*, amryliw, mànog, brithliw. Dapple-gray, brithlas, brithlwyd
Dare, dê'r (*durst*) *v*, beiddio, anturio
Daring, dê'r'ing *a*, hyf, eon, rhyfygus, anturiol: *n*, eondra, hyfder
Dark, dârk *a*, tywyll, gwyll, caddugol; aneglur, anamlwg [caddugo
Darken, dâr'kn *v*, tywyllu, duo, nosi,
Darkish, dâr'kish *a*, go dywyll, llwyddywyll, anoleu [magddu
Darkness, dâr.k'nes *n*, tywyllwch, caddug;
Darksome, dârk'sum *a*, tywyll, dilewyrch
Darling, dâr'ling *a*, anwyl, hoff, gorhoff, cu: *n*, anwylyd; anwylddyn; anwyles
Darn, dârn *vt*, darn-wnïo, cyweirio
Darnel, dâr'nel *n*, drewg, efre, efrau
Darrain, da.rän' *vt*, byddino i frwydr;
Darrein, dar'än *a*, diweddaf [beiddio
Dart, dârt *n*, picell, pilwrn, gaflfach, saeth: *v*, picio, ymsaethu; picellu. Dart-fish, brwyniad
Dash, dash *n*, esgyd, tarawiad; cymmysg; llinell (—): *v*, taro, chwyrndaro; malurio; cymmysgu; arwlychu, ysawilio; synu; dilëu
Dastard, das'ûrd *a*, anwr, cachgi, bawddyn, cilgi, llyfrwas
Dastardly, das'ûrd.lî *a*, anwraidd, llwfr
Data, dä'tâ *np*.—Datum
Date, dät *n*, dyddiad; math o ffrwyth per: *vt*, dyddio, dyddnodi [ddyddio
Dateless, dät'les *a*, annyddiedig, heb ei
Dative, dä'tiv *a*, rhoddedigol
Datum, dä'tum (*p* data) *n*, gwirionedd addefedig; sylfaen ymadrodd
Daub, dôb *vt*, dwbio; priddo, cleio; iro; truthio
Daughter, dô'tûr *n*, merch. Daughter-in-law, merch yng nghyfraith, dawes, gwaudd. Step-daughter, llysferch
Daunt, dânt *vt*, digaloni, brawychu, llwfrhau; synu, peri ofn
Dauntless, dânt'les *a*, calonog, hyf, diddychryn, difraw, eofn
Dauphin, dô'fin *n*, edlin coron Ffrainc
Dauphiness, dô'fî.nes *n*, gwraig y Dau-
Daw, dô *n*, corfran, cawci, palores [phin
Dawdle, dô'dl *vi*, llercian, ofera
Dawk, dôk *n*, toriad: *v*, tori, asglodi
Dawn, dôn *n*, gwawr, dychlais, gwawrddydd, cyfddydd, glasddydd, glasiad dydd: *vi*, gwawrio, dyddio, goleuo
Day, dä *n*, diwrnod, dydd, dwthwn; goleu, goleuni. This day, heddyw. Every day, beunydd. Next day, tranoeth. The day before yesterday, echdoe. The day after to-morrow, trenydd. Day-book, dyddlyfr. Day-break, toriad dydd, gwawr. Day-labourer, dyddweithiwr. Day-light, goleu'r dydd, dydd wawl. Day's-man, dyddiwr, cylafareddwr, cyfryngwr. Day-spring, gwawr. Day-star, y seren ddydd; Gwener. Day-time, amser goleu'r dydd, y dydd. Day-work, gwaith wrth y dydd, dyddwaith [dallu
Dazzle, daz'l *v*. gorddysgleirio, serenu,
Dazzling, daz'ling *a*, llachar, gorddys-
De- *px*, i lawr; oddi wrth, at- [glaer
Deacon, dî'kn *n*, diacon, dyweinydd
Deaconess, dî'kn.es *n*, diacones, dyweinyddes [ship *n*, diaconiaeth
Deaconry, dî'kn.rî, Deaconship, dî'kn-
Dead, ded *a*, marw; difywyd; diflas; gwyw, gwywedig; trwm. Dead of night, canol nos [gwanhau
Deaden, ded'n *vt*, marweiddio, lladd,
Deadly, ded'lî *a*, marwol, angeuol, dinystriol
Deadness, ded'nes *n*, marweidd-dra
Deaf, def *a*, byddar; trymglyw; diglyw. Deaf-mute, un mud a byddar

Deafen, def'n *vt*, byddaru, syfrdanu
Deafness, def'nes *n*, byddardra, bydderi
Deal, dîl *n*, rhan, cyfran: *v* (*pt* & *pp* dealt), cyfranu; masnachu, delio; ymdrin, trin. A great deal, llawer, amledd, helaethder. Dealings, ymarferiad; masnach; triniaeth. Double-dealing, dauwynebedd. Deal-tree, ffawwydden, pinwydden [cànad
Dealbation, dî.al.bā'shun *n*, gwynhâd,
Dealer, dî'lûr *n*, cywerthydd, maeliwr, masnachwr; rhanwr
Dealt, delt *pp* & *pt*.—Deal [ymdeithiol
Deambulatory, dî.am'biü.lä.tur.î *a*, gor-
Dean, din *n*, deon; corfianeor
Deanery, dî'nur.î *n*, deoniaeth; deondy
Dear, dî'r *n*, anwyl, cu, hoff; drud, prin. Dear-bought, wedi ei brynu yn ddrud. My dear, fy anwylyd, fy nghalon
Dearness, dî'r'nes *n*, anwyledd, cudeb; drudaniaeth, prinder
Dearth, dûrth *n*, prinder, drudaniaeth; newyn [malu
Dearticulate, dî.âr.tik'ü.lät *vt*, dadgym-
Death, deth *n*, angeu, dylaith, marwolaeth, tranc, dien. Death-bed, gwely angeu. Death-like, llonydd, digyffro, tawel. Death-watch, ticbryf
Deathless, deth'les *a*, anfarwol
Deauration, dî.ô.rā'shun *n*, goreurad
Debar, dî.bâr' *vt*, lluddias, llesteirio, cau allan [lwytho
Debark, dî.bârk' *v*, tirio, glanio; dad-
Debase, dî.bās' *vt*, iselu; gwaethu; dibrisio, difrîo [iad, llygriad
Debasement, dî.bās'ment *n*, gwaethyg-
Debatable, dî.bā'tâ.bl *a*, dadleuadwy
Debate, dî.bāt' *v*, ymresymu, dadleu, amrafaelio: *n*, dadl; ymryson
Debauch, dî.bôtsh' *v*, wttresu, halogi, llygru; treisio, diforwyno: *n*, gormodedd, rhysedd, wttres, gloddest
Debauchee, deb.ô.shî' *n*, meddwyn, cyfeddachwr, anlladfab, gloddestwr
Debauchery, dî.bô'tshur.î *n*, rhysedd-waith, bryntni [iad, llygriad
Debauchment, dî.bôtsh'ment *n*, halog-
Debel, dî.bel', Debellate, dî.bel'ät *vt*, goresgyn, gorchfygu [am ddyled
Debenture, dî.ben'shûr *n*, hawlysgrifen
Debile, deb'îl *a*, gwan, eiddil, llesg
Debilitate, dî.bil'î.tät *vt*, gwanychu, llesgāu [nychdod
Debility, dî.bil'î.tî *n*, gwendid, llesgedd,
Debris, dê'brî *n*, malurion creigiau
Debonair, deb.ô.nê'r' *a*, moesgar; hoenus
Debt, det *n*, dyled, dyl; gofyn
Debtor, det'ûr *n*, dyledwr
Deca-, Dec- *px*, deg
Decade, dek'äd *n*, deg; degaid; degnos
Decadence, dî.kā'dens *n*, adfeiliad
Decadist, dek'â.dist *n*, hanesydd deng-mlwyddol [ochrog
Decagon, dek'â.gun *n*, darlun deng-
Decalogue, dek'â.log *n*, y deg gorchymmyn, y dengair deddf [mudo, ffoi
Decamp, dî.kamp' *vi*, dadwersyllu;
Decampment, dî.kamp'ment *n*, dadwersylliad; mudiad, ffoad
Decant, dî.kant' *vt*, araf dywallt, tywallt
Decanter, dî.kant'ûr *n*, gwallofydd; gwydrel [dibenu, tori pen
Decapitate, dî.kap'î.tät *vt*, torfynyglu,
Decapitation, dî.kap.î.tä'shun *n*, dibeniad, torfynygliad
Decay, dî.kā' *n*, adfeiliad, methiant, nychdod: *vi*, nychu, dihoeni, gwanhau
Decease, dî.sîs' *n*, ymadawiad, trawiad: *vi*, marw, trengu, ymado
Deceased, dî.sîst' *a*, trancedig, marw, ymadawedig [hud
Deceit, dî.sît' *n*, twyll, hoced, geudeb,
Deceitful, dî.sît'fwl *a*, twyllodrus, ystryw-ddrwg, gau, hudol, dichelgar
Deceitfulness, dî.sît'fwl.nes *n*, twyll, ffalsder, hudoliaeth [dwyll
Deceivable, dî.sî'vâ.bl *a*, dichelgar, hy-
Deceivableness, dî.sî'vâ.bl.nes *n*, dichell, hydwylledd [hocedu
Deceive, dî.sîv' *vt*, twyllo, siomi, hudo,
December, dî.sem'bûr *n*, Rhagfyr, y mis du bach [iaeth
Decemvirate, dî.sem'vî.rät *n*, dengwr-
Decency, dî'sen.sî *n*, gweddusrwydd, gweddeidd-dra, iawnfoes, cymhwysder, prydferthwch
Decennial, dî.sen'yal *a*, dengmlwyddol
Decent, dî'sent *a*, gweddaidd, moesgar, prydferth [hudadwy
Deceptible, dî.sep'tî.bl *a*, twylladwy,
Deception, dî.sep'shun *n*, twyll, hud, siom; dichell [gar
Deceptive, dî.sep'tiv *a*, twyllodrus, siom-
Deceptory, dî.sep'tur.î *a*, hudol
Decerpt, dî.sûrpt' *a*, didoledig, gwahanol
Decerptible, dî.sûrp'tî.bl *a*, gwahanadwy
Decerption, dî.sûrp'shun *n*, gwahaniad, tyniad ymaith [iad, cynhen
Decertation, dî.sûr.tä'shun *n*, ymryson-
Decession, dî.sesh'un *n*, ymadawiad, gadawiad [gwrth-hudo
Decharm, dî.tshârm' *vt*, gwrthswyno,
Decide, dî.sîd' *v*, penderfynu
Deciduous, dî.sîd'ü.us *a*, syrthiadol

Decimal, des'î.mal *a*, degawl, degymawl. Decimals, degiadau; degiadaeth. Duodecimals, dauarddegiadaeth
Decimate, des'î.mät *vt*, degymu, degu
Decimation, des.î.mä'shun *n*, degymiad, degiad [dynodi
Decipher, dî.sî'fûr *vt*, deongli, egluro,
Decision, dî.sizh'un *n*, barn, barniad; penderfyniad, diofryd
Decisive, dî.sî'siv *a*, terfynol, dybenol
Decisiveness, dî.sî'siv.nes *n*, terfynolrwydd, penderfynolrwydd
Deck, dek *n*, bwrdd llong: *vt*, taclu, trwsio, addurno; ymbincio [feio
Declaim, dî.kläm' *v*, ymadroddi; dwys-
Declamation, dek.lâ.mä'shun *n*, areithfloedd, areithiad
Declamatory, dî.klam'â.tur.î *a*, crochsiaradol [gwiriadwy
Declarable, dî.klê'r'â.bl *a*, traethadwy,
Declaration, dek.lâ.rä'shun *n*, adroddiad, ardystiad [mynegol
Declarative, dî.klar'â.tiv *a*, hysbysol,
Declaratory, dî.klar'â.tur.î *a*, dadganol cadarnhaol, adroddol
Declare, dî.klê'r' *vt*, mynegu, dadgan, adrodd, cyhoeddi; dangos, ardystio, gwirio; cyffesu
Declension, dî.klen'shun *n*, gogwyddiad, adfeiliad, dirywiad; treigliad
Declinable, dî.klî'nâ.bl *a*, hydreigl; gocheladwy [iad; graddbellder
Declination, dek.li.nä'shun *n*, gogwydd-
Declinator, dek'li.nä.tûr *n*, offeryn at wneyd deial
Decline, dî.klîn' *n*, darfodedigaeth, ysgyfeinwst, adfeiliad: *v*, nychu, gwanhau; gochelyd, gwrthod; gogwyddo; treiglo gair [wedd, llethr
Declivity, dî.kliv.î.tî *n*, goriwaered, llech-
Declivous, dî.klî'vus *a*, llethrog, serth
Decoct, dî.kokt' *vt*, berweddu, trwytho; treulio [treuliadwy
Decoctible, dî.kok'tî.bl *a*, berwadwy.
Decoction, dî.kok'shun *n*, berwad, dyferwad, meddyglyn
Decocture, dî.kok'tshûr *n*, trwyth, isgell
Decollate, dî.kol'ät *vt*, torfynyglu, tori pen [dibeniad
Decollation, dek.o.lä'shun *n*, pendoriad,
Decompose, dî.kum.pōz' Decompound, dî.kum.pûwnd' *v*, adgymmysgu, daddansoddi [sawdd
Decomposite, dî.kum.pos'it *a*, adgyfan-
Decorate, dek'ö.rät *vt*, addurno, gwychu, harddu, trwsio [trwsiad
Decoration, [illegible]shun *n*, addurniad,
Decorous, dî.kö'rus *n*, gweddus, gweddaidd, prydferth, hawddgar
Decorticate, dî.kôr'tî.kät *vt*, dirisglo
Decortication, dî.kôr.tî.kä'shun *n*, dirisgliad [harddwch
Decorum, dî.kö'rum *n*, gweddeidd-dra,
Decoy, dî.kôî' *vt*, hudo, denu, llithio; twyllo: *n*, hud, deniad; hudlyn. Decoy-duck, hudhwyad
Decrease, dî.krîs' *v*, lleihau, treio, cilio: *n*, lleihâd, treiad; cil y lloer
Decree, dî.crî' *v*, deddfu; lluniaethu, arfaethu, gosod gorchymmyn: *n*, gorchymmyn, deddf; arfaeth [iad; traul
Decrement, dek'rî.ment *n*, lleihâd, treul-
Decrepit, dî.krep'it *a*, methedig, cleiriach, egwan, llesg [darddiad, crinelliad
Decrepitation, dî.krep.î.tä'shun *n*, clin-
Decrepitude, dî.krep'î.tüd *n*, methiant, llesgedd [treiol
Decresent, dî.kres'ent *a*, lleihaol,
Decretal, dî.krî'tal *n*, gosodiad; deddfllyfr y Pab: *a*, gorchymmynol, gosodedigol [terfynol
Decretory, dek'rî.tur.î *a*, barnedigol;
Decrial, dî.krî'al *n*, difenwad, goganiad
Decry, dî.krî' *vt*, goganu, beio; difrïo
Decumbence, dî.kum'bens *n*, gorweddiad
Decumbent, dî.kum'bent *a*, gorweddol; isel [orweddiad
Decumbiture, dî.kum'bî.tshû'r *n*, claf-
Decuple, dek'ü.pl *a*, degplyg
Decurion, dî.kü'r'î.un *n*, dengwriad
Decursion, dî.kûr'shun *n*, dylifiant, rhediad [byrhâd
Decurtation, dî.kûr.tä'shun *n*, cwtogiad,
Decussate, dî.kus'ät *vt*, croesi, cynghroesi
Decussation, dî.ku.sä'shun *n*, cynghroesiad [sarhau
Dedecorate, dî.dek'ö.rät *vt*, gwaradwyddo,
Dedecorus, dî.dek'ö.rus *a*, gwaradwyddus [dannedd
Dedentition, dî.den.tish'un *n*, colliad
Dedicate, ded'î.kät *vt*, cyssegru, cyflwyno, priodoli [cyflwyniad
Dedication, ded.î.kä'shun *n*, cyssegriad,
Dedicatory, ded'î.kä.tur.î *a*, anrhegol, cyflwynol. Epistle dedicatory, llythyr cyflwyn [road
Dedition, dî.dish'un *n*, ymroddiad, ym-
Deduce, dî.düs' *vt*, casglu
Deducement, dî.düs'ment *n*, casgliad
Deducible, dî.dü'sî.bl *a*, casgladwy
Deduct, dî.dukt' *vt*, tynu allan, erthynu
Deduction, dî.duk'shun *n*, casgliad; erthyniad, tyniad allan [erthynol
Deductive, dî.duk'tiv *a*, casgliadol,

Deed, did *n*, gweithred, gorchestwaith; gwaith, gorchwyl, ffaith; ammodysgrif [segur
Deedless, did'les *a*, diweithred; swrth,
Deem, dîm *vt*, tybied, meddwl, meddylio, barnu, cyfrif, ystyried
Deemster, dim'stur *n*, barnwr ym Manw
Deep, dip *a*, dwfn, dofn, gorddwfn: *n*, dyfnder, eigion, anoddyfn, affwys. Deep-mouthed, crochleisiol. Deep-musing, prudd, trist, meddylgar. Deep sleep, trymgwsg. Deep sorrow, tristwch mawr, gofid blin
Deepen, di'pn *v*, dyfnhau, trymhau
Deepness, dip'nes *n*, dyfnder, dyfnedd
Deer, di'r (*p* deer) *n*, danas, ewig, hydd; carw, eilion [harddu; dilëu
Deface, dî.fäs' *vt*, haeru, gwrthuno, an-
Defacement, dî.fäs'ment *n*, afluniad, anferthiad; dilead [byrdra
Defailance, dî.fä'lans *n*, meth, diffyg,
Defalcate, dî.fal'kät *vt*, blaendori: cwtogi
Defalcation, dî.fal.kä'shun *n*, brigdoriad; collgyfrif [cabl, gogan
Defamation, def.â.mä'shun *n*, difenwad,
Defamatory, dî.fam'â.tur.î *a*, athrodus, enllibus, aneiriol [cablu
Defame, dî.fäm' *vt*, absenu, athrodi,
Defatigate, dî.fat'î.gät *vt*, blino
Defatigation, dî.fat.î.gä'shun *n*, lludd-ediad, blinder [daliad
Default, dî.fôlt' *n*, diffyg, gwall; pall-
Defeasance, dî.fî'zans *n*, dirymiad; dad-ymrwymiad
Defeasible, dî.fî'zî.bl *a*, diddymadwy
Defeat, dî.fit' *n*, gorchfygiad; maedd-iad; curfa: *vt*, gorchfygu, gorthrechu, dymchwelyd; dirymu
Defeature, dî.fî'tshûr *n*, gwedd-newidiad
Defecate, def'î.kät *vt*, diwaddodi, puro, teru [iad, puredigaeth
Defecation, def.î.kä'shun *n*, diwaddod-
Defect, dî.fekt' *n*, byrdra, diffyg, coll, gwall, meth [mherffaith
Defectable, dî.fek'tî.bl *a*, diffygiol, am-
Defection, dî.fek'shun *n*, gwrthgiliad
Defective, dî.fek'tiv *a*, gwallus, beius, anafus, cloff, byr [gwallusrwydd
Defectiveness, dî.fek'tiv.nes *n*, byrdra,
Defence, dî.fens' *n*, amddiffyn, diffyn, amnawdd, cysgod. City of defence, dinas gadarn. Self-defence, ymddiffyniad [amddiffyn
Defenceless, dî.fens'les *a*, dinodedd, di-
Defend, dî.fend' *vt*, amddiffyn, diffyn, diogelu, noddi, difreidio. To defend one's self, ymddiffyn
Defendant, dî.fen'dant *n*, diffynwr, diffyn-blaid [achubadwy
Defensible, dî.fen'sî.bl *a*, diffynadwy,
Defensive, dî.fen'siv *a*, amddiffynol
Defer, dî.fûr' *v*, oedi, gohirio; cyfeirio at, ymroi [ostyngiad
Deference, def'ur.ens *n*, parch, bri; ym-
Deferent, def'ur.ent *n*, dygiedydd, dyg-wr, cludydd [her, aws
Defiance, dî.fî'ans *n*, beiddiad, heriad,
Deficiency, dî.fish'en.sî *n*, diffyg, byrdra, eisieu; yr hyn sydd fyr
Deficient, dî.fish'ent *a*, diffygiol, byr, anorphen, yn eisieu [rwydd
Deficit, def'î.sit *n*, diffyg, ammherffeith-
Defile, dî.fîl' *n*, culffordd, llwybr, coeg-lwybr: *vt*, halogi, diwyno, diforwyno
Defilement, dî.fîl'ment *n*, halogedigaeth, llygriad [deffiniadwy
Definable, dî.fî'nâ.bl *a*, darluniadwy,
Define, dî.fîn' *vt*, penodi, deffinio; amlygu, darlunio [sicr
Definite, def'î.nit *a*, penodol, pendant.
Definiteness, def'î.nit.nes *n*, penodoldeb, sicrwydd [beniad
Definition, def.î.nish'un *n*, deffiniad, dos-
Definitive, dî.fin'î.tiv *a*, penodol, terfynol, pendant; eglur
Deflagrable, def'lâ.grâ.bl *a*, llosgadwy
Deflagrate, def'lâ.grät *vt*, tanio
Deflagration, def.lâ.grä'shun *n*, llosgiad
Deflect, dî.flekt' *v*, gwyrgamu, cam-lwybro, troi heibio [wyrad
Deflection, dî.flek'shun *n*, gwyrad, traws-
Defloration, dî.flö.rä'shun *n*, treisiad, diforwyniad; dewisiad [diflodeuo
Deflour, dî.flûw'r' *vt*, treisio, llathruddo,
Defluous, def'lü.us *a*, llifiannaidd, syrth-iannaidd [syrthiad gwallt
Defluvium, dî.flü'vî.um *n*, cwympiad,
Defluxion, dî.fluk'shun *n*, llifiad, lliflant; dyferwst [afianhâd
Defœdation, def.î.dä'shun *n*, halogiad,
Deforcement, dî.fô'rs'ment *n*, traisattal-aeth [hagru
Deform, dî.fôrm' *vt*, anffurfio, gwrthuno,
Deformity, dî.fôr'mî.tî *n*, anferthwch, gwrthuni, afluneiddrwydd
Defraud, dî.frôd' *vt*, twyllo, camgolledu; siomi, hocedu [gost
Defray, dî.frä' *vt*, talu, dwyn traul neu
Deft, deft *a*, prydferth, hardd, deheu
Defunct, dî.fungkt' *a*, marw [marwolaeth
Defunction, dî.fungk'shun *n*, tranc,
Defy, dî.fî' *vt*, beiddio, herio; dirmygu
Degeneracy, dî.jen'ur.ä.sî *n*, dirywiad; llygredigaeth

Degenerate, dî.jen'ur.ät *vt*, dirywio, afrywiogi: *a*, dirywiol, llygredig, afryw
Degenerateness, dî.jen'ur.ät.nes *n*, dirywiaeth, llygriad [diffaith, gwael
Degenerous, dî.jen'ur.us *a*, dirywiog,
Deglutinate, dî.glü'tî.nät *vt*, diludio
Deglutition, deg.lü.tish'un *n*, llynciad, llwnc [iad, diraddiad
Degradation, deg.râ.dä'shun *n*, difrein-
Degrade, dî.gräd' *vt*, diraddu, diurddo, difreinio, iselu
Degree, dî.grî' *n*, gradd, urdd; mesur. By degrees, yn raddol, yn araf
Degustation, dî.gus.tä'shun *n*, blasiad, archwaethiad [galoni
Dehort, dî.hôrt' *vt*, gwrthgynghori, di-
Dehortation, dî.hôr.tä'shun *n*, gwrthgynghor [hoeliad
Deicide, dî'î.sîd *n*, duwladdiad, y croes-
Deification, dî.î.fî.kä'shun *n*, dwyfoliad
Deify, dî'î.fî *vt*, duwioli, dwyfoli, gwneyd yn dduw [wiw gan
Deign, dän *v*, teilyngu, caniatäu, bod yn
Deintegrate, dî.in'tî.grät *vt*, lleihau
Deism, dî'izm *n*, duwiaeth; anghristiaeth
Deist, dî'ist *n*, anffyddiwr, duwgredydd
Deistical, dî.is'tî.kal *a*, rhydd-dybiol, anffyddiol
Deity, dî'î.tî *n*, duwdod, duwdeb; Duw
Deject, dî.jekt' *vt*, digaloni, llwfrhau tristäu [galondid, ymollyngiad
Dejection, dî.jek'shun *n*, trymfryd, di-
Dejecture, dî.jek'tshûr *n*, ysgarth, tom
Dejeration, dej.u.rä'shun *n*, dwysdyniad
Delactation, dî.lak.tä'shun *n*, dilaethiad, diddyfniad
Delapse, dî.laps' *vi*, llithro i lawr
Delate, dî.lät' *vt*, dwyn, dygyd, cludo; cyhuddo [cyhuddiad
Delation, dî.lä'shun *n*, trosglwyddiad,
Delay, dî.lä' *n*, oed, aros, attreg, godrig, gohir: *v*, addoedi, gohirio; aros
Dele, dî'lî *vt* (gorchymmynol), dilea
Delectable, dî.lek'tâ.bl *a*, hyfrydlawn, dymunol, maws, tirion
Delectableness, dî.lek'tâ.bl.nes *n*, hyfrydwch, tirionwch [dywenydd
Delectation, dî.lek.tä'shun *n*, ffawg,
Delegacy, del'î.gä.sî *n*, dirprwyaeth
Delegate, del'î.gät *vt*, anfon yn genad; rhoi mewn swydd: *n*, cenad, dirprwy; rhaglaw [swyddogaeth
Delegation, del.î.gä'shun *n*, dirprwyad,
Delete, dî.lit' *vt*, dilëu
Deleterious, dî.li.tî'r'î.us *a*, gwenwynig, niweidiol, dinystrio' ——— '
Deletion, dî.lî'shun *n*, [illegible] triad
Delf, delf *n*, cleddiwig, cloddfa; llestri pridd [prawf, cynnyg
Delibation, dî.lî.bä'shun *n*, chwaethiad;
Deliberate, dî.lib'ur.ät *v*, arystyried, pwyso, petruso: *a*, pwyllog; dwysfyfyrgar [ogrwydd
Deliberateness, dî.lib'ur.ät.nes *n*, pwyll-
Deliberation, dî.lib.u.rä'shun *n*, ystyriaeth, dysbwyll [pwyllus
Deliberative, dî.lib'ur.ä.tiv *a*, ystyriol,
Delicacy, del'î.kä.sî *n*, manylwch, cynnilwch; moesgarwch; meindra; ammeuthyn. Delicacies, danteithion
Delicate, del'î.kät *a*, moethus, cynnil
Delicateness, del'î.kät.nes *n*, manylder; tynerwch [moethus; per
Delicious, dî.lish'us *a*, danteithiol,
Deliciousness, dî.lish'us.nes *n*, pereiddra [i fyny
Deligation, del.î.gä'shun *n*, rhwymiad
Delight, dî.lît' *n*, hyfrydwch, dywenydd; boddhâd: *vt*, difyru; ymhoffi; ymserchu
Delightful, dî.lît'fwl *a*, dyddan; hyfrydlawn [onedd
Delightfulness, dî.lît'fwl.nes *n*, hyfryd-
Delineate, dî.lin'î.ät *vt*, arlunio, llunio
Delineation, dî.lin.î.ä'shun *n*, llun, ffurf, brasluniad [beiusrwydd
Delinquency, dî.ling'kwen.sî *n*, bai;
Delinquent, dî.ling'kwent *n*, troseddwr, camweddwr [dadlaith
Deliquate, del'î.kwät *v*, toddi; ymdoddi;
Deliquation, del.i.kwä'shun *n*, toddiad, ymdoddiad [dylliad, llesmeiriad
Deliquium, dî.lik'wi.um *n*, poethddis-
Delirious, dî.lir'î.us *n*, pensyfrdan; gorphwyllus [gwallgof, collbwyll
Delirium, dî.lir'î.um *n*, penysgafnder,
Deliver, dî.liv'ûr *vt*, traddodi; gwaredu, rhyddhau. To deliver one's self, ymwaredu, dianc. To deliver a speech, traethu ymadrodd, areithio. To be delivered, esgor
Deliverance, dî.liv'ur.ans *n*, achubiaeth, gollyngdod, ymwared, rhyddhâd; ymadroddiad [esgorfa; traddodiad
Delivery, dî.liv'ur.î *n*, rhyddhâd; tymp,
Dell, del *n*, glyn, pant, dyffryn, cwm
Delta, del'tâ *n*, D Groeg (Δ); tir yng nghanol aber
Deltoid, del'tôid *a*, tebyg i *ddelta*. Deltoid muscle, un o gyhyrau yr ysgwydd [hudadwy
Deludable, dî.lü'dâ.bl *a*, twylladwy,
Delude, dî.lüd' *vt*, twyllo, hudo, llithio
Deluge, del'üj *n*, dylif, diluw, gorlif, llifeiriant: *vt*, dylifo, llifeirio gorlifo

Delusion, dí.lü'zhun *n*, twyll, siom, hudolíaeth [*a*, twyllodrus
Delusive, dí.lü'siv, Delusory, dí.lü'sur.ĭ
Delve, delv *n*. ffos, clawdd, twll, pwll, pydew: *v*, cloddio, palu, agor, chwilio
Demagogue, dem'ä.gog *n*, blaenor ymbleidiaeth, corn y gynhen, terfysgwr
Demand, dí.mand' *n*, gofyniad, holiad, arch, galwad: *vt*, gofyn, holi, ceisio
Demandant, dí.man'dant *n*, gofynydd, hawlblaid, hawlwr
Demean, dí.min' *vt*, ymddwyn, ymarweddu; dibrisio [ymddygiad
Demeanour, dí.mí'nûr *n*, ymarweddiad,
Dementate, dí.men'tät *a*, gwallgofus, ynfyd [bwyll, marwerydd
Dementation, dí.men.tä'shun *n*, coll-
Demerit, dí.mer'ít *n*, anhaeddiant, drygedd [suddiant
Demersion, dí.mûr'shun *n*, suddiad,
Demesne, dí.mín' *n*, treftadaeth, tirioggaeth; maerdref
Demi- *px*, hanner [hanner duw
Demigod, dem'í.god *n*, lled-dduw,
Demigrate, dem'í.grät *vi*, mudo
Demilance, dem'í.lans *n*, bêr, rhaidd
Demise, dí.mīz' *n*, marwolaeth, ymadawiad: *v*, cymmynu, rhoi mewn ewyllys [gorgrychyn
Demisemiquaver, dem.í.sem.í.kwä'vûr *n*.
Demission, dí.mish'un *n*, iseliad, diradd-
Demit, dí.mit' *v*, darostwng, iselu [iad
Democracy, dí.mok'rä.sí *n*, gweriniaeth
Democrat, dem'ö.krat. Democratist, dí.mok'rä.tist *n*, gweriniaethwr [aidd
Democratic, dem.ö.krat'ík *a*, gwerin-
Demolish, dí.mol'ísh *vt*, dymchwelyd, distrywio [dadymchweliad
Demolition, dem.ö.lish'un *n*, dinystriad,
Demon, dí'mun *n*, cythraul, ysbryd drwg, ellyll [thraul ynddo
Demoniac, dí.mō'ní.ak *n*, un ä chy-
Demoniacal, dem.ö.ní'ä.kal *a*, cythreulig
Demonology, dem.on.ol'ö.jí *n*, cythreuldraeth [profi
Demonstrate, dí.mon'strät *vt*, arddangos.
Demonstration, dem.on.strä'shun *n*, arddangosiad, eglurhâd, prawf
Demonstrative, dí.mon'strä.tiv *a*, arddangosiadol, eglurol
Demoralization, dí.mor.al.í.zä'shun *n*, anfoesoliad [llygru
Demoralize, dí.mor'al.īz *vt*, anfoesoli;
Demulcent, dí.mul'sent *a*, esmwythaol meddalhaol, llinarol
Demur, dí.mûr' *n*, petrusder, attreg; oed-
iad; *v*, petruso; gwrthddadlu; oedi
Demure, dí.mü'r' *a*, yswil, rhithyswil, mursenaidd [gwepddifrifwch
Demureness, dí.mü'r'nes *n*, yswilder,
Demurrage, dí.mur'äj *n*, dogn am attal llongau [cynghaws
Demurrer, dí.mur'ûr *n*, attaliad mewn
Demy, dí.mī' *n*, papyr 22½ modfedd o hyd, a 18 modfedd o led
Den, den *n*, ogof, ffau, gwâl, lloches
Denary, den'ur.í *a*, deg; yn cynnwys deg
Denegation, den.í.gä'shun *n*, gwadiad, nacâd, nad [hywad
Deniable, dí.nī'ä.bl *a*, gwadadwy,
Denial, dí.nī'al *n*, gwad, gwadiad; negyddiad, nacâd, nag, gwrthodiad
Denigrate, den'í.grät *vt*, duo, ardduo
Denizen, den'í.zn *n*, dinesydd, bwrdais: *vt*, breinio, rhyddfreinio [enwi, galw
Denominate, dí.nom'í.nät *vt*, enwi, cyf-
Denomination, dí.nom.í.nä'shun *n*, enw, enwad, cyfenwad, plaid
Denominational, dí.nom.í.nä'shun.al *a*, enwadol, sectyddol [ydd
Denominator, dí.nom'í.nä.tûr *n*, enwed-
Denotation, dí.nö.tä'shun *n*, penodiad, dynodiad [hynodi
Denote, dí.nöt' *vt*, arwyddo, darnodi,
Denounce, dí.nûwns' *vt*, argyhuddo, arddadgan [ythiad
Denouncement, dí.nûwns'ment *n*, byg-
Dense, dens *a*, tew, dwysedig; durfing
Density, den'sí.tí *n*, tewychder, cynnwysedd; durfingdra
Dent, dent *n*, bwlch, tolc, rhigol, rhint: *vt*, gylfu, bylchu, rhigoli
Dental, den'tal *a*, deintiol, danneddol.
Dentals, deintolion [iog
Denticulated, den.tik'ü.lä.ted *a*, deint-
Denticulation, den.tik.ü.lä'shun *n*, dannedöiad, deintiad
Dentifrice, den'tí.fris *n*, deintlwch
Dentist, den'tist *n*, deintydd, dantfeddyg
Dentition, den.tish'un *n*, deintiad [iad
Denudation, den.ü.dä'shun *n*, dynoeth-
Denude, dí.nüd' *vt*, noethi, dihatru
Denunciate, dí.nun'shi.ät *vt*, argyhuddo, arddadgan [ddadganiad
Denunciation, dí.nun.sí.ä'shun *n*, ar-
Deny, dí.nī' *vt*, gwadu, dad-ddywedyd; gommedd, pallu, gwrthod
Deodand, dí'ö.dand *n*, duwinrodd, dirwy, diofrydbeth [rhwyddhau ffordd
Deoppilate, dí.op'í.lät *vt*, digaregu,
Deosculate, dí.os'kü.lät *vt*, cusanu
Depaint, dí.pänt' *vt*, arlunio, darnodi
Depart, dí.pârt' *vi*, ymadael, cefnu ar; ymwahanu; *n*, ymadawiad

Department, dî.pârt'ment *n*, lle, dybarth, dosbarth, swydd
Departure, dî.pâr'tshûr *n*, ymadawiad
Depasture, dî.pas'tshûr *vi*, pori, porfäu
Depauperate, dî.pô'pur.ät *vt*, tlodi, llymhau; audwyo
Depectible, dî.pek'tî.bl *a*, gludiog, gwydn, toeslyd [hoeddladrad
Depeculation, dî.pek.ü.lä'shun *n*, cy-
Depend, dî.pend' *vi*, ymddibynu; hyderu, gorphwys [dibynol
Dependant, dî.pen'dant *a*, ymddibynol,
Dependence, dî.pen'dens *n*, dibyniad, ymorphwysiad, goglud, hyder, ymddiried; atteg
Dependent, dî.pen'dent *n*, ymddibynydd
Deperdition, dî.pûr.dish'un *n*, coll, cyfrgolledigaeth
Dephlegm, dî.flem', Dephlegmate, dî-fleg'mät *vt*, dilysnafeddu
Depict, dî.pikt' *vt*, darlunio, darliwio
Depilation, dep.î.lä'shun *n*, diwalltiad, moeliad; moeledd
Depilatory, dî.pil'â.tur.î *a*, moelnawsol
Depilous, dep'î.lus *a*, moel, diflew, diwallt [lenwad
Depletion, dî.plî'shun *n*, gwaghâd, dad-
Deplorable, dî.plô'r'â.bl *a*, galarus, trist
Deplorableness, dî.plô'r'â.bl.nes *n*, trueni, gresynder, gresyndod [galaru
Deplore, dî.plô'r' *vi*, tosturio, gofidio,
Deplume, dî.plüm' *vt*, dibluo; pluo
Deponent, dî.pö'nent *n*, tyst ar lw, ardyst, tyngedydd [difrodi
Depopulate, dî.pop'ü.lät *vt*, diboblogi;
Depopulation, dî.pop.ü.lä'shun *n*, difrodiad, anghyfanneddiad
Deport, dî.pô'rt' *vi*, ymddwyn, bucheddu: *n*, ymddygiad [iaeth, deoliad
Deportation, dî.pô'r.tä'shun *n*, alltud-
Deportment, dî.pô'rt'ment *n*, ymddygiad
Depose, dî.pöz' *vt*, tystio ar lw, tyngu; diswyddo, diraddio
Deposit, dî.poz'it *n*, adneu, gwystl, cyngwystl; gwaelodion: *vt*, dodi i lawr; gwystlo; tystio [ddaliwr, llaw gadw
Depositary, dî.poz'î.tur.î *n*, gwystl-
Deposition, dep.ö.zish'un *n*, tystiad ar lw; difreiniad [sorfa, ystordy
Depository, dî.poz'î.tur.î *n*, cronfa, try-
Dépôt, dê.pô' *n*, cronfa, ystorgell, trysorfa [gwaethygiad, diwyniad
Depravation, dep.râ.vä'shun *n*, llygriad,
Deprave, dî.prāv' *vt*, llygru, halogi
Depravity, dî.prav'î.tî *n*, drygioni
Deprecate, dep'rî.kät *vt*, gwrthymbil, gwrtherfyn, gweddïo [illegible]
Deprecation, dep.rî.kä'shun *a*, archan, gwrthymbiliad, gwrtherfyniad
Depreciate, dî.pri'shî.ät *vt*, difrïo, iselu, bychanu [glyfio
Depredate, dep'rî.dät *vt*, preiddio, ys-
Depredation, dep.rî.dä'shun *n*, difrodiad, anrheithiad [dadguddio
Deprehend, dep.rî.hend' *vt*, dadenhuddo,
Deprehension, dep.rî.hen'shun *n*, dadguddiad [iselu
Depress, dî.pres' *vt*, arlethu, gostwng,
Depression, dî.presh'un *n*, pwysiant; goriseliad; iselder
Depressor, dî.pres'ûr *n*, gorthrymwr; un o gyhyrau y llygad [diraddiad
Deprivation, dep.rî.vä'shun *n*, difuddiant,
Deprive, dî.prîv' *vt*, difeddu; diraddu
Depth, depth *n*, dyfnder, dyfnedd
Depuclate, dî.pü'sî.lät *vt*, diforwyno
Depulsion, dî.pul'shun *n*, ymlidiad ymaith, gyriad ymaith
Depurate, dep'ü.rät *a*, pur, glân: *vt*, puro, coethi [coethiad
Depuration, dep.ü.rä'shun *n*, puriad,
Deputation, dep.ü.tä'shun *n*, cenadwriaeth; dirprwywyr; penodi dirprwy
Depute, dî.püt' *vi*, anfon dirprwy; rhoi swydd i un [cenadwr
Deputy, dep'ü.tî *n*, dirprwywr, rhaglaw,
Deracinate, dî.ras'î.nät *vt*, diwreiddio
Deraign, dî.rän' *vt*, profi; cyfiawnhau
Derange, dî.ränj' *vt*, annhrefnu, anhwylio. Deranged, maes o'i bwyll
Derangement, dî.ränj'ment *n*, annhrefn; annhrefniad; gwallgofrwydd
Dereliction, der.î.lik'shun *n*, gadawiad, ymwrthodiad; esgeulusiad
Deride, dî.rīd' *vt*, gwatwar, gwawdio
Derison, dî.rizh'un *n*, gwatwar, gwawd
Derisive, dî.rî'siv *a*, gwatwarus
Derivable, dî.rîv'â.bl *a*, tarddadwy, deilliadwy [cyrchiad, deilliad
Derivation, der.î.vä'shun *n*, tarddiad,
Derivative, dî.riv'â.tiv *a*, tarddedig, deilliol, hanedig: *n*, tarddair
Derive, dî.rîv' *v*, cyrchu; olrheinio; tarddu, hanu, deillio [ol, diweddaf
Dernier, dûr'nî.ûr (der'nî.ê) *a*, olaf, unig-
Derogate, der'ö.gät *vt*, dirmygu, bychanu; tolio: *a*, gwaethygiedig, niweidiedig
Derogation, der.ö.gä'shun *n*, lleihâd, iseliad; anfrïad [gwarthus
Derogatory, dî.rog'â.tur.î *a*, anfrïol,
Dervis, dûr'vis *n*, mynach Tyrcaidd
Descant, des'kant *n*, traethiad; pynciad; tôn [byncio, traethu
Descant, dî.skant' *vi*, ardraethu, ar-

Descend, dî.send' *vi*. disgyn, ymostwng; hanu [hil, eppil, hiliogaeth
Descendant, dî.sen'dant *n*, disgynydd;
Descendent, dî.sen'dent *a*, disgynol, haniadol [diraddiad
Descension, dî.sen'shun *n*. disgyniad;
Descent. dî.sent' *n*, disgynfa; goriwaered; rhuthr; ach. Of high descent, boneddig. Of low descent, lledryw
Describe, dî.skrîb' *vt*, darlunio, arddangos
Description, dî.skrip'shun *n*, darluniad, darnodiad, arddulliad; eilun, delw, dull, bath [cyflawn
Descriptive, dî.skrip'tiv *a*, darluniadol;
Descry, dî.skrî' *vt*, canfod, dirnad, digelu
Desecrate, des'î.krät *vt*, digyssegru, halogi [iad, halogiad
Desecration, des.î.krä'shun *n*, digyssegr-
Desert, dî.zûrt' *n*, haeddiant, gobryn, rhyglydd: *v*, gadael, ymadael â; encilio; gwrthod; ffoi
Desert, dez'ûrt' *n*, anialwch, diffeithwch: *a*, anghyfannedd, diffaith; anial
Desertion, dî.zur'shun *n*, enciliad, ffoad; gadawiad
Desertless, dî.zûrt'les *a*, diwerth, diles
Deserve, dî.zûrv' *vt*, haeddu, teilyngu
Desiccate, dî.sik'ät *v*, dysychu, sgerddu
Desiccative, dî.sik'ä.tiv *a*, dysychol
Desiderata, dî.sid.u.rä'tâ.—Desideratum
Desiderate, dî.sid'ur.ät *vt*, chwennychu
Desideratum, dî.sid.u.rä'tum (*p* desiderata) *n*, peth dymunol
Design, de.sîn' *n*, arfaeth, amcan, bwriad; cynllun, arfel: *vt*, arfaethu, arofyn; cynllunio. A designing person, un dichellgar [dynodi; enwi
Designate, des'ig.nät *vt*, nodi allan,
Designation, des.ig.nä'shun *n*, llunieithiad; dynodiant; enw
Designative, des'ig.nä.tiv *a*, arwyddhaol; darluniadol [iad
Designment, dî.sîn'ment *n*. dyfais, bwr-
Desinence, des'î.nens *n*, terfyn, clo, cload
Desirable, dî.zîr'â.bl *a*, dymunol, hyfryd, ceiswiw, i'w chwennych
Desire, dî.zîr' *n*, dymuniad, erfyniad; chwant, hiraeth: *vt*, chwennych, ewyllysio; bod â chwant arno; erchi, gofyn, deisyf; blysio, hiraethu am. I desire no more, digon yw genyf
Desirous, dî.zîr'us *a*, chwannog, awyddus, hiraethus [heibio
Desist, dî.sist' *vi*, ymattal, peidio, rhoi
Desistance, dî.sis'tans *n*, peidiad, paid
Desk, desk *n*, darllenfa; areithfa; osg-

Desolate, des'ö.lät *a*, anrheithiedig; anghyfannedd; amddifad: *vt*, anrheithio, diffeithio, difrodi
Desolation, des.ö.lä'shun *n*, anghyfannedd-dra; difrodiad, difrod
Despair, dî.spê'r' *n*, anobaith: *vi*, anobeithio, gwan-obeithio; gwan-galoni
Despatch, dî.spatsh' *n*, brys, dyfrys, brysgenadwri: *vt*, brysio; anfon; gorphen, dybenu [ysgelerddyn
Desperado, des.pu.rä'dö *n*, diriedwas,
Desperate, des'pur.ät *a*, diobaith; byrbwyll, ffyrnig, gorwyllt [wylltedd
Desperateness, des'pur.ät.nes *n*, gor-
Desperation, des.pu.rä'shun *n*, anobaith; gorwylltiad [salw, gorwael
Despicable, des'pî.kâ.bl *a*, dirmygadwy;
Despicableness, des'pî.kâ.bl.nes *n*, dielwigrwydd [difrïol
Despisable, dî.spîz'zâ.bl *n*, salw, dielwig,
Despise, dî.spîz' *vt*, dirmygu, diystyru
Despite, dî.spît' *vt*, sarhau, ammharchu, trallodi: *n*, dirmyg, diystyrwch; cas, sarhâd, malais
Despiteful, dî.spît'fwl *a*, trahäus, dygasog; sarhäus [dygasedd
Despitefulness, dî.spît'fwl.nes *n*, trahâ,
Despoil, dî.spôil' *vt*, anrheithio, ysbeillo
Despoliation, dî.spö.lî.ä'shun *n*, anrheithiad, difuddiad [galoni
Despond, dî.spond' *vi*, anobeithio, gwan-
Despondency, dî.spon'den.sî *n*, digalondid, gwanobaith [digalon
Despondent, dî.spon'dent *a*, diobaith,
Deponsate, dî.spon'sät *vt*, dyweddîo
Despot, des'put *n*, archdeyrn; gorthrymwr, gormeswr [iaethol
Despotic, dî.spot'ik *a*, tra-arglwydd-
Despotism, des'pö.tizm *n*, tra-awdurdod, teyrniaeth unbenaethol
Despumate, dî.spü'mät *vt*, diewynu, puro [iad; swyf
Despumation, dî.spü.mä'shun *n*, diewyn-
Dessert, de.zurt' *n*, hail o ffrwythau
Destination, des.tî.nä'shun *n*, amcan, lluniaethiad, pen taith [frydu
Destine, des'tin *vt*, penu; bwriadu; ded-
Destiny, des'tî.nî *n*, tynged, tyngedfen
Destitute, des'tî.tüt *a*, angenus, amddifad, amdlawd, mewn eisieu, heb, di-. Destitute of friends, digeraint
Destitution, des.tî.tü'shun *n*, ang amddifedi, angenoctyd [ll
Destroy, dî.strôi' *vt*, distrywio, dyfe
Destructible, dî.struk'tî.bl *a*, din adwy [colled

Destructive, dî.struk'tiv *a*, dinystriol, difrodol, distrywgar [dirfawr
Desudation, des.ü.dä'shun *n*, chwysiad
Desuetude, des'wî.tüd *n*, anghynnefindra [ammherthynol
Desultory, des'ul.tur.î *a*, ansefydlog.
Desume, dî.süm' *vt*, cymmeryd oddi wrth, benthyca [anfon
Detach, dî.tatsh' *vt*, neilldu o; gwahan-
Detachment, dî.tatsh'ment *n*, gwahanlu, gwahanrif [iad
Detail, dî'täl *n*, adroddiad manol, adnod-
Detail, dî.täl' *vt*, adrodd yn fanol
Detain, dî.tän' *vt*, dal, attal, caethiwo
Detainder, dî.tän'dûr *n*, ysgrifen i attal mewn carchar [dal
Detect, dî.tekt' *vt*, dadguddio, diargelu,
Detection, dî.tek'shun *n*, dynoethiad, daliad [taliad
Detention, dî.ten'shun *n*, carchariad, at-
Deter, dî.tûr' *vt*, rhwystro; brawychu
Deterge, dî.tûrj' *vt*, glansychu, glanhau, carthu [lanhaol, glanbarol
Detergent, dî.tûr'jent *a*, glanhaol, clwyf-
Deteriorate, dî.tî'r'î.ö.rät *v*, gwaethygu
Determent, dî.tûr'ment *n*, rhwystr, lludd
Determinable, dî.tûr'mî.nâ.bl *a*, terfynadwy; penderfynadwy
Determinate, dî.tûr'mî.nät *v*, terfynu; sefydlu, gosod: *a*, penderfynedig
Determination, dî.tûr.mî.nä'shun *n*, penderfyniad; diofryd [derfynol
Determinative, dî.tûr'mî.nä.tiv *a*, pen-
Determine, dî.tûr'min *v*, terfynu, penderfynu, penodi; bwriadu, llwyr-fwriadu; ymroi
Detersion, dî.tûr'shun *n*, glanhâd archoll
Detersive, dî.tûr'siv *a*, clwyflanhaol, glanhaol [llwyr gasäu
Detest, dî.test' *vt*, ffieiddio, casäu,
Detestable, dî.tes'tâ.bl *a*, ffiaidd; adgas, dygas [gasrwydd, ffieidd-dra
Detestableness, dî.tes'tâ.bl.nes *n*, ad-
Detestation, dî.tes.tä'shun *n*, ffieiddiad, casineb [freinio
Dethrone, dî.thrön' *vt*, diorseddu; di-
Dethronement, dî.thrön'ment *n*, diorseddiad [erbyn camattaliwr
Detinue, det'î.nü *n*, cwyn cyfraith yn
Detonate, det'ö.nät *v*, swnio fel taran
Detort, dî.tôrt' *vt*, gwyrdroi, gwyro
Detract, dî.trakt' *vt*, bychanu; athrodi, enllibo, absenu [absen, absenw
Detraction, dî.trak'shun *n*, enllib, athrod,
Detractor, dî.trak'tûr *n*, athrodwr, difrïwr, enllibiwr [hortiol
Detractory, dî.tr enllibus,
Detriment, det.rî'ment *n*, colled, niwed, argywedd [colledus
Detrimental, det.rî.men'tal *a*, niweidiol,
Detrition, dî.trish'un *n*, treuliad
Detritus, dî.trî'tus *n*, mân falurion a olchir i lawr gan afonydd; llifwaddod
Detrude, dî.trŵd' *vt*, gwthio i lawr, iselu
Detrusion, dî.trŵ'zhun *n*, gwthiad i lawr
Deuce, düs *n*, carden ddeulygad; y fall, y diawl, y diafol
Deuterogamy, dü.tu.rog'â.mîn, ailbriodas
Deuteronomy, dü.tu.ron'ö.mî *n*, Deuteronomium; eilddeddf
Deuteroscopy, dü.tu.ros'kö.pî *n*, ailamcan, ail-fwriad
Devastate, dev'as.tät *vt*, diffeithio, difrodi
Devastation, dev.as.tä'shun *n*, difrodiad, diffeithiad [amlygu; dadblygu
Develop, dî.vel'up *vt*, dynoethi, egluro,
Devexity, dî.vek'sî.tî *n*, gwyredd, llethredd; llethr [gwibio, gadael ffordd
Deviate, dî'vî.ät *vi*, gwyro, ymgrwydro,
Deviation, dî.vî.ä'shun *n*, gwyrad; trawsgiliad [dyfeiswaith
Device, dî.vîs' *n*, dyfais, dychymmyg.
Devil, dev'l *n*, diawl, diafol, hen was, hen lanc; cythraul, andras: *vt*, gorboethi â phubyr. Devil's-fish, morlyffant
Devilish, dev'l.ish *a*, diawlaidd, dieflig
Devilkin, dev'l.kin *n*, dieflyn
Devious, dî'vî.us *a*, diarffordd, gwyrog, cyfeiliornus
Devise, dî.vîz' *vt*, dyfeisio, dylunio; dychymmygu; cymmynu: *n*, cymmyniad; ewyllys [gymmyneg
Devisee, dev.î.zî' *n*, derbyniwr trwy
Devitable, dev'î.tâ.bl *a*, gocheladwy
Devoid, dî.vôid' *a*, gwag, llwyr wag, amddifad [gwasanaeth
Devoir, dev.wâr' *n*, parchddangosiad;
Devolution, dev.ö.lü'shun *n*, disgyniad, symmudiad [syrthio
Devolve, dî.volv' *vi*, disgyn, treiglo;
Devoration, dev.ö.rä'shun *n*, ysiad, llynciad [diofrydu
Devote, dî.vöt' *vt*, cyssegru, cyflwyno;
Devotee, dev.ö.tî' *n*, ymgyflwynwr; coelgrefyddwr [hewyd
Devotion, dî.vö'shun *n*, duwiolder; dy-
Devotional, dî.vö'shun.al *a*, crefyddus, crefyddol, ymroddol, defosiynol [difa
Devour, dî.vûŵ'r' *vt*, gwancio, traflyncu,
Devout, dî.vûŵt' *a*, duwiol; crefyddol
Devoutness, dî.vûŵt'nes *n*, crefyddoldeb, duwiolfryd
Dew, dü *n*, gwlith; arien: *vt*, gwlithio

Dewberry, diü'ber'î *n.* math o fwyaren
Dewdrop, diü'drop *n*, gwlithyn
Dewlap, diü'lap *n*, tagell [arienog
Dewy, diü'î *a*, gwlithog, gwlithlawn.
Dexter, dek'stûr *a*, deheu [usrwydd
Dexterity, dek.ster'î.tî *n*. deheuder, medr-
Dexterous, dek'stur.us *a*, deheu, hylaw, medrus, hyfedr, celfydd
Dey, dā *n*, prif lywydd Algiers
Dia- *px*, trwy, try- [dyfrlif
Diabetes, dî.â.bi'tîz *n*, trwythlif, trochlif,
Diabolic, dî.â.bol'ik, Diabolical, dî.â-bol'î.kal *a*. dieflig, diawlaidd
Diachylon, dî.ak'î.lun *n*, math o eli
Diaconal, dî.ak'ō.nal *a*, diaconal
Diacope, dî.ak'ō.pî *n*, rhyngsang; math o bysgod; cysswllt yr iad
Diacoustics, dî.â.kûws'tiks *np*, seinyddiaeth [coronbleth
Diadem, dî'â.dem *n*, coron; talaith,
Diæresis, dî.er'î.sis (*p* diæreses, dî.er'î-sîz) *n*. dydoleg, dydolnod (¨)
Diagnostic, dî.ag.nos'tik *n*, arwyddbrawf, argoelnod, arwyddnod
Diagonal, dî.ag'ō.nal *n*, croeslinell o gongl i gongl: *a*, goleddf, croes
Diagram, dî'â.gram *n*, dyfais arddangosyddol, argrafflun [luniad
Diagraph, dî'â.graf *n*, cynllun, dar-
Dial, dî'al *n*. deial, amserfyneg
Dialect, dî'â.lekt *n*, tafodiaith, priodiaith, cangeniaith; geirwedd [ol
Dialectical, dî.â.lekt'tî.kal *a*, rhesymeg-
Dialing, dî'al.ing *n*, deialiaeth
Dialogue, dî'â.log *n*, cydymddyddan
Diameter, dî.am'î.tûr *n*, tryfesur
Diametrical, dî.â.met'rî.kal *a*, tryfesurol, canoldraws
Diamond, dî'â mund *n*, diemwnt, adamant; math o argrafflythyren
Diapason, dî.â.pā'zun *n*, cyfan-gerdd
Diapente, dî.â.pen'tî *n*, math o feddyginiaeth yn cynnwys pum sylwedd gwahanol [euwe
Diaper, dî'â.pûr *n*, lliain caerog, blod-
Diaphanous, dî.af'â.nus *a*, tryloew, gloew
Diaphoretic, dî.â.fō.ret'ik *a*, chwysbair
Diaphragm, dî'â.fram *n*, y llengig
Diarrhœa, dî.â.rî'â *n*, y dolur rhydd, rhyddglwyf
Diary, dî'ur.î *n*. dyddlyfr, dyddiadur
Diastole, dî.as'tō.lî *n*, estyniad; ymlediad y galon
Diatonic, dî.â.ton'ik *a*, trydonol [*v*, planu
Dibble, dib'l *n*, planbren, haiarn planu:
Dice, dîs *np*.—Die [canol
Dichotomy, dî.kot'ō.mî *n*, rhaniad yn y
Dicker, dik'ûr *n*, deg
Dictate, dik'tāt *v*, ymadroddi; addysgu, penodi: *n*, cyfarwyddyd; rheolroddiad
Dictator, dik.tā'tûr *n*, pen rheolwr, archwr [dik'tâ.tur.î *a*, meistrolaidd
Dictatorial, dik.tâ.tō'r'î.al, Dictatory,
Dictatorship, dik.tā'tûr.ship *n*, penrheolaeth [roddiad
Diction, dik'shun *n*, ieithwedd; ymad-
Dictionary, dik'shun.ur.î *n*, geiriadur,
Did, did *pt.*—Do [geirlyfr
Didactic, dî.dak'tik *a*, addysgiadol, addysgedigol, eirchiol; athrawiaethol
Didapper, did'ap.ûr *n*, tindroed fechan
Diddle, did'l *vi*, honcian; twyllo
Die, dî (*p* dice) *n*, ffristyn, ffrist: *n* (*p* dies), bath, nodbeiriant: *vi*, marw, trengi, diffodd. Dying, yn marw; marwolaeth, tranc. Dice-box, ffristial, ffristiol. To throw dice, ffristialu
Diet, dî'et *n*, ymborth, lluniaeth penodol; eisteddfod tywysogion
Differ, dif'ûr *vi*, amrywio; anghytuno
Difference, dif'ur.ens *n*, gwahaniaeth; amrafael [hanol; amgen
Different, dif'ur.ent *a*, amrywiol, gwa-
Difficile, dif'î.sil, Difficult, dif'î.kult *a*, anhawdd, caled, rhwystrus, cyfyng
Difficulty, dif'î.kul.tî *n*, dyryswch, caledi, astrusi, cyfyngdra [ddiried
Diffide, di.fîd' *vi*, gwan-gredu, anym-
Diffidence, dif'î.dens *n*, anymddiried, anhyder [petrusgar
Diffident, dif'î.dent *a*, anghoelgar;
Diffluence, dif'lü.ens *n*, hylifedd, amlifiad
Difform, di.fôrm' *a*, anghyflun
Diffranchisement, di.fran'tshiz.ment *n*, difreiniad [amdaenu, tywallt
Diffuse, di.füz' *vt*, taenu, lledwasgaru,
Diffuse, di.füs' *a*, anghryno; helaeth
Diffusible, dif.ü'zî.bl *a*, gwasgaradwy, taenadwy [taeniad
Diffusion, di.fü'zhun *n*, gwasgariad,
Diffusive, di.fü'siv *a*, helaeth daenedig, helaeth, ymledol [edd
Diffusiveness, di.fü'siv.nes *n*, gwasgar-
Dig, dig (*pt & pp* dug) *v*, cloddio, ceibio, palu [addfedu
Digest, dî.jest' *v*, iawndrefnu; treulio;
Digest, dî'jest *n*, crynodeb (megys o ddeddfau gwladol) [trefnadwy
Digestible, dî.jes'tî.bl *a*, treuliadwy
Digestion, dî.jes'tshun *n*, treuliad; cy doddiad [treuli
Digestive, dî.jes'tiv *a*, a bâr dreuli
Dight, dît *vt*, trwsio, addurno: trwsiedig

Digit, dij'ít *n*, lled bys, ¾ modfedd; unigrif, sef a fo is law deg; deuddegfed ran o dryfesur yr haul neu'r lloer
Digital, dij'í.tal *a*, perthynol i'r bysedd
Digitalis, dij.í.tä'lis *n*, bysedd y cŵn
Digitated, dij'í.tä.ted *a*, byseddol
Digladiation, dí.glad.í.ä'shun *n*, ymgleddyfiad
Dignification, dig.ní.fí.kä'shun *n*, urddasiad, dyrchafiad [asu
Dignify, dig'ní.fí *vt*, anrhydeddu, urdd-
Dignitary, dig'ní.tur.í *n*, eglwyswr urddasol [bri, arddunianti
Dignity, dig'ní.tí *n*, bonedd; urddas,
Digraph, dí'graf *n*, deugraff; dwy lythyren ag un sain
Digress, dí.gres' *vi*, gwyro, gadael, osgoi
Digression, dí.gresh'un *n*, dywaniad; osgoad, gwyrad
Digressive, dí.gres'iv *a*, ymhelaethol
Dijudicate, dí.jü'dí.kät *vi*, barnu rhwng, cylafareddu [eddiad
Dijudication, dí.jü.dí.kä'shun *n*, cylafar-
Dike, dík *n*, clawdd, ffos; argae
Dilacerate, dí.las'ur.ät *vt*, dryllio, llarpio, rhwygo [iad, darniad
Dilaceration, dí.las.u.rä'shun *n*, rhwyg-
Dilaniate, dí.lan'í.ät *vt*, cigyddio, dryllio, darnio [iad, drylliad
Dilaniation, dí.lan.í.ä'shun *n*, distryw-
Dilapidate, dí.lap'í.dät *v*, adfeilio, ymsyrthio [iad, adfeiliad
Dilapidation, dí.lap.í.dä'shun *n*, difur-
Dilatable, dí'lä.tâ.bl *a*, lledadwy, ymledol [laethu ar
Dilate, dí.lät' *v*, ymhelaethu, lledu; he-
Dilatoriness, dil'ä.tur.í.nes *n*, hwyrfrydigrwydd, diogrwydd
Dilatory, dil'ä.tur.í *a*, oedgar, hwyrfrydig, gohiriog, diog
Dilemma, dí.lem'â *n*, astrusi, cyfyngder o bob tu; anhawsder; rheswm dwybig
Diligence, dil'í.jens *n*, diwydrwydd, dyfalwch [difiin, eorth
Diligent, dil'í.jent *a*, diwyd, ystig,
Dill, dil *n*, ffenigl, llysiau'r gwewyr
Dilucid, dí'lü'sid *a*, eglur, gloew, tryloew
Dilucidate, dí.lü'sí.dät *vt*, egluro, amlygu, goleuo
Diluent, dil'ü.ent *n*, teneuydd
Dilute, dí.lüt' *vt*, teneuhau; cymmysgu â dwfr; gwanhau: *a*, teneu, gwan
Dilution, dí.lü'shun *n*, teneuhâd, gwanhâd, tymmeriad
Diluvial, dí.lü' [illegible] iriol
Diluvium, [illegible] on ar ol llif, lli

Dim, dim *a*, tywyll, pŵl, anoleu; gwan: *vt*, tywyllu, cymylu [ioli
Dimension, dí.men'shun *n*, mesur, maint-
Diminish, dí.min'ish *v*, lleihau, bychanu; treio, cilio; toli
Diminution, dim.í.nü'shun *n*, toliant, lleihâd, bychaniad, treiad, prinhâd
Diminutive, dí.min'ü.tiv *a*, bychanig, lleiedigol; bychanigair, eiddilair
Diminutiveness, dí.min'ü.tiv.nes *n*, bychander, eiddilwch
Dimissory, dim'í.sur.í *a*, gollyngol
Dimity, dim'í.tí *n*, math o gotwm main
Dimness, dim'nes *n*, pylni, tywyllni
Dimple, dim'pl *n*, pannwl, bochdwll, pant
Din, din *n*, dyar, twrdd, dadwrdd, trwst: *vt*, syfrdanu, byddaru
Dine, dîn *vi*, ciniawa, bwyta ciniaw. Dining-room, ciniawfa, ciniawgell
Dinetical, dí.net'í.kal *a*, cylchdroawl, hydroawl
Ding, ding *v*, taro; trystio, rhuo; syfrdanu: *n*, dyrnod, dyrn-gnith, tarawiad
Dingle, ding'gl *n*, cwm, glyn, dyffryn
Dingy, din'jí *a*, tywyll; budr, brwnt, afian
Dinner, din'ûr *n*, ciniaw
Dint, dint *n*, ergyd, ol; grym, nerth, awch: *vt*, tyllu, pantio, nodi [rifiad
Dinumeration, dí.nü.mu.rä'shun *n*, un-
Diocesan, dí.os'í.zan *n*, esgob: *a*, esgob-
Diocese, dí'ö.sis *n*, esgobaeth [aethol
Dioptrical, dí.op'trí.kal *a*, pelldremiol
Dioptrics, dí.op'triks *n*, pelldremiaeth
Dip, dip *v*, trochi; gwlychu; braschwilio
Diphthong, dip'thong *n*, deusain
Diploma, dí.plö'mâ *n*, graddlythyr, graddfraint
Dipsas, dip'sas *n*, math o sarff
Diptote, dip'tôt *n*, enw deudreigl
Diptych, dip'tik *n*, cofrestr o ferthyron
Dire, dí'r *a*, arswydus, echryslawn
Direct, dí.rekt' *n*, cyfeirnod: *a*, uniawngyrch, uniawn, cywir; dioed: *vt*, cyfarwyddo, addysgu; cyfeirio
Direction, dí.rek'shun *n*, hyfforddiad, tywysiad, trefniad; arch; gorchymmyn; cyfeiriad [wysol
Directive, dí.rek'tiv *a*, hyfforddiadol, ty-
Directness, dí.rekt'nes *n*, uniondeb, cyfeirioldeb [llywydd
Director, dí.rek'tûr *n*, cyfarwyddwr;
Directorial, dí.rek.tö'r'í.al *a*, cyfarwyddol; addysgol [iadur; rheol
Directory, dí.rek'tur.í *a*, cyfarwydd-
Directress, dí.rek'tres *n*, hyfforddes
Direful, dí'r'fŵl *a*, echryslawn, erchyll
Direness, dí'r'nes *n*, echryslonedd

Direption, dî.rep'shun *n*, anrheithiad, trais [gan
Dirge, dûrj *n*, galarnad, marwnad, galar-
Dirk, dûrk *n*, math o gleddyf byr, bidog
Dirt, dûrt *n*, baw, tom, llaca, llaid
Dirtiness, dûr'tî.nes *n*, bryntni, budredd
Dirty, dûr'tî *a*, budr, brwnt, swga, bawaidd, aflan: *vt*, diwyno, budreddu, lleidio. A dirty woman, bronten
Diruption, dî.rup'shun *n*, ymdoriad, ymrwygiad
Dis-, Di-, Dif-, *px*, yn arwyddo nacâd, dadwneuthuriad, neu wahaniad
Disability, dis.â.bil'î.tî *n*, anallu, gwen-
Disable, diz.ä'bl *vt*, analluogi [did
Disabuse, dis.â.büz' *vt*, didwyllo, iawnu
Disaccommodation, dis.a.kom.ö.dä'shun *n*, anghyfleusdra
Disaccord, dis.a.kôrd' *vt*, anghytuno
Disacknowledge, dis.ak.nol'ej *vt*, anaddef, gwadu
Disadvantage dis.ad.van'täj *n*, colled, anfantais, afles: *v*, colledu, drygu
Disadvantageous, dis.ad.van.tä'jus *a*, anfanteisiol, aflesol [dyeithro
Disaffect, dis.a.fekt' *v*, peri anghariad,
Disaffection, dis.a.fek'shun *n*, anserch, anfoddlonedd [brofiad, gwad
Disaffirmance, dis.a.fûr'mans *n*, gwrth-
Disafforest, dis.a.for'est *vt*, digoedwigo
Disagree, dis.â.grî' *vi*, anghytuno
Disagreement, dis.â.grî'ment *n*, amrafael, anghytundeb, anghydweddiad, anghydfod [ffyddlawn
Disalliege, dis.a.lij' *vi*, myned yn an-
Disallow, dis.a.lûw' *vt*, anghymmeradwyo, gwrthod, gwrthneu
Disanchor, diz.ang'kûr *vt*, diangori
Disanimate, diz.an'î.mät *vt*, digaloni; dieneidio, lladd [dirymu
Disannul, dis.a.nul' *vt*, dileu, diddymu,
Disappear, dis.a.pî'r' *vi*, diflanu, llifanu
Disappoint, dis.a.pôint *vt*, siomi, seithugio, twyllo [siomiant
Disappointment, dis.a.pôint'ment *n*,
Disapprove, dis.a.prûv' *vt*, anghymmeradwyo, gwrthod, beio
Disarm, diz.ärm' *vt*, dadarfogi, diarfu, diarfogi [ansefydlu
Disarrange, dis.a.ränj' *vt*, dadrestru,
Disarray, dis.a.rä' *n*, adwisg; terfysg, annhrefn: *vt*, dadwisgo; annhrefnu
Disaster, diz.as'tûr *a*, anhap, trychineb, dryglam [anffodus
Disastrous, diz.as'trus *a*, trychinebus,
Disavow, dis.â.vûw' *vt*, diarddelwi

Disband, dis.band' *vt*, difyddino; gollwng ymaith; gwasgaru
Disbark, dis.bärk' *vt*, dadlwytho, glanio
Disbelief, dis.bi.lîf' *n*, anghoel, anffyddiad [anghoelio
Disbelieve, dis.bî.lîv' *vt*, anghredu,
Disbench, dis.bentsh' *vt*, dieisteddfodi
Disbranch, dis.brantsh' *vt*, digangenu, digeincio [lwytho
Disburden, dis.bûr'dn *vt*, difeichio, dad-
Disburse, dis.bûrs' *vt*, gwario, treulio, talu arian [talad; cost
Disbursement, dis.burs'ment *n*, traul,
Discalceate, dis.kal'shî.ät *vt*, diesgidio
Discandy, dis.kan'dî *vi*, toddi, dadleithio
Discard, dis.kärd' *vt*, diswyddo, diar-
Discarnate, dis.kar'nät *a*, dignawd [ddel
Disceptation, dis.ep.tä'shun *n*, dadl; ymresymiad [gwahaniaethu
Discern, dî.zûrn' *vt*, canfod, dirnad,
Discernible, di.zûr'nî.bl *a*, amlwg, dealladwy, dirnadwy [dirnadaeth
Discernment, di.zurn'ment *n*, craffder,
Discerptible, di.sûrp'tî.bl *a*, gwahanadwy
Discharge, dis.tshärj' *v*, gollwng, rhyddhau; talu; cyflawnu; ymarllwys; dilwytho; diswyddo; saethu, ergydio: *n*, gollyngdod; talnod; taliad; ergyd
Discinct, di.singkt' *a*, llaes, rhydd, llac
Discind, di.sind' *vt*, gwahanu, rhanu, darnio [dilynwr
Disciple, di.sî'pl *n*, dysgybl, ysgolhaig,
Disciplinable, dis'î.plin.â.bl *a*, athrylithgar, llywodraethus
Disciplinarian, dis.î.pli.nê'r'î.an *n*, dysgyblwr; carwr trefn [dysgyblaidd
Disciplinary, dis'î.plin.ur.î *a*, trefnus;
Discipline, dis'î.plin *n*, dysgyblaeth; rheolaeth: *vt*, dysgyblu, addysgu iawn drefnu; hyfforddi; ceryddu
Disclaim, dis.kläm' *vt*, diarddel, diarddelwi, gwadu, gwrthod [amlygu
Disclose, dis.klöz' *vt*, dynoethi, digelu,
Disclosure, dis.klö'shûr *n*, dynoethiad, dadguddiad [liwio
Discolour, dis.kul'ûr *vt*, diliwio, dryg-
Discomfit, dis.kum'fit *vt*, gorchfygu, dymchwelyd [fygiad
Discomfiture, dis.kum'fî.tshü'r *n*, gorch-
Discomfort, dis.kum'fûrt *vt*, tristäu, gofidio, anghysuro, aflonyddu: anghysur, tristwch, gofid, aflonyd wch [anghann
Discommend, dis.ku.mend'
Discommendable, dis.ku.m beius, ceryddwi

Discommodious, dis.ku.mō'dî.us *a*, anghyflëus [annhrefnu
Discompose, dis.kum.pōz' *vt*, aflonyddu;
Discomposure, dis.kum.pō'zhûr *n*, annhrefniad; cynhwrf, aflonyddwch
Disconcert, dis.kon.sûrt' *vt*, siomi, terfysgu, cyffroi [anghydffurfiad
Disconformity, dis.kon.fôr'mi.tî *n*,
Discongruity, dis.kon.grw̄'i.tî *n*, anghyssondeb, anghydweddiad
Disconsolate, dis.kon'sō.lät *a*, prudd, anghysurus, trist [foddlonrwydd
Discontent, dis.kon.tent' *n*, tristyd, an-
Discontented, dis.kon.ten'ted *a*, anfoddog, anesmwyth [anfoddlondeb
Discontentment, dis.kon.tent'ment *n*,
Discontinuance, dis.kon.tin'ü.ans *n*, ammharhâd, peidiant, dysbeidiad, toliant
Discontinue, dis.kon.tin'ü *v*, peidio, dibarhau; rhoddi heibio; attal
Discontinuity, dis.kon.tî.nü'î.tî *n*, dibarhâd; anghyfander
Discord, dis'kôrd *n*, anghydgord; gwrthsain [anghydgerdd
Discordance, dis.kôr'dans *n*, anundeb,
Discordant, dis.kôr'dant *a*, anghywir, anghysson, anghywair [gynghori
Discounsel, dis.kûwn'sel *vt*, gwrth-
Discount, dis.kûwnt' *vt*, erthynu, tynu allan [tawlgyfrif
Discount, dis'kûwnt *n*, erthyniad, toliad,
Discountenance, dis.kûwn'ti.nans *vt*, anghefnogi [galoni
Discourage, dis.kur'äj *vt*, llwfrhau, di-
Discouragement, dis.kur'äj.ment *n*, digalondid, anghefnogiad
Discourse, dis.kō'rs' *n*, ymddyddan, traethawd: *vi*, ymresymu; traethu; areithio. Introductory discourse, rhagdraeth [anfoesgar
Discourteous, dis.kō'r'tshus *a*, anfwyn,
Discourtesy, dis.kûr'tî sî *n*, anfwyneidd-dra, anfoesgarwch
Discous, dis'kus *a*, fel dysgl, fel coeten
Discover, dis.kuv'ûr *vt*, dadguddio, darganfod, digelu, canfod
Discoverable, dis.kuv'ur.â.bl *a*, dirnadwy, olrheinadwy
Discovery, dis.kuv'ur.î *n*, dadguddiad, dadenhuddiad, darganfyddiad
Discredit, dis.kred'it *n*, gwaradwydd, anglhod, drygair: *vt*, anghoelio; gwaradwyddo [pwyllog
Discreet, dis.krît' *a*, call, synwyrol;
Discrepance, dis.krep'ans, Discrepancy, [ep'an.sî *n*, anghydfod [barthedig
dis.krît' *a*, gwahanedig; dos-
Discretion, dis.kresh'un *n*, dysbwyll, callineb, pwyll; synwyr. At discretion, heb ammodau
Discretionary, dis.kresh'un.ur.î *a*, digyfyngol, diammodol
Discretive, dis.krî'tiv *a*, dosbarthus
Discriminable, dis.krim'î.nâ.bl *a*, gwahanadwy [haniaethu, dynodi
Discriminate, dis.krim'î.nät *v*, gwa-
Discrimination, dis.krim.î.nä'shun *n*, gwahaniaethiad; dynodiad
Discriminous, dis.krim'î.nus *a*, enbydus
Discubitory, dis.kû'bî.tur.î *a*, lled-orweddleol [orweddiad
Discumbency, dîs.kum'ben.sî *n*, lled-
Discumber, dis.kum'bûr *vt*, diddyrysu; dadrwystro [amrediad
Discursion, dis.kûr'shun *n*, amwibiad,
Discursive, dis.kûr'siv *a*, amredol, gwibiog, crwydrol, ammherthynol
Discursory, dis.kûr'sur.î *a*, rhesymiadol
Discus, dis'kus *n*, tafl-lech, coeten
Discuss, dis.kus' *vt*, holi, chwilio, trin; eglurhau; chwalu [ymchwiliad
Discussion, dis.kush'un *n*, arholiad,
Discutient, dis.kü'shent *a*, gwrthweithiol: *n*, meddyginiaeth wrthweithiol
Disdain, dis.dän' *a*, dirmyg, ffieiddiad; trahâ; ysgorn: *v*, diystyru; ffieiddio; ysgornio [diystyrllyd
Disdainful, dis.dän'fwl *a*, ffroenuchel,
Disease, diz.îz' *n*, clefyd, dolur, clwyf, afiechyd; anesmwythder, poen: *vt*, aflonyddu, poeni [poenedig
Diseased, diz.îzd' *a*, claf, afiachus;
Disedged, diz.ejd' *a*, difin, diawch, pwl
Disembark, dis.em.bârk' *v*, tirio, glanio, dadlwytho [ddyrysu, dadrwystro
Disembarrass, dis.em.bar'as *vt*, dad-
Disembitter, dis.em.bit'ûr *vt*, melusu, dadchwerwi [edig
Disembodied, dis.em.bod'îd *a*, anghorff-
Disembogue, dis.em.bōg' *v*, ymarllwys; aberu [dad-ddyrysu
Disembroil, dis.em.brôil' *vt*, difeichio,
Disenable, dis.en.ä'bl *vt*, analluogi; anaddasu [dadswyno
Disenchant, dis.en.tshant' *vt*, dadreibio,
Disencumber, dis.en.kum'bûr *vt*, dadrwystro, difeichio
Disengage, dis.en.gäj' *vt*, gollwng; diddyrysu; rhyddhau [urddasu
Disennoble, dis.e.nō'bl *vt*, diraddu, di-
Disentangle, dis.en.tang'gl *vt*, daddyrysu; rhyddhau [gwaredu
Disenthral, dis.en.thrôl' *vt*, rhyddhau,
Disenthrone, dis.en.thrōn' *vt*, diorseddu

Disentrance, dis.en.trans' *vt*, deffroi o lewyg [ysgar
Disespouse, dis.es.pûwz' *vt*, gwahanu,
Disesteem, dis.es.tim' *n*. dibarchiad,
Disfeatori: *vt*, difrīo, dibarchu, bychanu
Disfavour, dis.fā'vûr *n*, anghymmeriad: *vt*, anghefnogi; anhoffi
Disfiguration, dis.fig.ū.rā'shun *n*, anffurfedigaeth [harddu; hagru
Disfigure, dis.fig'ūr *vt*, anffurfio; an-
Disfigurement, dis.fig'ur.ment *n*, hylliad, anffurfiad [difuddio
Disfranchise, dis.fran'tshiz *vt*, difreinio;
Disfurnish, dis.fūr'nish *vt*, diosg, dyrwethi [diosg
Disgarnish, dis.gâr'nish *vt*, diaddurno;
Disglorify, dis.glō'r'ī.fī *vt*, darostwng, iselu, diogoneddu, gwaradwyddo
Disgorge, dis.gôrj' *v*, dadlyncu, chwydu, ymarllwys, arllwys
Disgrace, dis.grās' *vt*, gwarthruddo; gwaradwyddo: *n*, gwaradwydd; sarlad, cywilydd; dianrhydedd
Disgraceful, dis.grās'fwl *a*, cywilyddus, anmharchus, gwarthus [anfwyn
Disgracious, dis.grā'shus *a*, angharedig,
Disguise, dis.gīz' *n*, lledrith, ffuant: twyllwisg: *v*, ymddyeithrio, ffuantu, ffugio, gwedd-ddullio, lledrithio. Disguised in liquor, meddw
Disgust, dis.gust' *n*, diflasrwydd; ffieiddrwydd: *vt*, diflasu, anfoddhau
Disgustful, dis.gust'fwl *a*, diflas, ffiaidd, adgas, cas; gwrthwyneblyd; ffinionllyd
Dish, dish *n*, dysgl, ysgudell; dysglaid
Dishabile, dis.â.bil' *n*, boreuwisg, anwisg
Dishabit, dis.hab'it *vt*, bwrw o gartref
Disharmony, dis.hâr'mō.ni *n*, anghyssondeb, anghynghanedd [gwangaloni
Dishearten, dis.hâr'tn *vt*, digaloni,
Dishevel, dis.shev'el *vt*, dyrysu gwallt
Dishonest, diz.on'est *a*, anffyddlawn, anonest, anghywir, twyllodrus
Dishonesty, diz.on'es.ti *n*, anonestrwydd, anghyfiawnder; anniweirdeb
Dishonour, diz.on'ûr *n*, dianrhydedd, ammharch, ammraint; gwarth: *vt*, dianrhydeddu, gwaradwyddo; diforwyno
Dishorn, dis.hôrn' *vt*, digornio
Disincarcerate, dis.in.kâr'sur.āt *vt*, rhyddhau, digarcharu
Disinclination, dis.in.klī.nā'shun *n*, anhueddiad; gwrthwynebiad
Disincline, dis.in.klīn' *vt*, annhueddu
Disincorporate, dis.in.kôr'pō.rāt *vt*, digorfforī, gwahanu [wch
Disingenuity, dis.in.jī.nū'i.tī *n*, annheg-

Disingenuous, dis.in.jen'ū.us *a*, hocedus, dichellgar; annheg, anonest
Disinherit, dis.in.her'it *vt*, didreftadu, dietifeddu [ddaiaru
Disinter, dis.in.tûr' *vt*. dadgladdu, dad-
Disinterested, diz.in'tur.est.ed *a*, anhunanol; diducdd, teg
Disinterestedness, diz.in'tur.est.ed.nes *n*, dihunanedd, tegwch [uno, ysgar
Disjoin, dis.jôin' *vt*, dadgyssylltu, dad-
Disjoint, dis.jôint' *vt*, dadgymmalu
Disjudication, dis.jū.di.kā'shun *n*, penderfyniad [sylltiad
Disjunction, dis.jungk'shun *n*, dadgys-
Disjunctive, dis.jungk'tiv *a*, dadgyssylltiadol: *n*, gwahaniedydd. Disjunctive conjunction, cyssylltiad gwahaniadol
Disk, disk *n*, gwyneb gweledig yr haul, y lleuad, neu'r ser; coeten, tafl-lech
Dislike, dis.lik' *n*. anhoffedd, ffieiddiad, casâd: *vt*. anhoffi, angharu, casäu
Disliken, dis.lī'kn *vt*, anghyffelybu, annhebygu
Dislimb, dis.lim' *vt*, diaelodi, dryllio
Dislocate, dis'lō.kāt *vt*. dadgymmalu
Dislocation, dis.lō.kā'shun *n*, dadgymmaliad [tarfu
Dislodge, dis.loj' *vt*, dilochesu, didyo,
Disloyal, dis.lôi'al *a*, anffyddlawn, anghywir; gwrthfreiniol
Dismal, diz'mal *a*, cethin, erchyll, echryslawn; hyll; galarus, gresynol; tywyll; ansiriol, chwith. A dismal moan, oerlef [hyllder, chwithrwydd
Dismalness, diz'mal.nes *n*. erchyllder,
Dismantle, dis.man'tl *vt*, difurio, dadfurio, digaeru; difantellu, diosg
Dismask, dis.mask' *vt*. digelu, dihatru
Dismast, dis.mast' *vt*, tori hwylbren, dadhwylbrenu
Dismay, dis.mā' *n*, braw, ofn, dychryn, arswyd: *vt*, brawychu, ofni, digaloni
Disme, dim *n*, degwm [darnio
Dismember, dis.mem'bûr *vt*, diaelodi,
Dismiss, dis.mis' *vt*, gollwng ymaith; rhyddhau; diswyddo
Dismissal, dis.mis'al, Dismission, dismish'un *n*, diswyddiad, gollyngdod; anfoniad ymaith; rhyddhâd [wystlo
Dismortgage, dis.môr'gäj *vt*, dadar-
Dismount, dis.mûwnt' *v*, disgyn, dyfod i lawr; tafla i lawr, dadymchwelyd; didrwyllo cyflegr [dod
Disobedience, dis.ō.bī'dī.ens *n*, anufudd-
Disobedient, dis.ō.bī'dī.ent *a*, anhydyn, gwrthwynig, anufudd, anhywedd

Disobey, dis.ö.bä′ *vt*, anufuddhau, troseddu [digio; drygu
Disoblige, dis.ö.blīj′ *vt*, anfoddhau;
Disorder, diz.ôr′dûr *n*, annhrefn, terfysg; afiechyd: *vt*, annhrefnu; anhwylio [penrydd, didrefn
Disorderly, diz.ôr′dûr.lī *a*, afreolus;
Disordinate, diz.ôr′dî.nät *a*, afreolaidd, anghymmedrol [weirio
Disorganize, diz.ôr′gâ.nīz *vt*, dadgy-
Disown, diz.ön′ *vt*, gwadu, gwrthod, diarddel, diarddelwi [amledu
Dispand, dis.pand′ *vt*, lledu allan, taenu,
Dispansion, dis.pan′shun *n*, amlediad, ymlediad [bychanu, difrïo
Disparage, dis.par′äj *vt*, ammharchu,
Disparagement, dis.par′äj.ment *n*, anfri, gwarth, gogan, dirmyg
Disparate, dis′pâ.rät *a*, anghyfartal
Disparity, dis.par′i.tī *n*, anghyfartalwch
Dispart, dis.pârt′ *vt*, rhanu, gwahanu
Dispassion, dis.pash′un *n*, diddigrwydd, llarieidd-dra [pwyllus
Dispassionate, dis.pash′un.ät *a*, arafaidd,
Dispel, dis.pel′ *vt*, chwalu, gwasgaru
Dispensable, dis.pen′sâ.bl *a*, gwariadwy, treuliadwy [meddygdy
Dispensary, dis.pen′sur.ī *n*, cyfferdy;
Dispensation, dis.pen.sä′shun *n*, goruchwyliad, trefniad; goddefiad, esgusodiad; trwydded [lyfr
Dispensatory, dis.pen′sâ.tur.ī *n*, cyffer-
Dispense, dis.pens′ *v*, rhanu; gweinyddu; esgusodi, gwneyd heb
Dispeople, dis.pī′pl *vt*, dibobli, difrodi
Disperge, dis.pûrj′ *vt*, taenellu, taenu
Disperse, dis.pûrs′ *v*, gwasgaru, chwalu, taenu, hau [gwasgariad
Dispersion, dis.pûr′shun *n*, gwasgarawd,
Dispirit, dis.pir′it *vt*, digaloni, anwroli, llwfrhau [le, symmud
Displace, dis.pläs′ *vt*, anghyflëu; troi o
Displacency, dis.plä′sen.si *n*, anfoddloneddu; anfoesedd [blanu
Displant, dis.plant′ *vt*, diwreiddio, dad-
Displantation, dis.plan.tä′shun *n*, diwreiddiad, dadwreiddiad, dadblaniad
Display, dis.plä′ *n*, dadblygiad, arddangosiad: *vt*, gosod allan, amlygu, taenu ar led, arddangos. To display a banner, dyrchafu baner [adgas
Displeasant, dis.plez′ant *a*, anhyfryd,
Displease, dis.pliz′ *vt*, anfoddio, digio, diflasu. To be displeased, digio, sori
Displeasure, dis.ple[illegible] sor-
[illegible]iant, digter [illegible]wrf
Displode, dis.pl[illegible] llan
Displosion, dis.plö′zhun *n*, traisruthriad
Dispoil, dis.pôil′ *vt*, anrheithio, ysbeilio
Disport, dis.pö′rt′ *n*, difyrwch: *v*, difyru, chwareu; anlladu [rheoliad; aralliad
Disposal, dis.pö′zal *n*, trefniad, triniad,
Dispose, dis.pöz′ *vt*, tueddu; addasu; trefnu, dosbarthu; cyflëu; defnyddio. To dispose of, gwerthu; rhoddi; cael gwared o. To be disposed to, bod â'i fryd ar, clywed ar ei galon. To be disposed of, ar werth, i'w werthu
Disposition, dis.pö.zish′un *n*, trefniad, dosbarthiad; llywiad; gogwyddiad, cymhwysiad, tuedd, hwyl, tymmer, ansawdd, aniaeth, greddf
Dispossess, dis.pu.zes′ *vt*, difeddiannu; difeddu, dadfeddiannu [moladwy
Dispraisable, dis.prä′zâ.bl *a*, anghan-
Dispraise, dis.präz′ anghlod, anfoliant, anair: *vt*, anfoli, goganu, beio; cablu
Dispread, dis.pred′ *vt*, taenu ar led, lledaenu [colled
Disprofit, dis.prof′it *n*, afles, anfudd,
Disproof, dis.prŵf′ *n*, gwrthbrawf
Disproportion, dis.prö.pö′r′shun *n*, anghymmesuriaeth, anghyfartaledd; anghymmedroldeb: *vt*, anghydranu, anghymmesuro; anghyfartalu
Disproportionable, dis.prö.pö′r′shun.â.bl, Disproportionate, dis.prö.pö′r′shun.ät *a*, anghydran, anghyfatebol
Disprovable, dis.prŵ′vâ.bl *a*, gwrthbrofadwy, a ellir ei ddadbrofi [brofi
Disprove, dis.prŵv′ *vt*, dadbrofi, gwrth-
Dispunishable, dis.pun′ish.â.bl *a*, anghospadwy
Dispurse, dis.pûrs′ *vt*, gwastraffu, treulio
Disputable, dis.pü′tâ.bl *a*, dadleuadwy, ammhëus [resymwr
Disputant, dis.pü′tant *n*, dadleuwr, ym-
Disputation, dis.pü.tä′shun *n*, dadleuad, ymddadleuad, ymresymiad
Disputatious, dis.pü.tä′shus, Disputative, dis.pü′tâ.tiv *a*, dadleugar, ceerlaidd, ymrysongar, croes
Dispute, dis.püt′ *n*, dadl, ymryson, amrafael: *v*, ymbyncio, dadleu, ymryson; gwrthwynebu [bynciwr
Disputer, dis.pü′tûr *n*, dadleuwr, ym-
Disqualify, dis.kwol′i.fī *vt*, anaddasu, anghymhwyso [trallodi
Disquiet, dis.kwī′et *vt*, aflonyddu, blino,
Disquiet, dis.kwī′et, Disquietude, dis-kwī′i.tüd *n*, anesmwythder, aflonyddwch, anorphwysdra; cynhwrf, blinder
Disquisition, dis.kwî.zish′un *n*, arholiad, ymchwiliad, dadleuad

Disregard, dis.rĭ.gârd' *n*, diystyrwch, anfrïad: *vt*, diystyru, bychanu
Disregardful, dis.rĭ.gârd'fŵl *a*, esgeulus; dirmyglawn
Disrelish, dis.rel'ĭsh *n*, diflasdod; ffieiddrwydd: *vt*, diflasu; anhoffi
Disreputable, dis.rep'ĭ.tä.bl *a*, anghlodwiw, dibarch, gwaradwyddus, gwarthus
Disrepute, dis.rĭ.pût', Disreputation, disrep.ĭ.tä'shun *n*, anfri, anghlod
Disrespect, dis.rĭ.spekt' *n*, ammharch, drygfoes [gar, dibarch
Disrespectful, dis.rĭ.spekt'fŵl *a*, anfoes-
Disrobe, dis.röb' *vt*, dadwisgo, diosg, dihatru
Disruption, dis.rup'shun *n*, ymdoriad, ymrwygiad; gwahaniad
Dissatisfy, di.sat'is.fī *vt*, anfoddio, anfoddloni [chwilio
Dissect, di.sekt' *vt*, difynio; manwl-
Dissection, di.sek'shun *n*, difyniad; difyniaeth
Disseize, di.sīz' *vt*, difeddiannu, difeddu
Disseizee, dis.ĭ.zī' *n*, un difeddiannedig
Disseizin, di.sī'zin *n*, difeddiad, traisddifeddiad
Disseizor, di.sī'zûr *n*, difeddiannwr
Dissemblance, di.sem'blans *n*, annhebygrwydd
Dissemble, di.sem'bl *vi*, ffugio, lledrithio; argelu. Dissembling, deuwynebog, rhagrithiol [ar led, lledu
Disseminate, di.sem'ĭ.nät *vt*, hau, taenu
Dissemination, di.sem.ĭ.nä'shun *n*, heuad, taeniad; cyhoeddiad
Dissension, di.sen'shun *n*, anghydsyniad
Dissensious, di.sen'shus *a*, cynhenus
Dissent, di.sent' *n*, anghytundeb; anghydsyniad; ymneilldüaeth, neilldüad: *vi*, anghytuno, anghydsynio; ymwahanu, ymneilldüo; gwrthdybio. Dissenting-chapel, ty cwrdd ymneilldüwyr
Dissentaneous, dis.en.tä'nĭ.us *a*, anghytunol, anghydsyniol
Dissenter, di.sen'tûr *n*, ymneilldüwr
Dissentient, di.sen'shent *a*, anghydsyniol: *n*, ymneilldüydd, nacäwr
Dissertation, dis.ûr.tä'shun *n*, traith; ymresymiad [drygu
Disserve, di.sûrv' *vt*, aflesu, niweidio,
Disservice, di.sûr'vis *n*, anghymmwynas
Dissever, di.sev'ûr *vt*, dadgyssylltu, dyrannu, daduno
Dissidence, dis'ĭ.dens *n*, anghytundeb
Dissilition, dis.ĭ.lish'un *n*, ymdoriad
Dissimilar, di.sim'ĭ.lûr *a*, annhebyg, amrywfal, amrywfeilryw, anghyffelyb

Dissimulation, di.sim.ü.lä'shun *n*, rhagrith, ffugiad, lledrithiant
Dissipable, dis'ĭ.pa.bl *a*, gwasgaradwy
Dissipate, dis'ĭ.pät *vt*, chwalu, gwasgaru, afradloni, gwastraffu
Dissipation, dis.ĭ.pä'shun *n*, gwasgariad; gwastraff, afradlondeb
Dissociate, di.sö'shĭ.ät *vt*, digyfeillio, digyfieuo [gwahaniad
Dissociation, di.sö.shĭ.ä'shun *n*, ysgariad,
Dissolute, dis'ö.lüt *a*, penrydd, afradlawn, diffaith [oferedd
Dissoluteness, dis'ö.lüt.nes *n*, penryddid,
Dissolution, dis.ö.lü'shun *n*, ymddattodiad, toddiad, ymdoddiad; marwolaeth; gollyngiad; diddymiad, dadgorfforiad
Dissolvable, di.zol'vâ.bl, Dissoluble, dis'ö.lü.bl *a*, dattodadwy, dadmeradwy
Dissolve, di.zolv' *v*, toddi, dadleithio, ymollwng; dattod; digorffori, dadgorffori, dadgyssylltu; diweddu. To dissolve parliament, gollwng ymaith y senedd [dadleithydd
Dissolvent, di.zol'vent *n*, dadmerydd,
Dissonance, dis'ö.nans *n*, anghydseiniad
Dissonant, dis'ö.nant *n*, anghydsain, anghysson [gwrthannog
Dissuade, di.swäd' *vt*, gwrthgymhell,
Dissuasion, di.swä'shun *n*, gwrthgynghor
Dissyllable, di.sil'â.bl *n*, gair dwysill
Distaff, dis'taf *n*, cogail, cogeilyn
Distain, dis.tän' *vt*, ystaenio, goliwio
Distance, dis'tans *n*, pellder, pelldra; cyfrwng: *vt*, pelläu, gadael ar ol. A great distance, hirbell. At no distance, neppell, yn agos, ger llaw
Distant, dis'tant *a*, pell, pellenig, anghysbell. Not distant, nid ym mhell
Distaste, dis.täst' *n*, diflasrwydd: *vt*, diflasu; casäu; alaru [adgas
Distasteful, dis.täst'fŵl *a*, ffiaidd, diflas,
Distemper, dis.tem'pûr *n*, gwst, anhwyl, saldra: *vt*, annhymmeru; annhrefnu
Distemperate, dis.tem'pur.ät *a*, anghymmedrol [annhymmerusrwydd
Distemperature, dis.tem'pur.ä.tshü'r *n*,
Distend, dis.tend' *vt*, arledu, arlydanu, lledu, eangu [eangiad
Distention, dis.ten'shun *n*, arlediad,
Distich, dis'tik *n*, pennill dwy fraich; cywydd deuair
Distil, dis.til' *v*, distyllio; dyhidlo
Distillation, dis.ti.lä'shun *n*, distylliad, defnyniad, distylldiaeth
Distillery, dis.til'ur.ĭ *n*, distylldy
Distinct, dis.tingkt' *a*, eglur, amlwg; gwahannodol; croew

Distinction, dis.tingk'shun *n*, gwahaniaeth; rhagoriaeth [iaethol
Distinctive, dis.tingk'tiv *n*, gwahan-
Distinctness, dis.tingkt'nes *n*, eglurder, manwl nodiad, amlygrwydd
Distinguish, dis.ting'gwish *v*, gwahaniaethu, dosbarthu, dynodi; hynodi; enwogi [gwahanadwy
Distinguishable, dis.ting'gwish.â.bl *a*,
Distort, dis.tôrt' *vt*, gwyrgamu, camystumio [croesdroad
Distortion, dis.tôr'shun *n*, camystum,
Distract, dis.trakt' *vt*, aflonyddu, blino; gwallgofi. Distracted, ynfyd, gwallgof, gwallgofus
Distraction, dis.trak'shun *n*, annhrefn; gwallbwyll, gorphwylliad
Distrain, dis.trän' *vt*, gafaelu, attafaelu
Distrainable, dis.trä'nä.bl *a*, attafaeladwy
Distraint, dis.tränt'*n*, attafael, attafeiliad
Distream, dis.trîm' *vi*, llifo, dylifo, ffrydio
Distress, dis.tres' *n*, cyfyngder, ing, blinder, trallod, adfyd, helbul; attafaeliad: *vt*, arwasgu, gorthrymu, blino, cystuddio, trallodi
Distressful, dis.tres'fwl *a*, gofidus, adfydus, gorthrymderus, helbulus, blin
Distribute, dis.trib'üt *vt*, rhanu, dosbarthu; cyfranu, cyflëu; gwasgaru
Distribution, dis.trî büʼshun *n*, rhaniad; cyflead; iawndrefniad; dosbarthiad
Distributive, dis.trib'ü.tiv *a*, cyfranedigol; haelionus [ardal
District, dis'trikt *n*, tiriogaeth; rhandir,
Distrust, dis.trust' *n*, anhyder, anymddiried: *vt*, anymddiried, drwg dybio
Distrustful, dis.trust'fwl *a*, drwgdybus; pryderus [thruddo; terfysgu
Disturb, dis.tûrb' *vt*, aflonyddu, cy-
Disturbance, dis.tûr'bans *n*, terfysg, cynhwrf, cyffro, aflonyddwch, cythrudd
Disuniform, dis.ü'ni.fôrm *n*, anunffurf, anunwedd [gariad
Disunion, dis.ü'nî.un *n*, anghydfod; ys-
Disunite, dis.ü.nît' *v*, gwahanu, ysgaru, daduno [oliaeth
Disunity, dis.ü'nî.ti *n*, anundeb, anun-
Disusage, dis.ü'zäj, Disuse, dis.üs' *n*, anghynnefindra, anarferiad
Disuse, dis.üz' *vt*, anarferu, diarferu
Disvaluation, dis.val.ü.ä'shun *n*, dibrisiad, sarhâd
Disvalue, dis.val'ü *vt*, dirmygu, bychanu
Disvouch, dis.vûʼtsh' *vt*, gwrthbrofi.

Ditcher, ditsh'ûr *n*, cloddiwr, ffosiwr
Dithyramb, dith'î.ramb *n*, gwin-gerdd
Ditto, dit'ö *ad*, eto, yr un, yr un peth
Ditty, dit'î *n*, cân, canig. A sorrowful ditty, cwyn-gerdd [trwythbar
Diuretic, dî.ü.ret'ik *a*, troethbar,
Diurnal, dî.ûr'nal *n*, dyddlyfr: *a*. dyddiol, beunyddiol [rwydd
Diuturnity, dî.ü.tûr'nî.tî *n*, parhaus-
Divan, dî.van' *n*, y prif gynghor yn Nhwrci [hanranu
Divaricate, dî.var'î.kät *v*, fforchogi, gwa-
Divarication, dî.var.î.kä'shun *n*, fforchogiad; ymraniad
Dive, dîv *vi*, ymsuddo, dwfndreiddio, olrhain. Diving-bell, suddgloch
Diver, dî'vûr *n*, ymsuddiwr; dwfndreiddiwr [lledwyro
Diverge, dî.vûrj' *vi*, ymbelläu, osgoi,
Divergent, dî.vûr'jent *a*, ymbellaol, osgoawl [llawer
Divers, dî'vûrz *n*, amryw, amryfal, aml,
Diverse, dî'vûrs *a*, gwahanol; annhebyg
Diversification, dî.vûr.sî.fî.kä'shun *n*, amrywiad, tryfrithiad [hanredu
Diversify, dî.vûr'sî.fî *vt*, amrywio; gwa-
Diversion, dî.vûr'shun *n*, difyrwch, adloniad; gwyrad; troad o'r neilldu
Diversity, dî.vûr'sî.tî *n*, amryfeiliant, amrywiaeth [difyru, lloni
Divert, dî.vûrt' *vt*, troi o'r neilldu;
Divertive, dî.vûr'tiv *a*, difyrus, difyrgar
Divertisement, dî.vûr'tiz.ment *n*, difyrwch, adloniad
Divest, dî.vest' *vt*, dihatru, diosg, difeddiannu [difuddiad
Divesture, dî.ves'tshûr *n*, diosgiad;
Dividable, dî.vî'dâ.bl, Dividant, dî.vî'dant *a*, rhanadwy
Divide, dî.vîd' *v*. rhanu, cyfranu; dosbarthu; gwahanu [talgyfran
Dividend, div'î.dend *n*. rhan, rhandwy;
Divider, dî.vî'dûr *n*. rhanwr, dosbarthwr
Dividual, dî.vij'ü.al *a*, rhanedig, dosbarthedig
Divination, div.î.nä'shun *n*, dewiniaeth
Divine, dî.vîn' *n*, duwinydd, dewinydd: *a*, duwiol, duwinyddol, dewin: *v*, dewino, darogan; dyfalu
Diviner, dî vî'nûr *n*, dewin, daroganwr
Divinity, dî.vin'î.tî *n*, duwdod; Duw duwinyddiaeth
Divisibility, dî.viz.î.bil'î.tî *n*, hyranedd
Divisible, dî.viz'î.bl *a*, rhanadwy
Division, dî.vizh'un *n*, rhan, cyfran; rhaniad; cyfraniaeth; ymraniad. Sign of division (÷), cyfraneb, cyfrannol

l, ffos, camlas: *v*, k, tafol Mair

ivisor, dî.vĭ'zûr *n*, cyfranydd, rhaniedydd [ysgariaeth; llythyr ysgar
ivorce, dî.vō'rs *vt*, ysgar, gwahanu: *n*,
ivorcement, dî.vō'rs'ment *n*, ysgariad
ivulgate, dî.vul'gät, Divulge dî.vulj' *vt*, cyhoeddi, dadgelu [dattodiad
ivulsion, dî.vul'shun *n*, dadgyssylltiad,
izen, dĭ'zn *vt*, taclu, addurno, gwychu
izzard, diz'ûrd *n*, ffol, cadafael, hurthgen, hurtyn [madrondod
izziness, dîz'î.nes *n*, penysgafnder,
izzy, diz'î *a*, pensyfrdan, difeddwl
o, dŵ (did, done) *v*, gwneuthur, gwneyd, gwnelyd. I have done, yr wyf wedi dybenu. How do you do? sut yr ydych chwi? That will do, gwna hwna y tro. Do not, peidiwch â. Do I? a ydwyf fi? To do well, llwyddo. Doings, gweithredoedd; trafferth; ystŵr. Did I, thou, he, &c.? a ddarfu i mi, i ti, iddo?
ocible, dos'î.bl, Docile, dos'il *a*, hydrin, hyddysg, hydyn [fryd; gwaredd
ocility, dō.sil'i.tî *n*, hyddysgedd, eorth-
ock, dok *n*, llongborth; coren march; tafol: *vt*, tori. Dock-leaf, dail tafol. Dock-yard, llongorsaf. Sour dock, surain y maes
ocket, Doquet, dok'et *n*, hyfforddnod, cyfeirnod
octor, dok'tûr *n*, cadeirdraw, dysgawdwr, athraw, doethawr; meddyg
octrinal, dok'tri.nal *a*, athrawiaethol
octrine, dok'trin *n*, athrawiaeth, athroddysg, athroniaeth [ysgrifenbrawf
ocument, dok'ü.ment *n*, addysgiad;
ocumental, dok.ü.men'tal *a*, hyfforddiadol; ardystiol [ochrog
odecagon, dō.dek'â.gun *n*, dull deuddeg
odge, doj *v*, traws-ddadlen, cecru,
oe, dō *n*, ewig [geirdroi
off, dof *vt*, dadwisgo, dihatru; gohirio
og, dog *n*, ci; cian: *vt*, dirgel-olrhain. Dog-briar, mieri Mair, rhôs Mair. Dog-cheap, rhy isel-bris. Dog-days, dyddiau'r cŵn. Dog-fish, morgi, penci, ci coeg. Dog-kennel, cynhordy, ty cŵn. Dog-sleep, ffuant-gwsg, cwsg ci. Dog-star, seren y ci
oge, dōj *n*, penllywydd Venis gynt
ogged, dog'ed *a*, ystyfnig; ciaidd, sarig
oggedness, dog'ed.nes *n*, ystyfnigrwydd; cieidd-dra, anhynawsedd
ogger, dog'ûr *n*, ysgoren, llong fechan
oggerel, dog'ur.el *a*, gorwael, salw, anghelfydd, crach: *n*, pryddest wael neu afreolaidd [Doggish, dog'ish *a*, ciaidd, creulawn, brathlyd [pwnc athrawiaethol
Dogma, dog'mâ *n*, egwyddor sefydledig;
Dogmatical dog.mat'î.kal *a*, hunangryf, cyndyn [ddysg
Dogmatism, dog'mâ.tizm *n*, meistrol-
Dogmatist, dog'mâ.tist *n*, awduriaethwr; dysgawdwr pendant
Dogmatize, dog'mâ.tīz *vi*, awduriaethu;
Doily, dôi'lî *n*, math o liain [sicr-haeru
Doit, dôit *n*, darn o arian
Dole, döl *n*, cyfran, dogn; cwynfan, alaeth: *vt*, cyfranu, rhanu
Doleful, döl'fŵl, Dolesome, döl'sum *a*, galarus, trymllyd [rwydd, iradedd
Dolefulness, döl'fŵl.nes *n*, alaethus-
Doll, dol *n*, delwan plentyn
Dollar, dol'ûr *n*, darn arian gwerth yng nghylch 4*s*. 6*c*.
Dolor, dō'lûr *n*, gofid; poen; galar, alaeth [neu ofid
Dolorific, dol.ō.rif'ik *a*, yn achosi poen
Dolorous, dol'ō.rus *a*, alaethus; galarus, gofidus; dolurus
Dolphin, dol'fin *n*, morhwch, dolffyn
Dolt, dölt *n*, delff, penbwl, hurthgen
Doltish, döl'tish *a*, delffaidd, hurt, penbylaidd, ffol
Domain, dō.mān' *n*, treftadaeth, etifeddiaeth, tir meddiant; arglwyddiaeth
Dome, dōm *n*, cromen, tŵr bwaog
Domestic, dō.mes'tik *a*, tyaidd, teuluaidd, cartrefol: *n*, teulu was, gwas, gweinydd [cartref
Domicil, dom'î.sil *n*, anneddle, trigfa,
Dominant, dom'i.nant *a*, yn llywodraethu, â'r llywodraeth ganddo, yn rheoli; arglwyddiaethol: *n*, y pummed nod (mewn cerddoriaeth)
Dominate, dom'i.nät *v*, gorthrechu, darostwng; arglwyddiaethu
Domination, dom.i.nä'shun *n*, rheoliad, arglwyddiaeth [arglwyddiaethu
Domineer, dom.i.nî'r' *v*, rhwystro, tra-
Dominical, dō.min'i.kal *a*, perthynol i'r Arglwydd. Dominical-letter, llythyren y Sul [Dominic
Dominican, dō.min'î.kan *a*, o urdd
Dominion, dō.min'yun *n*, llywodraeth, arglwyddiaeth, rheolaeth, awdurdod
Domino, dom'î.nō *n*, cwcwll mynach
Don, don *n*, enwad uchelwr yn yr Hispaen [doniad
Donation, dō.nä'shun *n*, rhodd, anrheg;
Donative, don'â.tiv *n*, rhodd; rhodd ddigyfrwng: *a*, rhoddedig, rhoddiannol
Done, dun pp.—Do

Donee, dö.nî′ *n*, derbyniwr rhodd
Donor, dö′nûr *n*, anrhegwr, rhoddwr
Doodle, dŵ′dl *n*, diogyn; oferwr, hurtyn
Doom, dŵm *n*, dedfryd, barn, brawd: *vt*, barnu, dyfarnu, collfarnu. Doom's-day, dydd y farn, dydd brawd. Doom's-day Book, cofrestr o etifeddiaethau a wnaed ar arch Gwilym y Concwerwr. Doom's-man, barnwr
Door, dö′r *n*, drws, dor; porth. Door-frame, attegwisg drws. Door-keeper, drysor, porthor. Door-post, gorsin, gorsing, post drws. Upper door-post, capan drws, gwarddrws
Doree, dö′rä *n*, yr eurgefn. Gelwir yn gyffredin John Doree (jaune doré)
Doric, dor′ik *a*, Doraidd
Dormant, dôr′mant *a*, yn cysgu; dan gudd, o'r golwg. Dormant tree, prifdrawst, swmer drws
Dormer, dôr′mûr *n*, ffenestr yn nen ty
Dormitive, dôr′mî.tiv *n*, meddyginiaeth cwsgbar [hundy; hunfa y meirw
Dormitory, dôr′mî.tur.î *n*, ystafell gysgu,
Dormouse, dôr′mûŵs *n*, pathew
Dorn, dôrn *n*, math o bysgodyn
Dorp, dôrp *n*, pentref, cordref
Dorsal, dôr′sal *a*, cefnol
Dorser, dôr′sûr *n*, cefn-gawell, baner
Dose, dös *n*, dogn: *vt*, dogni
Dot, dot *n*, man, nod: *v*, mànu, nodi
Dotage, dö′täj *n*, penwendid, lledfryddedd, gwallgof, plentynrwydd henaint
Dotal, dö′tal *a*, gwaddolog
Dotard, dö′tûrd, Doter, dö′tûr *n*, traserchwr; un penwan
Dote, döt *vi*, gorhoffi, ffolserchu; ynfydu
Dottard, dot′ûrd *n*, coeden a docir yn barhäus
Double, dub′l *a*, dyblyg, deublyg, dauddyblyg: *v*, plygu, dyblygu, deublygu; rhedeg a gwrthredeg: *n*, plyg, dyblygiad, dill; cymmaint arall. Double-meaning, mwysder [par
Doublet, dub′let *n*, math o wasgawd;
Doubloon, dub.lŵn′ *n*, bath Hispaenaidd (£3 4*s*.)
Doubt, dûŵt *v*, ammheu, petruso, rhuso: *n*, ammheu, ammheuaeth; dadl
Doubtful, dûŵt′fŵl *a*, ammheuol, annilys, petrusol, anghrediniol [ddiammheu
Doubtless, dûŵt′les *ad*, yn uwch, yn
Douceur, dŵ.sûr′ *n*, gwobr; budrwobr
Dough, dö *n*, toes [dewr
Doughty, dûŵ′tî *a*, gwych, dewrwych,
Doughy, dö′î *a*, toeslyd, fel toes [trochi
Douse, dûŵs *n*, trochiad: *v*, cernodio;
Dove, duv *n*, colomen. Dove-cot, colomendy. Ring-dove, ysguthan gadwynog. Stock-dove, cuddan, ysguthan. Turtle-dove, turtur, colomen Fair [niwed
Dovelike, duv′lîk *a*, colomenaidd, di-
Dovetail, duv′täl *n*, math o gysswllt mewn gwaith coed: *vt*, cyssylltu
Dowable, dûŵ′ä.bl *a*, gwaddoladwy
Dowager, dûŵ′äjûr *n*, gwraig weddw. Queen dowager, brenines waddolog
Dowdy, dûŵ′dî *n*, benyw annhaclus ei gwisg
Dowel, dûŵ′el *n*, hoelbren, ebillen
Dower, dûŵ′ûr, Dowery, dûŵ′ur.î, Dowry, dûŵ′rî *n*, gwaddol, cynnysgaeth, agweddi
Dowerless, dûŵ′ûr.les *a*, digynnysgaeth
Dowlas, dûŵ′las *n*, math o liain cryf
Down, dûŵn *n*, manblu, pân, plucan, goflew, plu'r gweunydd; gwastadedd, rhos: *ad*, i lawr, i waered, obry, tua'r llawr. Downs, noethdir, gwastattir
Downcast, dûŵn′kast *a*, prudd, digalon, crymedig [dinystr
Downfall, dûŵn′fôl *n*, cwymp, codwm,
Downhill, dûŵn′hil *n*, gwaered, goriwaered, llethr, llechwedd
Downright, dûŵn′rît *a*, noeth, amlwg; didwyll, gonest, pendant
Downward, dûŵn′wûrd *a*, tua'r llawr
Downward, dûŵn′wûrd, Downwards, dûŵn′wûrdz *ad*, i lawr, i waered, tuag i waered, tua'r llawr [esmwyth
Downy, dûŵ′nî *a*, pluaidd, manbluog;
Dowse, dûŵs *n*, cernod, dyrnod, bonclust: *vt*, cernodio [wers
Doxology, doks.ol′ö.jî *n*, mawlgan, mawl-
Doxy, dok′sî *n*, cyffoden, putain, dyhiren
Doze, döz *vi*, huno, lledgysgu, hepian: *n*, cwsg ysgafn, gogwsg, amrant-hun
Dozen, duz′n *n*, deuddeg, dwsin [syrthni
Doziness, dö′zi.nes *n*, cysgadrwydd,
Dozy, dö′zî *a*, cysglyd, syfrdan
Drab, drab *a*, llwydwyn: *n*, budrogen
Drachm, dram *n*, wythfed ran o wns
Drachma, drak′mâ *n*, hen ddarn arian gwerth wyth ceiniog [gwaddod
Draff, draf *n*, soeg, gweisgion, golchion,
Draffy, draf′î *a*, soeglyd, gwaddodlyd
Draft, draft *n*, cynllun, cynysgrif; hawl: ysgrif, arianysgrif
Drag, drag *n*, car llusg; tynfach: *v*, llusgo, dylusgo; tynu, rhwyd-dynu
Draggle, drag′l *v*, diblo, dylusgo. Draggle-tail, yslabi, bronten
Dragnet, drag′net *n*, llusgrwyd

Dragon, drag'un *n*, draig. Snap-dragon, trwyn y llo. Dragon-fly, gwas y neidr [dirgymhell, gorfodi
Dragoon, drâ.gŵn' *n*, marchfilwr: *vt*,
Drain, drän *n*, dyfrffos, soch: *v*, dyfyspyddu, sychu, cwteru
Drainable, drä'nâ.bl *a*, dyhyspyddadwy
Drainage, drä'näj *n*, dyhyspyddiaeth
Drake, dräk *n*, ceiliog hwyad, adiad
Dram, dram *n*, traflwnc o wirod; wythled ran o wns
Drama, dram'â *n*, chwareu dynwaredol
Dramatic, drâ.mat'ik *a*, chwarëyddol
Dramatist, dram'â.tist *n*, awdwr chwa-
Drank, drangk *pt.*—Drink [reuwaith
Drape, dräp *v*, gwneyd brethyn
Draper, drä'pûr *n*, brethynwr; llieiniwr
Drapery, drä'pûr.î *n*, brethyniaeth, brethynau; llieiniau [iol
Drastic, dras'tik *a*, cryf, nerthol, effeith-
Draugh, draf *n*, golchion, soeg, sorod
Draught, draft *n*, traflwnc, llymaid; llynciad; arloesdy, geudy; tyn, tyniad, tynfa; arlun, cynllun; brasgynllun; cynysgrif; gwahanlu. Draught-horse, march tynu
Draughts, drafts *n*, math o chwareu
Draw, drö (drew, drawn) *v*, tynu, llusgo; arwain; llunio, llinellu. To draw near, agosäu, nesäu, dynesu
Drawback, drô'bak *n*, ad-dal, ad-daliad
Drawbridge, drô'brij *n*, ysgrogell
Drawers, drôrz *np*, llodrau. Chest of drawers, llogellgist [darluniad
Drawing, drô'ing *n*, tyniad; arlun, llun.
Drawl, drôl *v*, llusgo geiriau, trwm-
Drawn, drôn *pp.*—Draw [siarad
Dray, drä *n*, car, car hir, car trol
Drayman, drä'man *n*, cariwr, gyrwr trol
Drazel, draz'l *n*, budrogen, dyhiren
Dread, dred *n*, ofn, arswyd, braw, dychryn: *a*, ofnadwy, arswydus, dychryllyd: *vt*, ofni [irad
Dreadful, dred'fŵl *a*, erchyll, echryslawn,
Dreadless, dred'les *a*, diofn, diarswyd,
difraw, eon [*n*, breuddwyd
Dream, drim (*dreamt*) *v*, breuddwydio;
Dreamless, drim'les *n*, difreuddwyd
Drear, drî'r, Dreary, drî'r'î *a*, hyll, erchyll, echrysol [dra
Dreariness, drî'r'î.nes *n*, tywyllni, hyll-
Dredge, drej *n*, rhwyd llymeirch; cymmysgedd: *vt*, treillio; blodio bwyd yn rhostio. Dredging-box, blawdflwch, treillflwch
Dreggy, dreg'î *a*, gwaddodlyd [gwehilion
Dregs, dregz *np*, gwaddod, gwaelodion;
Drench, drentsh *n*, meddyglyn i farch: *vt*, mwydo; trwytho; trochi
Dress, dres *n*, gwisg, gwisgiad, dillad, trwsiad; addurniad: *v*, gwisgo, dilladu; addurno, trwsio, trin; gwrteithio; cyweirio, cyffeithio. Well-dressed, trwsiadus
Dresser, dres'ûr *n*, ceginfwrdd; gwisgwr
Dressy, dres'î *a*, gwisgwych
Drew, drŵ *pt.*—Draw
Dribble, drib'l *v*, defnynu; dyboeri
Dribblet, drib'let *n*, manddyled
Drier, drî'ûr *n*, sychydd: *a*, sychach
Drift, drift *n*, amcan, nwyd, tuedd; lluchfa; cluder; croeslwybr: *v*, lluchio, lluwchio; gyru
Drill, dril *n*, trwydden, ebill, trul; cornant; epa; ymarferiad milwrol: *vt*, treulio; dysgu milwyr; goferu
Drink, dringk *n*, diod, llyn, gwirod: *v* (drank, drunk), yfed; traflyncu; ymddiodi. Sour drink, chwiblen [yfed
Drinkable, dring'kâ.bl *a*, yfadwy, i'w
Drip, drip *n*, dyferiad: *vi*, dyferu, defnynu. Dripping, toddion, dyferion. Dripping-pan, padell y toddion
Drive, drîv (drove, driven) *v*, gyru, gwthio, ymlid. Driven snow, mân ôd
Drivel, driv'l *n*, glafoerion, ymboer; ynfydyn: *vi*, ymboeri; ynfydu
Driveller, driv'l.ûr *n*, glafoerwr; un penwan, ynfydyn
Driver, drî'vûr *n*, gyrwr, gyriedydd
Drizzle, driz'l *vi*, defnynu, gwlithwlawio. Drizzling weather, lleith-hin
Drizzly, driz'lî *a*, manddefnynog, defnïog
Droil, drôil *vi*, araf weithio: *n*, diogyn
Droll, dröl *n*, ysgentyn, digrifwas: *a*, digrif, cellweirus, ysmala
Drollery, drö'lur.î *n*, arabedd, cymwedd
Dromedary, drum'î.dur.î *n*, math o gammarch [diogyn
Drone, drön *n*, begegyr, bychygyr;
Dronish, drö'nish *a*, diog, cysglyd
Droop, drŵp *vi*, dihoeni, llipäu, methu
Drop, drop *n*, dyferyn, dafn, defnyn; clusttlysyn: *v*, dyferu, defnynu;
Droplet, drop'let *a*, defnyn [syrthio
Dropsical, drop'sî.kal *a*, dyfrglwyfus
Dropsy, drop'sî *n*, dyfrglwyf
Dropwort, drop'wûrt *n*, crogedyf, crogedeu [sinidr
Dross, dros *n*, sorod, sothach; gorferw;
Drossy, dros'î *a*, sothachlyd, ammhur
Drought, drûwt, Drouth, drûwth *n*, sychder, gwres; syched

Droughty, drûw'tî *a*, sychin-hinog, tesog, sychedig [myntai: *pt.*—Drive
Drove, dröv *n*, gyr, deadell, cenfaint,
Drover, drö'vûr *n*, porthmon, gyrwr, gyriedydd [trochi
Drown, drûwn *v*, boddi, suddo, soddi,
Drowning, drûw'ning *n*, bawdd, boddiad. Drowning-place, boddfa [syrthni
Drowsiness, drûw'zî.nes *n*, cysgadrwydd,
Drowsy, drûw'zî *a*, cysglyd, marwaidd
Drub, drub *n*, ffonod, llach, dyrnod, llab: *vt*, llabio, llachio, dulio, ffustio
Drudge, druj *n*, cystogwr, cystegwr; cystoges: *vi*, gwneyd gwaith gwael, cystogi [waith, cwst
Drudgery, druj'ur.î *n*, caledwaith, budr-
Drug, drug *n*, cyffyr meddygol; gwaelDrugget, drug'et *n*, math o lawrlen [beth
Druggist, drug'ist *n*, cyfferîwr
Druid, drûw'id *n*, derwydd
Druidical, drûw.id'î.kal *a*, derwyddol
Druidism, drûw'îd.izm *n*, derwyddiaeth, derwyddoniaeth
Drum, drum *n*, tabwrdd, rhuglen: *v*, tabyrddu. Drum-major, prifdabyrddwr. Drum-stick, tabyrddffon
Drummer, drum'ûr *n*, tabyrddwr
Drunk, drungk *a*, meddw, brwysg: *pp.*—Drink [brwysgyn, diotwr
Drunkard, drung'kûrd *n*, meddwyn,
Drunken, drung'kn *a*, meddw, brwysg
Drunkenness, drung'kn.es *n*, meddwdod, brwysgedd
Dry, drî *a*, sych (*f* sech), hysp (*f* hesp), sychlyd, sychedig; cras: *v*, sychu; crasu; dyhyspyddu. Dry-eyed, llygadsych; dideimlad. Dry land, sychdir, tir sych. Dry-salter, cighalltwr. Dry-shod, troedsych
Dryness, drî'nes *n*, sychder, crasder
Dual, dü'al *a*, deuol, perthynol i ddau
Duality, dü.al'î.tî *n*, deuad
Dub, dub *vt*, urddo, urddasu, dyrchafu
Dubious, dü'bî.us *a*, ammheûs, petrus, annilys, ansicr [ansicr
Dubitable, dü'bî.tâ.bl *a*, ammheuadwy,
Dubitation, dü.bi.tä'shun *n*, ammheuaeth, petrusder, ansicrwydd [iol
Ducal, dü'kal *a*, perthynol i ddug, dug-
Ducape, dü käp' *n*, math o sidanwe
Ducat, duk'at *n*, bath tramor, gwerth yn arian tua 3*s*. 4*c*.; yn aur, 9*s*. 4*c*.
Duchess, dutsh'es *n*, duges [iaeth
Duchy, dutsh'î *n*, tiriogaeth dug, dug-
Duck[illegible]-d, hwyaden: *v*, tr[illegible] aflu dan ddwfr.
D[illegible] [drochi

Duckling, duk'ling *n*, hwyad ieuanc
Duckweed, duk'wîd *n*, hwyd yr hwyad y gyflafan, llinos y dwfr
Duct, dukt *n*, piball; ffordd.llwybr [bly
Ductile, duk'til *n*, hydyn, ystwyth, hy
Ductility, duk.til'î.tî *n*, ystwythdra
Dudgeon, duj'un *n*, bidogan; drygnwyd llid, dig
Due, dü *n*, dyled; haeddiant; iawn eiddo: *a*, dyledus, dyladwy; iawn da; addas [dar
Duel, dü'el *n*, ornest, ymladdiad rhwng
Duellist, dü'el.ist *n*, ornestwr
Duenna, dü'en.â *n*, hen lywyddes, hynafwraig [ddeulais
Duet, dü.et', Duetto, dü.et'ö *n*, cân
Dug, dug *n*. teth; diden, did, bron: *pt* & *pp.*—Dig
Duke, dük *n*. dug
Dukedom, dük'dum *n*, dugiaeth
Dulcet, dul'set *a*, melus, hyfryd, per, chweg [eiddiad, melusiad
Dulcification, dul.sî.fi.kä'shun *n*, per-
Dulcify, dul'sî.fî, Dulcorate, dul'kö.rät *v*, melusu, pereiddio
Dulcimer, dul'sî.mûr *n*, dwsmel
Dull, dul *a*, hurt, syfrdan, synwyrbwl, dwl; marwaidd, swrth; diflas; diawch, pŵl, difin: *v*, hurtio, syfrdanu; pylu; trymhau
Dullard, dul'ûrd *n*, penbwl, hurtyn, delff
Dulness, dul'nes *n*, hurtwydd, dyldod, dylni; pylni; tywyllni [aeth caethion
Dulocracy, dü.lok'râ.sî *n*, goruchreol-
Duly, dü'li *ad*, yn ddyladwy, yn addas
Dumb, dum *a*, mud, aflafar; dystaw, taweleg. A dumb person, mudan
Dumbness, dum'nes *n*, aflafaredd, mudaniaeth, mudanaeth
Dumfound, dum'fûwnd, Dumfounder, dum'fûwn.dûr *vt*, dystewi, dyrysu
Dumous, dü'mus *a*, llawn perthi, mierîog [sarig
Dumpish, dum'pish *a*, dystawddig, go-
Dumpling, dum'pling *n*, rholen, poten.
Dumps, dumps *n*, ysmigwst [torpell
Dun, dun *a*, gwineuddu, llwyd-ddu: *n*, ceisbwl: *vt*, dirgymbell, mynych ofyn dyled. Dun-bee, Dun-fly, clyryn llwyd cacynen y meirch
Dunce, duns *n*, brebwl, delff, penbwl
Duncery, dun'sur.î *n*, hurtrwydd
Dung, dung *n*, tom, baw, tail, biswail, ebod: *v*, teilo, tomi, bisweilio; gwrteithio, ebodi [carcha
Dungeon, dun'jun *n*, daiardy, dyfn-gell.
Dunghill, dung'hil *v*. tomen dail

Dungy, dung'ī *a*, teilog, tomlyd; budr, afian [ddegiaeth
Duodecimals, dü.ō.des'ī.malz *np*, deu-
Duodecimo, dü.ō.des'ī.mō (12mo) *a*, deuddegplyp, 12plyg
Duoglot, dü'ō.glot *a*, dwyieithog
Dupe, dūp *n*, dyn hydwyll, symlyn, gwirionyn: *vt*, twyllo, siomddenu
Duple, dü'pl *a*, deublyg, dyblyg
Duplex, dü'pleks *a*, dyblyg, cyfansawdd
Duplicate, dü'pli.kāt *n*, adysgrifen, adlythyr: *a*, deublygol, dyblyg
Duplication, dü.pli.kā'shun *n*, deublyg-
Duplicature, dü'plī.kā'tshü'r *n*, deublyg- [iaeth, dyblygedd
Duplicity, dü.plis'ī.tī *n*, dyblygrwydd; deuwynebedd, dichell, rhagrith
Durable, dü'r'â.bl *a*, parhäus, parhaol, safadwy, dalus, cryf
Durability, dü'r.â.bil'ī.tī *n*, parhausder
Durance, dü'r'ans *n*, carchariad; caethiwed, dalfa
Duration, dü.rā'shun *n*, parhâd; arosiad
Dure, dü'r *vi*, parhau, aros, sefyll, dal
Dureless, dü'r'les *a*, dibara, darfodedig
Duress, dü'r'es *n*, carchariad; traisddaliad, caethiwed; caledi
During, dü'r'ing *pr*, yn parhau, tra parhao, cyd ag, hyd, tra [wch
Durity, dü'r'ī.tī *n*, caledrwydd, caled-
Durst, dûrst *pt.*—Dare [y nos
Dusk, dusk *n*, cyfnos, cyflychwyr, gwyll
Duskiness, dus'ki.nes *n*, tywyllni, gwyll
Duskish, dus'kish, Dusky, dus'kī *a*, godywyll, lled-dywyll
Dust, dust *n*, llwch, pylor; meilon; ffylor: *v*, llychwino, llychiannu
Dusty, dus'tī *a*, llychlyd, llychwin
Dutch, dutsh *a*, Isalmaen. The Dutch language, yr Isalmaeneg. Dutch-myrtle, mordywydd
Duteous, dü'tshus, Dutiful, dü'tī.fwl *a*, ufudd, gostyngedig [wch; ufudd-dod
Dutifulness, dü'tī.fwl.nes *n*, dyledgar-
Duty, dü'tī *n*, dyled, dyledswydd; gwasanaeth; cyllid, toll, teyrnged, treth. On duty, yng nghyflawniad ei swydd
Duumvirate, dü.um'vī.rāt *n*, llywodraeth ddeuol
Dwarf, dwârf *n*, cor, còryn (*f* coren, cores), nar; pegor: *a*, còraidd
Dwarfish, dwâr'fish *a*, còraidd, naraidd
Dwell, dwel (*dwelt*) *vi*, anneddu, trigo, trigiannu, byw; aros; ymhelaethu. Dwelling, Dwelling-place, annedd, anneddle, anneddfa, trigfa, preswylfod, preswylfa, tŷ, cartref
Dwelt, dwelt *pt* & *pp.*—Dwell [gwywo
Dwindle, dwin'dl *vi*, dyhoeni, gwanhau,
Dye, dī *n*, lliw, gne: *vt*, lliwio, lliwo. Dyehouse, lliwdy. Dyeing, yn lliwio. Dyer's weed, banadlos, eurfanadl
Dyer, dī'ûr *n*, lliwydd, lliwiwr
Dynamics, dī.nam'iks *np*, grymofyddiaeth
Dynasty, din'as.tī *n*, llin o freninoedd; teyrnach; rheolaeth [ansawdd corff
Dyscracy, dis'krâ.sī *n*, anhawnt, drwg
Dysentery, dis'en.tur.ī *n*, clefyd y gwaed
Dysnomy, dis'nō.mī *n*, anghyfraith; drwglywiad [*n*, byr olwg
Dysopsia, dis.op'shī.â, Dysopsy, dis.op'sī
Dyspepsia, dis.pep'shī.â, Dyspepsy, dispep'sī *n*, gwalldreuliad, annhreuliad
Dyspeptic, dis.pep'tik *a*, â gwalldreuliad arno: *n*, un gwan ei gylla
Dysphagia, dis.fā'gī.â *n*, anhawsder cnoi
Dysphonia, dis.fō'nī.â, Dysphony, dis'fō.nī *n*, attal dywediad [anadl
Dyspnœa, disp.nī'â *n*, diffyg anadl, byr
Dysuria, dis.ü'r'ī.â, Dysury, dis'ü.rī *n*, y tostedd, attal dwfr, dwfr-attaliad

E.

Each, îtsh *a*, pob, pob un, yr un. Each other, y naill y llall, eu gilydd. On each side, o'r ddeutu, ar bob ochr
Eager, ī'gûr *a*, taer, awyddus; awchus; gwancus; haerllug [chwant
Eagerness, ī'gûr.nes *n*, awydd; dir-
Eagle, ī'gl *n*, eryr (*f* eyres). Eagle-eyed, llygadlym, llygadgraff. Eagle-stone, eryrai, eryrfaen
Eaglet, ī'glet *n*, eryran, cyw eryr
Ear, î'r *n*, clust, ysgyfarn; twysen; dolen: *v*, twysenu, hedeg; hadu. To give ear, ymwrando. About one's ears, am ei ben. Having ears, clustiog. Within ear-shot, yng nghyrhaedd y glust, mewn clyw. Ear-ring, clusttlws, clustfodrwy. By the ears, penben [og milwrol
Earl, ûrl *n*, iarll. Earl-marshal, swydd-
Earldom, ûrl'dum *n*, iarllaeth
Earless, î'r'les *a*, diglust, heb glust
Earliness, ûr'lī.nes *n*, cynnarwch, boreuedd [cyn: *ad*, yn fore
Early, ûr'lī *a*, cynnar; prydnawn; bore;
Earn, ûrn *vt*, ennill, elwa
Earnest, ûr'nest *a*, difrif, prysur; diwyd, taer: *n*, ern, ernes, gwystl. In earnest, o ddifrif, yn brysur
Earnestness, ûr'nest.nes *n*, dy[illegible] awyddfrydd, taerineb, difrif[illegible]

Earth, ûrth *n*, daiar, tir, pridd; y llawr; daiaren: *v*, priddo, claddu; daiaru; ymddaiaru. Earth-born, ganedig o'r pridd. Fuller's earth, priddgalch. Earth-worm, abwyden (*p* abwyd), amwydyn [priddlyd, priddin

Earthen, ûr'thn *a*, o'r pridd, priddol,

Earthenware, ûr'thn.wê'r *n*, llestri pridd

Earthliness, ûrth'lî.nes *n*, daiaroldeb

Earthling, ûrth'ling *n*, bydolddyn

Earthly, ûrth'lî daiarol, bydol

Earthquake, ûrth'kwäk *n*, daiargryn, daiargryd, daiar grŷn [ammhur

Earthy, ûr'thî *a*, daiaraidd, priddlyd;

Earwig, î'r'wig *n*, pryf y glust

Ease, îz *n*, gorphwysdra, llonyddwch, esmwythdra; rhwyddineb: *vt*, esmwytho; llinaru; rhwyddhau, hawsäu; cysuro. At ease, esmwyth arno, mewn hawddfyd, tawel, difraw. With ease, yn hawdd, yn esmwyth. To give ease, esmwythäu. Chapel of ease, capel anwes, capel cynnorthwyol

Easel, î'zl *n*, attegwydd arlywydd

Easement, îz'ment *n*, esmwythâd, ysgafnhâd; braint rydd

Easily, î'zî.lî *ad*, yn hawdd, yn esmwyth. Easily pleased, diddig, hyfodd

Easiness, î'zî.nes *n*, rhwydd-deb, rhwyddineb, hwylusder; hynawsedd

East, îst *n*, dwyrain, codiad haul

Easter, îs'tûr *n*, gwyl y Pasc, y Pasc

Easterly, îs'tûr.lî *a*, dwyreiniol: *ad*, tua'r dwyrain

Eastern, îs'tûrn *a*, dwyreiniol

Eastward, îst'wûrd *ad*, tua'r dwyrain

Easy, î'zî *a*, hawdd, esmwyth, rhwydd; hynaws; meddal. Of easy temper, hynaws, araf, dyoddefgar

Eat, ît (*pt* ate, eat; *pp* esten, î'tn) *vt*, bwyta, ymborthi; difa, treulio, ysu. Eating-house, bwytty

Eat, et *pt*, bwytaodd.—Eat

Eatable, î'tâ.bl *a*, bwytadwy: *n*, bwyd

Eater, î'tûr *n*, bwytäwr; dyn glwth

Eaves, îvz *np*, bargod, bondo [fargod

Eavesdrop, îvz'drop *vi*, clustfeinio dan

Eavesdropper, îvz'drop.ûr *n*, gwrandäwr chwedlau; clepiwr

Ebb, eb *n*, trai, adlif, mordrai, ertrai, distyll: *vi*, treio, adlifo; lleihau

Ebionite, eb'yun.ît *n*, canlynwr Ebion, yr hwn a wrthyd bob Efengyl ond eiddo Matthew

Ebon, eb'un, Ebony, eb'un.î *n*, math o bren du caled o'r India [edd

Ebriety, î.brî'î.tî *n*, meddwdod, brwysg-

Ebriosity, î.brî.os'î.tî *n*, ymroddiad feddwdod [crychias; cynhwr

Ebullition, eb.u.lish'un *n*, gorferwad,

Eccentric, ek.sen'trik *a*, gwyrog, yn cilio oddi wrth y canolbwynt; afreol; aidd; ammhwyllog; pengam

Eccentricity, ek.sen.tris'î.tî *n*, gwyrogrwydd; gwallgofrwydd

Ecclesiastes, e.klî.zî.as'tîz *n*, llyfr y Pregethwr [gwr eglwysig

Ecclesiastic, e.klî.zî.as'tik *n*, eglwyswr,

Ecclesiastical, e.klî.zî.as'tî.kal *a*, eglwysaidd, eglwysig

Echinated, î.kî'nä.ted *a*, dreiniog, gwrychog [ddraenog

Echinus, e.kî'nus *n*, draenog; y mor-

Echo, ek'ö *n*, adsain, dadsain, adlef, adlais, caregateb: *v*, adseinio, dadseinio, adleisio [lygiad, eglurhâd

Eclaircissement, e.klê'r'sis.mong *n*, am-

Eclat, ä.klô', ê.klâ' *n*, dysgleirdeb; clod, urddunianiant [i ddewis

Eclectic, ek.lek'tik *a*, dewisol; â hawl

Eclipse, î.klips' *n*, diffyg; cil, cwmwl: *v*, peri diffyg; cymylu, tywyllu

Ecliptic, î.klip'tik *n*, cylch y diffygion

Eclogue, ek'log *n*, bugeilgerdd

Economical, ek.ö.nom'î.kal *a*, teulûwriaethol; cynnil; diwastraff

Economist, î.kon'ö.mist *n*, cynnilwr; iawndrefnwr, trefnydd [cynnilo

Economize, î.kon'ö.mîz *v*, trefnyddu;

Economy, î.kon'ö.mî *n*, teulüyddiaeth; cynnildeb; cyfundrefn

Ecstasy, ek'stâ.sî *n*, perlewyg, gorawen

Ecstatic, ek.stat'ik *a*, perlesmeiriol, perlewygol

Ectype, ek'tîp *n*, adysgrifen; arlun

Edacity, î.das'î.tî *n*, gwanc, glythni

Edder, ed'ûr *n*, cauad penclawdd

Eddy, ed'î *n*, cylchdroad dwfr neu wynt; gwrthlif: *a*, cylchdroawl; chwyrndroawl [dyfrglwyfus

Edematous, î.dem'â.tus *a*, chwyddedig.

Edentated, î.den'tâ.ted *a*, diddannedd

Edge, ej *n*, min; awch; ymyl, cwr, ochr, goror: *v*, minio, awchu, hogi; cilio ymaith. To set the teeth on edge, peri'r ddeincod. Edged tools, offerynau awch, celfi min. A two-edged sword, cleddyf deufiniog. To take off the edge, diawchu

Edgeless, ej'les *a*, pwl, difin, diawch

Edgewise, ej'wîz *ad*, tua'r min

Edible, î'dî.bl *a*, bwytadwy, a ellir e- fwyta [hoeddiad

Edict, î'dikt *n*, deddf gyhoedd, cy-

Edification, ed.i.fi.kä'shun *n*, adeiladaeth; addysgiad [waith
Edifice, ed'i.fis *n*, adail, adeilad, adeilaeth, ed'i.fī *vt*, adeiladu, addysgu
Edile, i'dīl *n*, enw swyddog Rhufeinig
Edit, ed'it *vt*. darparu gwaith i'r wasg
Edition, i.dish'un *n*, argraffiad
Editor, ed'i.tûr *n*, golygydd
Editorial, ed.i.tō'r'i.al *a*, arolygol
Educate, ej'ü.kät *vt*, meithrin, dwyn i fyny; addysgu, dysgu, hyfforddi
Education, ej.ü.kä'shun *n*, dysg, addysg, addysgiad [dangos
Educe, i.düs' *vt*, dwyn neu dynu allan,
Eduction, i.duk'shun *n*, dygiad allan, amlygiad [iad, pereiddiad
Edulcoration, i.dul.kō.rä'shun *n*, melus-
Eel, il *n*, llysŵen (*p* llysŵod)
Effable, ef'ä.bl *a*, hydraeth, traethadwy, hyson [dilëu
Efface, e.fäs' *vt*, dinystrio, diddymu;
Effect, e.fekt' *n*, effaith, canlyniad; lles, budd; ystyr, amcan, dyben, perwyl: *vt*, effeithio, achosi; arlwyddo; dwyn i ben; digoni; cyflawnu, cwblhau. Effects, da, daoedd, eiddo, meddiannau
Effectible, e.fek'ti.bl *a*, effeithiadwy, gwneuthuradwy, dichonadwy
Effective, e.fek'tiv *a*, effeithiol; galluog, grymus [difudd
Effectless, e.fekt'les *a*, dieffaith, dirym,
Effector, e.fek'tûr *n*, effeithiwr, achosydd
Effectual, e.fek'tshü.al *a*, effeithiol, gorol, achosol; digonol [achosi, dwyn i ben
Effectuate, e.fek'tshü.ät *vt*, effeithio,
Effectuation, e.fek.tshü.ä'shun *n*, effeithiolaeth [dra, mwythusder
Effeminacy, e.fem'i.nä.si *n*, masweddi-
Effeminate, e.fem'i.nät *a*, merchaidd, benywaidd: *vt*, masweddu, gwreigeiddio
Effervesce, ef.ûr.ves' *vi*, dyferwi, ymgynhyrfu [ymgynhyrfiad
Effervescence, ef.ûr.ves'ens *n*, dyferwiad,
Effete, e.fit' *a*, methianllyd, gwanllyd
Efficacious, ef.i.kä'shus *a*, effeithiol
Efficacy, ef'i.kä.si *n*, effeithioldeb
Efficience, e.fish'ens *n*, effeithiad, achosiad; grym [nerthog
Efficient, e.fish'ent *a*, effeithiol, achosol,
Effigy, ef'i.ji *n*, llun, eilun, delw, dyrniad [tarddiad
Effloresce, ef.lō.res'ens *n*. blodeuad;
Efflorescent, ef.lō.res'ent *a*, blodeuog, blodeuwedd [tarddiad
Effluence, ef'lü.ens *n*, dylifiad, deilliad,
Effluent, ef'lü.ent *a*, dylifol, ffrydiol, tarddiadol, rhediadol
Effluvium, e.flü'vi.um (*p* effluvia, e.flü'vi.â) *n*, drygsawr, chwyshedion, chwysdarth, aroglhedion, sawrhedion, mws, drewchwa
Efflux, ef'luks *n*, ffrydiad, dylifiad, rhediad, deilliad [gwthio
Efforce, e.fō'rs' *vt*, dirio, dirgymhell;
Effort, ef'ûrt *n*, dyrawr, cais, hwp, hypynt, ymdrech, egni. To make an effort, cynnyg; ymdrechu, ymegnïo
Effossion, e.fosh'un *n*, cloddiad, paliad
Effrontery, e.frun'tur.i *n*, digywilyddra, anfoes [llewyrchad
Effulgence, e.ful'jens *n*, arddysgleirdeb;
Effulgent, e.ful'jent *a*, gloew, dysglaer, llewyrchus, llachar [colli
Effuse, e.füz' *v*, tywallt ar led; gollwng;
Effusion, e.fü'zhun *n*, tywalltiad
Eft, eft *n*, geneugoeg, budrchwilen
Egestion, i.jes'tshun *n*, carthiad y corff
Egg, eg *n*, wy: *vt*, cyffroi, annog, cymhell, symbylu, gwthio, gyru, cynhyrfu. Addled egg, wy clwc, clwcwy. Egg-shell, plisgyn wy, cibyn wy. Nest-egg, wy addawd
Eglantine, eg'lan.tīn *n*, mieri Mair, dyrysïen ber. Eglantine berries, egroes. Wild eglantine, rhos y cŵn
Egotism, eg'ö.tizm *n*, myfïaeth, hunanoliaeth, hunanoldeb [ganmolydd
Egotist, eg'ö.tist *n*, myfïwr, hunan-
Egotistical, eg.ö.tis'tî.kal *a*, hunanfalch
Egotize, eg'ö.tīz *vi*, myfïo, hunanfoli
Egregious, i.grī'jï.us *a*, nodedig, hynod; gwrthun [rwydd, aruthredd
Egregiousness, i.grī'jï.us.nes *n*, hynod-
Egress, i'gres, Egression, i.gresh'un *n*, mynediad allan, ymadawiad, allanfa
Egret, i'gret *n*, aderyn y bwn
Egriot, i'grī.ut *n*, math o surianen
Egyptian, i.jip'shan *n*, Aiphtwr, Aiphtiad: *a*, Aiphtaidd. **Egyptian type**, argraffiythyrenau Aiphtaidd. Egyptians, Aiphtiaid, Aiphtaid, Aiphtwyr
Eh, ä *i*, ow! och fi! ha!
Eight, ät *a* & *n*, wyth, 8 [ar bymtheg
Eighteen, ä.tīn' *a* & *n*, deunaw, tri (*f* tair)
Eighteenth, ä.tīnth' *a*, deunawfed, 18fed
Eighth, ät th *a*, wythfed, 8fed
Eightieth, ä'tï.eth *a*, pedwar-ugeinfed
Eighty, ä'tï *a* & *n*, pedwar ugain, 80
Eigne, ä'nï *a*, cyntafanedig
Eisel, ï'sel *n*. gwinegr, aesel; surbeth
Either, ï'THûr *a*, un o'r ddau, y naill neu'r llall: *c*, naill ai
Ejaculate, i.jak'ü.lät *v*, saethu, ergydio; saethweddïo: gwaeddi

Ejaculation, ĭ.jak.ū.lā'shun *n*, gwaedd, saethweddi; ergydiad
Ejaculatory, ĭ.jak'ū.lā.tur.ĭ *a*, saethol;
Eject, ĭ.jekt' *vt*, bwrw allan, taflu allan; didyo, troi allan
Ejection, ĭ.jek'shun *n*, bwriad allan;
Ejectment, ĭ.jekt'ment *n*, ysgrifen didyad
Eke, īk *vt*, estyn allan; cyflenwi: *ad*, hefyd, heb law hyn, ym mhellach, gyda hyny, yn yr un modd
Elaborate, ĭ.lab'ō.rāt *a*, cywrain, manwl; llafurfawr: *vt*, llafurio, ymboeni
Elance, ĭ.lans' *vt*, bwrw allan, saethu
Elaphine, el'ā.fin *a*, perthynol i'r carw
Elapse, ĭ.laps' *vi*, myned heibio, dianc, ymlithro, ffoi
Elastic, ĭ.las'tik *a*, gwrthneidiol; twythol, ystwyth: *n*, ysnoden ystwyth
Elasticity, ĭ.las.tis'ĭ.tĭ *n*, ystwythder
Elate, ĭ.lāt' *a*, dyrchafedig, uchelfrydig, penuchel: *vt*, dyrchafu, balchïo
Elation, ĭ.lā'shun *n*, ymfalchïad, ymchwydd
Elbow, el'bō *n*, penelin, elin; plyg; ongl. Elbow-chair, cadair ddwyfraich. Elbow-room, lle i droi; rhyddid
Elder, el'dûr *n*, henuriad, henadur, hynafgwr; ysgawen: *a*, hŷn, hynach, heneiddiach: *cd.*—Old. Dwarf elder, ysgaw Mair
Elderly, el'dûr.lĭ *a*, henaidd, oedranus
Eldership, el'dûr.ship *n*, henaduriaeth
Eldest, el'dest *a*, hynaf, heneiddiaf, henaf: *sd.*—Old [mawr, marchalan
Elecampane, el.ĭ.kam.pān' *n*, clafrllys
Elect, ĭ.lekt' *vt*, ethol, dewis: *a*, etholedig, detholedig. The elect, yr etholedigion
Election, ĭ.lek'shun *n*, etholiad; ethol-
Elective, ĭ.lek'tiv *a*, etholiadol, dewisiadol. Elective franchise, etholfraint
Elector, ĭ.lek'tûr *n*, etholwr, dewisydd
Electoral, ĭ.lek'tō.ral *a*, etholyddol
Electorate, ĭ.lek'tō.rāt *n*, ardal etholydd; etholyddiaeth
Electre, ĭ.lek'tûr *n*, gwefr, ystor coeth;
Electric, ĭ.lek'trik *a*, trydanol, gwefreiddiol, gwefrol. Electric fluid, lluchiasan. Electric telegraph, gwefrhysbysai
Electrical, ĭ.lek'trĭ.kal *a*, trydanol
Electrician, ĭ.lek.trish'an *n*, trydanwr
Electricity, ĭ'lek.tris'ĭ.tĭ *n*, trydaniaeth
Electrify, ĭ.lek'trĭ.fĭ *vt*, trydanu. Electrifying machine, peiriant trydanol
Electuary, ĭ.lek'tshū.ur.ĭ *n*, cyffaith; cymm

Eleemosynary, el.ĭ.moz'ĭ.nur.ĭ *a*, elusenol
Elegance, el'ĭ.gans *n*, dillni, tlysni, prydferthwch
Elegant, el'ĭ.gant *a*, dillynaidd, gor-
Elegiac, el.ĭ.jĭ'ak *a*, alaethol, galarnadol
Elegiast, el.ĭ.gĭ'ast, Elegist, el'ĭ.jist *n*, ysgrifenydd marwnadau
Elegy, el'ĭ.jĭ *n*, marwnad, galarnad
Element, el'ĭ.ment *n*, elfen; egwyddor
Elemental, el.ĭ.men'tal, Elementary, el-ĭ.men'tur.ĭ *a*, elfenol, elfyddol; egwyddorol; dechreuol, gwreiddiol
Elench, ĭ.lengk' *n*, dadl gyfrwys
Elephant, el'ĭ.fant *n*, elephant, cawrfil
Elephantine, el.ĭ.fan'tin *a*, cawrfilaidd
Elevate, el'ĭ.vāt *vt*, dyrchafu, urddasu; lloni: *a*, dyrchafedig, uchel
Elevation, el.ĭ.vā'shun *n*, dyrchafiad;
Eleven, ĭ.lev'n *a* & *n*, un ar ddeg [uchder
Eleventh, ĭ.lev'nth *a*, unfed ar ddeg, 11fed
Elf, elf (elves) *n*, ellyll, anysbryd, diafol. Elf-lock, cudyn yr ellyll
Elfin, el'fin, Elfish, el'fish *a*, ellyllaidd
Elicit, ĭ.lis'it *vt*, dwyn i oleuni, eglurhau
Elicitation, ĭ.lis.ĭ.tā'shun *n*, eglurhâd trwy weithred [geirdrychu
Elide, ĭ.līd' *vt*, chwilfriwio, dinystrio;
Eligibility, el.ĭ.jĭ.bil'ĭ.tĭ *a*, dewisoldeb, dymunoldeb, rhagoriaeth [munol
Eligible, el'ĭ.jĭ.bl *a*, dewisiadwy; dy-
Eliminate, ĭ.lim'ĭ.nāt *vt*, gollwng yn rhydd, rhyddhau [gwrthodiad
Elimination, ĭ.lim.ĭ.nā'shun *n*, deoliad;
Elinguid, ĭ.ling'gwid *a*, mud, dilafar, aflafar [wahaniad
Eliquation, el.ĭ.kwā'shun *n*, tawdd-
Elision, ĭ.lizh'un *n*, toriad ymaith. Mark of elision, or apostrophe ('), sillgoll,
Elite, ê.lit' *np*, dewisolion [tolnod
Elixation, ĭ.lik.sā'shun *n*, araf-ferwad
Elixir, ĭ.lik'sûr *n*, sylweddlyn; meddyg-
Elk, elk *n*, math o garw mawr [lyn
Ell, el *n*, llathen a phedwaran
Ellipsis, e.lip'sis (ellipses, e.lip'sĭz) *n*, dull hirgrwn; diffyg, agen
Elliptical, e.lip'tĭ.kal *a*, hirgrynol; diffygiol; byreiriol
Elm, elm *n*, llwyf, llwyfan, claswydden. Witch-elm, llwyfanen lyfnddail
Elocution, el.ō.kū'shun *n*, ffraethoneg, parabledd; areithyddiaeth
Elodes, ĭ.lō'dĭz *n*, chwysglefyd
Elongate, ĭ.long'gāt *vt*, hwyhau, estyn; dychwelyd [hwyhâd, pellâd
Elongation, ĭ.long.gā'shun *n*, estyniad,
Elope, ĭ.lōp' *vi*, dianc, encilio; ffoi neu redeg i bant yn ddirgel

Elopement, i.löp'ment *n*, enciliad, ffoad, diangiad, ymadawiad
Elops, i'lops *n*, math o bysgodyn; morneidr
Eloquence, el'ō.kwens *n*, hyawdledd, ffraethineb, llithrigrwydd [hyawdl
Eloquent, el'ō.kwent *a*, parablus, ffraeth.
Else, els *a*, all, arall: *ad*, os amgen, pe amgen, onid e, oni bai hyny
Elsewhere, els'whê'r *ad*, mewn lle arall
Elucidate, i.lü'si.dāt *vt*, eglurhau, amlygu
Elucidation, i.lü.si.dā'shun *n*, eglurhâd
Elucidator, i.lü'si dā.tûr *n*, eglurhäwr
Elucubration, i.lü.kü.brā'shun *n*, nosgyfansoddiad [ochel
Elude, i.lüd' *vt*, gochelyd, cyfrwys-
Eludible, i.lü'di.bl *a*, gocheladwy
Elumbated, i.lum'bā.ted *a*, gwan yn yr arenau [ystryw
Elusion, i.lü'zhun *n*, cyfrwys ocheliad,
Elusive, i.lü'siv, Elusory, i.lü'sur.i *a*, gochelus, hocedus, twyllodrus
Eluta, i.lüt', Elutriate, i.lü'trī.āt *vt*, golchi ymaith, glanhau, puro; hidlo
Eluxate, i.luk'sāt *vt*, dadgymmalu
Elver, el'vûr *n*, mân lyswen
Elves, elvz *np*.—Elf [hyfrydlawn
Elysian, i.lizh'yan *a*, paradwysaidd,
Elysium, i.lizh'yum *n*, hyfryd-ddolydd
Emaciate, i.mā'shi.āt *v*, teneuo, culhau, curio; gwastio [ffrydiol
Emanant, em'â.nant *a*, deilliol, tarddiol.
Emanate, em'â.nāt *vi*, deillio, dylifo, tarddu [tarddiad
Emanation, em.â.nā'shun *n*, deilliad.
Emanative, em'â.nā.tiv *a*, deilliol
Emancipate, i.man'si.pāt *vt*, breinio, digaethu, rhyddhau, gollwng yn rhydd
Emancipation, i.man si.pā'shun *n*, rhyddfreiniad; gwarediad [anwrio
Emasculate, i.mas'kü.lāt *vt*, dysbaddu.
Emasculation, i.mas.kü.lā'shun *n*, anwriad, anwrywiad, dysbaddiad [sypio
Embale, em.bāl' *vt*, cydrwymo, cyd-
Embalm, em.bām' *vt*, peraogli, pereneinio [hwylio
Embargo, em.bâr'gō *n*, gwaharddiad i
Embark, em.bârk *v*, myned neu osod ar long; hwylio; ymrwymo
Embarkation, em.bâr.kā'shun *n*, arhwyliad, cychwyniad [dyrysu
Embarrass, em.bar'as *vt*, rhwystro.
Embarrassment, em.bar'as.ment *n*, cyfyng-gynghor [diraddu
Embase, em.bās' *vt*, llygru, gwaethu,
Embassador, em.bas'â.dûr, Embassy, em'bas.i *n*, cenadwriaeth, cenadwri, cenadseth.—Ambassador
Embattle, em.bat'l *vi*, byddino, llueddu
Embay, em.bā' *vt*, llochi, cornelu, cilfachu; trochi [harddu, gwycho
Embellish, em.bel'ish *vt*, addurno,
Embellishment, em.bel'ish.ment *n*, addurn, hardd wisgiad, gwychiad
Embers, em'bûrz *np*, marwor, marwydos, lludw. ulw. Ember-days, Dyddiau'r Lludw. Ember-week, Wythnos y Cydgoriau
Embezzle, em.bez'l *vt*, celcio, darnguddio, dwyn y peth a roddwyd dan ymddiried iddo [guddiad, afradiad
Embezzlement, em.bez'l.ment *n*, darn-
Emblaze, em.bläz', Emblazon, em.blā'zn *vt*, addurno; llunio arfau bonedd
Emblem, em'blem *n*, arwyddlun
Emblematical, em.bli.mat'i.kal *a*, arwyddlunol, arwyddol [llafurdir, cnwd
Emblements, em'bli.ments *np*, ffrwyth
Embody, em.bod'i *vt*, corffori
Embolden, em.böl'dn *vt*, hyfhau, eoni, calonogi [gorymddwyn
Embolism, em'bö.lizm *n*, dysoddiad, y
Emboss, em.bos' *vt*, boglynu; amgau
Embow, em.bö' *vt*, crymu, bwäu; mydu
Embowel, em.bûw'el *vt*, tynu perfedd, diberfeddu
Embrace, em.bräs' *vt*, cofleidio, breichleidio: *n*, cofleidiad, gwasgiad
Embrasure, em.brā'zhûr *n*, saethdwll
Embrocate, em'brö.kāt *vt*, twymolchi, twymrwbio, twymfwydo
Embrocation, em.brö.kā'shun *n*, twymfwydiad, golchdrwyth [brodio
Embroider, em.brôi'dûr *vt*, brwydweithio,
Embroidery, em.brôi'dur.i *n*, brodiad, brwydwaith [aflonyddu
Embroil, em.brôil' *vt*, ennyn terfysg,
Embryo, em'brī.ō *n*, cynffurf, milrith, llysrith, anelwig ddefnydd, gwaed cyn delwad; peth anorphen [diwygiad
Emendation, em.en.dā'shun *n*, gwellâd
Emendator, em'en.dā.tûr *n*, gwelläwr, diwygiwr [gwerddem
Emerald, em'ur.ald *n*, gwyrddfaen,
Emerge, i.mûrj' *vi*, deillio
Emergency, i.mûr'jen.si *n*, deilliad; dirdro, dirni, diffyg, angen sydyn
Emergent, i.mûr'jent *a*, deilliol; disyfyd
Emerods, em'ur.odz *n*, clwyf y marchogion, llledewigwst
Emersion, i.mûr'shun *n*, dadsuddiant
Emery, em'ur.i *n*, mwn yn cynnwys cle callestr, a haiarn [*a*, cyfog
Emetic, i.met'ik *n*, cyfogydd, carthly
Emication, em.i.kā'shun *n*, gwreichia

Englut, en.glut' *vt*, ymrythu, gorlenwi; glythu; gwancio
Engorge, en.gôrj' *vt*, bolrythu, llyncu
Engraft, en.graft' *vt*, impio
Engrail, en.grāl' *vt*, ymylfylchu
Engrain, en.grān' *vt*, dwfnliwio, adliwio
Engrave, en.grāv' *vt*, cerfio, crifellu, ysgythru [ydd
Engraver, en.grā'vûr *n*, cerfiwr, crified-
Engraving, en.grā'ving *n*, cerfiad, ysgythriad; darlun [feddiannu
Engross, en.grōs' *vt*, ysgrifenu; llwyr-
Engrossing, en.grō'sing *n*, ysgrifeniad; rhagbryniad [hau; codi
Enhance, en.hans' *vt*, ychwanegu, mwy-
Enhancement, en.hans'ment *n*, mwyhâd, ychwanegiad; codiad [dychymmyg
Enigma, î.nig'mâ *n*, dammeg, cymmyg,
Enigmatical î.nig.mat'î.kal *a*, aneglur, dammegol [cyfarwyddo
Enjoin, en.jôin' *vt*, gorchymmyn, erchi;
Enjoy, en.jôi' *vt*, meddu, mwynhau, ymhyfrydu yn. To enjoy one's self, bod wrth ei fodd, ymfwynhau
Enjoyment, en.jôi'ment *n*, mwyniant, pleser, meddiant, amwes [cynneu
Enkindle, en.kin'dl *vt*, ennyn, ennynu,
Enlarge, en.lârj' *vt*, ychwanegu; eangu, helaethu, ymhelaethu; rhyddhau
Enlargement, en.lârj'ment *n*, helaethiad; eangiad; gollyngdod, rhyddhâd
Enlighten, en.lī'tn *vt*, goleuo; egluro
Enlink, en.lingk' *vt*, cadwyno, tido
Enlist, en.list' *v*, rhestru, ymrestru
Enliven, en.lī'vn *vt*, adfywio, bywiogi, bywiocāu; sirioli [bywhâd
Enlivening, en.lī'vn.ing *n*, bywiocâd,
Enmesh, en.mesh' *vt*, rhwydo, maglu
Enmity, en'mî.tî *n*, gelyniaeth, dygasedd, casineb, chwerwfustledd
Ennoble, e.nō'bl *vt*, urddasu, ardderchogi, urddo [iad, uchraddiad
Ennoblement, e.nō'bl.ment *n*, urddas-
Ennui, ôn.wī' *n*, lludded, blinder
Enodation, î.nō.dā'shun *n*, dattodiad, dadglymiad [gelerder; dirfaint
Enormity, î.nôr'mî.tî *n*, anfadrwydd, ys-
Enormous, î.nôr'mus *a*, anfadlawn, ysgeler; dirfawr, dros fesur, difesur; anwedd, anferth
Enough, î.nuf' *n*, digon, digonedd, gwala: *a & ad*, digon. Large enough, digon mawr, digon o faint. To give one enough, digoni, llenwi, boddloni
Enrage, en.rāj' *vt*, gwylltio, cynddeiriogi, llidio [wyllt
[illegible] en.rājd' *a*, llidiog, gwyllt, gor-
Enrapture, en.rap'tshûr *v*, gorloni, gorfoddhau [londer, perlewyg
Enravishment, en.rav'ish.ment *n*, gor-
Enrich, en.ritsh' *vt*, cyfoethogi; brasāu
Enring, en.ring' *vt*, cylchynu, modrwyo
Enrobe, en.rōb' *vt*, dilladu; harddwisgo, arwisgo [rolio
Enrol, en.rōl' *vt*, cofrestru, coflyfru; am-
Enrolment, en.rōl'ment *n*, cofrestriad,
Enroot, en.rût' *vt*, gwreiddio [rhestriad
Ens, enz *n*, bod, hanfod, bodoliaeth [llun
Ensample, en.sam'pl *n*, enghraifft, cyn-
Ensanguine, en.sang'gwin *vt*, llychwino â gwaed [gelu
Ensconce, en.skons' *vt*, amgloddio, dio-
Enseam, en.sîm' *vt*, cydwnïo, gwnïo i fyny [noddi
Enshield, en.shild' *vt*, gorthoi, amddiffyn,
Enshrine, en.shrīn' *vt*, coffri; creirgadw
Ensign, en'sîn *n*, lluman, baner; lluman-awr, banierydd
Enslave, en.slāv' *vt*, caethiwo, caethu
Enslavement, en.slāv'ment *n*, caethiwed, caethiant [byddaglu, rhwydo
Ensnare, en.snê'r' *vt*, maglu, bachellu,
Ensnarer, en.snê'r'ûr *n*, byddaglwr, maglwr [dichellgar
Ensnaring, en.snê'r'ing *a*, bachellgar;
Ensteep, en.stîp' *vt*. mwydo, sicio, sicioni
Ensue, en.sü' *vi*, dilyn, canlyn, arganlyn, dyfod ar ol
Ensuing, en.sü'ing *a*, canlynol, nesaf
Ensure, en.shw'r' *vt*, diogelu, sicrhau
Entablature, en.tab'lâ.tshü'r, Entablement, en.tā'bl.ment *n*, capan colofn
Entail, en.tāl' *n*, rhwymiad anaralladwy ar etifeddion: *vt*, sicrhau etifeddiaeth fel nas gellir ei harallu; anarallu
Entame, en.tām' *vt*, dofi, hyweddu
Entangle, en.tang'gl *vt*, dyrysu, maglu, rhwydo, clymu, nidro
Enter, en'tûr *v*, myned neu ddyfod i mewn; ysgrifenu mewn; cychwyn. To enter into a bond, ymrwymo. To enter into conversation, dechreu ymddyddan. To enter into covenant, ammodi, cytuno. To enter into service, cyflogi, ymgyflogi i
Enterology, en.tu.rol'ō.jî *n*, coluddiaeth
Enterparlance, en'tûr.pâr.lans *n*, cyflafaredd, cylafaredd
Enterprise, en'tûr.prīz *n*, arfeiddiad, anturiaeth: *vt*, anturio, arfeiddio
Entertain, en.tûr.tān' *vt*, llettyo, gwestu; difyru, lloni, dyddanu
Entertaining, en.tûr.tā'ning *a*, dyddan, difyrus; croesawgar

Entertainment, en.tûr.tān'ment *n*, lletty-ad; cynnaliaeth; gwledd; difyrwch, chwareu [chafu
Enthrone, en.thrōn' *vt*, gorseddu; dyr-
Enthusiasm, en.thü'zi.azm *n*, penboeth-der; gwynfydiaeth, brwdfrydedd
Enthusiast, en.thü'zi.ast *n*, gwylltym-dorwr; gwynfydwr, coegdybiwr
Enthusiastic, en.thü.zi.as'tik *a*, brwd-frydus; penboeth [ammherffaith
Enthymeme, en'thi.mim *n*, cyfreswm
Entice, en.tīs' *vt*, hudo, denu, llithio
Enticement, en.tīs'ment *n*, llithiad, hud-oliaeth, deniad
Entire, en.tīr' *a*, cyfa, cyfan, cyflawn, cyfan-gwbl, hollol, llwyr
Entitle, en.tī'tl *vt*, enwi, rhoi enwad; rhoi hawl [aeth
Entity, en'ti.ti *n*, hanfod, bod; hanfod-
Entoil, en.tôil' *vt*, dyrysu, maglu; ym-rwystro [bedd, daiaru
Entomb, en.tŵm' *vt*, claddu, dodi mewn
Entomology, en.tō.mol'ō.jī *n*, trychbryf-draeth [fedd, ymysgaroedd
Entrails, en'trālz *np*, coluddion, per-
Entrance, en'trans *n*, mynediad i mewn; drws; porth; cychwyniad; derbyniad
Entrance, en.trans' *vt*, rhoi mewn llewyg
Entrap, en.trap' *vt*, maglu, dal mewn magl, bachellu, rhwydo; deisyfu
Entreat, en.trit' *v*, atolygu, deisyfu, ym-hŵedd, ymbil, erfyn, dymuno
Entreaty, en.tri'ti *n*, erfyniad, ymbiliad, deisyfiad, gweddi [coelio
Entrust, en.trust' *vt*, ymddiried, hyderu;
Entry, en'tri *n*, cyntor, cyntedd, porth; mynediad i mewn; meddiant, gor-esgyn; cofnodiad, llyfriad; mewniad
Entwine, en.twīn' *v*, cyfrodeddu, am-droi, cordeddu [hinonaidd
Enubilous, i.nü'bi.lus *a*, digwmwl, teg,
Enucleate, i.nü'kli.āt *vt*, dignewullu; eglurhau
Enumerate, i.nü'mur.āt *vt*, cyfrif, rhifo
Enumeration, i.nü.mu.rā'shun *n*, cyf-rifiad, rhifiad
Enunciate, i.nun'shi.āt *vt*, dadgan, ad-rodd, hysbysu, llefaru, cynanu
Enuncistion, i.nun.shi.ā'shun *n*, ad-roddiad, hysbysiad, cynaniad [amlenu
Envelop, en.vel'up *vt*, cuddio, enhuddo,
Envelope, en'vi.lop *n*, gorchudd; amlen, llythyrglawr; gorthöydd
Envenom, en.ven'um *vt*, gwenwyno
Enviable, en'vi.â.bl *a*, cenfigenadwy
Envier, en'vi.ûr *n*, cenfigenwr
Envious, en'vi.us *a*, cenfigenus, dygas

Environ, en.vī'r'un *vt*, amgylchu; am-wregysu; gwarchäu
Environs, en.vī'r'unz *np*, amgylchoedd, y wlad o amgylch [negeswr
Envoy, en'vôi *n*, cenadwr, cenad, herodr,
Envy, en'vi *n*, cenfigen: *vt*, cenfigenu
Enwomb, en.wŵm' *vt*, ffrwythloni; cuddio, celu [amdoi
Enwrap, en.rap' *vt*, amblygu, amwisgo,
Epact, i'pakt *n*, y gwahaniaeth (un di-wrnod ar ddeg) rhwng y flwyddyn heulaidd a'r un leuadol
Epaulet, ep'ô.let *n*, ysgwydd-addurn
Epaulment, i.pōl'ment *n*, ystlyswaith, amddiffynfa [forol
Epenetic, ep.i.net'ik *a*, canmolawl, clod-
Epenthesis, i.pen'thi.sis *n*, chwanegiad llythyren yng nghanol gair
Ephemera, i.fem'ur.â *np*, cilion neu bryfed un dydd; cryd diwrnod
Ephemeral, i.fem'ur.al *a*, dyddiol; dros ddiwrnod [planedau
Ephemeris, i.fem'ur.is *n*, dyddlyfr y
Ephemerist, i.fem'ur.ist *n*, serolygydd
Ephialtes, ef.i.al'tīz *n*, yr hunllef, yr hunllewyg [wisg
Ephod, ef'ud *n*, ysgwyddliain, ysgwydd-
Epi-, Ep-, *px*, ar
Epic, ep'ik *a*, hanesiol, arwraidd: *n*, pryddest hanesiol, cerdd arwraidd
Epicede, ep'i.sīd, **Epicedium**, ep.i.sī'dī.um *n*, galargan, marwnnd
Epicene, ep'i.sīn *a*, deurywiol, deuryw
Epicure, ep'i.kū'r *n*, glythyn, anewynai, moethyn, glwth
Epicurean, ep.i.kū.rī'an *a*, blysig, moeth-gar, glwth [blysigrwydd
Epicurism, ep'i.kū'r.izm *n*, glythineb,
Epidemic, ep.i.dem'ik *n*, haint llynol, haint llŷn, haint glynol neu ymdaenol
Epidemic, ep.i.dem'ik, **Epidemical**, ep.i-dem'i.kal *a*, cyffredin, ymdaenol, llŷn, llynol [groen
Epidermis, ep.i.dûr'mis *n*, y rhwyd-
Epigastrik, ep.i.gas'trik *a*, perthynol i'r rhan uchaf o'r bol
Epiglottis, e.pi.glot'is *n*, ardafod
Epigram, ep'i.gram *n*, englyn, pennill
Epigrammatic, ep.i.gra.mat'ik *a*, eng-lynaidd,; digrifllym, sylweddlawn
Epigrammatist, ep.i.gram'ā.tist *n*, eng-lynydd, englynwr [lech
Epigraph, ep'i.graf *n*, argraff, argraff-
Epilepsy, ep'i.lep.si *n*, yr haint dygwyd llesmeirglwyf [i'r haint dygwydd
Epileptic, ep.i.lep'tik *a*, darostyng
Epilogue, ep'i.log *n*, diweddglo,

Estate, f.stät' *n*, etifeddiaeth, treftadaeth; golud; cyflwr, ansawdd. Man's estate, oedran gwr, cyflawn oedran
Esteem, f.stîm' *n*, cymmeriad, cyfrifiad, bri, parch: *vi*, parchu, dyfrïo; cyfrif; prisio, gwerthfawrogi [gwerthfawr
Esteemable, es'tî.mâ.bl *a*, hybarch;
Esthetics, es.thet'iks *np*, deinofyddiaeth
Estimable, es'tî.mâ.bl *a*, gwerthfawr, hybarch, parchus, gwiwbarch
Estimate, es'tî.mät *vt*, prisio; cyfrif: *n*, prisiad, cyfrif, gosod pris ar
Estimation, es.tî.mä'shun *n*, parch, bri, cymmeriad; cyfrifiad
Estival, es'tî.val *a*, hafaidd, hafol
Estivate, es'tî.vät *vi*, treulio'r haf
Estrade, es.trad' *n*, ystrad, gwastadle, dyffryn [pellâu
Estrange, f.strânj' *vt*. estroni, dyeithrio;
Estrangement, f.strânj'ment *n*, estroniad, dyeithriad; pellâd
Estray, f.strä' *n*. anifail crwydr, crwydryn: *vi*, crwydro
Estreat, f.strit' *n*, adysgrifen
Estuary, es'tshü.ur.î *n*, caincfor, culfor
Estuate, es'tshü.ät *vi*, berwi, tarddellu, chwyddo [chwyddiad
Estuation, es.tshü.ä'shun *n*. berwad,
Esurient, f.zü'r'ï.ent *a*, newynog
Esurine, ez'ü.rïn *a*, ysol, difaol
Etch, etsh *vt*, darlunio â surai
Etching, etsh'ing *n*, math o gerfiadaeth, surddarluniad
Eternal, f.tûr'nal *a*, tragwyddol, tragywyddol, bythol, annherfynol
Eternalize, f.tûr'nal.îz, Eternize, f.tûr'nïz *vt*. tragwyddoli, bytholi, anfarwoli
Eternally, f.tûr'nal.î *ad*, byth, byth bythoedd, yn oes oesoedd, yn dragwyddol, yn dragywydd [oldeb
Eternity, f.tûr'nï.tî *n*, byth, tragwyddEtesian, f.tî'zhan *a*, blynyddol, amserol
Ether, i'thûr *n*, uwchawyr, awyr bur, uwchwybr; nyfel [pur
Ethereal, f.thï'r'i.al *a*, awyrol, wybrenol;
Ethic, eth'ik, Ethical, eth'ï.kal *a*, moesol, moesaidd [athroniaeth
Ethics, eth'iks *np*, moesaddysg, moes-
Ethnic, eth'nik *a*, cenedlig: *n*, pagan. cenedlddyn, ethnig [cenedldraeth
Ethnology, eth.nol'ö.jï *n*, cenedlddysg.
Ethology, f.thol'ö.jï *n*, moesogaeth, moesdraethawd [ddefod
Etiquette, et'ï.ket *n*, arfer, defod, ar-
Etui, et.wï' *n*, offerwain
Etymological, et.f.mö.loj'ï.kal *a*, cyfiachol, cyfachol, tado[illegible]
Etymologicon, et.f.mö.loj'ï.kon *n*, gwreiddeiriadur, cyneiriadur, cyneirlyfr [iachydd
Etymologist, et.f.mol'ö.jist *n*, cyf-
Etymology, et.f.mol'ö.jï *n*, geiryddiaeth, cyfiachyddiaeth, geirdarddiad, cyfiach
Etymon, et'ï.mon *n*, gwreiddair, cynair,
Eu- *px*, da [tadogair
Eucharist, ü'kâ.rist *n*, cymmun; coffa diolchus [munol; diolchus
Eucharistical, ü.kâ.rïs'tï.kal *a*, cym-
Euchology, ü.kol'ö.jï *n*, ffurf o weddïau
Eucrasy, ü'krâ.sï *n*, ardymmer iachus y corff [sudd y corff
Euchymy, ü'kï.mï *n*, ardymmer iachus,
Eulogist, ü'lö.jist *n*, molwr, canmolwr
Eulogy, ü'lö.jï *n*, clodair, molawd
Eunuch, ü'nuk *n*, dysbaidd; ystafellydd
Eunuchate, ü'nuk.ät *vt*, dysbaddu
Eupathy, ü'pâ.thï *n*, teimlad da
Eupepsy, ü.pep'sï *n*, cydferwad neu dreuliad da
Euphonical, ü.fon'ï.kal *a*, perseiniol
Euphony, ü'fö.nï *n*, pereiddsain, erddygan [ogleddwynt
Euroclydon, ü.rok'lï.dun *n*, dwyrein-
Europe, ü'r'öp *n*, Ewropa, Ewrop
European, ü'r.ö.pï'an *a*, Ewropaidd: *n*, Ewropiad
Eurus, ü'r'us *n*, dwyreinwynt [weddiad
Eurythmy, ü'rith.mï *n*, iawndrefn, cyd-
Eutaxy, ü'tak.sï *n*, trefn sefydledig
Euthanasy, ü'than.ä.zï *n*, marwolaeth ddedwydd
Eutrophy, ü'trö.fï *n*, iawnfaethiad
Evacuate, ï.vak'ü.ät *v*, arloesi, gwaghau, dyspyddu; gadael [arloesiad
Evacuation, ï.vak.ü.ä'shun *n*, gwaghâd,
Evade, ï.väd' *vt*, cilio, gochelyd; mwysserio [ad
Evagation, ï.vâ.gä'shun *n*, gwib; crwydr-
Evagination, ï.vaj.ï.nä'shun *n*, tyniad, dadweiniad [difant
Evanescence, ev.â.nes'ens *n*, diflanedd;
Evanescent, ev.â.nes'ent *a*, diflanol, difanol, dedwinol, darfodol [aidd
Evangelical, ev.an.jel'ï.kal *a*, efengyl-
Evangelism, ï.van'jel.izm *n*, efengylïaeth [efengyles
Evangelist, ï.van'jel.ist *n*, efengylwr;
Evangelize, ï.van'jel.îz *vt*, efengylu
Evanid, ï.van'id *a*, gwanaidd, diflanol, diflanus [anweddu
Evaporate, ï.vap'ö.rät *v*, mygdarthu,
Evaporation, ï.vap.ö.rä'shun *n*, mygdarthiad [mwyseiriau
Evasion, ï.vä'shun *n*, cyfrwys ocheliad

Evasive, i.vä'siv *a*, gochelus, cyfrwys
Eve, iv *n*, min nos, noswyl, nos o flaen gwyl. On the eve of departure, ar fynediad, ar fin mynediad
Even, i'vn *a*, gwastad, cydwastad, gwastadlyfn; llyfn; cyfartal, gogymmaint; tawel: *ad*, hyd yn oed; yn ddiau, sef; yn yr un modd. To be even with a person, talu'r pwyth i un. To make even, gwastatäu, gwastadu
Evening, i'vn.ing, Even, i'vn *n*, prydnawn, min nos, yr hwyr, ucher, echwydd, godechwydd, diwedd-dydd, diwedydd. Evening-prayer, prydnawnol weddi, gosper [dra; tawelwch
Evenness, i'vn.es *n*, cyfartaledd, llyfn-
Event, i.vent' *n*, dygwyddiad; canlyniad, diwedd. At all events, beth bynag
Eventerate, i.ven'tur.ät *vt*, rhwygo neu agor y bol; diberfeddu [pwysig
Eventful, i.vent'fwl *a*, dwysganlyniadol,
Eventide, i'vn.tīd *n*, ucherddaw, prydnawn [yllio; chwilio allan
Eventilate, i.ven'tī.lät *vt*, nithio, gwynt-
Eventual, i.ven'tshü.al *a*, dygwyddol; canlyniadol
Ever, ev'ûr *ad*, bob amser, yn wastad. erioed, byth, yn dragywydd. For ever and ever, byth bythoedd, yn oes oesoedd
Evergreen, ev'ûr.grīn, *a*, bythddeiliog, bythwyrdd: *n*, pren neu lysieuyn bythwyrdd
Everlasting, ev.ûr.las'ting *a*, tragwyddol, bythol, didranc; oesol: *n*, byth
Everlastingness, ev.ûr.las'ting.nes *n*, byth, tragwyddolrwydd, bytholrwydd
Everlastingly, ev.ûr.las'ting.lī *ad*, yn dragywydd, byth [bythfodol
Everliving, ev.ûr.liv'ing *a*, anfarwol,
Evermore, ev.ûr.mō'r' *ad*, yn ddidawl, yn ddidranc, yn oes oesoedd
Eversion, i.vûr'shun *n*, dadymchweliad
Evert, i.vûrt' *vt*, dymchwelyd; didrefnu
Every, ev'ur.i *a*, pob. Every other day, bob ail ddydd
Everybody, ev'ur.i.bod.i *n*, pawb, pob dyn, pob un [pobpeth
Everything, ev'ur.i.thing *n*, pob peth,
Everywhere, ev'ur.i.whē'r *ad*, ym mhob lle, ym mhob man [olrhain
Evestigate, i.ves'ti.gät *vt*, chwilio allan,
Evict, i.vikt' *vt*, difeddiannu, difeddu
Eviction, i.vik'shun *n*, prawf; dyfarniad
Evidence, ev'i.dens *n*, tyst, tystiolaeth; eglurder: *vt*, tystio, profi; amlygu
Evident, ev'i.dent *a*, amlwg, goleu, eglur
Evil, i'vl (worse, worst) *a*, drwg, blin, drygionus, anfad: *n*, drwg, drygioni, niwed, afflwydd, anffawd; abred. King's evil, clefyd y brenin, manwyn. Evil-doer, drwgweithredwr, drygddyn
Evilness, i'vl.nes *n*, drygioni
Evince, i.vins' *vt*, arddangos; profi
Evincible, i.vin'si.bl *a*, arddangosadwy
Eviration, ev.i.rä'shun *n*, anwrywiad, anwriad; dysbaddiad
Eviscerate, i.vis'ur.ät *vt*, diberfeddu
Evitable, ev'i.tâ.bl *a*, gocheladwy
Evitate, ev'i.tät *vt*, gochel, cilio rhag, dianc rhag [gwysiad o
Evocation, ev.ö.kä'shun *n*, galwad allan,
Evoke, i.vök' *vt*, galw ar, ymbil, gwysio
Evolation, ev.ö.lä'shun *n*, ehediad ymaith [troellysgogiad
Evolution, ev.ö.lü'shun *n*, dadblygiad;
Evolve, i.volv' *v*, dadblygu, esgori; treiglo; rhoddi allan; ymagor
Evulgate, i.vul'gät *vt*, cyhoeddi
Evulsion, i.vul'shun *n*, tyniad allan, diwreiddiad
Ewe, ü *n*, dafad; mamog. A young ewe, hespin, dafadan. An ewe with young, mamogiad
Ewer, ü'ûr *n*, dyfrlestr, ystên
Ex-, E-, Ef- *px*, allan, o
Exacerbation, eg.zas.ûr.bä'shun *n*, gerwinder, uchder clefyd
Exact, eg.zakt' *a*, manwl, cywraint, cryno; llym; cywir: *vt*, mynu, dirgeisio, trawsfynu, gormesu
Exaction, eg.zak'shun *n*, cribddail, gorthrymdreth, gormes
Exactness, eg.zakt'nes *n*, cywirdeb, cywreinrwydd, manyldra [trymhau
Exaggerate, eg.zaj'ur.ät *vt*, mwyhau,
Exaggeration, eg.zag.u.rä'shun *n*, ychwanegiad, helaethiad, mwynhâd
Exalt, eg.zôlt' *vt*, mawrhau, mawrygu, dyrchafu, codi [dyrchafiad
Exaltation, eg.zôl.tä'shun *n*, arwyrain;
Examination, eg.zam.i.nä'shun *n*, arholiad, chwiliad, profiad, prawf; ymofyniad, ymholiad [profi, chwilio
Examine, eg.zam'in *vt*, holi, arholi,
Examiner, eg.zam'in.ûr *n*, holydd, arholwr, chwiliwr [llun, esampl
Example, eg.zam'pl *n*, enghraifft, cyn-
Exanimate, eg.zan'i.mät *a*, dienaid, difywyd, diysbryd: *vt*, dieneidio; digaloni [iad; digalondid
Exanimation, eg.zan.i.mä'shun *n*, tr
Exarch, eks'ärk *n*, rhaglaw, l
cenadwr

Exarchate, eks'âr.kät *n*, rhaglawiaeth
Exasperate, eg.zas'pur.ät *vt*, cyffroi, chwerwi, llidio, cythruddo [ddigiad
Exasperation, eg.zas.pu.rä'shun *n*, gor-
Exauctorate, eg.zôk'tô.rät *vt*, difuddio o blwyf [troednoeth
Excalceated, eks.kal'shî.ät.ed *a*, diesgid,
Excandescence, eks.kan.des'ens *n*, poethni, gwres; gwylltineb
Excarnate, eks'kâr.nät, Excarnificate, eks.kâr.nif'î.kät *vt*, dignawdio; cigyddio [cloddio
Excavate, eks'kâ.vät *vt*, cafnu, ceudylhu,
Excavation, eks.kâ.vä'shun *n*, tirdoriad, tirgloddiad [myned tu hwnt i
Exceed, ek.sîd' *vt*, rhagori, blaenori,
Exceeding, ek.sî'ding *a*, yn rhagori; rhagorol; dirfawr iawn [ben
Exceedingly, ek.sî'ding.li *ad*, tra, dros
Excel, ek.sel' *v*, blaenori, rhagori; trechu
Excellence, ek'sel.ens *n*, rhagoriaeth, ardderchogrwydd, godidogrwydd, enwogrwydd; urddas
Excellent, ek'sel.ent *a*, rhagorol; od; godidog; gwiw; ardderchog
Except, ek.sept' *pr*, eithr, oddi eithr, ond, onid, namyn, heb law, oddi gerth: *c*, oddi eithr; oni, onid, oni bai; pe na, os na, pe nad, os nad: *v*, eithro, llysu, gadael allan; gwrthddadleu
Exception, ek.sep'shun *n*, eithriad, eithrad, gwrthddadl, nam, ardroad
Exceptionable, ek.sep'shun.â.bl *a*, eithradwy, gwrthodadwy
Exceptious, ek.sep'shus *a*, hyfeiol, cecrus
Exceptive, ek.sep'tiv *a*, llysiannol, eithriol
Excern, ek.sûrn' *vt*, hidlo allan, gwasgu allan [lloffiad; detholiad
Excerption, ek.sûrp'shun *n*, pigiad,
Excess, ek.ses' *n*, gormodedd, anghymmedroldeb, rhysedd
Excessive, ek.ses'iv *a*, gormodol, rhy, dirfawr. Excessively large, tra mawr
Exchange, eks.tshänj' *n*, newidwriaeth, cyfnewitty: *vt*, cyfnewid, newid
Exchequer, eks.tshek'ûr *n*, syllîtty, y trysorlys; argedlys [adwy
Excisable, ek.sî'zâ.bl *a*, tolladwy, treth-
Excise, ek.sîz' *n*, toll, cyllid, treth: *vt*, gosod toll. Exciseman, tollydd, cyllidwr [myn; dinystriad
Excision, ek.sizh'un *n*, trychiad, cym-
Excite, ek.sît' *vt*, cynhyrfu, annog, cyffroi
Excitement, ek.sît'ment *n*, cyffroad, annogaeth, annosiad, cynhyrfiad
Exclaim, eks.kläm' *vt*, crochlefain, gwaeddi, bloeddio; wfftio
Exclamation, eks.klâ.mä'shun *n*, banllef, cri; rhyfeddeb. Note of exclamation, rhyfeddnod (!) [leisiol
Exclamatory, eks.klam'â.tur.î *a*, croch-
Exclude, eks.klüd' *vt*, cau allan, bwrw allan; gwrthod, gwahardd
Exclusion, eks.klü'zhun *n*, gwrthodiad, llysiant, cauad allan [duol, didol
Exclusive, eks.klü'siv *a*, llysiannol, neill-
Excogitate, eks.koj'î.tät *vt*, dyfeisio; cael allan [dychymmyg
Excogitation, eks.koj.î.tä'shun *n*, dyfais,
Excommunicate, eks.ku.mü'nî.kät *vt*, esgymmuno [shun *n*, esgymmundod
Excommunication, eks.ku.mü.nî.kä'-
Excoriate, eks.kō'r'î.ät *vt*, digroeni, blingo, dirisglo; pilio [iad
Excoriation, eks.kō'r.î.ä'shun *n*, digroen-
Excorticate, eks.kôr'tî.kät *vt*, dirisglo
Excrete, eks'krît *vt*, hochi, hochboeri
Excrement, eks'krî.ment *n*, ysgarth, tom
Excremental, eks.krî.men'tal *a*, ysgarthol, tomol [atwf, oddf, hwrwg
Excrescence, eks.kres'ens *n*, gorthwfiad,
Excretion, eks.krî'shun *n*, ysgarthiad, ymgarthiad [krî'tur.î *a*, arloesol
Excretive, eks.krî'tiv, Excretory, eks-
Excruciate, eks.krw'shi.ät *vt*, arteithio, dirboeni [gusodi
Exculpate, eks.kul'pät *vt*, difeio, es-
Exculpation, eks.kul.pä'shun *n*, difeiad, digyhuddiad, esgus [daith; gwibiad
Excursion, eks.kûr'shun *n*, gwibym-
Excursive, eks.kûr'siv *a*, gwibdeithiol
Excusable, eks.kü'sâ.bl *a*, esgusadwy, maddeuadwy [diheuro
Excusatory, eks.kü'zâ.tur.î *a*, esgusol,
Excuse, eks.küs' *n*, esgus, esgusawd, diheurad. Without excuse, diesgus
Excuse, eks.küz' *vt*, esgusodi; diheuro
Execrable, eks'î.krâ.bl *a*, adgas, melltigedig, ysgeler [ffieiddio
Execrate, eks'î.krät *vt*, melltithio, rhegu,
Execration, eks.î.krä'shun *a*, melltith, rhegfa, rheg; ffieiddiad
Execute, eks'î.kût *vt*, cyflawnu, cwblhau, dienyddio. To execute judgment, gwneuthur barn
Execution, eks.î.kü'shun *n*, cyflawniad, dienyddiad [dienyddwr
Executioner, eks.î.kü'shun.ûr *n*, crogwr;
Executive eks.ek'ü.tiv *a*, gweithredïadol; llywiol [weinydd
Executor, eks.ek'ü.tûr *n*, cymmyn-
Executrix, eks.ek'ü.triks *n*, cymmynweinyddes [iad
Exigesis, eks.î.jî'sis *n*, eglurhâd, esbon-

Exegetical, eks.î.jet'î.kal *a*, eglurhaol
Exemplar, eg.zem'plûr *n*, enghraifft, cynllun, deongliad [enghreifftiol
Exemplary, eg.zem'plur.î *a*, dilynwiw,
Exemplification, eg.zem.pli.fi.kä'shun *n*. arddangosiad, cynddelwad; eglurhâd
Exemplify, eg.zem'pli.fî *vt*. egluro, adysgrifenu, dangos, rhoddi esampl
Exempt, eg.zemt' *vt*, rhyddhau, dirwymo, esgusodi: *a*, rhydd, esgusodol
Exemption, eg.zem'shun *n*, trwydded, rhyddfraint, esgusodiad
Exenterate, eks.en'tur.ät *vt*, diberfeddu
Exequies, eks'i.kwîz *n*, arwyliant, arwyl
Exercent, eg.zûr'sent *a*, arferiaethol, yn ymarfer â
Exercise, eks'ûr.sîz *n*, ymarferiad, gorchwyl, gwaith, llafur, golafur; ymarial, ymysgwyd; ymdrechwaith; dognwaith: *v*, arferu, ymarfer, profi, trin [arferiad
Exercitation, eg.zûr.sî.tä'shun *n*, ym-
Exert, eg.zûrt' *vt*, ymegnïo, ymdrechu, ymorchestu. To exert an influence on, effeithio ar [egnïad, ymdrech
Exertion, eg.zûr'shun *n*, ymroddiad, ym-
Exesion, eg.zî'shun *n*, bwytâd trwodd, treiddiad [ferwad, crychias
Exestuation, eg.zes.tshü.ä'shun *n*, go-
Exfoliate, eks.fö'li.ät *vi*, deillio allan; delltenu, pilio
Exhalation, eks.hâ.lä'shun *n*. mygdarthiad; ager, tawch [darthu
Exhale, eg.zäl' *v*, anadlu allan; myg-
Exhaust, eg.zôst' *vt*, gwagllau, gwanhau; dyhyspyddu [gwanhâd
Exhaustion, eg.zôs'tshun *n*, gwaghâd,
Exhaustless, eg.zôst'les *a*, anhyspyddadwy, anhysyddu, didrai
Exhibit, eg.zib'it *vt*, dangos, darlunio, gosod allan, darddangos, arddangos
Exhibition, eg.zî.bish'un *n*, arddangosiad; heiddwobr i ysgolheigion
Exhibitioner, eg.zî.bish'un.ûr *n*, ysgolhaig gwobrwyedig [bywiogi
Exhilarate, eg.zil'ur.ät *vt*, lloni, sirioli,
Exhort, eg.zôrt' *vt*, cynghori, annog, cymhell [annogaeth, rhybudd
Exhortation, eks.hôr.tä'shun *n*, cynghor,
Exhortative, eg.zôr'tâ.tiv, Exhortatory, eg.zôr'tâ.tur.î *a*, annogaethol
Exhumation, eks.kü.mä'shun *n*, symmudiad o'r bedd, dadgladdiad
Exigence, eks'î.jens *n*, angen, gofyniad; achos [enrhaid; dirachos
Exigent, eks'î.jent *n*, dirangen; ang-
Exiguous, eg.zig'ü.us *a*, bychan, eiddil
Exile, eks'îl *n*, alltud; alltudes; alltudaeth, alltudedd, herwriaeth, deoliad: *vt*, alltudo, allwladu, deol, difröi
Exilement, eg.zîl'ment *n*, alltudaeth
Exility, eg.zil'i.tî *n*, eiddilwch, meinder
Exinanition, eg.zin.â.nish'un *n*, gwaghâd; diddymiad [bod yn fyw
Exist, eg.zist' *vi*, bod, hanfodi, byw,
Existence, eg.zis'tens *n*, bod, bodoliaeth hanfod [mewn bod
Existent, eg.zis'tent *a*, bodol, hanfodol,
Exit, eks'it *n*, mynediad allan; ymadawiad; marwolaeth. He made his exit, aeth allan [ymadawiad
Exodus, eks'ö.dus, Exody, eks'ö.di *n*,
Exogenous, eks.oj'î.nus *a*, elltyfol, estyfol; alltwf [tyflys
Exogens, eks'ö.genz *np*, estyfion, es-
Exomphalos, eg.zom'fâ.lus *n*, bogeilrwyg, toriad llengig
Exonerate, eg.zon'ur.ät *vt*, esmwythäu, difeichio; difeio [iad, dadlwythiad
Exoneration, eg.zon.u.rä'shun *n*, difeich-
Exoptable, eg.zop'tâ.bl *a*, dymunol
Exorable, eks'ö.râ.bl *a*, cymmodadwy, hyblyg, hynaws [medroldeb
Exorbitance, eg.zôr'bî.tans *n*, anghym-
Exorbitant, eg.zôr'bî.tant *a*, anwedd, gormodol. Exorbitant price, crogbrys
Exorbitate, eg.zôr'bî.tät *vi*, drawswyro, diarfforddi [eddu
Exorcise, eks'ôr.sîz *vt*, tyngedu, cyfar-
Exorcism, eks'ôr.sizm *n*, swyngyfaredd, tyngediaeth [swynwr
Exorcist, eks'ôr.sist *n*, tyngedydd,
Exordium, eg.zôr'dî.um *n*, rhagdraeth, rhagymadrodd, rhaglith [addurniad
Exornation, eks.ôr.nä'shun *n*, addurn;
Exortive, eg.zôr'tiv *a*, dwyreiniol, cyfodol
Exosseous, eg.zosh'us *a*, diesgyrn
Exotic, eg.zot'ik *a*, dyeithrol, estronol, pellenig, tramor: *n*, peth tramor
Expand, eks.pand' *v*, taenu, lledu; ymledu, ymagor; darledu; dadblygu
Expanse, eks.pans' *n*, eangder; ymlediad
Expansion, eks.pan'shun *n*, taeniad, taen, eangiad, lleciad, chwyddiant
Expansive, eks.pan'siv *a*, ymdaenol, ymledol [ymledu
Expatiate, eks.pä'shi.ät *vi*, ymhelaethu,
Expatriate, eks.pä'trî.ät *vt*, allwladu, alltudio, difröi
Expatriot, eks.pä'trî.ut *n*, anghywleidiad; alltud [edrych am
Expect, eks.pekt' *vt*, dysgwyl, aros,
Expectancy, eks.pek'tan.sî *n*, dysgwyliad; etifeddiaeth ddysgwylledig

Exarchate, eks'âr.kät *n*, rhaglawiaeth
Exasperate, eg.zas'pur.ät *vt*, cyffroi, chwerwi, llidio, cythruddo [ddigiad
Exasperation, eg.zas.pu.rä'shun *n*, gor-
Exauctorate, eg.zôk'tö.rät *vt*, difuddio o blwyf [troednoeth
Excalceated, eks.kal'shi.ät.ed *a*, diesgid,
Excandescence, eks.kan.des'ens *n*, poethni, gwres; gwylltineb
Excarnate, eks'kâr.nät, Excarnificate, eks.kâr.nif'i.kät *vt*, dignawdio; cigyddio [cloddio
Excavate, eks'kâ.vät *vt*, cafnu, ceudyllu,
Excavation, eks.kâ.vä'shun *n*, tirdoriad, tirgloddiad [myned tu hwnt i
Exceed, ek.sîd' *vt*, rhagori, blaenori,
Exceeding, ek.si'ding *a*, yn rhagori; rhagorol; dirfawr iawn [ben
Exceedingly, ek.si'ding.li *ad*, tra, dros
Excel, ek.sel' *v*, blaenori, rhagori; trechu
Excellence, ek'sel.ens *n*, rhagoriaeth, ardderchogrwydd, godidogrwydd, enwogrwydd; urddas
Excellent, ek'sel.ent *a*, rhagorol; od; godidog; gwiw; ardderchog
Except, ek.sept' *pr*, eithr, oddi eithr, ond, onid, namyn, heb law, oddi gerth: *c*, oddi eithr; oni, onid, oni bai; pe na, os na, pe nad, os nad: *v*, eithro, llysu, gadael allan; gwrthddadleu
Exception, ek.sep'shun *n*, eithriad, eithrad, gwrthddadl, nam, ardroad
Exceptionable, ek.sep'shun.â.bl *a*, eithradwy, gwrthodadwy
Exceptious, ek.sep'shus *a*, hyfeiol, ceerus
Exceptive, ek.sep'tiv *a*, llysiannol, eithriol
Excern, ek.sûrn' *vt*, hidlo allan, gwasgu allan [lloffiad; detholiad
Excerption, ek.sûrp'shun *n*, pigiad,
Excess, ek.ses' *n*, gormodedd, anghymmedroldeb, rhysedd
Excessive, ek.ses'iv *a*, gormodol, rhy, dirfawr. Excessively large, tra mawr
Exchange, eks.tshänj' *n*, newidwriaeth, cyfnewitty: *vt*, cyfnewid, newid
Exchequer, eks.tshek'ûr *n*, sylltty, y trysorlys; argedlys [adwy
Excisable, ek.si'zâ.bl *a*, tolladwy, treth-
Excise, ek.sîz' *n*, toll, cyllid, treth: *vt*, gosod toll. Exciseman, tollydd, cyllidwr [myn; dinystriad
Excision, ek.sizh'un *n*, trychiad, cym-
Excite, ek.sît' *vt*, cynhyrfu, annog, cyffroi
Excitement, ek.sît'ment *n*, cyffroad, annogaeth, annosiad, cynhyrfiad
Exclaim ı' *vt*, crochlefain, gwaed wfftio
Exclamation, eks.klâ.mä'shun *n*, banllef, cri; rhyfeddeb. Note of exclamation, rhyfeddnod (!) [leisiol
Exclamatory, eks.klam'â.tur.î *a*, croch-
Exclude, eks.klüd' *vt*, cau allan, bwrw allan; gwrthod, gwahardd
Exclusion, eks.klü'zhun *n*, gwrthodiad, llysiant, cauad allan [duol, didol
Exclusive, eks.klü'siv *a*, llysiannol, neill-
Excogitate, eks.koj'î.tät *vt*, dyfeisio; cael allan [dychymmyg
Excogitation, eks.koj.î.tä'shun *n*, dyfais,
Excommunicate, eks.ku.mü'nî.kät *vt*, esgymmuno [shun *n*, esgymmundod
Excommunication, eks.ku.mü.nî.kä'-
Excoriate, eks.kôr'î.ät *vt*, digroeni, blingo, dirisglo; pilio [iad
Excoriation, eks.kôr.î.ä'shun *n*, digroen-
Excorticate, eks.kôr'tî.kät *vt*, dirisglo
Excrete, eks'krît *vt*, hochi, hochboeri
Excrement, eks'krî.ment *n*, ysgarth, tom
Excremental, eks.krî.men'tal *a*, ysgarthol, tomol [atwf, oddf, hwrwg
Excrescence, eks.kres'ens *n*, gorthwfiad,
Excretion, eks.krî'shun *n*, ysgarthiad, ymgarthiad [krî'tur.î *a*, arloesol
Excretive, eks.krî'tiv, Excretory, eks-
Excruciate, eks.krw'shi.ät *vt*, arteithio, dirboeni [gusodi
Exculpate, eks.kul'pät *vt*, difeio, es-
Exculpation, eks.kul.pä'shun *n*, difeiad, digyhuddiad, esgus [daith; gwibiad
Excursion, eks.kûr'shun *n*, gwibym-
Excursive, eks.kûr'siv *a*, gwibdeithiol
Excusable, eks.kü'sâ.bl *a*, esgusadwy, maddeuadwy [diheurol
Excusatory, eks.kü'zâ.tur.î *a*, esgusol,
Excuse, eks.küs' *n*, esgus, esgusawd, diheurad. Without excuse, diesgus
Excuse, eks.küz' *vt*, esgusodi; diheuro
Execrable, eks'î.krâ.bl *a*, adgas, melltigedig, ysgeler [ffieiddio
Execrate, eks'î.krät *vt*, melltithio, rhegu,
Execration, eks.î.krä'shun *a*, melltith, rhegfa, rheg; ffieiddiad
Execute, eks'î.kût *vt*, cyflawnu, cwblhau, dienyddio. To execute judgment, gwneuthur barn
Execution, eks.î.kü'shun *n*, cyflawniad, dienyddiad [dienyddwr
Executioner, eks.î.kü'shun.ûr *n*, crogwr;
Executive eks.ek'ü.tiv *a*, gweithredladol; llywiol [weinydd
Executor, eks.ek'ü.tûr *n*, cymmyn-
Executrix, eks.ek'ü.triks *n*, cymmynweinyddes [iad
Exigesis, eks.î.jî'sis *n*, eglurhâd, esbon-

Exegetical, eks.ĭ.jet'ĭ.kal *a*, eglurhaol
Exemplar, eg.zem'plŭr *n*, enghraifft, cynllun, deongliad [enghreifftiol
Exemplary, eg.zem'plur.ĭ *a*, dilynwiw.
Exemplification, eg.zem.pli.fi.kä'shun *n*. arddangosiad, cynddelwad; eglurhâd
Exemplify, eg.zem'pli.fī *vt*, egluro, adysgrifenu, dangos, rhoddi esampl
Exempt, eg.zemt' *vt*, rhyddhau, dirwymo, esgusodi: *a*, rhydd, esgusodol
Exemption, eg.zem'shun *n*, trwydded, rhyddfraint, esgusodiad
Exenterate, eks.en'tur.ät *vt*, diberfeddu
Exequies, eks'ĭ.kwiz *n*, arwyliant, arwyl
Exercent, eg.zûr'sent *a*, arferiaethol, yn ymarfer ä
Exercise, eks'ûr.sīz *n*, ymarferiad, gorchwyl, gwaith, llafur, golafur; ymarial, ymysgwyd; ymdrechwaith; dogmwaith: *v*, arferu, ymarfer, profi, trin [arferiad
Exercitation, eg.zûr.sĭ.tä'shun *n*, ym-
Exert, eg.zûrt' *vt*, ymegnïo, ymdrechu, ymorchestu. To exert an influence on, effeithio ar [egnïad, ymdrech
Exertion, eg.zûr'shun *n*, ymroddiad, ym-
Exesion, eg.zĭ'shun *n*, bwytâd trwodd, treiddiad [ferwad, crychias
Exestuation, eg.zes.tshü.ä'shun *n*, go-
Exfoliate, eks.fō'li.ät *vi*, deillio allan; delltenu, pilio
Exhalation, eks.hâ.lä'shun *n*, mygdarthiad; ager, tawch [darthu
Exhale, eg.zäl' *v*, anadlu allan; myg-
Exhaust, eg.zôst' *vt*, gwagllau, gwanhau; dyhyspyddu [gwanhâd
Exhaustion, eg.zôs'tshun *n*, gwaghâd,
Exhaustless, eg.zôst'les *a*, anhyspyddadwy, anhyspydd, didrai
Exhibit, eg.zib'it *vt*, dangos, darlunio, gosod allan, darddangos, arddangos
Exhibition, eg.zi.bish'un *n*, arddangosiad; heiddwobr i ysgolheigion
Exhibitioner, eg.zĭ.bish'un.ûr *n*, ysgolhaig gwobrwyedig [bywiogi
Exhilarate, eg.zil'ur.ät *vt*, lloni, sirioli.
Exhort, eg.zôrt' *vt*, cynghori, annog, cymhell [annogaeth, rhybudd
Exhortation, eks.hôr.tä'shun *n*, cynghor,
Exhortative, eg.zôr'tâ.tiv, Exhortatory, eg.zôr'tâ.tur.ĭ *a*, annogaethol
Exhumation, eks.kü.mä'shun *n*, symmudiad o'r bedd, dadgladdiad
Exigence, eks'ĭ.jens *n*, angen, gofyniad; achos [enrhaid; dirachos
Exigent, eks'ĭ.jent *n*, dirangen; ang-
Exiguous, eg.zig'ü.us *a*, bychan, eiddil
Exile, eks'īl *n*, alltud; alltudes; alltudaeth, alltudedd, herwriaeth, deoliad: *vt*, alltudo, allwladu, deol, difröi
Exilement, eg.zīl'ment *n*, alltudaeth
Exility, eg.zil'ĭ.tĭ *n*, eiddilwch, meinder
Exinanition, eg.zin.â.nish'un *n*, gwaghâd; diddymiad [bod yn fyw
Exist, eg.zist' *vi*, bod, hanfodi, byw,
Existence, eg.zis'tens *n*, bod, bodoliaeth hanfod [mewn bod
Existent, eg.zis'tent *a*, bodol, hanfodol,
Exit, eks'it *n*, mynediad allan; ymadawiad: marwolaeth. He made his exit, aeth allan [ymadawiad
Exodus, eks'ö.dus, Exody, eks'ö.dĭ *n*,
Exogenous, eks.oj'ĭ.nus *a*, elltyfol, estyfol; alltwf [tyflys
Exogens, eks'ö.genz *np*, estyfion, es-
Exoinphalos, eg.zom'fâ.lus *n*, bogeilrwyg, toriad llengig
Exonerate, eg.zon'ur.ät *vt*, esmwythäu, difeichio; difeio [iad, dadlwythiad
Exoneration, eg.zon.u.rä'shun *n*, difeich-
Exoptable, eg.zop'tâ.bl *a*, dymunol
Exorable, eks'ö.râ.bl *a*, cymmodadwy, hyblyg, hynaws [medroldeb
Exorbitance, eg.zôr'bĭ.tans *n*, anghym-
Exorbitant, eg.zôr'bĭ.tant *a*, anwedd, gormodol. Exorbitant price, crogbrys
Exorbitate, eg.zôr'bĭ.tät *vi*, drawswyro, diarfforddi [eddu
Exorcise, eks'ôr.sīz *vt*, tyngedu, cyfar-
Exorcism, eks'ôr.sizm *n*, swyngyfaredd, tyngediaeth [swynwr
Exorcist, eks'ôr.sist *n*, tyngedydd,
Exordium, eg.zôr'dĭ.um *n*, rhagdraeth, rhagymadrodd, rhaglith [addurniad
Exornation, eks.ôr.nä'shun *n*, addurn;
Exortive, eg.zôr'tiv *a*, dwyreiniol, cyfodol
Exosseous, eg.zosh'us *a*, diesgyrn
Exotic, eg.zot'ik *a*, dyeithrol, estronol, pellenig, tramor: *n*, peth tramor
Expand, eks.pand' *v*, taenu, lledu; ymledu, ymagor; darledu; dadblygu
Expanse, eks.pans' *n*, eangder; ymlediad
Expansion, eks.pan'shun *n*, taeniad, taen, eangiad, lledïad, chwyddiant
Expansive, eks.pan'siv *a*, ymdaenol, ymledol [ymledu
Expatiate, eks.pä'shĭ.ät *vi*, ymhelaethu,
Expatriate, eks.pä'trĭ.ät *vt*, allwladu, alltudio, difröi
Expatriot, eks.pä'trĭ.ut *n*, anghywleidiad; alltud [edrych ar
Expect, eks.pekt' *vt*, dysgwyl
Expectancy, eks.pek'tan.sĭ *n*, d
iad; etifeddiaeth ddysgwy

Extraparochial, eks.trâ.pâ.rō'kī.al *a*, ammhlwyfol, allan o'r plwyf

Extravagance, eks.trav'â.gans *n*, afrad, gwastraff, gormodedd, difrodaeth, afradlonedd; afresymoldeb

Extravagant, eks.trav'â.gant *a*, gormod, gwastraffus, difrodus, didrefn, afresymol; afradlawn, treulgar, treulfawr

Extravagate, eks.trav'â.gät *vi*, ynfydsiarad, ffladru [o'i briod lestr

Extravasated, eks.trav'â.sä.ted *a*, allan

Extravenate, eks.trâ.vī'nät *a*, wedi tarddu o'r gwythïenau [allan

Extraversion, eks.trâ.vûr'shun *n*, tafliad

Extreme, eks.trīm' *n*, eithafedd, terfyn, ynod pellaf: *a*, eithaf, pellaf, diweddaf; dirfawr, rhyfawr, gor-, tra-. Extreme heaviness, trathrymder. Extreme age, gorhenaint [ddirfawr, tra, gor-

Extremely, eks.trīm'lī *ad*, dros ben, yn

Extremity, eks.trem'ī.tī *n*, pen pellaf, eithaf, cwr eithaf, cyfyngder, gwasgfa; enbydrwydd [ddyrysu; dadfaglu

Extricate, eks'trī.kät *vt*, rhyddhau; di-

Extrication, eks.trī.kä'shun *n*, diddyrysiad, dirwydiad [allanol

Extrinsic, eks.trin'sik *a*, ammhriodol,

Extrude, eks.trūd' *vt*, gwthio ymaith; bwrw allan [ymaith

Extrusion, eks.trū'shun *n*, gwthiad

Extuberance, eks.tü'bur.ans *n*, oddf, hwrwg, twddf [chwyddiad

Extumescence, eks.tü.mes'ens *n*, chwydd,

Exuberance, eg.zü'bur.ans *n*, arddigonedd; gordyfiant [gormodol

Exuberant, eg.zü'bur.ant *a*, rhylawn,

Exuberate, eg.zü'bur.ät *vi*, gorlenwi, gorlifo, rhylenwi

Exuccous, ek.suk'us.—Exsuccous

Exude, ek.süd'.—Exsude

Exulcerate, eg.zul'sur.ät *vi*, gwelïo, llynori [ïad, crawniad

Exulceration, eg.zul.su.rā'shun *n*, gwel-

Exult, eg.zult' *vi*, gorfoleddu, llawenychu, ymffrostio

Exultation, eg.zul.tā'shun *n*, gorfoledd, gorhoen, ymorfoleddiad, ymffrost

Exundation, eks.un.dā'shun *n*, gorllif, llifeiriant

Exuperance, ek.sü'pur.ans *n*, traphwys

Exustion, eg.zus'tshun *n*, llosgiad, trylosgiad

Exuviæ, eg.zü'vī.ī *np*, crwyn a fwrir

Eyas, ī'as *n*, hebog ieuanc

Eye, ī *n*, llygad; golwg, trem, gweled; blaguryn [haid o goed ieir: *vt*, llyga[illegible]rych, gwylio.

Eye-ball, canwyll y llygad. Eye-brow, ael y llygad. Eye-drop, deigryn. Eye-glass, drychwydr. Eye-lash, blew yr amrant. Eye-lid, amrant, caead llygad. Eye-service, golwgwasanaeth. Eye-shot, cipolwg, tremyn. Eye-sight, golwg. Eye-sore, peth cas i'r golwg. Eye-string, gïau'r llygad. Black-eyed, llygad-ddu, llygeittu. Blear-eyed, llygadwlyb. Blue-eyed, llygadlas. Evil-eyed, eiddigus. Goggle-eyed, llygadfawr. Moon-eyed, cibddall. One-eyed, unllygeidiog. Squint-eyed, llygadgam, llygad-draws. Wall-eyed, llygadfrith. To cast sheep's eyes, edrych ar ŵyr ar un

Eyeless, ī'les *a*, dilygad, dall

Eyelet, ī'let, Eyelet-hole, ī'let.höl *n*, olp, olpai, twll olpai

Eyeot, ī'ot *n*, ynysan, ynysig [cylchlys

Eyre, ê'r *n*, llys barnwr ymdeithiol,

Eyry, ī'r'ī *n*, nythle adar ysglyfgar

F.

Fabaceous, fâ.bā'shus *a*, o natur ffäen, ffäenaidd

Fable, fā'bl *n*, ffugchwedl, rhith hanes, dammeg, ffugeb; ffalsedd: *v*, ffuglunio, ffugio, chwedlu [waith, cydwe

Fabric, fā'brik *n*, adail, adeilad, adeil-

Fabricate, fab'rī.kät *vt*, adeilo; llunio; ffurfio, gwneuthur; llyfelu; ffugio

Fabrication, fab.rī.kā'shun *n*, adeiladiad, gwneuthuriad; anwiredd

Fabulist, fab'ü.list *n*, chwedlydd, dammegwr, chwedlenydd

Fabulous, fab'ü.lus *a*, dychymmygol, ffugiol, disail [rwydd

Fabulousness, fab'ü.lus.nes *n*, ffugiol-

Façade, fâ.säd' *n*, gwyneb adeilad

Face, fäs *n*, gwyneb, gwynebpryd; arwyneb: *v*, wynebu, gwynebu, gwrthwynebu. Bare-faced, digywilydd. Double-faced, deuwynebog, rhagrithiol. Pale-face, wyneblwyd, piglas, gweblas. Shame-faced, cywilyddus, gwylaidd. A wry face, gwep. Facing a person, gyferbyn ag un. To make faces, gwepio

Facet, fas'et *n*, arwyneb bychan

Facetious, fa.sī'shus *a*, cellweirus, arab, arabeddus, digrif [edd, digrifwch

Facetiousness, fâ.sī'shus.nes *n*, arab-

Facial, fā'shal *a*, gwynebol. Facial angle, ongl a ffurfir gan linellau o'r clust i'r genau, ac o'r genau i'r talcen

Facile, fas'il *a*, hawdd, rhwydd, hyblyg, hydyn [rwyddo
Facilitate, fă.sil'i.tät *vt*, rhwyddhau, hy-
Facility, fă.sil'i.tē *n*, hwylusdod, rhwydd-
Facinorous, fă.sin'ō.rus *a*, ysgeler, an- [ineb, rhwydded [fad, diried
Fact, fakt *n*, gweithred; ffaith. In fact, mewn gwirionedd
Faction, fak'shun *n*, plaid, terfysgblaid, ymblaid [bleidgar
Factious, fak'shus *a*, terfysgus, ym-
Factitious, fak.tish'us *a*, gwneuthuredig
Factor, fak'tûr *n*, goruchwylydd, dirprwy, rhyngfaelydd [dros arall
Factorage, fak'tur.äj *n*, marchnadaeth
Factorship, fak'tur.ship *n*, goruchwyliaeth, marchnadaeth dros arall
Factory, fak'tur.i *n*, gweithfa; trigle neu gymdeithas masnachwyr dirprwyol [gwaith
Factotum, fak.tō'tum *n*, gwas pob
Faculty, fak'ul.tī *n*, medr, galluedd, braint; cynneddf; y gymdeithas feddygol, y meddygon
Facundity, fă.kun'di.tī *n*, hyawdledd, ffraethineb [siarad
Faddle, fad'l *vi*, ofera, ffwdanu, ofer-
Fade, fād *v*, edwi, difanu, diflanu, dihoeni; gwywo. Apt to fade, diflanadwy. Never-fading, anniflanol
Fady, fā'di *a*, diflan, gwywedig, edwin
Fæces, fī'sīz *n*, ysgarthion, tom
Fag, fag *v*, baeddu, curo; ymflino, ymboeni, llesgäu. Fag-end, gobed brethyn, y pen gwaethaf
Fagot, fag'ut *n*, ffagod, ffasgell, cedysen, cidysen: *vt*, ffagodi, cydrwymo, cedysio
Fail, fāl *vi*, ffaelu, methu, diffygio, pallu; tori i fyny. Never-failing, diball
Failure, fā'lū'r *n*, ffaeliad, methiant, pall, gwalliad, diffyg, bai; toriad
Fain, fān *a*, awyddus, chwannog, ewyllysgar: *ad*, yn chwannog, tan orfod. I fain would, chwennychwn, da fyddai genyf, dymunwn
Faint, fānt *a*, egwan, methedig, llesg, llwfr; aneglur: *vi*, llesmeirio, llewygu; llesgäu [lyd
Faintish, fān'tish *a*, gwanllyd, gwanych-
Faintness, fānt'nes *n*, gwendid, llesgedd, nychdod; llyfrder, llyfrdra
Fainty, fān'tī *a*, llesmeiriol, llwfr, egwan
Fair, fē'r *n*, ffair; y rhyw fenywaidd: *a*, teg, glân, prydferth, telaid, mwynaidd; gloew, claer; cyflawn, didwyll. Fair or foul, teg neu annheg
Fairing, fē'r'ing *n*, ffeiryn, rhodd o ffair
Fairness, fē'r'nes *n*, tegwch, glendid; uniondeb, cyfiawnder
Fairy, fē'r'i *n*, ellyll, anysbryd: *a*, perthynol i'r tylwyth teg. Fairies, y tylwyth teg, bendith eu mamau
Faith, fäth *n*, ffydd, crediniaeth, cred, coel; hyder, ymddiried; ffyddlondeb. To break one's faith, tori ei air
Faithful, fäth'fwl *a*, ffyddlawn, cywir, didwyll. The faithful, y ffyddloniaid, y credinwyr
Faithfulnes, fäth'fwl.nes *n*, ffyddlondeb, cywirdeb [ffyddlawn
Faithless, fäth'les *a*, diffydd, digred; an-
Fake, fāk *n*, torch rhaff, un tro ar raff
Fakir, fä'kûr *n*, plaid o grefyddwyr penboeth yn y dwyrain [bachog
Falcated, fal'kä.ted *a*, crymanaidd;
Falcation, fal.kä'shun *n*, gwyrni, crymedd [crwmgleddyf
Falchion, fôl'tshun *n*, cryman-gledd,
Falciform, fal'sī.fôrm *a*, bachog, crwm, crymanddull
Falcon, fô'kn *n*, math o hebog, curyll
Falconer, fô'kn.ûr *n*, hebogydd
Falconet, fal'kō.net *n*, cyflegr bychan
Falconery, fô'kn.rī *n*, hebogyddiaeth
Faldstool, fôld'stwl *n*, main a ddefnyddir i goroni
Fall, fôl (fell, fallen) *vi*, cwympo, syrthio; tramgwyddo; dygwyddo: *n*, cwymp, cwympiad, codwm; disgyniad, syrthiad; dygwydd, syrth; dinystr. To fall in with, cyfarfod. To fall out, dygwydd; ymryson, cwympo maes. To fall back, cilio yn ol, encilio. Falling sickness, yr haint dygwydd
Fallacious, fa.lä'shus *a*, twyllodrus, twyllgar, ffugiol [iaeth
Fallacy, fal'ă.sī *n*, twyll, hoced, hudol-
Fallen, fôl'n *pp.*—Fall [gwendid
Fallibility, fal.i.bil'i.tī *n*, hydwylledd,
Fallible, fal'i.bl *a*, hyball, hysiom, hyfeth
Fallopian, fa.lō'pi.an *a*, Fallopiaidd
Fallow, fal'ō *n*, braenar, adwydd: *v*, braenaru: *a*, hyddliw, gwineugoch: braenarliw. Fallow-deer, danys, gafr danys, danas, hydd
False, fôls *a*, anwir, ffugiol, gau, celwyddog, twyllodrus. A false oath, geulw, anudon, llw anudon
Falsehood, fôls'hwd, Falsity, fôl'sī.tī *n*, ffalsedd, geudeb, anwiredd, celwydd
Falsifier, fôl'sī.fī.ûr *n*, ffugiwr, geueiriwr, celwyddwr [gwrth
Falsify, fôl'sī.fī *v*, ffugio; [illegible]
Falter, fôl'tûr *vi*, petruso; blo[illegible]

Faltering, fôl'tur.ing *n*, bloesgni
Fame, fäm *n*, bri, clod, enwogrwydd, enw; gair, son, chwedl, newydd
Famed, fämd *a*, enwog, clodfawr, hyglod
Fameless, fäm'les *a*, anenwog, anhynod
Familiar, fâ.mil'yûr *a*, cyfeillgar, cyfeillaidd; adnabyddus; teuluaidd: *n*, cyfaill, cydnabod. Familiar spirit, ysbryd dewiniaeth
Familiarity, fâ.mil.î.ar'î.tî *n*, cydnabyddiaeth; cyfeillach; cynnefindra
Familiarize, fâ.mil'yur.îz *vt*, cynnefino; ymgynnefino [edlaeth
Family, fam'î.lî *n*, teulu, to; ach, cen-
Famine, fam'in *n*, newyn, diffyg ymborth
Famish, fam'ish *v*, newynu; marw o newyn [hyglod, nodedig
Famous, fä'mus *a*, clodfawr, enwog.
Fan, fan *n*, gwyntyll, nithlen: *vt*, gwyntyllio, puro, nithio
Fanatic, fâ.nat'ik *n*, penboethiad; crefyddwr penboeth [gwallgofus
Fanatical, fâ.nat'î.kal *a*, penboeth,
Fanaticism, fâ.nat'î.sizm *n*, penboethni, gwallbwyll [iedig
Fancied, fan'sid *a*, dychymmygol, ffug-
Fanciful, fan'sî.fwl *a*, dychymmygus, coelgar, ffoldybus [pwyaeth
Fancifulness, fan'sî.fwl.nes *n*, mym-
Fancy, fan'sî *n*, dychymmyg, darfelydd; oferdyb, mympwy, llettyb; hoffedd, serch: *v*, dychymmygu, tybio; serchu
Fandango, fan.dang'gö *n*, math o daplas
Fane, fän *n*, teml, addoldy, eglwys, llan
Fanfaron, fan'fâ.run *n*, bygylwr, gwagymffrostiwr [bocsach, ffrost
Fonfaronade, fan.fâ.rö.näd' *n*, rhodres,
Fang, fang *n*, ysgythr; crafanc, ewin
Fanged, fangd *a*, ysgythrog
Fangled, fang'gld *a*, coegffurfiedig, ffugiedig [grafanc
Fangless, fang'les *a*, diysgythr, di-
Fannel, fan'el, Fanon, fan'un *n*, ysgwyddrwyll offeiriad
Fantastic, fan.tas'tik, Fantastical, fantas'tî.kal *a*, ffoldybus, coegfalch, penchwiban; mympwyol, anwadal
Fantasticalness, fan.tas'tî.kal.nes *n*, anwadalwch, penchwibandod
Fantasy, fan'tâ.sî *n*, mympwy, oferdyb
Far, fâr (farther, further; farthest, furthest) *a*, pell, pellenig, anghysbell; hirbell: *ad*, ym mhell, pell. By far, o lawer. He is not far off, nid yw efe ym mhell. As far, cybelled. Thus far, hyd yma. Far better, llawer gwell, gwell o lawer
Farce, fârs *n*, coegchwareu; esgusbethliw o beth [digrifol
Farcical, fâr'sî.kal *a*, coegchwareuol;
Farcy, fâr'sî *n*, y clefri mawr, gwahanglwyf y meirch. Water farcy, y clefri dyfrllyd
Fardel, fâr'del *n*, sypyn [erw
Fardingdeal, fâr'ding.dil *n*, chwarter
Fare, fê'r *n*, lluniaeth, bwyd; ymborth; cludlog: *vi*, bod, byw; ymborthi
Farewell, fê'r.wel' *i*, bydd wych, yn iach: *n*, cyfarchiad ymadawol, caniad yn iach. To bid farwell, canu yn iach
Farinaceous, far.î.nä'shus *a*, blodwy, blodiog, blawdog, blawdaidd
Farm, fârm *n*, tyddyn, syddyn, fferm: *vt*, amaethu; llafurio'r tir [ffermwr
Farmer, fâr'mûr *n*, amaethydd, hwsmon.
Farmost, fâr'möst *n*, eithaf, pellaf
Farness, fâr'nes *n*, pellder, pelledd
Farraginous, fa.raj'î.nus *a*, cymmysg
Farrago, fa.rä'gö *n*, cymmysgedd
Farrier, far'î.ûr *n*, meddyg meirch, meddyg anifeiliad; pedolwr [iadaeth
Farriery, far'î.ur.î *n*, meirch feddyg-
Farrow, far'ö *v*, bwrw perchyll, dyfod â perchyll: *n*, torllwyth. A sow in farrow, hwch dorog. A farrow cow, myswynog
Farther, fâr'THûr *a*, pellach: *ad*, ym mhellach; eto, hefyd: *cd.*—Far
Farthest, fâr'THest *a*, pellaf, eithaf, eithafig: *sd.*—Far
Farthing, fâr'THing *n*, ffyrlling, ffyrling. A penny three farthings, dwy ond ffyrlling. Sixpence farthing, chwech a ffyrlling [peisgylch
Farthingale, fâr'THing.gäl *n*, cylchbais,
Fasces, fas'îz *n*, ysgub o wiail a ddygid o flaen hen lywiawdwyr Rhufain
Fascia, fash'â *n*, addurn dalaith
Fasciated, fash'î.ä.ted *a*, rhwymedig â gwiail [rhwymiad
Fasciation, fash.î.ä'shun *n*, cyfrwymiad,
Fascicular, fa.sik'ü.lûr *a*, rhwymynol
Fascinate, fas'î.nät *vt*, rheibio, hudo, swyno [dyniad, llithiad
Fascination, fas.î.nä'shun *n*, llygad-
Fascine, fä.sîn' *n*, ffagoden, cidysen
Fasinous, fas'î.nus *a*, rheibiol, swynol
Fashion, fash'un *n*, dull, gwedd, dullwedd, ffurf, ffunud, llun; ffordd, modd; arfer, defod: *vt*, ffurfio, llunio, agweddu. In this fashion, fel hyn. To fashion alike, cydlunio
Fashionable, fash'un.â.bl *a*, dullwiw; dillynaidd; moddgar, harddfoes

Fast, fast *n*, ymprydd, dirwest, cythlwng: *vi*, ymprydio, dirwestu, ymattal: *a*, tyn, sicr, diysgog, diogel, safadwy; bnan, cyflym, clau, ffest, chwai: *ad*, yn dyn; yn fuan. Fast-asleep, mewn trymgwsg. Fast-day, dydd ymprydd. To play fast and loose, chwareu'r ffon ddwybig [gafaelu, rhwymo

Fasten, fas'n *v*, sicrhau; cadarnhau;

Fastidious, fas.tid'yus *a*, cymhenfalch, ffroenuchel [hausder

Fastidiousness, fas.tid'yus.nes *n*, tra-

Fastigium, fas.tij'i.um *n*, talog, talfa

Fastness, fast'nes *n*, sadrwydd; diogelfa; sicrhâd [uchel, balch

Fastuous, fas'tshü.us *a*, trahäus, ffroen-

Fat, fat *n*, brasder; mehin; gwer; blonegg: *a*, bras, tew; ffrwythlawn; gwerog, blonegog. To grow fat, tewhau, brasäu. To make fat, pesgu, brasäu. Fat-witted, penbylaidd, synwyrbwl

Fatal, fä'tal *a*, tyngedfenol; angeuol, marwol [iaeth

Fatalism, fä'tal.izm *n*, tyngedfenydd-

Fatalist, fä'tal.ist *n*, tyngedfenydd

Fatality, fä.tal'i.ti *n*, angeuolrwydd; tyngedfen [anochel

Fatally, fä'tal.i *ad*, yn angeuol; yn

Fate, fät *n*, tynged; anffawd, affwydd, dinystr, dyrraith; dedfryd

Fated, fä'ted *a*, arfaethedig, rhaglunieddig. Ill-fated, anffodiog

Father, fä'THûr *n*, tad: *vt*, tadu, tadogi, mabwysiadu [tadogaeth

Fatherhood, fä'THûr.hŵd *n*, tadaeth,

Fatherless, fä'THûr.les *a*, didad, amddifad [tad, yn dadol

Fatherly, fä'THûr.li *a*, tadol: *ad*, fel

Fathom, faTH'um *n*, gwrhyd, chwech troedfedd: *vt*, gwrhydio; plymio; amgyffred [annirnadwy

Fathomless, faTH'um.les *a*, diwaelod;

Fatidical, fä.tid'i.kal *a*, tyngedfynegol, prophwydol [euol

Fatiferous, fä.tif'ur.us *a*, marwol, ang-

Fatigue, fä.tig' *n*, lludded, blinder: *vt*, peri lludded, blino, lluddedu

Fatling, fat'ling *n*, anifail pasgedig

Fatness, fat'nes *n*, tewder, brasder; ffrwythlondeb [tewychu

Fatten, fat'n *v*, tewhau, pesgu, brasäu.

Fatuity, fä.tü'i.ti *n*, ffolineb, hurtrwydd

Fatuous, fat'shü.us *a*, delffaidd, ynfyd

Faucet, fô'set *n*, dwsel

Fault, fôlt *n*, bai; trosedd; amryfusedd, cwl; anaf. To commit a fault, troseddu. To find fault, beio, bwrw bai

Faultiness, fôl'ti.nes *n*, beiusrwydd; drygedd [nam, perffaith

Faultless, fôlt'les *a*, difai, diddrwg; di-

Faulty, fôl'ti *a*, beius, ar fai, o le, cylus, anaddas, gwallog, amryfus

Faun, fôn *n*, duw gwledig, gwyddan

Fauna, fô'nâ *np*, anifeiliaid ardal

Favillous, fâ.vil'us *a*, lludŵaidd

Favour, fä'vûr *n*, hoffedd, serch, cymmeriad, ewyllys da, hawddgarwch, cymmwynas, ffafr; ysnoden rodd: *vt*, hoffi, cymmwynasu, ffafrio; derbyn wyneb. Ill-favoured, hagr, anferth. Well-favoured, prydweddol

Favourable, fä'vur.â.bl *a*, hynaws; ffafriol, cymmwynasol

Favourableness, fä'vur.â.bl.nes *n*, tirion-deb, rhadlondeb [cefnogwr

Favourer, fä'vur.ûr *n*, hoffwr, noddwr,

Favourite, fä'vur.it *a*, cu, hoff: *n*, hoff-ddyn, anwylyd

Fawn, fôn *n*, elain, rhydain, carw ieuanc: *vi*, llydnu; truthio, gwenieitho

Fay, fä *n*, ellyll, anysbryd: *v*, cyssylltu

Feaberry, fi'ber.i *n*, eirynen Mair, grwys-wydden [aeth

Fealty, fi'al.ti *n*, ffyddlondeb; gwiriog-

Fear, fi'r *n*, ofn, arswyd, braw, dychryn; arynaig: *v*, ofni, dychrynu, arswydo. To put in fear, brawychu, peri ofn ar. Without fear, diofn, hy, dewr

Fearful, fi'r'fŵl *a*, ofnus, brawychus; ofnadwy, dychrynllyd, arswydus

Fearfulness, fi'r'fŵl.nes *n*, ofnusrwydd; llyfrdra; echryslonrwydd

Fearless, fi'r'les *a*, diofn, dibryder, di-arswyd, difraw, dewr, calonog

Fearlessness, fi'r'les.nes *n*, eonder, di-ofnusrwydd, dewrder [hawsedd

Feasibility, fi.zi.bil'i.ti *n*, hywneledd,

Feasible, fi'zi.bl *a*, hawdd ei wneyd; dichonadwy, posibl

Feast, fist *n*, gwledd; cyfeddach; gwyl: *v*, gwledda; gloddesta, wttresu. Wedding-feast, neithior. Feast-rite, defod gwledd. A solemn feast, uchelwyl, arwyl, prif wyl, cylchwyl

Feaster, fis'tûr *n*, gwleddwr; wttreswr, bolerwr [gwledda

Feasting, fis'ting *n*, cyfeddach: *v*, yn

Feat, fit *n*, camp, gorchest, rhagorgamp

Feather, feTH'ûr *n*, pliyn, plufyn, pluen, plufen (*p* plu, pluf): *vt*, pluo; dibluo; addurno â phluf. Feathered fowls, ehediaid, adar asgellog. Feather-bed, gwely plu. Feather-dresser, plufwr, plüwr

Featherless, fe'rH'ûr.les *a*, diblu
Featly, fît'lî *a*, deheuig, hyfedr, tlws
Featness, fît'nes *n*, destledd, deheuder
Feature, fi'tshur *n*, gwynebpryd, gweddnod, gweddnodiad, golygwedd
Feaze, fîz *vt*, dattroi, dadblethu
Febrific, fî.brif'ik *a*, crydhar
Febrifuge, feb'rî.füj *n*, meddygiaeth wrthgrydol: *a*, gwrthgrydol, tarfgrydol [crydol
Febrile, feb'ril *a*, crydbar, twymynol.
February, feb'rŵ.ur.î *n*, Chwefror. Mis Bach, ail fis [aeth
Februation, feb.rŵ.ä'shun *n*, huredig-
Feculence, fek'ü.lens *n*, gwaddodlydrwydd; gwaddod, gwaelodion
Feculent, fek'ü.lent *a*, gwaddodlyd
Fecund, fek'und *a*, ffrwythlawn, toreithiog, ffaeth, cynnyrchiol
Fecundate, fek'un.dät *vt*, ffrwythloni
Fecundity, fî.kun'dî.tî *n*, ffrwythlondeb;
Fed, fed *pt* & *pp*.—Feed [toraeth
Fedary, fed'ur.î, Federary, fed'ur.ur.î *n*, cyfranogwr [modol
Federal, fed'ur.al *a*, cyfammodol, am-
Fee, fî *n*, gwobr, tâl, cyflog: *vt*, cyflogi; gwobrwyo; llwgr wobrwyo. Fee farm, tir cydnabod. Fee simple, hawl rydd. Fee-tail, hawl ammodol
Feeble, fî'bl *a*, gwan, egwan, eiddil, llesg. To make feeble, to wax feeble, to grow feeble, gwanhau, llesgäu
Feebleness, fî'bl.nes *n*, gwendid, eiddilwch, llesgedd, egwander
Feed, fîd (fed) *v*, porthi, bwydo; tewhau, pesgu; ysbori: *n*, ebran, ceirchddogn; porthiant [bwytäwr
Feeder, fî'dûr *n*, porthydd; maethydd;
Feel, fil (felt) *v*, teimlo, clywed; profi; ymdeimlo [iad
Feeling, fîl'ing *n*, teimlad; profiad; syn-
Feet, fît *np*, traed.—Foot
Feign, fän *v*, dychymmygu; ffuantu, ymrithio [rhithiol
Feigned, fänd *a*, gau, ffugiol, ffuantus,
Feint, fänt *n*, rhith, llledrith, lliw: *a*, gau, gwag, ffugiol, ffals
Felicitate, fî.lis'î.tät *vt*, llwyddiannu, dedwyddo; dymuno llwyddiant, llongyfarch [ddymuniant
Felicitation, fî.lis.î.tä'shun *n*, llwydd-
Felicity, fî.lis'î.tî *n*, dedwyddwch, dedwyddyd, gwynfyd, llwydd
Feline, fî'lîn *a*, cathaidd, fel cath
Fell, fel *a*, creulawn, gwaedlyd, ffyrnig; ling-groen: *vt*, tori i lawr, ; cymmynu: *pt*.—Fall
Feller, fel'ûr *n*, cymmynwr, tafiwr coed
Fellmonger, fel'mung.gûr *n*, crwynwr, crwynfaelwr, crwynwerthwr
Fello, fel'ö *n*, cameg, cylch olwyn
Fellow, fel'ö *n*, cyfaill, cydymaith, cymhar, cydradd, cydwr, brodor; cyd-: *vt*, cymharu, cyfieuo; cyffelybu. Fellow-creature, cydgreadur. Fellow-feeling, cyd-deimlad. Fellow-soldier, cydfilwr. A wicked fellow, dyhiryn. A little fellow, dynyn, crwtyn
Fellowship, fel'ö.ship *n*, cymdeithas, cydgyfeillach, cyfranogaeth
Fellwort, fel'wûrt *n*, chwerwlys
Felly, fel'î *ad*, yn ffyrnig, yn greulawn: *n*, cylch olwyn, cameg, camog
Felo de se, fî.lö.dî.sî' *n*, hunanleiddiad
Felon, fel'un *n*, lleidr, cyflafanwr, drwg weithredwr, drygweithredwr; bystwn, gwrllys: *a*, ffyrnig [radol; ysgeler
Felonious, fî.lö'nî.us *a*, cyflafanol, lled-
Felony, fel'un.î *n* cyflafan, lledrad
Felt, felt *n*, brethyn llawban, brethyn hetiau: *vt*, llawbanu: *pp*.—Feel
Feltre, fel'tûr *n*, dwyfroneg
Felucca, fî.luk'ä *n*, bad â chwech rhwyf
Female, fî'mäl *a*, benywaidd, benywol: *n*, benyw, dynes, merch, bun, gwraig
Femecovert, fîm.kö.vûrt' *n*, gwraig briod
Femesole, fîm.söl' *n*, benyw weddw
Feminality, fem.î.nal'î.tî *n*, benyweidd-
Feminine, fem'î.nîn *a*, benywaidd [rwydd
Femorol, fem'ö.ral *a*, morddwydol
Fen, fen *n*, corsdir, cors, gwaen wleb; morfa. Fen-berries, ceirios y waen. Fen-cricket, rhinc y tes. Fen-duck, corshwyad
Fence, fens *v*, cau, caeru, amgau, amgaeru, argau; amddiffyn; chwareu diffyn â'r cleddyf: *n*, gwrych, clawdd, cae, pawlgae; diogelfa. A fenced city, dinas gadarn, dinas gaerog
Fencible, fen'sî.bl *a*, amddiffynadwy, diffynadwy: *n*, amddiffynwr
Fencing, fen'sing *n*, cleddyfyddiaeth
Fend, fend *v*, cadw draw; dadleu; gwrthresymu [wydgylch
Fender, fen'dûr *n*, gwalc aelwyd, ael-
Fenestral, fî.nes'tral *a*, ffenestrol [erllog
Fenneration, fen.u.rii'shun *n*, ocr, ocraeth,
Fenugreek, fen'ü.grik *n*, y grogwyran
Fennel, fen'el *n*, ffenigl
Fenny, fen'î *a*, corsog, corslyd [dan arall
Feodal, fü'dal *a*, gwriogaethol; addalier
Feodary, fü'dur.î *n*, deiliad dan wriog-
Feoff, fef *vt*, rhoi llwyr feddiant [aeth
Feoffee, fe.fî' *n*, meddiannydd cyflawn

Feoffer, fef'ûr *n*, rhoddwr mewn meddiant
Feoffment, fef'ment *n*, llawn meddiant
Feracious, fi.rā'shus *a*, ffrwythlawn, cnydiol, cnydfawr, toreithiog
Feracity, fi.ras'i.tî *n*, ffrwythlonedd
Feral, fî'r'al *a*, alaethus, galarus; marwol
Feriation, fi'r.i.ā'shun *n*, cadwad gwyl
Ferine, fî'r'în *a*, gwylltfilaidd, anwar, ffyrnig [nigrwydd
Ferineness, fî.rî'nes, **Ferity**, fer'i.tî *n*, ffyr-
Ferment, fûr'ment *n*, eples, berem, ymwaith; cynhwrf
Ferment, fûr.ment' *v*, gweithio; eplesu, lefeinio, burymu; bragodi; cynhyrfu
Fermentation, fûr.men.tā'shun *n*, ymweithiad, ymferwad, ymgynhyrfiad; ymlefeiniad [lefeiniol
Fermentative, fûr.men'tâ.tiv *a*, eplesol,
Fern, fûrn *n*, rhedynen (*p* rhedyn)
Ferny, fûr'ni *a*, rhedynog, rhedynaidd
Ferocious, fi.rō'shus *a*, ffyrnig, gorwyllt, creulawn [creulonedd
Ferocity, fî.ros'i.tî *n*, mileinrwydd,
Ferreous, fer'i.us *a*, haiarnaidd, o haiarn
Ferret, fer'et *n*, ieugen, ffured: *vt*, olrhain, hela, ffuredu; chwilio allan
Ferriage, fer'i.äj *n*, porthlog, porthdal
Ferruginous, fe.rw'jî.nus *a*, haiarnaidd
Ferrule, fer'il *n*, amdorch, amgarn: *vt*, amgarnu, amdorchi
Ferry, fer.i *n*, porth, porthfa, ceubalfa: *v*, croesi'r borth, trosglwyddo. Ferry-boat, ceubal, ysgraff, trosglwyddfad. Ferry-man, porthwas, ysgraffwr
Fertile, fûr'til *a*, ffrwythlawn, cnydfawr, ffaeth, toreithiog, cynnyrchiol
Fertility, fûr.til'i.tî *n*, ffrwythlondeb
Fertilize, fûr'ti.lîz *vt*, ffrwythloni
Ferula, fer'w.lâ *n*, crafell i guro llaw
Fervency, fûr'ven.sî, **Ferventness**, fûr'vent.nes *n*, gwresogrwydd, awyddfryd, taerni, taerineb [tanbaid; taer
Fervent, fûr'vent *a*, brwd, gwresog,
Fervescent, fûr.ves'ent *a*, poethol, twymnol [gwresog
Fervid, fûr'vid *a*, brwdfrydus, poeth;
Fervour, fûr'vûr *n*, gwresogrwydd; taerineb, brwdfrydedd
Fescue, fes'kū *n*, cyfeirbin, dangosbin
Fessitude, fes'i.tüd *n*, lludded, blinder
Festal, fes'tal *a*, gwleddol, llon, gorhoenus [braenu
Fester, fes'tûr *vi*, crawnu, gori, madru,
Festinate, fes'ti.nāt *a*, buan, ffrystiog, brysgar [iad, ffrwst, ffrystiad
Festination, fes.ti.nā'shun *n*, brys, brys-
Festival, fes'tî.val *n*, gwyl, gwledd; dydd gwyl: *a*, gwleddol. High festival, uchel wyl. Principal festival, prif wyl, gwyl arbenig [hoenus
Festive, fes'tiv *a*, gwleddol, gwestfaol,
Festivity, fes.tiv'i.tî *n*, llawenydd, difyrwch; gwledd [flodau
Festoon, fes.tûn' *n*, addurnbleth o
Festucous, fes'tü.kus *a*, o wellt, gwelltog
Fetal, fî'tal *a*, milrithol
Fetch, fetsh *vt*, cyrchu, ceisio, hol; dwyn, cywain, cludo; cyrhaeddyd; dwyn pris: *n*, ystryw; dichelldro; ystranc. Far-fetched, annaturiol, maes o le [brwnt
Fetid, fet'id *a*, drewllyd; adgas, ffiaidd,
Fetidness, fet'id.nes *n*, drewi, drewsawr, drewdod, drygsawr [lawn
Fetiferous, fi.tif'ur.us *a*, hilig, ffrwyth-
Fetish, fî'tish *n*, eilun Indiaidd
Fetlock, fet'lok *n*, egwyd, swrn, mwydle, cudyn; deilw, meilwn
Fetor, fî'tôr *n*, drygsawr, gwynt cas
Fetter, fet'ûr *n*, llyffethar, hual, gefyn, burwy: *vt*, llyffetheirio, hualu, troedogi
Fettle, fet'l *vi*, simera, ofera; gwag daclu [ydd, gwaed cyn delwad
Fetus, fî'tus *n*, milrith, anelwig ddefn-
Feud, füd *n*, dygasedd, cynhen, ymryson
Feudal, fü'dal *a*, gwriogaethol
Feudatory, fü'dâ.tur.î *a*, deiliaid dan wriogaeth
Fever, fî'vûr *n*, cryd, twymyn, lluchedeu, poethgryd; teithion. Intermittent fever, cryd dysbeidiol. A continual fever, cryd diddysbaid. Inflammatory fever, y cryd poeth. Nervous fever, twymyn nychlyd. Putrid or Typhus fever, twymyn fraenol. Scarlet fever, eiriosglwyf, twymyn goch. Yellow fever, twymyn felen [amranwen
Feverfew, fî'vûr.fü *n*, llysiau'r fam,
Feverish, fî'vur.ish *a*, crydol, poeth
Few, fü *a*, ychydig, bychydig; anaml. In few words, mewn byr eiriau. There are but a few of them, nid oes nemawr o honynt [bychandra
Fewness, fü'nes *n*, anamledd, anamlder,
Fiat, fî'at *n*, y gair Bydded; gorchymmyn, deddf; gosodiad
Fib, fib *n*, ffug, geudeb, anwiredd, celwydd: *vi*, dywedyd celwydd, celwyddu, celwyddo, ffugio
Fibre, fî'bûr *n*, mân edefyn (*p* edafedd, mân wraidd)
Fibrous, fî'brus *a*, manwreiddiog

Fitness, fit'nes *n*, addasrwydd, cymhwys-
Fitting, fit'ing *a*, cyfaddas, addas [der
Fitz, fits *n*, mab, ab, ap
Five, fîv *a* & *n*, pump, pum, 5, v.
Fivefold, fîv'fôld *a*, pumdyblyg, pumplyg
Fives, fîvz *np*, chwareu pel humog; afiechyd ar feirch
Fix, fiks *v*, sicrhau, sefydlu, gosod; caledu; ymsefydlu; ymgaledu [wadal
Fixed, fikst *a*, sefydledig, sicr, dian-
Fixedness, fik'sed.nes *n*, diysgogrwydd
Fixidity, fik.sid'î.tî, Fixity, fik'sî.tî *n*, tynosodiad
Fixture, fiks'tshûr *n*, dodrefn anghyffro
Fizgig, fiz'gig *n*, tryfer morwyr
Fizz, fiz, Fizzle, fiz'l *vi*, sîo
Flabbiness, flab'î.nes *n*, lliprynrwydd, meddalwch [llibin, llac
Flabby, flab'î *a*, llipa, meddal, masw,
Flaccid, flak'sid *a*, nychlyd, llibin, llipa; gwyw [twythder
Flaccidity, flak.sid'î.tî *n*, lliprynddod; ys-
Flag, flag, *n*, lluman, baniar, penwn; llechfaen, fflag; hesgen: *vt*, llechu; llipäu, llesgäu, diffygio. Flag-ship, llumanlong. Flag-staff, llumanbren
Flagellant, flaj'e.lant *n*, dilynwr y meudwy Rainer, yr hwn a ddaliai fod fflangelliad mor rhinweddol a bedydd neu'r cymmun; fflangellwr, ffrewyllydd [yllio, ffonodio
Flagellate, flaj'el.ät *vt*, fflangellu, ffrew-
Flagellation, flaj.e.lä'shun *n*, fflangelliad
Flageolet, flaj'ö.let *n*, pibell, chwibanogl
Flagginess, flag'î.nes *n*, lliprynrwydd, llacrwydd [diflas
Flaggy, flag'î *a*, llipa, llibin, ymollyngol;
Flagitious, flâ.jish'us *a*, anfad, drwg, ysgeler [wch, anfadrwydd
Flagitiousness, flâ.jish'us.nes *n*, dyhir-
Flagon, flag'un *n*, cwpan grothog, costrel
Flagrancy, flä'gran.sî *n*, fflamiad; hynodrwydd; ysgelerder, gwarthusrwydd
Flagrant, flä'grant *a*, gwresog, brwd, llachar, fflamiol; hynod; cyhoedd; gwarthus, ysgeler, cywilyddus
Flail, fläl *n*, ffust. Flail-handle, troed ffust, Flail-yard, gwial ffust
Flake, fläk *n*, tafell, fflochen, clwyden; gwanaf: *vi*, fflochenu
Flaky, flä'kî *a*, clwydenog, fflochenog
Flam, flam *n*, chwedl, celwydd, siom: *vt*, siomi, twyllo; chwedla [canwyll byg
Flambeau, flam'bô *n*, carthganwyll,
Flame, fläm *n*, fflam, flagl, gwenfflam: [illegible] 'aglu; ennyn [gynt
[illegible] *n*, offeiria[illegible] [illegible]anaidd
Flamingo, flâ.ming'gô *n*, aderyn â gwddf a choesau hirion [ffagliad
Flammation, fla.mä'shun *n*, fflamiad,
Flammeous, flam'yus *a*, fflamaidd
Flammiferous, fla.mif'ur.us *a*, fflamddwyn [boer
Flammivomous, fla.miv'ö.mus *a*, fflam-
Flamy, flä'mî *a*, fflamllyd, fflamiog
Flank, flangk *n*, tenewyn; adeinlu, ystlyslu: *v*, ymylu. Flank-work, asgellwaith
Flannel, flan'el *n*, gwlanen
Flap, flap *n*, palfod; llipddarn, gwerchyr; cantel: *v*, palfodio: lliprynu. The flaps, afiechyd ar weflau meirch
Flapdragon, flap'drag.un *n*, math o chwareu
Flare, flê'r *v*, difa; gwanoleuo; serenu
Flash, flash *n*, llucheden, mellten, fflach; fflamiad, melltenïad; gwagfostiad: *v*, melltenu, lluchedenu, fflachio [diflas
Flashy, flash'î *a*, disylwedd, bostgar;
Flask, flask *n*, costrel, fflasg; pylorflwch
Flasket, flas'ket *n*, cawell, basged
Flat, flat *a*, gwynebwastad, gwastad, llyfn, lleddf; diflas: *n*, beisle, traethell. To lay flat, rhoi yn ei orwedd. To lie flat, gorwedd yn ei hyd
Flatfish, flat'fish *n*, lledan
Flatness, flat'nes *n*, gwastadrwydd; diflasrwydd [eiddio, pylu
Flatten, flat'n *v*, gwastatäu; marw-
Flatter, flat'ûr *vt*, gwenieithio, truthio
Flatterer, flat'ur.ûr *n*, gwenieithwr, truthiwr, truthfolwr [glafriad
Flattery, flat'ur.î *n*, gweniaith, truth,
Flattish, flat'ish *a*, lledwastad; lleddiflas. diflasaidd
Flatulence, flat'ü.lens, Flatulency, flat'ü.len.sî *n*, gwyntchwydd, gwynt yn y cylla, bolwynt, gwyntogrwydd
Flatulent, flat'ü.lent *a*, gwyntchwyddol, gwyntog, bolwyntog [ei wyneb
Flatwise, flat'wîz *ad*, ar ei wastad, ar
Flaunt, flânt *vi*, ymrodresu, coegymdrwsio: *n*, balchdro; ymlediad
Flavorous, flä'vur.us *a*, blasus, sawrus, aroglber [arogl
Flavour, flä'vûr *n*, archwaeth, blas, sawr,
Flavous, flä'vus *a*, melyn
Flaw, flô *n*, agen, gagen, fflaw, hollt, rhwng, breg, bradwy; bai, diffyg, gwall, meth: *vt*, fflawio, agenu, hollti, rhwygo
Flawy, flô'î *a*, agenog, fflawiog; gwallus
Flax, flaks *n*, llin. Flax-comb, heislan. Flax-dresser, llinwr. Flax-raiser, codwr llin

Flaxen, flak'sn *a*, o lin, llinaidd. Flaxen hair, gwallt goleu, gwallt melynwyn
Flay, flā *vt*, pilio, digroeni, blingo
Flea, flī *n*, chwanen (*p* chwain): *v*, chweina. Flea-bite, brath chwanen; mymryn. Flea-bitten, wedi ei frathu gan y chwain; manog; gorwael
Fleabane, flī'bān *n*, ammhrydlwyd
Fleak, flik *n*, cudyn, edefyn
Fleam, flīm *n*, fflaim
Fleawort, flī'wûrt *n*, llysiau'r lludw
Fleck, flek, Flecker, flek'ûr *vt*, manu, britho
Fled, fled *pt & pp*.—Flee [plu
Fledge, flej *vt*, pluenu, magu plu, rhoi
Fledged, flejd *a*, pluenog, pluog, llawn
Fledgeling, flej'ling *n*, cyw pluog [pluf
Flee, flī (*pt & pp* fled) *vi*, ffoi, cilio, dianc [cneifio; ysbeilio
Fleece, flīs *n*, cnu, cnuf, cnaif: *vt*,
Fleecy, flī'sī *a*, cnuog, gwlanog
Fleer, flī'r *n*, gwawd: *v*, gwatwor, gwawdio
Fleer, flī'ûr *n*, ffoadur [gar
Fleering, flī'r'ing *a*, gwatwarus, gwawd-
Fleet, flīt *n*, llynges, llyngfyntai; crigyll: *a*, cyflym, buan, buandroed: *vi*. diflanu, cyflymu
Fleeting, flī'ting *a*, diflanedig, yn myned heibio, prysurol. Fleeting-dish, ysgal hufen, ffiol deneu
Fleetness, flīt'nes *n*, buander, cyflymder
Flesh, flesh *n*, cig, cigfwyd, cnawd; cyhyr: *vt*, annog; caledu; gorlenwi. Flesh-brush, croen-ysgrafell, croen-wrychell. Flesh-colour, cigliw; gwyn-goch. Flesh-fly, cyhyryn. Flesh-fork, cigwain. Flesh-hook, cigfach. Proud flesh, cig marw
Fleshiness, flesh'ī.nes *n*, cigogrwydd, ciglydrwydd, cnodigrwydd
Fleshless, flesh'les *a*, dignawd; teneu
Fleshliness, flesh'lī.nes *n*, cnawdolrwydd
Fleshly, flesh'lī *a*, cnawdol; cnawdwyllt
Fleshmonger, flesh'mung.gûr *n*, cigydd, cigwerthwr; llatai
Fleshy, flesh'ī *a*, cigog, cnawdog, tew
Fletch, fletsh *vt*, pluo fel saeth
Fletcher, flet'shûr *n*, saer saethau; paledrydd [dagrau
Fletiferous, flī.tif'ur.us *a*, yn achosi
Flew, flū *n*, gweflau bytheuad: *pt*.—Fly
Flewed, flūd *a*, gweflog, llaesweft
Flexibility, flek.sī.bil'ī.tī *n*, hyblygrwydd, hyblygedd, ystwythder
Flexible, flek'sī.bl *a*, hyblyg, ystwyth, plygadwy; hydro; hydrin, ystumgar
Flexion, flek'shun, Flexure, flek'shûr *n*, plygiad, troad, ystumiad; camedd, cemi [camedig
Flexuous, flek'shū.us *a*, cam, ystumiol,
Flicker, flik'ûr *vi*, ysgwyd adenydd
Flier, flī'ûr *n*, ehedydd; ffoadur; ciliwr
Flight, flīt *n*, hedfa; encil, ffoad. Flight of steps, rhes o risiau. To put to flight, gyru ar ffo, ymlid [gwyllt
Flighty, flī'tī *a*, ansefydlog; ysgafn,
Flimsy, flim'zī *a*, masw, gwan, gwael; distadl [ymollwng
Flinch, flintsh *vi*, olgilio; ymlacäu,
Fling, fling (*pt & pp* flung) *vt*, taflu, bwrw, ergydio, lluchio: *n*, tafliad, ergyd
Flint, flint *n*, callestr, callestren, cellt, careg dân. Flint-hearted, dideimlad. Skin-flint, cybydd, oerlyn
Flinty, flin'tī *a*, callestrol, celltaidd
Flip, flip *n*, math o ddiod gymmysg
Flippancy, flip'an.sī *n*, llafar sionc, gorffraethder [sionc
Flippant, flip'ant *a*, ffraeth, tafodrydd;
Flirt, flûrt *n*, ysbonc; hoeden, mwyglen: *v*, taflu gwawd; sioncneidio; chwyfio gwynt; anwadalu; hoedena
Flirtation, flûr.tā'shun *n*, sioncysgogiad, mursendod [flanu
Flit, flit *vi*, symmud; hedeg heibio; di-
Flitch, flitsh *n*, hannerob, hannereg, ystlys mochyn
Flitter, flit'ûr *n*, dernyn cremog. All to flitters, yn yfflon, yn chwilfriw. Flitter-mouse, ystlum
Float, flōt *v*, nofio, ysgafn nofio, nofio ar wyneb: *n*, cludair; llif, llifiant, dylif
Flock, flok *n*, deadell, praidd; llu; haid; myntai, tyrfa; casnach, cneifion gwlan: *vi*, cyd-dyru, cydymgasglu, ymdyru
Flog, flog *vt*, fflangellu, ffrewyllio; cystwyo, ffonodio
Flood, flud *n*, llif, llifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefnllif, dylif; llanw, gorllanw: *vt*, llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddor, bala llyn. Flood-mark, ol grym llif
Flook, flwk *n*, gafaelfach angor.—Fluke
Floor, flō'r *n*, llawr: *v*, llorio; llechlorio. Floor-cloth, llawrlen, llorllen
Floral, flō'r'al *a*, blodeuaidd
Floret, flō'r'et *n*, bloden
Florid, flor'id *a*, blodeuog, godidog, harddwych; tirf, ireiddlawn; gwrid-goch, gwridog [llysni; tirfder
Floridness, flor'id.nes *n*, gwridgochder
Floriferous, flō.rif'ur.us *a*, blodeufag a ddwg flodau

Fitness, fit'nes *n*, addasrwydd, cymhwys-
Fitting, fit'ing *a*, cyfaddas, addas [der
Fitz, fits *n*, mab, ab, ap
Five, fīv *a* & *n*, pump, pum, 5, v.
Fivefold, fīv'fōld *a*, pumdyblyg, pumplyg
Fives, fīvz *np*, chwareu pel humog; afiechyd ar feirch
Fix, fiks *v*, sicrhau, sefydlu, gosod; caledu; ymsefydlu; ymgaledu [wadal
Fixed, fikst *a*, sefydledig, sicr, dian-
Fixedness, fik'sed.nes *n*, diysgogrwydd
Fixidity, fik.sid'ĭ.tĭ, Fixity, fik'sĭ.tĭ *n*, tynosodiad
Fixture, fiks'tshûr *n*, dodrefn anghyffro
Fizgig, fiz'gig *n*, tryfer morwyr
Fizz, fiz, Fizzle, fiz'l *vi*, sïo
Flabbiness, flab'ĭ.nes *n*, lliprynrwydd, meddalwch [llibin, llac
Flabby, flab'ĭ *a*, llipa, meddal, masw,
Flaccid, flak'sid *a*, nychlyd, llibin, llipa; gwyw [twythder
Flaccidity, flak.sid'ĭ.tĭ *n*, llipryndod; ys-
Flag, flag, *n*, lluman, baniar, penwn; llechfaen, fflag; hesgen: *vt*, llechu; llipäu, llesgäu, diffygio. Flag-ship, llumanlong. Flag-staff, llumanbren
Flagellant, flaj'e.lant *n*, dilynwr y meudwy Rainer, yr hwn a ddaliai fod fflangelliad mor rhinweddol a bedydd neu'r cymmun; fflangellwr, ffrewyllydd [yllio, ffonodio
Flagellate, flaj'el.ät *vt*, fflangellu, ffrew-
Flagellation, flaj.e.läʼshun *n*, fflangelliad
Flageolet, flaj'ō.let *n*, pibell, chwibanogl
Flagginess, flag'ĭ.nes *n*, lliprynrwydd, llacrwydd [diflas
Flaggy, flag'ĭ *a*, llipa, llibin, ymollyngol;
Flagitious, flâ.jish'us *a*, anfad, drwg, ysgeler [wch, anfadrwydd
Flagitiousness, flâ.jish'us.nes *n*, dyhir-
Flagon, flag'un *n*, cwpan grothog, costrel
Flagrancy, flä'gran.sĭ *n*, fflamiad; hynodrwydd; ysgelerder, gwarthusrwydd
Flagrant, flä'grant *a*, gwresog, brwd, llachar, fflamiol; hynod; cyhoedd; gwarthus, ysgeler, cywilyddus
Flail, fläl *n*, ffust. Flail-handle, troed ffust, Flail-yard, gwial ffust
Flake, fläk *n*, tafell, fflochen, clwyden; gwanaf: *vi*, fflochenu
Flaky, flä'kĭ *a*, clwydenog, fflochenog
Flam, flam *n*, chwedl, celwydd, siom: *vt*, siomi, twyllo; chwedla [canwyll byg
Flambeau, flam'bō *n*, carthganwyll,
Flame, fläm *n*, fflam, fla[illegible] gwenfflam: [illegible]o, ffaglu; en[illegible] [gynt
[illegible]men *n*, off[illegible]adwy ganaidd
Flamingo, flâ.ming'gō *n*, aderyn â gwddf a choesau hirion [ffagliad
Flammation, fla.mä'shun *n*, fflamiad,
Flammeous, flam'yus *a*, fflamaidd
Flammiferous, fla.mif'ur.us *a*, fflamddwyn [boer
Flammivomous, fla.miv'ō.mus *a*, fflam-
Flamy, flä'mĭ *a*, fflamllyd, fflamiog
Flank, flangk *n*, tenewyn; adeinlu, ystlyslu: *v*, ymylu. Flank-work, asgellwaith
Flannel, flan'el *n*, gwlanen
Flap, flap *n*, palfod; llipddarn, gwerchyr; cantel: *v*, palfodio: lliprynu. The flaps, afiechyd ar weflau meirch
Flapdragon, flap'drag.un *n*, math o chwareu
Flare, flê'r *v*, difa; gwanoleuo; serenu
Flash, flash *n*, llucheden, mellten, fflach; fflamiad, mellteniad; gwagfostiad: *v*, melltenu, lluchedenu, fflachio [diflas
Flashy, flash'ĭ *a*, disylwedd, bostgar;
Flask, flask *n*, costrel, fflasg; pylorfliwch
Flasket, flas'ket *n*, cawell, basged
Flat, flat *a*, gwynebwastad, gwastad, llyfn, lleddf; diflas: *n*, beisle, traethell. To lay flat, rhoi yn ei orwedd. To lie flat, gorwedd yn ei hyd
Flatfish, flat'fish *n*, lledan
Flatness, flat'nes *n*, gwastadrwydd; diflasrwydd [eiddio, pylu
Flatten, flat'n *v*, gwastatäu; marw-
Flatter, flat'ûr *vt*, gwenieithio, truthio
Flatterer, flat'ur.ûr *n*, gwenieithwr, truthiwr, truthfolwr [glafriad
Flattery, flat'ur.ĭ *n*, gweniaith, truth,
Flattish, flat'ish *a*, lledwastad; lleddiflas, diflasaidd
Flatulence, flat'ü.lens, Flatulency, flat'ü.len.sĭ *n*, gwyntchwyd, gwynt yn y cylla, bolwynt, gwyntogrwydd
Flatulent, flat'ü.lent *a*, gwyntchwyddol, gwyntog, bolwyntog [ei wyneb
Flatwise, flat'wīz *ad*, ar ei wastad, ar
Flaunt, flânt *vi*, ymrodresu, coegymdrwsio: *n*, balchdro; ymlediad
Flavorous, flä'vur.us *a*, blasus, sawrus, aroglber [arogl
Flavour, flä'vûr *n*, archwaeth, blas, sawr,
Flavous, flä'vus *a*, melyn
Flaw, flô *n*, agen, gagen, fflaw, hollt, rhwng, breg, bradwy; bai, diffyg, gwall, meth: *vt*, fflawio, agenu, hollti, rhwygo
Flawy, flô'ĭ *a*, agenog, fflawiog; gwallus
Flax, flaks *n*, llin. Flax-comb, heislan. Flax-dresser, llinwr. Flax-raiser, codwr llin

Flaxen, flak'sn *a*, o lin, llinaidd. Flaxen hair, gwallt goleu, gwallt melynwyn
Flay, flā *vt*, pilio, digroeni, blingo
Flea, flī *n*, chwanen (*p* chwain): *v*. chweina. Flea-bite, brath chwanen; mymryn. Flea-bitten, wedi ei frathu gan y chwain; manog; gorwael
Fleabane, flī'bān *n*, ammhrydlwyd
Fleak, flik *n*, cudyn, edefyn
Fleam, flīm *n*, fflaim
Fleawort, flī'wŭrt *n*, llysiau'r lludw
Fleck, flek, Flecker, flek'ŭr *vt*, manu, britho
Fled, fled *pt & pp*.—Flee [plu
Fledge, flej *vt*, pluenu, magu plu, rhoi
Fledged, flejd *a*, pluenog, pluog, llawn
Fledgeling, flej'ling *n*, cyw pluog [pluf
Flee, flī (*pt & pp* fled) *vi*, ffoi, cilio, diane [cneifio; ysbeilio
Fleece, flīs *n*, cnu, cnuf, cnaif: *vt*,
Fleecy, flī'sī *a*, cnuog, gwlanog
Fleer, flī'r *n*, gwawd: *v*, gwatwor, gwawdio
Fleer, flī'ŭr *n*, ffoadur [gar
Fleering, flī'r'ing *a*, gwatwarus, gwawd-
Fleet, flīt *n*, llynges, llyngfyntai; crigyll: *a*, cyflym, buan, buandroed: *vi*. diflanu, cyflymu
Fleeting, flī'ting *a*, diflanedig, yn myned heibio, prysurol. Fleeting-dish, ysgal hufen, ffiol denen
Fleetness, flīt'nes *n*, buander, cyflymder
Flesh, flesh *n*, cig, cigfwyd, cnawd; cyhyr: *vt*, annog; caledu; gorlenwi. Flesh-brush, croen-ysgrafell, croen-wrychell. Flesh-colour, cigliw; gwyngoch. Flesh-fly, cyhyryn. Flesh-fork, cigwain. Flesh-hook, cigfach. Proud flesh, cig marw
Fleshiness, flesh'ī.nes *n*, cigogrwydd, ciglydrwydd, cnodigrwydd
Fleshless, flesh'les *a*, dignawd; teneu
Fleshliness, flesh'lī.nes *n*, cnawdolrwydd
Fleshly, flesh'lī *a*, cnawdol; cnawdwyllt
Fleshmonger, flesh'mung.gŭr *n*, cigydd, cigwerthwr; llatai
Fleshy, flesh'ī *a*, cigog, cnawdog, tew
Fletch, fletsh *vt*, pluo fel saeth
Fletcher, flet'shŭr *n*, saer saethau; paledrydd [dagrau
Fletiferous, flī.tif'ur.us *a*, yn achosi
Flew, flū *n*, gweflau bytheuad: *pt*.—Fly
Flewed, flūd *a*, gweflog, llaeswefl
Flexibility, flek.si.bil'ī.tī *n*, hyblygrwydd, hyblygedd, ystwythder
Flexible, flek'sī.bl *a*, hyblyg, ystwyth, plygadwy; hydro; hydrin, ystumgar
Flexion, flek'shun, Flexure, flek'shŭr *n*, plygiad, troad, ystumiad; camedd, cemi [camedig
Flexuous, flek'shū.us *a*, cam, ystumiol,
Flicker, flik'ŭr *vi*, ysgwyd adenydd
Flier, flī'ŭr *n*, ehedydd; ffoadur; ciliwr
Flight, flīt *n*, hedfa; encil, ffoad. Flight of steps, rhes o risiau. To put to flight, gyru ar ffo, ymlid [gwyllt
Flighty, flī'tī *a*, ansefydlog; ysgafn,
Flimsy, flim'zī *a*, masw, gwan, gwael; distadl [ymollwng
Flinch, flintsh *vi*, olgilio; ymlacäu,
Fling, fling (*pt & pp* flung) *vt*, taflu, bwrw, ergydio, lluchio: *n*, tafliad, ergyd
Flint, flint *n*, callestr, callestren, cellt, careg dân. Flint-hearted, dideimlad. Skin-flint, cybydd, cerlyn
Flinty, flin'tī *a*, callestrol, celltaidd
Flip, flip *n*, math o ddiod gymmysg
Flippancy, flip'an.sī *n*, llafar sionc, gorffraethder [sionc
Flippant, flip'ant *a*, ffraeth, tafodrydd;
Flirt, flŭrt *n*, ysbonc; hoeden, mwyglen: *v*, taflu gwawd; sioncneidio; chwyfio gwynt; anwadalu; hoedena
Flirtation, flŭr.tā'shun *n*, sioncysgogiad, mursendod [flanu
Flit, flit *vi*, symmud; hedeg heibio; di-
Flitch, flitsh *n*, hannerob, hannereg, ystlys mochyn
Flitter, flit'ŭr *n*, dernyn cremog. All to flitters, yn yfflon, yn chwilfriw. Flitter-mouse, ystlum
Float, flōt *v*, nofio, ysgafn nofio, nofio ar wyneb: *n*, cludair; llif, llifiant, dylif
Flock, flok *n*, deadell, praidd; llu; haid; myntai, tyrfa; casnach, cneifion gwlan: *vi*, cyd-dyru, cydymgasglu, ymdyru
Flog, flog *vt*, fflangellu, ffrewyllio; cystwyo, ffonodio
Flood, flud *n*, llif, llifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefnllif, dylif; llanw, gorllanw: *vt*, llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddor, bala llyn. Flood-mark, ol grym llif
Flook, flŭk *n*, gafaelfach angor.—Fluke
Floor, flō'r *n*, llawr: *v*, llorio; llechlorio. Floor-cloth, llawrlen, llorllen
Floral, flō'r'al *a*, blodeuaidd
Floret, flō'r'et *n*, bloden
Florid, flor'id *a*, blodeuog, godidc harddwych; tirf, ireiddlawn; gwr goch, gwridog [llysni; tirf
Floridness, flor'id.nes *n*, gwridgochd
Floriferous, flō.rif'ur.us *a*, blod a ddwg flodau

Florin, flor'in *n*, darn arian o werth dau swllt, ffwring
Florist, flor'ist *n*, blodeuwr, blodeuydd
Flosculous, flos'kü.lus *a*, blodeuog
Floss, flos *n*, manblu
Flota, flö'tâ, Flotilla, flö.til'â *n*, llynges Yspaenaidd [eu gyru hyd y môr
Flotson, flot'sun *n*, nwyddau yn cael
Flounce, flûwns *n*, addurn ymyl gwisg, sider: *v*, sideru; ymdaflu, ymddigio
Flounder, flûwn'dûr *vi*, ymluchio; ymsoddi: *n*, lledan, lleden, llythïen
Flour, flûw'r *n*, blawd, peillied, peillion, paill: *vt*, blodio
Flourish, flur'ish *n*, blodeuwaith; blaengerdd, rhagchwareu; gwagfost, ymffrost: *v*, blodeuo; addurno; llwyddo, ffynu, rhagchwareu; ffrostio, gwagfostio; ysgwyd [llwyddiannus
Flourishing, flur'ish.ing *n*, blodeuad: *a*,
Flout, flûwt *v*, gwawdio: *n*, gwawd
Flow, flö *vi*, dylifo; tarddu, deillio; rhedeg: *n*, llif, ffrwd, llanw; rhediad, llifiant. To flow again, adlifo. To flow back, gwrthlifo. To flow out, llifo allan, tarddu. A flow of spirits, llawndid o ysbryd
Flower, flûw'ûr *n*, blodeuyn, blodyn, blaendardd: *vi*, blodeuo, gwullio. Flowers, gwull. Flower-de-luce, camined, elestr
Floweret, flûw'ur.et *n*, bloden, blodionyn (*p* blodionos) [lawn
Flowery, flûw'ur.î *a*, blodeuog, blodeu-
Flown, flön *pp.*—Fly [safadwy
Fluctuant, fluk'tshü.ant *a*, anwastad, an-
Fluctuate, fluk'tshü.ät *vi*, bwhwman, anwadalu [ydlog; petrusol
Fluctuating, fluk'tshü.ä.ting *a*, ansef-
Fluctuation, fluk'tshü.ä'shun *n*, anwadalwch; ysgogiad, newidiad; ymdoniad [pibell, simdden
Flue, flü *n*, manbluf, manflew, pân;
Fluency, flü'en.sî *n*, rhugledd, hyawdledd, ffraethder [parablus, rhugl
Fluent, flü'ent *a*, hyawdl, ffraeth,
Fluid, flü'id *n*, aw, gwy, llifnodd, gwlybwr: *a*, hylif, ffrydiol, rhedegog, llifiannaidd [rwydd
Fluidity, flü.id'î.tî *n*, hylifedd, ffrydiol-
Fluke, flük *n*, adfach, gafaelfach angor; lleden, lledan, llythïen (*p* llythi)
Flummery, flum'ur.î *n*, llymru, llymruwd, uwd sucan, mwdran. Flummery-stuff, bwyd sucan
Flung, flung *pt & pp.*—*Fling* [ffwdan
Flurry, flur'î *n*, chwa o wynt; ffrwst,
Flush, flush *a*, iawn; gorlawn; balch *n*, gwridliw; gwrid; haflug. amledd: *v*, gwridgochi, cochi; gorlenwi, gorloni
Fluster, flus'tûr *n*, cynhwrf, terfysg, ffwdan: *v*, annhrefnu; ffwdanu
Flute, flüt *n*, pibell, chwibanogl; rhych: *vt*, rhychu, rhigoli
Fluted, flü'ted *a*, rhychog, rhigolog
Flutter, flut'ûr *v*, ymhedfan, ymchwyfian; ymddyrysu, ymderfysgu, ffwdanu: *n*, ysgydwad adenydd; curiad y galon; cyffroad, ffwdan
Flux, fluks *n*, llif, dylif; gwaedlif; llifeiriad; dolur rhydd, y bib, darymred
Fluxibility, fluk.sî.bil'î.tî *n*, hylifedd
Fluxion, fluk'shun *n*, darlifiad, rhediad, ffrydiad, llifiad
Fly, flï *n*, gwybedyn, cylionyn, ednogyn, clyryn, cleren: *vi* (flew, flown), ehedeg, ehedfan; ffoi; ymhollti. Fly-blows, chwyth y cylion. To let fly, saethu, ergydio. Dragon-fly, gwas y neidr, gwaell neidr, chwildarw. Spanish-flies, cylion paradwys [hedegog
Flying, flï'ing *n*, ehediad; ffoad; *a*,
Foal, föl *n*, ebol (*f* eboles), llwdn: *v*, llydnu, bwrw ebol. In foal, cyfebol
Foam, föm *n*, ewyn, ysgai, swyf, burym, berem; dystrych: *vi*, malu ewyn, bwrw ewyn, ewynu; glafoeri
Foamy, fö'mi *a*, ewynog, ewynllyd
Fob, fob *n*, coden oriawr: *vt*, siomi, twyllo, dichellu; llogellu
Focus, fö'kus (*p* foci, fö'sî) *n*, cynnullfan pelydrau; aelwyd, ffoc
Fodder, fod'ûr *n*, porthiant, gogor: *vt*, porthi, ebranu, gogorio
Foe, fö *n*, gelyn, casddyn, gwrthwynebwr
Fœtus, fî'tus *n*, anelwig ddefnydd, milrith, gwaed cyn delwad, ebruad [adladd
Fog, fog *n*, niwl, tarth, mwrllwch, caddug;
Fogage, fog'äj *n*, myngwellt, porfa sech
Foggy, fog'î *a*, niwlog; godywyll
Foible, fôi'bl *n*, gwendid, y man gwan
Foil, fôil *vt*, cilwthio, maeddu, gorchfygu: *n*, gorfychiad; prawfgledd; gwrthlun [gwanu, brathu
Foin, fôin *n*, ysgŵd, ysgŵth, gwân: *v*,
Foison, fôi'zn *n*, helaethrwydd, digonedd
Foist, fôist *vt*, ffugddodi, ffugosod
Fold, föld *n*, cail, corlan; ffald, lloc; plyg, dyblygiad: *v*, corlanu, ffaldio; plygu, dyblygu. A hundred-fold, canplyg. Easily folded, hyblyg
Foliage, fö'li.äj *n*, dail; deilfryg, deiliant [deilio
Foliate, fö'lî.ät *a*, deiliog: *v*, daleni.

Foliation, fō.lĭ.ā'shun *n*, daleniad; blodeuddail
Folio, fō'li.ō *n*, dalen lawn: *a*, unplyg, llawnddalen, dalenlawn [ion
Folk, fōk, Folks, fōks *np*, pobl, dyn-
Folklore, fōk'lōr *n*, llên y werin
Follicle, fol'i.kl *n*, hadgoden; cibyn
Follow, fol'ō *v*, canlyn, dilyn; erlyn, erlid, ymlid
Follower, fol'ō.ûr *n*, canlynwr [ffolineb
Folly, fol'ĭ *n*, ynfydrwydd, ffoledd,
Foment, fō.ment' *vt*, cynhesu, twymdwyro; twymolchi; achlesu; magu, cefnogi. To foment a quarrel, chwythu marwor anghydfod [olchiad
Fomentation, fō.men.tā'shun *n*, twym-
Fond, fond *a*, hoff, maldodus; ysmala; ffol [lota
Fondle, fon'dl *vt*, gorhoffi, llochi, dor-
Fondling, fond'ling *n*, anwylyd, hoffddyn; maldod [faldodus; yn ffol
Fondly, fond'lĭ *ad*, yn anwesog; yn
Fondness, fond'nes *n*, gorhoffedd, cudeb
Font, font *n*, bedyddfaen, bedyddfan
Fontanel fon'tā.nel *n*, agen yn y siol
Food, fwd *n*, bwyd, ymborth, maeth, lluniaeth [lluniaeth
Foodful, fwd'fwl *a*, maethlawn, llawn
Foodless, fwd'les *a*, difwyd, heb luniaeth
Fool, fwl *n*, ynfyd-ddyn, ffwl, ffolwas, hurtyn: *v*, siomi, twyllo; ofera, afradu. To make a fool of, siomi, twyllo [gwegi
Foolery, fwl'ur.ĭ *n*, ffoledd; ffiloreg,
Foolish, fwl'lish *a*, ffol, annoeth, ynfyd, anghall [annoethineb
Foolishness, fwl'lish.nes *n*, ffolineb.
Foolscap, fwlz'kap *n*, math o bapyr 17 fodfedd o hyd a 13½ o led [ion
Fooltrap, fwl'trap *n*, magl i ddal ynfyd-
Foot, fwt (feet) *n*, troed, ped, pedd; troedfedd: *v*, troedio, pedestru, sathru, cerdded. Four-footed, pedwarcarnol, pedwartroediog. Light-footed, gwisgi, ysgafndroed. Nimble-footed, buandroed. Splay-footed, troedgall. Sure-footed, diasgendraed. Web-footed, cyfan-droed. Bare-foot, troednoeth. To set on foot, gosod ar draed, rhoi dechreuad i beth
Football, fwt'bôl *n*, pel droed [bren
Footbridge, fwt'brij *n*, pont droed, pont-
Footing, fwt'ing *n*, cerddediad; pedestrig, lle troed; ymsefydliad; sefyllfa, cyflwr, ammod; safle
Footman, fwt'man *n*, pedestrydd, gwr traed. Running-footman, rhedegwas
Footmark, fwt'mârk, Footprint, fwt'-print *n*, ol troed, arlwybr [pen ffordd
Footpad, fwt'pad *n*, lleidr traed, lleidr
Footpath, fwt'pâth *n*, troed-ffordd, llwybr
Footpost, fwt'pōst *n*, traedredegwr [troed
Footstep, fwt'step *n*, cam, camre; ol troed, arlwybr
Footstool, fwt'stwl *n*, troedfainc, lleithig
Fop, fop *n*, ysgoegyn, mursyn, coegyn
Foppery, fop'ur.ĭ *n*, mursendod, balchder
Foppish, fop'ish *a*, coegynaidd, coegwych
Foppishness, fop'ish.nes *n*, coegffoledd; coegddull, coegwychder
For, fôr *pr*, tros, yn lle, rhag, er, o blegid: *c*, canys, o blegid, o herwydd, gan, am, o blaid, o achos, o ethryb
Forage, for'äj *n*, gogor, ebran, porthiant: *v*, casglu porthiant; anrheithio
Foraminous, fō.ram'ĭ.nus *a*, tyllog
Forasmuch, for.az.mutsh' *c*, yn gymmaint, gan, o herwydd, am
Forbear, fôr.bē'r' (*pt* forbore, fôr.bō'r'; *pp* forborne, fôr.bō'rn') *v*, ymattal, peidio; goddef, cyd-ddwyn
Forbearance, fôr.bē'r'ans *n*, dyoddefgarwch, ymaros
Forbid, fôr.bid' (*pt* forbade, fôr.bad'; *pp* forbidden, fôr.bid'n) *v*, gwahardd, gommedd. God forbid, na ato Duw
Force, fō'rs *n*, grym, gallu, nerth, egni, dirni; trais, gorthrech, gorfod; byddin, llu, milwyr: *v*, dirgymhell; gwthio; goresgyn [diallu
Forceless, fō'rs'les *a*, dirym, dinerth,
Forceps, fôr'seps *n*, gefail llawfeddyg
Forcible, fō'r'si.bl *a*, cadarn, grymus, nerthol [rhydio, beisio, croesi
Ford, fō'rd *n*, rhyd, rhydle, bais: *vt*,
Fore, fō'r (former; foremost, first) *a*, blaen, blaenaf: *ad*, ym mlaen: *px*, cyn-, rhag-, blaen-
Foreappoint, fō'r.a.pôint' *vt*, rhagbenodi
Forebode, fō'r.bōd' *vt*, darogan, rhagargoeli, rhagarwyddo
Forecast, fō'r'kast (*pt* & *pp* forecast) *v*, rhagddarbod, rhaglunio
Forecast, fō'r.kast' *n*, rhagddyfais, rhagweliad [llong
Forecastle, fō'r'kas.l *n*, fflureg, blaen
Forechoose, fō'r.tshwz' (*pt* forechose; *pp* forechosen) *vt*, rhagddewis
Foredeck, fō'r'dek *n*, arfwrdd blaen llong rhagbenu
Foredoom, fō'r.dwm' *vt*, rhagarfaethu,
Forefather, fō'r'fâ.THûr *n*, hynaf, cyndad
Forefend, fō'r.fend' *vt*, rhagddiogelu; droi heibio; rhwystro

Forego, fo'r.gö' (*pt* forewent; *pp* foregone) *vt*, rhoi i fyny; rhagfyned; gollwng gafael
Forehead, for'ed *n*, tal, talcen
Foreign, for'in *a*, estronol, tramor, pellenig [dyeithriad, tramoryn
Foreigner, for'in.ûr *n*, alltud, estron,
Forejudge, fo'r.juj' *vt*, rhagfarnu
Foreknow, fo'r.nö' (*pt* foreknew; *pp* foreknown) *vt*, rhagwybod; rhagddeall
Foreknowledge, fo'r.nol'ej *n*, rhagwybodaeth, cyn-adnabyddiaeth
Foreland, fo'r'land *n*, penryn, pentir
Forelay, fo'r.lä' *vt*, cynllwyn, rhagodi
Forelock, fo'r'lok *n*, taldrwch, cudyn falcen. Take time by the forelock, brysio, achub yr adeg
Foreman, fo'r'man *n*, blaenor; hyfforddwr [grybwylledig
Forementioned, fo'r.men'shund *a*, rhag-
Foremost, fo'r'möst *a*, blaenaf: *ad*, ym mlaenaf: *sd*.—Fore [anterth
Forenoon, fo'r'nŵn *n*, bore, rhagnawn,
Forensic, fo.ren'sik *a*, cyfreithiol
Foreordain, fo'r.ôr.dän' *vt*, rhagdrefnu, rhagarfaethu [blaen
Forepart, fo'r'pârt *n*, rhag flaen, pen
Forerun, fo'r.run' (*pt* foreran, *pp* forerun) *vt*, blaenredeg, rhagredeg
Forerunner, fo'r.run'ur *n*, rhagflaenydd, rhagredwr [blaenhwyl
Foresail, fo'r'säl *n*, hwyl flaen llong,
Foresee, fo'r.sî' (foresaw, foreseen) *vt*, rhagweled; rhagwybod
Foreshow fo'r.shö' *vt*, rhagddangos; darogan [welediad
Foresight, fo'r'sît *n*, rhagolwg, rhag-
Foreskin, fo'r'skin *n*, blaen-groen
Forest, for'est *n*, coedwig, fforest, gwigfa, celli: *vt*, fforestu, gwigio
Forestall, fo'r.stôl' *vt*, rhagbrynu, edwica, rhagystrancu [fforestwr
Forester, for'es.tûr *n*, ceidwad coedwig,
Foretaste, fo'r'täst *n*, blaenbrawf, rhagflas [chwaethu
Foretaste, fo'r.täst' *vt*, rhagbrofi, cyn-
Foretell, fo'r.tel' (*pt* & *pp* foretold) *vt*, rhagfynegu, darogan (cynbwyll
Forethought, fo'r'thôt *n*, rhagfwriad,
Foretoken, fo'r'tö kn *n*, rhagarwydd, argoel [argoelio
Foretoken, fo'r.tö'kn *vt*, rhagarwyddo,
Foreworn, fo'r.wôrn' *vt*, rhagrybuddio
Forfeit, fôr'fit *n*, camlwrw, dirwy; colled; penyd: *vt*, fforffedu, fforffetio, colli, talu camlwrw [fforffetiad
Forfeiture, fôr'fi.t[illegible] [illegible]olleddiad,
Forfex, fôr'feks *n*, gwellaif
Forficula, fôr.fik'ti.lâ *n*, pryf y glust
Forge, fo'rj *n*, ffwrnweithdy, morthwylfa; ffwrn; gefail: *vt*, morthwylio; ffugio, ffugfathu, ffuglunio
Forger, fo'r'jûr *n*, ffugluniwr, ffugiwr
Forgery, fo'r'jur.î *n*, ffugiad; ffugysgrifeniad; twyllfathiad
Forget, fôr.get' (*pt* forgot, fôr.got'; *pp* forgotten, fôr.got'n) *vt*, ebargofio, anghofio, gollwng yn anghof
Forgetful, fôr.get'fwl *a*, anghofus, gwan ei gof, esgeulus, anofalus [ebargofiad
Forgetfulness, fôr.get'fwl.nes *n*. anghof,
Forgive, fôr.giv' (*pt* forgave, fôr.gäv'; *pp* forgiven, fôr.giv'n) *vt*, maddeu i; rhyddhau. Ready to forgive, maddeugar [gollyngdod
Forgiveness, fôr.giv'nes *n*, maddeuant,
Fork, fôrk *n*, fforch, pigfforch; cigwain. Tuning-fork, cyweirfforch
Forked, fôrk'd *a*, fforchog, deubigog
Forlorn, fôr.lôrn' *a*, diymgeledd, digyfaill, amddifad, truan; gwrthodedig, colledig, diobaith. Forlorn-hope, tamaid angeu, myntai a osodir ar orchwyl tra enbydus
Forlornness, fôr.lôr.nes *n*, amddifedi
Form, fôrm *n*, ffurf, dull, agwedd; modd, trefn, ystum; gwâl ysgyfarnog: *vt*, ffurfio, llunio, ystumio
Form, fo'rm *n*, mainc, gorseddfa
Formal, fôr'mal *a*, ffurfiol; rheolaidd, trefnus; ffurfgar [iolwr, arddefodwr
Formalist, fôr'mal.ist *n*, un ffurfiol, ffurf-
Formality, fôr.mal'î.tî *n*, ffurfioldeb; trefnusrwydd, arddefod, urddfoes
Formalize, fôr'mâ.lîz *v*, ffurfio; ffurfioli
Formation, fôr.mä'shun *n*, ffurfiad, lluniad, ardumiad [iadwy
Formative, fôr'mâ.tiv *a*, ffurfiadwy, llun-
Former, fôr'mûr *n*, ffurfiwr, lluniwr, lluniedydd: *a*, cynt, blaenorol: *cd*.—Fore
Formerly, fôr'mûr.li *ad*, gynt, cyn hyn, er ys talm, er ys llawer dydd, o'r blaen
Formic, fôr'mik *a*, morgrugaidd
Formidable, fôr'mî.dâ'bl *a*, arswydus, brawychus, ofnadwy
Formless fôrm'les *a*, dilun, aflunaidd
Formula, fôr'mü.lâ *n*, ffurf-reol, ffurf
Formulary, fôr'mü.lur.î *n*, ffurflyfr; rheol [inebu
Fornicate, fôr'nî.kät *vi*, puteinio, god-
Fornication, fôr.nî.kä'shun *n*, puteindra, anniweirdeb [gordderchwr
Fornicator, fôr'nî.kä.tûr *n*, puteiniwr,

Fornicatress, fôr'nî.kä.tres *n*, putain, anlladferch, gordderchwraig
Forsake, fôr.säk' (*pt* forsook, fôr.sẇk'; *pp* forsaken, fôr.sä'kn) *vt*, gadael, gadu, ymadael â, gwrthod
Forsooth, fôr.sẇth' *ad*, yn wir, yn ddian
Forswear, fôr.sẇê'r' (*pt* forswore, *pp* forsworn) *v*, anudoni, tyngu anudon
Fort, fô'rt *n*, caer, castell, amddiffynfa
Forte, fôr'tē *n*, lleisiad llawn-gryf
Forted, fô'r'ted *a*, caerog, castellog
Forth, fô'rth *ad*, allan, ym mlaen, rhag llaw, i maes. To set forth, cychwyn; gosod allan. To bring forth, dwyn allan
Forthcoming, fô'rth.kum'ing *a*, parod i ymddangos [rhag blaen
Forthright, fô'rth'rīt *ad*, yn uniawn,
Forthwith, fô'rth.with' *ad*, yn ddiattreg, yn ddioed, ar y gair, yn uniongyrchol
Fortieth, fôr'tî.eth *a*, deugeinfed, 40fed
Fortification, fôr.tî.fî.kä'shun *n*, amddiffynfa, amgaer [caeru, amgaeru
Fortify, fôr'tî.fī *vt*, cadarnhau, cryfhau;
Fortilage, fô'r'.tî.läj, Fortlet, fô'rt'let *n*, castellyn
Fortitude, fôr'tî.tüd *n*, gwroldeb, calondid, mawrfrydedd, glewder; cadernid, grym, dewrder [nos
Fortnight, fôrt'nīt *n*, pythefnos, pymthegFortress, fôr'tres *n*, amddiffynfa, caer, cader; castell [dygwyddol
Fortuitous, fôr.tü'î.tus *a*, damweiniol,
Fortuity, fôr.tü'î.tî *n*, damchwaen, dygwyddiad, hap, damwain
Fortunate fôr'tshü.nät *a*, ffyniannus, hylwydd, ffodiog, llwyddiannus, ffodus
Fortune, fôr'tshün *n*, tyngedfen; hap, damwain; ffawd, ffyniant; gwaddol; cynnysgaeth. Fortune-hunter, gwaddolgeisiwr. Fortune-teller, ardoddwr tesni, darllenwr tesni, tesnīwr
Forty, fôr'tî *a* & *n*, deugain, dau ugain, 40
Forum, fô'r'um (*p* fora, fô'r'â) *n*, areithle, brawdle
Forward, fôr'wûrd *a*, eon, eofn, hyfaidd; awyddus; cynnar: *ad*, ym mlaen, rhagddo: *vt*, anfon ym mlaen; hyrwyddo; hwyluso, cyfarwyddo, prysuro: *s*, ym mlaen. From this time forward, o hyn allan
Forwardness, fôr'wûrd.nes *n*, parodrwydd, awyddfrydedd; digywilyddra; haerllugrwydd; cynnarwch
Forwards, fôr'wûrdz *ad*, ym mlaen, yn y blaen, rhag blaen, rhagddo, rhago
Foss, fos *n*, ffos, clawdd [fyny, mwnol
Fossil, fos'il *n*, mwn: *a*, a gloddir i
Fossilist, fos'î.list *n*, casglwr mwnau
Foster, fos'tûr *vt*, magu, maethu, meithrin; annog, cefnogi. Foster-father, tad maeth. Foster-brother, brawd maeth, brawd unfron
Fosterage, fos'tur.äj *n*, meithriniad, maethiad, arffedogaeth
Fought, fôt *pt* & *pp*.—Fight
Foul, fûẇl *a*, aflan, brwnt, budr, ffiaidd; ammhur; annheg, anonest; afiach: *vt*, diwyno, budreddu. Foul rope, rhaff ddyryslyd. Foul wind, gwynt croes. To run foul of, gwrthdaro, rhedeg ar draws
Foulness, fûẇl'nes *n*, bryntni, budreddi, brynti; gwrthuni; annhegwch
Found, fûẇnd *vt*, seilio, sylfaenu, sefydlu. gosod sail, berthogi; bwrw: *pt* & *pp*.—Find
Foundation, fûẇn.dä'shun *n*, sail, sylfan, gwaelod. Foundation-stone, sylfaen, careg sylfan
Founder, fûẇn'dûr *n*, seiliwr, syfaenwr; sefydlwr; bwriwr, toddydd: *v*, suddo, dryllio, ymddryllio; cloffi
Foundery, fûẇn'dur.î, Foundry, fûẇn'drî *n*, tawdd-dy, tawddle
Foundling, fûẇnd'ling *n*, plentyn cael, plentyn diarddel
Fount, fûẇnt, Fountain, fûẇn'tän *n*, ffynnon, ffynnonell. Fount of types, nifer cyfrdro o argrafflythyrenau. Fountain-head, llygad y ffynnon
Fountful, fûẇnt'fẇl *a*, llawn ffynnonau
Four, fô'r *a* & *n*, pedwar (*f* pedair), 4. Four-cornered, pendronglog. Fourfold, pedwarplyg; ar ei bedweryddd. Four-score, pedwar ugain
Fourbe, fẇ'rb *n*, dichellwr, twyllwr
Fourchy, fẇ'r'shî *n*, fforch, pigfforch
Fourteen, fô'r.tîn' *a* & *n*, pedwar ar ddeg
Fourteenth, fô'r.tînth' *a*, pedweryddd ar ddeg, 14ydd [edd): *n*, pedeiran
Fourth, fô'rth *a*, pedweryddd (*f* pedwar-
Fowl, fûẇl *n*, aderyn, edn, ehedyn, ehediad: *vt*, adara, saethu adar. Water-fowl, adar y dwfr, adar cyfandroed. Fowling-piece, adarddryll, dryll adara
Fowler, fûẇ'lûr *n*, adarwr
Fox, foks *n*, cadno, llwynog, gwyddgi. Bitch-fox, cadnöes, llwynoges, llwynogast. Fox-case, croen-llwynog. Fox chase, helfa llwynog. Fox-hunte heliwr llwynog
Foxglove, foks'gluv *n*, bysedd y cẇ bysedd ellyllon, bysedd cochion

Foxlike, foks'lĭk *a*, cadnoaidd, llwynogaidd; cyfrwys [ffyddlondeb
Foy, fôi *n*, gwledd gychwyn; ffydd,
Fracas, frâ.kâ' *a*, ymryson, cecraeth
Fract, frakt *vt*, tori, darnio, trawsdori
Fraction, frak'shun *n*, toriad, rhwygiad; twnrif, darn o rif
Fractional, frak'shun.al *a*, twnrifol
Fractious, frak'shus *a*, ceintachlyd, cecrus, croes [ineb, ceintachrwydd
Fractiousness, frak'shus.nes *n*, croes-
Fracture, frak'tshûr *n*, toriad, gorthoriant; bwlch: *vt*, tori, dryllio
Fragile, fraj'il *a*, brau, breuol, hydor
Fragility, frâ.jil'i.tî *n*, breuder, breuolder
Fragment, frag'ment *n*, dryll, darn, cetyn, cilcyn, biwionyn, briwsionyn
Fragmentary, frag'men.tur.î *a*, o fân ddarnau [gran.sî *n*, perarogledd
Fragrance, frä'grans, Fragrancy, frä'-
Fragrant, frä'grant *a*, peraroglus
Frail, fräl *a*, brau, gwan; anwadal; hyfeth, hygwymp, darostyngedig i wendidau: *n*, basged frwyn; brwyn
Frailty, fräl'tî *n*, breuolder, breuoledd, breuder; gwendid, llesgedd
Frame, främ *n*, ffurf, ansawdd, agwedd, trefn; cyfansoddiad, adeilad, cydosodiad, cyd-drefniad, swydd, llwyf, attegwydd, gwalc, ystram: *vt*, ffurfio, llunio, cyfansoddi, cyd-drefnu; dyfeisio; ymgylchu [werth deg ceiniog
Franc, frangk *n*, darn arian Ffrengig o
Franchise, fran'tshiz *n*, braint, etholfraint, rhyddfraint: *vt*, breinio, rhyddhau [Francis
Franciscan, fran.sis'kan *a*, o urdd St.
Frangible, fran'ji.bl *a*, hydor, breuol, brau, toradwy
Frank, frangk *n*, Ffrencyn; rhyddhâd llythyr: *a*, ffranc, bywiog; rhwyddgalon, hael; didwyll: *vt*, rhyddfreinio
Frankalmoigne, frang.kal.môin' *n*, elusendir, cardottir
Frankincense, frang'kin.sens *n*, thus
Frankly, frangk'lî *ad*, yn rhydd, o fodd, yn rhwydd [claufrydedd
Frankness, frangk'nes *n*, rhydd-der,
Frantic, fran'tik *a*, gwallgofus, gorwyllt, ynfyd, llerth [gwallgof
Franticness, fran'tik nes *n*, gorphwyll,
Fraternal, frâ.tûr'nal *a*, brawdol, brawdgar [brodoriaeth
Fraternity, frâ.tûr'nî.tî *n*, brawdoliaeth,
Fraternization, frat.ûr.nî.zä'shun *n*, brodoriad, brawdoliad [brodori
Fraternize, frat'ûr.nîz *vi*, brawdoli,
Fratricide, frat'rî.sîd *n*, brawdladdiad; brawdleiddiad [ystryw
Fraud, frôd *n*, twyll, hocedwaith, siom,
Fraudless, frôd'les *a*, didwyll
Fraudulence, frô'dü.lens, Fraudulency, frô'dü.len.sî *n*, dichell, twyll, hocedïaeth [fŭl *a*, twyllodrus
Fraudulent, frô'dü.lent, Fraudful, frôd'-
Fraught, frôt *a*, llwythog, llawn: *n*, llwyth. Fraught with danger, perygius, llawn perygl, enbydus
Fray, frä *n*, ymryson; ymgiprys, ymladdfa: *v*, ymdreilio, ymrwbio; dychrynu [mympwy: *vt*, britho
Freak, frik *n*, chwidr-dro, ysmal-dro,
Freakish, frî'kish *a*, penchwiban, penwan
Freakishness, frî'kish.nes *n*, penwendid, penchwidredd [fan
Freckle, frek'l *n*, brych, brychyn, brych-
Freckled, frek'ld *a*, brychedig, brychlyd
Freckliness, frek'li.nes *n*, brychni
Freckly, frek'lî *a*, brychlyd
Free, frî *a*, rhydd, breiniol; hael, parod, rhwydd, eon, hy: *vt*, rhyddhau, breinio, breinioli. To set free, rhyddhau, gollwng yn rhydd
Freebooter, frî'bŭ.tûr *n*, ysbeiliwr, ysglyfaethwr [rhydd
Freeborn, frî'bôrn *a*, wedi ei eni yn
Freedom, frî'dum *n*, rhyddid, rhydd-did, braint, dinasfraint
Freehold, frî'höld *n*, rhydd-ddaliad, rhyddfeddiant: *a*, diardreth, rhydd
Freeholder, frî'höld.ûr *n*, rhydd-ddeiliad, uchelwr [hael
Freely, frî'lî *ad*, yn rhydd, yn rhodd, yn
Freeman, frî'man *n*, dinesydd, bwrdais; gwr rhydd
Freeness, frî'nes *n*, rhwydd-deb, haeledd
Freestone, frî'stön *n*, careg nadd, math o dywodfaen [dybiwr
Freethinker, frî'thing.kûr *n*, rhydd-
Freeze, frîz (froze, frozen) *v*, rhewi, fferu, oergeulo [*vt*, llwytho llong
Freight, frät *n*, llwyth llong; hur llong:
French, frentsh *a*, Ffrengig. Frenchman, Ffrancwr. French language, Ffrancaeg. French woman, Ffrances
Frenchify, fren'tshî.fî *vt*, Ffrengigio
Frenetic, frî.net'ik *a*, gwallgofus, gorwyllt, ynfyd. ffyrnig [gwallgofrwydd
Frenzy, fren'zi *n*, gorphwyll, cynddaredd,
Frequency, frî'kwen.sî *n*, mynychder
Frequent, frî'kwent *a*, mynych, aml, cyffredin
Frequent, frî.kwent' *vt*, mynychdramwy, mynychgyrchu, mynychu, cynniwair

requented, frī.kwen'ted *a*, mynychedig, hygyrch. — path, llwybr sathredig
rescade, fres.kād' *n*, cysgodfa [arliwiad
resco, fres'kō *n*, cysgod, oerawel; fr-
resh, fresh *a*, newydd, crai, cri; ffres, croew, gwyrf; bywiog; gwridog, tirf; go-oer: *n*, llif, llifeiriant [creio
reshen, fresh'n *v*, croewi; bywiogi;
reshlet, fresh'let *n*, llyn o ddwfr croew
reshness, fresh'nes *n*, croewder, creider, newydd-der; bywiogrwydd
ret, fret *v*, rhuglo, rhwbio; digio, blino, chwerwi, aflonyddu: *n*, cythrudd, soriant; treuliad [digofus
retful, fret'fwl *a*, anfoddog, anynad,
retfulness, fret'fwl.nes *n*, ffromder, drygnawsedd [rhwyll
Retwork, fret'wûrk *n*, rhwyllwaith,
Riable, frī'â.bl *a*, hyfriw, briwsionllyd
Friar, frī'ûr *n*, mynach, crefyddfrawd
Friarlike, frī'ûr.līk *a*, mynachaidd
Friary, frī'ur.ī *n*, mynachlog, mynachdy
Fribble, frib'l *n*, ffrityn, ffrilyn, eiddilyn: *vi*, ffritian, oferchwareu, ofera
Fricassee, frik.a.sī' *n*, manfwyd [rhwtiad
Friction, frik'shun *n*, rhathiad, rhwbiad,
Friday, frī'dā *n*, dydd Gwener. Good Friday, dydd Gwener y Croglith
Friend, frend *n*, cyfaill, cydymaith, câr: cyfeilles. To make friends, cymmodi, adgymmodi; ymgymmodi [amddifad
Friendless, frend'les *a*, digyfaill, diborth,
Friendliness, frend'lī.nes *n*, cyfeillgarwch, caredigrwydd, hynawsedd
Friendly, frend'lī *a*, cyfeillgar, caredig, carnaidd, hynaws
Friendship, frend'ship *n*, cyfeillach; caredigrwydd, anwylyd
Frieze, Frize, friz *n*, brethyn tewban; addurndalaith pen colofn
Frigate, frig'āt *n*, llong rhyfel ysgafn
Fright, frīt *n*, arswyd, echryn, ofn, braw, orn, dychryn: *vt*, arswydo, dychrynu
Frighten, frī'tn *vt*, brawychu, dychrynu, peri ofn ar, arswydo
Frightful, frīt'fwl *a*, dychrynllyd, hagr, erchyll, anferth, ofnadwy, arswydus
Frigid, frij'id *a*, oer, rhewllyd; marwaidd, egwan. Frigid zone, rhewgylch
Frigidity, frī.jid'i.tī *n*, oerni, fferdod, fferdra; marweidd-dra; gwendid
Frigorific, frī.gō.rif'ik *a*, oeriadol
Frill, fril *v*, crynu: *n*, crychddill, ffril
Fringe, frinj *n*, sider, ymylwe, amaerwy: *vt*, eddīo, sitrachu, sideru
Fripperer, frip'ur.ûr *n*, gwerthwr hen ddillad: bragaldiwr; oferwr

Frippery, frip'ur.ī *n*, gwerthle hen bethau; hen ddillad; baldordd, gwagsiarad: *a*, gwael, dirmygus
Friseur, frī.zûr' *n*, gwallttrwsiwr
Frisk, frisk *n*, crychnaid, rhont: *vi*, crychneidio, crychlamu, rhonta
Frisket, fris'ket *n*, llen-gylch, haiarngylch argraffwasg [rhontus
Frisky, fris'kī *a*, chwareugar, nwyfus,
Frit, frit *n*, lludw i wneyd gwydr
Frith, frith *n*, cyfyngfor, cainc o fôr
Fritinancy, frit'ī.nan.sī *n*, ysgrech, crech
Fritter, frit'ûr *n*, cremogen, mioden, crammwythen: *vt*, manddryllio. To fritter away, lleihau, gwastraffu
Frivolity, frī.vol'ī.tī *n*, gorwaeledd, coegedd, ffolineb, oferedd [disylwedd
Frivolous, friv'ō.lus *a*, dibwys, gorwag,
Frizz, friz, Frizzle, friz'l *vt*, crychu,
Fro, frō *ad*, yn ol [modrwyo
Frock, frok *n*, twyg, hugan, arwisg
Frog, frog *n*, llyffant melyn, ffroga; bywyn carn ceffyl. Frog-spawn, grifft, griffyll, penbyliaid
Froise, frôlz *n*, cremog, crammwyth
Frolic, frol'ik *n*, gwammalwch, cellweirgamp, ystranc: *a*, chwareugar: *vi*, masweddu, prancio, chwareu
Frolicsome, frol'ik.sum *a*, gorhoenus, afieithus, chwareugar; difyr
From, from *pr*, o, oddi, o wrth, oddi wrth
Front, frunt *n*, tal, talcen; gwyneb, tu blaen; blaen: *v*. gwynebu
Frontal, fron'tal *n*, taladdurn; talaith: *a*, perthynol i'r talcen. Frontal bone, asgwrn y talcen [cyffiniol
Frontier, fron'tī'r *n*, cyffin, terfyn: *a*,
Frontiniac, fron.tin.yak' *n*, math o win Ffrengig [addurn, wyneblun
Frontispiece, fron'tis.pīs *n*, wyneb-
Frontless, frunt'les *a*, talgryf, haerllug
Frontlet, front'let *n*, talaith, rhactal
Frost, frost *n*, rhew. Frost-bitten, deifiedig gan rew. Hoar-ffrost, barug, llwydrew, arien
Frosty, fros'tī *a*, rhewlyd, rhewllyd
Froth, froth *n*, ewyn, ewyngant, burym, broch: *vi*, ewynu. To skim off froth, diewynu [gafnder, gwagder
Frothiness, froth'ī.nes *n*, ewynedd; ys-
Frothy, froth'ī *a*, ewynog; disylwedd, gwag, ysgafn [*vt*, crychu
Frounce, frûwns *n*, annhrefn; dafaden:
Froward, frō'wûrd *a*, cyndyn, anhydyn anhywaith, ystyfnig [rwydc
Frowardness, frō'wûrd.nes *n*, cyndyn
Frower, frō'ûr *n*, delltgyllell, holltydd

Frown, frûŵn *n*, cuch, cuwch, gwg, cilwg: *vi*, cuchio, cuwchio, gygu
Frowning, frûŵ'ning *a*, cuchiog, digus, cilygus [drewllyd; tywyll
Frowzy, frûŵ'zî, Frowy, frûŵ'î *a*, mws,
Froze, fröz *pt.*—Freeze
Frozen, frö'zn *pp.*—Freeze [iol, cnydiol
Fructiferous, fruk.tif'ur.us *a*, cynnyrch-
Fructify, fruk'tî.fî *v*, cnydio; ffrwythiannu, ffrwythloni [ffrwythlawn
Fructuous, fruk'tshü.us *a*, cnydfawr,
Frugal, frŵ'gal *a*, cynnil, ymarbedus, diwastraff; anhael [falwch
Frugality, frŵ.gal'i.tî *n*, cynnildeb; dy-
Frugiferous, frŵ.jif'ur.us *a*, cnydiol, ffrwythol, ffrwythddwyn [aeron
Frugiverous, frŵ.jiv'ur.us *a*, yn bwyta
Fruit, frŵt *n*, ffrwyth, cnwd, cynnyrch; toraeth; aeron. Fruit-bearing, yn dwyn ffrwyth, cnydiol. Fruit-tree, pren ffrwythau [ydd
Fruitage, frŵ'täj *n*, ffrwythau, ffrwyth-
Fruiterer, frŵ'tur.ur *n*, aeronwerthydd, ffrwythwerthwr [gell
Fruitery, frŵ'tur.î *n*, ffrwythfa; aeron-
Fruitful, frŵt'fŵl *a*, ffrwythlawn, cnydfawr, toreithiog; ffaeth
Fruitfulness, frŵt'fŵl.nes *n*, ffrwythlondeb, ffrwythlonedd [meddiant
Fruition, frŵ.ish'un *n*, mwyniant,
Fruitive, frŵ'î.tiv *a*, mwynhaol, meddiannol
Fruitless, frŵt'les *a*, diffrwyth; ofer, seithug, diles, difudd, anfuddiol
Frumentaceous, frŵ.men.tä'shus *a*, o yd; tebyg i yd
Frumentarious, frŵ.men.tê'r'î.us *a*, ydol
Frumenty, frŵ'men.tî *n*, cawl gwenith
Frump, frump *n*, cellwair, gwawd: *vt*, gwawdio, gwatwar
Frush, frush *n*, bywyn carn ceffyl: *vt*, tori, ysigo, malurio
Frustrable, frus'trâ.bl *a*, siomiadwy
Frustrate, frus'trät *vt*, seithugo, siomi; diddymu: *a*, ofer, difudd, diles
Frustraneous, frus.trä'nî.us *a*, seithug, ofer, affesol [siomiant
Frustration, frus.trä'shun *n*, seithugiad,
Frustrative, frus'trä.tiv *a*, seithugiol, twyllodrus
Frustrum, frus'trum *n*, dernyn toredig
Frutescent, frŵ.tes'ent *a*, manwyddog
Fry, frî *n*, grawn pysgod; pysgfaig; manbysg: *vt*, crasbobi, ffrïo. Frying-pan, padell ffrïo
Fub, fub *vt*, bwrw heibio, oedi; siomi
Fucate, fü'kät *a*, rhithliwiedig
Fucas, fü'kus *n*, golchliw, arliw: morlysieuyn [feddwi; cyfeddwogrwydd
Fuddle, fud'l *vi*, ymyfed, dlota, ym-
Fuddled, fud'ld *a*, meddw, brwysg
Fuddler, fud'lûr *n*, meddwyn
Fudge, fuj *n*, ffug, ffugbeth, ffugwaith
Fuel, fü'el *n*, tanwydd, cynnud, tanwent
Fugacious, fü.gä'shus *a*, hedegol, ffoadurus, diflanol
Fugacity, fü.gas'î.tî *n*, ffoadusrwydd
Fugitive, fü'jî.tiv *n*, ffoadur, enciliwr: *a*, ffoadurus, ffoawl, crwydrus, hyffo; ysgafn, difyfyr, hedegol
Fugue, füg *n*, canred mewn cerdd [atteg
Fulciment, ful'sî.ment *n*, cynnalbost,
Fulcrum, ful'krum *n*, gwifrwym
Fulfil, fŵl.fil' *vt*, cyflawnu, dybenu, gorphen, cwblhau
Fulfilment, fŵl.fil.ment *n*, cwblhâd
Fulgency, ful'jen.sî *n*, dysgleirdeb, gloewder [gloew
Fulgent, ful'jent *a*, dysglaer, llachar,
Fuliginous, fü.lij'î.nus *a*, huddyglyd;
Fulimart, fü'lî.mârt *n*, ffwlbart [myglyd
Full, fŵl *a*, llawn, cyflawn; cyfan; perffaith: *n*, llonaid: *vt*, panu. Full of sorrow, gofidus. Full moon, llawn lleuad, cyfanlloer, llawn lloer
Fuller, fŵl'ûr *n*, panwr, golchydd. Fuller's earth, gogarth, pridd y panwr
Fullery, fŵl'ur.î *n*, pandy, melinbanu
Fulling, fŵl'ing *n*, pan, panfa, paniad
Fully, fŵl'î *ad*, yn gyfan, yn hollol, yn gwbl, yn llawn, yn gyflawn [bygylus
Fulminant, ful'mî.nant *a*, taranllyd;
Fulminate, ful'mî.nät *v*, taranu; bygwth
Fulmination, ful.mî.nä'shun *n*, taraniad; bygythiad [bygythiol
Fulminatory, ful'mî.nä.tur.î *a*, taranol;
Fullness, fŵl'nes *n*, llawnder, cyflawnder; gwala [brwnt; truthfwyn
Fulsome, ful'sum *a*, chwydlyd, ffiaidd,
Fulsomeness, ful'sum.nes *n*, bryntni, ffieiddrwydd; gorfwynder
Fulvid, ful'vid *a*, melyngoch, rhuddfelyn
Fumado, fü.mä'dö *n*, pysgodyn coch, pysgodyn mygiedig
Fumble, fum'bl *v*, llawweithio, trin yn chwithig [hylaw
Fumbler, fum'blûr *n*, bongler, un an-
Fume, füm *n*, tarth, ager, mwg; digter: *v*, mygu; sori, digio, brochi, ffromi
Fumet, fü'mê *n*, cagl hydd [tarthlyd
Fumid, fü'mid *a*, myglyd; tarthol,
Fumigate, fü'mî.gät *vt*, mygdarthu, mygu [darthiad
Fumigation, fü.mî.gä'shun *n*, myg-

Fumitory, fü'mî.tur.i *n*, cwd y mwg, pwff y mwg. Hedge-fumitory, mwg
Fumy, fü'mî *a*, mygdarthiol [y perthi
Fun, fun *n*. digrifwch, ysbleddach, cellwair, difyrwch [ddawnsio
Funambulate, fü.nam'bü.lät *vi*, rhaff-
Funambulist, fü.nam'bü.list *n*, rhaff-ddawnsiwr [igaeth
Function, fungk'shun *n*, swydd, galwed-
Functionary, fungk'shun.ur.î *n*, unmewn swydd, swyddog
Fund, fund *n*. cyff, arian-gyff, trysorfa
Fundament, fun'dâ.ment *n*, yr eisteddfod, y cyfeistedd, y rhefr, y cwthr
Fundamental, fun.dâ.men'tal *a*, sylfaenol; gwreiddiol, hanfodol; arbenig; prif. penaf: *n*, gwreiddbwnc, egwyddor
Funeral, fü'nur.al *n*, angladd, cladded-igaeth; arwyl; cynhebrwng
Funereal, fü.nî'r'î.al *a*, angladdol; galarus, trist, gresynol; tywyll
Fungous, fung'gus *a*, madarchaidd, ysbyngaidd; masw
Fungus, fung'gus (fungi, fun'jî) *n*, meddalgig; madarch, bwyd ellyllon, callod, ffwng, bwyd y boda
Funicular, fü.nik'ü.lûr *a*, mân-edefynog
Funk, fungk *n*, drewdawch, tagfwg: *vi*, drewi trwy ofn; llwfreiddio [ffumer
Funnel, fun'el *n*, ffynel, twmffed, pibell,
Funny, fun'î *a*, digrifol, arabeddus, difyr, ysmala, cellweirus
Fur, fûr *n*, mân flew, pân, ffwrwr; cen: *vt*, panu; cenu; crestenu
Furacity, fü.ras'î.tî *n*, lladraeth
Furbelow, fûr'bi.lö *n*, sider, amaerwy
Furbish, fûr'bish *vt*, gloewi, caboli, llathru, trwsio [trwsiwr
Furbisher, fûr'bish.ûr *n*, llugenydd;
Furcate, fûr'kät *a*, fforchog
Furcation, fûr'kä.shun *n*, fforchogrwydd
Furious, fü'r'î.us *a*, cynddeiriog, ffyrnig
Furiousness, fü'r'î.us.nes *n*, cynddaredd, ffyrnigrwydd, cynddeiriogrwydd
Furl, fûrl *vt*, crychio, plygu, cymhlygu
Furlong, fûr'long *n*, ystaden, wythfed ran milltir, 220 llath [milwr
Furlough, fûr'lö *n*, ysgrifen ymabsenniad
Furmenty, fûr'men.tî *n*.—Frumenty
Furnace, fûr'näs *n*, ffwrn, ffwrnais, ffoc; odyn, cyl, cylyn; creisier
Furnish, fûr'nish *vt*, dodrefnu; diwallu, digoni; cynnal, cynnysgaeddu, darparu, arlwyo [parwr
Furnisher, fûr'nish.ûr *n*, diwallwr, dar-
Furniture, fûr'nî.tshü'r *n*, dodrefn, llestri, taclau, tres, celfi, offer, arfau; addurnau
Furrier, fur'î.ur *n*, gwerthwr pân, panydd
Furrow, fur'ö *n*, cwys, rhych; rhigol; ffos, ffynegl: *vt*, cwyso, rhychu;
Furry, fur'î *a*, panog; cenog [ffyneglu
Further, fûr'THûr *a*, pellach: *ad*, ym mhellach, eto, hefyd, heb law hyn; mwy: *vt*. rhwyddhau, hyrwyddo, dwyn ym mlaen: *cd*.—Far
Furtherance, fûr'THur.ans *n*, rhwyddhâd, cynnorthwyad, dygiad ym mlaen
Furthermore, fûr'THûr.mö'r *ad*, ym mhellach, heb law hyn, hefyd
Furthermost, fûr'THûr.möst, Furthest, fûr'THest, pellaf, eithaf, olaf: *sd*.—Far
Furtive, fur'tiv *a*, lladradol
Furuncle, fûr'ung.kl *n*, llynoryn
Fury, fü'r'î *n*, cynddaredd, ffyrnigrwydd, gorphwyll; cythreules. Furies, plant y fall, cethyrn, cythreuliaid
Furze, fûrz *n*, eithin, aith
Furzy, fûr'zî *a*, eithinog
Fuse, füz *v*, toddi; ymdoddi
Fusee, Fusil, fü.zî' *n*, dryll ysgafn
Fusible, fü'zî.bl *a*, toddadwy, hydawdd
Fusilier, fü.zî.lî'r' *n*, milwr yn cario dryll ysgafn
Fusion, fü'zhun *n*, toddiad, dadleithiad
Fuss, fus *n*, ffwdan, dadwrdd, gwag helynt, ffrwst
Fust, fust *n*, paladr colofn
Fustian, fus'tshan *n*, math o frethyn; iaith chwyddedig, chwyddiaith
Fustic, fus'tik *n*, math o bren lliwio
Fustilarian, fus.tî.lê'r'î.an *n*, bawddyn
Fustiness, fus'tî.nes *n*, drewiant; mysni
Fusty, fus'tî *a*, llwyd; drewllyd; mws
Futile, fü'tîl *a*, gwag, coeg, siaradus; diles [ffladredd
Futility, fü.til'î.tî *n*, gwagedd, oferedd;
Future, fü'tshûr *a*, dyfodol, dyfodadwy, i ddyfod: *n*, yr amser i ddyfod. For the future, o hyn allan [fod, dyfodiant
Futurity, fü.tü'r'î.tî *n*, yr amser i ddy-
Fuzz, fuz *n*, lluwchion: *vi*, lluwchio; dadwau. Fuzz-ball, cwd y mwg
Fy, Fie, fî *i*, ffei! ffi! hach! wfft!

G.

GAB, gab, Gabble, gab'l *vi*, clebran, bragawthan: *n*, gwagsiarad, baldordd, clebar [mantell werddonig
Gabardine, gab.ûr.dîn' *n*, bugeilwisg,
Gabel, gä'bel *n*, treth, ardreth
Gabion, gä'bi.un *n*, cawell llawn o bridd
Gabionade, gä.bi.un.äd' *n*, amddiffynwaith o gewell llawn o bridd

Gable, gä'bl *n*, talcen ty
Gaby, gä'bî *n*, hurtyn, delff, clwpa
Gad, gad *n*, llafn o aur; crifell: *vi*, crwydro, gwibio, rhodiena. Gad-fly, cacynen y meirch
Gaelic, gä'lik *n*, Gaeleg
Gaff, gaf *n*, math o fach pysgota
Gaffer, gaf'ûr *n*, hen wr; uchlafuriwr, uchweithiwr [bardyn
Gaffle, gaf'l *n*, gafiach; tynfach; ys-
Gag, gag *n*, safn-glo: *vt*, cau y safn
Gage, gäj *n*, gwystl, arwystl, adneu: *vt*, gwystlo, arwystlo. Green gage, eirynen wen (*p* eiryn gwyn)
Gaggle, gag'l *vi*.—Cackle
Gaiety, gä'i.tî *n*, gorhoen, llonder, hoewder, llonwychder [llawen
Gaily, gä'lî *ad*, yn hoew-wych; yn
Gain, gän *n*, elw, budd, ced, mael, mantais: *v*, elwa, ennill, manteisio, cyrhaedd [haeddadwy
Gainable, gä'nâ.bl *a*, enniladwy; cyr-
Gainful, gän'fwl *a*, ennillfawr, buddfawr, cedlawn [dielw
Gainless, gän'les *a*, difudd, diennill,
Gainsay, gän'sä (*pt* & *pp* gainsaid, gän'sed) *vt*, gwrthddywedyd, ammheu
Gait, gät *n*, rhodiad; agweddfoes
Gaiter, gä'tûr *n*, brocsen, amgoes, coes-
Gala, gä'lâ *n*, prif wyl [arn, socas
Galaxy, gal'ak.sî *n*, y llwybr llaethog, eirianrod, Caer Gwydion, galaeth, heol y gwynt; cynnulliad gorwych
Gale, gäl *n*, awel, chwa; buelyn, adfwl
Galeated, gal'î.ä.ted *a*, helmog
Gall, gôl *n*, bustl, geri; dygasedd, chwerwfustledd; oddfyn neu gneuen yn tyfu ar dderwen: *v*, digroeni, dolurio, poeni. Gall-stones, ceryg yn y bledren. Gall-bladder, coden y bustl
Gallant, gal'ant *a*, gwrol, dewrwych
Gallant, ga.lant' *n*, cariad-ddyn, gordderchwr: *a*, careugar [dewrder
Gallantness, gal'ant.nes *n*, gwrolder,
Gallantry, gal'ant.rî *n*, dewredd; gwychder; nwyfneges; anlladrwydd
Galleas, gal'yas *n*, math o rwyflong
Galleon, gal'yun *n*, llong Ysparnaidd
Gallery, gal'ur.î *n*, oriel, uchlawr
Galley, gal'î *n*, rhwyflong; offeryn argraffydd. Galley-foist, math o gwch neu fad mawr [ddawns, corelw
Galliard, gal'yûrd *n*, hoewddyn; llam-
Gallic, gal'ik *a*, Ffrengig [aidd
Gallican, gal'î.kan *a*, Ffrengig, Ffrainc-
Gallicism, gal'î.sizm *n*, llafarddull Ffrengig
Galligaskins, gal.î.gas'kinz *np*, uchlodrau, rhyddglos
Gallimaufry, gal'î.mô.frî *n*, cymmysgfwyd, cymmysgedd
Gallinule, gal'î.nûl *n*, corsiar
Galliot, gal'yut *n*, llong ysgafn
Gallipot, gal'î.pot *n*, blwch enaint
Gallon, gal'un *n*, galwyn, galwynaid, pedwar chwart
Galloon, ga.lwn' *n*, ysnoden gref
Gallop, gal'up *n*, carlam, gwilhobain: *vi*, carlamu, gwilhobain
Gallow, gal'ô *vt*, dychrynu, brawychu. Gallow-glass, hen droedfilwr Iwerddon
Galloway, gal'ô.wä *n*, crynfarch [dyoddef
Gallows, gal'us *n*, crogbren, pren
Galvanic, gal.van'ik *a*, trydanol
Galvanism, gal'vâ.nizm *n*, trydaniaeth
fferyllaidd, neu heb rwbiad
Gambado, gam.bä'dô *n*, math o fotasen
Gamble, gam'bl *vi*, chwareu am arian
Gambler, gam'blûr *n*, twyllchwareuydd
Gamboge, gam'bwj' *n*, math o sudd llysieuaidd o liw melyn
Gambol, gam'bul *n*, chwydawiaeth, crychnaid, pranc: *vi*, crychlamu, rhonta
Gambrel, gam'brel *n*, coes ol march: *vt*, clymu wrth y goes
Game, gäm *n*, chwareu, chware, camp; asgafaeth, helwriaeth: *vi*, chwareu, campio; gwawdio, cellwair. Game-cock, ceiliog ymladd. Game-keeper, ceidwad helwriaeth. Gaming-house, chwareudy; chwiredfan. Game-leg, coes glymedig, coes gam
Gamesome, gäm'sum *a*, chwarëus; nwyfus
Gamester, gäm'stûr *n*, chwarëydd
Gammer, gam'ûr *n*, hen fenyw
Gammon, gam'un *n*, cnuch mochyn
Gamut, gam'ut *n*, seinradd, graddeg, egwyddor cerddoriaeth [wydd
Gander, gan'dûr *n*, ceiliogwydd, clac-
Gang, gang *n*, myntai, torf, haid: *vi*, hyntio, myned
Ganglion, gang'glî.un *n*, chwydd y glau
Gangrel, gang'grel *n*, lleban, llabwst
Gangrene, gang'grîn *n*, madredd, cig marw, braenedd; *v*, magu cig drwg
Gangrenous, gang'grî.nus *a*, braenedig, mallus, madreddog
Gangway, gang'wä *n*, rhodfa ar long
Gannet, gan'et *n*, gwylan lwyd, hucan
Gantlet, gant'let, Gantelope, gant'löp *n*, dyrnfol, gwialgosp
Ganza, gan'zâ *n*, math o wydd wyllt
Gaol, jäl *n*, carchar
Gaoler, jä'lûr *n*, ceidwad carchar

Gap, gap *n*, bwlch, adwy; agen, agendor
Gape, gāp *vi*, dylyfu gên; agenu, ymagor; llygadrythu
Garb, gârb *n*, gwisg, trwsiad, arddull
Garbage, gâr'bäj *n*, syrth, ysgarthion; tripa [difrychu
Garble, gâr'bl *vt*, darnbigo, dethol;
Garboil, gâr'bôil *n*, cynhwrf, ymgripys, terfysg, cyffroad
Garden, gâr'dn *n*, gardd: *v*, garddu. Kitchen-garden, arbawr, ceginardd
Gardening, gâr'dn.ing *n*, garddwriaeth
Gare, gê'r *n*, gwlan garw; ceden
Garfish, gâr'fish *n*, y mornodwydd, y cornbig [ceglyn
Gargarism, gâr'gar.izm *n*, golch safn,
Garget, gâr'get *n*, math o haint ar anifeiliaid [*n*, gwddfolch
Gargle, gâr'gl *vt*, golchi'r safn a'r gwddf:
Gargol, gâr'gul *n*, haint ar foch
Garish, gê'r'ish *a*, hoewych, coegwych, nwyflawen [talaith
Garland, gâr'land *n*, coronbleth, gwyrlen,
Garlic, gâr'lik *n*, garlleg, craf y gerddi. Chive garlic, cibellys. Wild garlic, troed yr asen [gwisg, achre
Garment, gâr'ment *n*, dilledyn, twyg,
Garner, gâr'nûr *n*, ysgubor, ydle, ydlofft, ytty: *vt*, ysguborio, ystorio, ydgellu
Garnet, gâr'net *n*, maen rhudd gwerthfawr, rhuddem, gwenithfaen
Garnish, gâr'nish *vt*, addurno, harddu, trwsiadu: *n*, addurn
Garniture, gâr'ni.tshü'r *n*, addurniad
Garret, gar'et *n*, nenlofft, uchystafell, uchlofft, penawr; taflawd
Garreteer, gar.et.î'r' *n*, a fo byw mewn uchlofft, penorydd
Garrison, gar'i.sn *n*, gwarchodlu, milwrfa; gwersyll, gwersyllfa: *vt*, gwarchlüyddu, gosod llu i warchod, amddiffyn
Garron, gar'un *n*, corfarch, crynfarch
Garrote, ga.röt' *vt*, llindagu
Garrulity, ga.rw'll.tî *n*, dywedgarwch; baldordd, siaradgarwch [us
Garrulous, gar'ü.lus *a*, tafodrydd, siarad-
Garter, gâr'tûr *n*, gardas, gardys: *v*, gardasu. Garter king-at-arms, arwyddfardd y gardys. Knight of the garter, marchog y gardys aur
Garth, gârth *n*, cored bysgota; clos
Gas, gas *n*, nwy; llosgnwy
Gasconade, gas.kö.niid' *n*, bocsach, coegfolach, brol: *vi*, brolio, gwagfostio
Gash, gash *n*, archoll, dyfndoriad: *vt*, archolli, hacio, trychu [glos
Gaskins, gas'kinz *np*, uchlodrau, rhydd-
Gasp, gasp *n*, tyniad anadl; chwyth, ffun: *vi*, tynu anadl mewn lludded; dyheu; hiraethu
Gate, gät *n*, porth, talddrws, llidiart, clwyd. Gate-house, cynhordy, porthdy, tolldy. Gate-keeper, porthor; drysor. Turnpike-gate, tollborth
Gather, gaTH'ûr *v*, casglu, cynnull, crynoi, pentyru; crawnu, gori; tewychu; plygu: *n*, plygiad, casgliad
Gaud, gôd *n*, coegaddurn; tegan
Gaudiness, gô'dî.nes *n*, coegwychder, gorwychder, ceinedd
Gaudy, gô'dî *a*, coegwych, gorwych, hoewffol, fflawnt: *n*, gwyl, gwledd
Gauge, gäj *n*, cyfartalai; mesurai; mesur: *vt*, mesuro, ffonfesuro; cyfartalu [ydd, cyllidwr, tollwr
Gauger, gä'jûr *n*, mesurydd, ffonfesur-
Gaunt, gânt *a*, cul, achul, culfain, teneu
Gauntlet, gânt'let *n*, dyrnfol, maneg ddur
Gaul, gôl *n*, Ffrainc; Ffrancwr [niwlwe
Gauze, gôz *n*, teneuwe o lin neu sidan,
Gave, gäv *pt.*—Give
Gavel, gav'el *n*, treth, teyrnged; ardreth. Gavel-kind, rhaniad tir yn gyfartal rhwng meibion
Gaveloc, gav'l.lok *n*, trosol haiarn
Gavot, gâ.vot' *n*, tôn fywiog; chwaidaplas
Gawk, gôk, Gawky, gô'kî *n*, yslebog, yslebryn, hurtyn, clwpa [barilau
Gawn, gôn *n*, baril. Gawn-tree, trestl
Gay, gä *a*, gwych, dillyn, fflawnt; hoen-
Gayety, gä'î.tî.—Gaiety [us, dyddan
Gaze, gäz *n*, sylliad; ardrem; hylldrem: *vi*, syllu, ardremio, llygadrythu. Gazing-stock, gwawdgyff
Gazelle, gâ.zel' *n*, gafrewig [methdalwyr
Gazette, gâ.zet' *n*, newyddiadur; rhestr
Gazetteer, gaz.e.tî'r' *n*, llyfr daiaryddol
Gear, gî'r *n*, cer, seirch, trec, taclau, trefnau, tresi, offer, trwsiad
Geese, gîs *np.*—Goose
Gelable, jel'â.bl *a*, ceuladwy, hygaul
Gelatine, jel'â.tîn *n*, glydgeuled, ceuled
Gelatinous, jî.lat'î.nus *a*, ceuledig
Geld, geld *vt*, dysbaddu, tori; cyweirio: *n*, treth. Gelded bull, adfwl, attarw. A gelding (horse), march dysbaidd, adfarch
Gelid, jel'id *a*, fferllyd, rhewedig, oer
Gem, jem *n*, glain, gem, em, tlws; cynflaguryn [blygiad, adblygedd
Gemination, jem.î.nä'shun *n*, ad-ddy-
Gemini, jem'î.nî *n*, arwydd y Gefeilliaid
Geminous, jem'î.nus *a*, dyblyg, gefeilliaidd

Gemmary, jem'ur.î, Gemmy, jem'î *a*, gemog
Gender, jen'dûr *n*, rhyw, ystlen; math: *v*, cenedlu, epilio, hilio; magu. Neuter gender, y canolryw [ofyddol
Genealogical, jî.nî.â.loj'î.kal *a*, achol, ach-
Genealogist, jî.nî.al'ö.jist *n*, achwr, achofydd, hanesydd achau
Genealogy, jî.nî.al'ö.jî *n*, ach, cenedl, llinach; achyddiaeth; bonedd
Genera, jen'ur.â *np*.—Genus
General, jen'ur.al *a*, cyffredin, mynych, cyffredinol: *n*, cadflaenor, lluedd wr
Generalissimo, jen.ur.al.is'î.mö *n*, pencîwdod, catteyrn, penllywydd [rwydd
Generality, jen.u.ral'î.tî *n*, cyffredinol-
Generalization, jen.ur.al.î.zä'shun *n*, dosbarthiad, rhestriad
Generalize, jen'ur.al.îz *vt*, dosbarthu
Generally, jen'ur.al.î *ad*, yn gyffredin, yn gyffredinol, yn fynychaf, gan mwyaf, yn amlaf [iaeth
Generalness, jen'ur.al.nes *n*, cyffredin-
Generalship, jen'ur.al.ship *n*, cadflaenoriaeth; medr llüyddol [magu
Generate, jen'ur.ät *vt*, cenedlu, epilio;
Generation, jen.u.rä'shun *n*, cenedliad, hiliad; cenedlaeth, hiliogaeth; genedigaeth; oes; to
Generative, jen'ur.ä.tiv *a*, hiliol, epiliol
Generic, jî.ner'ik, Generical, jî.ner'î.kal *a*, rhywogaethol [tirionwch
Generosity, jen.u.ros'î.tî *n*, haelioni;
Generous, jen'ur.us *a*, hael, haelionus; rhyddfrydig, rhwyddgalon, llawagor, boneddigaidd; rhywiog
Genesis, jen'î.sis *n*, cenedliad; llyfr cenedliad, llyfr cyntaf Moses
Genet, jen'et *n*, math o farch cyflym; math o wenci
Genial, jî'nî.al *a*, genedigol, naturiol, hiliogaethol; rhywiol, rhywiog; llon, gorboenus
Genialness, jî'nî.al.nes *n*, rhywiogrwydd
Geniculate, jî.nik'ü.lät *a*, cylymog,
Genii, jî'nî.î *np*.—Genius [clymog
Genio, jî'nî.ö *n*, dyn o feddwl neilldu ol
Genital, jen'î.tal *a*, cenedlol, hiliol
Genitals, jen'î.talz *np*, rhanau cenedliad
Geniting, jen'î.ting *n*, afal cynnar
Genitive, jen'î.tiv *a*, hiliol, tarddiadol. Genitive case, achos meddiannol
Genius, jî'nî.us *n*, ysbryd da neu ddrwg (*p* genii); athrylith, anian, awen, anian-duedd; dyn athrylithfawr (*p* geniuses) [dlws, boneddigaidd
Genteel, jen.tîl' *a*, moesog, gweddeidd-
Genteelness, jen.tîl'nes *n*, boneddigeiddrwydd [lys
Gentian, jen'shan *n*, crwynllys, chwerw-
Gentianella, jen.shan.el'â *n*, math o
Gentil, jen'til *n*, math o hebog [lysieuyn
Gentile, jen'tîl *n*, cenedlddyn, ethnig: *a*, cenedlig [wch
Gentilesse, jen.tî.les' *n*, moes, moesgar-
Gentilizm, jen'tî.lizm *n*, eilunaddoliaeth, paganiaeth [uchelradd
Gentility, jen.til'î.tî *n*, boneddigaeth;
Gentle, jen'tl *a*, boneddig; tirion, rhadlawn, mwynaidd, esmwyth; gwâr, dof, araf: *n*, cynronyn; hebog [boneddwr
Gentleman, jen'tl.man *n*, gwr boneddig,
Gentleness, jen'tl.nes *n*, addfwynder, tiriondeb, hynawsedd
Gentlewoman, jen'tl.w̆m.an (gentlewomen, jen'tl.wim.en) *n*, gwraig foneddig, boneddiges
Gently, jent'lî *ad*, yn dirion, yn addfwyn; gan bwyll, yn araf [mawr
Gentry, jen'trî *np*, boneddigion; gwŷr
Genuflection, jen.ü.flek'shun *n*, plygiad y glin
Genuine, jen'ü.in *a*, digymmysg, dilwgr, diledryw, pur; cynnwynol [cywirdeb
Genuineness, jen'ü.in.es *n*, purdeb;
Genus, jî'nus (genera) *n*, math, rhywogaeth, tylwyth, teulu
Geodæsia, jî.ö.dî'zhâ *n*, wynebfesuriaeth
Geographer, jî.og'râ.fûr *n*, daiaryddwr, daiarddarluniwr, daiarydd
Geographical, jî.ö.graf'î.kal *a*, daiaryddol, daiarddarluniol
Geography, jî.og'râ.fî *n*, daiaryddiaeth, daiarddarluniad [draith, daiareg
Geology, jî.ol'ö.jî *n*, daiarddysg, daiar-
Geomancy, jî'ö.man.sî *n*, daiargoel
Geometer, jî.om'î.tûr, Geometrician, jî-om.î.trish'an *n*, daiarfesurydd, meidrofydd [egol, meidrofyddol
Geometrical, jî.ö.met'rî.kal *a*, mesur-
Geometry, jî.om'î.trî *n*, mesureg, daiarfesuriaeth, meidrofyddiaeth
Geoponic, jî.ö.pon'ik *a*, amaethyddol
Geoponics, jî.ö.pon'iks *np*, garddwriaeth, amaethyddiaeth [yddiaeth, llafureg
Georgic, jî.ôr'jik *n*, pryddest ar amaeth-
Geranium, jî.rä'nî.um *n*, math o flodeuyn [blaguryn, impyn, eginyn
Germ, jûrm, Germen, jûr'men *n*, bragur,
German, jûr'man *n*, Allman: *a*, Allmanaidd; cyfnesaf; unwaed. Brother-german, brawd undad unfam. Cousin-german, cefnder unwaed. German Ocean, y Môr Tawch

Germander, jûr'man.dûr *n*, derwen Caersalem [braguro
Germinate, jûr'mi.nät *vi*, blaguro, egino,
Germination, jûr.mi.nä'shun *n*, blaendarddiad, blaendwf [iadol, cyfrediad
Gerund, jer'und *n*, sylweddair cyfran-
Gest, jest *n*, arddangosiad, gweithred
Gestation, jes.tä'shun *n*, dygiad yn y groth, cyfebriad
Gesticulate jes.tik'ü.lät *vi*, ystumio
Gesticulation, jes.tik.ü.lä'shun *n*, ystumiad [ystum
Gesture, jes'tshûr *n*, agwedd, arddull,
Get, get (*pt & pp* got) *v*, cael, caffael; ceisio; darparu; ennill; myned, dyfod. To get up, codi, cyfodi. To get down, disgyn, dyfod i lawr. To get a foal, cyfebru [tyrmant: *a*, diwerth
Gewgaw, gü'gô *n*, coegbeth; tegan; ys-
Ghastliness, gast'lî.nes *n*, hyllrwydd, erchylldod; truanwedd, gwelwedd
Ghastly, gast'lî *a*, ellyllaidd, erchyll, irad, girad, cethin, gwelw, hyll [iedig
Gherkin, gûr'kin *n*, cucumer gyffeith-
Ghost, gōst *n*, ysbryd; ellyll, bwbach, bwgan, gwyll. Holy Ghost, Ysbryd Glân. To give up the ghost, marw
Ghostly, gōst'lî *a*, ysbrydol; ellyllaidd
Giant, jî'ant *n*, cawr: *a*, cawraidd
Giantess, jî'ant.es *n*, cawres
Gibber, gib'ûr *vi*, ffregodi, baldorddi
Gibberish, gib'ûr.ish *n*, ffreg, ffregawd, baldordd, gwagedd, gwagsiarad
Gibbet, jib'et *n*, crogbren, crogwydd, pren dyoddef: *vt*, crogosod, crogi
Gibbosity, gi.bos'i.tî, Gibbousness, gib'us.nes *n*, crwmddull, crymedd
Gibbous, gib'us *a*, crymaidd, cefn-grwn
Gibe, jîb *n*, gwawd, gwatwar: *v*, gogana, gwawdio [hwyaden
Giblets, jib'lets *n*, syrth gŵydd neu
Giddiness, gid'î.nes *n*, penddaredd, madrondod, pendro; anofaledd
Giddy, gid'î *a*, syfrdan, penchwiban; anwadal, diofal, anofalus, byrbwyll
Gift, gift *n*, rhodd, dawn, anrheg, gwobr
Gifted, gif'ted *a*, doniol, dawnus
Gig, gig *n*, cerbydan; trodegan
Gigantic, jî.gan'tik, Giantlike, jî'antlîk *a*, cawraidd, dirfawr [chwerthin
Giggle, gig'l *vi*, cilchwerthin, ffol-
Giglot, gig'lot *n*, mwyglen, coegen, trythylles, cyffoden, hoeden
Gild, gild (*gilt*) *vt*, euro, goreuro
Gilder, gil'dûr *n*, goreurwr, eurwr
Gill, gil *n*, cyffoden, cymmones, putain; tagell, crogen
Gill, jil *n*, pedwaran peint; dail eidral, eiddew'r ddaiar
Gillyflower, jil'î.flû.ûr *n*, blodeuyn Gorphenaf, llysiau'r llaw
Gilt, gilt *pt & pp.*—Gild
Gilthead, gilt'hed *n*, eurben, banwes
Gimbal, jim'bal *n*, modrwy ddyblyg
Gimcrack, jim'krak *n*, tegan, ffril, ffrilyn
Gimlet, gim'let *n*, ebillen, trwyddew
Gimp, gimp *n*, eirionwe o sidan
Gin, jin *n*, magl, croglath, annel, byddagl; meryw-wirod
Ginger, jin'jûr *n*, poethwraidd tramor
Gingerbread, jin'jûr.bred *n*, bara perflas
Gingerly, jin'jûr.lî *ad*, yn araf, yn esmwyth, yn bwyllog [dannedd
Gingival, jin'jî.val *a*, perthynol i gig y
Gingle, jing'gl *n*, tinc, tincian, rhinc: *v*, tincio, cyd-dincio, tincian
Ginnet, jin'et *n*, ceffyl bach cyflym;
Ginshop, jin'shop *n*, gwirotty [corfarch
Gip, jip *vt*, tynu perfedd ysgadan
Gipsy, jip'sî *n*, crwydryn, crwydriad
Giraffe, zhî.raf' *n*, cawrlewpard [mawr
Girandole, zhî'r'an.döl *n*, canwyllbren
Gird, gûrd (*girt*) *vt*, amwregysu, gwregysu, gwisgo; cenglu; gwatwar: *n*, pang, poen
Girder, gûr'dûr *n*, gwregysdrawst, llogail
Girdle, gûr'dl *n*, gwregys, rhwymyn, cengl; plane; sidydd Girdle-cake= Griddle-cake
Girl, gûrl *n*, geneth, bachgenes, herlodes, llances, hocrell. A little girl, croten
Girlish, gûr'lish *a*, genethaidd, plentyn-
Girrock, gir'uk *n*, mornodwydd [aidd
Girt, gûrt *pt & pp.*—Gird
Girth, gûrth *n*, cengl; cylchfesur, cwmpas: *v*=Gird [sylwedd
Gist, jist *n*, prif bwnc mewn dadl, ergyd,
Give, giv (*pt* gave, gäv; *pp* given, giv'n) *v*, rhoddi, anrhegu, donio; ymroddi. To give way, cilio. To give advice, cynghori. To give offence, anfoddhau. To give in, rhoddi i fyny. To give battle, brwydro, ymladd. To give over, peidio â. Given to laughing, chwerthingar. Given to drinking, diodgar, yfedgar, llymeidgar
Giver, giv'ûr *n*, rhoddwr, doniwr, deon, cyfranwr [afu glas
Gizzard, giz'ûrd *n*. glasog, glasgylla,
Glacial, glä'shal *a*, iäidd, rhewllyd [ynia
Glaciate, glä'shî.ät *vi*, ceulo, rhewi, troi
Glaciation, glä.shî.ä'shun *n*, troad yn ia,
Glacier, glas'yûr *n*, iäen [rhewiad
Glacis, glâ.sis' *n*, llethrglawdd

Frown, frûŵn *n*, cuch, cuwch, gwg, cilwg: *vi*. cuchio, cuwchio, gygu
Frowning, frûŵ'ning *a*, cuchiog, digus, cilygus [drewllyd; tywyll
Frowzy, frûŵ'zî, Frowy, frûŵ'î *a*, mws,
Froze, fröz *pt*.—Freeze
Frozen, frö'zn *pp*.—Freeze [iol, cnydiol
Fructiferous, fruk.tif'ur.us *a*, cynnyrch-
Fructify, fruk'tî.fî *v*, cnydio; ffrwythiannu, ffrwythloni [ffrwythlawn
Fructuous, fruk'tshü.us *a*, cnydfawr,
Frugal, frŵ'gal *a*, cynnil, ymarbedus, diwastraff; anhael [falwch
Frugality, frŵ.gal'î.tî *n*, cynnildeb; dy-
Frugiferous, frŵ.jif'ur.us *a*, cnydiol, ffrwythol, ffrwythddwyn [aeron
Frugiverous, frŵ.jiv'ur.us *a*, yn bwyta
Fruit, frŵt *n*, ffrwyth, cnwd, cynnyrch; toraeth; aeron. Fruit-bearing, yn dwyn ffrwyth, cnydiol. Fruit-tree, pren ffrwythau [ydd
Fruitage, frŵ'täj *n*, ffrwythau, ffrwyth-
Fruiterer, frŵ'tur.ur *n*, aeronwerthydd, ffrwythwerthwr [gell
Fruitery, frŵ'tur.î *n*, ffrwythfa; aeron-
Fruitful, frŵt'fŵl *a*, ffrwythlawn, cnydfawr, toreithiog; ffaeth
Fruitfulness, frŵt'fŵl.nes *n*, ffrwythlondeb, ffrwythlonedd [meddiant
Fruition, frŵ.ish'un *n*, mwyniant,
Fruitive, frŵ'î.tiv *a*, mwynhaol, meddiannol
Fruitless, frŵt'les *a*, diffrwyth; ofer, seithug, diles, difudd, anfuddiol
Frumentaceous, frŵ.men.tä'shus *a*, o yd; tebyg i yd
Frumentarious, frŵ.men.tê'r'î.us *a*, ydol
Frumenty, frŵ'men.tî *n*, cawl gwenith
Frump, frump *n*, cellwair, gwawd: *vt*. gwawdio, gwatwar
Frush, frush *n*, bywyn carn ceffyl: *vt*, tori, ysigo, malurio
Frustrable, frus'trâ.bl *a*, siomiadwy
Frustrate, frus'trät *vt*. seithugo, siomi; diddymu: *a*, ofer, difudd, diles
Frustraneous, frus.trä'nî.us *a*. seithug, ofer, aflesol [siomiant
Frustration, frus.trä'shun *n*, seithugiad,
Frustrative, frus'trä.tiv *a*, seithugiol, twyllodrus
Frustrum, frus'trum *n*, dernyn toredig
Frutescent, frŵ.tes'ent *a*, manwyddog
Fry, frî *n*, grawn pysgod; pysgfaig; manbysg: *vt*. crasbobi, ffrïo. Frying-pan, padell ffrïo
Fub, fub *vt*, bwrw heibio, oedi; siomi
Fucate, fü'k iedig
Fucas, fü'kus *n*, golchliw, arliw: morlysieuyn [feddwi; cyfeddwog
Fuddle, fud'l *vi*, ymyfed, dlota, ym—
Fuddled, fud'ld *a*, meddw, brwysg
Fuddler, fud'lûr *n*, meddwyn
Fudge, fuj *n*, ffug, ffugbeth, ffugwaith
Fuel, fü'el *n*, tanwydd, cynnud, tanwen
Fugacious, fü.gä'shus *a*, hedegol, ffoadurus, diflanol
Fugacity, fü.gas'î.tî *n*, ffoadusrwydd
Fugitive, fü'jî.tiv *n*, ffoadur, enciliwr: *a*, ffoadurus, ffoawl, crwydrus, hyffo; ysgafn, difyfyr, hedegol
Fugue, füg *n*, canred mewn cerdd [atteg
Fulciment, ful'sî.ment *n*, cynnalbost,
Fulcrum, ful'krum *n*, gwifrwym
Fulfil, fŵl.fil' *vt*, cyflawnu, dybenu, gorphen, cwblhau
Fulfilment, fŵl.fil.ment *n*, cwblhâd
Fulgency, ful'jen.si *n*, dysgleirdeb, gloewder [gloew
Fulgent, ful'jent *a*, dysglaer, llachar,
Fuliginous, fü.lij'î.nus *a*, huddyglyd;
Fulimart, fü'lî.mârt *n*, ffwlbart [myglyd
Full, fŵl *a*, llawn, cyflawn; cyfan; perffaith: *n*, llonaid: *vt*, panu. Full of sorrow, gofidus. Full moon, llawn lleuad, cyfanlloer, llawn lloer
Fuller, fŵl'ûr *n*, panwr, golchydd. Fuller's earth, gogarth, pridd y panwr
Fullery, fŵl'ur.î *n*, pandy, melinbanu
Fulling, fŵl'ing *n*, pan, panfa, paniad
Fully, fŵl'î *ad*, yn gyfan, yn hollol, yn gwbl, yn llawn, yn gyflawn [bygylus
Fulminant, ful'mî.nant *a*, taranllyd;
Fulminate, ful'mî.nät *v*, taranu; bygwth
Fulmination, ful.mî.nä'shun *n*, taraniad; bygythiad [bygythiol
Fulminatory, ful'mî.nä.tur.î *a*. taranol;
Fullness, fŵl'nes *n*, llawnder, cyflawnder; gwala [brwnt; truthfwyn
Fulsome, ful'sum *a*, chwydlyd, ffiaidd,
Fulsomeness, ful'sum.nes *n*, bryntni, ffieiddrwydd; gorfwynder
Fulvid, ful'vid *a*, melyngoch, rhuddfelyn
Fumado, fü.mä'dö *n*, pysgodyn coch, pysgodyn mygiedig
Fumble, fum'bl *v*, llawweithio, trin yn chwithig [hylaw
Fumbler, fum'blûr *n*, bongler, un an-
Fume, füm *n*, tarth, ager, mwg; digter: *v*, mygu; sori, digio, brochi, ffromi
Fumet, fü'mê *n*, cagl hydd [tarthlyd
Fumid, fü'mid *a*, myglyd; tarthiol,
Fumigate, fü'mî.gät *vt*, mygdarthu, mygu [darthiad
Fumigation, fü.mî.gä'shun *n*, myg-

Fumitory, fü'mĭ.tur.i *n*, cwd y mwg, pwff y mwg. Hedge-fumitory, mwg
Fumy, fü'mĭ *a*, mygdarthiol [y perthi
Fun, fun *n*, digrifwch, ysbleddach, cellwair, difyrwch [ddawnsio
Funambulate, fü.nam'bü.lät *vi*, rhaff-
Funambulist, fü.nam'bü.list *n*, rhaff-
ddawnsiwr [igaeth
Function, fungk'shun *n*, swydd, galwed-
Functionary, fungk'shun.ur.i *n*, un mewn swydd, swyddog
Fund, fund *n*, cyff, arian-gyff, trysorfa
Fundament, fun'dâ.ment *n*, yr eisteddfod, y cyfeistedd, y rhefr, y cwthr
Fundamental, fun.dâ.men'tal *a*, sylfaenol; gwreiddiol, hanfodol; arbenig; prif, penaf: *n*, gwreiddbwnc, egwyddor
Funeral, fü'nur.al *n*, angladd, cladded-
igaeth; arwyl; cynhebrwng
Funereal, fü.nĭ'r'i.al *a*, angladdol; galarus, trist, gresynol; tywyll
Fungous, fung'gus *a*, madarchaidd, ysbyngaidd; masw
Fungus, fung'gus (fungi, fun'jĭ) *n*, meddalgig; madarch, bwyd ellyllon, callod, ffwng, bwyd y boda
Funicular, fü.nik'ü.lûr *a*, mân-edefynog
Funk, fungk *n*, drewdawch, tagfwg: *vi*, drewi trwy ofn; llwfreiddio [ffumer
Funnel, fun'el *n*, ffynel, twmffed, pibell.
Funny, fun'i *a*, digrifol, arabeddus, difyr, ysmala, cellweirus
Fur, fûr *n*, mân flew, pân, ffwrwr; cen: *rt.* panu; cenu; crestenu
Furacity, fü.ras'i.tĭ *n*, lladraeth
Furbelow, fûr'bi.lō *n*, sider, amaerwy
Furbish, fûr'bish *vt*, gloewi, caboli, llathru, trwsio [trwsiwr
Furbisher, fûr'bish.ûr *n*, llugenydd;
Furcate, fûr'kät *a*, fforchog
Furcation, fûr'kā.shun *n*, fforchogrwydd
Furious, fü'r'i.us *a*, cynddeiriog, ffyrnig
Furiousness, fü'r'i.us.nes *n*, cynddaredd, ffyrnigrwydd, cynddeiriogrwydd
Furl, fûrl *vt*, crychio, plygu, cymhlygu
Furlong, fûr'long *n*, ystaden, wythfed ran milltir, 220 llath [milwr
Furlough, fûr'lō *n*, ysgrifen ymabsenniad
Furmenty, fûr'men.tĭ *n*.—Frumenty
Furnace, fûr'nās *n*, ffwrn, ffwrnais, ffoc; odyn, cyl, cylyn; creisier
Furnish, fûr'nish *vt*, dodrefnu; diwallu, digoni; cynnal, cynnysgaeddu, darparu, arlwyo [parwr
Furnisher, fûr'nish.ûr *n*, diwallwr, dar-
Furniture, fûr'nĭ.tshü'r *n*, dodrefn, llestri,
[illegible] offer, arfau; addurnau

Furrier, fur'i.ur *n*, gwerthwr pân, panydd
Furrow, fur'ō *n*, cwys, rhych; rhigol; ffos, ffynegl: *vt*, cwyso, rhychu;
Furry, fur'i *a*, panog; cenog [ffyneglu
Further, fûr'THûr *a*, pellach: *ad*, ym mhellach, eto, hefyd, heb law hyn; mwy: *rt.* rhwyddhau, hyrwyddo, dwyn ym mlaen: *cd.*—Far
Furtherance, fûr'THur.ans *n*, rhwyddhâd, cynnorthwyad, dygiad ym mlaen
Furthermore, fûr'THûr.mō'r *ad*, ym mhellach, heb law hyn, hefyd
Furthermost, fûr'THûr.möst, Furthest, fûr'THest, pellaf, eithaf, olaf: *sd.*—Far
Furtive, fur'tiv *a*, lladradol
Furuncle, fûr'ung.kl *n*, llynoryn
Fury, fü'r'i *n*, cynddaredd, ffyrnigrwydd, gorphwyll; cythreules. Furies, plant y fall, cethyrn, cythreuliaid
Furze, fürz *n*, eithin, aith
Furzy, fûr'zĭ *a*. eithinog
Fuse, füz *v*, toddi; ymdoddi
Fusee, Fusil, fü.zĭ' *n*, dryll ysgafn
Fusible, fü'zĭ.bl *a*, toddadwy, hydawdd
Fusilier, fü.zĭ.lĭ'r' *n*, milwr yn cario dryll ysgafn
Fusion, fü'zhun *n*, toddiad, dadleithiad
Fuss, fus *n*, ffwdan, dadwrdd, gwag helynt, ffrwst
Fust, fust *n*, paladr colofn
Fustian, fus'tshan *n*, math o frethyn; iaith chwyddedig, chwyddiaith
Fustic, fus'tik *n*. math o bren lliwio
Fustilarian, fus.tĭ.lē'r'i.an *n*, bawddyn
Fustiness, fus'tĭ.nes *n*, drewiant; mysni
Fusty, fus'tĭ *a*, llwyd; drewllyd; mws
Futile, fü'til *a*, gwag, coeg, siaradus; diles [ffladredd
Futility, fü.til'i.tĭ *n*, gwagedd, oferedd;
Future, fü'tshür *a*, dyfodol, dyfodadwy, i ddyfod: *n*, yr amser i ddyfod. For the future, o hyn allan [fod, dyfodiant
Futurity, fü.tü'r'i.tĭ *n*, yr amser i ddy-
Fuzz, fuz *n*, lluwchion: *vi*, lluwchio; dadwau. Fuzz-ball, cwd y mwg
Fy, Fie, fĭ *i*, ffei! ffi! hach! wfft!

G.

Gab, gab, Gabble, gab'l *vi*, clebran, bragawthan: *n*, gwagsiarad, baldordd, clebar [mantell werddonig
Gabardine, gab.ûr.dīn' *n*, bugeilwisg,
Gabel, gā'bel *n*, treth, ardreth
Gabion, gā'bĭ.un *n*, cawell llawn o bridd
Gabionade, gā.bĭ.un.äd' *n*, amddiffyn-
waith o gewyll llawn o bridd

Gable, gä'bl *n*, talcen ty
Gaby, gä'bî *n*, hurtyn, delff, clwpa
Gad, gad *n*, llafn o aur; crifell: *vi*, crwydro, gwibio, rhodiena. Gad-fly, cacynen y meirch
Gaelic, gä'lik *n*, Gaeleg
Gaff, gaf *n*, math o fach pysgota
Gaffer, gaf'ûr *n*, hen wr; uchlafuriwr, uchweithiwr [bardyn
Gaffle, gaf'l *n*, gaflach; tynfach; ys-
Gag, gag *n*, safn-glo: *vt*, cau y safn
Gage, gäj *n*, gwystl, arwystl, adneu: *vt*, gwystlo, arwystlo. Green gage, eirynen wen (*p* eiryn gwyn)
Gaggle, gag'l *vi*.—Cackle
Gaiety, gä'i.tî *n*, gorhoen, llonder, hoewder, llonwychder [llawen
Gaily, gä'lî *ad*, yn hoew-wych; yn
Gain, gän *n*, elw, budd, ced, mael, mantais: *v*, elwa, ennill, manteisio, cyrhaedd [haeddadwy
Gainable, gä'nâ.bl *a*, ennilladwy; cyr-
Gainful, gän'fwl *a*, ennillfawr, buddfawr, cedlawn [dielw
Gainless, gän'les *a*, difudd, diennill,
Gainsay, gän'sä (*pt* & *pp* gainsaid, gän'sed) *vt*, gwrthddywedyd, ammheu
Gait, gät *n*, rhodiad; agweddfoes
Gaiter, gä'tûr *n*, brocsen, amgoes, coes-
Gala, gä'lâ *n*, prif wyl [arn, socas
Galaxy, gal'ak.sî *n*, y llwybr llaethog, eirianrod, Caer Gwydion, galaeth, heol y gwynt; cynnulliad gorwych
Gale, gäl *n*, awel, chwa; buelyn, adfwl
Galeated, gal'î.ä.ted *a*, helmog
Gall, gôl *n*, bustl, geri; dygasedd, chwerwfustledd; oddfyn neu gneuen yn tyfu ar dderwen: *v*, digroeni, dolurio, poeni. Gall-stones, ceryg yn y bledren. Gall-bladder, coden y bustl
Gallant, gal'ant *a*, gwrol, dewrwych
Gallant, ga.lant' *n*, cariad-ddyn, gordderchwr: *a*, careugar [dewrder
Gallantness, gal'ant.nes *n*, gwrolder,
Gallantry, gal'ant.rî *n*, dewredd; gwychder; nwyfneges; anlladrwydd
Galleas, gal'yas *n*, math o rwyflong
Galleon, gal'yun *n*, llong Yspaenaidd
Gallery, gal'ur.î *n*, oriel, uchlawr
Galley, gal'î *n*, rhwyflong; offeryn argraffydd. Galley-foist, math o gwch neu fad mawr [ddawns, corelw
Galliard, gal'ûrd *n*, hoewddyn; llam-
Gallic, gal'ik *a*, Ffrengig [aidd
Gallican, gal'î.kan *a*, Ffrengig, Ffrainc-
Gallicism, gal'î.sizm *n*, llafarddull Ffrengig
Galligaskins, gal.î.gas'kinz *np*, uchlodrau, rhyddglos
Gallimaufry, gal'î.mô.frî *n*, cymmysgfwyd, cymmysgedd
Gallinule, gal'î.nül *n*, corsiar
Galliot, gal'yut *n*, llong ysgafn
Gallipot, gal'î.pot *n*, blwch enaint
Gallon, gal'un *n*, galwyn, galwynaid, pedwar chwart
Galloon, ga.lŵn' *n*, ysnoden gref
Gallop, gal'up *n*, carlam, gwilhobain: *vi*, carlamu, gwilhobain
Gallow, gal'ô *vt*, dychrynu, brawychu. Gallow-glass, hen droedfilwr lwerddon
Galloway, gal'ô.wä *n*, crynfarch [dyoddef
Gallows, gal'us *n*, crogbren, pren
Galvanic, gal.van'ik *a*, trydanol
Galvanism, gal'vâ.nizm *n*, trydaniaeth fferyllaidd, neu heb rwbiad
Gambado, gam.bä'dô *n*, math o fotasen
Gamble, gam'bl *vi*, chwareu am arian
Gambler, gam'blûr *n*, twyllchwareuydd
Gamboge, gam'bŵj' *n*, math o sudd llysieuaidd o liw melyn
Gambol, gam'bul *n*, chwydawiaeth, crychnaid, pranc: *vi*, crychlamu, rhonta
Gambrel, gam'brel *n*, coes ol march: *vt*, clymu wrth y goes
Game, gäm *n*, chwareu, chware, camp; asgafaeth, helwriaeth: *vi*, chwareu, campio; gwawdio, cellwair. Game-cock, ceiliog ymladd. Game-keeper, ceidwad helwriaeth. Gaming-house, chwareudy; chwiredfan. Game-leg, coes glymedig, coes gam
Gamesome, gäm'sum *a*, chwarëus; nwyfus
Gamester, gäm'stûr *n*, chwarëydd
Gammer, gam'ûr *n*, hen fenyw
Gammon, gam'un *n*, cnuch mochyn
Gamut, gam'ut *n*, seinradd, gradded, egwyddor cerddoriaeth [wydd
Gander, gan'dûr *n*, ceiliogwydd, clac-
Gang, gang *n*, myntai, torf, haid: *vi*, hyntio, myned
Ganglion, gang'glî.un *n*, chwydd y glan
Gangrel, gang'grel *n*, lleban, llabwst
Gangrene, gang'grîn *n*, madredd, cig marw, braenedd; *v*, magu cig drwg
Gangrenous, gang'grî.nus *a*, braenedig, mallus, madreddog
Gangway, gang'wä *n*, rhodfa ar long
Gannet, gan'et *n*, gwylan lwyd, hucan
Gantlet, gant'let, Gantelope, gant'löp *n*, dyrnfol, gwialgosp
Ganza, gan'zâ *n*, math o ŵydd wyllt
Gaol, jäl *n*, carchar
Gaoler, jä'lûr *n*, ceidwad carchar

Gap, gap *n*, bwlch, adwy; agen, agendor
Gape, gäp *vi*, dylyfu gên; agenu, ymagor; llygadrythu
Garb, gârb *n*, gwisg, trwsiad, arddull
Garbage, gâr'bäj *n*, syrth, ysgarthion; tripa [difrychu
Garble, gâr'bl *vt*, darnbigo, dethol;
Garboil, gâr'bôil *n*, cynhwrf, ymgripys, terfysg, cyffroad
Garden, gâr'dn *n*, gardd: *v*, garddu. Kitchen-garden, arbawr, ceginardd
Gardening, gâr'dn.ing *n*, garddwriaeth
Gare, gê'r *n*, gwlan garw; ceden
Garfish, gâr'fish *n*, y mornodwydd, y cornbig [ceglyn
Gargarism, gâr'gar.izm *n*, golch safn,
Garget, gâr'get *n*, math o haint ar anifeiliaid [*n*, gwddfolch
Gargle, gâr'gl *vt*, golchi'r safn a'r gwddf:
Gargol, gâr'gul *n*, haint ar foch
Garish, gê'r'ish *a*, hoewych, coegwych, nwyflawen [talaith
Garland, gâr'land *n*, coronbleth, gwyrlen.
Garlic, gâr'lik *n*, garlleg, craf y gerddi. Chive garlic, cibellys. Wild garlic, troed yr asen [gwisg, achre
Garment, gâr'ment *n*, dilledyn, twyg,
Garner, gâr'nûr *n*, ysgubor, ydle, ydlofft, ytty: *vt*, ysguborio, ystorio, ydgellu
Garnet, gâr'net *n*, maen rhudd gwerthfawr, rhuddem, gwenithfaen
Garnish, gâr'nish *vt*, addurno, harddu, trwsiadu: *n*, addurn
Garniture, gâr'ni.tshŭr *n*, addurniad
Garret, gar'et *n*, nenlofft, uchystafell, uchlofft, nenawr; taflawd
Garreteer, gar.et.f'r' *n*, a fo byw mewn uchlofft, nenorydd
Garrison, gar'i.sn *n*, gwarchodlu, milwrfa; gwersyll, gwersyllfa: *vt*, gwarchlüyddu, gosod llu i warchod, amddiffyn
Garron, gar'un *n*, corfarch, crynfarch
Garrote, ga.röt' *vt*, llindagu
Garrulity, ga.rw'lî.tî *n*, dywedgarwch; baldordd, siaradgarwch [us
Garrulous, gar'ü.lus *a*, tafodrydd, siarad-
Garter, gâr'tûr *n*, gardas, gardys: *v*, gardasu. Garter king-at-arms, arwyddfardd y gardys. Knight of the garter, marchog y gardys aur
Garth, gârth *n*, cored bysgota; clos
Gas, gas *n*, nwy; llosgnwy
Gasconade, gas.kö.näd' *n*, bocsach, coegfolach, brol: *vi*, brolio, gwagfostio
Gash, gash *n*, archoll, dyfndoriad: *vt*, archolli, hacio, trychu [glos
Gaskins, gas'kinz *np*, uchlodrau, rhydd-
Gasp, gasp *n*, tyniad anadl; chwyth, ffun: *vi*, tynu anadl mewn lludded; dyheu; hiraethu
Gate, gät *n*, porth, talddrws, llidiart, clwyd. Gate-house, cynhordy, porthdy, tolldy. Gate-keeper, porthor; drysor. Turnpike-gate, tollborth
Gather, GATH'ûr *v*, casglu, cynnull, crynoi, pentyru; crawnu, gori; tewychu; plygu: *n*, plygiad, casgliad
Gaud, gôd *n*, coegaddurn; tegan
Gaudiness, gô'dî.nes *n*, coegwychder, gorwychder, ceinedd
Gaudy, gô'dî *a*, coegwych, gorwych, hoewffol, fflawnt: *n*, gwyl, gwledd
Gauge, gäj *n*, cyfartalai; mesurai; mesur: *vt*, mesuro, ffonfesuro; cyfartalu [ydd, cyllidwr, tollwr
Gauger, gä'jûr *n*, mesurydd, ffonfesur-
Gaunt, gânt *a*, cul, achul, culfain, teneu
Gauntlet, gânt'let *n*, dyrnfol, maneg ddur
Gaul, gôl *n*, Ffrainc; Ffrancwr [niwlwe
Gauze, gôz *n*, teneuwe o lin neu sidan,
Gave, gäv *pt.*—Give
Gavel, gav'el *n*, treth, teyrnged; ardreth. Gavel-kind, rhaniad tir yn gyfartal rhwng meibion
Gaveloc, gav'l.lok *n*, trosol haiarn
Gavot, gâ.vot' *n*, tôn fywiog; chwaidaplas
Gawk, gôk, Gawky, gô'kî *n*, yslebog, yslebryn, hurtyn, clwpa [barilau
Gawn, gôn *n*, baril. Gawn-tree, trestl
Gay, gä *a*, gwych, dillyn, fflawnt; hoen-
Gayety, gä'i.tî.—Gaiety [us, dyddan
Gaze, gäz *n*, sylliad; ardrem; hylldrem: *vi*, syllu, ardremio, llygadrythu. Gazing-stock, gwawdgyff
Gazelle, gâ.zel' *n*, gafrewig [methdalwyr
Gazette, gâ.zet' *n*, newyddiadur; rhestr
Gazetteer, gaz.e.tî'r' *n*, llyfr daiaryddol
Gear, gî'r *n*, cer, seirch, trec, taclau, trefnau, tresi, offer, trwsiad
Geese, gîs *np.*—Goose
Gelable, jel'â.bl *a*, ceuladwy, hygaul
Gelatine, jel'â.tîn *n*, glydgeuled, ceuled
Gelatinous, jî.lat'î.nus *a*, ceuledig
Geld, geld *vt*, dysbaddu, tori; cyweirio: *n*, treth. Gelded bull, adfwl, attarw. A gelding (horse), march dysbaidd, adfarch
Gelid, jel'id *a*, fferllyd, rhewedig, oer
Gem, jem *n*, glain, gem, em, tlws; cynflaguryn [blygiad, adblyged
Gemination, jem.î.nä'shun *n*, ad-dd
Gemini, jem'î.nî *n*, arwydd y Ge[illegible]
Geminous, jem'î.nus *a*, dyblyg, [illegible]

Gemmary, jem'ur.î, Gemmy, jem'î *a*, gemog
Gender, jen'dûr *n*, rhyw, ystlen; math: *v*, cenedlu, epilio, hilio; magu. Neuter gender, y canolryw [ofyddol
Genealogical, jî.nî.ä.loj'î.kal *a*, achol, ach-
Genealogist, jî.nî.al'ö.jist *n*, achwr, achofydd, hanesydd achau
Genealogy, jî.nî.al'ö.jî *n*, ach, cenedl, llinach; achyddiaeth; bonedd
Genera, jen'ur.ä *np*.—Genus
General, jen'ur.al *a*, cyffredin, mynych, cyffredinol: *n*, cadflaenor, llneddwr
Generalissimo, jen.ur.al.is'î.mö *n*, pencîwdod, catteyrn, penllywydd [rwydd
Generality, jen.u.ral'î.tî *n*, cyffredinol-
Generalization, jen.ur.al.î.zä'shun *n*, dosbarthiad, rhestriad
Generalize, jen'ur.al.îz *vt*, dosbarthu
Generally, jen'ur.al.î *ad*, yn gyffredin, yn gyffredinol, yn fynychaf, gan mwyaf, yn amlaf [iaeth
Generalness, jen'ur.al.nes *n*, cyffredin-
Generalship, jen'ur.al.ship *n*, cadflaenoriaeth; medr llüyddol [magu
Generate, jen'ur.ät *vt*, cenedlu, epilio;
Generation, jen.u.rä'shun *n*, cenedliad, hiliad; cenedlaeth, hiliogaeth; genedigaeth; oes; to
Generative, jen'ur.ä.tiv *a*, hiliol, epiliol
Generic, jî.ner'ik, Generical, jî.ner'î.kal *a*, rhywogaethol [tirionwch
Generosity, jen.u.ros'î.tî *n*, haelioni;
Generous, jen'ur.us *a*, hael, haelionus; rhyddfrydig, rhwyddgalon, llawagor, boneddigaidd; rhywiog
Genesis, jen'î.sis *n*, cenedliad; llyfr cenedliad, llyfr cyntaf Moses
Genet, jen'et *n*, math o farch cyflym; math o wenci
Genial, jî'nî.al *a*, genedigol, naturiol, hiliogaethol; rhywiol, rhywiog; llon, gorboenus
Genialness, jî'nî.al.nes *n*, rhywiogrwydd
Geniculate, jî.nik'ü.lät *a*, cylymog,
Genii, jî'nî.î *np*.—Genius [clymog
Genio, jî'nî.ö *n*, dyn o feddwl neillduol
Genital, jen'î.tal *a*, cenedlol, hiliol
Genitals, jen'î.talz *np*, rhanau cenedliad
Geniting, jen'i.ting *n*, afal cynnar
Genitive, jen'î.tiv *a*, hiliol, tarddiadol. Genitive case, achos meddiannol
Genius, jî'nî.us *n*, ysbryd da neu ddrwg (*p* genii); athrylith, anian, awen, anian-dnedd; dyn athrylithfawr (*p* geniuses) [dlws, boneddigaidd
Genteel, jen.tîl' *a*, moesog, gwaddeidd-
Genteelness, jen.tîl'nes *n*, boneddigeiddrwydd [lys
Gentian, jen'shan *n*, crwynllys, chwerw-
Gentianella, jen.shan.el'â *n*, math o
Gentil, jen'til *n*, math o hebog [lysieuyn
Gentile, jen'tîl *n*, cenedlddyn, ethnig: *a*, cenedlig [wch
Gentilesse, jen.tî.les' *n*, moes, moesgar-
Gentilizm, jen'tî.lizm *n*, eilunaddoliaeth, paganiaeth [uchelradd
Gentility, jen.til'î.tî *n*, boneddigaeth;
Gentle, jen'tl *a*, boneddig; tirion, rhadlawn, mwynaidd, esmwyth: gwâr, dof, araf: *n*, cynronyn; hebog [boneddwr
Gentleman, jen'tl.man *n*, gwr boneddig.
Gentleness, jen'tl.nes *n*, addfwynder, tiriondeb, hynawsedd
Gentlewoman, jen'tl.wwm.an (gentlewomen, jen'tl.wim.en) *n*, gwraig foneddig, boneddiges
Gently, jent'lî *ad*, yn dirion, yn addfwyn; gan bwyll, yn araf [mawr
Gentry, jen'trî *np*, boneddigion; gwŷr
Genuflection, jen.ü.flek'shun *n*, plygiad y glin
Genuine, jen'ü.in *a*, digymmysg, dilwgr, diledryw, pur; cynnwynol [cywirdeb
Genuineness, jen'ü.in.es *n*, purdeb;
Genus, jî'nus (genera) *n*, math, rhywogaeth, tylwyth, teulu
Geodæsia, jî.ö.dî'zhâ *n*, wynebfesuriaeth
Geographer, jî.og'râ.fûr *n*, daiaryddwr, daiarddarluniwr, daiarydd
Geographical, jî.ö.graf'î.kal *a*, daiaryddol, daiarddarluniol
Geography, jî.og'râ.fî *n*, daiaryddiaeth, daiarddarluniad [draith, daiareg
Geology, jî.ol'ö.jî *n*, daiarddysg, daiar-
Geomancy, jî'ö.man.sî *n*, daiargoel
Geometer, jî.om'î.tûr, Geometrician, jî-om.î.trish'an *n*, daiarfesurydd, meidrofydd [egol, meidrofyddol
Geometrical, jî.ö.met'rî.kal *a*, mesur-
Geometry, jî.om'î.trî *n*, mesureg, daiarfesuriaeth, meidrofyddiaeth
Geoponic, jî.ö.pon'ik *a*, amaethyddol
Geoponics, jî.ö.pon'iks *np*, garddwriaeth, amaethyddiaeth [yddiaeth, llafureg
Georgic, jî.ôr'jik *n*, pryddest ar amaeth-
Geranium, jî.rä'nî.um *n*, math o flodeuyn [blaguryn, impyn, eginyn
Germ, jûrm, Germen, jûr'men *n*, bragur,
German, jûr'man *n*, Allman: *a*, Allmanaidd; cyfnesaf; unwaed. Brother-german, brawd undad unfam. Cousin-german, cefnder unwaed. German Ocean, y Môr Tawch

Germander, jûr'man.dûr *n*, derwen Caersalem [braguro
Germinate, jûr'mi.nät *vi*, blaguro, egino,
Germination, jûr.mi.nä'shun *n*, blaendarddiad, blaendwf [iadol, cyfrediad
Gerund, jer'und *n*, sylweddair cyfran-
Gest, jest *n*, arddangosiad, gweithred
Gestation, jes.tä'shun *n*, dygiad yn y groth, cyfebriad
Gesticulate jes.tik'ü.lät *vi*, ystumio
Gesticulation, jes.tik.ü.lä'shun *n*, ystumiad [ystum
Gesture, jes'tshûr *n*, agwedd, arddull,
Get, get (*pt* & *pp* got) *v*, cael, caffael; ceisio; darparu; ennill; myned, dyfod. To get up, codi, cyfodi. To get down, disgyn, dyfod i lawr. To get a foal, cyfebru [tyrmant: *a*, diwerth
Gewgaw, gü'gô *n*, coegbeth; tegan; ys-
Ghastliness, gast'lí.nes *n*, hyllrwydd, erchylldod; truanwedd, gwelwedd
Ghastly, gast'lí *a*, ellyllaidd, erchyll, irad, girad, cethin, gwelw, hyll [iedig
Gherkin, gûr'kin *n*, cucumer gyffeith-
Ghost, gōst *n*, ysbryd; ellyll, bwbach, bwgan, gwyll. Holy Ghost, Ysbryd Glân. To give up the ghost, marw
Ghostly, gōst'lí *a*, ysbrydol; ellyllaidd
Giant, jī'ant *n*, cawr: *a*, cawraidd
Giantess, jī'ant.es *n*, cawres
Gibber, gib'ûr *vi*, ffregodi, baldorddi
Gibberish, gib'ûr.ish *n*, ffreg, ffregawd, baldordd, gwagedd, gwagsiarad
Gibbet, jib'et *n*, crogbren, crogwydd, pren dyoddef: *vt*, crogosod, crogi
Gibbosity, gi.bos'i.tí, Gibbousness, gib'us.nes *n*, crwmddull, crymedd
Gibbous, gib'us *a*, crymaidd, cefn-grwn
Gibe, jīb *n*, gwawd, gwatwar: *v*, goganu, gwawdio [hwyaden
Giblets, jib'lets *n*, syrth gŵydd neu
Giddiness, gid'í.nes *n*, penddaredd, madrondod, pendro; anofaledd
Giddy, gid'í *a*, syfrdan, penchwiban; anwadal, diofal, anofalus, byrbwyl
Gift, gift *n*, rhodd, dawn, anrheg, gwobr
Gifted, gif'ted *a*, doniol, dawnus
Gig, gig *n*, cerbydan; trodegan
Gigantic, jī.gan'tik, Giantlike, jī'antlīk *a*, cawraidd, dirfawr [chwerthin
Giggle, gig'l *vi*, cilchwerthin, ffol-
Giglot, gig'lot *n*, mwyglen, coegen, trythylles, cyffoden, hoeden
Gild, gild (*gilt*) *vt*, euro, goreuro
Gilder, gil'dûr *n*, goreurwr, eurwr
Gill, gil *n*, cyffoden, cymmones, putain; tagell, crogen
Gill, jil *n*, pedwaran peint; dail eidral, eiddew'r ddaiar
Gillyflower, jil'í.flûŵ.ûr *n*, blodeuyn Gorphenaf, llysiau'r llaw
Gilt, gilt *pt* & *pp*.—Gild
Gilthead, gilt'hed *n*, eurben, banwes
Gimbal, jim'bal *n*, modrwy ddyblyg
Gimcrack, jim'krak *n*, tegan, ffril, ffrilyn
Gimlet, gim'let *n*, ebillen, trwyddew
Gimp, gimp *n*, eirionwe o sidan
Gin, jin *n*, magl, croglath, annel, byddagl; meryw-wirod
Ginger, jin'jûr *n*, poethwraidd tramor
Gingerbread, jin'jûr.bred *n*, bara perflas
Gingerly, jin'jûr.lí *ad*, yn araf, yn esmwyth, yn bwyllog [dannedd
Gingival, jin'jí.val *a*, perthynol i gig y
Gingle, jing'gl *n*, tinc, tincian, rhinc: *v*, tincio, cyd-dincio, tincian
Ginnet, jin'et *n*, ceffyl bach cyflym;
Ginshop, jin'shop *n*, gwirotty [corfarch
Gip, jip *vt*, tynu perfedd ysgadan
Gipsy, jip'sí *n*, crwydryn, crwydriad
Giraffe, zhí.raf' *n*, cawrlewpard [mawr
Girandole, zhí'r'an.döl *n*, canwyllbren
Gird, gûrd (*girt*) *vt*, amwregysu, gwregysu, gwisgo; cenglu; gwatwar: *n*, pang, poen
Girder, gûr'dûr *n*, gwregysdrawst, llogail
Girdle, gûr'dl *n*, gwregys, rhwymyn, cengl; planc; sidydd Girdle-cake=Griddle-cake
Girl, gûrl *n*, geneth, bachgenes, herlodes, llances, hocrell. A little girl, croten
Girlish, gûr'lish *a*, genethaidd, plentyn-
Girrock, gir'uk *n*, mornodwydd [aidd
Girt, gûrt *pt* & *pp*.—Gird
Girth, gûrth *n*, cengl; cylchfesur, cwmpas: *v*=Gird [sylwedd
Gist, jist *n*, prif bwnc mewn dadl, ergyd,
Give, giv (*pt* gave, gäv; *pp* given, giv'n) *v*, rhoddi, anrhegu, donio; ymroddi. To give way, cilio. To give advice, cynghori. To give offence, anfoddhau. To give in, rhoddi i fyny. To give battle, brwydro, ymladd. To give over, peidio â. Given to laughing, chwerthingar. Given to drinking, diodgar, yfedgar, llymeidgar
Giver, giv'ûr *n*, rhoddwr, doniwr, deon, cyfranwr [afu glas
Gizzard, giz'ûrd *n*. glasog, glasgylla,
Glacial, glä'shal *a*, iäidd, rhewllyd [yn ia
Glaciate, glä'shí.ät *vi*, ceulo, rhewi, troi
Glaciation, glä.shí.ä'shun *n*, troad yn ia
Glacier, glas'yûr *n*, iäen [rh
Glacis, glä.sis' *n*, llethrglawdd

Glad, glad *a*, llawen, llon, siriol, hoenus. I am glad, mae yn dda genyf

Gladden, glad'n *v*, lloni, llawenhau, cysuro; ymlawenhau, ymloni

Glade, gläd *n*, goleufwlch, llanerch

Gladiator, glad'î.ä.tûr *n*, cleddyfwr, ymladdwr, ornestwr Rhufeinig [edd

Gladness, glad'nes *n*, llawenydd, gorfol-

Gladsome, glad'sum *a*, dyddanus, difyr, llon, llawen, siriol, hoenus

Glair, glê'r *n*, gwyn wy; math o waewffon: *vt*, arddwbio â gwyn wy

Glance, glans *n*, cipolwg, tremyn; peledryn: *v*, ciledrych, taflu cipolwg; ysgafn-gyffwrdd; pelydru

Gland, gland *n*, chwaren, cilchwyrn

Glandage, glan'däj *n*, porthiant ar fes

Glanders, glan'dûrs *np*, clwy yr ysgyfaint, clwy'r chwarenau [meslawn

Glandiferous, glan.dif'ur.us *a*, mesog,

Glandular, glan'dü.lûr *a*, chwarenog

Glandulosity, glan.dü.los'î.tî *n*, chwareniaeth

Glare, glê'r *n*, gorddysgleirder: *v*, arwynygio, serenu, dysgleirio, arddysgleirio

Glass, glas *n*, gwydr; gwydryn; gwydraid, gwydrynaid [tryloew

Glassy, glas'î *a*, o wydr, gwydraidd;

Glaucous, glô'kus *a*, gwyrddlwyd

Glave, gläv *n*, cleddyf llydan

Glaze, gläz *vt*, gwydro; caboli, llathru, arliwio: *n*, bernais

Glazier, glä'zhûr *n*, gwydrwr, gwydrydd

Gleam, glîm *n*, llachar, llygeidyn, pelydryn: *vi*, tywynu, pelydru, lluchio

Glean, glîn *v*, lloffa, casglu lloffion

Gleaner, glî'nûr *n*, lloffwr; casglwr

Glebe, glîb *n*, clasdir, tir eglwys; ty-

Glede, glîd *n*, barcutan [warchen

Glee, glî *n*, llonder, llawenydd, gorawen; cydgan, canig fer

Gleek, glîk *n*, cynghanedd; cerddor; gwawd: *vi*, cellwair; gwawdio

Gleen, glîn *vi*, poethdywynu, llewyrchu

Gleet, glît *n*, hadred, hadlif; dyfrlif

Gleety, glî'tî *a*, crawnaidd; hadlifaidd

Glen, glen *n*, glyn, cwm, dyffryn

Glene, glîn *n*, twll y llygad

Glib, glib *a*, llyfn, yslip, llithrig, hylithr

Glibness, glib'nes *n*, llyfnedd; parodrwydd, yslipan [lifo

Glide, glîd *vi*, ymlithro, ymlusgo; llyfn-

Glimmer, glim'ûr *vi*, godywynu, gwanlewyrchu [cipolwg: *vi*, ciledrych

Glimpse, glimps *n*, golewyrch; lledolwg,

Glisten, glis'n, Glister, [illegible] r-lewyrchu, gorddysgl[illegible]

Glitter, glit'ûr *vi*, dysgleirio, tywynu, serenu: *n*, gorddysgleirdeb

Gloat, glöt *vi*, trawsedrych, llygadrythu

Globe, glöb *n*, cronen, cronell, pel, pellen

Globose, glö.bös', Globous, glö'bus, Globular, glo'ü.lûr, Globulous, glob'ü.lus *a*, cronellog, crwn, cyfrgrwn, amgrwn [grymedd

Globosity, glö.bos'î.tî *n*, cronelliad, am-

Globule, glob'ül *n*, crynyn; defnyn

Glomerate, glom'ur.ät *vt*, cronellu, pellenu: *a*, cronelledig

Gloom, glŵm, Gloominess, glŵ'mî.nes *n*, caddug, tywyllni, gwyll; gorbrudder, trymder meddwl [gorbrudd

Gloomy, glŵ'mî *a*, caddugol, cymylog;

Glorification, glö'r.î.fî.kä'shun *n*, gogoneddiad, dygiad i ogoniant

Glorify, glö'r'î.fî *vt*, gogoneddu; clodfori, mawrygu, moliannu [dderchog

Glorious, glö'r'î.us *a*, gogoneddus; ar-

Glory, glö'r'î *n*, gogoniant; godidogrwydd; clod, bri, mawl, molawd; anrhydedd; urddas: *vi*, ymogoneddu, ymffrostio; boetio; gorfoleddu

Gloss, glos *n*, wynebliw, dysgleirdeb arwynebol; egluriad, agoriad; rhithddeongliad: *vi*, arlathru, caboli; deongli, eglurhau

Glossalgia, glo.sal'jî.â *n*, poen yn y tafod

Glossary, glos'ur.î *n*, geirddeonglydd; geireglureg, esboniadur, geirlyfryn

Glossiness, glos'î.nes *n*, llathreithrwydd

Glossographer, glo.sog'râ.fûr, Glossologist, glo.sol'ö.jist *n*, geirddeonglwr

Glossography, glo.sog'râ.fî *n*, geirddeonglyddiaeth

Glossy, glos'î *a*, claerlyfn, llathr, dysglaer

Glottis, glot'is *n*, beudagfwlch

Glout, glûwt *v*, edrych yn guchiog, gygu

Glove, gluv *n*, maneg, amlaw, dyrnfol

Glover gluv'ûr *n*, menygwr, dyrnfolydd

Glow, glö *vi*, twymwrido; gwyniasu, eiriasu, ymboethi: *n*, twymwrid; poethias, eirias. Glow-worm, y gyfarwydd, maglen, gloen fyw

Gloze, glöz *vi*, gwenieithio; wynebliwio

Glue, glü *n*, glud, ysgrawling, syth: *vt*, gludio, ysgrawlingo; asio. Glue-boiler, gludiwr. Glue-pot, gludlestr

Gluey, glü'î *a*, gludiog, hylud, gwydn

Glueyness, glü'î.nes *n*, gludrwydd, gludiogrwydd, gwydnedd

Glum, glum *a*, anhylon, diserch, sarig

Glut, glut *vi*, gorlenwi, arddigoni, gwancio, glythu, glythinebu: *n*, gormodedd, arddigonedd

Gluten, glü'ten *n*, glud llysieuol
Glutinous, glü'tĭ.nus *a*, gludiog, ysgrawlingaidd [rythwr, rhemmwth
Glutton, glut'n *n*, glwth, gewai, bol-
Gluttonize, glut'n.īz *vi*, ymrythu, glythu
Gluttonous, glut'n.us *a*, bolrwth, rheibus
Gluttony, glut'n.ĭ *n*, glythineb, bolrythni, glythni, gwanc [chwyrnu
Gnar, när, Gnarl, närl *vi*, grymial,
Gnarled, närld *a*, cylymog, cygnog; garw
Gnash, nash *v*, rhincian; ysgyrnygu [yn
Gnat, nat *n*, gwybedyn, ednogyn, cylion-
Gnaw, nô *v*, cnoi, deintio; amgnoi; difa,
Gnoff, nof *n*, cybydd, crinwas [ysu
Gnome, nōm *n*, ysbryd dychymmygol yn trigo yng nghanol y ddaiar
Gnomon, nŏ'mun *n*, mynegfys, bys deial
Gnomonics, nō.mon'iks *np*, y gelf o ddeialu [yn y ganrif gyntaf
Gnostics, nos'tiks *np*, plaid o grefyddwyr
Gnu, nü *n*, math o garw
Go, gō (went, gone) *vi*, myned, cychwyn; cerdded, rhodio. To go back, dychwelyd. To go with, cydfyned â. To let go, gollwng ymaith, gadael yn rhydd. To go well with, bod yn llwyddiannus. A go-between, cyfryngwr. To go beyond, twyllo, siomi
Goad, gōd *n*, garthon, swmbwl, irai, ierthi: *vt*, symbylu, pigo; gyru, annog
Goal, gōl *n*, gâl, cyrchnod
Goat, gōt *n*, gafr, cidws, llill. Goat-herd, bugail geifr. Goat-sucker, troellwr (aderyn). Gelded goat, hyfr. He-goat, bwch gafr. She-goat, gafr fenyw, llillen. Young goat, efynig
Goatish, gō'tish *a*, gafraidd, fel bwch gafr; mws; trythyll [safnaid
Gob, gob, Gobbet, gob'et *n*, tamaid,
Gobble, gob'l *v*, cegu, bochlwytho, traflyncu, ceglyncu [mail
Gobblet, gob'let *n*, ffiol, cwpan, gwn,
Goblin, gob'lin *n*, ellyll, gŵyll
Goby, gō'bĭ *n*, hud, siom, twyll, rhithdro
God, god *n*, Duw, Duw Celi, Naf, Ner, Ion, Ior: *vt*, dwyfoli, duwioli, addoli. God-father, alltraw, tad bedydd. God-mother, mam bedydd, alltrawes. Godson, mab bedydd
Goddess, god'es *n*, duwies [duwiaeth
Godhead, god'hed *n*, duwdod, duwdeb,
Godless, god'les *a*, didduw, annuwiol
Godlike, god'līk *a*, duwiaidd, dwyfol
Godliness, god'lĭ.nes *n*, duwioldeb, dwyfolder [yddol
Godly, god'lĭ *a*, duwiol, dwyfol, cref-
Godward, god'wŭrd *ad*, tuag at Dduw
Godwit, god'wit *n*, aderyn hirgoes. Common godwit, chwiogen y mynydd
Goggle, gog'l *vi*, llawnrythu, edrych yn llygadgam. Goggle-eyed, llygadfawr
Gold, göld *n*, aur. Gold-beater, aurddalenwr. Gold-finer, eurydd, purwr aur, aurgoethydd
Golden, göl'dn *a*, euraid, euraidd, eurin
Goldfinch, göld'fintsh *n*, telor, eurbinc, peneuryn [aur
Goldsmith, göld'smith *n*, eurych, gof
Golf, golf *n*, math o chwareu â phel a
Gome, göm *n*, cymmysg iraid [phastwn
Gondola, gon'dō.lâ *n*, math o gwch
Gondolier, gon.dō.lĭ'r' *n*, ysgraffwr,
Gone, gon *pp.*—Go [badwr
Gonfalon, gon'fâ.lon *n*, lluman, baner
Gong, gong *n*, math o symbal
Gonorrhœa, gon.ō.rĭ'â *n*, hadred, hadlif
Good, gŵd (better, best) *a*, da, daionus, mad; llesol, buddiol: *n*, da, daioni, budd, lles, mad, llad. Goods, nwyddau. Household goods, dodrefn. Goodbye, yn iach. Good-natured, hynaws. As good, cystal. A good way off, ym mhell, encyd o ffordd. A good while, encyd o amser, cetyn o amser. As good as his word, cystal a'i air
Goodliness, gŵd'lĭ.nes *n* tegwch, prydferthwch [cain
Goodly, gŵd'lĭ *a*, hardd, teg, prydferth,
Goodness, gŵd'nes *n*, daioni, torturi, madedd. Have the goodness to, byddwch gystal a, atolwg
Goosander, gŵ'san.dŭr *n*, math o wŷdd
Goose, gŵs (geese), *n*, gŵydd. Wild geese, elcys. Wild goose chase, ymdrech ffol ac ofer. Goose-pen, ffronc gwyddau, cut gwyddau
Gooseberry, gŵz'ber.ĭ *n*, eirynen Mair, grwysen. Gooseberry-bush, eurddrainen. Gooseberry-fool, grwysfwyd [potenog
Gorbellied, gôr'bel.ĭd *a*, cestog, bolrwth,
Gordian, gôr'dĭ.an *a*, dyrys, rhwystrus
Gore, gō'r *n*, gôr, gwyar, gwaedgrawn; cwysed: *vt*, cornio; gori
Gorge, gôrj *n*, corn gwddf, corn pori, sefnig: *v*, gorlenwi, dyslyncu, gwancio
Gorgeous, gôr'jus *a*, hoew-wych, claerwych, gorwych, mawrwych [der
Gorgeousness, gôr'jus.nes *n*, gorwych-
Gorget, gôr'jet *n*, broneg, brondor, dwyfroneg, mynyglwisg
Gorgon, gôr'gun *n*, anghenfi'
Gormandize, gôr'man.dīz gorfwyta, glythinebu, gly

Gorse, gôrs, *n*, eithin, aith
Gory, gō'r'ī, gwaedlyd, gorllyd
Goshawk, gos'hôk, *n*, cuddonwalch, gwalch mawr
Gosling, goz'ling *n*, gwyddan, cyw gŵydd
Gospel, gos'pel *n*. efengyl, newydd da
Gossamer, gos'â.mûr *n*, gosymerth, gwawn
Gossip, gos'ip *n*, chwedlai, clepwraig, clecai; clap, clec: *vi*, clecian, clepian,
Got, got *pt & pp.*—Get [chwedleua
Gothic, goth'ik *a*, Gothaidd, henddulliog. Gothic type, llythyrenau

GOTHAIDD

Gouge, gŵj *n*, gaing gau, cŷn llwy
Gourd, gō'rd *n*, math o gostrel; cicaion
Gourdy, gō'r'dī *a*, â choesau chwyddedig
Gout, gûwt *n*, cymmalwst. Gout-weed, llysiau'r gymmalwst [anllyfn
Gouty, gûw'ti *a*, troedwstog; cnyciog,
Govern, guv'ûrn *v*, llywodraethu, rheoli, llywio [hydrin, rheoladwy
Governable, guv'ûr.nâ.bl *a*, hylyw,
Governance, guv'ûr.nans *n*, llywodraeth, llywodri, llywiedigaeth
Governante, guv'ûr.nant, Governess, guv'ûr.nes *n*, llywiodres, athrawes
Government, guv'ûrn.ment *n*, llywodraeth, llywyddiaeth, gwledwch
Governor, guv'ûr.nûr *n*, llywydd, llywodraethwr, llywiawdwr, rheolwr
Gown, gûwn, *n*, gŵn, ysgin, hug, twyg. Gowns-men, ysginogion, gynogion
Gowned, gûwnd *a*, gynog, ysginog
Grabble, grab'l *vi*, palfalu, chwilota
Grace, gräs *n*, gras, rhad, llad, rhadlonedd; ced, caredigrwydd; bendith; gweddusrwydd: *vt*, urddasu; prydferthu, addurno. Graces, grasusau, rhadau; taleidion; moesdduwiesau, y tair chwaer deledíw [cain, teg
Graceful, gräs'fwl *a*. prydferth, telaid,
Gracefulness, gräs'fwl.nes *n*, harddwch, prydferthwch, gweddusder [anfad
Graceless, gräs'les *a*, diras, anrasol,
Gracile, gras'il *a*, main, eiddil
Gracious, grä'shus *a*, graslawn, grasol, rhadlawn, trugarog, tirion [rwydd
Graciousness, grä'shus.nes *n*, graslon-
Gradation, grâ.dä'shun *n*, graddiad, gradd, esgyniad
Gradatory, grad'â tur.î *n*, rhes o risiau
Grade, gräd *n*, gradd. Of low grade, iselradd
Gradient, grä'dî.ent *a*, graddfynedol: *n*, gradd esgyniad, llethredd
Gradual, graj'ü.al *a*, graddal
Graduate, graj'ü.ät *n*, graddolwr graddog, graddor, urddog: *v*, graddio graddoli, graddogi [aeth, graddiant
Graduation, graj.ü.ä'shun *n*, graddedig-
Graff, graf, Graft, graft *n*, imp. impyn: *vt*. impio. Grafting-stock, coettrych. To cleft-graft, holltimpio
Grain, grän *n*, gronyn; temig; mymryn; yden; graen, grân. Grain of wood, llin, llinon. Cross-grained, afrywiog. Grains (brewer's), soeg
Grail, grāl *n*, llyfr yr offeren; mymrynau, gronynau mân; rhan o waed Crist yn crwydro ar hyd y byd, yn iachäu clefydau (chwedl y Brenin Arthur)
Grallatores, gral.â.tō'r'iz *npl*, rhydyddion, hirgoesion, adar coeshir [coeshir
Grallic, gral'ik *a*, tudfachog. hirgoes,
Gramineal, grâ.min'yal, Graminous, gram'î.nus, Graminaceous, gram.î.nä'shus *a*, glaswelltog [bwyta glaswellt
Graminivorous, gram.î.niv'ō.rus *a*, yn
Grammar, gram'ûr *n*, gramadeg, ieithadur [ydd, ieithydd
Grammarian, grs.mê'r'î.an *n*, gramadeg-
Grammatical, gra.mat'î.kal *a*, gramadegol [madegwr
Grammatist, gram'â.tist *n*, crach ra-
Grampus, gram'pus *n*, mor-hwch, morfil
Granary, gran'ur.î *n*, ystordy yd, ydle, ydlofft, heiniardy
Grand, grand *a*, mawrwych, mawreddus, prif, arbenig, uchel, dyrchafedig, arddechog, godidog
Grandam, gran'dam *n*. nain; hen fenyw
Grandchild, grand'tshîld *n*, ŵyr
Grand-daughter, gran'dô.tûr *n*, wyres. Great grand-daughter, gorwyres
Grandee, gran.dî' *n*, pendefig, uchelwr
Grandeur, gran'jûr *n*, mawrwychder, rhwysg, rhialtwch
Grandfather, grand'fâ.THûr, Grandsire, grand'sī'r *n*, taid, tad cu, hendad. Great grandfather, hendaid. Great grandfather's father, gorhendaid
Grandiloquence, gran.dil'ō.kwens *n*, chwyddiaith
Grandiloquent, gran.dil'ō.kwent, Grandiloquous, gran dil'ō.kwus *a*, chwyddedig, chwyddieithog
Grandmother, grand'muTH.ûr *n*, nain, mam gu. Great grandmother, hennain, gorhenfam. Great grandmother's mother, gorhennain
Grandson, grand'sun *n*, ŵyr. Great grandson, gorwyr. Grandchild's grandson, goresgynydd

Grange, gränj *n*, maerdy, hafotty: ydlan
Graniferous, grâ.nif'ur.us *a*, grawnddwyn
Granite, gran'it *n*, gronynfaen, ithfaen
Granitic, grâ.nit'ik *a*, ithfeinig [ar rawn
Granivorous, grâ.niv'ō.rus *a*, yn byw
Grant, grant *n*, rhoddiad, anrheg; go-
ddefiad; cenad, caniatâd: *vt*, rhoddi,
cenadu; addef, cyfaddef; caniatäu
Grantee, gran.tî'*n*, derbyniwr, derbynydd
Grantor, gran.tôr' *n*, rhoddwr, caniatäwr
Granulary, gran'ü.lur.î *a*, gronynol,
graianol [ynu
Granulate, gran'ü.lät *vt*, graianu, gron-
Granulation, gran.ü.lä'shun *n*, gronyn-
iad, graianiad
Granule, gran'ül *n*, gronyn, graianen
Granulosity, gran.ü.los'î.tî *n*, graiander
Granulous, gran'ü.lus *a*, graianol, gron-
ynog, gronynol, graianllyd
Grape, gräp *n*, gwinronyn (*p* grawn
gwin, gwinrawn). Grape-shot, math
o beleni cyllegr [cywraint, manwl
Graphic, graf'ik *a*, argraffol, darluniadol;
Grapnel, grap'nel *n*, gafaelfach, angoryn
Grapple, grap'l *v*, bachu, bachgydio;
crabinio; cydymgydio: *n*, gafaelfach
Grapy, grä'pi *a*, llawn gwinrawn
Grasp, grasp *v*, gafaelu, tynafaelu,
crafangu: *n*, crafangaid, dyrnaid;
dwrnwasgiad, gafaeliad; afflau, gafael
Grass, gras *n*, glaswellt, gwelltglas,
porfa las, porfa, gwellt. Cock's-foot
grass, dant y ci. Hound-grass, glas-
wellt y cŵn. Latter-grass, aethwellt,
adladd. Reed-grass, cawn. Blade
of grass, blewyn glas [rhedyn
Grasshopper, gras'hop.ûr *n*, ceiliog y
Grassy, gras'î *a*, glaswelltog, irlas
Grate, grät *n*, alch; gradell: *v*, rathellu,
rhygnu; gofidio, anfoddhau
Grateful, grät'fwl *a*, diolchgar; boddus,
derbyniol, blasus [wch
Gratefulness, grät'fwl.nes *n*, diolchgar-
Grater, grä'tûr *n*, rhathell, crafell
Gratification, grat.î fi.kä'shun *n*, bodd-
hâd, boddloniad; taliad; digoniad
Gratify, grat'i.fî *vt*, boddloni, boddhau
Grating, grä'ting *a*, garw, anhyfryd,
llym: *n*, alchwaith; eiswaith; cledriad
Gratis, grä'tis *ad*, am ddim, yn rhad,
yn rhodd [iolwch
Gratitude, grat'î.tüd *n*, diolchgarwch,
Gratuitous, grâ.tü'i.tus *a*, anrhegol;
rhad; gwirfoddol; dibrawf
Gratuity, grâ.tü'i.tî *n*, rhodd, gwobr;
cydnabyddiad [llon-gyfarch
Gratulate, grat'ü.lät *vt*, cyfarch gwell,
Gratulation, grat.ü.lä'shun *n*, cyd-
lawenhâd, hawddammawr, llwydd-
anerchiad [ol, cyfarchiadol
Gratulatory, grat'ü.lä.tur.î *a*, anerch-
Grave, gräv *a*, difrif, dwys, sobr; go-
dywyll: *n*, bedd, beddrod: *v* (*graven*),
cerfio, crifellu; crafu. Grave-clothes,
amdo. Grave-stone, careg bedd,
beddfaen, beddlech. Grave accent,
acen ddisgynedig, acen drom (`)
Gravel, grav'el *n*, graian, marian, gro;
grut; graianwst: *vt*, graianu
Gravelly, grav'el.î *a*, graianog, graian-
Graven, grä'vn *pp*.—Grave [llyd
Graveness, gräv'nes *n*, difrifoldeb, dwys-
der, sobrwydd [crifell
Graver, grä'vûr *n*, cerfiwr; cŷn cerfio,
Gravidity, grâ.vid'î.tî *n*, beichiogrwydd
Gravitate, grav'î.tät *vi*, dysgyrchu, dym-
gyrchu, creiddio [gyrchiad, creiddiad
Gravitation, grav.î.tä'shun *n*, dym-
Gravity, grav'î.tî *n*, gobwysiad, dys-
gyrchiad; pwysigrwydd; difrifwch.
Centre of gravity, craidd
Gravy, grä'vi *n*, sudd cig, irnodd cig tew
Gray, grä *a*, llwyd, blawr, llwydwyn.
Gray-beard, henddyn, henwr. Black-
ish gray, raven gray, llwyd-ddu,
dulwyd. Gray mare, caseg las
Grayish, grä'ish *a*, lledlwyd, golwyd,
llwydaidd. Grayish blue, llwydlas.
Grayish white, llwydwyn
Grayling, grä'ling *n*, teimbysg, gwyniad
Graze, gräz *v*, pori, porfäu, porfelu;
gogyffwrdd, cyffwrdd yn ysgafn
Grazier, grä'zhûr *n*, porfäwr, porthwr
anifeiliaid, porthmon
Grease, gris *n*, ir, iraid, saim, mehin
Grease, griz *vt*, iro, seimio, ireidio
Greasiness, gri'zî.nes *n*, seimlydrwydd;
brasder [llythnig
Greasy, gri'zî *n*, seimlyd, ireidlyd;
Great, grät *a*, mawr, mawreddus; cyf-
rinachol. As great, cymmaint. How
great soever, pa faint bynag. In-
finitely great, anfeidrol o faint. To
make great, mawrhau, mawrygu. A
great swelling, gorchwydd
Greatness, grät'nes *n*, maintioli, maint;
mawredd; rhwysg, bonedd
Greave, griv *n*, coesarn, coesarf, botas
Grebe, grib *n*, tindroed [Groegwr
Grecian, gri'shan *a*, Groegaidd: *n*,
Grecism, gri'sizm *n*, Groegyddiaeth
Greediness, gri'di.nes, Greed, grid *n*,
ainc, awydd, trachwant, gwane, [illegible]
bolrythni, bolrythi [illegible]

Hazard, haz'ûrd *n*, enbydrwydd, perygl; antur; damwain; hap: *vt*, anturio, pydio, peryglu, arberyglu, enbydu. Hap-hazard, damwain noeth [yglus
Hazardous, haz'ûr.dus *a*, enbydus, per-
Haze, häz *n*, niwl, tarth, tawch
Hazel, hä'zl *n*, collen: *a*, gwineu goleu, fel collen. Hazel-grove, collwyn, collwydd, celli, celliwig, llwyn cŷll
Haziness, hä'zî.nes *n*, niwlogrwydd
Hazy, hä'zî *a*, niwlog, godywyll
He, hî *pn*, efe, ef, e; efo, fo, o. He also, yntau. He-goat, bwch gafr
Head, hed *n*, pen; copa; clopa, clop; talcen; blaen; blaenor, penaeth: *vt*, blaenori, llywio; dybenu. Head-band, penrwymyn. Head-borough, maer bwrdeisdref. Head-covering, diddosben. Head-land, penarth, pentir, penryn; talar. Head-piece, helm, penffestin; deall. Light-headed, penygafn, syfrdan, ehud. Thick-headed, hurt, pendew, pengam. Back of the head, gwegil. Forepart of the head, iad. Side of the head, cern. Top of the head, coryn. To make head against, gwrthsefyll, llwyddo yn erbyn
Headache, hed'äk *n*, dolur neu gur pen
Headily, hed'î.lî *ad*, chwidrwyllt
Headiness, hed.î.nes *n*, ehudrwydd; cryfder diod
Headless, hed'les *a*, diben, heb ben
Headlong, hed'long *ad*, pendramwnwgl: *a*, chwyrnwyllt, byrbwyll, ffromfol; aerth [blaenoriaeth
Headship, hed'ship *n*, penaduriaeth,
Headstrong, hed'strong *a*, anhywedd, cyndyn [brwysgaidd
Heady, hed'î *a*, ehud, byrbwyll: cryf,
Heal, hîl *v*, iachäu, meddyginiaethu
Health, helth *n*, iechyd, pwynt. In health, iach, yn iach. Your health, iechyd da i chwi
Healthful, helth'fŵl, Healthy, hel'thî *a*, iach, iachusol [rwydd
Healthfulness, helth'fŵl.nes *n*, iachus-
Heap, hîp *n*, crug, twr, pentwr, carnedd, twmpath: *vt*, crugio, pentyru, cludeirio
Hear, hî'r (*pt* & *pp* heard, hûrd) *v*, clywed, erglywed; gwrando; clywed son
Hearer, hî'r'ûr *n*, clywedydd, gwrandäwr
Hearing, hî'r'ing *n*, clyw, clybod, clywedigaeth; gwrandawiad; achlust, gosteg [clustfeinio
Hearken, hâr'kn *v*, gwrandaw, andaw,
Hearsay, hî'r'sä *n*, son, swn, siarad, gair
Hearse, hûrs *n*, elor feirch, elorgerbyd
Heart, hârt *n*, calon; canol; rhuddin, madruddyn pren. Heart-ache, dolur calon, trallod. Heart-burn, ingloes, llosg cylla. Heart's ease, y feidiog drilliw, y blodau ofergaru. Heartfelt, teimledig yn y gydwybod. Heart-rending, torcalonus. Heart-strings, gewynau'r galon. Broken-heart, calon doredig. Broken-hearted, calonfriw, wedi tori ei galon. Faint-hearted, llwfr, llesg. False-hearted, twyllodrus, anffyddlawn. Great-hearted, mawrfrydig, dewr. Hollow-hearted, rhagrithiol. Light-hearted, llawen, hoenus. Open-hearted, calon rwydd, hael. True-hearted, pur, ffyddlawn. Of little heart, gwan ei galon. To learn by heart, dysgu ar ei dafod [loes
Heartburn, hârt'bûrn *n*, llosg cylla, ing-
Hearten, hâr'tn *vt*, calonogi, cefnogi,
Hearth, hârth *n*, aelwyd [sirioli
Heartiness, hâr'tî.nes *n*, diffuantrwydd; calonogrwydd, yni, dyfalwch
Heartless, hârt'les *a*, digalon, dideimlad; diysbryd, annewr [gwresog, diffuant
Hearty, hâr'tî *a*, calonog; iachus;
Heat, hît *n*, gwres, brydaniaeth; poethder, twymdra; cynhesrwydd; ias, angerdd; rhedfa, gyrfa: *v*, twymno, twymo, poethi; cynhesu; ymdwymno
Heath, hîth, Heather, hî'thûr, HETH'ûr *n*, grug, myncog; grugos; rhos. Heathberries, gruglys, grygon. Heather-bell, blodau'r grug
Heathen, hî'THN *n*, cenedlddyn, ethnig; pagan: *a*, cenedlig, digred
Heathenish, hî'THN.ish *a*, cenedlig, digred, paganaidd [anghred
Heathenism, hî'THN.izm *n*, paganiaeth;
Heathy, hî'thî *a*, grugog
Heave, hîv *v*, codi, dyrchafu; chwyddo; dyheu: *n*, dyrchafael; codiad
Heaven, hev'n *n*, nef [nefolrwydd
Heavenliness, hev'n.lî.nes *n*, nefolder,
Heavenly, hev'n.lî *a*, nefolaidd, nefol
Heaviness, hev'î.nes *n*, trymder, tristwch, gorthrymder; pwys
Heavy, hev'î *a*, trwm, pwysfawr, dwys, pwysig; cysglyd; hwyrdrwm; trist, athrwm, athrist, prudd. Heavy-laden, llwythog, trymlwythog. Top-heavy, pendrwm; meddw
Hebdomad, heb'dö.mad *n*, wythnos
Hebdomadal, heb.dom'â.dal, Hebdomadary, heb.dom'â.dur.î *a*, wythnosol
Hebetate, heb'î.tät *vt*, hurtio, pylo, marweiddio

Ground, grûwnd *n*, llawr, daiar; sail, sylfaen; gwaelod; testyn, cynddefnydd: *vt*, seilio, sylfaenu; sefydlu: *pt* & *pp*.—Grind. Ground-colour, cynlliw. Ground-work, sail, gosail. To gain ground, cryfhau, cynnyddu. Grounds, seilian; gwaddodion

Groundless, grûwnd'les *a*, disail, direswm

Groundling, grûwnd'ling *n*, pysgodyn a driga yng ngwaelod dwfr

Groundsel, grûwnd'sel *n*, hiniog, gosail

Group, grwp *n*, twr, crug, lluaws, swp: *vt*, cydosod, cydgrynoi

Grouse, grûws *n*, ceiliog du, ceiliog y mynydd; giâr y rhos [breisgion

Grouts, grûwts *np*, rhynion, rhynflawd,

Grove, gröv *n*, llwyn, cell, celli, gwigfa

Grovel, grov'l *vi*, ymlusgo; ymfaweiddio

Grow, grö (*pt* grew, *pp* grown) *v*, tyfu, prifio; chwanegu; codi. To grow bold, ymhyfhau. To grow day, dyddhau. To grow fat, tewhau. To grow old, henéiddio. To grow worse, gwaethygu. To grow together, cyttyfu

Growl, grûwl *vi*, chwyrnu, grymial, grwgnach, rhochi, conach

Grown, grön *pp*.—Grow

Growth, gröth *n*, twf, tyfiant, tyfiad, cynnydd; cynnyrch, adgen

Grub, grub *n*, corbryf; cynronyn: *v*, diwreiddio, dadwreiddio; chwynu

Grubble, grub'l *v*, ymbalfalu; ymgribo

Grudge, gruj *n*, dygasedd, cenfigen, llid, bet: *v*, gwarafun, grwgnach. To owe a grudge, dal gwg, dal bet, cadw llid, dwyn malais

Gruel, grw'el *n*, cawl, grual, isgell. Barley-gruel, heiddgawl. Water-gruel, cawl dwfr, dyfrgawl

Gruff, gruf, Grum, grum *a*, sarig, diserch, garw [fwynder

Gruffness, gruf'nes *n*, sarigrwydd; an-

Grumble, grum'bl *vi*, grwgnach, conach, tuchan, grymial [ceulwaed

Grume, grwm *n*, gwaed tolchènog;

Grumous, grw'mus *a*, tolchenog, ceulog

Grunt, grunt *n*, rhoch, grydwst: *vi*, rhochi, rhochain, erthrychain fel moch

Grunter, grun'tûr *n*, rhochwr; math o bysg [edd

Gryphosis, grĭ.fō'sis *n*, clefyd yr ewin-

Guaiacum, gwä'yâ.kum *n*, math o goed tramor [môr adar

Guano, gū.â'nō *n*, adardom, ysgarthion

Guarantee, gar.an.tī', Guaranty, gar'antĭ *n*, gwarantydd, mechnïydd; mach, mechni: *vt*, ateb dros: mechnïo

Guard, gârd *n*, gwyliadwriaeth; gocheliad; gwyliwr; gwarchodlu, gosgorddlu: *v*, cadw, amddiffyn, diogelu, gwarchadw; gwylied, gwartu. Fire-guard, cylch aelwyd. Life-guards, gosgorddlu breninol. Rear-guard, olfyddin. Van-guard, blaenfyddin

Guardian, gâr'dĭ.an *n*, gwarcheidwad, arffedogwr, gwarchodydd, ymgeleddwr, noddwr, golygwr: *a*, gwarcheidwadol. Board of Guardians, bwrdd gwarcheidwaid [cheidwadaeth

Guardianship, gâr'dĭ.an.ship *n*, gwar-

Guardless, gârd'les *a*, diwyliadwriaeth, diofal, penrydd; dinodded

Gubernation, gū.bûr.nā'shun *n*, rheolaeth, gofal, llywiaeth

Gudgeon, guj'un *n*, gwyniad, symlyn

Guerdon, gûr'dun *n*, gwobr, gwobrwy, tâl, iawn, talwobr

Guess, ges *n*, amcan, dyfaliad, tybiaeth, dychymmyg: *v*, dyfalu, bwrw amcan, lled-dybio, dychymmygu

Guest, gest *n*, gwestai, gwestwr, osb. Guests, gwahoddedigion

Guggle, gug'l *vi*, bwrlymu, boglymu

Guidage, gī'däj *n*, gwobr hyfforddwr

Guidance, gī'dans *n*, hyfforddiad, arweiniad, tywysiad, cyfarwyddiad

Guide, gīd *n*, hyfforddwr, cyfarwyddwr, cyfeiriadur; arweinydd: *vt*, cyfarwyddo, tywys, arwain

Guideless, gīd'les *a*, dihyfforddiad

Guidon, gī'dun *n*, llumanwr, banerydd; lluman, baner

Guild, gild *n*, cymdeithas, brawdoliaeth, corfforiaeth; dirwy, tredu, ardreth. Guild-hall, bwrdeisdy, llys y dref

Guile, gīl *n*, twyll, dichell, hoced, ystryw

Guileful, gīl'fwl *a*, hocedus, dichellgar

Guilefulness, gīl'fwl.nes *n*, twyllgarwch

Guileless, gī'les *a*, didwyll, annichellgar

Guillotine, gil.ō.tīn' *n*, peiriant i dori pen cyflafanwr, peiriant dienyddol, torben: *vt*, tori pen

Guilt, gilt *n*, euogrwydd; bai, pechod

Guiltiness, gil'tĭ.nes *n*, euogrwydd

Guiltless, gilt'les *a*, dieuog, difai, di-

Guilty, gil'tĭ *a*, euog, beius [bechod

Guinea, gin'ĭ *n*, gwlad yn Affrica; darn aur o werth un swllt ar hugain

Guise, gīz *n*, modd, dull, sut, llun, gwedd, rhith; defod, arfer; gwisgiad

Guitar, gĭ.târ' *n*, math o offeryn cerdd

Gulch, gultsh *n*, bolerwr, ymrythwr, glwth, traflyncwr

Gules, gūlz *a*, rhudd, coch, rhuddgoch

Gulf, gulf *n*, morgainc, morgerwyn; cadduglyn, llynclyn; gagendor
Gulfy, gul'fî *a*, llynclynog
Gull, gul *n*, gwylan; gwirionyn, symlyn: *vt*, twyllo, hudo, siomi, hoccdu
Gullet, gul'et *n*, sefnig, corn pori, corn y gwddf, breuant, cegen [gwiriondeb
Gullibility, gul.î.bil'î.tî *n*, hygoeledd,
Gully, gul'î *vi*, cegleisio, gorlyncu: *n*, math o ffos. Gully-hole, ffosdwll
Gulosity, gü.los'î.tî *n*, gwanc, rhaib, glythi, glythedd, glythineb
Gulp, gulp *n*, traflwnc, darlwnc, cegiad: *vt*, traflyncu, darlyncu, cegu
Gum, gum *n*, glud, gwyddlud, mol: *vt*, sythu, gludio, glud-ddwbio. Gums, gorchfannau, cig y dannedd. Gumboil, llynoryn yng nghig y dannedd
Gummy, gum'î *a*, gludiog; molog
Gun, gun *n*, gwn, cyflegr, dryll tanio. Great gun, cyflegr mawr, magnel
Gunnel, Gunwale, gun'el *n*, trawst llong
Gunner, gun'ûr *n*, gynwr, cyflegrwr
Gunnery, gun'ur.î *n*, gynyddiaeth
Gunpowder, gun'pûŵ.dûr *n*, pylor gwn,
Gunshot, gun'shot *n*, ergyd gwn
Gunsmith, gun'smith *n*, gynwerthwr, gof
Gunstock, gun'stok *n*, bon gwn [gynau
Gurge, gûrj *n*, llynclyn, pwll tro
Gurgion, gûr'jun *n*, blawd garw
Gurgle, gûr'gl *vi*, bwrlymu [pengernyn
Gurnet, gûr'net, Gurnard, gûr'nûrd *n*,
Gush, gush *n*, ffrwd, gorlif, llifeiriad: *vi*, ffrydio; llifeiriо, pistyllio
Gusset, gus'et *n*, cwysed, llain, dernyn
Gust, gust *n*, awel, chwa, hyrddwynt; chwaeth, blas [blasiad
Gustation, gus.tä'shun *n*, archwaethiad,
Gustatory, gus'tâ.tur.î *a*, archwaethol
Gustful, gust'fŵl *a*, archwaethus, blasus
Gusto, gus'tö *n*, sawr, chwaeth, blas
Gusty, gus'tî *a*, chwaol, ystormus, awelog
Gut, gut *n*, perfeddyn, coluddyn, monochen: *vt*, diberfeddu, tynu perfedd. Guts, perfedd, coludd, ymysgaroedd
Gutta-percha, gut.â.pûr'tshâ *n*, gwyddlud o'r enw
Gutter, gut'ûr *n*, ffos, dyfrglawdd, cwter, rhewyn: *v*, ffosi, cwteru
Guttle, gut'l *v*, cegu, ymddyfoli, bolera, glythinebu, traflyncu; llyncu
Guttler, gut'lûr *n*, bolerai, bolrythwr
Guttural, gut'ur.al *a*, cegaidd, garwseiniol, sefnigol. Gutturals, sefnigol-
Guy, gî *n*, dyrwynraff llong [ion
Guzzle, guz'l *vi*, ymyfed, cofftio, bolrythu, traf[illegible]nebu
Guzzler, guz'lûr *n*, traflyncwr, cofftiwr, glwth [ysgolwr
Gymnasiarch, jim.nä'zhî.ârk *n*, pen-
Gymnasium, jim.nä'zhî.um *n*, ymdrechle, gorchestfa, campfa
Gymnastic, jim.nas'tik *a*, gorchestol, noethymdrechol. Gymnastics, ymdrechwaith; gwrolgampau [iasol
Gymnotus, jim.nö'tus *a*, llysŵen luch-
Gynecocracy, jin.i.kok'râ.sî *n*, llywodraeth y bais, llywodraeth benywod
Gypsum, gip'sum *n*, glyfaen [cylchdroad
Gyration, jî.rä'shun *n*, chwildroad,
Gyre, jî'r *n*, cylchwy; chwildro: *vt*, chwildroi [ddewiniaeth
Gyromancy, jî'r'ö.man.sî *n*, math o
Gyve, jîv *n*, gefyn, hual, llyffethar

H.

Ha, hâ *i*, ha! och!
Haak, häk *n*, y cegddu.—Hake
Habeas-corpus, hä.bî.as.kôr'pus *n*, gwŷs neu lythyr dyfn i ddwyn carcharor i'r frawdle
Haberdasher, hab'ûr.dash.ûr *n*, gwerthwr nwyddau mân, mannwyddwr
Haberdashery, hab.ûr.dash'ûr.î *n*, mannwyddau [ei halltu a'i sychu
Haberdine, hab'ûr.din *n*, penfras wedi
Habergeon, hab'ûr.jun *n*, dwyfroneg, brondor, llurig
Habiliment, hâ.bil'î.ment *n*, dillad, trwsiad, gwisg, gwisgiad [mhwyso
Habilitate, hâ.bil'î.tät *vt*, addasu, cy-
Hability, hâ.bil'î.tî *n*.—Ability
Habit, hab'it *n*, cyflwr, ansawd; defod, arfer; greddf, tuedd; agwedd, dull, moes; gwisg, gwisgiad; acen: *vt*, gwisgo, dilladu, trwsiadu
Habitable, hab'i.tâ.bl *a*, preswyliadwy
Habitant, hab'î.tant *n*, trigwr, cyfanneddwr, preswylydd, preswyliwr
Habitation, hab.î.tä'shun *n*, trigfan, trigfa, annedd, cartref, preswylfa
Habitual, hâ.bit'shü.al *a*, arferol, defodol; cysson; ansoddol [ymarfer
Habituate, hâ.bit'shü.ät *vt*, cynnefino,
Habitude, hab'î.tüd *n*, greddfduedd; ymarfer, cynnefindra; perthynas
Habnab, hab'nab *ad*, yn fyrbwyll
Hack, hak *v*, hacio, tori; hurio allan
Hack, hak, Hackney, hak'nî *n*, yr hyn a logir neu a arferir yn fynych. Hackhorse, ceffyl llog, llogfarch. Hackservant, gwas i bawb. Hackney-coach, cerbyd llog

Hackle, hak'l *n*, heisyllt, crib llin, heislan: *vt*, cribo, heislanu
Had, had *pt* & *pp*.—Have [forbysg
Haddock, had'uk *n*, corbenfras, math o
Hades, hä'diz *n*, cartref ysbrydion ymadawedig; uffern
Haemorrhoids, hem'or.ôidz *np*, clwyf y marchogion, lledewigwst
Haft, haft *n*, carn, said, coes, dwrn: *vt*, carnio, gosod carn neu ddwrn
Hag, hag *n*, gwiddanes, hen wrach, hudoles: *vt*, afflonyddu, poeni, blino. Hag-ridden, a flinir gan yr hunllef
Haggard, hag'ûrd *a*, gwrthun; truan, cul; gwyllt: *n*, gweirlan, ydlan
Haggis, hag'is *n*, selsigen o friwgig
Haggish, hag'ish *a*, gwiddanaidd, hagr, hyll, gwrachaidd
Haggle, hag'l *vi*, gwrthundori; edwica
Hagiocracy, hä.ji.ok'râ.sî *n*, llywodraeth offeiriadol
Hagiographer, hä.ji.og'râ.fûr *n*, ysgrifenydd sanctaidd [au'r saint
Hagiology, hä.ji.ol'ŏ.jî *n*, hanes bywyd-
Hail, häl *n*, cenllysg, ceseir: *i*, croesaw! henffych well: *vi*, bwrw cenllysg, ceseirio; cyfarchalw. Hail-stone, ceseiryn, careg genllysg
Haily, hä'li *a*, cenllysgog, ceseiriog
Hair, hê'r *n*, gwallt; briger; blew. A single hair, blewyn; blewyn o wallt. Hair-brained, penffol.—Hare. Hair-breadth, lled blewyn. Hair-cloth, carthen rawn. Horse-hair, rhawn. Red-haired, pengoch, gwalltgoch
Hairiness, hê'r'i.nes *n*, blewogrwydd
Hairless, hê'r'les *a*, moel, diflew; penfoel
Hairy, hê'r'i *a*, blewog, gwalltog; garw
Hake, häk *n*, y cegddu [ffon
Halberd, hal'bûrd *n*, ffonfwyell, gwaew-
Halberdier, hal.bûr.di'r' *n*, ffonfwyellwr
Halcyon, hal'shun *a*, tawel, teg: *n*, math o aderyn, pioden y dwfr. Halcyon days, y saith niwrnod cyn a gwedi Alban Arthan; dyddiau clodfawr
Hale, häl *a*, iach, iachus, cryf; pybyr: *vt*, llusgo, llurgynio, dirdynu
Half, hâf (*p* halves) *n*, hanner, hannereg: *vi*, tori neu ranu yn hanner, hanneru. Half-bred, cymmysgryw, lledryw. Half-dead, hanner marw, adfyw. Half-moon, hanner lleuad. Half-naked, hanner noeth. Half-pike, gwaewffon fer. Half-seas-over, hanner meddw, brwysg. Half-witted, hanner call. Half-way, ar hanner ffordd
Halfpenny, hä'pen.î (*p* halfpence, hä'pens) *n*, dimai. Three halfpence, ceiniog a dimai. Seventeen pence halfpenny, deunaw ond dimai. Have you halfpence? Oes genych ddimeiau?
Halfpennyworth, hä'pen.î.wûrth *n*, gwerth dimai, dimeiwerth
Halibut, hal'i.but *n*, lleden y môr
Hall, hôl *n*, llys; neuadd; dadleudy; eisteddlys. Town hall, llys y dref
Hallage, hôl'äj *n*, toll marchnatty
Hallelujah, hal.i.lü'yâ *vi*, molwch yr Arglwydd: *n*, mawlgan, mawlwers
Halloo, ha.lû' *v*, bloeddio, gawri: *n*, bloedd, gwaedd; delef
Hallow, hal'ŏ *vt*, cyssegru, sancteiddio
Hallowed, hal'ŏ.ed *a*, sancteiddiedig, bendigedig, cyssegredig, cyssegrlan, glwys [camsyniad; gwallgofrwydd
Hallucination, ha.lü.sî.nä'shun *n*, gwall,
Halm, hôm *n*, callod, gwellt, cyrs
Halo, hä'lŏ *n*, gnotai, cylch o ddeutu'r haul neu'r planedau
Halse, Hawse, hôs *n*, rhaffdwll llong
Halser, Hawser, hô'sûr *n*, tynraff at lusgo llog
Halt, hôlt *n*, cloffni, heciad; gorphwysiad: *a*, cloff: *vi*, hecian, cloffi; sefyll, aros
Halter, hôl'tûr *n*, cebystr, penrheffyn; tennyn, cortyn, corden: *vt*, cebystru; tennynu
Halve, hâv *vt*, hanneru, deubarthu
Halves, hâvz *np*.—Half [maerdy
Ham, ham *n*, ffolen, morddwyd; y gar;
Hamated, hä'mâ.ted *a*, â bachau ynddo
Hame, häm *n*, mynci [pentref, cordref
Hamlet, ham'let *n*, maesdref, rhandir;
Hammer, ham'ûr *n*, morthwyl; gordd: *v*, morthwylio; pwyo. The yellow hammer, melyn yr eithin [wely
Hammock, ham'uk *n*, gwely crog, crog-
Hamper, ham'pûr *n*, cawell, fflasg: *vt*, dyrysu, rhwystro, maglu A small hamper, cawellan
Hamstring, ham'string *n*, llinyn y gar: *vt*, tori llinyn y gar [balleglys
Hanaper, han'â.pûr *n*, syllty, trysorfa,
Hand, hand *n*, llaw; lled llaw, dyrnfedd, pedair modfedd: *v*, estyn; arwain gerfydd y llaw; trosglwyddo; traddodi. Hand-breadth, dyrnfedd, lled llaw. Hand-cuff, llawdorch, llyffethar, gefyn. Hand-maid, llawforwyn. Hand-mill, breuan, llawfelin. At hand, ger llaw, yn agos. Hand in hand, llaw yn [illegible]
Off hand, ar unwaith, maes o[illegible]

ddioed. To get the upper hand, gorthrechu. Even-handed, cyfiawn. One-handed, unllaw. Open-handed, llawagored, hael, haelionus

Handful, hand'fwl *n*, dyrnaid, llaweth, llonaid llaw; crafangaid [yd, crefft

Handicraft, han'di.kraft *n*, llawgelfydd-

Handicraftsman, han'dî.krafts.man *n*, llawgelfyddydwr, llawweithiwr

Handiness, han'dî.nes *n*, deheurwydd, hylawder, parodrwydd

Handiwork, han'dî.wûrk *n*, llawwaith, gorchwyl [llawfoled, llawliain

Handkerchief, hang'kûr.tshif *n*, cadach,

Handle, han'dl *n*, carn, said; coes; troed; dolen, clust, dwrn, dyrnddol: *vt*, llofi, dylofi, darllofi; trin; teimlo

Handsel, hand'sel *n*, goseb, honsel

Handsome, hand'sum *a*, hardd, glân, tlws, prydferth, teg, telaid, gweddus, gweddaidd, golygus; hael

Handsomeness, hand'sum.nes *n*, teleidrwydd, tegwch, prydferthwch, harddwch, gweddeidd-dra [trosol

Handspike, hand'spîk *n*, trosolbren,

Handwriting, hand'rî.ting *n*, llawysgrif, llawysgrifen

Handy, han'dî *a*, hylaw, deheuig, parod, medrus. Handy-dandy, minddu manddel [ymddibynu

Hang, hang (*hung*) *v*, crogi; dibynu;

Hanger, hang'ûr *n*, bidog, cleddyf byr. Hanger-on, truthymlynwr, dibynydd

Hanging, hang'ing *n*, croglen, caeadlen

Hangman, hang'man *n*, crogwr, dienyddiwr [cenglu edau

Hank, hangk *n*, cengl; cloffrwym: *vi*,

Hanker, hang'kûr *vi*, chwantu, blysio. To hanker after, hiraethu am

Hansel, han'sel *n*, goseb, honsel, calenig

Hap, hap *n*, hap, damwain, damchwaen: *vi*, hapio, dygwyddo, dygwydd

Hapless, hap'les *a*, anhapus, anffodiog

Haply, hap'lî *ad*, o ddamwain, ysgatfydd, ef allai, nid hwyrach, hwyrach

Happen, hap'n *vi*, damweinio, cymmeryd lle, dygwyddo, dygwydd

Happiness, hap'î.nes *n*, dedwyddwch, dedwyddyd, hapusrwydd, gwynfyd, gwynfydedigrwydd; ffawd

Happy, hap'î *a*, dedwydd, gwynfydedig, gwyn ei fyd

Harangue, hâ.rang' *n*, araeth, arawd; chwedl hir: *v*, areithio; hirchwedleua

Harass, har'as *vt*, afionyddu, dyrysu, blino; anrheithio [blaenredwr

Harbinger, hâr'bin.jûr *n*, [illegible]degwr,

Harbour, hâr'bûr *n*, porthladd, llong borth; angorfa; lletty: *v*, llettya croesawu, arfolli; llochesu; noddi

Harbourage, hâr'bur.äj *n*, lletty, lloche

Harbourless, hâr'bûr.les *a*, diborth; di nodded, diloches, diamgeledd

Hard, hârd *a*, caled, durfin, durfing, tyn cynnil, crintach; annhyner: *ad*, y agos. Hard by, ger, ger llaw. Hard of hearing, trwm ei glywed. Hard-hearted, creulawn, calon-galed. Hard to learn, anhawdd. Hard-mouthed, â phen anhydyn. Hard-ware, nwyddau haiarn, durdwyddau, durgelfi

Hardiness, hâr'dî.nes, Hardihood, hâr'dî.hwd *n*, eonder, hyfder, gwroldeb, dewredd; haerllugrwydd

Hardish, hâr'dish *a*, gogaled, lled galed

Hardly, hârd'lî *ad*, yn galed; yn anhawdd; yn orthrymus, prin, braidd

Hardness, hârd'nes *n*, caledwch; anhawsder [gorthrymder

Hardship, hârd'ship *n*, caledu, cam,

Hardy, hâr'dî *a*, caled, cadarn, cryf; hy, calonog, hyfaidd, dewr, eofn. Foolhardy, rhyfygus, ynfyd-ddewr

Hare, hê'r *n*, ysgyfarnog, ceinach, cath eithin: *vt*, brawychu; afionyddu. Hare-bells, cloch yr eos. Hare-brained, penchwiban, anwadal, bralog. Hare-hearted, ofnus, digalon. Hare's foot, meillion cedenog. Hare-lip, bylchfin, gwefus fylchog. Hare-pipe, yslepan, magl. Buck-hare, ysgyfarnog wryw. Doe-hare, ysgyfarnog fenyw

Harem, hê'r'em *n*, ty'r gwragedd neu'r gordderchadon yn y Dwyrain

Hariolation, hê'r.î.ö.lâ'shun *n*, dewiniad

Hark, hârk *i*, hai! ho! gwrando! clyw! *vi*, gwrando, clustfeinio

Harlequin, hâr'lî.kin *n*, ysgentyn, digrifwas [dyhiren, huren

Harlot, hâr'lut *n*, putain, mwyglen,

Harlotry, hâr'lut.rî *n*, puteindra, godineb

Harm, hârm *n*, niwed, drwg; sarhâd; colled; cam: *vt*, niweidio, drygu

Harmful, hârm'fwl *a*, niweidiol, dryglawn

Harmless, hârm'les *a*, diniwed, diddrwg, diadwyth [rwydd

Harmlessness, hârm'les.nes *n*, diniweid-

Harmonic, hâr.mon'ik, Harmonious, hâr.mö'nî.us *a*, cynghaneddol, cynghanol, cydseiniol

Harmonics, hâr.mon'iks *np*, cynghanddysg, athrawiaeth cynghanedd

Harmoniousness, hâr.mö'nî.us.nes *n*, cydseiniolrwydd, cysondra

Harmonist, hâr'mō.nist *n*, cynghaneddwr, cerddor; cyssonydd
Harmonize, hâr'mō.nīz *v*, cynghanu, cynghaneddu, cydseinio; cyssoni
Harmony, hâr'mō.nī *n*, cynghanedd, peroriaeth; cyssondeb
Harness, hâr'nes *n*, harnais, cêr, seirch, trec; arfogaeth, rhyfelwisg: *vt*, harneisio, seirchio; arfogi. Harness-maker, harneisiwr
Harp, hârp *n*, telyn: *vi*, telynorio, telynori, chwareu ar y delyn
Harper, hâr'pûr, Harpist, hâr'pist *n*, telynor, telynwr [*vt*, tryferu
Harpoon, hâr.pwn' *n*, tryfer morfeirch:
Harpooner, hâr.pw'nûr, Harpooneer, hâr.pw.nī'r' *n*, tryferwr, tryferydd
Harpsichord, hârp'sī.kôrd *n*, math o offeryn cerdd
Harpy, hâr'pī *n*, aderyn aflan; rheibddyn, cribddeiliwr. White-headed harpy, cath y wern, y penwyn [butain
Harridan, har'ī.dan *n*, hen butain, carn
Harrier, har'ī.ûr *n*, helgi, ceinachgi; bwncath, bod y gwerni. Hen-harrier, hebog llwydlas
Harrow, har'ō *n*, og, oged: *vt*, llyfnu, ogi. To harrow up the feelings, argyffroi neu ddwysbigo'r teimladau
Harsh, hârsh *a*, garw, afrywiog, llym, sarig, gerwin [sarigrwydd
Harshness, hârsh'nes *n*, gerwindeb,
Hart, hârt *n*, hydd, carw; eilon; elain
Hartshorn, hârts'hôrn *n*, corn yr hydd
Harvest, hâr'vest *n*, cynauaf: *vt*, cyneuafa, cywain. Harvest-home, cyneuafwledd. Harvest-lord, blaenor y fedel. Harvest-moon, cyneuafloer
Has, haz. **Hath,** hath *vt*.—Have [friwo cig
Hash, hash *n*, briwgig: *vt*, briwo, man-
Haslet, has'let, Harslet, hârs'let *n*, syrth mochyn, perfedd mochyn
Hasp, hasp *n*, cloig, cloigyn, hespen: *vt*, cloigynu, hespenu
Hassock, has'uk *n*, hesor, clustog benlin
Hast, hast *vt*.—Have
Haste, häst *n*, brys, ffrwst, prysurdeb: *v*, brysio, prysuro, dyfrysio. In haste, ar frys. Make haste, brysiwch
Hasten, hä'sn *v*, brysio, prysuro
Hastiness, hä'stī.nes *n*, ffwdan, byrbwylldra [ffrwythau cynnar
Hastings, hä'stingz *np*, pys cynnar;
Hasty, hä'stī *a*, brysiol, ffrystiol, buan, brysgar; byrbwyll, nawswyllt, anystyriol, dibwyll; rhy gynnar. Hasty-pudding, gwynod, brysbeten
Hat, hat *n*, het; heulrod, capan. Hat-band, llinyn het, rhwymyn het
Hatch, hatsh *n*, deoriad, nythlwyth, haid o gywion; gwarddrws: *v*, deor, deori; dyfeisio. llunio
Hatchel, hat'shel *n*, heisyllt, heislan, crib, llin: *vt*, cribo, heislanu
Hatchet, hat'shet *n*, bwyell, cymmynai. A cut with a hatchet, bwyellawd
Hatchment, hatsh'ment *n*, marwgwnsallt [glawrddorau llong
Hatchway, hatsh'wā *n*, ffordd dros
Hate, hät *vt*, casäu, ffieiddio: *n*, cas, casineb, dygasedd. I hate, cas genyf
Hateful, hät'fwl *a*, cas, adgas, dygas, ffiaidd [dygasedd
Hatefulness, hät'fwl.nes *n*, dygasrwydd,
Hatred, hä'tred *n*, cas, casineb, dygasedd
Hatter, hat'ûr *n*, hetwr, hetiwr
Hattock, hat'uk *n*, ysgub o yd; cogwrn
Haughtiness, hô'tī.nes *n*, balchder, trahâ, balchedd [ffroenuchel, trahäus, uchel
Haughty, hô'tī *a*, balch, uchelfrydig,
Haul, hôl *vt*, tynu, dirdynu, llusgo
Haum, hôm *n*, callod, gwellt, cyrs [clun
Haunch, hântsh *n*, morddwyd, ffolen,
Haunt, hânt *n*, cyrchfa, cynniweirfa, cyrchle: *vt*, cynniwair, mynychgyrchu; aflonyddu [mefusen
Hautboy, hô'bôi *n*, rhibib, telgorn;
Hauteur, hö.tûr' *n*, balchder, trahausder
Have, hav (had) *vt*, cael, meddu, meddiannu; dwyn. I have, mae genyf, mae i mi. I have (thou hast, he has) been, yr wyf (yr wyt, y mae) wedi bod. To have mercy, cymmeryd trugaredd, trugarhau [aber, cilfach
Haven, hä'vn *n*, porthladd, llongborth,
Havoc, hav'uk *n*, difrod, anrhaith, hafog: *vt*, difrodi, hafogi, anrheithio
Haw, hô *n*, pilen ar lygad ceffyl; grawn y ddraenen wen, cyrafol y moch
Hawk, hôk *n*, hebog, gwalch, cudyll, curyll: *v*, heboga; hochboeri; gwica. Hawk's beard, llysiau'r gwalch. Sparrow-hawk, cudyll coch. Hawk-weed, llysiau yr hebog
Hawker, hô'kûr *n*, hebogydd; gwicäwr, gwicwr, edwicwr [draenen wen
Hawthorn, hô'thôrn *n*, ysbyddaden,
Hay, hä *n*, gwair, gweirwellt, gwyran. Hay-cock, mwdwl gwair. Hay-field, gweirglawdd, cae gwair. Hay-loft, taflod wair. Hay-maker, cyweiriwr gwair. Hay-rick, das wair. Hay-yard, hay-guard, hay-garth, or hay-gard, ydlan, gweirlan

Hornpipe, hôrn'pïp *n*, math o daplas
Horny, hôrn'î *a*, cornaidd, cyrnaidd
Horologe, hor'ö.loj *n*, awrfynegydd
Horology, hor'ö.lö.jî *n*, awroniaeth
Horometry, hö.rom'î.trî *n*, awrfesuriaeth
Horoscope, hor'ö.sköp *n*, cyd-dremiad y planedau [dychrynllyd
Horrent, hor'ent *a*, gwrychog, garw;
Horrible, hor'î.bl *a*, erchyll, ofnadwy, hyll, dychrynllyd, echryslawn, echrys
Horribleness, hor'î.bl.nes *n*, echryslonedd, erchylldra [anferth
Horrid, hor'id *a*, erchyll, echrydus,
Horrific, ho.rif'ik *a*, dychrynllyd, arswydus, brawychus, yn peri ofn
Horrisonous, ho.ris'ö.nus *a*, erchyllseiniol [erchylldod
Horror, hor'ûr *n*, arswyd, dychryn, braw,
Horse, hôrs *n*, march; ceffyl: *vi*, rhoi ar farch; marchogaeth. Horse-block, careg farch, esgynfaen. Horse-breaker, torwr meirch. Horse-cloth, hws, cefnlliain. Horse-dealer, porthmon meirch. Horse-fly, cacynen y meirch. Horse-laugh, crechwen. Horse-race, marchred, marchredegfa. Horse-shoe, pedol ceffyl. Horse-trappings, seirch. Entire horse, march. Hobby-horse, ceffyl pren. Pack-horse, pynfarch. Race-horse, rhedfarch, rhedegfarch. Stalking-horse, ceffyl brethyn. Warhorse, cadfarch, rhyfelfarch. On horseback, ar gefn ceffyl, yn marchocäu, yn marchgäu, yn marchäu
Horseman, hôrs'man *n*, marchwr, gwr march, marchog [wriaeth
Horsemanship, hôrs'man.ship *n*, march-
Hortation hôr.tä'shun *n*, annogaeth, cynghor
Hortative, hor'tâ.tiv, Hortatory, hôr'tâtur.î *a*, annogaethol, rhybuddiol
Horticulture, hôr'tî.kul.tshûr *n*, garddwriaeth [gardd
Hortulan, hôr'tü.lan *a*, garddol, fel
Hosanna, hö.zan'â *n*, gair Hebraeg yn arwyddo "Achub, atolwg"
Hose, höz (*p* hose, höz, hozen, hö'zn) *n*, hosan; pib hyblyg
Hosier, hö'zhûr *n*, hosanydd, hosaneuwr
Hospitable, hos'pî.tâ.bl *a*, llettygar, croesawgar, hael
Hospital, hos'pî.tal *n*, ysbytty, clafdy
Hospitality, hos.pî.tal'î.tî *n*, llettygarwch, ysbyd, haelioni
Host, höst *n*, llu, byddin; llettywr; tafarnwr; aberth yr offeren
Hostage, hos'täj *n*, mach, gwystl
Hostess, hös'tes *n*, llettywraig; tafarnwraig [rhyfelgar
Hostile, hos'til *a*, gelyniaethus, gelynol;
Hostility, hos.til'î.tî *n*, gwrthryn, gelyniaeth, gelynolrwydd; rhyfel; casineb
Hostler, os'lûr, hos'lûr *n*, marchwas, ostler
Hostel, hös'tel, Hostelry, hös'tel.rî, Hostry, höst'rî *n*, marchdy cyffredin=Hotel
Hot, hot *a*, twym, gwresog, brwd, poeth. Hot-brained, penboeth, ffrochwyllt. Hot-headed, penboeth, ffyrnig, gorwyllt. Burning hot, poeth angerddol. Red hot, gwynias, yn dân coch
Hotbed, hot'bed *n*, gwely brwd [ostl
Hotel, hö.tel' *n*, lletty cyffredin, gwestty,
Hothouse, hot'hûŵs *n*, twymdy
Hotspur, hot'spûr *n*, dyn nwydwyllt
Hottentot, hot'en.tot *n*, brodor Penryn Gobaith Da; dyn gwyllt
Hough, hok *n*, gar: *vt*, tori llinyn y gar
Hound, hûŵnd *n*, bytheuad, huad, huadgi, helgi. Blood-hound, gwaedgi. Hound-bitch, bytheuades. Hound-fish, y pysg picwd, penci. Hound-tree, pysgwydden [awrwydryn
Hour, ûŵ'r *n*, awr. Hour-glass, awrwydr,
Hourly, ûŵ'r'lî *ad*, bob awr: *a*, oriol
House, hûŵs (*p* houses, hûŵ'ziz) *n*, ty. House-warming, gwledd cynhesiad ty. Dwelling-house, ty annedd, trigfan. Pest-house, heintty. Playhouse, chwareudy. Public-house, tafarn. Summer dwelling-house, hafod, hafotty. Mean paltry houses, teiach
House, hûŵz *v*, llettya, dwyn i dy, tyo
Housebreaker, hûŵs'brä.kûr *n*, tydorwr
Housebreaking, hûŵs'brä.king *n*, tydoriad [ty; tyaid
Household, hûŵs'höld *n*, teulu, tylwyth;
Householder, hûŵs'höl.dûr *n*, gwr ty, perchen ty [teulüyddes
Housekeeper, hûŵs'kî.pûr *n*, perchen ty,
Houseless, hûŵs'les *a*, didy, diannedd, digartref, digysgod [luaidd
Housemaid, hûŵs'mäd *n*, morwyn deu-
Housewife, huz'wif (*p* housewives, huz'wivz) *n*, teulüyddes, gwreigan
Housewifery, huz'wif.rî *n*, teulüyddiaeth
Housing, hûŵ'zing *n*, hws, huling march
Hovel, hov'el *n*, penty, bwthyn, clerty
Hover, hov'ûr *vi*, chwyfio, hofio, hofian, cyhwfanu, chwylo, ehedfan
How, hûŵ *ad*, pa, mor, pa mor, pa gyn, fa fodd, pa sut. How old is he? beth yw ei oedran? [oll
wbeit, hûŵ.bî'it *ad*, er hyny, er hyn

However, hûw.ev'ûr, Howsoever, hûw-sō.ev'ûr *ad*, pa fodd bynag, beth bynag; er hyny, enllai
Howitzer, hûw'it.zûr *n*, math o gyflegr
Howl, hûwl, Howling, hûw'ling *n*, ud, udiad, udfa; oernad, drygnad
Howl, hûwl *vi*, udo, udain; oernadu
Howlet, hûw'let *n*, dylluan ieuanc
Hox, hoks *vt*. tori llinyn y gar
Hoy, hôi *n*. math o long fechan
Hubbub, hub'ub *n*, gwag derfysg, dadwrdd, godwrdd, iwbwb [bras
Huckaback. huk'â.bak *n*, math o liain
Huckle, huk'l *n*. gafael y glun. Hucklebacked, cefngrwm. Huckle-bone, asgwrn y glun [wr
Huckster. huk'stûr *n*. edwicwr, adwerth-
Huddle. hud'l *vt*. brysdyru; brysguddio; tyru blith draphlith: *n*, cymmysgfa
Hue, hü *n*, lliw, eiliw, gwawr, gwedd. gne, gorne; gwaedd, iwbwb. Hue-and-cry, gwaedd ac ymlid
Huff, huf *n*, anfoddlonedd, soriant; sarhâd: *v*. senu; sardio, bygylu [falch
Huffish, huf'ish *a*, anniddig; trahaus-
Hug, hug *vt*, cofleidio, breicheidio: *n*, cofleidiad, breicheidiad
Huge, hüj *a*, dirfawr, enfawr, erfawr, aruthrol, amrosgo, anferthol [fawredd
Hugeness, hüj'nes *n*, aruthredd, gor-
Huguenots. hü'gi.nuts, hüg'nō *n*. llysenw ar y Protestaniaid Calfinaidd yn Ffrainc
Hulk, hulk *n*, corff llong, cyff llestr
Hull, hul *n*, corff llong; cibyn, plisgyn
Hully, hul'i *a*, cibynog, plisgog, eisinog
Hum, hum *n*, si gwenyn, si; sibrwd: *v*, mwngial, mudleisio, mwmial
Human, hü'man *a*, dynol, dyniadol. Human nature, dynoliant, dynoliaeth
Humane, hü.mān' *a*, hynaws, tirion. tyner, dyngarol [madegydd
Humanist, hü'man.ist' *n*, ieithydd, gra-
Humanity, hü.man'i.tî *n*, dynoliaeth. dyngarwch [eiddio
Humanize. hü'man.īz *vt*, dynoli, gwar-
Humble. hum'bl *a*, difalch, gostyngedig. iselfrydig, ufudd, ufyll; gwael, isel. tlawd: *vt*, iselu, darostwng, gostwng. Humble-bee, gwenynen wyllt. To humble one's self, ymostwng
Humbles. *sp.*—Umbles [twyllo
Humbug. hum'bug *n*, twyll, twyllwr: *vt*.
Humdrum, hum'drum *a*, pendrwm: *n*. delff [lleithio
Humectate, hü.mek'tät *vt*, gwlychu,
Humeral, hü'mur.al *a*, ysgwyddol
Humid, hü'mid *a*, gwlyb, llaith, ir; dyfrllyd, gwlyborllyd, gwlybyrog
Humidity, hü.mid'i.tî *n*, gwlybrwydd, gwlybaniaeth, lleithder [yrog
Humific, hü.mif'ik *a*. lleithbar, gwlyb-
Humiliate, hü.mil'i.ät *vt*, darostwng, iselu, gostwng
Humiliation, hü.mil.i.ä'shun *n*, iseliad, darostyngiad, ymostyngiad
Humility, hü.mil'i.tî *n*. iselfrydedd, gostyngeiddrwydd, difalchedd
Hummingbird, hum'ing.bûrd *n*, math o aderyn bach
Humour, ü'mûr *vt*, boddhau. mwyndrin; *n*, irnaws, sudd, llyn, gorlif; tuedd, tymmer, hwyl, mympwy; arabedd, cellwair, digrifwch. Good-humoured, hynaws, addfywn. Ill-humoured, anfwyn, sarig [gwammalddyn
Humourist, ü'mur.ist *n*, digrifwr;
Humourous, ü'mur.us *a*, penchwiban, gwammal; digrif, hoenus, cellweirus, ysmala; irnawsaidd, llynorol
Humoursome, ü'mûr.sum *a*, gwyniog, anfoddog, anniddig. anynad, drygnaws
Hump, hump *n*. crwmach. Hump-back, cefn crwm. Hump-backed, cefngrwm, crwca. cefngam
Hunch, huntsh *n*, penelinawd; crwmach: *vt*, penelino, dyrnodio. Hunch-backed, ysgwyddgam, cefngrwm
Hundred, hun'dred *n*, cantref: *a* & *n*, cant, 100. Hundred times, canwaith. The 111th Psalm, yr unfed Salm ar ddeg ar ol y cant
Hundredth, hun'dredth *a*, canfed, 100fed
Hung, hung *pt* & *pp.*—Hang
Hunger, hung'gûr *n*, newyn, chwant bwyd: *v*, newynu, dwyn newyn, bod â chwant bwyd arno
Hungriness, hung'grî.nes *n*, newyndod
Hungry, hung'grî *a*, â chwant bwyd ar, newynog, gwancus [was
Hunks, hunks *n*. cerlyn, cybydd, crin-
Hunt, hunt *n*, helyddiaeth; helfa, hela; haid o helgwn: *v*, hela, hely, hel, helcyd; asgafaethu; erlyn, ymlid, erlid; olrhain [farch
Hunter, hun'tûr *n*, heliwr; helgi; hel-
Hunting, hun'ting *n*, helwriaeth; helfa
Huntress, hun'tres *n*, helyddes, helwraig
Huntsman, hunts'man *n*, helwr, heliwr. cynydd
Huntsmanship, hun'
Hurden, hûr'dn *n*.
Hurdle, hûr'dl *n*, iart, pleiden: *vt*

took;

tafarn-
ertelgar
ol;
casneb
marwnwas,

H st-
Hotel
th.
r-
ol
el
ty.
ar
H
i-

However, hûw.ev'ûr, Howsoever, hûw-sō.ev'ûr *ad*, pa fodd bynag, beth bynag; er hyny, enllai
Howitzer, hûw'it.zûr *n*, math o gyflegr
Howl, hûwl, Howling, hûw'ling *n*, ud, udiad, udfa; oernad, drygnad
Howl, hûwl *vi*, udo, udain; oernadu
Howlet, hûw'let *n*, dylluan ieuanc
Hox, hoks *vt*. tori llinyn y gar
Hoy, hōi *n*. math o long fechan
Hubbub, hub'ub *n*, gwag derfysg, dadwrdd, godwrdd, iwbwb [bras
Huckaback, huk'ă.bak *n*, math o liain
Huckle, huk'l *n*. gafael y glun. Huckle-backed, cefngrwm. Huckle-bone, asgwrn y glun [wr
Huckster, huk'stûr *n*, edwicwr, adwerth-
Huddle, hud'l *vt*, brysdyru; brysguddio; tyru blith draphlith: *n*, cymmysgfa
Hue, hū *n*, lliw, eiliw, gwawr, gwedd. gne, gorne; gwaedd, iwbwb. Hue-and-cry, gwaedd ac ymlid
Huff, huf *n*, anfoddlonedd, soriant; sarhâd: *v*. senu; sardio, bygylu [falch
Huffish, huf'ish *a*, anniddig; llysenw
Hug, hug *vt*, cofleidio, breicheidio: *n*, cofleidiad, breicheidiad
Huge, hüj *a*, dirfawr, enfawr, erfawr, aruthrol, amrosgo, anferthol [fawredd
Hugeness, hüj'nes *n*, aruthredd, gor-
Huguenots, hü'gi.nuts, hüg'nō *n*, llysenw ar y Protestaniaid Calfinaidd yn Ffrainc
Hulk, hulk *n*, corff llong, cyff llestr
Hull, hul *n*, corff llong; cibyn, plisgyn
Hully, hul'i *a*, cibynog, plisgog, eisinog
Hum, hum *n*, si gwenyn, si; sibrwd: *v*. mwngial, mudleisio, mwmial
Human, hü'man *a*, dynol, dyniadol. Human nature, dynoliaint, dynoliaeth
Humane, hü.mān' *a*, hynaws, tirion, tyner, dyngarol [madegydd
Humanist, hü'man.ist *n*, ieithydd, gra-
Humanity, hü.man'i.tî *n*, dynoliaeth. dyngarwch [eiddio
Humanize, hü'man.īz *vt*, dynoli, gwar-
Humble, hum'bl *a*. difalch, gostyngedig. iselfrydig, ufudd, ufyll; gwael, isel, tlawd: *vt*. iselu, darostwng. gostwng. Humble-bee, gwenynen wyllt. To humble one's self. ymostwng
Humbles, *np*.—Umbles [twyllo
Humbug, hum'bug *n*, twyll, twyllwr: *vt*.
Humdrum, hum'drum *a*, pendrwm: *n*. delff [lleithio
Humectate, hü.mek'tāt *vt*, gwlychu,
Humeral, hü'mur.al *a*, ysgwyddol
Humid, hü'mid *a*, gwlyb, llaith, ir; dyfrllyd, gwlyborllyd, gwlybyrog
Humidity, hü.mid'i.tî *n*, gwlybrwydd, gwlybaniaeth, lleithder [yrog
Humific, hü.mif'ik *a*. lleithbar, gwlyb-
Humiliate, hü.mil'i.āt *vt*, darostwng, iselu. gostwng
Humiliation, hü.mil.i.ā'shun *n*, iseliad, darostyngiad. ymostyngiad
Humility, hü.mil'i.tî *n*. iselfrydedd, gostyngeiddrwydd, difalchedd
Hummingbird, hum'ing.bûrd *n*, math o aderyn bach
Humour, ü'mûr *vt*. boddhau. mwyndrin; *n*, irnaws, sudd, llyn, gorlif; tuedd, tymmer, hwyl, mympwy; arabedd, cellwair, digrifwch. Good-humoured, hynaws, addfywn. Ill-humoured, anfwyn, sarig [gwammalddyn
Humourist, ü'mur.ist *n*, digrifwr;
Humourous, ü'mur.us *a*, penchwiban, gwammal; digrif, hoenus, cellweirus, ysmala; irnawsaidd, llynorol
Humoursome, ü'mûr.sum *a*, gwyniog, anfoddog, anniddig. aynnad, drygnaws
Hump, humpp *n*. crwmach. Hump-back, cefn crwm. Hump-backed, cefngrwm, crwca, cefngam
Hunch, huntsh *n*, penelinawd; crwmach: *vt*. penelino, dyrnodio. Hunch-backed, ysgwyddgam, cefngrwm
Hundred, hun'dred *n*, cantref: *a* & *n*, cant, 100. Hundred times, canwaith. The 111th Psalm, yr unfed Salm ar ddeg ar ol y cant
Hundredth, hun'dredth *a*, canfed, 100fed
Hung, hung *pt* & *pp*.—Hang
Hunger, hung'gûr *n*, newyn, chwant bwyd: *v*, newynu, dwyn newyn, bod â chwant bwyd arno
Hungriness, hung'grî.nes *n*, newyndod
Hungry, hung'grî *a*, â chwant bwyd ar, newynog, gwancus [was
Hunks, hunks *n*. cerlyn, cybydd, crin-
Hunt, hunt *n*, helyddiaeth; helfa, hela; haid o helgwn: *v*, hela, hely, hel, helcyd; asgafaethu; erlyn, ymlid, erlid; olrhain [farch
Hunter, hun'tûr *n*, heliwr; helgi; hel-
Hunting, hun'ting *n*, helwriaeth; helfa
Huntress, hun'tres *n*, helyddes, helwraig
Huntsman, hunts'man *n*, helwr, heliwr, cynydd [helwriaeth
Huntsmanship, hunts'man.ship *n*. mec
Hurden, hûr'dn *n*, math o liain bras
Hurdle, hûr'dl *n*, clwyd, clwyde
iart, pleiden: *vt*, clwydo, g

Hurds, hûrdz *np*, breision llin
Hurl, hûrl *v*, taflu, ergydio, chwyrnellu, chwyrndaflu: *n*, chwyrndafliad, ergyd
Hurlbat, hûrl'bât *n*, maneg ddyrnodio
Hurlwind, hûrl'wind *n*, trowynt, corwynt
Hurly, hûr'lî *n*, trwst. Hurly-burly, cynhwrrf, terfysg, ffwndwr
Hurrah, hw.râ' *i*, hwra!
Hurricane, hur'î.kän *n*. gyrwynt, rhuthrwynt, tymmestl, hyrddwynt, corwynt
Hurrier, hur'î.ûr *n*, ffrystiwr, ystunwr
Hurry, hur'î *n*, ffrwst, brys, ffwdan, ffull: *v*, prysuro, brysio, ystuno, ffwdanu
Hurst, hûrst *n*, coed, gwig, coedwig
Hurt, hûrt *n*, niwed, afles, drwg; anafod: *vt* (*pt* & *pp* hurt), niweidio, colledu; gwneyd dolur i, dolurio; drygu
Hurtful, hurt'fwl *a*, niweidiol, anafol
Hurtle, hûr'tl *vt*, hergydio, gwrthdaro. Hurtle-berries, llus duon bach
Hurtless, hûrt'les *a*, diddrwg, diniwed
Husband, huz'band *n*, gwr priod, gwr, priod: *vt*, iawndrefnu; amaethu. Ship's husband, dirprwywr perchenogion llong [gweddw
Husbandless, huz'band.les *a*, heb wr,
Husbandman, huz'band.man *n*, arddwr, amaethydd, llafurwr
Husbandry, huz'band.rî *n*, llafuriaeth, arddwriaeth, amaethyddiaeth; cynnildeb, iawn drefn
Hush, hush *i*, ust! taw! ystaw! *v*, dystewi, gostegu; dyhuddo. Hush-money, arian taw, cyflog tewi
Husk, husk *n*. plisgyn, usyn, eisinyn, cib, cibyn, coden, mesglyn
Husky, hus'kî *a*, usog, eisinog, cibog
Hussar, hw.zâr' *n*, marchfilwr ysgafn, yr ugeinfed wr. [Codwyd un o bob *ugain* teulu yn Hungari]
Hussy, huz'î *n*, dyhiren, maden, cecren
Hustings, hus'tingz *np*, esgynlawr, taflod areithio, areithfa etholiad
Hustle, hus'l *vt*, cydysgwyd, ysgytian
Huswife, huz'wif *n*, teulüyddes.—Housewife [cut
Hut, hut *n*, bwth, lluestty, twlc, ffronc,
Hutch, hutsh *n*, ydgist; cist, cwningen
Hux, huks *vi*, pysgota penhwyaid â bach
Huzza, hw.zâ' *n*, bloedd, bloddest, banllef: *vi*, bloeddio: *i*, hwra!
Hyacinth, hî'â.sinth *n*, math o faen gwerthfawr; cenin y brain. Wild hyacinth, glas y llwyn, botasen y gog
Hyades, hî'â.dîz, Hyads, hî'adz *np*, y pum seren siriol (ym mhen Arwydd y Tarw)

Hyaline, hî'â.lin *a*, gwydraidd, crisialaidd, tryloew
Hybrid, hî'brid *n*, milyn neu lysieuyn cymmysgryw: *a*, cymmysgryw
Hydra, hî'dra *n*, ffugsarff amlben a laddwyd gan Ercwlff: cydrif o ser deheuol
Hydragogue. hî'drâ.gog *n*, meddyginiaeth i garthu y lliflynoedd
Hydraulic, hî.drô'lik *a*, awellaidd
Hydraulics, hî.drô'liks *np*. awelliaeth
Hydrocele, hî'drô.sîl *n*, dyfrglwyf y gaill
Hydrocephalus, hî.drô.sef'â.lus *n*, dyfrglwyf yn y pen
Hydrogen, hî'drô.jen *n*, ulai
Hydrographer, hî.drog'râ.fûr *n*, morddarluniwr [ddarluniad
Hydrography, hî.drog'râ.fî *n*, mor-
Hydrology, hî.drol'ô.jî *n*, dyfrdraeth
Hydromancy, hî'drô.man.sî *n*, dyfrogan, dyfrgoel [ddwfr
Hydromel, hî'drô.mel *n*, medd, mel-
Hydrometer, hî.drom'î.tûr *n*, dyfrfesurydd, dyfrbwysai
Hydropathist, hî.drop'â.thist *n*, gwlybyrydd, meddyg sy'n gwella â dwfr oer
Hydropathy, hî.drop'â.thî *n*, dyfrfeddygiaeth [ddaredd
Hydrophobia, hî.drô.fô'bî.â *n*, y gyn-
Hydropical, hî.drop'î.kal *a*, dyfrglwyfus
Hydropsy, hî'drop.sî *n*, dyfrglwyf
Hydrostatics, hî.drô.stat'iks *n*, dyfrbwysiant, awsafiaeth [glwyf y fron
Hydrothorax, hî.drô.thô'r'aks *n*, dyfr-
Hydrotic, hî.drot'ik *n*, meddyginiaeth i aymmud ymaith ddwfr neu lysnafedd
Hydrous, hî'drus *a*, dyfrol
Hyemal, hî.î'mal *a*, gauafaidd, gauafol
Hyena, hî.î'nâ *n*, udfil, udflaidd
Hygeian, hî.jî'an *a*, iechydol [iechyd
Hygiene, hî.jî'în *n*, iechyd; ffordd i gadw
Hygrometer, hî.grom'î.tûr, Hygroscope, hî'grô.sköp *n*, offeryn i fesur lleithder yr awyr [y bilen forwynol
Hymen, hî'men *n*, duw priodas; priodas;
Hymeneal, hî.me.nî'al, Hymenean, hîme.nî'an *a*, priodasol: *n*, priodasgerdd
Hymn, him *n*, emyn, cath, mawlgerdd: *v*, canu mawl, dyganu, emynu
Hymnist, him'nist *n*, emynydd, hymnwr
Hymnology, him.nol'ô.jî *n*, casgliad o hymnau; emynyddiaeth
Hyper- *px*, yn arwyddo gormodaeth
Hyperbole, hî.pûr'bö.lî *n*, gormodiaith, gorwireb
Hyperbolical, hî.pûr.bol'î.kal *n*, dros ben gwir, tu hwnt i'r gwir, gormodol
Hyperbolize, hî.pûr'bö.lîz *v*, mwyhau

Hyperborean, hī.pûr.bō'r'ī.an *a*, uchogleddig, gogleddol: *n*, gogleddwr
Hypercritic, hī.pûr.krit'ik *n*, beirniad rhy fanwl [feirniadaeth
Hypercriticism, hī.pûr.krit'ī.sism *n*, gor-
Hyphen, hī'fen *n*, cyssylltnod, cyplysnod, anorphennod (-) [cwsgbar
Hypnotic, hip.not'ik *n*, meddyginiaeth
Hypo- *px*, tan-
Hypochondria, hip.ō.kon'drī.â *n*, clefyd y ddueg, gwyntglwyf; iselder ysbryd, pruddglwyf
Hypochondriac, hip.ō.kon'drī.ak *a*, claf o'r ddueg, pruddglwyfus: *n*, un pruddglwyfus [rith, ffug
Hypocrisy, hī.pok'rī.sī *n*, rhagrith, lled-
Hypocrite, hip'ō.krit *n*, rhagrithiwr, ffuantwr [ruthiol, ffuantus
Hypocritical, hip.ō.krit'ī.kal *a*, rhag-
Hypostasis hī.pos'tâ.sis *n*, hanfodoldeb, personoldeb [fodol; sylweddol
Hypostatical, hip.ō.stat'ī.kal *a*, han-
Hypothesis, hī.poth'ī.sis (hypotheses, hī.poth'ī.sīz) *n*, amcanssail, llettyb, tybiad, amcandyb [tybseiliedig
Hypothetical, hip.ō.thet'ī.kal *a*, tybiol,
Hyrax, hī'r'aks *n*, cwningen y creigiau
Hyson, hī'sun *n*, math o de gwyrdd
Hyssop, his'up *n*, isop
Hysteric, his.ter'ik, **Hysterical**, his.ter'ī.kal *a*, mamwstaidd, mamystog, dirgryned. Hysteric ball, llewyg belen
Hysterics, his.ter'iks *np*, y famwst, clefyd y fam [y groth
Hysterotomy, his.tī.rot'ō.mī *n*, difyniad
Hystrix, his'triks *n*, balasc, draenog

I.

I, ī *pn*, mi, myfi; i. I also, minnau
Iambic, ī.am'bik *n*, math o fydraeth, yn cynnwys sill fer a hir bob yn ail
Iambus, ī.am'bus *n*, corfan talgrwn
Ibex, ī'beks *n*, math o afr wyllt
Ibis, ī'bis *n*, aderyn Aiphtaidd
Ice, īs *n*, ia; caenrew [Pharaoh
Ichneumon, ik.nū'mun *n*, llygoden
Ichnographer, ik.nog'rā.fûr *n*, seilddarluniwr [adail
Ichnography, ik.nog'rā.fī *n*, cynllun
Ichor, ī'kôr *n*, cornwydlif, sudd y corff
Ichorous, ī'kor.us *a*, noddlifol, dyfrllyd
Ichthyolite, ik'thī.ō.līt *n*, pysgodyn wedi ei droi yn gareg
Ichthyologist, ik.thī.ol'ō.jist *n*, pysgydd
Ichthyology, ik.thī.ol'ō.jī *n*, pysgyddiaeth
Ichthyosis, ik.thī.ō'sis *n*, pysg-groen
Icicle, ī'sī.kl *n*, cloyn ia, cloch ia
Iciness, ī'sī.nes *n*, iāeth, iāedd; oerder
Icon, ī'kun *n*, cywirlun, llun, darlun, delw [doriad
Iconoclasm, ī.kon'ō.klazm *n*, delw-
Iconoclast, ī.kon'ō.klast *n*, delwdorwr
Iconolater, ī.kō.nol'â.tûr *n*, eilunaddolwr, delwaddolwr [ochrog
Icosahedral, ī.kō.sâ.hī'dral *a*, ugain-
Icosahedron, ī.kō.sâ.hī'drun *n*, corff ugainochrog cyfartal
Icteric, ik.ter'ik *a*, claf o'r cryd melyn
Icterus, ik'tī.rus *n*, y clefyd melyn
Icy, ī'sī *a*, llawn ia, rhewllyd, iāidd
Idea, ī.dī'â *n*, meddylddrych, meddylrith, dychymmyg, amgyffred, cyffred, tyb, delwad peth yn y meddwl
Ideal, ī.dī'al *a*, dychymmygol, tybiol
Idealism, ī.dī'al.izm *n*, ansylweddiaeth, meddylddrychiaeth, cred y rhai a haerant nad oes sylwedd corfforol
Identic, ī.den'tik, **Identical**, ī.den'tī.kal *a*, yr un, unrhywiol, hwnw ei hun
Identify, ī.den'tī.fī *vt*, profi mai efe ei hunan yw, profi unrhywdeb, hunaniaethu [deb, hunaniaeth
Identity, ī.den'tī.tī *n*, unrhywdeb, hunan-
Ides, īdz *np*, enw a roddid gynt ar amrywoddyddian'rflwyddyn; sef y 15fed o Fawrth, Mai, Gorphenaf, a Hydref, a'r 13ydd o'r misoedd ereill
Idiocy, id'yō.sī, **Idiotcy**, id'yut.sī *n*, gwallgofrwydd, ynfydrwydd
Idiom, id'yum *n*, priod-ddull iaith, ieithwedd, ebddull, llafarwedd
Idiosyncrasy, id.yō.sin'krâ.sī *n*, tymmer priodol, priod-ddull meddwl
Idiot, id'yut *n*, ffol geni, ynfydyn, un soeg, hurtyn, gwirionyn [iaith
Idioticon, id.ī.ot'ī.kun *n*, geiriadur un-
Idiotism, id'yō.tizm *n*, gwallgof; ynfydrwydd; priod-ddull iaith, ebddull
Idle, ī'dl *a*, diog, segur, dioglyd; diwaith, gwag, coeg: *vi*, diogi, segura, ofera
Idleness, ī'dl.nes *n*, diogi, segurdod
Idler, īd'lûr *n*, diogyn, segurwr, segurddyn, seguryn, diogddyn
Idol, ī'dul *n*, delw, eilun, eilundduw
Idolater, ī.dol'â.tûr *n*, delwaddolwr, eilunaddolwr, geuaddolwr
Idolatrize, ī.dol'â.trīz *vi*, delwaddoli
Idolatrous, ī.dol'â.trus *a*, eilunaddolgar
Idolatry, ī.dol'â.trī, **Idolism**, ī'dō.lizm *n*, eilunaddoliaeth [addoli
Idolize, ī'dō.līz *vt*, gorhoffi, gorbarchu,
Idoneous, ī.dō'nī.us *a*, addas, cymhwys

Idyl, ï'dil *n*, bugeilgerdd; cân fer, canig
If, if *c*, os, od, o, pe, ped, pes. If not, os ni, os na, onid, onid e
Igneous, ig'ni.us *a*. tanllyd, tanol, llachar
Ignis fatuus, ig'nis fat'ü.us (*p* ignes fatui, ig'niz fat'ü.ï) *n*, llewyrn, malldan, ellylldan, tanwedd, tanwy
Ignite, ig.nït' *v*. ennyn, tanio, cynneu
Ignitible, ig.ni'tï.bl *a*, llosgadwy, cynneuol, ennynol, fflamadwy
Ignition, ig.nish'un *n*, tandawd, ennyniad
Ignivomous, ig.niv'ö.mus *a*, yn bwrw allan dân, tanboerol [salw
Ignoble, ig.nö'bl *a*, anenwog; gwael,
Ignominious, ig.nö.min'yus *a*, gwarthus, cywilyddus, gwaradwyddus [gwarth
Ignominy, ig'nö.min.ï *n*, gwaradwydd;
Ignoramus, ig.nö.rä'mus *n*, dyn anwybodus, hurthgen, penbwl [annysg
Ignorance, ig'nö.rans, *n*, anwybodaeth,
Ignorant, ig'nö.rant *a*, anwybodus, anneallus, anhwyldysg, anhyfedr, diwybod
Ignore, ig.nö'r' *vt*, gwrthod, gwadu; dilëu; hòni anwybodaeth o beth
Il- *px*, di-, an-, heb
Iliac, il'yak *a*, coluddaidd, coluddol. Iliac passion, ymbleth y coluddion
Iliad, il'yad *n*, cerdd arwraidd gan Homer
Ill, il (worse, worst) *a*, drwg; claf, sal, salw, afiach, drwg ei hwyl, anhwylus; beius: *ad*, yn ddrwg: *n*, drwg, niwed, anhap, adfyd, trueni. Ill-advised, disynwyr, drygbwyll, haerllug. Ill-affected, drygnawsus. Ill-bred, anfoesog, anfoesgar. Ill-contrived, afluniaidd, anghryno, annhaclus. Ill-fated, afliwyddiannus. Ill-looking, salw, cas ei olwg. Ill-manners, anfoes. Ill-natured, drwg-anwydus, anfoddog. Ill-sorted, anghymhar, anghydwedd. Ill-starred, anffodus, anhapus. Ill-timed, allan o amser, anamserol. Ill-will, dygasedd, ewyllys drwg. As ill, cynddrwg. Ill at ease, claf; anesmwyth [mherffaith
Illaborate, i.lab'ö.rät *a*, dilafur; am-
Illacerate, i.las'ur.ät, Illacerable, i.las'ur.â.bl *a*, anhyrwyg, anrhwygadwy
Illachrymable, i.lak'rï.mâ.bl *a*, diddagrau, diddeigr
Illapse, i.laps' *n*, arlithrad; rhuthrad
Illaqueate, ï.lak'wï.ät *vt*, maglu; dyrysu
Illation, i.lä'shun *n*, casgliad, canlyniad
Illative, il'â.tiv *a*, canlyniadol, casgliadol, casgledigol
Illaudable, i.lô'dâ.l [ıdwy,
anhyfawl, anhw
Illegal, i.lï'gal *a*, anghyfreithlawn, anghyfreithiol [londeb
Illegality, il.ï.gal'ï.tï *n*, anghyfreith-
Illegibility, i.lej.i.bil'ï.tï *n*, annarllenolrwydd, aneglurdeb
Illegible, i.lej'i.bl *a*, annarllenadwy
Illegitimacy, i.lï.jit'ï.mä.sï *n*, basdarddiaeth; anghyfreithlondeb
Illegitimate, il.ï.jit'ï.mät *a*, basdarddaidd; anghyfreithlawn
Illeviable, i.lev'yâ.bl *a*, anghasgladwy
Illiberal, i.lib'ur.al *a*, anhael, bawaidd, crintach, anhyged; anfoneddigaidd
Illiberality, i.lib.u.ral'ï.tï *n*, anhaelder, crintachrwydd; anfoneddigrwydd; ansyberwyd [nheg
Illicit, i.lis'ït *a*, anghyfreithlawn, an-
Illighten, i.lï'tn *vt*, goleuo.—Enlighten
Illimitable, i.lim'ï.tâ.bl *a*, annherfynadwy, annherfynol, diderfyn
Illiterate, i.lit'ur.ät *a*, diddysg, anllythyrenog, annysgedig
Illness, il'nes *n*, afiechyd, clefyd, anhwyldeb, anhwyl; bai; drygioni
Illogical, i.loj'ï.kal *a*, annadlol, afresymegol [gwawdio
Illude, i.lüd' *vt*, twyllo, siomi, cellwair,
Illume, i.lüm', Illumine, i.lü'min, Illuminate, i.lü'mi.nät *vt*. goleuo, eglurhau, llewyrchu, llewychu; harddu
Illumination, i.lü.mï.nä'shun *n*, goleuad, llewyrchiad, claeroleuad; canwylliad; egluriad [iaeth
Illusion, i.lü'zhun *n*, twyll, hud, hudol-
Illusive, i.lü'siv, Illusory, i.lü'sur.ï *a*, hudol, lledrithiog, siomgar, ffals, twyllodrus, gau, hudoliaethus
Illustrate, i.lus'trät *vt*, gloewi, egluro, amlygu, goleuo; darlunio
Illustration, il.us.trä'shun *n*, eglurhâd, agoriad, amlygiad; darlun
Illustrative, i.lus'trä.tiv *a*, eglurhaol, agoriadol [enwog, gododig
Illustrious, i.lus'trï.us *a*, ardderchog,
Image, im'äj *n*, delw, eilun, llun, darlun; rhith, cyffelybiaeth, arddull; tyb: *vt*, llunio, darfelyddu, tybied. Image-worship, eilunaddoliaeth [iaeth
Imagery, im'ä.jur.ï *n*. delwant, arlun-
Imaginable, i.maj'ï.nâ.bl *a*, dychymmygadwy ol, tybiol
Imaginary, ï.maj'ï.nur.ï *a*, dychymmyg-
Imagination, ï.maj.ï.nä'shun *n*, dychymmyg, meddwl, tyb, amgyffred, darfelydd, dirnadiad
Imagine, ï.maj'in *v*, dychymmygu, tybio
Iman, ï'man *n*, offeiriad Mahometaidd

Imbank, im.bangk' *vt*, amgloddio, amgau [rym, egwan; penwan
Imbecile, im.bî.sil' *a*, gwan, diallu, di-
Imbecility, im.bî.sil'i.tî *n*, eiddilwch, gwendid, penwendid
Imbibe, im.bîb' *vt*, sugno, derbyn, llyncu
Imbitter, im.bit'ûr *vt*, chwerwi
Imbody, im.bod'î *vt*, corffori, cynnwys
Imbolden, im.bol'dn *vt*, hyfhau, eoni; calonogi, cefnogi
Imbosom, im.bwz'um *vt*, mynwesu
Imbound, im.bûwnd' *vt*, amgau
Imbow, im.bō' *vt*, bwäu, mydu
Imbower, im.bûw'ûr *vt*, gwyddwasgodi, gwyddguddio [doriad ceuol
Imbrication, im.brî.kä'shun *n*, bwlch-
Imbrue, im.brw' *vt*, trochi, gwlychu, mwydo [anifeilhau
Imbrute, im.brūt' *vt*, anifeilyddio,
Imbue, im.bū' *vt*, tryliwio; egwyddori
Imburse, im.bûrs' *vt*, dwyn cost; edryd arian dyledus, ad-dalu
Imbursement, im.bûrs'ment *n*, cost, traul
Imitable, im'î.tä.bl *a*, dylynadwy, dynwaredadwy, efelychadwy [ychol
Imitary, im'î.tur.î *a*, dynwaredol, efel-
Imitate, im'î.tät *vt*, dynwared, efelychu, arddullio, [efelychiad
Imitation, im.î.tä'shun *n*, tebygiad,
Imitative, im'î.tä.tiv *a*, arddulliog, eilfyddog [waredydd
Imitator, im'î.tä.tûr *n*, efelychwr, dyn-
Immaculate, î.mak'ü.lät *a*, difrycheulyd, dianaf, difai, pur, glân [adwy
Immalleable, î.mal'yâ.bl *a*, anfwrthwyl-
Immanacle, î.man'ä.kl *vt*, llyffetheirio
Immane, î.mān' *a*, dirfawr, creulawn
Immanent, im'â.nent *a*, mewnol, priodol, hanfodol, naturiol [anamlwg
Immanifest, i.man'î.fest *a*, aneglur,
Immanity, i.man'î.tî *n*, creulonedd, eiedd-dra [flanedig
Immarcessible, im.âr.ses'î.bl *a*, anni-
Immartial, i.mâr'shal *a*, anfilwraidd
Immask, i.mask' *vt*, mygydu
Immaterial, im.â.tî'r'î.al *a*, anghorfforol, ansylweddol, annefnyddiol; dibwys, disylwedd, diwerth
Immaterialism, im.â.tî'r'î.al.izm *n*, anghorffolaeth, ansylweddoliaeth
Immateriality, im.â.tî'r.î.al'î.tî *n*, anghorfforoldeb: annefnyddioldeb
Immature, im.â.tü'r' *a*, anaddfed, ammhrydlawn [rwydd
Immaturity, im.â.tü'r'î.tî *n*, anaddfed-
Immeasurable, i.mezh'ur.â.bl *a*, anfesurol, difesur, anfeidrol
Immediacy, i.mî'dî.ä.sî *n*, annibyndod
Immediate, i.mî'dî.ät *a*, digyfrwng; diattreg, dioed, uniongyrchol, diaros
Immedicable, i.med'î.kâ.bl *a*, anfeddyginaethol, aniachaol
Immemorable, i.mem'ö.râ.bl *a*, anhygof
Immemorial, im.î.mö'r'î.al *a*, dros ben cof; hen, anghofadwy [dirfawr
Immense, i.mens' *a*, anfeidrol, tramawr,
Immensity, i.men'sî.tî *n*, anfeidroldeb
Immensurable, i.men'shü.râ.bl *a*, anfesurol, anfeidrol, difesur
Immerge, i.mûrj' *v*, suddo, trochi
Immerit, i.mer'it *n*, annheilyngdod,
Immerse, im'ûrs *vt*, trochi [anwiwdeb
Immersion, i.mûr'shun *n* trochiad
Immethodical, im.î.thod'î.kal *a*, annhrefnus, didrefn, direol
Imminence, im'î.nens *n*, agosrwydd
Imminent, im'î.nent *a*, ymwng, cyfagos, agos, bygythiol, yn crogi uwch ben
Imminution, im.î.nü'shun *n*, lleihad, bychaniad [adwy
Immiscible, i.mis'î.bl *a*, anghymmysg-
Immission, i.mish'un *n*, tafliad i mewn
Immit, i.mit' *vt*, taflu i mewn
Immix, i.miks, Immingle, i.ming'gl *vt*, cymmysgu [adwy
Immixable, i.miks'â.bl *a*, anghymmysg-
Immobility, im.ö.bil'î.tî *n*, ansymmudoldeb, anghyffröedigaeth, diysgogrwydd, disigledd, diymmodrwydd
Immoderate, i.mod'ur.ät *a*, anghymmedrol, anghymmesur, anweddol
Immoderateness, i.mod'ur.ät.nes, Immoderation, i.mod.ur.ä'shun *n*, gormodedd, anghymmedroldeb
Immodest, i.mod'est *a*, anweddol, anniwair, digywilydd, anllad
Immodesty, i.mod'es.tî *n*, anweddeiddra, anweddusrwydd, anniweirdeb
Immolate, im'ö.lät *vt*, aberthu, offrymu
Immolation, im.ö.lä'shun *n*, aberthiad, offrymiad [eddol
Immoral, i.mor'al *a*, anfoesol, anfuch-
Immorality, im.ö.ral'î.tî *n*, anfoesoldeb
Immortal, i.môr'tal *a*, anfarwol, didranc
Immortality, im.ôr.tal'î.tî *n*, anfarwoldeb [oli, anfarwoli
Immortalize, i.môr'tal.īz *vt*, tragwydd-
Immovable, î.mûw'vâ.bl *a*, diysgog, diymmod, ansymmudol, dianwadal, disigl, digyffro; cadarn, safadwy, sefydlog
Immunity, i.mü'nî.tî *n*, breiniolaeth trwydded, rhyddid
Immure, i.mü'r' *vt*, caethiwo, a
Immusical, i.mü'zî.kal *a*, ang

Imprecatory, im'prî.kä.tur.î *a*, drwgerfyniol, melltithiol [rwydd
Imprecision, im.prî.sish'un *n*, anfanyl-
Impregn, im.prîn', Impregnate, im.preg'nät *vt*, beichiogi, ffrwythloni
Impregnable, im.preg'nä.bl *a*, cadarn, anoresgynadwy [farn
Imprejudicate, im.prî.jü'dî.kät *a*, dirag-
Impress, im'pres *n*, argraff, gwasg nod
Impress, im.pres' *vt*, argraffu, nodi; dirgymhell, argymhell
Impressible, im.pres'î.bl *a*, argraffadwy
Impression, im.presh'un *n*, argraffiad; argraff, nod, ol [cyffröus
Impressive, im.pres'iv *a*, argraffiadol,
Impressment, im.pres'ment *n*, dirgymhelliad [iad
Impressure, im.presh'ûr *n*, gwasg-graff-
Imprimis, im.prî'mis *ad*, yn y lle cyntaf
Imprint, im'print *n*, argraffnod; enw yr argraffydd wrth argraffwaith
Imprint, im.print' *vt*, argraffu
Imprison, im.priz'n *vt*, carcharu
Imprisonment, im.priz'n.ment *n*, carchariad [nhebygolrwydd
Improbability, im.prob.ä.bil'î.tî *n*, an-
Improbable, im.prob'ä.bl *a*, annhebygol
Improbate, im'prö.bät *vt*, gwrthod, anghammeradwyo
Improbation, im.prö.bä'shun *n*, llysiant, gwrthodiad, anghymmeradwyaeth
Improbity, im.prob'î.tî *n*, anonestrwydd, anghywirdeb, anuniondeb [iannu
Improlificate, im.prö.lif'î.kät *vt*, ffrwyth-
Impromptu, im.promp'tü *a*, difyfyr, diragfyfyr, byrfyfyr: *ad*, yn ddifyfyr
Improper, im.prop'ûr *a*, anghymhwys, anaddas, anghyfaddas, ammhriodol; anweddus [neilldduoli
Impropriate, im.prö'prî.ät *vt*, priodoli,
Impropriation, im.prö.prî.ä'shun *n*, priodoliad; bywoliaeth neu diroedd eglwysig yn nwylaw gwr lleyg
Impropriator, im.prö'prî.ä.tur *n*, gwr lleyg yn meddiannu tiroedd eglwysig
Impropriety, im.prö.prî'î.tî *n*, ammhriododer, anghymhwysder
Improsperous, im.pros'pur.us *a*, anffyniannus, aflwyddiannus, dilwydd
Improvable, im.prŵ'vä.bl *a*, diwygiadwy, gwelladwy [diwygio, diwyllio
Improve, im.prŵv' *v*, gwellâu, gwella,
Improvement, im.prŵv'ment *n*, diwygiad, gwelliant, gwelläd [bodaeth
Improvidence, im.prov'î.dens *n*, annar-
Improvident, im.prov'î.dent *a*, bodus; diragddarbod, diddarb
Imprudence, im.prŵ'dens *n*, annoethineb, anghallineb, ffoledd, drygbwyll
Imprudent, im.prŵ'dent *a*, angball, anhybwyll [dra
Impudence, im'pü.dens *n*, digywilydd-
Impudent, im'pü.dent *a*, haerllug, digywilydd [ymosod ar
Impugn, im.pün' *vt*, gwrthwynebu,
Impuissance, im.pü'i.sans *n*, annerth, gwendid, llesgedd
Impulse, im'puls *n*, gwthiad, cynhyrfiad, cymhelliad, diriad, cyffroad [gyrawd
Impulsion, im.pul'shun *n*, ffwyrad,
Impulsive, im.pul'siv *a*, dirgymhellol
Impunity, im.pü'nî.tî *n*, angherydd, anghosp. With impunity, heb gosp
Impure, im.pü'r' *a*, ammhur, brwnt, budr, aflan, anghoeth, halogedig
Impurity, im.pü'r'î.tî *n*, ammhuredd, aflendid, budreddi, bryntni
Impurple, im.pûr'pl *vt*, glasgochi
Imputable, im.pü'tâ.bl, Imputative, impü'tâ.tiv *a*, cyfrifadwy; cyfrifol
Imputation, im.pü.tä'shun *n*, cyfrifiad
Impute, im.püt' *vt*, cyfrif i; priodoli; gosod yn erbyn, bwrw ar
Imputrescible, im.pü.tres'î.bl *a*, anllygradwy, ammhydradwy
In, in *pr* & *px*, yn, mewn, o fewn. In that, am, o herwydd, o achos
In-, Ig-, Il-, Im-, Ir- *px*, di-, an-, heb
Inability, in.ä.bil'î.tî *n*, anallu, gwendid
Inabstinence, in.ab'stî.nens *n*, diymarbediad, anymattaliad
Inaccessible, an.ak.ses'î.bl *a*, anhygyrch
Inaccuracy, in.ak'ü.räsî *n*, anghywirdeb, anfanylrwydd; camsyniad
Inaccurate, in.ak'ü.rät *a*, anghywir
Inaction, in.ak'shun *n*, anwaith; seguryd, diogi, segurdod, syrthni
Inactive, in.ak'tiv *a*, anweithgar, diog, anfywiog, dioglyd, swrth, diegni
Inactivity, in.ak.tiv'î.tî *n*, diogi, syrthni, gorphwysdra, seguryd, segurdod
Inadequate, in.ad'î.kwät *a*, anghyfaddas, anghyfartal, anghyfatebol, diffygiol
Inadmissible, in ad.mis'î.bl *a*, annerbynadwy, annerbyniol
Inadvertence, in.ad.vûr'tens *n*, ansylw, ansyniad, anystyriaeth, diofalwch
Inadvertent, in.ad.vûr'tent *a*, ansyniol, anofalus, anystyriol [adwy
Inalienable, in.ä'lî.en.â.bl *a*, anarall-
Inalimental, in.al.i.men'tal *n*, difaeth
Inamissible, in.â.mis'î.bl *a*, anhygoll
[illegible]orato, in.am.ö.rä'tö *n*, carwr, cares
[illegible], in.än' *a*, gwag, diddefnydd, ofer

Inangular, in.ang'gü.lûr *a*, anonglog
Inanimate, in.an'i.mät *a*, difywyd, anfyw, dienaid, marw [ioldeb, anfywiogrwydd
Inanimation, in.an.i.mä'shun *n*, anfyw-
Inanition, in.â.nish'un, Inanity, in.an'i.ti *n*, gwagder [anflys
Inappetence, in.ap'i.tens *n*, anchwant,
Inapplicable, in.ap'li.kâ.bl *a*, anghymhwysiadol, anghyfaddasol
Inapplication, in.ap.li.kä'shun *n*, anymroddiad, anghymhwysiad [anaddas
Inapposite, in.ap'ō.zit *a*, anghyfaddas,
Inapt, in.apt' *a*, anghymhwys
Inarable, in.ar'â.bl *a*, anarddadwy
Inarticulate, in.âr.tik'ü.lät *a*, anghroew, aneglur [aneglurdeb
Inarticulation, in.âr.tik.ü.lä'shun *n*,
Inartificial, in.âr.ti.fish'al *a*, anghelfydd, anghrefftwraidd; naturiol
Inattention, in.a.ten'shun *n*, anwrandawiad, diofalwch, esgeulusdod
Inattentive, in.a.ten'tiv *a*, diofal, esgeulus, anystyriol, disylw
Inaudible, in.ô'di.bl *a*, anhyglyw, disain
Inaugurate, in.ô'gü.rät *vt*, urddfreinio, urddedigo, cyssegru, gosod mewn swydd [iad, urddeiniad, cyssegriad
Inauguration, in.ô.gü.rä'shun *n*, urdd-
Insurate, in.ô'rät *vt*, goreuro
Inauspicious, in.ôs.pish'us *a*, anffodus, drwgargoelus, anffodiog, trwstan
Inbeing, in'bi.ing *n*, anwahanolrwydd
Inborn, in'bôrn *a*, cynhenid, mewnol
Inbred, in'bred *a*, greddfol, naturiol
Incalculable, in.kal'kü.lâ.bl *a*, anghyfrifadwy [iad
Incalescence, in.kâ.les'ens *n*, gwresog-
Incandescence, in.kan.des'ens *n*, gwyniasiad, gwynboethni
Incandescent, in.kan.des'ent *a*, gwynboeth, gwynias [gan, cyfareddgan
Incantation, in.kan.tä'shun *n*, swyn-
Incapability, in.kä.pâ.bil'i.ti *n*, anallu, anaddasrwydd [anaddas
Incapable, in.kä'pâ.bl *a*, analluog,
Incapacious, in.kâ.pä'shus *a*, anhelaeth, aneang, cyfyng [asu, analluogi
Incapacitate, in.kâ.pas'i.tät *vt*, anadd-
Incapacity, in.kâ.pas'i.ti *n*, analluedd; anghymhwysder, anfedr [caethiwo
Incarcerate, in.kâr'sur.ät *vt*, carcharu,
Incarn, in.kârn' *vt*, cnawdio; cnawdoli
Incarnadine, in.kâr'nâ.din *a*, cigliw, rhuddgoch: *vt*, cochliwio
Incarnate, in.kâr'nät *a*, cnawdol
Incarnation, in.kâr.nä'shun *n*, cnawdoliaeth, cnawdiad, ymgnawdoliad

Incarnative, in.kâr'nâ.tiv *a*, cnawdbar
Incase, in.käs' *vt*, amwisgo, gweinio
Incautious, in.kô'shus *a*, anochelgar, anofalus, dibwyll [ceuog, ceuol,
Incavated ing'kâ.vä.ted *a*, cafnog,
Incendiary, in.sen'di.ur.i *n*, ffaglydd, ffleimiad; terfysgydd [darth
Incense, in'sens *n*, arogldarth, myg-
Incense, in.sens' *vt*, digio, cyffroi, llidio
Incensement, in.sens'ment *n*, digter
Incension, in.sen'shun *n*, cynneuad, ennyniad, taniad; fflamiad
Incensor, in.sen'sûr *n*, cyffröwr, ennynwr
Incensory, in.sen'sur.i *n*, llestr arogldarth, thuser
Incentive, in.sen'tiv *n*, cynhyrfiad, annogiad: *a*, annogol, cynhyrfiol
Inception, in.sep'shun *n*, dechreuad
Incertitude, in.sûr'ti.tüd *n*, ansicrwydd, ammheuaeth, annilysrwydd [didawl
Incessant, in.ses'ant *a*, dibaid, didor,
Incest, in'sest *n*, llosgach, ymlosgach
Incestuous, in.ses'tshü.us *a*, euog o losgach, ach-odinebus
Inch, intsh *n*, modfedd, lled bawd
Inchipin, in'tshi.pin *n*, herwth hydd
Inchoate, ing'kö.ät *vt*, dechreu [dechreu
Inchoation, in.kö.ä'shun *n*, dechreuad,
Inchoative, ing'kö.ä.tiv *a*, dechreuedigol
Incident, in'si.dent, Incidence, in'si.dens *n*, damwain, dygwyddiad, hap, damchwaen, dychwaen
Incident, in'si.dent, Incidental, in.sî.den'tal *a*, damweiniol, dygwyddiadol
Incinerate, in.sin'ur.ät *vt*, llosgi yn ulw
Incipient, in.sip'yent *a*, dechreuol
Incircumspection, in.sûr.kum.spek'shun *n*, diamwelediad, anghallineb
Incise, in.sīz' *vt*, tori, parthu, trychu
Incision, in.sizh'un, Incisure, in.sizh'ûr *n*, haciad, toriad, trychiad
Incisor, in.sī'sûr *n*, blaenddant
Incite, in.sīt' *vt*, annog, cyffroi, cynhyrfu
Incitement, in.sīt'ment, Incitation, in.sītä'shun *n*, annogiad, cynhyrfiad
Incivility, in.si.vil'i.ti *n*, anfoesgarwch, anfoes, anfwyneidd-dra [io
Inclasp, in.clasp' *vt*, tynafaelu, cofleid-
Inclemency, in.klem'en.si *n*, afrywiogrwydd, garwder, gerwindeb; creulonedd: oerder; annhymmoreiddrwydd
Inclement, in.klem'ent *a*, gerwin, garw, afrywiog, annhymmoraidd
Inclinable, in.klī'nâ.bl *a*, tueddol, parc
Inclination, in.klī.nä'shun *n*, tue[illegible] tuedd, gogwyddiad, lledav yllys; tueddfryd

Incline, in.klīn' *v*, tueddu, gogwyddo, lleddfu: *n*, osgo. To be inclined, clywed ar ei galon, bod yn chwannog i
Inclip, in.klip' *vt*, amgau, cau i mewn
Inclose, in.klōz' *vt*, cau i mewn, amgylchu, amgylchynu [edig
Inclosure, in.klō'zhûr *n*, cae, maes cau-
Incloud, in.klûŵd' *vt*, tywyllu, cymylu
Include, in.klüd' *vt*, cau i mewn, cynnwys, cymmeryd i mewn
Inclusion, in.klü'zhun *n*, cynnwysiad
Inclusive, in.klü'siv *a*, cynnwysedig, cyfrifedig [angheuladwy
Incoagulable, in.kō.ag'ü.lâ.bl *a*,
Incogitancy, in.koj'ī.tan.sī *n*, anfeddyl-garwch [gar
Incogitative, in.koj'ī.tā.tiv *a*, anfeddyl-
Incognito, in.kog'ni.tō, Incog, in.kog' *ad*, anadnabyddus, dirgel, dan gel
Incoherence, in.kō.hī'r'ens, Incoherency, in.kō.hī'r'en.sī *n*, anghydyniad, anghyssondeb, anghytundeb
Incoherent, in.kō.hī'r'ent *a*, anghysson, anghytunol, anghydweddol
Incolumity, in.kō.lü'mī.tī *n*, diogelwch
Incombustible, in.kum.bus'tī.bl *a*, anhylosg, anllosgadwy [cyllid
Income, ing'kum *n*, derbyniadau, rhent,
Incommensurable, in.ku.men'shü.râ.bl *a*, anghymmesuradwy
Incommensurate, in.ku.men'shü.rāt *a*, anghyfeidrol, anghymmesur
Incommiscible, in.ku.mis'ī.bl *a*, anfysgadwy, anghymmysgadwy
Incommode, in.ku.möd' *vt*, rhwystro, peri anghyfleusdra, blino [anghyflëus
Incommodious, in.ku.mö'dī.us *a*,
Incommunicable, in.ku.mü'ni.kâ.bl *a*, anghyfranadwy; annhraethadwy
Incommunicative, in.ku.mü'ni.kā.tiv *a*, anghyfranol; taw, tawedog
Incommutable, in.ku.mü'tâ.bl *a*, anghyfnewidiadwy, anghyfnewidiol
Incompact, in.kum.pakt' *a*, anghryno
Incompactness, in.kum.pakt'nes *n*, anghrynodeb
Incomparable, in.kom'pur.â.bl *a*, anghymharol, digyffelyb, digymhar, digynnyg, digystal, rhagorol
Incompassionate, in.kum.pash'un.āt *a*, annhrugarog, annhosturiol
Incompatibility, in.kum.pat.ī.bil'ī.tī *n*, anghydweddiad, gwrthwynebrwydd
Incompatible, in.kum.pat'ī.bl *a*, anghydweddol, anghydwedd
Incompetence, in.kom'pī.tens *n*, anghymhwyader, anghyfaddasrwydd
Incompetent, in.kom'pī.tent *a*, anaddas, annigonol, anghyfaddas
Incomplete, in.kum.plīt' *a*, anghyfan, anghwbl, ammherffaith, anghyflawn
Incomplex, in.kum.pleks' *a*, anghymhlyg [syniol
Incompliable, in.kum.plī'â.bl *a*, anghyd-
Incomposite, in.kum.poz'it *a*, digymmysg
Incomprehensibility, in.kom.prī.hen.sī-bil'ī.tī *n*, anamgyffrediad
Incomprehensible, in.kom.prī.hen.sī.bl *a*, anamgyffredadwy, annealladwy, annirnadwy, anhydyb [*n*, anamgyffred
Incomprehension, in.kom.prī.hen'shun
Incompressible, in.kum.pres'ī.bl *a*, anghydwasgadwy, anghyfyngadwy
Incomputable, in.kum.pü'tâ.bl *a*, anghyfrifadwy, aneirif [adwy
Inconcealable, in.kon.sī'lâ.bl *a*, anghel-
Inconceivable, in.kon.sī'vâ.bl, Inconceptible, in.kon.sep'tī.bl *a*, annirnadwy, annealladwy, anhydyb
Inconcinnity, in.kon.sin'ī.tī *n*, annhrefnusrwydd [lyniadol
Inconcludent, in.kon.klü'dent *a*, anghan-
Inconclusive, in.kon.klü'siv *a*, annybenol, anorphenol
Inconcoct, in.kon.kokt' *a*, annhreuliedig, anaddfed [annhreuliant
Inconcoction, in.kon.kok'shun *n*,
Inconcurrence, in.kon.kur'ens *n*, anghytuniad [red
Inconcurring, in.kon.kur'ing *a*, anghyd-
Inconcussible, in.kon.kus'ī.kl *a*, anysgwydadwy
Incondite, in.kon'dit *a*, aflathraidd, anghydwedd, annhrefnus, trwsgl
Incongealable, in.kon.jī'lâ.bl *a*, angheuladwy, anhyrew
Incongruity, in.kon.grŵ'ī.tī, Incongruence, in.kong'grŵ.ens *n*, anghyssondeb, anghydweddiad, gwrthwynebrwydd, anghytundeb
Incongruous, in.kong'grŵ.us *a*, anghysson, anghydwedd, anghytûn
Inconsciousness, in.kon'shus.nes *n*, anymwybyddiaeth [anghanlynol
Inconsequent, in.kon'sī.kwent *a*,
Inconsiderable, in.kon.sid'ur.â.bl *a*, anghyfrifol, bychan, dibwys
Inconsiderableness, in.kon.sid'ur.â.bl.nes *n*, anghyfrifoldeb, bychander
Inconsiderate, in.kon.sid'ur.āt *a*, anystyriol, byrbwyll, diofal, disylw
Inconsiderateness, in.kon.sid'ur.āt.nes, Inconsideration, in.kon.sid.u.rā'shun *n*, anystyriaeth, byrbwylldra

Inconsistency, in.kon.sis'ten.sî *n*, anghydweddiad, anghytundeb, anghyssondeb
Inconsistent, in.kon.sis'tent *a*, anghydweddol, anghysson, anghytûn
Inconsolable, in.kon.sö'lâ.bl *a*, annyddanadwy, anghysuradwy
Inconsonancy, in.kon'sö.nan.sî *n*, anghynghanedd, anghyssondeb
Inconsonant, in.kon'sö.nant *a*, anghydlais, anghyflafar [hywel, anamlwg
Inconspicuous, in.kon.spik'ü.us *a*, an-
Inconstancy, in.kon'stan.sî *n*, anwadalwch, anffyddlondeb
Inconstant, in.kon'stant *a*, ansefydlog, anwadal, anwastad, anffyddlawn [adwy
Inconsumable, in.kon.sü'mâ.bl *a*, annif-
Inconsummate, in.kon.sum'ät *a*, ammherffaith, anghyflawn [anfyfyrgar
Incontemplative, in.kon.tem'plä.tiv *a*,
Incontestable, in.kon.tes'tâ.bl *a*, annadleuadwy; diammheuol
Incontiguous, in.kon.tig'ü.us *a*, anghyffwrdd, anghydol, anghyfagos
Incontinence, in.kon'tî.nens *n*, anniweirdeb, anlladrwydd; godineb
Incontinent, in.kon'tî.nent *a*, anniwair, anymattalus, trythyll, anllad, godinebus [adwy, anattaliadwy
Incontrollable, in.kon.trö'lâ.bl *a*, afreol-
Incontrovertible, in.kon.trö.vûr'tî.bl *a*, anymchweladwy, annadleuadwy
Inconvenience, in.kon.vî'nî.ens *n*, anghyfleusdra [addas, anghyflëus
Inconvenient, in.kon.vî'nî.ent *a*, an-
Inconversable, in.kon.vûr'sâ.bl *a*, dimyddyddan, anymadroddus, anhyfwyn
Inconvertible, in.kon.vûr'ti.bl *a*, anhydro, anrhroadwy, annychweladwy
Inconvexity, in.kon.vek'sî.tî *n*, anghrymder, anghrymedd
Inconvincible, in.kon.vin'sî.bl *a*, anargyboeddadwy [cyfuno, uno
Incorporate, in.kôr'pö.rät *v*, corffori,
Incorporation, in.kôr.pö.rä'shun *n*, cydgorfforiad, corfforiad
Incorporeal, in.kôr.pö'r'î.al, Incorporal, in.kôr'pö.ral, Incorporate, in.kôr'pö.rät *a*, anghorffol, digorff; ysbrydol
Incorporeity, in.kôr.pö.rî'i.tî *n*, anghorffoldeb
Incorrect, in.ko.rekt' *a*, anghywir, gwallus. Incorrect diction, cameiriad
Incorrectness, in.ko.rekt'nes *n*, anghywirdeb [iadwy
Incorrigible, in.kor'î.ji.bl *a*, anniwyg-
Incorrupt, in.ko.rupt' *a*, anllygredig, dilwgr, pur, glân, purlan
Incorruptibility, in.ko.rup.tî.bil'î.tî *n*, anllygradwyaeth, anllygredigaeth
Incorruptible, in.ko.rup'tî.bl *a*, anllygradwy, ammhydradwy
Incorruption, in.ko.rup'shun *n*, anllygredigaeth [llygredd
Incorruptness, in.ko.rupt'nes *n*, an-
Incrassate, in.kras'ät *vi*, tewhau, tewychu
Incrassation, in.kra.sä'shun *n*, tewhâd, tewychiad [iaeth i dewhau
Incrassative, in.kras'â.tiv *n*, meddyg-
Increase, ing'kris *n*, cynnydd, mwyhâd, prifiant, cynnyrch, chwanegiad, tyfiant, twf, eangiad
Increase, in.kris' *v*, cynnyddu, tyfu, cynnyrchu, prifio, chwanegu, mwyhau, estyn, arledu, eangu
Increate, ing'krî.ät *a*, digrëedig
Incredibility, in.kred.î.bil'î.tî *n*, anhygoeledd [hygred
Incredible, in.kred'î.bl *a*, anhygoel, an-
Incredulity, in.krî.dü'lî.tî *n*, anghrediniaeth, anghoelgarwch
Incredulous, in.kred'ü.lus *a*, anghrediniol, anghoelgar, anhygred
Incremable, in.krî'mâ.bl *a*, anhylosg
Increment, ing'krî.ment *n*, cynnydd, cynnyrch [dio, senu
Increpate, ing'krî.pät *vt*, ceryddu, dwr-
Increpation, in.krî.pä'shun *n*, seniad; ceryddiad, sen [mwyhaol
Increscent, in.kres'ent *a*, cynnyddol,
Incriminate, in.krim'î.nät *vt*, cyhuddo, euogi, cydeuogi [caenu
Incrust, in.krust' *vt*, crestenu, crawenu,
Incrustation, in.krus.tä'shun *n*, crestiad, craweniad [eistedd ar wyau
Incubate, ing'kü.bät *vi*, deor, deorain;
Incubation, in.kü.bä'shun *n*, deoriad
Incubus, ing'kü.bus *n*, hunllef
Inculcate, in.kul'kät *vt*, hyfforddi; mynych rybuddio, addysgu
Inculcation, in.kul.kä'shun *n*, addysgiad, hyfforddiad
Inculpable, in.kul'pâ.bl *a*, difeius, difai
Incult, in.kult' *n*, anniwylliedig, didriniaeth, diwrtaeth
Incumbency, in.kum'ben.sî *n*, meddiant o fywoliaeth eglwysig, perigloriaeth; rhwymedigaeth, dyledswydd
Incumbent, in.kum'bent *n*, perchenog bywoliaeth eglwysig, periglor: *a*, perthynol i, yn gorphwys ar, dyladwy, dyledus [dyfod dan, haeddu
Incur, in.kûr' *vt*, rhedeg i, tynu
Incurable, in.kü'r'â.bl *a*, an[redacted]
anfeddyginiaethol, anaele

Incurious, in.kü'r'i.us *a*, anfanwl, anymofyngar [rhuthriad
Incursion, in.kûr'shun *n*, ymgyrch,
Incurvate, in.kûr'vät *vt*, plygu, camu, crymu [plygiad
Incurvation, in.kûr.vä'shun *n*, crymiad,
Incurvity, in.kûr'vi.tî *n*, camder, cemi, gwyrni, crymiad, crymder
Indagate, in'dâ.gät *vt*, chwilio, olrhain
Indagation, in.dâ.gä'shun *n*, chwiliad, olrheiniad [arholwr
Indagator, in'dâ.gä.tûr *n*, chwiliwr,
Indart, in.dârt' *vt*, picellu i, picio i
Indebted, in.det'ed *a*, mewn dyled, dyledus; rhwymedig [dra
Indecency, in.dî'sen.sî *n*, anweddeidd-
Indecent, in.dî'sent *a*, anweddaidd, anweddus, diaddwyn, anhardd
Indeciduous, in.dî.sid'ü.us *a*, annhywalltiol [derfyniad
Indecision, in.dî.sizh'un *a*, ammhen-
Indecisive, in.dî.sî'siv *a*, ammhenderfynol [nhreigliadwy
Indeclinable, in.dî.klî'nâ.bl *a*, an-
Indecorous, in.dî.kö'r'us *a*, anweddus, anweddaidd, gwrthun, anaddwyn
Indecorum, in.dî.kö'r'um *n*, anweddusder, anharddwch, anweddeidd-dra
Indeed, in.dîd' *ad*, yn wir, yn ddiau, yn ddios, mewn gwirionedd, yn sicr. Indeed? aie yn wir? yn eich gwir?
Indefatigability, in.dî.fat.î.gâ.bil'î.tî *n*, diflinder, diflinedd, glewder
Indefatigable, in.dî.fat'î.gâ.bl *a*, diflin, dyfal, anhyflin, diludded, glew
Indefeasible, in.dî.fî'zî.bl *a*, anniddymadwy, anniddymol
Indefectibility, in.dî.fek.tî.bil'î.tî *n*, anhyballedd, anniffygrwydd
Indefectible, in.dî.fek'ti.bl *a*, anhyball, anniffygiadwy, diball
Indefensible, in.dî.fen'sî.bl *a*, anymddiffynadwy, anniffynadwy
Indefinable, in.dî.fî'nâ.bl *a*, anneffiniadwy, annarluniadwy, annysgrifiadwy
Indefinite, in.def'î.nit *a*, ammhenodol
Indefiniteness, in.def'î.nit.nes *n*, annherfynedigaeth, annherfynoldeb
Indeliberate, in.dî.lib'ur.ät *a*, byrbwyll, diragfwriad, ammhwyllog
Indelible, in.del'î.bl *a*, annileadwy
Indelicacy, in.del'i.kä.sî *n*, annestledd, annillynedd, anfoesgarwch
Indelicate, in.del'î.kät *a*, annestlus, annhyner; anfoesgar; anghoeth
Indemnification, in.dem.ni.fî.kä'shun *n*, digolledi[illegible] ; colled
Indemnify, in.dem'nî.fî *vt*, digolledu, sicrhau, diogelu
Indemnity, in.dem'nî.tî *n*, digolleddiad; diogeliad. Act of indemnity, gweithred ebargofiad [mhrofadwy
Indemonstrable, in.dî.mon'strâ.bl *a*, am-
Indent, in.dent' *v*, minfylchu, bylchu; ammodi, ymrwymo: *n*, bwlch
Indentation, in.den.tä'shun *n*, bylchiad
Indenture, in.den'tshûr *n*, bylchiad, bylchdoriad; cyfammod
Independence, in.dî.pen'dens *n*, annibyniaeth, anymddibyniaeth
Independent, in.dî.pen'dent *a*, annibynol: *n*, annibynwr, anymddibynwr
Indescribable, in.dî.skrî'bâ.bl *a*, annysgrifiadwy, annbraethadwy, annarluniadwy
Indesert, in.dî.zûrt' *n*, annheilyngdod
Indesinent, in.des'î.nent *n*, dibaid
Indestructible, in.dî.struk'tî.bl *a*, annyfethadwy, diddinystriadwy
Indeterminable, in.dî.tûr'mî.nâ.bl *a*, annherfynadwy
Indeterminate, in.dî.tûr'mî.nät *a*, ansefydlog, ammhenodol, annherfynedig, annherfynol [fryd
Indevotion, in.dî.vö'shun *n*, annuwiol-
Indevout, in.dî.vûwt' *a*, anaddolgar
Index, in'deks *n*, dangoseg, mynegai, mynegres; mynegfys (☞): *n* (*p* indices, in'dî.sîz), mesur alsoddol
Indexterity, in.deks.ter'î.tî *n*, anneheuder, anneheuedd, anneheurwydd
Indicant, in'dî.kant *a*, mynegol, amlygol
Indicate, in'dî.kät *vt*, dangos, mynegu, hysbysu, arnodi [arwydd, nod
Indication, in.dî.kä'shun *n*, dangosiad,
Indicative, in'dî.kä.tiv *a*, dangosiadol; arwyddol; mynegol [mynegol
Indicative, in.dik'â.tiv *a*, (*y* modd)
Indict, in.dît' *vt*, achwyn ar, cyhuddo
Indictable, in.dî'tâ.bl *a*, cyhuddadwy
Indiction, in.dik'shun *n*, cyhuddwys; cylch o amser yn cynnwys 15 mlynedd
Indictment in.dît'ment *n*, cyhudd, cyhuddgwyn; ysgrif cyhuddiad
Indifference, in.dif'ur.ens *n*, diofalwch, annhueddgarwch, difaterwch, oerfelgarwch, anofaledd
Indifferent, in.dif'ur.ent *a*, anofalus, diofal; annhueddgar; diawydd; o ychydig bwys; canolig; diddrwg didda
Indigence, in'dî.jens *n*, angenoctyd, tlodi, eisieu, angen
Indigene, in'dî.jîn *n*, priodor [cynenid
Indigenous, in.dij'î.nus *a*, genedigol,

Indigent, in'dî.jent *a*, angenus, tlawd, rheidus [nhreuliedig
Indigested, in.dî.jes'ted *a*, didrefn; an-
Indigestible, in.dî.jes'tî.bl *a*, anhydraul
Indigestion, in.dî.jes'tshun *n*, diffyg traul bwyd, annhreuliad, gwalldreuliad, malldraul [brofi
Indigitate, in.dij'î.tät *vt*, bysnodi, eglur-
Indign, in.dîn' *a*, annheilwng, anwiw
Indignant, in.dig'nant *a*, digllawn
Indignation, in.dig.nä'shun *n*, dig, llid, digofaint, soriant, digllonedd, bâr
Indignity, in dig'nî.tî *n*, ammharch, sarhâd, anfri [India: *a*, dulas
Indigo, in'dî.gō *n*, lliw glas, glas yr
Indiligent, in.dil'î.jent *a*, annyfal, diog, anniwyd, segurllyd
Indirect, in.dî.rekt' *a*, anghyfeiriol, gwyrgyrchol; annheg, anuniongyrchol
Indirectness, in.dî.rekt'nes *n*, anghyfeiriolrwydd; anuniongrwydd
Indiscernible, in.di.zûr'nî.bl *a*, anhywel, anweledig, anamlwg
Indiscerptible, in.di.sûrp'tî.bl *a*, anhydor, annrylliadwy
Indiscreet, in.dis.krit' *a*, ansynwyrol, anghall, annoeth, drygbwyll
Indiscretion, in.dis.kresh'un *n*, anghallineb, ffolineb [wahan, didrefn
Indiscriminate, in.dis.krim'î.nät *a*, di-
Indiscrimination, in.dis.krim.î.nä'shun *n*, anwahaniaeth, diwahaniaeth
Indispensable, in.dis.pen'sâ.bl *a*, anhebgorol, anhebgor [garadwy
Indispersible, in.dis.pûr'sî.bl *a*, anwas-
Indispose, in.dis.pōz' *vt*, anaddasu; annhueddu, anhwylo
Indisposed, in.dis.pōzd' *a*, annhueddol; anhwylus, afiachus, lledglaf
Indisposition, in.dis.pō.zish'un *n*, anhwyl, annhuedd, afiechyd
Indisputable, in.dis'pü.tâ.bl *a*, diddadl, annadleuadwy, diammheuol
Indissolubility, in.dis.ō.lü.bil'î.tî *n*, annattodrwydd
Indissoluble, in.dis'ō.lü.bl, Indissolvable, in.di.zol'vâ.bl *a*, anhydawdd, annhoddadwy, annattodadwy
Indissolvent, in.di.zol'vent *a*, annattodol
Indistinct, in.dis.tingkt' *a*, aneglur, anbyglyw, anamlwg
Indistinction, in.dis.tingk'shun, Indistinctness, in.dis.tingkt'nes *n*, aneglurder, anamlygrwydd
Indistinguishable, in.dis.ting'gwish.â.bl *a*, diwahan, anwahanol [wch
Indisturbance, in.dis.tûr'bans *n*, tawel-

Indite, in.dît' *vt*, cyfansoddi, ysgrifenu
Individual, in.dî.vij'ü.al *a*, diwahan; neillduol: *n*, un, un dyn, un neillduol, unigolyn [fodaeth neillduol
Individuality, in.dî.vij.ü.al'î.tî *n*, han-
Individually, in.dî.vij'ü.al.î *ad*, bob yn un [hybarthedd
Indivisibility, in.dî.viz.î.bil'î.tî *a*, an-
Indivisible, in.dî.viz'î.bl *a*, anhyran, anhybarth, anrhanadwy
Indocible, in.dos'î.bl, Indocile, in.dos'il *a*, anhyddysg, annysgadwy, anhydrin, anhywaith [rwydd
Indocility, in.dō.sil'î.tî *n*, anhyddysg-
Indoctrinate, in.dok'trî.nät *vt*, athrawiaethu, dysgu, addysgu
Indolence, in'dō.lens *n*, seguryd, syrthni, diogi, segurdod, annyfalwch
Indolent, in'dō.lent *a*, swrth, dioglyd, esgeulus, annyfal [adwy
Indomitable, in.dom'î.tâ.bl *a*, annof-
Indorse, in.dôrs' *vt*, arysgrifenu, cefnysgrifenu [grif
Indorsee, in.dôr.sî' *n*, derbyniwr arys-
Indraught, in'draft *n*, ffrydle, mynedfa i mewn [trwytho
Indrench, in.drentsh' *vt*, mwydo; trochi,
Indubious, in.dü'bî.us, Indubitable, indü'bî.tâ.bl *a*, ammhetrus, diammheuol, diau, dios, dilys [denu; cymhell
Induce, in.düs' *vt*, tueddu, darbwyllo;
Inducement, in.düs'ment *n*, annogaeth
Induct, in.dukt' *vt*, arwain i mewn; gosod mewn meddiant o eglwys, rhoi goresgyn
Induction, in.duk'shun *n*, gosodiad mewn meddiant, dygiad i mewn, rhoddiad goresgyn; tynwyddyd, casgliad [iadol
Inductive, in.duk'tiv *a*, arweiniol; casgl-
Indue, in.dü' *vt*, cynnysgaethu, donio
Indulge, in.dulj' *v*, boddhau, mwythfoddio, llochi, maldio, cocri, anwesu; caniatäu
Indulgence, in.dul'jens *n*, anwes, llochiad, cyd-ddygiad: tynerwch, hynawsedd; maddeuant-lythyr y Pab
Indulgent, in.dul'jent *a*, anwesgar, tyner
Indult, in.dult', Indulto, in.dul'tō *n*, braint, trwydded
Indurate, in'dü.rät *v*, caledu, haiarnu
Induration, in.dü.rä'shun *n*, caledwch
Indure, in.dü'r' *v*, parhau, ymaros; dyoddef
Industrial, in.dus'trî.al *a*, gweithiol
Industrious, in.dus'trî.us *a*, diwyd, dyfi llafurus, gweithgar
Industry, in'dus.trî *n*, diwyd[illegible]

Inebriate, in.î'brî.ät *vt*, meddwl, brwysgo
Inebriation, in.î.brî.ä'shun, Inebriety, in.î.brī'î.tî *n*, meddwdod [diolygedig
Inedited, in.ed'î.ted *a*, anghyhoeddedig,
Ineffable, in.ef'â.bl *a*, anhydraeth, anhraethol, anhyson, annhraethadwy
Ineffective, in.e.fek'tiv, Ineffectual, in.e.fek'tshü.al *a*, aneffeithiol, dieffaith; aflesol [dirym, dinerth, dirinwedd
Inefficacious, in.ef.î.kä'shus *a*, egwan,
Inefficacy, in.ef'î.kä.sî *n*, aneffeithioldeb, gwendid [analluedd
Inefficiency, in.e.fish'en.sî *n*, anallu,
Inefficient, in.e.fish'ent *a*, analluog, dieffaith [ystwyth
Inelastic, in.î.las'tik *a*, anhydwyth, an-
Inelegance, in.el'î.gans *n*, annhlysni, annillynder, anwychder
Inelegant, in.el'î.gant *a*, anghymhen, annhlws, ammhrydferth [hseddwiw
Ineligible, in.el'î.jî.bl *a*, annewisiol, an-
Ineloquent, in.el'ö.kwent *a*, anffraeth, anhyawdl [efrydiol, diles, difudd,
Inept, in.ept' *a*, anaddas, ffol, ofer, an-
Ineptitude, in.ep'tî.tüd *n*, anaddasrwydd; ffoledd [artaledd
Inequality, in.î.kwol'î.tî *n*, anghyf-
Inequipollent, in.ek.wi.pol'ent *a*, anghyfrymus [iawn
Inequitable, in.ek'wî.tâ.bl *a*, anghyf-
Inequivalve, in.ek'wî.valv *a*, â chragenau anghyfartal [wreiddiol
Ineradicable, in.î.rad'î.kâ.bl *a*, annad-
Inergetic, in.ûr.jet'ik *a*, hwyrdrwm, anfywiog, marwaidd [adwy
Inerrable, in.er'â.bl *a*, anghyfeiliorn-
Inert, in.ûrt' *a*, swrth, anfywiog, diegni
Inertia, in.ûr'shâ *n*, anegni; syrthni
Inertness, in.ûrt'nes *n*, anfywiogrwydd, syrthni, diogi
Inestimable, in.es'tî.mâ.bl *a*, anhywerth, ammhrisiadwy [aneglur, anhywel
Inevident, in.ev'î.dent *a*, anamlwg,
Inevitable, in.ev'î.tâ.bl *a*, anocheladwy
Inexcitable, in.ek.sī'tâ.bl *a*, anghyffro
Inexcusable, in.eks.kü'zâ.bl *a*, diesgus, anesgusodol
Inexhalable, in.eg.zä'lâ.bl *a*, dianweddadwy [edig
Inexhausted, in.eg.zôs'ted *a*, annyspydd-
Inexhaustible, in.eg.zôs'tî.bl *a*, diddarfod; annyspyddadwy
Inexistence, in.eg.zis'tens *n*, anfodolaeth
Inexistent, in.eg.zis'tent *a*, dihanfod, anhanfodol
Inexorable, in.ek' [illegible] -i-
adwy, anghy[illegible]
Inexpansible, in.eks.pan'sî.bl *a*, annhaenol [asrwydd
Inexpedience, in.eks.pî'dî.ens *n*, anadd-
Inexpedient, in.eks.pî'dî.ent *a*, anghyfaddas; anghyflëus; anfuddiol, aflesol
Inexpeditious, in.eks.pî.dish'us *a*, anfrysgar, oedog
Inexperience, in.eks.pî'r'î.ens *n*, anymarferiaeth, ammhrofiad
Inexpert, in.eks.pûrt' *a*, anghyfarwydd, anfedrus, anhylaw [adwy, annileadwy
Inexpiable, in.eks'pî.â.bl *a*, aniawn-
Inexplicable, in.eks'plî.kâ.bl *a*, annattodol, anegluradwy
Inexplicit, in.eks.plis'it *a*, aneglur, tywyll [nhraethadwy
Inexpressible, in.eks.pres'î.bl *a*, an-
Inexpugnable, in.eks.pug'nâ.bl *a*, anoresgynadwy [tyniad
Inextension, in.eks.ten'shun *n*, anys-
Inextinguishable, in.eks.ting'gwish.â.bl *a*, anniffoddadwy
Inextricable, in.eks'trî.kâ.bl *a*, annattodadwy, annadrysadwy, anesgorol, dyrys
Ineye, in.ī' *vi*, llygadimpio, impio
Infallibility, in.fal.î.bil'î.tî *n*, anffaeledigrwydd, anhydwylledd, anfethiant, anghyfeiliornad [ball
Infallible, in.fal'î.bl *a*, anffaeledig, anhy-
Infame, in.fäm' *vt*, enllibo, difrïo, athrodi
Infamous, in'fâ.mus *a*, gwaradwyddus, gwarthus, cywilyddus [enllib, gwarth
Infamy, in'fâ.mî *n*, anair, gwaradwydd,
Infancy, in'fan.sî *n*, mabanbod, mebyd, maboed. From his infancy, o'i fabanbod, er yn blentyn
Infant, in'fant *n*, maban, baban, mebai; mebyn, dyn bach; yn ol cyfraith Lloegr, un dan 21 mlwydd oed
Infanta, in.fan'tâ *n*, enwawd ar dywysogesau Portugal ac Yspaen
Infanticide, in.fan'tî.sîd *n*, babanladdiad, mabanladdiad; babanleiddiad
Infantile, in'fan.til, Infantine, in'fan.tin *a*, babanaidd, mabanaidd, plentynaidd
Infantry, in'fan.trî *n*, milwyr traed, traedfilwyr, pedyd, peddyd
Infatuate, in.fat'shü.ät *vt*, ynfydu, penwanu, gorphwyllo; rheibio, llygaddynu: *a*, penwan, ynfyd
Infatuation, in.fat'tshü.ä'shun *n*, ynfydiad, ammhwylliad; ammhwyllineb, penwendid, ynfydrwydd [adwy
Infeasible, in.fî'zî.bl *a*, anwneuthur-
Infect, in.fekt' *vt*, llynu, adwytho, heintio, gwenwyno; llygru, halogi [glynol
Infection, in.fek'shun *n*, llwgr, haint

Infectious, in.fek'shus *a*, heintus, adwythig, heintddwyn, heintiol
Infecund, in.fek'und *a*, anffrwythlawn, diffaeth [londeb, diffaethder
Infecundity, in.fī.kun'dī.tī *n*, anffrwyth-
Infelicity, in.fī.lis'ī.tī *n*, annedwyddwch
Infer, in.fūr' *vt*, casglu, tynu casgliad
Inference, in'fur.ens *n*, casgliad
Inferior, in.fī'r'ī.ūr *a*, is, iselach, gwaelach; llai: *n*, isafiad, israddwr
Inferiority, in.fī'r.ī.or'ī.tī *n*, israddiad, isgyflwr, gwaelder, iseledd, isder
Infernal, in.fūr'nsl *a*, uffernol, dieflig
Inferrible, in.fer'ī.bl *a*, casgliadwy
Infertile, in.fūr'til *a*, anffrwythlawn, diffaeth [londeb
Infertility, in.fūr.til'ī.tī *n*, anffrwyth-
Infest, in.fest' *vt*, aflonyddu, blino
Infestive, in.fes'tiv *a*, anllon, dilon, aflon
Infidel, in'fī.del *n*, anghredadyn, anffyddiwr, anghrediniwr, diffydd: *a*, anghrediniol, digred
Infidelity, in.fī.del'ī.tī *n*, anghrediniaeth, anffyddiaeth; anffyddlondeb
Infinite, in'fī.nit *a*, anfeidrol, aneirif, annherfynol; afrifed, dirif, diderfyn
Infiniteness, in'fī.nit.nes, Infinitude, in.fin'ī.tūd, Infinity, in.fin'ī.tī *n*, anfeidroldeb, annherfynoldeb, afrifoldeb
Infinitive, in.fin'ī.tiv *a*, annherfynadwy, Infinitive mood, modd annherfynol
Infirm, in.fūrm' *a*, egwan, gwan, claf, methianllyd, llesg, dinerth, dirym, cymbercyn: *vt*, gwanhau, llesgäu
Infirmary, in.fūr'mur.ī *n*, ysbytty, clafdy
Infirmity, in.fūr'mī.tī *n*, gwendid, llesgedd; afiechyd, clefyd; meth, methiant
Infirmness, in.fūrm'nes *n*, eiddilwch, llesgedd, gwendid
Infix, in.fiks' *vt*, gyru i mewn; sicrhau
Inflame, in.flām' *v*, ennyn, fflamio; cyffroi, llidio. Inflamed, llidus
Inflammability, in.flam.â.bil'ī.tī *n*, fflamllydrwydd, hylosgrwydd [ychadwy
Inflammable, in.flam'â.bl *a*, hylosg, fflam-
Inflammation, in.fla.mā'shun *n*, fflameg, brydaniaeth; ennynfa, tandde, llosgfa
Inflammatory, in.flam'â.tūr.ī *a*, fflamegol; cyffroüs
Inflate, in.flāt' *vt*, chwyddo, balchïo
Inflation, in.flā'shun *n*, chwyddiad; gwyntchwydd, gwyntogrwydd
Inflect, in.flekt' *vt*, plygu; treiglo, troi, newid, amrywio, amrywioli
Inflection, in.flek'shun *n*, plygiad i mewn; croesogwyddiad; newidiad, cyweiriad: treigliad

Inflexibility, in.flek.sī.bil'ī.tī *n*, anystwythder, anhyblygedd, diblygedd
Inflexible, in.flek'sī.bl *a*, anhyblyg, anystwyth, anystumgar; diysgog
Inflict, in.flikt' *vt*, rhoddi cosp, cospi
Infliction, in.flik'shun *n*, cosproddiad, cospedigaeth [iadol
Inflictive, in.flik'tiv *a*, cospedigol, cosp-
Influence, in'flū.ens *n*, effeithioldeb, dylanwad; rhinwedd: *vt*, dylanwadu; cynhyrfu, annog [dylifol
Influent, in.flū'ent *a*, yn llifo i mewn,
Influential, in.flū.en'shal *a*, dylanwadol, cynhyrfol, cymhellol, annogol
Influenza, in.flū.en'za *n*, annwydhaint, annwydwst, haint annwyd
Influx, in'fluks *n*, dylifiad, ymlanwad, rhediad i mewn, ymlifad [amblygu
Infold, in.fōld' *vt*, dyblygu; amwisgo,
Infoliate, in.fō'lī.āt *vt*, deiliannu, deilio,
Inforce, in.fō'rs'.—Enforce [dalenu
Inform, in.fōrm' *v*, hysbysu, addysgu, cyfarwyddo, adrodd, mynegu. To inform upon, achwyn ar, cyhuddo
Informal, in.fōr'mal *a*, afreolaidd, afreolus [cyhuddwr
Informant, in.fōr'mant *n*, mynegwr;
Information, in.fōr.mā'shun *n*, hysbysrwydd, hysbysiaeth, hanes; addysg; achwyniad, cyhuddiad
Informer, in.fōr'mūr *n*, hysbyswr; cyhuddwr, achwynwr [swyd
Informidable, in.fōr'mī.dâ.bl *a*, diar-
Informity, in.fōr'mī.tī *n*, afluniedd-dra; annhrefn [dori
Infract, in.frakt' *vt*, tori, dryllio; man-
Infraction, in.frak'shun *n*, toriad
Infralapsarian, in.frâ.lap.sê'r'ī.an *a*, ar ol cwymp Adda: *n*, tan-gwympiedydd
Inframundane, in.frâ.mun'dān *a*, isfydol
Infrangible, in.fran'jī.bl *a*, annhoradwy, anhyfriw [anfynychder
Infrequency, in.frī'kwen.sī *n*, anamledd,
Infrequent, in.frī'kwent *a*, anaml, anfynych, anarferol [rhewi
Infrigidate, in.frij'ī.dāt *vt*, oeri, fferu,
Infringe, in.frinj' *vt*, tori, troseddu
Infringement, in.frinj'ment *n*, toriad, trawsdoriad, troseddiad [lawn
Infructuose, in.fruk'tshü.ōs *a*, anffrwyth-
Infrugiferous, in.frū.jif'ur.us *a*, diffrwyth, heb ddwyn ffrwyth
Infucate, in.fū'kāt *vt*, arliwio
Infumate, in.fū'māt *vt*, mwgsychu
Infuriate, in.fū'r'ī.āt *a*, cy[illegible] wyllt, gorwyllt, ffyrnig, [illegible]
Infuscate, in.fus'kāt *vt*, d[illegible]

Irishman, ï'r'ish.man *n*, Gwyddel (*p* Gwyddyl, Gwyddelod)
Irk, ûrk *vt*, dygnflino, blino, gofidio
Irksome, ûrk'sum *a*, blinderus, gofidus
Iron, ï'ûrn *n*, haiarn: *a*, haiarnaidd: *vt*, haiarnu; llyfnhau. Iron-clad, arfog, llurigog. Iron-mould, ystaen melyn mewn lliain. Iron-sick, haiarn-glaf (pan fo llong yn gollwng dwfr am fod yr hoelion a'r haiarn wedi rhydu a darfod). Iron-work, gwaith haiarn
Ironical, ï.ron'i.kal *a*, gwawdieithol, gwatwarus, goganol
Ironmonger, ï'ûrn.mung.gûr *n*, haiarnwerthwr, haiarnwr, haiarnydd
Ironmongery, ï.ûrn.mung'gur.î *n*, nwyddau haiarn [iaeth, gwawdiaith
Irony, ï'r'un.i *n*, goganwawd, gwatwar-
Irony, ï'ûrn.î *a*, haiarnllyd; caled
Irradiance, i.rä'dî.ans *n*, pelydredd, llewyrch, dysgleirdeb, claerder [dysgleirio
Irradiate, i.rä'dî.ät *vt*, pelydru, goleuo,
Irradiation, i.rä.dî.ä'shun *n*, dysgleiriad, goleuad, pelydriad
Irrational, i.rash'un.al *a*, direswm, ammhwyllog, afresymol
Irrationality, i.rash.un.al'î.tî *n*, afresymoldeb, gwallbwyll [iadwy
Irreclaimable, ir.î.klä'mâ.bl *a*, anniwyg-
Irreconcilable, ir.î.kon.sï'lâ.bl *a*, anghyn-mododwy, anghymmodlawn
Irrecoverable, ir.î.kuv'ur.â.bl *a*, anadferadwy, cyfrgolledig, anwelladwy, diadfer [adwy
Irreducible, ir.î.dü'sî.bl *a*, annarostyng-
Irrefragable, i.ref'rä.gâ.bl *a*, annhoradwy, anwrthwynebadwy, diymwad
Irrefutable, ir.î.fü'tâ.bl *a*, anwrthbrofadwy [son, annhrefnus
Irregular, i.reg'ü.lûr *a*, afreolus, anghys-
Irregularity, i.reg.ü.lar'î.tî *n*, annhrefnedd, afreoledd, annhrefn
Irregulate, i.reg'ü.lät *vt*, annhrefnu
Irrelative, i.rel'â.tiv *a* diberthynas
Irrelevant, i.rel'î.vant *a*, ammherthynol
Irreligion, ir.î.lij'un *n*, anghrefydd, annuwiaeth, annuwioldeb
Irreligious, ir.î.lij'us *a*, anghrefyddol
Irremeable, i.rî'mî.â.bl *a*, annychweladwy, diadlam
Irremediable, ir.î.mî'dî.â.bl *a*, anfeddyginiaethol, anfeddygol, diymwared, anwelladwy [adwy
Irremissible, ir.î.mis'î.bl *a*, anfaddeu-
Irremovable, ir.î.mw'vâ.bl *a*, ansymmudadwy, safadwy [obrwyadwy
Irremunerable, ir.î.mü'nur.â.bl *a*, an-
Irreparable, i.rep'ur.â.bl *a*, anadgyweiriadwy, anwelladwy
Irrepealable, ir.î.pî'lâ.bl *a*, anniddymadwy [adwy
Irrepleviable, ir.î.plev'yâ.bl *a*, anadfer-
Irreprehensible, i.rep.rî.hen'sî.bl *a*, difeius, diargyhoedd, difai [anattaladwy
Irrepressible, ir.î.pres'î.bl *a*, anattaliol,
Irreproachable, ir.î.prö'tshâ.bl *a*, difefl, diwarth [hyfai
Irreprovable, ir.î.prw'vâ.bl *a*, difai, an-
Irresistibility, ir.î.zis.tî.bil'î.tî *n*, anwrthwynebedd [nebol
Irresistible, ir.î.zis'tî.bl *a*, anwrthwy-
Irresoluble, i.rez'ö.lü.bl *a*, anhydawdd
Irresolute, i.rez'ö.lüt *a*, diymroad, gwangalon, anwadal, ammhenderfynol
Irresolution, i.rez.ö.lü'shun *n*, gwangalondid, anwadalwch, annewredd
Irretrievable, ir.î.trî'vâ.bl *a*, anadferadwy
Irreverence, i.rev'ur.ens *n*, ammharch, anfri [anedmygol, dibarch
Irreverent, i.rev'ur.ent *a*, ammharchus,
Irreversible, ir.î.vûr'sî.bl *a*, diwrthdroawl
Irrevocable, i.rev'ö.kâ.bl *a*, anwrthalwadwy, diadlam
Irrigate, ir'î.gät *vt*, dyfrhau; dyfru, amddyfru, gwlychu; mwydo
Irrigation, ir.î.gä'shun *n*, dyfrhâd
Irriguous, i.rig'ü.us *a*, amddyfrol, dyfrol
Irrision, i.rizh'un *n*, gwawdiad, gwatwariad [foddus
Irritable, ir'î.tâ.bl *a*, hyddig, digus, an-
Irritate, ir'î.tät *vt*, ystuno, cynhyrfu, herio, gwytho; digio, llidio
Irritation, ir.î.tä'shun *n*, anfoddogiad, cyffroad, ystuniad [gwlychiad
Irroration, ir.ö.rä'shun *n*, gwlithiad,
Irruption, i.rup'shun *n*, rhuthrlif; rhuthrgyrch
Is, iz *vi*. mae, sydd, yw, ydyw, oes; amser presennol Be. There is, mae. There is not, nid oes. Is there? a oes? There is, oes. Is there not? onid oes? There is not, nac oes. It is, mae. It is not, nid yw. Is it? a ydyw? It is, ydyw. Is it not? onid yw? It is not, nac ydyw. He is to go, mae efe i fyned. Who is to go? pwy sydd i fyned? It is he is to go, efe sydd i fyned [blaenorol
Isagogical, ï.sâ.goj'î.kal *a*, arweiniol,
Isatis, ï.sä'tis *n*, glaslys, llysiau'r lliw
Ischury, is'kü'r.î *n*, attaliad y dwfr
Isinglass, ï'zing.glas *n*, pysglud
Island, ï'land, Isle, ïl *n*, ynys. A little island, ynysig, ynysan

Islander, ī'lan.dûr *n*, ynyswr, ynysydd
Islet, ī'let *n*, ynysan, ynysig. Islet-hole, olpai, olp, rhwyll.—Eylet-hole
Isochronal, ī.sok'rō.nal *a*, cydbarhaol
Isolate, ī'sō.lät *vt*, neilldüo, gwahanddodi, unigo, unigoli, ynysu
Isosceles, ī.sos'ī.liz *a*, dengyfochrog
Israelite, iz'rä.el.īt *n*, Israeliad; Iuddew
Issue, ish'ü *n*, mynediad allan; diwedd, canlyniad; tarddiad, tarddell, ffynnonell; llynor, llifweli, gorddin, dyferlif; hiliogaeth, hil, epil, had: *v*, tori, codi, tarddu, deillio, neu ffrydio allan; cyhoeddi, danfon allan
Issueless, ish'ü.les *a*, diepil, diblant
Isthmus, ist'mus *n*, cyfyngdir, culdir, lleindir
It, it *pn*, efe, fe, e, ef, efo, fo, o; hi. It is I, myfi yw. It is I that speak, myfi sydd yn llefaru. It is so, felly y mae. Is it not so? onid felly y mae? It is cold, y mae hi yn oer. It dawns, y mae hi yn gwawrio.
Italian, ī.tal'yan *a*, Italaidd: *n*, Italiad
Italic, ī.tal'ik *a*, Italaidd
Italics, ī.tal'iks *np*, llythyrenau *Italaidd*
Itch, itsh *vi*, ysu, cosi, bwyta: *n*, y crafu, yr ymgrafu, y cosi [fan
Itching, itsh'ing *n*, cos, cosfa, ysfa, ys-
Item, ī'tem *ad*, hefyd: *n*, amnaid, awgrym; pen, peth, pwnc
Iterant, it'ur.ant *a*, ad-ddywedol
Iterate, it'ur.ät *vt*, ailddywedyd, adwneuthur [adwneuthuriaeth
Iteration, it.u.rä'shun *n*, ailfynegiad,
Itinerant, ī.tin'ur.ant *a*, teithiol, amdeithiol, cylchdeithiol, crwydrol: *n*, teithiwr, ymdeithiwr, cylchdeithiwr
Itinerary, ī.tin'ur.ur.ī *n*, teithlyfr: *a*, crwydrol, ymdeithiol [deithio
Itinerate, ī.tin'ur.ät *vi*, teithio, cylch-
Itself, it.self' *pn*, ei hun, ei hunan
Ivory, ī'vō.rī *n*, dant y cawrfil, ifori. Ivory-black, ifori llosgedig, milddulosg, golosg esgyrn
Ivy, ī'vī *n*, iorwg, eiddiorwg, eiddew. Ground-ivy, llysiau yr esgyrn, y ganwraidd las, bydiog las.

J.

JABBER, jab'ûr *vi*, bragawthan, gwagsiarad, baldorddi: *n*, baldordd, clebar
Jabberer, jab'ur.ûr *n*, bryddonwr, llolyn
Jacent, jä'sent *a*, yn ei orwedd, gorwedd-ol [fawr
Jacinth, jä'sinth *n*, math o faen gwerth-
Jack, jak *n*, berdröydd; marchbren llifo; y penhwyad; ceiliog hebog. Jack-a-dandy, coegyn. Jack-a-lantern, ellylldan, malldan. Jack-ketch, dienyddiwr cyffredin, crogydd. Jack-pudding, digrifwas, ysgentyn. Boot-jack, botasyn, botaswas
Jockal, jak'ôl *n*, gwas y llew
Jackalent, jak'â.lent *n*, dynyn yswil
Jackanapes, jak'an.äps *n*, epa, gwrab; coegyn
Jackdaw, jak'dô *n*, cogfran, coegfran, corfran, cawci, palores [siaced
Jacket, jak'et *n*, hugan, hugyn, toryn,
Jacobin, jak'ō.bin *n*, plaid chwildröus yn Ffrainc
Jacobite, jak'ō.bīt *n*, pleidiwr Iago II.
Jaculation, jak.ü.lä'shun *n*, tafliad, ergydiad
Jade, jäd *n*, dyhiren, budrogen; salfarch, diogfarch: *v*, blino, ystrancio, llwfrhau
Jadish, jä'dish *a*, dioglyd; castiog; anllad
Jag, jag *n*, rhint, rhwgn, bwlch: *vt*, sitrachu, rhygnfylchu
Jaggy, jag'i *a*, sitrachog, rhintach, llarpiog, rhygnfylchog
Jaguar, jag'ü.âr *n*, teigr Americaidd
JAH, jâ *n*, Arglwydd, Duw, Ior, Iehofah
Jail, jäl *n*, carchar, carchardy. Jail-bird, carcharor, carchares [geidwad
Jailer, jäl'ûr *n*, ceidwad carchar, carchar-
Jakes, jäks *n*, ysgothfa, geudy, ty bach
Jalap, jal'ap *n*, gwreiddyn carthiadol, carthwreiddyn
Jam, jam *n*, aeron-gyffaith: *vt*, tynwasgu, tyn-gynio, llethu, briwio
Jamb, jamb *n*, ystlysbost, gorsin
Jangle, jang'gl *n*, yngecraeth, baldordd; swn diderfyn: *vi*, ymdaeru, ymryson
Janitor, jan'ī.tûr *n*, ceidwad drws, porthor, drysor [Nhwrci
Janizary, jan'ī.zur.ī *n*, traedfilwr yn
January, jan'ü.ur.i *n*, Ionawr
Japan, jâ.pan' *n*, gwlad yn y dwyrain; barnais: *vt*, arliwio, barneisio, claerliwio
Jar, jâr *n*, costrel, costrelan; anghydsain; anghydfod: *v*, ysgortio, gwrtheirio; gwrthdaro; costrelu. Ajar, cilagored. Jarring, clogyrnog
Jarful, jâr'fwl *n*, costrelaid
Jargon, jâr'gun *n*, ffreg, ffregod, ffloreg brithiaith, briwiaith, bolysothach
Jargonelle, jar.gō.nel' *n*, math o elleig
Jasey, jä'zi *n*, gwalltgapan
Jasmine, jas'min *n*.—Jessamine
Jasper, jas'pûr *n*, maen gwerthfa

Jaundice, jân'dis *n*, y melyni, y cryd melyn. To look at a thing with a jaundiced eye, edrych yn ragfarnllyd ar beth [gwibrodio, darymred
Jaunt, jânt *n*, darymred, hytynt: *vi*.
Jauntiness, jân'tî.nes *n*, ysgafnder, hawnt
Jaunty, jân'tî *a*, trwsiadus, hoenus
Javelin, jav'lin *n*, picell, gwaew, gwaewffon, safwy
Jaw, jô, Jawbone, jô.bön' *n*, gên, car yr ên, cern, bochgern, mant, aelgerth, elgeth. Locked jawed, ymgauad yr ên, clefyd y gïau a effeithia er anallwogi asgwrn yr ên, gengload. Lower jaw, isfant. Upper jaw, gorfant. Toothless jaw, mantach [caseg y ddryghin
Jay, jä *n*, piogen y coed, ysgrech y coed,
Jazel, jä'zel *n*, maen glas gwerthfawr
Jealous, jel'us *a*, eiddigus, drwgdybus
Jealousy, jel'us.î *n*, eiddigedd; drwgdyb
Jean, jän *n*, math o gotymwe
Jeer, jî'r *n*, gwawd, gwatwariaeth: *v*. gwawdio, gwatwar, chwerthin am ben
JEHOVAH, jî.hô'vâ *n*, Iehofah, Duw, Arglwydd, Ior, Ion, Ner
Jejune, jej'ün *a*, sychlyd; difudd, diflas
Jejuneness, jej'ün.es *n*, diflasrwydd
Jelly, jel'î *n*, ceulfwyd, ceuled [bychan
Jennet, jen'et *n*, march Yspaenaidd
Jenneting, jen'et.ing *n*, math o afal cynnar, afal minswyn
Jeopard, jep'ûrd, Jeopardize, jep'ûr.dïz *vt*, peryglu, enbydu [bydus
Jeopardous, jep'ûr.dus *a*, peryglus, en-
Jeopardy, jep'ûr.dî *n*, perygl, enbyd-
Jerboa, jer.bô'â *n*, pathew Syria [rwydd
Jerk, jûrk *n*, ysbonc, llam, naid; tafliad: *v*, ysboncio; taflu dan fraich
Jerkin, jûr'kin *n*, hugan; math o hebog
Jersey, jûr'zi *n*, math o frethyn [aroglus
Jessamine, jes'â.min *n*, blodeuyn per-
Jest, jest *n*, cellwair, digrifair; gwatwar: *vi*, cellwair, cellweirio; gwatwar
Jester, jes'tûr *n*, cellweiriwr, digrifwas
Jesuit, jes'ü.it *n*, pleidiwr Pabyddol, aelod o gymdeithas yr Iesu
Jesuitical, jes.ü.it'î.kal *a*, dichellgar, cyfrwys, Iesuitaidd
JESUS, jî'zuz *n*, Iesu, y Gwaredwr
Jet, jet *n*, muchudd, maen muchudd; ffrydiad, pistylliad: *vi*, corbelu, taflu allan, ysgwyddo, tarddu [iad
Jetsam, jet'sam *n*, daoedd o longddryll-
Jetty, jet'î *a*, du, muchuddol
Jew, jü *n*, Iuddew, Iddew. Jew's harp, ysturmnan† [emig
Jewel, jü'e [lain, tlws;
Jeweller, jü'el.ûr *n*, gemydd, ceinionydd
Jewellery, jü'el.ur.î, Jewelry, jü'el.rî *n*, gemyddiaeth, gemwaith
Jewess, jü'es *n*, Iuddewes, Iddewes
Jewish, jü'ish *a*, Iuddewaidd, Iuddewig
Jib, jib *n*, y gynhwyl mewn llong
Jiboya, jî.bôî'â *n*, sarff Americaidd
Jiffy, jif'î *n*, mynydyn [llamddawnsio
Jig, jig *n*, llamddawns: *v*, crychlamu,
Jilt, jilt *n*, cariadferch dwyllodrus, twyllodres, dyhiren: *v*, siomi mewn cariad
Jingle, jing'gl *v*, toncio, tincio, tincian
Job, job *n*, tasg, gorchwyl; ergyd, dyrnod: *v*, gorchwylio; tasgu; ergydio, taro
Jobber, job'ûr *n*, prynwr a gwerthwr, masnachydd, porthmon, tasgiedydd, tasgwr. Stock-jobber, arianfasnachwr
Jockey, jok'î *n*, marchogwr; porthmon ceffylau; torwr ceffylau, marchdorwr: *vt*, siomi, twyllo
Jocose, jö.kös', Jocular, jok'ü.lûr *a*, llawen, digrif, cellweirus, arab
Jocularity, jok.ü.lar'î.tî *n*, cellweirgarwch, digrifwch, arabedd
Jocund, jok'und *a*, llonwych, difyrlawn, digrif, llon, chwarëus, hoew, arab
Jog, jog, Joggle, jog'l *n*, lledysgydwad, honc: *v*, lledwthio, penelino; ysgwyd, ysgytio; goduthio; honcian. A jog trot, goduth [cydrwymo
Join, jôin *v*, cydio, cyssylltu, uno, asio,
Joinder, jôin'dûr *n*, cyssylltiad, cydiad, asiad [saer coed
Joiner, jôin'ûr *n*, cyssylltydd, asiedydd;
Joinery, jôi'nur.î *n*, saerniaeth
Joint, jôint *n*, cysswllt, cymmal, cwgn; dryll: *v*, rhanu, gwahanu; cyfuno: *a*, cyd-. Joint heir, cydetifedd. Joint-surety, cydfechnïwr
Jointer, jôin'tûr *n*, llyfniedydd, saer coed
Jointress, jôin'tres *n*, gwraig waddolog
Jointure, jôin'tshûr *n*, cynnysgaeth, ag-
Joist, jôist *n*, dist, trawst, ceibr [weddi
Joke, jök *n*, cellwair, gwawdair: *v*, cell-
Jole, jöl *n*, pen pysgodyn [weirio
Jollification, jol.i.fi.kâ'shun *n*, gloddest
Jollity, jol'î.tî *n*, hoewder, hoenusrwydd, llawenydd, llonder; cyfeddach, rhysedd
Jolly, jol'î *a*, llonwych, hoew-wych, llawen; boliog. Jolly-boat, iolfad
Jolt, jölt *n*, ysgytiad, ysgydwad, hupynt: *v*, ysgytio, honcian, haldian. Jolt-head, penbwl, delff, clwpa
Jorden, jôr'dn *n*, pot, llestr, troethlestr
Jostle, jos'l *vt*, herwthio, ysgytio: *n*, ysgwyddiad, hergwd

Jot, jot *n*, mymryn, tipyn, iot: *vt*, cofnodi
Jotting, jot'ing *n*, cofnod, cofnodiad
Journal, jûr'nal *n*, dyddlyfr; teithlyfr
Journalism, jûr'nal.izm *n*, newyddiadur-iaeth
Journalist, jûr'nal.ist *n*, ysgrifenydd dyddlyfr, newyddiadurwr
Journey, jûr'nî *n*, taith, ymdaith, helynt: *vi*, teithio, ymdeithio, hyntio
Journeyman, jûr'nî.man *n*, dyddweithiwr, hurweithiwr
Journeywork, jûr'nî.wûrk *n*, dyddwaith
Joust, just *n*, math o rithymladdfa ar feirch [llon, llawen
Jovial, jö'vî.al *a*, digriflon, llonwych,
Jovialness, jö'vî.al.nes *n*, digrifwch, llonder, llawenwch [ochr yn ochr
Jowl, jöl *n*, pen, cern. Cheek by jowl,
Joy, jôi *n*, llawenydd, gorfoledd: *v*, lloni, llawenychu, sirioli, gorfoleddu
Joyful, jôi'fwl *a*, llawen, gorfoleddus, llon, hoenus [ydd
Joyfulness, jôi'fwl.nes *n*, lloniant, llawen-
Joyless, jôi'les *a*, annyddan, aflawen, prudd, dilawenydd, dihoen
Joyous, jôi'us *a*, llawen, dyddanus, hoenus, gorfoleddus
Jubilant, jü'bî.lant *a*, gorfoleddol
Jubilee, jü'bî.lî *n*, gwyl gyhoedd; blwyddyn gollyngdod [luddewaidd
Judaic, jü.dä'îk, Judaical, jü.dä'î.kal *a*, Judaism, jü'dä.izm *n*, Iuddewaeth
Judaize, jü'dä.îz *v*, Iuddeweiddio
Judge, juj *n*, barnwr, brawdwr, ynad, yngnad; beirniad: *v*, barnu; dirnad; cyfrif, iawnddeall
Judgment, juj'ment *n*, barn, brawd, barnedigaeth; dedfryd; iawnfarn; tyb, meddwl. Judgment-day, dydd y farn, dydd brawd. Judgment-seat, gorsedd barn, brawdle
Judicatory, jü'dî.kä.tur.î *n*, brawdle, brawdlys, brawdwriaeth: *a*, barnol, cyfreithiol
Judicature, jü'dî.kä.tshûr *n*, yngneidiaeth; brawdwriaeth; awdurdod i farnu; brawdlys
Judicial, jü.dish'al *a*, barnol, brawdwraidd, barnedigol; cyfreithiol
Judiciary, jü.dish.yur.î *n*, brawdlys, brawdle; brawdwriaeth: *a*, barnol, cyfreithiol
Judicious, jü.dish'us *a*, call, deallus, synwyrol, doeth; medrus, cyfarwydd
Jug, jug *n*, ystên, piser, diodlestr
Jugal, jü'gal *a*, tebyg i iau. Jugal bone, asgwrn y rudd
Juggle, jug'l *n*, hud, siom, twyll: *v*, hudo, hocedu, chwido, twyllo
Juggler, jug'lûr *n*, ystranciwr, chwidw, hudolwr, twyllwr, hocedydd
Juggling, jug'ling *n*, chwidogaeth; hoced
Jugular, jü'gü.lûr *a*, perthynol i'r gwddf. Jugular vein, gwythïen y gwddf
Jugulate, jü'gü.lät *vt*, tori gwythïen y gwddf, lladd trwy dori'r gwddf
Juice, jüs *n*. sug, sugn, sudd, nodd
Juiceless, jüs'les *a*, sych, disudd, dinodd
Juiciness, jü'sî.nes *n*, irder, ireidd-dra
Juicy, jü'sî *a*, noddlyd, iraidd, suddlawn
Jujube, jü'jüb *n*, math o sudd cyffeith-
Julep, jü'lep *n*, meddyglyn melus [iedig
July, jü.lî' *n*, Gorphenaf
Jumble, jum'bl *n*, cymmysgfa, mwchwl: *vt*, cymmysgu, didrefnu
Jump, jump *n*, naid, llam: *vi*, neidio, llamu, crychneidio, llamsach
Jumper, jum'pûr *n*, neidiwr, llamsachwr. Jumpers, Llamwyr, plaid o grefyddwyr penboeth
Juncate, jung'kät *n*, ammeuthyn
Juncous, jung'kus *a*, llafrwynog
Junction, jungk'shun *n*, cydiad, cyfuniad; undeb. Junction of rivers, aber
Juncture, jungk'tshûr *n*, cydiad; cyfswllt, cyfwlch, cyfwng, cyfrwng; agwedd
June, jün *n*, Mehefin [coedwigfa
Jungle, jung'gl *n*, coedwal, coedwig,
Junior, jü'nî.ûr *a*, iau, ieuengach; ieuaf
Juniper, jü'nî.pûr *n*, meryw [hen raffau
Junk, jungk *n*, llong fechan Chineaidd;
Junket jung'ket *n*, ammeuthyn: *vi*, dirgelwledda [blaid, cydfwriadwyr
Junto, jun'tö *n*, cydgyfrinachwyr; ym-
Jupiter, jü'pi.tûr, Jove, jöv *n*, Iau, Iou
Juppon, ju.pon' *n*, math o hugan fer
Jurat, jü'r'at *n*, heddynad
Juridical, jü.rid'î.kal *a*, cyfreithiol, brawdfaol [gynghorwr
Jurisconsult, jü'r'is.kon.sult *n*, deddf-
Jurisdiction, jü'r.is.dik'shun *n*, awdurdodaeth, rhaglawiaeth, brawdwriaeth
Jurisprudence, jü'r.is.prw'dens *n*, gwybodaeth yn y gyfraith, deddfwybodaeth
Jurist, jü'r'ist *n*, cyfreithiwr gwladol
Juror, jü'r'ûr, Juryman, jü'r'î.man *n*, rheithiwr
Jury, jü'r'î *n*, rheithwyr. Coroner' jury, trengreithwyr. Grand ju uchreithwyr. Petty jury, isreithw Special jury, rheithwyr neilld Trial by jury, rheithbrawf. Ju mast, hwylbren amserol

Knot, not *n*, clwm, cwlwm; cymmal, cwgn: *v*, clymu; uno; dyrysu. Bow-knot, cwlwm dolen. Gordian knot, cwlwm annattodadwy; cwlwm priodas
Knotgrass, not'gras *n*, canclwm, canclawdd, clymlys
Knotted, not'ed, Knotty, not'î *a*, clymog, cygnog, dyrys [Rhwssia
Knout, nûẃt *n*, fflangell a ddefnyddir yn
Know, nö (knew, known) *v*, gwybod, deall, dirnad, adnabod, nabyddu, adwaen. To know before hand, rhagwybod. To let one know, hysbysu peth i un. To make known, hysbysu
Knowing, nö'ing *a*, gwybodus, deallus; medrus, cyfarwydd [yn fedrus
Knowingly, nö'ing.lî *ad*, trwy wybod;
Knowledge, nol'ej *n*, gwybodaeth, dealltwriaeth; adnabyddiaeth; cyfarwyddyd. Not to my knowledge, dim am a wn i. Without my knowledge, heb wybod i mi. To the best of my knowledge, hyd eithaf fy ngwybodaeth
Known, nön *pp.*—Know
Knownothings, nö'nuth.ingz *np*, dimwybyddiaid (plaid yn America)
Knuckle, nuk'l *n*, cymmal, migwrn, cwgn: *vi*, migyrnu, rhoi migwrn ar
Knuff, nuf *n*, delff, drel, lleban [lawr
Kokob, kö'kob *n*, sarff wenwynig
Koran, kö'r'an *n*, Beibl y Mahometiaid
Kraken, krä'ken *n*, moranghenfil dychymmygol
Krout, krûẃt *n*, cawl bresych

L.

LA, lô *i*, wele! nycha! och fi!
Labdanum, lab'dâ.num *n*, ystor Creta
Labefaction, lab.f.fak'shun *n*, gwanhâd, adfeiliad, dirywiad
Label, lä'bel *n*, llabed, llabedyn
Labent, lä'bent *n*, llyfu, llithrig
Labial, lä'bî.al *a*, gwefusol, gweflol. Labial consonants, gwefusolion
Laborant, lab'ö.rant *n*, fferyll, fferyllydd
Laboratory, lab'ö.rä.tur.î *n*, gweithfa; fferyllfa, gweithdy fferyllydd
Laborious, lâ.bö'r'î.us *a*, llafurus; poenfawr, poenus, gweithgar
Labour, lä'bûr *n*, llafur, gwaith, trafod, trafael, poen, lludded, gorchwyl; gwewyr esgor: *v*, llafurio, gweithio; ymboeni, trafferthu; ymegnïo, ymorchestu. L[illegible] gweithiwr, dydd w[illegible] Light labour, g[illegible]
Labourer, lä'bur.ûr *n*, gweithiwr, llafuriwr; ceibiwr
Laburnum, lâ.bûr'num *n*, y drewgoed
Labyrinth, lab'î.rinth *n*, dyrysfa, bachdrofa
Lac, lak *n*, math o ystor meddygol
Lace, läs *n*, ysnodyn, ymylwe, addurnwe, sider; plethlinyn, carai: *vt*, ysnodenu, cau â charai
Laceman, läs'man *n*, ysnodenwr, siderwr
Lacerable, las'ûr.â.bl *a*, rhwygadwy, hyrwyg [darnio, dryllio
Lacerate, las'ur.ät *vt*, rhwygo, llarpio,
Laceration, las.u.rä'shun *n*, rhwygiad, llarpiad [ynog
Lachrymal, lak'rî.mal *a*, deigriol, deigr-
Lachrymation, lak.rî.mä'shun *n*, deigriad, dagriad [lestr
Lachrymatory, lak.rî.mä'tur.î *n*, deigr-
Laciniated, lâ.sin'î.ä.ted *a*, siderog
Lack, lak *n*, eisieu, diffyg, gwall: *v*, bod mewn angen, bod ag eisieu ar. Lack-brain, ynfyd, un disynwyr
Lackaday, lak'â.dä *i*, och! och fi!
Lacker, lak'ûr *n*, eurliw, melynliw, barnais: *vt*, eurliwio, melynliwio
Lackey, lak'î *n*, gwastrodyn, troedwas, gwas troed [fyrog
Laconic, lâ.kon'ik *a*, byreiriog, byr, tal-
Laconism, lak'ö.nizm *n*, byreiriad, beriaith [og
Lactant, lak'tant *a*, yn rhoi llaeth, llaeth-
Lactary, lak'tur.î *a*, llaethol: *n*, llaethdy
Lactation, lak.tä'shun *n*, llaethiad
Lacteal, lak'tî.al, Lacteous, lak'tî.us *a*, llaethog, llaethlyd; llaethliw
Lactescent, lak.tes'ent, Lactific, laktif'ik *a*, blithog [yn, llanc
Lad, lad *n*, bachgen, crwt, hogyn, llenc-
Ladder, lad'ûr *n*, ysgol, llettring
Lade, läd (laden) *vt*, llwytho, pynori
Laden, lä'dn *pp.*—Lade & Load
Lading, lä'ding *n*, llwyth; baich, pwn
Ladle, lä'dl *n*, lledwad; llwy
Ladleful, lä'dl.fwl *n*, lledwadaid; llwyaid
Lady, lä'dî *n*, arglwyddes; pendefiges, boneddiges, boneddes, gwraig foneddig, rhies, rhian. Lady-bird, Lady-cow, math o drychfilyn. Lady-day, Gwyl Fair y cybydedd, y 25med o Fawrth
Ladylike, lä'dî.lïk *a*, rhianaidd, tyner
Lag, lag *vi*, dyfod yn olaf, llercian: *a*, olaf, diweddaf, diocaf: *n*, yr olaf
Laggard, lag'ûrd *a*, araf, diog: *n*, diogyn
Lagger, lag'ûr, *n*, llercyn; diogyn
Lagoon, lâ.gẃn', Lagune, lâ.gün' *n*, morlyn

Laic, lā'ik *n*, gwr lleyg, lleygwr
Laic, lā'ik, Laical, lā'i.kal *a*, lleygol
Laid, läd *pt* & *pp*.—Lay
Lain, lān *pp*.—Lie
Lair, lê'r *n*, gorweddle gwylltfil
Laird, lê'rd *n*, arglwydd maenor
Laity, lā'tī *n*, lleygion, gwŷr lleyg
Lake, lāk *n*, llyn, llwch; lliw coch
Lamb, lam *n*, oen (*p* ŵyn): *vi*, bwrw oen, dyfod ag oen. Little ewe lamb, oenig. Little lamb, oenyn. Little lambs, wynos. In lamb, cyfoen
Lambative, lam'bâ.tiv *a*. i'w leibio, hylaib
Lambent, lam'bent *a*, lleibiol, llyfol
Lambkin, lam'kin *n*, oen bach, oenan, oenyn, oenig (*p* wynos) [hynaws
Lamblike, lam'lik *a*, addfwyn, oenaidd,
Lame lām *a*, cloff, efryddd, anafus, cymhercyn; gwan, ammherffaith: *vt*, cloffi, anafu, efryddu
Lamellar, lam'el.ûr *a*, dalenog
Lameness, lām'nes *n*, cloffni, cloffi
Lament, lâ.ment' *v*, galaru, cwynfan; alaethu, wylofain, cwyno [gresynol
Lamentable, lam'en.tâ.bl *a*, galarus,
Lamentation, lam.en.tā'shun *n*, galar, galarnad, cwynfan, alaeth, wylofain, doloch, cwyn, galargwyn
Lamina, lam'i.nâ (*p* laminæ, lam'i.nī) *n*, haen, llafn, dalen
Laminated, lam'i.nā.ted *a*, dalenog, gorchuddiedig â llafnau teneu
Lammas, lam'as *n*, y dydd cyntaf o Awst, dydd Awst, calan Awst
Lammeret, lam'ur.et *n*, hebogyn
Lamp, lamp *n*, llusern, llugorn, erllen
Lampas, lam'pas *n*, y findag [ddu
Lampblack, lamp'blak *n*, huddygl, par-
Lampoon, lam.pŵn' *n*, gogangerdd, tuchan: *vt*, tuchanu, goganu
Lampooner, lam.pŵ'nûr *n*, tuchanwr, goganwr [bendoll
Lamprey, lam'prā *n*, lleiprog, llysŵen
Lanarious, lā.nê'r'i.us *a*, gwlanog
Lanary, lā'nur.i *n*, gwlandy
Lance, lans *n*, gwaew, gwaewffon, bêr, safwy, picell, beran, par, rheinen: *vt*, ffleimio, agor dolur; rheinio
Lancet, lan'set *n*, fflaim
Lancinate, lan'si.nāt *vt*, rhwygo, llarpio, dryllio, darnio
Land, land *n*, daiar, tir; gwlad: *v*, tirio, glanio; dadlwytho. Land-forces, milwyr. Land-tax, y dreth fawr, treth y frenines. Arable land llafurdir. Dry land, sychdir. High-land, ucheldir. Low-land, iseldir
Landau, lan.dô' *n*, math o gerbyd
Landed, lan'ded *a*, tiriog; wedi tirio. Landed-property, tiriogaeth [Almaen
Landgrave, land'grāv *n*, enwad yn yr
Landholder, land'höl.dûr *n*, deiliad tir
Landing, lan'ding *n*, porthfa. Landing-place, pen grisiau, glanle
Landlady, land'lā.dī *n*, meistres tir; tafarnwraig, meistres tafarn
Landless, land'les *a*, didir
Landlord, land'lôrd *n*, meistr tir; tafarnwr [terfyn
Landmark, land'mârk *n*, ffin, cyffin,
Landscape, land'skāp *n*, arbeiaeth, golwg ar diroedd. Landscape painting, darluniaeth arbeiol [fesurydd
Landsurveyor, land'sûr.vā.ûr *n*, daiar-
Landwaiter, land'wā.tûr *n*, tollwyliwr
Landward, land'wûrd *ad*, tua'r tir
Lane, lān *n*, heolan, heol gyfyng, wtre
Language, lang'gwāj *n*, iaith; tafodiaith, ymadrodd. A strange language, anghyfiaith. Barbarous language, brithiaith, briwiaith. One's native language, iaith ei fam. Welsh language, Cymraeg [null tafod
Langwet, lang'gwet *n*, unrhyw beth yn
Languid, lang'gwid *a*, llesg, methedig, egwan, digalon, dihoen
Languish, lang'gwish *vi*, nychu, methu, dihoeni, llesgäu, gwanhau
Languishment, lang'gwish.ment *n*, nychdod, dihoeniad, nych
Languor, lang'gwûr *n*, gwendid, llesgedd, llyfrdra, nychdod
Laniary, lan'yur.i *n*, cigyddfa, cigyddle. Laniaries, ysgythrddannedd
Laniate, lan'i.āt *vt*, darnio, cigyddio
Laniferous, lâ.nif'ur.us, Lanigerous, lânij'ur.us *a*, gwlanog
Lanifice, lan'i.fis *n*, gweithfa wlan
Lank, langk *a*, cul, teneu; llibyn, llipa. A lank person, llabwst, llabi, climach
Lankness, langk'nes *n*, teneuder
Lanner, lan'ûr *n*, math o hebog
Lanneret, lan'ur.et *n*, hebogyn
Lansquenet, lans'ken.et *n*, milwr traed; math o chwareu cardiau
Lantern, lan'tûrn *n*, llusern. Lantern-jaws, gwyneb teneu
Lap, lap *n*, arffed; afflau, arffedog: *v*, llepian; amblygu
Lapdog, lap'dog *v*, arffedgi
Lapful, lap'fŵl *n*, arffedaid; arffedog
Lapicide, lap'i.sīd *n*, saer ceryg
Lapidary, lap'i.dur.i, Lapidist, lap'i.d[illegible] *n*, maenydd, maen-gabolwr, [illegible]

Lapidate, lap'î.dät *vt*, llabyddio, lladd â cheryg
Lapidation, lap.î.dä'shun *n*, llabyddiad
Lapideous, lâ.pid'yus *a*, caregaidd, careg-
Lappet, lap'et *n*, llipddarn [og. maenol
Lapse, laps *n*, llithrad, syrthiad; gwall: *vi*, llithro, cwympo; dygwydd. Lapse of time, ennyd [heibio
Lapsed, lapst *a*, syrthiedig; wedi myned
Lapstone, lap'stön *n*, arffedfaen crydd
Lapwing, lap'wing *n*, cornicyll, cornicell, cornchwigl [long
Larboard, lâr'bō'rd *n*, yr ochr aswy i
Larceny, lâr'sî.nî *n*, lladrad. Petty larceny, chwiwladrad
Larch, lârtsh *n*, llarswydden, llarwydden
Lard, lârd *n*, bloneg: *v*, bloneg; pesgu
Larder, lâr'dûr *n*, cig-gell, bwydgell
Large, lârj *a*, helaeth, eang, mawr, maith, gorfawr. As large, cymmaint. At large, yn rhydd; yn gyflawn. To set at large, rhyddhau, gollwng [der
Largeness, lârj'nes *n*, mawredd, helaeth-
Largess, lâr'jes *n*, anrheg, rhodd
Lark, lârk *n*, uchedydd, ehedydd, hedydd, meilierydd. Wood-lark, eniden
Larkspur, lârk'spûr *n*, llysiau yr ached-
Larum, lar'um *n*, rhybudd [ydd
Larva, lâr'vâ (*p* larvæ, lâr'vî) *n*, macai
Larynx, lâr'ingks *n*, beudag
Lascivious, la.siv'yus *a*, anllad, nwyfus, trythyll, anniwair [rwydd
Lasciviousness, la.siv'yus.nes *n*, anllad-
Lash, lash *n*, llach, gwialenod; carai; fflangell: *v*, llachio, fflangellu, ffrewyllu; rhwymo
Lask, lask *n*, y dolur rhydd
Lass, las *n*, merch, herlodes, llances, geneth. Lass-lorn, wedi colli ei gariad
Lassitude, las'î.tüd *n*, lludded, blinder
Last, last *a*, olaf, diweddaf: *ad*, yn olaf: *sd.*—Late: *vt*, parhau, para, aros, ymaros: *n*, pren troed; rhif neu bwysau o amryw fath. At last, o'r diwedd, yn y diwedd. To breathe one's last, trengu, marw [safadwy, dalus
Lasting, las'ting *a*, parhäus, parhaol,
Latch, latsh *n*, clicied: *v*. cliciedu
Latchet, lat'shet *n*, carai neu linyn esgid
Late, lät (*latter*, *last*) *a*, hwyr, diweddar: *ad*, yn hwyr. Of late, yn ddiweddar. To grow late, hwyrhau, myned yn hwyr [der
Latency, lä'ten.sî *n*, tywyllni, aneglur-
Lateness, lät'nes *n*, diweddarwch
Latent, lä'tent *a*, dirgel, cudd, anamlwg
Lateral, lat' [illegible] rol
Lateran, lat'ur.an *n*, eglwys yn Rhufain
Lath, lâth (*p* laths, lâthz) *n*, aseth, eisen, dellten: *vt*, eisio, delltu
Lathe, läth *n*, troell, troadur
Lather, lath'ûr *n*, sebondrwyth: *v*, seboni, sebondrwytho [Lladinaidd
Latin, lat'in *n*, Lladin, Lladinaeg: *a*,
Latinism, lat'in.izm *n*, Lladinddull; Lladiniaeth [wr
Latinist, lat'in.ist *n*, Lladinydd, Lladin-
Latinity, lâ.tin'î.tî *n*, Lladiniaeth, Lladin
Latinize, lat'in.îz *v*, Lladinio [croew
Latish, lä'tish *n*, hwyraidd, lled hwyr
Latitancy, lat'î.tan.sî *n*, celedigaeth
Latitant, lat'î.tant *a*, cuddiedig, celedig
Latitude, lat'î.tüd *n*, lledred; llydander, eangder; pellder oddi wrth y cyhydedd
Latitudinarian, lat.î.tü.dî.nê'r'î.an *n*, rhydd-dybiwr, penrhyddiad
Latrant, lä'trant *a*, cyfathrol
Latten, lat'en *n*, llatwm, alcan, efydd
Latter, lat'ûr *a*, olach, hwyrach, diweddarach; olaf, hwyraf, diweddaraf o'r ddau: *sd.*—Late [wellt
Lattermath, lat'ûr.math *n*, adladd, aeth-
Lattice, lat'is *n*, dellt; delltwaith, cledrwy: *vt*, delltu, eisio, cledrwyo
Laud, lôd *n*, mawl, moliant, clodforedd, canmoliaeth: *vt*, canmol, clodfori, moli
Laudable, lô'dâ.bl *a*, canmoladwy, gwiwglod, hyglod [weddnaws y pabi
Laudanum, lod'â.num *n*, cysglyn, syl-
Laudatory, lô'dâ.tur.î *a*, moliannol, clodforol, canmoliaethol
Laugh, lâf *v*, chwerthin, chwarddu. Laughing-stock, gwatwarnod. Horse-laugh, crechwen. To burst out a laughing, codi crychwen. To laugh at one, chwerthin am ben un; gwatwaru
Laughable, lâf'â.bl *a*, chwerthinus, digrif [chwerthiniad
Laughter, lâf'tûr *n*, chwerthin, chwardd,
Launch, lântsh *v*, gwthio neu ddisgyn i'r môr; ergydio, taflu, bwrw
Launder, lân'dûr *n*, dyfrgafn
Laundress, lân'dres *n*, golchyddes
Laundry, lân'drî *n*, golchdy, golchfa
Laureate, lô'rî.ät *n*, cadeirfardd, penfardd, llawrwyddfardd: *a*, coronedig â llawrwydd
Laurel, lor'el *n*, llawrwydd, llawryf, llorwydd, pren y gerwin: *vt*, coroni â llawrwydd [llawrwydd
Lauriferous, lô.rif'ur.us *a*. yn dwyn
Lava, lä'vâ *n*, sylwedd gwydrol a ffrydia allan o losgfynyddoedd, llosgwy
Lavation, lâ.vä'shun *n*, golchiad, glanhâd

Lavatory, lav'â.tur.î *n*, golchfa; baddon, ymdrochle, trochfa, trochle

Lave, läv *n*, golchi; trochi; dyfrhau

Lavender, lav'en.dûr *n*, llafant

Laver, lä'vûr *n*, noe, golchnoe, osged

Lavish, lav'ish *vt*, afradu, gwastraffu, ofera, treulio: *a*, rhy hael, treulgar, afradlawn, gwastraffus [lonedd

Lavishness, lav'ish.nes *n*, corawd, afrad-

Law, lô *n*, cyfraith, deddf; rheol. Canon or ecclesiastical law, cyfraith eglwys. Ceremonial law, cyfraith ddefodol, cyfraith luddewig, cyfraith Moses. Civil law, cyfraith y byd, cyfraith wladol. Common law, cyfraith anysgrifenedig, cyfraith y wlad. Martial law, cyfraith rhyfel. Moral law, y ddeddf foesol. Organic law, deddf ardumiol. Physical law, deddf naturiol. Poor law, cyfraith y tlodion. Statute law, cyfraith ysgrifenedig, cyfraith seneddol. Brother-in-law, brawd yng nghyfraith

Lawful, lô'fwl *a*, cyfreithlawn

Lawfulness, lô'fwl.nes *n*, cyfreithlonedd

Lawgiver, lô'giv.ûr *n*, deddfwr, deddfroddwr

Lawless, lô'les *a*, digyfraith, diddeddf

Lawn, lôn *n*, llanerch, gwastadfaes; sindal [raith

Lawsuit, lô'süt *n*, cynghaws, cwyn cyf-

Lawyer, lô'yûr *n*, cyfreithiwr

Lax, laks *a*, rhydd; llac, yslac; anghryno, anghywraint, didrefn: *n*, y dolur rhydd, math o bysgodyn [llacâd

Laxation, lak.sä'shun *n*, rhyddhâd;

Laxitive, lak'si.tiv *a*, rhyddhaol, rhyddbair: *n*, carthai, cyflyr rhyddhaol

Laxity, lak'si.tî, **Laxness**, laks'nes *n*, rhyddni, darymred, y dolur rhydd

Lay, lä *n*, cân, cerdd; pruddgerdd; haen: *n*, lleygol: *vt* (*pt* & *pp* laid), gosod, dodi, llëu; gostegu; dal, cyngwy-tlo; dodws: *pp.*—Lie. Layland, gwyndwn, tondir. To lay about one, llachio, ffonodio. To lay aside, rhoi heibio. To lay out money, treulio arian. To lay up, ystorio. I lay it down, yr wyf yn ei osod i lawr. I lay down, gorweddais

Layer, lä'ûr *n*, haen, gwanaf; gwely; planfrigyn, plangyff; iâr ddodwyog

Layman, lä'man *n*, gwr lleyg, lleygwr

Laystall, lä'stôl *n*, tomen, tomle

Lazar, lä'zûr *n*, dyn heintus. Lazarhouse, clafdy [yspytty

Lazarette, laz.â.ret' *n*, clafrdy, clafdy;

Laziness, lä'zî.nes *n*, diogi, syrthni; seguryd, segurdod [dioglyd

Lazy, lä'zi *a*, diog, musgrell, swrth,

Lea, lî *n*, tir cauedig, llawnt, doldir

Lead, led *n*, plwm; plymen

Lead, lîd (*pt* & *pp* led) *v*, arwain, tywys; blaenori

Leaden, led'n *a*, o blwm

Leader, lî'dûr *n*, arweinydd, tywysog, blaenor; pen y gad. Leader of a faction, corn y gynhen

Leaf, lîf (*p* leaves) *n*, deilen, dalen

Leafless, lîf'les *a*, diddail, heb ddalen

Leafy, lî'fi *a*, deiliog

League, lîg *n*, cyfammod, cyfundeb; tair milltir: *vi*, cynghreirio, cyfuno

Leak, lik *n*, agen, hollt, dyferfa, dyferhollt: *v*, gollwng dwfr, gollwng, gyllwng. To spring a leak, ymagenu

Leakage, lî'käj *n*, iawn am golled a geir trwy ddwfrholltau

Leaky, lî'ki *a*, agenog, holltog

Lean, lîn *a*, teneu, cul: *v* (*pt* & *pp* leant, lent), pwyso ar; gogwyddo at

Leanness, lîn'es *n*, teneuder, culni, culi

Leap, lîp *n*, naid, llam, crychlam: *v* (*pt* & *pp* leapt, lept), neidio, llamu. Leap-frog, math o chwareu plant. Leap-year, blwyddyn naid

Learn, lûrn (*pt* & *pp* learnt, lûrnt) *v*, dysgu, cymmeryd dysg; deall. Apt to learn, hyddysg

Learner, lûr'nûr *n*, dysgwr, ysgolhaig

Learning, lûr'ning *n*, dysg, ysgolheigdod, llên, dysgeidiaeth

Lease, lîs *n*, gafaelrwym, ammodrwym, ammodweithred: *vt*, gosod dros amser penodol, lloffa

Leaser, lî'sûr *n*, lloffwr, casglwr

Leash, lîsh *n*, llinyn neu garai dywyso, cynllyfan; tri [deb

Leasing, lî'zing *n*, twyll, celwydd, geu-

Least, list *n*, lleiaf, bychanaf: *ad*, yn lleiaf: *sd.*—Little. At least, o leiaf

Leasy, lî'zi *a*, teneu, ysgafn, disylwedd

Leat, lit *n*, ffos, dyfrlle, dyfrgronfa

Leather, leTH'ûr *n*, lledr, croen. Leathercoat, math o afal. Leather-dresser, cyweiriwr lledr. Leather-seller, lledrwr. Scraps of leather, lledrach

Leathern, leTH'ûrn *a*, lledrin, o ledr

Leathery, leTH'ur.î *a*, lledraidd, fel lle

Leave, lîv *n*, cenad, rhyddid, trwydd caniatâd: *v* (*pt* & *pp* left), gad gadu; ymadael. To leave by cymmynu. To leave off, peidio â. L ings, gweddillion, olion

Leaved, lîvd *a*, deiliog. Many-leaved, amlddeiliog, amlddalenog
Leaven, lev'n *n*, surdoes, eples: *vt*. surdoesi, eplesu, lefeinio [dail twrch
Leaves, livz *np*.—Leaf. Park-leaves,
Lech, letsh *vt*, llyfu
Lecher, let'shûr *n*, anlladwas, gorddercht-wr: *vi*, puteinio, trythyllu
Lecherous, let'shur.us *a*, trythyll, anllad, serth [tesach
Lechery, let'shur.î *n*, anlladrwydd, dyre.
Lection, lek'shun *n*, darllen, darlleniad
Lectionary, lek'shun.ur.î *n*, llyfr gwasanaeth Pabaidd
Lecture, lek'tshûr *n*, llith, darlith, llenlith; pregeth, gwers; sen, cerydd: *v*, darllen, pregethu, darlithio
Lecturer, lek'tshur.ûr *n*, darlithiwr, pregethwr [yddiaeth
Lectureship, lek'tshûr.ship *n*, darllen-
Led, led *pt* & *pp*.—Lead
Ledge, lej *n*, rhes, haen; cefnen; ymylfa
Ledger, lej'ûr *n*, cyfriflyfr, gorsaflyfr. Ledger-lines, llinellau chwanegol
Lee, lî *n*, yr ochr gyferbyn â'r gwynt. Lees, gwaddod, gwaelodion
Leech, litsh *n*, gele, geloden, meddyg anifeiliaid. Cow-leech, gelen bendoll. Horse-leech, gele'r meirch. Leechcraft, y gelfyddyd o iachäu anifeiliaid
Leek, lik *n*, ceninen (*p* cenin). Houseleek, llysiau pen tai, llysiau'r gwaew. Leek-porridge, cawl cenin
Leer, li'r *n*, cilolwg, cilwen: *v*, cilolygu
Leet, lit *n*, llys, llysddydd, maenorlys
Leeward, li'wûrd *ad*, oddi wrth y gwynt, gyferbyn â'r gwynt
Left, left *a*, aswy, chwith, asw: *pt* & *pp*.—Leave. Left hand, llaw aswy, llaw chwith, cledd
Leg, leg *n*, coes, clun, esgair, llorp, ber. Long-legged, hirgoes, tal. Three-legged stool, ystôl deirtroed
Legacy, leg'â.sî *n*, cymmynrodd, cymmyn, rhodd ewyllys, gwyllysged
Legal, lî'gal *a*, deddfol, cyfreithlawn, cyfreithiol [reithlondeb
Legality, lî.gal'î.tî *n*, deddfoldeb, cyf-
Legalize, lî'gal.îz *vt*, cyfreithloni
Legate, leg'ät *n*, cenadwr y Pab [rodd
Legatee, leg.â.tî' *n*, derbyniwr cymmyn-
Legation, lî.gä'shun *n*, cenadwriaeth
Legator, leg.â.tôr' *n*, cymmynwr
Legend, lej'end *n*, llithlyfr; coeg chwedl, hanesyn; craifft ar ddarn aur neu arian [ffugiol
Legen[illegible], dychymmygol,

Legerdemain, lej.ûr.dî.män' *n*, castiau llaw ysgafn, hudgastiau, chwidogaeth
Legerity, li.jer'î.tî *n*, ysgafnder, sionc-
Legging, leg'ing *n*, coesarn [rwydd
Legible, lej'î.bl *a*, darllenadwy
Legion, lî'jun *n*, lleng, llu
Legionary, lî'jun.ur.î *a*, llengol; lluosog
Legislate, lej'is.lät *vi*. gwneyd deddfau
Legislation, lej.is.lä'shun *n*, gosodiad deddfau, arlywiad, llywodraethiad
Legislative, lej'is.lä.tiv *a*, deddfwneuthurol, llywodraethol
Legislator, lej'is.lâ.tûr *n*, gwneuthurwr cyfraith, deddfwr, rheolwr, seneddwr
Legislature, lej'is.lä.tshûr *n*, llywodraeth, deddfwyr, seneddwyr
Legist, lî'jist *n*, cyfreithiwr, un dysgedig yn y gyfraith
Legitimacy, lî.jit'î.mä.sî *n*, cyfreithlonedd, iawnedd; genedigaeth, cyfreithlawn [*vt*, cyfreithloni, breinio
Legitimate, lî.jit'î.mät *a*, cyfreithlawn:
Legume, leg'üm, Legumen, lî.gü'men *n*, pys, ffa, ydrawn [fel ffa
Leguminous, lî.gü'mî.nus *a*, ydrawnol,
Leisureable, lezh'ur.â.bl *a*, hamddenol
Leisure, lezh'ûr *n*, odfa, seibiant, arfod, hamdden, amser [bwyll
Leisurely, lezh'ûr.lî *ad*, yn araf, gan
Leman, lem'an *n*, cywelwr; gordderch
Lemma, lem'â *n*, rhagosodiad [melyn hir
Lemon, lem'un *n*, math o eurafal, afal
Lemonade, lem.un.äd' *n*, diod eurafalau
Lemur, lî'mûr *n*, math o epa
Lend, lend (*pt* & *pp* lent) *vt*, rhoi echwyn, rhoi benthyg; llogi. To lend an ear, rhoi clust, gwrando
Lender, len'dûr *n*, rhoddwr echwyn
Length, length *n*, hyd, hirder, meithder; pellder. At length, o'r diwedd, bellach, weithian. At his length, ar ei hyd. Of equal length, cyhŷd
Lengthen, leng'thn *v*, estyn, hwyhau, hirio, hirhau
Lengthwise length'wîz *ad*, gyda'r hyd
Lenient lî'ni.ent *a*, tyner, esmwyth
Lenify, len'î.fî *vt*, tyneru, llinaru, esmwytho, tirioni [mwythaol
Lenitive, len'î.tiv *n*, llinarydd: *a*, es-
Lenity, len'î.tî *n*, tynerwch, tiriondeb
Lens, lenz *n*, gwydr cynghrwn, crynwydryn [*pp*.—Lend
Lent, lent *n*, y Garawys, y Grawys: *pt* &
Lent, lent, Lenten, len'ten *a*, grawysol
Lenticular, len.tik'ü.lûr *a*, deugrynol
Lentils, len'tilz *n*, manbys, gwygbys, pys y llygod, pys y wig

Lentigo, len'tī.gō *n*, brychni
Lentous, len'tus *a*, gwydn, glydiog
Lentur, len'tûr *n*, gwydnedd; arafwch
Leod, lī'od *n*, cenedl, pobl, gwlad
Leonine, lī'ō.nīn *a*, llewaidd [glwyf
Leontiasis, lī.on.tī'ā.sis *n*, math o wahan-
Leopard, lep'ûrd *n*, llewpart
Leper, lep'ûr *n*, un gwahanglaf
Leporine, lep'ō.rīn *a*, ysgyfarnogaidd
Leprosy, lep'rō.sī *n*, gwahanglwyf, clefri, brech yr Iuddewon
Leprous, lep'rus, Leperous, lep'ur.us *a*, gwahanglwyfus, gwahanglaf
Leptology, lep.tol'ō.jī *n*, eglurhâd manwl o bethau dibwys
Less, les *a*, llai: *ad*, yn llai: *cd.*—Little. Much less, llawer llai, llai o lawer, chweithach. Causeless, diachos. Endless, diddiwedd, diderfyn
Lessee, le.sī' *n*, ammod-ddeiliad [treio
Lessen, les'n *v*, bychanu, lleihau; tolio;
Lesser, les'ûr *a*, llai: *cd.*—Little
Lesson, les'n *n*, gwers, llith, darlith: *vt*, gwersu, rhoi gwers, dysgu
Lessor, les'ôr *n*, rhoddwr ammodysgrif, ammodosodwr
Lest, lest *c*, rhag, fel na, fel nas
Let, let *n*, attalfa, rhwystr, lludd: *vt* (*pt* & *pp* let), gadael; goddef; attal, lluddio; hurio; llogi; gosod. Let him alone, gad ef yn llonydd; gad iddo. Let me hear, moes (par, gad, dyro) i mi glywed. Let us go, awn. Let God arise, let his enemies be scattered, cyfoded Duw, gwasgarer ei elynion. To let blood, gollwng gwaed, gwaedu. To let off, saethu, ergydio
Lethal, lī'thal *a*, marwol, angeuol
Lethargic, lī.thâr'jik *a*, hunglwyfus, â'r hunglwyf arno; cysglyd, swrth
Lethargy, leth'âr.jī *n*, yr hunglwyf; gorgwsg, gorhun
Lethe, lī'thī *n*, ebargof, afon anghof
Lethean, lī.thī'an *a*, anghofus
Lethiferous, lī.thif'ur.us *a*, angeuol, dinystriol
Letter, let'ûr *n*, llythyren; llythyr: *vt*, llythyrenu; llythyru. Letter-bag, llythyrgod. Letter-case, llythyrglawr. Letter-founder, llythyrenydd. Letters-patent, breintlythyrau, breintysgrif. Letter-press, argraffwasg. A man of letters, dyn dysgedig, dyn llythyrenog. Capital letters, PRIF LYTHYRENAU. Small capital letters, PRIF LYTHYRENAU MAN. Black letter, llythyren llîm.
Lettuce, let'is *n*, gwylaeth. Lamb's lettuce, llysiau yr oen
Leucorrhæa, lü.ko.rī'ā *n*, gwynlif
Levant, lev'ant *a*, dwyreiniol
Levant, lī.vant' *n*, arfordiroedd dwyreiniol Môr y Canoldir
Levee, lev'ī *n*, bwrdd ymdrwsio; boreuymweliad neu gyfarchiad; cynwyre
Level, lev'el *n*, gwastadedd, gwastad; gwastodyn; cydraddiad; annelfa, cyfeirfa; cyfeirffos; cyferdwll: *a*, gwastad, llyfn; cywir; cyfartal: *vt*, gwastatäu, llyfnu, llyfelu; annelu, cyfeirio. Level with, yn un â
Leveller, lev'el.ûr *n*, gwastatäwr
Levelness, lev'el.nes *n*, gwastadrwydd
Lever, lī'vûr *n*, trosol, gwif [glasdorch
Leveret, lev'ur.et *n*, ysgyfarnog ieuanc,
Leverock, lev'ur.ok *n*, hedydd, ehedydd
Leviable, lev'yâ.bl *a*, trethadwy, codadwy
Leviathan, lī.vī'â.than *n*, y morfil, neu ef allai yr afanc [llyfnhau
Levigate, lev'ī.gät *vt*, rhwbio; malu;
Levite, lī'vīt *n*, Lefiad [aidd
Levitical, lī.vit'ī.kal *a*, Lefiaidd, Lefitic-
Levity, lev'ī.tī *n*, ysgafnder, maswedd
Levy, lev'ī *vt*, trethu, codi dirwy, codi teyrn-ged; codi gwŷr To levy war, dechreu rhyfel [anllad, diffaith
Lewd, lüd *a*, anfad, brwnt, serth, trythyll,
Lewdness lüd'nes *n*, anlladrwydd
Lexicographer, lek.sī.kog'râ.fûr *n*, geirlyfrwr [iadwraeth
Lexicography, lek.sī.kog'râ.fī *n*, geir-
Lexicology, lek.sī.kol'ō.jī *n*, geirystyriaeth, geirofyddiaeth
Lexicon, lek'sī.kun *n*, geirlyfr, geiriadur
Liability, lī.â.bil'ī.tī *n*, cyfrifoldeb, rhwymedigaeth, y cyflwr o fod yn agored i beth. Liabilities, dyledion
Liable, lī'â.bl *a*, darostyngedig, rhwymedig, agored [wyddgi
Liar, lī'ûr *n*, celwyddwr, geuwr, cel-
Libation, lī.bä'shun *n*, diodoffrwm
Libel, lī'bel *n*, cabledd, athrodiaeth, duchan, enllib: *v*, enllibo, athrodi, gogan [enllibwr
Libeller, lī'bel.ûr *n*, cabldraethydd,
Libellous, lī'bel.us *a*, athrodus, enllibus
Liberal, lib'ur.al *a*, hael, syber, cedd' rhydd, diragfarn; boneddigaidd. beral arts, celfyddydau rhyddedog fyddydau breiniol; sef, gram areithyddiaeth, rhesymeg, rhif iaeth, meidrofyddiaeth, cerddori ac anianddysg. Liberal transl cyfieithiad anghaeth neu ry

Literal, lit'ur.al *a*, llythyrenol; cywir
Literary, lit'ur.ur.î *a*, llenyddol, llenorol, llythyrog, llythyriannol. Literary man, llenor, llenydd
Literate, lit'ur.ät *a*, dysgedig, hyddysg
Literati, lit'ur.ä.tï *n*, dysgedigion, llenorion, llenyddion, llenogion, gwŷr llên
Literature, lit'ur.ä.tshûr *n*, llenyddiaeth, llenoriaeth, llên, dysg
Litharge, lith'ârj *n*, gorferw plwm
Lithe, lïTH, Lither, lïTHûr, Lithsome, lïTH'sum *a*, ystwyth, hyblyg, anwadal
Lithographer, lï.thog'râ.fûr *n*, maenargraffydd [graffiad
Lithography, lï.thog'râ.fî *n*, maenar-
Lithomancy, lith'ö.man.sî *n*, maengoel
Lithontripic, lith.on.trip'ik *a*, maenddoddol [drychwr
Lithotomist, lï.thot'ö.mist *n*, maen-
Lithotomy, lï.thot'ö.mi *n*, maendrychiad
Lithoxile, lï.thok'sil *n*, pren caregedig
Litigant, lit'î.gant *n*, ymgyfreithiwr
Litigate, lit'î.gät *v*, cyfreithio; ymgecru
Litigation, lit.î.gä'shun *n*, ymgyfreithiad, cynghaws [henllyd, cecrus
Litigious, lï.tij'us *a*, cyfreithgar; cyn-
Litigiousness, lï.tij'us.nes *n*, ymgyfreithgarwch; cecru, cecraeth
Litre, lï'tûr *n*, mesur Ffrengig 61.028 o fodfeddi cyfangorff
Litter, lit'ûr *n*, elor feirch, cludai; llaesod, gwasarn; torllwyth, gwaling; annhrefn: *v*, gwasarnu; bwrw torllwyth, porchellu, dyfod â moch bach
Little, lit'l (less, least) *a*, bach, bychan; mân, ychydig: *n*, ychydyg, ychydigyn, tipyn, ticyn, bychodedd, bachigyn. A little fountain, ffynnonell. A little child, plentyn. A little tipsy, gorfeddw, lledfeddw. As little, cyn lleied. Ever so little, y tipyn lleiaf. Give me a little, rhoddwch i mi ychydig. Give me little, rhoddwch i mi ond ychydig. Little children, plantos; plantach. Little ones, plant, rhai bychain. Stay a little, aros ronyn. To make little, bychanu, lleihau
Littleness, lit'l.nes *n*, bychander
Littoral, lit'ö.ral *a*, glanol, morlanol
Liturgy, lit'ûr.ji *n*, gwasanaeth cyffredin, ffurf o weddïau cyhoeddus, ffurfwasanaeth
Live, lïv *a*, byw, bywiol, bywiog. A live coal, marworyn (*p* marwor)
Live, liv *vi*, byw; bucheddu; oesi, hoedli. To live on, ymborthi ar. While I live, yn fy m[illegible] lwyf.—Life
Livelihood, lïv'lï.hwd *n*, bywoliaeth, bywiolaeth; cynnaliaeth
Liveliness, lïv'lï.nes *n*, bywiogrwydd
Livelong, liv'long *a*, maith, hirfaith
Lively, lïv'lï *a*, bywiog, bywiol; hoenus, hoew, llon, llawen, heinif
Liver, liv'ûr *n*, yr au, yr afu; bucheddwr. Liver-clung, claf o'r llechau. Pigeon-livered, ofnus, llwfr. White-livered, cenfigenus. Affection of the liver, auad
Liverwort, liv'ûr.wûrt *n*, llysiau yr afu. Leprous liverwort, cen y ceryg, clafrgen. Wild liverwort, llysiau'r dryw
Livery, liv'ûr.î *n*, rhoddiad neu gadwad meddiant; gosgorddwisg, swyddwisg. Livery-man, gwr breiniol, dinesydd. Livery-stable, marchdy cyffredin
Lives, lïvz *np*.—Life
Livid, liv'id *a*, dulas, cleisiog
Living, liv'ing *n*, bywoliaeth; personiaeth: *a*, byw, bywiol, yn fyw
Livre, lï'vûr *n*, darn o arian Ffrengig, gwerth o ddeutu 9½c.
Lixivium, liks.iv'yum *n*, lleisw, trwyth
Lizard, liz'ûrd *n*, budrchwilen, madfall, geneugoeg, gwedresi [Ddeheuol
Llama, lä'mâ *n*, cammarch America
Lo, lö *i*, wele, wela, nycha
Load, löd *n*, llwyth, pwys, baich, pwn: *v* (*pp laden*), llwytho, beichio, pynorio. Load-star, seren y gogledd
Loadstone, löd'stön *n*, ehedfaen, maentynu, tywysfaen
Loaf, löf (*p* loaves) *n*, torth
Loam, löm *n*, tywodglai, marl, priddglai
Loamy, lö'mî *a*, priddgleiog, marlaidd
Loan, lön *n*, benthyg, echwyn
Loath, löth *a*, anewyllysgar, anfoddlawn, anfoddog [llaru, diflasu
Loathe, löTH *vt*, ffieiddio, casäu, alaru,
Loathsome, löTH'sum *a*, ffiaidd, adgas, brwnt, ffinionllyd
Loathsomness, löTH'sum.nes *n*, ffieiddrwydd, adgasrwydd
Loaves, lövz *np*.—Loaf
Lob, lob *n*, drel, hurtyn, clwpa, penbwl
Lobby, lob'î *n*, cyntedd, cynteddfa
Lobe, löb *n*, dernyn, rhaniad; dalen
Lobster, lob'stûr *n*, ceimwch, llegest
Local, lö'kal *a*, lleol; cyfleol; sefydlog
Locality, lö.kal'i.tî *n*, lleoldeb, hanfod lleol; sefyllfa [gosod
Locate, lö.kät' *vt*, llehau, llëu, sefydlu,
Location, lö.kä'shun *n*, llehâd, llead; gosodiad, sefydliad
Loch, lok *n*, llyn, llwch; cyflaith

Lock, lok *n*, clo, cloig; cudyn; dylofyn o wlan; argae, argaeddrws: *v*, cloi; cau. Fire-lock, dryll. A lock of hair, cudyn o wallt. Locked jaw, ymgauad yr ên, gengload.—Jaw

Locket, lok'et *n*, addurnglo, mynygl-

Lockram, lok'ram *n*, brasliain [dlws

Locomotion, lō.kō.mō'shun *n*, ymsymmudiad o le i le, hunansymmudiad

Locomotive, lō.kō.mō'tiv *a*, symmudlëig, ymsymmudol: *n*, anweddbeiriant

Locust, lō'kust *n*, llindys [fariaeth

Locution, lō.kū'shun *n*, llafarddull, lla-

Lodge, loj *n*, lletty, lluest, hafotty, maesdy: *v*, llettya, trigo; aros; gorwedd. To lodge one's self, ymlettya

Lodgement, lodj'ment *n*, lluest, gwersyll; sefydliad; sefyllfa, gorsaf; cymmeriad meddiant o weithiau'r gelyn

Lodger, loj'ûr *n*, llettywr, gwestai

Lodging, loj'ing *n*, gwestty (*pg* westtai), lletty, gwestfa

Loft, loft *n*, taflod, llwyf, hurtr; llofft

Loftiness, lof'tī.nes *n*, uchder; balchder

Lofty, lof'tī *a*, uchel, aruchel, goruchel, dyrchafedig; uchelwych, trahausfalch. Lofty words, geiriau chwyddedig

Log, log *n*, cyff, boncyff, cipyll. Log-book, llyfr y cyfrifbill. Log-line, llinyn y cyfrifbill

Logarithm, log'u.rithm *n*, dirprwyn. Science of logarithms, dirprwyniaeth

Loggerhead, log'ûr.hed *n*, delff, clwpa, penbwl; math o dugorn. At loggerheads, benben brigfrig

Loggerheaded, log'ûr.hed.ed *a*, pendew, penbwl, hurt, delffaidd

Logic, loj'ik *n*, rhesymeg, arbwylleg

Logical, loj'i.kal *a*, rhesymegol, dadleuyddol, arbwyllegol [leuydd

Logician, lō.jish'an *n*, rhesymegwr, dad-

Logistic, lō.jis'tik *a*, alsoddol [feisiwr

Logodædalist, lō.gō.ded'al.ist *n*, geirddy-

Logomachy, lō.gom'ā.ki *n*, ymryson yng nghylch geiriau, geirddadl

Logwood, log'wŵd *n*, coed lliwyddion

Loin, lōin *n*, llwyn, llyfen; aren

Loiter, lōī'tûr *vi*, gohirio, ystelcian, chwilbawa, llercio, oedi, sefyllian, chwarian

Loiterer, lōī'tur.ûr *n*, llercyn, ystelciwr

Loll, lol *vi*, ymdrolio, ymddiogi, tordain

Lollards, lol'ûrdz *np*, plaid o Brotestaniaid, canlynwyr Wickliff

Lone, lōn, **Lonely**, lōn'lī, **Lonesome**, lōn'sum *a*, unig, wrtho ei hun; didramwy, disathr; diymgeledd

Loneliness, lōn'lī.nes *n*, unigder

Long, long *a*, hir, maith; parhäus, hirllaes: *vi*, hiraethu, chwantu, blysio, chwennychu. Long-boat, hirgwch, bad mawr. Long-headed, synwyrol, call. Long-suffering, hirymaros; goddefgar. All day long, trwy'r dydd. As long as, cyhŷd ag; tra. Longer and longer, hwy-hwy. Long hours, oriau meithion. Long sound, hirsain. Not long after, cyn nemawr. Of long continuance, parhäus. Somewhat long, gohir. Long and slender, hirfain. To grow long, ymestyn, hirhau. [edd, hirymaros

Longanimity, long.gā.nim'ī.tī *n*, amyn-

Longe, lunj *n*, hergwd, hergawd

Longer, long'ûr *n*, hiraethwr

Longer, long'gûr *a*, hwy.—Long

Longest, long'gest *a*, hwyaf.—Long

Longevity, lon.jev'ī.tī *n*, hiroes, hirhoedl; hiroesiad, hirhoedledd

Longevous, lon.jī'vus *a*, hirhoedlog

Longimanous, lon.jim'ā.nus *a*, llawhir

Longimetry, lon.jim'ī.trī *n*, mesuriad pellder [hydred, hydedd

Longitude, lon'jī.tūd *n*, hirder, hyd;

Longitudinal, lon.jī.tū'dī.nal *a*, ar ei hyd; hydredol, hydol

Longsome, long'sum *a*, hirfaith, rhyhir

Longspun, long'spun *a*, dygnfaith, annyben, hir, hirchwedlog

Longways, long'wäz, **Longwise**, long'wīz *ad*, gyda'r hyd, hydredol, ar hyd, yn ei hyd [Loo-table, bwrdd crwn

Loo, lŵ *n*, math o chwareu ar gardiau.

Loobily, lŵ'bil.ī *ad*, ynddrelaidd, yn hurt

Looby, lŵ'bī *n*, lleban, drelyn, hurtyn

Loof, lŵf *vt*, dwyn llong at y gwynt

Look, lŵk *n*, gwynebpryd, golwg, trem, edrych; edrychiad; ymddangosiad, gwedd: *v*, edrych, syllu; dysgwyl; chwilio: *i*, wela, wele, nycha. Look-out, golygfa. Looking-glass, drych, gwydrddrych. To look around, amdremu. To look for, dysgwyl. To look intently, arsyllu. To look out, edrych am, gochel, gwylio

Looker, lŵk'ûr *n*, edrychwr, syllwr, tremiwr [yn aneglur

Loom, lŵm *n*, gwŷdd: *vi*, ymddangos

Loon, lŵn *n*, gwirionyn, delff, dyhiryn

Loop, lŵp *n*, arwestr, dolen; tytmwr: *v*, arwestru, dolfachu, dolenu. Loo hole, dolendwll; esgus, bwlch

Loose, lŵs *a*, rhydd; yslac, ll rydd; anllad, anniwair: t rhyddhau, dattod, llaesu

Loosen, lŵ'sn *v.* gollwng, dattod, rhyddhau, llacäu, llaesu, yslacio, dadrwymo
Looseness, lŵs'nes *n.* darymred; dirywiaeth, anniweirdeb; y dolur rhydd
Lop, lop *vt*, ysgythru, brigladd, tocio, brigdocio. Loppings, ysgythrion
Loquacious, lö.kwä'shus *a*, siaradus, tafodrydd, chwedlog, ffraeth
Loquacity, lö.kwas'i.tî *n*, dywedgarwch, ffraethder, llol, siaradgarwch
Lord, lôrd *n.* arglwydd, meistr; ner, muner, rhi, peryf, naf, ior, ion, gwanar, udd; gwledig; baron, brëyr: *v.* arglwyddiaethu, rhwysgo. Lord of the manor, maenorydd, arlwydd
Lordliness, lôrd'lî.nes *n.* arglwyddeiddrwydd, bonedd; gorfalchder
Lordling, lôrd'ling *n.* arglwyddyn
Lordly, lôrd'lî *a.* arglwyddaidd; balch
Lordship, lôrd'ship *n*, arglwyddiaeth
Lore, lö'r *n*, athrawiaeth; dysg
Loricate, lor'i.kät *vt*, dalenwisgo, dalenu
Lorimer, lor'i.mûr *n.* genfäydd
Lorn, lôrn *a*, gwrthodedig, diymgeledd, amddifad. Love-lorn, cariadgoll
Lose, lŵz (*pt* & *pp* lost) *v.* colli; cael
Loser, lŵ'zûr *n*, colledwr, collwr [colled
Loss, los *n*, coll, colled; sarhâd; affes
Lot, lot *n*, coelbren, cwtws; dygwyddiad, syrth; tynged; rhan, cyfran, dogn
Lotion, lö'shun *n*, golchdrwyth
Lottery, lot'ur.i *n*, chwareu damwain, damweiniaeth, hap-chwareu, coelbren-
Lotus, lö'tus *n*, alaw'r dwfr [iaeth
Loud, lûwd *a*, croch, uchel, ban
Loudness, lûwd'nes *n.* uchder, crochder
Lough, lok *n*, llyn, llwch
Lounge, lûwnj *vi*, llechu, ystelcian, segura, diogi, mewyda
Louse, lûws (*p* lice) *n*, lleuen. Hog-louse, horen (*p* horod). Sheep-lice, heuslau. Wood-louse, gwrach y coed
Louse, lûwz *v.* hela llau, lleua
Lousewort, lûws'wûrt *n*, melsugn. Pasture lousewort, llysiau'r cŵn
Lousy, lûw'zi *a*, lleuog; bawaidd, salw
Lout, lûwt *n*, delff, lleban, llabwst, drel
Loutish, lûw'tish *a*, delffaidd, drelaidd
Louver, lŵ'vûr *n*, twll y mwg, mygdwll
Love, luv *n*, cariad, serch, hoffder, cyfymserch, cudeb, cuedd, anwylwch: *vt*, caru, hoffi, gorhoffi, serchu. Love-letter, llythyr cyfymserch. Love-sick, claf o gariad. Love-song, cerdd cyfymserch. Love-suit, carwriaeth. Love-toy, anrheg oddi wrth garwr. Loved one, a -liaid)
Loveless, luv'les *a*, digariad, diserch
Loveliness, luv'lî.nes *n*, hawddgarwch
Lovely, luv'lî *a*, hawddgar, cariadusol, hoffain, hygar, teg, prydferth
Lover, luv'ûr *n*, cariad, carwr, cariaddyn. A lover of his country, gwladgarwr. A lover of mankind, dyngarwr
Loving, luv'ing *a*, cariadus, caredig
Lovingkindness, luv.ing.kînd'nes *n*, serch, tynerwch; trugaredd
Low, lö *a*, isel; prudd; gostyngedig; gwael, -ach; gwan, truan: *vi*, brefu, rhuo, bugunned, buchio. Low-bred, difoes, hurthol; gwael. Low Sunday, Pasc bychan. Low in the world, tlawd. Lowest of the people, gwehilion y bobl. A low country, iseldir, doldir, gwastadedd. The low parts of the earth, iselderau'r ddalar
Lower, lö'ûr *v*, gollwng; iselu, darostwng, gostwng: *a*, *cd*, is. Lower-case type, y llythyrenau mân, a, b, c, &c.
Lower, lûw'ûr *vi*, tywyllu, cymylu: *n*, prudd-der, trymder golwg; cymyliad
Lowermost, lö'ûr.möst *a*, isaf, iselaf
Lowland, lö'land *n*, iseldir; morfa
Lowliness, lö'lî.nes *n*, gostyngeiddrwydd
Lowly, lö'lî *a*, isel, gostyngedig
Lown, lûwn *n*, dyhiryn [gwaelder
Lowness, lö'nes *n*, iselder, iseledd,
Loyal, lôi'al *a*, ffyddlawn i'r brenin, cywir
Loyalist, lôi'al.ist *n*, cywirddyn
Loyalty, lôi'al.tî *n*, ffyddlondeb, cywiredd, teyrngarwch
Lozenge, loz'enj *n*, dull pedair ochr ag onglau anghyfartal; chwiogen fedd-
Lubber, lub'ûr *n*, diogyn, llabi [*ygol*
Lubberly, lub'ûr.lî *a*, lledchwith, diog
Lubric, lü'brik *a*, llithrig, llyfn; anllad
Lubricate, lü'brî.kät *vt*, llithrigo, llyfnhau [anwadaledd; anlladedd
Lubricity, lü.bris'i.tî *n*, llithrigrwydd;
Luce, lüs *n*, penhwyad wedi llawn dyfu
Lucent, lü'sent *a*, claer, dysglaer, goleu, gloew, llachar
Lucid, lü'sid *a*, llachar, dysglaer; eglur
Lucidity, lü.sid'i.tî *n*, dysgleirdeb, gloewder, llachar [seren ddydd; diafol
Lucifer, lü'sî.fûr *n*, seren y boreu, y
Luciferous, lü'sif.ur.us *a*, goleuddwyn, gwawlddwyn [llwydd
Luck, luk *n*, damwain, hap, ffawd;
Luckiness, luk'î.nes *n*, hapusrwydd, ffyniant [aflwyddiannus, ffyniannus
Luckless, luk'les *a*, anffodus, anhapus
Lucky, luk'i *a*, llwyddiannus, ffyniannus
Lucrative, lü'krâ.tiv *a*, ennillfawr

Lucre, lü'kûr *n*, elw, ennill, mael, budd
Lucubrate, lü'kü.brät *vi*, efrydu wrth oleuni canwyll [iad, nosefrydiad
Lucubration, lü.kü.brä'shun *n*, nosfyfyr-
Lucubratory, lü'kü.brä.tur.î *a*, a wnaed wrth oleuni canwyll [lurder
Luculence, lü'kü.lens *n*, claerder, eg-
Luculent, lü'kü.lent *a*, claer, gloew-wych
Ludicrous, lü'dî.krus *a*, ysmala, digrifol, digrif, chwerthinus
Ludicrousness, lü'dî.krus.nes *n*, arabedd, chwerthinedd [wariad
Ludification, lü.dî.fî.kä'shun *n*, gwat-
Luff, luf *ri*, cadw llong at y gwynt
Lug, lug *v*, llusgo, tynu: *n*, clust; mesurlath; math o bysg
Luggage, lug'äj *n*, cludlwyth, cludgelfi
Lugubrious, lü.gü'bri.us *a*, galarus, alaethus, athrist, irad
Lukewarm, lük'wôrm *a*, clauar, llugoer
Lukewarmness, lük'wôrm.nes *n*, clauarder, llugdwym, clauaredd, clauarineb
Lull, lul *rt*, sïo, canu i gysgu, suo
Lullaby, lul'ä.bï *n*, hungan
Lumbago, lum'bä.gö *n*, llwynwst
Lumbar, lum'bur *a*, llwynol
Lumber, lum'bûr *n*, hen ddodrefn diddefnydd: *vt*, pentyru, crugio [wawl
Luminary, lü'mi.nur.î *n*, goleuad, ar-
Luminous, lü'mi.nus *a*, goleu, goleulawn
Lump, lump *n*, clamp, clap, mwl, talp, telpyn, cwlff, chwalp, swp; crynswdd, crynswth, cyfan: *vt*, cymmeryd neu gyfrif wrth y talp. A little lump, telpyn, oddfyn [trwm, dwl
Lumpish, lum'pish *a*, clobynaidd, dilun,
Lumpy, lum'pi *a*, talpiog, clampiog
Lunacy, lü'nä.si *n*, lloerigrwydd, gorphwyllrwydd, gwallgofrwydd
Lunar, lü'nûr, Lunary, lü'nur.î *a*, lloerol, lleuadol, perthynol i'r lloer
Lunarian, lü.nê'r'î.an *n*, lloerdrigwr
Lunatic, lü'nâ.tik *n*, lloerigyn: *a*, lloerig, ynfyd, gorphwyllog. Lunatic asylum, lloerigdy, gwallgofdy
Lunation, lü.nä'shun *n*, lloeriad
Lunch, luntsh, Luncheon, lun'tshun *n*, cnwff, rhagbryd o fwyd
Lunette, lü.net' *n*, lloeren
Lungs, lungz *np*, ysgyfaint. (Defnyddir y rhif unigol yn—right lung, left lung, ysgyfaint dde, ysgyfaint aswy). Lungwort, callod y derw. Disease of the lungs, ysgyfeinwst. Lobes of the lungs, dalenau yr ysgyfaint
Lunt, lunt *n*, magdan i danio cyflegrau
Lurine, lü'nin *n*, math o flodeuga

Lurch, lûrtsh *n*, dalfa, magl, suddiad; dyryswch: *v*, cynllwyn, maglu, twyllo; suddo; llercio. To leave in the lurch, gadael mewn cyfyngder, cefnu ar
Lurcher, lûr'tshûr *n*, llerciwr, cynllwynwr; glwth, bolrythwr; cynllwyn-gi
Lure, lü'r *n*, hud arhud, llithiad: *v*, hudo, denu [erchylldd
Lurid, lü'r'id *a*, cethin, erch, tywyll,
Lurk, lûrk *vi*, cynllwyn, llercian, ystelcian, llechu. Lurking-place, cynllwynfa, cuddle, cuddfan
Lurker, lûr'kûr *n*, ystelciwr, gwilliad
Luscious, lush'us *a*, tra melus, chweg
Lusciousness, lush'us.nes *n*, gorfelusder
Lusk, lusk *a*, diog, segurllyd, diddefnydd
Luskiness, lus'kï.nes *n*, marweidd-dra, syrthni [grif, cellweirus
Lusorious, lü.sö'r'î.us *a*, chwareuol, di-
Lust, lust *n*, chwant, trachwant, anlladrwydd: *vi*, trachwantu, chwennychu
Lustful, lust'fwl *a*, cnawdwyllt, anllad, anniwair [rwydd, anniweirdra
Lustfulness, lust'fwl.nes *n*, chwantach-
Lustiness, lus'tî.nes *n*, pybyrwch, cryfder
Lustrate, lus'trät *rt*, glanhau, puro
Lustration, lus.trä'shun *n*, puredigaeth
Lustre, lus'tûr *n*, gloewder, dysglaerder, ysbaid o bum mlynedd. Lack-lustre, annysglaer
Lustring, lus'tring *n*, math o sidanwe
Lustrous, lus'trus *a*, goleulawn, eirian
Lusty, lus'tï *a*, gwrol, heinif, cryf, pybyr, grymus, nerthol, cyhyrog. Lusty man, clamp o ddyn [llaid
Lutarious, lü.tê'r'î.us *a*, yn byw mewn
Lute, lüt *n*, offeryn cerdd tantog; llaid: *vt*, cleio geneuau llestri
Lutheran, lü'thûr.an *a*, Lutheraidd: *n*, Lutheriad [iaeth
Lutheranism, lü'thur.an.izm *n*, Luther-
Lutulent, lü'tü.lent *a*, lleidiog, cleiog; aflan [malu, digymmalu
Lux, luks, Luxate, luk'sät *vt*, dadgym-
Luxation, luk.sä'shun *n*, dadgymmaliad
Luxuriance, lug.zü'r'î.ans, Luxuriancy, lug.zü'r'î.an.si *n*, gormodedd, arddigonedd; brasdyfiant, ffaethder
Luxuriant, lug.zü'r'î.ant *a*, brasdyfol, ffaeth, gormodol [glythr
Luxuriate, lug.zü'r'î.ät *vt*, gorthyfi
Luxurious, lug.zü'r'î.us *a*, rhyseddg wttresgar, gwleddgar; rhydyfol
Luxury, luk'sü.rï *n*, arddigonedd, gl est, rhysedd, wttres; gorhael
Lycanthropy, lï.kan'thrö.pï *n*, edd a wna i ddyn ndo fel

Lye, lĭ *n*, lleisw, trwyth, llytrod
Lymph, limf *n*, dyfrnaws
Lymphatic, lim.fat'ik *a*, dyfrnawsol; gwallgofus. Lymphatics, dyfrlynolion
Lynx, lingks *n*, bwystfil brith llygadgraff. Lynx-eyed, llygadgraff
Lyre, lĭ'r *n*, telyn, offeryn tannau
Lyric, lir'ik *a*, telynaidd: *n*, telyneg; telynwr, telynfardd [fardd
Lyrist, lĭ'r'ist *n*, telynwr, tantawr; telyn-

M.

Mab, mab *n*, ellylles
Mac, Mc, mak *n*, mab, ab, ap [yn
Macaroni, mak.â.rō'nĭ *n*, brithyn, coeg-
Macaronic, mak.â.ron'ik *n*, brithiaith: *a*, brithieithig; coegynaidd
Macaroon, mak.â.rōn' *n*, math o berceiddfwyd; coegyn
Macaw, mâ.kō' *n*, math o barot
Mace, mās *n*, brysgyll, berllysg; perlysieuyn. Mace-bearer, brysgyllwr
Macerate, mas'ur.āt *vt*. teneuhau; mwydo
Maceration, mas.u.rā'shun *n*, teneuad, teneuhâd; mwydiad [rwysddrwg
Machiavelian, mak.ĭ.â.vĭ'lĭ.an *a*, cyf-
Machinal, mâ.shĭ'nal *a*, peiriannol
Machinate, mak'ĭ.nāt *vt*, cynllunio, cynllwynio, dychymmygu, dyfeisio
Machination, mak.ĭ.nā'shun *n*, dyfais, dichell, dichellwaith, ystryw [ermig
Machine, mâ.shīn' *n*, peiriant, offeryn,
Machinery, mâ.shĭ'nur.ĭ *n*, peirianwaith
Machinist, mâ.shĭ'nist *n*, peiriannydd
Macilent, mas'ĭ.lent *a*, teneu, truan, cul
Mackerel, mak'ur.el *n*, macrell, math o bysgodyn brithog
Macrocosm, mă'krō.kozm *n*, y byd, bydyssawd [iad
Mactation, mak.tā'shun *n*, aberth-ladd-
Macula, mak'ū.lâ (*p* maculæ, mak'ū.lī) *n*, man, brych, ysmot, ysmotyn
Maculate, mak'ū.lāt *vt*, manu, ysbrychu, diwyno: *a*, brycheulyd, ysmotiog
Maculation, mak.ū.lā'shun *n*, brycheuad, brychiad, ysmotiad, mànian
Mad, mad *a*, ynfyd, gwallgofus, cynddeiriog. A mad dog, ci cynddeiriog
Madam, mad'am *n*, meistres, arglwyddes
Madcap, mad'kap *n*, penboethyn
Madden, mad'n *v*, gorphwyllo, ynfydu
Madder, mad'ûr *n*, y wreiddrudd, y [illegible] wen; lliw coch
[illegible] *vt* & *pp*.—Make [iad
[illegible] mad.ĭ.fĭ.kā'shun *n*. gwlychĭ.fĭ *vt*, gwlychu, mwydo
Madhouse, mad'hûs *n*, gorphwylldy, ynfytty, gwallgofdy [gwallgofus
Madman, mad'man *n*, ynfydyn, dyn
Madness, mad'nes *n*, gorphwyll, cynddaredd, gwallgofrwydd
Madona, mâ.dō'nâ, Madonna, mâ.don'â *n*. darlun Mair y Forwyn
Madrigal, mad'rĭ.gal *n*, bugeilgan
Magazine, mag.â.zīn' *n*, arfdy, gorsaf; ystordy, cronfa: cylchgrawn, greal
Maggot, mag'ut *n*, cynronyn, macai
Maggotty, mag'ut.ĭ *a*, cynronllyd; anwadal, penchwiban
Magi, mā'jĭ *np*, doethion dwyreiniol
Magian, mā'jĭ.an *n*, athronydd dwyreiniol: *a*, perthynol i'r Magi [aredd
Magic, maj'ik *n*, dewiniaeth, swyngyf-
Magic, maj'ik, Magical, maj'ĭ.kal *a*, swynol, cyfareddus, denol, hudolaidd
Magician, mâ.jish'an *n*, swynwr, dewin, gorcheiniad, swyngyfareddwr
Magisterial, maj.is.tĭ'r'ĭ.al *a*, awdurdodaidd, meistrolgar; uchelfalch, trahäus
Magistracy, maj'is.trā.sĭ *n*, llywyddiaeth, penswyddogaeth, ynadaeth
Magistrate, maj'is.trāt *n*, swyddog, heddynad, ynad yr heddwch; penswyddog
Magna Charta, mag.nâ.kâr'tâ *n*, prif freintlen rhyddid y Prydeiniaid
Magnality, mag.nal'ĭ.tĭ *n*, mawredd
Magnanimity, mag.nâ.nim'ĭ.tĭ *n*, mawrwri, mawrfryd, mawrfrydigrwydd
Magnanimous, mag.nan'ĭ.mus *n*, mawrfrydig [suraidd
Magnesia, mag.nĭ'shâ *n*, sylwedd gwrth-
Magnet, mag'net *n*, ehedfaen, tynfaen
Magnetic, mag.net'ik, Magnetical, magnet'ĭ.kal *a*, tryawchol, durdynol
Magnetism, mag'net.izm *n*, tryawch, tryawchedd, durdyniad
Magnetize, mag'net.īz *vt*, tryawchu
Magnific, mag.nif'ik, Magnifical, magnif'ĭ.kal *a*, mawrwych, ardderchog
Magnificence, mag.nif'ĭ.sens *n*, mawredd, ardderchogrwydd, godidogrwydd
Magnificent, mag.nif'ĭ.sent *a*, mawrwych, mawreddog, mawreddus, ardderchog, mawrygol, godidog [Venice
Magnifico, mag.nif'ĭ.kō *n*, pendefig yn
Magnify, mag'nĭ.fĭ *vt*, mawrygu, mawreddu, moli, mwyhau, mawrhau. Magnifying-glass, mwyad-ddrych, chwyddwydr [iaith
Magniloquence, mag.nil'ō.kwens *n*, uchel-
Magnitude, mag'nĭ.tūd *n*, maint, maintioli; mawrder [piogen
Magpie, mag'pĭ *n*, pi, pia, piodea,

Mahogany, mâ.hog'â.nî *n*, math o goed gwerthfawr [Mahometiaeth
Mahometanism, mâ.hom'i.tan.izm *n*,
Maid, mäd *n*, geneth, gwyryf, morwyn, eigr. Old maid, hen ferch weddw
Maiden, mä'dn *n*, gwyryf; offeryn i ddienyddio: *a*, morwynol, gwyryfol. Maiden-hair, briger Gwener, diwlith
Maidenly, mä'dn.lî *a*, morwynaidd
Maidhood, mäd'hwd, Maidenhood, mä'dn.hwd *n*, morwyndod, gwyryfdod
Maidservant, mäd'sûr.vant *n*, gwasanaethferch, gwasanaethyddes
Mail, mäl *n*, llythyrgod, codaid o lythyran; man ar blu aderyn; llurig. Mail-coach, llythyrgerbyd, llythyrglud [*n*, nam, anaf, anafod; niwed
Maim, mäm *vt*, anafu, briwo, efryddu:
Main, män *a*, penaf, prif, mwyaf: *n*, cwbl, y cyfan; crynswdd; y cefnfor. Main-land, cyfandir. Main-mast, yr hwylbren mawr. Main-sail, yr hwyl fawr. Main-sea, y môr mawr, cefnfor, cyfanfor. Main-top, pen yr hwylbren mawr. Main-yard, yr hwyl-lath fawr. The main body, y corff cyfan
Mainly, män'li *ad*, yn benaf, yn alluog
Mainpernable, män'pûr.nâ.bl *a*, mechniadwy [mach
Mainpernor, män'pûr.nûr *n*, meichai,
Mainprize, män'prīz *n*, mach gorfodog
Maintain, män.tän' *vt*, dal, cynnal, cadw, myntumio, diffyn, amddiffyn, porthi
Maintainable, män.tä'nâ.bl *a*, cynnaladwy, amddiffynadwy
Maintenance, män'ten.ans *n*, cynnaliaeth
Maize, mäz *n*, gwenith India
Majestic, mâ.jes'tik *a*, breninaidd, tywysogaidd, mawrhydig, ardderchog
Majesty, maj'es.tî *n*, ardderchogrwydd, mawrhydi, mawredd, teyrnoldeb
Major, mä'jûr *a*, mwy, mwyaf, penaf, prif: *n*, uchgadben
Majority, mâ.jor'i.tî *n*, mwyafrif, mwyafiaeth, y rhan fwyaf; llawn oedran
Make, mäk (made) *vt*, gwneuthur, gwneyd; creu; peri; achosi: *n*, gwneuthuriad, cyfansoddiad; dull, ffurf, gwedd. To make a bed, taenu gwely. To make amends, gwneuthur iawn, talu am y niwed. To make a noise, cadw ystŵr. To make away with, lladd, llofruddio. To make friends, heddychu cydgymmodiad, gwneuthur cymmod rhwng. To make haste, dyfrysio, brysio. To make off, cilio, ffoi. To make ready, parotoi. To make sure, sicrhau. To make use of, defnyddio. To make war, rhyfela. To make way, cilio yn ol, troi o'r ffordd. To make words, amlhau geiriau [awdwr
Maker, mä'kûr *n*, gwneuthurwr; Cre-
Maladministration, mal.ad.min.is.trä'shun *n*, camlywodraeth, camdriniaeth, dryglywodraeth [iechyd
Malady, mal'â.dî *n*, clefyd, dolur, af-
Malapert, mal'â.pûrt *a*, caseiriog, haerllug, tafodgas, tafodrydd
Malar, mä'lûr *a*, bochaidd
Malaxate, mâ.lak'sät *vt*, meddalhau, meddalu, lleithio, tyneru
Male, mäl *n*, gwryw: *a*, gwryw
Malecontent, mal'kon.tent *a*, anfoddog: *n*, gwrthryfelwr, gwrthbleidiwr
Maledicted, mal.i.dik'ted *a*, melltigedig
Malediction, mal.i.dik'shun *n*, rheg, rhegfa, melltith [camwedd
Malefaction, mal.i.fak'shun *n*, trosedd,
Malefactor, mal'i.fak.tûr *n*, drygweithredwr, drwg weithrodwr [weidiol
Malefic, mâ.lef'ik *a*, drygionus, ni-
Malevolence, mâ.lev'ö.lens *n*, drwg ewyllys, dryganian, dygasedd
Malevolent, mâ.lev'ö.lent *a*, drwg ei ewyllys, maleisus, gwenwynig
Malice, mal'is *n*, malais, cenfigen, dygen, cynghorfyn, llid; gwenwyn
Malicious, mâ.lish'us *a*, maleisus, cenfigenus, dygasog [aniaeth
Maliciousness, mâ.lish'us.nes *n*, dryg-
Malign, mâ.lîn' *a*, maleisus, niweidiol, gwenwynig, dinystriol, drygiog, adgas: *vt*. caserlyn, casddrygu, niweidio, drygu; enllibio, trawsdduo
Malignancy, mâ.lig'nan.sî, Malignity, mâ.lig'ni.tî *n*, dryganian, drygedd, dryganiaeth, adwythedd, dygasedd
Malignant, mâ.lig'nant *a*, athryfar, dryganianus, anianddrwg; adwythig
Malkin, mô'kin *n*, ysgubell ffwrn, mop, mopa; bwgan adar; budrogen
Mall, môl *n*, gordd; chwareu pel-ordd; talwrn pel-ordd: *vt*, curo â gordd, pwyo, taro, baeddu
Mallard, mal'ûrd *n*, ceiliog-hwyad gwyllt
Malleability, mal.yâ.bil'i.tî *n*, mwrthwyledd
Malleable, mal'yâ.bl *a*, mwrthwyliad
Malleate, mal'i.ät *vt*, mwrthwylio
Mallet, mal'et *n*, gordd bren, gordd
Mallow, mal'ö *n*, hocys, [illegible]
Garden mallows, hocys
Marshmallows, hocys y [illegible]

Malmsey, mâm'zî *n*, math o feluswin
Malpractice, mal.prak'tis *n*, drygwaith
Malt, môlt *n*, brag, heiddfrag: *v*, bragu, brago, gwneyd brag. Malt-house, bragdy. Malt-kiln, odyn frag. Malt-worm, diotwr. A grain of malt, bregyn [ddrwg
Maltreat, mal'trît *vt*, cam-drin, trin yn
Maltreatment, mal.trît'ment *n*, cam, drygdriniaeth, triniaeth ddrwg
Maltster, môl'stûr *n*, bragwr [dicheilldro
Malversation, mal.vûr.eä'shun *n*, ystryw,
Mamma, ma.mâ' *n*, mam
Mammal, mam'al *n*, anifail sydd yn rhoi sugn, anifail tethog [tethogion
Mammalia, ma.mä'lî.â *np*, mammaethion,
Mammet, mam'et *n*, delwan, llamddelw
Mammillary, mam'il.ur.î *a*, bronol, bronaidd, tethol [*n*, dryllyn
Mammoc, mam'uk *vt*, darnio, dryllio:
Mammon, mam'un *n*, duw y bydolddyn; eilun-dduw cyfoeth; cyfoeth, golud
Mammonist, mam'un.ist *n*, bydolddyn, crinwas, cybydd, cerlyn
Mammoth, mam'uth *n*, cawrfil y cynfyd, cawrfil cloddiannol, mammwth
Man man (*p* men) *n*, dyn, gwr, gwryw: *vt*, diwallu â gwŷr. Man-eater, dynfwytäwr. A little man, dynyn. Litmen, dynos. Man-of-war, llong ryfel, cadlong. Man of war, milwr, rhyfelwr
Manacle, man'â.kl *n*, llawhual, gefyn i'r dwylaw, breichrwym: *vt*, rhwymo dwylaw, llawhualu, gefynu'r dwylaw
Manage, man'äj *v*, rheoli, trefnu, trin; llywodraethu, llywiadu: *n*, trefniad, triniaeth; marchwriaeth
Manageable, man'ä.jä.bl *a*, rheoladwy, hydrin, hywedd, hydyn, hywar
Management, man'äj.ment *n*, trefniad, llywiadaeth, triniaeth, rheolaeth
Manager, man'ä.jûr *n*, trefnwr, rheolwr
Manation, mâ.nä'shun *n*, defnliad, tarddiad [can
Manchet, man'tshet *n*, bara coesed, bara
Mancipate, man'sî.pät *vt*, caethiwo; trosi meddiant
Manciple, man'sî.pl *n*, darparwr llunieth, arlwywr mewn athrofa
Mandamus, man.dä'mus *n*, llysorchymmyn, archwys [China
Mandarin, man.dâ.rîn' *n*, pendefig yn
Mandate, man'dät *n*, gorchymmyn, arch
Mandatory, man'dâ.tur.î *a*, gorchymmynol, eirchiol [gwrn yr ên
Mandible, man'[illegible] ·gl, as-
Mandrake, m[illegible] r
Mandrill, man'dril *n*, math o epa
Manducate, man'dü.kät *vt*, cnoi, bwyta
Manducation, man.dü.kä'shun *n*, cnoad
Mane, män *n*, mwng; myngen [meirw
Manes, mä'nîz *np*, gwyllion, ysbrydion y
Manful, man'fẃl *a*, gwrol, dewr, eofn
Manfulness, man'fẃl.nes *n*, gwroldeb, dewredd [llwydwyn
Manganese, mang'gâ.nîz *n*, adwyn
Mange, mänj *n*, clafr, clefri, brech y cẃn
Manger, män'jûr *n*, preseb, cafn ebran
Mangle, mang'gl *vt*, cigyddio; anafu; difynio; llyfnhau
Mango, mang'gö *n*, ffrwyth o'r India
Mangouse, mang'gẃz, Mangouste, mang'gẃst *n*, llygoden Pharaoh
Mangy, män'jî *a*, clafrllyd, clafrog
Manhood, man'hẃd *n*, oedran gwr, dyndeb, dyndod, gwrolaeth, gwroldeb
Mania, mä'nî.â *n*, gwallgofrwydd, cynddaredd [fydyn: *a*, gwallgofus
Maniac, mä'nî.ak *n*, gwallgofyn, yn-
Manifest, man'î.fest *a*, eglur, goleu, amlwg: *vt*, amlygu, diargelu, dangos: *n*, llongysgrif, rhestr llwyth llong
Manifestation, man.î.fes.tä'shun *n*, amlygiad, eglurhâd [rwydd
Manifestness, man'î.fest.nes *n*, amlyg-
Manifesto, man.î.fes'tö *n*, cyhoeddiad, cylchlythyr [aml, amrywiol
Manifold, man'î.föld *a*, amryw, lluosog,
Manikin, man'î.kin *n*, dynyn, còryn
Manilio, mâ.nil'yö *n*, breichled
Maniple, man'î.pl *n*, dyrnaid; byddin fechan; breichled offeiriad Pabaidd
Mankind, man.kīnd' *n*, dynolryw
Manks, mangks *n*, Manawaeg
Manlike, man'lik *a*, gẃraidd, dynol
Manliness, man'lî.nes *n*, gwroldeb, gẃreidd-dra, dyndeb, dewredd
Manly, man'lî *a*, gwrol, dewr, dynol, gwrolwych [wlith
Manna, man'â *n*, manna; awyrfel, mel-
Manner, man'ûr *n*, modd, dull, gwedd, agwedd, sut, moes; ffordd; arfer; defod. Good manners, moesau da
Mannerism, man'ur.izm *n*, priod-ddull
Mannerliness, man'ûr.li.nes *n*, moesgarwch, moesolrwydd
Mannerly, man'ûr.lî *a*, moesog, moesgar
Manish, man'ish *a*, dynol, gẃraidd
Manœuvre, mâ.nẃ'vûr *n*, dyfais, dyfeisdro, cyfrwyswaith, calldro, ystryw: *v*, calldydyfeisio, trefnu yn gyfrwys
Manor, man'ûr *n*, arglwyddiaeth, maenor, maenol. Manor-house, maenordy
Manse, mans *n*, persondy, fferm

Mansion, man'shun *n*, trigfa, trigle, cartref, maenordy, preswylfod
Manslaughter, man'slô.tûr *n*, dynladdiad, llofruddiaeth ddiragfyfyr
Manslayer, man'slä.ûr *n*, dynleiddiad, llofrudd [tiriondeb
Mansuetude, man'swî.tüd *n*, tynerwch,
Manteger, man'tî.gûr *a*, math o epa mawr [*n*, mantellan
Mantelet, man'tl.et, Mantlet, mant'let
Mantle, man'tl *n*, mantell, cochl, ffaling: *v*, mantellu; lledu esgyll
Mantlepiece, man'tl.pîs *n*, cladde
Mantology, man.tol'ō.jî *n*, dawn prophwydol
Mantua, man'tü *n*, gŵn benyw, ysgin
Mantuamaker, man'tü.mä.kûr *n*, gwnïadyddes; ysginyddes
Manual, man'ü.al *a*, perthynol i'r llaw: *n*, llawlyfr, llyfryn, llyfran. Manual labour, gwaith llaw
Manualist, man'ü.al.ist *n*, llawgelfyddwr
Manubial, mâ.nü'bî.al *a*, a ysglyfiwyd mewn rhyfel [arweiniad
Manuduction, man.ü.duk'shun *n*, llaw-
Manufactory, man.ü.fak'tur.i *n*, gwaith, gweithfa, gweithdy
Manufacture, man.ü.fak'tshûr *n*, llawwaith, gwaith; gwneuthuriad: *v*, llawweithio, gweithio, gwneuthur
Manufacturer, man.ü.fak'tur.ûr *n*, llawweithiwr, gallofydd; meistr llawweithwyr [hâd, gollyngdod
Manumission, man.ü.mish'un *n*, rhydd-
Manumit, man'ü.mit *vt*, rhyddhau, digaethiwo, rhyddfreinio, gollwng
Manurable, mâ.nü r'â.bl *a*, gwrteithiadwy, achlesadwy [amaethiad
Manurage, mâ.nü'r'äj *n*, gwrteithiad,
Manure, mâ.nü'r' *n*, tail gwrtaith, achles: *vt*, gwrteithio; teilo, brasäu
Manuscript, man'ü.skript *n*, ysgrifen, llawysgrifen; ysgrifllyfr, ysgrifwaith
Manx, mangks *n*, Manaweg, Manawaeg
Many, men'î (more, most) *a*, llawer, aml, lluosog, tra aml. As many, cynnifer. Many-leaved, amlddeiliog. Many-coloured, amryliw, amliwiog. Many a time, Many times, yn fynych, llawer gwaith, amlwaith, yn aml. How many times? pa sawl gwaith?
Map, map *n*, darlun, darlunlen, daiarlen: *n*, darlunio [math o fasarn
Maple, mä'pl *n*, gwiniolen, peisgwyn;
Mar, mär *vt*, niweidio, anafu, llygru, gwrthuno, gwaethygu [luddewaidd
Maranatha, mar.â.nä'thâ *n*, melltithiad
Maraud, mâ.rôd' *vi*, ysbeilio, anrheithio
Marauder, mâ.rô'dûr *n*, ysbeilfilwr, anrheithiwr, ysglyfeithwr
Marble, mär'bl *n*, mynor, marmor, maen clais: *a*, marmoraidd, mynoraidd: *vt*, mynori, mynorliwio
Marcasite, mär'kâ.sît *n*, maen tân
Marcescent, mär.ses'ent *a*, gwywol
Marcescible, mär.ses'î.bl *a*, diflanadwy, gwywadwy
March, märtsh *n*, Mawrth; ymdaith, hynt, rhyfelgyrch; cyffin, terfyn: *vi*, cyrchu
Marchioness, mär'shun.es *n*, ardalyddes
Marchpane, märtsh'pän *n*, math o fara melus, perdeisen
Marcid, mär'sid *a*, cul, teneu, gwywedig
Mare, mê'r *n*, caseg, gwilog; yr hunllef
Margarite, mär'gâ.rît *n*, maen myrierid
Margin, mär'jin *n*, ymyl, cwr, goror
Marginal, mär'jî.nal *a*, ymylawl, ar yr ymyl. Marginal note, ymylnod
Margrave, mär'gräv *n*, ardalydd
Margraviate, mär.grä'vî.ät *n*, ardalyddiaeth, ardalaeth
Margravine, mär'grâ.vîn *n*, ardalyddes
Marigold, mar'î.göld *n*, rhyddos, gold, goldwyr. Corn marigold, graban
Marinate, mar'î.nät *vt*, cyffeithio pysg mewn olew
Marine, mâ.rîn' *a*, morol, arforol, llyngesol: *n*, morfilwr. Marines, morfyddin, morlu [mordwywr
Mariner, mar'î.nûr *n*, morwr, llongwr,
Marish, mar'ish *a*, corslyd, siglenog, rhoslyd: *n*.—Marsh.
Marital, mâ.rî'tal *a*, perthynol i wr priod
Maritime, mar'î.tim *a*, morol, arforol, arfor. Maritime town, arfordref. Maritime country, arfordwy, arfordir
Marjoram, mär'jö.ram *n*, eidran, penrydd. Wild marjoram, mintys y creigiau
Mark, märk *n*, nod, arnod, marc, arwydd; amlygyn; man; ol, arlwybr; morc (sef 18s. 4c.): *vt*, nodi, marcio; edrych; ystyried; craffu ar; gwahannodi. Land-mark, ffin, cyffin. The mark of his feet, ol ei draed. Mark of elision, ysgythrnod, sillgoll (')
Market, mär'ket *n*, marchnad, maelor, maelfa: *vi*, marchnata; maelera. Market-house, marchnatty. Market-place, marchnadfa. Market-price, pris farchnad. Market-town, maeldref
Marketable, mär'ket.â.bl *a*, gwerthad a ellir ei werthu, hyworth, mar[illegible]
Marksman, märks'man *n*, an[illegible]

Marl, mârl *n*, marl, cleibridd, brasbridd: *v*, marlio, cleibriddo
Marline, mâr'lin *n*, llinyn pygedig, pyglinyn. Marline-spike, twca morwr
Marly, mâr'lî *a*, marlaidd, llawn marl
Marmalade, mâr'mâ.läd *n*, cyffaith aeron
Marmorean, mâr.mö'r'î.an *a*, mynoraidd; marmoraidd [bychan
Marmoset, mâr'mö.zet *n*, math o epa
Marque, mârk *n*, braint i attreisio
Marquee, mâr.kî' *n*, maesbabell
Marquis, mâr'kwis *n*, ardalydd, ardalawr
Marquisate, mâr'kwiz.ät *n*, ardalaeth
Marriage, mar'äj *n*, priodas; neithior
Marriageable, mar'ä.jâ.bl *a*, priodadwy, mewn oed i briodi [ruddyn
Marrow, mar'ö *n*, mer, madrudd, mad-
Marrowfat, mar'ö.fat *n*, math o bys
Marry, mar'î *v*, priodi; ymbriodi â, dyweddïo; gweddogi; gwreica. Married, priod, gweddog
Mars, mârz *n*, Mawrth, duw rhyfel
Marsh, mârsh *n*, morfa; corsdir, mignen
Marshal, mâr'shal, Mareschal, mar'eshal *n*, cadlyw, cadlywydd, penciwdod; pengwastrawd; byddinwr; trefnydd. Field-marshal, maeslywydd
Marshal, mâr'shal *vt*, iawndrefnu, rhestru
Marshalship, mâr'shal.ship *n*, swydd byddinwr, cadlywyddiaeth [morfaog
Marshy, mâr'shî *a*, corsog, siglenog,
Marsupial, mâr.sü'pî.al *a*, bolgodog: *n*, anifail bolgodog [ogion
Marsupialia, mâr.sü.pî.ä'lî.â *np*, bolgod-
Mart, mârt *n*, maelfa, maelawr; marchnad, marchnadfa [o wenci
Marten, mâr'ten *n*, bele, carlwm, math
Martial, mâr'shal *a*, milwraidd, rhyfelog, rhyfelgar [laddwr
Martialist, mâr'shal.ist *n*, rhyfelwr, ym-
Martin, mâr'tin, Martlet, mârt'let *n*, math o wennol. House Martin, gwennol y tai. Sand martin, gwennol y môr
Martingale, mâr'tin.gäl *n*, cenglffrwyn
Martinmas, mâr'tin.mas *n*, gwyl Farthin, Tachwedd 11fed [merthyru
Martyr, mâr'tûr *n*, merthyr, tyst: *vt*,
Martyrdom, mâr'tûr.dum *n*, merthyrdod
Martyrology, mâr.tu.rol'ö.jî *n*, merthyraeth, hanes y merthyron
Marvel, mâr'vel *n*, rhyfeddod, syndod, eresi: *vi*, rhyfeddu, synu, aruthro, eresu
Marvellous, mâr'vel.us *a*, rhyfeddol, aruthr, aruthrol, eres, syn [gwroli
M[illegible]as'kü.lät *vt*, gwreiddio,
[illegible]'kü.lin *a*, gwryw, gwr-
[illegible], dynol, dewr

Mash, mash *n*, cymmysg, eisin gymmysg: *vt*, cymmysgu; sawtrysu, dryllio. Mashing-stick, rhodol, ffon gerwyn
Mask, mask *n*, mwgwd: *v*, mygydu, cuddio, gwynebguddio [cymmysgedig
Maslin, maz'lin *n*, amyd, brithyd, yd
Mason, mä'sn *n*, saer maen, saer ceryg. Free Masons, cymdeithas a elwir felly, Maenseiri Rhyddion
Masonic, mä.son'ik *a*, perthynol i'r Maenseiri Rhyddion
Masonry, mä'sn.rî *n*, maensaernïaeth, saernïaeth maen; gwaith maen
Masquerade, mas.ku.räd' *n*, mygyddawns
Mass, mas *n*, clamp, clap, mwl, talp, crug, twr; corff y bobl; yr offeren: *vi*, offerenu, offerena. A round mass, crynswdd, crynswth
Massacre, mas'ä.kûr *n*, galanasdra, cyflafan: *vt*, cigyddio, lladd, cyflafanu
Massiness, mas'î.nes, Massiveness, mas'iv.nes *n*, trymder, dwysbraffder; gorfaint, mawrswm, pwysfawredd
Massive, mas'iv, Massy, mas'î *a*, trwm, pwysig, pwysfawr; mawr; cadarnbraff, corffog, braisg
Mast, mast *n*, hwylbren; ffrwyth ffawydd a derw. Fore-mast, rhaghwylbren. Main-mast, prif hwylbren. Mizzen-mast, hwylbren ol
Master, mas'tûr *n*, meistr, llywydd; athraw: *vt*, meistroli, gorfod, llywio, trechu; dysgu ynllwyr. Master-hand, pen-gampwr. Master of arts (M.A.), athraw yn y celfyddydau (A.C.)
Masterdom, mas'tûr.dum *n*, meistrolaeth
Masterless, mas'tûr.les *a*, direolaeth, cildyn, difeistr
Masterly, mas'tûr.lî *a*, trachywrain, penigamp, campus; meistrol, meistrolgar, meistrolaidd
Masterpiece, mas'tûr.pîs *n*, campwri, campwaith, prifwaith, prif orchwyl
Mastership, mas'tûr.ship *n*, meistroleaeth, penogaeth, uwchafiaeth; medr, cywreindeb [ddannodd
Masterwort, mas'tûr.wûrt *n*, llysiau'r
Mastery, mas'tur.î *n*, goruchafiaeth, gorthrech; cywreindeb. To get the mastery over, gorchfygu, meistrolaethu
Mastic, mas'tik *n*, math o wyddlud, glud
Masticate, mas'tî.kät *vt*, dygnoi, cnoi
Mastication, mas.tî.kä'shun *n*, dygnoad
Masticatory, mas'tî.kä.tur.î *n*, meddygiaeth i'w gnoi: *a*, dygnoawl [cadgi
Mastiff, mas'tif *n*, gafaelgi, cystawoci,

Mat, mat *n*, mat, bannas, rhestog, ystraill: *vt*, plethu fel mat, cydblethu
Match, matsh *n*, pabwyryn; cymhar; priodas; ymdrechfa: *vt*, cymharu; cystadlu; cyfartalu; cydweddu; cydieuo; cyfaddasu. Match-maker, lluniwr priodasau; pabwyrydd
Matchable, mat'shâ.bl *a*, cymharadwy, cyfaddasol, cymhwys; gogystal, cydraddol, ieuadwy [gyffelyb, digynnyg
Matchless, matsh'les *a*, digymhar, di-
Mate, mät *n*, cydymaith; islywydd, islyw: *vt*, cymharu, cydraddu, cydieuo
Mateless, mät'les *a*, digyfaill, amddifad
Material, mâ.tĭ'r'ĭ.al *a*, defnyddiol, sylweddol, corforol; pwysfawr; hanfodol: *n*, defnydd, sylwedd, nwydd. Materials, defnyddiau, moddion
Materialism, mâ.tĭ'r'ĭ.al.izm *n*, defnyddioldraeth, sylweddoliaeth
Materialist, mâ.tĭ'r'ĭ.al.ist *n*, defnyddiawdwr, defnyddiolwr, sylweddolwr
Materiality, mâ.tĭ'r.ĭ.al'ĭ.tĭ *n*, defnyddioldeb, corforoldeb [iadu
Materialize, mâ.tĭ'r'ĭ.al.īz *vt*, defnydd-
Materially, mâ.tĭ'r'ĭ.al.ĭ *ad*, o lawer, o gryn bwys, yn fawr; o ddefnyddiau; yn hanfodol
Materiate, mâ.tĭ'r'ĭ.ät *a*, sylweddol
Materiation, mâ.tĭ'r.ĭ.ä'shun *n*, defnyddiad, defnyddiant
Maternal, mâ.tûr'nal *a*, mamol, mamaidd; tyner, caruaidd [mamogaeth
Maternity, mâ.tûr'nĭ.tĭ *n*, mamwys,
Math, math *n*, glaswellt, gweirladd. Latter math, adladd
Mathematical, math.ĭ.mat'ĭ.kal *a*, mesuronol, gwyddonol; arddangosyddol, diammheuol. Mathematical demonstration, eglurbrawf diymwad
Mathematician, math.ĭ.mâ.tish'an *n*, gwyddonydd, meidronydd
Mathematics, math.ĭ.mat'iks *np*, meidroniaeth, mesuroniaeth, gwyddoniaeth, celfyddyd rhif a mesur
Mathesis, mâ.thĭ'sis *n*, athrawiaeth, gwyddoniaeth, gwybodaeth
Matin, mat'in *a*, boreuol, boreol, plygeiniol: *n*, plygain [plygain
Matins, mat'inz *np*, addoliad boreuol,
Matrass, mat'ras *n*, math o ddistyll-lestr
Matrice, mä'tris, Matrix, mä'triks *n*, croth, bru; mold, llythyrfold
Matricide, mat'rĭ.sĭd *n*, mamladdiad, mamlofruddiaeth; mamlofrudd, mamleiddiad [fyned yn aelod o brifysgol
Matrimonial, mat.rĭ.mō'nĭ.al *a*, priodasol
Matrimony, mat'rĭ.mun.ĭ *n*, priodas
Matron, mä'trun *n*, hynafwraig, gwreiggda; meistres
Matronly, mä'trun.lĭ *n*, gwreigaidd
Matross, mâ.tros' *n*, magnelfilwr
Matter, mat'ûr *n*, defnydd, sylwedd; mater, peth, achos; gôr, crawn, gwaedgrawn: *vi*, gori, crawni; dawr. A matter of fact statement, adroddiad diaddurn. It is no matter of mine, ni pherthyn i mi. It matters not, ni ddawr, ni waeth, nid gwaeth. What is the matter with you? pa beth sydd arnoch?
Mattery, mat'ur.ĭ *a*, crawnllyd, gorllyd, gorlyd [ceibio
Mattock, mat'uk *n*, caib, matog: *v*,
Mattress, mat'res *n*, matras, gwely gwellt
Maturate, mat'shü.rät *v*, addfedu; gori, crawnu [addfediad
Maturation, mat.shü.rä'shun *n*, goriad,
Mature, mâ.tü'r' *a*, addfed; mewn oed; pwyllus, ystyriol; cyflawn, perffaith: *vt*, addfedu; perffeithio
Maturity, mâ.tü'r'ĭ.tĭ *n*, addfedrwydd, addfededd; llawndyfiad, llawn oed, perffeithiad, perffeithrwydd
Maudlin, môd'lin *a*, lledfeddw [ddiolch
Maugre, mô'gûr *ad*, er gwaethaf, heb
Maul, môl *vt*, maeddu, baeddu, pwyo, curo: *n*, gordd bren, gordd [dota
Maund, mând *n*, basged gestog: *vi*, car-
Maunder, mân'dûr *vi*, grwgnach, grymial; cardota: *n*, cardotyn
Maundy, mân'dĭ *n*, cardawd, cyfarwys. Maundy Thursday, dydd Iau Cablyd
Mausoleum, mô.sō.lĭ'um *n*, gwyddfa, beddgor, beddadail
Maw, mô *n*, crombil, cropa, caul, cylla. Maw-worm, llyngyren y cylla
Mawkish, mô'kish *a*, diflas, merf [neblyd
Mawmish, mô'mish *a*, ynfyd; gwyrthwy-
Maxillary, mak'sil.ur.ĭ *a*, perthynol i asgwrn yr ên uchaf, bochgernol
Maxim, mak'sim *n*, arwireb, diareb, gosodedigaeth, gwireb
May, mä *n*, Mai; blodeufis: *v*, *def* (*pt* might), gallaf, gelli, &c.; dichon i mi, i ti, &c. May-bloom, blodau'r drain gwynion, ysbyddad. May-day, dydd calanmai. May-pole, bedw Fai. May be, fe allai. Be what may bydded a fyddo
Mayor, mê'r *n*, maer, penswyddog
Mayoralty, mê'r'al.tĭ *n*, maeronaeth

Mention, men'shun *n*, crybwyll, corbwyll, gair: *vt*, crybwyllo, coffäu, son. Above-mentioned, rhagddywededig
Mentorial, men.tō'r'î.al *a*, cynghoriadol
Mephitic, mî.fit'ik, Mephitical, mî.fit'î-kal *a*, drewchwaol, drewedig [sawr
Mephitis, mef'î.tis *n*, drewchwa, drew-
Meracious, mî.rä'shus *a*, pur, gloew, digymmysg [masnachol
Mercantile, mûr'kan.til *a*, marchnadol,
Mercenariness, mûr'sî.nur.î.nes *n*, cyflogeiddrwydd; hunanedd; gwobrgarwch
Mercenary, mûr'sî.nur.î *a*, gwobrchwantus, hunangeisgar, hunanus, cyflogaidd: *n*, cyflogddyn [ydd
Mercer, mûr'sûr *n*, sidanwerthwr, sidan-
Mercery, mûr'sur.î *n*, nwyddau sidan
Merchandize, mûr'tshan.dîz *n*, da neu nwyddau masnach; maeleriaeth, masnachaeth, marsiandaeth: *vi*, masnachu
Merchant, mûr'tshant *n*, masnachydd, trafnidydd, maelwr, marsiandwr
Merchantable, mûr'tshan.tâ.bl *a*, marchnadol, hywerth [nachlong
Merchantman, mûr'tshant.man *n*, mas-
Merciful, mûr'sî.fwl *a*, trugarog, trugar, tosturiol [ogrwydd
Mercifulness, mûr'sî.fwl.nes *n*, trugar-
Merciless, mûr'sî.les *a*, didrugaredd, annhrugarog, dideimlad, annhosturiol
Mercurial, mûr.kü'r'î.al *a*, a wnaed o arian byw; hoew, bywiog, hoenus
Mercury, mûr'kü.rî *n*, y duw Mercher; y blaned Mercher; arian byw
Mercy, mûr'sî *n*, trugaredd, tosturi; maddeuant. Mercy-seat, trugareddfa
Mere, mi'r *a*, unig, syml, gwir, pur; moel, noeth; hollol: *n*, llyn, llwch
Merely, mi'r'lî *ad*, yn unig, yn hollol
Meretricious, mer.î.trish'us *a*, anllad, puteinllyd, budr, budrogaidd
Merganser, mûr.gan'sûr *n*, hwyadwydd
Merge, mûrj *v*, soddi, suddo, trochi
Meridian, mî.rid'yan *n*, canolddydd, nawn; llinell canolddydd [nawnol
Meridional, mî.rid'yun.al *n*, deheuol,
Merino, mî.rî'nō *n*, math o ddafad Yspaenaidd; math o wlanen
Merit, mer'it *vt*, haeddu, rhygly ddu, teilyngu, dirperu: *n*, haeddiant, teilyngdod, rhyglyddiant, arobryn, arobrid
Meritorious, mer.î.tō'r'î.us *a*, teilwng, haeddiannus, haeddiannol, clodwiw
Merlin, mûr'lin *n*, math o gudyll
Mermaid, mûr'mäd *n*, morforwyn
Merriment, mer'î.ment *n*, llawenydd, digrifwch, hoenusrwydd
Merry, mer'î *a*, hylon, hoenus, llawen Merry-andrew, chwydawydd, croesan ffwl y ffair, digrifyn, ysgentyn. Merry making, noswaith lawen. Merry thought, asgwrn y gwenydd
Mersion, mûr'shun *n*, trochiad, suddian
Mesenteric, mez.en.ter'ik *a*, perthyno i'r cefndedyn
Mesentery, mez'en.ter.î *n*, cefndedyr llengig, lleingig, percini, perfeddlen
Mesh, mesh *n*, magl, masg, masgl, twl
Meshy, mesh'î *a*, masglog, tyllog [rhwyt
Meslin, mez'lin *n*, brithyd, cymmysgyd
Mesne, mîn *a*, canol [bwyta, cydfwyta
Mess, mes *n*, arlwy, saig o fwyd: *vi*,
Message, mes'äj *n*, cenadwri, neges, gair
Messenger, mes'en.jûr *n*, cenad, negesydd, negeswas
Messiah, me.sî'â *n*, Crist, Eneiniog
Messieurs, mesh'ûrz *np*, meistri, fy meistri [saig
Messmate, mes'mät *n*, cydfwytäwr, cys-
Messuage, mes'wäj *n*, tyddyn, ty a gardd
Met, met *pt & pp.*—Meet
Meta- *px*, tros, traws, ar-
Metabasis, mî.tab'â.sis *n*, trosfynediad
Metachronism, mî.tak'rō.nizm *n*, cam-
Metage, mî'täj *n*, mesuriad [amseriad
Metal, met'al *n*, metel, delid, adwyn
Metalepsis, met.â.lep'sis *n*, trawsgymmeriad [merol
Metaleptic, met.â.lep'tik *a*, trawsgym-
Metallic, mî.tal'ik *a*, metelaidd, adwynol, delidaidd
Metalline, met'al.in *a*, metelog, delidog
Metallist, met'al.ist, Metallurgist, met'al.ûr.jist *n*, delidwr, fferyllt
Metallurgy, met'al.ûr.jî *n*, meteliaeth
Metamorphose, met.â.môr'fōs *vt*, dullnewidio, gweddnewid
Metamorphosis, met.â.môr'fō.sis (*p* metamorphoses, met.â.môr'fō.sîz) *n*, gweddnewidiad, dullnewidiad
Metaphor, met'â.fûr *n*, trawssymmudiad, trawsymddwyn; cyffelybiaeth
Metaphorical, met.â.for'î.kal *a*, trawssymmudol; cyffelybiaethol
Metaphrase, met'â.fräz *n*, cyfieithiad caeth, cyfieithiad llythyrenol
Metaphrast, met'â.frast *n*, cyfieithydd llythyrenol [soddol, uchanianol
Metaphysical, met.â.fiz'î.kal *a*, arddan-
Metaphysics, met.â.fiz'iks *np*, athronau, arddansoddau, uchaniaeth, dansoddiaeth, arddansoddiaeth
Metastasis, mî.tas'tâ.sis *n*, symmudiad, troeglwyddiad

Metatarsus, met.â.târ'sus *n*, gwar y droed; esgyrn bychan y traed
Metathesis, mĭ.tath'ĭ.sis *n*, trawsosodiad
Mete, mēt *vt*, mesur, mesuro, meidro
Metempsychosis, mĭ.temp.sĭ.kō'sis *n*, trawsosodiad [ionen
Meteor, mī'tĭ.ûr *n*, awyrdan, goruch-
Meteoric, mĭ.tĭ.or'ĭk *a*, goruchionllyd. Meteoric stones, ceryg y lluched, ceryg y cythraul; awyrfeini
Meteorologist, mĭ.tĭ.or.ol'ō.jist *n*, goruchionydd [iondraeth
Meteorology, mĭ.tĭ.or.ol'ō.jĭ *n*, goruch-
Meter, mī'tûr *n*, mesurydd [medd
Metheglin, mĭ.theg'lin *n*, meddyglyn,
Methinks, mĭ.thingks' (*pt* methought) *v*, *def*, yr wyf yn tybied, tebygwn, tebygaf, tybiaf [dull
Method, meth'ud *n*, trefn, ffordd, modd,
Methodical, mĭ.thod'ĭ.kal *a*, trefnus, rheolaidd [iaeth
Methodism, meth'ud.izm *n*, trefnydd-
Methodist, meth'ud.ist *n*, Trefniedydd, Trefnydd [trefnu
Methodize, meth'ud.īz *vt*, iawndrefnu,
Methought, mĭ.thôt' *pt*.—Methinks
Metonymy, met'ō.nim.ĭ *n*, trawsenwad
Metre, mī'tûr *n*, mydr, mesur, meidr; mesur yd Ffrengig, 39.37079 o fodfeddi. Compound metres, adlawiaid
Metrical, met'rĭ.kal *a*, mydrol, mesurol,
Metropolis, mĭ.trop'ō.lis *n*, mamddinas, prifddinas [esgob: *a*, prifddinasol
Metropolitan, mĭ.trō.pol'ĭ.tan *n*, arch-
Mettle, met'l *n*, hawnt, bywiogrwydd, yni, calon, awch, ysbryd, bywyd
Mettled, met'ld *a*, bywiog, calonog, ynig, hoenus. High-mettled, ffroenuchel
Mew, mū *n*, hebogdy, mud, muding; gwylan: *v*, mewian; cau i mewn; bwrw plu; bwrw cyrn; bwrw henflew
Mewl, mūl *vi*, bloeddian fel baban
Mezzo- *pæ*, hanner
Mezzorelievo, met.zō.rĭ.lī'vō *n*, math o gerfiad yn sefyll allan ond ychydig
Mezzotinto, met.zō.tin'tō *n*, math o gerfiad ar elydr neu ddur, hanner-baent
Miasma, mī.az'mâ (*p* miasmata, mī.az'mâ.tâ) *n*, nwy heintddwyn
Mice, mīs *np*.—Mouse [29fed o Fedi
Michaelmas, mik'l.mas *n*, gwyl Fihangel,
Miche, mitsh *vi*, llechu, llercian
Mickle, mik'l *a*, llawer: *n*, cryn lawer
Microcosm, mī'krō.kozm *n*, byd bychan, bydan; dyn [fesur-offeryn
Micrometer, mĭ.krom'ĭ.tûr *n*, math o
Microscope, mī'krō.sköp *n*, chwyddwydr,
Mid, mid *a*, canol, cydbell [mwyadur
Midday, mid'ä *n*, hanner dydd, canol dydd, canolddydd, nawn
Middle, mid'l *n*, canol, craidd: *a*, canol. Middle-aged, canoloediog
Middlemost, mid'l.möst, **Midmost**, mid'möst *a*, nesaf i'r canol
Middling, mid'ling *a*, canolig; cymmedrol
Midge, mij *n*, gwybedyn, ednogyn
Midland, mid'land *a*, canoldirol [nos
Midnight, mid'nīt *n*, canol nos, hanner
Midriff, mid'rif *n*, llieingig, llengig
Midshipman, mid'ship.man *n*, is-swyddog ar long, canol-longydd
Midst, midst *n*, canol, hanner, craidd
Midstream, mid'strīm *n*, canolffrwd, brwynen afon
Midsummer, mid'sum'ûr *n*, canol haf, alban hefin. Midsummer day, gwyl Ioan, 21fed o Fehefin
Midway, mid'wā *n*, hanner y ffordd
Midwife, mid'wīf (*p* midwives, mid'wīvz) *n*, bydwraig, colwynes, esgorwraig. Man-midwife, colwynydd
Midwifery, mid'wif.rĭ *n*, bydwreigaeth, colwynyddiaeth
Midwinter, mid'win.tûr *n*, canol gauaf, byrddydd gauaf, alban arthan
Mien, mīn *n*, golwg, pryd, gwedd, agwedd, edrychiad, trem
Might, mīt *n*, nerth, grym, cadernid, gallu, galluedd: *pt*.—May
Mightiness, mī'tĭ.nes *n*, galluogrwydd
Mighty, mī'tĭ *a*, cadarn, galluog, cryf, grymus, nerthol. Mighty in arms, dewrarfog [mudo
Migrate, mī'grāt *vi*, symmud trigias,
Migration, mĭ.grā'shun *n*, symmudiad, mudiad, trawsfudiad
Milch, miltsh *a*, blith, blithog, llaethog. Milch-cows, gwartheg blithion
Mild, mīld *a*, tyner, tirion, mwynaidd, hynaws, llariaidd, gwâr, tawel
Mildew, mil'dū *n*, melgawod, melwlith, mallder, brychni, llwydni
Mildness, mīld'nes *n*, tynerwch, tirion-deb, mwyneidd-dra, llarieidd-dra, hynawsedd, addfwynder
Mile, mīl *n*, milltir, milldir, 1760 llath
Milestone, mīl'stōn *n*, careg filltir
Miliary, mil'yur.ĭ *a*, bychan, gronynol
Militant, mil'ĭ.tant *a*, milwrus, rhyfelus, milwriaethus
Military, mil'ĭ.tur.ĭ *a*, milwraidd, milwriaethol, rhyfelgar, llwyddog
Militate, mil'ĭ.tāt *vi*, ymegnïo, milwrio,

Miscreate, mis'krī.ät' *a*, camffurfiedig
Misdate, mis.dät' *vt*, camddyddio
Misdeed, mis.dēd' *n*, drygweithred, drygwaith, trosedd [synied
Misdeem, mis.dēm' *vt*, camfarnu; cam-
Misdemean, mis.dī.mēn' *vt*, camymddwyn
Misdemeanonr, mis.dī.mī'nûr *n*, camymddygiad, trosedd; camwedd
Misdevotion, mis.dī.vō'shun *n*, gauaddoliad [wyddo
Misdirect, mis.dī.rekt' *vt*, camgyfar-
Misdo, mis.dw' (*pt* misdid, mis.did', *pp* misdone, mis.dun') *v*, camwneuthur. Misdoings, camweddau, troseddau
Misdoubt, mis.dûwt' *vt*, drwgdybio; ofni
Misemploy, mis.em.plōī' *vt*, camddefnyddio, camarferu; camosod ar waith
Miser, mī'zûr *n*, cybydd, cerlyn, crinwas, crintachwr, bydolddyn, mab y crinwas
Miserable, miz'ur.â.bl *a*, gresynol; crintach; annedwydd, truan. A miserable person, truenyn
Misery, miz'ur.ī *n*, gofid; trueni, adfyd, drygfyd, gresyni; annedwyddwch; cybydd-dod, crintachrwydd
Misfashion, mis.fash'un *vt*, camffurfio, aflunio [ffurfio
Misform, mis.fôrm' *vt*, dryglunio, cam-
Misfortune, mis.fôr'tshun *n*, anffawd, anhap, drygddamwain, aflwydd
Misgive, mis.giv' (*pt* misgave, mis.gāv', *pp* misgiven, mis.giv'n) *vt*, gwangredu; ofni drwg. Misgiving, ammheuaeth, drygdyb
Misgovern, mis.guv'ûrn *vt*, camlywodraethu, aflywodraethu, camreoli
Misgovernment, mis.guv'ûrn.ment *n*, aflywodraeth [fforddiad
Misguidance, mis.gī'dans *n*, camhy-
Misguide, mis.gīd' *vt*, camarwain, camdywys [aflwydd
Mishap, mis.hap' *n*, anhap, dryglam,
Mishear, mis.hī'r' (*pt* & *pp* misheard, mis.hûrd') *vt*, camglywed
Misinfer, mis.in.fûr' *vt*, camgasglu
Misinform, mis.in.fôrm' *vt*, camhysbysu, camadrodd, camfynegu [ddeongli
Misinterpret, mis.in.tûr'pret *vt*, cam-
Misjoin, mis.jôin' *vt*, camgyssylltu
Misjudge, mis.juj' *vi*, camfarnu, trawsMiskin, mis'kin *n*.—Mixen [farnu
Mislay, mis.lā' *vt*, camosod, camgyflëu
Misle, miz'l *vi*, manwlawio
Mislead, mis.lēd' (*pt* & *pp* misled, misled') *vt*, camarwain, camdywys
-like, mis.līk' *vt*, angharu, casäu: *n*, ly, miz'lī *a*, manddefnynol [casineb
Mismanage, mis.man'äj *vt*, camdrin, camdrefnu [camdrefniad
Mismanagement, mis.man'äj.ment *n*
Mismatch, mis.matsh' *vt*, camgymharu
Misname, mis.nām' *vt*, camenwi
Misnomer, mis.nō'mûr *n*, camenwad
Misobserve, mis.ob.zûrv' *vt*, camsylwi. camweled [priodas
Misogamist, mī.sog'â.mist *n*, casäwr
Misogyny, mī.soj'ī.nī *n*, casineb at fenywod
Mispersuasion, mis.pûr.swā'zhun *n*, camdyb, geugred [gyflëu, camddod
Misplace, mis.plās' *vt*, camosod, cam-
Misprint, mis.print' *vt*, camargraffu: *n*, camargraffiad, gwall [ysgornio
Misprise, mis.prīz' *vt*, camgymmeryd;
Misprision, mis.prizh'un *n*, esgeuluadra, dirmyg, diystyrwch; bradgeliad
Mispronounce, mis.prō.nûwns' *vt*, camgynanu [gymmesuro
Misproportion, mis.prō.pō'r'shun *vt*, cam-
Misquote, mis.kwōt' *vt*, camddyfynu
Misrecite, mis.rī.sīt' *vi*, camadrodd
Misreckon, mis.rek'n *vt*, camgyfrif
Misrelate, mis.rī.lāt' *vt*, camadrodd
Misreport, mis.rī.pō'rt' *vt*, camfynegu
Misrepresent, mis.rep.rī.zent' *vt*, camddangos, dywedyd anwiredd
Misrule, mis.rwl' *n*, annhrefn, aflywodraeth, afreolaeth: *vt*, camreoli
Miss, mis *n*, meistresan; cywelyes; meth, pall: *v*, ffaelu, methu, colli
Missal, mis'al *n*, llyfr yr offeren
Misshape, mis.shāp' *vt*, aflunio, camlunio
Missile, mis'il *a*, ergydiol, tafladwy, hydafl: *n*, arf tafl
Mission, mish'un *n*, anfoniad; cenad, cenadaeth, cenadwri, cenadwriaeth
Missionary, mish'un.ur.ī *n*, cenadwr, cenad: *a*, cenadol, cenadwriaethol
Missive, mis'iv *a*, tafladwy; anfonadwy: *n*, cenadwr; llythyr; rhodd
Misspeak, mi.spīk' (*pt* misspoke, mispōk, *pp* misspoken, mi.spō'kn) *v*, camddywedyd [sillafu
Misspel, mi.spel' *vt*, camsillebu, cam-
Misspend, mi.spend' *vt*, gwastraffu
Misstate, mi.stāt' *vt*, camadrodd
Mist, mist *n*, niwl, niwlen; tarth; caddug
Mistake, mis.tāk' *n*, camgymmeriad, camsyniad, gwall, gwallawd, amryfusedd: *v* (*pt* mistook, mis.twk', *pp* mistaken, mis.tā'kn), camgymmeryd, camsynied, amryfuseddu. To be mistaken, camsynied, cael ei gamarwain; cael ei gamddeall

Misteach, mis.tītsh' (*pt & pp* mistaught, mis.tôt') *vt*, camddysgu, camaddysgu, camathrawiaethu [alw
Misterm, mis.tûrm' *vt*, camenwi, cam-
Misthink, mis.thingk' (*pt & pp* misthought, mis.thôt') *vt*, camfeddwl, camdybio [amseru
Mistime, mis.tīm' *vt*, camamseru, an-
Mistiness, mis'tī.nes *n*, tywyllni, niwledd
Mistitle, mis.tī'tl *vt*, camenwi, camalw
Mistletoe, miz'l.tō *n*, uchelfal, uchelfar
Mistress, mis'tres *n*, meistres; cariadferch; gordderchwraig, cywelyes
Mistrust, mis.trust' *n*, drygdyb, pryder: *vt*, drygdybio, anghoelio [pryderus
Mistrustful, mis.trust'fŭl *a*, drygdybus,
Mistrustless, mis.trust'les *a*, ymddiriedus [niwlog
Misty, mis'tī *a*, cymylog, caddugol.
Misunderstand, mis.un.dûr.stand' (*pt & pp* misunderstood, mis.un.dûr.stŭd') *vt*, camddeall, camsynied
Misunderstanding, mis.un.dûr.stan'ding *n*, camddealliad; ymrafael
Misusage, mis.ū'säj *n*, camdriniaeth
Misuse, mis.ūs' *n*, camarfer, sarhâd
Misuse, mis.ūz' *vt*, camarfer, camdrin
Mite, mīt *n*, hatling, mymryn, briwyn; gwyfyn, meisgyn, gwiddonyn. Full of mites, euddonog. To breed mites, euddoni, magu euddon neu lwygod
Mithridate, mith'rĭ.dāt *n*, meddyginiaeth rhag gwenwyn; cyffaith Damocrates, meddyg Mithridates, brenin Pontus; mwstardd
Mitigate, mit'ĭ.gāt *vt*, esmwythäu, llinaru, llonyddu, ysgafnhau, lleihau
Mitigation, mit.ĭ.gā'shun *n*, llinariad
Mitre, mī'tûr *n*, meitr, coron esgob
Mitred, mī'tûrd *a*, meitrog; coronog
Mittens, mit'enz *np*, dyrnfolau, menyg heb fysedd
Mittent, mit'ent *a*, anfonol, yn anfon
Mittimus, mit'ĭ.mus *n*, carcharwarant
Mity, mī'tĭ *a*, gwyddonog, euddonog
Mix, miks *v*, mysgu, cymmysgu
Mixen, mik'sn *n*, tomen
Mixture, miks'tshûr, **Mixtion**, miks'tshun *n*, cymmysg, cymmysgiad, cymmysgedd, mysgiad
Mizmaze, miz'māz *n*, dryysfa, dyryswch
Mizzen, miz'n *n*, hwyl ol, hwyl y llyw
Mizzle, miz'l *vi*, manwlawio
Mizzy, miz'ĭ *n*, mignen, siglen, cors
Mnemonics, nĭ.mon'iks *np*, cofyddiaeth
Moan, mōn *n*, cwyn, cwynfan: *v*, cwyno, galaru, ymofidio, cwynfan, griddfanu
Moat, mōt *n*, amglawdd, ffos, cylchffos
Mob, mob *n*, gwerinos, gwerin, tyrfa, gwerindorf, y bileinllu; math o gap: *vt*, cyd-derfysgu; difrïo
Mobile, mō.bīl' *a*, symmudol; anwadal: *n*, y werin, gwerinos, pobl gyffredin
Mobility, mō.bil'ĭ.tĭ *n*, bywiogrwydd, symmudoldeb; anwadalwch; y werin
Mock, mok *n*, moc, gwawd; gwatwargerdd: *a*, dynwaredol, gau, rhithiol: *v*, mocio, gwawdio, gwatwar; mingamu; dynwared, twyllo, cellwair
Mockery, mok'ur.ĭ *n*, gwawd, gwatwar, dirmyg; chwerthiniad am ben; ffug
Modal, mō'dal *a*, damweiniol
Mode, mōd *n*, arfer, dull, ffordd, trefn
Model, mod'el *n*, cynllun, cynddelw: *a*, cynddelwig: *vt*, llunio, cynllunio, arlunio, cynddelwi, ffurfio
Moderate, mod'ur.āt *a*, cymmedrol, canolig; rhesymol; hynaws, rhywiog: *vt*, cymmedroli, gweddoli, arafu
Moderation, mod.u.rā'shun *n*, cymmedrolder, cymmedroldeb, gweddoldeb; arafwch [canolwr
Moderator, mod'ur.ā.tûr *n*, cymmedrolwr,
Modern, mod'ûrn *a*, newydd, diweddar
Modernize, mod'ûr.nīz *vt*, newyddddullio, newyddu [diweddariaid
Moderns, mod'ûrnz *np*, dynion diweddar,
Modest, mod'est *a*, gwylaidd, gweddaidd, diwair [deb
Modesty, mod'es.tĭ *n*, gwylder; diweir-
Modicum, mod'ĭ.kum *n*, ychydigyn, tameidyn, tipyn, rhan
Modification, mod.ĭ.fĭ.kā'shun *n*, agweddiad, dulliad [mhwyso
Modify, mod'ĭ.fī *vt*, dullio, agweddu; cy-
Modillion, mō.dil'yun *n*, math o ysgwyddyn [wych
Modish, mō'dish *a*, moddgar, manol-
Modishness, mō'dish.nes *n*, moddusrwydd, arfergarwch [cymhwyso
Modulate, mod'ū.lāt *vt*, cyweirio llais,
Modulation, mod.ū.lā'shun *n*, cyweiriad y llais neu seiniau, trawsgyweiriad
Modulator, mod'ū.lā.tûr *n*, cyweirydd cerdd, cynghaneddwr; graddfa gerdd-
Module, mod'ūl *n*, darlun, gwaglun [orol
Modus, mō'dus *n*, tâl yn lle degwm; dogndal [dostan
Mogul, mō.gul' *n*, amherawdwr Hin-
Mohair, mō.hē'r' *n*, blew gafr Tyrciaidd
Moidore, môĭ'dō'r *n*, darn o aur Portu galaidd gwerth £1 7s.
Moiety, mô'ĭ.tĭ *n*, hanner, hannere
Moil, môĭl *v*, ffwdanu, ystuno, tr

Moist, môist *a*, llaith, iraidd, suddlyd, gwlyb, gwlyborllyd [gwlychu
Moisten, môi'sn *vt*, lleithio, ireiddio.
Moistness, môist'nes *n*, lleithder, ireiddder, gwlybaniaeth, gwlybyrwch
Moisture, môis'tshûr *n*. irdra, yf, lleithdra, sudd, gwlybwr, gwlych
Molar, mö'lûr *a*, malurio1. Molar teeth, dannedd malu [triagl
Molasses, mö.las'îz *n*, gwaddod siwgr.
Mole, möl *n*, gwadd, twrch daiar; man geni; mwnt, argae, pwnt. Mole-catcher, gwoddotwr, gwaddwr, tyrchwr. Mole-hill, pridd y wadd
Molecule, mol'i.kül *n*, tameidyn, mymryn, temig, gronyn
Molest, mö.lest' *vt*, ystuno, aflonyddu, trallodi, blino, dygnu, molochi, drygu
Molestation, mol.es.tä'shun *n*, aflonyddiad, aflonyddwch, blinder [arol
Mollient, mol'yent *a*, esmwythaol, llin-
Mollifiable, mol'i.fî.â.bl *a*, meddaladwy
Mollification, mol.i.fi.kä'shun *n*, tyneriad, llinariad, meddalhâd
Mollify, mol'i.fî *vt*, meddalhau, tyneru, ystwytho, esmwytho, llinaru; llonyddu
Mollusca, mo.lus'kâ *np*, creaduriaid meddalion, meddalogion [meddal
Molluscous, mo.lus'kus *a*, meddalog,
Molten, mol'tn *pp.*—Melt: *a*, tawdd, toddedig. A molten image, delw dawdd
Molybdenum, mol.ib.di'num *n*, math o
Mome, möm *n*, delff, drel, elwpa [adwyn
Moment, mö'ment *n*, mynydyn, meidyn, meityn, amrantiad; pwys, mawrbwys
Momenta, mö.men'tâ *np.*—Momentum
Momentary, mö'men.tur.î *a*, cythrymol, diflanedig [pwysig, dwys
Momentous, mö.men'tus *a*, pwysfawr,
Momentum, mö.men'tum (*p* momenta) *n*, egni, egnïad, ysgogrym
Momus, mö'mus *n*, duw y cellwair
Monachal, mon'â.kal *a*, mynachaidd
Monachism, mon'â.kizm *n*, mynachaeth
Monad, mon'ad *n*. peth anhyrau, unoldeb
Monarch, mon'ûrk *n*, brenin, teyrn, unben, penadur, archdeyrn
Monarchial, mö.nâr'ki.al. Monarchical, mö.nâr'ki.kal *a*, archdeyrnol, unbenol
Monarchy, mon' ûr. kî *n*, unbenaeth, teyrnedd, breniniaeth, unbenaduriaeth
Monastery, mon'as.tur.î *n*, mynachlog, mynachlys, mynachdy
Monastic, mö.nas'tik, Monastical, mö- [illegible] shaidd
[illegible] 'dd Llun. Plough
[illegible] gwedi'r Ystwyll

Money, mun'î *n*, arian, arian bathol mwnai. Money-changer, arian-newid iwr, sylltydd. Pin money, arian llog ell gwraig. Pocket-money, arian trau
Moneyed, mun'id *a*, arianog; goludog
Moneyless, mun'î.les *a*. diarian, tlawd
Moneywort, mun'î.wûrt *n*. canclwyf
Monger, mung'gûr *n*, gwerthwr, mas nachwr [lledryw
Mongrel, mung'grel *a*, cymmysgryw :
Monish, mon'ish *vt*, cynghori, rhybuddio
Monition, mö.nish'un *n*, cynghor, rhybudd; addysgiad
Monitor, mon'i.tûr *n*. rhybuddiedydd, rhybuddiwr; is-ysgolfeistr
Monitory, mon'i.tur.î *a*. rhybuddiol
Monk, mungk *n*, mynach, monach. Monk's-hood, llysiau'r blaidd
Monkery, mung'kur.î *n*, mynachaeth
Monkey, mung'kî *n*, ab, epa, simach
Monkish, mung'kish *a*, mynachaidd.
Mono- *px*, un- [mynachol
Monochord, mon'ö.kôrd *n*, cyweirdant
Monocular, mö.nok'ü.lûr *a*, unllygeidiog [gerdd
Monody, mon'ö.dî *n*, galargan, galar-
Monogamist, mö.nog'â.mist *n*, un a fo yn erbyn ail briodas, unwreigydd
Monogamy, mö.nog'â.mi *n*, unbriodas
Monogram, mon'ö.gram *n*, llythyrair, llythyrnod, llythyrenau plethedig
Monologue, mon'ö.log *n*. hunaraeth
Monomachy, mö.nom'â.kî *n*, ornest, ymladd benben [gofrwydd
Monomania, mon.ö.mä'ni.â *n*, unwall-
Monomaniac, mon.ö.mä'ni.ak *n*. un ffol ar un pwnc [ddalenog
Monopetalous, mon.ö.pet'â.lus *a*, un-
Monopolist, mö.nop'ö.list *n*, gorfaelwr, edwiewr, rhagbrynwr [edwica
Monopolize, mö.nop'ö.lîz *vt*, gorfaelu,
Monopoly, mö.nop'ö.lî *n*, gorfaelaeth, marchnad unllaw, edwicaeth
Monoptote, mon'op.töt *n*, enw ag un cyflwr iddo [air, gair unsill
Monosyllable, mo.ö.sil'â.bl *n*, unsill-
Monotheist, mon'ö.thî.ist *n*, credwr yn un Duw
Monotonous, mö.not'ö.nus *a*, undon, undonol, unsain, unseiniol
Monotony, mö.not'ö.nî *n*, undonyddiaeth, cyfacen, unseiniad
Monsoon, mon.swn' *n*, gwynt sydd yn chwythu yr un ffordd am chwech mis
Monster, mon'stûr *n*, cynfil, anghenfil
Monstrosity, mon.stros'i.tî *n*, anferthedd, gwrthuni; dirfawredd

Monstrous, mon'strus *a*, anghenfilaidd, gwrthun, anferth, anferthol; dirfawr, enfawr; hyll, erchyll, aruthr
Montero, mon.tī'r'ō *n*, cap marchfilwr
Monteth, mon'teth *n*, llestr i olchi gwydrau ynddo
Month, munth *n*, mis, misgwaith. A month old, misyriad, mis oed
Monthly, munth'lī *a*, misol, bob mis. Monthly publications, misolion
Monument, mon'ü.ment *n*, cofadail, cofarwydd, cofgolofn, gwyddfa; beddgor, beddadail [coffadwriaethol
Monumental, mon.ü.men'tal *a*, coffaol,
Mood, mŵd *n*, tymmer, tuedd; modd. Merry mood, anian lawen
Moodiness, mŵ'dī.nes *n*, anfoddogrwydd
Moody, mŵ'dī *a*, anfoddog, digus; meddyliol; prudd, trist
Moon, mŵn *n*, lleuad, lloer, canaid. Honey-moon, mis yr afaeth. Conjunction of the moon, cyfrwng dwy leuad. Crescent of the moon, cefn y lleuad. First quarter of the moon, blaen lloer. Second quarter, adfan cynnydd. Half moon, hanner lleuad. Increase of the moon, cynnydd y lleuad. Last quarter of the moon, cil y lleuad, adfan cil. Wane of the moon, adeg y lleuad, gwendid y lleuad
Moonbeam, mŵn'bīm *n*, lloerbelydryn
Mooncalf, mŵn'kâf *n*, anghenfil; delff
Moonless, mŵn'les *a*, dileuad, dilewyrch
Moonlight, mŵn'līt *n*, goleu leuad, lloergan, goleu'r lleuad [lewyrch
Moonshine, mŵn'shīn *n*, lloergan, lloer-
Moony, mŵ'nī *a*, lloeraidd, lleuadol
Moor, mŵ'r *n*, dyn du; morfa, rhos, corsle: *v*, angori; deuangori
Mooring, mŵ'r'ing *n*, angorfa, angorle
Moorish, mŵ'r'rish *a*, perthynol i'r Mwriaid; corsog. Moory, mŵ'r'ī *a*, corsog
Moorland, mŵ'r'land *n*, rhosdir, morfa
Moose, mŵs *n*, math o garw
Moot, mŵt *vt*, dadleu [*vt*, mopio
Mop, mop *n*, mop, mopa, ysgubell eddi:
Mope, mōp *vi*, pendrymu: *n*, diogyn
Moping, mō'ping *a*, trymllyd, marwaidd
Moral, mor'al *n*, moeswers: *a*, moesol; bucheddol; deddfol. The moral law, y ddeddf foesol, y deg gorchymmyn. Morals, moesau; bucheddiad, ymarweddiad, ymddygiad
Moralist, mor'al.ist, **Moralizer**, mor'al-ī.zûr *n*, moesolwr, dysgawdwr moesau
Morality, mō.ral'l.tī *n*, moesoldeb, moesolder, moesolrwydd, moesddysg
Moralize, mor'al.īz *vi*, moes addysgu, moesresymu, moe
Morally, mor'al.ī *ad*, yn foe rheswm, yn debygol
Morass, mō.ras' *n*, cors, sigle
Morbid, môr'bid *a*, afiach, cle
Morbidness, môr'bid.nes *n*, heintusrwydd [ba
Morbific, môr.bif'ik *a*, heintdd
Morceau, môr'sō *n*, tameidyn
Mordacious, môr.dā'shus *a*, c llymeiriog, brathlyd
Mordant, môr'dant *a*, brath *n*, sylwedd a ddefnyddir gar
More, mō'r *a*, ychwaneg, mw *ad*, yn fwy: *cd.*—Much, Ma no more, mae efe wedi marw darfod, darfu am dano. more, fwyfwy. Once mor waith, trachefn, unwaith e
Moreover, mō'r.ō'vûr *ad*, ym heb law, gyda hyny, ac hef
Morigerous, mō.rij'ur.us *a*, ufudd; moesol
Morion, mō'r'ī.un *n*, penffestir
Morkin, môr'kin *n*, burgun, b
Morling, môr'ling *n*, gwlan h gin
Mormonite, môr'mon.īt *n*, d seph Smith, penboethiad A un o saint y dyddiau diwed
Morn, môrn *n*, bore, boreu
Morning, môr'ning *n*, boreu boreuol, boreol. Morning-go dwyg. This morning, bore Early to-morrow morning, yn fore
Morocco, mō.rok'ō *n*, gwlad y lledr Morocco
Morone, mō.rōn' *a*, coch dwfi
Morose, mō.rōs' *a*, anynad, anfwyn, sarig [roe'ī.tī *n*, s
Moroseness, mō.rōs'nes, Mor
Morphew, môr'fū *n*, y clefri gv
Morphia, môr'fī.â *n*, cyglys, c
Morrisdance, mor'is.dans *n*, Mwriaid
Morrow, mor'ō *n*, y fory. Or row, tranoeth. The day aft row, trenydd. Three da tradwy. To-morrow, y fory row night, nos y fory
Morse, mō'rs *n*, morfarch.—W
Morsel, môr'sel *n*, tamaid, saf tipyn, tameidyn
Morsure, môr'shûr *n*, cnoad
Mort, môrt *n*, cân helwriaeth

Mortal môr'tal *a*, marwol; angeuol: *n*, un marwol, dyn. Mortals, marwolion, daiarolion [euolrwydd, marw
Mortality, môr.tal'i.tî *n*, marwoldeb, ang-
Mortar, môr'tûr *n*, cymmrwd, priddgalch; breuan, cymmriwel; math o gyflegr
Mortgage, mûr'gäj *n*, arwystl, tirwystl: *vt*, arwystlo, marw-wystlo
Mortgagee, môr.gä.jî' *n*, arwystlwr, tirwystlwr, achretäwr
Mortgager, môr'gä.jûr *n*, gwystlroddwr, benthyciwr, echwynwr [angeuol
Mortiferous, môr.tif'ur.us *a*, marwol;
Mortification, môr.tî.fî.kä'shun *n*, marwlygriad, madreddi; siomedigaeth, darostynglad, dwysofid
Mortify, môr'tî.fî *v*, marwlygru, marweiddio; blino, siomi, gofidio
Mortise, môr'tiz *n*, mortais, rhwyll: *vt*, morteisio, rhwyllo [aralladwy
Mortmain, môrt'män *n*, meddiant an-
Mortuary, môr'tshü.ur.î *n*, rhodd ar farwolaeth plwyfwr; claddle: *a*, angladdol [aidd; brith, amryliw
Mosaic, mö.zä'ik *a*, Moesenol, Moesen-
Mosque, mosk *n*, teml Fahometaidd
Mosquito, mos'kî.tö *n*, math o wybedyn colynog neu waedsugnol tramor
Moss, mos *n*, mwswg, mwswgl, mwswn, migwyn; gweryd. Mosses, migneint
Mossy, mos'î *a*, mwsyglyd, mwsoglyd
Most, möst *a*, mwyaf; amlaf: *ad*, yn fwyaf, yn benaf, tra: *sd.*—Much, Many. Most of all, yn benaf. Most wicked, gwaethaf. At most, o fwyaf, o eithaf, o bellaf
Mostic, mos'tik *n*, attegffon arliwiwr
Mostly, möst'lî *ad*, gan mwyaf, yn fynychaf, yn fwyaf, yn amlaf
Motation, mö.tä'shun *n*, cynhyrfiad, symmudiad, cyffroad, ysgogiad [yn
Mote, möt *n*, brych, brycheuyn, lluwch-
Moth, moth *n*, gwyfyn, meisgyn, pryfyn dillad. Moth-eaten, ysedig gan wyfon
Mother, MUTH'ur *n*, mam. Mother-in-law, mam yng nghyfraith. Mother-spot, man geni. Mother-tongue, mamiaith, prifiaith. Step-mother, llysfam [mamaeth
Motherhood, MUTH'ûr.hŵd *n*, mamedd.
Motherless, MUTH'ur.les *a*, difam, heb fam, amddifad [ol
Motherly, MUTH'ûr.lî *a*, mamaidd, mam-
Motherwort, MUTH'ûr.wûrt *n*, llysiau'r fam [odlyd
Mothery, n [odeulyd, gwadd-
Moti[illegible] [mudbar, ysgogol
Motion, mö'shun *n*, chwyf, chwim, chwiml, chwyfiad, symmudiad, cyffroad, ysgogiad, annogiad; cynnygiad; ymarllwysiad [symmud
Motionless, mö'shun.les *a*, digyffro, di-
Motive, mö'tiv *n*, cynhyrfiad, cymhelliad, cyffroad; egwyddor: *n*, symmudbar, ysgogol
Motley, mot'lî *a*, amliwiog, amryliw
Motto, mot'ö *n*, arwyddair, arwyddwers
Mould, möld *n*, pridd, daiar; mold, cynllun; llwydni: *v*, moldio, dylunio llunio; llwydo. Mould-board, chwelyd:
Moulder, möl'dûr *v*, troi yn llwch, malurio; adfeilio: *n*, moldiwr [llwydni
Mouldiness, möl'dî.nes *n*, llwydedd,
Moulding, möl'ding *n*, addurn-gerfiad
Mouldwarp, möld'wôrp *n*, gwadd, twrch daiar
Mouldy, möl'dî *a*, llwyd, brithlwyd, mws
Moult, mölt *vi*, bwrw plu
Mound, mûwnd *n*, mwnt, gwarglawdd, clawdd: *vt*, amgau, amgloddio
Mount, mûwnt *n*, mwnt, bryn, esgynfa: *v*, esgyn, dringo, dyrchafu
Mountain, mûwn'tän *n*, mynydd, moel, bryn. A little mountain, mynyddyn. A prominent mountain, ban [wr
Mountaineer, mûwn.tä.ni'r' *n*, mynydd-
Mountainous, mûwn'tä.nus *a*, mynyddig
Mountebank, mûwn'tî.bangk *n*, crwydrfeddyg, crachfeddyg, gwagfostiwr, llamidydd, digrifwr
Mourn, mö'rn *v*, galaru, cwyno, arwylo
Mourner, mö'r'nûr *n*, galarydd, galarwr, cwynfanwr [trwm, alaethus
Mournful, mö'rn'fwl *a*, galarus, trist,
Mourning, mö'r'ning *n*, galarwisg
Mouse, mûws (*p* mice, mîs) *n*, llygoden. Mouse-ear, y flewynog. Mouse-trap, llygodfagl, magl llygod. Field-mouse, twrlla, llyg. Rear-mouse, ystlum. Shrew-mouse, llygoden goch, chwistlen
Mouse, mûwz *v*, llygota, dal llygod
Mouser, mûw'zûr *n*, llygotwr, llygotai
Mouth, mûwth (*p* mouths, mûwTHz) *n*, geneu, safn, ceg
Mouth, mûwTH *v*, cegu, safnu, gweflu; mingamu. Foul-mouthed, drygieithog, budreiriog, drwg ei dafod. Mealy-mouthed, safnfeddal, gwenieuthus. Open-mouthed, cegagored, rheibus, chwedleugar, tafodrydd. Roof of the mouth, tafod y geneu. Wide-mouthed, safnrwth. Wry-mouthed, mingam
Mouthful, mûwth'fwl *n*, safnaid, tamaid, cegaid, llonaid pen

Move, mŵv *v*, ysgogi, symmud, cyffroi, cynhyrfu, cymhell; cynnyg; chwyfio, chwimio; cyffroi'r teimladau
Moveable, mŵ'vâ.bl *a*, symmudadwy, hydreigl, symmudol: *n*, cyfodedyn
Moveables, mŵ'vâ'blz *np*, da symmudol, da cyffro, cyfodedion
Movement, mŵv'ment *n*, symmudiad, ygogiad, cyffroad; troellwaith
Moving, mŵ'ving *a*, cyffröus, cynhyrfiol, cyffroawl, ymsymmudol
Mow, mûŵ *n*, mwdwl, das, tas, beisgawn: *v*, mydylu [pladuro
Mow, mō (*pp mown*, mön) *v*, lladd,
Mower, mō'ûr *n*, pladurwr, lladdwr
Moyle, môil *n*, mul [gwair
Much, mutsh (more, most) *a*, llawer: *ad*, yn fawr. As much, cymmaint. Too much, gormod. Much ado, mawr orchest, ystŵr mawr, ffwdan. So much the better, goreu i gyd. So much the worse, gweitha'r modd
Mucid, mü'sid *a*, llwyd, mws, llysog
Mucidness, mü'sid.nes *n*, llwydni, llysni, mysni [llysnafedd
Mucilage, mü'sĭ.läj *n*, sudd; llyslyn,
Mucilaginous, mü.sĭ.laj'ĭ.nus *a*, llyslynaidd, llysnafeddog, llyslyd
Muck, muk *n*, tail, gwrtaeth, tom, baw: *vt*, teilo, gwrteithio. Muck-heap. Muck-hill, tomen. Muck-worm, pryf y dom; cybydd [cadach
Muckender, muk'en.dûr *n*, llawlian,
Muckiness, muk'ĭ.nes *n*, baweidd-dra
Muckle, muk'l *a*, llawer: *n*, sypyn
Mucky, muk'ĭ *a*, bawlyd, brwnt
Mucous, mü'kus, Muculent, mü'kü.lent *a*, llysnafeddog, llysnafol [pigog
Mucronated, mü'krō.nā.ted *a*, blaenfain,
Mucus, mü'kus *n*, llysnafedd
Mud, mud *n*, llaid, llaca, baw: *v*, lleidio, budreddu, budrogi [afloewder
Muddiness, mud'ĭ.nes *n*, lleidiogrwydd,
Muddle, mud'l *vi*, lledfeddwi, gofrwysgo
Muddled, mud'ld *a*, lledfeddw, brwysg
Muddy, mud'ĭ *a*, lleidiog, lleidlyd, afloew: *vt*, lleidio [glai
Mudwall, mud'wôl *n*, gwal bridd, gwal
Muff, muf *n*, dyrndorch, clydwain [gen
Muffin, muf'in *n*, math o deisen, chwio-
Muffle, muf'l *v*, moledu, cuddio, mygydu
Muffler, muf'lûr *n*, moled, wyneborchudd
Mufti, muf'tĭ *n*, archoffeiriad Mahomet-
Mug, mug *n*, diodlestr, cwpan [aidd
Muggish, mug'ish, Muggy, mug'ĭ *a*, llwydlyd; llaith, tarthlyd, tarthdrwm
Mugient, mü'jĭ.ent *a*, brefol, bugunol
Mugweed, mug'wĭd *n*, llysiau'r groes
Mugwort, mug'wûrt *n*, llysiau llwyd, canwraidd lwyd, bydiog lwyd
Mulatto, mü.lat'ō *n*, un ganedig o rieni o wahanol liwiau, un melynddu
Mulberry, mul'ber.ĭ *n*, ffrwyth merwydd. Mulberries, mwyar Mair, mwyar ffreinig. Mulberry-tree, merwydden
Mulct, mulkt *n*, dirwy, camlwrw: *vt*, [dirwyo
Mule, mül *n*, mul
Muleteer, mü.le.tĭ'r' *n*, gyrwr mulod
Muliebriety, mü.lĭ.eb'rĭ.tĭ *n*, gwreigdra, gwreigeiddrwydd [anhydyn
Mulish, mü'lish *a*, mulaidd; cyndyn,
Mull, mul *vt*, brydio, berwi
Mulleen, mul'in *n*, canwyll yr adar
Muller, mul'ûr *n*, malurfaen, llawfaen malurio
Mullet, mul'et *n*, barf bysg, penfras
Mulligrubs, mul'ĭ.grubz *np*, pryfigedd, ymgno'r coluddion; sarigrwydd
Mulloc, mul'uk *n*, baw, ysbwrial
Mulse, muls *n*, melwin, bragodwin
Multangular, mul.tang'gü.lûr *a*, aml-onglog [gellog
Multicapsular, mul.tĭ.kap'sü.lûr *a*, aml-
Multifarious, mul.tĭ.fê'r'ĭ.us *a*, amlryw, amryfath, amrywiol
Multifidus, mul.tif'ĭ.dus *a*, amryhollt
Multiform, mul'tĭ.fôrm *a*, amlddull, amryddull, lluosddull [fath
Multigenerous, mul'tĭ.jen'ur.us *a*, aml-
Multilateral, mul.tĭ.lat'ur.al *a*, aml-ochrog [eiriog
Multiloquent, mul.til'ō.kwent *a*, aml-
Multinomial, mul.tĭ.nō'mĭ.al, Multinominal, mul.tĭ.nom'ĭ.nal *a*, amlenwog
Multipartite, mul.tip'ûr.tīt *a*, amlranog, lluosran
Multipede, mul'tĭ.pīd *a*, amldroediog
Multiple, mul'tĭ.pl *a*, amlblygog, amlrifol: *n*, lluosrif
Multipliable, mul'tĭ.plĭ.â.bl *a*, lluosadwy [ogai
Multiplicand, mul'tĭ.plĭ.kand *n*, lluos-
Multiplication, mul.tĭ.plĭ.kä'shun *n*, lluosyddiaeth, lluosiaeth, lluosogaeth. Mark of multiplication (×), lluoseb, lluosnod, nod lluosogi [ogydd
Multiplicator, mul'tĭ.plĭ.kä.tûr *n*, lluos-
Multiplicious, mul.tĭ.plish'us *a*, lluosog
Multiplicity, mul.tĭ.plis'ĭ.tĭ *n*, lluosedd. lluosogrwydd [lluosogyd
Multiplier, mul'tĭ.plĭ.ûr *n*, lluosogw
Multiply, mul'tĭ.plĭ *v*, lluosi, lluoso amlhau [amryal
Multipotent, mul.tip'ō.tent *a*, amry[illegible]

Multitude, mul'tî.tüd *n*, lluaws, torf, tyrfa, myntai; y werin, y werinos
Multitudinous, mul.tî.tü'dî.nus *a*, lluosog
Multocular, mul.tok'ü.lûr *a*, aml-lygeid-iog [falu
Multure, mul'tshûr *n*, tâl neu doll am
Mum, mum *n*, math o gwrw o frag gwenith: *i*, ust! taw â son! taw!
Mumble, mum'bl *vi*, mantachu, grymial
Mumbler, mum'blûr *n*, mantachwr, myngialwr, grymialydd
Mummer, mum'ûr *n*, mudchwareuydd
Mummery, mum'ur.î *n*, mudchwareu
Mummy, mum'î *n*, corff wedi ei berarogli
Mump, mump *v*, chwylgnoi, buan-gnoi; isel ddywedyd, cardota
Mumper, mum'pûr *n*, chwylgnöwr, bol-erwr; cardotyn
Mumpish, mum'pish *a*, sarig
Mumps, mumps *n*, esogryn, y brynsach, y dawedwst, y dwymyn doben
Munch, muntsh *n*, cnoi, dygnoi
Mund, mund *n*, tanc, hedd, esmwythder, llonyddwch, tawelwch
Mundane, mun'dän *a*, bydol [purad
Mundation, mun.dä'shun *n*, glanhâd,
Mundatory, mun'dä.tur.î *a*, glanhaol,
Mundic, mum'dik *n*, maen tân [purol
Mundify, mun'dî.fî *vt*, glanhau, gwynu, puro [gwobrwyol
Munerary, mü'nur.ur.î *a*, anrhegol,
Mungrel, mung'grel *n*.—Mongrel
Municipal, mü.nis'î.pal *a*, dinasol, bwr-deisiol, dinasfreiniol [deisiaeth
Municipality, mü.nis.î.pal'î.tî *n*, bwr-
Munificence, mü.nif'î.sens *n*, haelder, haelioni [cedfawr
Munificent, mü.nif'î.sent *a*, hael, cedig,
Muniment, mü'nî.ment *n*, amddiffyn; caerwaith; hawl
Munishun, mü.nish'un *n*, amddiffynfa, amgaer, diffynwaith, moddion rhyfel
Munite, mü.nît' *vt*, amgaeru, cadarnhau
Murage, mü'r'äj *n*, murdreth
Mural, mü'r'al *a*, muriol, caerol
Murder, mûr'dûr *n*, llofruddiaeth, llaw-ruddiaeth, murn, murndwrn: *vt*, llof-ruddio, murnio. Self-murder, hunan-laddiad, ymddîenyddiaeth
Murderer, mûr'dur.ûr *n*, llofrudd, lleidd-iad. Self-murderer, hunanleiddiad
Murderous, mûr'dur.us *a*, llofruddiog, gwaedlyd, galanasol [caeru
Mure, mü'r *n*, mur: *vt*, murio, gwalio,
Muriatic, mü'r.î.at'ik *a*, heliaidd, heliol
Muricated, mü'r'î.kä.ted *a*, llymbigog
Murk, mûrk *n*, cibyn, plisgyn; t
Murky, mûr'kî *a*, tywyll, cymylog; gwrm; cuchiog
Murmur, mûr'mûr *vi*, grwgnach, conach, gythu; godyrddu, godyfu: *n*, grwm, grwyth, grydwst; grwgnach, tuchan; goruad, dadwrdd. Murmuring of the sea, bwmbwr y môr [grymialydd
Murmurer, mûr'mur.ûr *n*, grwgnachwr.
Murr, mûr *n*, annwyd
Murrain, mur'än *n*, chwaren, pla ar ani-
Murrey, mur'î *a*, cochddu [feiliaid
Murrion, mur'î.un *n*, helm, pênwisg
Musaph, mü'saf *n*, deddflyfr Tyrcaidd
Muscadel, mus'kâ.del, Muscat, mus'ka *n*, math o winrawn per
Muscadel, mus'kâ.del, Muscadine, mus'-kâ.din *n*, math o win; math o elleiger
Muscle, mus'l *n*, cyhir, llywethan, llyw-eth, gwythi; pysg cragen las
Muscosity, mus.kos'î.tî *n*, mysyglydedd
Muscular, mus'kü.lûr *a*, llywethog, cy-hyrog, cyhyrol, cryf
Muse, müz *n*, awen: *v*, myfyrio, ystyr-ied, cyngydio. Muses, naw duwies dysg neu gerdd, anant [gar
Museful, müz'fŵl *a*, myfyrdodol, myfyr-
Museum, müz.zî'um *n*, amgueuddfa; creirfa, amgueddgell, cywreinfa. British Museum, y Gywreinfa Brydeinig
Mushroom, mush'rŵm *n*, bwyd y barcud, maethen
Music, mü'zik *n*, cerddoriaeth; alaw, eilyw, eilon, cynghanedd, peroriaeth. Doctor of music, bardd alaw. Music-master, dysgawdwr cerddoriaeth. Instrumental music, cerdd dannau. Vocal music, cerdd dafod
Musical, mü'zî.kal *a*, cerddgar, cerdd-orol, cynghaneddol. Musical instru-ments, offer cerdd
Musician, mü.zish'an *n*, cerddwr, cerdd-or, tantor, cynghaneddwr, peror. Chief-musician, pencerdd
Musk, musk *n*, mwsg. Musk-melon, pompiwn peraroglus. Musk-rose, rhosyn tra pheraroglus
Musket, mus'ket *n*, gwn llaw, cad-ddryll
Musketeer, mus.ke.tî'r' *n*, saethydd
Musketoon, mus.ke.tŵn' *n*, gwn byr
Musky, mus'kî *a*, mwsgaidd, fel mwsg
Muslin, muz'lin *n*, meinwe cotwm
Musrol, mus'röl *n*, trwyn-ffrwyn march
Mussel, mus'l *n*, misglen, pysg cragen las. Mussels, y cregin gleision
Mussulman, mus'ul.man *n*, crefyddwr Mahometaidd [diod yn yr il: *v*, llwydo
must *n*, gwin neu ddiod newydd,

Must, must *v*, *def*, rhaid yw, dir yw. I must read, rhaid i mi ddarllen. I must not, ni raid i mi; rhaid i mi beidio; nid rhydd i mi

Mustache, mus.tâsh' Mustachio, mustâ'shō *n*, trawswch, barf y wefus uchaf

Mustard, mus'tûrd *n*, ceddw, mwstardd. Wild mustard, berw'r fam, berw'r gauaf

Muster, mus'tûr *v*, byddino; profi; rhifrestru: *n*, prawf-olygiad; byddin-rifiad. Muster-book, llyfr enwau milwyr. Muster-master, byddin-restrydd. Muster-roll, cofrestr llu

Mustiness, mus'tĭ.nes *n*, llwydni; mysni

Musty, mus'tĭ *a*, llwyd; mws; drewllyd. To grow musty, llwydo

Mutability, mū.tâ.bil'ĭ.tĭ *n*, anwadalwch, cyfnewidioldeb [iol

Mutable, mū'tâ.bl *a*, anwadal, cyfnewid-

Mutation, mū.tā'shun *n*, newidiad, cyfnewidiad

Mute, müt *n*, mudan; mudsain, llythyren fud; adar-dom: *a*, mud, tawedog, dilafar: *vi*, tomi, teilo, ystlomi

Mutilate, mū'tĭ.lāt *vt*, anafu, anharddu, llurgunio, tori aelod

Mutilation, mū.tĭ.lā'shun *n*, anafiad, llurguniad, anharddiad, toriad aelod

Mutineer, mū.tĭ.nĭ'r' *n*, terfysgwr, gwrthgodwr, gwrthryfelwr [terfysglyd

Mutinous, mū'tĭ.nus *a*, gwrthryfelgar,

Mutiny, mū'tĭ.nĭ *vi*, terfysgu, gwrthgodi: *n*, terfysg, gwrthgodiad

Mutter, mut'ûr *v*, tuchanu, grwgnach, mwngial, grymial, conach

Mutton, mut'n *n*, cig mollt, cig dafad, cig myharan; dafad, myharan

Mutual, mū'tshū.al *a*, cy-, cyd-, cyf-, cys-, o'r ddwy ochr, y naill a'r llall. Mutual hatred, cydgasâd [newidiad

Mutuality, mū.tshū.al'ĭ.tĭ *n*, cydgyf-

Mutually, mū'tshū.al.ĭ *ad*, ar gylch, ar gyfnewid, o bob ochr, cyd-

Mutuation, mū.tshū.ā'shun *n*, echwyniad

Muzzle, muz'l *n*, geneu, safn, ceg; penffrwyn, penor, penwar: *v*, penffrwyno, safnrwymo, rhoi penor ar drwyn

Muzzy, muz'ĭ *a*, meddw

My, mĭ (heb bwyslais, mĭ) *pn*, fy; mau. My own, eiddof, eiddof fi, eiddof fi fy hun

Myography, mĭ.og'râ.fĭ *n*, cyhyrydd-

Myology, mĭ.ol'ō.jĭ *n*, cyhyrdraeth [iaeth

Myope, mĭ'ōp *n*, un byr ei olwg

Myopy, mĭ'ō.pĭ *n*, byrdra golwg [mil

Myriad, mir'ĭ.ad *n*, myrdd, 10,000, deng

Myrmidon, mur'mĭ.dun *n*, dyhiryn, anfad-ddyn, ysgelerddyn

Myrrh, mûr *n*, myr: *a*, myrllyd

Myrtle, mûr'tl *n*, myrtwydd, madwydd

Myself, mĭ.self' *pn*, mi fy hun, myfi fy hunan [dirgelion

Mystagogue, mis'tâ.gog *n*, deonglydd

Mysterious, mis.tĭ'r'ĭ.us *a*, dirgelaidd, dirgel, tywyll, aneglur, cyfrinol

Mysterize, mis'tur.īz *vt*, dirgel ddywedyd

Mystery, mis'tûr.ĭ *n*, dirgelwch, rhin, cyfrin, cyfriniaeth; mwysder [gelion

Mystic, mis'tik *n*, dychymmygwr dir-

Mystic, mis'tik, **Mystical**, mis'tĭ.kal *a*, cyfrinol, cudd, dirgel, dirgelaidd

Mysticism, mis'tĭ.sizm *n*, dirgelyddiaeth

Myth, mith *n*, dammeg, chwedl

Mythic, mith'ik *a*, dammegol, chwedlonog [aidd

Mythological, mith.ō.loj'ĭ.kal *a*, chwedl-

Mythologist, mĭ.thol'ō.jist *n*, deonglwr chwedlau, chwedlonydd

Mythologize, mĭ.thol'ō.jīz *v*, trin neu ddeongli yr hen chwedlau paganaidd

Mythology, mĭ.thol'ō.jĭ *n*, chwedl ddysg, - chwedloniaeth, chwedlddiwinyddiaeth

N.

Nab, nab *vt*, dal yn ddisymmwth

Nabob, nā'bob *n*, penaeth yn yr India

Nadir, nā'dûr *n*, y fan dan ein traed, isbwynt, gwrthwyneb

Nag, nag *n*, crynfarch, corfarch

Naiad, nā'ad *n*, duwies y dyfroedd a'r ffynnonau, afonddduwies

Nail, nāl *n*, hoel, hoelen, cethr, cethren; ewin; ewinfedd, 2¼ o fodfeddi: *vt*, hoelio, cethru

Nailer, nā'lûr *n*, hoeliwr, gof hoelion

Nailery, nā'lur.ĭ *n*, gweithfa hoelion

Naked, nā'ked *a*, noeth, llwm. Stark-naked, noethlymun. A naked person, noethlymyn, noethlyman. The naked truth, y gwir diorchudd. To strip naked, dynoethi [dra

Nakedness, nā'ked.nes *n*, noethni, llym-

Name, nām *n*, enw, enwad: *vt*, enwi; galw. To call names, difenwi, difrio

Nameless, nām'les *a*, dienw, dienwad

Namely, nām'lĭ *ad*, wrth enw, yn enwedigol; sef, hyny yw

Namesake, nām'sāk *n*, cyfenwydd

Nankeen, nan.kīn' *n*, math o gotymr

Nap, nap *n*, hun, hunell, amrant-l ceden, casnach, pân, gra: *v*, h dargysgu; cedenu. A hunyu. To take a nap,

Nape, nāp *n*, gwar: gwe

Nerve, nûrv *n*, gi, gïen, gïeuyn, gewyn: *vt*, cryfhau, nerthu. Affection of the nerves, gihaint. Auditory nerve, gïen clywed. Cervical nerves, gïau'r gwddf. Ganglionic nerves, gïau clymedig. Gustatory nerve, gïen archwaeth. Olfactory nerve, gïen aroglu. Optic nerve, gïen golwg, gïen gweled

Nerveless, nûrv'les *a*, egwan, dirym

Nervous, nûr'vus *a*, gïog, gewynaidd, nerthol, cryf; pruddglwyfus, ofnus

Nervousness, nûr'vus.nes *n*, grymusder, cryfder; gwendid, ofnusrwydd

Nescience, nesh'ens *n*, anwybodaeth

Ness, nes *n*, penrhyn, pentir; trwyn

Nest, nest *n*, nyth, nythyn: *v*, nythu. A little nest, nythyn [fynwesu

Nestle, nes'l *v*, nythu; cydgoleddu, ym-

Nestling, nes'ling *n*, nythgyw, cywyn

Net, net *n*, rhwyd, balleg, rhwyden, ballegrwyd: *a*, glân, disothach. Net-weight, glân bwys. Wear-net, ball-aweg [dyfnach; uffernol

Nether, neтн'ûr *a*, is, isach, iselach;

Nethermost, neтн'ûr.möst *a*, isaf, iselaf

Netmaker, net'mä.kûr *n*, rhwydwëydd

Netting, net'ing, Network, net'wûrk *n*, rhwydwaith

Nettle, net'l *n*, danadl: *vt*, pigo; llidio; cyffroi, cynhyrfu. Blind nettle, Dead nettle, danadlen ddall, danadlen farw. Nettle-rash, danadl-darddiant

Neurosis, nü.rō'sis *n*, clefyd y gïau

Neuter, nü'tûr, Neutral, nü'tral *a*, ammhleidiol: *n*, ammhleidydd; canolydd. Verb neuter, perwyddiad rhydd. Neuter gender, y ganolryw [wch

Neutrality, nü.tral'ï.tï *n*, ammhleidgar-

Neutralize, nü'tral.ïz *vt*, dieffeithio, gwrthweithredu

Never, nev'ûr *ad*, ni (nid) ... erioed, ni...un amser, ni...byth: *px*, di-, an-. Never-ending, diderfyn, annherfynol. Never-failing, dibaid. There never was, ni bu erioed. There never will be, ni fydd byth, byth ni bydd. Never being, heb fod erioed, heb fod byth

Nevertheless, nev.ûr.тнï.les' *ad*, nid anllai, eto, er hyny, er hyn oll

New, nü *a*, newydd; diweddar; cri; ffres. Bran-new, Span-new, newydd tanlli. New-fangled, newydd ffurfiog. New-year's-day, dydd calan. New-year's-gift, calenig

[illegible]ôrn *a*, newydd-eni

[illegible], canolbost grisiau

Newly, nü'lï *ad*, o newydd, yn ddiweddar

Newness, nü'nes *n*, newydd-deb, newydd-der, newyddrwydd

News, nüz *n*, newydd, newyddion

Newsman, nüz'man *n*, newyddiadurwr

Newsmonger, nüz'mung.gûr *n*, heliwr chwedlau, newyddiwr

Newspaper, nüz'pä.pûr *n*, papyr newydd, newyddiadur [chwilen

Newt, nüt *n*, madfall, geneugoeg, budr-

Next, nekst *a*, nesaf: *ad*, yn nesaf: *sd*.—Near [*vt*, pwyntio; blaenu

Nib, nib *n*, blaen pin ysgrifenu; telpyn:

Nibble, nib'l *v*, deintio; dargnoi; cnithio

Nice, nïs *a*, moethus; destlus; cain; manol, gofalus, cywraint, dichlyn, pert

Niceness, nïs'nes *n*, manylrwydd

Nicety, nï'sï.tï *n*, cywreinbeth, manylwaith; manylbwnc; manylder. Niceties, ammeuthyddion, danteithion

Niche, nitch *n*, cloer, eilunfa, delwgell

Nick, nik *n*, bwlch, rhint: *vt*, bylchu, rhygndori; taro'r nod; iawn amseru; twyllo, siomi. The nick of time, yr iawn bryd, yr adeg [enwi

Nickname, nik'näm *n*, llysenw: *vt*, llys-

Nictate, nik'tät *vi*, amrantu, ysmicio

Nide, nïd *n*, nythiad, nythlwyth

Nidification, nid.ï.fï.kä'shun *n*, nythiad

Nidorous, nï'dur.us *a*, yn arogli fel cig rhost [iant

Nidulation, nid.ü.lä'shun *n*, nythdrig-

Niece, nïs *n*, nith [cerlyn

Niggard, nig'ûrd *n*, cybydd, crinwas,

Niggardliness, nig'ûrd.lï.nes *n*, crintachrwydd, cybydd-dod

Niggardly, nig'ûrd.lï *a*, cybyddlyd, crintach, llawgeuad: *ad*, yn gybyddlyd

Niggle, nig'l *vi*, cydofera

Nigh, nï *a*, agos, cyfagos: *ad*, yn agos, ger llaw, yn ymyl: *v*, agosäu, nesäu

Nighness, nï'nes *n*, agosrwydd, agosedd

Night, nït *n*, nos; noson, noswaith. Night-faring, nosdeithiol. By night, liw nos, ar hyd y nos. Dead of night, dyfnder nos. Last night, neithwyr. Night before last, echnos, ymannos. To-night, heno. To draw towards night, nosi; hwyrhau

Nightcap, nït'kap *n*, cap nos

Nightfall, nït'fôl *n*, cyfnos

Nightgown, nït'gûŵn *n*, gŵn nos

Nightingale, nï'tin.gäl *n*, eos, eawa, eosig (*d*) [*ad*, bob nos, o hyd nos

Nightly, nït'lï *a*, nosol, nosweithiol:

Nightman, nït'man *n*, carthwr gendai

Nightmare, nït'mê'r *n*, yr hunllef, gŵyll

Nightshade, nīt'thăd *n*, llysiau'r moch, mochlys. Deadly nightshade, codwarth. Enchanter's nightshade, llys Stephan. Woody nightshade, manyglog

Nightward, nīt'wûrd *ad*, tua'r nos

Nightwatch, nīt'watsh *n*, gwyliadwriaeth nos; noswyliadwriaeth [yn duo

Nigrescent, nī.gres'ent *a*, caddugol;

Nihility, ni.hil'ī.tī *n*, dimedd, diddymder

Nill, nil *v*, anewyllysio; pallu, gwrthod: *n*, gwreichion elydr toddedig

Nimbiferous, nim.bif'ur.us *a*, tymmestlddwyn [sionc

Nimble, nim.bl *a*, cyflym, buan, heinyf,

Nimious, nim'yus *a*, gormodol, rhyfawr

Nincompoop, ning'kom.pŵp *n*, penbwl

Nine, nīn *a* & *n*, naw, 9, ix. [dyblyg

Ninefold, nīn'fōld *a*, nawplyg, naw

Ninepin, nīn'pin *n*, ceilysen (*p* ceilys)

Nineteen, nīn.tīn' *a* & *n*, pedwar [pedair] ar bymtheg, 19, xix.

Nineteenth, nīn.tīnth' *a* & *n*, pedwerydd ar bymtheg, 19ydd, 19edd [ugain

Ninetieth, nīn'tī.eth *a*, degfed a phedwar

Ninety, nīn'tī *a* & *n*, pedwar ugain a deg

Ninny, nin'ī, Ninnyhammer, nin'ī.hamûr *n*, penbwl, hurtyn, clwpa

Ninth, nīnth *a*, nawfed, 9fed

Nip, nip *n*, cno, cnoad; daif, deifiad: *vt*, cnoi; gwasgu; deifio; gwywo

Nippers, nip'ûrz *np*, gefail, gefeilian

Nipple, nip'l *n*, diden, teth, tithen, penig bron, bronig

Nisi, nī'sī *c*, oddi eithr. Nisi prius, gwŷs, gwarant. Court of nisi prius, llys yr achosion cyffredin. Justices of nisi prius, y barnwyr cyffredin

Nit, nit *n*, nedden, wy lleuen [deb

Nitency, nī'ten.sī *n*, claerder, dysgleir-

Nitid, nit'id *a*, gloew, dysglaer, claer

Nitre, nī'tûr *n*, halen y graig, creighalen

Nitrogen, nī'trō.jen *n*, blorai, un o ranau cyfansawdd yr awyr

Nitrous, nī'trus *a*, blorog

Nitty, nit'ī *a*, neddog, llawn nedd [eira

Nival, nī'val *a*, eiryog, llawn nyf neu

Niveous, niv'yus *a*, eiryaidd, purwyn

No, nō *a*, neb, neb rhyw, neb un, dim: *ad*, ni, nid, nis, na, nac, nad, nas; nag e, na ddo. At no time, byth. By no means, nid mewn un modd, er dim. He is no better, nid yw efe dipyn gwell. No person, No one, neb. No work shall be done, ni wneir dim gwaith. To no purpose, yn ofer, yn ddiles. Yes or no, ïe neu nag e

Nobilitate, nō.bil'ī.tāt *vt*, boneddu

Nobility, nō.bil'ī.tī *n*, bonedd, uchelfonedd, dyledogaeth, uchelwaedogaeth; dyledogion, pendefigion

Noble, nō'bl *a*, dyledog, ardderchog, godidog, arwraidd, boneddig, urddasol; haelionus: *n*, pendefig, boneddwr, dyledog; bath aur o werth 6*s*. 8*c*. [defig

Nobleman, nō'bl.man *n*, dyledog, pen-

Nobleness, nō'bl.nes *n*, dyledogrwydd, bonedd; mawredd, ardderchogrwydd

Nobless, nō'bles *n*, uchelfonedd

Nobly, nō'blī *ad*, yn foneddol; yn ardderchog; yn haelionus; yn rhagorol

Nobody, nō'bod.ī *n*, neb, neb un, nebawd, undyn, neb rhyw un, nid...neb, nid...un [niweidiol

Nocent, nō'sent, Nocive, nō'siv *a*, drygus,

Noctambulist, nok.tam'bū.list *n*, nosrodiwr, nosgerddwr [dydd a nos

Noctidial, nok.tid'yal *a*, yn cynnwys

Noctiferous, nok.tif'ur.us *a*, nosddwyn

Noctiluca, nok.til'ū.kâ *n*, nosoleuad

Noctuary, nok'tū.ur.ī *n*, noslyfr

Nocturn, nok'tûrn *n*, noswasanaeth, nosweddi [nosol

Nocturnal, nok.tûr'nal *n*, deial y nos: *a*,

Nod, nod *v*, amneidio; hepian, hepio, penogwyddo: *n*, penogwyddiad, hep; awgrym [siol

Noddle, nod'l *n*, penglog, clopa, clol,

Noddy, nod'ī *n*, hurthgen, drelyn; cerbyd deuolwynog [cynghroesiad

Node, nōd *n*, cwlwm, clwm, oddf, cwgn;

Nodus, nō'dus *a*, clymog, cygnog

Noggin, nog'in *n*, cwpan; chwarter peint

Noise, nôiz *n*, swn, twrf, godwrf, sain, dadwrdd, twrdd, trwst, diaspad: *v*, dadlwrdd; cyhoeddi. A blustering noise, dwndwr. A chattering noise, trydar. A rumbling noise, godwrdd. Noise of birds, sain adar

Noiseless, nôiz'les *a*, diswn, dystaw, didwrdd, didrwst

Noisiness, nôī'zī.nes *n*, twrddusrwydd

Noisome, nôī'sum *a*, ffiaidd, drewllyd

Noisomeness, nôī'sum.nes *n*, adgasrwydd, ffieiddrwydd [ystyrllyd

Noisy, nôī'zī *a*, trystfawr, bloeddfawr,

Nolition, nō.lish'un *n*, anfyniad, anfodd

Nombles, nom'blz *np*, perfedd carw

Nomenclator, nō'men.klā.tûr *n*, enwedydd, galwedydd

Nomenclature, nō'men.klā.tshûr *n*, en lyfr; enwau pethau [ig

Nominal, nom'ī.nal *a*, enwol; galwe

Nominally, nom'î.nal.î *ad*, wrth ei enw, erbyn ei enw; o ran enw, mewn dim ond enw, mewn enw yn unig [penodi
Nominate, nom'î.nät *vt*, enwi, galw;
Nomination, nom.î.nä'shun *n*, enwad, penodiad, enwedigaeth
Nominative, nom'î.nä.tiv *a*, enwedigol
Nonage, non'äj *n*, anoed, maboed
Nonappearance, non.a.pî'r'ans *n*, pallymddangosiad, ammhresennoldeb, absennoldeb
Nonce, nons *n*, amcan, dyben, bwriad
Nonconformist, non.kon.fôr'mist *n*, anghydffurfiwr, ymneilldüwr
Nonconformity, non.kon.fôr'mî.tî *n*, anghydffurfiad; ymneilldüaeth
Nondescript, non'dî.skript *n*, peth neu berson annarluniadwy
None, nun *pn*, neb, dim, dim un
Nonentity, non.en'tî.tî *n*, dihanfodedd, diddim, anfodoliaeth
Nonesuch, nun'sutsh *n*, un digymhar
Nonexistence, non.eg.zis'tens *n*, anfodolaeth [annhyngol
Nonjuring, non.jü'r'ing *a*, annhwng,
Nonjuror, non.jü'r'ûr *n*, annhyngwr
Nonpareil, non.pâ.rel' *n*, peth digymhar; math o afal; math o argrafflythyren
Nonpayment, non.pä'ment *n*, methdaliad
Nonplus, non'plus *n*, dyrysnod, astrusi; *vt*, peri taw; gorddyrysu; attal
Nonponderous, non.pon'dur.us *a*, dibwys, ammhwysig
Nonresident, non.rez'î.dent *n*, annhrigiannydd: *a*, annhrigiannol [rynedd
Nonresistance, non.rî.zis'tans *n*, diwrth-
Nonsense, non'sens *n*, ffoledd, ffregod
Nonsensical, non.sen'sî.kal *a*, direswm, disynwyr [ddattodiad
Nonsolution, non.sö.lü'shun *n*, meth-
Nonsuit, non'süt *n*, anhawl, hawlgoll: *vt*, dihawlio [fach
Nook, nẇk *n*, congl, ongl, cornel; cil-
Noon, nẇn, Noonday, nẇn'dä, Noontide, nẇn'tîd *n*, nawn, hanner ddydd, canolddydd: *a*, nawnol
Noose, nẇz *n*, byddagl, magl; cwlwm
Nor, nôr *c*, na, nac [rhedeg: *vt*, byddaglu
Normal, nôr'mal *a*, rheolaidd, unionsyth, syth. Normal school, ysgol athrawon
Norse, nôrs *n*, Llychlynaeg
North, nôrth *n*, gogledd: *a*, gogleddol. North wind, gogleddwynt
Northerly, nôr'THûr.lî, Northern, nôr'-THûrn *a*, gogleddol. Northern lights, goleuni gogleddol, gogleddwawr
Northward, nôrth'wûrd *ad*, tua'r gogledd
Nose, nöz *n*, trwyn: *v*, trwyno; arogli. To turn up the nose, ffroenochi
Nosegay, nöz'gä *n*, blodeuglwm, twff, gwullglwm, clwm blodau
Noseless, nöz'les *a*, didrwyn, heb drwyn
Nostril, nos'tril *n*, ffroen
Nostrum, nos'trum *n*, cyfaredd
Not, not *ad*, na, nac, nad, ni, nid; di-, an-, af-. Not many, nemawr. Not thankful (unthankful), annîolchgar, diddiolch. Not knowing, heb wybod. Not to do it, peidio â'i wneyd. Whether he will come or not, pa un a ddaw efe neu beidio [hynod, enwog; gofalus
Notable, nö'tâ.bl *a*, nodadwy, nodedig,
Notableness, nö'tâ.bl.nes *n*, hynodrwydd, enwogrwydd; dyfalwch
Notary, nö'tur.î *n*, nodiadur, nodiedydd
Notation, nö.tä'shun *n*, nodiant, nodiad
Notch, notsh *n*, bwlch, rhwgn, rhint, gwlf: *vt*, bylchu, bylchdori
Note, nöt *n*, arwydd, marc, nod, nodiad; ysgrifnod; sylwnod, eglurnod; tonnod, sain-nod; enwogrwydd, hynodrwydd: *vt*, nodi, sylwi, dal sylw; cofnodi. Marginal note, ymylnod. Note of hand, Promissory note, ysgrifenrwym
Noted, nö'ted *a*, nodedig, hynod, enwog
Nothing, nuth'ing *n*, dim, diddim. Nothing at all, dim yn y byd
Notice, nö'tis *n*, sylw, rhybudd, hysbysrwydd. To take notice, dal sylw
Notification, nö.tî.fî.kä'shun *n*, rhybuddiad, hysbysiad [amlygu
Notify, nö'tî.fî *vt*, hysbysu, cyhoeddi,
Notion, nö'shun *n*, tyb, meddwl, barn; rhith, syniad [mygol
Notional, nö'shun.al *a*, tybiol, dychym-
Notoriety, nö.tö.rî'î.tî, Notoriousness, nö.tö'r'î.us.nes *n*, hynodrwydd, amlygrwydd, rhempusrwydd
Notorious, nö.tö'r'î.us *a*, honsid, carn, hysbys, cyhoedd, hynod
Nott, not *vt*, cneifio: *pp*, cneifiedig
Notus, nö'tus *n*, y deheuwynt
Notwithstanding, not.wiTH.stan'ding *c*, er hyny, eto, anllai: *pr*, er (0)
Nought, nôt *n*, dim, diddim; gwagnod
Noun, nûẇn *n*, enw; gair. Noun adjective, enw gwan, ansoddair. Noun substantive, enw cadarn, sylweddair
Nourish, nur'ish *vt*, maethu, meithrin, magu, cynnal [meithrinadwy
Nourishable, nur'ish.â.bl *a*, hyfaeth,
Nourishment, nur'ish.ment *n*, lluniaeth, porthiant; maeth, meithriniaeth; cynnaliaeth; ymborth

Nousle, nuz'l *vt*, anwesu; maglu, caeth-
Novation, nö.vä'shun *n*, newyddiad [iwo
Novel, nov'el *a*, newydd: *n*, newyddchwedl, ffugchwedl, ffugdraethawd
Novelist, nov'el.ist *n*, ffugchwedlwr
Novelty, nov'el.tî *n*, newydd-der, newydd-dra; newydd-beth, peth newydd
November, nö.vem'bûr *n*, Tachwedd
Novercal, nö.vûr'kal *a* llysfamaidd
Novice, nov'is *n*, newyddian, dechreuwr
Novitiate, nö.vish'i.ät *n*, newyddianiaeth, amser prawf
Now, nûw *ad*, yn awr, y pryd hwn, yr awr hon, yr awron: *c*, bellach, weithian. Just now, yn awr, gynneu, yn awr fach. Now-a-days, yn y dyddiau hyn, yr oes hon. Now and then, ambell waith, yn awr ac yn y man, yn awr ac eilwaith
Nowes, nŵz *n*, y cwlwm priodasol
Nowhere, nö'whê'r *ad*, dim yn unlle
Nowise, nö'wīz *ad*, dim mewn un modd
Noxious, nok'shus *a*, niweidiol, drygus, afiach [megin
Nozzle, noz'l *n*, trwyn, duryn; trwyn
Nubble, nub'l *vt*, dyrnodio, pwyo
Nubiferous, nü.bif'ur.us *a*, yn dwyn cymylau
Nubilate, nü'bï.lät *vt*, cymylu; tywyllu,
Nubile, nü'bil *a*, dyweddadwy [duo
Nubilous, nü'bï.lus *a*, cymylog, tywyll
Nuciferous, nü.sif'ur.us *a*, cneuddwyn
Nucleus, nü'klï.us *n*, cnewullyn, bywyn
Nudity, nü'dï.tî *n*, noethni, noethedd
Nugacity, nü.gas'ï.tî *n*, coegchwedliad, gwagsiarad [oferwag
Nugatory, nü'gâ.tur.î *a*, gorwag, ofer,
Nuisance, nü'sans *n*, niweidbeth, blinbeth, casbeth, bryntwaith, bryntni
Null, nul *a*, diddim, dirym, ofer [gred
Nullifidian, nul.ï.fid'yan *a*, dihyder, di-
Nullify, nul'ï.fī *vt*, diddymu, dirymu
Nullity, nul'ï.tî *n*, diddymder
Nullo, nul'ö *n*, gwagnod (0)
Numb, num *a*, merwinllyd, fferllyd, wedi merwino: *vt*, fferu, merwino
Number nûm'bûr *vt*, rhifo, cyfrif: *n*, nifer, rhif, rhifedi, eirif, rhifed; rhifyn. Numbers, cynghanedd, prydyddiaeth. A great number, lluaws. Cardinal numbers (first, second, &c.), rhestrolion (cyntaf, ail, &c.). Ordinal numbers (one, two, &c.), rhifolion (un dau, &c.). One of their number, un o honynt [aneirif, dirif, dirifedi
Numberless, num'bûr.les *a*, afrif, afrifed,
Numbness, num'nes *n*, merwin, merwindod, fferdod; ewinrew
Numerable, nü'mur.â.bl *a*, rhifadwy
Numeral, nü'mur.al *a*, niferol, rhifol: *n*, rhifnod, rhifeb. Arabic numerals, rhifolion Arabaidd, 1, 2, 3. &c. Roman numerals, rhifolion Rhufeinaidd, I, II, III, IV; i, ii, iii, iv, &c.
Numerary, nü'mur.ur.î *a*, rhifiannol
Numerate, nü'mur.ät *vi*, rhifiannu, rhifnodi, rhifo
Numeration, nü.mu.rä'shun *n*, rhifiant, rhifedigaeth, rhifnodiad, niferiant
Numerator, nü'mur.ä.tûr *n*, rhifedydd, niferai [niferol
Numerical, nü.mer'ï.kal *a*, rhifnodol,
Numerous, nü'mur.us *a*, rhifiog, niferog, lluosog, aml, tra aml, llawer
Numerousness, nü'mur.us.nes *n*, niferedd, lluosogrwydd, amlder
Numismatic, nü.miz.mat'ik *a*, bathofyddol [ofyddiaeth
Numismatics, nü.miz.mat'iks *np*, bath-
Numismatist, nü.miz'mat.ist, Numismatolojist, nü.miz.mâ.tol'ö.jist *n*, bath-
Nummary, num'ur.î *a*, arianol [ofydd
Numskull, num'skul *n*, penbwl, clwpa
Nun, nun *n*, mynaches, lleian
Nunchion, nun'tshun *n*, rhyngfwyd
Nunciature, nun'shî.ä.tshü'r *n*, cenadwriaeth
Nuncio, nun'shî.ö *n*, cenadwr y Pab
Nuncupative, nung'kü.pä.tiv *a*, geiriol, cyhoedd-fynegol
Nunnery, nun'ur.î *n*, lleiandy, gwyryfdy
Nuptial, nup'shal *a*, priodasol, neithiorol. Nuptial feast, gwledd briodas
Nuptials, nup'shalz *np*, priodas, neithior
Nurse, nûrs *n*, mammaeth, mag wraig: *vt*, magu; meithrin
Nursery, nûr'sur.î *n*, ystafell fagu; maethdy, meithrinfa; planfa, planigfa
Nursling nûrs'ling *n*, plentyn maeth, maethyn, maethen, maethfab
Nurture, nûr'tshûr *n*, maeth, mag, maethiad, meithrin, dygiad i fyny: *vt*, meithrin, addysgu [wesu
Nustle, nus'l *vt*, maethu; achlesu, an-
Nut, nut *n*, cneuen; gwain hoel dro. Nut-cracker, gefail gnau. Nut-gall, afal y derw. Nut-tree, pren cnau, collen. Earth-nuts, bywi, cnau'r ddaiar, cylor, clor. Slip-shelled nuts, cnau gweisgi [blygiad
Nutation, nü.tä'shun *n*, ysgogiad; go-
Nuthatch, nut'hatsh *n*, delor y cnau
Nutmeg, nut'meg *n*, pergneuen India
Nutriment, nü'trï.ment *n*, maeth, lluniaeth, ymborth, porthiant; magwriaeth

Nutrimental, nü.trî.men'tal, Nutritious, nü.trish'us, Nutritive, nü'trî.tiv *a*, maethol, maethlawn, maethus [iad
Nutrition, nü.trish'un *n*, maeth, maeth-
Nutriture, nü'trî.tshü'r *n*, maetholrwydd
Nutshell, nut'shel *n*, plisgyn cneuen
Nuzzle, nuz'l *v*, trwyno'r ddaiar fel hwch; trwyn-haiarnu
Nymph, nimf *n*, duwies y coedydd, y gweunydd, a'r dyfrœdd; angyles; tlosferch, benywen, meinir. Sea-nymph, mordduwies
Nymphean, nim'fî.an Nymphical, nim'fî.kal, Nymphish, nim'fish, Nymphlike, nimf'lîk *a*, perthynol i dduwiesau'r coedydd
Nymphomania, nim.fö.mä'nî.â *n*, gorandladedd [amrantiad
Nystagmus, nis.tag'mus *n*, gwinciad,

O.

O, ö *px*. gwrth-: *i*, O! oio! ha!
Oaf, öf *n*, delff, hurtyn, penbwl, drel
Oafish, ö'fish *a*, delffaidd, penbylaidd
Oafishness, ö'fish.nes *n*, hurtrwydd
Oak, ök *n*, derwen, mesbren; dâr. Oak-apple, afal y derw, darafal. Oak-grove, llwyn derw, derwlwyn. Heart of oak, derlin. Jerusalem oak, derwen Gaersalem. A scarlet oak, prinwydden. A stately oak, caterwen. A stunted oak, cor dderwen. A young oak, glas dderwen
Oaken, ö'kn *a*, deri, derw, derwin
Oakum, ö'kum *n*, rhaffau dattodedig
Oar, ö'r *n*, rhwyf, rhodl [*n*, rhwyfwr
Oarsman ö'rz'man (oarsmen, ö'rz'men)
Oasis, ö'â.sis (*p* oases, ö'â.sîz) *n*, ynysdir, ffrwythlonfa
Oast, öst *n*, odyn i sychu hopys
Oat, öt *n*, ceirchen. Oats, ceirch. Oatcake, teisen geirch. Wild oats, ffetur
Oaten, ö'tn *a*, o geirch, ceirchol
Oath, öth (*p* oaths, öthz) *n*, llw, twng, rhaith; achred. Oath-breaking, llwdoriad, anudon. A vain oath, lledlw
Oatmeal, öt'mil *n*, blawd ceirch. Oatmeal bread, bara ceirch
Oaty, ö'tî *a*, o geirch, ceirchaidd
Ob-, oc-, of-, op- *px*, yn arwyddo, "yn y ffordd," gwrth-
Obambulate, ob.am'bü.lät *n*, amrodio
Obduction, ob.duk'shun *n*, gorchuddiad
Obduracy, ob'dü.rä.sî *n*, caledwch, cyndynrwydd; gwargaledrwydd; calongaledrwydd; ystyfnigrwydd
Obdurate, ob'dü.rät *a*, caled, calon-galed, cyndyn, anhyblyg [iad
Obduration, ob.dü.rä'shun *n*, ymgaled-
Obedience, ö.bî'dî.ens *n*, ufudd-dod; gwarogaeth, darostyngedigaeth
Obedential, ö.bî.di.en'shal *a*, ufudd, ymostyngol [ymgrymiad
Obeisance, ö.bä'sans *n*, moesblygiad.
Obelisk, ob'î.lisk *n*, colofn; bernod (†)
Oberration, ob.e.rä'shun *n*, crwydrad
Obese, ö.bîs' *a*, tew, bras; pendew
Obeseness, ö.bîs'nes, Obesity, ö.bes'î.tî *n*, tewder, gordewedd
Obey, ö.bä' *vt*, ufuddhau, ymostwng
Obfuscate, ob.fus'kät, Offuscate, o.fus'kät *vt*. cymylu, tywyllu
Obit, ö'bit *n*, arwyl, marwddefod
Obituary, ö.bit'shü.ur.î *n*, marwrestr
Object, ob'jekt *n*, gwrthddrych, nod bwriad [gwrthddadleu, achwyn
Object, ob.jekt' *vt*. eithro, gwrthwynebu.
Objection, ob.jek'shun *n*, gwrthddadl, gwrthreswm, gwrtheb, gwrthair, bai
Objectionable, ob.jek'shun.â.bl *a*, eithradwy, beiadwy, gwrthwynebadwy
Objective, ob.jek'tiv *a*, gwrthddrychol
Objector, ob.jek'tûr *n*, gwrthebydd, gwrthddadleuydd, gwrthddadlwr
Objuration, ob.jü.rä'shun *n*, tyngediad, tyngiad [argyhoeddi
Objurgate, ob.jûr'gät *vt*, ceryddu, senu,
Objurgation, ob.jûr.gä'shun *n*, cerydd, argyhoeddiad, sen
Oblate, ob.lät' *a*, gwastad-ben, lledgrwn
Oblation, ob.lä'shun *n*, offrwm, rhodd
Oblectation, ob.lek.tä'shun *n*, boddhâd; difyrwch, dyddanwch
Obligate, ob'lî.gät *vt*, cymhell, rhwymo
Obligation, ob.lî.gä'shun *n*, dyled, rhwym, rhwymedigaeth
Obligatory, ob'lî.gä.tur.î *a*, dyledus; rhwymedigol, rhwymedigaethol
Oblige, ö.blîj' *vt*, rhwymo, dwyn dan rwymedigaeth; dirio; boddio; dirgymhell, gorfodi. He is obliged to go, mae rhaid iddo fyned. I am obliged to you, diolch i chwi
Obligee, ob.lî.gî' *n*, gofynwr, rhwymwr
Obligor, ob.lî.gôr' *n*, dyledwr
Oblique, ob.lîk' *a*, lleddf, gŵyr, lledbai, llettraws, gwyrdraws, ar osgo; ystlysol
Obliqueness, ob.lîk'nes, Obliquity, ob-lik'wî.tî *n*. gwyredd, gwyrni, gosgo, gogwydd, lledbeiad [dioli, diléu
Obliterate, ob.lit'ur.ät *vt*, dadlythyru,
Obliteration, ob.lit.u.rä'shun *n*, dilead, dadlythyriad, dadoliad

Oblivion, ob.liv'yun *n*, anghof, ebargofiant, ebargofiad [anghofus
Oblivious, ob.liv'yus *a*, abergofus,
Oblong, ob'long *a*, hirgul, hirgylch
Obloquy, ob'lŏ.kwĭ *n*, anair, gwarth, gwaradwydd; gogan, enllib
Obmutescence, ob.mū.tes'ens *n*, llafargolliad [edig; beius
Obnoxious, ob.nok'shus *a*, darostyng-
Obnubilate, ob.nū'bĭ.lāt *vt*, cymylu, tywyllu [myliad
Obnubilation, ob.nū.bĭ.lā'shun *n*, cy-
Obreption, ob.rep'shun *n*, ymlusgiad, ymlithriad [lithro
Obreptious, ob.rep'shus *a*, dirgel ym-
Obscene, ob.sīn' *a*, brwnt, aflan, anllad, anniwair, serth, serthol
Obscenity, ob.sen'ĭ.tĭ *n*, bryntni, serthi, ffieidd-dra; budriaith [iad
Obscuration, ob.skū.rā'shun *n*, tywyll-
Obscure, ob.skū'r' *a*, aneglur, tywyll, anghlaer; anenwog, anhynod, iselradd: *vt*, tywyllu, dyrysu
Obscureness, ob.skū'r'nes, Obscurity, ob.skū'r'ĭ.tĭ *n*, aneglurder, tywyllni; anenwogrwydd, dinodedd
Obsecration, ob.sĭ.krā'shun *n*, deisyfiad; ymbiliad, erfyniaeth
Obsequies, ob'sĭ.kwĭz *np*, arwyliant, arwyl, defodan angladdol
Obsequious, ob.sĭ'kwĭ.us *a*, ufuddgar, hyblyg, parod i wneyd a fyner
Obsequiousness, ob.sĭ'kwĭ.us.nes *n*, ufuddgarwch, gwasanaethgarwch
Observable, ob.zûr'vâ.bl *a*, nodadwy, hynod, gweladwy, amlwg
Observance, ob.zûr'vâns *n*, cadwad, parch; manylbarch; cyfarchwyliad; cyflawniad; nodiad; trefniad, rheol, defod [gofslus
Observant, ob.zûr'vant *a*, gwyliadwrus,
Observation, ob.zûr.vā'shun *n*, sylw, sylwad, nodiad, ardremiad; cadwad
Observator, ob'zûr.vā.tûr *n*, arsyllwr, nodiedydd [tremfa, tremynfa
Observatory, ob.zûr'vâ.tur.ĭ *n*, arsyllfa'
Observe, ob.zûrv' *v*, nodi, arnodi, dal sylw: syllu ar; cadw, parchu, ufuddhau
Obsession, ob.sesh'un *n*, rhagymosodiad, gwarchaead
Obsidional, ob.sid'yun.al *a*, gwarchaeol
Obsolescent, ob.sŏ.les'ent *a*, yn heneiddio [henaidd, diarfer
Obsolete, ob'sŏ.lĭt *a*, anarferedig, hen,
Obstacle, ob'stâ.kl *n*, rhwystr, lludd, attalfa [wreigiol, esgoriadol
Obstetric, ob.stet'rik *a*, colwynol, byd-
Obstetrics, ob.stet'riks *np*, colwynyddiaeth, bydwreigiaeth
Obstinacy, ob'stĭ.nā.sĭ *n*, cildynrwydd, cyndynrwydd, ystyfnigrwydd
Obstinate, ob'stĭ.nāt *a*, cildyn, cyndyn, ystyfnig, anhydyn, gwrthnysig, pengam, gwargaled, gwarsyth
Obstipation, ob.stĭ.pā'shun *n*, canad agenau; bolrwymedd
Obstreperous, ob.strep'ur.us *a*, gwrthfloeddgar, dadyrddus, bloeddfawr
Obstriction, ob.strik'shun *n*, rhwymedigaeth, rhwymad [lluddio
Obstruct, ob.strukt' *vt*, attal, rhwystro,
Obstruction, ob.struk'shun *n*, rhwystr, lludd, lluddiant, attalfa
Obstructive, ob.struk'tiv *a*, rhwystrol, lluddiol, arluddiol, attaliedigol
Obstruent, ob'strŵ.ent *n*, rhwystr, attalfa: *a*, rhwystrol, lluddiol
Obtain, ob.tān' *vi*, cael, caffael, cyrhaedd, cyrhaeddyd, ennill, ynnill
Obtainable, ob.tā'nâ.bl *a*, cyrhaeddadwy, ennilladwy [cyrhaeddiad
Obtainment, ob.tān'ment *n*, caffaeliad,
Obtenebration, ob.ten.ĭ.brā'shun *n*, tywyllwch; tywylliad
Obtest, ob.test' *v*, taer ddeisyf, erfyn
Obtestation, ob.tes.tā'shun *n*, erfyniaeth, ymhŵedd [gymhell
Obtrude, ob.trŵd' *vt*, ymwthio, trawa-
Obtruncate, ob.trung'kāt *vt*, diselodi
Obtrusion, ob.trŵ'zhun *n*, trawsgymhelliad, ymwthlad
Obtrusive, ob.trŵ'siv *a*, ymwthgar
Obtund ob.tund' *vi*, pylu; mawrhau
Obtuse, ob.tūs' *a*, pŷl, difin, anfiniog
Obtuseness, ob.tūs'nes, Obtusion, obtū'zhun *n*, pyliad; pylni, pyledd
Obumbrate, ob.um'brāt *vt*, cysgodi, tywyllu, cymylu, bwrw cysgod dros
Obvert, ob.vûrt' *vt*, troi tuag at
Obviate, ob'vĭ.āt *vt*, rhagflaenu; rhagod, troi heibio, llesteirio
Obvious, ob'vĭ.us *a*, eglur, amlwg, hywel
Obviousness, ob'vĭ.us.nes *n*, amlygrwydd
Occasion, o.kā'zhun *n*, achlysur; achos, ethryb, oedfa; cyfle, adeg: *vt*, peri, achosi, achlysuro
Occasional, o.kā'zhun.al *a*, achlysurol; dygwyddiadol [dellni, delli
Occecation, ok.sĭ.kā'shun *n*, dalliad;
Occident, ok'sĭ.dent *n*, gorllewin
Occidental, ok.sĭ.den'tal *a*, gorllewinol
Occiput, ŏk'sĭ.put *n*, gwegil
Occlude, o.klūd' *vt*, cau i fyny
Occluse, o.klūs' *a*, canedig

Occult, o.kult' *a*, cuddiedig, dirgel, cel
Occultation, ok.ul.tä'shun *n*, cuddiad, celedigaeth; machludiad
Occupation, ok.ü.pä'shun, Occupancy, ok'ü.pan.sî *n*, meddianniad, daliad; meddiant; galwad, crefft
Occupier, ok'ü.pï.ûr, Occupant, ok'ü-pant *n*, meddiannydd; daliwr, deiliad; goresgynydd [dal
Occupy, ok'ü.pï *vi*, meddu, meddiannu;
Occur, o.kûr' *vi*, dygwydd, cymmeryd lle; dyfod i gof [damwain
Occurrence, o.kur'ens *n*, dygwyddiad,
Occursion, o.kûr'shun *n*, ymgyfarfod
Ocean, ö'shun *n*, môr, ceïnfor, cyfanfor, dyfnfor, gweilgi, eigion. Atlantic Ocean, Môr Werydd. German Ocean, Môr Tawch. Pacific Ocean, Môr Taw-
Oceanic, ö.shî.an'ik *a*, eigionol [elog
Ocellated, ö.sel'â.ted *a*, llygeidiog, fel llygaid; llawn llygaid
Ocelot, ö'sî.lot *n*, math o lewpart
Ochre, ö'kûr *n*, math o liw pridd
Octagon, ok'tâ.gun *n*, wythongl, dull wythonglog
Octagonal, ok.tag'un.al, Octangular, ok.tang'gü.lûr *a*, wythonglog
Octahedral, ok.tâ.hî'dral *a*, wythochrog
Octahedron, ok.tâ.hî'dron *n*, wythochr
Octant, ok'tant *n*, trem yn cynnwys 45 gradd
Octave, ok'täv *n*, wythfed dydd o wyl; wythradd tôn, gafael wyth [wythplyg
Octavo, ok.tä'vö *a*, wythplyg: *n*, llyfr
Octennial, ok.ten'yal *a* wythmlwyddol
October, ok.tö'bûr *n*, Hydref [lygeidiog
Octonocular, ok.tö.nok'ü.lûr *a*, wyth-
Octuple, ok'tü.pl *a*, wythplyg
Ocular, ok'ü.lûr *a*, golygol, llygadol
Oculist, ok'ü.list *n*, meddyg llygaid
Odd, od *a*, anghynnifer, anghydrif; anarferol, digymhar, anghyffredin, hynod, rhyfedd; tros ben, ychwaneg. Odd-fellow, Odydd. Odd glove, maneg weddw, maneg anghymhar
Oddity, od'î.ti, Oddness, od'nes *n*, anghyffredinrwydd; hynodrwydd. An oddity, anwastadyn, gwammalddyn
Odds, odz *np*, rhagoriaeth, gwahaniaeth; ymrafael, anghydfod; mantais
Ode, öd *n*, awdl, tantgerdd
Odious, ö'dî.us *a*, adgas, cas; ffiaidd
Odiousness, ö'dî.us.nes *n*, adgasrwydd
Odium, ö'dî.um *n*, cas, casedd; gwarth
Odoriferous, ö.dö.rif'ur.us, Odorous, ö'dur.us *a*, peraroglus, aroglber [sawyr
Odour, ö'dûr *n*, arogl, aroglledd, sawr,

Œcumenical, ek.ü.men'î.kal *a*, cyffred-
Œdema, î.dî'mâ *n*, chwydd gwyn [inol
Œiliad, î'li.ad *n*, amrantiad, gwing
Œsophagus, î.sof'â.gus *n*, ceg, sefnig
Of, ov *pr*, o; gan; am; yng nghylch. Of me [thee, him, &c.], o honof [honot, hono, &c.]. The fleetness of the greyhound, cyflymdra'r milgi. The mind of man, meddwl dyn. The strength of a horse, nerth ceffyl
Off, of *ad*, ymaith, oddi yma, i ffwrdd, draw: *pr*, oddi, oddi wrth: *i*, ymaith! ffwrdd! hwnt! Off hand, allan o law. To get off, disgyn; dianc. To set off, cychwyn; saethu, ergydio. Badly off, yn dlawd arno. Well off, yn weddol o gyfoethog, da ei fyd
Offal, of'ôl *n*, syrth; gweddillion; colluddion, perfedd
Offence, o.fens' *n*, trosedd, camwedd; sarhâd, tramgwydd, rhwystr, argawdd
Offenceless, o.fens'les *a*, diniwed, didramgwydd, diddrwg, difai
Offend, o.fend' *v*, troseddu, pechu; rhwystro, tramgwyddo; sarhau; anfoddio, anfoddloni, digio. To be offended, digio [weithredwr
Offender, o.fen'dûr *n*, troseddwr, dryg-
Offensive, o.fen'siv *a*, adgas, ffiaidd; rhwystrol; tramgwyddol, gormesol; ymosodol, rhuthrol
Offer, of'ûr *n*, cynnyg, cais, cynnygiad: *v*, cynnyg; offrymu; cyflwno; beiddio
Offering, of'ur.ing *n*, aberth, offrwm; offrymiad. Burnt offering, poethoffrwm, aberth llosg. Heave-offering, offrwm dyrchafael. Peace-offering, aberth hedd, heddoffrwm. Sin-offering, pechaberth, pechoffrwm
Offertory, of'ûr.tur.î *n*, offrymiad; offrymfa; offrwmwasanaeth
Office, of'is *n*, swydd, swyddogaeth; gorchwylfa; gwasanaeth; dyledswydd; swyddfa. Pay-office, tâldy. A kind office, cymmwynas, tra da
Officer, of'î.sûr *n*, swyddwr, swyddog
Official, o.fish'al *a*, swyddol, swyddfaol: *n*, is-swyddog; rhaglaw
Officialty, o.fish'al.tî *n*, is-swyddogaeth
Officiate, o.fish'î.ät *vi*, gweinidogaethu, darllen gwasanaeth yr Eglwys
Officinal, of.î.sï'.nal *a*, masnachol
Officious, o.fish'us *a*, swyddgar, negesgar; ymyrgar, ymyrus, ymyrol
Officiousness, o.fish'us.nes *n*, swyddgarwch, ymyraeth [arfor
Offing, of'ing *n*, môr yng ngolwg tir,

Offscouring, of'skûŵ'r.ing *n*, ysgarth, sorod, ysbwrial, carthion
Offset, of'set *n*, ysgewyllyn; blaguryn
Offspring, of'spring *n*, hiliogaeth, epil, hil, plant
Oft, oft, Often, of'n, Oftentimes, of'n-tĭmz, Ofttimes, of'tĭmz *ad*, yn fynych, lawer gwaith, yn aml, amlwaith
Ogee, ō.ji', Ogive, ō.jĭv' *n*, math o fold-addurn
Ogle, ō'gl *vt*, llygadu, cilwenu, cipolygu: *n*, llygadiad, cilwen, nwyfolwg
Ogre, ō'gûr *n*, cawr dynfwytaol dychymmygol [ddychymmygol
Ogress, ō'gres *nf*, cawres ddynfwytaol
Oh, ō *i*, o! och! oho!
Oil, ôil *n*, olew, ul: *vt*, iro, rhoi olew ar, ireidio. Oil colour, olewliw, paent olew. Salad oil, olew yr olewwydd. Train oil, olew'r morfil
Oiliness, ôi'lĭ.nes *n*, oleweiddrwydd
Oilman, ôil'man *n*, olewwerthwr, olew-
Oily, ôi'lĭ *a*, olewaidd; ireidlyd [ydd
Oint, ôint *vt*, eneinio, iro, eliò
Ointment, ôint'ment *n*, enaint, eli
Old, old (*elder*, *eldest*) *a*, hen, oedranus, oediog. Old-fashioned, anarferedig, henddullaidd. Old age, henaint. Of old, gynt, er ys talm; erioed. Old English, llythyren ddu, llythyren flewog. Two years old, dwy flwydd oed. How old is he? beth yw ei oedran? A child one year old, plentyn blwydd
Olden, ōl'dn *a*, hen. Olden times, yr amser gynt [hen
Oldish, ōl'dish *a*, henaidd, go hen, lled-
Oldness, ōld'nes *n*, hender, henedd-dra
Oleaginous, ō.lĭ.aj'ĭ.nus, Oleose, ō'lĭ.ōs, Oleous, ō'lĭ.us *a*, olewaidd
Oleander, ō.lĭ.an'dûr *n*, rhoswydden
Oleaster, ō.lĭ.as'tûr *n*, olewwydden wyllt
Olfactory, ol.fak'tur.ĭ *a*, arogliadol, ymsawrus [aroglus
Olibanum, ol.ĭ.bä'num *n*, gwyddlud per-
Olid, ol'id, Olidous, ol'ĭ.dus *a*, drewllyd
Oligarchal, ol.ĭ.gâr'kal, Oligarchical, ol-ĭ.gâr'kĭ.kal *a*, ambellenigol
Oligarchy, ol'ĭ.gâr.kĭ *n*, ambellenigaeth, llywodraeth gan ychydig lywiawdwyr
Olio, ō'lĭ.ō *n*, cymmysgedd [ardd
Olitory, ol'ĭ.tur.ĭ *a*, perthynol i gegin-
Olivaster, ol'ĭ.vas.tûr *a*, olewwyddliw
Olive, ol'iv *n*, pren olew, olewwydden. Olive-berries, Olives, grawn yr olewwydden, olifiaid. Olive colour, olewwyddliw, gwineuwyrdd
Olympiad, ō.limp'yad *n*, ysbaid pedair blynedd gan y Groegiaid gynt
Olympic, ō.lim'pik *a*, Olympaidd. Olympic games, campau mynedd Olympus, a gynnelid bob pedair blynedd
Omega, ō.meg'â *n*. y llythyren olaf yn yr egwyddor Roeg; yr olaf, y diweddaf
Omlet, om'let *n*, cremog wyau, ffroes
Omen, ō'men *n*, argoel, arwydd, rhagarwydd, coel, armes, darogan, rhamant
Omer, ō'mûr *n*, omer, mesur Iuddewaidd
Ominate, om'ĭ.nät *vt*, darogan, argoeli
Ominous, om'ĭ.nus *a*, argoelus, darogan-us, rhagddangosol, rhagarwyddol
Omission, ō.mish'un *n*, gadawiad allan, esgeulusiad, arwall, gwall, hebgoriad
Omit, ō.mit' *vt*, gadael heibio neu allan, esgeuluso, peidio â gwneuthur, hebgor
Omnifarious, om.nĭ.fē'r'ĭ.us *a*, hollfath, hollryw, hollrywiol
Omniferous, om.nif'ur.us *a*, hollddwyn
Omnific, om.nif'ik *a*, hollwneuthurol
Omniform, om'nĭ.fôrm *a*, hollwedd, hollddull, o bob dull
Omnigenous, om.nij'ĭ.nus *a*, hollryw, hollrywiog, hollrywiol [hollsylwad
Omnipercipiency, om.nĭ.pûr.sip'yen.sĭ *n*,
Omnipotence, om.nip'ō.tens, Omnipotency, om.nip'ō.ten.sĭ *n*, hollalluogrwydd, hollalluogaeth, hollallu, hollalluedd
Omnipotent, om.nip'ō.tent *a*, hollalluog
Omnipresence, om.ni.prez'ens *n*, hollwyddoldeb, hollbresennoldeb
Omnipresent, om.ni.prez'ent *a*, hollwyddol, hollbresennol, hollwyddfodol
Omniscience, om.nish'ens *n*, hollwybodaeth, hollwybod
Omniscient, om.nish'ent *a*, hollwybodol
Omnivorous, om.niv'ō.rus *a*, hollysol, hollysglyfiol, a fwytao fwyd o bob math
On, on *pr*, ar warthaf: *ad*, ym mlaen
Onager, on'ā.jûr *n*, asyn gwyllt
Onanism, ō'nan.izm *n*, hunanhalogiad
Once, wuns *ad*, unwaith; gynt. At once, ar unwaith. This once, y waith hon
One, wun *a*, naill, un: *n*, un, rhyw un. Great ones, mawrion, rhai mawrion, gwŷr mawr. Little ones, plant, rhai bach, rhai bychain. One another, un y llall. One by one, bob yn un. Some one, rhyw un. To love one another, ymgaru, caru eu gilydd
Oneirocritic, ō.nĭ'r.ō.krit'ik *n*, deonglwr breuddwydion [rwydd
Oneness, wun'es *n*, undod, unedd, unig-
Onerary, on'ur.ur.ĭ *a*, llwythol, pynol
Onerate, on'ur.ät *vt*, llwytho, beichio

Onerous, on'ur.us *a*, llwythfawr, trwm, pwysig; llafurus [onions, sibwl
Onion, un'yun *n*, wynwynyn. Young
Only, ōn'lī *a*, unig: *ad*, yn unig; ond. I have only one, un [dim ond un] sy genyf [iaeth
Onomancy, on'ō.man.sī *n*, enwddewin-
Onomatope, on'ō.mâ.töp, Onomatopy, on'ō.mâ.tō.pī *n*, gair â'i sain yn arwydd o'i ystyr; megys, *murmur, buzz, shriek; bwmbwr, suo, ysgrēch*
Onset, on'set, Onslaught, on'slôt *n*, ymosod, rhuthr, argyrch, ymgyrch
Ontology, on.tol'ō.jī *n*, bodeg, arddansoddiaeth, bodofyddiaeth
Onward, on'wûrd *ad*, ym mlaen, rhagof
Onyx, ō'niks *n*, math o faen gwerthfawr
Oolite, ō'ō.līt *n*, grawnfaen
Ooze, ŵz *vi*, nawsio, dynoddi, godarddu, tarddellu, bèru: *n*, llaid; nawsiad; rhisgflawd, blawd rhisg derw
Oozy, ŵ'zī *a*, gwlyb, dynoddol, lleidiog
Opacate, ō.pä'kät *vt*, tywyllu, cymylu
Opacity, ō.pas'ī.tī *n*, afloewder, tywyllni, aneglurder, annhryloewder
Opacous, ō.pä'kus, Opaque, ō.päk' *a*, annhryloew, tywyll, anoleu, cymylog
Opal, ō'pal *n*, math o faen gwerthfawr
Ope, öp *v*, agor; ymagor
Open, ō'pn *v*, agor, agori, egori; ymagor: *a*, agored, anghaued, anghlo; amlwg, digel, digudd, cyhoedd; rhwydd, rhydd; didwyll
Opening, ō'pn.ing *n*, agoriad, egoredigaeth, bwlch; ymagoriad; gwig
Openly, ō'pn.lī *ad*, ar gyhoedd, yn amlwg, ger bron y byd
Openess, ō'pn.es *n*, anghaeadrwydd; amlygrwydd; dihocedrwydd
Opera, op'ur.â *n*, cân-chwareu. Opera-house, cân-chwareudy. Opera-glass, trembeiriant, sylldrych
Operant, op'ur.ant *a*, gweithredol
Operate, op'ur.ät *v*, gweithredu, goberu; effeithio, gweithio
Operation, op.u.rā'shun *n*, gweithrediad; gweithred; effeithiad; meddygwaith
Operative, op'ur.ä.tiv *a*, gweithredol, gweithiol; effeithiol: *n*, gweithiwr, crefftwr, llawgelfyddwr, gweithredwr
Operator, op'ur.ä.tûr *n*, gweithiredai, gweithredydd, goberydd; llawfeddyg
Operose, op'ur.ōs *a*, poenfawr, llafurus, trafaelus, blin [dirgel
Opertaneous, op.ûr.tā'nī.us *a*, celedig,
Ophiasis, ō.fī'â.sis *n*, moelni [ar seirff
Ophiophagus, of.ī.of'â.gus *a*, yn byw
Ophites, ō.fī'tīs *n*, sarffgareg
Ophthalmia, op.thal'mī.â, Ophthalmy, op'thal.mī *n*, ennynfa neu fflameg y llygaid, llygadwst [llygaid, llygadol
Ophthalmic, op.thal'mik *a*, perthynol i'r
Opiate, ō'pī.ät *n*, cwsgfeddyginiaeth, sudd y pabi: *a*, cwsgbar, yn peri cwsg
Opificer, ō.pif'ī.sûr *n*, crefftwr, celfyddwr, celfyddydwr
Opinator, op'ī.nä.tûr, Opiniator, ō.pin'ī.ä.tûr, Opinionist, ō.pin'yun.ist *n*, mympwywr, cryfdybiwr, ymgildynwr
Opine, ō.pīn' *vi*, tybio, mympwyo, rhoddi tyb, llettybio
Opiniated, ō.pin'ī.ä.ted, Opiniative, ō.pin'ī.ä.tiv, Opinionate, ō.pin'yun.ät, Opinionated, ō.pin'yun.ä.ted, Opinionative, ō.pin'yun.ä.tiv *a*, cryfdybus, mympwyol, tybgar; hunandybiol, pengam, ystyfnig, cyndyn
Opiniativeness, ō.pin'ī.ä.tiv.nes, Opiniatry, ō.pin'yâ.trī, Opionativeness, ō.pin'yun.ä.tiv.nes *n*, ystyfnigrwydd
Opinion, ō.pin'yun *n*, tyb, meddwl, barn; cred, coel; tybygiad, daliad; mympwy
Opiparous, ō.pip'â.rus *a*, mawrwych, gorwych [cymhorth
Opitulation, ō.pit.shū.lā'shun *n*, porth,
Opium, ō'pī.um *n*, cysglys, cysgnur, sudd y pabi
Opletree, ō'pl.trī *n*, pren cyrafol
Opodeldoc, op.ō.del'dok *n*, math o feddyginiaeth sebonaidd, sebondrwyth
Oppidan, op'ī.dan *n*, trefwr, dinesydd
Oppignerate, o.pig'nur.ät *vt*, gwystlo
Oppilation, op.ī.lā'shun *n*, bolrwymiad
Opponency, o.pō'nen.sī *n*, gwrthwynebiad, gwrthwynebrwydd, gelyniaeth
Opponent, o.pō'nent *n*, gwrthwynebwr, gwrthebydd, gwrthblaid, cyferbyniad; gelyn: *a*, gwrthwynebus, croes
Opportune, op.ûr.tün' *a*, prydlawn, cyfaddas, cyfamserol, cyflēus
Opportunity, op.ûr.tü'nī.tī *n*, amser cyfaddas, cyfle, cyfamser, cyfleusdra, achlysur, odfa, oedfa, hamdden, adeg
Oppose, o.pōz' *vt*, gwrthwynebu, gwrthio, gwrthsefyll; gwrthddadleu; cyferbynu, gwynebu, rhwystro
Opposite, op'ō.zit *a*, gwrthwyneb, croes; cyfarwyneb, cyferbyn; gogyfer
Opposition, op.ō.zish'un *n*, gwrthwynebiad, gwrthsafiad; cyferbyniad, gwrthosodiad, cyfarwynebiad
Oppress, o.pres' *vt*, gorthrymu, gorthrechu, gormesu [gormes
Oppression, o.presh'un *n*, gorthrymder,

Oppressive, o.pres'iv *a*, gorthrymus, gormesol, treisiol, gorthrechol
Oppressor, o.pres'ûr *n*, gorthrymwr, gorthrechwr, gormeiliwr, gormeswr
Opprobrious, o.prō'brĭ.us *a*, gwarthus, enllibus [gwarthusrwydd
Opprobriousness, o.prō'brĭ.us.nes *n*,
Opprobrium, o.prō'brĭ.um *n*, gwaradwydd, gwarth [wynebu
Oppugn, o.pün' *vt*, gwrthsefyll, gwrth-
Oppugnancy, o.pug'nan.sĭ *n*, gwrthwynebiad, gwrthryn, gwrthymdrech
Opsimathy, op.sim'â.thĭ *n*, addysg ddiweddar, hwyrddysg
Optative, op'tâ.tiv *a*, dymunedigol, dymuniannol, eiddunedigol
Optic, op'tik, Optical, op'tĭ.kal *a*, golygol. tremol. Optical instrument, trembeiriant. Optic nerve, gïen gweled
Optic, op'tik *n*, llygad, golwg-beiriant. Optics, tremyddiaeth, tremofyddiaeth
Optician, op.tish'an *n*, trembeiriannwr, tremiadur, tremofydd. Optician's trade, trembeiriannaeth, tremyddiaeth
Optimacy, op'tĭ.mă.sĭ *n*, goreugwyr, goreuon, boneddigaeth [defig
Optimate, op'tĭ.mät *n*, goreugwr, pen-
Optimism, op'tim.izm, Optimity, optim'ĭ.tĭ *n*. goreuaeth, goreuoldeb
Option, op'shun *n*. dewisiad, dewis
Opulence, op'ü.lens, Opulency, op'ü.lensi *n*, cyfoeth, golud, cyfoethogrwydd
Opulent, op'ü.lent *a*, cyfoethog, goludog
Or, ôr c, neu, ai, ynte, naill ai: *n*, eurliw, aur [gwr doeth
Oracle, or'â.kl *n*, dewinfa; ateb-dduw;
Oracular, ō.rak'ü.lûr *a*, dwyfol, dewiniol
Oraison, or'ä.zn *n*, gweddi.—Orison
Oral, ō'r'al *a*, geneuol, geiriol, o eneu i eneu, anysgrifenedig
Orange, or'änj *n*, eurafal, afal euraidd: *a*, melyngoch, rhuddfelen [berllan
Orangery, or'än.jur.ĭ *n*, eurafallach, aur-
Oration, ō.rä'shun *n*, araeth, arawd
Orator, or'â.tûr *n*, areithiwr
Oratorical, or.â.tor'ĭ.kal *a*, areithyddol
Oratorio, or.â.tō'r'ĭ.ō *n*, cyfansoddiad cynghaneddol
Oratory, or'â.tur.ĭ *n*, areithyddiaeth, ffraetheb; cafell weddi
Orb, ôrb *n*, pel, pellen, bwl, cronen, cronell; y llygad. Orb of the moon, lloergant [dad
Orbate, ôr'bät *a*, amddifad; diblant; di-
Orbation, ôr.bä'shun *n*, amddifadiad
Orbed, ôr'bed *a*, cylchol, cylchog
Orbicular, ôr.bik'ü.lûr *a*, crwn, cyfrgrwn
Orbit, ôr'bit *n*, cylchlwybr, rhod, cylchdro, cylchdaith, chwylgylch; pwll y llygad, twll y llygad
Orchard, ôr'tshûrd *n*, perllan, afallach. Cherry-orchard, ceirioslan
Orchestra, ôr'kes.trâ *n*, cerddfa
Orchis, ôr'kis *n*, caldrist [ordeinio
Ordain, ôr.dän' *vt*, gosod, sefydlu; urddo,
Ordeal, ôr'dĭ.al *n*, tanbrawf; dwfrbrawf
Order, ôr'dûr *n*, trefn, rheol; rhestr, trefniant, dull; gorchymmyn, archeb; gosodiad; urdd: *v*, trefnu, trin; gorchymmyn, erchi; urddo. In order, trefnus. In order to, er mwyn
Orderless, or'dûr.les *a*, didrefn, didrefnus
Orderliness, ôr'dûr.lĭ.nes *n*, trefnoldeb, trefnusrwydd, rheoleiddrwydd
Orderly, ôr'dûr.lĭ *a*, rheolaidd, trefnus, gweddaidd: *ad*, mewn trefn, yn drefnus
Ordinal, ôr'dĭ.nal *a*, rhestrol, trefniadol: *n*, urddlyfr esgob; rheol-lyfr crefydd-dy. Ordinal numbers, rhestrolion (cyntaf, ail, trydydd, &c.)
Ordinance, ôr'dĭ.nans *n*, deddf, cyfraith, rheol sefydledig, gorchymmyn; gosodedigaeth, gosodiad, ordinhâd, trefnedigaeth, penodiad; defod
Ordinary, ôr'dĭ.nur.ĭ *a*, cyffredin, arferol; canolig, lledwael, lledhagr, gwrthun: *n*, gweinidog sefydledig, esgob, rhaglaw esgob; ciniaw gyffredin
Ordinate, ôr'dĭ.nät *a*, trefnus, rheolaidd: *vt*, trefnu, gosod, penodi
Ordination, ôr.dĭ.nä'shun *n*, gosodiad, urddiad, urddiant [nelau
Ordnance, ôrd'nans *n*, cyflegrau, mag-
Ordonnance, ôr.don'ans *n*, iawndrefniad rhanau adeilad
Ordure, ôr'jûr *n*, tom, baw, tail [edig
Ore, ō'r *n*, mwn, delid, metel anghoeth-
Orfgild, ôrf'gild *n*, iawn a wna cantref am ysbeiliad liw dydd [waddod
Orgal, ôr'gal *n*, gwaddod gwin, sych-
Organ, ôr'gan *n*, organ; offeryn, peiriant, ermig. Organ-builder, saer organ. Organs of nutrition, peiriannau maeth. Organs of reproduction, peiriannau adepiliad. Organs of speech, peiriannau llafar, peiriannau yr ymadrodd. Chylifactive organs, ceuliadon. Digestive organs, peiriannau treuliannol
Organic, ôr.gan'ik *a*, offerynol, ermigol, peiriannol; cyfluniedig, cyfluniol, ardumiol; gwreiddiol
Organism, ôr'gâ.nizm *n*, gosodiad peiriannol, cyd-drefniad rhanau

Organist, ôr'gâ.nist *n*, organwr
Organization, ôr.gan.i.zä'shun *n*. ffurfiad, gosodiad, cyfluniad, cymheiriant
Organize, ôr'gâ.nïz *vt*, trefnu, ardumio
Organy, ôr'gâ.nî *n*, llysiau'r coludd. Wild organy, mintys y creigiau
Orgasm, ôr'gazm *n*, ysbonc, hwp; cais
Orgy, ôr'ji *n*, gloddestwyr, noswyl y meddwyn
Orgillous, ôr'gil.us *a*, balch, uchelfalch
Orient, ō'r'i.ent *n*, dwyrain, dwyr: *a*, dwyrain; dwyreol; dysglaer
Oriental, ō'r'i.en.tal *a*, dwyreiniol: *n*, dwyreiniwr
Orientalist, ō'r'i.en.tal.ist *n*, un hyddysg yn yr ieithoedd dwyreiniol
Orifice, or'i.fis *n*, agorfa; safn briw
Origan, or'i.gan *n*, mintys y creigiau
Origin, or'i.jin *n*. dechreu, dechreuad; ffynnon; gwreiddyn; cynwraidd; cynneilwad; bonedd; cyff
Original, ō.rij'i.nal *n*. cynllun, cynysgrif: *a*, dechreuol, gwreiddiol, cyntefig, cyssefin, cynenid; hen; cyn-
Originary, ō rij'i.nur.i *a*, cyntefig, dechreuol [codi, cychwyn
Originate, ō.rij'i.nät *v*, dechreu; tarddu,
Origination, ō.rij.i.nä'shun *n*, dechreuad,
Orison, or'i.zn *n*, gweddi [deilliad
Orlop, ôr'lop *n*, llonglofft
Ornament, ôr'nâ.ment *n*, addurn, dillyn: harddwch; tlws: *vt*, addurno, trwsio, harddu, prydferthu. Ornaments, ceinion, addurnau [addurniadol
Ornamental, ôr.nâ.men'tal *a*, addurnol.
Ornate, ôr.nät' *a*, addurnedig
Ornature, ôr'nâ.tshü'r *n*, addurniaeth, trwsiadaeth [adaryddiaeth, ednogaeth
Ornithology, ôr.ni.thol'ō.ji *n*, adardraeth
Orogrophy, ō.rog'râ.fi *n*, mynydd-ddarluniaeth
Orology, ō.rol'ō.ji *n*, mynyddyddiaeth
Orphan, ôr'fan *n*. amddifad, plentyn amddifad: *a*, amddifad, heb rieni, diriant
Orphanage, ôr'fan.äj *n*, amddifedi
Orpiment, ôr'pi.ment *n*, eurlliw, eurbibau
Orpine, ôr'pin *n*, llysiau Taliesin, canewin
Orrery, or'ur.i *n*, serddarluneg, cysodell
Orris, or'is *n*, gleddyfflys
Orthodox, ôr'thō.doks *a*, uniongred, iawn-ffyddiog, uniondyb
Orthodoxy, ôr'thō.dok.si *n*, iawn-ffyddiaeth, iawn-grededdd, iawn-gred
Orthoepy, ôr'thō.i.pi *n*. llafareg, llafariaeth, iawn-gynaniaeth [ydd
Orthoepist, ôr'thō.i.pist *n*, iawn-gynan-
Orthogon, ôr'thō.gun *n*, dull uniawn-onglog [onglog
Orthogonal, ôr.thog'ō.nal *a*, uniawn-
Orthographer, ôr.thog'râ.fûr *n*. arddvgraffydd [ddygraffol
Orthographical, ôr.thō.graf'i.kal *a*, ar-
Orthography, ôr.thog'râ.fi *n*.llythyraeth, llythyreniaeth, arddvgraff, ografi, silliadaeth, llythyreniad
Ortive, ôr'tiv *a*. cyfodol, dwyreol [enw
Ortolan, ôr'tō.lan *n*. aderyn bychan o'r
Orts, ôrts *np*, gweddillion, gwehilion
Orvietan, ôr.vi.i'tan *n*, gwrthwenwyn
Oscillate, os'il.ät *vi*, ymsiglo, sigldaflu yn ol ac ym mlaen fel dringlyn
Oscillation, os.i.lä'shun *n*. sigldafliad, dringlyniad, sigliad o ystlys i ystlys
Oscillatory, os'i.lä.tur.i *a*, dringlynaidd
Oscitancy, os'i.tan.si, Oscitation, os.i.tä'-shun *n*, dylyfiad gên; cysgadrwydd, syrthni; diofalwch
Oscitant, os'i.tant *a*. cysglyd
Oscitate, os'i.tät *vi*, dylyfu gên
Osculate, os'kü.lät *vt*. cusanu
Osculation, os.kü.lä'shun *n*. cusaniad
Osier, ō'zhûr *n*. merhelygen. Ozierholt, merhelygfa [gwalch y weil,i
Ospray, os'prä *n*, moreryr, eryr y môr,
Osselet, os'i.let *n*, gargragen march
Osseous, osh'us *a*, esgyrnog, esgyrnol
Ossicle, os'i kl *n*. esgyrnyn [esgyrniad
Ossification, os.i.fi.kä'shun *n*, asgyrniad,
Ossifrage, os'i.frij *n*, gwyddwalch, moreyr mawr; esgyrn-dorwr
Ossify, os'i.fī *v*, esgyrnu, esgyrneiddio
Ossivorous, o.siv'ō.rus *a*, yn difa esgyrn
Ossuary, os'ü.ur.i *n*. esgyrnfa, esgyrndy
Ost, öst *n*, odyn i grasu hopys
Ostralgia, os.ti.al'ji.ä *n*, poen yn yr esgyrn, esgyrnwst
Ostensible, os.ten'si.bl *a*, dangosadwy, ymddangosol [ddangosol
Ostensive, os.ten'siv *a*, dangosol, ym-
Ostent, os.tent' *n*, ymddangosiad, dull
Ostentation, os.ten.tä'shun *n*. rhodres, gwag ymddangosiad, balchder, ffrost
Ostentatious, os.ten.tä'shus *n*. rhodresgar, dangosiadus, gwagogoneddgar
Osteocope, os'ti.ō.köp *n*, esgyrnwst
Osteology, os.ti.ol'ō.ji *n*, esgyrndraeth
Ostiary, os'tshi.ur.i *n*, ceg afon, aber
Ostler, os'lûr *n*, ostler; marchwas
Ostracism, os'trâ.sizm *n*, alltudiaeth
Ostrich, os'tritsh *n*, estrys
Otacousticon, ō.tâ.kuw'sti.kon, Otacoustic, ō.tâ.kuw'stik *n*. offeryn i gynorthwyo'r clyw, clywgorn

Other, UTH'ûr *pn*, all, arall, llall. From one end to the other, o ben bwygilydd. One another, eu (eich, ein) gilydd. Somehow or other, trwy ryw fodd neu gilydd. The other side of, y tu hwnt i

Otherwise, UTH'ûr.wîz *ad*, amgen, os amgen, amgenach, onid e, oni bai hyny, mewn modd arall, yn wrthwyneb

Otter, ot'ûr *n*, dyfrgi, dwrgi [fechan

Ottoman, ot'ō.man *a*, Tyrciaidd: *n*, ystôl

Ought, öt *n*. un peth, un rhyw beth, dim: *v. def*, I [thou, he, &c.] ought, dylwn, dylit, dylai, dylem, dylech, dylent. I ought to have been, dylaswn fod

Ounce, ûwns *n*, wns; math o wylltfil

Ouphe, ŵf *n*, ellyll, gwagysbryd

Our, ûŵ'r *pn*, ein; ein...ni

Ouranography, ûŵ'r.an.og'râ.ff *n*, serddarluniad

Ours, ûŵ'rz *pn*, eiddom, einom, eiddom ...ni. A friend of ours, cyfaill i ni

Ourselves, ûŵ'r.selvz' *pn*, ni, nyni, ein hunain

Ousel, ŵ'zl *n*, aderyn du, merwys, mwyalchen. Water ousel, rhegen y dwfr

Oust, ûŵst *vt*, gwaghau; cynmeryd ymaith; bwrw allan, troi allan, difeddu

Out, ûŵt *n*, allan, i maes: *px*, rhag-, tra-, gor-. Out of humour, maes o hwyl. Out of spite, o genfigen. Out of time, ammhrydlawn. Out of use, anarferedig. Out of pocket, ar ei golled. To put out, troi allan; dyrysu. To speak out, llefaru yn groch, siarad yn uchel

Outact, ûŵt.akt' *vt*, gweithredu tu hwnt i

Outbid, ûŵt.bid' *vt*, cynnyg dros ben, uwch-gynnyg

Outbound, ûŵt.bûŵnd' *a*, allfordwyol

Outbrave, ûŵt.brāv' *vt*, dirmygu, trechfeiddio [haerllugrwydd

Outbrazen, ûŵt.brā'zn *vt*, trechu trwy

Outbreak, ûŵt'brāk *n*, toriad allan

Outcast, ûŵt'kast *n*, crwydryn, crwydriad, gwibiad, gwibddyn, deolyn. Outcasts of society, gwehilion y bobl

Outcry, ûŵt'krī *n*, gwaedd, bloedd, dolef, arwaedd [trechfeiddio

Outdare, ûŵt.dē'r' *vt*, anturio tu hwnt i,

Outdo, ûŵt.dû' (*pt* outdid, ûŵt.did': *pp* outdone, ûŵt.dun') *vt*, rhagori, blaenu

Outer, ûŵ'tûr *a*, allanol. nes allan [ar

Outermost, ûŵ'tûr.möst *a*, nesaf allan: eithaf, pellaf [nebu, gwynebfeiddio

Outface, ûŵt.fās' *vt*, taeru allan; gwy-

Outfall, ûŵt'fôl *n*, pistyll; gofer; ym-

Outfit, ûŵt'fit *n*, darpariad i fordaith

Outform, ûŵt'fôrm *n*, ymddangosiad allanol [allanfa

Outgate, ûŵt'gāt *n*, mynedfa allan,

Outgeneral, ûŵt jen'ur.al *vt*, rhagori mewn cyfrwysdra

Outgoings, ûŵt'gō.ingz *np*, mynediadau allan; costau, cyrau eithaf

Outgrow, ûŵt.grō' (*pt* outgrew, ûŵt-grŵ'; *pp* outgrown, ûŵt.grōn') *vt*, trech-dyfu, tyfu mwy

Outguard, ûŵt'gârd *n*, blaen-warchawdwyr [ysgelerdra, gorherodi

Outherod, ûŵt.her'od *vt*, rhagori mewn

Outhouse, ûŵt'hûŵs *n*, allandy, maesdy

Outlandish, ûŵt.land'ish *a*, dyeithr, estronol, allwladol, allaidd

Outlast, ûŵt.last' *vt*, parhau yn hwy

Outlaw, ûŵt'lô *n*, ysbeiliwr; un allan o nodded y gyfraith, dyn nawdd-goll; herwr

Outlaw, ûŵt.lô' *vt*, dinoddi [noddiad

Outlawry, ûŵt'lō.rī *n*, herw-farn, di-

Outlay, ûŵt'lā *n*, traul, cost [dysg

Outlearn, ûŵt.lûrn' *vt*, rhagori mewn

Outlet, ûŵt'let *n*, gollyngle, allanfa

Outline, ûŵt'līn *n*, amlinell, cylchlinell, cynlinell, brasluniad [fucheddu

Outlive, ûŵt.liv' *vt*, byw yn hwy, gor-

Outlook, ûŵt.lŵk' *vt*, gwynebfeiddio

Outmeasure, ûŵt.mezh'ûr *vt*, rhagori mewn mesur

Outmost, ûŵt'möst *a*, nesaf allan; eithaf

Outnumber, ûŵt.num'bûr *vt*, rhagori mewn nifer, bod yn lluosocach

Outpace, ûŵt.pās' *vt*, blaenu ar

Outparish, ûŵt'par.ish *n*, allanblwyf

Outpost ûŵt'pōst *n*, rhagorsaf

Outpour, ûŵt.pō'r' *vt*, tywallt allan

Outprize, ûŵt.prīz' *vt*, gorbarchu; gorbrisio

Outrage, ûŵt'räj *n*, dirdra, trais, dirdrais; terfysgwaith, terfysg; ysgelerder: *vt*, dirdreisio, sarhau

Outrageous, ûŵt.rā'jus *a*, drygwyllt, ffyrnig; cynddeiriog, gorddrygus, anfad, ysgeler [gelerder

Outrageousness, ûŵt.rā'jus.nes *n*, ys-

Outreach, ûŵt.ritsh' *vt*, cyrhaedd ym mhellach; twyllo

Outrider, ûŵt'rī.dûr *n*, rhagfarchogydd

Outright, ûŵt.rīt' *ad*, yn gwbl, yn llwyr; yn ddiattreg, yn ddioed [wreiddio

Outroot, ûŵt.rŵt' *vt*, diwreiddio, dad-

Outrun, ûŵt.run' (*pt* outran, ûŵt.ran'; *pp*, outrun) *vt*, rhedeg yn gynt na,

Nominally, nom'î.nal.î *ad*, wrth ei enw, erbyn ei enw; o ran enw, mewn dim ond enw, mewn enw yn unig [penodi
Nominate, nom'î.nät *vt*, enwi, galw;
Nomination, nom.î.nä'shun *n*, enwad, penodiad, enwedigaeth
Nominative, nom'î.nä.tiv *a*, enwedigol
Nonage, non'äj *n*, anoed, maboed
Nonappearance, non.a.pî'r'ans *n*, pallymddangosiad, ammhresennoldeb, absennoldeb
Nonce, nons *n*, amcan, dyben, bwriad
Nonconformist, non.kon.fôr'mist *n*, anghydffurfiwr, ymneilldüwr
Nonconformity, non.kon.fôr'mî.tî *n*, anghydffurffad; ymneilldüaeth
Nondescript, non'dî.skript *n*, peth neu berson annarluniadwy
None, nun *pn*, neb, dim, dim un
Nonentity, non.en'tî.tî *n*, dihanfodedd, diddim, anfodoliaeth
Nonesuch, nun'sutsh *n*, un digymhar
Nonexistence, non.eg.zis'tens *n*, anfodolaeth [annhyngol
Nonjuring, non.jü'r'ing *a*, annhwng,
Nonjuror, non.jü'r'ûr *n*, annhyngwr
Nonpareil, non.pâ.rel' *n*, peth digymhar; math o afal; math o argraffllythyren
Nonpayment, non.pä'ment *n*, methdaliad
Nonplus, non'plus *n*, dyrysnod, astrusi: *vt*, peri taw; gorddyrysu; attal
Nonponderous, non.pon'dur.us *a*, dibwys, ammhwysig
Nonresident, non.rez'î.dent *n*, annhrigiannydd: *a*, annhrigiannol [rynedd
Nonresistance, non.rî.zis'tans *n*, diwrth-
Nonsense, non'sens *n*, ffoledd, ffregod
Nonsensical, non.sen'sî.kal *a*, direswm, disynwyr [ddattodiad
Nonsolution, non.sö.lü'shun *n*, meth-
Nonsuit, non'süt *n*, anhawl, hawlgoll: *vt*, dihawlio [fach
Nook, nwk *n*, congl, ongl, cornel; cil-
Noon, nwn, Noonday, nwn'dä, Noontide, nwn'tîd *n*, nawn, hanner dydd, canolddydd: *a*, nawnol
Noose, nwz *n*, byddagl, magl; cwlwm
Nor, nôr *c*, na, nac [rhedeg: *vt*, byddaglu
Normal, nôr'mal *a*, rheolaidd, unionsyth, syth. Normal school, ysgol athrawon
Norse, nôrs *n*, Llychlynaeg
North, nôrth *n*, gogledd: *a*, gogleddol. North wind, gogleddwynt
Northerly, nôr'THûr.lî, Northern, nôr'-THûrn *a*, gogleddol. Northern lights, goleuni gogled [wr
Northward, nôr[illegible] [gogledd

Nose, nöz *n*, trwyn: *v*, trwyno; arogli. To turn up the nose, ffroenochi
Nosegay, nöz'gä *n*, blodeuglwm, twff, gwullglwm, clwm blodau
Noseless, nöz'les *a*, didrwyn, heb drwyn
Nostril, nos'tril *n*, ffroen
Nostrum, nos'trum *n*, cyfaredd
Not, not *ad*, na, nac, nad, ni, nid; di-, an-, af-. Not many, nemawr. Not thankful (unthankful), annïolchgar, diddiolch. Not knowing, heb wybod. Not to do it, peidio â'i wneyd. Whether he will come or not, pa un a ddaw efe neu beidio [hynod, enwog; gofalus
Notable, nö'tâ.bl *a*, nodadwy, nodedig,
Notableness, nö'tâ.bl.nes *n*, hynodrwydd, enwogrwydd; dyfalwch
Notary, nö'tur.î *n*, nodiadur, nodiedydd
Notation, nö.tä'shun *n*, nodiant, nodiad
Notch, notsh *n*, bwlch, rhwgn, rhint, gwlf: *vt*, bylchu, bylchdori
Note, nöt *n*, arwydd, marc, nod, nodiad; ysgrifnod; sylwnod, eglurnod; tonnod, sain-nod; enwogrwydd, hynodrwydd: *vt*, nodi, sylwi, dal sylw; cofnodi. Marginal note, ymylnod. Note of hand, Promissory note, ysgrifenrwym
Noted, nö'ted *a*, nodedig, hynod, enwog
Nothing, nuth'ing *n*, dim, diddim. Nothing at all, dim yn y byd
Notice, nö'tis *n*, sylw, rhybudd, hysbysrwydd. To take notice, dal sylw
Notification, nö.tî.fî.kä'shun *n*, rhybuddiad, hysbysiad [amlygu
Notify, nö'tî.fî *vt*, hysbysu, cyhoeddi,
Notion, nö'shun *n*, tyb, meddwl, barn; rhith, syniad [mygol
Notional, nö'shun.al *a*, tybiol, dychym-
Notoriety, nö.tö.rî'î.tî, Notoriousness, nö.tö'r'i.us.nes *n*. hynodrwydd, amlygrwydd, rhempusrwydd
Notorious, nö.tö'r'i.us *a*, honsid, carn, hysbys, cyhoedd, hynod
Nott, not *vt*, cneifio: *pp*, cneifiedig
Notus, nö'tus *n*, y deheuwynt
Notwithstanding, not.WITH.stan'ding *c*, er hyny, eto, anllai: *pr*, er (0)
Nought, nôt *n*, dim, diddim; gwagnod
Noun, nûwn *n*, enw; gair. Noun adjective, enw gwan, ansoddair. Noun substantive, enw cadarn, sylweddair
Nourish, nur'ish *vt*, maethu, meithrin, magu, cynnal [meithrinadwy
Nourishable, nur'ish.â.bl *a*, hyfaeth,
Nourishment, nur'ish.ment *n*, lluniaeth, porthiant; maeth, meithriniaeth; cynnaliaeth; ymborth

Nousle, nuz'l *vt*, anwesu; maglu, caeth-
Novation, nö.vā'shun *n*, newyddiad [iwo
Novel, nov'el *a*, newydd: *n*, newyddchwedl, ffugchwedl, ffugdraethawd
Novelist, nov'el.ist *n*, ffugchwedlwr
Novelty, nov'el.tī *n*, newydd-der, newydd-dra; newydd-beth, peth newydd
November, nö.vem'bûr *n*, Tachwedd
Novercal, nö.vûr'kal *a* llysfamaidd
Novice, nov'is *n*, newyddian, dechreuwr
Novitiate, nö.vish'ī.āt *n*, newyddianiaeth, amser prawf
Now, nûw *ad*, yn awr, y pryd hwn, yr awr hon, yr awron: *c*, bellach, weithian. Just now, yn awr, gynneu, yn awr fach. Now-a-days, yn y dyddiau hyn, yr oes hon. Now and then, ambell waith, yn awr ac yn y man, yn awr ac eilwaith
Nowes, nŵz *n*, y cwlwm priodasol
Nowhere, nö'whê'r *ad*, dim yn unlle
Nowise, nö'wīz *ad*, dim mewn un modd
Noxious, nok'shus *a*, niweidiol, drygus. afiach [megin
Nozzle, noz'l *n*, trwyn, duryn; trwyn
Nubble, nub'l *vt*, dyrnodio, pwyo
Nubiferous, nü.bif'ur.us *a*, yn dwyn cymylau
Nubilate, nü'bī.lāt *vt*, cymylu; tywyllu,
Nubile, nü'bil *a*, dyweddadwy [duo
Nubilous, nü'bi.lus *a*, cymylog, tywyll
Nuciferous, nü.sif'ur.us *a*, cneuddwyn
Nucleus, nü'klī.us *n*, cnewullyn, bywyn
Nudity, nü'di.tī *n*, noethni, noethedd
Nugacity, nü.gas'ī.tī *n*, coegchwedliad, gwagsiarad [oferwag
Nugatory, nü'gâ.tur.ī *a*, gorwag, ofer,
Nuisance, nü'sans *n*, niweidbeth, blinbeth, casbeth, bryntwaith, bryntni
Null, nul *a*, diddim, dirym, ofer [gred
Nullifidian, nul.ī.fid'yan *a*, dihyder, di-
Nullify, nul'ī.fī *vt*, diddymu, dirymu
Nullity, nul'ī.tī *n*, diddymder
Nullo, nul'ö *n*, gwagnod (0)
Numb, num *a*, merwinllyd, fferllyd, wedi merwino: *vt*, fferu, merwino
Number nûm'bûr *vt*, rhifo, cyfrif: *n*, nifer, rhif, rhifedi, eirif, rhifed; rhifyn. Numbers, cynghanedd, prydyddiaeth. A great number, lluaws. Cardinal numbers (first, second, &c.), rhestrolion (cyntaf, ail, &c.). Ordinal numbers (one, two, &c.), rhifolion (un dau, &c.). One of their number, un o honynt [aneirif, dirif, dirifedi
Numberless, num'bûr.les *a*, afrif, afrifed,
Numbness, num'nes *n*, merwin, merwindod, fferdod; ewinrew
Numerable, nü'mur.â.bl *a*, rhifadwy
Numeral, nü'mur.al *a*, niferol, rhifol: *n*, rhifnod, rhifeb. Arabic numerals, rhifolion Arabaidd, 1, 2, 3. &c. Roman numerals, rhifolion Rhufeinaidd, I, II, III, IV; i, ii, iii, iv, &c.
Numerary, nü'mur.ur.ī *a*, rhifiannol
Numerate, nü'mur.āt *vi*, rhifiannu, rhifnodi, rhifo
Numeration, nü.mu.rā'shun *n*, rhifiant, rhifedigaeth, rhifnodiad, niferiant
Numerator, nü'mur.ā.tûr *n*, rhifedydd, niferai [niferol
Numerical, nü.mer'ī.kal *a*, rhifnodol,
Numerous, nü'mur.us *a*, rhifiog, niferog, lluosog, aml, tra aml, llawer
Numerousness, nü'mur.us.nes *n*, niferedd, lluosogrwydd, amlder
Numismatic, nü.miz.mat'ik *a*, bathofyddol [ofyddiaeth
Numismatics, nü.miz.mat'iks *np*, bath-
Numismatist, nü.miz'mat.ist, Numismatolojist, nü.miz.mâ.tol'ö.jist *n*, bath-
Nummary, num'ur.ī *a*, arianol [ofydd
Numskull, num'skul *n*, penbwl, clwpa
Nun, nun *n*, mynaches, lleian
Nunchion, nun'tshun *n*, rhyngfwyd
Nunciature, nun'shī.ā.tshü'r *n*, cenadwriaeth
Nuncio, nun'shī.ö *n*, cenadwr y Pab
Nuncupative, nung'kü.pā.tiv *a*, geiriol, cyhoedd-fynegol
Nunnery, nun'ur.ī *n*, lleiandy, gwyryfdy
Nuptial, nup'shal *a*, priodasol, neithiorol. Nuptial feast, gwledd briodas
Nuptials, nup'shalz *np*, priodas, neithior
Nurse, nûrs *n*, mamnaeth, mag wraig: *vt*, magu; meithrin
Nursery, nûr'sur.ī *n*, ystafell fagu; maethdy, meithrinfa; planfa, planigfa
Nursling nûrs'ling *n*, plentyn maeth, maethyn, maethen, maethfab
Nurture, nûr'tshûr *n*, maeth, mag, maethiad, meithrin, dygiad i fyny: *vt*, meithrin, addysgu [wesu
Nustle, nus'l *vt*, maethu; achlesu, an-
Nut, nut *n*, cneuen; gwain hoel dro. Nut-cracker, gefail gnau. Nut-gall, afal y derw. Nut-tree, pren cnau, collen. Earth-nuts, bywi, cnau'r ddaiar, cylor, clor. Slip-shelled nuts, cnau gweisgi [blygiad
Nutation, nü.tā'shun *n*, ysgogiad; go
Nuthatch, nut'hatsh *n*, delor y cnau
Nutmeg, nut'meg *n*, pergueuen India
Nutriment, nü'trī.ment *n*, maeth, lli iaeth, ymborth, porthiant; ma

Occult, o.kult' *a*, cuddiedig, dirgel, cel
Occultation, ok.ul.tä'shun *n*, cuddiad, celedigaeth; machludiad
Occupation, ok.ü.pä'shun, Occupancy, ok'ü.pan.sî *n*, meddianniad, daliad; meddiant; galwad, crefft
Occupier, ok'ü.pī.ûr, Occupant, ok'ü-pant *n*, meddiannydd; daliwr, deiliad; goresgynydd [dal
Occupy, ok'ü.pī *vi*, meddu, meddiannu;
Occur, o.kûr' *vi*, dygwydd, cymmeryd lle; dyfod i gof [damwain
Occurrence, o.kur'ens *n*, dygwyddiad,
Occursion, o.kûr'shun *n*, ymgyfarfod
Ocean, ō'shun *n*, môr, cefnfor, cyfanfor, dyfnfor, gweilgi, eigion. Atlantic Ocean, Môr Werydd. German Ocean, Môr Tawch. Pacific Ocean, Môr Taw-
Oceanic, ō.shî.an'ik *a*, eigionol [elog
Ocellated, ō.sel'â.ted *a*, llygeidiog, fel llygaid; llawn llygaid
Ocelot, ō'sî.lot *n*, math o lewpart
Ochre, ō'kûr *n*, math o liw pridd
Octagon, ok'tâ.gun *n*, wythongl, dull wythonglog
Octagonal, ok.tag'un.al, Octangular, ok.tang'gü.lûr *a*, wythonglog
Octahedral, ok.tâ.hî'dral *a*, wythochrog
Octahedron, ok.tâ.hî'dron *n*, wythochr
Octant, ok'tant *n*, trem yn cynnwys 45 gradd
Octave, ok'täv *n*, wythfed dydd o wyl; wythradd tôn, gafael wyth [wythplyg
Octavo, ok.tä'vō *a*, wythplyg: *n*, llyfr
Octennial, ok.ten'yal *a* wythmlwyddol
October, ok.tō'bûr *n*, Hydref [lygeidiog
Octonocular, ok.tō.nok'ü.lûr *a*, wyth-
Octuple, ok'tü.pl *a*, wythplyg
Ocular, ok'ü.lûr *a*, golygol, llygadol
Oculist, ok'ü.list *n*, meddyg llygaid
Odd, od *a*, anghynnifer, anghydrif; anarferol, digymhar, anghyffredin, hynod, rhyfedd; tros ben, ychwaneg. Odd-fellow, Odydd. Odd glove, maneg weddw, maneg anghymhar
Oddity, od'î.ti, Oddness, od'nes *n*, anghyffredinrwydd; hynodrwydd. An oddity, anwastadyn, gwammalddyn
Odds, odz *np*, rhagoriaeth, gwahaniaeth; ymrafael, anghydfod; mantais
Ode, ōd *n*, awdl, tantgerdd
Odious, ō'di.us *a*, adgas, cas; ffiaidd
Odiousness, ō'di.us.nes *n*, adgasrwydd
Odium, ō'di.um *n*, cas, casedd; gwarth
Odoriferous, ō.dō.rif'ur.us, Odorous, ō'dur.us *a*, peraroglus, aroglber [sawyr
Odour, ō'dûr *n*, arogl, arog[illegible]
Œcumenical, ek.ü.men'î.kal *a*, cyffred-
Œdema, î.dî'mâ *n*, chwydd gwyn [inol
Œiliad, î'li.ad *n*, amrantiad, gwing
Œsophagus, î.sof'â.gus *n*, ceg, sefnig
Of, ov *pr*, o; gan; am; yng nghylch. Of me [thee, him, &c.], o honof [honot, hono, &c.]. The fleetness of the greyhound, cyflymdra'r milgi. The mind of man, meddwl dyn. The strength of a horse, nerth ceffyl
Off, of *ad*, ymaith, oddi yma, i ffwrdd, draw: *pr*, oddi, oddi wrth: *i*, ymaith! ffwrdd! hwnt! Off hand, allan o law. To get off, disgyn; dianc. To set off, cychwyn; saethu, ergydio. Badly off, yn dlawd arno. Well off, yn weddol o gyfoethog, da ei fyd
Offal, of'ôl *n*, syrth; gweddillion; colluddion, perfedd
Offence, o.fens' *n*, trosedd, camwedd; sarhâd, tramgwydd, rhwystr, argawdd
Offenceless, o.fens'les *a*, diniwed, didramgwydd, diddrwg, difai
Offend, o.fend' *v*, troseddu, pechu; rhwystro, tramgwyddo; sarhau; anfoddio, anfoddloni, digio. To be offended, digio [weithredwr
Offender, o.fen'dûr *n*, troseddwr, dryg-
Offensive, o.fen'siv *a*, adgas, ffiaidd; rhwystrol; tramgwyddol, gormesol; ymosodol, rhuthrol
Offer, of'ûr *n*, cynnyg, cais, cynnygiad: *v*, cynnyg; offrymu; cyflwno; beiddio
Offering, of'ur.ing *n*, aberth, offrwm; offrymiad. Burnt offering, poeth-offrwm, aberth llosg. Heave-offering, offrwm dyrchafael. Peace-offering, aberth hedd, heddoffrwm. Sin-offering, pechaberth, pechoffrwm
Offertory, of'ûr.tur.î *n*, offrymiad; offrymfa; offrwmwasanaeth
Office, of'is *n*, swydd, swyddogaeth; gorchwylfa; gwasanaeth; dyledswydd; swyddfa. Pay-office, tâldy. A kind office, cymmwynas, tra da
Officer, of'î.sûr *n*, swyddwr, swyddog
Official, o.fish'al *a*, swyddol, swyddfaol: *n*, is-swyddog; rhaglaw
Officialty, o.fish'al.tî *n*, is-swyddogaeth
Officiate, o.fish'î.ät *vi*, gweinidogaethu, darllen gwasanaeth yr Eglwys
Officinal, of.î.sî'.nal *a*, inasnachol
Officious, o.fish'us *a*, swyddgar, negesgar; ymyrgar, ymyrus, ymyrol
Officiousness, o.fish'us.nes *n*, swyddgarwch, ymyraeth [arfor
Offing, of'ing *n*, môr yng ngolwg tir,

Offscouring, of'skû✿'r.ing *n*, ysgarth, sorod, ysbwrial, carthion
Offset, of'set *n*, ysgewyllyn; blaguryn
Offspring, of'spring *n*, hiliogaeth, epil, hil, plant
Oft, oft, Often, of'n, Oftentimes, of'ntĭmz, Ofttimes, of'tĭmz *ad*, yn fynych, lawer gwaith, yn aml, amlwaith
Ogee, ō.ji', Ogive, ō.jĭv' *n*, math o foldaddurn
Ogle, ō'gl *vt*, llygadu, cilwenu, cipolygu: *n*, llygadiad, cilwen, nwyfolwg
Ogre, ō'gûr *n*, cawr dynfwytaol dychymmygol [ddychymmygol
Ogress, ō'gres *nf*, cawres ddynfwytaol
Oh, ō *i*, o! och! oho!
Oil, ôil *n*, olew, ul: *vt*, iro, rhoi olew ar, ireidio. Oil colour, olewliw, paent olew. Salad oil, olew yr olewwydd. Train oil, olew'r morfil
Oiliness, ôi'li.nes *n*, oleweiddrwydd
Oilman, ôil'man *n*, olewwerthwr, olew-
Oily, ôi'li *a*, olewaidd; ireidlyd [ydd
Oint, ôint *vt*, eneinio, iro, eliō
Ointment, ôint'ment *n*, enaint, eli
Old, old (*elder*, *eldest*) *a*, hen, oedranus, oediog. Old-fashioned, anarferedig, henddullaidd. Old age, henaint. Of old, gynt, er ys talm; erioed. Old English, llythyren ddu, llythyren flewog. Two years old, dwy flwydd oed. How old is he? beth yw ei oedran? A child one year old, plentyn blwydd
Olden, ōl'dn *a*, hen. Olden times, yr amser gynt [hen
Oldish, ōl'dish *a*, henaidd, go hen, lled-
Oldness, ōld'nes *n*, hender, henoidd-dra
Oleaginous, ō.li.aj'i.nus, Oleose, ō'li.ōs, Oleous, ō'li.us *a*, olewaidd
Oleander, ō.li.an'dûr *n*, rhoswydden
Oleaster, ō.li.as'tûr *n*, olewwydden wyllt
Olfactory, ol.fak'tur.i *a*, arogliadol, ymsawrus [aroglus
Olibanum, ol.i.bä'num *n*, gwyddlud per-
Olid, ol'id, Olidous, ol'i.dus *a*, drewllyd
Oligarchal, ol.i.gâr'kal, Oligarchical, ol-i.gâr'ki.kal *a*, ambellenigol
Oligarchy, ol'i.gâr.ki *n*, ambellenigaeth, llywodraeth gan ychydig lywiawdwyr
Olio, ō'li.ō *n*, cymmysgedd [ardd
Olitory, ol'i.tur.i *a*, perthynol i gegin-
Olivaster, ol'i.vas.tûr *a*, olewwyddliw
Olive, ol'iv *n*, pren olew, olewwydden. Olive-berries, Olives, grawn yr olewwydden, olifiaid. Olive colour, olewwyddliw, gwineuwyrdd
Olympiad, ō.limp'yad *n*, ysbaid pedair blynedd gan y Groegiaid gynt
Olympic, ō.lim'pik *a*, Olympaidd. Olympic games, campau mynedd Olympus, a gynnelid bob pedair blynedd
Omega, ō.meg'â *n*, y llythyren olaf yn yr egwyddor Roeg; yr olaf, y diweddaf
Omlet, om'let *n*, cremog wyau, ffroes
Omen, ō'men *n*, argoel, arwydd, rhagarwydd, coel, armes, darogan, rhamant
Omer, ō'mûr *n*, omer, mesur Iuddewaidd
Ominate, om'i.nät *vt*, darogan, argoeli
Ominous, om'i.nus *a*, argoelus, darogan-us, rhagddangosol, rhagarwyddol
Omission, ō.mish'un *n*, gadawiad allan, esgeulusiad, arwall, gwall, hebgoriad
Omit, ō.mit' *vt*, gadael heibio neu allan, esgeuluso, peidio â gwneuthur, hebgor
Omnifarious, om.ni.fē'r'i.us *a*, hollfath, hollryw, hollrywiol
Omniferous, om.nif'ur.us *a*, hollddwyn
Omnific, om.nif'ik *a*, hollwneuthurol
Omniform, om'ni.fôrm *a*, hollwedd, holldd ull, o bob dull
Omnigenous, om.nij'i.nus *a*, hollryw, hollrywiog, hollrywiol [hollsylwad
Omnipercipiency, om.ni.pûr.sip'yen.si *n*,
Omnipotence, om.nip'ō.tens, Omnipotency, om.nip'ō.ten.si *n*, hollalluogrwydd, hollalluogaeth, hollallu, hollalluedd
Omnipotent, om.nip'ō.tent *a*, hollalluog
Omnipresence, om.ni.prez'ens *n*, hollwyddoldeb, hollbresennoldeb
Omnipresent, om.ni.prez'ent *a*, hollwyddol, hollbresennol, hollwyddfodol
Omniscience, om.nish'ens *n*, hollwybodaeth, hollwybod
Omniscient, om.nish'ent *a*, hollwybodol
Omnivorous, om.niv'ō.rus *a*, hollysol, hollysglyfiol, a fwytao fwyd o bob math
On, on *pr*, ar warthaf: *ad*, ym mlaen
Onager, on'â.jûr *n*, asyn gwyllt
Onanism, ō'nan.izm *n*, hunanhalogiad
Once, wuns *ad*, unwaith; gynt. At once, ar unwaith. This once, y waith hon
One, wun *a*, naill, un: *n*, un, rhyw un. Great ones, mawrion, rhai mawrion, gwŷr mawr. Little ones, plant, rhai bach, rhai bychain. One another, un y llall. One by one, bob yn un. Some one, rhyw un. To love one another, ymgaru, caru eu gilydd
Oneirocritic, ō.nī'r.ō.krit'ik *n*, deonglwr breuddwydion [rwyd
Oneness, wun'es *n*, undod, unedd, uni
Onerary, on'ur.ur.i *a*, llwythol, pynol
Onerate, on'ur.ät *vt*, llwytho, [illegible]

Onerous, on'ur.us *a*, llwythfawr, trwm, pwysig; llafurus
Onion, un'yun *n*, wynwynyn. Young [onions, sibwl
Only, ön'lî *a*, unig: *ad*, yn unig; ond. I have only one, un [dim ond un] sy genyf
Onomancy, on'ö.man.sî *n*, enwddewin- [iaeth
Onomatope, on'ö.mâ.töp, Onomatopy, on'ö.mâ.tö.pî *n*, gair â'i sain yn arwydd o'i ystyr; megys, *murmur*, *buzz*, *shriek*; *bwmbwr*, *suo*, *ysgrêch*
Onset, on'set, Onslaught, on'slôt *n*, ymosod, rhuthr, argyrch, ymgyrch
Ontology, on.tol'ö.jî *n*, bodeg, arddansoddiaeth, bodofyddiaeth
Onward, on'wûrd *ad*, ym mlaen, rhagof
Onyx, ö'niks *n*, math o faen gwerthfawr
Oolite, ö'ö.lît *n*, grawnfaen
Ooze, wz *vi*, nawsio, dynoddi, godarddu, tarddellu, bèru: *n*, llaid; nawsiad; rhisgflawd, blawd rhisg derw
Oozy, w'zî *a*, gwlyb, dynoddol, lleidiog
Opacate, ö.pä'kät *vt*, tywyllu, cymylu
Opacity, ö.pas'î.tî *n*, afloewder, tywylleni, aneglurder, annhryloewder
Opacous, ö.pä'kus, Opaque, ö.päk' *a*, annhryloew, tywyll, anoleu, cymylog
Opal, ö'pal *n*, math o faen gwerthfawr
Ope, öp *v*, agor; ymagor
Open, ö'pn *v*, agor, agori, egori; ymagor: *a*, agored, anghaued, anghlo; amlwg, digel, digudd, cyhoedd; rhwydd, rhydd; didwyll
Opening, ö'pn.ing *n*, agoriad, egoredigaeth, bwlch; ymagoriad; gwig
Openly, ö'pn.lî *ad*, ar gyhoedd, yn amlwg, ger bron y byd
Openess, ö'pn.es *n*, anghaeadrwydd; amlygrwydd; dihocedrwydd
Opera, op'ur.â *n*, cân-chwareu. Opera-house, cân-chwareudy. Opera-glass, trembeiriant, sylldrych
Operant, op'ur.ant *a*, gweithredol
Operate, op'ur.ät *v*, gweithredu, goberu; effeithio, gweithio
Operation, op.u.rä'shun *n*, gweithrediad; gweithred; effeithiad; meddygwaith
Operative, op'ur.ä.tiv *a*, gweithredol, gweithiol; effeithiol: *n*, gweithiwr, crefftwr, llawgelfyddwr, gweithredwr
Operator, op'ur.ä.tûr *n*, gweitlredai, gweithredydd, goberydd; llawfeddyg
Operose, op'ur.ös *a*, poenfawr, llafurus, trafaelus, blin [dirgel
Opertaneous, op.ûr.tä'nî.us *a*, celedig,
Ophiasis [ar seirff
Ophioph yn byw
Ophites, ö.fî'tîs *n*, sarffgareg
Ophthalmia, op.thal'mî.â, Ophthalmy, op'thal.mî *n*, ennynfa neu fflameg y llygaid, llygadwst [llygaid, llygadol
Ophthalmic, op.thal'mik *a*, perthynol i'r
Opiate, ö'pî.ät *n*, cwsgfeddyginiaeth, sudd y pabi: *a*, cwsgbar, yn peri cwsg
Opificer, ö.pif'î.sûr *n*, crefftwr, celfyddwr, celfyddydwr
Opinator, op'î.nä.tûr, Opiniator, ö.pin'î.ä.tûr, Opinionist, ö.pin'yun.ist *n*, mympwywr, cryfdybiwr, ymgildynwr
Opine, ö.pîn' *vi*, tybio, mympwyo, rhoddi tyb, llettybio
Opiniated, ö.pin'î.ä.ted, Opiniative, ö.pin'î.ä.tiv, Opinionate, ö.pin'yun.ät, Opinionated, ö.pin'yun.ä.ted, Opinionative, ö.pin'yun.ä.tiv *a*, cryfdybus, mympwyol, tybgar; hunandybiol, pengam, ystyfnig, cyndyn
Opiniativeness, ö.pin'î.ä.tiv.nes, Opiniatry, ö.pin'yâ.trî, Opionativeness, ö.pin'yun.ä.tiv.nes *n*, ystyfnigrwydd
Opinion, ö.pin'yun *n*, tyb, meddwl, barn; cred, coel; tybygiad, daliad; mympwy
Opiparous, ö.pip'â.rus *a*, mawrwych, gorwych [cymhorth
Opitulation, ö.pit.shü.lä'shun *n*, porth,
Opium, ö'pî.um *n*, cysglys, cysgnur, sudd y pabi
Opletree, ö'pl.trî *n*, pren cyrafol
Opodeldoc, op.ö.del'dok *n*, math o feddyginiaeth sebonaidd, sebondrwyth
Oppidan, op'î.dan *n*, trefwr, dinesydd
Oppignerate, o.pig'nur.ät *vt*, gwystlo
Oppilation, op.î.lä'shun *n*, bolrwymiad
Opponency, o.pö'nen.sî *n*, gwrthwynebiad, gwrthwynebrwydd, gelyniaeth
Opponent, o.pö'nent *n*, gwrthwynebwr, gwrthebydd, gwrthblaid, cyferbyniad; gelyn: *a*, gwrthwynebus, croes
Opportune, op.ûr.tün' *a*, prydlawn, cyfaddas, cyfamserol, cyflëus
Opportunity, op.ûr.tü'nî.tî *n*, amser cyfaddas, cyfle, cyfamser, cyfleusdra, achlysur, odfa, oedfa, hamdden, adeg
Oppose, o.pöz' *vt*, gwrthwynebu, gwrthio, gwrthsefyll; gwrthddadleu; cyferbynu, gwynebu, rhwystro
Opposite, op'ö.zit *a*, gwrthwyneb, croes; cyfarwyneb, cyferbyn; gogyfer
Opposition, op.ö.zish'un *n*, gwrthwynebiad, gwrthsafiad; cyferbyniad, gwrthosodiad, cyfarwynebiad
Oppress, o.pres' *vt*, gorthrymu, gorthrechu, gormesu [gormes
Oppression, o.presh'un *n*, gorthrymder,

Oppressive, o.pres'iv *a*, gorthrymus, gormesol, treisiol, gorthrechol
Oppressor, o.pres'ûr *n*, gorthrymwr, gorthrechwr, gormeiliwr, gormeswr
Opprobrious, o.prō'brî.us *a*, gwarthus, enllibus [gwarthusrwydd
Opprobriousness, o.prō'brî.us.nes *n*,
Opprobrium, o.prō'brî.um *n*, gwaradwydd, gwarth [wynebu
Oppugn, o.pün' *vt*, gwrthsefyll, gwrth-
Oppugnancy, o.pug'nan.sî *n*, gwrthwynebiad, gwrthryn, gwrthymdrech
Opsimathy, op.sim'ä.thi *n*, addysg ddiweddar, hwyrddysg
Optative, op'tâ.tiv *a*, dymunedigol, dymuniannol, eiddunedigol
Optic, op'tik, Optical, op'tî.kal *a*, golygol, tremol. Optical instrument, trembeiriant. Optic nerve, gïen gweled
Optic, op'tik *n*, llygad, golwg-beiriant. Optics, tremyddiaeth, tremofyddiaeth
Optician, op.tish'an *n*, trembeiriannwr, tremiadur, tremofydd. Optician's trade, trembeiriannaeth, tremyddiaeth
Optimacy, op'tî.mä.sî *n*, goreugwyr, goreuon, boneddigneth [defig
Optimate, op'tî.mät *n*, goreugwr, pen-
Optimism, op'tim.izm, Optimity, optim'î.tî *n*. goreuaeth, goreuoldeb
Option, op'shun *n*, dewisiad, dewisi
Opulence, op'ü.lens, Opulency, op'ü.lensi *n*, cyfoeth, golud, cyfoethogrwydd
Opulent, op'ü.lent *a*, cyfoethog, goludog
Or, ôr c, neu, ai, ynte, naill ai: *n*, enrliw, aur [gwr doeth
Oracle, or'â.kl *n*, dewinfa; ateb-dduw;
Oracular, ō.rak'ü.lûr *a*, dwyfol, dewiniol
Oraison, or'ä.zn *n*, gweddi.—Orison
Oral, ō'r'al *a*, geneuol, geiriol, o eneu i eneu, anysgrifenedig
Orange, or'änj *n*, eurafal, afal euraidd: *a*, melyngoch, rhuddfelen [berllan
Orangery, or'än.jur.î *n*, eurafallach, aur-
Oration, ō.rä'shun *n*, araeth, arawd
Orator, or'â.tûr *n*, areithiwr
Oratorical, or.â.tor'î.kal *a*, areithyddol
Oratorio, or.â.tō'r'î.ō *n*, cyfansoddiad cynghaneddol
Oratory, or'â.tur.î *n*, areithyddiaeth, ffraetheb; cafell weddi
Orb, ôrb *n*, pel, pellen, bwl, cronen, cronell; y llygad. Orb of the moon, lloergant [dad
Orbate, ôr'bät *a*, amddifad; diblant; di-
Orbation, ôr.bä'shun *n*, amddifadiad
Orbed, ôr'bed *a*, cylchol, cylchog
Orbicular, ôr.bik'ü.lûr *a*, crwn, cyfrgrwn
Orbit, ôr'bit *n*, cylchlwybr, rhod, cylchdro, cylchdaith, chwylgylch; pwll y llygad, twll y llygad
Orchard, ôr'tshûrd *n*, perllan, afallach. Cherry-orchard, ceirioslan
Orchestra, ôr'kes.trâ *n*, cerddfa
Orchis, ôr'kis *n*, caldrist [ordeinio
Ordain, ôr.dän' *vt*, gosod, sefydlu; urddo,
Ordeal, ôr'dî.al *n*, tanbrawf; dwfrbrawf
Order, ôr'dûr *n*, trefn, rheol; rhestr, trefniant, dull; gorchymmyn, archeb; gosodiad; urdd: *v*, trefnu, trin; gorchymmyn, erchi; urddo. In order, trefnus. In order to, er mwyn
Orderless, or'dûr.les *a*, didrefn, didrefnus
Orderliness, ôr'dûr.lî.nes *n*, trefnoldeb, trefnusrwydd, rheoleiddrwydd
Orderly, ôr'dûr.lî *a*, rheolaidd, trefnus, gweddaidd: *ad*, mewn trefn, yn drefnus
Ordinal, ôr'dî.nal *a*, rhestrol, trefniadol: *n*, urddlyfr esgob; rheol-lyfr crefydd-dy. Ordinal numbers, rhestrolion (cyntaf, ail, trydydd, &c.)
Ordinance, ôr'dî.nans *n*, deddf, cyfraith, rheol sefydledig, gorchymmyn; gosodedigaeth, gosodiad, ordinhâd, trefnedigaeth, penodiad; defod
Ordinary, ôr'dî.nur.î *a*, cyffredin, arferol; canolig, lledwael, lledhagr, gwrthun: *n*, gweinidog sefydledig, esgob, rhaglaw esgob; ciniaw gyffredin
Ordinate, ôr'dî.nät *a*, trefnus, rheolaidd: *vt*, trefnu, gosod, penodi
Ordination, ôr.dî.nä'shun *n*, gosodiad, urddiad, urddiant [nelau
Ordnance, ôrd'nans *n*, cyflegrau, mag-
Ordonnance, ôr.don'ans *n*, iawndrefniad rhanau adeilad
Ordure, ôr'jûr *n*, tom, baw, tail [edig
Ore, ō'r *n*, mwn, delid, metel anghoeth-
Orfgild, ôrf'gild *n*, iawn a wna cantref am ysbeiliad liw dydd [waddod
Orgal, ôr'gal *n*, gwaddod gwin, sych-
Organ, ôr'gan *n*, organ; offeryn, peiriant, ermig. Organ-builder, saer organ. Organs of nutrition, peiriannau maeth. Organs of reproduction, peiriannau adepiliad. Organs of speech, peiriannau llafar, periannau yr ymadrodd. Chylifactive organs, ceuliadon. Digestive organs, peiriannau treuliannol
Organic, ôr.gan'ik *a*, offerynol, ermigol, peiriannol; cyfluniedig, cyfluniol, ar dumiol; gwreiddiol
Organism, ôr'gâ.nizm *n*, gosodiad peiriannol, cyd-drefniad rhanau

Organist. ôr'gâ.nist *n*, organwr
Organization, ôr.gan.i.zä'shun *n*. ffurfiad, gosodiad, cyfluniad. cymheiriant
Organize, ôr'gâ.nîz *vt*, trefnu. ardumio
Organy, ôr'gâ.nî *n*, llysiau'r coludd. Wild organy, mintys y creigiau
Orgasm, ôr'gazm *n*, ysbonc, hwp; cais
Orgy, ôr'jî *n*, gloddestwyr, noswyl y meddwyn
Orgillous, ôr'gil.us *a*, balch, uchelfalch
Orient, ö'r'î.ent *n*, dwyrain, dwyr: *a*, dwyrain: dwyreol; dysglaer
Oriental, ö'r'î.en.tal *a*, dwyreiniol: *n*, dwyreiniwr
Orientalist, ö'r'î.en.tal.ist *n*, un hyddysg yn yr ieithoedd dwyreiniol
Orifice, or'i.fis *n*, agorfa; safn briw
Origan, or'i.gan *n*, mintys y creigiau
Origin, or'i.jin *n*, dechreu, dechreuad; ffynnon; gwreiddyn; cynwraidd; cynneilwad; bonedd; cyff
Original, ö.rij'î.nal *n*.cynllun, cynysgrif: *a*, dechreuol, gwreiddiol, cyntefig, cyssefin, cynenid; hen; cyn-
Originary, ö.rij'î.nur.i *a*, cyntefig, dechreuol [codi. cychwyn
Originate, ö.rij'î.nät *v*, dechreu; tarddu,
Origination, ö.rij.i.nä'shun *n*, dechreuad.
Orison, or'i.zn *n*, gweddi [deilliad
Orlop, ôr'lop *n*, llonglofft
Ornament, ôr'nâ.ment *n*, addurn, dillyn; harddwch; tlws: *vt*, addurno, trwsio, harddu, prydferthu. Ornaments, ceinion, addurnau [addurniadol
Ornamental, ôr.nâ.men'tal *a*, addurnol.
Ornate. ôr.nät' *a*, addurnedig
Ornature, ôr'nâ.tshür *n*, addurniaeth, trwsiadaeth [adaryddiaeth, ednogaeth
Ornithology, ôr.ni.thol'ö.jî *n*, adardraeth
Orogrophy, ö.rog'râ.fi *n*, mynydd-ddarluniaeth
Orology, ö.rol'ö.jî *n*, mynyddyddiaeth
Orphan, ôr'fan *n*. amddifad, plentyn amddifad: *a*, amddifad, heb rieni, diriant
Orphanage, ôr'fan.äj *n*, amddifedi
Orpiment, ôr'pi.ment *n*, eurlliw, eurbibau
Orpine, ôr'pin *n*, llysiau Taliesin, canewin
Orrery, or'ur.î *n*, serddarluneg, cysodell
Orris, or'is *n*, gleddyfflys
Orthodox, ôr'thö.doks *a*, uniongred, iawn-ffyddiog, uniondyb
Orthodoxy, ôr'thö.dok.sî *n*, iawn-ffyddiaeth, iawn-grededd, iawn-gred
Orthoepy, ôr'thö.i.pî *n*, llafareg, llafar-[ydd
Or[illegible]ö.i.pist *n*, iawn-gynan-

Orthogon, ôr'thö.gun *n*, dull uniawn-onglog [onglog
Orthogonal, ôr.thog'ö.nal *a*, uniawn-
Orthographer, ôr.thog'râ.fûr *n*. arddygraffydd [ddygraffol
Orthographical, ôr.thö.graf'i.kal *a*, ar-
Orthography, ôr.thog'râ.fi *n*.llythyraeth, llythyreniaeth, arddygraff, orgraff, silliadaeth, llythyreniad
Ortive, ôr'tiv *a*.cyfodol, dwyreol [enw
Ortolan, ôr'tö.lan *n*, aderyn bychan o'r
Orts, ôrts *np*, gweddillion, gwehilion
Orvietan, ôr.vi.i'tan *n*, gwrthwenwyn
Oscillate, os'îl.ät *vi*, ymsiglo, sigldaflu yn ol ac ym mlaen fel dringlyn
Oscillation, os.i.lä'shun *n*. sigldafliad, dringlyniad, sigliad o ystlys i ystlys
Oscillatory, os'î.lä.tur.i *a*, dringlynaidd
Oscitancy, os'î.tan.sî, Oscitation, os.î.tä'-shun *n*, dylyfiad gên; cysgadrwydd, syrthni; diofalwch
Oscitant, os'î.tant *a*, cysglyd
Oscitate, os'î.tät *vi*, dylyfu gên
Osculate, os'kü.lät *vt*, cusanu
Osculation, os.kü.lä'shun *n*, cusaniad
Osier, ö'zhûr *n*, merhelygen. Ozierholt, merhelygfa [gwalch y weilgi
Ospray, os'prii *n*, moreryr, eryr y môr,
Osselet, os'i.let *n*, gargragen march
Osseous, osh'us *a*, esgyrnog, esgyrnol
Ossicle, os'i.kl *n*, esgyrnyn [esgyrniad
Ossification, os.i.fi.kä'shun *n*, asgyrniad,
Ossifrage, os'i.fräj *n*, gwyddwalch, moreyr mawr; esgyrn-dorwr
Ossify, os'î.fî *v*, esgyrnu, esgyrneiddio
Ossivorous, o.siv'ö.rus *a*, yn difa esgyrn
Ossuary, os'ü.ur.i *n*, esgyrnfa, esgyrndy
Ost, öst *n*, odyn i grasu hopys
Ostealgia, os.ti.al'ji.â *n*, poen yn yr esgyrn, esgyrnwst
Ostensible, os.ten'si.bl *a*, dangosadwy, ymddangosol [ddangosol
Ostensive, os.ten'siv *a*, dangosol, ym-
Ostent, os.tent' *n*, ymddangosiad, dull
Ostentation, os.ten.tä'shun *n*. rhodres, gwag ymddangosiad, balchder, ffrost
Ostentatious, os.ten.tä'shus *n*, rhodresgar, dangosiadus, gwagogoneddgar
Osteocope, os'ti.ö.köp *n*, esgyrnwst
Osteology, os.ti.ol'ö.jî *n*, esgyrndraeth
Ostiary, os'tshi.ur.i *n*, ceg afon, aber
Ostler, os'lûr *n*, ostler; marchwas
Ostracism, os'trâ.sizm *n*, alltudiaeth
Ostrich, os'tritsh *n*, estrys
Otacousticon, ö.tâ.kûw'sti.kon, Otacoustic. ö.tâ.kûw'stik *n*. offeryn i gynorthwyo'r clyw, clywgorn

Other, uTH'ûr *pn*, all, arall, llall. From one end to the other, o ben bwygilydd. One another, eu (eich, ein) gilydd. Somehow or other, trwy ryw fodd neu gilydd. The other side of, y tu hwnt i
Otherwise, uTH'ûr.wīz *ad*, amgen, os amgen, amgenach, onid e, oni bai hyny, mewn modd arall, yn wrthwyneb
Otter, ot'ûr *n*, dyfrgi, dwrgi [fechan
Ottoman, ot'ō.man *a*, Tyrciaidd; *n*, ystôl
Ought, ôt *n*, un peth, un rhyw beth, dim; *v. def*, I [thou, he, &c.] ought, dylwn, dylit, dylai, dylem, dylech, dylent. I ought to have been, dylaswn fod
Ounce, ûwns *n*, wns; math o wylltfil
Ouphe, ŵf *n*, ellyll, gwagysbryd
Our, ûw'r *pn*, ein; ein...ni
Ouranography, ûw'r.an.og'râ.fī *n*, serddarluniad
Ours, ûw'rz *pn*, eiddom, einom, eiddom ...ni. A friend of ours, cyfaill i ni
Ourselves, ûw'r.selvz' *pn*, ni, nyni, ein hunain
Ousel, ŵ'zl *n*, aderyn du, merwys, mwyalchen. Water ousel, rhegen y dwfr
Oust, ûwst *vt*, gwaghau; cymmeryd ymaith; bwrw allan, troi allan, difeddu
Out, ûwt *n*, allan, i maes; *px.* rhag-, tra-, gor-. Out of humour, maes o hwyl. Out of spite, o gentigen. Out of time, ammhrydlawn. Out of use, anarferedig. Out of pocket, ar ei golled. To put out, troi allan; dyrysu. To speak out, llefaru yn groch, siarad yn uchel
Outact, ûwt.akt' *vt*, gweithredu tu hwnt i
Outbid, ûwt.bid' *vt*, cynnyg dros ben, uwch-gynnyg
Outbound, ûwt.bûwnd' *a*, allfordwyol
Outbrave, ûwt.brāv' *vt*, dirmygu, trechfeiddio [haerllugrwydd
Outbrazen, ûwt.brā'zn *vt*, trechu trwy
Outbreak, ûwt'brāk *n*, toriad allan
Outcast, ûwt'kast *n*, crwydryn, crwydriad, gwibiad, gwibddyn, deolyn. Outcasts of society, gwehilion y bobl
Outcry, ûwt'krī *n*, gwaedd, bloedd, dolef, arwaedd [trechfeiddio
Outdare, ûwt.dē'r' *vt*, anturio tu hwnt i,
Outdo, ûwt.dŵ' (*pt* outdid, ûwt.did'; *pp* outdone, ûwt.dun') *vt*, rhagori, blaenu
Outer, ûw'tûr *a*, allanol, nes allan [ar
Uttermost, ûw'tûr.möst *a*, nesaf allan; eithaf, pellaf [nebu, gwynebfeiddio
Outface, ûwt.fās' *vt*, taeru allan; gwy-
Outfall, ûwt'fôl *n*, pistyll; gofer; ym-
Outfit, ûwt'fit *n*, darpariad i fordaith
Outform, ûwt'fôrm *n*, ymddangosiad allanol [allanfa
Outgate, ûwt'gāt *n*, mynedfa allan,
Outgeneral, ûwt.jen'ur.al *vt*, rhagori mewn cyfrwysdra
Outgoings, ûwt'gō.ingz *np*, mynediadau allan; costau, cyrau eithaf
Outgrow, ûwt.grō' (*pt* outgrew, ûwt.grŵ'; *pp* outgrown, ûwt.grōn') *vt*, trech-dyfu, tyfu mwy
Outguard, ûwt'gârd *n*, blaen-warchawdwyr [ysgelerdra, gorherodi
Outherod, ûwt.her'od *vt*, rhagori mewn
Outhouse, ûwt'hûws *n*, allandy, maesdy
Outlandish, ûwt.land'ish *a*, dyeithr, estronol, allwladol, allaidd
Outlast, ûwt.last' *vt*, parhau yn hwy
Outlaw, ûwt'lô *n*, ysbeiliwr; un allan o nodded y gyfraith, dyn nawdd-goll; herwr
Outlaw, ûwt.lō' *vt*, dinoddi [noddiad
Outlawry, ûwt'lō.rī *n*, herw-farn, di-
Outlay, ûwt'lā *n*, traul, cost [dysg
Outlearn, ûwt.lûrn' *vt*, rhagori mewn
Outlet, ûwt'let *n*, gollyngle, allanfa
Outline, ûwt'līn *n*, amlinell, cylchlinell, cynlinell, brasluniad [fucheddu
Outlive, ûwt.liv' *vt*, byw yn hwy, gor-
Outlook, ûwt.lŭk' *vt*, gwynebfeiddio
Outmeasure, ûwt.mezh'ûr *vt*, rhagori mewn mesur
Outmost, ûwt'möst *a*, nesaf allan; eithaf
Outnumber, ûwt.num'bûr *vt*, rhagori mewn nifer, bod yn lluosocach
Outpace, ûwt.pās' *vt*, blaenu ar
Outparish, ûwt'par.ish *n*, allanblwyf
Outpost ûwt'pōst *n*, rhagorsaf
Outpour, ûwt.pō'r' *vt*, tywallt allan
Outprize, ûwt.prīz' *vt*, gorbarchu; gorbrisio
Outrage, ûwt'räj *n*, dirdra, trais, dirdrais; terfysgwaith, terfysg; ysgelerder; *vt*, dirdreisio, sarhau
Outrageous, ûwt.rā'jus *a*, drygwyllt, ffyrnig; cynddeiriog, gorddrygus, anfad, ysgeler [gelerder
Outrageousness, ûwt.rā'jus.nes *n*, ys-
Outreach, ûwt.ritsh' *vt*, cyrhaedd ym mhellach; twyllo
Outrider, ûwt'rī.dûr *n*, rhagfarchogydd
Outright, ûwt.rīt' *ad*, yn gwbl, yn llwyr; yn ddiattreg, yn ddioed [wreiddi
Outroot, ûwt.rŭt' *vt*, diwreiddio, da
Outrun, ûwt.run' (*pt* outran, ûwt.ran; *pp*, outrun) *vt*, rhedeg yn gyntaf i

Oxygen, ok'si.jen *n*, ufelai [a mêl
Oxymel, ok'si.mel *n*, cymmysg o winegr
Oxyphony, oks.if'ö.nî *n*, crochder llais
Oyer, ö'yûr *n*. gwrandawiad. Oyer and terminer, llys clyw a dosbarth, prawf-
Oyes, ö.yes' *i*, clywch; gosteg [lys
Oyster, ôis'tûr *n*, llymarch, llymarchen Oyster-wench, Oyster-wife, Oyster-woman, llymeirchwraig; budrogen
Ozæna, ö.zî'nâ *n*, llynor yn y ffroenau

P.

Pabular, pab'ü.lûr, Pabulous, pab'ü.lus *a*. ymborthol, maethol [maeth
Pabulation, pab.ü.lä'shun *n*. porthiant.
Pabulum, pab'ü.lum *n*, ymborth, bwyd
Pacated, pâ.kä'ted *a*, heddychedig
Pacation, pâ.kä'shun *n*, heddychiad
Pace, päs *n*, cam, camre; mesur cam. 2½ droedfedd; tuth: *v*, camu, mesur â chamrau; rhygyngu, cerdded yn araf. Geometrical pace, 5 troedfedd [ydd
Pacer, pä'sûr *n*, rhygyngfarch, rhygyng-
Pacha, pâ.shô' *n*, islywydd yn Nhwrci
Pachydermata, pak.i.dûr'mâ.tâ *np*, milod tewgroen, tewgroenolion
Pacific, pâ.sif'ik *a*, heddychol, heddychlawn, heddus, dyhuddgar; tawel. Llonydd. Pacific Ocean, Môr Tawelog. Môr Tawel
Pacification, pâ.sif.i.kä'shun *n*, heddychiad, dyhuddiad, tangnefeddiad
Pacificator, pâ.sif'i.kä.tûr, Pacifier, pas'i.fï.ûr *n*, tangnefeddwr, heddychwr
Pacify, pas'i.fï *vt*, dyhuddo, diddigio, heddychu, tawelu
Pack, pak *n*, swp, sypyn, trwl, breichyn. pwn, baich, byrnaid, bwrnel; cnud; *v*, sypynu, llwytho, pynorio, pynio. Pack-cloth, sachliain. Pack-horse, pynfarch. Pack-saddle, ystrodur. Pack-thread, edau rwymo [sypyn
Package, pak'äj *n*, pynordal; sypyniad;
Packet, pak'et *n*, sypyn; llythyrgod; llong
Pact, pakt, Paction, pak'shun *n*, ammod, cyfammod, cytundeb
Pad, pad *n*, clustogan; corfarch, ceffylyn; lleidr traed; *v*, troedio; ysbeilio; sachellu, clustogi
Padar, pad'ûr *n*, rhynion, brasflawd
Paddle, pad'l *n*. rhodl; rhwyf; *v*, rhodli, rhwyfo; yslotian
Paddock, pad'uk *n*, llyffant mawr; llanyl. Paddock-stool,
Padlock, pad'lok *n*. clo egwyd [oroïan
Pæan, pi'an *n*. cân o orfoledd, mawlgan.
Pædobaptism, Pedobaptism, pi.dö.bap'tizm *n*, bedydd babanod
Pagan, pä'gan *n*, cenedlddyn, un digred, eilunaddoiwr: *a*, ðigred
Paganism, pä'gan.izm *n*, paganiaeth, anghristiaeth, eilunaddoliaeth
Page, päj *n*, tudalen; gwesyn, gwas, gwastrodyn: *vt*.nodi tudalenau; gweini
Pageant, paj'ant *n*, coeglun: *n*, coegwych, gwagfalch, rhodresol
Pageantry, paj'an.trî *n*, coegwychder, rhodres, rhwysgfawredd, gwagymddangosiad
Paginal, pä'jî.nal *a*, tudalenal
Pagoda, pâ.gö'dâ, Pagod, pä'god *n*, eilun-deml Indiaidd
Paid, päd *pt* & *pp*.—Pay
Pail, päl *n*. ystwc, crwc, celwrn, paeol
Pailful, päl'fwl *n*, ystycaid, celyrnaid
Pain, pän *n*, poen; gwaew, gwst, dolur; gofid; poenedigaeth; llafur; cosp: *vt*, poeni, dolurio, blino. Pains-taking, llafurus, llafurgar, diwyd. Pain of the bowels, coluddwst. Extreme pain, dirboen. To take pains, ymboeni, ystigo, ymdrafferthu [llafurus
Painful, pän'fwl *a*, poenus, dolurus;
Painfulness, pän'fwl.nes *n*. poenusrwydd
Painim, pä'nim *n*, anghredadyn [hawdd
Painless, pän'les *a*, diboen; esmwyth,
Paint, pänt *n*. paent, lliw, darlunliw: *v*, paentio, lliwio, arliwio; darlunio
Painter, pän'tûr *n*. paentiwr; arliwydd, darliwydd, arluniwr [darlun
Painting, pän'ting *n*, paentiad; llun,
Pair, pê'r *n*, par, dau, cwpl: *v*, paru, cymharu; cydio. Pairs, cymhariad
Palace, pal'ïs *n*, llys, plas, neuadd [erwn
Paladin, pal'â.din *n*. marchog y bwrdd
Palæology, pâ.li.ol'öj.î *n*, henafiondraeth
Palæontology, pâ.li.on.tol'öj.î *n*, cloddiandraeth, henfodaeth
Palanquin, pal.an.kin' *n*, math o gludai a ddygir ar ysgwyddau dynion
Palatable, pal'â.tâ.bl *a*, chwaethus, blasus
Palatal, pal'â.tal *a*, gorchfannol. Palatal consonants, gorchfannolion
Palate, pal'ät *n*, tafod y geneu, gorchfant, gorchfanneddd; archwaeth, blas
Palatial, pâ.lä'shal *a*, llysaidd, llysol, arddercho; gorchfanneddol
Palatic, pal'â.tik *a*, gorchfanneddol
Palatinate, pâ.lat'i.nät *n*, breiniarllaeth, breinfa

Palatine, pal'â.tin *a*, breiniarllaidd, breiniog. Count palatine, breiniarll

Palaver, pâ.lâ'vûr *n*, gormod-siarad, baldordd; *vi*, bragaldian, gwagsiarad

Pale, päl *a*, gwelw, gwelwlas, gwynwelw, glaswyn, llwydaidd; glas; *n*, pawl, cledr, cledrbawl; palis; clawdd; awdurdodaeth, rhaglawiaeth; argae, caerau, amgaerau; *v*, cledru, cledrgau; palisio. Pale-eyed, llygadbwl. Pale-faced, wyneblwyd. To turn pale, gwyneblasu, gwelwi

Palendar, pal'en.dûr *n*, math o long fechan [wyni

Paleness, päl'nes *n*, gwelwedd; glas-

Paleous, pä'li.us *a*, eisiog, uslyd, cibog

Palette, pal'et *n*, lliwfwrdd paentiwr

Palfrey, pal'fri *n*, cryntfach, palfre, palffrai, gwilwst

Palinode, pal'i.nöd *n*, gwrthgan

Paling, pä'ling *n*, cledriad, paliswaith

Palisade, pal.i.säd', Palisado, pal.i.sä'dö *n*, palis, gwale, cledrwaith

Palisade, pal.i.säd' *vt*, cledrgau, palisio

Palish, pä'lish *a*, gowelw, llwydaidd

Pall, pôl *n*, elorlen; *v*, diflasu; llwfrhau; brawychu; cuddio ag elorlen

Palladium, pa.lä'di.um *n*, diogelwch, amddiffynfa; math o fetel

Pallet, pal'et *n*, gwely bychan, glwth

Pallisment, pal'yâ.ment *n*, gwisg, dilledyn, achre

Palliard, pal'yûrd *n*, godinebydd

Palliate, pal'i.ät *vt*, esgusodi; ysgafnhau

Palliation, pal.i.ä'shun *n*, esgusodiad

Palliative, pal'i.ä.tiv *a*, esgusol; esmwythaol; *n*, esgusodai; llinarydd

Pallid, pal'id *a*, gwelw, glaswyn, llwyd

Pallmall, pel.mel' *n*, math o chwareu â phel a gordd; gordd

Palm, pâm *n*, pal, llawf, cledr llaw; lled llaw; balalwyf; palmwydden; buddugoliaeth; *vt*, palfu; cudd-dwyllo; tadu ar. Palm-Sunday, Sul y blodau. Palm-tree, palmwydden, palmidwydden

Palmer, pâ'mûr *n*, pererin. Palmer-worm, pryf cadachog [wydden

Palmetto, pal.met'ō *n*, math o balm-

Palmiferous, pal.mif'ur.us *a*, a ddygo balmwydd [palfdroediog

Palmiped, pal'mi.ped *a*, cyfandroed.

Palmister, pal'mis.tûr *n*, llawddewin, palfswynwr

Palmistry, pal'mis.trī *n*, palfddewiniaeth

Palmy, pâ'mi *a*, palmwyddog

Palpability, pal.pâ.bil'i.tī *n*, hydeimledd, eglurder, amlygrwydd

Palpable, pal'pâ.bl *a*, hydeiml, teimladwy; hynodol, eglur, amlwg

Palpitate, pal'pi.tät *vi*, dychlamu, curo, dyheuo, tysmwyo

Palpitation, pal.pi.tä'shun *n*, dychlamiad y galon, calon-guriad, tysmwyad

Palsgrave, pôlz'gräv *n*, teyrn-iarll

Palsical, pôl'zi.kal, Palsied, pôl'zid *a*, parlysaidd [gwywhaint

Palsy, pôl'zi *n*, parlys, haint y gïau,

Palter, pôl'tûr *v*, gwastraffu, ofera; cecru [gwaeledd

Paltriness, pôl'tri.nes *n*, distadledd,

Paltroon, Poltroon pôl.trwn' *n*, llyfrgi

Paltry, pôl'tri *a*, distadl, gwael, gorwael

Paludal, pâ.lü'dal *a*, corsog, corsenog

Pampas, pam'pâz *np*, gwastadleoedd Deheudir America

Pamper, pam'pûr *vt*, pesgu, mwythborthi, mwythlenwi, gorbesgu

Pamphlet, pamf'let *n*, llyfran, llyfryn

Pamphleteer, pamf.le.ti'r' *n*, llyfrenydd

Pan, pan *n*, padell, padellan, pan

Panacea, pan.â.si'â *n*, meddyginiaeth holliachol [uwd bara can

Panada, pâ.nä'dâ, Panado, pâ.nä'dö *n*,

Pancake, pang'käk *n*, cremog, cremogen, crammwyth, crammwythen [us

Pancratic, pan krat'ik *a*, meistrol-gamp-

Pancreas, pang'kri.as *n*, cefndedyn

Pandect, pan'dekt *n*, cyflawn-draethawd

Pandemic, pan.dem'ik *a*, perthynol i'r bobl neu'r wlad oll, cyffredinol

Pandemonium, pan.dī.mō'ni.um *n*, cythreulfa, cythreul-lys, mallgyrch

Pander, pan'dûr *n*, llatai, ceisydd putain; *vi*, gweini, nwyfweini

Panderism, pan'dur.izm *n*, llateiaeth

Pandiculation, pan.dik.ü.lä'shun *n*, ymystwyriad, estyniad

Pandour, pan'dw'r *n*, traedfilwr yn Awstria [crwth

Pandurated, pan'dü'r.ä.ted *a*, ar ddull

Pane, pän *n*, pedronyn, cwar, cwarel

Panegyric, pan.ī.jer'ik *n*, canmoliaeth, arwyrain [einiol, moliannol

Penegyrical, pan.ī.jer'i.kal *a*, arwyr-

Panegyrist, pan.ī.jer'ist *n*, moliannwr

Panel, pan'el *n*, pennill, pedronglyn o estyllwaith; rheithrestr [gwaew

Pang, pang *n*, gloes, pang, gwasgfa,

Panic, pan'ik *n*, dychryn, arswyd, brawychrys, echryndod, dychryn diacho *a*, disymmwth, heb achos. Pan struck, Panic-stricken, dychryned

Panivorous, pâ.niv'ō.rus *a*, yn [illegible] bara, barafwyta

Pannade, pa.nād′ *n*, carlam, carlamiad
Pannage, pan′äj *n*, mes a chyffelyb ffrwythau'r goedwig; mesfraint, hawl i fesa [sadell, pynoreg; cromil hebog
Pannel, pan′el *n*, panel, ystrodyr, ystarn;
Pannier, pan′yŭr *n*, cefn-gawell, ysborthen, pynoreg
Panoply, pan′ŏ.plĭ *n*, llwyrarfogaeth
Pansofical, pan.sof′i.kal *a*, holldd oeth
Pansy, pan′zĭ *n*, y feidiog drilliw, y blodeu ofergaru
Pant, pant *vi*, dyhëu, dychlamu; hiraethu
Pantaloon, pan.tâ.lōn′ *n*, digrifwas, ysgentyn. Pantaloons, llodrau
Pantheism, pan′thi.izm *n*, holldduwiaeth
Pantheon, pan.thi′un *n*, teml yr holl dduwiau yn Rhufain ac Athenia
Panther, pan′thŭr *n*, math o fwystfil rheibus tebyg i'r llewpart
Pantile, pan′tīl *n*, cafnbeithynen
Pantler, pant′lŭr *n*, ceidwad y bara
Pantofle, pan.tŏ′fl *n*, esgid, nosesgid
Pantology, pan.tol′ŏ.ji *n*, hollwyddoreg
Pantometer, pan.tom′i.tŭr *n*, olifesurydd
Pantomime, pan′tŏ.mīm *n*, mudchwareu; ymystumiwr, mud-ddynwaredydd
Pantry, pan′trĭ *n*, bwydgell, bwytty
Panurgy, pâ.nŭr′ji *n*, hollfedrusedd
Pap, pap *n*, uwd; diden, teth, bron
Papa, pâ.pä′ *n*, tad, tada, data
Papacy, pä′pâ.sĭ *n*, pabaeth
Papal, pä′pal *a*, pabol, pabaidd [pabïol
Papaverous, pâ.pav′ur.us *a*, pabïaidd,
Paper, pä′pŭr *n*, papyr: *vt*, papyro; rhoi ar bapyr. Paper-maker, papyrydd, papyrwr. Paper-mill, melin bapyr. Paper-stainer, papyrliwydd. Blotting-paper, sugnbapyr. Brown paper, papyr llwyd
Papery, pä′pur.ĭ *a*, papyraidd, fel papyr
Papescent, pâ.pes′ent *a*, bywynog; meddal
Papier-mâché, pap.i.ê.mâ′shê *n*, defnydd cyfansoddedig o bapyr mwydedig
Papilio, pâ.pil′yō *n*, eilier, glöyn byw
Papilla, pâ.pil′â (*p* papillæ, pâ.pil′ĭ) *n*, diden, teth, tethan
Papillary, pap′i.lur.ĭ, Papillous, pap′ĭ.lus, *a*, didenol, tethol, teithog
Papist, pä′pist *n*, pabydd [aidd
Papistical, pâ.pis′ti.kal *a*, pabyddol, pab-
Papistry, pä′pis.trĭ *n*, pabyddiaeth
Pappous, pap′us *a*, goflewog, panog
Pappy, pap′ĭ *a*, suddlyd, meddal
Papyrus, pâ.pī′r′us (*p* papyri, pä.pī′r′ĭ) *n*, math o [ŭrwynen
Aiphtaidd, pa

Par, pâr *n*, cyfartaledd; cydbwys, cyfwerth, llawn bris. On a par, yn gyfartal
Para- *px*, yn agos at, wrth ochr
Parable, par′â.bl *n*, dammeg, cyffelybiaeth [conawl
Parabola, pâ.rab′ŏ.lâ *n*, dosbarthran
Parabolic, par.â.bol′ik, Parabolical, par-â.bol′i.kal *a*, dammegol
Parachronism, pâ.rak′run.izm *n*, camamseriad [en
Parachute, par.â.shōt′ *n*, disgyn-awyr-
Paraclete, par′â.klit *n*, eiriolwr, dyddanydd; yr Ysbryd Glân
Parade, pâ.räd′ *n*, camas, rhodfa, rhodle, cammonfa, ymddangosfa, rhestrfa; ymddangosiad; rhodres; rhwysg
Paradigm, par′ä.dim *n*, cynllun; cydieuad [nef. Bird of paradise, iâr wynt
Paradise, par′ä.dĭs *n*, paradwys, gwynfa,
Paradisiacal, par.ä.dĭ.sĭ′ä.kal *a*, paradwysaidd [rydyb
Paradox, par′ä.doks *n*, anghyfdyb, am-
Paradoxical, par.ä.dok′si.kal *a*, anghyfdybus, anghysson, amrydybol
Paradrome, par′ä.drōm *n*, oriel agored
Paragoge, par′ä.gō.ji *n*, argymmeriad
Paragon, par′ä.gun *n*, peth rhagorgampus; un digymhar; math o argrafflythyren
Paragraph, par′ä.graf *n*, dosbarthran, gwahanran, ymadrodd; dosbarthnod, gwahanai (¶)
Paraleipsis, par.ä.lĭp′sis *n*, crybwylleb
Parallax, par′al.aks *n*, amgenedigaeth
Parallel, par′al.el *a*, cyfochrol, cyfochrog; gogyfartal: *n*, cyfochriad, cyflinell, cyfredlin, cyfatebiad, cyfrediad, tebygiad. Parallels, dyblin (‖)
Parallelism, par′al.el′izm *n*, cyfochredd
Paralogism, pâ.ral′ŏ.jizm, Paralogy, pâral′ŏ.jĭ *n*, gauresymiad, twyllreswm, geuddadledd, gwrthreswm
Paralogize, pâ.ral′ŏ.jīz *vt*, geuddadlu, twyllresymu [gïau
Paralysis, pâ.ral′ĭ.sis *n*, parlys, haint y
Paralytic, par.ä.lit′ik *a*, claf o'r parlys
Paralyze, par′ä.lĭz *vt*, clefychu â'r parlys, parlysu
Paramount, par′ä.mŭwnt *a*, goruchel, uchaf, penaf, o'r urdd uchaf
Paramour, par′ä.mŭr *n*, cariadfab, gorddercbwr; cariadferch, gorddercbwraig, gorddercbfun
Paranymph, par′ä.nimf *n*, gwas priodas
Parapet, par′ä.pet *n*, canllawfur, rhagfur [iant gwraig
Paraphernalia, par.ä.fŭr.nä′lĭ.â *np*, medd-

Paraphrase, par'â.frāz *n*, arallair, alleiriad, amgenair: *v*, aralleirio, amgenleirio, alleirio [alleiriwr
Paraphrast, par'â.frast *n*, aralleiriwr,
Paraphrastical, par.â.fras'tî.kal *a*, aralleiriol, alleiriol [iwr
Parasite, par'â.sīt *n*.gwenieithiwr, truth-
Parasitic, par.â.sit'ik, Parasitical, parâ.sit'i.kal *a*, gwenieithgar, truthiol
Parasol, par.â.sol' *n*, heulrod
Parasynexis, par.â.si.nek'sis *n*, cwrdd bach; cynnulleidfa ddirgel
Parathesis, pâ.rath'i.sis *n*, atddodiad
Parboil, pâr'bōil *vt*, goferwi, lledferwi
Parcel, pâr'sel *n*, swp, sypyn; cyfran; twysgen: *vt*, rhanu, dyranu, amranu
Parcener, pâr'si.nûr *n*, cydetifedd
Parcenery, pâr'si.nur.i *n*,cydfeddianniad
Parch, pârtsh *v*, crasu, deifio, golosgi
Parched, pârtsht *a*, cras, crasboeth, crasedig, golosgedig, wedi ei losgi
Parchment, pârtsh'ment *n*, crasgroen, ysgrifgroen, memrwn
Pard, pârd *n*, llewpart
Pardon, pâr'dn *n*, maddeuant, pardwn: *vt*, maddeu, pardynu. I beg your pardon, maddeuwch i mi, esgusodwch fi
Pardonable, pâr'dn.â.bl *a*, maddeuadwy
Pare, pē'r *vt*, didoni, pilio, digroeni
Paregoric, par.i.gor'ik *a*, llinarol, llonyddol: *n*, meddyginiaeth esmwythaol
Parenchymous, par.en'kî.mus *a*, ysbyngaidd, meddal [Parents, rhieni
Parent, pē'r'ent *n*, tad neu fam, rhiant.
Parentage, pē'r'en.tāj *n*, rhieniaeth, tadogaeth; gwelygordd, gwehelyth; bonedd, ach, cyfathrach
Parental, pâ.ren'tal *a*, rhieniol; tyner
Parenthesis, pâ.ren'thî.sis (*p* parentheses, pâ.ren'thî.sīz) *n*, cromfach, ymsang, gwahansang ( ); ymadrodd rhwng cromfachau
Parenticide, pâ.ren'tî.sīd *n*, rhianladdiad, tadladdiad, mamladdiad; rhianleiddiad, tadleiddiad, mamleiddiad
Parer, pē'r'ûr *n*, offeryn digroeni, piliedydd
Parergy, pâr'ûr.jî *n*, peth disylwedd
Parget, pâr'jet *n*, cymmrwd, plastr
Parhelion, pâr.hi'li.un *n*, rhith-haul
Parietal, pâ.rī'i.tal *a*, ystlysfuriol. Parietal bone, asgwrn y siol
Parility, pâ ril'i.tî *n*, tebygolrwydd
Paring, pē'r'ing *n*, piliad, piliant; crawen. Parings, pilion, naddion, creifion
Parish, par'ish *n*, plwyf, plwy: *a*, plwyfol, plwyfog
Parishioner, pâ.rish'un.ûr *n*, plwyfwr, un plwyfog (*p* plwyfolion, plwyfogion)
Parisian, pâ.rizh'yan *n*, Parisiad
Parisyllabic, par.î.sî.lab'ik *a*, cydsillafol
Paritor, par'i.tûr *n*, rhingyll, gwysiwr
Parity, par'i.tî *n*,cymmeintiolaeth, cyfartalrwydd, cydraddolrwydd, cystadledd
Park, pârk *n*, parc, cae, hyddgae, ceufaes
Parley, pâr'lî *n*.cyflafaredd: *vi*, cynnadlu
Parliament, pâr'lî.ment *n*, senedd, seneddr. Parliament-house, senedd-dy. Act of Parliament, gweithred seneddol. Member of Parliament (M.P.).aelod o'r senedd (A.S.), seneddwr [eddol
Parliamentary, par.lî.men'tur.i *a*, sen-
Parnassian, pâr.nash'an *a*, awenyddol
Parlour, pâr'lûr *n*, parlawr, gwestgell
Parlous, pâr'lus *a*, llyngraff, cyfrwys
Parochial, pâ.rō'ki.al *a*, plwyfol
Parochiality, pâ.rō.kî.al'i.tî *n*, plwyfoliaeth [trawswawdiad
Parody, par'ō.dî *n*, trosglwyddwers;
Parol, par'ol *a*, geiriol, ar dafod
Parole, pâ.rōl' *n*, gair; addewid: *a*, geiriol [gyfenw, argyfenwad
Paronomasia, par.ō.nō.mā'zhi.â *n*, ar-
Paronymous, pâ.ron'i.mus *a*, tebyg i enw neu air arall [bychan
Paroquet, por.ō.ket' *n*, math o barot
Parotid, pâ.rot'id *a*, poerol, glyfoerol
Parotis, pâ.rō'tis *n*, glyfoer-chwaren
Poroxysm, par'oks.izm *n*, cyrch, poethgyrch [ol, tadladdol
Parricidal, par'î.sī.dal *a*, rhianladdiad-
Parricide, par'i.sīd *n*, tadladdiad, rhianladdiad; tadleiddiad, rhianleiddiad
Parrot, par'ut *n*, yr aderyn parot
Parry, par'i *v*, gochelyd, troi heibio
Parse, pârs *vt*, dosbarth-dreiglo geirian
Parsimonious, pâr.sî.mō'ni.us *a*, anhael, arbedus, llawgaued, cybyddol
Parsimony, pâr'sî.mun.i *n*, crintachrwydd [parsley, troed y cyw
Parsley, pârs'lî *n*, perllys, persli. Hedge-
Parsnep, pârs'nep, Parsnip, pâr'snip *n*, panas, llysiau Gwyddelig. Cow-parsnip, efwr, efyrllys
Parson, pâr'sn *n*, offeiriad, periglor
Parsonage, pâr'sun.āj *n*, periglorlaeth; periglordy, periglorfa
Part, pârt *n*, rhan, cyfran, darn, dryll, peth; parth, parthed; tu, plaid, ochr: *v*, rhanu, parthu; gwahanu; ymranu ymwahanu; ymadael. A man of parts dyn doniog. Parts of speech, rhan ymadrodd. Parts, doniau. To p with, ymadael â, gollwng y

Partage, pâr'täj *n*, rhaniad, ymadawiad
Partake, pâr.täk' *v*, cyfranu, cyfranogi
Partaker, pâr.täk'ûr *n*, rhanwr, cyfranwr
Parterre, pâr.tĕ'r' *n*, blodeufa gardd, blodeuardd
Partial, pâr'shal *a*, rhanol, hannerog; pleidiol, untuog, tueddol
Partiality, pâr shi.al'i.tî *n*, tueddgarwch, pleidgarwch, tueddolrwydd
Partialize, pâr'shal.ïz *vt*, ochri, pleidio, tueddoli, gwyro barn [ran
Partially, pâr'shal.î *ad*, yn dueddgar; o
Partible, pâr'ti.bl, Partable, pâr'tâ.bl *a*, rhanadwy [*n*, cyfranogwr
Participant, pâr.tis'i.pant *a*, cyfranog;
Participate, pâr.tis'i.pät *vt*, cyfranogi, cael rhan [ranogiad
Participation, pâr.tis.i.pä'shun *n*, cyf-
Participator, pâr.tis'i.pä.tûr *n*, cyfranydd [iadol, cyfranıiadol
Participial, pâr.tî.sip'yal *a*, rhangymmer-
Participle, pâr'ti.sip.l *n*, rhangymmeriad, cyfranai
Particle, pâr'tî.kl *n*, dryllyn, dernyn, mymryn, dos, tipyn, tîl, ith; banyn, arsill. Broken particles, malurion
Particular, pâr.tik'ü.lûr *a*, neillduol, penodol, hysbysol, enwedigol, priodol; *n*, pwnc, pen, dosben, peth neillduol. Particulars, manylion
Particularity, pâr.tik.ü.lar'i.tî *n*, neilldueldeb, rhaledd, penodoldeb
Particularize, pâr.tik'ü.lur.ïz *vt*, penodi, dosbenu [iad; *a*, ymadawol
Parting, pâr'ting *n*, gwahaniad; ymadaw-
Partisan, pâr'ti.zan *n*, pleidiwr, pleiddyn, cefnogwr; cadbleidydd; ffon llywydd
Partition, pâr.tish'un *n*, rhaniad; pared, canolfur: *vt*, gwahanranu, dosbarthu
Partlet, pârt'let *n*, gwddfdorch; iâr
Partly, pârt'li *ad*, mewn rhan, o ran
Partner, pârt'nûr *n*, cyfaill, cydymaith; cydwr, cyfranogwr, cyd-drinwr
Partnership, pârt'nûr.ship *n*, cyfranogaeth, cyd-driniaeth, cymdeithas
Partridge, pâr'trij *n*, coriar, petrusen, clugiar [esgor
Parturient, pâr.tü'r'i.ent *a*, ar esgor, yn
Party, pâr'tî *n*, plaid; un, rhyw un, person. Party-coloured, amliwiog, brithliw [fannau
Parulis, pâ.rŭ'lis *n*, llynoryn yn y gorch-
Parvenu, pâr'vi.nü *n*, newyddian
Parvitude, pâr'vi.tüd, Parvity, pâr'vi.tî *n*, bychander
Pas, pâ *n*, cam

Paschal, pas'kal *a*, perthynol i'r Pasc
Pasquin, pas'kwin, Pasquinade, paskwi.nād' *n*, duchan, gogangerdd
Pass, pas *v*, myned heibio, hwntu, pasio; cerdded; gwario, treulio; hwylio ym mlaen; brathu: *n*, cyflwr, sefyllfa; culffordd, bwlch; taith-drwydded, mudwarant; brath. To bring to pass, dwyn i ben. To pass for, myned yn lle. To pass over, gadael allan, esgeuluso. To pass sentence, rhoddi barn, dedfrydu. To pass away time, dyfyru yr amser. To pass through, trwyddedi. Passing-bell, cnul, cnill, clul, marw-gloch, dyhuddgloch
Passable, pas'â.bl *a*, hylwybr; derbyniol
Passado, pa.sâ'dō *n*, gwth, ysgwthiad
Passage, pas'äj *n*, tramwyfa, mynedfa, ffordd; trosglwydd-daith, taith; trosglwydd; mynediad; ymadrodd, gwers, rhan o gyfansoddiad
Passenger, pas'en.jur *n*, teithydd, tramwywr, trwyddedwr
Passeres, pas'ur.ïz *np*, golfanod, adar cyffelyb i adar y to
Passerine, pas'ur.in *a*, o ryw adar y to
Passibility, pas.i.bil'i.tî *n*, dyoddefol-
Passible, pas'i.bl *a*, dyoddefadwy [deb
Passion, pash'un *n*, dyoddefaint, goddefiant; gwŷn, nwyd; drygnwyd, poethwyn, gwylltineb; traserch, cariad. Passion-week, yr wythnos cyn y Pasc. Iliac passion, cnofa'r coluddion mân
Passionate, pash'un.ät *a*, hyddig, nwydwyllt, tanllyd; traserchus, chwannog
Passive, pas'iv *a*, goddefol, goddefgar
Passiveness, pas'iv.nes *n*, goddefgarwch
Passover, pas'ō.vûr *n*, y Pasc
Passport, pas'pō'rt *n*, taithdrwydded
Past, past *a*, wedi myned heibio, yn ol: *px*, wedi. Half-past two o'clock, hanner awr wedi dau o'r gloch
Paste, päst *n*, toes; glud; syth: *v*, gludio
Pasteboard, päst'bō'rd *n*, papyrfwrdd, gludlen
Pastern, pas'tûrn *n*, egwyd march, deilw
Pastil, pas'til *n*, gludbaent
Pastille, pas.til' *n*, glud peraroglus
Pastime, pas'tîm *n*, chwareu, difyrwch
Pastor, pas'tûr *n*, bugail; gweinidog
Pastoral, pas'tō.ral *a*, bugeilaidd, bugeiliol: *n*, bugeilgerdd
Pastorate, pas'tō.rät *n*, swydd gweinidog
Pastry, päs'trî *n*, cyffeithfwyd, pasteiyddiaeth. Pastry-cook, cyffeithydd, pasteiwr [porfadwy
Pasturable, pas'tshü.râ.bl *a*, hybawr,

Pasturage, pas'tshü.räj *n*, portâd
Pasture, pas'tshûr *n*, porfa, porfel, ambawr: *v*, porfäu, porfelu, poriannu, pori. Pasture-ground, tir porfa
Pasty, päs'tî *n*, pastai
Pat, pat *vt*, godaro, cnithio, palfio: *v*, palfod, cis, ysgafn-gis, cnith: *ad*, yn dra-addas: *a*, llwyr berthynol
Pataca, pat'â.kâ, Patacoon, pat.â.kwn' *n*, bath Yspaenaidd, *4s. 3c.*
Patch, patsh *n*, clwt, clytyn; ysmot: *vt*, clytio, cyweirio; ysmotio
Pate, pät *n*, siol, pen, copa, iad. Bald-pated, corynfoel
Patefaction, pat.î.fak'shun *n*, dynoethiad, amlygiad, cyhoeddiad
Patella, pâ.tel'â *n*, padell y benlin
Paten, pat'en *n*, cymmunddysgl
Patent, pä'tent, pat'ent *n*, breintlythyr: *a*, breintlythyrog; agored, cyhoedd: priodol [iannydd breintlythyr
Patentee, pä.ten.tî', pat.en.tî' *n*, medd-
Paternal, pâ.tûr'nal *a*, tadol, tadaidd, tadwy [aeth
Paternity, pâ.tûr'nî.tî *n*, tadogaeth, tad-
Paternoster, pat ûr.nos'tûr *n*, gweddi yr Arglwydd, pader
Path, pâth (*p* paths, PÂTHZ) *n*, llwybr, ffordd, rhodle. A beaten path, llwybr sathredig
Pathetic, pâ.thet'ik. Pathetical, pâ.thet'i.kal *a*, per-wresog; traserchus, serchgynhyrfiol, cynhyrfiol, deffröus
Pathless, pâth'les *a*, dilwybr, diffordd, disathr, ansathredig
Pathology, pâ.thol'ô.ji *n*, clefyd-ddysg
Pathos, pä'thos *n*, poethder, teinlad, gwres, angerddoldeb
Pathway, pâth'wä *n*, troedffordd, arlwybr
Patible, pat'i.bl *a*, dygadwy, goddefadwy
Patience, pä'shens *n*, amynedd
Patient, pä'shent *a*, amynedd gar, goddefgar: *n*, dyn claf, claf, goddefydd
Patin, pat'in *n*, cymmunddysgl
Patois, pat'wô *n*, priodiaith y werin, gweriniaeth, llediaith [dad, patriarch
Patriarch, pä'tri.ârk *n*, prifdad, uchel-
Patriarchal, pä.tri.âr'kal *a*, patriarchaidd
Patriarchate, pâ.tri.âr'kät, Patriarchy, pä.tri.âr'ki *n*, patriarchaeth, uchel-dadaeth, prifdadaeth
Patrician, pâ.trish'an *n*, boneddwr: *a*, dyledog, boneddig, boneddigaidd
Patrimonial, pat.ri.mö'ni.al *a*, treftadol
Patrimony, pat'ri.mun.i *n*, etifeddiaeth, treftad, treftadaeth
Patriot, pä'tri.ut *n*, gwladgarwr
Patriotic, pä.tri.ot'ik *a*, gwladgar, gwladgarol
Patriotism, pä'trî.ot.izm *n*, gwladgarwch
Patroi, pâ.tröl' *n*, cylchwylwyr, noswylwyr: *vi*, cylchwylio, cylcholygu
Patron, pä'trun *n*, noddwr, cynneilydd, cynneiliad, tadog, ymgeleddwr
Patronage, pä'trun.äj *n*, tadogaeth; nawdd, ymgeledd
Patronal, pä'trun.al *a*, tadogol, noddol
Patroness, pä'trun.es *n*, noddwraig
Patronize, pä'trun.îz *vt*, noddi, amgeleddu, amddiffyn
Patronimic, pat.rö.nim'ik *n*, tadenw
Pattellıform, pa.tel'i.fôrm *a*, ar ddull padell
Patten, pat'en *n*, gwadn colofn; ffollach.
Patten-maker, ffollachwr
Patter, pat'ûr *vi*, pwyo, trwstguro
Pattern, pat'ûrn *n*, llun, cynllun, cynnelw
Paucity, pô'si.ti *n*, anamlder, anamledd
Paunch, pântsh *n*, poten; cendod, bol, perfedu: *vt*, cestio; diberfeddu
Pauper, pô'pûr *n*, tlotyn, rheidusyn, un tlawd [tlodi
Pauperism, pô'pur.izm *n*, rheidusedd,
Pause, pôz *n*, seibiant; ymsafiad, safiad, peidiad, paid, gorphwysiad, saib: *vi*, gorphwys, aros; ystyried
Pavan, pä'van *n*, math o daplas
Pave, päv *vt*, palmantu, llorio, llasarnu, llechlorio [lawr, llawr cervg
Pavement, päv'ment *n*, palmant, llech-
Pavier, pä'vi ûr *n*, llasarnwr, lloriwr
Pavid, pav'id *a*, ofnus [babell
Pavilion, pâ.vil'yun *n*, pabell, teyrn-
Pavo, pä'vö, Pavone, pä.vön' *n*, paen, pawan [aidd
Pavonine, pav'ö.nîn *a*, paenaidd, peun-
Paw, pô *n*, palf, pawen; crafanc: *v*, paifu, pawenu, palfchwareu
Pawk, pôk *n*, ceimwch bychan
Pawn, pôn *n*, gwystl, arwystl; un o werin y wyddbwyll: *vt*, gwystlo, arwystlo; pridio [fasnachwr
Pawnbroker, pôn'brö.kûr *n*, gwystl-
Pawnee, pô.nî' *n*, gwystlwr
Pay, pä (*pt* & *pp* paid) *v*, talu; gwobrwyo: *n*, tâl, cyflog
Payable, pä'â.bl *a*, dyledus, taladwy
Paymaster, pä'mas.tûr *n*, taliedydd; pentalwr [aeth
Payment, pä'ment *n*, tâl, taliad, taledig
Pea, pi *n*, pysen. Peas-cod, Peas-shell, coden pys. Peas-haulm, callod. Pea-porridge, cawl pys. Chick-pea, y llwyod. Heath-peas, pys

Pentangular, pen.tang'gû.lûr *a*, pumonglog [pum llyfr Moses
Pentateuch, pen'tâ.tûk *n*, y Pumllyfr.
Pentecost, pen'ti.kost *n*, y Pentecost; y Sulgwyn, y 50fed dydd gwedi'r Pasc
Penult, pi'nult, **Penultima**, pi.nul'ti.mâ *n*, y sill olaf ond un
Penumbra, pi.num'brâ *n*, gogysgiad
Penurious, pi.nü'r'i.us *a*, cybyddlyd, llawgauad, anhael, crintach
Penuriousness, pi.nü'r'i.us.nes *n*, crintachrwydd, cybydd-dra
Penury, pen'ü'r.i *n*, tlodi, angen, eisieu
Peony, pi'ö.ni *n*, blodau'r brenin, coronllys
People, pi'pl *n*, pobl, pobloedd, maon; cenedl; *v*, poblogi. The common people, gwerin, gwreng, gwerinos
Pepastick, pi.pas'tik *n*, meddyginiaeth i gynnorthwyo treuliad bwyd
Pepper, pep'ûr *n*, poethlys, poethrawn, pubyr. Wall-pepper, clauarllys
Peppercorn, pep'ur.kôrn *n*, pupren, poethronyn [poethion
Peppermint, pep'ûr.mint *n*, mintys
Peppery, pep'ur.i *a*, poeth, nawswyllt
Peptic pep'tik *a*, treuibar
Per-, **Pel-** *px*, hollol, trwodd
Peracute, pur.â.kût' *a*, tra llym
Peradventure, pur.ad.ven'tshûr *ad*, ysgatfydd, ef allai, fe allai
Peragrate, pur.ä'grät *vt*, trawswibio
Peragration, pur.â.grä'shun *n*, trawsgrwydriad, trawswibiad
Perambulate, pur.am'bü.lät *vt*, amdramwy, amdeithio, cylchrodio
Perambulation, pur.am.bü.lä'shun *n*, amdramwyad, cylchrodiad
Perceivable, pûr.sî'vâ.bl, **Perceptible**, pûr.sep'ti.bl *a*, dirnadwy, canfoladwy, gweladwy, amgyffredadwy, dealladwy
Perceive, pûr.siv' *vt*, dirnad, canfod, gweled, amgyffred, deall
Percentage, pur.sen'täj *n*, canttoll
Perceptibility, pûr.sep.ti.bil'i.ti *n*, canfodrwydd, dirnadaeth, dirnadwyaeth, hyweleid; hydeimledd
Perceptible, pûr.sep'ti.bl *a*, dirnadwy
Perception, pur.sep'shun *n*, dirnadaeth, syniad, gwelediad, amgyffrediad
Perceptive, pûr.sep'tiv *a*, dirnadol, gweledianol, syniol
Perch, pûrtsh *n*, gwialen, erwydden, dilerbren, tudlath; ystengiad; trawslath, clwyd, trawstrigyn; trosten gweilging; [illegible]yn; *v*, disgyn neu eistedd [ef allai
Perchance, **ysgatfydd**,
Percipient, pûr.sip'yent *a*, gweliadol, craff, canfyddol
Percolate, pûr'kö.lät *v*, hidlo, llwyr-hidlo
Percolation, pûr.kö.lä'shun *n*, hidlad
Percuss, pûr.kus' *vt*, taro, gwrthdaro
Percussion, pûr.kush'un *n*, tarawiad, gwrthdarawiad, ergydiad, targ
Perdition, pûr dish'un *n*, colledigaeth
Perdue, pûr'dü *a*, yn geledig, dan gel
Perdulous, pûr'dü.lus *a*, colledig, gwrthodedig
Perdurable, pûr'dü.râ.bl *a*, hirbarhäus
Perduration, pûr.dü.rä'shun *n*, hirbarhâd, bythbarhâd [crwydro
Peregrinate, per'i.gri.nät *vt*, pererinio,
Peregrination, per.i.gri.nä'shun *n*, pereriniad, crwydriad
Peregrine, per'i.grin *a*, pellenig; dyeithr
Perempt, pe.remt' *vt*, lladd, dyfetha; gwasgu [diddymiad
Peremption, pe.rem'shun *n*, dyfethiad,
Peremptorily, per'em.tur.i.li *ad* pendant dios, dinag [meistrolaidd
Peremptory, per'em.tur.i *a*, pendant;
Perennial, pe.ren'yal *a*, tryflwyddol, blwydd-barhaol; bythol, gwastadol
Perennity, pe.ren'i.ti *n*, bytholrwydd
Perfect, pûr'fekt *a*, perffaith, cyfan, cyfangwbl, digoll; pur; difai; gorphenol, gorphenedig; *vt*, perfeithio; gorphen, cwblhau; gwneuthur yn hyfedr, addysgu yn berffaith
Perfection, pûr.fek'shun *n*, perffeithrwydd, cyflawnder [ffeithioli
Perfectionate, pûr.fek'shun.ät *vt*, per-
Perfective, pûr.fek'tiv *a*, perffeithiadol
Perfectness, pur'fekt.nes *n*, perffeithder; hyfedredd, medredd
Perfidiousness, pûr.fid'yus.nes, **Perfidy**, pûr'fi.di *n*, bradoldeb, bradwrusrwydd, bradwch, brad, twyll [trychwythu
Perflate, pûr'flät *vt*, chwythu trwy,
Perforate, pûr'fö.rät *vt*, tyllu, trydyllu, amdyllu; trywanu [treiddiad
Perforation, pûr.fö.rä'shun *n*, trydylliad,
Perforator, pûr'fö.rä.tur *n*, trydyllydd
Perforce, pûr.fö'rs' *ad*, trwy drais
Perform, pûr.fôrm' *v*, cyflawnu, gorphen, cwblhau; gwneyd, gwneuthur; chwareu. To perform one's promise, cyflawnu ei air, talu el adduned
Performance, pûr.fôr'mans *n*, cyflawniad, cwblhâd; gorchwyl, gwaith, gweithred, gweithrediad
Performer, pûr.fôr'mûr *n*, cyflawnwr, gweithredydd; chwareuydd [perarogli
Perfume, pûr.fûm' *n*, perarogl; *vt*,

Perfumer, pûr.fü'mûr *n.* peraroglydd
Perfunctoriness, pûr'fungk.tō'r.i.nes *n.* diofalwch [esgeulus
Perfunctory, pûr'fungk.tō'r.i *a*, diofal.
Perfuse, pûr.fiūz' *vt*, taenu; ystaenio
Perfusion, pûr.fiū'zhun *n.* taenelliad
Perhaps, pûr.haps' *ad.* ysgatfydd, ef allai
Peri- *px.* amgylch ogylch [galon
Pericardium, per.i.kär'di.um *n*, pilen y
Pericranium, per.i.krā'ni.um *n*, pilen y siol [byd
Periculous, pe.rik'ü.lus *a*, peryglus, en-
Perigee, per'i ji *n*, daiarnesiant, daiar-nesafiant [haulnesafiant
Perihelion, per.i.hi'li.un *n*, haulnesiant
Peril, per'il *n*, peryg.l, enbydrwydd, pyd: *v*, enbydu, peryglu, arberyglu
Perilous, per'il.us *a*, peryglus, enbydus, pydus [cylch, cwmpas
Perimeter, pe.rim'i.tûr *n*, cylchedd.
Period, pi'r'i.ud *n*, cyfanwers; diweddnod, cyfannod (.); pennod; ysbaid, cyfnod, chwyl; cylchnodiad
Periodical, pi'r.i.od'i.kal *a*, cylchol, cylchynol: *n*, cylchoeddiad cyfnodol
Periodicals, cyfnodolion. **Periodical disorder**, cylch-glefyd, clefyd cyrch
Peripatetic, per.i.pâ.tet'ik *a*, amgrwydrol. **Peripatetics**, dilynwyr addysg Aristotle, dargrwydriaid
Periphery, pe.rif'er.i *n*, amgylchedd, rhygylch, cylch, cwmpas, cant [roddi
Periphrase, per'i.fräz *vt*, cylchymad-
Periphrasis, pe.rif'rā.sis *n*, gorgylchiaith, cylchddywediad, cylchymadrodd
Periphrastical, per.i.fras'ti.kal *a*, cylchymadroddol, amciriol
Peripneumony, per.ip.nü'mun.i *n*, ennynfa yn yr ysgyfaint, ysgyfeinwst
Perish, per'ish *vi*, marw, trengu, methu, diflanu, darfod; braenu, llygru, mallu
Perishable, per'ish.â.bl *a*, darfodadwy, brau; malladwy, aballadwy
Perishableness, per'ish.â.bl.nes *n*, darfododeb, breuddder
Perispheric, per.i.sfer'ik *a*, crwn
Peristaltic, per.i.stal'tik *a*, tröedig, nydd dröedig
Peristyle, per'i.stīl *n*, cylchres o golofnau
Peretoneum, per.i.tō.ni'um *n*, llieingig y bol [guwch
Periwig, per'i.wig *n*, ffugwallt, pen-
Periwinkle, per i.wing'kl *n*, gwichiad; ysgarilys bychan
Perjure, pûr'jûr *vt*, tyngu anudon, camdyngu, anudoni. **To perjure one's self**, **To commit perjury**, tyngu anudon
Perjury, pur'jur.i *n*, anudon, geu-lw, camdyngiad [ymffrwyno
Perk, pûrk *v*, hoew-ymsythu, coeg-
Perkin, pûr'kin *n*. math o osai
Permanence, pûr'mâ.nens, **Permansion**, pûr.man'shun *n*, parhâd, safedd
Permanent, pûr'mâ.nent *a*, parhäus, sefydlog, safadwy [hydraidd
Permeable, pûr'mi.â.bl *a*, treiddiadwy,
Permeant, pûr'mi.ant *a*, treiddiol
Permeate, pûr'mi.ät *vt*, trwyo, treiddio
Permiscible, pûr.mis'i.bl *a*, cymmysgadwy [caniataol, goddefol
Permissible, pûr.mis'i.bl *a*. goddefadwy,
Permission, pûr.mish'un *n*, caniatâd, trwydded, cenad, rhyddid
Permissive, pûr.mis'iv *a*, caniataol
Permistion, pûr.mis'tshun, **Permixion**, pûr.miks'tshun *n*, cymmysgiad
Permit, pur.mit' *vt*, caniatäu, goddef, gadael, gadaw, cenadu
Permit, pûr'mit *n*, trwydded-lythyr
Permittance, pûr.mit'ans=Permission
Permutation, pûr.mü tä'shun *n*, cyfnewidiaeth, trynewidiaeth
Pernicious, pûr.nish'us *a*, niweidiol, dinystriol, drwg [eidiolrwydd
Perniciousness, pûr.nish'us.nes *n*. niw-
Pernicity, pûr.nis'i.ti *n*, cyflymder, cyflymdra, buandra
Pernio, pûr'ni.ō *n*, llosgeira, cibwst
Pernoctation, pûr.nok.tä'shun *n*, arosiad dros nos [diweddglo, araeth
Peroration, per.ō.rä'shun *n*, cynghlo,
Perpend, pûr.pend' *vt*, dwys vstyried
Perpendicular, pûr.pen.dik'ü.lûr *a*, unionsyth, unionseth, darbenol
Perpension, pûr.pen'shun *n*, ystyriaeth
Perpetrate, pûr'pi.trät *vt*, gwneyd, cyflawnu, drygweithredu [weithrediad
Perpetration, pûr.pi.trä'shun *n*, dryg-
Perpetual, pûr.pet'shü.al *a*. parhaol, dibaid, gwastadol, tragwyddol, bythol
Perpetuate, pûr.pet'shü.ät *vt*, bytholi, tragwyddoli
Perpetuity, pûr.pi.tü'i.ti *n*, bytholrwydd
Perplex, pûr.pleks' *vt*, dyrysu, petruso; cythryblu, dwysflino, trallodi, methlu
Perplexity, pûr.plek'si.ti *n*, dyryswch, astrusi, petrusder; cyfyng-gynghor, cythrudd [dod
Perpotation, pûr.pō.tä'shun *n*, gorfeddw-
Perquisite, pûr'kwi.zit *n*, adfael, swyddfael
Perry, per'i *n*, gelleigwin, gelleiglyn
Persecute, pur'si.kiūt *vt*, erlid, ymlid, gorthrymu

Persecution, pûr.sî.kü'shun *n*, erlidigaeth [gorthrymwr
Persecutor, pûr'sî.kü.tûr *n*, erlidiwr.
Perseverance, pûr.sî.vi'rans *n*, parhâd, hirbarhâd, dyfalbara
Persevere, pûr.sî.vi'r' *vi*, parhau, para, dyfalbarhau, hirbarhau [dom
Persicaria, pûr.si.kê'r'i.â *n*, llysiau'r
Persist, pûr.sist' *vi*, sefyll at, dal at; aros; dwys haeru, taeru. To persist in an assertion, dala haer
Persistence, pûr.sis'tens, Persistency, pûr.sis'ten.sî *n*, parhâd; haeriad; cyndynrwydd
Person, pûr'sn *n*, dyn, gwr neu wraig, un person; ansawd, dynsawd; corffolaeth [golygus
Personable, pûr'sun.â.bl *a*, prydweddol,
Personage, pûr'sun.äj *n*, dynsawd enwog; agwedd person
Personal, pûr'sun.al *a*, dynsodol, ansodol, personol, dynweddiadol; priod. Personal property, Personol estate, Personals, da symmudol
Personality, pûr.sun.al'i.tî *n*, ansodoldeb, ansodwedd; difrïad
Personate, pûr'sun.ät *vt*, ymrithio fel un arall, dynwared
Personification, pûr.son.i.fi.kä'shun *n*, ansodiad, dynsodiant
Personify, pûr.son'i.fï *vt*, ansodi, dynsodi
Perspective, pûr.spek'tiv *a*, golygol, golygiadol, arbeiol; *n*, arlwg, golygiant, deddfau arbaith; ysbïenddrych
Perspicacious, pûr.spi.kä'shus *a*, craff, llygadgraff, synwyrlym
Perspicacity, pûr.spi.kas'i.tî *n*, craffder
Perspicuity, pûr.spi.kü'i.tî *n*, eglurdeb, eglurder, amlygrwydd [lur, hywel
Perspicuous, pûr.spik'ü.us *a*, amlwg, eg-
Perspicuousness, pûr.spik'ü.us.nes *n*, eglurder, amlygder, eglurdeb
Perspiration, pur.spi.rä'shun *n*, chwys; chwysiad; anadliad trwodd [trwodd
Perspire, pûr.spï'r' *v*, chwysu; anadlu
Persuadable, pûr.swä'dâ.bl, Persuasible, pûr.swä'si.bl *a*, darbwylladwy
Persuade, pûr.swäd' *vt*, darbwyllo, dybwyllo; cynghori, annog, peri, coelio
Persuasion, pûr.swä'zhun *n*, darbwylliad; cred, coeledd, barn, tyb
Persuasive, pûr.swä'siv *a*, darbwyllol; annogaethol, denol [ffrydiad
Persultation, pûr.sul.tä'shun *n*, gwaed-
Pert, pûrt *a*, ffraeth, pert, cliw, cymhen, tafodr[illegible] sionc [deiryd
Pertain, [illegible] erthyn, perthynu,
Perterebration, pûr.tî'r.i.brä'shun *n*, trydylliad [cyndyn, cildynus
Pertinacious, pûr.tî.nä'shus *a*, ystyfnig,
Pertinacity, pûr.tî.nas'i.tî *n*, cyndynrwydd, ystyfnigrwydd
Pertinence, pûr'tî.nens, Pertinency, pûr'tî.nen.sî *n*, cyfaddasrwydd, cymhwysder [mhwys, cyfaddas
Pertinent, pûr'tî.nent *a*, perthynol, cy-
Pertingent, pûr.tin'jent *a*, cyhyrddol, cyfhyrddol; agos
Pertness, pûrt'nes *n*, pertedd, ffraethder
Pertrusion, pûr.trŭ'zhun *n*, treiddiad
Perturbate, pûr.tûr'bät *vt*, terfysgu, cynhyrfu, cyffröi
Perturbation, pûr.tûr.bä'shun *n*, aflonyddwch meddwl, cymhelri
Peruke, per'ük *n*, gwalltgapan, ffugwallt, gwalltwe
Perusal, pe.rŭ'zal *n*, darlleniad
Peruse, pe.rŭz' *vt*, darllen, tryddarllen
Pervade, pûr.väd' *vt*, tryddedu, treiddio, heinio; myned trwy, trydaenu
Pervasion, pûr.vä'zhun *n*, treiddiad
Pervasive, pûr.vä'siv *a*, tryddedol, heiniol
Perverse, pûr.vûrs' *a*, gwrthgas, gwrthnysig, trofäus, gwyrgam, pengam, cyndyn, cildyn; croes [rwydd
Perverseness, pûr.vûrs'nes *n*, cildyn-
Perversion, pûr.vûr'shun *n*, gwyrdro, camwrh, llygriad
Pervert, pûr.vûrt' *vt*, camdroi, gwyrdroi, trawswyro; llygru
Perverter, pûr.vûr'tûr *n*, gwyrdröwr, camdröwr [wy, hydro
Pervertible, pûr.vûr'tî.bl *a*, gwyrdroad-
Pervicacious, pûr.vi.kä'shus *a*, ystyfnig, cyndyn [adwy
Pervious, pûr'vi.us *a*, hydraidd, treidd-
Pesade, pez.äd' *n*, ysgogiad march
Pest, pest *n*, pla, haint, mallhaint
Pester, pes'tûr *vt*, blino, aflonyddu
Pestiferous, pes.tif'ur.us *a*, heintddygol
Pestilence, pes'tî.lens *n*, heintnod, haint llŷn, cornwyd, pla, pla'r nodau, haint y nodau, cowyn, mallhaint
Pestilent, pes'tî.lent, Pestilential pes.tî.len'shal *a*, heintnodol, cornwydol, heintus, heintiol, heintddwyn
Pestle, pes'l *n*, pwyadur, pestl
Pet, pet *n*, anwylyn, maldodyn. Petlamb, oen llawfaeth
Petal, pet'al *n*, gwulldeilen
Petard, pî.tärd' *n*, peiriant at chwythu pyrth yn agored
Petechial, pî.tek'yal *a*, heintfanol
Petit, pu.tit' *a*, bychan, bach.—Petty

Petition, pi.tish'un *n*, erfyniad, archiad, deisyfiad, deiseb, arch, deisyfiaeth: *vt*, erfyn, deisyf, gofyn, erchi
Petitionary, pi.tish'un.ur.î *a*, erfyniol
Petitioner, pi.tish'un.ûr *n*, erfyniwr, eirch-
Petrel, pet'rel *n*, cas gan longwr [iad
Petrescent, pi.tres'ent *a*, ymgreigiol, ymgaregol; maeneiddiol
Petrifaction, pet.rî.fak'shun *n*, caregiad
Petrifactive, pet.rî.fak'tiv *a*, caregol
Petrify, pet'rî.fî *v*, caregu; ymgaregu
Petroleum, pi.trō'lî.um *n*, craigolew
Petronel, pet'rō.nel *n*, llawddryll bychan
Petticoat, pet'î.kōt *n*, pais, ambais
Pettifogger, pet'î.fog.ûr *n*, crachgyfreithiwr, cecryn y llys
Pettifogging, pet'î.fog.ing *a*, gwael, isel
Pettiness, pet'î.nes *n*, bychander, gwaeledd [croes, anfwyn
Pettish, pet'ish *a*, anfoddog, anynad,
Pettishness, pet'ish.nes *n*, anfoddogrwydd, croesineb
Petitoes, pet'î.töz *np*, traed perchyll
Petto, pet'ō *n*, y fron. In petto, yn ddirgel, yng nghadw
Petty, pet'î *a*, bach, bychan; gwael, isel, Petty jury, isreithwyr. Petty larceny. lladrad o beth gwerth llai na swllt. Petty treason, lledfrad
Petulance, pet'ü.lans *n*, drygnaws; sarigrwydd, anniddigrwydd; coegni, crasder
Petulant, pet'ü.lant *a*, anniddig, drygnaws; anfoddog, craseiriog; anllad, nwyfus [fellow, cydymaith
Pew, pü *n*, eisteddle, côr; cwlr. Pew-
Pewit, pi'wit *n*, cornicell y dwfr
Pewter, pü'tûr *n*, ffeutur, ystaen
Phaeton, fä'î.tun *n*, cerbydan
Phagedena, faj.i.dî'nâ *n*, llynoryn ysol
Phagedenic, faj.i.den'ik *a*, ysol
Phalanges, fâ.lan'jîz *np*, bys-esgyrn
Phalanx, fal'angks *n*, llu anhydor o wŷr, cunell
Phantasm, fan'tszm *n*, lledrith, geurith, dychymmyg, gwag-ysbryd, drychiolaeth [chymmygus=Fantastical
Phantastical, fan.tas'tî.kal *a*, ffol-ddy-
Phantom, fan'tum *n*, tremyniad, drychiolaeth, gwag-ysbryd, ellyll, bygel nos
Pharisaical, far.î.sä'î.kal *a*, phariseaidd, defodgar; rhagrithiol
Pharisee, far'î.sî *n*, pharisead; lledrithiwr, defodwr; rhagrithiwr
Pharmacologist, fär.mâ.kol'ō.jist *n*, cyfferiaethwr
Pharmacology, fâ.mâ.kol'ō.jî *n*, cyfferiaeth, meddygiaeth, cyffyrddyag
Pharmacopalist. fär.mâ.kop'â.list *n*, cyfferîwr, gwerthwr moddion meddygol
Pharmacopeia, fär.mâ.kō.pî'yâ *n*, cyfferlyfr [ddarparu cyfferi; cyfferiaeth
Pharmacy, fär'mâ.sî *n*, y gelfyddyd o
Pharos, fē'r'os *n*, goleudy, gwylfa
Phase, fäz *n*, ymddangosiad
Phasels, fä'zelz *np*, ffa Ffrengig, pys hirion [ddangosiad
Phasis, fä'sis (*p* phases, fä'sîz) *n*, ym-
Phasm, fazm *n*, gau ymddangosiad
Pheasant, fez'ant *n*, ceiliog y coed, iâr y coed
Pheese, fîz *vt*, cribo; ysgrafellu; lleihau
Phenomenon, fî.nom'en.un (*p* phenomena, fî.nom'en.â) *n*, ymddangosiad rhyfeddol [costrelu
Phial, fî'al *n*, costrelan, costrelig: *vt*,
Philanthropic, fil.an.throp'ik *a*, dyngarol, dyngar [garwr
Philanthropist, fî.lan'thrō.pist *n*, dyn-
Philanthropy, fî.lan'thrō.pî *n*, dyngarwch [araith
Philippic. fi.lip'ik *n*, duchan, gogan-
Philologer, fî.lol'ō.jûr, Philologist, fî-lol'ō.jist *n*, ieithydd, ieithofydd, dwnedwr, llythyregwr, geirofydd, geirydd, gramadegydd
Philological, fî.lō.loj'î.kal *a*, ieithyddol
Philology, fî.lol'ō.jî *n*, ieithyddiaeth, ieithofyddiaeth, geirofyddiaeth, llythyregaeth
Philomath, fil'ō.math *n*, dysgarwr
Philomel, fil'ō.mel *n*, yr eos, yr eaws
Philosophaster, fî.los'ō.fas'tûr *n*, coegathronydd
Philosopher, fî.los'ō.fûr *n*, athronydd, ofydd, gwyddon. Philosopher's stone, eurfaen [ol, athronyddol
Philosophical, fil.ō.sof'î.kal *a*, gwyddon-
Philosophize, fî.los'ō.fîz *vi*, gwyddoni, athroniaethu
Philosophy, fî.los'ō.fî *n*, athroniaeth, gwyddoniaeth, athronddysg, ofyddiaeth. Mechanical philosophy, gallofyddiaeth. Moral philosophy, moesddysg, moesathrawiaeth. Natural philosophy, anianyddiaeth, anianddysg
Philter, fil'tûr *n*, swyn serch
Phiz, fiz *n*, gwyneb, wyneb, wynebpryd
Phlebotomize, flî.bot'ō.mîz *vt*, gollwng gwaed, gwaedu [iad
Phlebotomy, flî.bot'ō.mî *n*, gwaedollyng-
Phlegm, flem *n*, cornboer, llysnafedd
Phlegmatic, fleg.mat'ik *a*, llysnafeddog oerllyd, diegni [chwyddi
Phlegmon, fleg'mun *n*, po

Piquant, pî'kant *a*, pigog, llym, tost
Pique, pik *n*, soriant; gwg, cilwg; dygasedd: *v*, peri soriant; ymfawrygu
Piquet, pî.ket' *n*, math o chwareu cardiau
Piracy, pî'r'â.sî *n*, morladrad; morysbail, morherwriaeth; llenladrad
Pirate, pî'r'ät *n*, morleidr; llenleidr: *v*, morladrata; llenladrata
Piratical, pî.rat'i.kal *a*, morladronaidd
Pirouette, pir.ŵ.et' *n*, chwildro
Piscary, pis'kur.î *n*, pysgodfa, pysgle
Piscation, pis.kä'shun *n*, pysgotiad
Piscatory, pis'kâ.tur.î *a*, pysgol
Piscivorous, pi.siv'ö.rus *a*, pysgfwyta
Pish, pish *i*, pw! wfft! och! [en
Pismire, piz'mîr *n*, morgrugyn, morion-
Pistachio, pis.tä'shö *n*, math o gneuen o
Pistil, pis'til *n*, paledryn [Syria
Pistillation, pis.ti.lä'shun *n*, pwyad, maluriad [llawddryll
Pistol, pis'tul *n*, llawddryll: *vt*, lladd â
Pistole, pis.töl' *n*, darn o aur
Piston, pis'tun *n*, pilffon, sugnlath
Pit, pit *n*, twll, pwll, pydew, ffos; pant: *vt*, pyllu, pantio. Pit-coal, glo'r pwll. Pit-fall, bradbwll. Pit-saw, llif hir
Pitapat, pit'â.pat *n*, dychlam, dychlamiad
Pitch, pitsh *n*, pyg; gradd, mesur, maint; trumiad, cyflethr: *v*, taflu, uniawndaflu; disgyn ar; gosod, penodi. Pitched battle, brwydr orsafol. Pitch-dark, erchylldu. Pitch pipe, graddbib, graddbiben. To pitch a camp, gwersyllu
Pitcher, pit'shûr *n*, piser, cunnog, ystên
Pitchfork, pitsh'fôrk *n*, pig, picfforch
Pichiness, pit'shî.nes *n*, pyglydrwydd
Pitchy, pit'shî *a*, pyglyd; du, tywyll
Piteous, pit'yus *a*, truenus, tosturus; gwael, distadl
Pith, pith *n*, mwydyn, mwydionyn, bywyn; mwydion; mer; grym, sylwedd [sych; diystyr
Pithless, pith'les *a*, difywyn; disylwedd;
Pithy, pith'î *a*, mwydionog, bywynog; bywiog, dwyswresog, sylweddlawn
Pitiable, pit'yâ.bl *a*, truan, truanaidd
Pitiful, pit'i.fwl *a*, tosturus, gresyngar; gresynol, truenus; gwael, distadl
Pitifulness, pit'i.fwl.nes *n*, gresynolrwydd; distadledd, gorwaelder; trugarogrwydd [garedd, calongaled
Pitiless, pit'i.les *a*, annhosturiol, didru-
Pitman, pit'man *n*, pyllwr
Pittance, pit'ans *n*, dogn, cyfran
Pituite, pit'ü.It *n*, ll[illegible]
Pituitous pî.tü'i.tus
Pity, pit'î *n*, tosturi, trugaredd, gresyn, tynerwch: *v*, trugarhau, tosturio, tynerdeimlo [pegor, pegwn
Pivot, piv'ut *n*, corddyn, goddyn, colyn,
Pix, piks *n*, offerenflwch
Placability, plä.kâ.bil'i.tî *n*, cymmodloneddd, hynawsedd
Placable, plä'kâ.bl *a*, dyhuddadwy, hyfodd, hynaws, cymmodlawn
Placard, plâ.kârd' *n*, hysbysiad argraffedig neu ysgrifenedig, hysbyslen: *vt*, gosod hysbysleni [llonyddu, dyhuddo
Placate, plä'kät *vt*, cymmodi, heddychu,
Place, pläs *n*, lle, man, mangre; plas; sefyllfa; swydd: *vt*, lleu, cyflêu, gosod, sefydlu. High place, uchelfa. Hiding-place, cuddfa, cuddle. Retired place, dirgelfa. Shady place, cysgodfa
Placenta, plâ.sen'tâ *n*, brych, olysgar
Placid, plas'id *a*, araf, tawel, llonydd, hynaws, diddig [yddwch
Placidness, plas'id.nes *n*, arafwch, llon-
Plagiarism, plä'jur.izm *n*, llenladrad
Plagiarist, plä'jur.ist *n*, llenleidr [ledrad
Plagiary, plä'jur.î *n*, llenleidr; llen-
Plague, pläg *n*, pla, haint y nodau, mallhaint; chwaren; dygn-flinder: *vt*, taro â phla; dirboeni, gofidio, aflonyddu
Plaguy, plä'gi *a*, blin, dygnflin; adwyth-
Plaice, pläs *n*, lleden, lleden y môr [ig
Plaid, plad *n*, brithwe, breithwe
Plain, plän *a*, gwastad, llyfn; eglur, amlwg, noeth; syml, dihoced, diaddurn; salw, anhardd: *n*, gwastad, gwastadedd, gwastadle, llanerch. Plain-dealing, gonest, didwyll. Plain dealing, gonestrwydd. Plain work, gwnïadwaith diaddurn
Plainness, plän'es *n*, gwastadrwydd; eglurder; amlygrwydd; gonestrwydd; symledd [fan
Plaint, plaint *n*, cwyn, achwyniad; cwyn-
Plaintiff, plän'tif *n*, cwynwr, achwynwr, hawlblaid, gofynydd
Plaintive, plän'tiv *a*, cwynol, cwynfanus
Plait, plät *n*, dill, plyg, pleth: *vt*, dillio, plygu, plethu, crychu, cymhlethu
Plan, plan *n*, rhagfwriad, cynllun: *vt*, rhagfwriadu, cynllunio, dyfeisio
Planch, plantsh *vt*, byrddio=Plank
Plane, plän *n*, canwyr, llyfniedydd; arwynebedd, gwastadlain: *a*, arwynebol, gwastad, as: *vt*, canwyro, llyfnhau. Plane-tree, planwydden
Planet, plan'et *n*, seren wib, goruchiad, planed. Planet-struck, deifiedig, dychrynedig, synedig

Planetary, plan'et.ur.î *a*, planedol [au
Plangent, plan'jent *a*, yn curo fel y tôn-
Planifolious, plan.î.fō'lî.us *a*, gwastad-
ddeiliog [iaeth
Planimetry, plâ.nim'î.trî *n*, wynebfesur-
Planish, plan'ish *vt*, llyfnhau, gwastatäu; caboli, llathru
Planisphere, plan'is.fi'r *n*, arwynebgylch
Plank, plangk *n*, astell, estyllen, planc. Plank-yard, estyllfa
Planoconcave, plä.nō.kong'käv *a*, gwastadgeuol [tadgonol
Planoconical, plä.nō.kon'î.kal *n*, gwas-
Planoconvex, plä.nō.kon'veks *a*, gwastadgrwn [planu
Plant, plant *n*, planigyn, pren plan: *v*,
Plantain, plan'tän *n*, dail llydain y ffordd. Buck's-horn plantain, llysiau Efa. Ribwort plantain, llysiau yr ais. Sea plantain, llysiau'r defaid. Small plantain, dail llwyn y neidr. Water plantain, dyfrlys
Plantal, plan'tal *a*, planigol [planfa
Plantation, plan.tä'shun *n*, planigfa.
Planter, plan'tûr *n*, planiedydd, planwr
Plash, plash *n*, corbwll, corlyn; ysgeintiad: *vt*, bidio, ysgythru
Plashy, plash'î *a*, corbyllog
Plasm, plazm *n*, mold, cynllun
Plaster, plas'tûr *n*, cymmrwd, dwb; paeled, eli, plastr, suglisin: *vt*, cymmrydu, dwbio; rhoi plastr ar
Plastic, plas'tik *a*, deiwadol, lluniedyddol
Plat, plat *n*, tyno, darn o dir: *v*, plethu, plethweu, cymhlethu
Plate, plät *n*, dysgl, dysglan; llestri aur neu arian; darlun; llafn: *vt*, arwisgo â metel, dalenu
Plateau, plâ.tō' *n*, gwastadle uchel
Platen, plat'en *n*, gwasgfwrdd argraffwasg [lawr, banlawr
Platform, plat'fôrm *n*, llwyfan; esgyn-
Platina, plat'î.nâ, Platinum, plat'î.num *n*, math o fetel gwyn trwm
Platitude, plat'î.tüd *n*, llydander; diflasdod; gwagsiarad [pur
Platonic, plâ.ton'ik *a*, yn ol dull Plato,
Platoon, plâ.twn' *n*, mynteian bedrongl
Platter, plat'ûr *n*, dysgl, noe [o filwyr
Plaudit, plô'dit *n*, clod, canmoliaeth, clodfloedd [clodforus
Plauditory, plô'dî.tur.î *n*, darfoliannol,
Plausibility, plō.zî.bil'î.tî *n*, golygusrwydd, tebygolrwydd, wynebdegwch
Plausible, plô'zî.bl *a*, ymddangosiadus, golygus, wynebdeg [us
Plausive, plô'siv *a*, canmoliadol, moleuch
Play, plä *n*, chwareu; chwarëyddiaeth: *v*, chwareu. To play on an instrument, canu. To play the fool, ynfydu. To play tricks, gwneyd castiau. To play truant, bod yn absennol heb genad
Playday, plä'dä *n*, chwareuddydd
Player, plä'ûr *n*, chwareuwr, chwarëydd
Playfellow, plä'fel.ō *n*, cyd-chwarëydd
Playful, plä'fwl *a*, chwareugar, chwarëus
Playhouse, plä'hûws (playhouses, plä'hûw.ziz) *n*, chwareudy
Plaything, plä'thing *n*, tegan, ffril
Plea, plî *n*, arddadl, dadl; hawl; esgus, esgusawd [amddiffynu
Plead, plîd *v*, dadleu, ymddadleu; haeru;
Pleadable, plî'dâ.bl *a*, dadleuadwy
Pleader, plî'dûr *n*, dadleuwr, cynghaws
Pleasant, plez'ant *a*, hyfryd, teg; llon, dyddan, boddhaol, tirion, difyrlawn, maws, difyr, peraidd, siriol; digrif
Pleasantness, plez'ant.nes *n*, hyfrydwch; tiriondeb [wair
Pleasantry, plez'an.trî *n*, digrifwch, cell-
Please, pliz *v*, boddhau, bodloni, rhyngu bodd; bod yn wiw gan. If you please, os mynwch; os gwelwch yn dda
Pleasing, plî'zing *a*, boddhaol, hygar, hyfryd, tirion [boddhaol
Pleasurable, plezh'ur.â.bl *a*, hyfrydlawn,
Pleasure, plezh'ûr *n*, hyfrydwch, dywenydd; maws; difyrwch; digrifwch; oferedd, meluschwant; cymmwynas. At one's pleasure, wrth ei ewyllys
Plebeian, plî.bî'an *n*, gwerinwr, gwreng, adlaw: *a*, gwerinol, gwerinaidd, gwrengaidd, gwaerol, taiog
Pledge, plej *n*, adneu, gwystl, ern, ernes, sicrwydd; mach: *vt*, gwystlo, arwystlo
Pledget, plej'et *n*, llieinrwd
Pleiades, plî'yâ.diz, Pleiads, plî'yadz *np*, y twr ser, y saith seren siriol, y twr tewdws [perffaith
Plenary, plî'nur.î *a*, llawn, cyflawn,
Plenilunar, plen.î.lü'nûr *a*, llawnlloerol
Plenipotence, plî.nip'ō.tens *n*, llawnallu [og
Plenipotent, plî.nip'ō.tent *a*, llawnallu-
Plenipotentiary, plen.î.pō.ten'shur.î *n*, llawnallueddwr, cenad llawnalluog
Plenist, plî'nist *n*, athronydd a ddeil fod yr holl eangder yn llawn defnydd, gwadwr gwagder [llawnde-
Plenitude, plen'î.tüd *n*, cyflawned-
Plenteous, plen'tshus *a*, llawn, helaet[illegible]
Plenteousness, plen'tshus.n[illegible] aethrwydd
Plentiful, plen'tî.fûl *a*, he[illegible]

Plenty, plen'tî *n*, helaethrwydd, amlder, amledd, llawnder, llawndid; digonedd
Plenum, plî'num *n*, halant, gorm
Pleonasm, plî'ö.nazm *n*, geirlenwad, amleiriad, gair llanw
Plethora, pleth'ö.râ, Plethory, pleth'ö.rî *n*, gorllawnedd gwaed, gorllawnder, gormeslyn, llynorllawnedd
Plethoretic, pleth.ö.ret'ik, Plethoric, plî-thor'ik *a*, gorllawnol
Pleura, plü'r'â *n*, pilionen y ddwyfron
Pleurisy, plü'r'î.sî *n*, eisglwyf
Pleuritic, plü.rit'ik *a*, eisglwyfus
Plevin, plev'in *n*, rhyddhâd, atafael
Pliable, plî'â.bl *a*, ystwyth, hyblyg
Pliableness, plî'â.bl.nes, Pliantness, plî'-ant.nes, Pliancy, plî'an.sî *n*, hyblygedd, ystwythder
Pliant, plî'ant *a*, hyblyg, ystwyth
Plicature, plik'â.tshü'r *n*, plygiad
Pliers, plî'ûrz *np*, gefail fechan
Plight, plît *n*, cyflwr, agwedd, gwedd; gwystl: *vt*, addaw, gwystlo
Plinth, plinth *n*, gwadn pedrongl colofn
Plod, plod *vi*, ymdrafferthu, llafurio, dyfalddilyn, ffwdanu; dwysfyfyrio
Plot, plot *n*, cydfrad, cydfwriad; amcan, cynllun, darlun; dernyn o dir, tyno, llain: *v*, cydfwriadu; cynllunio, llunio
Plough, plûw *n*, aradr, ylltyd: *v*, aradu, aredig, aru. Plough-beam, arnodd. Plough-handle, haeddel. Plough-monday, dydd Llun wedi yr Ystwyll. Plough-wright, saer erydr
Ploughman, plûw'man *n*, aradwr, arddwr
Ploughshare, plûw'shê'r *n*, swch, cwlltyr, cwlltwr
Ploughtail, plûw'täl *n*, haeddel fawr
Plover, pluv'ûr *n*, cwtiar, rhostog, brouddu'r twynau. Golden plover, chwilgorn y mynydd. Grey plover, cornicell
Pluck, pluk *n*, tyn, tyniad, chwapdyniad, chwipdyniad; ymysgar, syrth: *vt*, tynu, dwysdynu; plufio
Plug, plug *n*, top, topyn, tywysel, pillgyn: *vt*, topio, ystopio, pillgynio
Plum, plum *n*, eirynen; £100,000. Plum-pudding, poten eiryn
Plumage, plü'mäj *n*, plu, pluf, pluawr
Plumb, plum *n*, plymen, llinyn blwm: *vt*, plymio, profi â phlymen: *a*, union-syth, darbenol, plwm
Plumbago, plum.bä'gö *n*, plwm du, [illegible] ûr *n*, plwmweithiwr, [illegible] iwr
Plumbery, plum'ur.î *n*, plymwriaeth
Plume, plüm *n*, pluen, plufen; plufgobyn: *vt*, pluenu, plufio; plufdrwsio; ymfalchïo
Plumigerous, plü.mij'ûr.us *a*, pluog
Plummet, plum'et *n*, plymen
Plumous, plü'mus, Plumose, plü.mōs' *a*, plufol, pluog
Plump, plump *a*, tew, cnodig; digudd, didwyll: *v*, chwyrn-syrthio, taflu
Plumpness, plump'nes *n*, tewedd, cnodigrwydd; gonestrwydd
Plumy, plü'mî *a*, plufol, pluol
Plunder, plun'dûr *n*, ysbail, anrhaith, ysglyfaeth: *vt*, anrheithio, difrodi, ysglyfaethu, anrheithu [ysbeiliwr
Plunderer, plun'dur.ûr *n*, anrheithiwr,
Plunge, plunj *n*, trochiad; grawth, plwng; tindafliad march: *v*, trochi; ymdrochi; neidio i; tindaflu
Plunket, plung'ket *n*, math o lasliw
Pluperfect, plü'pûr.fekt *a*, tragorphenol
Plural, plü'r'al *a*, llnosog
Pluralist, plü'r'al.ist *n*, amleglwysydd
Plurality, plü.ral'i.ti *n*, lluosogedd, lluosedd [fedaidd cotymog
Plush, plush *n*, math o ddefnydd mel-
Pluvial, plü'vî.al, Pluvious, plü'vî.us *a*, gwlawog, gwlybyrog, gwlawiol, gwlyb
Ply, plî *v*, glynu wrth, ymroddi, dyfalymarfer; plygu: *n*, plyg, tro; tuedd, gogwydd. The steamer plies, mae'r agerddlong yn mordwyo
Pneumatic, nü.mat'ik *a*, chwythol; awyrog, awyriadol
Pneumatics, nü.mat'iks *np*, awyryddiaeth, awyrolaeth, awyrogaeth
Pneumatology, nü.mâ.tol'ö.jî *n*, ysbryddiaeth
Poach, pötsh *v*, herwhela; lledferwi
Poacher, pö'tshûr *n*, herwheliwr, lladradheliwr, troseddwr cyfreithiau helwr-
Poachy, pö'tshî *a*, llaith, corslyd [iaeth
Pock, pok *n*, crugdardd y frech. Pockhole, craith neu ol brech
Pocket, pok'et *n*, llogell, llawgell, llawgod, coden: *vt*, llogellu, rhoi yng nghadw. Out of pocket, ar golled. Pocket-book, codlyfr. Pocket-glass, llogellddrych. Pocket-money, arian traul
Pockiness, pok'î.nes *n*, brechlydrwydd
Pocky, pok'î *a*, brechog, brechlyd
Poculent, pok'ü.lent *a*, yfadwy
Pod, pod *n*, coden, pliegyn, masgl, cibyn
Podagra, pö.dag'râ, pod'â.grâ *n*, troedwst, cymmalwst

Podagrical, pŏ.dag'rĭ.kal *a*, troedwstol
Podge, poj *n*, lleidbwll; cymmysgedd
Poem, pō'em *n*, pryddest, cerdd, awengerdd, cywydd, caniad, cân
Poesy, pō'ĭ.sĭ *n*, prydyddiaeth, barddoneg, awenyddiaeth
Poet, pō'et *n*, prydydd, bardd, awenydd
Poetaster, pō'et.as.tûr *n*, crachfardd, coegbrydydd, coegfardd, bon y gler
Poetess, pō'et.es *n*, prydyddes, awenyddes
Poetic, pō.et'ĭk, Poetical, pō.et'ĭ.kal *a*. prydyddol, barddol, barddonol, awenol, awenyddol [cywyddu
Poetize, pō'et.īz *vi*, prydyddu, barddoni,
Poetry, pō'et.rĭ *n*, prydyddiaeth, barddoniaeth, awenyddiaeth, cywyddiaeth
Poignancy, pôi'nan.sĭ *n*, llymedd, llymder, tostlymedd, aethlymedd
Poignant, pôi'nant *a*, llym, llymdost, pigog, aethlawn, aethol, aethus
Point, pôint *n*, pwnc, pen, pwynt; pig; blaen; nod: *v*, blaenllymu; pwyntio; cyfeirio. Point blank, yn uniongyrch. At the point of death, ar fin angeu. Point of a rock, clogwyn. Blunt pointed, pwl. Cardinal points of the compass, prif bwyntiau'r cwmpawd (gogledd, de, dwyrain, a gorllewin). On the point of going, ar fedr myned. Sharp-pointed, pigfain, blaenllym, pigoglym, llym. To bring to a point, blaenllymu, pigfeinio. To point out, dangos, hysbysu, mynegu
Pointel, pôin'tel *n*, pwyntl; peth ar flaen
Pointer, pôin'tûr *n*, pwyntiwr; cyfeirgi
Pointless, pôint'les *a*, diflaen, pwl; diystyr [wyno
Poison, pôi'zn *n*, gwenwyn: *vt*, gwen-
Poisonous, pôi'zn.us *a*, gwenwynig, gwenwynllyd, gwenwynol
Poitrel, pôi'trel *n*, brongengl
Poize, pôiz *n*, pwys, cydbwys: *vt*, pwyso, cydbwyso, tafoli, mantoli
Poke, pōk *n*, pwt; coden, cwd: *vt*, ymbalfalu, dallgeibio, pwtio [pwtiedydd
Poker, pō'kûr *n*, prociedydd, tanffon,
Polar, pō'lûr *a*, pegynol, tua'r pegwn. Polar circle, cylch y pegwn
Polarity, pō.lar'ĭ.tĭ *n*, tuedd at y pegwn
Pole, pōl *n*, pegwn; pawl; pastwn; trosten; ystang, erwydd; Pwyliad. Pole-axe, ffonfwyell. Pole-star, Polar star, seren y gogledd. North pole, pegwn y gogledd. South pole, pegwn y de
Polecat, pōl'kat *n*, cath goed, ffwlbart
Poledavy, pōl'dā.vĭ *n*, math o liain garw
Polemic, pō.lem'ĭk *a*, dadlwriaeth, dadleuol: *n*. dadlwr, dadleuwr. Polemics. dadldreithiau, dadleuaeth
Police, pō.līs' *n*, heddlywodraeth
Policeman, pō.līs'man *n*, heddwas
Policy, pol'ĭ.sĭ *n*, llywodraethyddiaeth, callineb, cyfrwysdra; ysgrifen digolleddiad, yswireb
Polish, pol'ish *n*, caboledd, llathredd; cabol: *v*, caboli, llyfnhau, llathreiddio,
Polish, pō'lish *a*, Pwylaidd [gosbeithio
Polished, pol'isht *a*, moesog, harddfoesog; cabol, caboledig, llathraidd, llathr
Polite, pō.līt' *a*, boneddigaidd, moesgar, moesog, moeswych
Politeness, pō.līt'nes *n*, moesgarwch
Politic, pol'ĭ.tik *a*, cyfrwysgall; gwladol, gwladwriaethol
Political, pō.lit'ĭ.kal *a*, gwladwriaethol, gwleidiadol, gwladol [wr
Politician, pol.ĭ.tish'an *n*, gwladwriaeth-
Politics, pol'ĭ.tiks *np*, llywod-ddysg, gwladyddiaeth, gwleidiadaeth [aeth
Polity, pol'ĭ.tĭ *n*, llywiaeth, trefn llywodr-
Poll, pōl *n*, pen; cofres pleidleiswyr: *vt*, cneifio; talgrynu; pleidleisio. Polltax. treth y penau
Pollard, pol'ûrd *n*, tocbren, pawlbren; y pysg penci; rhuddion, goflawd
Pollen, pol'en *n*, llwchflawd blodau
Pollute, po.lüt' *vt*, halogi, diwyno, llygru, budrhau; diforwyno
Pollution, po.lü'shun *n*, halogiad, aflanhâd, aminhuredd [Bwylaidd
Polodaise, pō.lō.nāz' *n*, math o wisg
Polonese, pō.lō.niz' *n*, Pwylaeg
Poltroon, pōl.trwn' *n*, cilgi, cachgi
Poly- *pæ*, aml-, amry- [seiniol
Polyacoustic, pol.ĭ.â.kûws'tik *a*, aml-
Polyanthus, pol.ĭ.an'thus *n*, briallu cochion, briallu amlflodeuog
Polygamist, po.lig'â.mist *n*, amlbriod, amlwreicwr, amlweddog [wreigiaeth
Polygamy, po.lig'â.mĭ *n*, amlbriodas, aml-
Polyglot, pol'ĭ.glot *a*, amliaith, amlieithog [amlochr
Polygon, pol'ĭ.gun *n*, dull amlonglog,
Polygonal, po.lig'ō.nal *a*, amryonglog
Polygram, pol'ĭ.gram *n*, dull amllinellog [wragedd
Polygyny, po.lij'ĭ.nĭ *n*, lluosogedd o
Polyhedron, pol.ĭ.hĭ'drun *n*, amlochr
Polyhedrous, pol.ĭ.hĭ'drus *a*, amlochrog
Polylogy, po.lil'ō.jĭ *n*, siaradgarwch
Polymathy, po.lim'â.thĭ *n*, amryddysg
Polyphonic, pol.ĭ.fon'ik *n*, amlseiniol
Polyphylous, pol.if'il.us *a*, amlddeilio

Polypous, pol'î.pus *a*, amldroediog
Polypus, pol'î.pus (*p* polypi, pol'î.pï) *n*, amldroed, llof, morgudyn
Polysyllabic, pol.î.si.lab'ĭk *a*, amlsillog, amrysill [amlsillog
Polysyllable, pol'î.sil.â.bl *n*, amlsill, gair
Polytechnic, pol.î.tek'nik *n*, amlgelf
Polytheism, pol'î.thî.izm *n*, amlldduwiaeth, amrydduwiaeth [amlldduwiaeth
Polytheist, pol'î.thî.ist *a*, amlldduwydd.
Pomace, pō.mās' *n*, gweisgion afalau
Pomaceous, pō.mā'shus *a*, afaleuog, afal-
Pomade, pō.mād' *n*, enaint [og
Pomander, pō.man'dûr *n*, perbelen
Pomatum, pō.mā'tum *n*, gwalltenaint
Pome, pōm *vi*, crwndyfu
Pomecitron, pōm.sit'run *n*, eurafal
Pomegranate, pōm.gran'ät *n*, grawnafal
Pomeroy, pōm'rôî *n*, math o afal mawr
Pomiferous, pō.mif'ur.us *a*, afalddwyn, afalog, yn cynnyrchu afalau
Pommel, pum'el *n*, gwarglwm, ysgwyddglwm; cnap; penglwm cleddyf: *vt*, dyrnodio, pwyo, curo [rhialltwch
Pomp, pomp *n*, rhwysg; gorwychder,
Pompet, pum'pet *n*, incbelen argraffydd
Pompion, pum'pî.un *n*, pwmpa, pompiwn
Pomposity, pom.pos'î.tî *n*, rhwysgfawredd, rhodres, ffraethfalchedd
Pompous, pom'pus *a*, rhwysgfawr, ceinwych, gorwych, ffraethfalch
Pond, pond *n*, llyn [pwyso, darbwyllo
Ponder, pon'dûr *v*, ystyried, myfyrio,
Ponderable, pon'dur.â.bl *a*, pwysadwy
Ponderal, pon'dur.al *a*, a gyfrifir wrth bwysau [rwydd
Ponderosity, pon.du.ros'î.tî *n*, pwysig-
Ponderous, pon'dur.us *a*, pwysig, trwm
Ponent, pō'nent *a*, tua'r gorllewin
Poniard, pon'yûrd *n*, bidog, byrgledd
Pontac, pon'tak *n*, math o win
Pontage, pon'täj *n*, treth pont, pontdoll
Pontiff, pon'tif *n*, archoffeiriad; y Pab
Pontifical, pon.tif'î.kal *a*, archoffeiriadol, pabol: *n*, llyfr defodau'r Pab
Pontificate, pon.tif'î.kät *n*, teyrnasiad Pab; llywodraeth y Pab; Pabaeth
Pontoon, pon.twn' *n*, pont fadau
Pony, pō'nî *n*, corfarch, ceffylyn, merlyn
Pool, pwl *n*, pwll, llyn
Poop, pwp *n*, ol ganllaw, llywle llong
Poor, pwr *a*, tlawd, angenus, rheidus, bychodog, truan, gwael, sal, distadl.
Poor-house, tlotty. Poor little thing! ŋ bach! Poor rate, treth y tlodi. eater, un sydd yn bwyta ond . The poor, y tlodion
Poorly, pwr'lî *ad*, yn ddiawydd, yn sal: *a*, lleglaf, afiach, gwael, claf
Pop, pop *n*, ffrwtsain: *v*, ffrwtseinio, ffrwydro, ffrwtsaethu, ffrwtneidio
Pope, pōp *n*, Pab; math o bysgodyn. Pope's eye, cneuen y forddwyd
Popedom, pōp'dum *n*, pabaeth
Popery, pō'pur.î, Papistry, pä'pis.trî *n*, pabydddiaeth
Popgun, pop'gun *n*, gwn pren
Popinjay, pop'in.jä *n*, y gaseg wanwyn, cnocell y coed; ysgoegyn
Popish, pō'pish *a*, pabaidd, pabyddol
Poplar, pop'lûr *n*, poplysen, llathrwyddden. Black poplar, pwmpleren. White poplar, aethwydden, peisgwyn [gwlan
Poplin, pop'lin *n*, cymmysgwe o sidan a
Poppy, pop'î *n*, pabi, llysiau cwsg, mabgoll. Corn poppy, pabi coch yr yd
Populace, pop'ü.läs *n*, y cyffredin, y werin, y lluaws, y cyhoedd
Popular, pop'ü.lûr *a*, enwog, poblogaidd; gwerinaidd [poblogrwydd
Popularity, pop.ü.lar'î.tî *n*, enwogrwydd,
Populate, pop'ü.lät *vt*, pobli, poblogi
Population, pop.ü.läʼshun *n*, poblogiad, poblogaeth
Populous, pop'ü.lus *a*, poblog, llawn pobl
Populousness, pop'ü.lus.nes *n*, poblogrwydd [fath oreu
Porcelain, pō'rs'län *n*, llestri pridd o'r
Porch, pō'rtsh *n*, porth, cyntor, cyntedd
Porcupine, pôr'kü.pïn *n*, y ballasg, y ddraenog fawr
Pore, pō'r *n*, chwysdwll, twll chwys, mandwll: *vi*, syllu, tremio, craffsyllu
Pork, pō'rk *n*, cig mochyn [*n*, porchellyn
Porker, pō'r'kûr, Porkling, pō'rk'ling
Porosity, pō.ros'î.tî, Porousness, pō'r'usnes *n*, tyllogrwydd, amrydylledd
Porous, pō'r'us, Pory, pō'r'î *a*, chwysdyllog, mandyllog, tyllog, amrydyllog
Porphyry, pôr'fur.î *n*, molafon, myldardd
Porpoise, Porpus, pôr'pus *n*, morhwch, llamidydd, pysgodyn du [ceninwyrdd
Porraceous, po.rä'shus *a*, gwyrddaidd,
Porret, por'et *n*, math o genin
Porridge, por'ij *n*, cawl, potes. Milkporridge, cawl llaeth [gawl, posned
Porringer, por'in.jûr *n*, cawlgwpan, ffiol
Port, pō'rt *n*, porthladd, porthle, porth; twll gwn, agwedd, edrychiad, ymddygiad. Port-hole, cytlegrdwll. Port-wine, gwin Oporto, gwin coch
Portability, pō'r.tâ.bil'î.tî *n*, bygludedd
Portable, pō'r'tâ.bl *a*, dygadwy, hyddwyn, cludadwy

Portage, pō'r'täj *n*, arian clud, porthdal
Portal, pō'r'tal *n*, porth, cyntedd, rhagborth
Portcullis, pō'rt.kul'is *n*, porthgwlas
Porte, pō'rt *n*, llys ymherawdr y Tyrceiaid [rhagarwyddo
Portend, pôr.tend' *vt*, argoelio, darogan,
Portension, pôr.ten'shun *n*, rhagargoeliad, rhagarwyddiad, darogan
Portent, pôr.tent' *n*, rhagargoel
Portentous, pôr.ten'tus *a*, daroganus
Porter, pō'r'tûr *n*, porthor, drysor; cludydd; math o gwrw
Porterage, pō'r'tur.äj *n*, cyflog cludydd
Portfolio, pō'rt.fō'li.ō *n*, papyrgod, papyrgwd, papyrglawr
Portglave, pō'rt'gläv *n*, cledd-ddygiedydd
Portico, pō'r'tî.kō *n*, porthfa; pendist
Portion, pō'r'shun *n*, rhan, cyfran, rhandwy; agweddi; gwaddol; cynnysgaeth: *vt*, cyfranu, gwaddoli; cynnysgaethu, cynnysgaeddu
Portliness, pō'rt'li.nes *n*, gweddusrwydd
Portly, pō'rt'lî *a*, cryfweddog [gilgist
Portmanteau, pō'rt.man'tō *n*, bolgan, ys-
Portrait, pō'r'trät *n*, arlun, llun, arfel, ardeb, darlun [luniad
Portraiture, pō'r'trä.tshü'r *n*, delwad, ar-
Portray, pō'r.trä' *vt*, arlunio, delweddu, tynu llun [faer
Portreeve, pō'rt'riv *n*, porthlywydd, porth-
Portress, pō'r'tres *n*, drysores, porthores
Pose, pōz *vt*, dyrys-holi, dyrysu; posio
Position, pō.zish'un *n*, cyflead; sefyllfa, sefydliad; ystum; trefnisd; rhagosodiad, gosodedigaeth
Positional, pō.zish'un.al *a*, gosodiadol
Positive, poz'î.tiv *a*, gwiriol, gwiriedigol; gosodedigol; pendant, sicr, sicrhaol, penodol; awdurdodol. Positive degree, y radd gyssefin, cyssefinradd
Positiveness, poz'î.tiv.nes *n*, dieurwydd
Posnet, poz'net *n*, padellan, posned
Posse, pos'î *n*, mawrlu, torf, arfoglu. Posse comitatus, holl allu sir
Possess, po.zes' *vt*, meddu, meddiannu, mwynhau, perchenogi. To possess one's self of, cymmeryd meddiant o
Possession, po.zesh'un *n*, meddiant; perchenogaeth, elw; etifeddiaeth; mwyniant, mwynhâd; goresgyn
Possessive, po.zes'iv, Possessory, pozes'ur.î *a*, perchenol, meddol, meddiannol, meddiannedigol
Possessor, po.zes'ur *n*, meddiannydd, perchen, perchenog, perchenwr
Posset, pos'et *n*, posel, meiddlyn
Possibility, pos.î.bil'î.tî *n*, galluedigaeth
Possible, pos'î.bl *a*, hyall, galluadwy, dichonadwy, posibl; tebygol
Possibly, pos'î.blî *ad*, ef allai, fe allai; ysgatfydd, agatfydd
Post, pōst *n*, post; llythyrfa; swydd: *v*, cyflymdeithio; sefydlu; cyflëu; trefnu cyfrifon; postio: *px*, gwedi, ar ol. Post-boy, llythyrwas. Post-chaise, brysglud; hurgerbyd. Post-haste, ar fawrfrys, ar frys, nerth traed. Post-horse, brysfarch. Post-man, llythyrwas, llythyrwr. Post-master, penllythyrwr, ceidwad llythyrdy. Post-office, llythyrdy, llythyrfa. Post-office order, archeb llythyrfa. Post-town, llythyrdref
Postage, pōs'täj *n*, llythyrdoll, llythyrdal. Postage-stamp, llythyrnod
Postdate, pōst.dät' *vt*, olddyddio, olamseru: *n*, olddyddiad
Postdiluvian, pōst.di.lü'vî.an *a*, gwedi'r diluw: *n*, olddylifiad
Poster, pōs'tûr *n*, brysdeithiwr, rhedegwr; hysbyslen fawr
Posterior, pos.tî'r'î.ûr *a*, hwyrach, diweddarach, olach, ar ol [israddiad
Posteriority, pos.tî'r.î.or'î.tî *n*, olafedd;
Posteriors, pos.tî'r'î.ûrz *np*, pen ol
Posterity, pos.ter'î.tî *n*, cenedlaethau dyfodol; oliaid, olafiaid, adian; hiliogaeth [borth
Postern, pōs'tûrn *n*, drws bychan, cil-
Postexistence, pōst.eg.zis'tens *n*, olfododliaeth
Posthumous, pos'tü.mus *a*, a gyhoeddwyd neu a aned ar ol claddu yr awdwr neu'r tad; olargraffedig; olanedig
Postil, pos'til *n*, ymylnod
Postillion, pos.til'yun *n*, rhagfarchogwr
Postmeridian, pōst.mî.rid'yan *a*, prydnawnol, olnawnol, wedi'r canolddydd
Postmortem, pōst.môr'tem *a*, ar ol marwolaeth [gohirio
Postpone, pōst.pōn' *vt*, troi heibio; oedi,
Postponement, pōst.pōn'ment *n*, gohiriad, oediad [ciniaw
Postprandial, pōst.pran'dî.al *a*, ar ol
Postscript, pōst'skript *n*, olysgrifen, olysgrif, olymadrodd
Postulate, pos'tshü.lät *n*, gosodiad erfyniedig: *vt*, adrodd heb brawf, cymmeryd yn ganiatsol [heb brawf
Postulation, pos.tü.lä'shun *n*, honiad
Postulatum, pos.tshü.lä'tum (*p* postulata, pos.tshü.lä'tâ) *n*, gosodiad erfyniedig, gosodiad dibrawf

Predicable, pred'i.kâ.bl *a*, adroddadwy, honiadwy: *n*, peth adroddadwy. Predicables, adroddolion

Predicament, pri.dik'â.ment *n*, cyflwr, helynt, sefyllfa; dosbarth, ansawdd

Predicant, pred'i.kant *n*, rhagadroddwr

Predicate, pred'i.kät *n*, yr adroddol, darddelw: *vt*, darddodi, rhagadrodd, honiwad, honiad

Predication, pred.i.kä'shun *n*, darddel-

Predict, pri.dikt' *vt*, daroganu, rhagfynegu, rhagddywedyd

Prediction, pri.dik'shun *n*, rhagddywed-

Predictor, pri.dik'tûr *n*, daroganydd

Predilection, pri.dî.lek'shun *n*, cynhoffder, rhaghoffder

Predispose, pri.dis.pöz' *vt*, cynddarparu

Predisposition, pri.dis.pö.zish'un *n*, rhagddarpariad; rhagdueddiad

Predominance, pri.dom'i.nans *n*, goruchafiaeth, rhagoriaeth

Predominant, pri.dom'i.nant *a*, penaf, trechaf, arliwiadol, gorfodol

Predominate, pri.dom'i.nät *vi*, goruchafu, gorfodi. tycio, llwyddo, ffynu

Pre-elect, pri.i.lekt' *vt*, rhagddewis, rhagethol, cynethol

Pre-eminence, pri.em'i.nens *n*, rhagor-

Pre-eminent, pri.em'i.nent *a*, rhagorol, ardderchog, godidog

Pre-emption, pri.em'shun *n*, rhag-

Preen, prin *n*, gwäell: *vt*, trwsio, pincio

Pre-engage, pri.en.gäj' *vt*, rhagrwymo

Pre-engagement, pri.en.gäj'ment *n*, rhagrwymiad, rhagymrwymiad

Pre-establish, pri.i.stab'lish *vt*, rhagsefydlu, cynsefydlu

Pre-establishment, pri.i.stab'lish.ment *n*, rhagsefydliad

Pre-exist, pri.eg.zist' *vi*, cynhaufodi,

Pre-existence, pri.eg.zis'tens *n*, rhaghanfod, cynfod

Pre-existent, pri.eg.zis'tent *a*, rhag-

Preface, pref'äs *n*, rhaglith, rhagymadrodd, cynarawd: *v*, rhaglithio

Prefatory, pref'â.tur.i *a*, rhagymadroddol

Prefect, pri'fekt *n*, rhaglaw, rhaglywydd

Prefecture, pri'fek.tshû'r *n*, rhaglawiaeth

Prefer, pri.fûr' *vt*, dewis, rhagor-ddewis, blaenberchi, dyrchafu; cyflwyno. He prefers, y mae yn well ganddo

Preferable, pref'ur.â.bl *a*, gwell, rhagor-

Preference, pref'ur.ens *n*, rhagoriaeth, blaenoriaeth, y blaen, dewis

Preferment, pri.fûr'ment *n*, dyrchafiad, codiad

Prefigure, pri.fig'ûr, Prefigurate, pri.fig'ü.rät *vt*, rhagddangos, rhagddarlunio, rhaggysgodi, rhagamlygu; cynddullio, arluniaethu

Prefine, pri.fîn' *vt*, rhagderfynu

Prefix, pri.fiks' *vt*, blaenddodi, rhagddodi, darddodi, arddodi

Prefix, pri'fiks *n*, blaenddod, blaenddodiad, rhagddod, arddod

Preform, pri.förm' *vt*, rhagffurfio, rhaglunio

Pregnancy, preg'nan.si *n*, beichiogrwydd; amdrymder

Pregnant, preg'nant *a*, beichiog, trom, amdrom, braisg; llawn

Pregustation, pri.gus.tä'shun *n*, rhagarchwaethiad, cynarchwaethiad

Prejudge, pri.juj' *vt*, rhagfarnu, cynfarnu

Prejudicate, pri.jü'di.kät *v*, rhagfarnu, blaenfarnu, rhagddedfrydu

Prejudication, pri.jü.di.kä'shun *n*, rhagfrawd, rhagfarniad, blaenfarniad

Prejudice, prej'ü.dis *n*, rhagfarn; niwed: *vt*, rhagdueddoli; niweidio, colledu

Prejudicial, prej.ü.dish'al *a*, niweidiol, colledus

Prelacy, prel'â.si *n*, esgobaeth; swydd

Prelate, prel'ät *n*, esgob, prelad

Prelatical, pri.lat'i.kal *a*, esgobol

Prelation, pri.lä'shun *n*, blaenoriaeth

Prelection, pri.lek'shun *n*, rhaglith

Prelibation, pri.li.bä'shun *n*, blaenbrawf, rhagbrawf, rhagarchwaethiad

Preliminary, pri.lim'i.nur.i *n*, rhagammod, rhagsail: *a*, rhagflaenorol, rhagarweiniol, darpariadol

Prelude, prel'üd *n*, rhagchwarau; cynarawd: *vt*, rhagchwarau

Prelusive, pri.lü'siv *a*, rhaglithiol

Premature, pri.mâ.tü'r' *a*, rhagaddfed, rhygynnar, ammhrydlawn

Prematureness, pri.mâ.tü'r'nes, Prematurity, pri.mâ.tü'r'i.tî *n*, ammhrydlonedd

Premeditate, pri.med'i.tät *v*, rhagfyfyrio, cynarfaethu

Premeditation, pri.med.i.tä'shun *n*, rhagfyfyrdod, cynarfaeth

Premerit, pri.mer'it *vt*, rhaghaeddu

Premices, prem'i.siz *np*, blaenffrwythau'r ddaiar

Premier, pri'mî.ûr *n*, cynwas, prif weinidog: *a*, blaenaf, penaf, prif

Premise, pri.mîz' *v*, rhagosod, cynseilio

Premise, Premiss, prem'is *n*, cynsail. Major premise, y fraich gyntaf mewn cyfreswm. Minor premise, yr ail fraich mewn cyfreswm. Premises, tai, tiroedd

Premium, prî'mî.um *n*, gwobr, gobrwy; tâl-ddogn
Premonish, prî.mon'ish *vt*, rhagrybuddio
Premonition, prî.mö.nish'un *n*, rhagrybudd [rybuddiol
Premonitory, prî.mon'î.tur.î *a*, rhag-
Premonstrate, prî.mon'strät *vt*, rhagddangos [enwi, cynenwi
Prenominate, prî.nom'î.nät *vt*, rhag-
Prenomination, prî.nom.î.nä'shun *n*, cynenwad [rhagdyb
Prenotion, prî.nö'shun *n*, rhagamcan,
Prenunciation, prî.nun.si.ä'shun *n*, rhagddywediad, rhagfynegiad
Preoccupancy, prî.ok'ü.pan.sî, Preoccupation, prî.ok.ü.pä'shun *n*, rhagfeddiant, cynfeddiant [rhagfeddiannu
Preoccupy, prî.ok'ü.pî *vt*, rhagddal,
Preominate, prî.om'î.nät *vt*, rhagargoeli, rhagddangos, rhagarwyddo
Preopinion, prî.ö pin'yun *n*, rhagdyb
Preordain, prî.ôr.dän' *vt*, rhagdrefnu, rhagosod, rhagbenodi, rhagarfaethu
Preordinance, prî.ôr'di.nans *n*, rhagosodiad, cynddeddf, cynarfaethiad
Preparation, prep.u.rä'shun *n*, darpariad, parotoad, arlwyant, darbodaeth
Preparatory, prî.par'â.tur.î *a*, darpariadol, parotoawl, rhagbarotoawl
Prepare, prî.pê'r' *v*, parotoi, darparu, darbod, darmerthu, arlwyo, cyfarpar
Prepense, prî.pens' *a*, rhagfwriadol
Prepollent, prî.pol'ent *a*, trechol, ffyniannol; goruchaf, penaf
Preponderance, prî.pon'dur.ans *n*, rhagorbwys, darbwys
Preponderate, prî.pon'dur.ät *v*, rhagorbwyso, gorbwyso, darbwyso
Prepose, prî.pöz' *vt*, cynosod, rhagddodi
Preposition, prep.ö.zish'un *n*, rhagair, arddodiad [iannu, cynfeddiannu
Prepossess, prî.po.zes' *vt*, rhagfedd-
Prepossession, prî.po.zesh'un *n*, cynfeddiant; rhagfarn, rhagdyb
Preposterous, prî.pos'tur.us *a*, chwith, annhrefnus, chwithig; annaturiol, afresymol
Prepuce, prî'püs *n*, blaengroen
Prerequire, prî.rî.kwî'r' *vt*, cynerchi, rhaggeisio [rhagofyniad, cynarch
Prerequisite, prî.rek'wî.zit *n*, cynraid,
Prerogative, prî.rog'â.tiv *n*, braint, cynfraint, uchelfraint, rhagorfraint
Presage, pres'äj, Presagement, prî.säj'ment *n*, rhagarwydd, arwydd, coel, argoel, rhagargoel [argoeli
Presage, prî.säj' *vt*, darogan, darogan.
Presbyter, prez'bî.tûr *n*, henaduriad, hynefydd, offeiriad [ol
Presbyterial, prez.bî.tî'r'î.al *a*, henadur-
Presbyterian, prez.bî.tî'r'î.an *a*, henadurol: *n*, henadur. Presbyterians, henaduriaid, plaid o ymneillduwyr
Presbyterianism, prez.bî.tî'r'î.an.izm *n*, henaduriaeth
Presbytery, prez'bî.tur.î *n*, henaduriaeth, cymmanfa henaduriaethol
Prescience, prî'shens *n*, rhagwybodaeth
Prescient, prî'shent, Prescious, prî'shus *a*, rhagwybodus, prophwydol
Prescind, prî.sind' *vt*, tori ymaith
Prescribe, prî.skrîb' *v*, rhagysgrifenu, rhagysgrifio, rhagnodi, cyfarwyddo
Prescript, prî'skript *n*, cyfarwyddyd; rhagysgrif: *a*, cyfarwyddiedig
Prescription, prî.skrip'shun *n*, rhagysgrifen, rhagbenodiad; cyfarwyddiad; henfeddiant [nol, rhagbenodol
Prescriptive, prî.skrip'tiv *a*, henfeddian-
Presence, prez'ens *n*, gŵydd, cynwedd, gerfod, presen, cynnrychioldeb. Presence-chamber, cyfarchfa. In thy presence, ger dy fron, yn dy ŵydd, yn dy olwg, o'th flaen. Presence of mind, meddylbwyll, pwyll, parodrwydd
Present, prez'ent *a*, presennol, cynnrychiol, gwyddfodol: *n*, anrheg, cyflwyn, rhodd, cyfarwys
Present, prî.zent' *vt*, cyfarwyso, anrhegu, rhoddi; cyflwyno; dangos
Presentable, prî.zen'tâ.bl *a*, cyflwynadwy [iad; rhoddiad
Presentation, prez.en.tä'shun *n*, cyflwyn-
Presentee, prez.en.tî' *n*, derbyniwr cyflwyn [rhegydd
Presenter, prî.zen'tûr *n*, cyflwynydd, an-
Presentiate, prî.zen'shi.ät *vt*, cynnrychioli
Presentiment, prî.sen'tî.ment *n*, cynfeddwl, rhagdybiaeth, rhagfeddwl
Presently, prez'ent.li *ad*, yn bresennol, yn ddioed, yn ebrwydd, yn fuan, yn y man, toc [iad
Presentment, prî.zent'ment *n*, cyflwyn-
Preservation, prez.ûr.vä'shun *n*, cadwraeth, cadwad, gwaredigaeth
Preservative, prî.zûr'vâ tiv *a*, ceidwadol: *n*, cadwedydd, diogelydd; rhagfeddyginiaeth
Preserve, prî.zûrv' *vt*, cadw, diogelu, noldi, gwared; cyffeithio: *n*, cyffeithfwyd [diogelwr
Preserver, prî.zûr'vûr *n*, cynualiwr;
Preside, prî.zïd' *vi*, rhageistedd
eistedd, rheoli, llywyddu

Presidency, prez'î.den.sî, Presidentship, prez'î.dent.ship *n*, arlywyddiaeth, rheolaeth, rhaglawiaeth [llywydd
President, prez'î.dent *n*, cadeirydd.
Presidial, prî.sid'yal *a*, perthynol i warchodlu, gwarchlüyddol
Press, pres *n*, gwasg, gwryf: *v*, gwasgu, dwyswasgu, gwryfio; dirgymhell, dirdreisio. Press-bed, cistwely. Press-gang, dirdorf. Press-man, argraffwasgydd. Press-warrant, dirwarant. Clothes-press, dilladgloer. Liberty of the press, rhyddid y wasg
Pression, presh'un *n*, gwasgiad, dirwasgiad [fawr
Pressitant, pres'î.tant *a*, gwasgol, pwys-
Pressure, presh'ûr *n*, gwasgiad, gwasgfa, pwys [benthyg
Prest, prest *a*, parod: *n*, arian parod;
Prestige, pres'tizh *n*, hoced, hud; swyn
Prestigious, prî.stij'î.us *a*, hudoliaethus
Presto, pres'tö *ad*, yn ebrwydd, yn fuan
Presumable, prî.zü'mâ.bl *a*, tybiadwy
Presume, prî.züm' *v*, tybio, tybygu, barnu; anturio, beiddio; rhyfygu
Presumption, prî.zum'shun *n*, rhyfyg, gorhyfder, beiddiad; tybygiad
Presumptive, prî.zum'tiv *a*, tebygol, tybygol, golygiedigol; trahäus
Presumptuous, prî.zum'tshü.us *a*, rhyfygus, gorhyf, beiddgar, trahäus
Presupposal, prî.su.pö'zal, Presupposition, prî.sup.ö.zish'un *n*, blaendyb, rhagdybiad [rhagdybio
Presuppose, prî.su.pöz' *vt*, rhagfeddwl,
Presurmise, prî.sur.mîz' *n*, cyndyb, cynddirnad: *vt*, rhagdybio, rhagfwrw
Pretence, prî.tens' *n*, cyfrith, rhith, esgus, ffug; rhith-hawl; ymhoniad
Pretend, prî.tend' *v*, lledrithio, ffugio, ffuantu; cymmeryd arno
Pretender, prî.ten'dûr *n*, twyllhonwr, ffugiwr [ffug, esgus
Pretention, prî.ten'shun *n*, twyllhoniad,
Preter- *px*, tu hwnt i, ym mhellach na
Preterimperfect, prî.tur.im.pûr'fekt *a*, anghynnherfynol, anorphenol
Preterite, pret'ur.it, Preterperfect, prî.tûr.pûr'fekt *a*, cynnherfynol, gorphenol
Preterition, pret.u.rish'un, Pretermission, prî.tûr.mish'un *n*, gadawiad heibio, mynediad heibio [myned heibio
Preterlapsed, prî.tûr.lapst' *a*, wedi 'erlegal; prî.tûr.lî'gal *a*, anghyfithlawn [esgeuluso
Pretermit, prî.tûr.mit' *vt*, gadael heibio
Preternatural, prî.tûr.nat'shü.ral *a*, gwrthanianol, goruchanianol
Preterpluperfect, prî.tûr.plü.pûr'fekt *a*, gorgynnherfynol, perffaith orphenol
Pretex, prî.teks' *vt*, cuddio, gorchuddio
Pretext, prî.tekst' *n*, rhithesgus, esgus cyfrith, ffug [gynt
Pretor, prî'tôr *n*, ynad, maer yn Rhufain
Pretorian, prî.tö'r'î.an *a*, ynadol, maerol
Prettiness, pret'î.nes *a*, dillynedd, tlysni, pertedd
Pretty, pret'î *a*, pert, pefr, dillyn, tlws, cain: *a*, cryn, go, lled. Pretty large, yn weddol o faint. Pretty well, yn weddol, yn weddol o dda
Pretypify, prî.tip'î.fî *vt*, rhaggysgodi, rhagarwyddo [gorfod, gorchfygu
Prevail, prî.väl' *vi*, tycio, ffynu, llwyddo.
Prevalence, prev'â.lens *n*, ffyniant, goruchafiaeth, cyffredinolrwydd
Prevalent, prev'â.lent *a*, gorchfygol; cyffredin, ymdaenol
Prevaricate, prî.var'î.kät *vi*, mwysddadleu, ymgroes-ddadleu; cecruso, hocedu, mwysdroi, geirdroi
Prevarication, prî.var.i.kä'shun *n*, hoced, mwyseirdra, trawsddadleuad
Prevenient, prî.vî'nî.ent *a*, rhagflaenol
Prevent, prî.vent' *vt*, rhagodi, rhagflaenu; attal, lluddias, rhwystro
Prevention, prî.ven'shun *n*, rhagflaeniad; lluddiad, attaliad, llesteiriad
Preventive, prî.ven'tiv *a*, rhagflaenol; rhwystrol: *n*, rhagflaenydd; diogelydd
Previous, prî'vî.us *a*, blaenorol, rhag-, blaen-, cyn-
Prey, prä *n*, ysglyf, ysglyfaeth, ysbleddach, ysbail, anrhaith; praidd: *vi*, ysglyfio, ysglyfaethu, anrheithio
Priapism, prî'â.pizm *n*, llostrudd
Priapus, prî'â.pus *n*, llostddolur, duw llostfawr y gerddi, duw ffrwythlonder
Price, prîs *n*, gwerth, pridwerth, pris: *vt*, gosod pris ar, prisio
Prick, prik *n*, pig, pigyn, swmbwl; pigiad, brathiad; pigdwll; gwyneg: *v*, pigo, symbylu; pignodi, olnodi
Pricket, prik'et *n*, hydd dwyflwydd
Prickle, prik'l *n*, draen, eithen, pigyn, tymhig: *v*, tymhigo [brithyll y dom
Prickleback, prik'l.bak *n*, crothell,
Prickly, prik'lî *a*, pigog
Pride, prîd *n*, balchder, balchedd: *vt*, balchïo, ymfalchïo [ydd
Prier, prî'ûr *n*, craffchwiliwr, rhygeis-
Priest, prîst *n*, offeiriad; offerenwr, periglor. Priest's office, offeiriadaeth

Priestcraft, prīst'kraft *n*, dichell offeir-
Priestess, prīst'es *n*, offeiriades [iadol
Priesthood, prīst'hŵd *n*, offeiriadaeth
Priestliness, prīst'lī.nes *n*, offeiriadrwysg
Priestly, prīst'lī *a*, offeiriadol, offerenol
Priestridden, prīst'rid.n *a*, twylledig gan offeiriaid; yn asyn i'r offeiriaid
Prig, prig *n*, coegyn, pertyn; chwiwleidr, manleidr: *vt*, lledrata
Priggism, prig'izm *n*, coegni, coegedd
Prill, pril *n*, arlledbysg
Prim, prim *a*, cymhenwych, gorfanol
Primacy, prī'mă.sī *n*, blaenafiaeth, uchafiaeth [llwythdal
Primage, prī'mäj *n*, arian llwythad,
Primary, prī'mur.ī *a*, prif, penaf, cyntaf, cyssefin, gwreiddiol, dechrenol [esgob
Primate, prī'mät *n*, prifesgob, arch-
Prime, prīm *a*, cynt, penaf, prif, cyntaf; rhagoraf, goreu: *n*, y goreu; y prif; perffeithrwydd: *vt*, cynllychu; cynlliwio. Prime cost, pris cyntaf. Prime of life, blodau bywyd, boreu oes
Primeness, prīm'nes *n*, rhagoroldeb; blaenoriaeth, cynraddiaeth
Primer, prī'mûr *a*, cyntaf
Primer, prim'ûr *n*, cynlyfr; llyfr gweddi Pabaidd. Great primer, Long primer, enwau argraffiythyrenau
Primeval, prī.mi'val *a*, cynoesol, cynfydol, cyssefin, cyntefig
Primitive, prim'ī.tiv *a*, cyntefig, cyssefin; prif. Primitive ages, prif oesoedd. Primitives, cyntefigion, cyneirian
Primitiveness, prim'ī.tiv.nes *n*, cyssefiniaeth [cymhendod
Primness, prim'nes *n*, gorddillynedd;
Primogenial, prī.mō.jī'nī.al *a*, cyntafenid, cyntenid [cyntafanedigaeth
Primogeniture, prī.mō.jen'ī.tshŭr *n*,
Primordial, prī.môr'dī.al *a*, dechrenol
Primrose, prim'röz *n*, briallu
Prince, prins *n*, tywysog. Prince's metal, math o efydd
Princedom, prins'dum *n*, tywysogaeth
Princelike, prins'līk, Princely, prins'lī *a*, tywysogol, tywysogaidd
Princess, prin'ses *n*, tywysoges
Principal, prin'sī.pal *a*, prif, penaf, arbenig: *n*, pen, blaenor, penrhaith, penadur, arbenor; prif swm
Principality, prin.sī.pal'ī.tī *n*, tywysogaeth. The Principality, y Dywysogaeth, Cymru
Principle, prin'sī.pl *n*, egwyddor, dangawdd; cynneddf; gosodedigaeth: *v*, egwyddori; dysgu
Princock, prin'kok, Princox, prin'koks *n*, ysgoegyn, ysgentyn
Print, print *n*, argraff, llun, ol: *v*, argraffu, printio. In print, argraffedig
Printer, prin'tŭr *n*, argraffydd, argraffwr
Printing, prin'ting *n*, argraffyddiaeth. Printing-office, argraffdy. Printing-press, argraffwasg. Printer's devil, egwyddorwas ieuengaf argraffydd
Printless, print'les *a*, diargraff, diol
Prior, prī'ûr *a*. cyntaf, cynt, blaenorol: *n*, pen mynachlog, penfynach
Prioress, prī'ur.es *n*, penfynaches
Priority, prī.or'ī.tī *n*, blaenoriaeth
Priory, prī'ur.ī *n*, mynachdy
Prisage, prī'säj *n*, toll ar win
Prism, prizm *n*, gwydryn triongl; rheiddell [tebyg i reiddell
Prismoid, priz'môid *n*, corff sylweddol
Prison, priz'n *n*, carchar, carchardy. Prison-base, Prison-bars, math o chwareu gwledig [wr
Prisoner, priz'nûr *n*, carcharor, carchar-
Prisonment, priz'n.ment *n*, carchariad
Pristis, pris'tis *n*, y pysg morlif [hen
Pristine, pris'tin *a*, cyntaf, cyntefig;
Prithee, priTH'ī *i*, atolwg, adolwyn
Privacy, prī'vâ.sī *n*. dirgelwch, dirgeledd; cyfrinach; cyfrinfa, dirgelfa, celfa
Private, prī'vät *a*, cyfrin, dirgel, cudd, cyfrinachol; unig; cuddiedig; neillduol; anghyhoedd: *n*, milwyr o'r radd iselaf. In private, yn ddirgel
Privateer, prī.vâ.tī'r' *n*, herwlong, cadlong briodol [dirgeledd
Privateness, prī'vät.nes *n*, dirgelwch,
Privation, prī.vä'shun *n*, diddymiad, difeddiad, difuddiad; toliant; coll; eisieu [iedigol, nacaol
Privative, priv'â.tiv *a*, toliannol, difudd-
Privet, priv'et *n*, cwyros
Privilege, priv'ī.lej *n*, braint, gorfraint: *vt*, breinio, breiniogi, breinioli
Privity, priv'ī.tī *n*, dirgeledd; cyfrinach; gwybodaeth
Privy, priv'ī *a*, dirgel, cudd; cyfrin: *n*, ysgothfa, geudy, ty bach
Prize, prīz *n*, campdlws, campwobr; ysbail: *vt*, prisio; gwerthfawrogi. Prize-essay, traethawd buddugol, traethawd arobyn. Prize-fighter, campymladdwr
Pro-, Por-, Pour-, Pur- *pæ*, am, rhag cyn- [rwyd
Probability, prob.â.bil'ī.tī *n*,
Probable, prob'â.bl *a*, tebygol
Probable, prō'bâ.bl *a*, ch[illegible]

Probate, prō'bāt *n*, cymmynbrawf
Probation, prō.bā'shun *n*, prawf, profiad, profiant; profedigaeth, holedigaeth
Probationary, prō.bā'shun.ur.î *a*, profedigol, profiannol
Probationer, prō.bā'shun.ûr *n*, prawfddyn, newyddian, creiddyn
Probe, prōb *n*, profiedydd, chwiliedydd: *vt*, chwilio archoll, chwilio; holi
Probity, prob'î.tî *n*, rhinwedd, gonestrwydd, cywirdeb
Problem, prob'lem *n*, profen, gofyniad, gofyneb, dwfndestyn, pwnc
Problematical, prob.lem.at'î.kal *a*, dychymmygol, gorchestol, gorddwfn, ammhëus, daddleuol
Proboscis, prō.bos'is *n*, duryn
Procasity, prō.kas'î.tî *n*, haerllugrwydd, sarigrwydd [orol, cynfynedol
Procatarctic, prō.kat.ârk'tik *a*, blaen-
Procatarxis, prō.kat.ârk'sis *n*, rhagachos
Procedure, prō.sî'jûr *n*, mynediad ym mlaen, hwyl, hynt; erlyniad
Proceed, prō.sîd' *vi*, myned ym mlaen; erlyn, dilyn; deillio, tarddu, hanu
Proceeding, prō.sî.ding *n*, gweithrediad, gorchwyl
Proceeds, pros'idz *np*, cynnyrchiant, cynnyrch, elwant, ennill; deilliad
Procerity, prō.ser'î.tî *n*, taldra, uchder
Process, pros'es *n*, mynediad ym mlaen; cyfraith, cynghawsedd
Procession, prō.sesh'un *n*, gorymdaith, cydgordaith, torfdrefnus
Prochronism, prō'kron.izm *n*, rhagddyddiad, cynddyddiad
Procinct, prō.singkt' *n*, parotoad i weith-
Proclaim, prō.kläm' *vt*, cyhoeddi [red
Proclamation, prok.lâ.mā'shun *n*, cyhoeddiad [tueddiad
Proclivity, prō.kliv'î.tî *n*, gogwyddiad,
Proclivous, prō.kli'vus *a*, tueddol; parod
Proconsul, prō.kon'sul *n*, israglaw
Proconsulship, prō.kon'sul.ship *n*, israglawiaeth [gohirio
Procrastinate, prō.kras'tî.nāt *vi*, oedi,
Procrastination, prō.kras.tî.nā'shun *n*, oediad, gohiriad, addoediad
Procreant, prō'krî.ant *a*, cenedliadol, epilaidd, ffrwythlawn [cenedlu
Procreate, prō'krî.āt *vt*, epilio, hilio,
Procreation, prō.krî.ā'shun *n*, hiliad, epiliad, cenedliad [ol
Procreative, prō'krî.ā.tiv *a*, cenedledig-
Pr[illegible]î.ā.tûr *n*, cenedlydd,

[illegible]irprwywr, dadleuwr

Procumbent, prō.kum'bent *a*, yn ei orwedd, gorweddol
Procurable, prō.kū'r'â.bl *a*, cyrhaeddadwy, caffaeladwy, ennilladwy
Procuration, prok.ū.rā'shun *n*, caffaeliad, cyrhaeddiad [iwr, dirprwy
Procurator, prok'ū.rā.tûr *n*, gorchwyl-
Procure, prō.kū'r' *v*, ceisio, cael, caffael; ennill; cyrhaedd; prynu; mynu; carnweinyddu
Procurer, prō.kū'r'ûr *n*, ceisydd, caffaelydd; llatai; carnweinydd
Procuress, prok'ū'r'es *n*, llateies, hudoles, carnweinyddes [gorhael
Prodigal, prod'î.gal *a*, afradlawn, afradus;
Prodigality, prod.î.gal'î.tî *n*, afradlondeb, afradlonedd, gwastraff
Prodigious, prō.dij'us *a*, aruthrol, dirfawr, tramawr, anferthol, anferth [edd
Prodigy, prod'î.jî *n*, rhyfeddod, aruthr-
Prodition, prō.dish'un *n*, bradychiad, bradwriaeth, bredych [wr
Proditor, prod'î.tûr *n*, bradwr, bradych-
Produce, prō.düs' *vt*, dwyn allan, dangos; cynnyrchu; estyn; dwyn ffrwyth
Produce, prod'üs *n*, cynnyrch; ffrwyth
Producent, prō.dü'sent. Producer, prōdü'sûr *n*, dangoswr, dygwr allan
Producible, prō.dü'sî.bl *a*, dygadwy
Product, prod'ukt *n*, daill, cynnyrch
Productile, prō.duk'til *a*, estynadwy
Production, prō.duk'shun *n*, cynnyrchiad; dygiad allan, dangosiad; estyniad
Productive, prō.duk'tiv *a*, cynnyrchiol, ffrwythlawn; cenedledigol; toreithiog
Proem, prō'em *n*, rhaglith, rhagymadrodd, rhagdraeth
Proemial, prō.î'mî.al *a*, rhaglithiol
Proface, prō.fās' *i*, croesaw i ti!
Profanation, prof.ā.nā'shun *n*, halogiad
Profane, prō.fān' *a*, halog, halogedig, diras: *vt*, halogi; ammharchu, llygru. Profane history, hanesiaeth gyffredin
Profanity, prō.fan'î.tî *n*, halogrwydd, drygfuchedd, anedmygedd
Profess, prō.fes' *v*, proffesu; cyffesu, addef, arddelwi
Profession, prō.fesh'un *n*, proffes, proffesiad, addefiad; galwad, galwedigaeth [igaethol, proffesol
Professional, prō.fesh'un.al *n*, galwed-
Professor, prō.fes'ur *n*, athraw, entraw, proffeswr, cadeirdraw, arathraw
Professorship, prō.fes'ûr.ship *n*, proffeswraeth, cadeirdrawiaeth, cadeirswydd
Proffer, prof'ûr *vt*, cynnyg, rhoi cais: *n*, cynnyg, cynnygiad

Proficience, prō.fish'ens, Proficiency, prō.fish'en.sĭ *n*, cynnydd, cyrhaeddiad; gwelliant, graddiad.
Proficient, prō.fish'ent *a*, hyddysg: *n*, dyn dysgedig; graddwr [manteisiol
Proficuous, prō.fik'ū.us *a*, defnyddiol;
Profile, prō'fil *n*, llun cyfarystlys, ystlyswyneblun, ystlyslun, ystlyswedd
Profit, prof'it *v*, buddio, llesäu, llesio, elwa, ennill; cedu; manteisio; gwelläu: *n*, budd, ced, elw, ennill, lles, elwant, buddiant; cynnyrch, ffrwyth
Profitable, prof'ĭ.tâ.bl *a*, buddiol, llesol, llesiannol [ioldeb
Profitableness, prof'ĭ.tâ.bl.nes *n*, budd-
Profitless, prof'it.les *a*, difudd, diles, diennill, diffrwyth; ofer, gwag
Profligacy, prof'lĭ.gă.sĭ *n*, anfadedd, drygfuchedd, dyhirwch, anfadrwydd
Profligate, prof'lĭ.gät *a*, anfad, dyhir, dirinwedd, diras, penrydd, anfucheddol; ysgeler: *n*, dyhiryn, drygfab
Profluence, prof'lü.ens *n*, rhediad, llifiad
Profluent, prof'lü.ent *a*, darlifol, deilliol
Profound, prō.fŭwnd' *a*, dwfn, gorddwfn; dirgel, cudd; trwyadl
Profundity, prō.fun'dĭ.tĭ, Profoundness, prō.fŭwnd'nes *n*. dyfnder, dyfnedd
Profuse, prō.fūs' *a*, trahael, gorhael, rhyhael, trahelaeth; afradus, gwastraffus, treulgar, dyfethgar [afrad
Profuseness, prō.fūs'nes *n*, gorhaeledd;
Profusion, prō.fū'zhun *n*, gorhaeledd, gormodedd, arddigonedd, gorddigonedd; afradlonedd, gwastraff
Prog, prog *n*, lluniaeth, arlwy: *vi*, hela lluniaeth [cenedliad
Progeneration, prō.jen.u.rā'shun *n*,
Progenitor, prō.jen'ĭ.tûr *n*, hynafiad; cenedlor; hendad, hendaid [esgill
Progeny, proj'ĭ.nĭ *n*, hil, epil, hiliogaeth,
Prognostic, prog.nos'tik *n*, argoel, rhagarwydd, cyntair, darogan: *a*, rhagargoelus, daroganus, arwyddol
Prognosticate, prog.nos'tĭ.kät *vt*, rhagddangos, rhagarwyddo; rhagddewino
Prognostication, prog.nos.tĭ.kā'shun *n*, rhagddangosiad; daroganiad
Prognosticator, prog.nos'tĭ.kā'tûr *n*, dewin, daroganwr, rhagfynegwr
Programme, prō'gram *n*, rhaghysbysiad; hysbyslen, rhaglen
Progress, prog'res *n*, mynediad ym mlaen, ymdaith, cylchdaith; hynt
Progress, prō.gres' *vi*, myned ym mlaen
Progression prō.gresh'un *n*, mynediad ym mlaen, graddiant, cynnyddiant
Progressional, prō.gresh'un.al, Progressive, prō.gres'iv *a*, gradd-ddringol, graddol, graddiannol; cynnyddol
Progressiveness, prō.gres'iv.nes *n*, gradd-fynedolrwydd, graddolrwydd
Prohibit, prō.hib'it *vt*, attal, gwahardd, gwarafun [iad, gwarafunniad
Prohibition, prō.hĭ.bish'un *n*, gwaharddProhibitory, prō.hib'ĭ.tur.ĭ, Prohibitive, prō.hib'ĭ.tiv *a*, gwaharddol
Proin, prōĭn *v*, tocio, blaendori; ysgythru
Project, prō.jekt' *v*, dyfeisio, cynllunio, rhaglunio, cynlinellu; ysgywddo, crogi allan; taflu allan, ergydio [fwriad
Project, proj'ekt *n*, dyfais, cynllun, rhag-
Projectile, prō.jek'til *a*, hydafl, tafledigol, ergydiol: *n*, tafledigydd. tafllbeth
Projection, prō.jek'shun *n*, tafliad, ergydiad; dyfeisiad; cynlluniad; ysgwyddiad [lluniwr
Projector, prō.jek'tûr *n*, dyfeisiwr, cyn-
Projecture, prō.jek'tshûr *n*, tafliad, ergydiad, ysgwyddiad
Prolapse, prō.laps' *vi*, gorestyn allan: *n*, gorestyniad [hirgrwn, fel wy
Prolate, prō.lät' *vt*, dadgan, adrodd: *a*,
Prolation, prō.lā'shun *n*, dadganiad
Prolegomena, prol.ĭ.gom'en.ă *np*, rhagymadroddion, rhagnodion, rhagaraeth (*s* prolegomenon, prol.ĭ.gom'ĭ.non)
Prolepsis, prō.lep'sis *n*, rhagddirnadisd, rhaggymmeriad, rhagatebiad
Proleptic, prō.lep'tik *a*. rhagddirnadol
Prolific, prō.lif'ik *a*, hiliog, epiliog, epilgar; ffrwythlawn, toreithiog
Prolix, prō.liks' *a*, hirfaith, maith, hir
Prolixity, prō.lik'sĭ.tĭ *n*, meithder; geirgarwch [llefarwr
Prolocutor, prol'ō.kū.tûr *n*, rhaglefarwr,
Prologue, prol'og *n*, rhagymadrodd, rhagaraeth [oedi, gohirio
Prolong, prō.long' *vt*, estyn, hwyhau;
Prolongation, prō.long.gā'shun *n*, estyniad; addoediad [rhaglith
Prolusion, prō.lü'zhun *n*, rhagchwareu,
Promenade, prom.en.ād' *n*, rhodfa
Prominence, prom'in.ens *n*, ysgwyddiad allan, crogiad drosodd, bargodle; ban
Prominent, prom'in.ent *a*, yn ysgwyddo allan, bargodol, darnodol; ban, banog
Promiscuous, prō.mis'kū.us *a*, cymmysgedig, plithdraphlith
Promise, prom'iz *v*, addaw, gaddaw
Promise, prom'is *n*, addaw, addewid, gair. Breach of promise, toraddewid
Promising, prom'ĭ.zing *a*, gobeithiol; gobeithiol: *n*. addawiad

Promissory, prom'i.sur.i *a*, addawedigol, addewidiol. Promissory note, addaweb
Promontory, prom'un.tur.i *n*, pentir, penarth, penryn, penmaen, morben, twyn
Promote, prö.möt' *vt*, dwyn ym mlaen; hyrwyddo; dyrchafu [rhwyddhäwr
Promoter, prö.mö'tûr *n*, dyrchafydd.
Promotion, prö.mö'shun *n*, dyrchafiad, codiad, rhaciant [mlaen, codi
Promove, prö.mwv' *vt*, symmud ym
Prompt, promt *a*, parod, dioed, hylaw, buan: *vt*, cofweini, clustlefaru, clustweini; annog, cynhyrfu, cymhell. Prompt payment, arian parod
Prompter, prom'tûr *n*, cofweinydd, clustweinydd; annogwr, cymhellydd
Promptitude, prom'ti.tüd, Promptness, promt'nes *n*, parodrwydd
Promptuary, prom'tshü.ur.i *n*, trysorfa; bwydgell, ystordy [annogiad
Prompture, prom'tshûr *n*, cymhelliad,
Promulgate, prö.mul'gät, Promulge, prö.mulj' *vt*, cyhoeddi, hysbysu, lleddaenu, taenu, dadgan
Promulgation, prom.ul.gä'shun *n*, hysbysiad, cyhoeddiad, taeniad ar led
Promulgator, prom'ul.gä.tûr *n*, adroddwr, cyhoeddwr, lled-daenwr
Prone, prön *a*, gogwyddol, llechweddol; tueddol, chwannog, tueddgar
Proneness, prö'nes *n*, gogwyddiad, llechwedd; chwannogrwydd, tuedd, tueddiad
Prong, prong *n*, fforch, pig fforch
Pronominal, prö.non'i.nal *a*, rhagenwol
Pronoun, prö'nûwn *n*, rhagenw
Pronounce, prö.nûwns' *v*, cynanu, seinio; traethu, llefaru. A pronouncing dictionary, geirlyfr cynaniaethol, geirisdur cynaniadol neu seiniadol
Pronunciation, prö.nun.si.ä'shun *n*, cynaniad, cynaniaeth, seiniad; traethiad
Proof, prwf *n*, praw, prawf, profiad; tystiolaeth; arddangosiad; prawflen, proflen; arwydd [brawf
Proofless, prwf'les *a*, ammhrofedig, di-
Prop, prop *n*, atteg, annel, canbost, colofn, cynnalbost: *vt*, attegu, cynnal
Propagable, prop'ä.gâ.bl *a*, cenedladwy; taenadwy, lluosogadwy
Propaganda, prop.â.gan'dâ *n*, cymdeithas genadol Rufeinaidd
Propagate, prop'â.gät *v*, epilio, cenedlu, lluosogi; taenu, lled-daenu, cyhoeddi
Pronagation, prop.â.gä'shun *n*, cenedl-
cyhoeddiad, lled-daeniad
tor, prop'â.gä.tûr *n*, cenedlwr;
ldwr, hauwr, magwr
Propel, prö.pel' *vt*, gyru ym mlaen
Propend, prö.pend' *vt*, pwyso ym mlaen, tueddu at, gogwyddo
Propendence, prö.pen'dens, Propendency, prö.pen'den.si *n*, gogwydd, gogwyddiad, tuedd, tueddiad [ol
Propens, prö.pens' *a*, chwannog, tueddPropension, prö.pen'shun, Propensity, prö.pen'si.ti *n*, tueddiad, tueddfryd
Proper, prop'ûr *a*, priod, priodol; iawn; addas, cyfaddas, cymhwys, cymmesur; gweddaidd; gosgeiddig, tlws [addas
Properly, prop'ûr.li *ad*, yn briodol, yn
Properness, prop'ûr.nes *n*, addasrwydd, priodoldeb, gosgeiddrwydd
Property, prop'ur.ti *n*, priodoledd, priodoliaeth, cynneddf, cynddawn, cynduedd, aniandued, anianawd; perchenogaeth, eiddo, meddiant. Real property, meddiannau anghyffiro
Prophecy, prof'i.si *n*, prophwydoliaeth, darogan, rhagfynegiad
Prophesy, prof'i.si *v*, prophwydo, rhagfynegu, rhagddywedyd, daroganu
Prophet, prof'et *n*, prophwyd; daroganwr, dewin [daroganes, dewines
Prophetess, prof'et.es *n*, prophwydes
Prophetic, prö.fet'ik, Prophetical, prö.fet'i.kal *a*, prophwydol, prophwydoliaethol; darogan ol [ogan
Prophetize, prof'et.iz *v*, prophwydo, dar-
Prophylactic, prof.i.lak'tik *a*, rhagflaenol, cadwadol, rhwystrol
Propine, prö.pin' *vt*, cynnyg yn garuaidd
Propinquity, prö.ping'kwi.ti *n*, agosder; cymmydogedd; perthynas
Propitiable, prö.pish'yâ.bl *a*, cymmodadwy, dyhuddadwy, boddlonadwy
Propitiate, prö.pish'i.ät *vt*, cymmodi, heddychu, boddloni, dyhuddo
Propitiation, prö.pish.i.ä'shun *n*, dyhuddiant, heddychiad, cymmod, cymmodiad; dadolwch, iawn; boddhâd
Propitiatory, prö.pish'yâ.tur.i *n*, trugareddfa: *a*, cymmodol, dyhuddol
Propitious, prö.pish'us *a*, tosturiol, tirion, graslawn, trugarog, rhadlawn, hynaws, boddlawn, dyhuddol
Proplasm, prö'plazm *n*, mold, cynllun
Proponent, prö.pö'nent *n*, cynnygiwr
Proportion, prö.pö'r'shun *n*, cyfartaledd, cyfartalwch, cyfran: *vt*, cymmedroli, cymmesuro, cyfartalu, cyweirio
Proportionable, prö.pö'r'shun.â.bl, Proportional, prö.pö'r'shun.al, Proportionate, prö.pö'r'shun.ät *a*, cyfartal, cymmesur, cymmeiniol, cymmedrol

Proportionality, prō.pō'r.shun.al'ĭ.tĭ, Proportionateness, prō.pō'r'shun.ātnes *n*, cymmedredd, cymmeintiolaeth, cymhwysedd, cyfartalrwydd, cyfartaledd, cymmesuredd [gymmesurol
Proportionally, prō.pō'r.shun.al.ĭ *ad*, yn
Proposal, prō.pō'zal *n*, cynnyg, cynnygiad
Propose, prō.poz' *v*, cynnyg; bwriadu
Proposition, prop.ō.zish'un *n*, cynnygiad; testyn; gosodiad, gosodedigaeth
Propositional, prop.ō.zish'un.al *a*, cynnygiadol, testynol, gosodedigol
Propound, prō.pŭwnd' *vt*, cynnyg, gosod ger bron, rhoi o flaen
Proprietary, prō.prī'ĭ.tur.ĭ *n*, perchen, perchenog, meddiannydd: *a*, perchenol
Proprietor, prō.prī'ĭ.tûr *n*, perchenog, perchen, perchenydd, meddiannydd
Propriety, prō.prī'ĭ.tĭ *n*, priodoldeb, priodolder, cymhwysder, addasrwydd
Propugn, prō.pūn' *vt*, amddiffyn, diffynu
Propugnation, prō.pug.nā'shun *n*, amddiffyniad, diffyniad
Propugner, prō.pū'nûr *n*, amddiffynydd
Propulsion, prō.pul'shun *n*, ergydiad, ergyd, gwthiad, gyriad
Prore, prō'r *n*, flureg llong
Prorogation, prō.rō.gā'shun *n*, godoriad, oediad, gohiriad [gohirio
Prorogue, prō.rōg' *vt*, godori, addoedi,
Proruption, prō.rup'shun *n*, toriad allan
Prosaic, prō.zā'ĭk *a*, difydr, rhyddieithol
Proscenium, prō.sī'nĭ.um *n*, chwareufa, chwareufwrdd [gwahardd
Proscribe, prō.skrīb' *vt*, dinoddi, difroi;
Proscript, pros'kript *n*, un nawddgoll
Proscription, prō.skrip'shun *n*, dinoddiad, nawddgoll
Prose, prōz *n*, rhyddiaith; rhydd-draith
Prosecute, pros'ĭ.kūt *v*, arganlyn, dilyn, erlyn; cyhuddo [iad, erlyniad
Prosecution, pros.ĭ.kū'shun *n*, canlyn-
Prosecutor, pros'ĭ.kū.tûr *n*, canlynwr, erlynwr, cospwr, cyhuddwr
Proselyte, pros'ĭ.līt *n*, dysgybl, dychwelwr: *vt*, troi, ennill
Prosodial, prō.sō'dĭ.al *a*, mydraidd
Prosodian, prō.sō'dĭ.an, Prosodist, pros'ō.dist *n*, mydrydd
Prosody, pros'ō.dĭ *n*, mydryddiaeth; acenyddiaeth, tonyddiaeth
Prosopopœia, pros.ō.pō.pī'yâ *n*, dynsodwedd, ansodwedd
Prospect, pros'pekt *n*, ardrem, rhagdrem, rhagolwg, golwg, golygiad, drychiant
Prospection, prō.spek'shun *n*, rhagolygiad, rhagdremiad
Prospective, prō.spek'tiv *a*, ardremol, arbeiol [iad, rhaglen
Prospectus, prō.spek'tus *n*, rhaghysbys-
Prosper, pros'pûr *v*, llwyddo, tycio, ffynu
Prosperity, pros.per'ĭ.tĭ *n*, llwyddiant, ffyniant, hawddfyd, ffawd [ffodus
Prosperous, pros'pur.us *a*, llwyddiannus,
Prosphysis, pros'fĭ.sis *n*, cyd-dyfiad aelodau
Prostate, pros'tāt *a*, rhagosodedig. Prostate gland, chwaren wrth eneu'r bledren [der, prudd-der
Prosternation, pros.tûr.nā'shun *n*, isel-
Prosthesis, pros'thĭ.sis *n*, ychwanegiad o lythyren at air
Prosthetic, pros.thet'ĭk *a*, rhagosodedig
Prostitute, pros'tĭ.tūd *a*, ymwerthedig; drygionus: *n*, gwobrferch, putain, huren, hoeden, dyhiren, gwraig llwyn a pherth: *vt*, ymwerthu; camddefnyddio
Prostitution, pros.tĭ.tū'shun *n*, puteindra, puteinwaith, ymwerthiad, ymlogiad; camddefnyddiad
Prostrate, pros'trāt *a*, ar lawr, ar hyd, gohyd: *vt*, hwrw i lawr, iselu, gostwng. To prostrate one's self, syrthio i lawr, ymiselu, ymostwng, ymgrymu
Prostration, pros.trā'shun *n*, ymostyngiad, iseliad, crymiad, ymgrymiad
Prostyle, prō'stīl *n*, rhes o golofnau
Prosy, prō'zĭ *a*, rhyddieithog; difias
Protect, prō.tekt' *vt*, amddiffyn, achlesu, noddi, diogelu [nodded, nawdd
Protection, prō.tek'shun *n*, amgeledd,
Protectionist, prō.tek'shun.ist *n*, diffyndollwr [noddol
Protective, prō.tek'tiv *a*, amddiffynol,
Protector, prō.tek'tûr *n*, amddiffynydd
Protend, prō.tend' *vt*, estyn allan, gohirio [rwydd, sarigrwydd
Protervity, prō.tûr'vĭ.tĭ *n*, afrywiog-
Protest, prō.test' *v*, gwrthdystio, ardystio
Protest, prō'test *n*, gwrthfarn, gwrthair
Protestant, prot'es.tant *n*, gwrthdyst, ardystiwr; gwrthbabyddwr: *a*, ardystiol; gwrthbabyddol [babyddiaeth
Protestantism, prot'es.tant.izm *n*, gwrth-
Protestation, prot.es.tā'shun *n*, gwrthdystiad, ardystiad [noadiadur
Prothonotary, prō.thon'ō.tur.ĭ *n*, prif-
Protocol, prō'tō.kol *n*, cofrestr
Protomartyr, prō'tō.mär.tûr *n*, cynferthyr [llur
Prototype, prō'tō.tīp *n*, cynddelw, cyn
Protract, prō.trakt' *vt*, oedi, [illegible] estyn, hwyhau
Protraction, prō.trak'shun *n*, [illegible]

Protractive, prö.trak'tiv *a*, gohiriol, addoedol [fesurydd
Protractor, prö.trak'tûr *n*, oedwr; congl-
Protreptical, prö.trep'tî.kal *a*, cynghorol, annogaethol [gwthio allan
Protrude, prö.trŵd' *v*, ymwthio allan;
Protrusion, prö.trŵ'shun *a*, gwthiad allan [hwrwg; chwydd
Protuberance, prö.tü'bur.ans *n*, oddf,
Protuberant, prö.tü'bur.ant *a*, hwrygol, oddfog [allan
Protuberate, prö.tü'bur.ät *vi*, chwyddo
Proud, prûŵd *a*, balch. Proud flesh, cig marw. Purse-proud, arianfalch
Provable, prŵ'vâ.bl *a*, profadwy, hybrawf, a ellir ei brofi
Prove, prŵv (*pp proven*, prŵ'vn) *v*, profi; arddangos. It proved true, trodd allan ei fod yn wir [porthiant
Provender, prov'en.dûr *n*, ebran, gogawr,
Proverb, prov'ûrb *n*, diareb
Proverbial, prö.vûr'bî.al *a*, diarebol
Proverbialist, prö.vûr'bî.al.ist *n*, diarebwr, diarebydd
Provide, prö.vîd' *vt*, darpar, darparu, darbod, parotoi, arlwyo, darmerthu. Provided that, os
Providence, prov'î.dens *n*, rhagluniaeth, rhagwelediad, rhagddarbodaeth, rhaglyd [bodus
Provident, prov'î.dent *a*, cynghorus, dar-
Providential, prov.î.den'shal *a*, rhagluniaethol, rhagluniaethus
Provider, prö.vî'dûr *n*, darparwr, arlwywr
Province, prov'ins *n*, talaeth, tiriogaeth, ardal; swydd; priodorchwyl, gorchwyliaeth
Provincial, prö.vin'shal *a*, taleithiol; gwladol: *n*, taleithben
Provincialism, prö.vin'shal.izm *n*, llafar ardal, lleiaith
Provision, prö.vizh'un *n*, darpariaeth, darbodaeth; arlwy, lluniaeth, ymborth; cynnaliaeth; ammod
Provisional, prö.vizh'un.al *a*, ammodol, darbodol, darparol
Proviso, prö.vî'zö *n*, ammod, rhagammod, eithriad, rhagddarbodiad; gocheliad [merthydd
Provisor, prö.vî'zûr *n*, darparwr, dar-
Provisory, prö.vî'zur.î *a*, darparol; ammodol, darbodol
Provocation, prov.ö.kä'shun *n*, annogiant, cyffroad; ymrysonfa [cynhyrfiol
Provocat[illegible] [illegible]'tiv *a*, cyffroawl,
Provoke, [illegible] unog, cyffroi, cy-[illegible]ythruddo
Provoking, prö.vö'king *a*, cyffroawl, blin
Provost, prov'öst *n*, uchelfaer, arlywydd
Prow, prö *n*, ffluereg, pen blaen llong
Prowess, prûŵ'es *n*, dewrder, grymusder
Prowl, prûŵl *vi*, crwydrhela, crwydro
Prox, proks *n*, math o garw
Proximate, prok'sî.mät, Proxime, prok'sim *a*, nesaf, agosaf, digyfrwng
Proximity, prok.sim'î.tî *n*, agosrwydd
Proxy, prok'sî *n*, dirprwy [adwerydd
Prude, prŵd *n*, mursen, coegen, pincen,
Prudence, prŵ'dens *n*, callineb, callder, synwyr, pwyll [call, doeth
Prudent, prŵ'dent *a*, synwyrol, deallus,
Prudential, prŵ.den'shal *a*, cynghorus, call, pwyllus [callineb
Prudentials, prŵ.den'shalz *np*, rheolau
Prudery, prŵ'dur.î *n*, mursendod, coegni
Prudish, prŵ'dish *a*, mursenaidd, coeg
Pruina, prŵ'î.nâ *n*, glesni ar eirin
Prune, prŵn *n*, eirinen sych: *v*, tocio, ysgythru, digeincio, brigladd; pincio, taclu [felyngoch
Prunello, prŵ.nel'ö *n*, llensidan; eirinen
Pruniferous, prŵ.nif'ur.us *a*, eirinddwyn
Prurience, prŵ'r'î.ens, Pruriency, prŵ'r'î.en.sî *n*, ysfa, gorflys
Prurient, prŵ'r'î.ent *a*, llawn o ysfa, ysol
Pruriginous, prŵ.rij'î.nus *a*, craflyd
Prurigo, prŵ'r'î.gö *n*, y crafu, y cosi
Pry, prî *vi*, chwilota, craffchwilio, chwilmanta, chwilied
Psalm, sâm *n*, salm, cân ddwyfol
Psalmist, sâm'ist *n*, salmydd; caniedydd
Psalmody, sal'mö.dî *n*, salmyddiaeth
Psalmography, sal.mog'râ.fî *n*, salmgyfansoddiad, salmysgrifeniaeth
Psalter, sôl'tûr *n*, llyfr salmau, sallwyr
Psaltery, sôl'tur.î *n*, nabl, saltring
Psellimus, sel'î.mus *n*, attal dywedyd
Pseudo- *pœ*, gau, ffug, anwir [frawd
Pseudoadelphus, sü.dö.â.del'fus *n*, geu-
Pseudoapostle, sü.dö.â.pos'l *n*, geuapostol, gengenadydd
Pseudodox, sü'dö.doks *a*, anwir, gau
Pseudograph, sü'dö.graf, Pseudography, sü.dog'râ.fî *n*, twyllysgrifen
Pseudology, sü.dol'ö.jî *n*, celwydd
Pseudomartyr, sü.dö.mâr'tûr *n*, geu-[iol
Pseudomorphous, sü.dö.môr'fus *a*, affun-
Pseudonyme, sü'dö.nim *n*, ffugenw
Pseudonymous, sü.don'î.mus *a*, ffugenwol, dan ffugenw
Pshaw, shö *i*, wfft! pw! och! ffei!
Psora, sö'r'â *n*, ymgrafu, y crafu, y cosi
Psoriasis, sö.rî'â.sis *n*, crachen y claft

Psychology, sī.kol'ŏ.jī *n*, traethawd ar yr enaid; eneid-ddysg
Psychomachy, sī.kom'ă.kī *n*, ymdrech rhwng corff ac enaid
Psychomancy, sī'kō.man.sī *n*, ellyllgoel
Ptarmigan, tär'mī.gan *n*, aderyn tebyg i'r betrysen, yn cartrefu yn y gogledd
Ptisan, tiz'an *n*, math o ddiod feddygol; heidd-ddwr [ran, plwyn, addfedoed
Puberty, pū'bŭr.tī *n*, addfedrwydd oed-
Pubescence, pū.bes'ens *n*, addfediad, plwyniad [oed
Pubescent, pū.bes'ent *a*, mewn addfed-
Public, pub'lik *a*, cyhoeddus; cyffredin: *n*, cyffredin, gwladwriaeth. Public-house, tafarndy, ty tafarn. Public opinion, llais y wlad. In public, ar gyhoedd, yn gyhoeddus. The public, y cyhoedd, y cyffredin
Publican, pub'lī.kan *n*, trethgasglwr, publican; tafarnwr [iad
Publication, pub.lī.kā'shun *n*, cyhoedd-
Publicity, pub.lis'ī.tī *n*, cyhoeddusrwydd
Publish, pub'lish *vt*, cyhoeddi, gosod allan, hysbysu [adroddwr
Publisher, pub'lish.ŭr *n*, cyhoeddwr;
Puce, pūs *a*, gwineugoch, chwanenliw
Pucelage, pū'sel.āj *n*, morwyndod
Puck, puk *n*, ellyll. Puck-ball, coden fwg, coden hyred [crychu
Pucker, puk'ŭr *n*, crych, crychni: *vt*,
Pudder, pud'ŭr *n*, ffwdan; dadwrdd, dwndwr, dwndriad: *v*, ffwdanu; dwndro, dadyrddu
Pudding, pŭd'ing *n*, poten. Pudding-bag, cwd poten, poten-gwd. Pudding-pan, pabell boten. Pudding-time, llawn pryd, yr iawn adeg
Puddle, pud'l *n*, corbwll, lleidbwll, llaca
Puddly, pud'lī *a*, lleidiog, bawlyd
Pudency, pū'den.sī, Pudicity, pū.dis'ī.tī *n*, diweirdeb [genaidd
Puerile, pū'ur.il *a*, plentynaidd, bach-
Puerility, pū.u.ril'ī.tī *n*, plentynrwydd
Puerperal, pū.ŭr'pur.al *a*, esgorol [esgor
Puerperous, pū.ŭr'pur.us *a*, esgorol, yn
Puff, puf *n*, pwff, chwa, chwyth, awel, awelan; coden flodio: *v*, chwythu, pyffio, erthychain, bremian, ymchwyddo; gwagfoli, gwagfostio. Puff-ball, cwd y mwg, coden eurych
Puffin, puf'in *n*, pal
Puffy, puf'ī *a*, awelog, cwthynog
Pug, pug *n*, ab, epa, gwrab; ci bychan
Pugging, pug'ing *n*, cymmrwd garw
Pugh, pŭ i, pw [illegible] tw! [dyrnaid
Pugil, pū'jil *n*, dyrnaidyn; dyrnodiwr;
Pugilism, pū'jil.izm *n*, dyrnymladd, ymladdiad [ymladdwr
Pugilist, pū'jil.ist *n*, dyrnodiwr, paffiwr,
Pugnacious, pug.nā'shus *a*, ymladdgar
Pugnacity, pug.nas'ī.tī *n*, ymladdgarwch, cecrusrwydd
Puisne, pū'nī *a*, iau; is [nerth
Puissance, pū'is.ans *n*, gallu, grym,
Puissant, pū'is.ant *a*, galluog, grymus, nerthol, nerthog, cadarn, cryf
Puke, pūk *v*, cyfogi, taflu i fyny, gloesi: *n*, gloes; cyfog
Puker, pū'kŭr *n*, cyfog, gloes; cyfoglyn
Pulchritude, pul'krī.tūd *n*, harddwch, tegid, tegwch, glendid, teleidrwydd
Pule, pūl *vt*, cwynleisio, cwynfan
Pulicose, pū'lī.kōs *a*, chweiniog [landiaid
Pulkha, pul'kâ *n*, cerbyd llusg y Lap-
Pull, pŭl *n*, tyn, tynfa, tyniad: *vt*, tynu. To pull hard, dirdynu [cywes
Pullet, pŭl'et *n*, cywen, cywenig, iaren,
Pulley, pŭl'ī *n*, chwerfan, troell
Pullulate, pul'ū.lāt *vi*, blaendarddu, blaguro, egino, bywyllu
Pulmonary, pul'mon.ur.ī, Pulmonic, pul.mon'ik *a*, ysgyfeiniol. Pulmonary consumption, darfodedigaeth, ysgyfeinwst
Pulp, pulp *n*, bywyn, mwydionyn
Pulpit, pŭl'pit *n*, areithle, pregethfa
Pulpy, pul'pī *a*, bywynaidd, mwydionaidd, meddal, tyner [guriad
Pulsation, pul.sā'shun *n*, curiad, gwaed-
Pulse, puls *n*, cur y galon, curiad y gwaed, gwaedguriant; ydbys, pys, ffa
Pulsion, pul'shun *n*, gyriad ym mlaen
Pulverable, pul'vur.ă.bl *a*, llychadwy, pyloradwy, gronynadwy
Pulverization, pul.vur.ī.zā'shun *n*, llychiad, manbwyad, pyloriad
Pulverize, pul'vur.īz *vt*, llychu, malu, pylori, manbwyo
Pulverulent, pul.ver'ū.lent *a*, llychlyd
Puma, pū'mâ *n*, llew America
Pumex, pū'meks *n*, chwydfaen, llosgfaen
Pumice, pum'is *n*, chwydfaen, llosgfaen
Pump, pump *n*, sugnedydd, sugnai, sugnbib; esgid ddiwaltas: *v*, sugndynu, sugn-godi
Pumpkin, pump'kin *n*, pwmpa, pompiwn
Pun, pun *n*, geirdro, mwysair: *vi*, geirdroi, geirchwareu, mwyseirio
Punch, puntsh *n*, tylliedydd, trydyllyd cymmysglyn; pwt o ddyn; ysgent: *v*, trydyllu; tyllu; gwthio
Puncheon, punt'shun *n*, tyll[illegible] dyllydd; gwlybfesur o [illegible]

Punchinello, pun.tshî.nel'ō *n*, ysgentyn
Punctilio, pungk.til'yō *n*, pyncyn, manylbwnc [rhyfanol
Punctilious, pungk.til'yus *a*, manylaidd,
Punctual, pungk'tshü.al *a*, cywir i'r pwnc, geirwir, manol, gofalus, manylaidd; iawnamserol, prydlawn
Punctuality, pungk.tshü.al'î.tî *n*, manylrwydd; prydlonrwydd [nodi
Punctuate, pungk'tshü.ät *vt*, gwahan-
Punctuation, pungk.tshü.ä'shun *n*, gwahannodiad, gwahannodiaeth
Punctulate, pungk'tshü.lät *vt*, pigfanu
Puncture, pungk'tshûr *n*, pigiad, pigdwll, pigfan: *vt*, pigfanu
Pundle, pun'dl *n*, trolen o fenyw, trolen
Pungency, pun'jen.sî *n*, llymder
Pungent, pun'jent *a*, llym, irad, tost
Punic, pü'nik *a*, perthynol i'r Carthaginiaid; twyllodrus, anffyddlawn
Puniness, pü'nî.nes *n*, eiddiledd, bychander, bychanedd
Punish, pun'ish *vt*, cospi, ceryddu; poeni
Punishable, pun'ish.â.bl *a*, cospadwy
Punishment, pun'ish.ment *n*, cosp, cospedigaeth. Capital punishment, dienyddiaeth, cosp eithaf y gyfraith
Punition, pü.nish'un *n*, cospiad, cerydd
Punitive, pü'nî.tiv *a*, cospol, ceryddol
Punk, pungk *n*, putain, hoeden, huren
Punster, pun'stûr *n*, geirdröedydd [llyfn
Punt, punt *n*, cwch bychan â gwaelod
Puny, pü'nî *a*, egwan, eiddil, bychan
Pup, pup *n*, ci bach, ciyn, colwyn, cenaw ci: *vi*, dyfod â chŵn, bwrw cŵn
Pupil, pü'pil *n*, ysgolhaig, ysgolwr; dysgybl, dysgadur; canwyll llygaid
Pupilage, pü'pil.äj *n*, dysgoed, dysgaeth, dysgyblaeth; maboed, mebyd
Pupillary, pü'pil.ur.î *a*, dysgedyddol
Puppet, pup'et *n*, delwan, llamddelw. Puppet-show, delwlamsach, chwareu llamddelwau [cian; coegyn
Puppy, pup'î *n*, ci bach, cynyn, ciyn,
Pur, pûr *vi*, chwyrnu: *n*, gryngiad
Purana, pü.rä'nä *n*, llyfrau sanctaidd yr India [ddall, byrwel
Purblind, pûr'blīnd *a*, cibddall, coeg-
Purblindness, pûr.blīnd'nes *n*, cibddellni
Purchase, pûr'tshäs *vt*, prynu, pwrcasu: *n*, pryniad, pwrcas [mysg; gwir
Pure, pü'r *a*, pur, glân, purlan; digym-
Pureness, pü'r'nes *n*, purdeb, puredd, purder, purdra [iad
Purgati[illegible] *n*, glanhâd, carth-
Purg[illegible], carthai, carth-
ie[illegible]d; glanhaol

Purgatory, pûr'gâ.tur.î *n*, purdan
Purge, purj *n*, carthiedydd, carthai: *v*, carthu, arllwyso, glanhau, gogarthu; puro, coethi; rhyddhau. Purging, carthiad; rhyddni, y bib
Purification, pü'r.î.fî.kä'shun *n*, purad, puredigaeth, glanhâd
Purificative, pü.rif'î.kä.tiv *a*, pureiddiol
Purifier, pü'r'î.fî.ûr *n*, purwr, coethwr, purydd [teru
Purify, pü'r'î.fī *v*, coethi, puro, pureiddio,
Puritan, pü'r'î.tan *n*, coethyn, purddyn
Puritanic, pü'r.î.tan'ik *a*, coeg-grefyddol, llymgrefyddol, coethynol [dod
Puritanism, pü'r'î.tan.izm *n*, coethyn-
Purity, pü'r'î.tî *n*, purdeb, purdra, puredd; glendid; coethder
Purl, pûrl *n*, chwerw-lysyn; eirionwe: *v*, ffreulo, crychleisio [aeth
Purlieu, pûr'lü *n*, cyffin, ffin, cymmydog-
Purlin, pûr'lin *n*, trawslath, croeslath
Purloin, pûr.lôin' *vt*, darnguddio, twyllguddio; chwilena; lledrata, dwyn
Purple, pûr'pl *a*, porphor, glasgoch, cochlas, rhuddgoch, dulas, gwaedliw
Purples, pûr'plz *np*, heintnodau
Purplish, pûr'plish *a*, porphoraidd
Purport, pûr'pûrt *a*, ystyr; sylwedd, swm, cynnwysiad, ergyd; tueddiad, rhediad: *vt*, arwyddo; cynnwys
Purpose, pûr'pus *n*, bwriad, meddwl, amcan, dyben, perwyl, arfaeth: *v*, amcanu, bwriadu. For this purpose, er mwyn hyn. To no purpose, yn ofer, yn ddiles, yn ddieffaith
Purr, pûr *n*, morhedydd
Purse, pûrs *n*, alwar, amner; cod: *vt*, amneru, cadw. Purse-proud, arianfalch
Purser, pûr'sûr *n*, alwerydd, amnerydd
Pursiness, pûr'sî.nes *n*, byranadledd gan dewdra, tordynrwydd, cestogrwydd
Purslain, pûrs'lān *n*, llysieuyn o'r enw
Pursuable, pûr.sü'â.bl *a*, canlynadwy, erlynadwy [erlyniad
Pursuance, pûr.sü'ans *n*, canlyniad,
Pursuant, pûr.sü'ant *a*, canlynol
Pursue, pûr.sü' *v*, canlyn, dilyn, erlyn, erlid, ymlid; olrhain
Pursuit, pûr.süt' *n*, canlyniad, erlyn, erlyniad, erlid, ymlid, ymlidiad; ymlidfa, erlidfa; olrheiniad
Pursuivant, pûr'swî.vant *n*, rhingyll arwyddfardd; cenad gwlad
Pursy, pûr'sî *a*, byranadlog gan dewdra; tordyn, cestog
Purtenance, pûr'tî.nans *n*, syrth anifail

Purulence, pü'r'ü.lens, **Purulency**, pü'r'-ü.len.sĭ *n*, crawniad, madriad
Purulent, pü'r'ü.lent *a*, crawnllyd, gorllyd, madreddol
Purvey, pûr.vā' *v*, darparu lluniaeth, darmerthu, porthmona; prynu bwyd
Purveyance, pûr.vā'ans *n*, porthmonaeth
Purveyor, pûr.vā'ûr *n*, porthmon, darmerthydd, arlwywr [bodiad
Purview, pûr'vü *n*, ammod; rhagddar-
Pus, pus *n*, crawn, gôr, madredd
Push, pŭsh *n*, gwth, hergwd, ysgwd, ysgwth, hwp, hwrdd; ymdrech: *v*, gwthio, hyrddio; ymwthio, ymdrechu
Pusillanimity, pü.sil.an.im'ĭ.tĭ *n*, gwangalondid, llyfrdra, annewredd
Pusillanimous, pü.sil.an'ĭ.mus *a*, gwangalon, digalon, annewr, anwrol, llwfr
Puss, pŭs *n*, cath, titw; ysgyfarnog
Pustule, pus'tshül *n*, penddüyn, llynoryn, crugdardd [gorynaidd
Pustulous, pus'tshü.lus *a*, crugdarddlyd,
Put, pŭt (*pt* & *pp* put) *vt*, gosod, dodi, rhoddi, cyfeirio. To put an end to, diweddu. To put aside, neillduo. To put asunder, gwahanu. To put in order, trefnu, cyweirio. To put in prison, carcharu, rhoi yng ngharchar. To put off, oedi, gohirio. To put on (to wear), gwisgo, rhoi am. To put out, diffodd. To put out the eyes, dilygeidio, tynu'r llygaid. To put to death, lladd, rhoi i farwolaeth. To put to silence, gostegu, dystewi. To put together, uno, cyssylltu [cardiau
Put, put *n*, drel, lleban; math o chwarau
Putage, pü'täj *n*, anniweirdeb benyw
Putanism, pü'tâ.nizm *n*, puteindra, puteinwaith [igol
Putative, pü'tâ.tiv *a*, tybiedig, cyfrifed-
Putid, pü'tid *a*, ffiaidd, gwael
Putrefaction, pü.trĭ.fak'shun *n*, braeniad, mallor, llygriad, pydredd, madredd
Putrefactive, pü.trĭ.fak'tiv *a*, llygrol, braenedigol, hadlaidd, madreddol
Putrefy, pü'trĭ.fĭ *v*, braenu, pydru, mallu, hadlu, madreddu, madru
Putrescence, pü.tres'ens *n*, malldod, pydredd, hadledd, madredd
Putrescent, pü.tres'ent *a*, yn pydru, yn braenu, yn llygru; pwdr
Putrid, pü'trid *a*, braenllyd, pwdr, mall, llygredig, hadlog, drewllyd
Putridness, pü'trid.nes, **Putridity**, pü-trid'ĭ.tĭ *n*, braenedd, pydredd, hadledd
Puttock, put'uk *n*, curyll, cudyll

Puzzle, puz'l *n*, dyryswch, cyfyng-gyngbor, petrusdod, astrusi: *v*, dyrysu, penffwdanu, petrusa
Pygarg, pĭ'gârg *n*, gwyddafr; yr hebog glas, yr eryr tinwyn [aidd
Pygmean pig.mĭ'an *a*, corddynol, còr-
Pygmy, pig'mĭ *n*, corôdyn, dynyn, còryn
Pyramid, pir'â.mid *n*, cyfangorff pigfain â thair ochr neu ychwaneg; bera, pigwrn, pigadail, pigdwr
Pyramidical, pir.â.mid'ĭ.kal, **Pyramidal**, pi.ram'ĭ.dal *a*, ar ddull bera, beraol
Pyre, pĭ'r *n*, tanllwyth angladdol, coelcerth
Pyretics, pi.ret'iks *n*, gwrthgryd, meddyginiaeth rhag twymynod
Pyretology, pir.ĭ.tol'ŏ.jĭ *n*, poethgrydyddiaeth [tanfaen, careg dân
Pyrite, pir'ĭt (*p* pyrites, pi.rĭ'tiz) *n*,
Pyrogenous, pi.roj'ĭ.nus *a*, tanol
Pyrolatry, pi.rol'â.trĭ *n*, tanaddoliad
Pyromancy, pir'ŏ.man.sĭ *n*, tanddewiniaeth, tangoel
Pyrometer, pi.rom'ĭ.tûr *n*, gwresfesurydd
Pyrosis, pi.rō'sis *n*, dyrflif, dyfr-red
Pyrotechnic, pir.ŏ.tek'nik *a*, tangelfyddol [yd, ufelyddiaeth
Pyrotechny, pir.ŏ.tek'nĭ *n*, tangelfydd-
Pyrotic, pi.rot'ik *a*, llosgol [edd
Pyrrhonism, pir'ŏ.nizm *n*, anghoelgar-
Pythagorean, pi.thag.ŏ.rĭ'an *n*, Pythagoraidd [iades Apolo
Pythian, pith'yan *a*, perthynol i offeir-
Pythoness, pith'ŏ.nes *n*, chwilioges
Pyx, piks *n*, cymmynfliwch pabaidd

Q.

Quab, kwob *n*, y gwyniad pendew
Quack, kwak *n*, crachfeddyg; cyfareddwr: *a*, coegfeddygol: *vi*, chwareu'r coegfeddyg; lleisio fel hwyad [iaeth
Quackery, kwak'ur.ĭ *n*, crachfeddyg-
Quadragesimal, kwod.râ.jes'ĭ.mal *a*, grawysol, perthynol i'r grawys
Quadrangle, kwod'rang.gl *n*, pedrongl, pedrogl, petryal, ysgwâr [onglog
Quadrangular, kwod.rang'gü.lûr *a*, pedr-
Quadrant, kwod'rant *n*, pedwaredd ran cylch; pedryan; ysgwâr cyflegrydd
Quadrantal, kwod.ran'tal *a*, pedwarranol
Quadrate, kwod'rät *a*, pedwarochrog ysgwâr: *n*, pedryor, pedroglyn, pedryd: *vi*, pedrydu, pedryoli, pedroi pedru, pedrongli; cyfateb [pedwar

Quadrature, kwod'rä.tahü'r *n*, pedroriad, pedrogliad [blwyddol
Quadrennial, kwod.ren'yal *a*, pedair-
Quadrible, kwod'rî.bl *a*, pedryadwy
Quadrifid, kwod'rî.fid *a*, pedwarholltog
Quadriform, kwod'rî.fôrm *a*, pedwarddull [warochrol, pedwarochrog
Quadrilateral, kwod.rî.lat'ur.al *a*, ped-
Quadrille, kâ.drîl' *n*, math o daplas; math o chwaren pedeirllaw ar y cardiau [warenwol
Quadrinomial, kwod.rî.nö'mî.al *a*, ped-
Quadripartite, kwod.rip'âr.tit *a*, pedeirranol [ddalenog
Quadriphyllous, kwod.rî.fil'us *a*, pedr-
Quadrisyllable, kwod.rî.sil'â.bl *n*, gair pedwarsill
Quadrivial, kwod.riv'yal *a*, pedeirffordd
Quadrumana, kwod'rŵ.mä.nâ *np*, milod pedeirllaw [deirllaw
Quadrumanous, kwod'rŵ.mä.nus *a*, pe-
Quadruped, kwod'rŵ.ped *n*, pedwartroed, pedwarcarn, pedrybed. Quadrupeds, pedwarcarnolion
Quadruple, kwod'rŵ.pl *a*, pedwarplyg
Quadruplicate, kwod.rŵ'plî.kät *a*, pedwarddyblyg: *vt*, pedwarddyblygu
Quadruplication, kwod.rŵ.plî.kä'shun *n*, pedwarddyblygiad
Quæsita, kwî'sî.tâ *np*, pethau gofynedig
Quaff, kwaf *n*, llawnlwnc, traflwnc: *v*, drachtio, cofftio, gorlyncu
Quagga, kwag'â *n*, math o asyn gwyllt
Quaggy, kwag'î *a*, siglenog, mignog, corslyd [mignen
Quagmire, kwag'mî'r *n*, siglen, cors,
Quail, kwäl *n*, sofliar, rhinc, rhegen yr yd. Quail-pipe, rhincbib, rhegenhud
Quaint, kwänt *a*, cymhen, cymhenllyd; coedlyd [coegedd
Quaintness, kwänt'nes *n*, cymhendod,
Quake, kwäk *vi*, crynu, crydio: *n*, crynfa
Quaker, kwä'kûr *n*, crynwr; aelod o Gymdeithas y Cyfeillion
Quakerism, kwä'kur.izm *n*, crynyddiaeth
Qualification, kwol.î.fî.kä'shun *n*, cymhwysder, cymhwysiad, cynnysgaethiad, dawn, arddawn
Qualify, kwol'î.fî *vt*, addasu, cymhwyso, tymmeru, cyfaddasu
Quality, kwol'î.tî *n*, rhinwedd, rhin, camp; bonedd, urdd; rhyw, rhywogaeth, ansawdd; teithi, naws, natur, [gwasgfa
[illegible]ddf
[illegible]oes, llesmair, llewyg,
[illegible]h *a*, gloesog, lles-
Quandary, kwon.dê'rî (Qu'en dirai-je? Pa beth a ddywedaf am dano?) *n*, cyfyng-gynghor, petrusdod, dyryswch, penbleth, astrusi, ammheuaeth
Quantity, kwon'tî.tî *n*, dognedd, cyfran, rhan; swm, mesur, maint, meintioliaeth; cynnwysiad. A great quantity, llawer. A small quantity, ychydig
Quantum, kwon'tum *n*, dognedd, swm, cyfran; cymmaint
Quarantine, kwor'an.tîn *a*, diheinbrawf, deugeinnydd prawf
Quarrel, kwor'el *n*, amrafael, cynhen, ymryson, amryson, ceintach: *vi*, ymryson, amrafaelio, cynhenu, ceintachu, cwerylu, ymgiprys, ymgynhenu
Quarrelsome, kwor'el.sum *a*, ymrysongar, cwerylus, cecrus, amrafaelgar
Quarrelsomeness, kwor'el.sum.nes *n*, amrysongarwch, cecrusrwydd
Quarry, kwor'î *n*, cleddiwig, cloddfa, maengloddfa, maenglawdd; ysglyfaeth: *v*, cloddio, maengloddio; ysglyfio, yglyfaethu. Quarry-man, cloddiwr, maengloddiwr [galwyn
Quart, kwôrt *n*, chwart, pedwaredd ran
Quartan, kwôr'tan *a*, pedwarydd. Quartan ague, cryd bob pedwerydd dydd
Quartation, kwôr.tä'shun *n*, math o orchwyl fferyllaidd
Quarter, kwôr'tûr *n*, pedwaredd ran, pedryran, pedryfan, pedwaran, pedeiran; lle, parth, man, cwr; nawdd, arbediad, trugaredd, bywyd; crynog, peg, pegaid, wyth pwysel; lletty, gwestle, gorsaf, gwersyllfa: *v*, pedwaru, pedeir-ranu, pedryfanu; llettya, lluestu, dofri, dofreithio. Quarter-deck, pedryfwrddd. Quarter-master, lluesteiwr. Quarter-sessions, brawdlys trimisol. Quarter-staff, ffon bedror, ffon ddwybig. To give quarter, arbed einioes. Winter-quarter, gaufale, gorsaf gauaf [dâl trimisol
Quarterage, kwôr'tur.äj *n*, cyflog neu
Quarterly, kwôr'tûr.lî *a* & *ad*, trimisol
Quartern, kwôr'tûrn *n*, pedwaran
Quarto, kwôr'tö *a*, pedwarplyg: *n*, llyfr pedwarplyg. 4to, 4plyg
Quartz, kwôrts *n*, creig-grisial
Quash, kwosh *v*, diddymu, llysu, bwrw allan; darostwng; dystewi; bwrlymu (fel dwfr): *n*, pompiwn, pwmpa; melon
Quassia, kwosh'â *n*, chwerwbren [iog
Quaternary, kwô.tûr'nur.î *a*, pedweir-
Quaternion, kwô.tûr'nî.un, Quarternity, kwô.tûr'nî.tî *n*, pedwariant, pedwariad

Quatrain, kwot'rān *n*, pedair llinell yn odli bob yn ail
Quaver, kwā'vûr *n*, crychyn, crychnod; crychiad llais: *vi*, crychleisio
Quay, kī *n*, llongborth, llwythfa, porthfa
Quean, kwin *n*, putain, dyhiren, anlladferch, cyffodes, cyffoden [gloesygiad
Queasiness, kwī'zī.nes *n*, gwasgfa cylla,
Queasy, kwī'zī *a*, gwrthwyneblyd, ffiaidd
Queen, kwin *n*, brenines, teyrnes, banon. Queen-bee, cornor y gwenyn
Queenly, kwīn'lī *a*, breninesaidd
Queer, kwī'r *a*, od, hynod, digrif, ysmala
Queerness, kwī'r'nes *n*, hynodrwydd, digrifedd, ysmaldod [wyllt
Queest, kwīst *n*, ysguthan, colomen
Quell, kwel *v*, darostwng, gorthrechu, llonyddu; ymlonyddu [ffril
Quelquechose, kelk'shōz *n*, rhywbeth,
Quench, kwentsh *v*, diffodd, diffoddi, dofi; dyhuddo. To quench thirst, tori syched
Quenchable, kwen'tshâ.bl *a*, diffoddadwy
Quenchless, kwentsh'les *a*, anniffoddadwy [cwyn
Querele, kwī'r'īl *n*, achwyniad wrth lys,
Querent, kwī'r'ent *n*, achwynwr
Querimonious, kwer.ī.mō'nī.us *n*, cwyngar, achwyngar, ceintachlyd [holydd
Querist, kwī'r'ist *n*, gofynwr, holiedydd,
Quern, kwûrn *n*, llawfelin, breuan
Querpo, kwûr'pō *n*, gwasgbais, tynwisg
Querulous, kwer'ū.lus *a*, achwyngar, cwyngar, ceintachlyd, tuchanllyd
Querulousness, kwer'ū.lus.nes *n*, cwyngarwch, tuchanrwydd
Query, kwī'r'ī *n*, holiad, gofyniad, ymofyniad: *v*, gofyn, holi; ammheu
Quest, kwest *n*, ymofyniad; rheithwyr
Questant, kwes'tant *n*, ceisydd, ymofynydd, ceisiwr, ymofynwr
Question, kwes'tshun *n*, gofyniad, holiad, holedigaeth; arhawl; dadl, os, ammheuaeth: *v*, holi, arholi, gofyn, pasio; ymholi, ymofyn, ammheu. To put the question to him, gofyn iddo
Questionable, kwes'tshun.â.bl *a*, ammheuadwy, dadleuadwy, dadleuol
Questionless, kwes'tshun.les *a*, diammheuol, diddadl, dilys, dibetrus
Questman, kwest'man *n*, ymofynwr
Questor, kwes'tûr *n*, trethdrysorydd
Questuary, kwes'tshū.ur.ī *a*, cybyddol, cybyddlyd, rheibus, gwancus
Quib, kwib *n*, chwip, geirffrath, cecrair
Quibble, kwib'l *n*, geirdro, mwysair, [illegible]
Quibbling, kwib'ling *a*, mwyseiriol: *n*, mwyseiriad; amwysedd, amwysiad
Quick, kwik *a*, byw, bywiog; ebrwydd, cyflym, sionc, heinif gwisgi, buan, clau, pres, prysur, chwib, chwipyn; diaymmwyth, sydyn, dioed, ffrystiol; craff: *n*, byw, bywyn [brysio, prysuro
Quicken, kwik'n *v*, bywhau, bywiogi;
Quickness, kwik'nes *n*, cyflymder, buander; craffder [sugndraeth
Quicksand, kwik'sand *n*, traeth byw,
Quickset, kwik'set *n*, planigyn byw; planddraenen: *vt*, planu â glasgoed. planu â drain: *a*, planedig â glasgoed. A quickset hedge, bid, gwrychyn, gwrych, planwrych, coedwrych
Quicksilver, kwik'sil.vûr *n*, arian byw
Quiddany, kwid'â.nī *n*, math o gyffaith
Quiddity, kwid'ī.tī *n*, hanfod, sylwedd
Quiescence, kwī.es'ens, Quiescency, kwī.es'en.sī *n*, anghyffroad, llonyddiad, llonyddwch, gorphwysiad
Quiescent, kwī.es'ent *a*, dystaw, llonydd, anghyffro, gorphwysol
Quiet, kwī'et *a*, llonydd, gorphwysol, dystaw, digynhwrf, digyffro, tawel, esmwyth: *n*, llonyddwch, tawelwch: *vt*, llonyddu, tawelu, ffrewynu. Be quiet, peidiwch, byddwch yn llonydd, gadëwch eich gwaith [iaeth
Quietism, kwī'et.izm *n*, gorphwysydd-
Quietist, kwī'et.ist *n*, gorphwysydd
Quietness, kwī'et.nes, Quietude, kwī'ttüd *n*, llonyddwch, esmwythdra, tawelwch, dystawrwydd, gorphwysdra
Quietus, kwī.ī'tus *n*, rhyddhâd, gollyngdod; ymadawiad; angeu
Quill, kwil *n*, hon asgell, pluenfon, dyrwynbin [dichell
Quillet, kwil'et *n*, ystryw, cywreinbwng,
Quilt, kwilt *n*, teisban: *vt*, arwnïo
Quinary, kwī'nur.ī *a*, pumol, pumpol
Quince, kwins *n*, math o bren a'i ffrwyth
Quincunx, kwing'kungks *n*, math o lun ar y planedau
Quinquagesima, kwin.kwâ.jes'ī.mâ *n*, dydd Sul Ynyd [pumonglog
Quinquangular, kwin.kwang'gū.lûr *a*,
Quinquarticular, kwin.kwôr.tik'ū.lûr *a*, pumerthyglog [pumddeintiog
Quinquedentate, kwin.kwī.den'tāt *a*,
Quinquennial, kwin.kwen'yāl *a*, pummlwyddol [pumran-
Quinquepartite, kwin.kwī.pār'tīt
Quinquina, kwin.kwī'nâ *n*, math o ri[illegible]
Quinsy, kwin'zī *n*, ysbinog, ffi[illegible]
[illegible]

Quint, kwint *n*, cydrif o bump
Quintain, kwin'tän, Quintin, kwin'tin *n*, math o chwareu
Quintal, kwin'tal *n*, canpwys
Quintessence, kwint.es'ens *n*, sylwedd; rhinwedd, anian
Quintuple, kwin'tü.pl *a*, pumplyg
Quip, kwip *n*, digrifair, cellweirgno
Quire, kwī'r *n*, drefa, 24 llen o bapyr; côr: *vi*, corganu, cydgynghanu
Quirister, kwī'r'is.tûr *n*, corgeiniad
Quirk, kwûrk *n*, dichelldro, cyfrwysdro, geirdro, dichell, ystryw
Quit, kwit (*pt & pp quit*) *vt*, gadaw, gadael, ymadael â, symmud; rhyddhau; talu, llwyrdalu: *a*, rhydd, wedi cwbldalu. Quits, yn unionlaw, yn rhydd, wedi talu. Quit-rent, rhyddreth, rhydd-rent, rhent cyfaddef
Quite, kwīt *ad*, cwbl, llwyr, hollol
Quittance, kwit'ans *n*, rhyddhâd, rhyddeb
Quiver, kwiv'ûr *n*, cawell saethau, saethgawell, gwifr: *vi*, crynu, crydio, crydain; crychbyncio [*n*, cellweirddyn
Quiz, kwiz *vt*, gwatwar, cellweirddyrysu:
Quob, kwob *vi*, dychlamu, tysmwyo
Quodlibet, kwod'li.bet *n*, manylbwnc, dyrysbwnc, cywreinbwnc
Quodlibetarian, kwod.lī.be.tê'r'i.an *n*, manylbynciwr, oll-ddadleuwr
Quodlibetical, kwod.lī.bet'i.kal *a*, oll-destynol
Quoin, kôin *n*, conglfaen; gaing, cŷn
Quoit, kôit *n*, tafl-lechen, llechen dafl, coeten, coetan
Quondam, kwon'dam *a*, gynt, a fu, hen
Quorum, kwō'r'um *n*, nifer cyfaddas i gynnwys pwyllgor [nifer
Quota, kwō'tâ *n*, rhan, cyfran, dogn,
Quotation, kwō.tā'shun *n*, dyfyniad. Quotation marks, dyfynnodau, rhagwahandro (" ")
Quote, kwōt *vt*, dyfynu, cofnodi [ebai
Quoth, kwuth *vt. def*, medd, meddai, eb,
Quotidian, kwō.tid'yan *a*, dyddiol, beunyddiol [niferif, deff
Quotient, kwō'shent *n*, cynniferydd, cyf-

R.

Rabate, râ.bāt' *vi*, dwyn hebog yn ol i'r llaw
Rabato, râ.bā'tō *n*, moth o wddf-dorch
Rabbet, rab'et *n*, cynghwys, rhychgys- [*vt*, cynghwyso, rhychgyssylltu
[b'i, Rabbin, rab'in *n*, athraw, [wr Iuddewig, rabbin
Rabbinical, ra.bin'i.kal *a*, athrawaidd, rabbinaidd [nysgeidiaeth y rabbiniaid
Rabbinist, rab'in.ist *n*, un hyddysg yn
Rabbit, rab'it *n*, cwningen, ffwogen. Rabbit-warren, cwning-gaer
Rabble, rab'l *n*, gwerinos, adlawiaid, dynionach, dynos, gwerinderf, bileinllu
Rabid, rab'id *a*, cynddeiriog, ffyrnig
Rabies, rā'bi.īz *n*, y gynddaredd
Race, rās *n*, gyrfa, hynt, rhedfa, rhedegfa; ach, cenedl, teulu; gwreiddyn: *vi*,
Raceme, ras'īm *n*, swp, pwng [rhedeg
Racer, rā'sûr *n*, gyrfëydd, rhedegydd; rhedegfarch
Raciness, rā'sī.nes *n*, addfedflas gwin
Rack, rak *n*, arteithglwyd, dirdynglwyd; clwyd, sychglwyd, rhesel; artaith, dirboen; arteithiad, dirboeniad: *vt*, arteithio, dirdynu, dirboeni; diwaelodi, diwaddodi. Rack-rent, tynrent, eithafrent [drwst, clep
Racket, rak'et *n*, humog, pelgip; mawr-
Racoon, râ.kwn' *n*, milyn o America
Racy, rā'sī *a*, o flas peraddfed, addfedflas; blasus; arab, ffraeth
Radiance, rā'dī.ans, Radiancy, rā'dī.ansī *n*, llewyrch, olender, claerder, dysgleirdeb [llewyrchog
Radiant, rā'dī.ant *a*, dysglaer, pelydrog,
Radiata, rā.dī.ā'tâ *np*, rheiddogion [io
Radiate, rā'dī.āt *v*, pelydru, peilio, rheidd-
Radiation, rā.dī.ā'shun *n*, pelydriad
Radical, rad'i.kal *a*, gwreiddiol, cyn, cyssefin: *n*, ymbleidiwr tros gyfnewidiadau gwreiddol yn ffurf y llywodraeth; gwreidd-ddiwygiwr [deb
Radicalness, rad'i.kal.nes *n*, gwreiddiol-
Radicate, rad'i.kāt *vt*, gwreiddio
Radication, rad.i.kā'shun *n*, gwreiddiad
Radish, rad'ish *n*, rhuddygl. Horseradish, rhuddygl y meirch. Wild-radish, bysedd yr iâr
Radius, rā'dī.us (*p* radii, rā'dī.ī) *n*, hanner tryfesur cylch; asgwrn crwn y rhan isaf o'r fraich [saileb
Radix, rā'diks *n*, gwreiddyn; dechreuad,
Raff, raf *vt*, ysgubo: *n*, cymmysgedd. Riff-raff, gwehilion y bobl, ysgraglach
Raffle, raf'l *n*, ffristialiad chwareu, ffristiau: *vi*, ffristialu, tafiu ffristiau
Raft, raft *n*, clwydfad, cludeirfad, cluder
Rafter, raf'tûr *n*, ceibr, ceibren, tylath
Rag, rag *n*, brat, bral, bril, carp, llarp, bretyn, llerpyn, cerpyn, cadechyn. Rag-man, carpiwr, cadachwr. Rag-stone, hogfaen bras. Rag-tag and bob-tail, ysgraglach, bileinllu

Ragamuffin, rag'â.muf.in *n*, brelyn, bretyn, distadlyn

Rage, räj *n*, cynddeiriogrwydd, llid, cynddaredd, ffyrnigrwydd, gwylltineb: *vi*, gwylltio, creuloni, terfysgu, gorddigio, ffyrnigo [sitrachog, llarpiog

Ragged, rag'ed *a*, carpiog, bratiog,

Raggedness, rag'ed.nes *n*, carpiogrwydd

Ragout, râ.gô' *n*, cigfwyd uchelfias

Ragwort, rag'wûrt *n*, llysiau'r gin-groen

Rail, räl *n*, canllaw, cledren, rheilen, carfan, sofliar: *v*, cledru, amgledru, carfanu; difrïo, difenwi, gwawdio, sarhau, goganu

Railing, rä'ling *n*, cledrgae, canllawiad; cabledd, difenwad, sarhâd, difrïad

Raillery, ral'ur.i *n*, difenwad, gogan, cabliaith, gwawdfeiad, chwerthinwawd

Railroad, räl'röd, Railway, räl'wä *n*, rheilffordd, ffordd haiarn, cledrffordd,

Raiment, rä'ment *n*, dillad, gwisg, trws

Rain, rän *n*, gwlaw: *v*, gwlawio, bwrw gwlaw. Heavy-rain, curwlaw. To secure from rain, diddosi. Rains, gwlawogydd, cafodydd, cawodydd

Rainbow, rän'bō enfys, enfysg, bwa'r gwlaw, bwa yr arch, bwa'r cwmwl

Raininess, rä'ni.nes *n*, gwlawogrwydd

Rainy, rä'ni *a*, gwlawog, gwlawiog, gwlawlyd, gwlyb, gwlybyrog. Rainy weather, dihinedd [dyrchafu, cwnu

Raise, räz *vt*, codi, cyfodi, dyrchu,

Raisin, rä'zn *n*, rhesinen. Raisins, gwinrawn sychion, rhesin

Raising, rä'zing *n*, codiad, dyrchafiad

Rajah, rä'jâ *n*, tywysog Indiaidd

Rake, räk *n*, cribyn, rhacan, rhacai, crafiedydd; afradyn, oferddyn, wttreswr, meddwyn: *v*, cribynio, crafu, rhacanu; rhysodi; ofera, wttreesu

Rakish, rä'kish *a*, penrydd, afradlawn, diffaith, wttreagar, gwastraffus, ofer

Rally, ral'i *v*, difyrwawdio, gwawdsenu, gwawdio; adfyddino, adgynnull

Rallying, ral'i.ing *n*, difyrwawdiad; adfyddiniad. Rallying-point, cynnullfan

Ram, ram *n*, hwrdd, myharan: *vt*, hyrddu, gorddio, tynbwyo. Battering-ram, offeryn rhyfel, blifai, hwrdd rhyfel

Ramage, ram'äj *vt*, gwibchwilio, gwibiena: *n*, ceinciad, ymestyniad

Ramble, ram'bl *n*, gwib, gwibfa, gwibdaith: *vi*, gwibio, gwibiena, gwibdeithio, crwydro, rhodiena; gwibsiared

Rambler, ram'blûr *n*, gwibiwr, gwibgerddwr, crwydrwr [eniad

Ramification, ram.i.fi.kä'shun *n*, cang-

Ramify, ram'i.fï *v*, cangenu, dosbarthu

Rammer, ram'ûr *n*, hyrddiedydd, pwyedydd; gordd, gorddwyn, pwyodr

Rammish, ram'ish *a*, drewllyd, mws

Ramous, rä'mus *a*, cangenog, ceinciog

Ramp, ramp *n*, naid, llam: *vi*, chwareu yr hobi, llamu, neidio [thyfiant

Rampancy, ram'pan.si *n*, gorhyfder; gor-

Rampant, ram'pant *a*, cyrneidiol, ar y rhuthrnaid; afreolus, anllywodraethus, gorwyllt, nwyfus, rhontus

Rampart, ram'pârt, Rampire, ram'pï'r *n*, gwrthglawdd, rhagfur, amgaer, amglawdd, ysgor: *vt*, amgaeru, caeru

Ramrod, ram'rod *n*, gwnwialen

Ran, ran *pt.*—Run [sawrus

Rancid, ran'sid *a*, mws, drewllyd, dryg-

Rancidness, ran'sid.nes *n*, mysni, drewiant, drygsawrusrwydd

Rancorous, rang'kur.us *a*, dygasog, gwreiddgas, maleisus, cenfigenus

Rancour, rang'kûr *n*, hen lid, dygasedd, malais, cenfigen [wrym

Rand, rand *n*, gwaldas; gwrym, ymyl-

Randum, ran'dum *n*, antur, amcan, afreol, damwain: *a*, damweiniol, diannel, didrefn, digyfeiriad

Rang, rang *pt.*—Ring

Range, rränj *n*, rhestr, rhes, haen; rhenc, ystre; amgyrhaedd, eangder; gogr, rhuwch; paladr cerbyd; crwydrad, darymred: *v*, trefnu, rhestru, cyfrestru, rhesu, cyfrillio, rhodiena, crwydrwibio, amredeg, gwibio, amrodio

Ranger, rän'jûr *n*, trefnwr, rhestrwr, trefniedydd, gwibiwr, fforestwr

Rank, rangk *n*, rhes, rhenc, rheng, rhill, rhestr, trefn; gradd, urdd, urddas, bri: *v*, rhestru, rhesu; cyfraddu: *a*, mws, drewllyd; gorthyfol, braisg, rhyfras; hysbys, hynod. Rank poison, gwenwyn parod, gwir wenwyn

Rankish, rang'kish *a*, drygsawraidd

Rankle, rang'kl *vi*, crawnu, gori, madru, llygru; ymlidio, maethu neu fagu llid

Rankness, rangk'nes *n*, brasdyfiant, drygsawr, drewiant, mysni

Ransack, ran'sak *vt*, gorchwilio, chwilota, ysglyfio, anrheithio, ysbeilio

Ransom, ran'sum *n*, pridwerth, pris gollyngdod; prynwerth; iawn: *vt*, prynu, gwaredu, achub

Ransomer, ran'sum.ûr *n*, prynwr, pryniawdwr, gwaredydd, pryniawdydd

Ransomless, ran'sum.les *a*, dibridwerth

Rant, rant *n*, coegaraeth, ffregod, baldordd: *vi*, coegfrolio, crochdd[illegible]

Ranter, ran'tûr *n*, ffregodwr, baldorddwr, penboethiad, penchwibanddyn
Rantipole, ran'tî.pōl *a*, gwibwyllt
Rap, rap *n*, cnoc, dul, cnip, ergyd, crasergyd: *vt* (*pp rapt*), cnocio, crasdaro
Rapacious, râ.pā'shus *a*, rheibus, rheibiog, ysglyfaethol, gwancus, treisgar
Rapaciousness, râ.pā'shus.nes, Rapacity, râ.pas'î.tî *n*, rheibusrwydd, cipgarwch
Rape, räp *n*, trais, anfodd, llathrudd, llathruddiaeth; erfin gwylltion. To commit rape, treisio, llathruddo
Rapid, rap'id *a*, cyflym, buan, chwyrn; gwyllt, disymmwth: *a*, ffrwd, gwylltred, ffrwd wyllt
Rapidity, râ.pid'î.tî, Rapidness, rap'idnes *n*, chwyrnder, buandra, cyflymedd
Rapier, rä'pî.ûr *n*, cleddyf hir culfain. Rapier-fish, cleddbysg [traisladrad
Rapine, rap'in *n*, trais, ysglyfaethiad,
Rapper, rap'ûr *n*, drwsforthwyl
Rapt, rapt *a*, perlewygol, gorlawen
Raptor, rap'tûr *n*, treisiwr; ysbeiliwr
Raptores, rap.tō'r'îz *np*, adar ysglyfaethus [mair, gorllonder, gorhoen
Rapture, rap'tshûr *n*, perlewyg, perles-
Rapturous, rap'tshü.rus *a*, perlewygol, melusber, gorlawen, gorhoenus
Rare, rê'r *a*, anghyffredin, anfynych, anaml, prin; godidog; teneu
Rarefaction, rê'r.î.fak'shun *n*, teneuad
Rarefiable, rê'r.î.fî'â.bl *a*, teneuadwy
Rarefy, rê'r'î.fî *v*, teneuo, teneuhau
Rareness, rê'r'nes *n*, anghyffredinrwydd, anfynychder, prinder; godidogrwydd; teneuder, teneuedd
Rarity, rê'r'î.tî *n*, anghyffredinedd; anamlder, anfynychder; teneuder; prinedd. A rarity, ammeuthyn
Rascal, ras'kal, Rascalion, ras.kal'yun *n*, dyhiryn, adyn, diffeithiwr, bawyn
Rascality, ras.kal'î.tî *n*, diffeithder; gwehilion y bobl, adlawiaid
Rascally, ras'kal.î *a*, brwnt, bawaidd, dyhir: *ad*, yn fawaidd
Rase, räz *vt*, crafu, dinystrio, dilëu, llwyrddinystrio, llwyrddymchwelyd
Rash, rash *a*, chwidr, ehud, byrbwyll, ffrystgar, disynwyr, brysgar, brysiol, rhull: *n*, crugdarddiad, llyfrithiad
Rasher, rash'ûr *n*, teneuddarn, golwyth: *cd.*—Rash [chwidredd
Rashness, rash'nes *n*, byrbwylldra,
Rasores, rä.zō'r'îz *np*, ysgrafiedyddion
Rasp, rasp *n* rhasgl, rhathell: *vt*, rh lu [feddyg
Rasp[illegible]r.î *n*, rhathell llaw-
Raspberry, ras'per.î *n*, afanen, mafonen. Raspberry bush, afonwydd, mafonlwyn
Rasure, rä'zhûr *n*, dilead, distrywiad, rhathiad, llwyrlyfnhâd
Rat, rat *n*, llygoden Ffrengig, llygoden fawr, llygoden ffreinig: *vi*, newid plaid. To smell a rat, drwgdybio
Ratable, rä'tâ.bl *a*, prisiadwy, trethadwy
Ratafia, rat.â.fî'â *n*, math o wirod
Ratan, râ.tan' *n*, math o gorsen Indiaidd
Ratcatcher, rat'katsh.ûr *n*, llygotwr
Rate, rät *n*, pris, gwerth; dogn, dognedd, cyfran, rhandwy, maint, dull, modd; treth: *v*, prisio, dogni; trethu; dwrdio. At a high rate, yn wttresgar; yn ddrud. At this rate, fel hyn
Rath, rath *n*, bryn, crug, moel, garth
Rath, râTH *a*, cynnar, rhygynnar: *ad*, yn gynnar, yn brydlawn. Rather, o flaen, hytrach, yn well, yn enwedig. I had rather, I would rather, gwell genyf, dewiawn. Rather little, gofychan
Rather, râTH'ûr *ad*, *cd.*—Rath
Ratification, rat.î.fî.kä'shun *n*, cadarnhâd, sicrhâd [hau, sicrhau
Ratify, rat'î.fî *vt*, cymmeradwyo, cadarn-
Ratio, rä'shō *n*, dogn, dognedd, cyfran, mesur, cymmesuriaeth, cyfartaliaeth
Ratiocinate, rash.î.os'î.nät *vt*, cymhwyllo, rhesymu, ymresymu
Ratiocination, rash.î.os.î.nä'shun *n*, rhesymiad, ymresymiad, cymhwylliant
Ratiocinative, rash.î.os'î.nä.tiv *a*, rhesymiadol, ymresymiadol, cymhwyllus
Ration, rä'shun *n*, cyfran o fwyd, saig
Rational, rash'un.al *a*, rhesymol, arbwyllog, synwyrol, doeth
Rationale, rä.shō.nä'lî *n*, eglurhâd
Rationalism, rash'un.al.izm *n*, rhesymoliaeth; rhydd-dybiaeth
Rationalist, rash'un.al.ist *n*, rhesymolwr
Rationality, rash.un.al'î.tî *n*, rhesymolrwydd, rhesymoldeb, cymhwylledd
Rationally, rash'un.al.î *ad*, yn rhesymol
Ratsbane, rats'bän *n*, gwenwyn llygod
Rattle, rat'l *n*, rhugl, rhuglan, rhugldegan: *v*, rhugldrystio, crochddwrdio; clerenu, rhwncian, chwyrnogli. Rattle-headed, trystfawr; penchwiban. Rattle-pate, chwalwr chwedlau. Rattles, cleren, rhwnc, chwyrnogl
Rattlesnake, rat'l.snäk *n*, sarff gyn- [ffondrwst, rhugleidr [iant
Raucity, rô'sî.tî *n*, crygi, crygni, crygd-
Raucous, rô'kus *a*, cryg, garw, afrywiog
Ravage, rav'äj *n*, anrhaith, difrod, hafog: *vt*, anrheithio, hafogi, difrodi

Rave, räv *vi*, ymleferydd; gwallgofi, ymfydu; penwanu, penysgafnu

Ravel, rav'l *v*, dadwnu, dattod, dsddyrwyn, edafeddu; dyrysu [ddull

Ravelin, rav'l.lin *n*, mur, hanner lleuad-

Raven, rā'vn *n*, cigfran. Night-raven, math o ddylluan

Raven, rav'n *v*, gorwancio, gwancio; ysglyfio, gwanclyncu, cigyddio

Ravenous, rav'en.us *a*, rheibus, gorwancus, cigwancus, cigfreinig

Ravenousness, rav'en.us.nes *n*, gwancusrwydd, rheibiaeth

Raver, rā'vûr *n*, ynfydwr, gwallgofwr

Ravin, rav'in *n*, ysbail, ysglwyf, ysglyfiad

Ravine, rā.vin' *n*, ceunant, crigyll, cornant, ole [wan, ffyrnig, gorwyllt

Raving, rā'ving *n*, penwendid: *a*, pen-

Ravish, rav'ish *vt*, treisio, llathruddo, treisddwyn, dwyn; gwychfoddio, gorloni [iwr

Ravisher, rav'ish.ûr *n*, ysglyfydd, treis-

Ravishing, rav'ish.ing *n*, treisiad: *a*, lleameirber, melusber, hyfrydber, perseiniol; tra hyfryd, gorlonol

Ravishment, rav'ish.ment *n*, treisiant, treisiad, trais; gorlonedd

Raw, rô *a*, ir, ammrwd; crai, cri, digroen, llymrig, anaddfed; anhyddysg, anfedrus. Raw-boned, esgyrniog, teneu. Raw flesh, cig byw. Raw silk, sidan crai. Raw weather, tywydd oerllyd

Rawness, rô'nes *n*, irdeb, ammrydedd; digroenedd; anhyfedredd, anfedrusrwydd, anghynnefindra

Ray, rā *n*, paladr, pelydryn, goleuyn, golewyrch; morgath, catli fôr, rhaien: *vt*, pelydru, rheiddio

Rayless, rā'les *a*, dibelydr; tywyll

Raze, rāz *n*, math o wreiddyn.—Race

Razor, rā'zûr *n*, ellyn, cyllell eillio

Razorbill, rā'zur.bil *n*, llurs, gwalch y penweig, morgyllell

Razure, rā'zhûr *n*, dinystriad, crafiad

Re-, *pw*, ad-, ail-; megys: Reaffirm, adwirio, ailhaeru. Re-elect, ailethol

Reaccess, rī.ak.ses' *n*, ailddyfodfa

Reach, rītsh *v*, cyrhaeddu, estyn; ymgyrhaedd, ymestyn; amgyffred; dirnad; hercu; cyfogi, bwrw i fyny, chwydu: *n*, cyrhaedd, cyrhaeddiad; amgyrhaedd; gallu [diymroad

Reachless, rītsh'les *a*, digaia, esgeulus,

React, rī.akt' *v*, ailweithredu, gwrthweithredu [gwrthweithrediad

Reaction, rī.ak'shun *n*, gwrthweithiad,

Read, rīd (*vt* & *vp* read, red) *v*, darllen

Readeption, rī.ā.dep'shun *n*, adgaffaeliad

Reader, rī'dûr *n*, darllenydd, darllëydd

Readership, rī'dûr.ship *n*, darlleniaeth

Readily, red'ī.lī *ad*, yn barod, yn ewyllysgar, yn rhwydd; yn hyfedr

Readiness, red'ī.nes *n*, parodrwydd, ewyllysgarwch, hwylusdod

Reading, rī'ding *n*, darlleniad: *a*, darllengar. Reading-room, darllengell. Reading-desk, darllenfa

Reading, red'ing *n*, tref yn Lloegr

Readjust, rī.a.just' *vt*, aildrefnu

Readmission, rī.ad.mish'un *n*, ad-dderbyniad [dderbyn

Readmit, rī.ad.mit' *vt*, ailddderbyn, ad-

Ready, red'ī *a*, parod, parotöedig, rhwydd; agos; ewyllysgar; medrus, hyfedr, hwylus, hylaw, deheuig

Reaffirmance, rī.a.fûr'mans *n*, adwiriad

Real, rī'al *a*, gwir, gwirioneddol; sylweddol, diffuant, diledrith; treftadol, anghyffro, ansymmudedig: *n*, arian bath Yspaenig

Reality, rī.al'ī.tī *n*, gwiredd, gwirioneddd, diffuantrwydd, diledrithedd; sylweddoldeb, hanfodoledd, hanfodoldeb

Realize, rī'al.īz *vt*, gwirio, gwireddu; peri bod, hanfodoli, sylweddoli; gwirbrofi; cyflawnu, gwirgyflawnu

Really, rī'al.ī *ad*, yn wir, yn ddiau

Realm, relm *n*, teyrnas

Realty, rī'al.tī *n*, teyrngarwch [lenau

Ream, rīm *n*, ugain drefa, 480 o bapyr-

Reanimate, rī.an'ī.mät *vt*, adfywhau, ailfywio, adfywiogi [glymu

Reannex, rī.a.neks' *vt*, adgyssylltu, ad-

Reap, rīp *v*, medi, cynaufu

Reaper, rī'pûr *n*, medwr, medelwr, cynaufwr, crymanydd

Reappear, rī.a.pī'r' *vi*, ailymddangos

Rear, rī'r *n*, bon, cynffon, pen ol, ol; oliaid: *v*, codi, dyrchafu; ymgodi; magu. Rear-admiral, ol-lyngeswr. Rear-mouse, ystlumyn. A lamb reared by hand, oen llawfaeth, oen swci

Rearward, rī'r'wûrd *a*, ol: *n*, bon, cynffon, pen ol [ddringo

Reascend, rī.a.send' *vt*, adesgyn, ail-

Reason, rī'zn *n*, rheswm, arbwyll, cymhwyll; synwyr, deall: *v*, rhesymu, arbwyllo; ymresymu

Reasonable, rī'zn.â.bl *a*, rhesymol, cymhwyllog; teg, cymhwys, synwyrol, deallus [ymoldeb

Reasonableness, rī'zn.â.bl.nes *n*, rhes-

Reasonless, rī'zn.les *a*, direswm, di-

synwyr, diddeall

Reassemble, rî.a.sem'bl *vt*, adgynnull, adgasglu, ad-dyru, ailgynnull; ailymgynnull; adwysio
Reassert, rî.a.sûrt' *vt*, ailhaeru
Reassign, rî.a.sîn' *vt*, ailbenodi
Reassume, rî.a.sûm' *vt*, adgymmeryd
Reassure, rî.a.shŵ'r' *vt*, ailaddo, adwirio
Reaugment, rî.ôg.ment' *v*, adchwanegu
Reave, rîv (*pt & pp reft*) *vt*, difeddu, difeddiannu, amddifadu
Rebaptize, rî.bap.tîz' *vt*, ailfedyddio
Rebate, rî.bât' *vt*, pylu; toli, erthynu, taldolio: *n*, lleihâd, erthyniad
Rebeck, rî'bek *n*, crwth trithant
Rebel, reb'el *n*, gwrthryfelwr
Rebel, rî.bel' *vi*, gwrthryfela
Rebellion, rî.bel'yun *n*, gwrthryfel
Rebellious, rî.bel'yus *a*, gwrthryfelgar; cyndyn [ryfelgarwch
Rebelliousness, rî.bel'yus.nes *n*, gwrth-
Reboation, rî.bô.ä'shun *n*, adruad, adfugunad
Rebound, rî.bûŵnd' *n*, adlam, gwrthnaid: *v*, adlamu, gwrthneidio, dadneidio; curo yn ol
Rebuff, rî.buf' *n*, nag, nacâd, gommeddiad, ateb sarig, gwrthgais: *vt*, ysbwyo, curo yn ol, gwrthguro, nacäu
Rebuild, rî.bild' *vt*, ailadeiladu
Rebukable, rî.bü'kâ.bl *a*, ceryddadwy
Rebuke, rî.bük' *n*, cerydd, ceryddair, sen: *vt*, ceryddu, senu [gar
Rebukeful, rî.bük'fŵl *a*, ceryddgar, sen-
Rebus, rî'bus *n*, dammeg, dychymmyg
Rebut, rî.but' *vt*, gwrthio, gwrthddywedyd, gwrthbrofi
Recalcitrant, rî.kal'sî.trant *a*, gwingol, yn cicio â'r sawdl; pengam, cyndyn, gwrthnysig [sawdl; cildynu
Recalcitrate, rî.kal'sî.trät *vi*, cicio â'r
Recalcitration, rî.kal.sî.trä'shun *n*, gwingad, sodliad; pengamrwydd, cyndynrwydd [adalw, ailalw, olalw
Recall, rî.kôl' *vt*, gwrthalw, galw yn ol,
Recant, rî.kant' *v*, dadgyffesu, dadbroffesu, dad-ddywedyd; gwrthganu
Recantation, rî.kan.tä'shun *n*, dadgyffesiad, dadgyffes, dadbroffes [ogi
Recapacitate, rî.kâ.pas'î.tät *vt*, ailallu-
Recapitulate, rî.kâ.pit'shü.lät *vt*, ailadrodd [*n*, ailgymmeriad
Recapture, rî.kap'tshûr *vt*, ailgymmeryd:
Recarnify, rî.kâr'nî.fî *vt*, aildewychu
Recede, rî.sîd' *vi*, encilio, cilio yn ol, gwrthcilio, tegio
Receivable, rî.sî'vâ.bl *a*, derbyniadwy
Receive, rî.sîv' *vt*, derbyn, cymmeryd, caffael, cael [byniedydd
Receiver, rî.sîv'ûr *n*, derbyniwr, der-
Recent, rî'sent *a*, newydd, diweddar
Recentness, rî.sent.nes, Recency, rî'sensi *n*, diweddarwch, newyddrwydd
Receptacle, rî.sep'tâ.kl *n*, derbynfa, derbynle, cronfa [iedig
Receptary, rî.sep'tur.î *n*, peth derbyn-
Receptibility, rî.sep.tî.bil'î.tî *n*, hyddal-
Receptible, rî.sep'tî.bl *a*, hyddal [rwydd
Reception, rî.sep'shun *n*, derbyniad, croesaw, croesawiad
Receptive, rî.sep'tiv *a*, derbyniedigol
Recertify, rî.sûr'tî.fî *vt*, adwirio
Recess, rî.ses' *n*, cil, encil; ymadawiad, ciliad; cilfach, dirgelfa, ymguddfa
Recession, rî.sesh'un *n*, enciliad, ciliad
Recharge, rî.tshârj' *vt*, adlwytho; ailorchymmyn; adgyhuddo, ailymosod ar
Recheat, rî.tshît' *vi*, adalw, galw yn ol
Recidivate, rî.sid'î.vät *vi*, gwrthgydio
Recipe, res'î.pî *n*, cyfarwyddyd meddygol
Recipient, rî.sip'yent *n*, derbyniwr
Reciprocal, rî.sip'rö.kal *a*, adgyrchiol, cylchgyfnewidiol, o'r ddwy ochr, perthynol i'r ddwy ochr, cy-, cyf-, cyd-. Reciprocal forbearance, cydymaros
Reciprocate, rî.sip'rö.kät *v*, cydgyfnewid
Reciprocation, rî.sip.rö.kä'shun *n*, cydgyfnewidiad [newidioldeb
Reciprocity, res.î.pros'î.tî *n*, cydgyf-
Recision, rî.sizh'un *n*, toriad ymaith
Recital, rî.sî'tal, Recitation, res.î.tä'shun *n*, adroddiad, dadganiad, traethiad
Recitative, res.î.tâ.tîv' *n*, adroddgan, cynghanadroddiad, treithgan
Recitative, res'î.tâ.tîv *a*, adroddol, dadganol, treithiadol; cynghandraethol
Recite, rî.sît' *v*, adrodd, dadgan, traethu
Reck, rek *v*, gofalu, gwylio; gofalu am
Reckless, rek'les *a*, diofal, difeddwl
Recklessness, rek'les.nes *n*, anofalwch
Reckon, rek'n *v*, cyfrif, rhifo, dyrifo; gwneyd cyfrif; barnu, bwrw; prisio
Reckoner, rek'n.ûr *n*, cyfrifwr, rhifwr. Ready-reckoner, cyfrifydd parod
Reckoning, rek'n.ing *n*, cyfrifiant, cyfrif, cyfrifiad; tymp
Reclaim, rî.kläm' *vt*, diwygio, gwelläu, diwyllio, adferu, dychwelyd; adgeisio
Reclaimable, rî.klä'mâ.bl *a*, diwygiadwy, gwelladwy, diwylliadwy
Reclamation, rî.klâ.mä'shun *n*, adferiad
Recline, rî.klîn' *v*, lledogwyddo, gogwyddo, lledorwedd, gorwedd

Reclude, rí.klüd' *vt*, agor, dadgloi
Recluse, rí.klüs' *a*, cauedig i fyny, neillduol, neillduedig, meudwyaidd, dydryfol: *n*, meudwy, adfonach; lleian
Reclusion, rí.klü'zhun *n*, neillduedd
Recognition, rek.og.nish'un *n*, ailadnabyddiaeth, cydnabyddiad, adnabyddiaeth; ailolygiad, adchwiliad
Recognizance, rí.kog'ní.zans *n*, cydnabyddiaeth; ymrwymiad
Recognize, rek'og.nīz *vt*, adwaen, adnabod, ailadnabod; ailbrofi, ailwrando
Recognizee, rí.kog.ní.zí' *n*, rhwymedigaethydd [iedydd, y rhwymedig
Recognizor, rí.kog.ní.zôr' *n*, ymrwym-
Recoil, rí.kôil' *v*, adlamu, gwrthneidio, encilio: *n*, adlam, gwrthnaid
Recoin, rí.kôín' *vt*, ailfathu
Recoinage, rí.kôí'náj *n*, ailfathiad
Recollect, rek.o.lekt' *vt*, cofio, adgofio
Recollect, rí.ko.lekt' *vt*, ailgynnull
Recollection, rek.o.lek'shun *n*, adgofiant, adfeddwl, adfeddyliad, cof, eilgof
Recollection, rí.ko.lek'shun *n*, ailgynnulliad [reu
Recommence, rí.ku.mens' *vt*, ailddech-
Recommend, rek.u.mend' *vt*, canmol, arganmol, cymmeradwyo; cymmynu
Recommendation, rek.um.en.dā'shun *n*, canmoliaeth, cymmeradwyaeth
Recommendative, rek.u.men'dâ.tiv, Recommendatory, rek.u.men'dâ.tur.í *a*, canmoliaethol, cymmeradwyol
Recommit, rí.ku.mit' *vt*, ailwneuthur, aildraddodi; ailanfon i garchar
Recompence, rek'um.pens *vt*, ad-dalu, gwobrwyo, talu: *n*, pwyth, tâl, taledigaeth, taliad, gwobr, gwobrwy
Recompile, rí.kum.pīl' *vt*, adgasglu
Recompose, rí.kum.pōz' *vt*, aildrefnu, ailgyfansoddi; adesmwytho
Reconcilable, rek.on.sí'lâ.bl *a*, cymmodadwy, cymmodlawn [cymmodlonrwydd
Reconcilableness, rek.on.sí'lâ.bl.nes *n*,
Reconcile, rek'un.sīl *vt*, cymmodi, adgymmodi, cymmodloni, dyhuddo, tangnefeddu, heddychu
Reconcilement, rek'un.sīl.ment, Reconciliation, rek.on.sil.í.ä'shun *n*, heddychiad, cymmod, cymmodiad
Reconciliatory, rek.on.sil'yâ.tur.í *a*, cymmodol, heddychol, adgymmodol
Recondense, rí.kon.dens' *vt*, ad-dewychu
Recondite, rí.kon'dit *a*, dwfn, cudd, cel; tywyll [trysorle
Reconditory, rí.kon'di.tur.í *n*, trysorfa,
Reconduct, rí.kon.dukt' *vt*, ailarwain
Reconjoin, rí.kon.jôín' *vt*, adgyssylltu
Reconnoitre, rek.o.nêí'tûr *vt*, llygadolrain, cyfarchwylio, adolygu
Reconquer, rí.kong'kwûr *vt*, ailorchfygu
Reconsecrate, rí.kon'sí.krät *vt*, adgyssegru, ailgyssegru [ailymgynnull
Reconvene, rí.kon.vîn' *v*, ailgynnull,
Record, rek'ôrd *n*, cofiaeth, cofiant, coflyfr; tystiolaeth; coffadwriaeth
Record, rí.kôrd' *vt*, coffäu; cofnodi, coflyfru, cofrestru, brudio: *n*, cofysgrif. Court of record, coflys
Recorder, rí.kôr'dûr *n*, cofiadur, cofrestrydd, cofiawdwr; offeryn cerdd
Recount, rí.kûwnt' *vt*, ailgyfrif, adgyfrif, adrifo; rhifo, cyfrif; adrodd, traethu
Recourse, rí.kō'rs' *n*, adred, adgyrch, cyrch, rhedfa, cyrchfa. To have recourse to, ymgyrchu at; defnyddio
Recover, rí.kuv'ûr *v*, ailgaffael, adennill; gwella, gwellāu, dadebru, iachāu, adferu [adwy; gwelladwy, adferadwy
Recoverable, rí.kuv'ur.â.bl *a*, adennill-
Recovery, rí.kuv'ur.í *n*, adgaffaeliad; gwellâd, adferiad, iachâd [llwfr
Recreant, rek'rí.ant *a*, gorwael, digalon,
Recreate, rek'rí.ät *v*, ailgreu; adfywio; difyru, adloni [difyrwch, adloniad
Recreation, rek.rí.ä'shun *n*, ailgreuad;
Recreative, rek'rí.ä.tiv *a*, adfywiol; difyr
Recriment, rek'rí.ment *n*, sorod, ysgarth, sothach [lyd, aflan
Recremental, rek.rí.men'tal *a*, sothach-
Recriminate, rí.krim'í.nät *v*, gwrthgyhuddo, adfeio, gwrthachwyn, cydgyhuddo, gwrthfeio, adgeryddu
Recrimination, rí.krim.í.nä'shun *n*, gwrthgyhuddiad, gwrthsen
Recriminatory, rí.krim'í.nä.tur.í *a*, gwrthgyhuddol, adfeiol [luriad
Recrudescence, rí.krû.des'ens *n*, ad-ddo-
Recruit, rí.krût' *n*, adlenwad, adlanw; adfilwr: *v*, adlenwi, adgyflenwi, adgyfanu, adwrygio; codi gwŷr. To recruit one's strength, adgryfhau
Rectangle, rekt'ang.gl *n*, cyfongl; dull pedair cyfonglog [onglog, cyfonglog
Rectangular, rekt.ang'gü'lûr *a*, union-
Rectifiable, rek'tí.fí.â.bl *a*, diwygiadwy
Rectification, rek.tí.fí.kä'shun *n*, unioniad, cyweiriad, diwygiad, iawniad
Rectify, rek'tí.fí *vt*, unioni, diwygio; iawnu, cywiro; distyllio [og
Rectilinear, rek.tí.lin'yûr *a*, unionlinell
Rectitude, rek'tí.tüd *n*, uniondeb, un iawnedd, unionder, cyfiawnder
Rector, rek'tûr *n*, periglor; rhe[illegible]

Rectorial, rek.tō'rī.al *a*, personiaethol
Rectorship, rek'tûr.ship *n*, perigloriaeth
Rectory, rek'tur.ī *n*, periglordy, persondy; personiaeth, perigloriaeth
Rectum, rek'tum *n*, cwthr
Recubation, rek.ū.bā'shun, Recumbency, rī.kum'ben.sī *n*, gorweddiad, ymorphwysiad, gorphwysdra
Recumbent, rī.kum'bent *a*, gorweddol, gogwyddol, lledorweddol
Recur, rī.kûr' *vi*, adredeg, attroi, ailgyrchu, adymgyrchu, adchwelyd
Recurrence, rī.kur'ens, Recursion, rī.kûr'shun *n*, dychweliad, adchwel, dadred, attychweliad, attroad
Recurrent, rī.kur'ent *a*, dychweliadol, dadredol, adgyrchol, dadred, adchwelog [blygu, gwrthgamu, adgamu
Recurve, rī.kûrv' *vt*, gwrthblygu, ad-
Recurvous, rī.kûr'vus *a*, gwrthgam, adwyraidd, gwrthblygol, adblygol
Recusant, rek'ū.zant *n*, ymwrthodwr, anghydffurfiwr, ymneilldüwr
Recusation, rek.ū.zā'shun *n*, ymwrthodiad, anghydffurfiad, ymneilldüad
Recuse, rī.küz' *vt*, gwrthod, gwrthwynebu, ymwrthod â
Recussion, rī.kush'un *n*, gwrthdarawiad
Red, red *a* & *n*, coch, rhudd, ffion. Bright red, gloewgoch. Brownish red, gwineugoch. Dark red, dugoch. Deep red, rhuddgoch. Light red, gwyngoch. Red hot, gwynias, purboeth; ffyrnig. Red lead, plwm coch, cochblwm. Red man, Indiad Americaidd. Redshank, troedgoch, coesgoch, bodda. To become red, cochi, rhuddo. To make red, cochi, cochnodi, rhuddo. Yellowish red, melyngoch [brofi
Redargue, rī.dâr'gū *vt*, gwrthbrofi, dad-
Redbreast, red'brest *n*, bronrhuddyn, brongoch, cochgam, robingoch
Redden, red'n *v*, cochi, rhuddo; gwrido
Reddish, red'ish *a*, lledgoch, cochlyd
Reddishness, red'ish.nes *n*, cochder
Reddition, re.dish'un *n*, dadroddiad, adferiad, rhoddiad yn ol [edigol
Redditive, red'ī.tiv *a*, adferedigol; ateb-
Reddle, red'l *n*, mwn coch, cochfwn
Rede, rîd *n*, cynghor: *v*, cynghori
Redeem, rī.dîm' *vt*, adbrynu, gwared, rhyddhau, achub. To redeem time, prynu yr amser. The redeemed, y gwaredigion, y prynedigion
Red[illegible] adbrynadwy
Re[illegible]ynwr, prynredwr
Redeliver, rī.dī.liv'ûr *vt*, adwaredu, adollwng [adofyn
Redemand, rī.dī.mand' *vt*, adgeisio,
Redemption, rī.dem'shun *n*, adbryniad, pryniad, prynedigaeth
Redemptory, rī.dem'tur.ī *a*, prynedigol
Redient, rī'dī.ent *a*, dychweledigol
Redintegrate, rī.din'tī.grāt *vt*, adferyd, adnewyddu [newyddiad
Redintegration, rī.din.tī.grā'shun *n*, ad-
Redness, red'nes *n*, cochder, rhudd-der
Redolence, red'ō.lens, Redolency, red'ō.len.sī *n*, perarogledd, pereidd-dra, perarogl [eiddsawr
Redolent, red'ō.lent *a*, peraroglus, per-
Redouble, rī.dub'l *v*, ad-ddyblygu, ailddyblu; adnewyddu; adchwanegu
Redoubt, rī.dûẇt' *n*, rhag-gaer
Redoubtable, rī.dûẇ'tâ.bl *a*, ofnadwy, erchgryf, cadarnwedd; gwych
Redoubted, rī.dûẇ'ted *a*, ofnadwy, arswydus, erchyll; coegddewr
Redound, rī.dûẇnd' *vi*, ymhelaethu, gorllenwi, dylenwi, dylifo; tueddu at
Redpole, red'pōl *n*, math o linos
Redress, rī.dres' *vt*, iawnu, diwygio, attrefnu, dadlwytho, ysgafnhau, iachāu: *n*, esmwythâd; iawniad, taliad
Redressive, rī.dres'iv *a*, esmwythaol
Redstart, red'stârt *n*, coch y berllan, llostruddyn, y rhongell goch, y rhawngoch, tinboeth, tingoch
Redstreak, red'strīk *n*, math o afal; osai
Reduce, rī.düs' *vt*, ennill, adennill, adferu, dwyn yn ol, edfryd; iselu, goresgyn, darostwng, dymchwelyd; cwtogi, lleihau, byrhau. To reduce to ashes, troi yn lludo, llosgi yn ulw
Reducent, rī.dü'sent *a*, darostyngol
Reducible, rī.dü'sī.bl *a*, darostyngadwy
Reduction, rī.duk'shun *n*, adferiad; gostyngiad; lleihâd; darostyngiad
Redundance, rī.dun'dans, Redundancy, rī.dun'dan.sī *n*, gormodedd, gorllawnder, arddigonedd, gorddigon
Redundant, rī.dun'dant *a*, gormodol, arddigonol [ailddyblygu
Reduplicate, rī.dü'plī.kāt *vt*, adblygu,
Reduplication, rī.dü.plī.kā'shun *n*, ad-ddyblygiad, eilblygiad
Reduplicative, rī.dü'plī.kā.tiv *a*, ailblygol, adblyg, dyblyg [aderyn yr eira
Redwing, red'wing *n*, coch yr aden,
Ree, rī *vt*, rhidyllio, gogrynu: *n*, dernyn o arian bath Portugalaidd
Re-echo, rī.ek'ō *n*, adsain, ail-adsain, ail-adlais: *v*, ailddadseinio, dadseinio

Reed, rīd *n*, cawnen, corsen, cecysen, calaf, peithyn; pibell. Reed grass, cawnwellt [adeiladu
Re-edify, rī.ed'ĭ.fī *vt*, ailadeiladu, ad-
Reedy, rī'dĭ *a*, cawnog, corsog
Reef, rīf *n*, hwylblyg, plygiad hwyl; iselgraig: *vt*, cwtogi hwyl, tynu hwyliau i mewn, plygu hwyl
Reek, rīk *n*, ager, angerdd, anwedd, tarth: *vi*, mygu, tarthu, mygdarthu
Reeky, rī'kĭ *a*, mygiyd, melynddu
Reel, rīl *n*, cengliadur, ceingliadur, estyllod dyrwyn, ceingyll, ceingell; taplas: *v*, cenglu; honcian, hwntian
Re-elect, rī.ĭ.lekt' *vt*, adethol, ailddewis
Re-embark, rī.em.bärk' *vi*, adlongi
Re-enact, rī.ĭ.nakt' *vt*, ailddeddfu, ailordeinio, ad-ddeddfu
Re-enforce, rī.en.fō'rs' *vt*, ailgyfnerthu, adnerthu [ailrwymo
Re-engage, rī.en.gäj' *vt*, ailymrwymo;
Re-enjoy, rī.en.jōĭ' *vt*, adfwynhau
Re-enter, rī.en'tûr *vt*, adfyned i mewn
Re-enthrone, rī.en.thrōn' *vt*, adorseddu
Re-entry, rī.en'trĭ *n*, ailoresgyn; ailgofnodiad [adsefydlu
Re-establish, rī.ĭ.stab'lish *vt*, ailsefydlu,
Reeve, rīv *n*, maer, penswyddog [chwilio
Re-examine, rī.eg.zam'in *vt*, ailholi, ad-
Refection, rī.fek'shun *n*, adlonbryd, bwyd; meddyginiaeth adgryfhaol
Refective, rī.fek'tiv *a*, adfywiol, cryfhaol
Refectory, rī.fek'tur.ĭ *n*, bwydfa, ymborthfa, bwydgell mynachlog
Refel, rī.fel' *vt*, gwrthbrofi, dadbrofi
Refer, rī.fûr' *v*, cyfeirio at, gosod ar, bwrw at, golygu; gadael ar; perthyn i
Referee, ref.u.rī' *n*, dyddiwr, cyflafareddwr, canolwr, heddwr
Reference, ref'ur.ens *n*, cyfeiriad; golygiad; cyfeirnod; perthyniad, perthynas. Marks of reference, cyfeirnodau:—Asterisk (*), seren; dagger (†), bidog; double dagger (‡), bêr; section (§), adrannod; parallels (‖), dyblin; paragraph (¶), dosbarthnod, gwahanai [ailfragodi, ailfurymu
Referment, rī.fûr.ment' *v*, adweithio,
Referment, rī.fûr'ment *n*, cyfeiriad
Referrible, rī.fer'ĭ.bl *a*, cyfeiriadwy
Refine, rī.fīn' *v*, puro, coethi, teru, diwygio, diwyllio; manwldraethu
Refinement, rī.fīn'ment *n*, purad, coethiad; manyliant, coethusder
Refiner, rī.fī'nûr *n*, purwr, coethydd
Refit, rī.fit' *vt*, adgyweirio, aildaclu, ail-

Reflect, rī.flekt' *v*, adlewyrchu, attywynu, tywynu; gwrthlunio, adlunio; adfeddylied, adfyfyrio, ystyried; beio, goganu, gwarthruddo; gwrthdroi
Reflection, rī.flek'shun *n*, gwrthdroad, gwrthluniad, adfyfyriad, ystyriaeth; gwrthnodiad. Reflections, adfyfyrion. To pass reflections on, siarad am; beio, goganu, gwarthruddo
Reflective, rī.flek'tiv *a*, adlewyrchol, attywynol, gwrthlewyrchol; adfyfyriol; beiol, goganus, achwynol, goganol
Reflector, rī.flek'tûr *n*, adlewyrchydd
Reflex, rī'fleks *n*, adlewyrchiad, gwrthdafliad: *a*, yn taflu yn ol, adlewyrchol
Reflex, rī.fleks' *vt*, gwrthdaflu [blygedd
Reflexibility, rī.flek.sĭ.bil'ĭ.tĭ *n*, gwrth-
Reflexible, rī.flek'sĭ.bl *a*, gwrthdroadwy, gwrthdafladwy, attroadwy
Refloat, rī.flōt' *n*, adlifiant, gwrthlif, adlif: *v*, ailnofio
Reflorescence, rī.flō.res'ens *n*, adflodeuad
Reflorescent, rī.flō.res'ent *a*, adflodeuol
Reflourish, rī.flur'ish *vt*, attyfu, adflodeuo, ailffyn [lifeirio
Reflow, rī.flō' *vi*, adlifo, gwrthlifo, ad-
Refluent, ref'lū.ent *a*, adlifeiriol, gwrthlifiol [lifiant
Reflux, rī'fluks *n*, gwrthlif, adlif, gwrth-
Reform, rī.fôrm' *n*, diwygiad, adffurfiad: *v*, diwygio, adffurfio, attrefnu, adlunio, gwelläu, gwella [iad, gwellâd
Reformation, ref.ôr.mä'shun *n*, diwyg-
Reformer, rī.fôr'mûr *n*, diwygiwr
Refract, rī.frakt' *vt*, gwrthdori, dadlewyrchu [gwrthdoriad
Refraction, rī.frak'shun *n*, dadlewyrch,
Refractive, rī.frak'tiv *a*, gwrthdoredigol
Refractoriness, rī.frak'tur.ĭ.nes *n*, cyndynrwydd [dyn, afrywiog
Refractory, rī.frak'tur.ĭ *a*, anhydyn, cyn-
Refragable, ref'rä.gä.bl *a*, hawdd ei ddryllio, hydor [arbed
Refrain, rī.frän' *v*, attal, ffrwyno; ym-
Refrangibility, rī.fran.jĭ.bil'ĭ.tĭ *n*, gwrthdoradrwydd [adwy
Refrangible, rī.fran'jĭ.bl *a*, gwrthdor-
Refrenation, ref.rī.nä'shun *n*, attaliad
Refresh, rī.fresh' *vt*, adfywio, adfywiocäu, adfywiogi, dadebru, adloni, diluddedu, dadflino; adnewyddu
Refreshment, rī.fresh'ment *n*, adfywiad, adloniad, cynnaliaeth, lluniaeth, ad-
Refret, rī.fret' *n*, adgof cân [faeth
Refrigerant, rī.frĭj'ur.ant *a*, oerol, addoerol: *n*, meddyginiaeth oerol

Refrigeration, rî.frij.u.rä'shun *n*, addoeriad, oeria.l; ailoeriad [edigol
Refrigerative, rî.frij'ur.ä.tiv *a*, addoer-
Refrigeratory, rî.frij'ur.ä.tur.î *a*, oerol: *n*, oeriedydd [hollt
Reft, reft *pt & pp.*—Reave: *n*, agen,
Refuge, ref'üj *n*, nawdd, nodded, noddfa, diogelfa, ymguddfa, lloches, celefrad
Refugee, ref.ü.jî' *n*, ymnoddwr
Refulgence, rî.ful'jens *n*, dysgleirdeb, adlewyrch, attywyn, eirianedd, claerder; adlewyrchiad, adlewychiad
Refulgent, rî.ful'jent *a*, adlewyrchiol, dysglaer, goleulawn, ysblenydd, eirian
Refund, rî.fund' *vt*, ad-dalu, talu yn ol
Refusal, rî.fü'zal *n*, pall, nag, nacâd, gommeddiad, gwrthodiad, llysiad
Refuse, ref'üs *n*, ysgubion, ysgarthion, carthion, ysbwrial; olion, gwehilion, dyhidlion, mwlwch, mwlwg, sorod
Refuse, rî.füz' *v*, nacäu, gommedd, pallu, llysu, gwrthod
Refutal, rî.fü'tal, Refutation, ref.ü.tä'shun *n*, gwrthbrawf, dadbrofiad
Refute, rî.füt' *vt*, gwrthbrofi, dadbrofi
Regain, rî.gän' *vt*, adgaffael, adennill
Regal, rî'gal *a*, breninol, teyrnaidd
Regale, rî.gäl' *v*, gwledda: *n*, gwledd, breninwledd [gwledd
Regalement, rî.gäl'ment *n*, gwleddiad,
Regalia, rî.gä'lî.â *np*, teyrnaddurnau, rhwysgaddurnau, teyrndrec
Regality, rî.gal'î.tî *n*, breninoldeb, teyrnurddas, breninfraint
Regard, rî.gârd' *n*, golygiad; ystyriaeth; sylw, dawr; gofal; parch, bri, perthynas: *vt*, golygu; dal sylw, sylwi, syllu ar, ystyried; parchu, perchu, hoffi [barch, gwiwbarch, gwiwnod
Regardable, rî.gâr'dâ.bl *a*, nodadwy, hy-
Regardful, rî.gârd'fwl *a*, ystyriol, gofalus
Regardless, rî.gârd'les *a*, anystyriol, diofal, esgeulus, disylw, anofalus [wch
Regardlessness, rî.gârd'les.nes *n*, diofal-
Regatta, rî.gat'â *n*, rhedegfëydd cychod
Regency, rî'jen.sî *n*, rhaglawiaeth, rhaglywiaeth, rhagdeyrnedd
Regenerate, rî.jen'ur.ät *vt*, adgenedlu, aileni, adeni: *a*, adgenedledig
Regenerateness, rî.jen'ur.ät.nes *n*, adenedigaeth, cyflwr adenedig
Regeneration, rî.jen.u.rä'shun *n*, adgenedliad, adenedigaeth [edlog
Regenerative, rî.jen'ur.ä.tiv *a*, adgen-
Regent, rî'jent *n* llywydd, rhagdeyrn, rhaglyw : *a*, llywiol, llywyd

Regentship, rî'jent.ship *n*, rhaglywyddiaeth, rhaglawiaeth, rhagdeyrnedd
Regerminate, rî.jûr'mî.nät *vi*, adegino, adfywyllu, adflaguro, aildarddu, attyfu
Regermination, rî.jûr.mî.nä'shun *n*, adeginiad, adfywylliad
Regible, rej'î.bl *a*, llywodraethadwy
Regicide, rej'î.sîd *n*, teyrnleiddiad, lleiddiad brenin; teyrnladdiad, lladdiad brenin [trefniad ymborth
Regimen, rej'î.men *n*, rheoldrefn; rheol;
Regiment, rej'î.ment *n*, catrawd, byddin, llüyddrawd [byddinol
Regimental, rej.î.men'tal *a*, catrodol,
Regimentals, rej.î.men'talz *np*, byddinwisg, milwrwisg
Region, rî'jun *n*, ardal, talaeth, parth, goror, gwlad. Lower regions, annwn, uffern, gorddyfnderau, isellderau
Register, rej'is.tûr *n*, coflyfr, cofrestr; mesurydd: *vt*, cofrestru, cofnodi, coflyfru [lyfrwr
Registrar, rej'is.trûr *n*, cofrestrydd, cof-
Registry, rej'is.trî *n*, coflyfrfa; cofrestriad, coflyfriad; cofrestryddiaeth
Reglet, reg'let *n*, cyfrynglain argraffydd
Regnancy, reg'nan.sî *n*, teyrnasiad; goruchafiaeth [fodol
Regnant, reg'nant *a*, yn teyrnasu; gor-
Regorge, rî.gôrj' *vt*, adlyncu, adymlenwi; chwydu [cilio yn ol
Regrade, rî.griäd' *vt*, ymneilldno, encilio,
Regraft, rî.graft' *vt*, adimpio, ailimpio
Regrate, rî.grät' *vt*, adofidio, ailfilno;
Regreet, rî.grit' *vt*, adgyfarch [edwica
Regress, rî'gres *n*, mynediad yn ol, attrwydd, ailfynediad, dychweliad. Egress and Regress, rhydd-did i fyned a dyfod [ol, dattramwyo
Regress, rî.gres' *vi*, dychwel, myned yn
Regression, rî.gresh'un *n*, mynediad yn ol; enciliad, ciliad
Regret, rî.gret' *n*, gofid, blinder, tristwch, addiant: *vt*, gofidio, edifaru, ymofidio. I regret, drwg genyf
Regular, reg'ü.lûr *a*, rheolaidd, trefnus, trefngar, cysson. Regular figures, dullian cyfonglog-gyfochrog
Regularity, reg.ü.lar'î.tî *n*, rheoleiddra, rheolusrwydd; cymmedrolder
Regulate, reg'ü.lät *vt*, trefnu, iawndrefnu, rheoleiddio, gweddeiddio
Regulation, reg.ü.lä'shun *n*, trefniad, rheol, cyssawy, trefniadaeth, iawndrefniad, rheoleiddiad, rheolaeth
Regulator, reg'ü.lä.tûr *n*, trefnwr, cymmedrolydd, rheoleiddiwr

Regulize, reg'ü.līz *vt*, coethi, puro
Regulus, reg'ü.lus *n*, iarll; rhan buraf delidau [daflu
Regurgitate, rī.gûr'jī.tāt *v*, adlyncu, ad-
Rehabilitate, rī.hâ.bil'ī.tāt *vt*, adferyd, edfryd, ailsefydlu
Rehearsal, rī.hûr'sal *n*, adroddiad, daddganiad; prawf-draethiad, cynadroddiad
Rehearse, rī.hûrs' *vt*, dadgan; prawf-draethu, rhagadrodd; ailadrodd
Reign, rān *n*, teyrnasiad, llywodraeth, gwledychiad: *vi*, teyrnasu, llywodraethu, gwledychu; blaenori
Reimbody, rī.im.bod'ī *vi*, adgorffori
Reimburse, rī.im.bûrs' *vt*, talu yn ol, attalu, ad-dalu [taliad
Reimbursement, rī.im.bûrs'ment *n*, at-
Reimpregnate, rī.im.preg'nāt *vt*, adlenwi, adfeichiogi
Reimpress, rī.im.pres' *vt*, adargraffu
Rein, rān *n*, carai, awen ffrwyn; aren, elwlen: *vt*, ffrwyno, attal
Reindeer, rān'dī'r *n*, carw Llychlyn
Reinforce, rī.in.fō'rs' *vt*, adgryfhau, adgyfnerthu, ailgryfhau [gyfnerthiad
Reinforcement, rī.in.fō'rs'ment *n*, ad-
Reinsert, rī.in.sûrt' *vt*, adosod i mewn
Reinspire, rī.in.spī'r' *vt*, adysbrydoli
Reinstal, rī.in.stōl' *vt*, ailorseddu
Reinstate, rī.in.stāt' *vt*, ailsefydlu
Reinvest, rī.in.vest' *vt*, ailsefydlu, ailswyddogi, adurddo [iocāu, adnerthu
Reinvigorate, rī.in.vig'ō.rāt *vt*, adfyw-
Reit, rīt *n*, gwymon
Reiterate, rī.it'ûr.āt *vt*, ailadrodd, addraethu; adwneuthur, ailwneuthur, mynychu [roddiad
Reiteration, rī.it.u.rā'shun *n*, ailad-
Reject, rī.jekt' *vt*, gwrthod, llysu, bwrw ymaith; anghymmeradwyo
Rejectable, rī.jek'tâ.bl *a*, gwrthodadwy, anghymmeradwy [llysiant
Rejection, rī.jek'shun *n*, gwrthodiad,
Rejoice, rī.jôis' *v*, llawenu, llawenhau, llawenychu, gorfoleddu; ymlawenhau
Rejoicing, rī.jôī'sing *n*, gorfoleddiad; llawenydd, gorfoledd
Rejoin, rī.jôīn' *v*, adgyssylltu, ailgydio; gwrthateb, ateb [atebiad
Rejoinder, rī.jôīn'dûr *n*, gwrthatebiad,
Rejudge, rī.juj' *vt*, ailfarnu, adfarnu
Rejuvenescence, rī.jü.vī.nes'ens *a*, ailieuangeiddiad; ailieuenctyd
Rekindle rī.kin'dl *v*, adennyn, ailennyn
Relapse, rī.laps' *vi*, adlithro, adgwympo; adglefychu, ailwanychu: *n*, adlithriad,

Relate, rī.lāt' *v*, adrodd, traethu, mynegu; perthynu, dwyn perthynas
Relation, rī.lā'shun *n*, adroddiad, traethiad, mynegiad; carennydd, perthynas, câr [edd
Relationship, rī.lā'shun.ship *n*, cystlyn-
Relative, rel'â.tiv *a*, perthynol, perthynasol, perthynedigol, cystlynedigol: *n*, câr, perthynas, carennydd
Relax, rī.laks' *v*, llacāu, llacio, llaesu, ysgafnhau, llyfrhau, diofalhau, ymollwng, rhyddhau
Relaxation, rel.ak.sā'shun *n*, llacâd, llaesder; seibiant, rhyddiant; difyrwch
Relaxative, rī.lak'sâ.tiv *a*, ymollyngol, llaesol [gwn: *vt*, ailesod
Relay, rī.lā' *n*, newidferch; cynllwyn-
Release, rī.līs' *vt*, rhyddhau, gollwng, gwaredu: *n*, rhyddhâd, gollyngdod
Relegate, rel'ī.gāt *vt*, alltudo, allwladu, deol, anfon ymaith [deoliad
Relegation, rel.ī.gā'shun *n*, alltudaeth,
Relent, rī.lent' *v*, edifarhau, tosturio; tyneru, nawseiddio, meddalhau
Relentless, rī.lent'les *a*, annhosturiol, didosturi; didynerwch, caledgalon
Relevance, rel'ī.vans *n*, perthynas
Relevant, rel'ī.vant *a*, cyfodol, cymhorthol; perthynasol, perthynol
Reliance, rī.lī'ans *n*, ymddiried, hyder, ymddibyniad, goglud; coel, cred
Relic, rel'ik *n*, gweddill, rhelyw; crair
Relict, rel'ikt *n*, gweddw, gwraig weddw
Relief, rī.līf' *n*, cymhorth, cynnorthwy, porth, gwared, adnerth; cysur; esmwythâd, ysgafnhâd; cyrchfa. Bas-relief, goysgythriad, iselsaf, lledlun. Bold relief, High relief, uchel saf, bansaf
Relieve, rī.līv' *vt*, cymhorth, cynnorthwyo, diwallu, cynnal; symmud; llinaru; cyfnewid. Relieving-officer, gweinydd y cardodau [deb; cred
Religion, rī.lij'un *n*, crefydd; duwiol-
Religionist, rī.lij'un.ist *n*, crefyddwr
Religious, rī.lij'us *a*, crefyddol; duwiol, duwielfrydus
Relinquish, rī.ling'kwish *vt*, gadaw, gadael, rhoi i fyny, diafaelu, gollwng
Relinquishment, rī.ling'kwish.ment *n*, gadawiad [gell
Reliquary, rel'ī.kwur.ī *n*, creirfa, crei-
Relish, rel'ish *n*, blas, chwaeth, archwaeth, chwaeg, sawr, sawyr: *v* blasu, chwaethu, archwaethu
Relishable, rel'ish.â.bl *a*, blasus

Reluctance, rî.luk'tans *n*, anewyllysgarwch, anfodd, annhueddiad, gwrthymdrech, gwrthdyniad, anfoddlondeb
Reluctant, rî.luk'tant *a*, anewyllysgar, anfoddog, gwrthymdynol
Relume, rî.lûm', Relumine, rî.lû'min *vt*, adoleuo, aildywynu [ymddibynu
Rely, rî.lî' *vi*, hyderu, ymddiried, pwyso,
Remain, rî.män' *vi*, aros; preswylio, trigo; parhau, bod yn weddill, bod dros ben: *n*, crair. Remains, olion, gweddillion; corff y marw. Remains of a city, adfeilion dinas
Remainder, rî.män'dûr *n*, gweddill, gwarged, rhelyw, y rhan ar ol
Remand, rî.mand' *vt*, gwrthalw, adanfon, galw yn ol, gwrthanfon, ailanfon
Remanent, rem'â.nent *n*, gweddill, cilc, cilcyn, rhelyw: *a*, arosol
Remark, rî.mârk' *n*, nod, nodiad, sylw, sylwad: *v*, nodi, sylwi, darsylwi
Remarkable, rî.mâr'kâ.bl *a*, nodadwy, nodedig, hynod, od [nodrwydd
Remarkableness, rî.mâr'kâ.bl.nes *n*, hy-
Remediable, rî.mî'dî.â.bl *a*, gwelladwy, meddyginiaethol; diwygiadwy
Remediless, rem'î.dî.les *a*, anwelladwy, anfeddyginiaethol; diddiwyg
Remedy, rem'î.dî *n*, meddyginiaeth; gwellâd, gwelliant, iachâd, adgyweiriad: *vt*, meddyginiaethu, gwelläu
Remember, rî.mem'bûr *vt*, cofio, meddwl am, cadw mewn cof, adgofio, galw i gof; adgoffa, coffäu
Remembrance, rî.mem'brans *n*, cof, adgof; ymadgof, adgofiad, coffa, adgoffa; coffadwriaeth; cofiaeth
Remembrancer, rî.mem'bran.sûr *n*, cofweinydd, cofiedydd, cofiadur, coffäwr
Remigrate, rem'î.grät *vi*, adsymmud, adfudo [mudiad, adfudiad
Remigration, rem.î.grä'shun *n*, adsym-
Remind, rî.mînd' *vt*, adgofio, ailgoffa, adgoffäu, coffäu [ymadgofiad
Reminiscence, rem.î.nis'ens *n*, adgofiad,
Reminiscent, rem.î.nis'ent *n*, adgofiwr
Remiss, rî.mis' *a*, esgeulus, diofal, llac, anniwyd, annyfal [dileadwy
Remissible, rî.mis'î.bl *a*, maddeuadwy,
Remission, rî.mish'un *n*, maddeuant, cyreiflant, dilead; gollyngdod; ysgafnhâd, lleihâd, gollyngiad, toliad
Remissness, rî.mis'nes *n*, esgeulusdra, esgeulusdod, diofalwch, anniwydrwydd
Remit, rî.mit' *v*, dychwelyd, gwrthanfon, trosglwydd- 'fio, dilëu; llacäu, ysg
Remittable, rî.mit'â.bl *a*, dychweladwy, maddeuadwy
Remittance, rî.mit'ans *n*, arian trosglwydd, trosglwyddswm; gwrthanfoniad; maddeuant [cilc, rhelyw
Remnant, rem'nant *n*, gweddill, cilcyn,
Remodel, rî.mod'el *vt*, adlunio
Remonstrance, rî.mon'strans *n*, gwrthachwyniad, gwrthresymiad, adgwyn, gwrthdystiad [dystiwr
Remonstrant, rî.mon'strant *n*, gwrth-
Remonstrate, rî.mon'strät *vi*, gwrthachwyn, gwrthgwyno, gwrthresymu, gwrthddangos [sugnbysg
Remora, rem'ö.râ *n*, rhwystr; attalfa;
Remorse, rî.mô'rs' *n*, gorbicrwydd, adguo'r meddwl, colyn neu gnofa cydwybod, dwysbigiad [tyner
Remorseful, rî.mô'rs'fŵl *a*, tosturiol,
Remorseless, rî.mô'rs'les *a*, diymadgno; anedifar, anedifarus, anedifeiriol; didosturi, dideimlad, didrugaredd
Remote, rî.möt' *a*, pell, pellenig, anghyfagos, anghysbell [pelledd
Remoteness, rî.möt'nes *n*, pellder,
Remount, rî.mûŵnt' *v*, adesgyn
Removable, rî.mŵ'vâ.bl *a*, symmudadwy, mudadwy [iad
Removal, rî.mŵ'val *n*, symmudiad, mud-
Remove, rî.mŵv' *v*, symmud, symmudo, mudo, newid lle: *n*, symmudiad, symmudfa. To remove from office, diswyddo [adwy, gwobrwiw
Remunerable, rî.mü'nur.â.bl *a*, gwobr-
Remunerate, rî.mü'nur.ät *vt*, gwobrwyo, ad-dalu, talu yn ol
Remunerative, rî.mü'nur.ä.tiv *a*, taliadol, gwobrwyedigol; yn talu
Renal, rî'nal *a*, arenol
Renard, ren'ärd *n*, madyn, madog, madryn, cadno, llwynog, gwyddgi
Renascence, rî.nas'ens *n*, aildarddiad
Renascent, rî.nas'ent *a*, attarddol, adflagurol, aildarddol, attyfol
Rencounter, ren.kûŵn'tûr *n*, gwrthgyfarch, gwrthgyrch, ysgarmes, ymladd, dychyfaer: *v*, gwrthgyfarch, dychyfaeru, gwrthladd, ymosod ar
Rend, rend (*pt* & *pp* rent) *v*, rhwygo, dryllio, darnio, llarpio, rhico
Render, ren'dûr *vt*, talu, ad-dalu, dychwel; rhoi i fyny; troi, cyfieithu; cymmrydu: *n*, rhwygwr, drylliwr
Rendezvous, ren'dî.vŵ *n*, ymgyrchfa, cyrchfa, ymgasglfa, ymgynnullfa
Rendition, ren.dish'un *n*, ymroddiad, addaliad; cyfieithad

Renegade, ren'ī.gād, Renegado, ren.ī.gā'dō *n*, gwrthgiliwr
Renege, rī.nīj' *v*, gwadu, gwrthod
Renew, rī.nū' *vt*, adnewyddu, adgyweirio
Renewable, rī.nū'â.bl *a*, adnewyddadwy
Renewal, rī.nū'al *n*, adnewyddiad
Reniform, rī'nī.fôrm *a*, arenddull
Renitence, rī.nī'tens, Renitency, rī.nī'ten.sī *n*, gwrthymegnïad
Renitent, rī.nī'tent *a*, gwrthymegnïol
Rennet, ren'et *n*, math o afal; ceuled, caul, ceulon [wadu, gwadu
Renounce, rī.nûwns' *vt*, ymwrthod, ym-
Renovate, ren'ō.vāt *vt*, adnewyddu; adferu [iad
Renovation, ren.ō.vā'shun *n*, adnewydd-
Renown, rī.nûwn' *n*, bri, clod; enw, anrhydedd, enwogrwydd: *vt*, enwogi. Renowned, enwog, clodfawr
Rent, rent *n*, ardreth, rhent; rhwyg, rhwygiad: *vt*, ardrethu, rhentu, cymmeryd neu osod dan ardreth: *pt* & *pp*.—Rend. Rent-charge, ardrethdal, rhentdal. Rent-roll, rhentlyfr. Rack-rent, tynrent, rhent eithaf
Rentable, ren'tâ.bl *a*, ardrethadwy
Rental, ren'tal *n*, ardrethlyfr, rhentlyfr
Renter, ren'tûr *vt*, wynebwnïo: *n*, ardrethwr [wrthodiad, gwrthodiad
Renunciation, rī.nun.sī.ā'shun *n*, ym-
Renverse, ren.vûrs' *vt*, gwrthdroi
Reordain, rī.ôr.dān' *vt*, ailurddo, adosod
Reordination, rī.ôr.dī.nā'shun *n*, adurddiad, ailurddiad
Repaid, rī.pād' *pt* & *pp*.—Repay
Repair, rī.pê'r' *v*, cyweirio, adgyweirio, adweirio, taclu, trwsio; cyrchu, myned: *n*, cyweiriad, tacliad; cyrchiad
Repairable, rī.pê'r'â.bl *a*.—Reparable
Repandous, rī.pan'dus *a*, plygiedig tuag i fyny [gwelladwy
Reparable, rep'ur.â.bl *a*, cyweiriadwy,
Reparation, rep.u.rā'shun *n*, adgyweiriad, cyweiriad; rhoddiad iawn, iawnhâd
Reparative, rī.par'â.tiv *a*, adgyweiriol
Repartee, rep.âr.tī' *n*, ffraethair, ffraethateb, cymhenair, ateb parodlym
Repass, rī.pas' *v*, ailgroesi; dychwelyd
Repast, rī.past' *n*, pryd o fwyd, adfaeth, adgyweirbryd; ymborthiad
Repay, rī.pā' (*pt* & *pp* repaid) *vt*, addalu, attalu, talu yn ol [attaledigaeth
Repayment, rī.pā'ment *n*, ad-dal, attaliad,
Repeal, rī.pīl' *n*, diddymiad, adfarniad, dadreithiad: *vt*, diddymu, dirymu, adfarnu, galw yn ol, gwrthalw
Repealable, rī.pī'lā.bl *a*, diddymadwy
Repeat, rī.pīt' *vt*, ailadrodd, aildraethu; mynychu; adwneuthur: *n*, mynychnod
Repeater, rī.pī'tûr *n*, adroddwr, ailadroddwr; oriadur a darawo yr oriau
Repel, rī.pel' *v*, curo yn ol, gyru yn ol, gwrthguro, gwrthdaro, gwrthhyrddio
Repellent, rī.pel'ent *a*, gwrthgurol: *n*, meddyginiaeth wrthweithiol
Repent rī.pent' *v*, edifarhau, edifaru, bod yn edifar gan
Repent, rī'pent *a*, ymlusgol
Repentance, rī.pen'tans *n*, edifeirwch
Repentant, rī.pen'tant *a*, edifeiriol, edifarus, edifar
Repeople, rī.pī'pl *vt*, ailbobli, adbobli
Repercuss, rī.pûr.kus' *vt*, gwrthguro, gwrthdaro, adguro, adlamu, gwrthneidio [guriad
Repercussion, rī.pûr.kush'un *n*, gwrth-
Repurcussive, rī.pûr.kus'iv *a*, gwrthgurol [lyfr; trysorfa
Repertory, rep'ûr.tur.ī *n*, rhestrlyfr, cof-
Repetition, rep.ī.tish'un *n*, ailwneuthuriad, mynychiad, adroddiad, ailadroddiad. Repetition of words, adeiriad
Repetitional, rep.ī.tish'un.al, Repetitionary, rep.ī.tish'un.ur.ī *a*, ailadroddol, adeiriol, mynychiadol
Repine, rī.pīn' *vi*, ymofidio, anfoddogi, ymddigio, grwgnach, cenfigenu
Replace, rī.plās' *vt*, adlëu, adsefydlu, adosod; ailosod, cymmeryd lle arall
Replait, rī.plāt' *vt*, ad-ddillio, adblygu
Replant, rī.plant' *vt*, adblanu, ailblanu
Replenish, rī.plen'ish *vt*, diwallu, digoni, arddigoni, llenwi, cyflenwi, adlenwi
Replete, rī.plīt' *a*, llawn, cyflawn, gorlawn, gorllawn [gorllawnedd
Repletion, rī.plī'shun *n*, gorllawniad;
Replevin, rī.plev'in, Replevy, rī.plev'ī *n*, rhyddhâd attafael, gollyngdod, attafaelgoll: *v*, rhyddhau attafael, diattafaelu [iad, ailatebiad
Replication, rep.lī.kā'shun *n*, gwrthateb-
Reply, rī.plī' *n*. ateb, gwrtheb, gwrthateb: *vi*, ateb; gwrthebu, gwrthateb
Repolish, rī.pol'ish *vt*, adgaboli
Report. rī.pō'rt' *n*, chwedl, son, swn, adchwedl; gair, enw; awn ergyd, ysgort, diaspad; adroddiad, mynegiad, hyshysiad, hanes: *vt*, adrodd, mynegu, hysbysu, dywedyd, cyhoeddi, taen chwedl, rhoi ar led
Reporter, rī.pō'r'tûr *n*, mynegwr, h[illegible] byswr; ysgrifenwr dros newyddi[illegible]
Reposal, rī.pō'zal *n*, gorphwy[illegible]

Repose, rî.pōz' *n*, esmwythdra, gorphwysdra, llonyddwch; cwsg, hun; goglud, ymddiried: *v*, gorphwyso, ymlonyddu; cysgu, huno; ymddiried, hyderu, rhoi hyder

Reposedness, rî.pō'zed.nes *n*, gorphwysedigaeth, tawelwch

Reposite, rî.poz'it *vt*, rhoi yng nghadw

Reposition, rî.pō.zish'un *n*, adlead, adsefydliad, adosodiad

Repository, rî.poz'î.tur.î *n*, ystorfa, cadwfa, cronfa, trysorfa [berchenogi

Repossess, rî.po.zes' *vt*, adfeddiannu, ail-

Reprehend, rep.rî.hend' *vt*, argyhoeddi, ceryddu, sardio, senu [ceryddadwy

Reprehensible, rep.rî.hen'sî.bl *a*, beius,

Reprehension, rep.rî.hen'shun *n*, beiad, cerydd, sen [geryddol

Reprehensive, rep.rî.hen'siv *a*, beiol, ad-

Represent, rep.rî.zent' *vt*, arddangos, dangos, gosod allan, darlunio, cynnrychioli, adbresennoli

Representation, rep.rî.zen.tā'shun, Representment, rep.rî.zent'ment *n*, arddangosiad, gosodiad allan; darluniad; darlun, delw; cynnrychioliad

Representative, rep.rî.zen'tâ.tiv *a*, cynnrychedigol, dangosedigol: *n*, cynnrychiolwr, cynnrychiolydd

Repress, rî.pres' *vt*, attal, ffrwyno

Repression, rî.presh'un *n*, attaliad

Repressive, rî.pres'iv *a*, attaledigol

Reprieve, rî.prîv' *n*, gwarant dienoed, oedwarant: *vt*, dienoedi

Reprimand, rep'rî.mand *n*, argyhoeddiad, cerydd, sen: *vt*, ceryddu, beio, senu

Reprint, rî.print' *vt*, adargraffu, ailar-

Reprint, rî'print *n*, ailargraffiad [graffu

Reprisal, rî.prî'zal *n*, adgipiad, attrais, attreisiad, gwrthysgafael

Reprise, rî.prîz' *n*, adgip, attrais

Reproach, rî.prōtsh' *n*, sarhâd, gwarth, gwarthrudd, anair, cywilydd, gwaradwydd, edliw, lliwiant: *vt*, gwarthruddio, gwaradwyddo, edliw, senu

Reproachable, rî.prō'tshâ.bl *a*, gwaradwyddadwy [wyddus

Reproachful, rî.prōtsh'fwl *a*, gwarad-

Reprobate, rep'rō.bāt *a*, gwrthodedig, anghymmeradwy, diras, anfad: *n*, dryg-ddyn, dirieid-ddyn, dyhiryn: *vt*, gwrthod, llwyrwrthod; gwrthwynebu

Reprobation, rep.rō.bā'shun *n*, gwrthodedigaeth, llwyrwrthodiad

Reproduce, rî.prō.dûs' *vt*, adgynnyrchu

Reproduction, rî.prō.duk'shun *n*, adgynnyrchiad, adepiliad

Reproductive, rî.prō.duk'tiv *a*, adgynnyrchol. Reproductive organs, peiriannau epilaidd

Reproof, rî.prū'f' *n*, cerydd, argyhoeddiad, sen, ceryddair, dwrdiad

Reprovable, rî.prū'vâ.bl *a*, ceryddadwy, beiadwy [hoeddi, senu

Reprove, rî.prūv' *vt*, ceryddu, argy-

Reptation, rep.tā'shun *n*, ymlusgad

Reptile, rep'til *n*, ymlusgiad, sarddan: *a*, ymlusgol, sarddol

Republic, rî.pub'lik *n*, gweriniaeth, gwerinlywodraeth, gwerinwladwriaeth

Republican, rî.pub'lî.kan *a*, gweriniaethol: *n*, gweriniaethwr

Republicanism, rî.pub'lî.kan.ism *n*, gweriniaeth, gwerinlywodraeth

Republish, rî.pub'lish *vt*, ailgyhoeddi

Repudiable, rî.pü'dî.â.bl *a*, gwrthodadwy

Repudiate, rî.pü'dî.āt *vt*, rhoddi ymaith, ysgar, gwrthod, diarddel

Repudiation, rî.pü.dî.ā'shun *n*, ysgariad; gwrthodiad, diarddeliad

Repugnance, rî.pug'nans, Repugnancy, rî.pug'nan.sî *n*, gwrthwynebiad [croes

Repugnant, rî.pug'nant *a*, gwrthwyneb,

Repullulate, rî.pul'ü.lāt *vi*, ailflaguro

Repulse, rî.puls' *n*, cilgwth, gwrthiad yn ol, gwrthergyd, gwrthgur; nacâd, pall: *vt*, gwrthdaflu, dadergydio, gwrthdaro, curo yn ol, gwrthguro

Repulsion, rî.pul'shun *n*, gwrthguriad

Repulsive, rî.pul'siv, Repulsory, rî.pul'sur.î *a*, cilwthiol, gwrthyriol

Repurchase, rî.pûr'tshās *vt*, adbrynu, ailbrynu, prynu yn ol

Reputable, rep'ü.tâ.bl *a*, cymmeradwy, parchus, cyfrifol, clodwiw, ystadus

Reputation, rep.ü.tā'shun *n*, bri, cymmeriad, cymmeredigaeth, cyfrifiad

Repute, rî.püt' *n*, parch, bri, gwiwdeb: *vt*, cyfrif, golygu, ystyried, tybied. Of no repute, anenwog [gymmeriad

Reputeless, rî.püt'les *a*, dibarch, di-

Request, rî.kwest' *n*, arch, deisyfiad, erfyniad, erfyn, dymuniad: *vt*, deisyfu, deisyf, erfyn, erchi, dymuno

Requicken, rî.kwik'n *vt*, adfywhau

Requiem, rî'kwî.em *n*, gorphwysdra; gorphwysgan, marwgan, angladdgan

Requirable, rî.qwī'r'â.bl *a*, gofynadwy

Require, rî.kwī'r' *vt*, gofyn, ceisio

Requisite, rek'wî.zit *a*, angenrheidiol, anhebgorol, gofynedig, rheidiol

Requisites, rek'wî.zits *np*, angenrheidiau, anhebgorion [gofyniad

Requisition, rek.wî.zish'un *n*, galwad,

Requital, rî.kwï'tal *n.* gwobr, iawn, ad-dal
Requite, rî.kwït' *vt*, talu, gwobrwyo, ad-dalu
Resale, rî.säl' *n.* adwerthiant
Resalute, rî.sâ.lüt' *vt*, adanerchu, ailgyfarch
Rescind, rî.sind' *vt*, tori, diddymu, dirymu
Rescision, rî.sizh'un *n*, diddymiad
Rescribe, rî.skrïb' *vt*, adysgrifenu, ailysgrifo
Rescript, rî'skript *n*, adysgrif, gwrth-ysgrif
Rescue, res'kū *n*, gwarediad, traisachubiaeth, rhyddhâd: *vt*, gwaredu, achub, rhagachub, traisryddhau
Research, rî.sûrtsh' *n*, adchwiliad, adgais: *vt*, adgeisio, adchwilio. To search and research, dyfalchwilio
Reseize, rî.sïz' *vt*, adafaelu
Resemblance, rî.zem'blans *n*, cyffelybrwydd, tebygolrwydd, tebygrwydd; llun, eilun, delw, delwedd, dull
Resemble, rî.zem'bl *vt*, tebygu, cyffelybu, efelychu, cyfalhau
Resend, rî.send' (*pt* & *pp* resent, rî-sent') *vt*, ailanfon
Resent, rî.zent' *vt*, cymmeryd yn ddrwg, ad-dalu, atteimlo
Resentful, rî.zent'fwl, Resentive, rî.zen'tiv *a*, anfoddog, digofus, hyddig
Resentment, rî.zent'ment *n*, dig, digder, anfoddlonrwydd; ad-daliad
Reservation, rez.ûr.vä'shun *n*, darngeliad, adgadwad, cadwad yn ol; ammodiad. Mental reservation, tawedogrwydd meddyliol
Reservatory, rî.sûr'vâ.tur.î *n*, ystordy, trysorgell
Reserve, rî.zûrv' *n*, olfyddin; tawedogrwydd; pwylledd: *vt*, cadw, rhoi i gadw. In reserve, yn ol, o'r neilldu
Reservedness, rî.zûr'ved.nes *n*, tawedogrwydd
Reservoir, rez'ûrv.wôr *n*, cronfa, cadwfa, dyfrgist
Resiance, rez'yans *n.*—Residence
Resiant, rez'yant *n.*—Resident
Reside, rî.zïd' *vi*, cartrefu, preswylio, cyfanneddu, trigo, trigiannu, aros
Residence, rez'î.dens *n*, cartref, trigfa, preswylfod, trigle, trigias; trigiad
Resident, rez'î.dent *n*, trigiannydd, cyfarosydd: *a*, trigiannol, cyfanneddol
Residentiary, rez.î.den'shur.î *a*, trigiannol, cyfarosol: *n*, gweinidog cyfarosol
Residual, rî.zid'ü.al, Residuary, rî.zid'ü.ur.î *a*, gweddilledigol
Residue, rez'î.dü, Residuum, rî.zid'ü.um *n*, gweddill, gwarged, rhelyw; gwaddod
Resign, rî.zïn' *vt*, rhoddi i fyny, ymroddi
Resign, rî.sïn' *vt*, ailnodi, ail-lawnodi
Resignation, rez.ig.nä'shun *n*, rhoddiad i fyny, ymroddiad
Resignee, rez.î.nî' *n*, adgymmerydd, derbynydd
Resigner, rî.zï'nur *n*, rhoddiedydd, rhoddwr i fyny
Resilah, res'î.lâ *n*, math o hen arian bath
Resilience, rî.sil'yens, Resiliency, rî.sil'yen.sî *n*, gwrthneidiad, attwythiad, gwrthneidrwydd
Resilient, rî.sil'yent *a*, gwrthneidiol, attwythol, adlamol
Resin, rez'in, Rosin, roz'in *n*, ystor
Resinous, rez'î.nus *a*, ystoraidd
Resipiscence, res.î.pis'ens *n*, adsynwyriad
Resist, rî.zist' *v*, gwrthsefyll, gwrthwynebu, gwrthymladd, gwrthio
Resistance, rî.zis'tans *n*, gwrthwynebiad
Resistibility, rî.zis.tî.bil'î.tî *n*, gwrthwynebolrwydd, caledrwydd
Resistible, rî.zis'tî.bl *a*, gwrthwynebadwy
Resistive, rî.zis'tiv *a*, gwrthwynebol
Resistless, rî.zist'les *a*, anwrthwynebol
Resoluble, rez'ö.lü.bl *a*, attoddadwy
Resolute, rez'ö.lüt *a*, llawnfrydig, penderfynol, bwriadlawn, diysgog, disigl, calonog, gwrol, dewrwych
Resoluteness, rez'ö.lüt.nes *n*, llwyrfwriad, diysgogrwydd, gwroldeb
Resolution, rez.ö.lü'shun *n*, bwriad, llawnfryd, penderfyniad; dyhewyd, calondid, gwroldeb; dattodiad
Resolutive, rez'ö.lü.tiv *a*, dattodol
Resolvable, rî.zol'vâ.bl *a*, dattodadwy
Resolve, rî.zolv' *n*, bwriad, ymroddiad, llwyrfwriad, penderfyniad: *v*, bwriadu, penderfynu, llwyrfwriadu; dattod, dosbarthu, dosranu; toddi, attoddi; agor, deongli, egluro
Resolvedness, rî.zol'ved.nes *n*, llwyrfrydedd
Resolvent, rî.zol'vent *a*, dattodol
Resonance, rez'ö.nans *n*, adseiniad, gwrthseiniol
Resonant, rez'ö.nant *a*, adseiniol, dadseiniol
Resorb, rî.sôrb' *vt*, llyncu
Resort, rî.zôrt' *vi*, cynniwair, cyrchu, ymgyrchu: *n*, cynnulliad, cydymgasgliad; cyrchfa, cynnullfan, cynniweirfa, cyrchfan, cyrchle
Resound, rî.zûwnd' *v*, dadseinio, adleisio, arseinio
Resource, rî.sö'rs' *n*, adnawdd, adgyfnerth; noddfa; dyfais; edryf
Resp, resp *n*, clefyd ar ddefaid
Respect, rî.spekt' *n*, cymmeriad, bri, parch, edmyg, edmygedd; cyfrif; ystyriaeth, ystyr; golygiad; perthynas: *vt*, parchu, ystyried, edmygu; perthyn, perthynu. To respect persons, derbyn wyneb. With respect to, gyda golwg ar

Repose, rî.pōz' *n*, esmwythdra, gorphwysdra, llonyddwch; cwsg, hun; goglud, ymddiried: *v*, gorphwyso, ymlonyddu; cysgu, huno; ymddiried, hyderu, rhoi hyder

Reposedness, rî.pō'zed.nes *n*, gorphwysedigaeth, tawelwch

Reposite, rî.poz'it *vt*, rhoi yng nghadw

Reposition, rî.pō.zish'un *n*, adlead, adsefydliad, adosodiad

Repository, rî.poz'i.tur.î *n*, ystorfa, cadwfa, cronfa, trysorfa [berchenogi

Repossess, rî.po.zes' *vt*, adfeddiannu, ail-

Reprehend, rep.rî.hend' *vt*, argyhoeddi, ceryddu, sardio, senu [ceryddadwy

Reprehensible, rep.rî.hen'sî.bl *a*, beius,

Reprehension, rep.rî.hen'shun *n*, beiad, cerydd, sen [geryddol

Reprehensive, rep.rî.hen'siv *a*, beiol, ad-

Represent, rep.rî.sent' *vt*, arddangos, dangos, gosod allan, darlunio, cynnrychioli, adbresennoli

Representation, rep.rî.zen.tā'shun, Representment, rep.rî.zent'ment *n*, arddangosiad, gosodiad allan; darluniad; darlun, delw; cynnrychioliad

Representative, rep.rî.zen'tâ.tiv *a*, cynnrychedigol, dangosedigol: *n*, cynnrychiolwr, cynnrychiolydd

Repress, rî.pres' *vt*, attal, ffrwyno

Repression, rî.presh'un *n*, attaliad

Repressive, rî.pres'iv *a*, attaledigol

Reprieve, rî.prîv' *n*, gwarant dienoed, oedwarant: *vt*, dienoedi

Reprimand, rep'rî.mand *n*, argyhoeddiad, cerydd, sen: *vt*, ceryddu, beio, senu

Reprint, rî.print' *vt*, adargraffu, ailar-

Reprint, rî'print *n*, ailargraffiad [graffu

Reprisal, rî.prî'zal *n*, adgipiad, attrais, attreisiad, gwrthysgafael

Reprise, rî.prîz' *n*, adgip, attrais

Reproach, rî.prōtsh' *n*, sarhâd, gwarth, gwarthrudd, anair, cywilydd, gwaradwydd, edliw, liliwiant: *vt*, gwarthruddio, gwaradwyddo, edliw, senu

Reproachable, rî.prō'tshâ.bl *a*, gwaradwyddadwy [wyddus

Reproachful, rî.prōtsh'fŵl *a*, gwarad-

Reprobate, rep'rō.bāt *a*, gwrthodedig, anghymmeradwy, diras, anfad: *n*, dryg-ddyn, dirieid-ddyn, dyhiryn: *vt*, gwrthod, llwyrwrthod; gwrthwynebu

Reprobation, rep.rō.bā'shun *n*, gwrthodedigaeth, llwyrwrthodiad

Reproduce, rî.prō.dūs' *vt*, adgynnyrchu

Reproduction, rî.prō.duk'shun *n*, adgyn-

Reproductive, rî.prō.duk'tiv *a*, adgynnyrchol. Reproductive organs, peiriannau epilaidd

Reproof, rî.prŵf' *n*, cerydd, argyhoeddiad, sen, ceryddair, dwrdiad

Reprovable, rî.prŵ'vâ.bl *a*, ceryddadwy, beiadwy [hoeddi, senu

Reprove, rî.prŵv' *vt*, ceryddu, argy-

Reptation, rep.tā'shun *n*, ymlusgad

Reptile, rep'til *n*, ymlusgiad, sarddan: *a*, ymlusgol, sarddol

Republic, rî.pub'lik *n*, gweriniaeth, gwerinlywodraeth, gwerinwladwriaeth

Republican, rî.pub'li.kan *a*, gweriniaethol: *n*, gweriniaethwr

Republicanism, rî.pub'lî.kan.izm *n*, gweriniaeth, gwerinlywodraeth

Republish, rî.pub'lish *vt*, ailgyhoeddi

Repudiable, rî.pü'dî.â.bl *a*, gwrthodadwy

Repudiate, rî.pü'dî.āt *vt*, rhoddi ymaith, ysgar, gwrthod, diarddel

Repudiation, rî.pü.dî.ā'shun *n*, ysgariad; gwrthodiad, diarddeliad

Repugnance, rî.pug'nans, Repugnancy, rî.pug'nan.sî *n*, gwrthwynebiad [croes

Repugnant, rî.pug'nant *a*, gwrthwyneb,

Repullulate, rî.pul'ü.lāt *vi*, ailflaguro

Repulse, rî.puls' *n*, cilgwth, gwthiad yn ol, gwrthergyd, gwrthgur; nacâd, pall: *vt*, gwrthdaflu, dadergydio, gwrthdaro, curo yn ol, gwrthguro

Repulsion, rî.pul'shun *n*, gwrthguriad

Repulsive, rî.pul'siv, Repulsory, rî.pul'sur.î *a*, cilwthiol, gwrthyriol

Repurchase, rî.pûr'tshās *vt*, adbrynu, ailbrynu, prynu yn ol

Reputable, rep'ü.tâ.bl *a*, cymmeradwy, parchus, cyfrifol, clodwiw, ystadus

Reputation, rep.ü.tā'shun *n*, bri, cymmeriad, cymmeredigaeth, cyfrifiad

Repute, rî.püt' *n*, parch, bri, gwiwdeb: *vt*, cyfrif, golygu, ystyried, tybied. Of no repute, anenwog [gymmeriad

Reputeless, rî.püt'les *a*, dibarch, di-

Request, rî.kwest' *n*, arch, deisyfiad, erfyniad, erfyn, dymuniad: *vt*, deisyfu, deisyf, erfyn, erchi, dymuno

Requicken, rî.kwik'n *vt*, adfywhau

Requiem, rî'kwi.em *n*, gorphwysdra; gorphwysgan, marwgan, angladdgan

Requirable, rî.qwî'r'â.bl *a*, gofynadwy

Require, rî.kwî'r' *vt*, gofyn, ceisio

Requisite, rek'wî.zit *a*, angenrheidiol, anhebgorol, gofynedig, rheidiol

Requisites, rek'wî.zits *np*, angenrheidiau, anhebgorion [gofyniad

Requisition, rek.wî.zish'un *n*, galwad,

Requital, rĭ.kwī'tal *n.* gwobr, iawn, ad-dal
Requite, rĭ.kwīt' *vt*, talu, gwobrwyo, ad-
Resale, rĭ.sāl' *n.* adwerthiant [dalu
Resalute, rĭ.sâ.lüt' *vt*, adanerchu, ail-
Rescind, rĭ.sĭnd' *vt*, tori, diddymu, [gyfarch
Rescision, rĭ.sizh'un *n*, diddymiad [dirymu
Rescribe, rĭ.skrīb' *vt*, adysgrifenu, ail-
Rescript, rī'skript *n*, adysgrif, gwrth- [ysgrif
Rescue, res'kū *n*, gwarediad, traisachub-
Research, rĭ.sûrtsh' *n*, adchwiliad, ad-
Reseize, rĭ.sīz' *vt*, adafaelu [iaeth, rhyddhâd: *vt*, gwaredu, achub, rhagachub, traisryddhau
Resemblance, rĭ.zem'blans *n*, cyffelybrwydd, tebygolrwydd, tebygrwydd; llun, eilun, delw, delwedd, dull
Resemble, rĭ.zem'bl *vt*, tebygu, cyffelybu, efelychu, cyfalhau
Resend, rĭ.send' (*pt* & *pp* resent, rĭ.sent') *vt*, ailanfon [ad-dalu, atteimlo
Resent, rĭ.zent' *vt*, cymmeryd yn ddrwg,
Resentful, rĭ.zent'fwl, Resentive, rĭ.zen'-
Resentment, rĭ.zent'ment *n*, dig, digder, tiv *a*, anfoddog, digofus, hyddig
anfoddlonrwydd; ad-daliad
Reservation, rez.ûr.vā'shun *n*, darn-
Reserve, rĭ.zûrv' *n*, olfyddin; tawedog-geliad, adgadwad, cadwad yn ol; ammodiad. Mental reservation, tawedogrwydd meddyliol [trysorgell
Reservatory, rĭ.zûr'vâ.tur.ĭ *n*, ystordy,
rwydd; pwylledd: *vt*, cadw, rhoi i gadw. In reserve, yn ol, o'r neilldu
Reservedness, rĭ.zûr'ved.nes *n*, tawedog-
Reservoir, rez'ûrv.wôr *n*, cronfa, cadw- [rwydd [fa, dyfrgist
Resiance, rez'yans *n.*—Residence
Resiant, rez'yant *n.*—Resident
Reside, rĭ.zīd' *vi*, cartrefu, preswylio,
cyfanneddu, trigo, trigiannu, aros
Residence, rez'ĭ.dens *n*, cartref, trigfa,
preswylfod, trigle, trigias; trigiad
Resident, rez'ĭ.dent *n*, trigiannydd, cyf-
arosydd: *a*, trigiannol, cyfanneddol
Residentiary, rez.ĭ.den'shur.ĭ *a*, trigian-
nol, cyfarosol: *n*, gweinidog cyfarosol
Residual, rĭ.zid'ü.al, Residuary, rĭ.zid'-
ü.ur.ĭ *a*, gweddilledigol
Residue, rez'ĭ.dü, Residuum, rĭ.zid'ü.um
n, gweddill, gwarged, rhelyw; gwadd-
od [roddi
Resign, rĭ.zīn' *vt*, rhoddi i fyny, ym-
Resign, rĭ.sīn' *vt*, ailnodi, ail-lawnodi
Resignation, rez.ig.nā'shun *n*, rhoddiad
i fyny, ymroddiad [bynydd
Resignee, rez.ĭ.nī' *n*, adgymmerydd, der-
Resigner, rĭ.zī'nur *n*, rhoddiedydd,
rhoddwr i fyny
Resilah, res'ĭ.lâ *n*, math o hen arian bath
Resilience, rĭ.sil'yens, Resiliency, rĭ.sil'-
yen.sĭ *n*, gwrthneidiad, attwythiad,
gwrthneidrwydd [attwythol, adlamol
Resilient, rĭ.sil'yent *a*, gwrthneidiol,
Resin, rez'in, Rosin, roz'in *n*, ystor
Resinous, rez'ĭ.nus *a*, ystoraidd [iad
Resipiscence, res.ĭ.pis'ens *n*, adsynwyr-
Resist, rĭ.zist' *v*, gwrthsefyll, gwrthwy-
nebu, gwrthymladd, gwrthio
Resistance, rĭ.zis'tans *n*, gwrthwynebiad
Resistibility, rĭ.zis.tĭ.bil'ĭ.tĭ *n*, gwrth-
wynebolrwydd, caledrwydd [adwy
Resistible, rĭ.zis'tĭ.bl *a*, gwrthwyneb-
Resistive, rĭ.zis'tiv *a*, gwrthwynebol
Resistless, rĭ.zist'les *a*, anwrthwynebol
Resoluble, rez'ö.lü.bl *a*, attoddadwy
Resolute, rez'ö.lüt *a*, llawnfrydig, pen-
derfynol, bwriadlawn, diysgog, disigl,
calonog, gwrol, dewrwych
Resoluteness, rez'ö.lüt.nes *n*, llwyrfwriad,
diysgogrwydd, gwroldeb
Resolution, rez.ö.lü'shun *n*, bwriad,
llawnfryd, penderfyniad; dyhewyd,
calondid, gwroldeb; dattodiad
Resolutive, rez'ö.lü.tiv *a*, dattodol
Resolvable, rĭ.zol'vâ.bl *a*, dattodadwy
Resolve, rĭ.zolv' *n*, bwriad, ymroddiad,
llwyrfwriad, penderfyniad: *v*, bwriadu,
penderfynu, llwyrfwriadu; dattod,
dosbarthu, dosranu; toddi, attoddi;
agor, deongli, egluro [frydedd
Resolvedness, rĭ.zol'ved.nes *n*, llwyr-
Resolvent, rĭ.zol'vent *a*, dattodol [seiniad
Resonance, rez'ö.nans *n*, adseiniad, gwrth-
Resonant, rez'ö.nant *a*, adseiniol, dad-
Resorb, rĭ.sôrb' *vt*, llyncu [seiniol
Resort, rĭ.zôrt' *vi*, cynniwair, cyrchu,
ymgyrchu: *n*, cynnulliad, cydym-
gasgliad; cyrchfa, cynnullfan, cyn-
niweirfa, cyrchfan, cyrchle [arseinio
Resound, rĭ.zûwnd' *v*, dadseinio, adleisio,
Resource, rĭ.sö'rs' *n*, adnawdd, adgyf-
nerth; noddfa; dyfais; edryf
Resp, resp *n*, clefyd ar ddefaid
Respect, rĭ.spekt' *n*, cymmeriad, bri,
parch, edmyg, edmygedd; cyfrif; ys-
tyriaeth, ystyr; golygiad; perthynas
vt, parchu, ystyried, edmygu; pert
yn, perthynu. To respect perso
derbyn wyneb. With respect to, gy
golwg ar

Respectable, rî.spek'tâ.bl *a*, parchus, cyfrifol, haeddbarch, gwiwbarch, ystadus
Respectful, rî.spekt'fwl *a*, parchlawn, parchus, edmygus; gostyngedig
Respective, rî.spek'tiv *a*, priodol, neilldu-ol, priod, perthynol, gwahanol, gwahan-
Respierse, rî.spûrs' *vt*, taenellu [redol
Respiration, res.pî.rä'shun *n*, anadliad
Respire, rî.spî'r' *v*, anadlu, cyrchu anadl, alanu, analu
Respite, res'pit *n*, oed, oediad, dysbaid, attreg, seibiant, hamdden, hoe; dienoed: *vt*, addoedi, gohirio; dienoedi, oedi
Resplendence, rî.splen'dens, Resplendency, rî.splen'den.sî *n*, cyflewyrchiad, dysgleirdeb, eirianedd
Resplendent, rî.splen'dent *a*, llewyrchol, ysblenydd, eirian, dysglaer
Respond, rî.spond' *vi*, ateb, gwrthebu
Respondent, rî.spon'dent *n*, atebwr
Response, rî.spons' *n*, ateb, gwrtheb
Responsible, rî.spon'sî.bl *a*, atebadwy, atebol, rhwym i ateb [atebol
Responsive, rî.spon'siv *a*, atebol, ym-
Rest, rest *n*, gorphwysdra, llonyddwch, esmwythdra, tawelwch, gorphwysfa; hoe; rhelyw, gweddill, gwarged, y rhai ereill, y lleill; gorphwysnod: *v*, gorphwyso; ymorphwys. Resting-place, gorphwysfa. At rest, yn gorphwys, yn sefyll, disymmud
Restagnant, rî.stag'nant *a*.—Stagnant
Restaurant, res'tô.rant *n*, bwytty
Restauration, rî.stô.rä'shun *n*, adferiad, edfryd [tawel
Restful, rest'fwl *a*, llonydd, esmwyth,
Restiff, res'tif *a*, rhusog.—Restive
Restitution, res.tî.tü'shun *n*, adferiad, edfrydiad, rhoddiad yn ol
Restive, res'tiv *a*, ystyfnig, anhywaith, anhydyn, rhusiyd, ystranclyd
Restiveness, res'tiv.nes *n*, ystyfnigrwydd
Restless, rest'les *a*, aflonydd, diorphwys, anesmwyth, dihun [der; dihunedd
Restlessness, rest'les.nes *n*, anesmwyth-
Restorable, rî.stô'r'â.bl *a*, adferadwy, edfrydadwy [iad
Restoral, rî.stô'r'al *n*, adferiad, edfryd-
Restoration, res.tô.rä'shun *n*, adferiad, edfrydiad, adferedigaeth, cryfhâd
Restorative, rî.stô'r'â.tiv *a*, adferedigol, cryfhaol: *n*, meddyginiaeth adferiadol
Restore, rî.stô'r' *vt*, attroi, adferyd, adferu, dadebryd; ad-dalu; adgyweirio. To restore to health, iachäu
n, rî.strän' *vt*, attal, ffrwyno, rhwystro; cyfyngu, lluddio
Restrainable, rî.strä'nâ.bl *a*, attaladwy
Restraint, rî.stränt' *n*, attaliad, rhwystr, caethiad, lludd [terfynu, caethu
Restrict, rî.strikt' *vt*, attal, cyfyngu,
Restriction, rî.strik'shun *n*, attaliad, cyfyngiad, terfyniad, rhwymiad
Restrictive, rî.strik'tiv *a*, attaliadol, rhagrwymol, terfynedigol, rhwymedigol
Restringent, rî.strin'jent *a*, rhwymol, adrwymol; gwaedattaliadol: *n*, rhwymydd; meddyginiaeth attaliadol
Resty, res'tî *a*.—Restive
Result, rî.zult' *n*, canlyniad, ffrwyth, effaith: *vi*, tarddu, deillio, codi
Resume, rî.züm' *vt*, adgymmeryd, ailymaflyd yn, ailddechreu
Resummon, rî.sum'un *vt*, ailwysio
Resumption, rî.zump'shun *n*, adgymmeriad, ailgymmeriad; adeiriad
Resumptive, rî.zump'tiv *a*, adgymmerol
Resupinate, rî.sü'pî.nät, Resupine, rî.sü'pîn *a*, â'r gwyneb isaf i fyny, gwrthdröedig, gwyneb i waered
Resurrection, rez.u.rek'shun *n*, adgyfodiad, codiad [corff-leidr
Resurrectionist, rez.u.rek'shun.ist *n*,
Resuscitate, rî.sus'î.tät *v*, adfywio, adfywhau, adfywiocäu, dadebru
Resuscitation, rî.sus.î.tä'shun *n*, adfywiad, adfywiocâd, adfywhâd
Retail, rî.täl' *vt*, manwerthu, adwerthu
Retail, rî'täl *n*, manwerth, adwerthiant
Retailer, rî.tä'lûr *n*, manwerthydd, manwerthwr, ailwerthydd, adwerthwr
Retain, rî.tän' *v*, cadw, dal, dal gafael; cofio; llogi, cyflogi; hurio dadleuwr
Retainable, rî.tä'nâ.bl *a*, cadwadwy
Retainer, rî.tä'nûr *n*, llogwr, cyflogwr; canlynydd, dibynydd, heilyn; cyflogdal
Retake, rî.täk' *vt*, adgymmeryd, adennill
Retaliate, rî.tal'î.ät *v*, gorbwytho, addalu, talu'r pwyth, dialu [dialiad
Retaliation, rî.tal.î.ä'shun *n*, ad-daliad,
Retard, rî.târd' *vt*, rhwystro, afrwyddo, goluddio, arluddio, lluddias, attal, dal; oedi, hwyrhau, addoedi
Retardation, rî.târ.dä'shun *n*, attaliad, afrwyddiad, goluddiad; oediad, hwyr-
Retch, ritsh *vi*, cyfogi, chwydu [hâd
Retecious, rî.tî'shus *a*, rhwydol
Retention, rî.ten'shun *n*, attaliad; cofddaliad [nwysol; gafaelgar
Retentive, rî.ten'tiv *a*, attaliedigol, cyn-
Reticent, ret'î.sent *a*, tawedog, dystaw, yn celu trwy dewi, yn dilyn y ddiareb "Taw a'i piau hi"
Reticence, ret'î.sens *n*, tawedogrwydd

Reticle, ret'i.kl *n*, rhwyden
Reticulate, ri.tik'ü.lät *vt*, rhwydo
Reticular, ri.tik'ü.lûr, Reticulated, ri-tik'ü.lä.ted *a*, rhwydog
Reticule, ret'i.kül *n*, coden; rhwyden
Retina, ret'i.nâ *n*, rhwydlen y llygad
Retinue, ret'i.nü *n*, gosgordd, gosgorddlu
Retire, ri.tī'r' *vi*, ymneillduo, encilio, cilio, ymado, myned o'r neilldu
Retiredness, ri.tī'rd'nes *n*, neillduol-rwydd, dirgelrwydd, unigrwydd
Retirement, ri.tī'r'ment *n*, neilldued, unigedd, encil, ciliad o'r neilldu
Retort, ri.tôrt' *n*, gwrthgis, gwrthsen, gwrthgno; ateb ffraethlym; gwrthdro; math o fferyll-wydryn: *v*, gwrthsenu, gwrthgnoi, gwrthateb; ednyddu
Retortion, ri.tôr'shun *n*, ednyddiad
Retouch, ri.tütsh' *vt*, ailgyffwrdd
Retrace, ri.träs' *vt*, adolrhain. To retrace one's steps, dychwelyd
Retract, ri.trakt' *v*, galw geiriau yn ol, dad-ddywedyd; tynu yn ol [wediad
Retractation, ri.trak.tä'shun *n*. dad-ddy-
Retractile, ri.trak'til *a*, gwrthdynol
Retraction, ri.trak'shun *n*, tyniad yn ol
Retreat, ri.trīt' *n*, cil, encil, enciliad, gwrthdaith; celfan, adfan, lloches, llechfa, diogelfa, dirgelfa: *vi*, cilio, encilio, gwrthdeithio; ymneillduo; ffoi
Retrench, ri.trentsh' *v*, lleihau, cynnilo; amgloddio, amddiffyn, adgloddio
Retrenchment, ri.trentsh'ment *n*, cynnil-iad, cynnildeb; adglawdd, amgaer
Retribute, ri.trib'üt *vt*, attalu, talu yn ol
Retribution, ret.ri.bü'shun *n*, ad-daliad
Retributive. ri.trib'ü.tiv, Retributory, ri.trib'ü.tur.i *a*, attaledigol, ad-dalol
Retrievable, ri.trī'vâ.bl *a*, adferadwy
Retrieval, ri.trī'val *n*, adferiad, edfryd
Retrieve, ri.trīv' *vt*, adferu, ailennill
Retriever, ri.trī'vûr *n*, math o adargi
Retro- *px*, yn ol, yn wrthol, gwrth-
Retroaction, ri.trö.ak'shun *n*, gwrth-waith, gwrthweithred
Retrocession, ri.trö.sesh'un *n*, gwrthrod-iad, enciliad [arweiniad
Retroduction, ri.trö.duk'shun *n*, gwrth-
Retroflex, ri'trö.fleks *a*, gwrthblygol
Retrograde, ri'trö.gräd *a*, gwrthgrwydr-ol: *vi*, myned yn ol
Retrogression, ri.trö.gresh'un *n*, olgiliad, attymchweliad, dadchweliad
Retrospect, ri'trö.spekt *n*, gwrthedrych, gwrtholwg, ailolwg [edrychiad
Retrospection, ri.trö.spek'shun *n*, ol-
Retrospective, ri.trö.spek'tiv *a*, ol-olygol
Retrovert, ri.trö.vûrt' *vt*, gwrthdroi
Retrude, ri.trüd' *vt*, gwthio yn ol
Retund, ri.tund' *vt*, pylu; diawchu
Return, ri.tûrn' *n*, dychwel, adchwel, dychweliad, adferiad, attaith: *v*, dych-welyd; attalu. Returns, atebion, cyf-rifebau. To return an answer, ateb. To return thanks, diolch
Returnable, ri.tûr'nâ.bl *a*, dychweladwy
Retuse, ri.tüs' *a*, pŵl [arfod
Reunion, ri.ü'ni.un *n*, adgyssylltiad; cyf-
Reunite, ri.ü.nīt' *v*, aduno, adgydio, ad-gyssylltu, ailuno [amlygu
Reveal, ri.vil' *vt*, dadguddio, egluro,
Revel, rev'el *n*, gloddest, wttres, cyfedd-ach: *vi*, gloddesta, wttresa, gor-wledda. Revel-rout, gloddestdorf,
Revel, ri.vel' *vt*. tynu yn ol [terfysglu
Revelation, rev.i.lä'shun *n*, dadguddiad
Revelry, rev'el.ri *n*, gloddest, gloddest-waith, wttresiad, cyfeddach
Revenge, ri.venj' *n*, dial, dialiad, dial-edd: *vt*, dial, dialeddu. To revenge one's self, To be revenged, ymddïal
Revengeful, ri.venj'fwl *a*, dialgar, ym-ddïalgar, dialeddus [garwch
Revengefulness, ri.venj'fwl.nes *n*, dial-
Revenger, ri.ven'jûr *n*, dialydd, dialeddwr
Revenue, rev'en.ü *n*, ardreth, cyllid
Reverberant, ri.vûr'bur.ant *a*, adseiniol
Reverberate, ri.vûr'bur.ät *v*, gwrthseinio, dadseinio, adseinio, gwrthguro, ad-guro, gwrthdaro, adleisio
Reverberation, ri.vûr.bu.rä'shun *n*, ad-sain, amseiniad, gwrthseiniad
Reverberatory, ri.vûr'bur.ä.tur.i *a*, dad-seiniol, gwrthgurol, gwrthseiniol
Revere, ri.vi'r' *vt*, parchu, anrhydeddu
Reverence, rev'ur.ens *n*, parch, erbarch, edmyg, arddunianr, anrhydedd, bri; ofn: *vt*, parchu, perchi, anrhydeddu
Reverend, rev'ur.end *a*, parchedig, hy-barch. The Right Reverend the Lord Bishop of——, y Gwir Barchedig Ar-glwydd Esgob——
Reverent, rev'ur.ent, Reverential, rev.u-ren'shal *a*, parchus; gostyngedig
Reverie, rev.u.ri', Revery, rev'ur.i *n*, hep-hynt, mympwy, gofreuddwyd, breuddwyd effro
Reversal, ri.vûr'sal *n*, dymchweliad, di-ddymiad, gwrthiad, gwrthdroad
Reverse, ri.vûrs' *n*. tro, troad, cyfnewid iad; gwrthwyneb; anffawd, aflwyd *v*, gwrthwynebu, gwrthdroi, galw ol, dirymu [gwrthdroadi
Reversible, ri.vûr'si.bl *a*, ymchwel

Risk, risk *n*, perygl, antur, enbydrwydd; hap, damwain: *vt*, peryglu, anturio
Rite, rït *n*, defod, arddefod [adgof cân
Ritornello, rï.tôr.nel'ö *n*, ailadroddiad,
Ritual, rit'shü.al *n*, defodlyfr, llyfr defodau: *a*, defodol, arddefodol
Ritualist, rit'shü.al.ist *n*, arddefodwr
Rival, rï'val *n*, cydgarwr, cydymgeisiwr, cyderlyniwr: *v*, cydymgeisio, cydymdynu, gwrthwynebu
Rivalry, rï'val.rï, Rivalship, rï'val.ship *n*, cydymgais; cydgarwriaeth
Rive, rïv (*pt rove*, röv; *pp* riven, riv'n) *v*, hollti, delltu, agenu
Rivel, riv'l *n*, crychni: *vi*, crychu
River, riv'ûr *n*, afon, dyfrffrwd; afonig. River-horse, afonfarch
Rivet, riv'et *n*, gwrth-hoel, hoel wrthben, gwrthben: *vt*, gwrth-hoelio, gwrthbenu, gwrthbwyo, rhybedio; sicrhau
Rivulet, riv'ü.let *n*, corafon, afonig, nant, cornant, gofer, ffrwd, rhidys, clais
Rixation, rik.sä'shun *n*, cynheniad
Rixdoller, riks.dol'ûr *n*, darn o arian tramor, gwerth o ddeutu 5s.
Roach, rötsh *n*, torgoch, rhufell
Road, röd *n*, ffordd; angorfa. Railroad, cledrffordd, rheilffordd, ffordd haiarn. High road, ffordd fawr, prif ffordd
Roadstead, röd'sted *n*, angorfa
Roadster, röd'stûr *n*, teithfarch
Roam, röm *vi*, crwydro, gwibio
Roan, rön *a*. brych, gwineulwyd, broc
Roar, rö'r *vi*, rhuo, bugunedd, crochfloeddio, gorddyaru, oernadu, crochnadu: *n*, rhu, rhuad, bugunad, gor-
Roary, rö'r'ï *a*.—Roral [ddyar
Roast, röst *a*, rhost: *v*, rhostio; gwawdio. To roast coffee, crasu coffi. To roast potatoes, pobi cloron
Rob, rob *vt*, ysbeilio, lladrata, anrheithio
Robber, rob'ûr *n*, lleidr, ysbeiliwr
Robbery, rob'ur.ï *n*, lladrad, ysbeiliad
Robe, röb *n*, ysgin, ffaling, cwnsallt, mantell, gŵn, gwisg: *vt*, gwisgo, arwisgo, ymwisgo, amwisgo
Robin, rob'in, Robin-redbreast, rob.in-red'brest *n*, rhuddog, bronrhuddyn
Roborant, rö'bö.rant *a*, cryfhaol
Roborean, rö.bö'r'ï.an, Roboreus, rö.bö'r'ï.us *a*, derwin, o dderwen; cryf
Robust, rö.bust' *a*, cadarn, cryf, grymus
Robustness, rö.bust'nes *n*, pybyrwch, grymusder, cadernid
rok'am.böl *n*, garlleg Yspaen
ih'et *n*, torgoch [esgob
t'et *n*, offeren-grys, gwisg
Rock, rok *n*, craig, clegr: *v*, siglo. Rock-alum, allog y graig, cochallog. Rock-crystal, creig-grisial. Rock-oil, creigolew. Rock-ruby, rhuddem. Rock-salt, halen y graig. Rocking-stone, maen chwyfan [deuyn
Rocket, rok'et *n*, tanbelen; math o flo-
Rockiness, rok'ï.nes *n*, creigiogrwydd
Rockless, rok'les *a*, digraig
Rocky, rok'ï *a*, creigiog, clogwynog, clogyrnog. Rocky-place, creigle
Rod, rod *n*, gwialen; llath. Curtain-rod, llenlath. Fishing-rod, genwair, gwialen bysgota
Rode, röd *pt*.—Ride [*np*, cnowyr
Rodentia, rö.den'shâ, Rodents, rö'dents
Rodomont, rod'ö.mont *n*, gwagymffrostiwr, ymffrostiwr: *a*, ymffrostiol
Rodomontade, rod.ö.mun.täd' *n*, coegfost, gwagfost: *vi*, bocsachu, ffrostio
Roe, rö *n*, iyrches, ewig; grawn pysgod, gronell
Roebuck, rö'buk *n*, iwrch, carw, eilon
Rogation, rö.gä'shun *n*, gofyniad, erfyniad, gweddi. Rogation-week, wythnos y gweddïau [cardotyn
Rogue, rög *n*, hocedwr, twyllwr; crwydrai,
Roguery, rö'gur.ï *n*, hocedwaith, twyll
Roguish, rö'gish, Roguy, rö'gï *a*, hocedus, twyllodrus, twyilgar, anonest; castiog, cellweirgar
Roguishness, rö'gish.nes *n*, dyhirwch, twyll, anonestrwydd [gwagffrostio
Roist, rôist, Roister, rôis'tûr *vi*, trystio,
Roll, röl *n*, rhol, plyglyfr, rhestrfa, coflyfr; rholyn; *v*, rholio, treiglo, troi, trwlio, corni. Roll of cloth [parchment, flannel, &c.], corn o frethyn [memrwn, gwlanen, &c.]. Rolling-pin, rholbren. Rolling eyes, llygaid gwibiog
Roller, rö'lûr *n*, rholbren, rholfaen
Romage, rum'äj *n*, terfysg, cynhwrf
Roman, rö'man *n*, Rhufeiniwr: *a*, Rhufeinaidd, Rhufeinig. Roman catholic, pabydd. Roman balance, pwyslath. Roman cement, math o gymmrwd
Romance, rö.mans' *n*, ffugchwedl, ffughanes, rhamant: *vi*, ffugdreithio, rhamantu, celwyddu
Romancer, rö.man'sûr *n*, ffugdreithydd, ffugiedydd; celwyddwr, celwyddgi
Romanist, rö'man.ist *n*, pabydd
Romanize, rö'man.ïz *v*, pabyddu; Rhufeinyddio; Lladineiddio
Romantic, rö.man'tik *a*, aruthrol, mawrwyllt; anhygoel, dychymmygol, ffugiol, rhamantus; ffoldybus

Romish, rō'mish *a*, Rhufeinaidd, pabaidd
Romist, rō'mist *n*, pabydd
Romp, romp *n*, hoeden, hobi, rhonten: *vi*, hoedena, gwilhersu, hobīo, rhontio
Rondeau, Rondo, ron'dō *n*, math o hen brydyddiaeth gylchganol
Rondle, ron'dl *n*, tŵr crwn
Ronion, ron'yun *n*, dynes fras
Ront, runt *n*, corfilyn.—Runt
Rood, rŵd *n*, pedwaran erw; y grog, y groes. Rood-loft, llofft y grog
Roof, rŵf *n*, nen, cronglwyd, cromglwyd, pen ty: *vt*, toi, gosod nen. Roof of a house, clwyd ty. Roof of the mouth, taflod y geneu, gorcharfannedd, gorchfant, ystefaig
Rook, rŵk *n*, ydfran, brân, brân bigwen, brân dyddyn, brân syddyn; hocedydd, twyllwr; un o werin y wyddbwyll: *v*, hocedu, twyllo, ysbeilio
Rookery, rŵk'ur.î *n*, nythfa ydfrain, llwyn y brain, llwyn yr ydfrain
Room, rŵm *n*, lle; cyfwng; rhandy, cell, ystafell; llogawd. Room to find fault, lle i achwyn, achos i feio
Roominess, rŵ'mî.nes *n*, helaethrwydd, lle, eangder, lleogrwydd
Roomy, rŵ'mî *a*, eang; helaeth, lleog
Roost, rŵst *n*, clwyd ieir, ieirglwyd: *vi*, clwydo, myned i'r glwyd; llettya
Root, rŵt *n*, gwreiddyn, bon, dechreuad, gwaelod, gwreiddair, cynair: *v*, bwrw gwraidd, gwreiddio. Garden roots, gwreiddlysiau. Greek roots, gwreiddolion Groeg. To root up, diwreiddio, dadwreiddio. To take root, bwrw
Rootlet, rŵt'let *n*, gwreiddyn [gwraidd
Ropalic, rō.pal'ik *a*, clwpddulliog, ar ddull cnwpa; chwyddog
Rope, rōp *n*, rhaff, cort; rheffyn, cortyn: *vi*, llinynogi, rhwymo; gludiogi. Rope-dancer, rhaffddawnsiwr. Rope-trick, ysgeleredd, ysgelerdro. Rope-walk, Rope-yard.—Ropery
Roper, rō'pûr, Ropemaker, rōp'mā.kûr *n*, rhaffwr, rhaffweithiwr, rheffynwr
Ropery, rō'pur.î *n*, rhaffle, rhaffrodfa, rhaffian, rhaffweithfa [gludiogrwydd
Ropiness, rō'pî.nes *n*, tew-wydnedd,
Ropy, rō'pî *a*, llinynog; gludiog
Roquelaure, rok.î.lôr' *n*, hugan gwr
Roral, rō'r'al, Rorid, rō'r'id, Rory, rō'r'î *a*, gwlithog [ogiad
Roration, rō.rā'shun *n*, gwlithiad, gwlith-
Rosary, rō'zur.î *n*, rhosfa, gwely rhos; rhosbleth; padergadwyn y Pabyddion
Roscid, ros'id *a*, gwlithog, llawn gwlith
Rose, rōz *vt*.—Rise: *n*, rhosyn, breila, breilw. Rose-bud, rhos-flagurYn. Rose-bush, rhosberth, rhoslwyn. Rose-coloured, rhosliw, gwyngoch, gwridog. Rose-noble, darn o aur o werth 6s. 8c. Rose-tree, rhoswydden. Rose-water, rhosddwfr. Rose-wood, rhoswydd, rhosgoed. Corn-rose, pabi coch yr yd, bulwg. Dog-rose, rhos y perthi. Guelder-rose, corswigen. Rock-rose, creigros, corros. Water-rose, bwltys. Under the rose, dan gudd, dan gel
Roseate, rō'zhî.ät *a*, rhosog, gwridog
Rosemary, rōz'mur.î *n*, rhos Mair. Wild rosemary, gwallt y forwyn
Rosenfelders, rō.zen.fel'dûrz *np*, plaid o benboethiaid Almaenaidd
Roset, rō'zet *n*, rhosliw, lliw coch
Rosette, rō.zet' *n*, cwlwm o ysnodenau
Rosicrucians, roz.î.krŵ'shanz *np*, plaid o benboethiaid gynt, Rhosgroesogion
Rosin, roz'in *n*, ystor [gwridgochedd
Rosiness, rō'zî.nes *n*, gwridgochni, cochni,
Rostral, ros'tral *a*, gylfinaidd, durynog
Rostrated, ros'trā.ted *a*, gylfinog
Rostrum, ros'trum *n*, gylf, gylfant, gylfin, pig; duryn llong; pregethfa, areithle [rhosliw, gwridgoch
Rosy, rō'zî *a*, rhosynaidd, rhosynog,
Rot, rot *n*, malldod, mellni, y pwd: *v*, braenu, mallu, pydru, madru. Dry rot, sychbydredd
Rotary, rō'tur.î, Rotatory, rō'tâ.tur.î *a*, cylchol, cylchdroawl, yn troi
Rotate, rō'tät *vi*, cylchdroi, chwyldroi
Rotation, rō.tā'shun *n*, cylchyniad, chwyliad, chweliad, cylchdroad. tro
Rotator, rō.tā'tûr *n*, cyhyryn o'r enw
Rote, rōt *n*, cylchred, tafodleferydd; offeryn cerdd: *v*, dysgu ar dafodleferydd, mynychadrodd
Rotten, rot'n *a*, braenllyd, braenedig, pwdr, mall, mallain, hadl, pydredig. A rotten egg, wy clwc [hadledd
Rottenness, rot'n.es *n*, malldod, pydredd,
Rotund, rō.tund' *a*, crwn, cylchgrwn
Rotundity, rō.tun'dî.tî *n*, crynder, bol-
Rotundo, rō.tun'dō *n*, cronadail [awd
Rouge, rŵzh *n*, cochliw; gruddliw
Rough, ruf *a*, garw, gerwin; anllyfn, anwastad; bras; gwyntog, tonog; sarig, anfwyn. Rough-cast, braslun, brasgynllun; cymmrwd garw. Rough draw, braslunio, brasdynu. Rough hew, brasnaddu. Rough-rider, to ceffylau. To grow rough, ger To make rough, garwhau

Roughen, ruf'n *v*, garwhau, gerwino
Roughness, ruf'nes *n*, garwder, gerwindeb, gerwinder; anllyfnedd
Rounceval, rûŵn'sî.val *n*, math o bys
Round, rûŵnd *a*, crwn, cylchgrwn, cyfrgrwn: *n*, cylch, tro, cylchdro; ymdrechdro, cwymp: *ad*, amgylch, cylch-, am-, dam-: *v*, crynhau, amgrynu, talgrynu. Rounds, cylchoedd, gwylgylchoedd. Round-robin, deiseb. Long and round, hirgrwn. Round about, amgylch, amgylch ogylch; amleiriog; oddi amgylch. Round about us, o'n hamgylch
Roundelay, rûŵn'dî.lä *n*, cylchgan
Roundheads, rûŵnd'hedz *np*, Pengrynaiid, plaid yn amser Siarl I.
Roundhouse, rûŵnd'hûŵs *n*, nosgarchar
Roundish, rûŵn'dish *a*, crynaidd, lled-
Roundlet, rûŵnd'let *n*, cylchen [grwn
Roundly, rûŵnd'lî *ad*, yn grwn; yn dalgrwn, yn amlwg, yn rhugl [lawnedd
Roundness, rûŵnd'nes *n*, crynder; llyfn-
Rouse, rûŵz *v*, dihuno, deffroi; cyffroi
Rout, rûŵt *n*, mawrdwrdd, terfysghaid; terfysg, cythrwfl, annhrefn; ffôedigaeth: *v*, terfysgu; gorchfygu, gyru ar ffo, gorthrechu, ymlid [hynt
Route, rŵt *n*, ffordd, llwybr; taith;
Routine, rŵ.tîn' *n*, arfer, arferiad, trefn
Rove, röv *v*, crwydro, gwibio: *pt.*—Rive
Rover, rö'ûr *n*, crwydrad, gwibiad, morleidr, herwr
Row, rö *n*, rhes, rhestr, haen, gwanaf, rhill: *v*, rhwyfo, rhodli. To put in a row,
Row, rûŵ *n*, terfysg, cythrwfl [rhesi
Rowel, rûŵ'el *n*, troell ysbardyn; rholbren i ddal lliain i ymsychu, llifweli, llynor: *vt*, tori llifweli, ceingorsethu
Rower, rö'ûr *n*, rhwyfwr, rhwyfydd
Royal, rôî'al *a*, breninol, teyrnaidd. The royal family, y teulu breninol
Royalist, rôî'al.ist *n*, breninwr, brenin-
Royalize, rôî'al.îz *vt*, breninoli [oliad
Royalty, rôî'al.tî *n*, brenindod, breninoliaeth, breninfraint, teyrnolaeth
Rub, rub *v*, rhwtio, rhlwbio, rhathu, rhuglo, crafu: *n*, rhwtiad, rhwb, rhwbiad; rhwystr. To rub down a horse, glanhau ceffyl. To rub out, dileu
Rubbish, rub'ish *n*, malurion; ysgarthion, ysbwrial, gweddillion, sothach, sorod; murddyn
Rubble, rub'l *n*, ceryg mân, cerygos
-'bî.kund, Rubiform, rŵ'-
ochlyd, lledgoch, cochaidd
Rubify, rŵ'bî.fî, Rubicate, rŵ'brî.kät *vt*, cochliwio, cochnodi
Rubious, rŵ'bî.us *a*, rhudd, cochlyd
Rubric, rŵ'brik *a*, coch, rhuddgoch: *n*, rhuddel, rhuddell; cyfeireb
Rubrical, rŵ'brî.kal *a*, coch
Ruby, rŵ'bî *n*, rhuddem, cochem; crugdardd; math o argrafflythyren: *a*, rhuddgoch, coch, cochrudd. Rock-ruby, gwenithfaen
Ructation, ruk.tä'shun *n*, brytheiriad
Rud, rud *n*, pysgodyn o'r enw
Rudder, rud'ûr *n*, llyw, llyw llong
Ruddiness, rud'î.nes *n*, rhuddni, gwriddgochni, cochder [rhuddell
Ruddle, rud'l *n*, nod coch, rhuddbridd,
Ruddock, rud'uk *n*, bronrhuddyn, cochgam, brongoch
Ruddy, rud'î *a*, rhudd, coch, rhuddgoch, rhosliw, gwridliw, gwridgoch; lledgoch
Rude, rŵd *a*, difoes, anfoesgar; anghelfydd; diddysg, gwladaidd; garw
Rudeness, rŵd'nes *n*, difoesedd, anfoes, anfoesgarwch; gwladeiddrwydd
Rudesby, rŵdz'bi *n*, anfoesddyn
Rudiment, rŵ'dî.ment *n*, egwyddor, cynbrawf, cynreol, cynsail
Rudimental, rŵ.dî.men'tal, Rudimenttary, rŵ.dî.men'tur.î *a*, egwyddorol
Rue, rŵ *v*, galaru, gofidio; ymofidio am: *n*, llysiau yr echrys-haint
Rueful, rŵ'fŵl *a*, galarus, trist, irad, gofidus, athrist [galarusrwydd
Ruefulness, rŵ'fŵl.nes *n*, tristwch,
Ruelle, rŵ'el *n*, cynmanfa mewn ty annedd; cylch [bysgodyn
Ruff, ruf *n*, crychdorch gwddf; math o
Ruffian, ruf'yan *n*, cyflafanwr, hurlofrudd, adyn, anfad-ddyn, grafel: *a*, murniol, ffyrnig, creulawn, ciaidd
Ruffle, ruf'l *v*, crychu, dillio, addurngrychu, annhrefnu, anfoddogi, cyffroi, cythruddo: *n*, addurn-grych
Rug, rug *n*, torsed, cwrlid, huling, brecan
Rugged, rug'ed *a*, garw, gerwin; anwastad, anllyfn; afrywiog
Ruggedness, rug'ed.nes *n*, garwedd; anwastadrwydd; afrywiogrwydd
Rugin, rŵ'jin *n*, rhathell llawfeddyg
Rugose, rŵ.gös' *a*, rhychog, crychog
Ruin, rŵ'in *n*, distryw, dinystr; adfail, adfeiliad: *v*, distrywio, dinystrio, dyfetha, andwyo, diadeilo; anafu
Ruinate, rŵ'î.nät *vt*, andwyo, dyfetha
Ruination, rŵ.î.nä'shun *n*.—Ruin
Ruinous, rŵ'î.nus *a*, adfeiliog, adfeiliedig, dinystriol, distrywiol, andwyol

Rule, rŵ'l *n*, rheol, llywodraeth, rheolaeth; deddf: *v*, llinellu; llywodraethu, rheoli. Rule of three, cymhariaeth

Ruler, rŵ'lŭr *n*, rheolwr, llyw, llywydd, llywodraethwr, teyrn, muner; llinellai,

Rum, rum *n*, gwirod o'r enw [llinellyr

Rumble, rum'bl *vi*, treigldrystio, grwytho, godyrddio, godyrfu, godwrdd. Rumbling-noise, treigldrwst

Ruminant, rŵ'mî.nant *a*, yn cnoi ei gil, adgnoawl: *n*, anifail adgnoawl

Ruminantia, rŵ.mî.nan'shâ *np*, anifeiliaid adgnoawl, adgnöolion

Ruminate, rŵ'mî.nät *v*, cnoi cil, adgnoi, eilgnoi, cilgnoi; ystyried, adystyried, dwysfyfyrio ar

Rumination, rŵ.mî.nä'shun *n*, adgnoad, cilgnoad; adfyfyriad [chwiliach

Rummage, rum'äj *v*, manol chwilio,

Rummer, rum'ŭr *n*, diodwydryn

Rumour, rŵ'mûr *n*, chwedl, gair, son, swn, lledgynt: *vt*, taenu chwedl, cyhoeddi [conell

Rump, rump *n*, gwar y gynffon; cloren,

Rumple, rum'pl *vt*, crychiadu, didrefnu: *n*, tolc, crychiad, crychni

Run, run (*pt* ran, *pp* run) *v*, rhedeg, rhedu; dywadnu; llifo: *n*, rhe, rhed, rhedeg, rhedfa. In the long run, yn y diwedd, yn y pen draw. To run to seed, hadu. To run away, ffoi, dianc. To run through, trywanu

Runagate, run'ä.gät, Runaway, run'âwä *n*, ffoadur, enciliwr, cilgi

Rundle, run'dl *n*, troellen, sidell; ffon ysgol; cawell melin; aden olwyn

Rundlet, rund'let *n*, barilan, llestryn

Runlet, run'let *n*, cornant, afonig; barilan, mesur 18½ galwyn [ceubren

Rung, rung *pp*.—Ring: *n*, ffon ysgol,

Runic, rŵ'nik *a*, Gothaidd, henddulliog

Runnel, run'el *n*, rhean, nant, cornant. aber, afonig [cwyrdeb

Runnet, run'et *n*, caul, ceuled, cywer,

Running, run'ing *n*, rhediad; ffrydiad, llifiad, rhead: *a*, rhedegog, rhedol. Running-match, rhedymdrech

Runt, runt *n*, corfilyn, cor o anifail

Rupee, rŵ.pî' *n*, darn o arian Indiaidd gwerth 1s. 10½c.

Ruption, rup'shun *n*, breg, toriad

Rupture, rup'tshŭr *n*, rhwygdoriad; bolwst, bolyatyn, toriad llengig, torgest

Rural, rŵ'r'al *a*, gwledig, gwladol, gwladaidd, maesol

Rurality, rŵ.ral'i.tî, Ruralness, rŵ'r'alnes *n*, gwladolrwydd, gwladeiddrwydd

Ruricolist, rŵ.rik'ŏ.list *n*, gwladwr, gwladolwr, taiogyn, gwlad-drigwr

Ruse, rŵz *n*, dichell, ystryw

Rush, rush *n*, brwynen, pabwyren; rhuthr, rhuthriad: *v*, rhuthro, ymruthro. Rush-candle, canwyll frwynen. Full of rushes, pabwyrog, brwynog. To gather rushes, pabwyra, brwyna

Rushlight, rush'lït *n*, canwyll frwynen

Rushy, rush'ï *a*, brwynog, pabwyrog

Rusk, rusk *n*, math o fara caled, bara cras, teisen gras

Russet, rus'et *a*, rhuddgoch, rhuddlwyd, gwineugoch, blawrgoch, llwydgoch: *n*, gwisg wledig; math o afal

Rust, rust *n*, rhwd, rhydni: *v*, rhydu

Rustic, rus'tik, Rustical, rus'tî.kal *a*, gwladaidd, gwledig, gwerinol, drelaidd, taiog, anfoesog, diaddurn

Rustic, rus'tik *n*, gwladwr, dyn gwledig; taiogyn; lleban, drelyn, cabrotai

Rusticate, rus'tî.kät *vi*, gwledigo, gwladogi, gwladeiddio

Rusticity, rus.tis'i.tî *n*, gwladeiddrwydd, gwledigrwydd, cabrawd; taiogrwydd

Rustiness, rus'tî.nes *n*, rhydni

Rustle, rus'l *vi*, chwithrwd, ysgwrlwgach, rhugldrystio

Rusty, rus'tî *a*, rhydlyd, rhwdog

Rut, rut *v*, rhidio, cydio: *n*, ol olwyn; clais ffordd; rhidiad neu ymread hyddod. Rutting season, byddfref

Rutabaga, rŵ.tâ.bä'gâ *n*, erfin Swedaidd

Ruth, rŵth *n*, tosturi, trugaredd, cyddeimlad [tyner

Ruthful, rŵth'fŵl *a*, tosturiol, trugarog,

Ruthfulness, rŵth'fŵl.nes *n*, tosturiaeth, tosturi [creulawn, didosturi

Ruthless, rŵth'les *a*, annhosturiol,

Ruthlessness, rŵth'les.nes *n*, annhosturiaeth

Rutilant, rŵ'tî.lant *a*, dysglaer [

Rutilate, rŵ'tî.lät *vi*, dysgleirio

Ruttish, rut'ish *a*, anllad, chwantus, cnawdwyllt, nwyfus

Rye, rï *n*, rhyg. Rye-bread, bara rhyg, rhygfara. Rye-grass, rhygwellt

S.

Saads, sä'adz *np*, plaid o grefyddwyr yn yr India [oedd

Sabaoth, sâ.bä'oth *np*, byddinoedd, llu-

Sabbatarian, sab.â.tê'r'î.an *n*. sabbathydd, un a gadwo'r sabbath Iuddew

Sabbath, sab'ath *n*, gorphwysfa, seibiat Sabbath, sabboth. Sabbath-breaktorwr sabbath

Sabbathless, sab'ath.les *a*, disabbath
Sabbatical, sa.bat'ĭ.kal *a*, sabbathaidd, sabbathol, gorphwysol
Sabbatism, sab'â.tizm *n*, sabbathyddiaeth, manwl gadwraeth y sabbath; gorphwysdra, seibiant
Sabian, sä'bĭ.an *n*, addolwr llu'r nefoedd
Sabellian, sâ.bel'yan *n*, Sabeliad
Sable, sä'bl *n*, bele; croen a blew'r bele: *a*, o liw'r bele; du tywyll
Sabre, sä'ûr *n*, cleddyf llydan: *vt*, taro â chleddyf [graianedd
Sabulosity, sab.ü.los'ĭ.tĭ *n*, graiander,
Sabulous, sab'ü.lus *a*, graianog, tywod-
Saccade, sa.käd' *n*, ffrwyndyniad [lyd
Saccharifer'ous, sak.u.rif'ur.us *a*, yn dwyn sugr
Saccharine, sak'u.rin *a*, sugraidd, melus
Sacerdotal, sas'ûr.dō.tal *a*, offeiriadol
Sachem, sä'tshem *n*, penaeth Indiaidd
Sack, sak *n*, sach, ffetan; anrheithiad; math o win melus: *vt*, sachu; difrodi, anrheithio, ysbeilio. Sack-cloth, sachlen, sachliain, sachwisg. Sack-posset, posel gwin a llaeth
Sackbut, sak'but *n*, math o offeryn cerdd
Sackful, sak'fŵl *n*, sachaid, llonaid sach
Sacrament, sak'râ.ment *n*, ymrwymiad ar lw; sacrament, y cymmundeb
Sacramental, sak.râ.men'tal *a*, sacramentol, cymmunol
Sacred, sä'kred *a*, sanctaidd, dihalog, glân, cyssegredig, cyssegrlan
Sacredness, sä'kred.nes *n*, cyssegredd, sancteiddrwydd [adwy
Sacrificable, sâ.krif'ĭ.kâ.bl *a*, aberth-
Sacrificator, sâ.krif'ĭ.kä.tûr, Sacrificer, sak'rĭ.fĭ.zur *n*, aberthwr, offrymwr
Sacrifice, sak'rĭ.fĭs *n*, aberth, offrwm
Sacrifice, sak'rĭ.fĭz *vt*, aberthu, offrymu
Sacrificial, sak.rĭ.fish'al *a*, aberthol, offrymedigol
Sacrilege, sak'rĭ.lej *n*, cyssegrladrad, cyssegrdrais, eglwysysbeiliad
Sacrilegious, sak.rĭ.lĭ'jus *a*, cyssegrladradol [beiliwr, cyssegrleidr
Sacrilegist, sak'rĭ.lej.ist *n*, eglwysys-
Sacring, sä'kring *a*, cyssegrol: *n*, dyrchafiad yr offeren. Sacring-bell, cloch yr offeren
Sacrist, sä'krist, Sacristan, sä'kris.tan *n*, ceidwad pethau cyssegredig
Sacristy, sä'kris.tĭ *n*, gwisgle eglwys
Sacrum, sä'krum *n*, asgwrn y gloren
Sad, s[illegible] [illegible]t, prudd, anhylon, gal[illegible] [illegible]rwm, blin, tost
S[illegible] [illegible]hau, tristiu
Saddle, sad'l *n*, cyfrwy, gobell, dibr: *vt*, cyfrwyo, gobellu. Saddle-bag, marchgod. Side-saddle, cyfrwy untu. Saddle-tree, pren cyfrwy. Pack-saddle, pynoreg, ystrodyr, ystarn, panel
Saddler, sad'lûr *n*, cyfrwywr, dibrwr
Sadducee, sad'ü.sĭ *n*, anffyddiwr Iuddewig a wadai adgyfodiad y meirw
Sadiron, sad'ĭ.ûrn *n*, haiarn golchyddes
Sadly, sad'lĭ *ad*, yn drwm, yn brudd
Sadness, sad'nes *n*, tristwch, tristyd, prudd-der, trymder, iselder ysbryd
Safe, säf *a*, diogel, diangol, diasgen, iach: *n*, cell, cloer; bwydgell
Safeguard, säf'gârd *n*, amddiffynfa, amddiffyniad, canymdo; ambais; arbais: *vt*, canymdoi, amddiffyn
Safety, säf'tĭ, Safeness, säf'nes *n*, diogelwch, diogelrwydd. A place of safety, diogelfa, noddfa
Saffron, saf'run *n*, saffrwm, saffr, saffrwn: *a*, melyn [honcian
Sag, sag *v*, crogi o'r naill ochr; llwytho;
Sagacious, sâ.gä'shus *a*, call, craff, craffus, synwyrol, synwyrgall; greddfgall, doethlym; olrheinllym
Sagaciousness, sâ.gä'shus.nes, Sagacity, sâ.gas'ĭ.tĭ *n*, craffder synwyr, cyflymder deall, doethbwyll, synwyroldeb, doethder, callder; ffroenllymder
Sagamore, sag'ä.mō'r *n*, teyrn, brenin
Sage, säj *a*, doeth, synwyrol, call: *n*, doethwr, doethyn, gwr doeth, athronydd, gwyddon; saeds, y geidwad. Wood-sage, llwyd yr eithin
Sageness, säj'nes *n*, callder, synwyroldeb
Sagitta, saj'it.â *n*, saeth; maen clo
Sagittarius, saj.ĭ.tê'rĭ.us, Sagittary, saj'ĭ.tur.ĭ *n*, y Saethydd.—Zodiac
Sago, sä'gō *n*, math o gyffaith, sago
Sagoin, sä'gôin *n*, math o epa
Saic, sä'ik *n*, math o long yn Nhwrci
Said, sed *pt & pp.*—Say
Sail, säl *n*, hwyl: *v*, hwylio, morio, mordwyo. Sail-cloth, lliain hwylio, hwylliain. Sail-maker, hwylwneuthurwr. Fore sail, hwyl flaen. Jib sail, cynhwyl. Main sail, hwyl fawr. Mizzen sail, dant-hwyl. Top sail, brig hwyl [llongwr
Sailor, sä'lûr *n*, morwr, mordwywr,
Saim, säm *n*, iraid, bloneg, saim [codog
Sainfoin, sän'fôin *n*, gogawr feillion,
Saint, sänt *n*, sant: *vt*, santio, seintio. Sainted, duwiol. Patron saint, mabsaint
Saintly, sänt'lĭ, Saintlike, sänt'lĭk *a*, santaidd: sanctaidd

Saintship, sänt'ship *n*. santaeth
Sake, säk *n*, achos, ethryb; inwyn. For my sake, er fy mwyn, erddof fi
Saker, sä'kûr *n*, hebog; math o gyflegr
Salable, sä'lâ.bl *a*, gwerthadwy, hywerth
Salableness, sä'lâ.bl.nes *n*, hywerthedd
Salacious, sâ.lä'shus *a*, nwyfus, anllad, trythyll, anniwair [serthedd
Salacity, sâ.las'î.tî *n*, anlladrwydd,
Salad, sal'ad *n*, bwyd-ddail, bwydlysiau, addail. Salad-oil, olew yr olewwydden
Salamander, sal.â.man'dûr *n*, pryf y tân. tanbryf; geneugoeg [i bryf y tân
Salamandrine, sal.â.man'drin *a*, tebyg
Salanx, sal'angks *n*, penhwyad
Salary, sal'ur.î *n*, cyflog, hur, tâl
Sale, säl *n*, gwerth, arwerth; gwerthiant, arwerthiad, arwerthiant. For sale, ar werth, i'w werthu
Salebrous, sal'i.brus *a*, garw, anwastad
Salesman, sälz'man *n*. gwerthwr
Salient, sä'li.ent *a*, neidiol, ar neidio
Salify, sal'i.fî *v*, halenu, halltu, hallu
Saligot, sal'i.got *n*, ysgall y dwfr
Saline, sâ.lîn', Salinous, sâ.lî'nus *a*, helïaidd, helïog, halenog, hallt, hall; gohallt [wrth y goron
Salique, sal'ik *a*, yn cau benywod oddi
Saliva, sâ.lî'vâ *n*, aliw, haliw. poer
Salival, sâ.lî'val. Salivary, sal'i.vur.î *a*, haliwog, poerllyd, poerol
Salivate, sal'i.vät *vt*, haliwo, dwyn poerlif, glyfoerio [haliwiad
Salivation, sal.î.vä'shun *n*, poerlifiant,
Salivous, sâ.lî'vus *a*. haliwog, poerllyd
Sallow, sal'ö *n*, merhelygen: *a*, lliw merhelyg, melynlas, melyn; clafaidd, salw. Sallow face, gwyneb dimai
Sallowness, sal'ö.nes *n*, melynrwydd
Sally, sal'î *n*, cyrch, rhuthr, rhuthrgyrch: *vi*, cyrchu, rhuthrgyrchu, rhuthro. Sally-port, rhuthrborth
Salmagundi, sal.mâ.gun'di *n*, math o gymmysgfwyd o ysgadan a chig
Salmon, sam'un *n*, eog, gleisiad, gleisiedyn. Salmon-peel, A young salmon, gaflaw, eogyn, flithell. Salmon-net, gleisiadeg, gaflaweg. Salmon-trout, eogfrithyll, gwyniedyn, brithyll y môr. Spawning salmon, maran. Female salmon, hwyddell, hwyell, chwiwell (*p* chwiwiaid). Male salmon, cemyw
Saloon, sâ.lön' *n*, uchelneuadd
Salt, sôlt *n*, halen: *a*, hallt, hall; cynäig: *vt*, halltu, hallu, halenu. Basket-salt, halen o'r fath decaf. Salt-box, crwth halen. Salt-cellar, halenai. Salt-pan, Salt-pit, heledd, pwll heli. To go a salting, cwna, cyneica. To turn to salt, halenu
Saltant, sal'tant, Saltatory, sal'tâ.tur.î, Saltorious, sal.tō'r'i.us *a*, neidiol
Saltation, sal.tä'shun *n*, neidiad, llamiad
Salter, sôl'tûr *n*, halltwr, halenwr
Saltern, sôl'tûrn *n*, gwaith halen, heledd
Saltier, sal'tî.ûr, Saltire, sal'tî'r *n*, nod ar lun croes St. Andrew (×)
Saltinbanco, sal.tin.bang'kö *n*, ysgentyn
Saltish, sôl'tish *a*, halltaidd, gohallt
Saltless, sôlt'les *a*, dihallt, croew, crai
Saltness, sôlt'nes *n*, halltrwydd, halltni, halledd, halltineb [creighalen
Saltpetre, sôlt'pî.tûr *n*, halen y graig,
Salubrious. sâ.lü'brî.us *a*, iachusol
Salutary, sal'ü.tur.î *a*, iachus, iechydol
Salutation, sal.ü.tä'shun *n*, anerchiad, anerch, cyfarchiad
Salute, sâ.lüt' *vt*, cyfarch, anerch, dyanerch; cusanu: *n*, cyfarch, anerch; cusan [iach, iechyd-ddwyn
Salutiferous, sal.ü.tif'ur.us *a*, iachus,
Salvable, sal'vâ.bl *a*, achubadwy, gwaredadwy
Salvage, sal'väj *n*, achubdal
Salvation, sal.vä'shun *n*, iachawdwriaeth, iechydwriaeth, iechineb, gwaredigaeth, achubiaeth, ymwared
Salvatory, sal'vâ.tur.î *n*, cadwfa: *a*, achubedigol, gwaredigol
Salve, sâv *n*, eli, enaint: *vt*, elïo, iachäu, meddyginiaethu; cyfarch. Eye-salve, eli llygaid
Salver, sal'vûr *n*, achubydd; heilddysgl
Salvo, sal'vö *n*, esgus, cysgod, lloches
Same, säm *a*, yr un, nid arall, hwnw ei hunan; hwn; hon [rhywiaeth
Sameness, säm'nes *n*, hunaniaeth, un-
Samlet, sam'let *n*, eogyn, glasfaran
Sampane, sam'pän *n*, llong Chineaidd
Samphire, sam'fûr *n*, ffenigl y môr, y godog, corn carw'r môr [cynllun
Sample, sam'pl *n*, golygyn, cynbrawf,
Sampler, sam'plûr *n*, cynllun, cynddelw
Sanable, san'â.bl *a*, gwelladwy, iachadwy
Sanative, san'â.tiv *a*, iachaol, gwelledigol
Sanctification, sangk.tî.fî kä'shun *n*, sancteiddiad, sancteiddhâd, sancteiddrwydd, purdeb [puro, glanhau
Sanctify, sangk'tî.fî *vt*, sancteiddio,
Sanctimonious, sangk.tî.mö'nî.us *a*, santweddus, ar wedd sant, santweddog
Sanctimony, sangk'tî.mun.î *n*, santwedd
Sanction, sangk'shun *n*, cadarnhâd durdod; nawdd, arnoddiad, *vt*, cadarnhau, amddiffyn,

Sanctitude, sangk'tî.tîd *n*, sancteiddrwydd, duwioldeb, purdeb [amddiffyn
Sanctuarize, sangk'tshü.ur.îz *vt*, noddi,
Sanctuary, sangk'tshü.ur.î *n*, cyssegr, cyssegrfa, noddfa, nawddle
Sand, sand *n*, tywod, traeth: *v*, taenellu tywod. Sand-bank, traethell, tyrwn, tywodfanc. Sand-blind, cibddall, coegddall. Sand-eel, llymrîen. Sand-piper, pibydd y traeth. Quick-sand, sugndraeth. A grain of sand, tywodyn. To form sand, tywodi. To gather sand, tywota.
Sandal, san'dal *n*, math o esgid, carnialach. Sandal-wood, pren o'r India
Sandarac, san'dâ.rak *n*, math o ystor
Sanderling, san'dûr.ling *n*, hutan lwyd, hutan y tywod, aderyn o'r enw
Sandever, Sandiver, san'dî.ver *n*, gorferw gwydr
Sandish, san'dish *a*, tywodaidd, fel tywod
Sandix, san'diks *n*, plwm coch
Sandstone, sand'stön *n*, tywodfaen, math o graig friwsionllyd
Sandy, san'dî *a*, tywodlyd; melyngoch
Sane, sän *a*, iach; diwallgof, yn ei iawn
Sang, sang *pt.*—Sing [bwyll
Sangiac, san'ji.ak *n*, taleithlyw yn Nhwrci [ddygol
Sanguiferous, san.gwif'ur.us *a*, gwaed-
Sanguification, sang.gwî.fî.kä'shun *n*, gwaedogaeth, gwaedogiad [lifol
Sanguifluous, san.gwif'lü.us *a*, gwaed-
Sanguify, sang'gwî.fî *vi*, dwyn gwaed, troi yn waed [gwaedlydrwydd
Sanguinariness, sang'gwî.nur.î.nes *n*,
Sanguinary, sang.gwî.nur.î *a*, gwaedlyd; creulawn, sychedig am waed
Sanguine, sang'gwin *a*, gwaedog, gwaedlyd; llawn gwaed; gwaedwyllt; gwresog, brwd, hyderus
Sanguineness, sang'gwin.es, Sanguinity, san.gwin'î.tî *n*, gwresogrwydd
Sanguineous, san.gwin'yus *a*, gwaedol, gwaedlyd
Sanguisuge, sang'wî.süj *n*, gele, gelen
Sanhedrim, san'hî.drim *n*, prif gynghor yr Iuddewon yn cynnwys 70 o henur-
Sanicle, san'î.kl *n*, clust yr arth [iaid
Sanies, sä'nî.îz *n*, gôr, crawn, madredd
Sanious, sä'nî.us *a*, crawnllyd, gorllyd
Sanitary, san'î.tur.î *a*, perthynol i iechyd, iechydol
Sanity, san'î.tî *n*, iechyd; iawnbwylledd
Sank, sangk *pt.*—Sink
Sans, song *pr*, heb
Sap, sap *n*, nodd, sudd, sug, gwyning; tangloddiad, cloddiad tan fur: *v*, tangloddio, diseilio
Sapid, sap'id *a*, blasus, chwaethus
Sapidity, sâ.pid'î.tî, Sapidness, sap'idnes *n*, blasusrwydd [wyr, callineb
Sapience, sä'pî.ens *n*, doethineb, syn-
Sapient, sä'pî.ent *a*, doeth, synwyrol, call, deallus [lyd
Sapless, sap'les *a*, dinodd, disudd, sych-
Sapling, sap'ling *n*, glaswydden, glasbren, marchwialen
Saponaceous, sap.ö.nä'shus, Saponary, sap'ö.nur.î *a*, sebonol, sebonaidd, sebonllyd, sebonog
Saponify, sâ.pon'î.fî *vt*, troi yn sebon
Sapor, sä'pôr *n*, blas, chwaeth, archwaeth
Saporific, sap.ö.rif'ik, Saporous, sap'örus *a*, blasroddol, blasusol, blasus
Sapphire, saf'ûr *n*, gem o'r enw, glasem
Sappiness, sap'î.nes *n*, ireidd-der, irdra, ireiddrwydd; hurtrwydd
Sappy, sap'î *a*, iraidd, suddlawn, noddlyd; penfeddal, delffaidd, penwan
Sapskull, sap'skul *n*, clap'skul *n*, hurtyn
Saraband, sar'â.band *n*, dawns Yspaen-
Saracen, sar'â.sen *n*, Saraceniad [aidd
Sarcasm, sâr'kazm *n*, brathair, cellwairgno, cellwair du, gwatwareg, gwawd, marw-wawd; dyfystledd
Sarcastic, sâr.kas'tik, Sarcastical, sârkas'tî.kal *a*, gwawdus, gwatwarus, brathgar, pigog, gwartheiriol
Sarcel, sâr'sel *n*, aden curyll [teneuwe
Sarcenet, sârs'net *n*, math o sidan
Sarcle, sâr'kl *vt*, chwynu yd
Sarcoline, sâr'kö.lîn *a*, cigliw, gwingoch
Sarcology, sâr.kol'ö.jî *n*, cigdraeth
Sarcophagous, sâr.kof'â.gus *a*, cnawdfwytaol, cigysol, cnawdysol
Sarcophagus, sâr.kof'â.gus (*p* sarcophagi, sâr.kof'â.jî) *n*, beddrod careg, maenfedd, arch gareg
Sarcophagy, sâr.kof'â.jî *n*, cnawdfwytâd
Sarcotic, sâr.kot'ik *a*, a fago gnawd
Sardan, sâr'dan, Sardin, sâr'din *n*, math o ysgadenyn bychan
Sardine, sâr'din, Sard, sârd, Sardius, sâr'dî.us, Sardonyx, sâr'dö.niks *n*, math o faen cigliw gwerthfawr
Sark, sârk *n*, crys
Sarment, sâr'ment *n*, brigyn
Sarplier, sâr'plî.ûr *n*, brasliain, sachliain
Sarsaparilla, sâr.sâ.pâ.ril'â *n*, planigyn meddygol [ystram ffenestr
Sash, sash *n*, gwregys, gwasgrwym;
Sashoon, sash'ön *n*, clustog lledr

Sassafras, sas'ă.fras *n*, pren meddygol Americaidd
Sassorol, sas'ŏ.rol *n*, colomen y creigiau
Sat, sat *pt.*—Sit
Satan, sā'tan *n*, Satan, diafol, y cythraul
Satanic, sā.tan'ik, Satanical, sā.tan'i.kal *a*, satanaidd, dieflig, cythreulig
Satchel, Sachel, satsh'el *n*, llyfrgod, trythgod, sachell, cwdyn [ddigoni
Sate, sāt *vt*, digoni, llenwi, diwallu, ar-
Sateless, sāt'les *a*, annigonol; diwala
Satellite, sat'el.īt *n*, lleuaden, adhlaned, seren osgordd. Satellites, gosgorddlu
Satiate, sā'shi.āt *vt*, digoni, diwallu, llenwi, arddigoni: *a*, diwall, digonol
Satiety, sā.tī'i.ti *n*, digonedd, gwala, digon, digonoldeb, diwallrwydd, arddigonedd, llawnder
Satin, sat'in *n*, math o sidan, pali
Satire, sat'ūr *n*, gwatwargerdd, gwawdiaith, gogan-gerdd, trawsgan
Satiric, sā.tir'ik, Satirical, sā.tir'i.kal *a*, goganus, duchanus, gwawdiol
Satirist, sat'ur.ist *n*, duchanwr, goganwr, gwatwarwr [wawdio, duchanu
Satirize, sat'ur.īz *vt*, trawsganu, sen-
Satisfaction, sat.is.fak'shun *n*, boddlonrwydd, boddineb, boddlondeb, boddhâd, bodd; iawn, ad-daliad
Satisfactory, sat.is.fak'tur.i *a*, boddhaol, boddlongar, boddlonol
Satisfiable, sat'is.fī.ā.bl *a*, boddlonadwy
Satisfy, sat'is.fī *vt*, boddio, boddloni, boddhau; diwallu, digoni, digonoli
Sative, sā'tiv *a*, hauedig mewn gerddi
Satrap, sā'trap *n*, taleithlywydd
Saturable, sat'shū.rā.bl *a*, diwalladwy, llanwadwy [digonol
Saturant, sat'shū.rant *a*, diwalladol,
Saturate, sat'shū.rāt *vt*, llenwi, digoni, trylenwi, llwyr lenwi [llawnlenwad
Saturation, sat.shū.rā'shun *n*, llanwad,
Saturday, sat'ūr.dā *n*, dydd Sadwrn
Saturity, sā.tū'r'i.ti *n*, llawnder
Saturn, sat'ūrn *n*, Sadwrn, un o'r geudduwiau; un o'r planedau
Saturnalian, sat.ūr.nā'li.an *a*, anfad, trythyll [thyllwleddol
Saturnian, sā.tūr'ni.an *a*, dedwydd; try-
Saturnine, sat'ūr.nīn *a*, trymaidd, trist, prudd, athrist
Satyr, sat'ūr *n*, ellyll; gwyddan
Satyriasis, sat.u.rī'ā.sis *n*, llostgyfod
Sauce, sŏs *n*, blesyn, blaslyn, cyffaith, sibr: *vt*, blasuso, blasuseiddio, sibraw.
Saucebox, coegyn, haerllugyn [sewpot
Saucepan, sŏs'pan *n*, llawgallawr, posned,
Saucer, sŏ'sūr *n*, dysglan [rwydd
Sauciness, sŏ'si.nes *n*, coegni, haerllug-
Saucy, sŏ'si *a*, coeg, craseiriog, tafodrydd, craslyd, gorhëwg; haerllug, del. To be saucy, rhoi ei dafod
Saunter, sān'tūr *vi*, rhodianu, rhodiena, esmwythrodio, segura [madfall
Saurian, sŏ'ri.an *a*, madfallaidd: *n*,
Sausage, sŏ'säj *n*, selsig, selsigen
Savage, sav'äj *a*, gwyllt, anifeilaidd, ffyrnig, creulawn, anwar; anfoes: *n*, dyn gwyllt, anwariad: *vt*, anwareiddio, creuloni [creulonedd
Savageness, sav'äj.nes *n*, gwylltdyfiant;
Savagery, sav'äj.ur.i *n*, gwylltedd, creulonedd [America
Savanna, sā.van'ā *n*, gwaendir, rhosdir
Save, säv *v*, achub, arbed; cadw, gwared; noddi; cynnilo, casglu: *pr*, oddi eithr, heb law. Save-all, cyfrachub. To save one's bacon, dianc â chroen cyfan
Savin, sav'in *n*, eithyn fyw
Saving, sā'ving *n*, achubiad, cadwedigaeth: *a*, arbedus, cynnil: *pr*, heb law. Savings-bank, cedfa cynnilion
Saviour, sā'vi.ūr *n*, achubwr, gwaredwr, achubydd, iachawdwr, ceidwad
Savory, sā'vur.i *n*, math o berlysieuyn
Savour, sā'vūr *n*, sawr, sawyr, safwyr; arogl, arogledd, gwynt; blas, chwaeth, archwaeth: *v*, sawrio; arogli
Savoury, sā'vur.i *a*, sawrus; blasus
Savoy, sā.vŏī' *n*, math o fresych gauaf
Saw, sŏ *pt.*—See: *n*, llif: *v* (*pp sawn*, sŏn), llifio. Saw-dust, blawd llif. Saw-pit, pwll llif. Cross-saw, trawslif. Hand-saw, llif unllaw, llawlif. Pit-saw, Whip-saw, llif hir, llif bwll, hesglif
Sawyer, sŏ'yūr *n*, llifiwr, llifiedydd
Saxifrage, sak'si.frāj *n*, tormaen [dorol
Saxifragous, sak.sif'rā.gus *a*, caregSaxon, sak'sun *a*, Sacsonig, Sacsonaidd: *n*, Sais; Sacsonaeg, Sacsoneg
Say, sā *n*, tenllif sidan: *vt* (*pt* & *pp* said), gwedyd, dywedyd, llafaru, llefaru, adrodd, ymadroddi. That is to say, hyny yw, sef
Saying, sā'ing *n*, dywediad, ymadrodd, gair, adroddiad; diareb, chwedl
Scab, skab *n*, crachen, cramen; clafr
Scabbard, skab'ūrd *n*, gwain
Scabbedness, skab'ed.nes, Scabbiness, skab'i.nes *n*, crachogrwydd, crachlydrwydd, clefri [clafrll
Scabby, skab'i *a*, crachlyd, cramen
Scabious, skā'bi.us *n*, clafrllys, clefry penlas wen: *a*, clafrllyd, crachlyd

Scabrous, skä'brus *a*, garw, gerwin, afrywiog [gerwinder
Scabrousness, skä'brus.nes *n*, garwedd,
Scaffold, skaf'öld *n*, esgynlawr, esgynglwyd, adeilglwyd, ysgafell
Scaffolding, skaf'öld.ing *n*, defnyddiau esgynlawr
Scalade, skâ.läd', Scalado, skâ.lä'dö *n*, murddringediad, dringediad
Scald, skôld *n*, gwlyblosg, berwlosg, goferwad: *vt*, gwlyblosgi, llaithlosgi; poethi, goferwi. Scald-head, pengrach, crach drwg
Scale, skäl *n*, cen; clorian, tafod, mantol; graddfesurfa, graddfa, graddeg; dringraddau: *v*, cenu; digenu, pilio; dringo mur. Sliding-scale, llethr raddol
Scalene, skâ.lîn' *a*, anghyfochrog
Scaliness, Skä'lî.nes *n*, cenogrwydd
Scall, skôl *n*, crach drwg [sibolyn
Scallion, skal'yun *n*, math o wynwyn,
Scallop, skol'up *n*, minflychiad; math o gragen-bysgodyn: *vt*, minfylchu
Scalp, skalp *n*, croen y pen, clolgroen, pen-groen: *vt*, iadflingo, penflingo
Scalpel, skal'pel *n*, cyllell llawfeddyg
Scaly, skä'lî *a*, cenog, llawn cen
Scamble, skam'bl *v*, brasredeg; ymhyfhau; crafangu
Scammony, skam'un.î *n*, math o ystor; math o blanigyn, math o gynghafog
Scamper, skam'pûr *vi*, ffoi ar frys, brysredeg, brasgamu
Scan, skan *vt*, holi, profi, chwilio, arbrofi, manwlchwilio; mesur pennill
Scandal, skan'dal *n*, tramgwydd; athrod, gwarth, gwaradwydd: *vt*, athrodi, gwaradwyddo, gwarthu, enllibio
Scandalize, skan'dâ.lîz *vt*, gwaradwyddo, gaganu, gwarthu, enllibio
Scandalous, skan'dâ.lus *a*, gwarthus, gwaradwyddus, cywilyddus, sarhäus
Scandent, skan'dent *a*, dringol
Scansion, skan'shun *n*, pennillfesuriad
Scansores, skan.sō'r'îz *np*, dringiedyddion, dosbarth o adar
Scant, skant *a*, prin, cwta, cyfyng, bychan; cul; anaml; cynnil; annigonol: *v*, prinhau, cwtogi, cyfyngu
Scantiness, skan'tî.nes *n*, bychander, prinder, annigonedd; tlodi
Scantle, skan'tl *v*, pallu, pallu, bod yn eisieu
Scantlet, skant'let *n*, dernyn, cetyn
Scantling, skant'ling *n*, mesur, maint, maintioli, enghraifft; dernyn, tameidyn
antiness, skan'tî.nes, Scantness, skant'-
s *n*, prinder, culni, annigonedd

Scanty, skan'tî *a*, prin, cwta, bychan, cul, annigonol, rhy fach. To grow scanty, prinhau, myned yn bryn
Scape, skäp *v*, dianc, cilio, ffoi: *n*, diangfa, ymwared. Scape-goat, bwch diangol. Scape-grace, dyhiryn, adyn
Scapula, skap'ü.lâ *n*, crafell yr ysgwydd, asgwrn y balfais, gwäell yr ysgwydd
Scapulary, skap'ü.lur.î *a*, ysgwyddol
Scar, skär *n*, craith, clais: *vt*, creithio, cleisio [digrifwas
Scaramouch, skar'â.mûwtsh *n*, ysgeutyn,
Scarce, skê'rs *a*, prin, anaml, ambell, anghyffredin, anfynych: *ad*.—Scarcely
Scarcely, skê'rs'li *ad*, braidd, yn brin, odid, yn anfynych, yn anaml
Scarceness, skê'rs'nes, Scarcity, skê'r'sî-tî *n*, prinder, anamlder, drudaniaeth
Scare, skê'r *vt*, brawychu, dychrynu, tarfu, bwbachu. To scare crows, bugeila brain
Scarecrow, skê'r'krō *n*, bwgan brain, tarfhutan, bwbach; drych meirionig
Scarf, skârf *n*, ysgablar, ysgwyddrwy
Scarification, skar.î.fî.kä'shun *n*, craffin-
Scarifier, skar'î.fî.ûr *n*, craffiniwr [iad
Scarify, skar'î.fî *vt*, craffinio, tori'r croen
Scarlet, skâr'let *n* & *a*, ysgarlad, ysgarlla; ysgarladliw, purgoch. Scarlet-fever, eirosgryd. Scarlet-runner, ffäen goch. Scarlet-oak, prinwydden
Scarp, skârp *n*, llethr amddiffyn-glawdd
Scate, skät *n*, llithresgid; rhwchws, rhaien, morgath: *vi*, llithr-redeg ar ia
Scath, skath *vt*, dinystrio, difrodi, difa
Scathful, skath'fwl *a*, niweidiol, dinystriol, difaol
Scathless, skath'les *a*, diniwed, difriw
Scatter, skat'ûr *v*, gwasgaru, chwalu, lled-daenu. Scattered, ar wasgar
Scavenger, skav'en.jûr *n*, ysgubwr heolydd, heolgarthwr, heolgarthydd
Scelerat, sel'ur.at *n*, drygddyn, dyhiryn, ysgelerddyn, milain
Scene, sîn *n*, golwg, golygfa, golygiant; darlunlen, drychlen [darluniad
Scenery, sî'nur.î *n*, golygfa; darlunleni,
Scenic, sî'nik, Scenical, sen'î.kal *a*, golygfaol, chwarëyddol
Scenography, sî.nog'râ.fî *n*, darluniadaeth, golygiadaeth
Scent, sent *n*, arogl, arogledd, gwynt, chwa, sawr; arwynt, adrywedd, edrywedd: *vt*, arogli, sawrio, gwyntio. Sweet-scented, peraroglaidd
Sceptic, skep'tik *n*, ammheuwr, rhyddbybiwr, anghredadyn, anffyddiwr

Sceptic, skep'tik, Sceptical, skep'tĭ.kal *a*, ammheugar, ammhëus
Scepticism, skep'tĭ.sizm *n*, ammheugarwch; anghrediniaeth
Sceptre, sep'tûr *n*, teyrnwialen [teyrnol
Sceptred, sep'tûrd *a*, teyrnwialenog,
Schedule, shed'ül *n*, atlen, cofrestr
Scheme, skim *n*, cynllun, darluniad, amcan, dyfais, arfel, dychymmyg: *v*, dyfeisio, llunio, dychymmygu
Schemer, skĭ'mûr, Schemist, skĭ'mist *n*, dyfeisiwr, lluniedydd
Schesis, skĭ'sis *n*, greddf, ansawdd, tuedd
Schism, sizm *n*, rhwyg eglwysig, ymraniad [*a*, ymraniadol
Schismatic, siz.mat'ik *n*, eglwysrwygwr:
Schismatical, siz.mat'ĭ.kal *a*, ymbleidgar, ymraniadol [rwygo, ymranu
Schismatize, siz'mâ.tĭz *vi*, eglwys-
Scholar, skol'ûr *n*, ysgolhaig, ysgolor; dysgadur, efrydydd
Scholarship, skol'ûr.ship *n*, ysgolheigdod, ysgolfraint; llenyddiaeth, llenoriaeth
Scholastic, skö.las'tik *a*, athrofäus, ysgolheigiol, llenyddol, llenog
Scholiast, skö'lĭ.ast *n*, arnodwr, deonglwr, eglurwr
Scholium, skö'lĭ.um *n*, eglurnod
School, skŵl *n*, ysgol, ysgoldy: *vt*, addysgu, ysgolori; dwrdio. Charity-school, ysgol rad. Day-school, ysgol ddyddiol. Elementary-school, ysgol egwyddorol. Free-school, ysgol rydd. Infant-school, mebai-ysgol. Normal-school, ysgol athrawon. Sunday-school, ysgol Sul. Training-school, ysgol hyfforddiadol [ysgolfab
Schoolboy, skŵl'bôĭ *n*, plentyn ysgol,
Schoolday, skŵl'dä *n*, ysgolddydd
Schoolfellow, skŵl'fel.ö *n*, cydysgolhaig
Schooling, skŵ'ling *n*, ysgolheigiad
Schoolman, skŵl'man *n*, ysgolddyn
Schoolmaster, skŵl'mas.tûr *n*, ysgolfeistr, athraw ysgol, dysgawdwr, addysgwr [feistres, dysgodres
Schoolmistress, skŵl'mis.tres *n*, ysgol-
Sciagraphy, sĭ.ag'râ.fĭ *n*, darluniadaeth
Sciatheric, sĭ.â.ther'ik *a*, perthynol i
Sciatic, sĭ.at'ik *a*, clunwstaidd [ddeial
Sciatica, sĭ.at'ĭ.kâ *n*, clunwst
Science, sĭ'ens *n*, gwyddor, gwyddoriaeth, gwyddoniaeth; -eg, -iaeth, -aeth. Science of music, peroriaeth, cerddoriaeth. Natural science, anianeg. A man of science, A scientific person, gwyddon [yddydol
Sciential, sĭ.en'shal *a*, gwyddorol, celf-
Scientific, sĭ.en.tif'ik *a*, gwybodus, celfyddgar, ofyddol [byr crymaidd
Scimitar, Scymitar, sim'ĭ.tûr *n*, cleddyf
Scintillate, sin'tĭl.ät *vi*, gwreichioni
Scintillation, sin.tĭ.lä'shun *n*, gwreichion-
Sciolist, sĭ'ö.list *n*, un baswybodus [iad
Sciolous, sĭ'ö.lus *a*, arwynebddoeth
Sciomachy, sĭ.om'â.kĭ *n*, ymladdfa â chysgod [iaeth
Sciomancy, sĭ'ö.man.sĭ *n*, cysgod-ddewin-
Scion, sĭ'un *n*, impyn, bywullyn, brigyn
Scirrhosity, skĭ.ros'ĭ.tĭ *n*, chwareniad
Scirrhous, skĭr'us *a*, caledchwyddog
Scirrhus, skĭr'us (*p* scirrhi, skĭr'ĭ) *n*, caledchwydd, chwaren, dafaden [adwy
Scissible, sĭs'ĭ.bl, Scissile, sĭs'ĭl *a*, tor-
Scission, sizh'un *n*, toriad; holltiad
Scissors, sizh'ûrz *n*, siswrn, gwelleifyn
Scissure, sizh'ûr *n*, toriad; hollt
Sclerotic, sklĭ.rot'ik *a*, caled; garw: *n*, pilen y llygad
Scoat, sköt *vt*, attal olwyn [gwawdio
Scoff, skof *n*, gwawd: *v*, gwatwar,
Scoffer, skof'ûr *n*, gwatwarwr, gwawdiwr
Scold, sköld *n*, cecren, clewtan, tafodes, benyw dafodrydd, ysgrapen, ysgrâd: *v*, clewtian, tafodi
Scollop, skol'up *n*.—Scallop
Sconce, skons *n*, cainc-ganwyllyr; amddiffynfa, diffynfa; dirwy, fforffed; y pen: *vt*, dirwyo
Scoop, skŵp *n*, ceueg, ceuraw, cefnraw, craflwy, ysgau, rhawbal: *vt*, ceuegu; codi neu grafu allan
Scope, sköp *n*, tuedd, cyfeiriad, bwriad, amcan, ergyd; rhydd-did, rhwysg
Scorbutic, skôr.bü'tik *a*, poethglefrog, clafrllyd, crachlyd
Scorch, skôrtsh *v*, deifio, crasu, poethi, rhostio, golosgi, crasboethi
Score, skö'r *n*, ugain; dyled; cyfrif; cyfrifbren, cyfrifes; hac, rhygn: *vt*, rhygnu, gorthori, nodi, bwlchdori; cyfrifo. To run up a score, rhedeg i ddyled. Six-score, chwech ugain, 120
Scoria, skö'r'ĭ.â (*p* scoriæ, skö'r'ĭ.ĭ) *n*, sothach, sorod, sindw, sinidr [lyd
Scorious, skö'r'ĭ.us *a*, sinidrog, sothach-
Scorn, skêrn *n*, dirmyg, diystyrwch, ysgorn: *v*, dirmygu, ysgornio, gwatwar
Scornful, skôrn'fŵl *a*, ysgornllyd, diystyrllyd, sarhäus [iant
Scornfulness, skôrn'fŵl.nes *n*, dirmyg-
Scorpion, skôr'pĭ.un *n*, math o ymlusgiad gwenwynig; un o ddeuddeg arwydd y sidydd [newid
Scorse, skö'rs *n*, cyfnewidiad: *v*, cyf-

Scot, skot *n*, gwr o'r Alban, Ysgotiad, (*p* Ysgotiaid, Isgoedogion); rhan o dâl neu o gyfrif, tâl, taliad. Scot-free, rhydd, didal. Scot and lot, tâl a threth.

Scotch, skotsh *vt*, hacio; mân drychu: *n*, hac, attal olwyn. Scotch-collops, golwythion (o gig llo)

Scotch, skotsh, Scottish, skot'ish *a*, Ysgotaidd, Albanaidd: *n*, Albaneg

Scotchman, skotsh'man (Scotchmen, skotsh'men) *n*, Ysgotiad, gwr o'r Alban

Scotomy, skot'ŏ.mĭ *n*, pendro, pensyndod

Scotticism, skot'ĭ.sizm *n*, Ysgotyddiaeth

Scoundrel, skûwn'drel *n*, diffaethiwr, dyhiryn, anfadyn, adyn

Scour, skûŵ'r *v*, glanhau, carthu, arloesi; ysgwrio, glanrwbio, dirydu; ysgubo

Scourge, skûrj *n*, ffrewyll, ffiangell: *vt*, ffrewyllio, ffiangellu

Scout, skûŵt *n*, fforiwr, peithiwr, ysbïwr: *v*, peithio, blaenchwilio, olrhain; wfftio, gwrthod. Scout-boat, peithas

Scovel, skuv'l *n*, ysgubell ffwrn; mop

Scowl, skûŵl *n*, cuwch, cuch, gwg: *v*, cuwchio, cuchio, gygu [dafodrydd

Scrade, skräd *n*, ysgrâd, ysgrapen, benyw

Scraffle, skraf'l *vi*, ymgripio, ymbalfalu

Scrag, skrag *n*, culddarn, ysgerbwd

Scragged, skrag'ed, Scraggy, skrag'ĭ *a*, garw, ysgythrog, esgyrnllym, teneu, cul, truan [salwedd

Scragginess, skrag'ĭ.nes *n*, teneuder,

Scramble, skram'bl *vi*, cipio, cipgeisio, crabino: *n*, ciprys, ymgiprys, cipgais

Scranch, skräntsh *vt*, grillgnoi, crasgnoi

Scrannel, skran'el *a*, crychleisiol; diwerth

Scrap, skrap *n*, tameidyn, dernyn, darn, cetyn, dryllyn, dryll, ychydigyn

Scrape, skräp *n*, crafiad; dyryswch, cyfyngder: *v*, crafu, crafellu, ysgrafu. Scraping, crafion, creifion, ysgrafion

Scraper, skrä'pûr *n*, crafiedydd, crafell: crythwr, ffilor

Scratch, skratsh *n*, crip, cripiad, crafiad, cosiad: *v*, crafu, crafellu, ysgrafu, cosi

Scratches, skrat'shiz *np*, y llyncoes, clefyd ar draed ceffyl [mardon

Scraw, skrô *n*, arwyneb; marwdon,

Scrawl, skrôl *n*, ysgrifen hagr, ysgrafien: *v*, dwbdduo, hagrysgrifenu

Scray, skrä *n*, morwennol

Screable, skrĭ'ä.bl *a*, poeradwy

Screak, skrĭk *n*, crochwaedd, crech, cryglais: *vi*, grillian, gwichian.—Creak

Scream, skrĭm *n*, crochwaedd, ysgrêch, dysgyr; cro[illegible] *vi*, crochwaeddi, ysgar[illegible]), ballaw, crochleisio

Screech, skrĭtsh *n*, oergri, ysgrêch, crochlais: *vi*, ysgrechain, hwtian, crochleisio. Screech-owl, dylluanrudd, crech-ddylluan, aderyn y corff

Screen, skrĭn *n*, cysgodlen, ffedon, gwasgodfa, achwre; marchridyll: *vt*, gwasgodi, cysgodi; marchridyllio

Screw, skrŵ *n*, troell, cogwrn tro; troellhoel, hoeldro: *vt*, nydd-droi, tyndroi, troellhoelio; troellwasgu, tynwasgu. Cork-screw, allwedd costrel

Scribble, skrib'l *n*, coegysgrifen, braslaw: *vi*, brasysgrifenu [coegawdwr

Scribbler, skrib'lûr *n*, coegysgrifenydd,

Scribe, skrîb *n*, ysgrifenydd, ysgrifydd: *vt*, ysgrifo, nodi, ysgrifnodi

Scrine, skrĭn *n*, cist, llyfrgloer [grifyn

Scrip, skrip *n*, ysgrepyn, llerpyn; ys-

Script, skript *n*, llawysgrif [ysgrifol

Scriptory, skrip'tûr.ĭ *a*, ysgrifenol,

Scriptural, skrip'tshü.ral *a*, ysgrythyrol

Scripture, skrip'tshûr *n*, ysgrythyr. Holy Scripture, Ysgrythyr Lân [ydd

Scripturist, skrip'tshü.rist *n*, ysgrythyr-

Scrivener, skriv'n.ûr *n*, ysgrifenydd

Scrofula, skrof'ü.lâ *n*, manwyn, mandwyn, clwy'r brenin, clefyd y brenin

Scrofulous, skrof'ü.lus *a*, manwynog

Scroll, skröl *n*, rhol-lyfr, plyglyfr ys-

Scrotum, skrô'tum *n*, ceillgwd [grifol

Scrub, skrub *n*, gelach, gwalelddyn, bawyn: *vt*, dwysrwbio, dyrathu, glanhau. Scrubbing-brush, rhwbiedydd

Scrubby, skrub'ĭ *a*, gorwael, dirmygus

Scruff, skruf *n*, gwar, gwegil.—Scurf

Scruple, skrŵ'pl *n*, petrusedd; auon, pwys 20 gronyn: *v*, petruso, rhuso, ammheu [petrusgar, gorfanwl

Scrupulous, skrŵ'pü.lus *a*, ammheuol,

Scrupulousness, skrŵ'pü.lus.nes, Scrupulosity, skrŵ.pü.los'ĭ.tĭ *n*, ammheugarwch, petrusedd, petrusder

Scrutable, skrw'tâ.bl *a*, chwiliadwy, olrheiniadwy [ymholiad, olrheiniad

Scrutation, skrŵ.tä'shun *n*, chwiliad,

Scrutator, skrŵ.tä'tur, Scrutineer, skrŵtĭ.nĭ'r' *n*, chwiliwr, adchwiliwr

Scrutinize, skrŵ'tĭ.nĭz *vt*, adchwilio, olrheinio, manwl chwilio [ymholgar

Scrutinous, skrŵ'tĭ.nus *a*, chwiliadol,

Scrutiny, skrŵ'tĭ.nĭ *n*, olrheawd, manwlchwiliad, olrheiniad

Scrutoire, skrŵ.twâr' *n*, ysgrifengist

Scud, skud *n*, cawod, gwyntgawod, ysguth: *vi*, brysio ymaith, ysgudo

Scuffle, scuf'l *n*, ceintach, ymgiprys: *vi*, ceintachu, ymdynu, ymryson

Sculk, skulk *vi*, llechu, golechu, techu, godechu: *n*, llech, tech, godech; cnud o gadnoaid. Skulking-place, godechfa, techfa, llechfa

Scull, skul *n*, penglog, iad, clol; llywrwyf, rhodl; cwch unrwyf, rhodlfad: *vt*, rhodoli, rhodli. Scull-cap, nosgapan, clolgap

Sculler, skul'ûr *n*, badwr unrwyf, rhodlydd, rhodolydd; bad unrwyf

Scullery, skul'ur.i *n*, golchdy, golchfa

Scullion, skul'yun *n*, ceginferch, ceginwas, golchwr neu olchyddes y llestri

Sculp, sculp *vt*.—Sculpture

Sculptile, skulp'til *a*, cerfiol, cerfiadol

Sculptor, skulp'tûr *n*, cerfiedydd, cerfiwr

Sculpture, skulp'tshûr *n*, cerfiadaeth; cerfiad; cerfluniau: *vt*, cerfio

Scum, skum *n*, ewyn, gorferw, isgal, crest, ysgwyf, sinid, sinidr; gwehilion, sorod: *vt*, diewynu

Scummer, skum'ûr *n*, diewynwr, lledwad

Scupper, skup'ûr *n*, ystlysdwll llong

Scurf, skûrf *n*, cen, crest, mardon, marwdon, ysgen, clafr; crafion

Scurfiness, skûr'fi.nes *n*, crestogrwydd

Scurfy, skûr'fi *a*, crestog, ysgenog

Scurrile, skûr'il, Scurrilous, skur'il.us *a*, croesenaidd, bustlaidd, tafod-ddrwg, trahäus, caseiriog

Scurrility, sku.ril'i.tî, Scurrilousness, skur'il.us.nes *n*, drwgdafod, brwntiaith

Scurviness, skûr'vi.nes *n*, crachogrwydd, baweiddrwydd, bryntni

Scurvy, skûr'vi *n*, y clefri poeth, y llwg: *a*, crachlyd; bawlyd, gorwael. Scurvy-grass, llysiau'r llwg

Scut, skut *n*, cwt, cynffon, conell, ysgwt, cloren, llosgwrn, ffwtog

Scutage, skü'täj *n*, arian gwasanaeth

Scutate, skü'tät *a*, cenog

Scutcheon, skut'shun *n*.—Escutcheon

Scuttle, skut'l *n*, cawell; cafn glo; gwaddeg melin; awyrdwll yn ochr llong; mynediad cyflym, prysuriad: *v*, tyllu ochr llong; prysur hwylio ymaith

Scythe, sîTH *n*, pladur

Sea, sî *n*, môr, llyr, gweilgi, cefnfor; moryn. Sea-bear, arth gwyn. Sea-boat, morlong, morgwch. Sea-born, moranedig. Sea-boy, morlanc, morherlod. Sea-breeze, morawel. Sea-built, a adeiladwyd i'r môr. Sea-calf (Seal), moelron, morlo. Sea-cob, gwylan. Sea-coal, glo cyffredin. Sea-coast, arfordir. Sea-cow, morfuwch. Sea-devil, morgath fawr. Sea-dog, morlo, moelron; y morgi bychan. Sea-egg, morddraenog. Sea-eagle (Ospray), moreryr. Sea-farer, morwr, mordwywr. Sea-faring, mordwy; mordwyol. Sea-fight, morgad, morfrwydr. Sea-fish, mor-bysg. Sea-fowl, moraderyn. Sea-girt, amgylchedig gan y môr. Sea-gull, Sea-mew, gwylan. Sea-fox, math o forgi. Sea-hen, dybryan, dybrych. Sea-hog (Porpoise), pysgodyn du, llamidydd. Sea-horse (Walrus), morfarch. Sea-star, pumbys, serenbysg. Sea-needle, y cornbig. Sea-porcupine, ballasgbysg. Sea-port, porthladd. Sea-risk, morberygl, morantur. Sea-room, môr anghaeth, morle. Sea-rover, morleidr, morherwr. Sea-serpent, morneidr. Sea-service, morwasanaeth. Sea-shore, morwerydd, glan y môr, traeth. Sea-shell, morgragen. Sea-sick, morglaf. Sea-sickness, morglefyd, dolur y môr. Sea-side, arfor, morfin. Sea-spray, morluwch. Sea-surgeon, llongfeddyg. Sea-term, morair. Sea-urchin, morddraenog. Sea-water, dwfr y môr, morddwfr. Sea-weed, Sea-wrack, gwymon, ysnoden y môr. Half-seas over, gofeddw. Beyond the sea, tramor. The briny sea, y môr heli. Main sea, cyfanfor, cefnfor, gweilgi

Seal, sîl *n*, moelron, morlo; sel, insel, argraff, bath: *v*, selio, inselio. Sealing-wax, cwyr selio

Seam, sîm *n*, gwnïad, gwrym, gwni; craith: *vt*, gwrymio, cydwnïo, creithio

Seaman, sî'man *n*, morwr, llongwr, mordwywr [llongwriaeth

Seamanship, sî'man.ship *n*, morwriaeth,

Seamless, sîm'les *a*, diwnïad, diwrym

Seamster, sîm'stûr *n*, gwnïydd, gwnïedydd [gwnïyddes

Seamstress, sîm'stres *n*, gwnïadwraig,

Seamy, sî'mi *a*, gwrymiog

Sear, sî'r *vt*, serio, craithlosgi: *a*, sych, crin, sychgrin, dinodd. Sear-cloth, pygliain, cwyrliain

Searce, sûrs *n*, gogr, manogr, gwagr: *vt*, gogryn, peillio, rhuchio, gwegru

Search, sûrtsh *n*, cais, chwiliad, ymofyniad: *v*, chwilio, ceisio, chwilena

Searchable, sûr'tshâ.bl *a*, chwiliadwy

Season, sî'zn *n*, tymmor, amser, pryd, adeg: *v*, tymmeru, cyweirio, perceiddio, blasuso, cyffeithio; halltu. In due season, mewn iawn bryd. Out of season, ammhrydlawn, anamserol

Seasonable, sî'zn.â.bl *a*, tymmoraidd, tymmorol, amserol, prydlawn
Seasonableness, sî'zn.â.bl.nes *n*, tymmoreiddwch, amseroldeb, prydlondeb
Seasonably, sî'zn.â.blî *ad*, mewn iawn bryd, mewn amser, yn brydlawn, yn amserol [blasion
Seasoning, sî'zn.ing *n*, tymmeriad;
Seat, sît *n*, sedd, eisteddfa, cadair, mainc; anneddfa, trigfa, neuadd; swydd: *vt*, gorseddu, gosod mewn eisteddle
Seaward, sî'wûrd *ad*, tua'r môr
Sebundee, seb.un.dî', Sebundy, seb'un.dî *n*, milwr yn yr India [iedol
Sicant, sî'kant *n*, trwchlinell: *a*, trych-
Secede, sî.sîd' *vi*, ymneillduo, hanredu, ymwahanu, encilio [wahanwr
Seceder, sî.sî'dûr *n*, ymneilldüwr, ym-
Secern, sî.sûrn' *vt*, gwahanu, neilldu o
Secession, sî.sesh'un *n*, ymneilldua d, ymwahaniad, enciliad
Secle, sî'kl *n*, canrif, canmlynedd
Seclude, sî.klüd' *vi*, cau allan, bwrw allan, neilldu o, gwrthod
Seclusion, sî.klü'zhun *n*, cauad allan, darguddiad, ysgariad
Second, sek'und *a*, ail: *n*, ail, ailydd, cynnorthwywr, pleidiwr, cefn, cefnogwr; eiliad: *vt*, eilio, cynnorthwyo, cefnogi. Second-hand, eil-law, eilwerth. Second-rate, eilfaint, eilradd. Second-sight, rhagwelediad, eilolwg. Second-time, eilwaith, eilchwyl
Secondary, sek'un.dur.î *a*, ail, o'r ail radd, eilraddol, adlawiadol: *n*, rhaglaw, ail-raddwr
Secrecy, sî'kri.sî *n*, dirgeledd, dirgelwch, dirgelrwydd, cystrin, celedigaeth
Secret, sî'kret *n*, cyfrinach, dirgelwch, rhin: *a*, dirgel, cyfrinachol, cyfrin, cuddiedig, cudd, rhiniol. A secret retold, adrin. Secrets, dirgelion
Secretariship, sek'rî.tur.î.ship *n*, cofiaduraeth [ysgrifraglaw, cofiadur
Secretary, sek'rî.tur.î *n*, ysgrifenydd,
Secrete, sî.krît' *vt*, cuddio, celu, celcu, dirgelu; dydoli, rhidio; neilldu o [iad
Secretion, sî.krî'shun *n*, dydoliad, rhid-
Secretist, sî'kret.ist *n*, cyfrinwr, dirgelwr
Secretitious, sî.krî.tish'us *a*, dydoliadol, gwahanedig [cyfrinedd
Secretness, sî'kret.nes *n*, dirgelrwydd,
Secretory, sî.krî'tur.î *a*, dydoliadd
Sect, sekt *n*, plaid, arblaid, pleidgrefydd
Sectarian, sek tê'r.i.an *a*, pleidgrefyddol: *n*, pleid[illegible] [grefyddiaeth
[illegible] Lan.ism *n*, pleid-
Sectary, sek'tur.î, Sectator, sek.tä'tûr *n*, pleidgrefyddwr
Section, sek'shun *n*, toriad, gwahandoriad; rhan, adran, dosbarth; adrannod (§)
Sector, sek'tûr *n*, offeryn mesuryddol
Secular, sek'ü.lûr *a*, bydol, amserol, oesol; anghysegrol, lleygol [lleygiaeth
Secularity, sek.ü.lar'î.tî *n*, bydoldeb,
Secularize, sek'ü.lur.îz *vt*, digyssegru, troi at wasanaeth cyffredin [brych
Secundine, sek'un.dîn *n*, hemysgar; y
Secure, sî.kü'r' *a*, diangol, diogel; sicr, hyderus, diberygl; difraw, diofal: *vt*, diogelu, sicrhau, carcharu
Security, sî.kü'r'î.tî *n*, diogelwch, diofalwch; sicrwydd; gwystl; mach, mechni, meichai, meichiau, ymwystlwr
Sedan, sî.dan' *n*, cludgadair
Sedate, sî.dät' *a*, tawel, llonydd, digynhwrf, esmwyth [wch
Sedateness, sî.dät'nes *n*, tawelwch, araf-
Sedative, sed'â.tiv *a*, esmwythedigol, llonyddol, llinarol, esmwythaol
Sedentary, sed'en.tur.î *a*, eisteddog, eisteddol, seddol, llonydd, anghyffröus
Sedge, sej *n*, hesg, merydd, elest. Sedge-bed, hesglwyn, llwynmerydd
Sedgy, sej'î *a*, hesgog, hesglawn
Sediment, sed'î.ment *n*, gwaelodion, gwaelod, gwaddod [bradfwriad
Sedition, sî.dish'un *n*, terfysg, ymblaid,
Seditious, sî.dish'us *a*, ymbleidgar, bradfwriadrus [ryfelgarwch
Seditiousness, sî.dish'us.nes *n*, gwrth-
Seduce, sî.düs' *vt*, llithio, trawsddenu, hudo, trawshudo, twyllarwain, denu
Seducer, sî.dü'sûr *n*, twyllwr, denwr, llithiedydd [iadwy
Seducible, sî.dü'sî.bl *a*, hudadwy, llith-
Seduction, sî.duk'shun *n*, hudoliaeth, hudiad, llithiad, trawsddeniad [hudol
Seductive, sî.duk'tiv *a*, denol, llithiol,
Sedulity, sî.dü'lî.tî *n*, diwydrwydd
Sedulous, sed'ü.lus *a*, diwyd, dyfal, llafurus, gofalus, diesgeulus, diflin, ystig, astud [rwydd
Sedulousness, sed'ü.lus.nes *n*, diwyd-
See, sî *n*, esgobaeth, esgobawd: *vt* (saw, seen), gweled, canfod, edrych, dirnad; ymweled â. To see to, gofalu am
Seed, sîd *n*, had; hil, epil: *v*, hadu, hedeg, hodi. Seed-cake, had-deisen, teisen felus. Seed-corn, hadyd. Seed-lip, hadlestr. Seed-time, pryd hau. Seed-vessel, cib, hadgib. A single seed, hedyn. To run to seed, hadu, hodi

Seedling, sîd'ling *n*, hadblanigyn
Seedsman, sîdz'man *n*, hadwr, gwerthwr
Seedy, sî.di *a*, hadog, llawn had [hadau
Seeing, sî'ing *n*, gwelediad, y golwg: *a*, llygeidiog. Seeing that, yn gymmaint â, gan [argeisio, chwilio
Seek, sîk (*pt & pp* sought) *vt*, ceisio,
Seel, sîl *v*, troi ar led ogwydd, troi, rholio; amrantwnïo, mwgydu
Seem, sîm *vi*, ymddangos, bod yn debyg. It seems, mae yn debyg
Seemingly, sî'ming.li *ad*, i'r golwg, mewn ymddangosiad, mewn rhith
Seemingness, sî'ming.nes *n*, ymddangosiad [harddwch
Seemliness, sîm'lî.nes *n*, gweddeidd-dra,
Seemly, sîm'lî *a*, gweddaidd, gweddus, hardd, cymhwys, prydferth, addas
Seen, sîn *pp*.—See [phwyd
Seer, sî'r *n*, gweledydd, gwelwr; pro-
Seesaw, sî'sô *n*, sigldyhoedan, sigldyhongian: *vi*, chwareu sigldyhoedan
Seethe, SITH (*pt sod, pp sodden*) *v*, araf-ferwi, poethiasu, berwi
Segment, seg'ment *n*, dernyn, darn, rhan; rhan cylch
Segregate, seg'rî.gät *vt*, dydoli, pigo allan, neillduo, gwahanu [neillduad
Segregation, seg.rî.gä'shun *n*, dydoliad,
Seigneurial, sî.nü'r'î.al, Seignioral, sî-ni.ō'r'i.al *a*, awdurdodol, arglwyddaidd
Seignior, sîn.yûr' *n*, arglwydd, meistr. Grand seignior, amherawdwr Twrci
Seigniorize, sî'nî.ur.îz *vt*, arglwyddiaethu
Seigniory, sî'ni.ur.î *n*, arglwyddiaeth
Seine, sîn *n*, rhwyd hir, rhwyd lusg [adwy
Seizable, sî'zâ.bl *a*, attafaeladwy, gafael-
Seize, siz *v*, attafaelu, gafaelu, cymmeryd, dal, cipio, goresgyn. To be seized of, meddiannu
Seizin, sî'zin *n*, attafaeliad, goresgyniad
Seizor, sî'zôr *n*, goresgynydd
Seizure, sî'zhûr *n*, daliad, attafaeliad; attafael, gafaeliad
Seldom, sel'dum *ad*, anfynych, nid mynych, anaml, ambell waith
Seldomness, sel'dum.nes *n*, anfynychder
Select, sî.lekt' *a*, dewisol, detholedig, pigiedydd: *vt*, dewis, dethol, ethol, etholi, deffol, pigo allan, gorddethol
Selection, sî.lek'shun *n*, detholiad, dewisiad; detholrif [yddiaeth
Selenography, sel.î.nog'râ.fî *n*, lloer-
Self self (*p* selves) *n*, hun, hunan, hunaniaeth: *pn*, hun, hunan: *px*, ym-. Self-approbation, hunan-gymmeradwyaeth. Self-conceited, hunandybus. Self - condemnation, hunanfarniad. Self-confidence, hunanhyder. Self-deception, hunandwyll. Self-delusion, hunanhud. Self-denial, hunanymwad. Self-esteem, balchder. Self-evident, hunandystiol, diymwad. Self-examination, hunanholiad. Self-existent, hunanfodol. Self-interest, hunanles, hunanfudd. Self-love, hunanserch, hunangariad. Self - murder (Suicide), hunanladdiad. Self-praise, hunanglod, ymffrost. Self-respect, hunan-barch. Self-righteous, hunangyfiawn. Self-same, yr un, nid arall. Self - seeking, hunangeisiol. Self-sufficient, hunanddigonol. Self-willed, hunanfoddog, cyndyn. To please one's self, ymfoddloni, ymfoddhau
Selfish, sel'fish *a*, hunanol, hunanus
Selfishness, sel'fish.nes *n*, hunanedd, hunanoldeb, hunanserch
Selion, sî'lî.un *n*, cefn o dir
Sell, sel (*pt & pp* sold) *v*, gwerthu, arwerthu. Sold here, ar werth yma
Sellander, sel'an.dûr *n*, egwyd-grachen
Seller, sel'ûr *n*, gwerthwr, arwerthwr
Selvage, sel'väj *n*, ymylwe, amwe
Selves, selvz *pn, np*.—Self [hafal
Semblable, sem'blâ.bl *a*, tebyg, cyffelyb,
Semblance, sem'blans *n*, cyffelybrwydd, tebygrwydd, efelwch, ymrith, darymrith, rhith, eiliw, eilun, llurw
Semblative, sem'blâ.tiv *a*, tebyg
Semi-, sem'î *px*, hanner
Semiannular, sem.î.an'ü.lûr *a*, hanner-grwn, hannergylchog [moel
Semibreve, sem'î.brîv *n*, gofanig, pen-
Semicircle, sem'î.sûr.kl *n*, hannergylch
Semicolon, sem'î.kō.lun *n*, rhagwahannod (;) [ner tryfesur
Semidiameter, sem.î.dî.am'î.tûr *n*, han-
Semidiaphaneity, sem.î.dî.â.fâ.nî'î.tî *n*, hanner tryloewder [ner tryfesur
Semidiaphonous, sem.î.dî.af'â.nus *a*, han-
Semifluid, sem'î.flü.id *a*, lledlifol
Semilunar, sem.î.lü'nûr *a*, hannerlloeraidd, hannergrwn, hannergylchog
Seminal, sem'î.nal *a*, hadog, hadol
Seminary, sem'î.nur.î *n*, hadfa, magfa, cymblanfa, athrofa; ysgol, addysgfa
Semination, sem.î.nä'shun *n*, hauad
Seminific, sem.nif'ik *a*, hadbarol
Semiopacous, sem.î.ō.pä'kus *a*, godywyll
Semipellucid, sem.î.pe.lü'sid *a*, lledloew
Semiperspicuous, sem.î.pûr.spik'ü.us *a*, lledeglur [yn, gogrychyn
Semionaver, sem'î.kwä.vûr *n*, corgrych-

Semitone, sem'ĭ.tōn *n*, hanner tôn
Semivowel, sem'ĭ.vûw.el *n*, hanner llafariad, golafariad [wyrdd
Sempervirent, sem.pûr.vĭ'r'ent *a*, byth-
Sempiternity, sem.pĭ.tûr'nĭ.tĭ *n*, bytholrwydd, bythbarhâd [chwechol
Senary, sĭ'nur.ĭ *n*, yn cynnwys chwech,
Senate, sen'ăt *n*, senedd, prifgynghor. Senate-house, senedd-dy [henefydd
Senator, sen'â.tûr *n*, seneddwr, henadur,
Senatorial, sen.â.tō'r'ĭ.al *a*, seneddol
Senatorship, sen'â.tûr.ship *n*, seneddwriaeth
Send, send (*pt* & *pp* sent) *vt*, anfon, danfon, gyrru, hebrwng, hel, hèla, hebrwng. To send word, anfon at
Senescence, sĭ.nes'ens *n*, heneiddiad
Seneschal, sen'esh.al *n*, senyllt, prifolygydd, penoruchwyliwr
Senile, sĭ'nĭl *a*, heneiddiadol
Senility, sĭ.nil.ĭ.tĭ *n*, henaint, hender
Senior, sĭ'nĭ.ûr *a*, hŷn, henach: *n*, hynaf, hynefydd [aint
Seniority, sĭ.nĭ.or'ĭ.tĭ *n*, hynafedd, hyn-
Senna, sen'â *n*, dail meddygol tramor
Sennight, sen'ĭt (seven-night) *n*, wythnos [iol
Senocular, sĭ.nok'ü.lûr *a*, chwechlygeid-
Sensation, sen.sā'shun *n*, syniad, ymsyniad, teimlad
Sense, sens *n*, synwyr, deall, rheswm; ystyr, barn, meddwl, arwyddocâd. In one's senses, yn ei bwyll. To lose one's senses, gwallgofi, ammhwyllo
Senseless, sens'les *a*, ynfyd, ffol, disynwyr, diddeall; dideimlad
Senselessness, sens'les.nes *n*, ynfydrwydd, disynwyredd, ffolineb, dideimladrwydd [rwydd, tynerwch
Sensibility, sen.sĭ.bil'ĭ.tĭ *n*, teimlad-
Sensible, sen'sĭ.bl *a*, teimladwy, tyner; deallus, call, synwyrol
Sensitive, sen'sĭ.tiv *a*, teimladol; byw
Sensorium, sen.sō'r'ĭ.um *n*, synwyrfa, ymdeimlfa; yr ymenydd
Sensual, sen'shü.al *a*, anianol, cnawdol
Sensualist, sen'shü.al.ist *n*, cnawdoldiyn, anianddyn [rwydd
Sensuality, sen.shü.al'ĭ.tĭ *n*, cnawdol-
Sensualize, sen'shü.al.īz *vt*, cnawdoli,
Sent, sent *pt* & *pp*.—Send [anianoli
Sentence, sen'tens *n*, barn, dedfryd, brawd; ymadrodd, brawdd, brawddeg: *vt*, barnu, dedfrydu, dyfarnu. Sentence of death, barn marwolaeth, coll- [illegible] nce to death, collfarnu
Sententious, sen.ten'shus *a*, byreiriog, doetheiriog [eiriogrwydd
Sententiousness, sen.ten'shus.nes *n*, byr-
Sentient, sen'shent *a*, canfodol, dirnadol, byw: *n*, canfyddwr
Sentiment, sen'tĭ.ment *n*, tyb, barn, meddwl; mympwy; ymadrodd byr, doethair, synwyrair
Sentimental, sen.tĭ.men'tal *a*, synwyrol, doethdybiol, dwysgall, meddylgar, ystyriol, myfyrgar
Sentinel, sen'tĭ.nel. Sentry, sen'trĭ *n*, gwyliedydd, gwyliwr, gwyliadwr
Separable, sep'ur.â.bl *a*, dydoladwy, ysgaradwy, gwahanadwy
Separate, sep'ur.ăt *a*, gwahan, gwahanol, neilduol, de; ar wahan: *v*, gwahanu, dydoli, neilduo, deoli, ysgar, esgaru; ymwahanu [olrwydd
Separateness, sep'ur.ăt.nes *n*, gwahan-
Separation, sep.u.rā'shun *n*, gwahaniad, dydoliad, ysgariad; gwahaniaeth, ysgariaeth, neilduaeth; ymneilduaeth
Separatist, sep'ur.ā.tist *n*, ymwahanwr, ymneilduwr [math o liw gwineu
Sepia, sĭ'pĭ.â *n*, ystifflog, morgyllell;
Sepiment, sep'ĭ.ment *n*, clawdd
Sept, sept *n*, llwyth, tylwyth, epil
Septangle, sep'tang.gl *n*, seithongl
Septangular, sep.tang'gü.lûr *a*, seithonglog [saith
Septemary, sep'tem.ur.ĭ *a*, seithol: *n*,
September, sep.tem'bûr *n*, Medi, mis Medi, y nawfed mis (gynt y seithfed)
Septennial, sep.ten'yal *a*, seithfiwyddol
Septentrion, sep.ten'trĭ.un, Septentrional, sep.ten'trĭ.un.al *a*, gogleddol
Septentrionate, sep.ten'trĭ.un.ăt *vi*, tueddu tua'r gogledd
Septfoil, sept'fôil *n*, melyn yr eithin
Septic, sep'tik *a*, malladiol, braenol
Septilateral, sep.tĭ.lat'ur.al *a*, seithochrog, seithochrol
Septuagenary, sep.tü.aj'ĭ.nur.ĭ, Septuagesimal, sep.tü.â.jes'ĭ.mal *a*, yn cynnwys deg a thrigain
Septuagesima, sep.tü.â.jes'ĭ.mâ *n*, y trydydd Sul cyn y Grawys (tua 70 dydd cyn y Pasc)
Septuagint, sep'tü.â.jint *n*, cyfieithiad yr Hen Destament i'r Groeg gan y deg a thrigain
Septuary, sep'tü.ur.ĭ *n*, wythnos; unrhyw beth cyfansoddedig o'r rhifyn saith
Septuple, sep'tü.pl *a*, seithplyg
Sepulchral, sĭ.pul'kral *a*, beddrodol
Sepulchre, sep'ul.kûr *n*, bedd, beddrod

Sepulchre, sĭ.pul'kûr *vt*, claddu, beddroddi [aeth, claddiad, angladd
Sepulture, sep'ul.tshü'r *n*, claddedig-
Sequacious, sĭ.kwā'shus *a*, canlynol, dilynol; ystwyth, hyblyg
Sequasity, sĭ.kwas'ĭ.tĭ *n*, ystwythder
Sequel, sĭ'kwel *n*, canlyniad [rhes
Sequence, sĭ'kwens *n*, trefn-ganlyniad,
Sequent, sĭ'kwent *a*, canlyniadol
Sequester, sĭ.kwes'tûr, Sequestrate, sĭ.kwes'trāt *vt*, gorfodogi, rhoi mewn llaw arall, diarddel, neilluo, diberchenogi [dnad
Sequestration, sek.wes.trā'shun *n*, neill-
Sequestrator, sek'wes.trā.tûr *n*, gorfodogwr [lladfa, puteindy
Seraglio, sĭ.ral'yō *n*, ty'r gwragedd, an-
Seraph, ser'af (*p Seraphim*, ser'ā.fim) *n*, seraph, angel, archangel [aidd
Seraphic, sĭ.raf'ĭk *a*, seraphaidd, angyl-
Seraskier, Serasquier, sĭ.ras'kĭ.ûr *n*, cadfiaenor ym mysg y Tyrciaid
Sere, sĭ'r *a*, gwyw, gwywedig, sychlyd
Serenade, ser.ĭ.nād' *n*, nosgan, nosgerdd, nosgainc: *v*, canu nosgainc
Serene, sĭ.rīn' *a*, tawel, hinonaidd, digwmwl, teg, goleudeg, claerdeg, araul: *vt*, tawelu, lloni
Sereneness, sĭ.rĭ'nes, Serenity, sĭ.ren'ĭ.tĭ *n*, claerdegwch, tawelwch, areuledd, hinonrwydd, siroldeb
Serf, sûrf *n*, caethwas amaethyddol
Serge, sûrj *n*, math o wlanen teneu
Sergeant, sär'jant *n*, is-swyddog, rhingyll. Sergeant-at-arms, rhingyll y brenin. Sergeant-at-law, cyfreithiwr uchraddol
Serial, sĭ'r'ĭ.al *a*, rhestrol; mewn rhanau
Series, sĭ'r'ĭ.īz *n*, rhes, cyfres, rhifres
Serious, sĭ'r'ĭ.us *a*, prysur, difrif, dwys, pwysig, prudd, digellwair
Seriousness, sĭ'r'ĭ.us.nes *n*, difrifoldeb, difrifwch, prudd-der [areithiwr
Sermocinator, sûr.mos'ĭ.nā.tûr *n*, coeg-
Sermon, sûr'mun *n*, pregeth; traethawd
Sermonize, sûr'mun.īz *vi*, pregethu, darlithio [gwaed
Serosity, sĭ.ros'ĭ.tĭ *n*, dyfrllydrwydd y
Serous, sĭ'r'us *a*, meiddlyd, dyfrllyd
Serpent, sûr'pent *n*, sarff, neidr, gwiber
Serpentine, sûr'pen.tīn *a*, sarffaidd;
Serpet, sûr'pet *n*, cawell [dolenog
Serpiginous, sûr.pij'ĭ.nus *a*, ymlusgol
Serpigo, sur.pĭ'gō *n*, gwreinyn, tarwden, marchwreinyn, dwfrwreinyn
Serrate, ser'āt, Serrated, ser'ā.ted *a*, llifddanneddog, danneddog, bylchog
Serration, se.rā'shun, Serrature, ser'ā.tshü'r *n*, danneddiad, ar ddull llif
Serrous, ser'us *a*, danneddog
Serum, sĭ'r'um *n*, meiddwaed
Servant, sûr'vant *n*, gwas, gwassanaethwr, gweinydd, gwasanaethferch, morwyn, gwassanaethyddes, gweinyddes
Serve, sûrv *v*, gwasanaethu, gweini, gweinyddu, gwasio. Serving-man, heilyn, gweinydd. Time-server, dyn anwadal. To serve one right, gwneyd yn iawn ag un
Service, sûr'vis *n*, gwassanaeth; hail. Eye-service, llygad-wasanaeth. Service-berries, rhafol, cyrafol. Service-tree, rhafolen, cyrafolen
Serviceable, sûr'vis.ā.bl *a*, gwassanaethgar, buddiol [yddioldeb
Serviceableness, sûr'vis.ā.bl.nes *n*, defn-
Servile, sûr'vil *a*, gwasaidd, caethwasaidd
Servility, sûr.vil'ĭ.tĭ, Servileness, sûr'vil.nes *n*, gwaseidd-dra; gorwaeledd
Servitor, sûr'vĭ.tûr *n*, heilyn, gweinydd
Servitude, sûr'vĭ.tüd *n*, gwassanaeth; caethwasanaeth, caethiwed
Sesquialteral, ses.kwĭ.al'tur.al *a*, hanner yn fwy, megys 4 a 6, 10 a 15
Session, sesh'un *n*, eisteddfa, eisteddfod. Quarter sessions, brawdlys trimisol
Sesterce, ses'tûrs *n*, darn o arian bath
Set, set (*pt & pp* set) *v*, gosod, dodi, rhoi; planu; sefydlu, sicrhau, llēu; machludo, myned dan ei gaerau, gostwng: *n*, llawnrif, cydrif, cyfanrif; impyn, planigyn. To set apart or aside, dodi o'r neilldu. To set about, dechreu. To set forth, cyhoeddi, mynegu, hysbysu; cychwyn. To set in order, trefnu. To set a bone, dodi asgwrn yn ei le. To set on edge, peri deincod. To set out, cychwyn, cyrchu allan, myned. To set to music, rhoi cân i gerdd. To set right, uniawnu. To set up, dyrchafu; dechreu crefft, codi masnach. To set up a cry, gwaeddi, codi llef [og
Setacious, sĭ.tā'shus *a*, gwrychiog, blew-
Seton, sĭ'tun *n*, llifweli, ceingoreth
Setose, sĭ.tōs', Setous, sĭ'tus *a*, blewog
Settee, se.tĭ' *n*, cadeirfainc; math o long
Setter, set'ûr *n*, planwr, gosodwr; math o adargi, cyfeirgi; gwas ceisbwl
Settle, set'l *n*, ysgiw, perging: *v*, sefydlu, cadarnhau, sicrhau; penderfynu, penglymu, terfynu; gwastatāu; cytuno; llonyddu, tawelu; cartrefu, trigo [illegible]

Settledness, set'ld.nes *n*, sefydlogrwydd
Settlement, set'l.ment *n*, sefydliad; cartrefle, preswylfod; gwladychfa; rhwymiad agweddi; gwaddod
Seven, sev'n *a* & *n*, saith, 7, vii.
Sevenfold, sev'n.föld *a*, seithblyg: *ad*, ar y seithfed, seithwaith
Seventeen, sev.n.tîn' *a* & *n*, dau [dwy] ar bymtheg, deg a saith, 17, xvii.
Seventeenth, sev.n.tînth' *a*, deufed [dwyfed] ar bymtheg, ail ar bymtheg, 17fed
Seventh, sev'nth *a*, seithfed, 7fed
Seventhly, sev'nth.lî *ad*, yn seithfed
Seventieth, sev'n.tî.eth *a*, degfed a thrigain, 70fed
Seventy, sev'n.tî *n*, deg a thrigain, 70
Sever, sev'ûr *v*, gwahanu, dadgyssylltu, dydoli, daduno, neilldno, tori ymaith
Several, sev'ur.al *a*, amryw, amrafael, amrai; gwahanol, gwahanredol, neilldnol; llawer, aml
Severalty, sev'ur.al.tî, Severance, sev'ur.ans *n*, dydoliad, gwahaniad
Severally, sev'ur.al.î *ad*, ar wahan, pob un ar ei ben, yn neilldnol, yn wahanol
Severe, sî.vi'r' *a*, caled, chwerw, tost, llym, llymdost, ffyrnig, creulawn, gerwin, gerwinol, cras, hallt. A severe winter, gauaf caled
Severer, sev'ur.ûr *n*, rhanwr, gwahanwr
Severer, sî.vi'r'ûr *a*, caletach, llymach
Severity, sî.ver'i.tî *n*, toster, llymder, tostedd, gerwindeb, creulondeb
Sew, sö *v*, gwnïo; pwytho
Sewage, sw̆'äj *n*, carthiad ceuffosydd
Sewer, sö'ûr *n*, gwnïwr, gwnïedydd, gwnïaddyddes [ffosell
Sewer, sw̆'ûr *n*, ceuffos, gwehynffos,
Sewer, sü'ûr *n*, swyddog gynt yn heilio gwledd
Sewerage, sw̆'ur.äj *n*, ceuffosyddiaeth
Sewin, sü'in *n*, penllwyd, sewyn
Sex, seks *n*, rhyw, rhywogaeth, ystlen, ysglen [trigain oed
Sexagenarian, seks.aj.î.nê'r'i.an *n*, un
Sexagenary, seks.aj'î.nur.î *a*, trigain
Sexagesima, seks.â.jes'i.mâ *n*, yr ail Sul cyn y Grawys (yng nghylch 60 diwrnod o flaen y Pasc) [geiniol
Sexagesimal, seks.â.jes'i.mal *a*, tri-
Sexangular, seks.ang'gü.lûr *a*, chwechochrog.—Hexagonal
Sexennial, seks.en'yal *a*, chweblwyddol
Sexifid, seks'i.fid *a*, chwechranol
'tän *n*, chweban, pennill [cylch; offeryn at fesuro
tant *n*, chwched ran
Sexton, seks'tun *n*, clochydd; bedd-dor-
Sextuple, seks'tü.pl *a*, chwephlyg [wr
Sexual, sek'shü.al *a*, rhywiol, ysglenol
Shab, shab *vi*, gwaelystrywio [gwaeledd
Shabbiness, shab'î.nes *n*, baweidd-dra,
Shabby, shab'î *a*, bawaidd, bawlyd, gwael, gorwael, salw, budr
Shackle, shak'l *n*, hual, gefyn, llyffethar: *vt*, hualu, llyffetheirio, troedogi, gefynu; caethu, rhwystro
Shad, shad *n*, gwangen
Shade, shäd *n*, cysgod; cysgodfa, cyhudd, goerfa; gwyll, gwagysbryd: *vt*, cysgodi, gwasgodi; godywyllu [cysgodrwydd
Shadiness, shä'dî.nes *n*, cysgodolrwydd,
Shadow, shad'ö *n*, cysgod: *vt*, cysgodi, gwasgodi; tywyllu [iol, disylwedd
Shadowy, shad'ö.î *a*, cysgodol, rhith-
Shady, shä'dî *a*, cysgodol, gwasgodol, cauadfrig. A shady place, cysgodfa
Shaft, shaft *n*, paladr; saeth, picell; mwndwll [brethyn cedenog
Shag, shag *n*, ceden, hirflew; cedenwe,
Shaggy, shag'î *a*, cedenog, hirflewog
Shagginess, shag'i.nes *n*, cedenogrwydd
Shagreen, shâ.grîn' *n*, croen rhyw bysgodyn
Shake, shäk (*pt* shook, sh̆wk; *pp* shaken, shä'kn) *v*, siglo, ysgwyd, ysgytio; crynu: *n*, sigl, sigliad, ysgydwad, ysgwydfa; cryn, siglnod
Shale, shäl *n*, cibyn, plisgyn; teneufaen
Shall, shal (*pt* should) *v*, *def*, caf, cai, caiff, &c.—Will [tenlli
Shalloon, sha.lw̆n' *n*, gwlanwe teneu,
Shallop, shal'up *n*, bad â dau hwylbren
Shallow, shal'ö *n*, basle, beisle, beisfan, rhydle: *a*, bas, beisiog; penbylaidd, hurt [der; penbylni
Shallowness, shal'ö.nes *n*, basedd, bas-
Shalot, shâ.lot' *n*, math o wynwyn
Sham, sham *a*, ffugiol, gau, rhithiol: *n*, twyll, ffug, ffuant, hud: *v*, twyllo, ffugio, ffuantu, rhithio [cigyddle
Shambles, sham'blz *np*, cigfa, cigle,
Shame, shäm *n*, cywilydd, gwaradwydd, gwarth, achlod: *n*, cywilyddio, gwarthruddo, gwaradwyddo [gwarthus
Shameful, shäm'fw̆l *a*, gwaradwyddus,
Shameless, shäm'les *a*, digywilydd
Shamelessness, shäm'les.nes *n*, digywilydd-dra, haerllugrwydd
Shammy, sham'î, Shamois, shâ.môî' *n*, math o afr wyllt.—Chamois [dalen
Shamrock, sham'ruk *n*, meillionen deir-
Shank, shangk *n*, coes, gomach, ber, garan, gar, esgair, coesgyn; paladr

Shanked, shangkt *a*, coesog, beriog. Long-shanked, coes-hir, garan-hir. Slender-shanked, berfain, main ei goes. Thick-shanked, bondew, bonfras

Shanty, shan'ti *n*, bwthyn

Shape, shāp *n*, llun, dull, ffurf, gosgedd, gwedd, agwedd, ystum: *vt* (*shapen*), llunio, ffurfio, dullio, ystumio

Shapeless, shāp'les *a*, afluniaidd, dilun

Shapeliness, shāp'li.nes *n*, gosgeiddrwydd, gweddeiddrwydd, harddlun

Shapely, shāp'li *a*, lluniaidd

Shapen, shā'pn *pp*, lluniedig.—Shape

Shard, shârd *n*, dernyn o briddlestr, priddell, cragen; masgl wy

Share, shê'r *n*, rhan, cyfran, dogn; swch aradr: *v*, rhanu, cyfranu; cyfranogi. Share-bone, gwerddyr. To go shares, cyfranogi

Shark, shârk *n*, morgi, morflaidd, dera'r môr; rheibiwr, ysglyfiwr, trawsgipiwr: *v*, rheibio, gwancio

Sharp, shârp *a*, llym, miniog, awchlym, awchus, pigog; craff; glew; tost; sur, chwibl, chwigws; llon, cras: *v*, hudladrata, cyfrwysdwyllo. Sharp and flat sounds, seiniau cras a lleddf

Sharpen, shâr'pn *v*, awchu, awchlymu, hogi, minio; pigfeinio; blaenllymu

Sharper, shâr'pûr *n*, un cyfrwyslym; hudleidr [surni, chwibledd

Sharpness, shârp'nes *n*, llymder, awch;

Sharpset, shârp'set *a*, gwancus

Shaster, shas'tûr, Shastras, shas'tras *n*, ysgrythyrau Hindŵ

Shatter, shat'ûr *v*, dryllio, chwilfriwio, darnio, ysgigo. Shatter-pated, Shatter-brained, penhonc, penwan [drefion

Shatters, shat'ûrz *np*, yfflon, briwion,

Shave, shāv (*pt* & *pp shaven*, shā'vn) *v*, eillio, difarfu; rhasglio, pilio, gonaddu, gorasglio. Shavings, gonaddion, gorasglod [barfwr

Shaver, shā'vûr *n*, eilliwr, eilliedydd,

Shaw, shô *n*, prysg, prysgoed, coedwig

Shawl, shôl *n*, gwarlen, gwddfgochl

Shawm, shôm *n*, chwythgorn

She, shī *pn*, hi. She also, hithau

Shea, shī *n*, ymenyn-wydden

Sheaf, shīf *n*, ysgub: *vt*.—Sheave

Shear, shī'r (*pt shore*, *pp* shorn) *vt*, cneifio, gwelleifio. Shear-man, cneifiwr brethyn. Shear-steel, dur at wneuthur offerynau awch. Shear-water, gwylan lwyd [lestr

Sheard, shī'rd *n*, dernyn toredig o bridd-

Shearer, shī'r'ûr *n*, cneifiwr, gwelleifydd

Shearing, shī'r'ing *n*, cnaif, cneifiad

Shears, shī'rz *np*, gwellaif, gwelleifiau

Sheatfish, shīt'fish *n*, math o lyswen

Sheath, shīth *n*, gwain

Sheathe, shīTH *vt*, gweinio, rhoi mewn gwain; gosoilio llong

Sheathing, shī'THing *n*, amblanciad llong

Sheathy, shī'thī *a*, fel gwain, gweiniog

Sheave, shīv *vt*, rhwymo, ysgubo

Shed, shed *n*, lluest, penty: *v* (*pt* & *pp* shed), tywallt; gollwng; colli; gwehynu, dyhidlo, bwrw

Sheen, shīn *n*, llewyrch, eirianedd, ysblan, gloewder: *a*, claer, dysglaer, ysblenydd, cànaid

Sheep, shīp (*p* sheep) *n*, dafad, llwdn dafad. Sheep-cot, buarth defaid, defeitty. Sheep-fold, cail, corlan, caeor. Sheep-hook, bugeilffon. Sheep-lice, heuslau. Sheep-shank, math o gwlwm. Sheep-shearing, amser cneifio. Sheep-skin, croen dafad. Sheep-walk, defeidiog, pordir defaid

Sheepish, shī'pish *a*, yswil, dafadaidd, gwylaidd, hurt [rwydd, yswilder

Sheepishness, shī'pish.nes *n*, gwyleidd-

Sheer, shī'r *a*, pur, gloew, glân; hollol, gwir: *v*, dianc neu ffrystio ymaith. Sheer-grass, hesp

Sheers, shī'rz *np*, peiriant ar lun ∧ i godi hwylbrenau a phwysau mawrion

Sheet, shīt *n*, llen, llen gwely; cynfas; hwylraff. Sheet-anchor, prif angor. Sheet of paper, papyrlen. Winding-sheet, amdo, amwisg [llenliain

Sheeting, shīt'ing *n*, lliain cynfasau,

Sheik, shīk *n*, offeiriad Mahometaidd

Shekel, shek'el *n*, darn o arian Iuddewig, gwerth tua hanner coron [trestlfwrdd

Shelf, shelf *n*, talfainc, astell ddal;

Shell, shel *n*, cragen; mesglyn, plisgyn, cibyn: *v*, masglu, dibliscgo, gweisgio. Shell-fish, cragenbysg. Snail's shell, corn neu gogwrn malwen. The shell of a building, magwyren [draenen wen

Shellelagh, she.lā'lā *n*, pastwn Gwyddel;

Shelly, shel'ī *a*, cragenog, cibog, masglog

Shelter, shel'tûr *n*, gwasgod, gwasgodfa, cysgod, achwre, diddos, diddosfa, celt, nawdd, noddfa, clydfan, cwdd, cwddyn: *v*, cysgodi, noddi, gwasgodi

Shelterless, shel'tûr.les *a*, dinodded

Sheltic, Shelty, shel'tī *n*, merlyn Ysgotaidd [gosod naill ochr

Shelve, shelv *vi*, llechweddu, ll-

Shelvy, shel'vī *a*, beisleog, bei-

ing. Shelve shore, creiglan

Sinecure, sī'nî.kŭ'r *n*, swydd segur, segurswydd, bywoliaeth ddiwaith
Sinew, sin'ŭ *n*, gaw, gewyn, cyhyr
Sinewy, sin'ŭ.î *a*, cryf, gewynog
Sinful, sin'fŵl *a*. pechadurus [rwydd
Sinfulness, sin'fŵl.nes *n*, pechadurus-
Sing, sing (*pt* sang, *pp* sung) *v*, canu, cathlu, perleisio. Singing, sing'ing, yn canu; caniad
Singe, sinj *vt*, deifio, golosgi. Singeing, sinj'ing, yn deifio; deifiad
Singer, sing'ŭr *n*, canwr, cantor, caniedydd, cethlydd, cerddor
Singer, sin'jûr *n*, deifiwr
Single, sing'gl *a*, syml, sengl, unig, unigol, gweddw; neillduol: *vt*, dewis, pigo. Single-handed, digynnorthwy. Single-hearted, Single-minded, didwyll. Single-stick, ffon, llachbren. A single hair, blewyn, gwelltyn. A single person, un gweddw, un ammhriod. To single out, neilldduo o fysg ereill, pigo i maes
Singleness, sing'gl.nes *n*, symledd, symlrwydd, sengledd
Singular, sing'gŭ.lûr *a*, unigol, unig, od, hynod, neillduol, digymhar, digyffelyb
Singularity, sing.gŭ.lar'î.tî *n*, neilldduolrwydd, unigolder, unigolrwydd, hynodrwydd, odrwydd; mympwy
Singult, sing'gult *n*, ochenaid, ebwch
Sinister, sin'is.tûr *n*, aswy, chwith, chwithig: *a*. gau, annheg, gwrthgas
Sinistrous, sî.nis'trus *a*, cyndyn, gwrthnysig, cildyn, chwithig
Sink, singk (*pt* sank, *pp* sunk) *v*, soddi. suddo; treio, lleihau; ymollwng: *n*, ceubwll, ysgarthffos, sugndwll. Sinkhole, ysgarthdwll, ysgarthfa
Sinless, sin'les *a*, dibechod, anhybech
Sinlessness, sin'les.nes *n*, dibechodrwydd
Sinner, sin'ŭr *n*, pechadur, troseddwr
Sinoper, sin'ö.pûr, Sinople, sin'ö.pl *n*, math o faen gwerthfawr
Sinuate, sin'ŭ.ät *vt*, dolenu, dolystumio
Sinuation, sin.ŭ.ä'shun *n*, doleniad, ystumiad, dolystumiad
Sinuous, sin'ŭ.us *a*, dolenog, ystumog
Sinus, sî'nus *n*, agoriad; ceudwll
Sip, sip *vt*, llymeidio, llymeitian: *n*, llymaid, llymeityn [losg
Siphilis, sif'î.lis *n*, y frech fawr, y frech
Siphon, sî'fun *n*, pibell ddyspyddu, arloesbib, dwsel
Sipper, sin'ûr *n*, llymeitiwr, llymeitai
Sipp[illegible] *n*, sopyn
Sir[illegible]

Sire, sî'r *n*, tad, tadwys, rhiant
Siren, sî'r'en *n*, morforwyn; hudoles: *a*, hudol, denol
Siriasis, si.rî'â.sis *n*, ennynfa yr ymenydd
Sirius, sir'î.us *n*, seren y ci
Sirloin, sûr'lôîn *n*, llwyn eidion
Sirname, sûr'nām *n*, cyfenw.— Surname
Sirocco, si.rok'ö *n*. poethwynt de-ddwyreiniol Syria a Sisili
Sirrah, sur'â *n*, syr, syre
Sirup, sur'up *n*, sudd melus.=Syrup
Sister, sis'tûr *n*. chwaer, chwiawr
Sisterhood, sis'tûr.hŵd *n*, chwaeroliaeth
Sisterly, sis'tûr.li *a*, chwaerol, chwiorol
Sit, sit (*pt* & *pp* sat) *vi*, eistedd, seddu. To sit up, eistedd i fyny; gwylied
Site, sît *n*, sefyllfa, safiad, safle
Sith, sith *c*, gan, er, er pan, gan hyny
Sitiology, sî.tî.ol'ö.jî *n*, traethawd ar fwydydd, bwyd-draeth
Sitting, sit'ing *n*. eisteddiad, eisteddfod
Situate, sit'shŭ.ät, Situated, sit'shŭ.äted *a*, yn sefyll; yn gorwedd; yn aros; cyflëedig [cyflwr
Situation, sit.shŭ.ä'shun *n*, lle; sefyllfa,
Six, siks *a* & *n*, chwech, 6, vi. At sixes and sevens, yn blith draphlith
Sixfold, siks'fōld *a*, chwethro, chwephlyg
Sixpence, siks'pens *n*, chwecheiniog, 6c.
Sixteen, siks.tîn' *a* & *n*, un ar bymtheg, 16
Sixteenth, siks.tînth' *a*, unfed ar bymtheg
Sixtieth, siks'tî.eth *a*, trigeinfed, 60fed
Sixth, siksth *a*, chweched, chwechfed
Sixty, siks'ti *a* & *n*, trigain, 60, lx.
Sizable, sî'zâ.bl *a*, gweddol o faint
Size, sîz *n*, maint, maintioli; glud
Sizer, sî'zûr *n*, is-efrydydd ym mhrifysgol Caergrawnt [gwydn
Sizy, sî'zî *a*, gludiog, lledsythaidd,
Skate, skät *vt*, llithrwadnu, llithr-redeg: *n*, llithrwadn; morgath, rhaien
Skean, skîn *n*, cleddyf byr, bidog; cyllell
Skegger, skeg'ûr *n*, eogyn, gafiaw
Skein, skān *n*, cenglyn, deisyn
Skeleton, skel'î.tun *n*, ysgerbwd, ysgrûd
Skellum, skel'um *n*, dyhiryn, adyn
Skep, skep *n*, cawell, ydlestr
Sketch, sketsh *n*, cynllun, braslun, braslinelliad: *vt*, cynddelwi; brasddarlunio
Skew, skŭ *ad*, ar draws: *vt*, trawsdremio
Skewer, skŭ'ûr *n*, gwäell, pwyniad: *vt*, gwäellu, gweillio, pwynio
Skiff, skif *n*. ceubal, cwch, badlong
Skilful, skil'fŵl *a*, medrus, cyfarwydd, hyfedr, cywraint, celfyddgar, deallus
Skilfulness, skil'fŵl.nes *n*, medrusrwydd, hyfedredd, cywreinrwydd

Skill, skil *n*, medr, cymmedr, cywreindeb
Skilled, skild *a*, cyfarwydd, medrus
Skillet, skil'et *n*, calloryn, peiryn, posned
Skim, skim *v*, dihufenu; diewynu; pigo'r goreu; ysgafn redeg dros. Skim-milk, llaeth dihufen. Skimming-dish, llestr at ddihufenu, ffiol deneu
Skimmer, skim'ûr *n*, hufenai; morwennol
Skin, skin *n*, croen; ton, tonen: *v*, digroeni, blingo; croeni. Skin-flint, cybydd. Scarf-skin, y croen uchaf. Thick-skinned, garw, tewgroen
Skink, skingk *n*, diod, potes: *vi*, diodi
Skinker, sking'kûr *n*, trulliad, heilyn
Skinner, skin'ûr *n*, crwynwr; blingwr
Skinny, skin'ĭ *a*, croenllyd; teneu
Skip, skip *vi*, llamsach, llemain, neidio, crychneidio; rhipio: *n*, llam, naid, crychnaid, llamsach; llamwesyn, gwastrodyn. Skip-jack, conach. Skip-kennel, gwas troed, rhedegwas
Skipper, skip'ûr *n*, llamidydd; morwr, meistr math o long; y cornbig lleiaf, y mornodwydd
Skirmish, skûr'mish *n*, ysgarmes, ymladdiad: *vi*, ymgiprys, ymgarmesu,
Skirr, skûr *v*, ffrystio, brysio [goymladd
Skirret, skir'et *n*, panas y dwfr [ylu
Skirt, skûrt *n*, godre, cwr, ymyl: *vt*, ymSkit, skit *n*, anllades; cyfrwysgast; gogan [us; chwarengar
Skittish, skit'ish *a*, nwyfus, anllad; ofnSkittles, skit'lz *np*, chwareu naw nodwydd, ceilys [at rwymo llyfrau
Skiver, shĭ'vûr *n*, croen dafad teneu
Skreen, skrĭn *n*, cysgodlen, ysgrin; marchridyll: *vt*, rhidyllio; amddiffyn
Skull, skul *n*, penglog, siol, iad, clol. Skull-cap, iadgap, paeled. Thick-skulled, pendew, hurt
Skunk, skungk *n*, math o wenci
Sky, skĭ *n*, wybren, wybr, awyr; banwel. Sky-coloured, o liw yr awyr, asur, goleulas. Sky-dyed, awyr-liwiog, lliw yr wybr. Sky-lark, uchedydd, ehedydd, meilierydd. Sky-light, ffenestr mewn to, neu wawl, neu ffenestr. Sky-high, tra uchel. Sky-rocket, tanbelen. Blue sky, awyr las, asur
Skyey, skĭ'ĭ, Skyish, skĭ'ish *a*, awyrol, wybrenol; goleulas, asur
Slab, slab *n*, llech, cynastell [boeri
Slabber, slab'ûr *v*, soegi; glafoerio, ymSlabby, slab'ĭ *a*, gwlybfudr, gwlyblithrig, llithrig; tomlyd, swga, soeglyd
Slack, slak *a*, llaes, yslac, rhydd; es-

Slacken, slak'n *v*, yslacio, llacio, llaesu, toli, diofalhau [rwydd, esgeulusdra
Slackness, slak'nes *n*, llaesder, yslacSlag, slag *n*, llosgsorod, sinidr, sindw
Slain, slān *pp.*—Slay
Slake, slāk *v*, yslecio, toddi, tawddwlychu
Slander, slan'dûr *n*, athrod, absen, enllib, hort, drwg absen: *vt*, athrodi, absenu, enllibio, cablu, hortio, gwaradwyddo, goganu, difrĭo [llibiwr, goganwr
Slanderer, slan'dur.ûr *n*, athrodwr, enSlandering, slan'dur.ing *n*, athrodiad, enllibiad [athrodus, cableddus
Slanderous, slan'dur.us *a*, enllibus,
Slang, slang *n*, darn o dir, llain; iaith isel a gwael, iaith fympwyol
Slant, slant, Slanting, slan'ting *a*, ar osgo, ar ogwydd, osgoawl; llethrog
Slant, slant *v*, gwyro, agwyro; osgoi, llechweddu, llethru [palfodi
Slap, slap *n*, yslap, palfod: *vt*, yslapio,
Slapdash, slap.dash' *vt*, brithliwio, arliwio: *ad*, ar ergyd, yn ddisymmwth
Slash, slash *n*, hac, archoll, ffosawd, ffrewylliad, ffflangelliad; carai: *vt*, dyfnhacio, ffrewyllio, ffflangellu
Slate, slāt *n*, llech, elech, tolech; ysgriflech: *v*, toi â llechau, llechdoi
Slater, slā'tûr *n*, töwr, llechdöwr
Slattern, slat'ûrn *n*, yslebren, hafnai, budrogen, hafr, soegen
Slaughter, slô'tûr *n*, lladdfa, aer, aerfa, cyflafan, galanas, lladdiad: *vt*, lladd, cyflafanu, cigyddio. Slaughter-house, cigydd-dy, lladd-dy. Slaughter-man, lladdwr, cigydd [creulawn, aerog
Slaughterous, slô'tur.us *a*, gwaedlyd,
Slave, slāv *n*, caethwas, caethfab, caeth, gweurydd; caethferch; caethes: *v*, gweithio yn galed, poeni, caledweithio. Slave-trade, caethfasnach
Slaver, slā'vûr *v*, glafoeri, poeri, ymboeri: *n*, poer, glafoer, glafoerion; caethlong; caethfasnachlong
Slavery, slā'vur.ĭ *n*, caethiwed, caethwasanaeth [caethwasaidd
Slavish, slā'vish *a*, caethiw, gwasaidd,
Slavishness, slā'vish.nes *n*, gwaseidd-dra
Slay, slā *n*, peithyn gwëydd: *vt* (slew, slain), lladd, llofruddio
Slayer, slā'ûr *n*, lladdwr, llofrudd
Sleave, sliv *a*, sidan didro: *vt*, diddyrys
Sleazy, Sleezy, slĭ'zĭ *a*, teneu, masw
Sled, sled, Sledge, sledj *n*, car llu
Sledge-hammer, morthwyl
Sleek, slĭk, Sleeky, slĭ'kĭ

Sleek, slîk *vt*, llyfnhau, claerlyfnhau, llathru. Sleek-stone, cabolfaen

Sleekness, slîk'nes *n*, llyfnedd, llyfndra

Sleep, slîp *n*, cwsg, hun: *vi* (slept), cysgu, huno. A sleeping partner, cydfasnachwr anweithiol. A wink of sleep, amrant-hun. Deep-sleep, trymgwsg. Light sleep, dargwsg. To sleep slightly, gogysgu, hepian. Causing sleep, cwsgbar, cysgbar

Sleeper, slî'pûr *n*, cysgwr, cysgadur, cysgiadur; atteg, trawst [cysgrwydd

Sleepiness, slî'pî.nes *n*, cysgiadrwydd,

Sleepless, slîp'les *a*, digwsg, dihun, anhunog, deffröus, effro

Sleeplessness, slîp'les.nes *n*, anhunedd

Sleepy, slî'pî *a*, cysglyd, swrth

Sleet, slît *n*, eirwlaw, odwlaw

Sleety, slî'tî *a*, eirwlawog, odwlawog

Sleeve, slîv *n*, llawes, breichell

Sleeved, slîvd *a*, llawesog

Sleeveless, slîv'les *a*, dilawes, dilewys; gorwag, afresymol, ofer

Sleight, slît *n*, deheudro, cyfrwysdro. Sleight-of-hand, chwareu llaw ysgafn

Slender, slen'dûr *a*, main, meindlws, addfain, eiddil; egwan, gwanaidd; prin, cul [eiddilwch

Slenderness, slen'dûr.nes *n*, meinder,

Slept, slept *pt* & *pp*.—Sleep

Slew, slü *pt*.—Slay

Slice, slîs *n*, tafell, crafell, ysglem; rhawlech: *vt*, tafellu, crafellu, ysgleifio

Slide, slîd (*pt* & *pp* slid, slid; *pp* slidden, slid'n) *v*, llithro, ymlithro, ysglentio: *n*, llithrfa, llithrigfa, ysglent, llithred. Sliding-rule, llithrlath

Slight, slît *a*, ysgafn, teneu, disylwedd, eiddil, gwael, gwan, diwerth: *n*, dirmyg, diystyrwch, sarhâd: *vt*, dirmygu, diystyru [der

Slightness, slît'nes *n*, eiddilwch; ysgafn-

Slim, slim *a*, main, hirfain, eiddil. A slim fellow, hirian, llabwst, climach

Slime, slîm *n*, llaid, llaca; dyglist, llys

Slimy, slî'mî *a*, lleidiog, lleidlyd; llyslyd

Sling, sling *n*, ffon dafl, taflffon; arwestr, dolenrwym, dyrwynraff: *vt* (slung), taflu, ergydio; arwestru, dolrwymo, dolddyrwyn, crogddyrwyn

Slinger, sling'ûr *n*, taflydd, taflledydd

Slink, slingk *n*, erthyl; llo erthyl, marwlo: *v* (slunk). erthylu; ymlusgo

Slip, slip *n*, llithr, llithred, llithrad; camsyniad [illain, eilddernyn, cinyn; ysbri- [hro; syrthio; di [edeg. Slip-

shell nuts, cnau gweisgi. Slip-shod, â'i esgid dan ei draed. Slip-slop, saig, soegen; diod ddiflas

Slipper, slip'ûr *n*, llopan, yslopan

Slipperiness, slip'ur.î.nes *n*, llithrigrwydd, hylithredd [anhyddal

Slippery, slip'ur.î *a*, llithrig, hylithr;

Slit, slit (*pt* & *pp slit*) *n*, hollt, rhwyg, agen: *v*, hollti, agenu, rhwygo, trychu

Slive, slîv, Sliver, slî'vûr *n*, tafell, ysglem, ysglaif: *v*, tafellu, hollti

Sloat, slôt *n*, cyssylltbren

Slobber, slob'ûr *v*, glafoeri, ymboeri

Sloe, slö *n*, eirynen ddu fach. Sloe-tree, draenen ddu. Sloes, eiryn perthi

Sloop, slwp *n*, llong un hwylbren

Slop, slop *n*, gwlybwr, gwael-wlybwr: *vt*, budr-wlychu. Slops, golchion

Slope, slöp *n*, osgo, googo, lledbeiad, llethr, llechwedd: *v*, osgoi, lledbeio

Slopeness, slöp'nes *n*, lledbeirwydd

Slopewise, slöp'wîz, Slopingly, slö'ping.lî *ad*, ar osgo, ar ledbai, yn llettraws

Sloping, slö'ping *n*, lledbeiad, llechweddiad: *a*, lledbai, lleddf

Sloppy, slop'î *a*, lleidiog, tomlyd, budr

Slops, slops *np*, llodrau morwyr [au

Slopseller, slop'sel.ûr *n*, gwerthwr llodr-

Slot, slot *vt*, trwmdaro, chwyrndaro, llachio: *n*, ol carw

Sloth, slöth *n*, diogi, diogrwydd, segurryd, syrthni, musgrelli, musgrellni; diogyn, milyn araf-gerddedol

Slothful, slöth'fwl *a*, diog, musgrell, swrth [grellni, seguryd, syrthni

Slothfulness, slöth'fwl.nes *n*, diogi, mus-

Slouch, slûwtsh *n*, llipryn, llipyn: *v*, llipäu, llipanu. Slouched ear, clust lipa. Slouched hat, het lipa

Slough, slûw *n*, cors, yslwch, siglen

Slough, sluf *n*, croen neidr wedi ei fwrw; crawn, llynor: *vi*, crawnu, llynori

Sloughy, slûw'î *a*, corslyd, yslwchaidd, ffoslyd, siglenog

Sloughy, sluf'î *a*, crawnllyd, llynorog

Sloven, sluv'en *n*, bawai, swlyn, swgai, budrogyn, musgrellyn [rwydd

Slovenliness, sluv'en.lî.nes *n*, annhaclus-

Slovenly, sluv'en.lî *a*, swga, swla, annhaclus, annyben, anghryno

Slow, slö *a*, araf, afrys, difrys, hwyrfrydig, hwyr, hwyrdrwm. Slow-worm, dallneidr. Slow of foot, troedtrwm

Slowly, slö'lî *ad*, yn araf, yn ddifrys. To go more slowly, arafu. To travel slowly, godeithio [hwyrfrydigrwydd

Slowness, slö'nes *n*, arafwch, arafedd,

Slubber, slub'ûr *vt*, budrddwbio
Sludge, sluj *n*, llaid, llaca, baw, plwca
Slug, slug *n*, malwoden, malwen, gwlithen, gwlithfalwen, malwoden dawdd; pelen hirgron; llong hwyrdrom; diogyn
Sluggard, slug'ûrd, Slugabed, slug'â.bed *n*, cysgadur, diogyn, seguerddyn
Sluggish, slug'ish *a*, diog, dioglyd, musgrell, swrth, cysglyd, hwyr, llusgenol [grellni
Sluggishness, slug'ish.nes *n*, diogi, mus-
Sluice, slüs *n*, dyfrddor, dyfrargae, argae: *vt*, agor argae, gollwng
Slumber, slum'bûr *n*, hun, hunell, hephun, dargwsg: *v*, huno, hep-huno, hepian, dargysgu [hepianllyd, hunol
Slumberous, slum'bur.us *a*, cysglyd,
Slump, slump *vi*, cwympo i mewn, ym-
Slung, slung *pt & pp.*—Sling [soddi
Slunk, slungk *pt & pp.*—Slink
Slur, slûr *n*, gwarthnod, anaf, anair, mefl; budrad, budreiddiad; llithren: *vt*, diwyno, dwbio
Slush, slush *n*, llaca, llaid, plwca, baw
Slut, slut *n*, budrogen, bronten, huren
Sluttish, slut'ish *a*, swga, annhaclus, budr, budrog
Sluttishness, slut'ish.nes *n*, budreddi
Sly, slī *a*, cyfrwys, cadnoaidd, celgar, cyfrwysgall, ffalst. Sly-boots, cyfrwysddyn, ffelddyn [dichell, ffalsder
Slyness, slī'nes *n*, cyfrwysdra, calldra,
Smack, smak *n*, chwaeth, blas, adflas; clec; llong fechan; cusan: *v*, clecian, gwefusglecian; cusanu
Small, smôl *a*, bach, bychan, mân, main: *px*, -an, -yn, -en, -ig, cor-. Small-arms, mân-arfau. Small-beer, diod fain. Small-coal, glo mân. A small jar, costrelig, costrelan. As small, cyn lleied. The small of the back, main y cefn. The small of the leg, main y goes. Smaller, llai. Smallest, lleiaf [gofychan
Smallish, smô'lish *a*, bachig, bychanig,
Smallness, smôl'nes *n*, bychanedd;
Smalt, smôlt *n*, glaslwch [eiddilwch
Smaragd, smar'agd, Smaragdus, smarag'dus *n*, gwyrddfaen, gwyrddem
Smaragdine, sma.rag'din *a*, gwyrddemaidd
Smart, smârt *a*, llym, hylym, bywiog, heinif, tlws, pinc, twtnais, dillyn, hoew, ffel, pert, ffraeth: *vi*, gwynio, llymdeimlo: *n*, arian rhyddhâd. Smart pain, dolur llym. Smart girl, perten. A smart shower, cawod drom
Smartness, smârt'nes *n*, dillynedd, pertrwydd, pincrwydd, pertedd; cyflymder, llymder; ffraethder [friwio
Smash, smash *vt*, tori yn yfflon, chwil-
Smatch, smatsh *n*, blas, adflas
Smatter, smat'ûr *n*, blesyn, basddysg, lled-ddysgiad, coegwybodaeth, goddysg: *vi*, siared yn anfedrus
Smatterer, smat'ur.ûr *n*, crachysgolhaig, basdriniwr, un baswybodus [dwbio
Smear, smī'r *vt*, diwyno, llychwino,
Smeary, smī'rī *a*, dwbiol, gludiog, glynol, bawlyd
Smeath, smīth *n*, moraderyn o'r enw
Smectite, smek'tīt *n*, pridd y panwr
Smegmatic, smeg.mat'ik *a*, sebonaidd
Smell, smel *n*, arogl, gwynt, arwynt, sawr; edryw: *v*, arogli, sawrio, gwyntio, clywed arogl; drewi. A foul smell, drygsawr
Smellfeast, smel'fīst *n*, hoffwr ei fol, glwth, gweneithwr [iad
Smelling, smel'ing *n*, arogliad, arwynt-
Smelt, smelt *n*, brwyniad, morfrithyll: *vt*, toddi mwn, mwndoddi
Smelter, smel'ûr *n*, toddwr, mwndoddwr
Smicker, smik'ûr *vi*, cilwenu, glaschwerthin [hefys
Smicket, smik'et *n*, crys merch, crysan,
Smile, smīl *n*, gwên, arwen, glaswen, cilwen: *vi*, gwenu, glaschwerthin
Smirk, smûrk *vi*, cilwenu, gwenu, glaswenu
Smite, smīt (*pt* smote, smōt; *pp* smitten, smit'n & smit) *v*, taro, curo; archolli; lladd
Smith, smith *n*, gof, gofant [gefail, gofail
Smithery, smith'ur.ī, Smithy, smith'ī *n*,
Smock, smok *n*, crys benyw, hefys
Smoke, smōk *n*, mwg: *v*, mygu, ysmygu, ysmwcio; chwiffio; mwgsychu; tryfygu. To smoke dry, mwgsychu
Smoker, smō'kûr *n*, ysmygwr, chwiffiwr
Smoky, smō'kī *a*, myglyd
Smooth, smwTH *a*, llyfn, gwastad, llathr: *vt*, llyfnhau, caboli; gweneithio
Smoothly, smwTH'lī *ad*, yn esmwyth, yn rhwydd, gan bwyll [mwythder
Smoothness, smwTH'nes *n*, llyfnder; es-
Smother, smuTH'ûr *v*, mygu, mogi, llethu; tagu, celdagu: *n*, tawch, mygdarth
Smoulder, smōl'dûr *vi*, cuddlosgi, mu[illegible] losgi. Smouldering fire, tân mu[illegible]
Smug, smug *a*, pert, hoew, pinc, tw
Smuggle, smug'l *vt*, troeglwyddo p[illegible] yn annholledig, nwydd r[illegible] gled goods, rhedmwy[illegible]

Smuggler, smug'lûr *n*, nwyddredwr
Smuggling, smug'ling *n*, celcfasnach
Smugness, smug'nes *n*, tlysni, pincrwydd, dillynedd
Smut, smut *n*, parddu, huddygl; duedd, rhwd, llosg; serthedd: *v*, duo, llosgi
Smutch, smutsh *vt*, pardduo, dwbio
Smuttiness, smut'i.nes *n*, pardduedd; serthedd, budreiriad [du; serth
Smutty, smut'î *a*, huddyglyd; brwnt;
Snack, snak *n*, rhan, cyfran [ffenestr
Snacket, snak'et *n*, clicied, cloigyn
Snaffle, snaf'l *n*, genfa, ffroenfa: *vt*,
Snag, snag *n*, ysgythrddant [ffrwyno
Snail, snäl *n*, malwoden, malwen
Snake, snäk *n*, neidr, sarff [meddygol
Snakeroot, snäk'rŵt *n*, math o wraidd
Snaky, snä'ki *a*, neidraidd, nadreddog
Snap, snap *n*, byrdoriad, tameidyn; clec: *v*, cnipgnoi, cipddala; byrdori; gwringain, cecru [llo; math o chwareu
Snapdragon, snap'drag.un *n*, trwyn y
Snappish, snap'ish *a*, brathlyd, pigog, sarig, cecrus, sengar [cecri
Snappishness, snap'ish.nes *n*, cipgarwch,
Snapsack, snap'sak *n*.—Knapsack
Snare, snê'r *n*, magl, croglath, telm, byddag: *vt*, maglu, bachellu, rhwydo
Snarl, snârl *vi*, ysgyrnygu, chwyrnu, swrnachu, ymddantio: *n*, ysgyrnwg, chwyrniad, swrnach [aidd
Snarling, snâr'ling *a*, chwyrnog, corgi-
Snary, snê'r'î *a*, twyllodrus, ystrywgar
Snast, snast *n*, llosgben canwyll
Snatch, snatsh *v*, cipio, ysgipio, crapio, cipgeisio: *n*, cip, crap; cipdamaid. Snatch-block, math o chwerfan
Sneak, snik *vi*, cuddymlusgo, llechian: *n*, llechianwr, llechgi, celgi, conglwr; bawddyn, bawai, crinwas
Sneaking, snî'king *a*, llechaidd, bawaidd, gorwael, llechgiaidd, llechwrus
Sneap, snîp *vt*, ceryddu, argyhoeddi, dwrdio, senu: *n*, cerydd, sen
Sneck, snek *n*, clicied drws
Sneer, snî'r *n*, gwatwarwen, gwatwardrem: *v*, ffroenwawdio, gwawdwenu, dirmygwenu, canmol yn watwarus
Sneeze, snîz *vt*, trewi, ystrewi, tisian, tisio: *n*, trew, entrew, tisiad, tis
Snicker, snik'ûr *vi*, coegchwerthin, chwerthin dan law [gwyntio
Sniff, snif, Sniffle, snif'l *v*, ffroeni,
Sniggle, snig'l *v*, llysŵena, dal llysŵod
snip *n*, gwellaifdrwch, bwlch, torcinyn, dernyn, ciniechyn: *vt*, ˈollti; cinynio, trychu, gwelleifio
Snipe, snîp *n*, gïach, ysnid, mynia, ysniten; penbwl, hurtyn
Snippers, snip'ûrz *np*, gwellaif
Snippet, snip'et *n*, rhan fechan, cyfran
Snite, snît *n*, gïach: *vt*, chwythu'r trwyn
Snivel, sniv'l *n*, llysnafedd y trwyn, ffroenllif: *vi*, llefain yn blentynaidd, crewtian, gweflo; ffroenllifo, llyfio
Snore, snō'r *vi*, chwyrnu: *n*, chwyrniad
Snort, snôrt *vi*, ffroenu, chwythu yn y
Snot, snot *n*, llysnafedd y trwyn [ffroen
Snout, snûŵt *n*, trwyn anifail, duryn
Snow, snö *n*, eira, nyf, ôd, eiry: *vi*, bwrw eira, odi, nyfio. Snoll-ball, pelen eira. Large snow-ball, formed by rolling, caseg eira. Snow-flake, eirnyf [wen fach
Snowdrop, snö'drop *n*, cloch maban, lili
Snowy, snö'î *a*, eiryaidd, eiryog; purwyn
Snub, snub *n*, cwgyn, cwlwm mewn coed, cnwnc; cerydd, sen, dwrdiad: *vt*, ceryddu, dwrdio, cystwyo, diystyru. Snubbed nose, trwyn pwt
Snuff, snuf *n*, trewlwch, trwynlwch, tislwch; llosgben canwyll: *v*, ffroeni, ymddigio, trwynsori; cymmeryd trewlwch; tori pen canwyll; ffroensugno. Snuff-box, blwch trewlwch, trewflwch
Snuffers, snuf'ûrz *np*, salltrin, glaniadur, toriadur pen canwyll
Snuffle, snuf'l *vi*, siarad trwy'r trwyn
Snuffler, snuf'lûr *n*, dyn trwyn gauad
Snug, snug *a*, cryno; cynhes, clyd; diogel; dirgel
Snuggle, snug'l *vi*. ymgynhesu, ymglydo
So, sö *ad*, felly, fel hyny, yr un modd: *c*, fel, felly, felly hefyd, mal, megys, mor, cyn. So and so said so and so, hwn a hwn a ddywedodd hyn a hyn. And so forth, ac felly ym mlaen. Very so-so, yn ddidstadl iawn. So much, cymmaint. So much the better, goreu i gyd; cymmaint gwell. So much the worse, gwaetha'r modd
Soak, sök *v*, mwydo, gwlybnawsio, llyncu
Soap, söp *n*, sebon: *vt*, seboni. Soapboiler, sebonydd, gweithydd sebon. Soap-house, sebondy, sebonweithfa. Soap-suds, sicion sebon, sebondrwyth. Soap-wort, sebonllys
Soaplike, söp'lîk *a*, sebonaidd, fel sebon
Soar, sō'r *vi*, uch-hedeg, ymgodi, gwalchu, gwalchio, esgyn
Sob, sob *n*, ig, ebwch, uchenaid: *vi*, igian, crych-ucheneidio
Sober, sō'bûr *a*, sobr, anfeddw, cymmedrol; pwyllus; ystyriol, difrif

Soberness, sö'bûr.nes, Sobriety, sö.brī'ĭ.tĭ *n*, sobrwydd, cymmedroldeb; pwyll; difrifwch
Sobriquet, sob'rĭ.kē *n*, llysenw, ffugenw
Soccage, sok'ăj *n*, hawl swch a chwlltyr
Sociability, sö.shâ.bil'ĭ.tĭ, Sociableness, sö'shâ.bl.nes *n*, cymdeithasgarwch, cydymaithgarwch, carueiddwch
Sociable, sö'shâ.bl *a*, cyfeillgar, cymdeithasol, caruaidd, cymdeithasgar
Social, sö'shal *a*, cymdeithgar, cyfeillgar
Socialists, sö'shal.ists *np*, canlynwyr Robert Owen; cyfeillachwyr
Society, sö.sī'ĭ.tĭ *n*, cymdeithas; cyfeillach. Society for the Promotion of Christian Knowledge, Cymdeithas er Taenu Gwybodaeth Gristionogol. Society for the Propagation of the Gospel in Foreign Parts, Cymdeithas er Lledaenu yr Efengyl mewn Gwledydd Tramor. British and Foreign Bible Society, Y Feibl Gymdeithas Frytanaidd a Thramor. Church Missionary Society, Cymdeithas Genadol yr Eglwys. Religious Tract Society, Cymdeithas y Traethadau Crefyddol
Socinian, sö.sin'yan *n*, undodiad, Sosiniad, nn yn dal athrawiaeth Faustus Socinus: *a*, Sosiniaidd [iaeth
Socinianism, sö.sin'yan.ism *n*, Sosin-
Sock, sok *n*, socas, socysen
Socket, sok'et *n*, twll, mortais; crai
Socratic, sö.krat'ik *a*, yn ol dull Socrates, holiadol [Seethe
Sod, sod *n*, tywarchen, mawnen: *pt.*—
Soda, sö'da *n*, math o wrthsur
Sodality, sö.dal'ĭ.tĭ *n*, cyfeillach, brawd-
Sodden, sod'n *pp.*—Seethe [oliaeth
Soddy, sod'ĭ *a*. tywarchog
Sodomite, sod'ö.mīt *n*, gwrywgydiwr
Sodomitical, sod.ö.mit'ĭ.kal *a*, gwrywgydiol, Sodomaidd
Sodomy, sod'ö mĭ *n*, gwrywgydiad
Soever, sö.ev'ûr *ad*, pynag [seibfainc
Sofa, sö'fâ *n*, glwthfainc, esmwythfainc,
Soffit, sof'ĭt *n*, nenfwd
Soft, soft *a*, meddal, tyner; masw; araf. Soft language, iaith dirion [arafu
Soften, sof'n *v*, meddalhau; esmwythäu,
Softness, soft'nes *n*, meddalwch, tynerwch
Soggy, sog'ĭ *a*, llaith
Soho, sö.hö' *i*, haibow! clyw! holo!
Soil, sôil *n*, pridd, tir; tom, tail: *vt*, diwyno, budreddu; teilo. Night-soil, ysgarthion ysgothfaoedd
Soirée, swâ'rē *n*, noberwest

Sojourn, so'jûrn *vi*, ymdaith, ymdeithio, trigo, aros [ymdeithydd
Sojourner, sö'jûr.nûr *n*, alltud, pererin,
Solace, sol'ăs *n*, cysur, dyddanwch: *vt*, cysuro, dyddanu, lloni, lloddi
Solar, sö'lûr *a*, perthynol i'r haul, heulog, haulog. Solar-system, y gyfundrefn heulog, cyssawd heulog
Sold, söld *pt* & *pp.*—Sell
Soldan, sol'dan *n.*—Sultan
Solder, sô'dûr *n*, metel asio, iasfetel, sawdur: *vt*, asio, sawdro, sawdurio
Soldier, söl'jûr *n*, milwr, sawdiwr, cadwr. Fellow-soldier, cydfilwr
Soldiery, söl'jur.ĭ *n*, llufilwyr, milwyr
Sole söl *a*, unig, unigol, un: *n*, gwadn, gosail; math o bysg, lleden, tafod yr hydd: *vt*, gwadnu, goseilio
Solecism, sol'ĭ.sizm *n*, ymgroesiaith, anghyssoniaith, ammhriodolder
Solemn, sol'em *a*, difrifol, edmyg, dwys, parchus [difrifedd
Solemnity, sö.lem'nĭ.tĭ *n*, edmygedd,
Solemnization, sol.em.nĭ.zā'shun *n*, difrifgadwad, gweinyddiad
Solemnize, sol'em.nīz *vt*, difrifgadw; difrifweinyddu [ffäwr.—Tonic
Sol-faist, sol.fâ'ist *n*, sol-ffaydd, sol-
Solicit, sö.lis'ĭt *vt*, erfyn, crefu, deisyfu
Solicitation, sö.lis.ĭ.tā'shun *n*, deisyfiad, erfyniad, ymhŵeddiad
Solicitor, sö.lis'ĭ.tûr *n*, erfyniwr; dirprwywr; cyfreithiwr [falus
Solicitous, sö.lis'ĭ.tus *a*, pryderus, go-
Solicitress, sö.lis'ĭ.tres *n*, erfynwraig, deisyfes [cur
Solicitude, sö.lis'ĭ.tüd *n*, gofal, pryder,
Solid, sol'id *n*, cyfangorff; sylwedd: *a*, caled, sylweddol, ffyrf, durfing; cryf
Solidify, sö.lid'ĭ.fī *v*, ffyrfhau, caledu
Solidity, sö.lid'ĭ.tĭ, Solidness, sol'id.nes *n*, cyfander, sadrwydd, ffyrfder, sylwedd, dwysder, caledrwydd, durfingder
Solidungulates, söl.id.ung'gü.läts *np*, cyfan-garnolion [garn
Solidungulous, sol.id.ung'gü.lus *a*, cyfan-
Solifidian, sö.lĭ.fid'yan *n*, unigffyddiad
Soliloquy, sö.lil'ö.kwĭ *n*, hunanymddyddan, ymson
Soliped, sol'ĭ.ped *n*, milyn cyfandroed
Solitaire, sol.ĭ.tê'r *n*, meudwy, ane- gwddfdlws [unigedd, unigrw
Solitariness, sol'ĭ.tur.ĭ.nes *n*, uni
Solitary, sol'ĭ.tur.ĭ *a*, unig; angh nedd. A solitary way, ffordd [illegible]
Solitude, sol'ĭ.tüd *n*, unig- ymneilldwedd; ansetl[illegible]

Solo, sō'lō *n*, cân unllais [y gwr doeth
Solomon, sol'ō.mun *n*, Selyf, Solomon,
Solstice, sol'stis *n*, heulorsaf. Summer solstice, alban hefin, canol haf, hirddydd haf. Winter solstice, alban arthan, canol gauaf, byrddydd gauaf
Solstitial, sol.stish'al *a*, heulorsafol
Solubility, sol.ü.bil'i.tî *n*, hydoddedd
Soluble, sol'ü.bl *a*, toddadwy, hydawdd
Solute, sō.lüt' *a*, dattodedig, hylifol
Solution, sō.lü'shun *n*, dattodiad, eglurlad, esboniad; toddiant
Solutive, sol'ü.tiv *a*, rhyddhaol, agorol
Solvable, sol'vâ.bl *a*, toddadwy; daddrylysadwy, esboniadwy [dattod
Solve, solv *vt*, agor, egawr, deongli;
Solvency, sol'ven.sî *n*, gallu i dalu dyled
Solvent, sol'vent *a*, galluog i dalu: *n*, trwyth, todd-drwyth
Somatic, sō.mat'ik *a*, corffol
Somatist, sō'mâ.tist *n*, defnyddiolwr
Somatology, sō.mâ.tol'ō.jî *n*, corffyddiaeth, sylweddoliaeth.—Materialism
Sombre, sōm'bûr, Sombrous, sōm'brus *a*, tywyll, caddugol; prudd
Some, sum *a*, rhai, rhyw, peth, ychydig: *n*, rhywrai, rhywfaint: *ad*, o ddeutu, yng nghylch. Some time, er ys talm
Somebody, sum'bod.î *n*, rhywun [sut
Somehow, sum'hûẇ *ad*, rhyw fodd, rhyw
Somersault, sum'ûr.sôlt, Somerset, sum'ûr.set *n*, math o lamsach
Something, sum'thing *n*, rhywbeth
Sometimes, sum'tïmz *ad*, weithiau, ambell waith, rhai prydiau
Somewhat, sum'whot *n*, rhywbeth: *ad*, i ryw raddau, go-, lled-, -aidd. Somewhat awkward, go chwith, lledchwith, chwithaidd
Somewhere, sum'whê'r *ad*, yn rhywle
Somnambulist, som.nam'bü.list *n*, cwsgrwydwr, cwsgrodiwr
Somniferous, som.nif'ur.us, Somnific, som.nif'ik *a*, hunddwyn, cwsgbar
Somnifugous, som.nif'ü.gus *a*, cwsgrwystrol [lefarwr
Somniloquist, som.nil'ō.kwist *n*, cwsg-
Somnites, som'nîts *np*, plaid o Fahometiaid
Somnolence, som'nō.lens *n*, cysgadrwydd
Somnolent, som'nō.lent *a*, cysglyd
Son, sun *n*, mab, ab, ap. Son-in-law, mab yng nghyfraith, daw. Foster-son, mabmaeth [oriaethol
Sonata, sō.nâ'tâ *n*, cyfansoddiad per-
Sonet *n*, cân, canisd, cathl, cerdd. al song, priodasgerdd
Songster, song'stûr *n*, cantwr, cantor, canor, caneuwr, cerddor, cethlydd
Songstress, song'stres *n*, caniadyddes, cantores, cerddores, cantwraig
Sonnet, son'et *n*, canuan, cenig
Sonneteer, son.e.tî'r' *n*, crachbrydydd
Sonometer, sō.nom'î.tûr *n*, swnfesurydd
Sonorific, sō.nō.rif'ik, Soniferous, sō.nif'ur.us *a*, seiniannol [iarus, rhonc
Sonorous, sō.nō'r'us *a*, seinfawr, son-
Sonship, sun'ship *n*, mabyddiaeth
Soon, sẇn *ad*, yn fuan, yn ebrwydd, yn glau. As soon, cyn gynted. Sooner, cynt. Soonest, cyntaf
Soot, sẇt *n*, huddygl, parddu, sẇta
Sooth, sẇth *n*, gwir, gwiredd
Soothe, sẇTH *vt*, boddio, llinaru; llonyddu, dofi, tawelu; gwenieithio
Soothsay, sẇth'sä *vi*, dewinio
Soothsayer, sẇth'sä.ûr *n*, dewin, dewinwr, dyn hysbys, chwiliogyn
Soothsaying, sẇth'sä.ing *n*, dewiniad
Sooty, sẇt'î *a*, huddyglyd, pardduog
Sop, sop *n*, gwlychdamaid: *vt*, mwydo neu wlychu
Soph, sof *n*, ysgolhaig dwyfiwydd
Sophi, sō'fî *n*, ymherawdwr Persia
Sophism, sof'izm *n*, twylldadl, geureswm, ffugreswm, cyfrwys reswm
Sophist, sof'ist *n*, twylldadleuwr, geuddadlwr, geuresymwr, twyllofydd
Sophistical, sō.fis'ti.kal *a*, cyfrwysddadleuol, geuresymol
Sophisticate, sō.fis'tî.kät *vt*, ffugresymu, twylldadleu, geuddadleu; llygru: *a*, twylldadleuol; ammhur, llwgr
Sophistication, sō.fis.tî.kä'shun *n*, llygriad, anurddiad; twyllgymmysgiad
Sophistry, sof'is.trî *n*, twyllresymiad, geuddadleuad [ffwydd
Sophomore, sof'ō.mō'r *n*, ysgolhaig dwy-
Soporate, sop'ō.rät *vt*, peri cysgu
Soporiferous, sop.ō.rif'ur.us, Soporific, sop.ō.rif'ik *a*, hunbar, cwsgbar
Soporiferousness, sop.ō.rif'ur.us.nes *n*, cysgiadrwydd [lais
Sopranist, sō.prâ'nist *n*, cantwr mein-
Sorcerer, sôr'sur.ûr *n*, swynwr, dewin
Sorceress, sôr'sur.es *n*, hudoles, swynwraig, dewines, chwilioges
Sorcery, sôr'sur.î *n*, swynygfaredd
Sord, sôrd *n*.—Sward
Sordes, sôr'dîz *n*, gwaddol; budredd
Sordid, sôr'did *a*, bawlyd, brwnt, bawaidd, salw, gwael; crintach
Sordidness, sôr'did.nes *n*, baweidd-dra, cybyddiaeth, crintachrwydd

Sore, sō'r *n*, anafod, archoll, briw, dolur, clwyf; carw teirblwydd: *a*, tost, blin, dolurus, poenus: *ad*, yn dost
Sorel, sor'el *n*, carw dwyflwydd [rwydd
Soreness, sō'r'nes *n*, toster, poenus-
Sorex, sō'r'eks *n*, math o lygoden
Sororicide, sō.ror'i.sīd *n*, chwaerladdiad; chwaerleiddiad, chwaerlofrudd
Sorrel, sor'el *n*, suran y gog: *a*, gwineugoch, melyngoch. Wood-sorrel, bara can y gog, bwyd y gwcw
Sorrow, sor'ō *n*, tristwch, tristyd, gofid, blinder, aeth, alaeth, trymder: *vi*, tristäu, gofidio. Sorrow-stricken, blinedig, gofidus, galarus, adfydus
Sorrowful, sor'ō.fwl *a*, trist, galarus, cwynfanus. To make sorrowful, gofidio, tristäu, blino, adfydu
Sorry, sor'i *a*, trist; salw; gwael. I am sorry, drwg genyf. To be sorry, edifaru. I am sorry to say, gwaetha'r modd, drwg genyf ddyweyd
Sort, sôrt *n*, modd; math, bath, rhyw; gradd: *v*, trefnu, cymmathu; dosbarthu. Of many sorts, amryw. Of one sort, unrhyw. Of the same sort, cydryw. Some sort, rhyw fath
Sortable, sôr'tâ.bl *a*, cymmathadwy
Sortie, sôr'ti *n*, rhuthrgyrch
Sortilege, sôr'tĭ.lej *n*, bwriad coelbren
Sortment, sôrt'ment *n*, cymmathiad, pigion addas o nwyddau amryfath
Soss, sos *vi*, swrthddisgyn
Sot, sot *n*, diotai, brwysgyn, ymfrwysgwr, diottwr: *v*, ymfrwysgo
Sothis, sō'this, *n*, seren y ci
Sottish, sot'ish *a*, meddw; diodgar
Sottishness, sot'ish.nes *n*, diodgarwch
Sou, sŵ *n*, bath Ffrengaidd bychan
Souchong, sŵ.shông' *n*, math o de du gwell na *congou* [chwyffiad
Sough, sôf *n*, ffos gudd; chwythiad,
Sought, sôt *pt* & *pp*.—Seek
Soul, söl *n*, enaid, ysbryd
Soulless, söl'es *a*, dienaid, difywyd
Sound, sûwnd *n*, sain, swn, trwst, llais; basfor: *v*, seinio; plymio; chwilio: *a*, iach; dianaf; cyfan. A confused sound, dwndwr. An articulate sound, sïar. Sound sleep, trymgwsg
Sounding, sûwn'ding *a*, seinfawr, soniarus: *n*, seiniad; plymiad; dyfnedd. Sounding-board, seinfwrdd. Sounding-line, llinyn plymio
Soundly, sûwnd'lĭ *ad*, yn ddwys, yn dda
Soundness, sûwnd'nes *n*, iachusrwydd; cadernid: cyfander
Soup, sŵp *n*, isgell, potes, cawl
Sour, sûw'r *a*, sur, chwibl, egr; sarig: *v*, suro, chwiblo; sarigo
Source, sō'rs *n*, ffynnonell, tarddiad, blaen; gwreiddyn, dechreu, edryf
Sourish, sûw'r'ish *a*, surllyd, egraidd
Sourness, sûw'r'nes *n*, surni, suredd, suri, egredd; sarigrwydd
Souse, sûws *n*, surgyffaith; cyffeithgig: *v*, cyffeithio; rhoi chwyrndrochfa, chwyrndrochi, chwyrnddisgyn ar
Souter, sw'tûr *n*, crydd
South, sûwth *n*, deheu, deau, de [tua'rde
Southerly, SUTH'ûr.lĭ *a*, deheuol: *ad*,
Southern, SUTH'ûrn *a*, deheuol. The southern dialect, y ddeheubartheg[heu
Southing, sûw'THing *n*, tyniad dua'r de-
Southward, sûwth'wûrd *ad*, tua'r deheu
Sovereign, sov'ur.in *n*, penllywydd, teyrn, brenin; penadur, punt, 20s.: *a*, goruchaf, goruchel; effeithiol
Sovereignty, sov'ur.in.tĭ *n*, arglwyddiaeth, teyrnedd, breniniaeth, goruchafiaeth; effeithioldeb
Sow, sûw *n*, hwch, cunar. A barrow-sow, banwes. A young sow, hespin-
Sow, sö (*pp sown*) *v*, hau, heu [hwch
Sowans, sō'anz *n*, llymru, llymruwd
Sowbread, sûw'bred *n*, llysiau'r ddidol
Sower, sō'ûr *n*, hauwr, heuwr
Sowing, sō'ing *n*, heuad, hauad
Sowins, sō'inz *n*, llymru, llymruwd
Sowish, sûw'ish *a*, hychaidd, fel hwch
Sown, sön *pp*.—Sow [non feddygol
Spa, spô *n*, dwfr meddyginiaethol, ffyn-
Space, späs *n*, encyd, cyfwng, ysbaid, ystod; eangder; gofod; gwers. Empty space, gwagle
Spacious, spä'shus *a*, eang, helaeth
Spaciousness, spä'shus.nes *n*, eangder, helaethrwydd [blwydd
Spade, späd *n*, pal, rhaw; hydd teir-
Spadiceous, spâ.dish'us *a*, goleugoch
Spagyric, spâ.jir'ik, Spagyrical, spâ.jir'i.kal *a*, fferyllol
Spagyrist, spaj'ir.ist *n*, fferyllydd
Spake, späk *pt*.—Speak [glodyn
Spall, spôl *n*, ysgwydd; asglodyn, ys-
Span, span *n*, rhychwant, naw modfedd: *vt*, rhychwantu: *pt*.—Spin. Span new, newydd grai, newydd tanlli, hollol newydd [claerfoglynu; serenu
Spangle, spang'gl *n*, claerfoglyn: *v*
Spaniel, span'yel *n*, adargi
Spanish, span'ish *a*, Yspaeneidd: Yspaeneg. Spanish-flies, cy[illegible] adwys, poethchwilod

Squinancy, skwin'an.sî *n*, y fynyglog, fflameg yn y gwddf.—Quinsy
Squint, skwint *n*, trawsolwg: *a*, gŵyr, traws: *v*, llygadwyro, trawsdremio. Squint-eyed, llygadgroes, llygadwyr. Squinting outwardly, llygadgall
Squirrel, skwur'el *n*, gwiwer [chwistrellu
Squirt, skwûrt *n*, chwistrell: *v*, pistylllo,
Stab, stab *vt*, brathu, gwanu, trywanu: *n*, brath, gwân, erwan, trywan
Stabiliment, stâ.bil'î.ment *n*, atteg, cadarnhâd [cadernid
Stability, stâ.bil'î.tî *n*, sefydlogrwydd,
Stable, stä'bl *a*, diysgog, diwagl, sefydlog, cadarn-gryf, safadwy, ansigladwy: *n*, marchdy, aman, ystabl
Stableness, stä'bl.nes *n*, diysgogrwydd, sefydlogrwydd [meirch
Stabling, stä'bling *n*, cadwad, porthiant
Stablish, stab'lish *vt*, sefydlu, cadarnhau
Stack, stak *n*, das, mwdwl, twr; crug: *vt*, dasu, mydylu. A stack of chimneys, twr o simneiau
Staddle, stad'l *n*, ystôl, mwdwl, ffon fagl, atteg, bagl; marchwydd
Stadium, stad'yum (*p* stadia, stad'yâ) *n*, mesur Rhufeinaidd yn cynnwys 606¾ o droedfeddi [ar yr Isellmyn gynt
Stadtholder, stad'hôl.dûr *n*, penllywydd
Staff, staf (*p* staves) *n*, ffon, llachbren, berllysg, brysgyll, pastwn; pawl; yr holl bengadbeniaid mewn llu. Staff-bearer, brysgylldygydd, dygiedydd y ferllysg. Hand-staff, troedffust
Stag, stag *n*, carw, cerwyd, cellaig
Stage, stäj *n*, chwareufa, chwareufwrdd, esgynlawr, tafiod; gradd; teithradd. Stage-coach, teithgerbyd. Stage-player, dynwaredydd [iedydd
Stager, stä'jûr *n*, dynwaredydd; arfer-
Staggard, stag'ûrd *n*, carw pedeirblwydd
Stagger, stag'ûr *v*, honcian, gwaglo; petruso [pendro, gysp
Staggers, stag'ûrz *np*, dera, penddaredd,
Stagnancy, stag'nan.sî, Stagnation, stagnä'shun *n*, croniad, llyniad
Stagnant, stag'nant *a*, llonydd, marw, disymmud. Stagnant-water, merddwfr, llynwyn, marwddwfr [sefyll
Stagnate, stag'nät *vi*, croni, llynio,
Staid, städ *pt & pp*.—Stay: *a*, difrif, arafaidd, dwys, sobr, rheolaidd
Staidness, städ'nes *n*, difrifwch, sobrwydd
[illegible] ystaen, brycheuyn, di-[illegible]hnod: *v*, ystaenio, dibrycheuo, llychwino; [illegible]warthruddo
Staircase, stê'r'käs *n*, dringfa
Stairs, stê'rz *np*, grisiau
Stake, stäk *n*, pawl; cyngwystl: *vt*, polioni; cyngwystlo, dal, anturio, peryglu. Cowhouse-stake, buddel
Stalactite, stâ.lak'tît *n*, cydgorffiad calchaidd yn dibynu mewn ogof ëydd
Stalagmite, stâ.lag'mît *n*, defnydd calchaidd yn ymgasglu ar waelod ogof ëydd
Stale, stäl *a*, hen, henaidd; diflas, egr, egraidd: *n*, trwnc, lleisw: *v*, troi yn ddiflas; troethi, gollwng trwnc
Staleness, stäl'nes *n*, hendra, egredd, egri, diflasrwydd
Stalk, stôk *vi*, paladru, corsenu; rhodio yn benuchel: *n*, paladr, bonyn, corsen, gwelltyn, callodryn; rhodiad sythfalch. Stalking-horse, ceffyl adara, ceffyl brethyn; ffugorchudd
Stalky, stô'kî *a*, paladrog, corsenog
Stall, stôl *n*, côr, preseb; marchnadfainc, gweithgell; bawdle, bysle; bwth
Stallage, stô'läj *n*, ffeirdoll, bwth
Stalled, stôld *a*, pasgedig, tewbasg
Stallion, stal'yun *n*, march, amws [cryf
Stalworth, stôl'wûrth *a*, cadarn, dewr,
Stamen, stä'men (*p* stamina, stam'î.nâ) *n*, briger blodeuyn
Stamina, stam'î.nâ *n*, sylwedd, grym
Stamineous, stâ.min'yus *a*, llinynog
Stammel, stam'el *n*, math o liw coch
Stammer, stam'ûr *v*, bloesgi, bloesg siarad, siarad ag attal arno: *n*, attalddywedyd, bloesgni
Stammering, stam'ur.ing *n*, bloesgedd, attal dywediad, bloesgni
Stamp, stamp *n*, argraff, argraffnod, ol; bath, nodbeiriant: *v*, pwyo, briwo; cnocio â thraed; nodi, argraffu; bathu
Stanch, stântsh *a*, diddos, cyfan, diysgog, cadarn: *v*, attal; sychu
Stanchion, stan'tshun *n*, atteg, attegbost
Stanchless, stântsh'les *a*, anattaladwy
Stanchness, stântsh'nes *n*, diddosrwydd, diysgogrwydd, cadarnedd
Stand, stand (*pt & pp* stood) *v*, sefyll, bod, aros: *n*, safiad; safle, gorsaf; petrusdod, dyryswch. Stand still, sefwch, aroswch, sefwch yn llonydd. To stand aghast, synu, brawychu. To stand by a person, amddiffyn un. To stand in awe, ofni. To stand in need, bod ag eisieu arno
Standard, stan'durd *n*, lluman, baner, safon, safonbrawf; prawfreol: *a*, gosodedig; ynol prawfreol. Standard-bearer, llumanwr, banerwr

Standel, stan'del *n*, pren a hirsafodd

Stander, stan'dûr *n*, hen goeden. Standerby, edrychwr, un yn sefyll ger llaw

Standing, stan'ding *n*, safiad; safle; oed; parhâd: *a*, sefydlog, safadwy. Standing army, llu sefydlog. Standing corn, llafur heb ei fedi

Standish, stan'dish *n*, corn du, inc-lestr

Stang, stang *n*, ystang, ystengaid

Stank, stangk *pt.*—Stink

Stannary, stan'ur.î *n*, ystaen-glawdd, cloddio plwm gwyn

Stanza, stan'zâ *n*, pennill

Staple, stä'pl *n*, marchnadfa, marchnad sefydlog; ystwffwl: *a*, sefydledig; penodol, henaf

Star, stâr *n*, seren. Star-fish, serbysg. pymbys. Star-gazer, serdremiedydd. A shooting star, A falling star, seren hedegog. Evening star, Gweno, seren y nos. Morning star, Gwener, seren y boreu. North star, seren y gogledd, seren y pegwn. The seven stars, y saith seren siriol, y twr ser.—Pleiades

Starboard, stâr'bō'rd *n*, tu deheu llong

Starch, stârtsh *n*, syth, lledlud, sythlud: *vt*, sythu. Starched, ffurfgar, gorfanol

Stare, stê'r *v*, llygadrythu, syllderio: *n*, llygadrythiad, syllderm; aderyn yr eira, drudwy

Stark, stârk *a*, syth, afrywiog, anystwyth. Stark-blind, hollol ddall. Stark-naked, noethlymun

Starless, stâr'les *a*, diser, heb oleu ser

Starlight, stâr'lît *n*, ser-oleu

Starling, stâr'ling *n*, aderyn yr eira, drudwy; atteg, canbost

Starred, stârd *a*, serfrithedig, serig. Ill-starred, anffodus, afiwyddiannus

Starry, star'i *a*, serenog, serog

Start, stârt *n*, llam, naid, torf; osgoad; rhuthr: *v*, swrthneidio, tasgu; taflu; cychwyn gyrfa; dwyn ger bron; codi. To get the start, cael y blaen. To start aside, osgoi. To start a hare, codi ysgyfarnog

Starter, stâr'tûr *n*, codwr; tarfgi

Startish, stâr'tish *a*, anwadal; hydarf

Startle, stâr'tl *v*, brawychu, peri dychryn; neidio gan ddychryn

Starve, stârv *v*, newynu, fferu, rhynu, sythu. To starve with cold, sythu, fferu. To starve with hunger, newynu

Starveling, stârv'ling *n*, un bolwag: *a*, newynog, gwag ei gylla

Starwort, stâr'wûrt *n*, llysiau'r tenewyn. Water starwort, brigwlydd

Statary, stä'tur.î *a*, diysgog, sefydlog, safadwy; penderfynol

State, stät *n*, cyflwr, ansawdd, helynt, sefyllfa, rhwysg, teyrnwychder; llywodraeth, gwladwriaeth: *vt*, adrodd, gosod ger bron, mynegu, dadgan; sefydlu. State-bed, teyrnwely. To lie in state, gorwedd dan deyrngrwys. United States, Taleithiau Cyfunol

Stateliness, stät'lî.nes *n*, gorwychedd, rhwysgfawredd, mawreddogrwydd

Stately, stät'lî *a*, uchelwych, balch; ystadus [bysiad, adroddiad, haeriad

Statement, stät'ment *n*, mynegiad, hys-

Statesman, stäts'man *n*, gwladwriaethwr, gwladweinydd; ystadegwr

Static, stat'ik, Statical, stat'î.kal *a*, pwysyddiaethol, pwysol

Statics, stat'iks *np*, pwysyddiaeth

Station, stä'shun *n*, sefyllfa, gorsaf, rheilorsaf; safle; galwad, safiad: *vt*, sefydlu, gosod mewn lle, gorsafu

Stationariness, stä'shun.ur.î.nes *n*, gorsafoldeb [gorsafol, sefydledig

Stationary, stä'shun.ur.î *a*, sefydlog,

Stationer, stä'shun.ûr *n*, papyr-werthwr

Stationery, stä'shun.ur.î *n*, papyr, inc, a nwyddau o'r fath [tadegwr

Statist, stä'tist *n*, gwladwriaethwr; ys-

Statistical, stâ.tis'tî.kal *a*, ystadegol

Statistics, stâ.tis'tiks *np*, ystadiaeth, ystadeg, ystadegau

Statuary, stat'ü.ur.î *n*, cerfiwr delwau, delwedydd; delwedyddiaeth, delwgerfiadaeth; delwgerfiad

Statue, stat'ü *n*, delw, cerfyll, cerflun

Statuette, stat.ü.et' *n*, delwen

Stature, statsh'ûr *n*, uchder, taldra

Statutable, stat'ü.tâ.bl *a*, cyfreithiol

Statute, stat' üt *n*, deddf, cyfraith, gweithred seneddol. Statute-book, deddflyfr

Staunch, stântsh.—Stanch

Stave, stäv (*pt & pp stove*) *vt*, dryllio; dryllio yn erwydd: *n*, erwydden; pumllun cerdd

Staves, stävz *np.*—Staff & Stave

Stavesacre, stäv'zä.kûr *n*, llysiau'r llau

Stay, stä (*pt & pp staid*) *v*, aros, trigo; attegu, dal, attal: *n*, arosiad, preswyliad; atteg. Stay-lace, carni gwasgrwym

Stays, stäz *np*, gwasgrwym merch

Stead, sted *n*, lle. To stand in one stead, llenwi lle un, llenwi ei gyfle

Steadfast, sted'fast *a*, sicr, dianwad diysgog, disigl, ansigladwy, fwng, diymmod, cywir

Squinancy, skwin'an.sî *n*, y fynyglog, fflameg yn y gwddf.—Quinsy
Squint, skwint *n*, trawsolwg: *a*, gŵyr, traws: *v*, llygadwyro, trawsdremio. Squint-eyed, llygadgroes, llygadwyr. Squinting outwardly, llygadgall
Squirrel, skwur'el *n*, gwiwer [chwistrellu
Squirt, skwûrt *n*, chwistrell: *v*, pistyllio,
Stab, stab *vt*, brathu, gwanu, trywanu: *n*, brath, gwân, erwan, trywan
Stabiliment, stâ.bil'î.ment *n*, atteg, cadarnhâd [cadernid
Stability, stâ.bil'î.tî *n*, sefydlogrwydd,
Stable, stä'bl *a*, diysgog, diwagl, sefydlog, cadarn-gryf, safadwy, ansigladwy: *n*, marchdy, aman, ystabl
Stableness, stä'bl.nes *n*, diysgogrwydd, sefydlogrwydd [meirch
Stabling, stä'bling *n*, cadwad, porthiant
Stablish, stab'lish *vt*, sefydlu, cadarnhau
Stack, stak *n*, das, mwdwl, twr; crug: *vt*, dasu, mydylu. A stack of chimneys, twr o simneiau
Staddle, stad'l *n*, ystôl, mwdwl, ffon fagl, atteg, bagl; marchwydd
Stadium, stad'ym (*p* stadia, stad'yâ) *n*, mesur Rhufeinaidd yn cynnwys 606¾ o droedfeddi [ar yr Isellmyn gynt
Stadtholder, stad'höl.dûr *n*, penllywydd
Staff, staf (*p* staves) *n*, ffon, llachbren, berllysg, brysgyll, pastwn; pawl; yr holl bengadbeniaid mewn llu. Staff-bearer, brysgylldydygydd, dygiedydd y ferllysg. Hand-staff, troedffust
Stag, stag *n*, carw, cerwyd, cellaig
Stage, stäj *n*, chwareufa, chwareufwrdd, esgynlawr, taflod; gradd; teithradd. Stage-coach, teithgerbyd. Stage-player, dynwaredydd [iedydd
Stager, stä'jûr *n*, dynwaredydd; arfer-
Staggard, stag'ûrd *n*, carw pedeirblwydd
Stagger, stag'ûr *v*, honcian, gwaglo; petruso [pendro, gysp
Staggers, stag'ûrz *np*, dera, penddaredd,
Stagnancy, stag'nan.sî, Stagnation, stagnä'shun *n*, croniad, llyniad
Stagnant, stag'nant *a*, llonydd, marw, disymmud. Stagnant-water, merddwfr, llynwyn, marwddwfr [sefyll
Stagnate, stag'nät *vi*, croni, llynio,
Staid, städ *pt* & *pp*.—Stay: *a*, difrif, arafaidd, dwys, sobr, rheolaidd
Staidness, städ'nes *n*, difrifwch, sobrwydd
Stain, stän *n*, ystaen, brycheuyn, diwyniad; gwarthnod: *v*, ystaenio, di-[illegible], anurddo, brycheuo, llychwino; [illegible]adwyddo, gwarthruddo
Staircase, stê'r'käs *n*, dringfa
Stairs, stê'rz *np*, grisiau
Stake, stäk *n*, pawl; cyngwystl: *vt*, polioni; cyngwystlo, dal, anturio, peryglu. Cowhouse-stake, buddel
Stalactite, stâ.lak'tît *n*, cydgorffiad calchaidd yn dibynu mewn ogofëydd
Stalagmite, stâ.lag'mît *n*, defnydd calchaidd yn ymgasglu ar waelod ogofëydd
Stale, stäl *a*, hen, henaidd; diflas, egr, egraidd: *n*, trwnc, lleisw: *v*, troi yn ddiflas; troethi, gollwng trwnc
Staleness, stäl'nes *n*, hendra, egredd, egri, diflasrwydd
Stalk, stôk *vi*, paladru, corsenu; rhodio yn benuchel: *n*, paladr, bonyn, corsen, gwelltyn, callodryn; rhodiad sythfalch. Stalking-horse, ceffyl adara, ceffyl brethyn; ffugorchudd
Stalky, stô'kî *a*, paladrog, corsenog
Stall, stôl *n*, côr, preseb; marchnadfainc, gweithgell; bawdle, bysle; bwth
Stallage, stô'läj *n*, ffeirdoll, bwth
Stalled, stôld *a*, pasgedig, tewbasg
Stallion, stal'yun *n*, march, amws [cryf
Stalworth, stôl'wûrth *a*, cadarn, dewr,
Stamen, stä'men (*p* stamina, stam'î.nâ) *n*, briger blodeuyn
Stamina, stam'î.nâ *n*, sylwedd, grym
Stamineous, stâ.min'yus *a*, llinynog
Stammel, stam'el *n*, math o liw coch
Stammer, stam'ûr *v*, bloesgi, bloesg siarad, siarad ag attal arno: *n*, attalddywedyd, bloesgni
Stammering, stam'ur.ing *n*, bloesgedd, attal dywediad, bloesgni
Stamp, stamp *n*, argraff, argraffnod, ol; bath, nodbeiriant: *v*, pwyo, briwo; cnocio â thraed; nodi, argraffu; bathu
Stanch, stântsh *a*, diddos, cyfan, diysgog, cadarn: *v*, attal; sychu
Stanchion, stan'tshun *n*, atteg, attegbost
Stanchless, stântsh'les *a*, anattaladwy
Stanchness, stântsh'nes *n*, diddosrwydd, diysgogrwydd, cadarnedd
Stand, stand (*pt* & *pp* stood) *v*, sefyll, bod, aros: *n*, safiad; safle, gorsaf; petrusdod, dyryswch. Stand still, sefwch, aroswch, sefwch yn llonydd. To stand aghast, synu, brawychu. To stand by a person, amddiffyn un. To stand in awe, ofni. To stand in need, bod ag eisieu arno
Standard, stan'durd *n*, lluman, baner, safon, safonbrawf; prawfreol: *a*, gosodedig; ynol prawfreol. Standard-bearer, llumanwr, banerwr

Standel, stan'del *n*, pren a hirsafodd
Stander, stan'dûr *n*, hen goeden. Standerby, edrychwr, un yn sefyll ger llaw
Standing, stan'ding *n*, safiad; safle; oed; parhâd: *a*, sefydlog, safadwy. Standing army, llu sefydlog. Standing corn, llafur heb ei fedi
Standish, stan'dish *n*, corn du, inc-lestr
Stang, stang *n*, ystang, ystengaid
Stank, stangk *pt.*—Stink
Stannary, stan'ur.î *n*, ystaen-glawdd, cloddio plwm gwyn
Stanza, stan'zâ *n*, pennill
Staple, stä'pl *n*, marchnadfa, marchnad sefydlog; ystwffwl: *a*, sefydledig; penodol, henaf
Star, stâr *n*, seren. Star-fish, serbysg, pymbys. Star-gazer, serdremiedydd. A shooting star. A falling star, seren hedegog. Evening star. Gweno, seren y nos. Morning star, Gwener, seren y boreu. North star, seren y gogledd, seren y pegwn. The seven stars, y saith seren siriol, y twr ser.—Pleiades
Starboard, stâr'bō'rd *n*, tu deheu llong
Starch, stârtsh *n*, syth, lledlud, sythlud: *vt*, sythu. Starched, ffurfgar, gorfanol
Stare, stê'r *v*, llygadrythu, syllderemio: *n*, llygadrythiad, syllderem; aderyn yr eira, drudwy
Stark, stârk *a*, syth, afrywiog, anystwyth. Stark-blind, hollol ddall. Stark-naked, noethlymun
Starless, stâr'les *a*, diser, heb oleu ser
Starlight, stâr'lît *n*, ser-oleu
Starling, stâr'ling *n*, aderyn yr eira, drudwy; atteg, canbost
Starred, stârd *a*, serfrithedig, serig. Ill-starred, anffodus, afiwyddiannus
Starry, star'i *a*, serenog, serog
Start, stârt *n*, llam, naid, torf; osgoad; rhuthr: *v*, swrthneidio, tasgu; taflu; cychwyn gyrfa; dwyn ger bron; codi. To get the start, cael y blaen. To start aside, osgoi. To start a hare, codi ysgyfarnog
Starter, stâr'tûr *n*, codwr; tarfgi
Startish, stâr'tish *a*, anwadal; hydarf
Startle, stâr'tl *v*, brawychu, peri dychryn; neidio gan ddychryn
Starve, stârv *v*, newynu, fferu, rhynu, sythu. To starve with cold, sythu, fferu. To starve with hunger, newynu
Starveling, stârv'ling *n*, un bolwag: *a*, newynog, gwag ei gylla
Starwort, stâr'wûrt *n*, llysiau'r tenewyn. Water starwort, brigwlydd
Statary, stä'tur.î *a*, diysgog, sefydlog, safadwy; penderfynol
State, stät *n*, cyflwr, ansawdd, helynt, sefyllfa, rhwysg, teyrnwychder; llywodraeth, gwladwriaeth: *vt*, adrodd, gosod ger bron, mynegu, dadgan; sefydlu. State-bed, teyrnwely. To lie in state, gorwedd dan deyrngrwys. United States, Taleithiau Cyfunol
Stateliness, stät'lî.nes *n*, gorwychedd, rhwysgfawredd, mawreddogrwydd
Stately, stät'lî *a*, uchelwych, balch; ystadus [bysiad, adroddiad, haeriad
Statement, stät'ment *n*, mynegiad, hys-
Statesman, stäts'man *n*, gwladwriaethwr, gwladweinydd; ystadegwr
Static, stat'ik, Statical, stat'i.kal *a*, pwysyddiaethol, pwysol
Statics, stat'iks *np*, pwysyddiaeth
Station, stä'shun *n*, sefyllfa, gorsaf, rheilorsaf; safle; galwad, safiad: *vt*, sefydlu, gosod mewn lle, gorsafu
Stationariness, stä'shun.ur.î.nes *n*, gorsafoldeb [gorsafol, sefydledig
Stationary, stä'shun.ur.î *a*, sefydlog,
Stationer, stä'shun.ûr *n*, papyr-werthwr
Stationery, stä'shun.ur.î *n*, papyr, inc, a nwyddau o'r fath [tadegwr
Statist, stä'tist *n*, gwladwriaethwr; ys-
Statistical, stâ.tis'tî.kal *a*, ystadegol
Statistics, stâ.tis'tiks *np*, ystadiaeth, ystadeg, ystadegau
Statuary, stat'ü.ur.î *n*, cerfiwr delwau, delwedydd; delwedyddiaeth, delwgerfiadaeth; delwgerfiad
Statue, stat'ü *n*, delw, cerfyll, cerflun
Statuette, stat.ü.et' *n*, delwen
Stature, statsh'ûr *n*, uchder, taldra
Statutable, stat'ü.tâ.bl *a*, cyfreithiol
Statute, stat' üt *n*, deddf, cyfraith, gweithred seneddol. Statute-book, deddflyfr
Staunch, stântsh.—Stanch
Stave, stäv (*pt & pp stove*) *vt*, dryllio; dryllio yn erwydd: *n*, erwydden; pumllun cerdd
Staves, stävz *np.*—Staff & Stave
Stavesacre, stäv'zä.kûr *n*, llysiau'r llau
Stay, stä (*pt & pp staid*) *v*, aros, trigo; attegu, dal, attal: *n*, arosiad, preswyliad; atteg. Stay-lace, carai gwasgrwym
Stays, stäz *np*, gwasgrwym merch
Stead, sted *n*, lle. To stand in one's stead, llenwi lle un, llenwi ei gyfle
Steadfast, sted'fast *a*, sicr, dianwa diysgog, disigl, ansigladwy, gor fwng, diymmod, cywir

Steadfastness, sted'fast.nes *n*, dianwadalwch [rwydd, diysgogrwydd
Steadiness, sted'ĭ.nes *n*, diwammal-
Steady, sted'ĭ *a*, diwammal, dianwadal, diysgog, gwastad
Steak, stäk *n*, golwyth, dernyn o gig. Beef-steak, haen eidion
Steal, stîl (*pt* stole, *pp* stolen) *v*, dwyn, lledrata, cipio, ysgipio. To steal away, myned ymaith yn ddirgel
Stealth, stelth, *n*, lledrad. By stealth, yn lledradradd; yn ddirgelaidd
Stealthy, stel'thĭ *a*, lledradaidd; dirgel
Steam, stîm *n*, ager, agerdd, anwedd; tarth: *v*, anweddu, agerddu; tarthio. Steam-boat, agerddfad, agerfad. Steam-ship, agerddlong, agerlong
Steamer, stĭ'mûr *n*, agerddlong
Steed, stîd *n*, march, ceffyl; carnwyd
Steel, stîl *n*, dur, malaen: *vt*, durio, caledu. Steel-clad, dur-arfog
Steely, stĭ'lĭ *a*, durol, duriol, caled
Steelyard, stĭl'yûrd *n*, pwyslath, durlath
Steep, stîp *n*, dibyn, llethr, tyle: *a*, serth, llethrol: *vt*, mwydo, soegi, sicio
Steeple, stĭ'pl *n*, clochdy. Steeplechase, meirchredegfa dros berthi a chloddian
Steepness, stîp'nes *n*, serthedd, llethredd
Steepy, stĭ'pĭ *a*, dibynaidd, serth, llethrog [io; cyfeirio
Steer, stĭ'r *n*, bustach, enderig: *v*, llyw-
Steerage, stĭ'r'äj *n*, llywiad; llywio
Steersman, stĭ'rz'man *n*, llonglywydd
Steganography, steg.ä.nog'rä.fĭ *n*, celysgrifiaeth
Stegnosis, steg.nō'sis *n*, bolrwymiad
Stegnotic, steg.not'ik *a*, bolrwymol
Stele, stîl *n*, bon, carn
Stelene, stel'in *a*, colofnaidd, colofnog
Stellar, stel'ûr, Stellary, stel'ur.ĭ *a*, serol, serenol, serig
Stellate, stel'ät *a*, serenaidd, pelydraidd
Stellation, ste.lä'shun *n*, ymlewyrchiad, pelydriad, sereniad
Stelliferous, ste.lif'ur.us *a*, serog [ddull
Stelliform, stel'ĭ.fôrm *a*, pelydrol, ser-
Stellionate, stel'ĭ.ō.nät *n*, gwerthiant eiddo arall, geuwerthiant
Stem, stem *n*, paladr, corsen, cyff, pill, bon; ach; tylwyth; pen blaen, duryn llong: *vt*, nofio yn erbyn; gwrthsefyll; attal; darostwng
Stench, stentsh *n*, drewdod, drygsawr, [illegible]: *vt*, drewi, drygsawrio
[illegible]'sil *vt*, arliwio [llawfer
[illegible], stĭ.nog'rä.fĭ *n*, byrysgrif,
Stentorian, sten.tō'r'ĭ.an *a*, uchelgroch
Stentorophonic, sten.tur.ō.fon'ik *a*, crochleisiol. Stenterophonic-tube, llafargorn, gwaeddgorn, udgorn llafar
Step, step *n*, cam, camre, cerddediad; ffon ysgol: *vi*, camu; cerdded. To step aside, troi naill ochr. To step back, myned gam yn ol, rhoi adlam
Stepbrother, step'bruth.ûr *n*, llysfrawd
Stepdaughter, step'dō.tûr *n*, llysferch, merch wen [gwyn
Stepfather, step'fä.thûr *n*, llysdad, tad
Stepmother, step'muth.ûr *n*, llysfam, mam wen
Steppe, step'ĭ *n*, gwastattir diffaeth
Stepson, step'sun *n*, llysfab, mab gwyn
Stereoration, stûr.kō.rä'shun *n*, teiliad
Stere, stĭ'r *n*, mesur Ffrengig 35.316581 o droedfeddi cyfangorff [ei dyb
Stereodox, stĭ'r'ĭ.ō.doks *a*, digyfnewid yn
Stereometry, stĭ'r.ĭ.om'ĭ.trĭ *n*, cyfanfesuriaeth [ystrydebu
Stereotype, stĭ'r'ĭ.ō.tîp *n*, ystrydeb: *vt*,
Sterile, ster'il *a*, diffrwyth, anfuddiol; hysp [diffrwythder
Sterility, ste.ril'ĭ.tĭ *n*, anffrwythlondeb,
Sterilize, ster'il.îz *vt*, diffrwytho
Sterling, stûr'ling *n*, arian bath y deyrnas: *a*, gwirfath; cyfreithlawn; pur, dilwgr; cynnwynol; rhagorol
Stern, stûrn *a*, sarig, surlym, cuchiog: *n*, llyw llong; y pen ol [ddwyfron
Sternal, stûr'nal *a*, perthynol i asgwrn y
Sternmost, stûrn'möst *a*, olaf, nesaf i'r
Sternness, stûr'nes *n*, sarigrwydd [llyw
Sternum, stûr'num *n*, asgwrn y ddwyfron
Sternutation, stûr.nŭ.tä'shun *n*, trewiad, tisiad
Sternutative, stûr.nŭ'tâ.tiv, Sternutatory, stûr.nŭ'tâ.tur.ĭ *a*, yn peri tisian
Stertorious, stûr.tō'r'ĭ.us, Stertorous, stûr'tō.rus *a*, chwyrnog
Stew, stŭ *n*, isgell; twymdy; puteindy: *v*, araf-ferwi [dystain
Steward, stŭ'ûrd *n*, goruchwyliwr;
Stewardship, stŭ'ûrd.ship *n*, goruchwyliaeth; dysteiniaeth [gwerth ½c.
Stica, stĭ'kâ *n*, arian bath Sacsonig
Stick, stik *n*, pren, ffon, pastwn, llawffon: *v* (*pt* & *pp* stuck), glynu; gludo; rhuso, petruso; gwanu
Stickiness, stik'ĭ.nes *n*, gludiogrwydd
Stickle, stik'l *v*, ymdrafferthu; ymyraeth; ymbleidio [dom, crothell
Stickleback, stik'l.bak *n*, brithyll y
Stickler, stik'lûr *n*, ymyrwr, glynwr
Sticky, stik'ĭ *a*, gludiog, glynol

Stiff. stif *a*, syth, anystwyth, anhyblyg; gwrthnysig, ystyfnig. Stiff gale, awel gref. Stiff with cold, wedi sythu

Stiffen, stif'n *v*, sythgaledu; sythu

Stiffnecked, stif'nekt *a*, gwargaled

Stiffness, stif'nes *n*, anhyblygedd, sythdra, sythni; anhynawsedd

Stifle, stī'fl *vt*, mygu, diffoddi; celu

Stigma, stig'mâ *n*, nod haiarn; gwarthnod, anair [gwaradwyddo

Stigmatize, stig'mâ.tīz *vt*, gwarthnodi,

Stile, stīl *n*, camfa, llamfa

Stiletto, stī.let'ō *n*, bidog, cyllellgledd

Still, stil *a*, llonydd, tawel, dystaw, digyffro: *vt*, tewi, llonyddu; dystewi: *ad*, eto, er hyn, er hyny, yn wastadol: *n*, distyllai. Still-born, marw-anedig, erthylaidd. Still life, bywyd llysienol

Stillatitious, stil.â.tish'ns *a*, distyllaidd

Stillatory, stil'â.tur.ī *n*, distylldy

Stillness, stil'nes *n*, tawelwch, dystawrwydd, llonyddwch [hirgoes

Stilt, stilt *n*, tudfach, ystudfach; aderyn

Stimulant, stim'ü.lant *a*, cyffroawl; cynhyrfiol: *n*, cyffröydd

Stimulate, stim'ü.lät *vt*, symbylu; annog, cymhell, cyffroi [iad

Stimulation, stim.ü.lä'shun *n*, symbyl-

Stimulus, stim'ü.lus (*p* stimuli, stim'ü.lī) *n*, cymhellai

Sting, sting (*pt* & *pp* stung) *n*, colyn, conyn: *vt*, pigo, brathu â cholyn; dwysbigo. Having a sting, colynog

Stinginess, stin'jī.nes *n*, crintachrwydd

Stingless, sting'les *a*, digolyn; diniwed

Stingo, sting'gō *n*, hen gwrw cryf

Stingy, stin'jī *a*, crintach, anhael, calongaued. A stingy one, cledryn; cledren

Stink, stingk *n*, drewi, drewdod, drewsawr, drygsawr: *vi* (*pt* stunk & stank, *pp*, stunk), drewi. Stinking, drewllyd

Stinkard, sting'kûrd *n*, drewgi, drewfil

Stint, stint *vt*, terfynu; dogni, prinhau, cyfyngu: *n*, terfyn, cyffin

Stipend, stī'pend *n*, tâl, cyflog; hur

Stipendiary, stī.pen'dī.ur.ī *n*, cyflogddyn

Stippling, stip'ling *n*, math o gerfiad

Stipulate, stip'ü.lät *v*. ammodi; cytuno

Stipulation, stip.ü.lä'shun *n*, ammod; ammodiad, cytundeb

Stir, stûr *n*, ystŵr, cynhwrf, cyffro, twrdd, dadwrdd: *v*, cyffroi, cynhyrfu, annog, cymhell; symmud, ymsymmud, rhodio. Stir-about, llymru, uwd, sucan. To stir up a tumult, codi terfysg, peri cynhwrf

Stirless, stûr'les *a*, digyffro, disymmud

Stirp, stûrp *n*, ach, teulu, cenedlaeth

Stirrup, stur'up *n*, gwarthafl, gwrthafl, gwarthol. Stirrups, gwarthelion, dwysr

Stitch, stitsh *n*, pwyth; gwaew, gwyneg: *vt*, pwytho; gwnïo

Stithy, stith'ī *n*, eingion; gofail

Stive, stīv *vt*, malldwymno; tynlenwi

Stoat, stōt *n*, carlwm, gwichydd [iad

Stoccado, sto.kä'dō *n*, brath, cleddfrath-

Stock, stok *n*, bon, cyff, boncyff, coettrych; tylwyth, edryf; da, anifeiliaid; nwyddau; golud, ystôr; gwddfdorch, gwddf-liain: *vt*, cyffio, bonio; ystorio; cyflenwi. Stock-dove, yaguthan. Stock-jobber, prynwr neu werthwr dyled y deyrnas. Stock-lock, clo cyff gwn. Gazing-stock, gwawd-ddrych. Laughing-stock, gwatwarnod. Stock-still, digyffro. Stock and bit, trŏwr, tylliadyr. Stocks, cyffion, gefyn; dyledion y deyrnas; seilgyffiau llong

Stocking, stok'ing *n*, hosan. Blue-stocking, benyw ddysgedig

Stoic, stō'ik *n*, Stoiciad, un o ddysgybllion Zeno, athronydd yn Athen gynt

Stoical, stō'i.kal *a*, fel Stoiciad, dideimlad

Stoke, stōk *v*, edrych ar ol tân

Stoker, stō'kûr *n*, tanborthwr

Stole, stōl *n*, math o wisg urddasol: *pt*. —Steal [amser hebgor

Stolen, stō'ln *pp*.—Steal. Stolen hours,

Stolid, stol'id *a*, ffol, ynfyd, hurt

Stolidity, stō.lid'ī.tī *n*, ffoledd

Stomach, stum'ak *n*, cylla; chwant bwyd: *vt*, digio, ymddigio, ffromi; cuddoddef. Pit of the stomach, geneu'r cylla

Stomacher, stum'â.tshûr *n*, bronfoll, dwyfroneg; broneg [crombilaid

Stomachful, stum'ak.fwl *a*, sarig: *n*,

Stomachfulness, stum'ak.fwl.nes *n*, sarigrwydd [i'r cylla: *a*, llesol i'r cylla

Stomachic, stō.mak'ik *n*, meddyginiaeth

Stond, stond *n*, sefyllfa, safle

Stone, stōn *n*, careg, maen; 14 pwys; 8 pwys o gig; cleyd y maen, y gareg: *vt*, llabyddio, haeddu â cheryg: *a*, meinin; o geryg. Stone-bella, clych y ceryg. Stone-chat, math o aderyn. Stone mason, saer maen. Blue-stone, copras glas. Boundary-stone, maen ffin. Grind-stone, maen llif, mae llifo, hogfaen. Precious stone, ma gwerthfawr. Rocking-stone, ma ysgwyd. Stone in the bladder, ma tostedd. Stone of testimony, coel To cut for the stone, maendry

Stonecrop, stön'krop *n*, briweg, briweg y ceryg, bywlys
Stonewort, stön'wûrt *n*, rhawn yr ebol
Stony, stö'nî *a*, caregog, ceryglyd, maenol; caled. A stony place, creigle
Stood, stẇd *pt* & *pp*.—Stand
Stool, stẇl *n*, mainc, ystôl; ymgarth
Stoop, stẇp *v*, plygu, ymgrymu, crymu; ymostwng
Stop, stop *v*, attal, rhwystro; cau; gorphwys: *n*, arosiad, attaliad; gorphwysnod [ymgrymu
Stoppage, stop'äj *n*, rhwystr, attaliad,
Stopper, stop'ûr, Stopple, stop'l *n*, cauedydd, top, topyn
Store, stö'r *n*, ystôr, trysor; amledd; ystorfa: *vt*, ystorio; diwallu; trysori
Storehouse, stö'r'hûẇs (storehouses, stö'r'hûẇz.iz) *n*, ystordy
Stork, stôrk *n*, ciconia, chwibon, crëyr gwyn, crëyr glas
Storm, stôrm *n*, ystorm, tymmestl, gyrwynt; rhuthrgyrch: *v*, tymmestlu, ystormio; tyrddu; rhuthro ar. To take by storm, cymmeryd trwy nerth arfau
Stormy, stôr'mî *a*, tymmestlog, ystormus
Story, stö'r'î *n*, hanes; chwedl; llofft: *vt*, rhoi hanes, adrodd. Story-teller, chwedleuwr; celwyddwr
Stound, stûẇnd *vt*, gofidio: *n*, gofid
Stout, stûẇt *a*, mawr, cadarn; talgryf; dewr, gwrol, glew [der, glewder
Stoutness, stûẇt'nes *n*, pybyrwch, cryf-
Stove, stöv *n*, twymdy; tân-gell: *pt* & *pp*.—Stave
Stow, stö *vt*, cyflëu, gosod mewn trefn
Stowage, stö'äj *n*, ystorle, ystordy; cyflead; ystordal [llygadwyrni
Strabism, strä'bizm *n*, trawsedrychiad,
Straddle, strad'l *vi*, bongamu; sefyll, cerdded, neu farchogaeth â'r traed ar led
Straggle, strag'l *vi*, gwahan-grwydro
Straggler, strag'lûr *n*, crwydryn
Straight, strät *a*, uniawn, cymhwys: *ad*, rhag blaen. ar gyfer wyneb, rhagddo. Straight-edge, llinellai, llinellyr. Straight-forward, didwyll, annichellgar, uniawn; cymhwys
Straighten, strä'tn *vt*, unioni, uniawnu
Straightness, strät'nes *n*, unionedd
Straightway, strät'wä *ad*, yn uniongyrchol, yn ddiattreg
Strain, strän *n*, ysgigiad, dirdroad, twrf; tynder; ymdrech; iaith, tôn, dull: *v*, tyrfu, dirdroi, ysgigo; ymegnïo; tynhau; hidlo. A lofty strain, uchel-dôn
Strain[illegible], llïain hidlo
Strait, strät *ad*, cyfyng, cul, tyn, caeth: *n*, cyfyngder; cyfyngfor, culfor, meinfor. Strait-waistcoat, caethwasgod
Straiten, strä'tn *vt*, cyfyngu; tynhau
Straitness, strät'nes *n*, cyfyngedd; tynder
Strand, strand *n*, traeth, glan dwfr; cainc (rhaff): *v*, llorio, gyru neu redeg ar draeth
Strange, stränj *a*, dyeithr, estronol, rhyfedd, anarferol, newydd, chwith
Strangeness, stränj'nes *n*, dyeithrwch
Stranger, strän'jûr *n*, dyeithriad, dyeithryn, alltud, estron, adwel
Strangle, strang'gl *vt*, tagu, ystagu, llindagu. Strangle-weed, gorfanadl, tagwyg [clwyf yr ysgyfaint
Strangles, strang'glz *np*, ysgyfeinwst,
Strangulation, strang.gû.lä'shun *n*, tagiad, ystagiad, llindagiad [ferddwfr
Strangury, strang'gü'r.î *n*, tostedd, dy-
Strap, strap *n*, carai; ffrewyll: *vt*, ffrewyllio, llabio â charai [iaethol
Strapado, strâ.pä'dö *n*, cospiad milwr-
Strapper, strap'ûr *n*, llabi; llabïes
Strata, strä'tâ *np*.—Stratum
Stratagem, strat'â.jem *n*, ystranc, ystryw, cyfrwysdro, dichell, dicheldiro
Stratification, strat.î.fî.kä'shun *n*, gwelyaeth, haeniad
Stratify, strat'î.fî *vt*, haenu, gwanafu
Stratocracy, strâ.tok'rä.sî *n*, cadlywodraeth [gwanaf, gwely
Stratum, strä'tum (*p* strata) *n*, haen,
Stratus, strä'tus *n*, niwlgwmwl
Straw, strô *n*, gwellt; gwelltyn. Straw-colour, Straw-coloured, melynwyn
Strawberry, strô'ber.î *n*, syfïen, mefusen
Strawy, strô'î *a*, gwelltaidd, gwelltog
Stray, strä *vi*, crwydro, cyfeiliorni: *n*, crwydryn, anifail crwydr: *a*, crwydrol colledig, ar goll, ar gyfeiliorn
Streak, strik *n*, llinell, llin, llinellnod, rhes; ol, hawc: *vt*, rhesu, llinnodi, llinellu. Ring-streaked, cylchfrith
Streaky, strî'kî *a*, rhesog, llinellog
Stream, strîm *n*, ffrwd, ffrydlif, nant; brwynen afon: *v*, ffrydio, llifo
Streamer, strî'mûr *n*, baner, lluman, [ffrydan, cornant
Streamlet, strîm'let *n*, corffrwd, goffrwd,
Streamy, strî'mî *a*, ffrydiol, ffrydiog
Street, strît *n*, heol, ystrŷd. Street-walker, putain gyhoedd
Strength, strength *n*, cryfder, nerth, grym, gallu, cadernid, galluedd
Strengthen, streng'thn *v*, nerthu, cryfhau, grymuso, cadarnhau

Strengthener, streng'thn.ûr *n*, cryfhäwr, cadarnhäwr [dirym, gwan, egwan
Strengthless, strength'les *a*, dinerth,
Strenuous, stren'ü.us *a*, bywiog, pybyr, ymdrechgar, ymegnïol, gwresog, glew
Strepent, strep'ent, Streperous, strep'ur.us *a*, trystfawr, bloeddgar
Stress, stres *n*, pwys, mawrbwys
Stretch, stretsh *v*, estyn, dirdynu, tynu, tynhau; ymestyn, ymystwyro: *n*, estyn, tyn, estyniad; ymestyniad
Stretcher, stret'shûr *n*, trestl, trawst
Strew, strŵ (*strown*) *vt*. gwasgaru, lletaenu, taenellu, taenu, taenu ar led, wynebdaenu, sarnu; chwalu
Striæ, strī'i *np*, rhychau mewn cregin neu golofnau [rhychog
Striate, strī'ät, Striated, strī'ä.ted *a*,
Stricken, strik'n *pp*.—Strike. Stricken in years, hen, oedranus
Strickle, strik'l, Strike, strīk *n*, cyforbren, gwastadbren, cyforydd
Strict, strikt *a*, cyfyng, caeth, caethiwus, manwl, tyn, llym, tost, tostlym
Strictness, strikt'nes *n*, manylrwydd, manyledd, manylwch, caethder
Stricture, strik'tshûr *n*, rhwymiad; byrsylwad, cyffyrddiad, sylw deilliol
Stride, strīd (*pt* strode, *pp* stridden, strid'n) *v*, rhoi hirgam, brasgamu: *n*, cam, hirgam, brasgam [trwst
Stridor, strī'dôr *n*, mawrdrwst, twrf,
Strife, strīf *n*, cynhen, ymryson, terfysg, amrafael, cecraeth [ion (*p*)
Strigment, strig'ment *n*, crafiad; creif-
Strike, strīk (*pt* struck, *pp* stricken, strik'n) *v*, taro, curo; gwastatäu, cyforio; gostwng, iselu: *n*, cyfor; mesur gwastad, pwysel
Striker, strī'kûr *n*, tarawydd; cyforbren
Striking, strī'king *a*, hynod, nodedig, od: *n*, tarawiad; cyforiad
String, string *n*, llinyn; tant: *vt* (*pt* & *pp* strung), llinynu; tantio, tenynu
Stringent, strin'jent *a*, rhwymol, caeth, tyn; bolrwymol [ar anifeiliaid
Stringhalt, string'hôlt *a*, math o gloffni
Stringy, string'ï *a*, llinynog; gludiog
Strip, strip *n*, llain, llafn, llefnyn: *vt*, diosg, dadwisgo, dynoethi, ysbeilio
Stripe, strīp *n*, gwialenod, ffiangelliad, ffonod; llinellres: *vt*, brithresu, llinellresu, rhesu; ffrewyllio [llencyn
Stripling, strip'ling *n*, glaslanc, llanc,
Strive, strīv (*pt* strove, *pp* striven, striv'n) *vi*, ymegnïo, ymdrechu, ym-

Strix, striks *n*, dylluan, cuan
Strode, ströd *pt*.—Stride
Stroke, strök *n*, dyrnod, ergyd, tarawiad, tonc; llinell: *vt*, llochi, dylofi, gorllyfnu
Stroll, ströl *vi*, crwydro, ymwibio, gwibgrwydro, rhodiena
Stroller, strö'lûr *n*, gwibiad, gwibddyn, gwill, crwydryn; gwibferch, crwydres
Strong, strong *a*, cryf, galluog, grymus, cadarn, gwrdd, erddrym, nerthol, pybyr. Stronger, strong'gûr *cd*, trech, cryfach. Strongest, strong'gest *sd*, trechaf, cryfaf [amddiffynfa
Stronghold, strong'höld *n*, cadarnfa,
Strop, strop *n*, carai hogi, min-garai; rhaff dorchedig: *vt*, minio
Strophe, strof'ï *n*, pennill
Strophos, strof'os *n*, bolwst
Strout, strûŵt *v*, balch-chwyddo, ym-
Strove, ströv *pt*.—Strive [chwyddo
Strown, strön *pp*.—Strew
Struck, struk *pt* & *pp*.—Strike [iadol
Structural, struk'tshü.ral *a*, cyfansodd-
Structure, struk'tshûr *n*, adail, adeilad, adeiladaeth; ffurf, gosodiad, trefniad; cyfansoddiad
Struggle, strug'l *n*, ymdrech, ymorchest: *vi*, ymdrechu, ymryson, ymwthio
Struma, strŵ'mâ (*p* strumæ, strŵ'mï) *n*, manwyn, mandwyn, clwy'r brenin, clefyd y brenin [dwynog
Strumous, strŵ'mus *a*, manwynog, man-
Strumpet, strum'pet *n*, putain, cyffoden
Strung, strung *pt* & *pp*.—String
Strut, strut *vi*, balchrodio
Stub, stub *n*, cyff, cippill, bonyn, boncyff: *vt*, codi bonion, dadwreiddio. Stub-nail, darn hoelen
Stubble, stub'l *n*, sofl, celefeurydd
Stubborn, stub'ûrn *a*, gwrthnysig, ystyfnig, cyndyn, gwargaled, cildyn
Stubbornness, stub'ûr.nes *n*, gwrthnysigrwydd, ystyfnigrwydd, cyndynrwydd
Stubby, stub'ï *a*, llawn bonau; byrdew
Stucco, stuk'ö *n*, math o gymmrwd
Stuck, stuk *pt* & *pp*.—Stick
Stud, stud *n*, haid o feirch a chesyg magu, gre, grewys; boglynyn; hoelen â chlop mawr: *vt*, boglynu
Student, stü'dent *n*, myfyriwr, ysgolhaig astudiwr, efrydydd, efrydwr
Studious, stü'dï.us *a*, llengar, myfyrgar, llyfrgar, meddylgar, efrydus
Study, stud'ï *n*, myfyriad, myfyrd efryd, astudiaeth, myfyriaeth; myf gell, llyfrgell, efrydgell: *n*,

Stuff, stuf *n*, defnydd; dodrefn; cymmysgwe, tenlli; peth, gwaelbeth, ffiadredd, ffwlbri: *v*, sachu, sengu; tynlenwi, gorlenwi; glythu, bolrythu

Stultify, stul'tï.fï *vt*, ffolbrofi

Stultiloquence, stul.til'ō.kwens *n*, ffolsiarad, baldordd, gwagsiarad

Stum, stum *n*, gwin ar waith: *vt*, adnewyddu gwin trwy ailymweithiad

Stumble, stum'bl *v*, tramgwyddo, ymrwystro: *n*, tramgwydd, cam gwag. Stumbling-block, maen tramgwydd

Stump, stump *n*, bonyn, cyff, boncyff

Stumpy, stum'pï *a*, bonog, boncyffiog

Stun, stun *vt*, syfrdanu, byddaru, hurtio

Stung, stung *pt & pp.*—Sting

Stunk, stungk *pt & pp.*—Stink

Stunt, stunt *vt*, rhwystro twf, cori

Stupe, stüp *n*, meddyginiaeth gynhesol; hurtyn, drel, penbwl, delff

Stupefaction, stü.pï.fak'shun *n*, syfrdaniad, hurtiad [syfrdanol

Stupefactive, stü.pï.fak'tiv *a*, syfrdanus,

Stupendous, stü.pen'dus *a*, aruthrol, rhyfeddol, mawrwych, enfawr [dwl

Stupid, stü'pid *a*, hurt, syfrdan, pendew,

Stupidity, stü.pid'ï.tï *n*, hurtrwydd, syfrdandod, syfrdanedd, penffoledd

Stupify, stü'pï.fï *vt*, syfrdanu, hurtio

Stupor, stü'pōr *n*, hurtrwydd, madrondod, malldod, syndod, irdanc

Suprate, stü'prät *vt*, treisio, halogi, llathruddo [diforwyniad

Stupration, stü.prä'shun *n*, llathruddiad,

Sturdiness, stûr'dï.nes *n*, cyndynrwydd, ystyfnigrwydd; cryfder

Sturdy, stûr'dï *a*, ystyfnig, cyndyn, talgryf, talgaled, haerllug; cryf, tewgryf, pybyrgryf; caledsyth

Sturgeon, stûr'jun *n*, morbysg o'r enw

Sturk, stûrk *n*, bustach; anner, treisiad; dyniawed [bloesgi

Stutter, stut'ûr *vi*, siarad ag attal arno,

Sty, stï *n*, cwt, twlc moch, cut; lle brwnt; llyfrithen, llefrithen, llyfelyn

Stygian, stij'ï.an *a*, uffernol

Style, stïl *n*, dull, modd; dull ymadrodd, ieithwedd; awyrfynag, nodwydd deial; craffol, pin; enwad; coesig blodeuyn: *vt*, enwi, cyfenwi, galw

Styptic, stip'tik *a*, gwaedattaliol [olion

Styptics, stip'tiks *np*, gwaed-ddiddos-

Suasible, swä'sï.bl *a*, darbwylladwy, annogadwy [iad, deniad

[illegible]n *n*, annogaeth, cynghor-

[illegible] *a*, ennillol, argyhoeddol, liadol

Suavity, swav'ï.tï *n*, melusder, pereiddder, mwynder; boneddigeiddrwydd

Sub- *pz*, tan-, is-, go- [gosur

Subacid, sub.as'id *a*, gosur, lled sur: *n*,

Subacrid, sub.ak'rid *a*, lledlym, egraidd

Subaction, sub.ak'shun *n*, darostyngiad

Subaltern, sub'ôl.tûrn *n*, is-swyddog: *a*, is, tan, israddol [ar gylch, cylchynol

Subalternate, sub.ôl.tûr'nät *a*, cylchol,

Subclavian, sub.klä'vï.an *a*, ceseiliol [gor

Subcommittee, sub.ku.mit'ï *n*, isbwyll-

Subcutaneous, sub.kü.tä'nï.us *a*, isgroen-

Subdean, sub.dïn' *n*, isddeon [ol

Subdecuple, sub.dek'ü.pl *a*, yn cynnwys un ran o ddeg

Subdivide, sub.dï.vïd' *v*, adranu, dyranu

Subdivision, sub.dï.vizh'un *n*, adran, adraniad, dadran [rwys

Subdolous, sub'dō.lus *a*, dichellgar, cyf-

Subdominant, sub.dom'ï.nant *n*, islywsain [*vt*, tynu ymaith

Subduce, sub.düs', Subduct, sub.dukt'

Subduction, sub.duk'shun *n*, dygiad ymaith [gorchfygu, gorthrechu

Subdue, sub.dü' *vt*, goresgyn, darostwng,

Subglobular, sub.glob'ü.lûr *a*, gogrwn, crynaidd, lleddgrwn [disyfyd

Subitaneous, sub.ï.tä'nï.us *a*, disymmwth,

Subjacent, sub.jä'sent *a*, isorweddol

Subject, sub'jekt *n*, deiliad; pwnc, testyn: *a*, darostyngedig; caeth; rhwym, rhwymedig, agored [dan

Subject, sub.jekt' *vt*, darostwng, dwyn

Subjection, sub.jek'shun *n*, gostyngiad; ymostyngiad [pwnc

Subjective, sub.jek'tiv *a*, perthynol i'r

Subjoin, sub.jôïn' *vt*, adchwanegu, cyssylltu, attodi [ostwng

Subjugate, sub'jü.gät *vt*, gwarogi, dar-

Subjugation, sub.jü.gä'shun *n*, dygiad dan iau, gwarogaeth [iedigol

Subjunctive, sub.jungk'tiv *a*, cyssyllt-

Sublapsarian, sub.lap.sê'r'ï.an *n*, isgwympiedydd, un yn dal etholedigaeth wedi'r cwymp: *a*, isgwympiedyddol

Sublation, sub.lä'shun *n*, cymmeriad ymaith, dygiad ymaith

Sublimate, sub'lï.mät *n*, unrhyw beth fferyllgoethedig: *vt*, fferyllgoethi; ucheln, dyrchafu [arddunog

Sulime, sub.lïm' *a*, goruchel, arddunol,

Sublimity, sub.lim'ï.tï, Sublimeness, sub.lïm'nes *n*, ucheledd, arddunianet

Sublingual, sub.ling'gwal *a*, dan y tafod

Sublunar, sub.lü'nur, Sublunary, sub'lü.nur.ï *a*, isleuadol, islocerol, daiarol

Submarine, sub.mâ.rïn' *a*, tanforol

Submerge, sub.mûrj' *v*, soddi; trochi
Submersion, sub.mûr'shun *n*, soddiad
Submission, sub.mish'un *n*, ymostyngiad
Submissive, sub.mis'iv *a*, ymostyngol, gostyngedig, isel, ufudd, ufuddgar
Submit, sub.mit' *v*, ymostwng, ymroddi, ymddarostwng, ufuddhau
Subnascent, sub.nas'ent *a*, isdyfol
Subordinacy, sub.ôr'dî.nä.sî, Subordinancy, sub.ôr'dî.nan.sî *n*, isymblygiad, israddoliad, israddiad
Subordinate, sub.ôr'dî.nät *a*, israddol
Subordination, sub.ôr.dî.nä'shun *n*, isosodedigaeth, israddiad, ymostyngiad
Suborn, sub.ôrn' *vt*, llogi dynion i dyngu anudon neu gyflawnu trosedd
Subornation, sub.ôr.nä'shun *n*, tystgyflogiad, cyflogiad gan dystion neu droseddwyr [wys: *vt*, tystwysio
Subpœna, su.pî'nâ *n*, gwyslythyr, tyst-
Subreptitious sub.rep.tish'us *a*, lladradaidd.—Surreptitious [arall
Subrogate, sub'rō.gāt *vt*, gosod yn lle
Subscribe, sub.skrīb' *v*, tanysgrifio, llawnodi, dodi llaw wrth beth; cydsynio
Subscriber, sub.skrī'bûr *n*, tanysgrifiwr, rhagdalwr; cydsyniedydd
Subscription, sub.skrip'shun *n*, tanysgrifiad: rhagdaliad
Subsecutive, sub.sek'ü.tiv *a*, dilynol
Subsequent, sub'sî.kwent *a*, canlynol, gwedi, dilynol, ar ol [wasanaethu
Subserve, sub.sûrv' *vt*, gwasanaethu, is-
Subservience, sub.sûr'vî.ens, Subserviency, sub.sûr'vî.en.sî *n*, iswasanaethiad, gwasanaetholrwydd
Subservient, sub.sûr'vî.ent *a*, gwasanaethgar, isddefnyddiol, cynnorthwyol, offerynol [yddu, darfod
Subside, sub.sīd *vi*, gwaelodi, ymlon-
Subsidence, sub.sî'dens *n*, gwaelodion
Subsidiary, sub.sid'yur.î *a*, cynnorthwyol, cymhorthol
Subsidize, sub'sî.dīz *vt*, talu am gymhorth; rhoi cymhorth [porthdal
Subsidy, sub'sî.dî *n*, arian cymhorth,
Subsign, sub.sīn' *vt*, tanysgrifenu
Subsist, sub.sist' *n*, gorsefyll, parhau; byw, bod; ymborthi; porthi, cynnal
Subsistence, sub.sis'tens *n*, cynnaliaeth, bywoliaeth, bywiolaeth; hanfodiad, bodoliaeth; para; arosiad
Subsistent, sub.sis'tent *a*, hanfodol
Substance, sub'stans *n*, sylwedd, defnydd; swm; golud, cyfoeth, da
Substantial, sub.stan'shal *a*, sylweddol, [illegible]
Substantiality, sub.stan.shî.al'î.tî, Substantialness, sub.stan'shal.nes *n*, sylweddolrwydd; cryfder
Substantiate, sub.stan'shî.āt *vt*, sylweddu, sylweddoli, profi, gwirio
Substantive, sub'stan.tiv *a*, sylweddol, tansafedigol: *n*, enw cadarn, sylweddair
Substitute, sub'stî.tüt *n*, dirprwywr, tannorth; rhagfilwr: *vt*, rhoi yn lle
Substitution, sub.stî.tü'shun *n*, dirprwyosodiad, gosodiad yn lle
Substratum, sub.strä'tum (*p* substrata, sub.strä'tâ) *n*, is-haen [adeilad
Substruction, sub.struk'shun *n*, tan-
Subsultive, sub.sul'tiv, Subsultory, subsul'tur.î *a*, llamol, dychlamol, ar neidiau [dan
Subtend, sub.tend' *vt*, tanledu, ymestyn
Subterfluent, sub.tûr'flü.ent *a*, isredegol
Subterfuge, sub'tûr.fîj *n*, cyfrwysocheliad, esgus, diangdwll, gochelgast
Subterrane, sub'ter.ān *n*, tanddaiarfa
Subterraneous, sub.te.rā'nî.us, Subterrenean, sub.te.rā'nî.an, Subterrene, sub.te.rīn' *a*, tanddaiarol
Subtile, sub'til *a*, mân, manwy; cyfrwys, synwyrlym, ffel, craff, dichellgar, ystrywgar; treiddiol, teneu
Subtileness, sub'til.nes, Subtility, subtil'î.tî *n*, manwyedd; treiddiolrwydd, teneuder; cyfrwysder, craffder, ffelder
Subtilization, sub.til.î.zā'shun *n*, teneuad [cyfrwys-ddadleu; ffuantu
Subtilize, sub'til.īz *v*, teneuo, teneuhau,
Subtle, sut'l *a*, cyfrwys, ystrywgar, ffel, dichellgar, ffelgraff
Subtleness, sut'l.nes, Subtlety, sut'l.tî *n*, cyfrwysder, dichell [erthynu
Subtract, sub.trakt' *vt*, tynu ymaith,
Subtraction, sub.trak'shun *n*, tyniad allan, erthyniaeth [erthynir
Subtrahend, sub'trâ.hend *n*, y rhif a
Suburb, sub'ûrb *n*, rhagddinas, maesdref [maesdrefol
Suburban, sû.bûr'ban *a*, rhagddinasol,
Subventaneous, sub.ven.tā'nî.us *a*, gwyntog; gwag [porth, help
Subvention, sub.ven'shun *n*, cymhorth,
Subversion, sub.vûr'shun *n*, dymchweliad
Subversive, sub.vûr'siv *a*, dymchwelol, dinystriol, dymchweliadol; gwyrdrawl [chwelyd, dinystrio; gwyn
Subvert, sub.vûrt' *vt*, dadymchwel, d
Subworker, sub'wûr.kûr *n*, isweithi
Succedaneous, suk.sî.dä'nî.us *a*, lëyddol, yn llenwi lle peth arall, r
Succedaneum, suk.sî.dä'nî.um [illegible]

Succeed, suk.sid′ *v*, olynu, canlyn, dilyn; llwyddo, ffynu, tycio. To succeed to property, etifeddu meddiannau, goresgyn

Success, suk.ses′ *n*, llwyddiant, llwydd, ffyniant, ffawd; tyciant, rhwydd-deb

Successful, suk.ses′fwl *a*, llwyddiannus, ffyniannus, ffodus [llwyddiant

Successfulness, suk.ses′fwl.nes *n*,

Succession, suk.sesh′un *n*, olyniad, olyniaeth, oliant, dilyniad, canlyniad

Successive, suk.ses′iv *a*, olynol, olianinol, dilynol, canlynol

Successless, suk.ses′les *a*, aflwyddiannus, dilwydd, anffodus, annhyciannus

Successor, suk.ses′ûr *n*, olynydd, dilynydd, goresgynydd; etifedd [gwympo

Succiduous, suk.sid′ü.us *a*, parod i

Succinct, suk.singkt′ *a*, amwregysedig; taclus, cryno, talfyr [byrdra

Succinctness, suk.singkt′nes *n*, crynodeb,

Succour, suk′ûr *n*, porth, cymhorth, cynnorthwy, ymgeledd, amgeledd; ymwared: *vt*, cynnorthwyo, cymhorth; ymgeleddu, amgeleddu

Succourless, suk′ûr.les *a*, digymhorth, digynnorthwy, diachles, diamgeledd

Succulence, suk′ü.lens, Succulency, suk′ü.len.sî *n*, ireidd-dra, irder

Succulent, suk′ü.lent *a*, ireiddlyd, ir, iraidd, suddlawn [i fyny

Succumb, su.kum′ *vi*, ymostwng, rhoddi

Succussation, suk.u.sâ′shun *n*, ysgydwad; tuthiad, trotiad [ysgytiad

Succussion, su.kush′un *n*, ysgydwad,

Such, sutsh *a*, cyfryw, y fath, cyffelyb. Such a man as he, gwr o'i fath ef. Such and such a place, y fan a'r fan. Such a one, y cyfryw un. Such as these, fel y rhai hyn. To such as do so, i'r sawl [i'r rhai] a wnânt felly

Suck, suk *v*, sugno, dyfnu; sugniad: *n*, sugn, bron, llaeth bron

Sucker, suk′ûr *n*, sugnwr, sugnai, sugnedydd; ysgewyllyn, impyn

Sucket, suk′et *n*, pergymmysg, ancwyn

Suckle, suk′l *vt*, rhoi bron, sugno

Suckling, suk′ling *n*, plentyn sugno, maethblentyn; creadur sugno; llaethoen, oen sugno; math o feillion gwyn

Suction, suk′shun *n*, sugn, sugndyniad

Sudation, sü.dâ′shun *n*, chwysiad; chwys

Sudatory, sü′dâ.tur.î *n*, chwysdy, chwysfa: *a*, chwysiol, chwysbair

Sudden, sud′en *a*, disyfyd, dirybudd,

[illegible] *n*

[illegible] *a*, disymmythdra

Sudorific, sü.du.rif′ik *a*, chwysbair, chwysbar: *n*, meddyginiaeth chwysbar

Suds, sudz *np*, sebondrwyth

Sue, sü *v*, rhoi cwyn, rhoi cyfraith, cwyno ar; ymbil, ymhwedd, deisyf, erfyn, crefu

Suet, sü′et *n*, gwer, swyf, swyfedd

Suety, sü′et.î *a*, gwerog, swyfog

Suffer, suf′ûr *v*, goddef, dyoddef: caniatäu, gadael

Sufferable, suf′ur.â.bl *a*, goddefadwy

Sufferance, suf′ur.ans *n*, goddefiad; amynedd [ddefwr

Sufferer, suf′ur.ûr *n*, dyoddefwr, go-

Suffering, suf′ur.ing *n*, goddefiad; dyoddefaint: *a*, dyoddefol, dyoddefus

Suffice, su.fîz′ *v*, bod yn ddigon, digoni, digonoli, diwallu, boddloni

Sufficiency, su.fish′en.sî *n*, digonedd, digonoldeb, digonolrwydd

Sufficient, su.fish′ent *a*, digon, digonol

Suffix, su.fiks′ *vt*, olddodi, ychwanegu

Suffix, suf′iks *n*, olddodiad, terfyniad

Suffiate, su.flät′ *vt*, chwythu i fyny [fyny

Suffiation, su.flä′shun *n*, chwythiad i

Suffocate, suf′ö.kät *vt*, mygu, tagu

Suffocation, suf.ö.kä′shun *n*, mygiad, tagiad [tagiadol

Suffocative, suf′ö.kä.tiv *a*, mygol,

Suffragan, suf′râ.gan *a*, cynnorthwyol: *n*, esgob cynnorthwyol [cydsyniol

Suffragant, suf′râ.gant *a*, cynnorthwyol,

Suffragate, suf′râ.gät *vt*, pleidleisio gyda, pleidio

Suffrage, saf′räj *n*, cymhorth; etholfraint, pleidlais; gweddi cynnulleidfa

Suffumigate, su.fü′mî.gät *vt*, tanfygu, twymfygu [tanfygiad

Suffumigation, su.fü.mî.gä′shun *n*,

Suffumige, suf′ü.mij *n*, mygdarth

Suffuse, su.füz′ *vt*, tywallt, taenellu dros

Suffusion, su.fü′zhun *n*, llettaeniad dros

Sug, sug *n*, chwanen y môr

Sugar, shwg′ûr *n*, sugr. siwgr: *vt*, sugro

Sugary, shwg′ur.î *a*, sugraidd, melus

Sugescent, sü.jes′ent *a*, sugnol

Suggest, su.jest′ *vt*, araf-grybwyll, sibrwd, dirgel-goffäu, crybwyllo

Suggestion, su.jes′tshun *n*, crybwylliad, cyrbwylliad, amnaid, awgrym

Suggestive, su.jes′tiv *a*, awgrymol, crybwylliadol [yn las

Suggilate, snj′î.lät *n*, maeddu yn ddu ac

Suggil, snj′il *vt*, difrïo

Suicide, sü′î.sîd *n*, hunanladdiad, hunanladd; hunanleiddiad, hunanlofrudd

Suicidal, sü′î.sî.dal *a*, hunanddinystriol

Suillage, sü'il.äj *n*, budrffos; budreddi
Suit, süt *n*, cwyn, cynghaws, hawl; deisyfiad, cais; trwsiad, cyflawnwisg, par: *v*, cyfatebu, gweddu, cyfweddu, cyfaddasu, cymmathu; trwsiadu
Suitable, sü'tâ.bl *a*, cyfaddas, cydweddol, addas, cyfaddas, cymhwys, gweddaidd
Suitableness, sü'tâ.bl.nes *n*, cyfaddasrwydd, cymhwysder, addasrwydd
Suite, swīt *n*, cyfres; gosgordd, cymdeithlon, cydganlynwyr
Suitor, sü'tûr *n*, erfyniwr, deisyfwr, ymgeisydd; carwr, cariadfab
Suitress, sü'tres *n*, ymgeisyddes; cariadferch [ymddigio
Sulk, sulk *vi*, sarigo, cuchio, sori, cudd-
Sulkiness, sul'kī.nes *n*, sarigrwydd, surni, afrywiogrwydd [sur, sarig
Sulky, sul'kī *a*, anfoddog, afrywiog,
Sullen, sul'en *a*, sarig, anhylon, cuchiog
Sulleuness, sul'en.es *n*, afrywiogrwydd, soriant, anfoddogrwydd, sarigrwydd
Sully, sul'ī *vt*, diwyno, llychwino
Sulphate, sul'fāt *n*, ufelawd
Sulphur, sul'fûr *n*, brwmstan, llosgfaen
Sulphuration, sul.fu.rā'shun *n*, mygfaeniaeth, cànìad
Sulphureous, sul.fü'r'ī.us, Sulphurous, sul'fur.us *a*, brwmstanaidd, ufelaidd
Sulphuric, sul.fü'r'ik *a*, ufelig
Sulphury, sul'fur.ī *a*, brwmstanol
Sultan, sul'tan *n*, ymherawdwr Twrci
Sultana, sul.tâ'nâ, Sultaness, sul'tan.es *n*, ymherodres Twrci [ddwyreiniol
Sultanry, sul'tan.rī *n*, ymherodraeth
Sultriness, sul'trī.nes *n*, mwrndra, trymdes, mwlldra [desog, tesog
Sultry, sul'trī *n*, mwrn, mwll, trwm-
Sum, sum *n*, sum, swm, cyfanrif; sylwedd: *vt*, cydgrynoi, cydgasglu, symio
Sumach, shw'mak *n*, corn yr hydd
Sumless, sum'les *a*, aneirif, dirif, afrifed
Summary, sum'ur.ī *a*, byr, cryno; taclus: *n*, crynodeb, crynoad
Summer, sum'ûr *n*, haf: *a*, hafol, hefin, hafaidd: *v*, hafota, treulio yr haf. Summer-house, hafdy, hafod, hafotty. Summer-time, hafin, amser haf
Summit, sum'it *n*, pen, copa, crib, top, cribyn, blaen, ban, bar, col
Summon, sum'un, Summons, sum'unz *vt*, gwysio, arwysio, dyfynu; galw
Summons, sum'unz *n*, gwŷs, dyfyn. A general summons, llwyrwys
Sumpter, sum'tûr *a*, pynfarch
Sumptuary, sum'tshü.ur.ī *a*, perthynol i gost: traulzymmedrvddol
Sumptuous, sum'tshü.us *a*, costfawr, gwerthfawr; mawrwych, ardderchog
Sumptuousness, sum'tshü.us.nes *n*, gwerthfawrogrwydd; mawrwychedd
Sun, sun *n*, haul, huan; y gànaid: *vt*, heulo; ymheulo. Sun-dial, deial haul, heuloriawr, heulfynag. Sun-flower, heulflodeuyn, blodeuyn yr haul. Sun-stroke, Stroke of the sun, ergyd yr haul, gordarawiad yr haul.—Insolation [edyn
Sunbeam, sun'bīm *n*, pelydryn, mych-
Sunburnt, sun'bûrnt *a*, heulfelyn, melynog [Arglwydd
Sunday, sun'dā *n*, dydd Sul, dydd yr
Sunder, sun'dûr *vt*, ysgar, gwahanu, dydoli [amrywion, amrywiolion
Sundries, sun'drīz *np*, amryw bethau,
Sundry, sun'drī *a*, amryw, amrywiol
Sung, sung *pp.*—Sing
Sunk, sungk *pp.*—Sink
Sunniness, sun'ī.nes *n*, heuledd
Sunny, sun'ī *a*, heulog, tesog, araul
Sunrise, sun'rīz *n*, codiad haul
Sunset, sun'set *n*, machludiad haul
Sunshine, sun'shīn *n*, heuledd, tywyniad haul. Summer-sunshine, hafgan
Sup, sup *n*, llymaid; llymeidyn: *v*, llymeitian; cwynosa, swpera, swperu
Super- *px*, uwch, goruwch; gor-, tra-, ar-
Superable, sü'pur.â.bl *a*, gorchfygadwy
Superabound, sü.pur.â.bû'wnd' *vi*, gormodi, arddigoni, bod yn orhelaeth
Superabundance, sü.pur.â.bun'dans *n*, arddigonedd, gormodedd
Superabundant, sü.pur.â.bun'dant *a*, gormodol, arddigonol, gorhelaeth
Superadd, sü.pur.ad' *vt*, arddodi, gorchwanegu, rhoi dros ben
Superannuate, sü.pur.an'ü.āt *v*, anaddasu gan oedran; oedfreinio, rhyddhau oddi wrth lafur ar segurdal
Superannuation, sü.pur.an.ü.ā'shun *n*, oedfreiniad [eddog, godidog
Superb, sü.pûrb' *a*, mawrwych, mawr-
Supercargo, sü.pûr.kâr'gō *n*, gorucbwyliwr llwyth llong [uchwybrol
Supercelestial, sü.pûr.sī.les'tshal *a*, gor-
Supercilious, sü.pûr.sil'yus *a*, balch, gorfalch, uchelfalch, ysgornllyd, ffroenuchel [gorfalchedd
Superciliousness, sü.pûr.sil'yus.nes
Superconception, sü.pûr.kon.sep'shun ailfeichiogiad
Supereminence, sü.pur.em'ī.nens uchragoriaeth [
Supereminent, sü.pur.em'ī.

Supererogate, sü.pur.er'ō.gät *vi*, gorwneuthur, gorgyflawnu
Supererogation, sü.pur.er'ō.gä.shun *n*, afraid; gorhaeddiant, gorober
Superexcellence, sü.pur.ek'sel.ens *n*, trarhagoriaeth, trarhagoroledd, gorragoriaeth [rhagorol, gorodidog
Superexcellent, sü.pur.ek'sel.ent *a*, tra-
Superfetate, sü.pûr.fī'tät *vi*, ail-feichiogi [feichiogiad
Superfetation, sü.pûr.fī.tä'shun *n*, ail-
Superfice, sü'pûr.fis *n*, wyneb, arwyneb
Superficial, sü.pûr.fish'al *a*, arwynebol, bas; ansylweddol
Superficialness, sü.pûr.fish'al.nes *n*, basder, arwynebolrwydd; ansylwedd
Superficies, sü.pûr.fish'ī.īz *n*, arwynebedd, gwynebfesur, caen
Superfine, sü.pûr.fīn' *a*, meinwych, dinesig, tecaf, goreu [edd, gormodedd
Superfluity, sü.pûr.flü'ī.tī *n*, arddigon-
Superfluous, sü.pûr'flü.us *a*, gormod, gormodd, afraid, arddigon [gormodedd
Superfluousness, sü.pûr'flü.us.nes *n*.
Superinduce, sü.pur.in.düs' *vt*, dwyn i mewn yn chwaneg; llawnduedd u
Superintend, sü.pur.in.tend' *vt*, arolygu, goruchwylied, golygiadu, edrych ar ol
Superintendence, sü.pur.in.ten'dens *n*, arolygiad, golygiad, goruchwyliad; goruchwyliaeth, golygiadaeth
Superintendent, sü.pur.in.ten'dent *n*. arolygwr, goruchwyliwr, golygiedydd
Superior, sü.pī'r'ī.ûr *a*, uwch, uwch law, goruwch; trech; gwell, rhagorach: *n*, blaenor, uchafiad
Superiority, sü.pī'r.ī.or'ī.tī *n*, uchafiaeth, blaenoriaeth, rhagoriaeth
Superlation, sü.pûr.lä'shun *n*, gorddyrchafiad, gormodedd; mwyhâd
Superlative, sü.pûr'lâ.tiv *a*, uchaf, uchelaf; eithafol; goreu
Superlatively, sü.pûr'lâ.tiv.lī *ad*, yn y radd uchaf, dros ben [uchafrwydd
Superlativeness, sü.pûr'lā.tiv.nes *n*,
Superlunar, sü.pûr.lü'nûr *a*, uchloerol, uchlenadol [fudol
Supermundane, sü.pûr.mun'dän *a*, uch-
Supernal, sü.pûr'nal *a*, goruchol; nefol
Supernatant, sü.pûr.nä'tant *a*, yn nofio ar y wyneb [nofiad ar y wyneb
Supernatation, sü.pûr.nä.tä'shun *n*,
Supernatural, sü.pûr.nat'shü.ral *a*, goruchnaturiol, goruchanianol, goranian-
-chanianol
-nerary, sü.pûr.nü'mur.ur.ī *n*, ben y rhif: *a*, goruchrifol

Superscribe, sü'pûr.skrīb *vt*, arysgrifenu, arlythyru, ysgrifen uwch ben
Superscription, sü.pûr.skrip'shun *n*, arysgrifen, arysgrifeniad, arysgrif
Supersede, sü.pûr.sīd' *vt*, diswyddo, difreinio; cymmeryd ei le
Superstition, sü.pûr.stish'un *n*, coelgrefydd, ofergoel, gengoel, gorgred
Superstitious, sü.pûr.stish'us *a*, coelgrefyddol, ofergoelus, gorgredus
Superstructure, sü.pûr.struk'tshûr *n*, aradaïl, goruchadeilad
Supervene, sü.pûr.vīn' *vi*, dyfod ar ddamwain, dyfod yn ychwanegol
Supervenient, sü.pûr.vī'nī.ent *a*, damweinddyfodol, ychwanegol
Supervention, sü.pûr.ven'shun *n*, damweinddyfodiad [arolygu
Supervise, sü.pûr.vīz' *vt*, gorucholygu,
Supervisor, sü.pûr.vī'zûr *n*, ucholygwr, arolygydd, goruchwyliwr
Supine, sü.pīn' *a*, â'r wyneb i fyny; dioglyd, segurllyd, diwaith, digychwyn, anofalus [berfol
Supine, sü'pīn *n*, math o enw cadarn
Supineness, sü.pīn'es *n*, diofalwch, syrthni, anofalwch
Suppeditate, su.ped'ī.tät *vt*, diwallu
Supper, sup'ûr *n*, cwynos, swper, hwyr-
Supperless, sup'ûr.les *a*, digwynos [bryd
Supplant, su.plant' *vt*, disodli, twylldrechu, gweithio danodd
Supplanter, su.plan'tûr *n*, disodlwr
Supple, sup'l *a*, ystwyth, hyblyg, llipa, twythig: *v*, ystwytho, llipäu
Supplement, sup'lī.ment *n*, attodiad
Supplemental, sup.lī.men'tal, Supplementary, sup.lī.men'tur.ī, Suppletory, sup'lī.tur.ī *a*, cyflawniadol, cyflawnedigol, adchwanegol, attodiadol
Suppleness, sup'l.nes *n*, ystwythder
Supplial, su.plī'al *n*, adgyflenwad
Suppliant, sup'lī.ant, Supplicant, sup'lī-kant *n*, ymbiliwr, gweddīwr: *a*, erfyngar, deisyfol, ymostyngol
Supplicate, sup'lī.kät *v*, erfyn, gweddīo, ymbilio, deisyfu, crefu, erchi
Supplication, sup.lī.kä'shun *n*, deisyfiad, erfyniad, ymbiliad; archiad
Supplicatory, sup.lī.kä'tū.rī *a*, erfyniol
Supply, su.plī' *n*. porth, cymhorth, cynnorthwy; adgyflenwad: *vt*, cyflenwi; dirprwyo; cynnorthwyo, cynnal
Support, su.pō'rt' *n*, atteg, gwrthgefn, cynnaliaeth, cefnogaeth: *vt*, attegu, gwrthgefnu, dal i fyny, cynnal, dyborthi, myntumio, cefnogi

Supportable, su.pō'r'tâ.bl *a*, cynnaladwy; goddefadwy [tybiadwy
Supposable, su.pö'zâ.bl *a*, tybygadwy,
Supposal, su.pö'zal *n*, tyb, tybygiad
Suppose, su.pöz' *vt*, tybio, tybied, tybygu, meddylied; cymmeryd yn ganiataol [meddyliad
Supposition, sup.ö.zish'un *n*, tyb,
Suppositional, sup.ö.zish'un.al *a*, dychymmygol, tybygol
Supposititious, su.poz.i.tish'us *a*, gau, twylldirprwyol, ffugiol, ffugiedig
Suppositive, su.poz'i.tiv *a*, tybiedig.
Suppositives, goddolion [ygiaeth
Suppository, su.poz'i.tur.i *n*, rhefrfedd-
Suppress, su.pres' *vt*, cyfarsangu, llethu, celu, dirgelu; dystewi, gostegu
Suppression, su.presh'un *n*, diddymiad, llethiad; celiad [iadol
Suppressive, su.pres'iv *a*, celiadol, lleth-
Suppurate, sup'ü.rät *v*, crawnu, gori, llynori, madru
Suppuration, sup.ü.rä'shun *n*, goriad, crawnrediad, madredd, llynoriad
Suppurative, sup'ü.rä.tiv *a*, crawnllyd
Supputation, sup'ü.tä.shun *n*, cyfrifiad
Suppute, su.püt' *vt*, cyfrif, bwrw cyfrif
Supralapsarian, sü.prâ.lap.sē'r'i.an *n*, uchgwympiedydd; un yn dal etholedigaeth cyn cwymp Adda: *a*, uchgwympiedyddol
Supramundane, sü.prâ.mun'dän *a*, uchddaiarol, nefol [ol
Supravulgar, sü.prâ.vul'gûr *a*, uchwerin-
Supremacy, sü.prem'â.si *n*, uchafiaeth, goruchafiaeth [prif, penaf
Supreme, sü.prîm' *a*, uchaf, goruchaf,
Sural, sü'r'al *a*, perthynol i groth y goes
Surance, shŵ'r'ans *n*, sicrwydd
Surbase, sûr'bās *n*, eilsail, eilwadn
Surbate, sûr.bät' *vt*, cleisio'r traed
Surcease, sûr.sēs' *n*, peidiad: *v*, peidio; darfod, dybenu
Surcharge, sûr.tshârj' *vt*, adfeichio, gorlwytho, arlwytho; attrethu
Surcharge, sûr'tshârj *n*, adofyniad, eilfaich, arlwyth; attreth, ad-dreth
Surcingle, sûr.sing'gl *n*, argengl, uchgengl, cengl [mabgainc
Surcle, sûr'kl *n*, ysgewyllyn, brigyn,
Surcoat, sûr'köt *n*, cob, arbais, arhugan
Surculate, sûr'kü.lät *vt*, brigdori
Surd, sûrd *a*, byddar; direswm, ynfyd
Surdity, sûr'di.ti *n*, byddardod
Sure, shŵ'r *a*, sicr, gwir, diogel, dilys; diammheu, diau; hyderus; ffyddlawn. To make sure, sicrhau

Sureness, shŵ'r'nes *n*, sicrwydd, dienrwydd, dilysdod [mechni
Suretiship, shŵ'r'ti.ship *n*, mechnïaeth,
Surety, shŵ'r'ti *n*, mach, mechnïydd, meichai. To become surety, meichio
Surf, sûrf *n*. traethfor, gwarthfor, gorun
Surface, sûr'fās *n*, gwyneb, wyneb, caen, arwyneb, y tu allan
Surfeit, sûr'fit *n*, alar, gorlwyth: *v*, alaru, llaru, gorlythu, bol-lwytho
Surge, sûrj *n*, ton, tonen, garw, gorun, morgaseg: *vt*, dygyfor, codi yn dònau
Surgeon, sûr'jun *n*, llawfeddyg
Surgery, sûr'jur.i *n*, llawfeddygaeth; llawfeddygfa, difyn-gell
Surgical, sûr'ji.kal *a*, llawfeddygol
Surgy, sûr'ji *a*, gwanegog, tònog, garw
Surliness, sûr'li.nes *n*, sarigrwydd, afrywiogrwydd, cieidd-dra
Surly, sûr'li *a*, sarig, surllyd, anhynaws, ciaidd. A surly fellow, afrywiogyn
Surmise, sûr.mīz' *n*, tyb, llettyb, godyb: *vt*, tybio, llettybio, lled-dybied, godybio
Surmount, sûr.mûwnt' *vt*, codi dros, myned dros, gorchfygu, trechu, gorfod, goresgyn [fygadwy
Surmountable, sûr.mûwn'tâ.bl *a*, gorch-
Surmullet, sûr.mul'et *n*, y barfbysg
Surmulot, sûr'mü.lot *n*, llygoden fawr
Surname, sûr'näm *n*, cyfenw, arenw, gorenw: *vt*, cyfenwi, arenwi, gorenwi
Surpass, sûr.pas' *vt*, rhagori ar, blaenori ar, hwntu; trechu
Surplice, sûr'plis *n*, gwenwisg, offerengrys, gwisg wen offeiriad
Surplus, sûr'plus *n*, gwarged, gweddill, rhelyw, gweilw
Surplusage, sûr'plus.äj *n*, gormodedd
Surprise, sûr.prīz' *n*, syndod, brawychiad: *vt*, peri syndod, dyfod yn ddirybudd, aruthro, dyrysu [aruthrol
Surprising, sûr.prī'zing *a*, rhyfeddol,
Surquedry, sûr'kwed.ri *n*, balchder
Surrebutter, sur.i.bu'tûr *n*, gwrthateb
Surrender, su.ren'dûr *n*, rhoddiad i fyny: *v*, rhoddi i fyny; traddodi; ymroddi
Surreption, su.rep'shun *n*, ymosodiad byrbwyll
Surreptitious, sur.ep.tish'us *a*, lladradaidd, hocedus [law, trwy dwyll
Surreptitiously, sur.ep.tish'us.li *ad*, tan
Surrogate, sur'ö.gät *n*, rhaglaw esgob: *vt*, gosod yn lle un arall
Surround, su.rûwnd' *vt*, cylchynu, cwmpasu, amgylchu, amgylchynu
Surtout, sûr.tût' *n*, arwisg, hug,
Surveillance, sûr.vāl'yans *n*, ar[illegible]

Survene, sûr.vîn' *vt*, dyfod yn ychwanegol [wylio; mesur
Survey, sûr.vä' *vt*, arolygu, cyfarch-
Survey, sûr'vä *n*, arolwg, golwg, ardremyn, cyfarchwyl; mesur, mesuriad
Surveyor, sûr.vä'ûr *n*, mesurydd; arolygydd [iaeth
Surveyorship, sûr.vä'ûr.ship *n*, arolyg-
Survival, sûr.vî'val *n*, gorfucheddiad
Survive, sûr.vîv' *v*, oesi yn hwy, oloesi, gorfucheddu, goroesi
Surviver, Survivor, sûr.vî'vûr *n*, gorfucheddwr, goroeswr [fucheddwriaeth
Survivorship, sûr.vî'vûr.ship *n*, gor-
Susceptibility, su.sep.tî.bil'î.tî *n*, derbyngarwch, teimladrwydd
Susceptible, su.sep'tî.bl, Susceptive, susep'tiv *a*, derbyngar, teimladol
Susception, su.sep'shun, Suscipiency, susip'yen.sî *n*, derbyniad, cymmeriad
Suscipient, su.sip'yent *n*, derbynydd, cymmerwr: *a*, derbyniadol [annog
Suscitate, sus'î.tät *vt*, cynhyrfu, cyffroi,
Suscitation, sus.î.tä'shun *n*, cynhyrfiad
Suspect, sus.pekt' *v*, drygdybio, tybied, meddwl, ammheu: *n*, drygdyb, ammheuad [ammheugar
Suspectful, sus.pekt'fŵl *a*, drygdybus,
Suspend, sus.pend' *vt*, dibynu, crogi; gohirio, hoedi; diswyddo, difuddio dros amser [oediad
Suspense, sus.pens' *n*, ammheuaeth,
Suspension, sus.pen'shun *n*, crogiad; oediad; dodiad heibio; diswyddiad dros amser. Suspension-bridge, crogbont. Suspension of arms, attaliad rhyfel
Suspensive, sus.pen'siv, Suspensory, suspen'sur.î *a*, crogol, gohiriol
Suspicion, sus.pish'un *n*, drygdyb, ammheuad [ammheuol
Suspicious, sus.pish'us *a*, drygdybus,
Suspiciousness, sus.pish'us.nes *n*, drygdybiaeth [nonell
Suspiral, sus.pî'r'al *n*, awyrdwll; ffyn-
Suspiration, sus.pî.rä'shun *n*, ochneidiad
Suspire, sus.pî'r' *vi*, dwfnanadlu
Sustain, sus.tän' *vt*, cynnal, attegu; porthi, darborthi; sefyll dan, dwyn, goddef. To sustain a loss, cael colled
Sustenance, sus'tî.nans *n*, cynnaliaeth, bwyd, ymborth, porthiant, lluniaeth
Sustentation, sus.ten.tä'shun *n*, cynnaliad, attegiad; cynnaliaeth
Susu[illegible]rä'shun *n*, sibrwd, si [illegible]werthwr ymborth
Suttee, su.tî' *n*, geudduwies Indiaidd; offrymiad gwraig ar fygedorth ei gwr
Suttle, sut'l *a*, iawnbwysol [cydiad
Suture, sü'tshûr *n*, gwnïad, cysswllt,
Swab, swob *n*, mop, mopa: *vt*, mopio, glanhau â mop [ffunenu, rhwymynu
Swaddle, swod'l *n*, ffunen, rhwymyn: *vt*,
Swaddling, swod'ling *a*, rhwymynol. Swaddling-bands, cawiau. Swaddling-clothes, cadachau
Swag, swag *vt*, soddi wrth ei bwys, honcio, trwmsuddo
Swagger, swag'ûr *v*, bolchwyddo, bocsachu, gwagfrolio, rhodresu
Swaggy, swag'î *a*, honclyd, trwm
Swain, swän *n*, iangwr, dyn ieuanc; dyn gwledig, gwas amaethyddol [difa
Swale, swäl, Sweal, swîl *vi*, oferlosgi,
Swallow, swol'ō *n*, gwennol, gwenfol; llwnc, golf; sefnig: *vt*, llyncu
Swam, swam *pt.*—Swim
Swamp, swomp *n*, cors, siglen, mignen: *vt*, suddo, soddi; gorchfygu
Swampy, swom'pî *a*, corslyd, siglenog
Swan, swon *n*, alarch. Swan-down, manblu alarch; math o frethyn teg. Swan-skin, gwlanen esmwythfain
Swanlike, swon'lîk *a*, alarchaidd
Swap, swop *v*, newidio: *n*, cyfnewid; tarawiad: *ad*, yn ebrwydd, yn fuan
Sward, swôrd *n*, glasdonen, tonen, gweryd, tudwed, tudwedd: *vt*, tywarchu
Sware, swê'r *pt.*—Swear
Swarm, swôrm *n*, haid, hain; torf, tyrfa: *v*, heidio, heinio; cydymgasglu; dringo
Swart, swôrt, Swarth, swôrth, Swarty, swôr'tî *a*.—Swarthy
Swarthiness, swôr'thî.nes *n*, melyndduedd
Swarthy, swôr'thî *a*, melynddu, cethin, brychddu, cibddu, gwineuddu
Swash, swosh *vi*, clecian, dadyrddu, tyrddu: *n*, dyfrdwrdd
Swath, swoth *n*, ystod o wair; tyniad
Swathe, swäTH *vt*, ffunenu, rhwymynu: *n*, rhwymyn, ffunen
Sway, swä *n*, awdurdod, llywodraeth, rheolaeth, gallu, rhwysg: *v*, rheoli, llywodraethu, rhwysgo, llywio
Swear, swê'r (sware, sworn) *v*, tyngu, rheithio, cymmeryd neu roddi llw. To swear falsely, tyngu anudon. To swear the peace, tyngu ofn
Sweat, swet *n*, chwys; llafur: *v* (*pt* & *pp* *sweat*), chwysu; llafurio, poeni. Sweating-sickness, chwys-haint
Sweaty, swet'î *a*, chwysol, chwyslyd
Swede, swîd *n*, Swediad, brodor Sweden

Sweep, swīp (*pt & pp* swept) *v*, ysgubo, ysgubellu: *n*, ysgubiad, ysgubelliad; ysgubydd, ysgubwr. Sweep-net, ysgubrwyd
Sweepings, swī'pingz *np*, ysgubion
Sweepstakes, swīp'stāks *n*, cyfanennilliad
Sweet, swīt *a*, melus, chweg, per, peraidd. Sweet briar, dyrysïen ber
Sweetbread, swīt'bred *n*, cefndedyn
Sweeten, swī'tn *v*, melusu, pereiddio
Sweetheart, swīt'hārt *n*, cariad, anwylyn
Sweetish, swī'tish *a*, lledfelus, gofelus
Sweetmeat, swīt'mīt *n*, ancwyn, ammeuthyn, pereiddfwyd
Sweetness, swīt'nes *n*, melusder
Swell, swel (*swollen*) *v*. chwyddo, codi, ymchwyddo: *n*, chwydd, ymchwydd
Swelter, swel'tūr *v*, crasu; lluddedu
Swept, swept *pt & pp*.—Sweep
Swerve, swūrv *vi*, gwyro, troi ymaith, crwydro; cyfeiliorni [chwyrn
Swift, swift *a*, cyflym, buan, ysgafndroed,
Swiftness, swift'nes *n*, buandra, cyflymdra
Swig, swig *v*, traflyncu, goryfed
Swill, swil *v*, golchi, bolera, ymddyfoli: *n*, golchion; ymddyfoliad
Swim, swim (*pt* swam, *pp* swum) *v*, nofio, nofied: *n*, awyrgwd pysgodyn
Swindler, swind'lūr *n*, hudleidr, lleidr pen ffair, twyllwr, hocedwr
Swine, swīn (*p* swine) *n*, mochyn. Swine-herd, meichiad, mychiad. Swine-pipe, aderyn yr eira. Swine-wort, canclwm, gwaedlys
Swing, swing *n*, siglraff; sigl, rhyddrwysg: *v* (*pt & pp* swung), siglhongian, siglgrogi. Swinging, swing'ing, yn siglhongian
Swinge, swinj *vt*, ffrewyllu, fflangellu. Swinging, Swingeing, swin'jing, yn fflangellu; mawr, aruthr
Swinger, swing'ūr *n*, siglgrogwr
Swinger, swin'jūr *n*, fflangellwr
Swingle, swing'gl *v*, ymgrogi; curo llin. Swingle-tree, cambren
Swinish, swī'nish *a*, mochynaidd, mochaidd, tyrchaidd, aflan, brwnt
Swiple, swīp'l *n*, gwial ffust
Switch, switsh *n*, gwialen; *v*, gwialenodio; llamgerdded
Swivel, swīv'l *n*, bolltti; math o gyflegr
Swollen, swō'ln *pp*.—Swell
Swoon, swūn *n*, llewyg, llesmair: *vi*, llewygu, llesmeirio
Swoop, swūp *n*, disgyniad hebog ar ei ysglyfaeth: *vt*, disgyn, ymsaethu
Swop, swop *vt*, newid, cyfnewid, newidio

Sword, sō'rd *n*, cledd, cleddyf, cleddeu. Sword-exercise, cleddyfyddiaeth. A stroke with a sword, cleddyfal. Armed with a sword, cleddog. To put to the sword, lladd â'r cleddyf
Swordsman, sō'rdz'man *n*, cleddyfwr,
Swore, swō'r *pt*.—Swear [cleddwr
Sworn, swō'rn *pp*.—Swear
Swum, swum *pt & pp*.—Swim
Swung, swung *pt & pp*.—Swing
Sycamore, sik'ă.mō'r *n*, masarn. Sycamore-tree, sycamorwydden, masarnen
Sycophancy, sik'ō.fan.sī *n*, gweniaith, truth, gwaseidd-dra [truthiwr
Sycophant, sik'ō.fant *n*. gwenieithwr,
Syllabic, sī.lab'ik *a*, sillebol, sillafol
Syllabication, sil.ab.ī.kā'shun *n*, silliad; silliadaeth, sillebiaeth
Syllable, sil'ă.bl *n*, sill, sillaf, silleb. Words of one [two] syllables, geiriau unsill [dwysill]
Syllabus, sil'ă.bus *n*, crynodeb
Syllogism, sil'ō.jizm *n*, cyfreswm, cynnull-ddadl
Syllogistic, sil.ō.jis'tik *a*, cyfresymol
Syllogize, sil'ō.jīz *vi*, cyfresymu
Sylph, silf *n*, un o'r tylwyth teg
Sylvan, sil'van *a*, coedaidd, coedog, gwyddelig: *n*, gwyddan, coed-dduw, taiogyn [cysgodlun
Symbol, sim'bul *n*, arwydd; nod, cydnod,
Symbolical, sim.bol'ī.kal *a*, cysgodol, arwyddol [yn debyg i
Symbolize, sim'bul.īz *v*, arwyddo; bod
Symmetrical, sī.met'rī.kal *a*, cydfesurol, cymmesurol, cydluniaidd [cyfatebiad
Symmetry, sim'ī.trī *n*, cymmesuredd;
Sympathetic, sim.pâ.thet'ik *a*, cydoddefol, cydoddefus; cydymdeimladol
Sympathize, sim'pâ.thīz *vi*, cyd-ddyoddef; cydymdeimlo
Sympathy, sim'pâ.thī *n*, cydoddef; cydymdeimlad, cyd-deimlad
Symphonious, sim.fō'nī.us *a*, cynghaneddol, cydseiniol [cyfundon
Symphony, sim'fō.nī *n*, cynghanedd,
Symphoresis, sim.fō.rī'sis *n*, cyfagwedd
Symposium, sim.pō'zhī.um *n*, cydwleddiad
Symptom, sim'tum *n*, argoel, arwydd, arddangosiad, arfynag, mynag, nod, arwyddnod, rhagarwydd
Symptomatic, sim.tō.mat'ik, Symptomatical, sim.tō.mat'ī.kal *a*, cydddygwyddol, arwyddol, arddar
Symptosis, sim.tō'sis *n*, cydunia

Syn-, Sy-, Syl-, Sym- *px*, cyd-
Synæresis, sin.er'ĭ.sis *n*, uniad dwy sillaf
Synagogue, sin'â.gog *n*, synagog, cynullfa
Synarchy, sin'âr.kĭ *n*, cydlywodraeth
Synaxis, sin.ak'sis *n*, cynnulleidfa; swper yr Arglwydd, cymmun
Synchronal, sing'krō.nal *a*, cydamserol, cydoesol
Synchronism, sing'krō.nizm *n*, cydam-
Syncope, sing'kō.pĭ *n*, byrhâd gair, canoldrwch; llesmair, marwlewyg
Syndic, sin'dĭk *n*. rhaglaw, barnwr
Syndicate, sin'dĭ.kāt *vt*, barnu, beio: *n*, cynghorfa
Syndrome, sin'drō.mĭ *n*, cydrediad, cyd-
Synecdoche, sin.ek'dō.kĭ *n*, cyforddwyn
Synod, sin'ud *n*, cymmanfa eglwysig
Synodal, sin'ō.dal, Synodical, sin.od'ĭ.kal *a*, cymmanfaol, seneddol
Synonyme, sin'ō.nim *n*, gair cyfystyr
Synonymize, sin.on'ĭ.mīz *vt*, cyfystyrio
Synonymous, sin.on'ĭ.mus *a*, cyfystyr
Synopsis, sin.op'sis (*p* synopses, sin-op'sīz) *n*, cyfolwg, cyfolygiad; cydgrynoad, crynodeb
Synoptical, sin.op'tĭ.kal *a*, cydolygol
Syntactic, sin.tak'tik *a*, cystrawenol
Syntax, sin'taks *n*, cystrawen, cystrawiaeth
Synteresis, sin.tĭ.rĭ'sis *n*, adgno cyd-
Synthesis, sin'thĭ.sis (*p* syntheses, sin'thĭ.sīz) *n*, cydosodiad, cyfosodiad
Synthetic, sin.thet'ik, Synthetical, sin-thet'ĭ.kal *a*, cyfosodol
Syntexis, sin.tek'sis *n*, darfodedigaeth
Syphilis, sif'ĭ.lis *n*.—Siphilis
Syphon, sĭ'fun *n*, arlloesbib.—Siphon
Syringe, sir'inj *n*, chwistrell, sugn-bib: *vt*, chwistrellu, saethu dwfr
Syrinx, sir'ingks *n*, pibglwyf, piblynoryn
Syrtis, sûr'tis *n*, mignen, siglen, cors
Syrup, sur'up *n*, cyffaith, suddfelus
System, sis'tem *n*, cyfundraith, cyfundrefn, dosbarth, cynllun, deseb, trefniant. Solar system, y gyfundrefn heulog. Starry system, seroliaeth, seron
Systematic, sis.tem.at'ik, Systematical, sis.tem.at'ĭ.kal *a*, cyssodol, rheolaidd
Systematize, sis'tem.ā.tīz Systemize, sis'tem.īz *vt*, trefniannu, trefnoli, dosbarthu, iawndrefnu
Systole. sis'tō lĭ *n* [illegible] vmgrynoad y galon
[illegible] sill hir
[illegible] ew golofnog
[illegible] lltiad dau o'r

T.

Tabard, tab'ârd *n*, tabar, llaeswisg
Tabby, tab'ĭ *n*, tonogwe, sidanwe troellog: *a*, troellog, troellweol, dônog; llwyd-droellog, brithlwyd
Tabefaction, tab.ĭ.fak'shun *n*, nychiad, darfodiad, darfodedigaeth
Tabefy, tab'ĭ.fĭ *vi*, nychu; ysgafnhau, teneuhau; difa
Tabernacle, tab'ûr.nak.l *n*, pabell; trigfan: *vi*, pabellu, cyfanneddu
Tabes, tā'bīz *n*, darfodedigaeth, nychiant
Tabid, tab'id *a*, nychlyd, darfodedigol
Tablature, tab'lâ.tshŭ'r *n*, darlun ar fur
Table, tā'bl *n*, bwrdd (N.W.), bord (S.W.); llech, llechfaen; taflen, mynegai, dangoseb, llechres: *v*, byrddio, byrddu; taflenu. Table-beer, ailddiod, diod fain. Table-book, nodlyfr. Table-cloth, bwrddliain, lliain bord
Tableful, tā'bl.fẇl *n*, byrddaid
Tablet, tab'let *n*, llechen, llech; taflen
Tabour, tā'bûr *n*, tabwrdd: *vt*, tabyrddu, curo tabwrdd
Tabular, tab'ŭ.lûr *a*, taflenol, llechresol
Tabulate, tab'ŭ.lāt *vt*, taflenu, llechresu
Tabulation, tab.ŭ.lā'shun *n*, tafleniad, llechresiad
Tachygraphy, tâ.kig'râ.fĭ *n*, berysgrif, llaw fer
Tacit, tas'it *a*, dystaw, dison, tawedog
Taciturnity, tas.ĭ.tûr'nĭ.tĭ *n*, dystawrwydd, termudrwydd, tawedogrwydd
Tack, tak *n*, corhoelen; pwyth, brasbwyth; troad llong, hwyldroad: *v*, corhoelio; brasbwytho; hwyldroi; newid yr hynt. Tack-wind, aagellwynt
Tacket, tak'et *n*, hoelen fechan
Tackle, tak'l *n*, taclau, offer, trec
Tact, takt *n*, teimlad; callder; trefn
Tactic, tak'tik *a*, byddinol, iawn-drefnol
Tactician, tak.tish'an *n*, byddindrefnwr
Tactics, tak'tiks *np*, byddindrefniad, cadyddiaeth, cadofyddiaeth
Tactile, tak'til *a*, hydeiml, teimladwy
Taction, tak'shun *n*, cyffyrddiad, teimlad
Tadpole, tad'pōl *n*, penbwl, penbwla
Taffeta, taf'ĭ.tâ, Taffety, taf'ĭ.tĭ *n*, math o sidanwe
Tag, tag *n*, pwyntl: *vt*, pwyntlo; cydio, brasgydio. Tag-sore, clefyd ar ddefaid. Tag-rag and bob-tail, gwehilion y bobl, mileinlu, ysgraglach
Tail, tāl *n*, cynffon, llosgwrn, conell, conyn, rhonell, cloren; cwt, godre
Taillage, tā'lăj *n*, treth, ardreth, toll
Tailor, tā'lûr *n*, dilledydd, teiliwr

Taint, tänt *v*, budreddu, llygru; nawseiddio: *n*, llwgr, llygriad, budreddi; naws; anurddiad

Taintless, tänt'les *a*, dihalog, dilwgr

Take, täk (*pt* took, tŵk; *pp* taken, tä'kn) *v*, cymmeryd, derbyn. To take care, gofalu. Take care! gan bwyll! Take flight, ffoi, ehedeg. Take notice! deliwch sylw! To take a turn, rhoi tro. To take a city, ennill dinas. To take delight in, ymhyfrydu yn. To take heed, gochelyd. To take in, twyllo, hocedu. To take oath, tyngu. To take pity or compassion on, trugarhau wrth, tosturio wrth. To take place, dygwydd. To take one's word, credu un, cymmeryd ei air. To take refuge, ymnoddi. To take to the heels, dywadnu, ffoi. To take up arms, ymarfogi. To take upon trust, ehudgoelio

Talbot, tôl'but *n*, math o helgi

Tale, tāl *n*, ystori, chwedl, ffughanes, ffugchwedl; cyfrif, rhif. Tale-bearer, clapgi, clepiwr, chwedlwr, hustingwr

Talent, tal'ent *n*, darn o aur, talent; dawn, rhodd, galluedd

Tales, tā'lĭz *np*, rheithwyr llanw

Talisman, tal'is.man *n*, swyneilun, swyn

Talismanic, tal.is.man'ik *a*, swynol

Talk, tôk *vt*, siarad, son, chwedleua, ymddyddan: *n*, siarad, ymddyddan, ymadrodd. Table-talk, Small-talk, siaradach. To talk idly, gwag-siarad. He is much talked of, y mae mawr son am dano [euog, tafodrydd

Talkative, tô'kâ.tiv *a*, siaradus, chwedl-

Talkativeness, tô'kâ.tiv.nes *n*, siarad-

Tall, tôl *a*, tal, hir; uchel [garwch

Tallage, tal'äj *n*.—Taillage

Tallness, tôl'nes *n*, taldra, talder

Tallow, tal'ō *n*, gwer. Tallow-chandler, canwyllwr. Tallow-face, drych meirionig, gwyneb dimai. Tallow-faced, gwynebfelyn, gwyneblwyd. A cake of tallow, gweren

Tallowy, tal'ō.ĭ, Tallowish, tal'ō.ish *a*, gwerol, gweraidd, gwerllyd

Tally, tal'ĭ *n*, cyfrifbren, rhygnbren: *v*, rhygn-gyfrif; cyfateb, cytuno

Tallyman, tal'ĭ.man *n*, coelwerthwr

Talmud, tal'mud *n*, llyfr traddodiadau yr Iuddewon [dysgawdwr Iuddewig

Talmudist, tal'mud.ist *n*, traddodiedydd,

Talon, tal'un *n*, ewin, crafanc

Taloned, tal'und *a*, crafangog, ewinog

Tamarind, tam'u.rind *n*, math o aeron pereiddsur

Tamarisk, tam'u.risk *n*, grugbren

Tambourine, tam.bu.rîn', Tambour, tam'bûr *n*, math o dabwrdd neu dympan, gogr-dabwrdd

Tame, täm *a*, dof, gwâr, hywedd; diysbryd: *vt*, dofi, ystofi, gwarhau, hyweddu, gwareiddio [dofaeth

Tameness, täm'nes *n*, gwaredd, dofdra,

Taminy, tam'ĭ.nĭ, Tammy, tam'ĭ *n*, math o wlan tenlli

Tamper, tam'pûr *vi*, ymhêl â, ymyru â, rhoi cais ar, ymarfer â

Tan, tan *n*, cyffaith rhisgl derw; melynedd: *vt*, crwyn-gyffeithio; llosgi yn yr haul. Tan-pit, cyffeithbwll, crwynbwll. Tan-yard, crwynfa, crwyndrwythfa

Tandem, tan'dem *ad*, y naill geffyl wedi ei harneisio o flaen y llall. (Mwyseiriad o'r gair Lladin *tandem*, *at length*, o'r diwedd.)

Tang, tang *n*, adflas, sawr; swn

Tangent, tan'jent *n*, cyffwrddlinell

Tangibility, tan.jĭ.bil'ĭ.tĭ *n*, hydeimledd

Tangible, tan'jĭ.bl *a*, cyffyrddadwy, teimladwy, hydeiml

Tangle, tang'gl *v*, dyrysu, cymhlethu, rhwystro: *n*, dyrysglwm, dyrysu; math

Tank, tangk *n*, dyfrgist [o wymon

Tankard, tang'kûrd *n*, diodlestryn, paeol

Tanner, tan'ûr *n*, barcer, crwyndrwythwr, rhisglgyffeithydd, crwyngyffeithydd, lledrydd, lledrwr [fa

Tannery, tan'ur.ĭ *n*, crwynweithfa, crwyn-

Tansy, tan'zĭ *n*, ystrewlys. Wild tansy, gwyn y merched, torllwyd, torllwydog

Tant, tant *n*, còryn coch

Tantalism, tan'tâ.lizm *n*, siomyddiaeth

Tantalize, tan'tâ.lĭz *vt*, blino â gau obeithion, twyll addaw, siomi

Tantamount, tan'tâ.mûwnt *a*, cyfwerth, cydwerth, cyfartal, cyfrdal, cystadl

Tantivy, tan.tiv'ĭ *ad*, ar frys, ar ffrwst, ar garlam gwyllt, nerth carn ceffyl

Tap, tap *n*, dwsel, twsel; cnith, ergyd ysgafn, ffat: *v*, dwselu, twselu, agor, gollwng; cnithio, ysgafn-daro, ffatio. Tap and spigot, ysbigod a dwsel. Tap-house, diotty, ty cwrw. Tap-root, gwreiddyn brigfain-bonbraff

Tape, täp *n*, llinynwe, ymylwe, [illegible]

Taper, tā'pûr *n*, canwyll gwy[illegible] *v*, meinhau, brigfeinio

Tapering, tā'pur.ing *a*, brig[illegible]

Tapestry, tap'es.trî *n*, teisban; crogleni, llen fraith: *vt*, addurno â theisbanau. Tapestry-maker, teisbanwëydd

Tapeti, tap'î.tî *n*, math o ysgyfarnog

Tapir, tä'pûr *n*, milyn tewgroen o'r enw

Tapis, tap'î *n*, llawrlen; bwrddorchudd. On the tapis, tan sylw

Tapster, tap'stûr *n*, gollyngwr diod

Tar, târ *n*, ulhyg, pyg teneuwlyb; pyglencyn, pyglanc, llongwr, morwr: *vt*, pygu; blino, aflonyddu

Tarabe, tâ.räb' *n*, parot pengoch

Tarantula, tâ.ran'tiü.lâ *n*, còryn mawr

Tardigradous, târ'dî.grä.dus, Tardigrade, târ'dî.gräd *a*, arafgerddol, arafsymmudol, arafgerddedol

Tardiness, târ'dî.nes, Tardity, târ'dî.tî *n*, hwyrder, hwyrdrymedd, arafedd

Tardy, târ'dî *a*, diweddar, hwyr, hwyrdrwm, musgrell, araf

Tare, tê'r *n*, cynnwysgoll. Tares, efrau. Tare and tret, cynnwysgoll a thraulgoll [targed, aes

Target, târ'get *n*, tarian, bwcled, asafar.

Targum, târ'gum *n*, aralleiriad yn y Galdäeg ar lyfrau Moses

Tariff, tar'if *n*, tolldaflen, tollrestr

Tarn, târn *n*, cors, mignen; llyn

Tarnish, târ'nish *v*, diwyno, anurddo, llychwino

Tarpaulin, târ.pô'lin *n*, pyglen

Tarrace, tar'äs, Tarras, tar'as, Terras, ter'as *n*, dwfrgymmrwd

Tarragon, tar'â.gun *n*, amgwyn

Tarriance, tar'î.ans *n*, arosiad; oediad; trigiad, trigias

Tarry, tar'î *vi*, aros, oedi; trigo, preswylio: *a*, pyglyd [droed

Tarsal, târ'sal *a*, perthynol i wadn y

Tarsus, târ'sus *n*, gwadn y droed, asgwrn y droed

Tart, târt *n*, pastai aeron, pasteian: *a*, sur, surllyd, egr, llym

Tartan, târ'tan *n*, brithwe, breithwe

Tartar, târ'tûr *n*, Tartariad; gwaddodgen, chwigl; deintgen; chwerwyn. To catch a tartar, tare wrth ei drech, dal chwerwyn

Tartarean, târ.tê'r'î.an *a*, uffernol

Tartarious, târ.tê'r'î.us, Tartarous, târ'tur.us, Tartaric, târ.tar'ik *a*, chwiglaidd

Tartarize, târ'tur.îz *vt*, surgenu, cenu

Tartarus, târ'tur.us *n*, uffern, annwn [tish *a*, chwiblaidd, go sur

'nes *n*, suredd, surni, egri, nawsedd

Task, task *n*, gwaithddogn, gorchwyl, tasg: *vt*. tasgu. Task-master, meistr gwaith, tasgfeistr. To take to task, cymmeryd mewn llaw

Tassel, tas'el *n*, siob, sioba, tusw, tasel; hebog, curyll gwryw

Tasseled, tas'eld *a*, siobog

Tasses, tas'iz *np*, morddwyd-arfogaeth

Taste, täst *n*, archwaeth, chwaeth, blas, sawr; chwaethiad; prawf, profiad: *v*, archwaethu, chwaethu, blasu, clywed blas; profi; sawru

Tasteful, täst'fŵl *a*, blasus; dillyn

Tasteless, täst'les *a*, diflas

Tasty, täs'tî *a*, dillyn [bretyn, brelyn

Tatter, tat'ûr *n*, carp, cerpyn, brat,

Tatterdemalion, tat.ûr.dî.mal'yun *n*, bretyn bratiog, brenin y bratiau

Tattle, tat'l *n*, baldordd, gwagsiarad, clebr, clegar: *vi*, coegsiarad, bragaldian, baldorddi, llolian, chwedleua. Tittle-tattle, clec, clebar

Tattler, tat'lûr *n*, clebryn, baldorddyn, clepgi, llolyn, chwedleuwr

Tattoo, ta.tŵ' *n*, seindon ar dabwrdd i alw milwyr i'w lletty, tabyrddwys: *vt*, croenliwio, wynebliwio

Taught, tôt *pt & pp.*—Teach

Taunt, tânt *n*, gwawdair, cellweirgno, ymliw: *vt*, gwawdio, dirmygu, dondio

Taunt, tônt *a*, tra uchel; tra hir

Tautological, tô.tö.loj'î.kal *a*, adeiriog, adeiriadol [iad, adeiriad

Tautology, tô.tol'ö.jî *n*, mynychadrodd-

Tautophony, tô.tof'ö.nî *n*, mynychadroddiad o'r un swn

Tavern, tav'ûrn *n*, tafarn, tafarndy, diotty. Tavern-keeper, tafarnwr

Taw, tô *n*, mynorbel: *vt*, gwyngyweiria lledr [gwaelwychder

Tawdriness, tô'drî.nes *n*, coegwychedd,

Tawdry, tô'drî *a*, coegdlws, gwaelwych

Tawny, tô'nî *n*, melynddu

Tax, taks *n*, treth, ardreth: *vt*, trethu, codi treth; cyhuddo. Indirect tax, treth ar nwyddau. Land-tax, y dreth fawr. Property-tax, meddian-doll

Taxable, tak'sâ.bl *a*, trethadwy

Taxation, taks.ä'shun *n*, trethiad

Taxer, tak'sûr *n*, trethydd, trethwr, codwr treth. Tax-gatherer, trethgasglydd, trethwr

Taxidermy, tak'sî.dûr.mî *n*, y gelfyddyd o ragddarpar cynlluniau o anifeiliaid trwy sychu a llenwi eu croen; croendrefniad, croenluniad

Taxonomy, taks.on'ö.mî *n*, dosbarthiad

Tea, tî *n*, dail prysgwydden o China, te
Teach, tîtsh (*pt* & *pp* taught) *vt*, dysgu, addysgu, athrawiaethu
Teachable, tî'tshâ.bl *a*, addysgadwy, hyddysg; gwareiddiol
Teachableness, tî'tshâ.bl.nes *n*, hyddysgedd; gwareiddiolrwydd
Teacher, tî'tshûr *n*, athraw, dysgawdwr
Teague, tîg *n*, Gwyddel, Gwyddelyn
Teak, tîk *n*, math o bren tramor
Teal, têl *n*, corhwyad, chwiws, crach-
Team, tîm *n*, gwedd, adgor [hwyad
Tear, tî'r *n*, deigryn, dagr, daigr, deigr; rhwyg. To shed tears, bwrw dagrau
Tear, tê'r (*pt* tore, *pp* torn) *v*, rhwygo, rhico, dryllio, darnio, llarpio
Tearful, tî'r'fŵl *a*, deigrol
Tearless, tî'r'les *a*, diddagrau, diddeigr
Tease, tîz *vt*, chwalu gwlan, cribo gwlan; blino, aflonyddu, poeni [panwr
Teasel, tî'zl *n*, llysiau'r cribau; cribau'r
Teat, tît *n*, teth, tiden; bron [celfyddus
Technical tek'nî.kal *a*, celfyddydol,
Technology, tek.nol'ö.jî *n*, celfyddyd-
Techy, tet'shî *n*.—Touchy [draeth
Tectonic, tek.ton'ik *a*, adeilaidd
Ted, ted *vt*, gwasgaru gwair
Te Deum, tî dî'um *n*, Ti Dduw; enw'r emyn sy'n dechreu, "Ti, Dduw, a folwn"
Tedious, tî'dî.us *a*, hirfaith, gorfaith, dygn; blin, blinderus, poenus
Tediousness, tî'dî.us.nes *n*, meithder
Tedium, tî'dî.um *n*, blinder [heigio
Teem, tîm *v*, esgor, hilio; beichiogi;
Teemful, tîm'fŵl, Teeming, tî'ming *n*, ffrwythlawn; epiliog, beichiog, cyforog; llawn [lawn; aflesol
Teemless, tîm'les *a*, diffrwyth, anffrwyth-
Teen, tîn *v*, cynhyrfu: *v*, gofid, trallod
Teens, tînz *np*, arddegau, o 12 i 20 oed
Teeth, tîth *np*.—Tooth [neddu
Teethe, tî'TH *vi*, magu dannedd, dan-
Teetotaller, tî.tö'tal.ûr *n*, llwyrymattaliwr rhag diodydd meddwl
Tegular, teg'ü.lûr *a*, priddlechaidd
Tegument, teg'ü.ment *n*, gorchudd, tudded, arwisg, pilyn, croen
Tehee, tî.hî' *vi*, chwerthin: *i*, ha-ha!
Teil, têl *n*, pisgwydden, gwaglwyfen
Telary, tî'lur.î *a*, gweol, gweuol [fyneg
Telegram, tel'î.gram *n*, pellfyneg, brys-
Telegraph, tel'î.graf *n*, hysbysai, brysebyr, brysfynag, telegraff: *vt*, hysbysu, gwefrhysbysu. Electric telegraph, hysbysai gwefrol, gwefrhysbysai
Telegraphic, tel.î.graf'ik *a*, pellebrol
Telescope, tel'î.sköp *n*, pelldrych, syllddrych, ysbïenddrych, tremiadur
Telesia, tî.lî'zhâ *n*, maen gwerthfawr o'r enw.—Sapphire
Telesm, tel'ezm *n*, math o swynyfaredd
Tell, tel (*pt* & *pp* told) *v*, dywedyd, dyweyd, gwedyd, gweyd; traethu, adrodd, mynegu; cyfrif, rhifo [rhifwr
Teller, tel'ûr *n*, traethydd, mynegwr;
Tellural, tel'ü.ral *a*, daiarol
Telltale, tel'täl *n*, clepgi, chwedlwr, chwedlai, chwedleuwr
Temerarious, tem.u.rê'r'î.us *a*, ehud, byrbwyll; rhyfygus [bwylldra
Temerity, tî.mer'î.tî *n*, rhyfyg; byr-
Temper, tem'pûr *n*, tymmer, naws, ardymmer: *vt*, tymmeru; cyfnawsu, cymmedroli. Good temper, natur dda. Ill temper, natur ddrwg
Temperament, tem'pur.â.ment *n*, tymmer, cyfansawdd, cyfnaws
Temperance, tem'pur.ans *n*, dirwest, cymmedroldeb, sobrwydd. Temperance society, cymdeithas ddirwestol
Temperate, tem'pur.ät *a*, cymmedrol; sobr; gweddol; ardymmerus
Temperateness tem'pur.ät.nes *n*, nawsedd; cymmedrolder; tymmerusrwydd
Temperature, tem'pur.ä.tshûr *a*, ardymmer, tymmeredd, naws. Degree of temperature, gradd yr hinsawdd
Tempest, tem'pest *n*, tymmestl, gyrwynt, rhyferthwy, enawel, ystorm
Tempestuous, tem.pes'tshü.us *a*, ystormus, tymmestlog
Templar, tem'plûr *n*, temlydd, un o efrydwyr y Deml yn Llundain
Temple, tem'pl *n*, teml; arlais, neidrwydd, eneidrwydd
Temporal, tem'pö.ral *a*, tymmorol, amserol; bydol, lleygol, anghyssegrol; arleisiol, perthynol i'r arlais
Temporality, tem.pö.ral'î.tî *n*, gwŷr lleyg, lleygion. Temporalities, meddiannau tymmorol, tymmorolion
Temporary, tem'pö.rur.î *a*, dros amser, amserol, tymmorol
Temporize, tem'pö.rîz *vi*, oedi; dilyn yr amser, troi gyda'r amser, amseroli, nofio gyda'r ffrwd [temtio; profi
Tempt, temt *vt*, denu, hudo, lluthio,
Temtation, tem.tä'shun *n*, hudiad; profedigaeth [denwr
Tempter, tem'tûr *n*, hudwr, llith-
Temulence, tem'tü.lens *n*, me[illegible]
Temse, tems *n*, gwagr [illegible]

Ten, ten *a* & *n*, deg, deng, 10, x. Ten times, dengwaith [wy
Tenable, ten'â.bl *a*, daliadwy; diffynad-
Tenacious, tî.nä'shus *a*, gludiog; gwydn, glynol, gafaelgar
Tenacity, tî.nas't.tî *n*, gafaelgarwch, ymlyniad, tyn-ymlyniad, cyndynrwydd; cybydd-dod [llawfeddyg
Tenaculum, tî.nak'ü.lum *n*, bachyn
Tenancy, ten'an.sî *n*, deiliadaeth
Tenant, ten'ant *n*, deiliad [ddeiliad
Tenantable, ten'ant.â.bl *a*, addas i
Tenantless, ten'ant.les *a*, diddeiliad
Tenantry, ten'ant.rî *n*, deiliaid, deiliadon
Tench, tentsh *n*, gwrachen
Tend, tend *v*, gweini, heilio, gweinyddio; tueddu, gogwyddo; arwain; tywys
Tendence, ten'dens, Tendency, ten'densî *n*, gweinyddiad; tuedd, gogwydd
Tender, ten'dûr *a*, tyner, tirion, tosturiol, mwyn; mwyth, esmwyth; meddal; ieuanc: *n*, cynnyg, cynnygiad: *vt*, cynnyg. Tender-hearted, calon-dyner
Tenderling, ten'dûr.ling *n*, anwesyn, anwylyn, hoffyn; tyner-gorn hydd
Tenderness, ten'dûr.nes *n*, tiriondeb, tynerwch, mwynder; meddalwch
Tendinous, ten'dî.nus *a*, gewynog
Tendon, ten'dun *n*, gïeuyn, gewyn, cyhyr
Tendril, ten'dril *n*, amglymydd, ysgewyllyn
Tenebrious, tî.nî'brî.us, Tenebrous, ten'î.brus *a*, tywyll, gwyll, dioleu
Tenebrosity, ten.î.bros'î.tî *n*, caddug, tywyllni, tywyllwch, gwylledd
Tenement, ten'î.ment *n*, tyddyn, daliad, ty a thir, eisyddyn
Tenemental, ten.î.men'tal, Tenementary, ten.î.men'tur.î *a*, tyddynol
Tenesmus, tî.nez'mus *n*, diffyg ymarllwys [egwyddor
Tenet, ten'et *n*, tyb, daliad, barn,
Tennis, ten'is *n*, math o chwareu, human, humog. Tennis-ball, human, parled
Tenon, ten'un *n*, mortais-dafod, tyno
Tenor, ten'ûr *n*, tueddiad, rhediad, gogwyddiad; hwyldrefn; ystyniad; amcan, ystyr; cyfalaw, canol-lais. Counter-tenor, uch-alaw, uchlais
Tense, tens *n*, amser, pryd: *a*, tyn, estynedig, syth [estynadwy
Tensible, ten'sî.bl, Tensile, ten'sil *a*,
Tension, ten'shun, Tensure, ten'shûr *n*, estyniad, ymestyniad; tyndra
Tensive, ten'siv *a*, anystwyth
Tent, tent *n*, pabell, lluestty, bwth, [illegible]ll; goraeth: *v*, pabellu
Tentaculum, ten.tak'ü.lum (*p* tentacula, ten.tak'ü.lâ) *n*, syniad-offeryn
Tentation, ten.tä'shun *n*, profedigaeth
Tentative, ten'tâ.tiv *n*, prawf, profiad; cais: *a*, profol, profiadol; ceisiol
Tenter, ten'tûr *n*, deintur, estyniedydd
Tenth, tenth *a* & *n*, degfed, 10fed
Tenuate, ten'ü.ät *vt*, teneuhau
Tenuifolious, ten.ü.î.fö'lî.us *a*, culddeilenog
Tenuirostral, ten.ü.î.ros'tral *a*, culylfog
Tenuity, tî.nü'î.tî *n*, teneuder, teneuedd, meinder, eiddilwch, bychandra
Tenuous, ten'ü.us *a*, teneu, eiddil, main
Tenure, ten'ü'r *n*, daliad, gafael; yr ammod ar ba un y delir tir, tîr-ammod
Tepid, tep'id *a*, clauar, mwygl
Tepidness, tep'id.nes *n*, clauarder
Tepify, tep'î.fî *vt*, clauaru, twymo
Teratology, ter.â.tol'ö.jî *n*, chwyddiaith
Terebrate, ter'î.brät *vt*, trydyllu, tyllu
Terebration, ter.î.brä'shun *n*, tylliad
Teredo, tî.rî'dö *n*, math o gragenbysg
Tergeminal, tûr.jem'î.nal, Tergeminate, tûr.jem'î.nät *a*, triphlyg. tridyblyg
Tergiversate, tûr.jî.vûr'sät *vi*, troi yn y tresi, troi cefn, cilio, ymgilio
Tergiversation, tûr.jî.vûr.sä'shun *n*, troad cefn, gwrthdroad; geirdroad
Tergiversator, tûr.jî.vûr'sâ.tûr *n*, ymgiliwr, ystranciwr; croesddadleuwr
Term, tûrm *n*, gair, ymadrodd, enw; ammod; tymmor, pryd, adeg, amser penodol: *vt*, galw, enwi. On good terms with one, mewn heddwch ag un. To come to terms, cytuno. Terms, telerau [gecraeth, tafod drwg
Termagancy, tûr'mâ.gan.sî *n*, crochTermagant, tûr'mâ.gant *n*, crochgecren, arthwraig, cecres, cecren: *a*, crochgecrus, tafod-ddrwg, bloeddgar
Terminable, tûr'mî.nâ.bl *a*, ffinadwy, terfynadwy [phen
Terminate, tûr'mî.nät *v*, terfynu, gorTermination, tûr.mî.nâ'shun *n*, diwedd, diweddiad, dybeniad, gorpheniad
Terminer, tûr'mî.nûr *n*, penderfyniad; prawflys.—Oyer
Terminus, tûr'mî.nus *n*, terfynfan
Termite, tûr'mît *n*, morgrugyn gwyn
Termless, tûrm'les *a*, diderfyn, anTern, tûrn *n*, morwennol [nherfynol
Ternary, tûr'nur.î *a*, triannol, triol: *n*, tri
Ternate, tûr'nät *a*, triphlyg
Terrace, ter'äs *n*, uchelsarn, uchelrawd
Terraqueous, te.rak'wî.us *a*, yn cynnwys tir a dwfr, dwfrddaiarol, daiarddyfrol

Terrene, te.rīn', Terrestrial, te.res'trī.al *a*, daiarol, daiarog. Terrestrial-world, daiarfyd; daiaren
Terreous, ter'ī.us *a*, priddlyd, daiarllyd
Terrestrify, te.res'trī.fī *vt*, daiaroli
Terrestrious, te.res'trī.us *a*, daiarol, daiarog; daiarllyd, priddlyd
Terrible, ter'ī.bl *a*, dychrynllyd, arswydus, ofnadwy, brawychol, erchyll, erch, echrydus [brawychdod
Terribleness, ter'ī.bl.nes *n*, erchylldod,
Terrier, ter'ī.ûr *n*, daiargi; tir-ysgrif
Terrific, te.rif'ik *a*, dychrynllyd, arswydus, erchyll, brawychol, echrydus
Terrify, ter'ī.fī *vt*, brawychu, dychrynu, arswydo, peri braw, peri ofn [daiarol
Terrigenous, te.rij'ī.nus *a*, o'r ddaiar,
Territorial, ter.ī.tō'r'ī.al *a*, tiriogaethol
Territory, ter'ī.tur.ī *n*, tiriogaeth, ardal
Terror, ter'ûr *n*, dychryn, braw, bräwch, arswyd, echryd. Terror-stricken, dychrynedig. Reign of terror, amser terfysgol yn Ffrainc, o Hydref, 1793, hyd Gorphenaf, 1794 [dillynaidd
Terse, tûrs *a*, cryno; llyfn; glân, hardd,
Terseness, tûrs'nes *n*, dillynder; ffraethder
Tertian, tûr'shan *a*, triannol, bob trydydd
Tertiate, tûr'shī.āt *vt*, trioli [dydd
Tertiary, tûr'shur.ī *a*, trydyddol
Tesselar, tes'el.ûr, Tesseraic, tes.u.rā'ik *a*, brithaddurnedig, brithwaith
Tesselate, tes'el.āt *vt*, brithweithio
Test, test *n*, prawf, profiad, holiad; moddion prawf; prawf-lestr
Testaceous, tes.tā'shus *a*, cregynog, cregynol, cragenog, cragenaidd
Testament, tes'tâ.ment *n*, llythyr cymmyn, cymmyniaeth, cymmynedigaeth, ewyllys. Old Testament, Hen Destament. New Testament, Testament Newydd [myniaethol
Testamentary, tes.tâ.men'tur.ī *a*, cym-
Testate, tes'tāt *a*, cymmyn-lythyrog
Testation, tes.tā'shnn *n*, tyst, tystiolaeth, prawf, ardystiad [mynwr
Testator, tes.tā'tûr *n*, cymmynai, cym-
Testatrix, tes.tā'triks *n*, cymmynwraig, cymmynes [chwecheiniog
Tester, tes'tûr *n*, cysgodlen, pen gwely;
Testern, tes'tûrn *n*, chwecheiniog
Testicle, tes'tī.kl *n*, caill, careg
Testification, tes.tī.fī.kā'shun *n*, tystiolaethiad, ardystiad [ardystydd, tyst
Testifier, tes'tī.fī.ûr *n*, tystiolaethwr,
Testify, tes'tī.fī *v*, tystiolaethu, tystio
Testimonial, tes.tī.mō'nī.al *n*, tysteb, tystlythyr: *a*, tystiolaethol; ardystiol
Testimony, tes'tī.mun.ī *n*, tystiolaeth; tystiad, ardystiad [sarigrwydd
Testiness, tes'tī.nes *n*, afrywiogrwydd,
Testy, tes'tī *a*, anynad, anfoddog, sarig, anhynaws, croes, afrywiog
Tetanus, tet'â.nus *n*, ymganad yr ên, gengload, clefyd y glau a effeithia er analluogi asgwrn yr ên [ffromder
Tetchiness, tet'shī.nes *n*, anynadrwydd,
Tetchy, tet'shī *a*.—Touchy
Tete, tāt *n*, pen; gwallt gosod, ffug wallt. Tete-a-tete, cuddymddyddan, cyfrinach wyneb yn wyneb
Tether, TETH'ûr *n*, tidraff, buddelraff, tidmwy: *vt*, tidmwyo, tidraffu, tido
Tetrad, tet'rad *n*, y rhif pedwar
Tetragon, tet'rā.gun *n*, pedryled, pedror
Tetragonal, tet.rag'ō.nal *a*, pedronglog
Tetrahedral, tet.rā.hī'dral *a*, pedwarochrog, pedwarochrol [wulldde iliog
Tetrapetalous, tet.rā.pet'ā.lus *a*, pedr-
Tetrapod, tet'rā.pod *n*, milyn pedwarcarn [waredd ran, tetrarch
Tetrarch, tet'rārk *n*, llywodraethwr ped-
Tetrarchate, tet'rār.kāt, Tetrarchy, tet'rār.kī *n*, pedrylywiaeth [ban
Tetrastich, tī.tras'tik *n*, pennill pedwar-
Tetric, tet'rik, Tetrical, tet'rī.kal, Tetricous, tet'rī.kus *a*, sur, sarig; cyndyn, anhydyn [dynrwydd
Tetricity, tī.tris'ī.tī *n*, sarigrwydd; cyn-
Tetter, tetûr *n*, gwreinyn, tarddwreinyn. Tetter-berry, paderau'r gath, y winwydden wen
Teutonic, tū.ton'ik *a*, Teutonig, Teutonaidd: *n*, Teutoneg [tid, cadwyn
Tew, tū *v*, llusgo, tynu, tido; llafurio: *n*,
Tewel, tū'el *n*, math o bibell haiarn
Text, tekst *n*, testyn, adnod, adran, brawdd. Text hand, llaw fras [yddol
Textile, teks'til *a*, gweol, gweuol, gwë-
Textman, tekst'man *n*, un cyfarwydd mewn testynau, testynwr
Textorial, teks.tō'r'ī.al *a*, gweol
Textrine, teks'trin *a*, gweol, gweuol
Textuary, teks'tshū.ur.ī *n*. un cyfarwydd yn yr ysgrythyr, ysgrythyrwr: *a*, testynol; awdurol
Texture, teks'tshûr *n*, pleth, plethiad, gwead, cymhlethiad, cyfansoddiad
Than, THAN *c*, na, nag [brëyr
Thane, thān *n*, hen enwad o anrhydedd
Thank, thangk *vt*, diolch, talu diolch. Thank-offering, aberth diolch, abe moliant, aberth mawl. Th diolch i chwi
Thankful, thangk'fwl *a*, d

Thankfulness, thangk'fwl.nes *n*, diolchgarwch [diddiolch
Thankless, thangk'les *a*, annïolchgar,
Thanklessness, thangk'les.nes *n*, annïolchgarwch
Thanks, thangks *np*, diolch, diolwch
Thanksgiving, thangks.giv'ing *n*, diolchiad; diolch
That, THAT *pn*, yr hwn, yr hon, yr hyn: *a*, hwna, hona, hyna (present); hwnw, hòno, hyny (absent); hwn yna, hon yna, hyn yna (near); hwn acw, hon acw, hyn acw (at a distance): *c*, mai, taw; mal, fal, fel; am, o blegid. That man, y dyn yna. He that, y sawl, y neb, yr hwn, a. O that she were here! O na bai hi yma! That is, That is to say, hyny yw. Who is that? pwy yw hwna? It is said that they did not agree, dywedir nad oeddynt yn cytuno. It appears that there was another chief in the island, ymddengys fod pendefig arall yn yr ynys. It is also said that a congress of bards was held in the 7th century, dywedir hefyd i eisteddfod gael ei chynnal yn y 7fed ganrif. It is said that Lles ab Coel was the first Christian king in Britain, dywedir mai Lles ab Coel oedd y brenin Cristionogol cyntaf ym Mhrydain. That that I say is this: that that, that that gentleman has advanced, is not that that he should have proved, y peth a ddywedaf yw hyn: nad ydyw yr hyn a haerodd y boneddwr acw y peth ag y dylassai ei brofi.—Who
Thatch, thatsh *n*, to, to gwellt: *vt*, toi, gwelltdoi. Thatched roof, to gwellt
Thatcher, that'shûr *n*, töwr, gwelltdöwr
Thatching, that'shing *n*, toad, gwelltdoad; to [uriad peth rhyfedd
Thaumaturgy, thô'mâ.tûr.jï *n*, gwneuth-
Thaw, thô *n*, dadmer, dadlaith: *v*, dadleithio, dadmeru, meirioli, dadrewi, toddi. Thawing, meiriol
The, THĒ (ammhwysleisiol o flaen cydsain, THŬ) *a*, y, yr. The heat of the sun, gwres yr haul. The Proverbs of Solomon, Diarebion Solomon. Heaven, ymef. Jesus, yr Iesu [ddyn
Theanthropos, thï.an'thrö.pos *n*, Duw-
Thearchy, thï'âr.kï *n*, duwlywiaeth
Theatre, thï'â.tûr *n*, chwarendy, chwar-
mpfa, cemmaes
t'rik, Theatrical, thï.at'rï-
yddol
hespin flwydd

Thee, THĪ *pn*, ti, tydi; di, dydi. Thee also, tithau. To thee, atat, wrthyt
Theft, theft *n*, lladrad, lladradaeth
Their, THĒ'r *pn*, eu [eiddynt hwy
Theirs, THĒ'rz *pn*, eiddynt, yr eiddynt,
Theism, thï'izm *n*, duwiaeth, crefydd
Theist, thï'ist *n*, duwgredydd [natur
Them, THEM *pn*, hwy, hwynt, eu. Them also, hwyntau. Them both, ill dau
Theme, thîm *n*, testyn, pwnc; gwreiddair; traethawd
Themselves, THEM.selvz' *pn*, eu hunain. By themselves, wrthynt eu hunain, wrth eu hunain, ar wahân
Then, THEN *ad*, y pryd hyny; gwedi hyny: *c*, am hyny, yna [hyny
Thence, THENS *ad*, oddi yno, o hyny, am
Thenceforth, THENS'fô'rth, Thenceforward, THENS.fôr'wûrd *ad*, o'r amser hwnw, o hyny allan [duwiolaeth
Theocracy, thï.ok'râ.sï *n*, duwlywiaeth,
Theocratical, thï.ö.krat'ï.kal *a*, dwyfol, duwiolaethol, duwlywiaethol
Theodolite, thï.od'ö.lït *n*, onglfesurydd
Theogony, thï.og'ö.nï *n*, cenedliad y duwiau [dduwinydd
Theologaster, thï.ol'ö.gas.tûr *n*, coeg-
Theologian, thï.ö.lö'jï.an *n*, duwinydd, dewinydd [yddol, duwiniaethol
Theological, thï.ö.loj'ï.kal *a*, duwin-
Theologist, thï.ol'ö.jist, Theologue, thï'ö.log *n*, duwinydd
Theology, thï.ol'ö.jï *n*, duwinyddiaeth, difynyddiaeth, duwineb, dwyfyddiaeth
Theomachy, thï.om'â.kï *n*, duwfrwydrad
Theomancy, thï'ö.man.sï *n*, math o ddewiniaeth [cerdd
Theorbo, thï.ôr'bö *n*, math o offeryn
Theorem, thï'ö.rem *n*, rheol brofadwy; gwiriedigaeth; pwnc i gael ei brofi
Theoretic, thï.ö.ret'ik, Theoretical, thï.ö.ret'ï.kal *a*, golygiadol, golygiannol, damcanol [canwr
Theorist, thï'ö.rist *n*, golygiannwr, dam-
Theorize, thï'ö.rïz *vi*, amcanu, dyfeisio
Theory, thï'ö.rï *n*, damcan, damcaniad, damcaniaeth, tyb, llettybiaeth, dyfais; golygddysg; golygiad [ddoeth
Theosophical, thï.ö.sof'ï.kal *a*, dwyfol-
Theosophy, thï.os'ö.fï *n*, gwybodaeth o Dduw; duwioldeb [meddygol
Therapeutic, ther.â.pü'tik *a*, iachaol,
There, THĒ'r *ad* (near) yna, (out of sight) yno, (at a distance) acw, draw; dyna, llyna, dacw. There he is, dyna fe, dacw fe. There is, There are, y mae, mae. There is not, nid oes

Thereabout, THê'r'â.bûŵt, Thereabouts, THê'r'â.bûŵts *ad*, o ddeutu yno, yng nghylch hyny, yn agos

Thereafter, THê'r.af'tûr *ad*, gwedi hyny, ar ol hyny [hyny, am hyny

Thereat, THê'r.at' *ad*, yno, wrtho, wrth

Thereby, THê'r.bĭ' *ad*, trwyddo, wrtho, trwy hyny

Therefore, THê'r'fō'r *c*, gan hyny, am hyny, o blegid hyny, o herwydd hyny

Therefrom, THê'r.from' *ad*, oddi yno, oddi wrth hyny, o hyny [ynddo, ynddynt

Therein, THê'r.in' *ad*, yn hyny, yn hyn,

Thereinto, THê'r.in.tŵ' *ad*, i mewn i hyny, i mewn iddo neu iddi

Thereof, THê'r.of' *ad*, o hono, ei, eu

Thereon, THê'r.on', Thereupon, THê'r.u.pon' *ad*, arno, ar hyny

Thereout, THê'r.ûŵt' *ad*, allan o hyny, oddi yno, oddi yna

Thereto, THê'r.tŵ', Thereunto, THê'r.un.tŵ' *ad*, ato, ati, at hyny, i hyny, i hyn, hyd hyny

Thereunder, THê'r.un'dûr *ad*, dan hyny

Therewith, THê'r.with', Therewithal, THê'r.with.ôl' *ad*, gyda hyny, gyda hwnw, gyda hyn; yn ddioed

Theriacal, thĭ.rĭ'â.kal *a*, triaglaidd, meddygol, gwrthwenwynol [milod

Theriotomy, thĭ'r.ĭ.ot'ō.mĭ *n*, difyniaeth

Thermogen, thûr'mō.jen *n*, sylwedd gwres, defnydd gwres, gwres

Thermometer, thûr.mom'ĭ.tûr, Thermoscope, thûr'mō.skōp *n*, gwresfesurydd, gwresfynag [gwresfesurol

Thermometrical, thûr.mō.met'rĭ.kal *a*,

These, THīz *np*, y rhai hyn, y rhai yma. These and those, y rhai'n a'r rhei'ny, y rhai hyn a'r rhai hyny

Thesis, thĭ'sis (*p* theses, thĭ'sĭz) *n*, gosodedigaeth, testyn, pwnc, sail

Theurgy, thĭ'ûr.jĭ *n*, dewiniaeth, dwyfoliaeth [cyhyr, gewyn

Thew, thū *n*, moes, arfer, ymddygiad;

They, THā *pn*, hwy, hwynt, hwynt-hwy, nhwy. They also, hwythau

Thick, thik *a*, tew, praff, braisg, trwchus; lluosog, aml: *ad*, yn dew, yn aml, yn fynych. Thick-skulled, pendew, hurt. Thick-set, wedi eu planu yn dew; ffolachog [lluosogi

Thicken, thik'n *v*, tewhau, tewychu;

Thicket, thik'et *n*, tewlwyn, caeadlwyn, prysglwyn, gwyddwal, llwyn dyrys

Thickish, thik'ish *a*, lled dew, tewaidd

Thickness, thik'nes *n*, tewder, trwch,

Thief, thĭf *n*, lleidr. Thief-catcher, daliwr lladron

Thieve, thĭv *vi*, lladrata, lledrata, dwyn

Thievery, thĭ'vur.ĭ *n*, lladraeth, lledrad

Thievish, thĭ'vish *a*, lladraidd, lledradaidd [wch

Thievishness, thĭ'vish.nes *n*, lledradgar-

Thigh, thĭ *n*, morddwyd, bon clun

Thill, thil *n*, siafft cart. Thill-horse, ceffyl bon, ceffyl siafft

Thimble, thim'bl *n*, gwnïadur

Thin, thin *a*, teneu, main, cul; anaml, prin: *vt*, teneuo, teneuhau; prinhau

Thine, THĭn *pn*, eiddot, eiddot ti; dy, tau

Thing, thing *n*, peth, dim

Think, thingk (*pt* & *pp* thought) *v*, meddwl, meddylied, meddylio, synied, tybio, tybied; ystyried [anamlaidd

Thinly, thin'lĭ *ad*, yn deneu, yn anaml,

Thinness, thin'es *n*, teneuder; meinedd

Third, thûrd *a*, trydydd, trydedd, 3ydd, 3edd

Thirdly, thûrd'lĭ *ad*, yn drydydd [

Thirl, thûrl *vt*, tyllu, trydyllu; treiddio

Thirst, thûrst *n*, sychedd: *vi*, sychedu

Thirsty, thûr'stĭ *a*, sychedig. To be thirsty, bod â sychedd arno, sychedu

Thirteen, thûr.tīn' *a* & *n*, tri ar ddeg, tair ar ddeg, 13, xiii. [ddeg, 13ydd

Thirteenth, thûr.tīnth' *a*, trydydd ar

Thirtieth, thûr'tĭ.eth *a*, degfed ar hugain

Thirty, thûr'tĭ *a* & *n*, deg ar hugain, 30

This, THĭs (*p* these) *a*, hwn, hon, hyn; hwn yma, hon yma, hyn yma. This subject, hyn o bwnc. This day, heddyw. This day week, wythnos i heddyw. This night, heno. This year, eleni

Thistle, this'l *n*, ysgallen. Bur-thistle, marchysgallen. Carline-thistle, Silver-thistle, ysgallen wen. Sow-thistle, Milk-thistle, ysgallen y moch. Thistle-finch, peneuryn. Thistle-stalks, called

Thistly, this'lĭ *a*, ysgallog

Thither, THĭTH'ûr *ad*, yno, tuag yno. Hither and thither, yn ol ac ym mlaen

Thitherto, THĭTH'ûr.tŵ *ad*, hyd yno [yno

Thitherward, THĭTH'ûr.wûrd *ad*, tuag

Thole, thōl *v*, dysgwyl, dyoddef: *n*, rhwyfbin; nenfwd teml [careio

Thong, thong *n*, carai. To cut in thongs,

Thoracic, thō.ras'ik *a*, bronol, dwyfronol

Thoral, thō'r'al *a*, gwelyol

Thorax, thō'r'aks *n*, y ddwyfron, ole neu glwyd y ddwyfron, brongledr

Thorn, thôrn *n*, draen, draenen. Bla thorn, draenen ddu. Wh Hawthorn, draenen wen.

Thornback, thôrn'bak, Thornbut, thôrn'but *n*, cornbig, mornodwydd
Thornless, thôrn'les *a*, heb ddrain
Thorny, thôr'nî *a*, dreiniog, dreinllyd
Thorough, thur'ö *a*, cyflawn, hollol, trwyadl, cyfangwbl, perffaith, digoll, difreg: *px*, try-
Thoroughbred, thur'ö.bred *a*, tryryw
Thoroughfare, thur'ö.fê'r *n*, trwyddedfa
Thoroughpaced, thur'ö.päst *a*, hollol, trwyadl, digoll
Thorp, thôrp *n*, pentref [y sawl
Those, THÖz *a*, y rhai hyny, y rhai yna;
Thou, THûẃ *pn*, ti, tydi. Thou also, tithau. Thou hast, mae genyt
Though, THö *c*, er, pe, cyd. As though, megys. Though it is so, er ei fod felly
Thought, thôt *n*, meddwl; bwriad, meddylfryd, meddyliad, sylw: *pt* & *pp*.—Think [iol, meddylgar
Thoughtful, thôt'fẃl *a*, myfyrgar, ystyr-
Thoughtfulness, thôt'fẃl.nes *n*, meddylgarwch, ystyriaeth, gofaledd
Thoughtless, thôt'les *a*, anystyriol, difeddwl, diofal, anofalus, disylw
Thoughtlessness, thôt'les.nes *n*, diofalwch, esgeuluadra, anofaledd [cant
Thousand, thûẃ'zand *a* & *n*, mil, deg
Thousandth, thûẃ'zandth *a*, milfed
Thowl, thöl *n*, rhwyfbin [caethiwed
Thraldom, thrôl'dum *n*, caethwasanaeth,
Thrall, thrôl *n*, caethwas, caethfab, caethferch, caethes: *vt*, caethiwo
Thrapple, thrap'l *n*, breuant anifail
Thrash, thrash *v*, dyrnu; ffustio, curo
Thrasonical, thrä.son'i.kal *a*, ymffrostgar
Thrave, thräv *n*, drefa, 24 o ysgubau
Thread, thred *n*, edau, edaf, edefyn: *vt*, edafu, dodi edau mewn nodwydd, dodi ar edefyn. Pack-thread, edau rhwymo. Point-thread, edau'r crydd. A single thread, edefyn [llom, wedi treulio
Threadbare, thred'bê'r *a*, digotwm, llwm,
Threaden, thred'n *a*, edafol, fel edau
Threap, thrip *vi*, ymresymu, ymdaeru
Threat, thret *n*, bygwth, bybythiad, bygyliad, dwrd, dwrdiad, dondiad
Threaten, thret'n *vt*, bwgwth, bygythio, bygylu, dondio, dwrdio
Three, thrî *a* & *n*, tri, tair, 3, iii. Three-cornered, trionglog. Three-leaved, teirddalenog. Three-legged stool, ystôl deirtroed. Three-pile, ·th o felfed cryf. Three-piled, ·redig; cryf. Three-score, tri- Three days, tridiau. Three d, trichant, 300, ccc.
Threefold, thrî'fôld *a*, tridyblyg, triphlyg
Threepence, thrip'ens *n*, tair ceiniog, 3c.
Threepenny, thrip'en.î *a*, tair ceiniog. Threepenny-loaf, torth dair ceiniog,
Threne, thrîn *n*, galarnad [torth dair
Threnetic, thrî.net'ik *a*, galarus [nad
Threnody, thren'ö.dî *n*, galargan, galar-
Thresh, thresh *vt*, dyrnu, ffustio. Threshing-floor, llawr dyrnu
Thresher, thresh'ûr *n*, dyrnwr, ffustiwr
Threshold, thresh'öld *n*, trothwy, biniog
Threw, thrẃ *pt*.—Throw
Thrice, thrîs *ad*, teirgwaith
Thrifallow, thrî'fal.ö *vt*, aru deirgwaith drosodd, triaru: *n*, trydydd âr
Thrift, thrift, Thriftiness, thrif'tî.nes *n*, cynnildeb, cynnilwch; diwydrwydd, dyfalwch, gofal [lawn, gwastraffus
Thriftless, thrift'les *a*, anghynnil, afrad-
Thrifty, thrif'tî *a*, cynnil, diwastraff, gweithgar [awyrdwll
Thrill, thril *v*, tyllu, treiddio; tincio: *n*,
Thrive, thrîv (*pt* *throve*, *pp* *thriven*, thriv'n) *vi*, llwyddo, ffynu, cynnyddu,
Throat, thröt *n*, gwddf. ceg [prifio
Throb, throb *vi*, dychlamu, curo, ymguro, dyhëu, tysmwyo, gwytho
Throe, thrö *n*, dolur, poen, gloes: *vi*, poeni, dolurio; curo
Throne, thrön *n*, gorseddfainc, gorsedd, teyrfainc, breninfainc: *v*, gorseddu
Throng, throng *n*, tyrfa, torf, lluaws: *v*, tynlenwi, tynwasgu, cyd-dyrnu, lluadu
Throstle, thros'l *n*, bronfraith
Throttle, throt'l *n*, corn y gwynt, corn y geg, breuant: *vt*, llyndagu, tagu
Through, thrẃ *pr*, trwy: *ad*, trwyddo, trwyddi, trwodd, trwyo. To go through, treiddio. To pierce through, trydyllu, trywanu. To shine through, trylewychu, trylewyrchu
Throughout, thrẃ.ûẃt' *pr*, trwy: *ad*, o ben bwygilydd, trwyddo, yn gwbl, yn
Throve, thröv *pt*.—Thrive [hollol
Throw thrö (*pt* threw, *pp* thrown) *v*, tafiu, ergydio, bwrw, lluchio: *n*, tafl, taflîad, ergyd, lluch
Thrower, thrö'ûr, Throwster, thrö'stûr *n*, taflwr; dyrwynwr sidan
Thrown, thrön *pp*.—Throw
Thrum, thrum *v*, dyrnodio offeryn cerdd: *n*, eddi, edafedd
Thrush, thrush *n*, bronfraith, tresglen; llindag, gân, dolur ar blant
Thrust, thrust *n*, gwth, hergwd: *v* (*pt* & *pp* thrust), gwthio, hyrddu, hergydio; gwanu, brathu

Thrustle, thrus'l *n*, bronfraith [bodio
Thumb, thum *n*, bawd, bawdfys: *vt*,
Thump, thump *n*, dyrnodio, dwrubwyo, ysbancio, paffio: *n*, dyrnod, cnoc, panc
Thumper, thum'pûr *n*, paffiwr, dyrnodiwr; clamp, peth mawr [*n*, dyrnodiad
Thumping, thum'ping *a*, paffiol; mawr:
Thunder, thun'dûr *n*, taran, trwst, trystau: *v*, taranu. Thunder-bolt, mellten, taranfollt. Thunder-clap, Clap of thunder, trwst. Thunder-shower, taran-gawod. Thunder-stone, taranfaen. Thunder-struck, dychrynedig, gorsynedig [anydd
Thunderer, thun'dur.ûr *n*, taranwr, tar-
Thundering, thun'dur.ing *a*, taranllyd; bygythiol
Thunderous, thun'dur.us *a*, taranddwyn
Thuriferous, thū.rif'ur.us *a*, yn dwyn thus [darthiad
Thurification, thū'r.ĭ.fĭ.kā'shun *n*, arogl-
Thursday, thûrz'dā *n*, dydd Iau, dydd Iou (=Dies Jovis). Ascension-Thursday, dydd Iau Dyrchafael. Maundy-Thursday, dydd Iau Cablyd
Thus, THUS *ad*, fel hyn, yn llyn
Thus, thus *n*, thus.—Frankincense
Thwack, thwak *vt*, taro, paffio, curo, llachio: *n*, paff, ergyd trwm, dyrnod
Thwart, thwôrt *v*, croesi; gwrthwynebu, rhwystro, attal: *a*, croes; gwrthwyneb-
Thwittle, thwit'l *n*, math o gyllell [us
Thy, THĪ *pn*, dy, tau
Thyme, tīm *n*, teim
Thymy, tī'mĭ *a*, llawn teim, peraroglaidd
Thyroid, thī'r'ôĭd *a*, tarianaidd
Thyself, THĪ.self' *pn*, dy hun, dy hunan
Tiara, tĭ.ē'r'ā *n*, talaith, coron, penwisg
Tibia, tib'yâ *n*, asgwrn y grimog
Tibial, tib'yal *a*, perthynol i asgwrn y
Tice, tīs *vt*, hudo.—Entice [grimog
Tick, tik *n*, twygliain; torogen, heusleuen; coel, echwyn; dyled; cur oriawr: *v*, prynu ar goel, rhedeg i ddyled, coelio; curo fel oriawr; rhygn-nodi, arnodi
Ticket, tik'et *n*, tocyn, cwtysyn, arwyddyn: *vt*, tocynu
Ticking, tik'ing *n*, twygliain gwely
Tickle, tik'l *v*, gogleisio, dasmalu: *n*, goglais
Ticklish, tik'lish *a*, gogleisiog, llawn goglais; ansefydlog, anwadal, peryglus
Ticklishness, tik'lish.nes *n*, gogleisiogrwydd; anwadalwch, enbydrwydd
Tid, tid *a*, meddal, tyner; mwythus
Tidal, tī'dal *a*, perthynol i'r llanw
Tiddle, tid'l *vt*, maldodi, hoffiochi, llochi
Tide, tīd *n*, llanw; amser, pryd, gwyl: *v*, llifo allan, ffrydlifo. All hallowtide, Hollontide (=Hallow-e'en-tide), calan gauaf. Tide-guage, llanwfesurai. Tide-waiter, porthwyliwr. Neaptide, llanw isel, iselfor. Spring-tide, gorllanw, uchelfor
Tidiness, tī'dĭ.nes *n*, taclusrwydd
Tidings, tī'dingz *np*, newyddion; newydd
Tidy, tī'dĭ *a*, taclus, twt, twtnais, cryno, destlus, glanwaith, trwsiadus, cymhen
Tie, tī *n*, cwlwm, rhwym, rhwymyn: *vt*, clymu, rhwymo. Tie-bow of a plough, côb aradr
Tier, tī'r *n*, rhes, rhenc [wyn
Tierce, tī'rs *n*, llestr yn cynnwys 42 gal-
Tiff, tĭf *n*, diod, gwlybwr; ymgiprys: *v*, cynhenu; trwsio [gafn, niwlwe
Tiffany, tĭf'ā.nĭ *n*, math o sidanwe ys-
Tig, tig *n*, math o chwareu plant
Tiger, tī'gûr *n*, teigr, dywalgi. Tiger-cat, math o gath wyllt
Tight, tīt *a*, tyn, dwysdyn, cryno, twt, dan sang; cyfyng; diddos
Tighten, tī'tn *vt*, tynhau; diddosi
Tighter, tī'tûr *n*, rhwymyn: *a*, tynach
Tightish, tī'tish *a*, go dyn, lled dyn
Tightness, tīt'nes *n*, tynder; crynoder
Tigress, tī'gres *n*, dywalast
Tike, tīk *n*, ci, corgi; taiogyn
Tilbury, til'ber.ĭ *n*, math o gerbyd
Tile, tīl *n*, llech, priddlech, peithynen: *vt*, llechdoi, toi â pheithyn, peithynu. Pantile, cafnbeithyn. Tiling, to ceryg
Tiler, tī'lûr *n*, peithynwr, llechdöwr
Till, til *n*, cloergell, ariangell: *c*, hyd, hyd oni, hyd pan: *pr*, hyd, hyd at: *vt*, llafurio, diwyllio, trin, ffaethu. Till now, hyd hyn. Till then, hyd hyny
Tillage, til'äj *n*, amaethyddiaeth, llafuriaeth, diwylliaeth, triniaeth tir, aradiad
Tiller, til'ûr *n*, amaethydd, diwyllydd, llafurwr, triniwr; llywgoes llong; ariangell, cloergell; pren ieuanc
Tilt, tilt *n*, lluestlen, cysgodlen; gwrthgamp: *v*, chwareu gwrthgamp; llengysgodi, gorthoi; dymchwelyd. Tilt-hammer, morthwyl mawr
Tilth, tilth *n*, amaethyddiaeth.—Tillage
Timbal, tim'bal *n*, math o dabwrdd
Timber, tim'bûr *n*, coed, pren. Timber merchant, coedfasnachwr, coedwert'wr. Timber-trees, coed seiri (yn o' gyfraith, y dderwen, yr onen, a'r llwanen). Timber-like trees, y ffa[illegible] y sycamorwydden, &c. Ti[illegible] cadlas coed. Unsea[illegible]

Timbrel, tim'brel *n*, tympan, tabwrdd
Time, tīm *n*, amser, pryd, tymmor, gwaith, tro; adeg, odfa; tymp: *vt*, amseru, rheoleiddio. Time-keeper, amserydd. At all times, bob amser. yn wastad. At no time, erioed, byth. At that time, pryd hyny. At this time, yn awr. At times, weithiau. Any time, rhyw bryd. Every time, pob tro. In due time, mewn iawn bryd. In time, mewn pryd. Many times, llawer gwaith, llawer tro. Much time, llawer o amser. Some time, ychydig amser. Sometimes, weithiau, ambell waith. Ten times, dengwaith
Timely, tīm'lī *a*, amserol, prydlawn; cynnar: *ad*, yn amserol, mewn pryd
Timeous, tī'mī.us *a*, amserol, prydlawn
Timepiece, tīm'pīs *n*, oriawr, orlais, oriadur, amseriadur
Timid, tim'id *a*, ofnus, ofnog, aneon, aneofn, annewr, gwangalon, digalon
Timidity, tī.mid'ī.tī *n*, ofnusrwydd, aneondra, llyfrdra [annewr
Timorous, tim'ō.rus *a*, ofnus, aneon,
Timorousness, tim'ō.rus.nes *n*, ofnusrwydd, llyfrdra, aneondra [cynnar
Timous, tī'mus *a*, amserol, prydlawn;
Tin, tin *n*, ystaen, alcan. Tin-mine, alcan-glawdd. Tin-work, gwaith alcan
Tincal, ting'kal *n*, math o halen
Tinct, tingkt *vt*, lliwio, ystaenio, arliwio; blasu: *n*, lliw, gwawr, ystaeniad
Tincture, tingk'tshûr *n*, lliw, arliw, adliw, eiliw, gorliw; adflas, adchwaeth; trwyth, isgell, sylweddnaws: *vt*, lliwio, goliwio; blasu; nawsio
Tinder, tin'dûr *n*, llosgliain, golosged, golosg, magdan. Tinder-box, tanflwch. German tinder, madarch magdanol
Tine, tīn *n*, dant oged, ewin fforch: *v*, ennyn, ennynu; argau; llenwi [fforest
Tineman, tīn'man *n*, noswyliwr mewn
Tinge, tinj *vt*, lliwio, arliwio, ystaenio: *n*, lliw, lledliw, eiliw, gwawr
Tingent, tin'jent *a*, arliwiol
Tingle, ting'gl *vi*, tincian; merwino
Tink, tingk *vi*, tincian, tincio, darysteinio
Tinker, ting'kûr *n*, tinciwr, tincerdd
Tinkle, ting'kl *v*, tincial, tincian, tincio, darysteinio [iad; darystain
Tinkling, tingk'ling *n*, tinciad, darystein-
Tinman, tin'man *n*, ystaeniwr, alcanydd
Tinsel, sin'sel *n*, ffug-eurwe; gwael-
[illegible] coegddysglaer: *vt*, coegwychu
[illegible]w, arliw, goliw, gwawr:
[illegible]io, goliwio
Tintinabulary, tin.tī.nab'ū.lur.ī, Tintinabulant, tin.tī.nab'ū.lant *a*, clychseiniol
Tiny, tī'nī *a*, bychanig, bychan, main
Tip, tip *n*, top, blaen, pen: *v*, blaenu, ymylu. Tip-toe, blaen y droed. Tip-top, gradd uchaf, pen uchaf
Tippet, tip'et *n*, torynig, ysgwydd-dorch
Tipple, tip'l *v*, llymeitian, diota, ffrytian
Tippler, tip'lûr *n*, diotai, meddwyn
Tipstaff, tip'staf *n*, ffon-ringyll, ceisbwl
Tipsy, tip'sī *a*, meddw, gofeddw, lledfeddw, gofrwysg
Tirade, tī.räd' *n*, bloeddaraeth
Tire, tī'r *n*, rhes, rhenc; penwisg; cylch olwyn: *v*, blino, lludded; penwisgo. Tiring-room, gwisgle chwarëyddion
Tiresome, tī'r'sum *a*, blinderus, blin
Tiresomeness, tī'r'sum.nes *n*, blinder, blinderusrwydd, llyfferthedd
Tirret, tir'et *n*, llyffethar
Tissue, tish'ū *n*, cymblethwe; rhes: *vt*, cymblethu; eurblethu, arianblethu. Tissue-paper, papyr sidan
Tit, tit *n*, corfarch; llancesig.—Titmouse. Tit for tat, cast am gast
Titan, tī'tan *n*, cawr dychymmygol, mab nef a daiar
Titbit, tit'bit *n*, tamaid dewisol
Tithable, tī'THâ.bl *a*, degymadwy
Tithe, tīTH *n*, degwm: *vt*, degymu. Tithing-man, degymwr
Titillate, tit'il.ät *vt*, gogleisio
Titillation, tit.ī.lä'shun *n*, gogleisiad
Titlark, tit'lârk *n*, corhedydd
Title, tī'tl *n*, enw, enwad, cyfenwad; hawl, hawlfraint: *vt*, enwi, rhoi enwad; rhoi hawl. Title-deed, hawlysgrif
Titlepage, tī'tl.päj *n*, gwynebddalen
Titmouse, tit'mûws *n*, penlöyn, sywidw; yswigw, cap y lleian, glas y pared, gwas y dryw, llygoden y derw
Titter, tit'ûr *vi*, chwerthin dan ddannedd, cilchwerthin: *n*, cilchwardd
Tittle, tit'l *n*, pyncyn, tipyn, mymryn; tip, til [cam gwag
Titubate, tit'ū.bät *vi*, tramgwyddo, rhoi
Titubation, tit.ū.bä'shun *n*, tramgwyddiad; ffwdan, anesmwythdra
Titular, tit'ū.lûr, Titulary, tit'ū.lur.ī *a*, enwol, mewn enw
Tiver, tī'vûr *n*, math o liw-bridd [frys
Tivy, tiv'ī *ad*, ar bedwar carn, ar fawr-
To, tû *pr*, i, at, hyd, hyd at, er mwyn, wrth, yn. To-day, heddyw. To-morrow, y fory, efory. To-night, heno. To and fro, yma a thraw. To be, bod. To go, myned

Toad, tŏd *n*, llyffant, llyffan, llyffant du, llyffant dafadenog. Toad-eater, gwenieithwr. Toad-flax, y gingroen fechan, llin y llyffant. Toad-stool, bwyd y llyffant, bwyd ellyllon, madalch, madarch, bwyd y barcud, bwyd y boda

Toast, tōst *n*, crasfara, crasdeisen; cibli, llwncdestyn: *v*, crasu; rhoi cibli. Toast-master, cibliwr, llwncdestynwr

Tobacco, tō.bak'ō *n*, myglys, ffwgws

Tobacconist, tō.bak'ō.nist *n*, myglysydd, ffwgyswr [bydwreigiaeth

Tocology, tō.kol'ō.jī *n*, colwynyddiaeth

Tocsin, tok'sin *n*, alarmgloch [llwynog

Tod, tod *n*, perth; 28 pwys o wlan;

Toddle, tod'l *vi*, llesg-gerdded

Toddy, tod'ī *n*, cymmysglyn o wirod, dwfr, a sugr

Toe, tō *n*, bys troed. Great toe, bawd troed. A horse's toe, blaen carn ceffyl

Toft, toft *n*, llwyn, gallt o goed; man lle bu ty

Toga, tō'gâ *n*, twyg, llaeswisg

Together, tŵ.geth'ûr *ad*, yng ngbyd, ar unwaith, gyda'n gilydd, cyd-, cy-. To join together, cyssylltu. To bind together, cydrwymo, cyfrwymo

Toil, tôil *n*, llafur, trafferth; rhwyd, magl: *v*, llafurio, poeni, ymboeni,

Toilet, tôil'let *n*, trwsfwrdd [ymdrafferthu

Toilsome, tôil'sum *a*, llafurus, trafferthus, blinderus [rwydd

Toilsomeness, tôil'sum.nes *n*, llafurus-

Toise, tôiz *n*, gwrhyd, hyd gwr, o ddeutu chwech troedfedd

Tokay, tō.kä' *n*, math o win

Token, tō'kn *n*, arwydd, argoel, nod: *vt*, arwyddo, argoeli, arddangos

Told, tōld *pt* & *pp*.—Tell

Tole, tōl *vt*, denu, hudo

Tolerable, tol'ur.â.bl *a*, goddefadwy; gweddol, canolig, go dda

Tolerance, tol'ur.ans *n*, goddefgarwch, goddefiad, goddefiant

Tolerant, tol'ur.ant *a*, goddefus, goddefgar [gadu

Tolerate, tol'ur.ät *vt*, goddef, caniatäu,

Toleration, tol.u.rä'shun *n*, goddefiant

Toll, tōl *n*, toll, maelged, treth: *v*, tolli, codi toll; canu cloch, cnulio. Tollbooth, tolldy, tollfa; carchar. Toll-free, didoll. Toll-gate, tollborth. Toll-house, toll-dy

Tolsey, tol'zī *n*, maelfa, marchnadfa

Tolutation, tol.ū.tä'shun *n*, rhygyngiad

Tomahawk, tom'â.hôk *n*, aerfwyell

Tomb, tŵm *n*, bedd, gwyddfa, beddrod: *vt*, claddu, gosod mewn beddrod. Tomb-stone, beddfaen, careg bedd

Tombless, tŵm'les *a*, difeddrod

Tomboy, tom'bôi *n*, hoeden, rhonten

Tome, tōm *n*, cyfrol [flewog

Tomentose, tō.men.tōs' *a*, blewog, man-

Tomtit, tom.tit' *n*.—Titmouse

Ton, tun *n*, tynell, ugain canpwys

Tonation, tō.nä'shun *n*, tonyddiaeth

Tone, tōn *n*, tôn, goslef, acan, acen; ardwyth, iechyd, nerth

Toneless, tōn'les *a*, didôn, angherddgar

Tongs, tongz *np*, gefail

Tongue, tung *n*, tafod; tafodiaith, iaith; balog. Tongue-tied, tafodrwym, bloesg. Double-tongued, deueiriog, twyllodrus. Smooth-tongued, tafodlyfn. Vulgar-tongue, iaith y werin. Hold your tongue, tewch â son. To use the tongue, To scold, tafodi [mud

Tongueless, tung'les *a*, didafod, disiarad,

Tonic, ton'ik *a*, tonol; cryfhaol: *n*, meddyginiaeth gryfhaol. Tonic sol-fa, egwyddor gerddorol o'r enw, sol-ffa

Tonnage, tun'äj *n*, tâl ar y dynell, tynelldoll; cludallu llong, mesur llwyth

Tonsil, ton'sil *n*, chwaren y gwddf [llong

Tonsor, ton'sûr *n*. gwalltdorwr, eilliwr

Tonsure, ton'shûr *n*, coryneilliad, gwalltdoriad [goroesdal

Tontine, ton.tîn' *n*, dogn dâl i oroeswyr,

Tony, tō'nī *n*, symlyn [*c*, hefyd

Too, tŵ *ad*. rhy, yn ormodol, dros ben:

Took, tŵk *pt*.—Take [trecyn, peiriant

Tool, tŵl *n*, arf, offeryn, celfyn, erfyn,

Toot, tŵt *v*, seinio corn; ysbïo allan

Tooth, tŵth (*p* teeth) *n*, dant: *vt*, cynnysgaethu â dannedd; bylchdori. Tooth-drawing, tyniad dannedd. Tooth-powder, deintbylor. Cheek-tooth, bochddant. Eye-tooth, ysgythrddant. Fore-tooth, rhagddant. Jaw-tooth, bochddant, dant malu, cilddant. Chattering of the teeth, deintgryd. A little tooth, deintws [nodd

Toothache, tŵth'äk *n*, deintwst, dan-

Toothed, tŵtht *a*, danneddog, deintiog

Toothless, tŵth'les *a*, danneddgoll, diddannedd, mantach

Toothpick, tŵth'pik *n*, danneddbig [r

Toothsome, tŵth'sum *a*, danteithiol, bla

Top, top *n*, pen, brig, crib, blaen, t cop, copa; cogwrn: *v*, tocio, ysgyth difrigo, blaendori. Top-heavy drwm, meddw. Top-sawyer,

Toparch, top'ârk *n*, pen ardal
Toparchy, top'âr.kĭ *n*, ardal [fawr
Topaz, tō'paz *n*, maen eurlliw gwerth-
Tope, töp *vi*, diota, meddwi: *n*, morgi
Toper, tō'pûr *n*, diotai, diotwr, meddwyn
Topgallant. top.gal'ant *a*, uwch na'r uch-hwylbren [fus *n*, tywodfaen
Toph, tof, Tophin, tof'in, Tophus, tō'-
Tophaceous, tō.fā'shus *a*, tywodlyd,
Tophet, tō'phet *n*, uffern [graianllyd
Topic, top'ĭk *n*, testyn, pwnc, pen
Topical, top'ĭ.kal *a*, lleol, perthynol i le
Topknot, top'not *n*, penglwm
Topless, top'les *a*, diben, difrig
Topmast, top'mast *n*, uch-hwylbren
Topmost, top'möst *a*, uchaf, penaf, prif
Topographer, tō.pog'râ.fûr *n*, lleddar-luniwr, llëyddwr [iaeth
Topography, tō.pog'râ.fĭ *n*, lleddarlun-
Toppingly, top'ing.lĭ *ad*, yn odidog, yn wych, yn hyf [lawr
Topple. top'l *v*, syrthio, cwympo; taflu i
Topsyturvy, top.sĭ.tur'vĭ *ad*, pendra-mwnwgl, â'r gwaelod i fyny a'r wyneb i lawr, pendraphen, gwyneb i waered
Tor, tôr *n*, twr; uchelfan, craig uchel
Torch, tôrtsh *n*, ffaglen, canwyll gwyr fawr. Torch-bearer, ffaglen-gludydd
Tore, tō'r *pt.*—Tear [aeth, artaith, gofid
Torment, tôr'ment *n*, poen, poenedig-
Torment, tôr.ment' *vt*, poeni, poenydio, arteithio, blino [ydiwr, arteithiwr
Tormentor, tor.men'tûr *n*, poenwr, poen-
Torn, tō'rn *pt.*—Tear
Tornado, tôr.nā'dō *n*, gyrwynt, corwynt
Torpedo. tôr.pĭ'dō *n*, yswythbysg, y forgath luchiasol, pysgodyn yr wrwst
Torpent, tôr'pent *a*, marwaidd, difywyd, cyffiedig, swrth [dra, merwindod
Torpescence, tôr.pes'ens *n*, marweidd-
Torpescent, tôr.pes'ent *a*, marweiddiol
Torpid, tôr'pid *a*, marwaidd, cyffiedig, trymaidd, cysglyd, swrth
Torpidity, tôr.pid'ĭ.tĭ, Torpidness, tôr'-pid.nes, Torpitude, tôr'pĭ.tüd, Torpor, tôr'pôr *n*, marweidd-dra, merwindod, cysgadrwydd, trymedd, syrthni
Torpify, tôr'pĭ.fĭ *vt*, marweiddio
Torporific, tôr.pō.rif'ĭk *a*, marweiddiol
Torque, tôrk *n*, gwddfdorch, torch
Torrefaction, tor.ĭ.fak'shun *n*, poethiad, [crasu
swchiad, deifiad, crasiad
poethi, sychu, deifio,
efnllif, cenllif, ffirwd,
hwy: *a*, ffrwdlifol
i, cras, sychboeth.
ylch

Torridity, to.rid'ĭ.tĭ *n*, crasboethedd
Torse, tôrs *n*, torch, plethdorch
Torsel, tôr'sel *n*, peth nydd-dröedig
Torsion, tôr'shun *n*, nydd-droad
Tort, tôrt *n*, cam, sarhâd, niwed
Tortile, tôr'til, Tortive, tôr'tiv *a*, tröedig, nydd-dröedig, torchog
Tortious, tôr'shus *a*, niweidiol
Tortoise, tôr'tiz *n*, crwban, llyry
Tortuosity, tôr.tshü.os'ĭ.tĭ *n*, gwyrgemi, dolenogrwydd, torchogrwydd
Tortuous, tôr'tshü.us *a*, torchog, gwyr-gam, dolenog, nydd-dröedig
Torture, tôr'tshûr *n*, poen, dirboen, ar-taith: *vt*, poeni, poenydio, arteithio, dirboeni [rwydd
Torvity, tôr'vĭ.tĭ *n*, gerwindeb, sarig-
Torvous, tôr'vus *a*, gerwin, sarig
Tory, tō'rĭ *n*, Tori, cadwriaethwr, ym-bleidydd dros yr eglwys a'r llywodraeth
Tose, töz *v*, tori neu gribo gwlan
Toss, tos *v*, taflu, lluchio, bwrw: *n*, tafl, tafliad, lluch. Toss-pot, diotai, meddwyn. To toss about, gwasgaru
Total, tō'tal *a*, cwbl, cyfan, cyfan-gwbl, llwyr, oll: *n*, y cwbl. y cyfan, y cyfan-swm, crynswth, crynswdd
Totality, tō.tal'ĭ.tĭ *n*, cwbledd, crynswth, crynswdd, cyfanedd, llwyredd
Totally, tō'tal.ĭ *ad*, yn gwbl, yn hollol, yn llwyr [telgynu
Totter, tot'ûr *vi*, honcian, siglo, gwegio,
Tottery, tot'ur.ĭ, Tottering, tot'ur.ing *a*, serfyll, adfeiliedig, gwegïol, ar y sigl
Touch, tutsh *v*, teimlo, cyffwrdd, cyd-gyffwrdd: *n*, teiml, teimlad, cyffwrdd, cyffyrddiad; ergyd, cnith; prawf. Touch-hole, tandwll dryll. Touch-stone, maen prawf. Touch-wood, pren pwdr, pwdrbren. To touch up, adgyweirio. To touch upon, trin yn ysgafn, gosonio am. Touching, mewn perthynas i; cyffröus, cynhyrfiol
Touchiness, tut'shĭ.nes *n*, anfoddog-rwydd, croesni, hyddigrwydd
Touchy, tut'shĭ *a*, anfoddog, hyddig, anynad, afrywiog, croes
Tough, tuf *a*, gwydn; ystyfnig, cryf, anhydyn [caledu
Toughen, tuf'n *v*, gwydnu, gwydnhau;
Toughness, tuf'nes *n*, gwydnedd; cryfder
Toupee, tw̆.pĭ', Toupet, tw̆.pā' *n*, blaen-
Tour, tw̆'r *n*, cylchdaith, taith [gudyn
Tourist, tw̆'r'ist *n*, cylchdeithiwr
Tournament, tw̆'r'nâ.ment *n*, ffugym-gyrch, camp filwraidd [attal gwaed
Tourniquet, tûr'nĭ.ket *n*, rhwymyn at

Touse, tûŵz, Tousle, tûŵ'zl *v*, tynu, llusgo, dylusgo, rhwygo [meriaid
Tout, tûŵt *v*, hela pleidleiswyr neu gws-
Tow, tō *n*, earth, breisgion: *vt*, llusgo llong â rhaff, rhafflusgo, llonglusgo. Tow-rope, llusgraff
Towage, tō'äg *n*, llusgiad; llusgdal
Toward, tō'ûrd *a*, hydrin, hydyn, nawsaidd, llesol, buddiol, tueddol, da ar les: *pr*, tua, tuag at
Towardliness, tō'ûrd.lî.nes, Towardness, tō'ûrd.nes *n*, hydrinedd, hynawsedd
Towardly, tō'ûrd.lî *a*, hydrin, hydyn, hynaws; ufudd
Towards, tō'ûrdz *pr*, tua, tuag at
Towel, tûŵ'el *n*, llawliain, lliain ymsychu, cedaflen [hedeg, ymgodi
Tower, tûŵ'ûr *n*, twŵr: *vi*, esgyn, uch-
Towering, tûŵ'ur.ing *a*, uch-hedol, uch-
Towery, tûŵ'ur.î *a*, twrog [hedegol
Town, tûwn *n*, tref, tre. Town-hall, llys y dref, llysdy'r dref. Town-talk, chwedl tref, chwedl gyffredin [dref
Townclerk, tûwn'klârk *n*, ysgrifenydd y
Township, tûwn'ship *n*, trefgordd
Townsman, tûwnz'man *n*, trefwr. Fellow-townsman, cyttrefwr [wynllyd
Toxical, tok'sî.kal *a*, gwenwynig, gwen-
Toxicology, tok.sî.kol'ō.jî *n*, gwenwyndraeth, gwenwynddysg
Toxophilite, tok.sof'ō.lît *n*, bwäwr
Toy, tôj *n*, tegan, gwaelbeth, oferdlws: *vi*, chwaeu, maldodi, ysbleddach, ofera, masweddu. Toy-man, gwerthwr teganau, teganwr. Toy-shop, tegandy
Toyish, tôi'ish *a*, teganaidd; maldodus
Toze, tōz *vt*, llusgo. tynu
Trace, träs *n*, ol, adrywedd, brisg; tres, syg: *vt*, olrhain, olrheinio, dilyn, olddilyn, adrywedd
Traceless, träs'les *a*, diol, anolrhain
Trachea, trä'kî.â *n*, breuant, gwyntgorn, corn y geg, corn chwyth [drychiad
Trachiotomy, trä.kî.ot'ō.mî *n*, breuant-
Trachitis, trâ.kî'tis *n*, ennynfa'r freuant
Track, trak *n*, ol olwyn; arlwybr, brisg, hawg: *vt*, olrhain, arlwybro. Track-boat, Track-scout, llong neu fad a lusgir [sathredig
Trackless, trak'les *a*, diol, dilwybr, an-
Tract, trakt *n*, ardal, rhandir; traethodyn
Tractable, trak'tâ.bl *a*, hydrin, trinadwy, ewyllysgar [rwydd, hydrinedd
Tractableness, trak'tâ.bl.nes *n*, hydyn-
Tractarian, trak.tê'r'î.an *n*, traethodwr
Tractate, trak'tät *n*, llyfryn, traethodyn
Tractile, trak'til *a*, estynadwy, ystwyth
Traction, trak'shun *n*, tyniad, llusgiad
Tractive, trak'tiv *a*, tyniadol
Tractor, trak'tur *n*, tyniedydd
Trade, träd *n*, masnach, trafnidaeth, maeleriaeth; galwedigaeth, crefft, celfyddyd: *vi*, masnachu, marchnata, trafnidio, maelera [maelwyr
Tradesfolk, trädz'fök *np*, masnachwyr,
Tradesman, trädz'man (tradesmen, trädz'men) *n*, masnachwr, maelwr; celfyddwr, crefftwr [clyw, hengof
Tradition, trâ.dish'un *n*, traddodiad, cof
Traditional, trâ.dish'un.al, Traditionary, trâ.dish'un.ur.î, Traditive, trad'î.tiv *a*, traddodiad, o ben i ben, geneuol
Traduce, trä.düs' *vt*, gwaradwyddo, enllibio, goganu [anair, enllib
Traducement, trâ.düs'ment *n*, difenwad,
Traducent, trâ.dü'sent *a*, goganol, enllibus, athrodol, aneiriol
Traduction, trâ.duk'shun *n*, enllibiad; trosglwyddiad, deilliad, traddodiad
Traffic, traf'ik *n*, trafnidiaeth, trafnid, marchnadaeth, masnach, maeleriaeth: *v*, trafnidio, masnachu, maelera
Tragacanth, trag'â.kanth *n*, math o ystor [ëydd
Tragedian, trâ.jî'dî.an *n*, pruddchwar-
Tragedy, traj'î.dî *n*, pruddchwaeu; echryswaith, galanas, prudd-damwain
Tragic, traj'ik Tragical, traj'î.kal *a*, pruddchwaeuol, galarus, echryslawn
Tragicalness, traj'î.kal.nes *n*, echryslonrwydd, echryslonder
Trail, träl *n*, llusg; godre gwisg; ol: *v*, llusgo, tynu, ymlusgo
Train, trän *n*, gorymdaith, gosgordd, canlynwyr; godre, llyw gŵn; cludres, cerbydres, agerdd-glud; rhes, cyfres; dilyniad, canlyniad: *vt*, hyfforddi, addysgu, meithrin, dwyn i fyny; ffurfio, llunio, ystumio. Train-bands, milwyr cartrefol, cartreflu Train-oil, olew'r morfil. In train, mewn trefn
Trainable, trä'nâ.bl *a*, hydrin, trinadwy
Traipse, träps *vi*.—Trapes
Trait, trä *n*, nodiad, arnod [teyrnfradwr
Traitor, trä'tûr *n*, bradwr, bradychwr,
Traitorly, trä'tûr.lî, Traitorous, trä'turus *a*, bradwrus, bradychus [yches
Traitress, trä'tres *n*, bradwraig, brad-
Traject, traj'ekt *n*, ceubalfa, trosglwydd fa [trw
Traject, trâ.jekt' *vt*, trosglwyddo, tafl
Tralatitious, trä.lâ.tish'us *a*, enol, tywyll, cyffelybiaethe
Tralineate, trâ.lin'î.ät *vi*, gwa

Tram, tram *n*, cart glo. Tram-road, math o reilffordd neu gledrffordd
Trammel, tram'el *n*, rhwystr, lludd; cloffrwym, hual; rhwyd hir; bach haiarn: *vt*, rhwystro, dal, lluddias; cloffrwymo, hualu, gefynu
Tramontane, tram'un.tän *a*, tu hwnt i'r mynyddoedd; dyeithr [sathru
Tramp, tramp *n*, crwydryn: *v*, crwydro;
Trample, tram'pl *v*, sathru, sangu, mysangu, damsangu, mathru, darfathru
Tranation, trâ.nä'shun *n*, nofiad dros
Trance, trans *n*, llewyg, llesmair
Tranced, transt *a*, mewn llesmair
Trangram, trang'gram *n*, dyrysbeth, astrusbeth [llonydd, diderfysg
Tranquil, trang'kwil *a*, tawel, esmwyth,
Tranquility, trang.kwil'î.tî *n*, tawelwch, llonyddwch [llonyddu, tawelu
Tranquilize, trang'kwil.îz *vt*, esmwytho,
Trans-, Tran-, Tra-, *px*, tros-, tra-, try-, traws- [lawnu, gwneuthur
Transact, trans'akt *vt*, trin, trefnu, cyf-
Transaction, trans.ak'shun *n*, gorchwyl, neges; gwneuthuriad, cyflawniad
Transactor, trans.ak'tûr *a*, goruchwylydd, trefnwr, trafnidiwr, gwneuthurwr
Transanimate, trans.an'î.mät *vt*, trawseneidio [blaenori
Transcend, tran.send' *vt*, trarhagori,
Transcendence, tran.sen'dens, Transcendency, tran.sen'den.sî *n*, rhagoriaeth, blaenoriaeth
Transcendent, tran.sen'dent *a*, godidog, trarhagorol, ardderchog
Transcolate, trans'kö.lät *vt*, hidlo
Transcribe, tran.skrîb' *vt*, adysgrifo, adysgrifenu, ailysgrifenu
Transcript, trans'kript *n*, adysgrif, adysgrifen, ysgrifeniad
Transcur, trans.kûr' *vi*, trawsredeg
Transcursion trans.kûr'shun *n*, trawsrediad, gwibiad [glwyddiad
Transduction, trans.duk'shun *n*, tros-
Transelementation, trans.el.î.men.tä'shun *n*, trawselfeniad, trawssylwedd-
Transept, tran'sept *n*, croes [iad
Transfer, trans'fûr *n*, trosglwyddiad, trosiad, aralliad [arallu
Transfer, trans.fûr' *vt*, trosglwyddo,
Transferable, trans.fûr'â.bl *a*, trosglwyddadwy, aralladwy
Transfiguration, trans.fig.ü.rä'shun *n*, gweddnewidiad, dullnewyddiad
ansfigure, trans.fig'ûr *vt*, gweddnewid fix, trans.fiks' *vt*, trywanu, gwanu form, trans.fôrm' *v*, cyfnewidio
Transformation, trans.fôr.mä'shun *n*, ffurfnewidiad, dullnewidiad
Transfuse, trans.flüz' *vt*, tywallt i arall, trosglwyddo [dywalltiad
Transfusion, trans.flü'zhun *n*, traws-
Transgress, trans.gres' *v*, troseddu, camweddu, pechu, cyfeiliorni
Transgression, trans.gresh'un *n*, troseddiad, camwedd, pechod, bai
Transgressor, trans.gres'ûr *n*, troseddwr, camweddwr
Transient, tran'shent *a*, diflanol, dibara
Transientness, tran'shent.nes *n*, ffoedigrwydd, darfodrwydd [iad
Transilience, tran.sil'yens *n*, trawsneid-
Transire, tran'sî'r *n*, trwydded, ysgrf oddef [trosiad
Transit, tran'sit *n*, trawsfud, trawdd,
Transition, tran.sizh'un *n*, trawssymudiad, troddiad, trosiad
Transitional, trans.sizh'un.al *a*, trosiadol
Transitive, tran'sî.tiv *a*, trofus, trawsfynedigol. Transitive verb, berf weithredol, perwyddiad gweithredol
Transitoriness, tran'sî.tur.î.nes *n*, diflanedigrwydd
Transitory, tran'sî.tur.î *a*, ebrwyddfynedol, dibara, diflanol [adwy
Translatable, trans.lä'tâ.bl *a*, cyfieith-
Translate, trans.lät' *vt*, cyfieithu; egluro; trosglwyddo, symmud. To translate into Welsh, Cymreigio
Translation, trans.lä'shun *n*, cyfieithiad, cyfieithad; symmudiad. Free translation, aralleirisad
Translator, trans.lä'tûr *n*, cyfieithwr, cyfieithydd, lladmerydd [edigol
Translatory, trans.lä'tur.î *a*, symmud-
Translucent, trans.lü'sent, Translucid, trans.lü'sid *a*, tryloew
Transmarine, trans.mâ.rîn' *a*, tramor, allmyr [fudol: *n*, mudwr
Transmigrant, trans'mî.grant *a*, traws-
Transmigrate, trans'mî.grät *vi*, newid trigfan, trawsfudo
Transmigration, trans.mî.grä'shun *n*, trawsfudiad, erchywyniad. Transmigration of souls, trawseneidiad, abred
Transmission, trans.mish'un *n*, trosglwyddiad [fonol
Transmissive, trans.mis'iv *a*, trawsan-
Transmit, trans.mit' *vt*, anfon at, tafiu drosodd, trosglwyddo [iad
Transmittal, trans.mit'al *n*, trosglwydd-
Transmogrify, trans.mog'rî.fî *vt*, cyfnewidio [newidiadwy
Transmutable, trans.mü'tâ.bl *a*, traws-

Transmutation, trans.mū.tā'shun *n*, llwyrnewidiad, trawssylweddiad
Transmute, trans.mūt' *vt*, trawsnewid
Transom, tran'sum *n*, croeslath, croesdrawst
Transparency, trans.pê'r'en.sĭ *n*, tryloewder
Transparent, trans.pê'r'ent *a*, tryloew
Transpierce, trans.pĭ'rs' *vt*, trywanu
Transpire, tran.spĭ'r' *v*, anadlu trwodd; rhoddi, llithro, neu ddianc ar led; dyfod i glyw
Transplace, trans.plās' *vt*, trawsosod
Transplant, trans.plant' *vt*, trawsblanu
Transport, trans.pō'rt' *vt*, trosglwyddo; alltudo, allwladu, deol; peri llawenlewyg, taflu i wyniasedd
Transport, trans'pō'rt *n*, trosglwyddlong; deolddyn; perlewyg, gwynias, gwyllttias, gorawen
Transportable, trans.pō'r'tâ.bl *a*, yn agored i alltudaeth, deoladwy
Transportation, trans.pō'r.tā'shun *n*, deoliad, alltudaeth [trawsosodiad
Transposal, trans.pō'zal *n*, trawsgyflead,
Transpose, trans.pōz' *vt*, trawsddodi, trawsosod, trawsgyflëu [ddodiad
Transposition, trans.pō.zish'un *n*, trews-
Transubstantiate, tran.sub.stan'shĭ.āt *vt*, trawssylweddu, newid sylwedd
Transubstantiation, tran.sub.stan.shĭ.ā'shun *n*, trawssylweddiad, trawselfeniad, newid sylwedd
Transude, tran.süd' *vi*, chwysu trwodd
Transumption, tran.sum'shun *n*, trawsgymmeriad
Transverse, trans.vûrs' *a*, croes, traws
Tranter, tran'tûr *n*, pysgwerthwr
Trap, trap *n*, carfagl, yslepian, magl, dalfagl, telm; math o graig: *vt*, dal, maglu; addurno. Trap-door, braddddrws, drws codi [dillad yn annhaclus
Trapes, trāps *n*, diogen: *vi*, cerdded â'r
Trapezium, trâ.pĭ'zĭ.um *n*, dull pedwaronglog anghyfochrog
Trappings, trap'ingz *np*, seirch, addurnau meirch [ffril, gwehilion
Trash, trash *n*, sochach, sorod, ffwlbri;
Trashy, trash'ĭ *a*, sothachlyd; ffwlbrïaidd, gorwael, diwerth [archollion; iachaol
Traumatic, trô.mat'ik *a*, perthynol i
Travail, trav'äl *vi*, bod mewn gwewyr esgor, trafaelu, trafaelio, ymboeni: *n*, llafur, trafael; gwewyr esgor
Travel, trav'el *v*, teithio, ymdeithio: *n*, taith, ymdaith, hynt. To travel on foot, pedestru [deithydd
Traveller, trav'el.ûr *n*, teithiwr, ym-
Traverse, trav'ûrs *a*, traws, llettraws, croesymgroes, croes: *v*, trawsdeithio, trawsfyned; croesi, croeschwalu: *n*, rhagiad cwyn; gwrthdro
Travesty, trav'es.tĭ *a*, gwatwaredig: *n*, gwawdaralleiriad: *vt*, gwawdaralleirio
Trawl, trôl *n*, rhwyd lusg.—Troll
Tray, trä *n*, heilyr; noe, ceulor, ciler, mail. Tray-trip, math o chwareu
Treacherous, tret'shur.us *a*, bradus, bradwrus, bradychus, bradwriaethus
Treachery, tret'shur.ĭ *n*, brad, bradwch,
Treacle, trĭ'kl *n*, triagl [bradwriaeth
Tread, tred (*pt* trod, *pp* trod & trodden) *v*, sengu, sathru, arsangu, troedio, mathru; ceiliogi, cocwyo: *n*, sang, sathr; troediad; llwybr; rhith ceiliog
Treadle, tred'l *n*, troedlath gwëydd; rhith ceiliog, gorllydd ceiliog
Treason, trĭ'zn *n*, brad, bradwch, bradwriaeth. High treason, teyrnfrad, uchelfrad. Petit treason, iselfrad, lledfrad [ol, bradol
Treasonable, trĭ'zn.â.bl *a*, bradwriaeth-
Treasure, trezh'ûr *n*, trysor: *vt*, trysori. Treasure-trove, arian cloddiedig o'r ddaiar. A golden treasure, eurgrawn. To treasure up, trysori [trysorwr
Treasurer, trezh'ur.ûr *n*, trysorydd,
Treasurership, trezh'ur.ûr.ship *n*, trysorydiaeth, swydd trysorwr
Treasury, trezh'ur.ĭ *n*, trysorfa, trysordy, sylltty. The public treasury, trysorlys, cyllidfa
Treat, trĭt *n*, arfoll, rhadwledd: *v*, rhyddwledda, gweata, arfolli, croesawu; ymdrin â, traethu ar, cylafareddu; cyfammodi, cytuno
Treatable, trĭ'tâ.bl *a*, hydrin, trinadwy
Treatise, trĭ'tiz *n*, traethawd
Treatment, trĭt'ment *n*, triniaeth, triniad
Treaty, trĭ'tĭ *n*, cynnadledd; cytundeb, cyfammod [*v*, triphlygu
Treble, treb'l *n*, meinllais: *a*, triphlyg:
Tree, trĭ *n*, pren, coeden, gwydden. A young tree, glasbren
Treen, trĭn *np*, prenau: *a*, o goed
Treenail, trĭ'näl *n*, coedhoel, gwyddbin
Trefoil, trĭ'foil *n*, meillion gwynion
Treillage, trel'äj *n*, coedattegion [waith
Trellis, trel'is *n*, delltwaith coed, cledr-
Tremble, trem'bl *vi*, crynu, dychrynu, echrynu, echrydu, arswydo
Tremendous, trĭ.men'dus *a*, dychrynllyd, ofnadwy, arswydus, anaele
Tremor, trem'ûr *n*, crydiant; cry[illegible]
dychryn, crynodd, dychryndod

Tremulous, trem'ü.lus *a*, hygryn, cryn-
edig, crynol; ofnus [dod
Tremulousness, trem'ü.lus.nes *n*, cryn-
Tren, tren *n*, tryfer, bêr
Trench, trentsh *n*, ffos, gwyth, rhigol;
clawdd: *v*, ffosi, cloddio, rhigoli
Trenchant, tren'tshant *a*, llym, miniog
Trencher, tren'tshûr *n*, prenddysgl,
prenddysglan. Trencher-fly, truth-
folerwr. Trencher-friend, cydfwyt-
äwr; gwenieithwr. Trencher-man,
bolrythwr; cogydd [glanhau gwlan
Trend, trend *vi*, tueddu, gogwyddo;
Trepan, trî.pan' *n*, taredryn, cylchlif
llawfeddyg; magl: *vt*, llifo'r siol,
taredrynu; maglu [sioldyllu
Trephine, trî.fîn' *n*, sioldylliedydd: *vt*,
Trepid, trep'id *a*, crydus, ofnus
Trepidation, trep.î.dä'shun *n*, cryndod
Trespass, tres'pas *n*, trosedd, camwedd,
trais, gormes: *vi*, troseddu, camweddu;
peri colled i arall; myned yn anghyf-
reithlawn ar dir arall
Tress, tres *n*, cudyn gwallt
Trestle, Tressel, tres'l *n*, trestl, atteg
Tret, tret *n*, pwysgoll, traul, traulgoll
Trevet, trev'et *n*.—Trivet
Trey, trä *n*, y rhif tri ar gardiau
Triable, trî'â.bl *a*, holiadwy, chwiliadwy
Triad, trî'ad *n*, tri. Triads, trioedd
Trial, trî'al *n*, prawf, profiad, profedig-
aeth; hawl, holiad, arholiad, holedig-
aeth, cynghaws
Triangle, trî'ang.gl *n*, triongl, tryfal.
Equilateral —, tryfal cyfochrog. Iso-
celes —, tryfal deugyfochrog. Oblique-
angled —, tryfal lleddf. Right-angled
—, tryfal union-onglog. Scalene —,
tryfal anghyfochrog [tryfalog
Triangular, trî.ang'gü.lûr *a*, trionglog.
Tribe, trîb *n*, llwyth, tylwyth, cenedl,
gwehelyth, edryf [offeryn gof aur
Triblet, trib'let, Tribolet, trib'ö.let *n*,
Tribrach, trî'brack *n*, corfan trwm, cor-
fan o dair sillaf fer
Tribulation, trib.ü.lä'shun *n*, trallod,
ing, cystudd, helbul, cyfyngder, blin-
fyd, blinder; erlidigaeth
Tribunal, trî.bü'nal *n*, brawdle, gorsedd
barn, llys barn [areithfa
Tribune, trib'ün *n*, swyddog Rhufeinig;
Tributary, trib'ü.tur.î *a*, dan dreth, treth-
dig, trethol, teyrngedol: *n*, un dan
ynged; afon yn rhedeg i un arall
, trib'üt *n*, teyrnged, treth
ïs *n*, mynydyn, cythrym
iis, trî.kï'â.sis *n*, dolur y llygaid
Trick, trik *n*, pranc, ystranc, ystryw,
dichelldro, twyll, cast: *vt*, twyllo
Trickery, trik'ur.i *n*, dichellwaith
Trickish, trik'ish *a*, ystrywgar, hocedus;
castiog, ystrancus [llifo, rhedeg
Trickle, trik'l *vi*, dyferu, treiglo, dafnu,
Trickster, trik'stûr *n*, twyllwr, hocedwr
Tricksy, trik'sî *a*, bywiog, cyflym, sionc
Tricky, trik'î *a*, hocedus, iselgraff, ys-
Tricolor, trî'kul.ûr *n*, baner drilliw
Ffrainc (coch, gwyn, a glas) [tryfer
Trident, trî'dent *n*, teyrnwialen Neifion;
Triennial, trî.en'yal *a*, tairblynyddol
Trifle, trî'fl *n*, ychydigyn, gwaelbeth,
coegbeth, oferdlws, anober, tegan,
ffril, ffado: *v*, ofera, oferdreulio, simera,
segura [ofer, gwag
Trifling, trî'fling *a*, diwerth, dibwys,
Trifoliate, trî.fö'lî.ät *a*, teirdalenog
Triform, trî'fôrm *a*, teirffurf, tridull
Trifurcated, trî.fûr'kä.ted *a*, teirfforchog
Trig, trig *vt*, cloi, cloigynu, dalgloi
Trigamy, trig'â.mî *n*, teirwreigiaeth
Trigger, trig'ûr *n*, ystordyn; clicied;
Trigon, trî'gun *n*, triongl, tryfal [cloig
Trigonal, trig'ö.nal *a*, triongl, tryfalog
Trigonometry, trig.ö.nom'î.trî *n*, tryfal-
feidraeth, trionglfesuriaeth, trionglaeth
Trigram, trî'gram, Trigraph, trî'graf *n*,
trigraff, tair llythyren ag iddynt ond
un sain (fel *sch* yn *schism*)
Trilateral, trî.lat'ur.al *a*, triochrog
Trilithon, trîl'îth.un *n*, cromlech
Trill, trill *n*, crychnod, crychlais: *v*,
chwibio, crychleisio; dyferu
Trillion, tril'yun *a*, miliwn o filiynau o
filiynau, 1,000,000,000,000,000,000
Trim, trim *n*, gwisg, trwsiad, diwyg,
trefn, addurn: *a*, trwsiadus, taclus,
dillyn, destlus: *vt*, taclu, destlu, trwsio,
addurno; tocio; cymhwyso
Trimmer, trim'ûr *n*, trwsiwr, addurnwr,
tociwr; cymhwyswr; un deuwynebog
Trimness, trim'nes *n*, destledd, taclus-
Trinal, trî'nal *a*, triphlyg [rwydd
Trine, trîn *a*, triol
Tringa, tring'gâ *n*, pibydd y traeth
Trinitarian, trin.î.tê'r'î.an *n*, trindodiad,
trindodydd: *a*, trindodol [trindodaeth
Trinitarianism, trin.î.tê'r'î.an.izm *n*,
Trinity, trin'î.tî *n*, trindod
Trinket, tring'ket *n*, tegan, oferdlws
Triobolar, trî.ob'ö.lûr *a*, gwael, diwerth
Trip, trip *n*, trip, llithrad; berdaith:
v, tripio, llithro, syrthio, codi sodlau,
disodli; ysgafn-gerdded
Tripartite, trip'âr.tît *a*, teirranog

Tripe, trīp *n*, penyg, tripa
Tripedal, trī.pī'dal *a*, teirtroediog
Triphthong, trip'thong *n*, trisain, tair bogail unsain [triphlygu, tridyblygu
Triple, trip'l *a*, triphlyg, tridyblyg: *vt*,
Triplet, trip'let *n*, triban, triunrhyw
Triplicate, trip'lĭ.kăt *a*, tribanol, triphlyg, tridyblyg [triphlygiad
Triplication, trip.lĭ.kā'shun *n*, tribaniad,
Triplicity, trĭ.plis'ĭ.tĭ *n*, tribaniaeth
Tripod, trĭ'pod *n*, tribedd, trybedd, ystôl deirtroed [o gareg
Tripoli, trip'ō.lĭ *n*, gwlad yn Affrica; math
Triptote, trip'tōt *n*, sylweddair ag iddo ond tri chyflwr
Trisection, trĭ.sek'shun *n*, teirraniad
Tristful trist'fŵl *a*, trist, prudd
Trisyllabic, tris.i.lab'ik *a*, trisillog
Trisyllable, trĭ.sil'ā.bl *n*, gair tri sill
Trite, trīt *a*, cyffredin, henaidd, arferol
Triteness, trīt'nes *n*, cyffredinrwydd, hendra, hender
Tritheism, trĭ'thĭ.izm *n*, tridduwiaeth
Tritheist, trĭ'thĭ.ist *n*, tridduwydd
Triturable, trĭ'tü.rā.bl *a*, maluriadwy
Triturate, trĭ'tü.rāt *vt*, manlychu, malurio, pylori, pwyo
Trituration, trĭ.tü.rā'shun *n*, maluriad
Triumph, trĭ'umf *n*, gorfoledd, cyhoeddorfoledd; buddugoliaeth: *vi*, gorfoleddu; buddugoliaethu
Triumphal, trĭ.um'fal *a*, gorfoleddol; buddugol [buddugoliaethus
Triumphant, trĭ.um'fant *a*, gorfoleddus;
Triumvir, trĭ.um'vŭr (*p* triumviri, trĭum'vi.rĭ) *n*, triwyrydd
Triumvirate, trĭ.um'vi.rāt *n*, triwyriaeth
Triune, trĭ'ün *a*, triun, triunol [deirtroed
Trivet, triv'et *n*, tribedd, trybedd, ystôl
Trivial, triv'yal *a*, gwael, salw, distadl, dibwys; bychan; digyfrif, diwerth
Triviality, triv.ĭ.al'ĭ.tĭ, Trivialness, triv'yăl.nes *n*, gwaeledd
Troat, tröt *vi*, brefu fel hydd
Trocar, trō'kŭr *n*, offeryn llawfeddygol
Troche, trō'kĭ *n*, pelen feddygol
Trochee, trō'kĭ *n*, corfan rhywiog, corfan o sill hir a byr [chwyldroawl
Trochilic, trō.kil'ik *a*, cylchdroawl,
Trochilics, trō.kil'iks *np*, cylchdröeg
Trod, trod *pt* & *pp*.—Tread
Trodden, trod'n *pp*.—Tread
Troglodyte, trog'lō.dīt *n*, ogofbreswyliwr; âb, epa, gwrab; math o ddryw
Trojan, trō'jan *n*, brodor Caerdroia
Troll, trōl *v*, rholio, trolio, trolian; pysgotta [Trolling, pot. llygrwyd
Trollop, trol'up *n*, hafnen, budrogen
Trollopee, trol.u.pī' *n*, rhyddwisg, llac-
Trombone, trom.bōn' *n*, eddgorn [wisg
Tronage, trō'näj *n*, toll am bwyso gwlan
Tronator, trō.nā'tŭr *n*, gwlanbwyswr
Troop, trŵp *n*, byddin, catrawd; llu, tyrfa, torf, myntai: *vi*, ymgasglu, ymgynnull; cyrchu
Trooper, trŵ'pŭr *n*, marchfilwr
Trope, tröp *n*, troell, troellair, cyffelybiad, gloes ymadrodd [cadfuddiant
Trophy, trō'fĭ *n*, arwydd buddugoliaeth,
Tropic, trop'ik *n*, trofan, trofa, trogylch. Tropic of Cancer, trofa'r Cranc, trofan Alban Hefin. Tropic of Capricorn, trofa yr Afr, trofan Alban Arthan [iaethol
Tropical, trop'ĭ.kal *a*, trofanol; cyffelyb-
Tropology, trō.pol'ō.jĭ *n*, troelliaith [trot
Trot, trot *vi*, tuthio, trotian: *n*, tuth,
Troth, troth *n*, cyfnaith; gwir, gwiredd, ffyddlondeb [lawn
Trothless, troth'les *a*, digred, anffydd-
Trotter, trot'ŭr *n*, troterth; troed dafad
Troubadour, trŵ.bâ.dŵ'r' *n*, cerddor gynt o Provence yn Ffrainc
Trouble, trub'l *n*, blinder, gofid, trallod, aflonyddwch, cythrudd, helbul, helgur, gorthrymder; llafur, trafferth: *vt*, blino, poeni, aflonyddu; trafferthu; cythruddo, gorthrymu, cyffroi. To trouble one's self, ymdrafferthu
Troublesome, trub'l.sum *a*, blin, blinderus, terfysgus, terfysglyd, aflonydd
Troublous, trub'lus *a*, blinedig, helbulus, aflonyddol, terfysglyd
Trough, trof *n*, cafn, noe, ciler, twba
Trounce, trŭ'ŵns, *vt*, ffonodio; trechu
Trout, trŭ'ŵt *n*, brithyll, brychyll. Salmon-trout, gwyniedyn, eog-frithyll, brithog [iannau attaliedig
Trover, trō'vŭr *n*, cynghaws am fedd-
Trow, trō *vi*, tybied, meddylied, credu
Trowel, trŭ'ŵ'el *n*, llwyarn, llwyar
Trousers, trŭ'ŵ'zŭrz *np*, llodrau
Truant, trŵ'ant *n*, godechwr, dydechwr, llechwr: *a*, godechlyd, llechlyd. To play the truant, godechiad
Truce, trŭs *n*, rhyfelbaid, attaliad arfau, cadymblaid, byrgynghrair
Trucidation, trŭ.sĭ.dā'shun *n*, lladdiad
Truck, truk *n*, newidwriaeth, newidiad trwc; berfa olwynion, troglud: *v*, cyf newid, newid, newidio
Truckle, truk'l *n*, troellan, trwcl: *vi*, plygu, ymostwng.

Truculence, trŵ'kü.lens, Truculency, trŵ'kü.len.sî *n*, ffyrnigwedd
Truculent, trŵ'kü.lent *a*, gwynebgethin, ffyrnig, garwguchiog
Trudge, truj *vi*, trwmgerdded [ffyddlawn
True, trŵ *a*, gwir, cywir, didwyll, diau,
Trueness, trŵ'nes *n*, gwirionedd, cywir-
Truffle, truf'l *n*, cneuen y ddaiar [edd
Trug, trug *n*, hawg, cafn [lwg
Truism, trŵ'izm *n*, gwirineb, gwir am-
Trull, trul *n*, cyffoden, budrogen, putain
Truly, trŵ'lî *ad*, yn wir, yn ddiau, yn wirioneddol, yn gywir
Trump, trump *n*, udgorn; y cerdyn buddugol: *v*, udganu; twyllo
Trumpery, trum'pur.î *n*, gwaelgelfi, gwaelbethau; ffwlbri, gwagsiarad
Trumpet, trum'pet *n*, udgorn: *vt*, udganu, cyhoeddi. Ear-trumpet, Hearing-trumpet, clywgorn. Speaking-trumpet, llafargorn, gwaeddgorn. War-trumpet, llugorn [genydd
Trampeter, trum'pî.tûr *n*, udganwr, ud-
Truncate, trung'kät *vt*, byrdori, anafu
Truncation, trung.kä'shun *n*, cwtogiad, byrdoriad, trychiad
Truncheon, trun'tshun *n*, berllysg, brysgyll, llachbren: *vt*, ffonodio, llachio
Truncheoneer, trun.tshun.î'r' *n*, berllysgydd [treiglo, rholio
Trundle, trund'l *n*, trolig, trol: *v*, trolio,
Trunk, trungk *n*, bon, bonyn, cyff, boncyff, paladr; cist, croen-gist, byle: corff. Elephant's trunk, duryn cawrfil
Trunnion, trun'yun *n*, ystlysfoglyn cyf-
Trusion, trŵ'zhun *n*, gwthiad [legr
Truss, trus *n*, trwsa, sopen, bwrn, gwregys: *vt*, sypynu, byrnio, gwäellu
Trussel, trus'el *n*, atteg, attegboet
Trust, trust *n*, ymddiried, goglud, cred, coel: *v*, hyderu, ymddiried, goglud; coelio [gwarchodwr
Trustee, trus.tî' *n*, ymddiriedolwr,
Trustiness, trus'tî.nes *n*, ffyddlondeb
Trustless, trust'les *a*, diymddiried; anffyddlawn [gonest, haeddgoel
Trustworthy, trust'wûr.THî *a*, ffyddlawn,
Trusty, trus'tî *a*, ffyddlawn, cywir; cryf
Truth, trŵth *n*, gwir, gwiredd, gwirionedd. Truth-speaking, geirwir. In truth, mewn gwirionedd, yn ddiau
Truthful, trŵth'fwl *a*, gwir, gwirioneddol [gau
Truthless *a*, anwir, celwyddog; trŵ.tî.nä'shun *n*, dwysiad
holi; cynnyg, ceisio
Tub, tub *n*, twba, twb, trwpa, twrnel. Powdering-tub, llestr halltu
Tube, tüb *n*, pib, pibell, chwibol, cafn
Tuber, tü'bûr *n*, gwraidd oddfog [oddfyn
Tubercle, tü'bûr.kl *n*, chwydd bychan.
Tubercular, tü.bûr'kü.lûr *a*, oddfynog, crugynog, gorynog, llynorog
Tuberous, tü'bur.us *a*, oddfynog, oddfog
Tubipore, tü'bî.pō'r *n*, math o wylar
Tubular, tü'bü.lûr, Tubulated, tü'bü.läted, Tubulous, tü'bü.lus, Tubuliform, tü.bü'lî.fôrm *a*, pibgeuog, pibgeuol, pibellog, cafnol, hirgau, chwibolog. Tubular-bridge, ceubont
Tubule, tü'bül *n*, pibellan, piban
Tuck, tuk *n*, cledd-dwca, bidogan; plyg, crychiad, cwtyn; rhwyden; chwerfan, troell: *vt*, cwtän; crynoi; plygu
Tucker, tuk'ûr *n*, bronliain
Tuesday, tüz'dä *n*, dydd Mawrth. Shrove Tuesday, gwyl y gyffes.
Tuff, tuf *n*, sindw, sinidr [Mawrth Ynyd
Tuft, tuft *n*, siobyn, cobyn, tusw, twys, twff: *vt*, siobynu, siobaddurno
Tufty, tuf'tî *a*, siobynol; gwasod
Tug, tug *v*, llusgo, tynu: *n*, tyn, tyniad. dwysdyniad; llusgfad, tynfad
Tuition, tü.ish'un *n*, addysgiaeth, gofal athrawaidd, addysg [tiwlip
Tulip, tü'lip *n*, blodeuyn tra adnabyddus,
Tumble, tum'bl *v*, cwympo; treiglo, ymdreiglo; llamidyddio, llamdreiglo: *n*, codwm, cwymp, ymdreiglad
Tumbler, tum'blûr *n*, llamdreiglwr; diodwydryn [gadair
Tumbrel, tum'brel *n*, teilgart; troch-
Tumbril, tum'bril *n*, cawell, gwairgawell
Tumefaction, tü.mî.fak'shun *n*, chwydd,
Tumefy, tü'mî.fî *v*, chwyddo [chwyddiad
Tumid, tü'mid *a*, chwyddedig
Tumorous, tü'mur.us *a*, chwyddedig
Tumour, tü'mûr *n*, chwydd; crangen
Tump, tump *n*, twyn, twmpath, twmp, crug, crugyn: *vt*, twmpathu
Tumular, tü'mü.lûr *a*, twmpathol
Tumulose, tü'mü.lös, Tumulous, tü'mülus *a*, twmpathog, crugynog
Tumult, tü'mult *n*, terfysg, cynhwrf: *vi*, codi terfysg, ymderfysgu
Tumultuary, tü.mul'tshü.ur.î, Tumultuous, tü.mul'tshü.us *a*, terfysglyd, terfysgus, afreolus; brochwyllt
Tumultuousness tü.mul'tshü.us.nes *n*, terfysgedd, afreoledd
Tumulus, tü'mü.lus (tumuli, tü'mü.lî) *n*, carn, carnedd, crug, twmp, twmpath; crugfedd, bedd, gwyddfa

Tun, tun *n*, tynell, 252 galwyn: *vt*, barilo, tynellu. Tun-bellied, bolfawr

Tunable, tū'nâ.bl *a*, tonadwy, tonyddol, cynghaneddol

Tundish, tun'dish *n*, ffynel

Tune, tūn *n*, tôn, erddygan, cywair, alawon, alawen, cainc, mesur: *v*, perseinio, ceincio; cyweirio. Out of tune, anghydsain, anghydgerdd [eddol

Tuneful, tūn'fŵl *a*, perseiniol, cynghan-

Tuneless, tūn'les *a*, anghynghaneddol, digynghanedd

Tungsten, tung'sten *n*, adwyn o'r enw

Tunic, tū'nik *n*, hugan, tynhug, honffest

Tunicle, tū'nî.kl *n*, pilen, croenen

Tunnel, tun'el *n*, ffynel; tryffordd, ceuffordd: *vt*, trydyllu, gwneyd ceuffordd

Tunny, tun'î *n*, morbysgodyn o'r enw

Tup, tup *n*, hwrdd: *v*, hyrddu

Turban, tûr'ban *n*, pendorch, penrwymyn, penwisg trigolion y dwyrain. Turban-shell, math o gragen. Turban-top, math o fadarch

Turbary, tûr'bur.î *n*, rhyddid i ladd mawn; mawnfa, mawndir

Turbid, tûr'bid *a*, afloew, cymmysglyd, tew, lleidiog [lleidiogrwydd

Turbidness, tûr'bid.nes *n*, afloewder,

Turbinate, tûr'bî.nät, Turbinated, tûr'bî.nä.ted *a*, cogyrnog, troellog

Turbot, tûr'but *n*, arlledbysg

Turbulence, tûr'bü.lens, Turbulency, tûr'bü.len.sî *n*, terfysg, afreolaeth, annhrefn, cyffro, terfysgedd

Turbulent, tûr'bü.lent *a*, terfysglyd, afreolus, direol, tònog

Turcism, tûr'sizm *n*, crefydd y Tyrciaid, Tyrciaeth

Tureen, tü'rîn *n*, cawg isgell

Turf, tûrf *n*, mawn, tywarch, ton: *vt*, toi â thyweirch. The turf, meirch-redegfa [tywarchlyd

Turfy, tûr'fî *a*, tywarchog, mawnog,

Turgent, tûr'jent *a*, chwyddol, oddfog

Turgescence, tûr.jes'ens *n*, chwyddiad; chwyddiaith

Turgid, tûr'jid *a*, chwyddedig

Turgidity, tûr.jid'î.tî, Turgidness, tûr'jid.nes *n*, chwyddiad

Turk, tûrk *n*, Twrc, Tyrciad [enw

Turkey, tûr'kî *n*, twrci, aderyn dof o'r

Turm, tûrm *n*, torf, tyrfa, llu, myntai

Turmeric, tûr'mur.ik *n*, gwreiddyn melyn meddygol

Turmoil, tûr'môil *n*, trafferth, ffwdan, cythrwfl: *v*, ymboeni, ffwdanu, ymdrafferthu

Turn, tûrn *n*, tro, trofa; troell: *v*, troi, dymchwelyd, ymchwelyd, chwelyd, newid, cyfnewid; turnio. By turns, bob yn ail, y naill ar ol y llall. It is my turn to read, myfi sydd i ddarllen

Turncoat, tûrn'köt *n*, gwrthgiliwr

Turner, tûr'nûr *n*, turnwr, tröydd

Turnip, tûr'nip *n*, erfinen, meipen

Turnkey, tûrn'kî *n*, allweddwas

Turnover, tûrn'ö.vûr *n*, egwyddorwas trosglwyddedig

Turnpike, tûrn'pîk *n*, tollborth, tollglwyd. Turnpike-road, ffordd dollfa, prif-ffordd, ffordd fawr

Turnsick, tûrn'sik *a*, penysgafn, syfrdan

Turnspit, tûrn'spit *n*, ber-drôydd, math

Turnstile, tûrn'stîl *n*, camfa dro [o gi

Turpentine, tûr'pen.tîn *n*, twrpant

Turpith, tûr'pith *n*, math o lysieuyn

Turpitude, tûr'pî.tüd *n*, gwarthusrwydd

Turquoise, tûr.kwîz' *n*, glasfaen gwerth-

Turret, tur'et *n*, twred, twryn [fawr

Turtle, tûr'tl *n*, crwban. Turtle-dove, turtur [twt! pw!

Tush, tush, Tut, tut *i*, ust! tewch!

Tusk, tusk *n*, ysgythrddant, ysgythr

Tusked, tuskt, Tusky, tus'kî *a*, ysgythrog

Tussle, tus'l *n*, ymdrech: *vi*, ymdrechu

Tutelage, tü'tî.läj *n*, gwarcheidwadaeth, ymgeledd, nawdd

Tutelar, tü'tî.lûr, Tutelary, tü'tî.lur.î *a*, noddol, diffynol, ymgeleddol

Tutor, tü'tûr *n*, ymgeleddwr; hyfforddwr, dysgawdwr, addysgwr, athraw: *vt*, addysgu, dysgu, hyfforddi

Tutorage, tü'tur.äj *n*, dysgiad, addysgiaeth; awdurdod athraw

Tutoress, tü'tur.es, Tutress, tü'tres, Tutrix, tü'triks *n*, athrawes, hyfforddes

Tutsan, tut'san *n*, dail y twrch

Twaddle, twod'l *n*, gwagsiarad, baldordd: *vi*, gwagsiarad, bragaldian

Twain, twän *n*, dau, ddw, ill dau, ill dwy

Twang, twang *n*, clec, cydsain, seindon; adflas; llediaith, mallacen: *v*, clecian, tantseinio, dolysteinio

Twank, twangk *vi*, peri i beth seinio

Twankay, twang'kä *n*, math o de gwyrdd

Twattle, twot'l *vi*, baldordd, gwagsiarad

Tweak, twîk *vt*, byswasgu, tro-wasgu

Tweak, twîk, **Tweag,** twîg *n*, astrusi, dyryswch [gofysio

Tweedle, twî'dl *vt*, gorygnu tannau

Tweezers, twî'zûrs *np*, blewefail, gefail

Twelfth, twelfth *a*, deuddegfed tide, Twelfth-day, dydd g

Twelve, twelv *a* & *n*, deudde

Twelvemonth, twelv'munth *n*, deuddeg mis, blwyddyn, blynedd
Twentieth, twen'tî.eth *a*, ugeinfed, 20fed
Twenty, twen'tî *a* & *n*, ugain, 20, xx.
Twibil, twî'bil *n*, caib; math o waewffon
Twice, twîs *ad*, dwywaith
Twiddle, twid'l *vt*, ygafn gyffwrdd
Twig, twig *n*, brigyn, blaguryn, impyn, gwialen [brigau
Twiggy, twig'î *a*, brigog, brigol, llawn
Twilight, twî'lît *n*, cyflychwyr, llychwyr. Evening twilight, min nos, cyfnos, gwyll y nos. Morning twilight, plygain, pylgain, gwawrddydd, gwyll y boreu, glasiad dydd. Partial twilight, gogyfnos [llallogen (*f*)
Twin, twin *n*, gefell, llallog, llallogan,
Twine, twîn *n*. edau gyfrodedd, llinyn: *v*, cyfrodeddu, amdorchi, nydd-droi, amdroi; ymdroi, ymnyddu
Twinge, twinj *v*, cnoi, peri cnofa, poeni, blino; tynwasgu, arwasgu
Twinkle, twing'kl *vi*, gwreichioni, serenu; amrantu, ysmician: *n*, amrantiad, cythrym. In the twinkling of an eye, mewn tarawiad amrant, ar darawiad llygad, ar amrantyn
Twinling, twin'ling *n*, gefell-oen
Twire, twî'r *vi*, trydar
Twirl, twûrl *v*, chwyrndroi, chwyldroi, nydd-droi: *n*, chwyrndro, cylchdroad
Twist, twist *v*, nyddu, cymhlethu, nydd-droi, cyfrodeddu: *n*, tro; edau gyfrod-
Twit, twit *vt*, dannod, edliw [eddog
Twitch, twitsh *vt*, tymmigo; brathgnoi: *n*, tymmig, cipdyniad; brathgnoad, gloes [trydar
Twitter, twit'ûr *vi*, trydar: *n*, ffrill,
Two, twû *a* & *n*, dau, dwy, 2, ii.
Twopence, tup'ens *n*, dwy geiniog
Twopenny, tup'en.î *a*, dwy geiniog. Twopenny book, llyfr dwy geiniog
Tymbal, tim'bal *n*, tabwrdd efydd
Tympan, tim'pan *n*, tabwrdd; memrwn argraffwasg [seinlen y glust
Tympanum, tim'pâ.num *n*, tabwrdd;
Tympany, tim'pâ.nî *n*, bolchwydd, gwyntglwyf
Type, tîp *n*, cysgod, cysgodlun, rhagarwydd; argrafflythyren, argraffnod. *Italic* type, llythyrenau *Italaidd*. Roman type, llythyrenau cyffredin, llythyrenau Rhufeinig [braenol
Typhoid, tî'fôîd *a*, irdangol, gwanhaol;
Typhoon, tî.fûn' *n*, ystorm droawl, corwynt, rhuthrwynt; gyrwynt morcedd China; poethwynt y Dwyrain
Typhus, tî'fus *n*, twymyn echryalawn o'r enw, twymyn fraenol
Typical, tip'î.kal *a*, cysgodol, arwyddol
Typify, tip'î.fî *vt*, cysgodi, arwyddo
Typographer, tî.pog'râ.fur *n*, argraffydd
Typographical, tip.ö.graf'î.kal *a*, argraffyddol [iaeth, argraffwaith
Typography, tî.pog'râ.fî *n*, argraffydd-
Tyrannical, ti.ran'î.kal *a*, gorthrymus, tra arglwyddiaethol
Tyrannicide, ti.ran'î.sîd *n*, lladdiad gormesdeyrn; lleiddiad gormeswr
Tyrannize, tir'an.îz *vi*, gorthrymu, tra-arglwyddiaethu, gormesu
Tyrannous, tir'an.us *a*, tra-arglwyddiaethol, gorthrymus
Tyranny, tir'an.î *n*, tra-arglwyddiaeth, gormeslywodraeth, gormes, gorthrais
Tyrant, tî'r'ant *n*, gormesdeyrn, gormeiliwr, gorthrechwr, gormeswr
Tyro, tî'r'ö *n*, newyddian, egwyddorig, dechreuwr ieuanc
Tzar, zâr *n*, amherawdwr Rhwssia.—
Tzarina, zâ.rî'nâ *n*.—Czarina [Czar

U.

Uberous, ü'bur.us *a*, ffrwythlawn, helaeth, ffaeth [der
Uberty, ü'bûr.tî *n*, ffrwythlonder, ffaeth-
Ubiquitary, ü.bik'wî.tur.î, Ubiquitous, ü.bik'wî.tus *a*, hollbresennol
Ubiquity, ü.bik'wî.tî *n*, hollbresennoldeb
Udder, ud'ûr *n*, piw, cader
Ugliness, ug'lî.nes *n*, gwrthuni, anferthwch, hagredd, hagrwch, hylldra [hyll
Ugly, ug'lî *a*, hagr, gwrthun, anferth,
Ukase, ü'käs *n*, cyhoeddiad amherodrol
Ulcer, ul'sûr *n*, gorfa, gorweli, llynoryn, crawnddolur, cornwyd
Ulcerate, ul'sur.ät *v*, llynori, gwello, gori
Ulceration, ul.su.râ'shun *n*, llynoriad, gwelïad, goriad [crawnllyd
Ulcerous, ul'sur.us *a*, llynorog, gorllyd,
Ule, ül *n*, dydd Nadolig.—Yule
Ulex, ü'leks *n* eithin
Uliginous, ü.lij'î.nus *a*, lleidiog; llysog
Ulna, ul'nâ *n*, esgyrn mawr yr iselin
Ulterior, ul.tî'r'î.ûr *a*, tu draw i, tu hwnt i, pellach [olaf
Ultimate, ul'tî.mät *a*, diweddaf, eithaf,
Ultimatum, ul.tî.mä'tum (ultimata, ul'tî.mä.tâ) *n*, ateb olaf, penderfyniad
Ultra- *px*, tu hwnt i [olaf, eithafnod
Ultraist, ul'trâ.ist *n*, eithafwr
Ultramarine, ul.trâ.mâ.rîn' *n*, glasliw goleu: *a*, tramor, tu hwnt i'r môr

Ultramontane, ul.trâ.mon'tän *a*, tu hwnt i'r mynyddoedd, tramynyddol; gwrthwynebol i oruchafiaeth y Pab
Ultramundane, ul.trâ.mun'dän *a*, tu draw i'r byd, trabydol [ewyllysgar
Ultroneous, ul.trō'nī.us *a*, gwirfoddol,
Ululate, ul'ū.lät *vi*, ubain, udo [oernad
Ululation, ul.ū.lä'shun *n*, udiad, udfa;
Umber, um'bûr *n*, math o felynliw,
Umbilic, um.bil'ik *n*, bogail [melynfwn
Umbilical, um.bil'ī.kal *a*, bogeiliol. Umbilical cord, llinyn y bogail
Umbilicus, um.bil'ī.kus *n*, bogail [garw
Umbles, um'blz *np*, ymysgar hydd neu
Umbrage, um'bräj *n*, cysgod, gwasgod; drygdyb; tramgwydd, anfoddlonrwydd
Umbrageous, um.brä'jus *a*, cysgodol, cysgodaidd, gwasgodol [cudd
Umbratic, um.brat'ik *a*, dan gysgod,
Umbrella, um.brel'â *n*, gwlawrod, gwlawlen [gwasgodrwydd
Umbrosity, um.bros'ī.tī *n*, cysgodrwydd,
Umpirage, um'pī.räj *n*, cyflafareddiad
Umpire, um'pī'r *n*, dyddiwr, canolwr
Un- *px*, an-, am-, af-, di-, heb. Gellir ei osod o flaen bron pob ansoddair berfol, neu sylweddair neu ragferf yn tarddu o'r unrhyw; yn neilldual o flaen geirian o'r Sacsoneg a sylweddeirian yn terfynu yn *ness;* fel, *unabased*, heb ei iselu; *unadorned*, anaddurnedig, diaddurn, heb addurn, heb ei addurno; *unedifying*, anaddysgiadol; *unavoidable*, *unvoidably*, anocheladwy, diochel, dilys; *unavoidableness*, dilysdod, anochelrwydd. Defnyddir *in* yn gyffredin gyda geirian o'r Lladin a'r Ffrengaeg, a sylweddeirian yn *tude*, *ice*, a *ty;* fel *infallible*, anffaeledig, diball, difeth; *indifference*, difaterwch, anofaeledd; *inhabile*, anfedrus; *inaptitude*, *unaptness*, anghymhwysder; *injustice*, *unjustness*, anghyfiawnder; *inequality*, *unequalness*, anghyfartaledd; *infertility*, *unfertileness*, anffrwythlondeb, diffrwythder [hyf
Unabashed, un.â.basht' *a*, digywilydd,
Unabated, un.â.bä'ted *a*, heb ei leihau
Unable, un.ä'bl *a*, anallnog, diallu
Unabridged, un.â.brijd' *a*, annhalfyrredig [edig, anacenol
Unaccented, un.ak.sen'ted *a*, anacen-
Unacceptable, un.ak.sep'tâ.bl *a*, anghymmeradwy [*a*, anfwyn, gwrthnysig
Unaccommodating, un.a.kom'ō.dä.ting
Unaccomplished, un.a.kom'plisht *a*, anorphenedig, heb ei orphen
Unaccountable, un.a.kûwn'tâ.bl *a*, annirnadadwy, anegluradwy, dyeithr, rhyfedd; anatebol
Unaccustomed, un.a.kus'tumd *a*, anghynnefin, anymarfer, anarferol, diymarfer
Unacknowledged, un.ak.nol'ejd *a*, anghyfaddef, anghyfaddefedig
Unacquired, un.a.kwī'rd' *a*, heb ei gael; cyngreddfol, naturiol [anghymhwys
Unadapted, un.â.dap'ted *a*, anaddas,
Unadmired, un.ad.mī'rd' *a*, anhoff
Unadmonished, un.ad.mon'isht *a*, dirybudd [dibarch
Unadored, un.â.dō'rd' *a*, anaddoledig,
Unadulterated, un.â.dul'tur.ä.ted *a*, digymmysg, dilwgr, heb ei lygru, pur
Unadvised, un.ad.vīzd' *a*, byrbwyll
Unaffected, un.a.fek'ted *a*, dideimlad, digyffro; anfursenaidd, syml
Unaffectionate, un.a.fek'shun.ät *a*, anghariadus, diserch [gystudd
Unafflicted, un.a.flik'ted *a*, diadfyd, di-
Unagitated, un.aj'ī.tä.ted *a*, digynhwrf
Unaided, un.ä'ded *a*, diborth, digymhorth, digynnorthwy [diglwyf, diboen
Unailing, un.ä'ling *a*, diddolur, iach,
Unalienable, un.ä'lī.en.â.bl *a*, anaralladwy [faethol
Unalimentary, un.al.ī.men'tur.ī *a*, an-
Unallied, un.a.līd' *a*, diberthynas
Unalloyed, un.a.lōīd' *a*, digymmysg, pur
Unalterable, un.ôl'tur.â.bl *a*, digyfnewid, dianwadal, anghyfnewidiol, safadwy
Unambiguous, un.am.big'ū.us *a*, annhywyll, eglur [geisiol
Unambitious, un.am.bish'us *a*, anym-
Unamiable, un.ä'mī.â.bl *a*, anhawddgar
Unamended, un.â.men'ded *a*, anniwygiedig, heb ei adgyweirio
Unanimated, un.an'ī.mä.ted *a*, anfywiol, marwaidd, difywyd [cydsyniad
Unanimity, ū.nâ.nim'ī.tī *n*, unfryldedd,
Unanimous, ū.nan'ī.mus *a*, unfryd, cydsyniol [ei dymmeru
Unannealed, un.a.nīld' *a*, didymmer, heb
Unanswerable, un.an'sûr.â.bl *a*, anatebadwy, anatebol, diateb [mhryderus
Unanxious, un.angk'shus *a*, diofal, am-
Unappalled, un.a.pôld' *a*, diddychryn
Unappeasable, un.a.pī'zâ.bl *a*, anghymmodlawn, anheddychol, annyhuddol
Unapprehensive, un.ap.rī.hen'siv *a*, ddirnad, diamgyffred; anofnus [ad
Unapproved, un.a.prūvd' *a*, anghymm
Unapt, un.apt' *a*, anaddas, an
anweddus; diawch, amml
Unarm, un.ârm' *v*, dadarfo

Unarrayed, un.a.räd' *a*, annhrwsiadus
Unasked, un.askt' *a*, diofyn, heb ei ofyn
Unaspiring, un.as.pī'r'ing *a*, anymgeisiol [anymosodedig
Unassailable, un.â.sä'lâ.bl *a*, diogel,
Unassisted, un.a.sis'ted *a*, digymhorth, digynnorthwy [edig, isel
Unassuming, un.a.sü'ming *a*, gostyng-
Unassured, un.a.shŵ'rd' *a*, anhyderus
Unattainable, un.a.tä'nâ.bl *a*, anghyrhaeddadwy, anghaffaeladwy
Unattempted, un.a.tem'ted *a*, heb ei anturio, ammhrofedig, heb ei gynnyg
Unattended, un.a.ten'ded *a*, digydymaith; anghyssylltedig [dodol
Unauthorized, un.ô'thö.rīzd *a*, anawdur-
Unavailable, un.â.vä'lâ.bl, Unavailing, un.â.vä'ling *a*, anfuddiol, diles, ofer
Unavowed, un.â.vûŵd' *a*, anaddefedig
Unaware, un.â.wē'r', Unawares, un.âwē'rz' *ad*, yn ddisymmwth, yn ddiarwybod, yn ddirybudd, yn ddisyfyd. Unawares to one, heb wybod iddo
Unawed, un.ôd' *a*, diofn, dibryder
Unbaked, un.bäkt' *a*, heb ei bobi
Unbaptized, un.bap.tīzd' *a*, difedydd
Unbar, un.bär' *vt*, dadfolltio, dadfario
Unbashful, un.bash'fwl *a*, digywilydd
Unbay, un.bä' *vt*, rhyddhau, gollwng
Unbearable, un.bē'r'â.bl *a*, anhyddwyn, anoddefadwy [sathr
Unbeaten, un.bī'tn *a*, ansathredig, di-
Unbeauteous, un.bü'tshus *a*, anhardd, ammhrydferth, hagr [us, anaddas
Unbecoming, un.bi.kum'ing *a*, anwedd-
Unbefitting, un.bi.fit'ing *a*, anghyfaddas, anweddaidd, anweddus [edig
Unbegotten, un.bi.got'n *a*, anghenedl-
Unbeguile, un.bi.gīl' *vt*, didwyllo
Unbelief, un.bi.līf' *n*, anghrediniaeth
Unbeliever, un.bi.lī'vûr *n*, anghredadyn, anghredwr, anffyddiwr, diffydd
Unbelieving, un.bi.lī'ving *a*, digred, anghrediniol, diffydd
Unbeloved, un.bi.luvd' *a*, angharedig
Unbend, un.bend' *v*, dadblygu
Unbending, un.ben'ding *a*, anystwyth, ystyfnig, syth [oliaeth eglwysig
Unbeneficed, un.ben'ī.fist *a*, heb fyw-
Unbeneficial, un.ben.ī.fish'al *a*, diles
Unbenevolent, un.bi.nev'ö.lent *a*, angharedig, anfwyn [golen
Unbenighted, un.bi.nī'ted *a*, annhywyll,
Unbenign, un.bi.nīn' *a*, annhirion
[illegible]un.bent' *a*, ammhlygedig
[illegible]ng, un.bi.st'ming *a*, anwedd-
[illegible]eddus, anaddas
Unbesought, un.bi.sôt' *a*, heb ei ofyn
Unbestowed, un.bi.stöd' *a*, anrhoddedig
Unbewailed, un.bi.wäld' *a*, dialar, dialaeth, heb gwyn am dano
Unbid, un.bid', Unbidden, un.bid'n *a*, anwahoddedig, diwahodd, diorchymmyn
Unbigoted, un.big'ut.ed *a*, annallbleidiol, diragfarn
Unbind, un.bīnd' *vt*, dadrwymo, dadglymu, dattod, rhyddhau [difai
Unblamable, un.blä'mâ.bl *a*, difeius,
Unbleached, un.blitsht' *a*, cri, crai
Unblemished, un.blem'isht *a*, dinam, dianaf, difefi, difai, difreg
Unblenched, un.blentsht' *a*, diwarthrudd
Unblest, un.blest' *a*, difeudith, anfendigaid, melltigedig; annedwydd, truenus
Unblown, un.blön' *a*, heb egori, heb flodeuo; heb ei chwythu
Unblunted, un.blun'ted *a*, miniog, llym
Unboiled, un.bôild' *a*, ammrwd, ammerw
Unbolt, un.bölt' *vt*, dadfolltio
Unborn, un.börn' *a*, heb ei eni, dianedig
Unborrowed, un.bor'öd *a*, diechwyn, difenthyg, naturiol [dadguddio
Unbosom, un.bŵz'um *vt*, agor y fynwes,
Unbought, un.bôt' *a*, heb ei brynu
Unbound, un.bûŵnd' *a*, afrwym, rhydd
Unbounded, un.bûŵn'ded *a*, annherfynedig, diderfyn, difesur; eang
Unbowel, un.bûŵ'el *vt*, diberfeddu
Unbrace, un.bräs' *vt*, dadrwymo, dattod
Unbred, un.bred' *n*, diddysg; difoes
Unbribed, un.brībd' *a*, diwobr [penrydd
Unbridled, un.brī'dld *a*, heb ei ffrwyno;
Unbroken, un.brö'kn *a*, cyfan, heb ei dori; heb ei ddofi [foglynu
Unbuckle, un.buk'l *vt*, dadwäegu, dad-
Unburden, un.dûr'dn *vt*, dadlwytho, difeichio, dibynio; ysgafnhau
Unburied, un.ber'id *a*, anghladdedig
Unbutton, un.but'n *vt*, dadfotymu [alw
Uncalled, un.kôld' *a*, analwedig, heb ei
Uncalm, un.kâm' *vt*, afionyddu [onaidd
Uncanonical, un.kä.non'i.kal *a*, anghan-
Uncase, un.käs' *vt*, dadweinio; dynoethi
Uncaught, un.kôt' *a*, annaliedig
Uncensured, un.sen'shûrd *a*, digerydd
Uncertain, un.sûr'tän *a*, ansicr, annilys
Uncertainty, un.sûr'tän.tī *n*, ansicrwydd
Unchain, un.tshän' *vt*, dadgadwyno
Unchangeable, un.tshän'jâ.bl *a*, anghyfnewidiol, digyfnewid, sefydlog
Unchangeableness, un.tshän'jâ.bl.nes *n*, anghyfnewidioldeb, dianwadalwch
Uncharitable, un.tshar'ī.tâ.bl *a*, angharitadus, annhirion; anelusengar

Uncharitableness, un.tshar'ĭ.tâ.bl.nes *n*, angharіadoldeb [godinebus
Unchaste, un.tshäst' *a*, anniwair, anllad,
Unchastity, un.tshas'tĭ.tĭ, Unchasteness, un.tshäst'nes *n*, anniweirdeb
Unchecked, un.tshekt' *a*, diattal
Uncheerful, un.tshĭ'r'fẇl *a*, prudd
Unchristened, un.kris'nd *a*, difedydd
Unchristian, un.kris'tshan *a*, anghristionogol [anghristionogi
Unchristianize, un.kris'tshan.īz *vt*,
Uncircumcised, un.sûr'kum.sīzd *a*, dienwaededig, heb ei enwaedu
Uncircumcision, un.sûr.kum.sizh'un *n*, dienwaediad
Uncircumscribed, un.sûr'kum.skrībd *a*, anmherfynol, diderfyn, anattaliedig
Uncircumspect, un.sûr'kum.spekt *a*, anwyliadwrus, ammhwyllog
Uncivil, un.siv'il *a*, anfoesgar, anfwyn
Uncivilized, un.siv'il.īzd *a*, heb ei wareiddio, anwareiddiedig
Unclad, un.klad' *a*, heb ddillad, noeth
Unclasp, un.klasp' *vt*, dadfoglymu
Uncle, ung'kl *n*, ewythr
Unclean, un.klīn' *a*, aflan, budr, brwnt
Uncleanness, un.klīn'es *n*, aflendid
Uncleft, un.kleft' *a*, anhollt, anholltog
Unclench, un.klentsh' *vt*, agor
Unclog, un.klog' *vt*, dadrwystro
Unclose, un.klōz' *vt*, agor, agoryd, agori
Unclothe, un.klōTH' *vt*, dadwisgo, dioeg, dynoethi [golcu
Unclouded, un.klûẇ'ded *a*, digwmwl;
Uncloyed, un.klôid' *a*, heb gael gormod
Uncoagulable, un.kō.ag'ü.lâ.bl *a*, angheuladwy [dorchi
Uncoil, un.kôil' *vt*, dad-ddyrwyn, di-
Uncollected, un.ko.lek'ted *a*, anghasgledig, heb ei gasglu, ar wasgar
Uncombed, un.kōmbd' *a*, heb ei gribo
Uncomely, un.kum'lĭ *a*, anbardd, anweddus, ammhrydferth
Uncomfortable, un.kum'fûr.tâ.bl *a*, anghysurus, annyddan, anhyfryd
Uncommon, un.kom'un *a*, anghyffredin, anarferol; dyeithr [tawedog
Uncommunicative, un.ku.mü'nĭ.kā.tiv *a*,
Uncompact, un.kum.pakt' *a*, anghryno, annhaclus [anghymhellol
Uncompellable, un.kum.pel'â.bl *a*,
Uncomplaining, un.kum.plā'ning *a*, diachwyn, amyneddgar, dirwgnach
Uncomplicated, un.kom'plĭ.kā.ted *a*, anghymhleth, annyrys
Uncomplying, un.kum.plī'ing *a*, anghyd-

Uncompounded, un.kum.pûẇn'ded *a*, digymmysg [diamgyffred
Uncomprehensive, un.kom.prĭ.hen'siv *a*,
Uncompressed, un.kum.prest' *a*, anghydwasg [diystyriaeth
Unconcern, un.kon.sûrn' *n*, diofalwch,
Unconcerned, un.kon.sûrnd' *a*, diofal, difater [anghymmodol
Unconciliatory, un.kon.sil'yā.tur.ĭ *a*,
Uncondemned un.kon.demd' *a*, annyfarnedig [ammod, heb delerau
Unconditional, un.kon.dish'un.al *a*, di-
Unconfined, un.kon.fīnd' *a*, anghaeth
Unconformable, un.kon.fôr'mâ.bl *a*, anghydffurfiol
Uncongealed, un.kon.jīld' *a*, angheuledig
Uncongenial, un.kon.jī'nĭ.al *a*, anghyneid, gwrthnawsol, gwrthnaws
Unconjugal, un.kon'jü.gal *a*, annyweddog [anorchfygol
Unconquerable, un.kong'kwur.â.bl *a*,
Unconscionable, un.kon'shun.â.bl *a*, anghydwybodol, anghyfiawn; afresymol [diarwybod
Unconscious, un.kon'shus *a*, anwybodol,
Unconsecrated, un.kon'sĭ.krā.ted *a*, anghyssegredig, heb ei gyssegru
Unconsenting, un.kon.sen'ting *a*, anfoddlawn, anghytunol, anghaniataol
Unconstrained, un.kon.strānd' *a*, anghymhelledig, o'i wirfodd
Unconsumed, un.kon.sümd' *a*, anysedig
Uncontaminated, un.kon.tam'ĭ.nā.ted *a*, dihalog, dilwgr, heb ei ddiwyno
Uncontested, un.kon.tes'ted *a*, diamryson, dĭwrthwynebiad, diddadl
Uncontrollable, un.kon.trō'lâ.bl *a*, anfeistroladwy, afreolus
Uncord, un.kôrd' *vt*, dadgortio, dattod, dadrwymo, dadglymu, rhyddhau
Uncorrected, un.ko.rek'ted *a*, angheryddedig; anniwygiedig; anghywir
Uncorrupt, un.ko.rupt' *a*, anllygredig, dihalog, dilwgr, pur, glân, gonest
Uncountable, un.kûẇn'tâ.bl *a*, dirif, anghyfrifadwy, aneirif, afrifed
Uncouple, un.kup'l *vt*, gwahanu
Uncourteous, un.kō'r'tshus *a*, anfwyn
Uncourtly, un.kō'rt'lĭ *a*, anfoesog, an foneddigaidd [g
Uncouth, un.kẇth' *a*, trwsgl, lleddchw
Uncover, un.kûv'ûr *vt*, dattoi, dyno dadorchuddio, anhuddo [d
Uncovered, un.kuv'ûrd
Uncreate, un.krĭ.āt', Unc ā'ted *a*, anghrēedig [

Uncredited, un.kred'i.ted *a*, anghoel-
Uncrown, un.krûwn' *vt*, digoroni [iedig
Unction, ungk'shun *n*, eneiniad; enaint. Extreme unction, dodiad olew [ireidlyd
Unctuous, ungk'tshü.us *a*, seimlyd, bras,
Unculpable, un.kul'pâ.bl *a*, difeius, difai
Uncultivated, un.kul'tî.vä.ted *a*, annilliedig, anwrteithiedig; diddysg
Uncumbered, un.kum'bûrd *a*, dirwystr, diludd [penrydd
Uncurbed, un.kûrbd' *a*, diffrwyn, diattal,
Uncured, un.kü'rd' *a*, anwelledig, heb ei iachäu; anghyffeithiedig
Uncurl, un.kûrl' *v*, dadfodrwyo
Uncustomary, un.kus'tum.ur.i *a*, anarferol, anghyffredin, dyeithr
Uncut, un.kut' *a*, heb ei dori [waethygu
Undamaged, un.dam'äjd *a*, heb ei
Undaunted, un.dân'ted *a*, diofn, eofn, hyf
Undebauched, un.di.bôtsht' *a*, anllathruddedig, dihalog [ochr ar ddeg
Undecagon, un.dek'â.gun *n*, dull ag un
Undecayed, un.di.käd' *a*, anfethedig
Undeceive, un.di.sîv' *vt*, didwyllo
Undecided, un.di.sî'ded *a*, ammhenodol; gwammal; heb ei benderfynu
Undecimary, un.des'i.mur.i *a*, yn cymeryd lle bob un flwyddyn ar ddeg
Undeck, un.dek' *vt*, dioeg, didrwsio
Undeclared, un.di.klê'rd' *a*, anghyhoeddedig, annadganedig
Undeclinable, un.di.klî'nâ.bl *n*, anhydreigl; anwrthodadwy [anaddurnedig
Undecorated, un.dek'ö.rä.ted *a*, diaddurn,
Undefaced, un.di.fäst' *a*, heb ei anharddu
Undefended, un.di.fen'ded *a*, diamddiffyn, dinawdd [dihalog; difwgr, glân
Undefiled, un.di.fîld' *a*, anllathruddedig,
Undefinable, un.di.fî'nâ.bl *a*, annarluniadwy [ammhenodol
Undefined, un.di.fînd' *a*, annarluniedig,
Undefrayed, un.di.fräd' *a*, heb ei dalu
Undemolished, un.di.mol'isht *a*, heb ei ddistrywio [anhybrawf
Undemonstrable, un.di.mon'strâ.bl *a*,
Undeniable, un.di.nî'â.bl *a*, anwadadwy
Undeplored, un.di.plö'rd' *a*, heb gwyn am dano, heb alar ar ei ol [osodedig
Undeposited, un.di.poz'i.ted *a*, an-
Under, un'dûr *pr*, tan, dan, oddi tan, o dan, is, is law, goris: *ad*, tanodd, oddi tanodd: *px*, is-, tan-
un.dûr.akt' *v*, isweithredu
n.dûr.bid' (*pt* underbid, *pp* o, un.dûr.bid'n) *vt*, cynnyg [rhy fach
un.dûr.tshârj' *v*, gofyn
Undergird, un.dûr.gûrd' *vt*, tanwregysu
Undergo, un.dûr.gö' (*pt* underwent, un.dûr.went'; *pp* undergone, un.dûrgon') *vt*, dyoddef, goddef, dwyn
Underhand, un'dûr.hand *a*, lladradaidd, dirgel: *ad*, dan law, dan gel
Underlay, un.dûr.lä' *vt*, attegu, gosoilio
Underline, un.dûr.lîn' *vt*, tanlinellu
Underling, un'dûr.ling *n*, iswas, isafiad
Undermine, un.dûr.mîn' *vt*, tangloddio, cloddio tanodd; disodli
Undermost, un'dûr.möst *a*, isaf, iselaf
Underneath, un.dûr.nîth' *ad*, dan, oddi tanodd, i lawr: *pr*, tan, dan
Underpin, un.dûr.pin' *vt*, attegu
Underrate, un.du.rät' *vt*, tanbrisio
Undersell, un.dûr.sel' *vt*, iswerthu [dan
Underset, un.dûr.set' *vt*, attegu, gosod
Underset, un'dûr.set *n*, isffrwd
Understand, un.dûr.stand' (*pt* & *pp* understood, un.dûr.stwd') *vt*, deall, dirnad, amgyffred. To give to understand, rhoi ar ddeall, hysbysu
Understanding, un.dûr.stan'ding *n*, deall, dealltwriaeth, synwyr, dirnadaeth, gwybodaeth: *a*, deallus, gwybodus
Understrapper, un'dûr.strap.ûr *n*, isoruchwyliwr; iswas
Undertake, un.dûr.täk' (*pt* undertook, un.dûr.twk'; *pp* undertaken, un.dûrtä'kn) *vt*, ymgymmeryd, cymmeryd mewn llaw, cymmeryd ar
Undertaker, un.dûr.tä'kûr *n*, un a gymmero beth arno; arwyliannydd
Undertaking, un.dûr.tä'king *n*, ymgymmeriad, gorchwyl, antur; ymrwymiad, ysgrifenrwym
Undervalue, un.dûr.val'ü *vt*, dibrisio, difrîo; tanbrisio, isbrisio
Underwood, un'dûr.wwd *n*, glasgoed, mangoed, prysg, prysgl, isgoed
Underwork, un'dûr.wûrk *n*, tanwaith
Underwork, un.dûr.wûrk' *vt*, gweithio am lai, isweithio, tanweithio, disodli
Underwrite, un.du.rît' *vt*, tanysgrifio
Underwriter, un'du.rî.tûr *n*, ymrwymwr, digolliannwr, digolledwr
Undescribed, un.di.skrîbd' *a*, annarluniedig, annysgrifiedig [fod
Undescried, un.di.skrîd' *a*, heb ei gan-
Undeserved, un.di.zûrvd' *a*, heb ei haeddu, anhaeddol, anhaeddedig
Undeserving, un.di.zûr'ving *a*, anhaeddiannol, annheilwng, dihaeddiant
Undesigned, un.di.sînd' *a*, anfwriadol
Undesigning, un.di.sî'ning *a*, didwyll, diddrygfwriad, gonest, dihoced

Undesirable, un.dî.zîr'â.bl *a*, annymunol, annewisol [beithiol
Undespairing, un.dî.spê'r'ing *a*, go-
Undestroyed, un.dî.strôld' *a*, annistrywiedig, heb ei ddistrywio [iedig
Undetected, un.dî.tek'ted *a*, annadgudd-
Undetermined, un.dî.tûr'mind *a*, ammhenderfynedig [ychu
Undeterred, un.dî.tûrd' *a*, heb ei fraw-
Undeveloped, un.dî.vel'upt *a*, aneglur, anamlwg, heb ei ddadorchuddio
Undeviating, un.dî'vî.ä.ting *a*, anwyrol
Undevious, un.dî'vî.us *a*, anwyrog, uniongyrch [annuwiol
Undevout, un.dî.vûẇt' *a*, digrefydd,
Undexterous, un.deks'tur.us *a*, chwith, anfedrus, anghelfydd, anneheuig
Undigenous, un.dij'î.nus *a*, epiliedig gan ddwfr [iedig
Undigested, un.dî.jes'ted *a*, annhreul-
Undignified, un.dig'nî.fîd *a*, anurddasol, difri, gwael, isel [heb ei leihau
Undiminished, un.dî.min'isht *a*, cyfan,
Undirected, un.dî.rek'ted *a*, anghyfeiriedig [fodedig
Undiscerned, un.di.zûrnd' *a*, anghan-
Undiscerning, un.di.zûr'ning *a*, annirnadol, anghraff, anghall
Undisciplined, un.dis'î.plind *a*, diaddysg. didrefn, diddysgyblaeth
Undiscovered, un.dis.kuv'ûrd *a*, anamlygedig, cuddiedig, dirgel
Undisguised, un.dis.gîzd' *a*, diledrith, didwyll, diffuant, agored
Undismayed, un.dis.mäd' *a*, heb ei ddychrynu, diofn, difraw, eofn
Undisputed, un.dis.pü'ted *a*, diddadl, annadleuedig, cyfaddefedig
Undissembling, un.di.sem'bling *a*, anffugiol, diledrith, diffuant [nhoddadwy
Undissolvable, un.di.zol'vä.bl *a*, an-
Undistinguishable, un.dis.ting'gwish.â-bl *a*, anwahanadwy; aneglur, anamlwg
Undisturbed, un.dis.tûrbd' *a*, tawel, llonydd, digynhwrf [wedd, undduli
Undiversified, un.dî.vûr'sî.fîd *a*, un-
Undivided, un.dî.vî'ded *a*, anranedig, anwahanedig, cyfan, heb ei ranu
Undivorced, un.dî.vô'rst' *a*, anysgaredig
Undivulged, un.dî.vuljd' *a*, annadguddiedig, anghyhoeddedig
Undo, un.dẇ' (*pt* undid, un.did'; *pp* undone, un.dun') *vt*, dadwneyd, dadwneuthur; dattod; dyfetha, anafu
Undoubted, un.dûẇ'ted *a*, diammheuol, dios, dilys [anammhëus
Undoubting, un.dûẇ'ting *a*, amddiriedus
Undrained, un.drând' *a*, annyhyspyddedig, heb ei ddyhyspyddu, gwlyb
Undreaded, un.dred'ed *a*, heb ei ofni
Undress, un.dres' *vt*, dadwisgo, dioeg
Undress, un'dres *n*, lledwisg, rhyddwisg
Undressed, un.drest' *a*, anwisgedig
Undried, un.drîd' *a*, ansychedig, ir
Undue, un.dü' *a*, annyledus; annheg
Undulate, un'dü.lät *v*, tonogi, codi yn dònau: *a*, â gwaith tònog arno
Undulation, un.dü.lä'shun *n*, tonogiad
Undulatory, un'dü.lä.tur.î *a*, tonogol
Undutiful, un.dü'tî.fẇl, Unduteous, undü'tshus *a*, anufuddgar [didranc
Undying, un.dî'ing *a*, anfarwol, parhaol,
Unearth, un.ûrth' *vt*, dad-ddaiaru
Unearthly, un.ûrth'lî *a*, annaiarol
Uneasiness, un.î'zî.nes *a*, anesmwythder, aflonyddwch; anhawsder
Uneasy, un.î'zî *a*, anesmwyth, aflonydd
Uneatable, un.î'tâ.bl *a*, anfwytadwy
Unedified, un.ed'î.fîd *a*, heb ei adeiladu
Uneducated, un.ej'ü.kä.ted *a*, diaddysg, anwybodus, annysgedig
Uneffaced, un.e.fäst' *a*, annileëdig
Unelated, un.î.lä'ted *a*, annyrchafedig
Unelected, un.î.lek'ted *a*, anetholedig
Unemancipated, un.î.man'sî.pä.ted *a*, heb ei ryddfreinio, caeth
Unembarrassed, un.em.bar'ast *a*, diastrusi; ffraeth, parod [chwerwi
Unembittered, un.em.bit'ûrd *a*, heb ei
Unemphatic, un.em.fat'ik *a*, ammhwysleisiol, dibwyslais [segur
Unemployed, un.em.plôld' *a*, diwaith,
Unencumbered, un.en.kum'bûrd *a*, dirwystr, diludd; rhydd o ddyled
Unending, un.en'ding *a*, diderfyn, annherfynol, parhäus, parhaol, bythol
Unendowed, un.en.dûẇd' *a*, anwaddol, digynnysgaeth; diddawn [wanhau
Unenervated, un.î.nûr'vä.ted *a*, heb ei
Unenlightened, un.en.lî'tnd *a*, anoleuedig, tywyll; anwybodus [rhydd
Unenslaved, un.en.slävd' *a*, digaeth,
Unenterprising, un.en'tûr.prî.zing *a*, diantur [anghaeth
Unenthralled, un.en.thrôld' *a*, rhydd,
Unentombed, un.en.tẇmd' *a*, heb ei gladdu, anghladdedig
Unenumerated, un.î.nü'mur.ä.ted anghyfrifedig, heb eu rhifo
Unenvied, un.en'vîd *a*, heb ei gení
Unenvious, un.en'vî.us *a*, digenfig
Unepitaphed, un.ep'î.taft *a*, dif
graff [anghyd

Unequal, un.î'kwul *a*, anghyfartal, anwastad. Of unequal age, anghyfoed. Of unequal degree, anghyfradd. Of unequal number, anghyfnifer. Of unequal weight, anghydbwys. Unequal in height, anghyfuwch

Unequalled, un.î'kwuld *a*, digymhar

Unequitable, un.ek'wî.tâ.bl *a*, anghyfiawn [tal

Unequivalent, un.î.kwiv'â.lent *a*, anghys-

Unequivocal, un.î.kwiv'ö.kal *a*, diamwys, eglur [digyfeiliorn

Unerring, un.er'ing *a*, anghyfeiliornus,

Unessayed, un.e.säd' *a*, heb ei brofi

Unessential, un.e.sen'shal *a*, anhanfodol; hebgorol [ydledig

Unestablished, un.es.tab'lisht *a*, ansef-

Uneven, un.î'vn *a*, anghyfartal, anwastad

Unevenness, un.î'vn.es *n*, anwastadrwydd

Uneventful, un.î.vent'fwl *a*, heb ddwys ganlyniadau, ammhwysig

Unexaggerated, un.eg.zaj'ur.ä.ted *a*, heb ei fwyhau, heb ei helaethu

Unexamined, un.eg.zam'ind *a*, anchwiliedig, anholedig [elyb

Unexampled, un.eg.zam'pld *a*, digyff-

Unexceptionable, un.ek.sep'shun.â.bl *a*, aneithradwy, anwrthodadwy; dinam

Unexecuted, un.eks'î.kü.ted *a*, anwneuthuredig; heb ei ddienyddio

Unexempt, un.eg.zemt' *a*, anesgusodol, rhwym [yddedig

Unexhausted, un.eg.zôs'ted *a*, annyhysp-

Unexistent, un.eg.zis'tent *a*, anhanfodol, anfodol [ledu

Unexpanded, un.eks.pan'ded *a*, heb ei

Unexpected, un.eks.pek'ted *a*, annysgwyliedig, diddysgwyl [iedig

Unexpended, un.eks.pen'ded *a*, annhreul-

Unexpired, un.eks.pî'rd' *a*, anorphenedig, annherfynedig, heb ddyfod i ben, heb ddarfod, heb derfynu [edig

Unexplained, un.eks.plând' *a*, aneglur-

Unexplored, un.eks.plö'rd' *a*, anchwiliedig, anolrheiniedig

Unexposed, un.eks.pözd' *a*, heb ei ddynoethi, diogel, amnawdd

Unextinguishable, un.eks.ting'gwish.âbl *a*, anniffoddadwy, diddiffodd

Unextirpated, un.eks.tûr'pä.ted *a*, heb ei ddadwreiddio, heb ei ddifa yn llwyr

Unfading, un.fä'ding *a*, anniflanol

Unfailing, un.fä'ling *a*, diball, difeth

Unfair, un.fä'r' *a*, anghyf, anonest

Unfairn[illegible]nhegwch

Unfait[illegible]anffyddlawn, [illegible]lrus

Unfaithfulness, un.fäth'fwl.nes *n*, anffyddlondeb [syrthiedig

Unfallen, un.fö'ln *a*, safol, yn sefyll, an-

Unfallowed, un.fal'öd *a*, heb ei fraenaru

Unfamiliar, un.fâ.mil'yûr *a*, anghyfeillgar; anghyffredin, anadnabyddus

Unfasten, un.fas'n *vt*, dadafaelu, dattod, dadfolltio [ddifad

Unfathered, un.fä'THûrd *a*, didad, am-

Unfathomable, un.faTH'um.â.bl *a*, diwaelod; annirnadwy [difin

Unfatigued, un.fâ.tîgd' *a*, anlluddedig,

Unfaulty, un.föl'tî *a*, difai; diniwed

Unfavourable, un.fä'vur.â.bl *a*, anhynaws; ammhrydlawn, anffodus

Unfavoured, un.fä'vûrd *a*, anhoffedig

Unfeared, un.fî'rd' *a*, anofnedig

Unfearing, un.fî'r'ing *a*, eofn, diarswyd

Unfeasible, un.fî'zî.bl *a*, annichonadwy

Unfeathered, un.feTH'ûrd *a*, diblu; heb ei

Unfed, un.fed' *a*, ammhorthedig [ddibluo

Unfeed, un.fîd' *a*, diwobr, didal

Unfeeling, un.fî'ling *a*, dideimlad, annhosturiol, caled [nheimladrwydd

Unfeelingness, un.fî'ling.nes *n*, an-

Unfeigned, un.fänd' *a*, diffuant, gwirion-

Unfelt, un.felt' *a*, annheimledig [eddol

Unfenced, un.fenst' *a*, anghauedig; digaer; gorest [weithiedig

Unfermented, un.fûr.men'ted *a*, an-

Unfertile, un.fûr'til *a*, anffrwythlawn

Unfervid, un.fûr'vid *a*, anwresog

Unfetter, un.fet'ûr *vt*, dadlyffetheirio

Unfilial, un.fil'yal *a*, anfabol, anufudd

Unfilled, un.fild' *a*, heb ei lenwi; gwag

Unfinished, un.fin'isht *a*, anorphenedig

Unfirm, un.fûrm' *a*, siglog, ansafadwy

Unfit, un.fit' *a*, anghymhwys, anweddus, anaddas, anghyfaddas, ammhriodol: *vt*, anghymhwyso, anaddasu

Unfitness, un.fit'nes *n*, anaddasrwydd

Unfix, un.fiks' *vt*, dadsefydlu, dattod

Unfixed, un.fikst' *a*, ansefydlog, ansicr, ansafadwy; petrusol, anwadal, anwastad [ieithol, diweniaith

Unflattering, un.flat'ur.ing *a*, anwen-

Unfledged, un.flejd' *a*, diblu, noeth

Unflinching, un.flin'tshing *a*, diysgog, diwrthgil, diymollwng; gwrol, dewr

Unfold, un.föld' *v*, dadblygu; agor; deongli, egluro; gollwng o'r gorlan

Unforbearing, un.fôr.bê'r'ing *a*, anoddefol, anymarôus [edig, diwahardd

Unforbidden, un.fôr.bid'n *a*, anwahardd-

Unforced, un.fö'rst' *a*, digymhell, annir

Unfordable, un.fö'r'dâ.bl *a*, anhyryd, anfas, dwfn

Unforeknown, un.fō'r.nōä' *a*, diragwybod
Unforseen, un.fō'r.sīn' *a*, heb ei ragweled, anrhagweledig [edig
Unforeskinned, un.fō'r'skind *a*, enwaed-
Unforetold, un.fō'r.tōld' *a*, heb ei ragfynegu [rybuddiedig, diwahardd
Unforewarned, un.fō'r.wônd' *a*, anrhag-
Unforgiven, un.fôr.giv'n *a*, anfaddeuedig
Unforgiving, un.fôr.giv'ing *a*, anfaddeuol, annhrugarog, anfaddeugar
Unforgotten, un.fôr.got'n *a*, heb fyned yn anghof, cofiedig, heb ei anghofio
Unformed, un.fôrmd' *a*, anffurfiedig, dilun, afluniedig, anelwig
Unforsaken, un.fôr.sä'kn *a*, heb ei adael
Unfortified, un.fôr'ti.fīd *a*, anghaerog
Unfortunate, un.fôr'tshü.nät *a*, anffodiog, anhapus, aflwyddiannus
Unfortunateness, un.fôr'tshü.nät.nes *n*, annedwyddwch, anffawd
Unfound, un.fûwnd' *a*, heb ei gael, heb ei ganfod, ar goll [faen
Unfounded, un.fûwn'ded *a*, disail, disyl-
Unframed, un.främd' *a*, anffurfiedig
Unfrequent, un.fri'kwent *a*, anfynych, anaml, anghyffredinol
Unfrequent, un.fri.kwent' *vt*, gadael
Unfrequented, un.fri.kwen'ted *a*, anhygyrch, didramwy, ansathredig
Unfriendliness, un.frend'li.nes *n*, anghyfeillgarwch, angharedigrwydd
Unfriendly, un.frend'lī *a*, anghyfeillgar, angharedig, anhynaws
Unfrozen, un.frō'zn *a*, anrhewedig
Unfruitful, un.frwt'fwl *a*, anffrwythlawn, diffrwyth, diffaeth, ammhlantadwy
Unfruitfulness, un.frwt'fwl.nes *n*, anffrwythlondeb, anffrwythlonrwydd
Unfulfilled, un.fwl.fild' *a*, heb ei gwblhau
Unfurl, un.fürl' *vt*, dadblygu, lledu
Unfurnished, un.fûr'nisht *a*, diddodrefn
Unfused, un.füzd' *a*, annhoddedig
Ungainful, un.gän'fwl *a*, dielw, diles
Ungainly, un.gän'lī *a*, chwithig, lledchwith, trwsgl, ammhrydferth
Ungallant, un.ga.lant' *a*, anghareugar
Ungallant, un.gal'ant *a*, annewr, llwfr
Ungarnished, un.gär'nisht *a*, diaddurn
Ungathered, un.gäTH'ürd *a*, anghlasgl-
Ungear, un.gī'r' *vt*, diseirchio [edig
Ungenerate, un.jen'ur.ät, Ungenerated, un.jen'ur.ä.ted *a*, anghenedledig
Ungenerative, un.jen'ur.ä.tiv *a*, anhiliol
Ungenerous, un.jen'ur.us *a*, anhael, crintach, bawaidd, anhaelionus
Ungenial, un.jī'nī.al *a*, anhyffrwyth, anhirion, anhynaws, afrywiog
Ungenteel, un.jen.tīl' *a*, anfoneddigaidd, anfoesog, anfoneddig [ion, anllariaidd
Ungentle, un.jen'tl *a*, anfwyn, annhir-
Ungentlemanlike, un.jen'tl.man.līk, Ungentlemanly, un.jen'tl.man.lī *a*, anfoneddigaidd
Ungentleness, un.jen'tl.nes *n*, anfwynder, anwaredd, anhynawsedd, annhiriondeb
Ungifted, un.gif'ted *a*, diddawn
Ungird, un.gûrd' (*pt & pp* ungirt) *vt*, dadwregysu, dadgenglu, diwregysu
Unglorified, un.glō'r'ī.fīd *a*, heb ei ogoneddu [noeth
Ungloved, un.gluvd' *a*, heb fenyg, llaw-
Unglue, un.glü' *vt*, dadludio [deb
Ungodliness, un.god'lī.nes *n*, annuwiol-
Ungodly, un.god'lī *a*, annuwiol
Ungovernable, un.guv'ûr.nâ.bl *a*, anllywiadwy, afreolus, afflywodraethus
Ungoverned, un.guv'ûrnd *a*, brochwyllt
Ungown, un.gûwn' *v*, dadwisgo; diswyddo [anhardd, ammhrydferth
Ungraceful, un.gräs'fwl *a*, annhelediw,
Ungracefulness, un.gräs'fwl.nes *n*, anharddwch, ammhrydferthwch [anrasol
Ungracious, un.grä'shus *a*, anrhadlawn,
Ungrammatical, un.gra.mat'i.kal *a*, anramadegol
Ungrateful, un.grät'fwl *a*, annïolchgar, diddiolch; anflasus [nïolchgarwch
Ungratefulness, un.grät'fwl.nes *n*, an-
Ungreeted, un.grī'ted *a*, dianerch
Ungrudging, un.gruj'ing *a*, dirwgnach
Unguarded, un.gär'ded *a*, anwyliadwrus; byrbwyll, ammhwyllog, diofal
Unguent, ung'gwent *n*, enaint, eli
Unguiculate, ung.gwik'ü.lät, Ungwiculated, ung.gwik'ü.lä.ted *a*, ewinog
Unguilty, un.gil'tī *a*. dieuog [carnogion
Ungulata, ung.gü.liä'tâ *np*, carnolion,
Ungulate, ung'gü.lät *a*, carnog, carnol
Unhale, un.häl' *a*, anghyfan; afiach
Unhallow, un.hal'ō *vt*, halogi
Unhallowed, un.hal'ōd *a*, ansanctaidd
Unhand, un.hand' *vt*, rhyddhau o'r dwylaw [edd, anneheuder
Unhandiness, un.han'dī.nes *n*, anfedrus-
Unhandsome, un.hand'sum *a*, ammhrydferth, anhardd; gorwael, bawaidd
Unhandy, un.han'dī *a*, anhylaw, anfedrus, chwithig [wyddw
Unhappiness, un.hap'ī.nes *n*, ann
Unhappy, un.hap'ī *a*, annedwydd
Unhardy, un.här'dī *a*. tyner [f
Unharmed, un.härmd' *a*, heb niwed,
Unharmonious, un.här.mō'nī.us *a*, gynghaned, anghynghaned

Unharness, un.hâr'nes *vt*, dadseirchio
Unhatched, un.hatsht' *a*, anneoredig
Unhealthy, un.hel'thî *a*, afiach, claf, afiachus, clefyca, clefychlyd
Unheard, un.hûrd' *a*, heb ei wrando. Unheard of, newydd, digynllun [galoni
Unheart, un.hârt' *vt*, digaloni, gwan-
Unheated, un.hî'ted *a*, ammrwd, oer
Unheeded, un.hî'ded *a*, heb sylw arno
Unheeding, un.hî'ding *a*, anofalus, byrbwyll, diofal, diddawr, anochelgar
Unhelped, un.helpt' *a*, digymhorth, digynnorthwy [dibetrus
Unhesitating, un.hez'î.tä.ting *a*, parod.
Unhewn, un.hûn' *a*, heb ei naddu
Unhidden, un.hid'n *a*, anghudd, digel, amlwg, hywel, mewn golwg
Unhinge, un.hinj' *vt*, codi oddi ar fachau; annhrefnu [rwydd
Unholiness, un.hö'lî.nes *n*, ansancteidd-
Unholy, un.hö'lî *a*, ansanctaidd, annuwiol, anfadus [dibarch
Unhonoured, un.on'ûrd *a*, dianrhydedd,
Unhook, un.hŵk' *vt*, dadfachu, difachu
Unhoop, un.hŵp' *vt*, dadgylchu
Unhopeful, un.höp'fŵl *a*, anobeithiol
Unhorse, un.hôrs' *vt*, tynu oddi ar farch
Unhouse, un.hûŵz' *vt*, didyo, troi o dy, digartrefu, dibreswylio [mun
Unhouselled, un.hûŵ'zeld *a*, heb y cym-
Unhumbled, un.um'bld *a*, heb ei iselu, heb ei ostwng, gorfalch
Unhung, un.hung', Unhanged, un.hangd' *a*, heb ei grogi, anghrogedig
Unhurt, un.hûrt' *a*, difriw, diddolur
Unhurtful, un.hûrt'fŵl *a*, diniwed
Unhusbanded, un.huz'ban.ded *a*, gwastraffedig; heb ei iawn drefnu
Unicorn, ü'ni.kôrn *n*, uncorn, uncornfil
Unification, ü.nî.fî.kä'shun *n*, uniad
Uniflorous, ü.nî.flô'r'us *a*, unflodeuog
Unifoliate, ü.nî.fö'lî.ät *a*, unddalenog
Uniform, ü'nî.fôrm *a*, unffurf, unwedd, unddull: *n*, unweddwisg, gosgorddwisg
Uniformity, ü.nî.fôr'mî.tî *n*, unffurfiad
Unigeniture, ü.ni.jen'î.tshü'r *n*, unigenedigaeth [rhyw, unrhywiog
Unigenous, ü.nij'î.nus *a*, unrhywiol, un-
Unilateral, ü.nî.lat'ur.al *a*, unochrog
Uniliteral, ü.nî.lit'ur.al *a*, cynnwysedig o un lythyren [wyll, anoleu
Unilluminated, un.î.lü'mî.nä.ted *a*, ty-
Unimaginable, un.î.maj'in.â.bl *a*, annychymmygadwy [efelychu
Unimitated, un.im'î.tä.ted *a*, heb ei ŋpaired, un.im.pê'rd' *a*, anwaethg, heb ei waethygu

Unimpassioned, un.im.pash'und *a*, dof, tawel, araf [anghyhuddadwy
Unimpeachable, un.im.pî'tshâ.bl *a*,
Unimpeded, un.im.pî'ded *a*, diattal, heb ei rwystro, dirwystr, diludd
Unimportant, un.im.pôr'tant *a*, dibwys
Unimportunate, un.im.pôr'tshü.nät *a*, annhaer [welladwy, anniwygiadwy
Unimprovable, un.im.prŵ'vâ.bl *a*, an-
Uninclined, un.in.klînd' *a*, anogwydd; annhueddol [nyledus
Uninclined, un.in.kum'bent *a*, an-
Unindustrious, un.in.dus'trî.us *a*, anweithgar, diog, anniwyd [llosgadwy
Uninflammable, un.in.flam'â.bl *a*, an-
Uninfluenced, un.in'flü.enst *a*, diannog
Uninformed, un.in.fôrmd' *a*, digyfarwydd, anghyfarwydd, anwybodus
Uninhabitable, un.in.hab'î.tâ.bl *a*, anhydrig, anghyfanneddol
Uninhabited, un.in.hab'î.ted *a*, anghyfannedd, annhrefedig, anial, dibobl
Uninjured, un.in'jûrd *a*, difriw, diniwed
Uninscribed, un.in.skrîbd' *a*, diarysgrif, heb ei gyfliwyno [brydoli
Uninspired, un.in.spî'rd' *a*, heb ei ys-
Uninstructed, un.in.struk'ted *a*, anhyfforddedig, annysgedig, diddysg
Unintelligent, un.in.tel'î.jent *a*, ansynwyrol, anwybodus [adwy
Unintelligible, un.in.tel'î.jî.bl *a*, anneall-
Unintentional, un.in.ten'shun.al *a*, anfwriadol, difwriad [nyddorol
Uninteresting, un.in.tu.res'ting *a*, an-
Unintermitting, un.in.tûr.mit'ing *a*, parhaol, dibaid, parhäus [lwgr
Uninterpolated, un.in.tûr'pö.lä.ted *a*, di-
Uninterpreted, un.in.tûr'pret.ed *a*, anghyfieithedig, heb ei ddeongli
Uninterred, un.in.tûrd' *a*, anghladdedig
Uninterrupted, un.in.tu.rup'ted *a*, didor, anrhwystredig, dirwystr [glawdd
Unintrenched, un.in.trentsht' *a*, diam-
Unintricate, un.in'trî.kät *a*, annyrys
Uninvited, un.in.vî'ted *a*, diwahodd
Union, ü'nî.un *n*, undeb, uniant, undod, under; cyfundeb; uniad
Unique, ü.nîk' *a*, unig, unigol, digymhar
Unison, ü'nî.zun *n*, unsain, unseinedd. In unison, unseiniol, cynghaneddol
Unisonance, ü.nis'ö.nans *n*, cynghanedd
Unisonant, ü.nis'ö.nant, Unisonous, ünis'ö.nus *a*, cynghaneddol
Unit, ü'nit *n*, un, rhif un; undod
Unitarian, ü.nî.tê'r'î.an *n*, undodiad: *a*, undodaidd [dodiaeth
Unitarianism, ü.nî.tê'r'î.an.izm *n*, un-

Unite, ū.nīt' *v*, uno, cyfuno, cyduno, cydio, cyssylltu, cydgyssylltu
Unition, ū.nish'un *n*, uniad, cyduniad
Unitive, ū.nī'tiv *a*, cyfunol
Unity, ū'nī.tī *n*, cyfundeb, cyfundod, undeb, undod, unoliaeth, cydundeb
Univalve, ū'nī.valv *a*, ungloriog, ungragenog: *n*, cragen ungafell
Universal, ū.nī.vûr'sal *a*, cyffredinol, cyffredin, hollol; penbaladr
Universalism, ū.nī.vûr'sal.izm *n*, cred yng nghadwedigaeth pawb
Universalist, ū.nī.vûr'sal.ist *n*, credwr yng nghadwedigaeth gyffredinol
Universality, ū.nī.vûr.sal'ī.tī *n*, cyffredinolrwydd, cyffredinrwydd
Universe, ū'nī.vûrs *n*, byd, bydysawd
University, ū.nī.vûr'sī.tī *n*, prifysgol, prifathrofa, mamysgol [un ystyr
Univocal, ū.niv'ō.kal *a*, unllais, ungeiriol,
Unjoin, un.jôin' *vt*, dadgyssylltu
Unjoint, un.jôint' *vt*, dadgymmalu
Unjointed, un.jôin'ted *a*, anghyssylltedig, wedi ei ddadgymmalu
Unjoyful, un.jôī'fwl *a*, dihoen, aflawen, annyddan, anhylon [anfarnedig
Unjudged, un.jujd' *a*, heb ei farnu,
Unjust, un.just' *a*, anghyfiawn, annheg
Unjustifiable, un.jus.tī.fī'â.bl *a*, anghyfiawnadwy, anniffynadwy
Unkennel, un.ken'el *vt*, dilochesu
Unkept, un.kept' *a*, anghadwedig
Unkernelled, un.kûr'neld *a*, dignewull
Unkind, un.kīnd' *a*, angharedig, anhirion, anfwyn, afrywiog, brwnt
Unkindness, un.kīnd'nes *a*, anfwynder, afrywiogrwydd, anhynawsedd [seddu
Unking, un.king' *vt*, dideyrno, dior-
Unkingly, un.king'lī *a*, anfreninaidd
Unknit, u.nit' *vt*, dadwëu [dad-ddyrysu
Unknot, u.not' *vt*, dadglymu, dattod,
Unknowing, u.nō'ing *a*, anwybodus
Unknowingly, u.nō'ing.lī *ad*, diarwybod, heb wybod, heb adnabod
Unknown, u.nōn' *a*, anadnabyddus; dyeithr, anhysbys [rhwydd
Unlaboured, un.lā'bûrd *a*, diymdrech,
Unlace, un.lās' *vt*, llaesu, dattod
Unlade, un.lād' (unladen) *vt*, dadlwytho
Unladen, un.lā'dn *pp.*—Unlade & Unload [ddodi
Unlaid, un.lād' *a*, anosodedig, heb ei
Unlamented, un.lâ.men'ted *a*, heb alar
Unlap, un.lap' *vt*, dadblygu [ar ei ol
Unlash, un.lash' *vt*, dadrwymo [gliciedu
Unlatch, un.latsh' *vt*, agor clicied, di-
Unlaurelled, un.lor'eld *a*, dianrhydedd

Unlawful, un.lô'fwl *a*, anghyfreithlawn
Unlearn, un.lûrn' *vt*, dad-ddysgu
Unlearned, un.lûr'ned *a*, annysgedig, diddysg, anwybodus, anllythrenog
Unleavened, un.lev'nd *a*, disurdoes, dilefeinllyd, dieples, croew, crai, cri
Unless, un.les' *c*, oni, onid, onis, oni byddai, oni bai, oddi eithr, oddi gerth, pe na, os na, os nad
Unlessened, un.les'nd *a*, heb ei leihau
Unlessoned, un.les'nd *a*, annysgedig, di- [diddysg, anwybodus
Unlettered, un.let'ûrd *a*, anllythrenog,
Unlevel, un.lev'el *a*, anwastad, anllyfn
Unlicensed, un.lī'senst *a*, didrwydded
Unlightsome, un.līt'sum *a*, tywyll, anoleu, gwyll
Unlike, un.līk' *a*, anghyffelyb, annhebyg
Unlikelihood, un.līk'lī.hwd, Unlikeliness, un.līk'lī.nes *n*, annhebygolrwydd
Unlikely, un.līk'lī *a*, annhebygol [rwydd
Unlikeness, un.līk'nes *n*, anghyffelyb-
Unlimber, un.lim'bûr *a*, anystwyth, anhyblyg: *vt*, dattrefnu magnel
Unlimitable, un.lim'ī.tâ.bl *a*, annherfynadwy [nherfynol, ammhenodol
Unlimited, un.lim'ī.ted *a*, diderfyn, an-
Unlink, un.lingk' *vt*, dadrwyo, dadfachu
Unliquidated, un.lik'wī.dā.ted *a*, annhaledig, heb ei dalu
Unliquified, un.lik'wī.fīd *a*, annhoddedig
Unlively, un.līv'lī *a*, anfywiog, marwaidd
Unload, un.löd' (*pp unladen*) *vt*, dad-
Unlock, un.lok' *vt*, dadgloi [lwytho
Unlodge, un.loj' *vt.*—Dislodge
Unloose, un.lōs' *v*, gollwng, rhyddhau, dattod; ymddattod [hygar, gwrthun
Unlovely, un.luv'lī *a*, angharuaidd, an-
Unloving, un.luv'ing *a*, anserchog, diserch; anghariadus
Unlucky, un.luk'ī *a*, anhapus, anffodus
Unlute, un.lüt' *vt*, dadgleio [aidd
Unmaidenly, un.mā'dn.lī *a*, anforwyn-
Unmaimed, un.māmd' *a*, dianaf, difriw
Unmake, un.māk' (*pt & pp* unmade, un.mād') *vt*, dadwneuthur, dadwneyd
Unmalleability, un.mal.ī.â.bil'ī.tī *a*, anforthwyledd [wyliadwy
Unmalleable, un.mal'yâ.bl *a*, anforth-
Unman, un.man' *vt*, dīwrio, digaloni
Unmanageable, un.man'ä.jâ.bl *a*, annhriniadwy, afreolus, afiywodraethus
Unmanliness, un.man'lī.nes *n*, anwrol- der; llyfrdra [aidd; llwf
Unmanly, un.man'lī *a*, anwrol-
Unmanned, un.mand' *a*, heb y forwyr; wedi ei ddigaloni, di-

Unmannered, un.man'ûrd, Unmannerly, un.man'ûr.lî *a*, anfoesog, difoes
Unmantle, un.man'tl *vt*, dadfantellu
Unmanured, un.mâ.nü'rd' *a*, dïwrtaith, diachles, didail [nodi
Unmarked, un.mârkt' *a*, dinod, heb ei
Unmarred, un.mârd' *a*, dianaf, dinam
Unmarriageable, un.mar'ä.jâ.bl *a*, ammhriodadwy
Unmarried, un.mar'îd *a*, anweddog, gweddw, dibriod, ammhriod
Unmarry, un.mar'î *vt*, dadbriodi, ysgar, gwahanu [dysbaddu.—Emasculate
Unmasculate, un.mas'kü.lät *vt*, anwrio,
Unmask, un.mask' *vt*, dadfygydu, diorchuddio, dynoethi, dadguddio
Unmasterable, un.mas'tur.â.bl *a*, anfeistroladwy, anorchfygadwy
Unmatched, un.matsht' *a*, digymhar, disil; dibriod, anweddog [diystyr
Unmeaning, un.mî'ning *a*, disynwyr,
Unmeasured, un.mezh'ûrd *a*, anfesuredig, difesur [allofyddol
Unmechanical, un.mî.kan'î.kal *a*, an-
Unmeddling, un.med'ling *a*, anymyrgar
Unmeditated, un.med'î.tä.ted *a*, difyfyr
Unmeet, un.mît' *a*, anaddas, anweddus, ammhriodol, anghymhwys
Unmellowed, un.mel'öd *a*, anaddfed
Unmelodious, un.mi.lö'di.us *a*, ammherseiniol [bwylledig
Unmentioned, un.men'shund *a*, anghry-
Unmercantile, un.mûr'kan.til *a*, anfasnachol [anhywerth
Unmerchantable, un.mûr'tshan.tâ.bl *a*,
Unmerciful, un.mûr'sî.fŵl *a*, annhrugarog, didrugaredd; creulawn
Unmercifulness, un.mûr'sî.fŵl.nes *n*, annhrugarogrwydd; creulondeb
Unmerited, un.mer'î.ted *a*, anhaeddedig
Unmilitary, un.mil'î.tur.î *a*, anfilwraidd
Unmindful, un.mîn'd'fŵl *a*, anystyriol, difeddwl, diofal, anofalus; esgeulus
Unmingle, un.ming'gl *vt*, dadgymmysgu
Unmingled, un.ming'gld *a*, digymmysg, anghymmysgedig [weinidogaethol
Unministerial, un.min.is.tî'r'î.al *a*, an-
Unmissed, un.mist' *a*, anghlloedig
Unmistakable, un.mis.tä'kâ.bl *a*, eglur, amlwg [leihau, heb ei esmwythäu
Unmitigated, un.mit'î.gä.ted *a*, heb ei
Unmixed, un.mikst' *a*, digymmysg, anghymmysgedig, pur [wlychu
Unmoistened, un.môi'snd *a*, sych, heb ei
[illegible]ed, un.mö.les'ted *a*, heb ei
[illegible] [angor
[illegible].mŵ'r' *vt*, diangori, codi
Unmortgaged, un.môr'gäjd *a*, heb ei arwystlo [farweiddio
Unmortified, un.môr'tî.fîd *a*, heb ei
Unmotherly, un.muTH'ûr.li *a*, anfamaidd, anfamol [dano
Unmourned, un.mō'rnd' *a*, heb alar am
Unmoved, un.mŵvd' *a*, anghyffröedig; digyffro, safedig [anghyffröus, disyflyd
Unmoving, un.mŵ'ving *a*, digyffro,
Unmuffle, un.muf'l *vt*, difoledu
Unmurmuring, un.mûr'mur.ing *a*, dirwgnach; boddlongar, amyneddgar
Unmusical, un.mü'zî.kal *a*, angherddgar [cyfan
Unmutilated, un.mü'tî.lä.ted *a*, dianaf;
Unmuzzle, un.muz'l *vt*, dadbenrwymo
Unnatural, u.nat'shü.ral *a*, annaturiol, diserch, dideimlad; chwith, lledchwith
Unnaturalness, u.nat'shü.ral.nes *n* annaturioldeb [dwyol, anhynawf
Unnavigable, u.nav'î.gâ.bl *a*, anfor-
Unnecessary, u.nes'e.sur.î, Unneedful, u.nîd'fŵl *a*, afreidiol, diraid, afraid
Unneighbourly, u.nä'bûr.lî *a*, anghymmydogol, angharuaidd
Unnervate, u.nûr'vät, Unnerved, u.nûrvd' *a*, dinerth, egwan, gwan [dinerthu
Unnerve, u.nûrv' *vt*, gwanhau, dirymu,
Unnestle, u.nes'l *vt*, dinithio [edig
Unnoticed, u.nō'tist *a*, disylw, ansylw-
Unnumbered, u.num'bûrd *a*, dirif, afrif, afrifed, heb eu rhifo, dirifedi
Unobjectionable, un.ob.jek'shun.â.bl *a*, difai, anwrthwynebadwy
Unobliterated, un.ob.lit'ur.ä.ted *a*, heb ei ddileu [ostyngedig
Unobnoxious, un.ob.nok'shus *a*, annar-
Unobscured, un.ob.skü'rd' *a*, anghuddiedig, eglur [wasaidd
Unobsequious, un.ob.sî'kwî.us *a*, an-
Unobservance, un.ob.zûr'vans *n*, esgeulusdra; anystyriaeth
Unobservant, un.ob.zûr'vant *a*, ansyniol, anofalus, anystyriol [weled
Unobserved, un.ob.zûrvd' *a*, heb ei
Unobstructed, un.ob.struk'ted *a*, dirwystr
Unobstructive, un.ob.struk'tiv *a*, anrhwystrol, anattaliadol
Unobtainable, un.ob.tä'nâ.bl *a*, anghyrhaeddadwy, anghaffaeladwy
Unobtrusive, un.ob.trŵ'siv *a*, anymwthgar; gwylaidd [hywel, tywyll
Unobvious, un.ob'vî.us *a*, anamlwg, an-
Unoccupied, un.ok'ü.pîd *a*, heb waith, diwaith; diddeiliad, heb ei osod, gwag
Unoffending, un.o.fen'ding *a*, diniwed
Unoffered, un.of'ûrd *a*, heb ei gynnyg

Unoil, un.ôil' *vt*, dadolewi
Unopened, un.ŏ'pnd *a*, anagoredig
Unopposed, un.o.pōzd' *a*, dīwrthwyneb
Unoppressed, un.o.prest' *a*, anorthrymedig, diormail, diormes [luniedig
Unorganized, un.ôr'gan.īzd *a*, anghyf-
Unornamented, un.ôr'nâ.men.ted *a*, diaddurn, anaddurnedig
Unorthodox, un.ôr'thō.doks *a*, anuniongred, geuffyddiog [rodres
Unostentatious, un.os.ten.tā'shus *a*, di-
Unowned, un.ōnd' *a*, anaddefedig
Unpacific, un.pâ.sif'ik *a*, anheddychol
Unpack, un.pak' *vt*, dadbynorio, dadlwytho; dadsypynu, agor [sypyn]
Unpaid, un.pād' *a*, annhaledig
Unpainful, un.pān'fwl *a*, diboen [diflas
Unpalatable, un.pal'â.tâ.bl *a*, anflasus,
Unparagoned, un.par'â.gund *a*, digymhar, digystal [digyffelyb, diail
Unparalleled, un.par'al.eld *a*, digymhar,
Unpardonable, un.par'dn.â.bl *a*, anfaddeuadwy, anfaddeuol, difaddeu
Unpardoning, un.par'dn.ing *a*, anfaddeuol, annhrugarog [anseneddol
Unparliamentary, un.pär.lī.men'tur.ī *a*,
Unpastoral, un.pas'tur.al *a*, anfugeilaidd
Unpathed, un.pâTHd' *a*, dilwybr, diffordd [nhyrfiol
Unpathetic, un.pâ.thet'ik *a*, anghy-
Unpatriotic, un.pā.trī.ot'ik *a*, anwladgar
Unpatronized, un.pā'trun.īzd *a*, dinawdd
Unpeaceable, un.pī'sâ.bl, Unpeaceful, un.pis'fwl *a*, anheddychol, anheddog
Unpenetrating, un.pen'ī.trā.ting *a*, annhreiddiol [wobr, anwobrwyedig
Unpensioned, un.pen'shund *a*, didal-
Unpeopled, un.pī'pld *a*, ammhoblogedig; heb drigolion, dibobl
Unperceived, un.pûr.sīvd' *a*, anweledig, annealledig [geirwir
Unperjured, un.pûr'jûrd *a*, disnudon,
Unperplexed, un.pûr.plekst' *a*, dibetrus
Unperturbable, un.pûr.tûr'bâ.bl *a*, anghyffroadwy, tawel, llonydd
Unphilosophical, un.fil.ō.sof'ī.kal *a*, anathronol, anathronyddol, anofyddol
Unpierced, un.pī'rst' *a*, annbrywsanedig
Unpin, un.pin' *vt*, dibinio [am dano
Unpitied, un.pit'ld *a*, digwyn, heb alar
Unpitying, un.pit'ī.ing *a*, annhosturiol, didrugar, creulawn [swydd
Unplaced, un.plāst' *a*, anosodedig; di-
Unplagued, un.plāgd' *a*, heb ei flino
Unplanted, un.plan'ted *a*, ammhlanedig, diblan [diweniaith
Unplausible, un.plâ'zī.bl *a*, annhebyg;

Unpleasant, un.plez'ant *a*, anhyfryd
Unpleased, un.plīzd' *a*, anfoddlawn
Unpleasing, un.plī'zing *a*, anfoddus, anfoddol, anhyfryd [heb ei wystlo
Unpledged, un.plejd' *a*, anwystledig,
Unpliant, un.plī'ant *a*, anystwyth, anhyblyg, syth, ystyfnig
Unploughed, un.plûwd' *a*, heb ei aru
Unplume, un.plūm' *vt*, dibluo, dadblufio
Unpoetic, un.pō.et'ik, Unpoetical, unpō.et'ī.kal *a*, anfarddonol, diawen
Unpointed, un.pôin'ted *a*, pwl, diflaen
Unpolished, un.pol'isht *a*, anllyfn, anllathr, anghaboledig [anfoesgar
Unpolite, un.pō.līt' *a*, difoes, anfoesog,
Unpolluted, un.po.lū'ted *a*, dihalog
Unpopular, un.pop'ū.lûr *a*, ammhoblogaidd, annerbyniol gan y werin
Unportable, un.pō'r'tâ.bl *a*, annygadwy
Unpossessed, un.po.zest' *a*, heb berchen
Unpotable, un.pō'tâ.bl *a*, anyfadwy
Unpracticable, un.prak'tī.kâ.bl *a*, anwneuthuradwy, anhyall
Unpractised, un.prak'tīst *a*, anarferedig
Unpraised, un.prāzd' *a*, diganmoliaeth
Unprecarious, un.prī.kê'r'ī.us *a*, dilys, diammheuol, sicr, safadwy
Unprecedented, un.pres'ī.den.ted *a*, diflaenddrych, digynllun, heb gynreol, heb ragreol; digyffelyb
Unprecise, un.prī.sīs' *a*, anfanol, anghywir [ragfynegu
Unpredicted, un.prī.dik'ted *a*, heb ei
Unprejudiced, un.prej'ū.dist *a*, diragfarn [diragfyfyr
Unpremeditated, un.prī.med'ī.tā.ted *a*,
Unprepared, un.prī.pê'rd' *a*, ammharod
Unprepossessing, un.prī.pō.zes'ing *a*, gwrthwyneblyd, anhudol [gymhell
Unpressed, un.prest' *a*, anwasgedig, di-
Unpresumptuous, un.prī.zum'tshū.us *a*, diryfyg [aidd, dihonol
Unpretending, un.prī.ten'ding *a*, gwyl-
Unprevailing, un.prī.vā'ling *a*, annhyciannus, aflwyddiannus [diludd
Unprevented, un.prī.ven'ted *a*, dirwystr,
Unpriestly, un.prīst'lī *a*, anoffeiriadol
Unprincipled, un.prin'sī.pld *a*, difoes, diegwyddor
Unprinted, un.prin'ted *a*, anargraffedig
Unprizable, un.prī'zâ.bl *a*, diwerth, dibris, na ellir ei werthfawrogi [fawrogi
Unprized, un.prīzd' *a*, heb ei werth-
Unproductive, un.prō.duk'tiv *a*, [illegible] ffrwythlawn, diffaeth, annhoreit
Unprofaned, un.prō.fānd' *a*, [illegible] sanctiffedig, glân

Unprofitable, un.prof'ĭ.tâ.bl *a*, difudd, anfuddiol, dielw [waharddedig
Unprohibited, un.prō.hib'ĭ.ted *a*, an-
Unprolific, un.prō.lif'ik *a*, anffrwythlawn [argoelus
Unpromising, un.prom'ĭ.zing *a*, drwg-
Unprompted, un.prom'ted *a*, digymhell
Unpronounceable, un.prō.nûŵn'sâ.bl *a*, anghynaniadwy [mhrophwydol
Unprophetic, un.prō.fet'ik *a*, am-
Unpropitious, un.prō.pish'us *a*, drwgargoelus; annhosturiol, annhirion
Unproportioned, un.prō.pō'r'shund *a*, anghyfartal, anghymmesur
Unproposed, un.prō.pōzd' *a*, anghynnygiedig, heb ei gynnyg
Unprosperous, un.pros'pur.us *a*, annhyciannol, aflwyddiannus, aflwyddol
Unprotected, un.prō.tek'ted *a*, anniffynedig, diamddiffyn, dinawdd
Unproved, un.prŵvd' *a*, ammhrofedig
Unprovided, un.prō.vĭ'ded *a*, annarbodedig, annarpar [nhyrfiedig
Unprovoked, un.prō.vōkt' *a*, anghy-
Unpublished, un.pub'lisht *a*, anghyhoeddedig [edig, digosp
Unpunished, un.pun'isht *a*, anghosp-
Unpurged, un.pûrjd', Unpurified, unpū'r'ĭ.fĭd *a*, ammhuredig, ammhur
Unpursued, un.pûr.sūd' *a*, dierlid
Unqualified, un.kwol'ĭ.fĭd *a*, anghymhwys, anaddas, anghymhwysedig; difraint; hollol, perffaith
Unqualify, un.kwol'ĭ.fĭ *vt*, anghymhwyso, anaddasu, difreinio
Unquenchable, un.kwen'tshâ.bl *a*, anniffoddadwy, diddiffodd [edig
Unquenched, un.kwentsht' *a*, anniffodd-
Unquestionable, un.kwes'tshun.â.bl *a*, diammheuol, dilys [mwyth
Unquiet, un.kwĭ'et *a*, aflonydd, anes-
Unransomed, un.ran'sumd *a*, caeth
Unravel, un.rav'l *v*, dad-ddyrysu, dadwëu; egluro, deongli, dadguddio
Unrazored, un.rā'zûrd *a*, aneilliedig
Unread, un.red' *a*, annarllenedig, diddarllen; annysgedig, diddysg
Unready, un.red'ĭ *a*, ammharod, anewyllysgar [anwir
Unreal, un.rĭ'al *a*, ffuantus, ansylweddol,
Unreasonable, un.rĭ'zn.â.bl *a*, direswm, afresymol [afresymoldeb
ableness, un.rĭ'zn.â.bl.nes *n*,
un.rĭv' *vt*, dad-ddyrysu
un.rĭ.bū'kâ.bl *a*, angherdifai
un.rĭ.sĭvd' *a*, annerbyniedig
Unreclaimed, un.rĭ.klāmd' *a*, anniwygiedig; anniwylliedig
Unrecognized, un.rek'og.nīzd *a*, anghyfaddef, diadnabod [wobrwyedig
Unrecompensed, un.rek'um.pensrt *a*, an-
Unrecorded, un.rĭ.kôr'ded *a*, heb ei gofrestru [adrodd
Unrecounted, un.rĭ.kûŵn'ted *a*, heb ei
Unrecovered, un.rĭ.kuv'ûrd *a*, heb ei adennill, anadferedig [chweliadol
Unrecurrent, un.rĭ.kûr'ent *a*, anny-
Unredeemed, un.rĭ.dīmd' *a*, diadbryn
Unrefined, un.rĭ.fīnd' *a*, anghoethedig
Unreformable, un.rĭ.fôr'mâ.bl *a*, anniwygiadwy [heb ei adfywiogi
Unrefreshed, un.rĭ.fresht' *a*, lluddedig,
Unrefusing, un.rĭ.fū'zing *a*, anwrthneugar, cydsyniol [brofi
Unrefuted, un.rĭ.fū'ted *a*, heb ei wrth-
Unregarded, un.rĭ.gâr'ded *a*, diystyredig
Unregenerate, un.rĭ.jen'ur.ät *a*, anadgenedledig [gofrestru
Unregistered, un.rej'is.tûrd *a*, heb ei
Unreined, un.rānd' *a*, diffrwyn
Unrejected, un.rĭ.jek'ted *a*, anwrthodedig [asol; anadroddedig
Unrelated, un.rĭ.lā'ted *a*, ammherthyn-
Unrelenting, un.rĭ.len'ting *a*, anedifarus; annhosturiol, creulawn [baid
Unremitting, un.rĭ.mit'ing *a*, dyfal, di-
Unremoveable, un.rĭ.mŵ'vâ.bl *a*, ansymmudadwy, ansymmudol [annhaledig
Unremunerated, un.rĭ.mū'nur.ä.ted *a*,
Unrenounced, un.rĭ.nûŵnst' *a*, anwrthodedig [diglod, dianrhydedd
Unrenowned, un.rĭ.nûŵnd' *a*, anenwog,
Unrepaid, un.rĭ.pād' *a*, heb ei attalu
Unrepaired, un.rĭ.pē'rd' *a*, heb ei adgyweirio
Unrepealed, un.rĭ.pīld' *a*, anniddymedig
Unrepenting, un.rĭ.pen'ting, Unrepentant, un.rĭ.pen'tant *a*, anedifeiriol
Unrepining, un.rĭ.pī'ning *a*, anymofidiol, dirwgnach; amyneddgar [edig
Unreplenished, un.rĭ.plen'isht *a*, anniwall-
Unreprieved, un.rĭ.prĭvd' *a*, anfaddeuedig, heb ei arbed [rudd
Unreproached, un.rĭ.protsht' *a*, diwarth-
Unreproved, un.rĭ.prŵvd' *a*, digerydd
Unrepugnant, un.rĭ.pug'nant *a*, diwrthladd, diwrthwyneb
Unrequested, un.rĭ.kwes'ted *a*, heb ei geisio, anneisyfedig [rhaid
Unrequisite, un.rek'wĭ.zit *a*, diangen-
Unrequited, un.rĭ.kwĭ'ted *a*, diwobr, annhaledig, didal [rhwyddedd calon
Unreserve, un.rĭ.zûrv' *n*, rhydd-der,

Unreserved, un.rĭ.zûrvd' *a*, agored, rhydd, digel [neidiol
Unresilient, un.rĭ.sil'yent *a*, anwrth-
Unresisting, un.rĭ.zis'ting *a*, anwrthwynebol [adwy
Unresolvable, un.rĭ.zol'vâ.bl *a*, anagor-
Unresolved, un.rĭ.zolvd' *a*, ammhenderfynol; anwadal [sain
Unresounding, un.rĭ.zûẇn'ding *a*, diad-
Unrespected, un.rĭ.spek'ted *a*, dibarch
Unresting, un.res'ting *a*, diorphwys
Unrestored, un.rĭ.stō'rd' *a*, anadferedig
Unrestricted, un.rĭ.strik'ted *a*, diadrwym, heb ei ragattal [alw yn ol
Unretracted, un.rĭ.trak'ted *a*, heb ei
Unreturned, un.rĭ.tûrnd' *a*, annychweledig [iedig
Unrevealed, un.rĭ.vîld' *a*, annadgudd-
Unrevenged, un.rĭ.venjd' *a*, annïaledig, digosp; heb ddial; heb ei ddial
Unrevoked, un.rĭ.vōkt' *a*, diwrthalw, heb ei alw yn ol [edig, diwobr, didal
Unrewarded, un.rĭ.wôr'ded *a*, anwobrwy-
Unriddle, un.rid'l *vt*, deongli, egluro
Unrig, un.rig' *vt*, didaclu, didrwsio
Unrighteous, un.rĭ'tshus *a*, anghyfiawn
Unrighteousness, un.rĭ'tshus.nes *n*, anghyfiawnder, anuniondeb
Unrightful, un.rīt'fẇl *a*, anghyfiawn
Unring, un.ring' *vt*, dadfodrwyo, difod-
Unrip, un.rip' *vt*.—Rip [rwyo
Unripe, un.rīp' *a*, anaddfed, anffaeth
Unrivalled, un.rĭ'vald *a*, digydgais; di-
Unrivet, un.riv'et *vt*, dadhoelio [gymhar
Unrobe, un.röb' *vt*, dadwisgo
Unroll, un.röl' *vt*, dadrolio, dadblygu
Unroof, un.rẇf' *vt*, didoi, tynu to, dy-
Unroosted, un.rẇs'ted *a*, diglwyd [noethi
Unroot, un.rẇt' *v*, dadwreiddio
Unrough, un.ruf' *a*, diarw, difarf
Unroyal, un.rôĭ'al *a*, anfreninol
Unruffle, un.ruf'l *vt*, tawelu, llonyddu
Unruffled, un.ruf'ld *a*, tawel, digyffro
Unruled, un.rẇld' *a*, dilywodraeth, anrheoledig [aeth, aflywodraeth
Unruliness, un.rẇ'lĭ.nes *n*, anllywodr-
Unruly, un.rẇ'lĭ *a*, afreolus, terfysglyd, penwyllt, direol, aflywodraethus
Unsaddle, un.sad'l *vt*, dadgyfrwyo
Unsafe, un.säf' *a*, annïogel, peryglus
Unsaid, un.sed' *pt* & *pp*.—Unsay
Unsalable, un.sä'lâ.bl *a*, anwerthadwy
Unsalted, un.sôl'ted *a*, anhallt, croew
Unsanctified, un.sangk'tĭ.fĭd *a*, ansanctceiddiedig, ansanctaidd, halogedig
Unsated, un.sä'ted *a*, diwala [ddigoni
Unsatirical, un.sâ.tir'ĭ.kal *a*, anoganus
Unsatisfactory, un.sat.is.fak'tur.ĭ *a*, anfoddlonol, anfoddhaol [ei ddigoni
Unsatisfied, un.sat'is.fīd *a*, diwala, heb
Unsatisfying, un.sat'is.fĭ.ing *a*, anfoddlonus, annigonol [anflasus, difias
Unsavoury, un.sä'vur.ĭ *a*, ansawrus,
Unsay, un.sä' (unsaid) *vt*, dad-ddywedyd
Unscarce, un.skê'rs' *a*, diambell, dibrin,
Unscared, un.skê'rd' *a*, didarf [llawn
Unscarred, un.skârd' *a*, digraith [iach
Unscathed, un.skatht' *a*, difriw, diniwed;
Unscholastic, un.skö.las'tik *a*, anysgolheigiol, anysgolaidd [diddysg
Unschooled, un.skẇld' *a*, annysgedig,
Unscorched, un.skôrtsht' *a*, anneifiedig, dilosg [ei ridyllio
Unscreened, un.skrĭnd' *a*, digysgod; heb
Unscrew, un.skrẇ' *vt*, dattroi
Unscriptural, un.skrip'tshü.ral *a*, anysgrythyrol [betrus
Unscrupulous, un.skrẇ'pü.lus *a*, di-
Unseal, un.sil' *vt*, dadselio
Unseam, un.sim' *vt*, dadwrymio, dadwnïo, rhwygo [iadwy
Unsearchable, un.sûr'tshâ.bl *a*, anchwil-
Unseasonable, un.si'zn.â.bl *a*, ammhrydlawn, anamserol, annhymmorol
Unseasoned, un.si'znd *a*, heb ei dymmeru, annhymmeredig; anhallt. Unseasoned timber, defnydd-goed ir
Unseat, un.sit' *vt*, diorseddu, dadorseddu
Unsecluded, un.sĭ.klü'ded *a*, diachudd
Unseconded, un.sek'un.ded *a*, heb ei eilio
Unsectarian, un.sek.tê'r'ĭ.an *a*, diblaid
Unseduced, un.si.düst' *a*, anhudedig
Unseeing, un.si'ing *a*, diweled, heb weled, dall [eidd-dra, anharddwch
Unseemliness, un.sim'lĭ.nes *n*, anwedd-
Unseemly, un.sim'lĭ *a*, ammhrydus, anaddas, anweddaidd; ammhrydferth
Unseen, un.sin' *a*, anweledig
Unsent, un.sent' *a*, ananfonedig; heb ei anfon. Unsent-for, anwahoddedig
Unseparated, un.sep'ur.ä.ted *a*, anwahanedig [gladdu, difeddrod
Unsepulchred, un.sep'ul.kûrd *a*, heb ei
Unserviceable, un.sûr'vis.â.bl *a*, annefnyddiol, anwasanaethol, diwasanaeth, diddefnydd [ydlu
Unsettle, un.set'l *vt*, ansefydlu, dadsef
Unsevered, un.sev'ûrd *a*, annydoledig, anwahanedig, heb ei ddadgyssylltu
Unsex, un.seks' *vt*, dadrywio [r
Unshackle, un.shak'l *vt*, d
Unshadowed, un.shad'öd, Uns

Unshaken, un.shä'kn *a*, disigl, diysgog, diergryn, dianwadal
Unshamed, un.shämd' *a*, digywilydd
Unshapen, un.shä'pn *a*, afluniedig, afluniaidd, dilun [ei ranu
Unshared, un.shê'rd' *a*, anrhanedig, heb
Unsheathe, un.shîTH' *vt*, dadweinio
Unshed, un.shed' *a*, annhywalltedig
Unsheltered, un.shel'tûrd *a*, digysgod
Unship, un.ship' *vt*, dadlongi [gywilyddio
Unshocked, un.shokt' *a*, difraw; heb ei
Unshod, un.shod' *a*, diarchen, diesgidiau; dibedol, dibedolau; troednoeth
Unshorn, un.shô'rn' *a*, anghneifiedig
Unshot, un.shot' *a*, heb ei saethu
Unshrinking, un.shring'king *a*, diysgog
Unshut, un.shut' *a*, anghaued, agored
Unsifted, un.sif'ted *a*, anchwiliedig, ammhrofedig; heb ei nithio
Unsightliness, un.sît'lî.nes *n*, anolygusrwydd, hylldra, anferthwch
Unsightly, un.sît'lî *a*, hagr, anhardd, anferthol, anolygus, ammhrydferth
Unsinew, un.sin'ü *vt*, diewynu, gwanhau
Unsinged, un.sinjd' *a*, anneifiedig
Unsinking, un.sing'king *a*, ansuddol
Unsinning, un.sin'ing *a*, dibechod, annhroseddol, difai [fawr
Unsizable, un.sî'zâ.bl *a*, rhy fach, rhy
Unskilful, un.skil'fwl, Unskilled, unskild' *a*, anneheuig, anghelfydd, anghyfarwydd, anfedrus, difedr
Unskilfulness, un.skil'fwl.nes *n*, anghelfyddyd, anfedrusedd [ladd
Unslain, un.slän' *a*, anlladdedig, heb ei
Unslaked, un.släkt' *a*, heb ei dawddwlychu. Unslaked lime, calch brwd
Unsleeping, un.slî'ping *a*, anghysgol, anhunol, dihun, deffro [heb ei fwgsychu
Unsmoked, un.smökt' *a*, heb ei fygu,
Unsociable, un.sö'shâ.bl *a*, anghyfeillgar
Unsoiled, un.söild' *a*, heb ei ddiwyno,
Unsold, un.söld' *a*, heb ei werthu [glân
Unsoldierlike, un.söl'jûr.lîk, Unsoldierly, un.söl'jûr.lî *a*, anfilwraidd, anfilwrol
Unsolicited, un.sö.lis'î.ted *a*, heb ei ofyn
Unsolicitous, un.sö.lis'î.tus *a*, anofalus
Unsolid, un.sol'id *a*, anffyrf; hylif
Unsolvable, un.sol'vâ bl *a*, anegluradwy
Unsonorous, un.sö.nô'r'us *a*, ansoniarus, anseiniol, anseinfawr
[illegible]isticated, un.sö.fis'tî.kä.ted *a*, [illegible]edig, pur, dilwgr
[illegible]n.sôr'ted *a*, annosbarthedig
[illegible]n.sôt' *a*, angheisiedig
[illegible].sûwnd' *a*, afiachus; anafus; [illegible]enllyd, llygredig
Unsoured, un.sûw'rd' *a*, heb ei suro
Unsowed, un.söd' *a*, anheuedig
Unspairing, un.spê'r'ing *a*, diarbed, anarbedus; hael [gwrthddywedyd
Unspeak, un.spîk' *vt*, dad-ddywedyd,
Unspeakable, un.spî'kâ.bl *a*, annhraethadwy, annhraethol [odi
Unspecified, un.spes'î.fîd *a*, heb ei ben-
Unspent, un.spent' *a*, annhreuliedig
Unspied, un.spîd' *a*, heb ei ganfod
Unspilt, un.spilt' *a*, annhywalltedig
Unspirit, un.spir'it *vt*, digaloni
Unspiritual, un.spir'it.shü.al *a*, anysbrydol, cnawdol [heb ysglyfaeth
Unspoiled, un.spôild' *a*, annifrodedig;
Unspotted, un.spot'ed *a*, difrycheulyd
Unstable, un.stä'bl *a*, ansafadwy, ysgogadwy, anwadal, gwammal
Unstaid, un.städ' *a*, gwammal, ansefydlog, anwadal [diwarth
Unstained, un.ständ' *a*, heb ei ddiwyno;
Unstanched, un.stântsht' *a*, heb ei attal
Unstate, un.stät' *vt*, anurddasu
Unstationary, un.stä'shun.ur.î *a*, anorsafol, ansefydlog [reithlawn
Unstatutable, un.stat'ü.tâ.bl *a*, anghyf-
Unsteadfast, un.sted'fast *a*, gwammal, ysgogol, anwadal, ansefydlog
Unsteadiness, un.sted'î.nes *n*, anwadalwch, gwammaldra, ansefydlogrwydd
Unsteady, un.sted'î *a*, gwammal, anwadal, ansefydlog; gwaglog
Unsteeped, un.stîpt' *a*, heb ei fwydo
Unstinted, un.stin'ted *a*, dibrin, helaeth
Unstitch, un.stitsh' *vt*, dadbwytho
Unstrained, un.strând' *a*, anhidledig; anestynedig; rhwydd [haenu
Unstratified, un.strat'î.fîd *a*, heb ei
Unstrengthened, un.streng'thnd *a*, heb ei nerthu; digymhorth
Unstring, un.string' (*pt & pp* unstrung) *vt*, dilinynu, dattod tannau
Unstruck, un.struk' *a*, didaro, digyffro
Unstudied, un.stud'îd *a*, difyfyr, naturiol
Unsubdued, un.sub.düd' *a*, anorchfygedig [tyngedig
Unsubjected, un.sub.jek'ted *a*, annaros-
Unsuborned, un.sub.ôrnd' *a*, diwobr
Unsubservient, un.sub.sûr'vi.ent *a*, anwasanaethgar [sylweddol
Unsubstantial, un.sub.stan'shal *a*, an-
Unsuccessful, un.suk.ses'fwl *a*, afluwyddiannus, dilwydd [anffawd
Unsuccessfulness, un.suk.ses'fwl.nes *n*,
Unsuccessive, un.suk.ses'iv *a*, anolynol
Unsufferable, un.suf'ur.â.bl *a*, anoddefadwy, anoddefol, anhyddwyn

Unsuitable, un.sü'tâ.bl *a*, anaddas, anghymhwys, anghyfaddas [pur
Unsullied, un.sul'ĭd *a*, heb ei ddiwyno,
Unsunned, un.sund' *a*, anheuledig
Unsuperfluous, un.sü.pûr'flü.us *a*, anormodol
Unsupplied, un.su.plīd' *a*, annirprwyedig
Unsupportable, un.su.pō'r'tâ.bl *a*, anoddefadwy, anoddefol
Unsupported, un.su.pō'r'ted *a*, ammhorthedig, diborth
Unsure, un.shw'r' *a*, annilys, ansicr
Unsurmountable, un.sûr.mûwn'tâ.bl *a*, anorfodadwy, anorchfygol [byniadwy
Unsusceptible, un.su.sep'tĭ.bl *a*, anner-
Unsuspected, un.sus.pek'ted *a*, anammheuedig [mhëus
Unsuspecting, un.sus.pek'ting *a*, anam-
Unsuspicious, un.sus.pish'us *a*, diddrygdyb [ysborthadwy
Unsustainable, un.sus.tā'nâ.bl *a*, an-
Unswathe, un.swätH' *vt*, dadrwymynu
Unswayed, un.swäd' *a*, heb ei reofi, rhydd
Unswear, un.swê'r' *v*, dad-dyngu, didyngu [lw
Unsworn, un.swō'rn' *a*, heb gymmeryd ei
Unsystematical, un.sis.tem.at'ĭ.kal *a*, direol, didrefn, annhrefnus [glân
Untainted, un.tān'ted *a*, dilwgr, dihalog,
Untaken, un.tā'kn *a*, heb ei gymmeryd; heb ei ddal, annaliedig
Untamable, un.tā'mâ.bl *a*, annofadwy
Untangle, un.tang'gl *vt*, dad-ddyrysu
Untarnished, un.târ'nisht *a*, dilwgr, dysglaer, gloew, heb ei ddiwyno
Untasted, un.tās'ted *a*, ammhrofedig, heb ei archwaethu [edig, anaddysgedig
Untaught, un.tôt' *a*, diddysg, annysg-
Untaxable, un.tak'sâ.bl *a*, annhrethadwy
Unteachable, un.tī'tshâ.bl *a*, anaddysgadwy, anhyddysg; anwar [dymmeru
Untempered, un.tem'pûrd *a*, heb ei
Untenable, un.ten'â.bl *a*, anniffynadwy, annaliadwy [iad
Untenanted, un.ten'an.ted *a*, heb ddeil-
Untender, un.ten'dûr *a*, annhyner, caled, didosturi [iedig
Untendered, un.ten'dûrd *a*, anghynnyg-
Unterrified, un.ter'ĭ.fīd *a*, difraw, diddychryn, diarswyd, diofn
Unthankful, un.thangk'fwl *a*, annïolchgar, diddiolch [annïolchgarwch
Unthankfulness, un.thangk'fwl.nes *n*,
Unthawed, un.thôd' *a*, annhoddedig
Unthinking, un.thing'king *a*, difeddwl, diofal, byrbwyll
Unthorny, un.thôr'nĭ *a*, diddrain
Unthoughtful, un.thôt'fwl *a*, anystyriol.
Unthought of, difeddwl am dano
Unthread, un.thred' *vt*, dadedefynu
Unthreatened, un.thret'nd *a*, heb ei fygythio [radwr
Unthrift, un'thrift *n*, gwastraffwr, af-
Unthrifty, un.thrif'tĭ *a*, afradus, afradlawn, anghynnil
Unthriving, un.thrī'ving *a*, digynnydd, aflwyddiannus, dilwydd
Untidy, un.tī'dĭ *a*, annhaclus, anghryno
Untie, un.tī' *vt*, dadglymu, dattod [hyd
Until, un.til' *ad&pr*, hyd at, hyd oni, nes,
Untile, un.tīl' *vt*, didoi [driniaeth
Untilled, un.tild' *a*, anniwyliedig, di-
Untimely, un.tīm'lĭ *a*, anamserol, ammhrydlawn, annhymmoraidd; anaddfed, glas. An untimely birth, erthyl
Untinged, un.tinjd' *a*, anlliwiedig; di-
Untiring, un.tī'r'ing *a*, diflin [lwgr
Untitled, un.tī'tld *a*, dihawlfraint, dienw
Unto, un'tŭ *pr*, i, at, hyd, hyd at, wrth
Untold, un.tōld' *a*, anfynegedig; afrifed
Untomb, un.twm' *vt*, dadgladdu
Untoothsome, un.twth'sum *a*, diflas, anflasus, annanteithiol [dideimlad
Untouched, un.tutsht' *a*, heb ei gyffwrdd;
Untoward, un.tō'ûrd *a*, chwithig; anhywaith, anffodus [iadwy
Untraceable, un.trā'sâ.bl *a*, anolrhein-
Untracked, un.trakt' *a*, dilwybr, diol
Untractable, un.trak'tâ.bl *a*, anhydyn, anhydrin, ystyfnig, cyndyn
Untrained, un.trānd' *a*, anaddysgedig, heb ei hyfforddi [diludd
Untrammelled, un.tram'eld *a*, dirwystr,
Untransferable, un.trans fur'â.bl *a*, annhrosglwyddadwy [anghyfleithadwy
Untranslatable, un.trans.lā'tâ.bl *a*,
Untransparent, un.trans.pê'r'ent *a*, annhryloew, afloew, tywyll [deithio
Untravelled, un.trav'eld *a*, ansathr; heb
Untread, un.tred' *vt*, dadsangu; dychwel
Untreasured, un.trezh'ûrd *a*, annhrysoredig [mhrofedig
Untried, un.trīd' *a*, heb ei gynnyg, am-
Untrod, un.trod', Untrodden, un.trod'n *a*, ansathredig, disathr
Untroubled, un.trub'ld *a*, diofid; llonydd
Untrue, un.trŭ' *a*, anwir, anwireddus, gau [wirionedd, celwydd
Untruth, un.trŭth' *n*, anwiredd, ar
Untune, un.tün' *vt*, anghyweirio
Untutored, un.tü'tûrd *a*, annysgedig, diddysg, heb ei ddysgu
Untwine, un.twīn', Untw
vt, dadnyddu, dadgyfro

Unupheld, un.up.held' *a*, heb ei gynnal
Unurged, un.ûrjd' *a*, anghymhelledig, digymhell [nefin
Unused, un.üzd' *a*, anarferol, anghyn-
Unusual, un.ü'zhü.al *a*, anarferol, anghyffredin, dyeithr
Unutterable, un.ut'ur.â.bl *a*, annhraethadwy, anhydraeth, annhraethol
Unvalued, un.val'ïd *a*, ammhrisiedig, heb ei werthfawrogi [anorchfygadwy
Unvanquishable, un.vang'kwish.â.bl *a*,
Unvaried, un.vê'r'ïd *a*, anghyfnewidiol, digyfnewid [iol, annewidiol
Unvarying, un.vê'r'ï.ing *a*, anamrywUnveil, un.väl' *vt*, dadlenu, dadorchuddio [awyro
Unventilated, un.ven'tï.lä.ted *a*, heb ei
Unversed, un.vûrst' *a*, anhyddysg
Unvexed, un.vekst' *a*, digur, diofid
Unviolated, un.vï'ö.lä.ted *a*, dihalog, annhreisiedig; heb ei dori [weddol
Unvirtuous, un.vûr'tshü.us *a*, anrhin-
Unvisited, un.viz'ï.ted *a*, anofwyedig
Unwakened, un.wä'knd *a*, anneffro, anneffröedig, yn cysgu [gaer
Unwalled, un.wôld' *a*, anghaerog, di-
Unwarlike, un.wôr'lïk *a*, anrhyfelgar
Unwarned, un.wôrnd' *a*, heb ei rybuddio
Unwarped, un.wôrpt' *a*, heb ei gamu; diduedd [warantadwy; anesgusodol
Unwarrantable, un.war'an.tâ.bl *a*, an-
Unwary, un.wê'r'ï *a*, anochelgar, diofal
Unwashed, un.washt' *a*, anolchedig, heb ei olchi [wastraffu
Unwasted, un.wäs'ted *a*, annifrod, heb ei
Unwatchful, un.wotsh'fwl *a*, anwyliadwrus [dianwadal
Unwavering, un.wä'vur.ing *a*, diysgog,
Unwearied, un.wï'r'ïd *a*, diflin, anlludd-
Unweave, un.wiv' *vt*, dadwëu [edig
Unwed, un.wed', Unwedded, un.wed'ed *a*, dibriod, anweddog, ammhriod
Unweeting, un.wï'ting *a*, anwybyddol
Unweighed, un.wäd' *a*, ammhwysedig
Unwelcome, un.wel'kum *a*, digroesaw
Unwell, un.wel' *a*, anhwylus, afiach
Unwept, un.wept' *a*, digwyn
Unwholesome, un.höl'sum *a*, afiachus
Unwieldiness, un.wïl'dï.nes *n*, gorfaint, amrosgöedd [lwyth
Unwieldy, un.wïl'dï *a*, amrosgo, anhy-
Unwilling, un.wil'ing *a*, anewyllysgar, anfoddlawn [ewyllysgarwch
Un[illegible]il'ing.nes *n*, an-
[illegible] & *pp* unwound) [ffol
[illegible]eth, anghall,
Unwished, un.wisht' *a*, heb ei ddymuno. Unwished-for, annymunol
Unwitnessed, un.wit'nest *a*, didyst, didystiolaeth [wybod
Unwittingly, un.wit'ing.lï *ad*, yn ddiar-
Unwonted, un.wun'ted *a*, anarferol, anghyffredin, anghynnefin
Unwooed, un.wwd' *a*, angheisiedig
Unworn, un.wö'rn' *a*, annhreuliedig
Unworthiness, un.wûr'THï.nes *n*, annheilyngdod, anhaeddiant
Unworthy, un.wûr'THï *a*, annheilwng, anhaeddiannol, anwiw
Unwounded, un.wwn'ded *a*, diarcholl, diglwyf, anghlwyfedig [dorchi
Unwreath, un.rïTH' *vt*, dadblethu, dad-
Unwritten, un.rit'n *a*, anysgrifenedig
Unwrung, un.rung' *a*, annirwasgedig
Unyielding, un.yïl'ding *a*, diysgog; dewr, gwrol; anhyblyg [dadgyssylltu
Unyoke, un.yök' *vt*, dadieuo, di-ieuo;
Up, up *ad*, i fyny: *i*, cyfod! To root up, dadwreiddio. Up and down, i fyny ac i waered
Upas, ü'pas *n*, nath o bren gwenwynllyd
Upbraid, up.bräd' *vt*, dannod, edliwio
Upheave, up.hïv' *v*, dadymsuddo
Uphill, up'hil *a*, esgynol, ar i fyny, anhawdd: *n*, gorifyny, gallt
Uphold, up.höld' (*pt* upheld, up.held'; *pp* upheld & upholden, up.höl'dn) *vt*, dal i fyny, cynnal, attegu
Upholsterer, up.höl'stur.ûr *n*, dodrefnwr, gwelywr
Upholstery, up.höl'stur.ï *n*, lliciniau ty
Upland, up'land *n*, ucheldir, mynyddir, gorthir; blaenau: *a*, uchdirol
Uplay, up.lä' (*pt* & *pp* uplaid, up.läd') *vt*, pentyru, cadw
Uplift, up.lift' *vt*, dyrchafu, codi i fyny
Upmost, up'möst *a*, uchaf, uchelaf
Upon, up.on' *pr*, ar warthaf, aruchaf
Upper, up'ûr *a*, uwch, uch, uchaf
Uppermost, up'ûr.möst *a*, uchaf, penaf
Upraise, up.räz' *vt*, dyrchafu, codi i fyny, cwnu [magu
Uprear, up.rï'r' *vt*, codi, cyfodi, dyrchu;
Upright, up'rït *a*, syth, uniawn, uniongsyth; cyfiawn, cywir
Uprightness, up'rït.nes *n*, uniondeb, gonestrwydd, cywirdeb
Uprise, up.rïz' (*pt* uprose, up.röz'; *pp* uprisen, up.riz'n) *vi*, ymgodi, ymUprise, up'rïz *n*, ymgyfodiad [gyfodi
Uproar, up'rö'r *n*, terfysg, cythrwfl, cynhwrf, dadwrdd [wreiddio
Uproot, up.rwt' *vt*, dadwreiddio, di-

Uprouse, up.rûwz' *vt*, deffroi, dihuno; cynhyrfu, cyffroi; ymgyffroi
Upset up.set' (*pt* & *pp* upset) *v*, dymchwelyd [canlyniad
Upshot, up'shot *n*, dyben, diwedd,
Upside, up'sīd *n*, ochr uchaf. Upside down, â'i wyneb i waered, â'i wyneb yn isaf, ar ei wyneb. To turn upside down, dadymchwel [cono
Upstart, up'stârt *n*, conach, pendodiad,
Upstart, up.stârt' *vi*, swrthneidio i fyny
Upturn, up.tûrn' *vt*, troi i fyny; cwyso
Upward, up'wûrd *a*, esgynol: *ad.*—Upwards [i fyny
Upwards, up'wûrdz *ad*, ar i fyny, tuag
Uranography, ü'r.an.og'râ.fî *n*, serddarluniaeth
Uranolite, ü'r'an.ö.līt *n*, awyrfaen
Uranology, ü'r.an.ol'ö.ji *n*, seryddiaeth
Urban, ûr'ban *a*, dinasol, dinesig
Urbane, ûr.bän' *a*, mwyn, boneddigaidd
Urbanity, ûr.ban'i.ti *n*, moesgarwch, mwynder, boneddigeiddrwydd
Urchin, ûr'tshin *n*, draenog, draened, ballog, draen y coed; crwtyn
Ureter, ü'r'i.tûr *n*, troethbibell
Urethra, ü.ri'thrâ *n*, troethbibell
Uretic, ü.ret'ik *n*, meddygiaeth dwfrbarol: *a*, dwfrbarol, troethbar
Urge, ûrj *v*, cymhell, annog, dirwasgu
Urgency, ûr'jen.si *n*, angenrhaid, dirni, dir-angen [annogol
Urgent, ûr'jent *a*, cymhelliadol, taer,
Urinal, ü'r'i.nal *n*, trwnclestr, troethlestr; troethfa [trwnc, troethol
Urinary, ü'r'i.nur.î *a*, perthynol i'r
Urinative, ü'r'i.nä.tiv *a*, troethbar [lleisw
Urine, ü'r'in *n*, troeth, trwnc, biswail, dwfr,
Urinous, ü'r'i.nus *a*, trwythog, troethog
Urn, ûrn *n*, gwrn, llestr i gadw lludw'r meirw [darlleniad dwfr
Uroscopy, ü.ros'kö.pî *n*, trwncbrawf,
Urry, ur'i *n*, math o glai du, glo-glai
Ursine, ûr'sin *a*, arthaidd
Ursuline, ûr.sü'lin *n*, urdd o leianod
Urticaria, ûr.ti.kê'r'i.â *n*, danadldarddiant
Urus, ü'r'us *n*, ych gwyllt, bual
Us, us *pn*, ni, nyni; yn, ein. Us also, ninnau. To hear us, i'n clywed, er mwyn ein clywed. From us, oddi wrthym. Towards us, tuag atom
Usage, ü'zäj *n*, arfer, defod; triniaeth
Usance, ü'zans *n*, arferiad; llog
Use, üs *n*, arfer, arferiad, ymarfer, defod, defnydd, gwasanaeth, cynnefindra. The use of my arms, ffrwyth fy mraich
Use, üz *v*, arfer, arferu, defnyddio; trin, ymdrin â, ymddwyn at; ymarfer, ymgynnefino [iol, defnyddiol
Useful, üs'fwl *a*, gwasanaethgar, budd-
Usefulness, üs'fwl.nes *n*, defnyddioldeb
Useless, üs'les *a*, diddefnydd, difudd, diober, annefnyddiol [ioldeb
Uselessness, üs'les.nes *n*, annefnydd-
Usher, ush'ûr *n*, isddysgawdwr, isathraw; berllysgydd, rhingyll: *vt*, arwain i mewn, dwyn ym mlaen
Usquebaugh, us.kwî.bô' *n*, dwfr y bywyd, pwtwn, math o wirod (o'r Iwerddon)
Ustion, us'tshun, Ustulation, us.tshülä'shun *n*, llosgiad, duad
Ustorious, us.tö'r'i.us *a*, llosgol
Ustulate, us'tshü.lät *a*, llosgedig, du
Usual, ü'zhü.al *a*, arferol, cyffredin, cynnefin [amser
Usufruct, ü'zü.frukt *n*, meddiant dros
Usurer, ü'zhü rûr *n*, ocrwr, arlogwr
Usurious, ü.zû'r'i.us *a*, ocrus, arlogus, ocrol [ocraeth
Usuriousness, ü.zü'r'i.us.nes *n*, ocredd,
Usurp, ü.zûrp' *vt*, traisfeddiannu, camoresgyn, traisoresgyn, gormesu
Usurpation, ü.zûr.pä'shun *n*, traisfeddiant, camfeddiant [gormeswr
Usurper, ü zûr'pûr *n*, traisfeddiannwr,
Usury, ü'zhü.rî *n*, ocr, ocri, ocraeth, arlog, arllog, llog [llestryn
Utensil, ü.ten'sil *n*, dodrefnyn, dof,
Uterine, ü'tur.in *a*, perthynol i'r groth; unfam, ungroth
Uterus, ü'ter.us *n*, croth, bru
Utilitarian, ü.til.i.tê'r'i.an *a*, llesgeisiol, buddgeisiol: *n*, llesgeisiwr, dysgybl Ieremy Bentham [lles
Utility, ü til'i.tî *n*, defnyddioldeb, budd,
Utilization, ü.til.i.zä'shun *n*, llesâd
Utilize, ü'til.īz *vt*, llesäu, llesu
Utmost, ut'möst *a*, eithaf, pellaf, eithafig
Utopian, ü.tö'pi.an *a*, dychymmygol
Utter, ut'ûr *a*, eithaf, eithafig, pellaf; nesaf allan; hollol, llwyr, cyflawn: *vt*, yngan, traethu, adrodd, dywedyd; llettaenu, gwario [dywedadwy
Utterable, ut'ur.â.bl *a*, traethadw-
Utterance, ut'ur.ans *n*, llafarawd, llaf wedd, llafariad, parabliad, ymadr lleferydd, gallu i lafaru, goddeg; taeniad, gwariad [eit
Uttermost, ut'ûr.möst *a*, ei
Uvula, ü'vü.lâ *n*, cloch y
Uvular, ü'vü.lûr *a*, perf ymadrodd [gwr
Uxorious, ug.zö'r'i.us

V.

Vacancy, vä'kan.sî *n*, cyfwng; gwagle, lle gwag, gwagfa; gwagder

Vacant, vä'kant *a*, gwag; didrafferth; disynwyr [dirymu

Vacate, vâ.kät' *vt*, gwaghau, ymadael â;

Vacation, vâ.kä'shun *n*, dysbaid, gorphwysiant, hamdden, seibiant; oeddyddiau; gwaghâd

Vaccary, vak'ur.î *n*, beudy; llaethdy

Vaccina, vak.sî'nâ *n*, brech y fuwch

Vaccinate, vak'sî.nät *vt*, gosod brech y fuwch, buwchfrechu

Vaccination, vak.sî.nä'shun *n*, gosodiad brech y fuwch [i fuwch

Vaccine, vak'sîn *a*, buchol, perthynol

Vacillancy, vas'îl.an.sî *n*, petrusedd, anwadalwch, gwammaldra [ansefydlog

Vacillant, vas'îl.ant *a*, anwadal, petrusol.

Vacillate, vas'îl.ät *vi*, petruso, anwadalu

Vacillation, vas.î.lä'shun *n*, petrusiad, anwadalwch [gwaghâd

Vacuation, vak.ü.ä'shun *n*, arloesiad,

Vacuity, vâ.kü'î.tî *n*, gwag, gwagder

Vacuous, vak'ü.us *a*, gwag, heb ei lenwi [gwagle, gwagfa

Vacuum, vak'ü.um *n*, gwag, gwagder,

Vade, väd *vi*, pasio heibio, diflanu

Vade-mecum, vä.dî.mî'kum *n*, codlyfr

Vagabond, vag'â.bund *n*, crwydryn, crwydriad, gwibiad, gwibddyn, gwill, gwilliad: *a*, crwydraidd, crwydrol

Vagabondizm, vag'â.bun.dizm *n*, crwydrad, crwydri, crwydreiaeth

Vagary, vâ.gê'r'î *n*, gwibdyb, gwylltfeddwl, mympwy

Vagina, vâ.jî'nâ *n*, gwain; pibell y groth

Vaginal, vâ.jî'nal *a*, fel gwain, gweiniol

Vaginant, vâ.jî'nant *a*, gweiniol, gorchuddiol

Vagous, vä'gus *a*, crwydraidd, gwibiol

Vagrancy, vä'gran.sî *n*, crwydreiaeth, gwibrodiad, crwydri, herwriaeth

Vagrant, vä'grant *n*, gwibiad, gwibddyn, crwydryn, gwilliad: *a*, crwydraidd

Vague, väg *a*, ansefydlog, ansylweddol, diystyr, ammhenodol, annilys

Vail, väl *vt*, ymostwng

Vails, välz *np*, damweinfael, rhoddfael

Vain, vän *a*, gwag, gorwag, coegfalch; ofer, aneffeithiol. Vain-glorious, gwagogoneddgar. Vain-glory, gwagogoniant. In vain, yn ofer [floedd

Vainness, vän'es *n*, oferedd, gwagedd,

[illegible] *n*, val'ans *n*, cylchedlen gwely

[illegible] *n*, dyffryn, cwm, ystrad

Valediction, val.î.dik'shun *n*, iacheirchiad, caniad yn iach, cyfarchiad ymadawol [iol

Valedictory, val.î.dik'tur.î *a*, iacheirch-

Valentine, val'en.tîn *n*, cariad; llythyr cariad, llythyr serch

Valerian, vâ.lî'r'î.an *n*, y driaglog. Great wild valerian, llysiau Cadwgan, cynffon y ceiliog

Vales, välz *np*, damweinfael, rhoddfael

Valet, val'et *n*, gweinydd, gwas. Valet-de-chambre, val.ê.du.shômbr', ystafellwas

Valetudinarian, val.î.tü.dî.nê'r'î.an *n*, dyn afiachus, dyn claf, un lledglaf: *a*.—Valetudinary

Valetudinary, val.î.tü'dî.nur.î *a*, afiach, clefyca, clefychlyd, anhwylus, lledglaf

Valiance, val'yans, Valiancy, val'yan.sî *n*, dewredd, gwrolder, arwredd

Valiant, val'yant *a*, dewr, dewrwych, hyf, calonog, gwrol, arwrol, cadarn, glew

Valiantness, val'yant.nes *n*, dewredd, gwrolder, grymusder, glewder, hyfder

Valid, val'id *a*, cadarn, nerthol; safadwy; cyfreithlawn, unol â'r gyfraith

Validate, val'î.dät *vt*, cadarnhau, sefydlu

Validity, vâ.lid'î.tî *n*, cadernid, grym, nerth; cyfreithlondeb [gilgyst

Valise, vâ.lîz' *n*, bolgan, croen-gist, ys-

Vallancy, val'an.sî *n*, gwalltgapan

Valley, val'î *n*, dyffryn, cwm, ystrad. Deep valleys, dyfn-neint

Valorous, val'ur.us *a*, dewr, calonog, gwrol, gwych, pybyr [arwredd

Valour, val'ûr *n*, dewrder, gwrolder,

Valuable, val'ü.â.bl *a*, gwerthfawr

Valuation, val.ü.ä'shun *n*, cyfrifiad gwerth, cywerthyddiad, prisiad

Value, val'ü *n*, gwerth: *vt*, gwerthfawrogi; prisio. Of great value, gwerthfawr. Of no value, dibris

Valueless, val'ü.les *a*, diwerth, dibris

Valve, valv *n*, clorig, cloryn, clawr, gwyntddor. Safety-valve, diogelglawr

Vamp, vamp *n*, uchafedd esgid: *vt*, cyweirio, cefndrwsio [mawr

Vampire, vam'pî'r *n*, math o ystlumyn

Van, van *n*, blaen byddin, blaen llynges; men, certwyn; gwyntyll: *vt*, gwyntio, gwyntyllio, nithio. Van-guard, blaenfyddin, blaenres, cynnhorf [warwaith

Vandalism, van'dal.izm *n*, anwariaeth, an-

Vane, vän *n*, ceiliog gwynt, awelfynag

Vanish, van'ish *vi*, diflanu, darfod

Vanity, van'î.tî *n*, gwagedd, gorwagedd, gwagogoniant, oferedd, gwegi

Vanquish, vang'kwish *vt*, gorchfygu, darostwng, goresgyn, gorfod, trechu
Vantage, van'tăj *n*, elw, budd, ennill, mantais. Vantage-ground, gorucha fedd [egr
Vapid, vap'id *a*, diflas, merf, marwaidd,
Vapidness, vap'id.nes *n*, diflasdod, marweidd-dra, egri, egredd [weddu
Vaporate, vap'ō.rāt *vi*, mygdarthu, an-
Vapour, vā'pŭr *n*, tawch, tarth, agerdd, mwg: *v*, tarthu; brolio, trystio [iwr
Vapourer, vā'pur.ŭr *n*, bocsachwr, brol-
Vapourous, vā'pur.us *a*, mygdarthog, tawchlyd [glwyfus
Vapoury, vā'pur.ī *a*, mygdarthog; prudd-
Vapulation, vap.ū.lā'shun *n*, chwipiad, fflangellad, ffrewylliad
Variable, vē'r'ī.â.bl *a*, ansefydlog, anwadal, cyfnewidiol, newidiol
Variableness, vē'r'ī.â.bl.nes *n*, anwadalwch, cyfnewidioldeb, amryfaledd, amrywioldeb, newidioldeb
Variance, vē'r'ī.ans *n*, amrywiad; amrafael, anghydfod, amryson, cynhen, anghytundeb
Variate, vē'r'ī.āt *vt*, amrywio, newid
Variation, vē'r.ī.ā'shun *n*, amrafaeliad, amrywiad; gŵyrad
Varicose, vē'r'ī.kōs *a*, chwyddedig
Variegate, vē'r'ī.ī.gāt *vt*, amryliwio, amrywio, amryfalu, amliwio, britho, tryfritho, amryweddu. Variegated-work, amrywaith [iad; amrywiad
Variegation, vē'r.ī.ī.gā'shun *n*, amryliw-
Variety, vâ.rī'ī.tī *n*, amrywiaeth
Variform, vē'r'ī.fôrm *n*, amryddull
Variola, vē'r.ī.ō'lâ *n*, y frech wen [aml
Various, vē'r'ī.us *a*, amrywiol, amryfal;
Varix, vē'r'iks *n*, lleliad neu chwyddiad gwythïen [adyn
Varlet, vâr'let *n*, dyhiryn, drygddyn,
Varletry, vâr'let.rī *n*, gwerinos
Varnish, vâr'nish *n*, adliw: *vt*, adliwio
Vary, vē'r'ī *v*, amrywio, amryfalu; newid; anghytuno: *n*, newidiad; am-
Vascular, vas'kū.lŭr *a*, llestrïog [rywiad
Vase, vāz *n*, addurn-gawg
Vassal, vas'al *n*, caethddeiliad, taiog, aill; caethwas [wasanaeth
Vassalage, vas'al.ăj *n*, gwarogaeth, caeth-
Vast, vast *a*, dirfawr, tramawr, gorfawr, anferthol: *n*, gwagle [aruthredd
Vastness, vast'nes *n*, mawredd, eangder,
Vasty, vas'tī *a*, dirfawr, aruthrol
Vat, vat *n*, cerwyn, gwasg-gafn, twrnel
Vatican, vat'i.kan *n*, eglwys Sant Pedr a phlas y Pab yn Rhufain
Vaticide, vat'ī.sīd *n*, beirdd-lofrudd
Vaticinate, vâ.tis'ī.nāt *v*, prophwydo, dewinio, daroganu, rhagddywedyd
Vaticination, vâ.tis.ī.nā'shun *n*, dewiniad, prophwydoliaeth, daroganiad
Vault, vôlt *n*, daiargell, cell fwaog; cromgell, mwd, cromen: *v*, bwäu, mydu, pontio; neidio, ymdafiu
Vaultage, vôl'tăj *n*, cromgell
Vaulter, vôl'tŭr *n*, llamidydd, neidiwr
Vaunt, vônt *v*, ymffrostio, bocsachu, bostio, uchelsiarad: *n*, ymffrost, bost
Vauntful, vônt'fŭl *a*, ymffrostiol, bostgar
Vauntmure, vônt'mū'r *n*, bron-glawdd, gwrthglawdd
Vavasour, vav'â.sŭr *n*, isfrëyr, brëyryn
Veal, vīl *n*, cig llo; llo
Vection, vek'shun *n*, cludiad
Veda, vī'dâ *n*, llyfr sanctaidd yr Hindŵaid [hwylio
Veer, vī'r *v*, troi, cylchdroi; traws-
Vegetable, vej'ī.tâ.bl *n*, llysieuyn, planigyn; bwydlys: *a*, llysieuog, tyfol, hy-
Vegetate, vej'ī.tāt *vi*, hydyfu, tyfu [dwf
Vegetation, vej.ī.tā'shun *n*, hydyfiant, tyfiad llysiau, blaguriad
Vegetative, vej'ī.tā.tiv, Vegetive, vej'ī-tiv *a*, tyfedigol, llysdyfol, blagurol
Vegete, vī.jīt' *a*, bywiog, tirf
Vehemence, vī'hī.mens, Vehemency, vī'hī.men.sī *n*, angerdd, taerni, awch
Vehement, vī'hī.ment *a*, angerddol, tanbaid, ffyrnig; taer, nerthol
Vehicle, vī'hī.kl *n*, cludai, cludiedydd, clud, cerbyd [bydol
Vehicular, vī.hik'ū lŭr *a*, cludol, cer-
Veil, văl *n*, gorchudd, gorchuddlen, cuddlen: *v*, gorchuddio, cuddio
Vein, văn *n*, gwythen, gwythïen; tuedd; llinell, rheng. Poetic vein, awen
Veined, văn̈d, Vainy, vā'nī *a*, gwythenog
Veliferous, vī.lif'ur.us *a*, hwyliog
Velleity, ve.lī'ī.tī *n*, lleddfiys, lleddchwant
Vellication, vel.ī.kā'shun *n*, cnoad; tymmigiad, annogiad [llyfn-groen
Vellum, vel'um *n*, memrwn (o groen llo),
Velocipede, vī.los'ī.pīd *n*, traedgerbyd
Velocity, vī.los'ī.tī *n*, buander, buandra, cyflymdra, cyflymder, chwyrndra
Velvet, vel'vet *n*, melfed, pali [we
Velveteen, vel.ve.tīn' *n*, math o gotwm-
Velvety, vel'vet.ī *a*, fel melfed, meddal
Venal, vī'nal *a*, cyflogadwy, prynadw gwobrchwantus; gwythenol
Venality, vī.nal'ī.tī *n*, cyflogeid
Venary, vī'nur.ī *a*, helwriaeth
Venatic, vī.nat'ik *a*, helwria

Venation, vî.nä'shun *n*, helwriaeth
Vend, vend *vt*, gwerthu; arwerthu
Vendee, ven.dî' *n*, prynwr, pryniedydd
Vender, ven'dûr, Vendor, ven.dôr' *n*, gwerthwr, gwerthydd
Vendibility, ven.dî.bil'î.tî *n*, hywerthedd
Vendible, ven'dî.bl *a*, gwerthadwy, hywerth [gwerthiant
Vendition, ven.dish'un *n*, gwerthiad,
Vendue, ven'dü *n*, arwerthiad
Veneer, vî.nî'r' *n*, clawrgoed, arddalen: *vt*, goruchwynebu, arddalenu
Veneficial, ven.î.fish'al *a*, gwenwynol; swynhudol [gwenwynllyd
Venenate, vî.nî'nät *vt*, gwenwyno: *a*,
Venenation, ven.î.nä'shun *n*, gwenwyniad [gwenwynllyd
Venene, vî.nîn', Venenose, vî.nî'nös *a*,
Venerable, ven'ur.â.bl *a*, hybarch, parchus; parchadwy [barchedd
Venerableness, ven'ur.â.bl.nes *n*, hy-
Venerate, ven'ur.ät *vt*, parchu, perchi, anrhydeddu, dyfrïo [parch
Veneration, ven.u.rä'shun *n*, anrhydedd,
Venerator, ven'ur.ä.tûr *n*, anrhydeddwr
Venereal, vî.nî'r'î.al, Venerean, vî.nî'r'î.an, Venereous, vî.nî'r'î.us, Venerous, ven'ur.us *a*, cydgnodiol; chwantachol, anllad. Venereal disease, poethglwyf, llosgfrech, anlladwst, clefyd trythyll, clefyd drwg
Venery, ven'ur.î *n*, cydgnawd; helwriaeth, helyddiaeth [ollyngiad
Venesection, vî.nî.sek'shun *n*, gwaed-
Veney, ven'î *n*, gwth, hergwd; tarawiad
Venge, venj *vt*.—Avenge
Vengeance, ven'jans *n*, dial, dialedd, cospedigaeth. With a vengeance, yn angerddol; yn y radd eithaf
Vengeful, venj'fwl *a*, dialeddgar, dialfawr
Vengement, venj'ment *n*, dial, dialedd
Venial, vî'nî.al *a*, maddeuadwy [danas
Venison, ven'zn *n*, hyddgig, helgig, cig
Venom, ven'um *n*, gwenwyn; malais
Venomous, ven'um.us *a*, gwenwynig, gwenwynllyd, gwenwynol [wyndra
Venomousness, ven'um.us.nes *n*, gwen-
Venous, vî'nus *a*, gwythenol
Vent, vent *n*, agorfa, awyrdwll; agerfa; gwynt, anadl; mynedfa, diangfa; gwerthiant: *v*, tyllu, rhoi gwynt i; gollwng allan. To give vent to, agor, gollwng
Venter, ven'tûr *n*, croth, bru; mam
ntiduct, ven'tî.dukt *n*, gwynt-fynedfa
ntilate, ven'tî.lät *vt*, awyro, awyru, yroli, rhoi gwynt i; chwilio, trin
Ventilation, ven.tî.lä'shun *n*, awyriad, awyroliaeth, awyrdywysiad
Ventilator, ven'tî.lä.tûr *n*, gwyntddor, gwynty lliedydd, awyrddrws, awyrdwll
Ventosity, ven.tos'î.tî *n*, gwyntogrwydd
Ventral, ven'tral *a*, perthynol i'r bol
Ventricle, ven'trî.kl *n*, cylla, cropa
Ventricose, ven.trî.kös', Ventricous, ven'trî.kus *a*, chwyddog, boliog
Ventriloquism, ven.tril'ö.kwizm *n*, bollafariaeth, cuddlafariaeth
Ventriloquist, ven.tril'ö.kwist *n*, cuddlafarwr, bol-lafarwr, twyll-lafarwr
Venture, ven'tshûr *v*, anturio, beiddio: *n*, antur, anturiaeth, baidd
Venturesome, ven'tshûr.sum, Venturous, ven'tshûr.us *a*, anturiol, beiddiol
Venus, vî'nus *n*, Gwener; seren Gwener
Veracious, vî.rä'shus *a*, geirwir, gwir
Veracity, vî.ras'î.tî *n*, geirwiredd; gwir-
Veranda, vî.ran'dâ *n*, pendist [ionedd
Verb, vûrb *n*, perwyddiad, parwyddiad, berf, gair, prifair [geiriol
Verbal, vûr'bal *a*, perwyddiadol, berfol;
Verbalize, vûr'bal.îz *vt*, geirioli, geirio
Verbally, vûr'bal.î *ad*, mewn geiriau
Verbatim, vûr.bä'tim *ad*, gair am air, yn yr un geiriau [baeddu
Verberate, vûr'bur.ät *vt*, curo, taro,
Verberation, vûr.bu.rä'shun *n*, curiad, baeddiad, maeddiad, tarawiad
Verbiage, vûr'bî.äj *n*, geirgarwch, geiriogrwydd, amleiriaeth
Verbose, vûr.bös' *a*, geirgar, geiriol, geiriolus, amleiriog [amleiriaeth
Verbosity, vûr.bos'î.tî *n*, geirgarwch,
Verdancy, vûr'dan.sî *n*, gwyrddlesni, gwyrddni, gwyrddedd
Verdant, vûr'dant *a*, gwyrddlas, gwyrdd
Verderer, Verderor, vûr'dur.ûr *n*, golygydd coedwig [rhaith
Verdict, vûr'dikt *n*, dedfryd, rheithfarn,
Verdigris, vûr'dî.gris *n*, gwyrddrwd efydd
Verditer, vûr'dî.tûr *n*, math o wyrddliw
Verdure, vûr'jûr *n*, gwyrddni, gwyrddlesni [las
Verdurous, vûr'ju.rus *a*, gwyrdd, gwyrdd-
Verecund, ver'î.kund, Verecundious, ver.î.kun'dî.us *a*, gwylaidd, cywilyddgar
Verecundity, ver.î.kun'dî.tî *n*, gwridiad; gwyledd, yswildod
Verge, vûrj *n*, gwialen, berllysg; cyffin, ymyl, goror: *vi*, tueddu, gogwyddo,
Verger, vûr'jûr *n*, byrllysgydd [tywys
Verifiable, ver'î.fî.â.bl *a*, profadwy
Verification, ver.i.fî.kä'shun *n*, gwiriad, gwiriedigaeth, profiad, cadarnhâd

Verify, ver'i.fī *vt*, gwirio, gorchwirio
Verily, ver'i.lī *ad*, yn wir, yn ddiau
Verisimilar, ver.i.sim'i.lûr *a*, tebyg, tebygol [olrwydd
Verisimilitude, ver.i.sī.mil'i.tūd *n*, tebyg-
Veritable, ver'i.tă.bl *a*, gwirioneddol
Verity, ver'i.tī *n*, gwir, gwiredd, gwir-
Verjuice, vûr'jūs *n*, surlyn, aesel [ionedd
Vermeology, vûr.mī.ol'ŏ.jī *n*, pryfdraeth
Vermicelli, vûr.mī.thel'ī *n*, math o gyffaith ar ddull pryfed
Vermicular, vûr.mik'ū.lûr, Vermiculous, vûr.mik'ū.lus *a*, pryfol, pryfedol; torchedig [weithio
Vermiculate, vûr.mik'ū.lăt *vt*, brith-
Vermifuge, vûr'mī.fūj *n*, tarfbryf
Vermillion, vûr.mil'yun *n*, cochliw gloew
Vermin, vûr'min *n*, pryf, pryfyn, pryfed, cynron; trychfilod; milod bychain dinystriol [pryfed
Verminate, vûr'mī.năt *vi*, pryfedu, magu
Vermination, vûr.mī.nā'shun *n*, pryfediad, magiad pryfed [ol
Verminous, vûr'mī.nus *a*, pryfedog, pryf-
Vermiparous, vûr.mip'ă.rus *a*, pryfedog, cynronllyd [aol
Vermivorous, vûr.miv'ŏ.rus *a*. pryf-fwyt-
Vernacular, vûr.nak'ū.lûr *a*, cynhenid, cynwynol, brodorol, eiddo'r wlad ei hun. Vernacular tongue, iaith y wlad
Vernal, vûr'nal *a*, gwanwynol. Vernal equinox, alban eilir, Mawrth 21 [las
Vernant, vûr'nant *a*, blodeuog, gwyrdd-
Vernility, vûr.nil'i.tī *a*, gwaeledd, gwaseidd-dra, ufuddgarwch
Verrucose, ver'ū.kōs *a*, dafadenog
Versal, vûr'sal *a*, cyffredinol, hollol
Versatile, vûr'să.til *a*, hydro; amrywiog, cyfnewidiol, amryddawn
Versatility, vûr.să.til'i.tī *n*, hydröedd, amryddoniaeth, amryfeiliant
Verse, vûrs *n*, gwers, adnod; braich o bennill; prydyddiaeth, mydr. Blank verse, mesur diodl, cân benrydd. In verse, ar gân
Versed, vûrst *a*, cyfarwydd, hyddysg
Versicle, vûr'sī.kl *n*. gwersig, gwersan
Versification, vûr.sī.fī.kā'shun *n*, mydraeth, mydryddiaeth, cywyddiaeth
Versifier, vûr'sī.fī.ûr *n*, mydrwr; prydydd [prydu
Versify, vûr'sī.fī *v*, mydru, cywyddu,
Version, vûr'shun *n*, cyficithad; troad
Versus, vûr'sus *pr*, yn erbyn
Vert, vûrt *n*, gwyrddgoed: *a*, gwyrdd
Vertebra, vûr'tī.brâ (*p* vertebræ) *n*, glain y cefn, un o esgyrn y cefn
Vertebræ, vûr'tī.brī *np*, esgyrn y cefn, asgwrn y cefn, tumon [y cefn
Vertebral, vûr'tī.bral *a*, perthynol i lain
Vertebrata, vûr'tī.brā.tâ *np*, tumonogion
Vertebrate, vûr'tī.brăt *a*, glein-gefnol
Vertex, vûr'teks (*p vertices*, vûr'tī.sīz) *n*, top, pen uchaf, copa, nen, crib, y pwynt uwch ben
Vertible, vûr'tī.bl *a*, hydro, troadwy
Vertical, vûr'tī.kal *a*, nenol, uchbenol. Vertical angle, nenongl [droad
Verticity, vûr.tis'i.tī *n*, hydröedd, cylch-
Vertiginous, vûr.tij'i.nus *a*, hydroawl, cylchdroawl; pendröedig
Vertigo, vûr'tī.gō *n*, y bendro, y gysp
Vervain, vûr'văn *n*, llysiau'r hudol, briw'r march, y ferfain
Vervel, vûr'vel *n*, coesrwy gwalch
Very, ver'ī *a*, gwir, yr un: *ad*, yn gwbl, dros ben, tra, tra-, gor-. Very well, o'r goreu; yn dda iawn. The very best, y goreu oll, y goreu i gyd
Vesicant, ves'i.kant *a*, poethellol
Vesicate, ves'i.kăt *vt*, poethellu, pothellu, chwydalu, chwysigenu
Vesicatory, vī.sik'ă.tur.ī *a*, poethellyn, pothellyn, chwydalen [en
Vesicle, ves'i.kl *n*, chwysigen, chwysigl-
Vesicular, vī.sik'ū.lûr *a*, chwysiglog, poethellog. pothellog [ucher, yr hwyr
Vesper, ves'pûr *n*, y seren nos, Gweno;
Vespers, ves'pûrz *np*, ucherwyl, prydnawnol weddi [nawnol
Vespertine, ves'pûr.tin *a*, ucherol, pryd-
Vespiary, ves'pī.ur.ī *n*, nith cacwn
Vessel, ves'el *n*, llestr; dodrefnyn; llong: *vt*, dodi mewn llestr, llestru. Air-vessel, awyrgell, awyren, awyrell. Seed-vessel, cib, hadgib
Vest, vest *n*, gwisg, dilledyn; bronwisg: *vt*, gwisgo; urddo, breinio
Vestal, ves'tal *n*, lleian, gwyryf sanctaidd: *a*, lleianol, gwyryfol, pur, diwair
Vestibule, ves'tī.būl *n*, porth, cyntedd
Vestige, ves'tij *n*, ol, ol troed, brisg
Vestment, vest'ment *n*, gwisg, amwisg, dilledyn
Vestry, ves'trī *n*, gwisgfa, gwisgle offeiriad mewn eglwys; cyfarfod plwyfol. Vestry-clerk, ysgrifenydd plwyf
Vestuary, ves'tshū.ur.ī *n*, dilladgell
Vesture, ves'tshûr *n*, gwisg, arwisg, dillr
Vetch, vetsh *n*. ffacbysen, gwygbysen
Vetchy, vet'shī *a*, llawn ffacbys
Veteran, vet'ur.an *n*, hen filwr filwr, un hirbrofedig: *a*, [illegible] rannus profedig, henbrawf

Veterinarian, vet.ur.î.nê'r'î.an *n*, meddyg anifeiliaid, milfeddyg
Veterinary, vet'ur.î.nur.î *a*, milfeddygol
Veto, vî'tô *n*, gwaharddiad, gwahardd
Vex, veks *v*, blino, poeni, trallodi, gofidio, curo, dygnflino; ymboeni, ymofidio
Vexation, vek.sä'shun *n*, gofid, blinder
Vexatious, vek.sä'shus *a*, gofidus, poenus, trallodus, helbulus
Vexil, vek'sil *n*, lluman [llumanog
Vexillary, vek'sil.ur.î *n*, llumanwr: *a*,
Viable, vî'â.bl *a*, bywadwy [bont
Viaduct, vî'â.dukt *n*, pontffordd, ffordd-
Vial, vî'al *n*, costrelan, costrelig; ffiol: *vt*, costrelu, dodi mewn costrel [fwyd
Viand, vî'and *n*, bwyd, ymborth, cyweir-
Viatic, vî.at'ik *a*, teithiol
Viaticum, vî.at'î.kum *n*, bwyd i'r daith, teithfwyd, bwyllwrw, gosymaith
Vibrate, vî'brät *v*, crynu, siglo yn ol ac ym mlaen, dolysteinio, ymchwareu, ymsiglo, ysgwyd [gydwad
Vibration, vî.brä'shun *n*, ymsiglad, ys-
Vibrative, vî'brâ.tiv, Vibratory, vî'brâ.tur.î *a*, ymysgydwol, crydiol [beriglor
Vicar, vik'ûr *n*, ebrwyad, periglor, uch-
Vicarage, vik'ur.äj *n*, periglorlaeth. Vicarage-house, periglordy
Vicarial, vî.kê'r'î.al *a*, periglorol
Vicarious, vî.kê'r'î.us *a*, dirprwyol
Vice, vîs *n*, drygioni, drygedd, bai, gwyd; cogwrn tro, gafaelawr, gafaelai: *vt*, tynu: *pæ*, rhag-, is-. Vice-admiral, rhaglyngeswr. Vice-chancellor, rhaglanghellydd. Vice-president, islywydd
Vicegerent, vîs.jî'r'ent *n*, rhaglaw, huail, rhaglofydd, rhaglyw
Vicenary, vî'sî.nur.î *a*, ugeiniol
Viceroy, vîs'rôî *n*, rhagdeyrn [frenin
Viceroyalty, vîs.rôî'al.tî *n*, urddas rhag-
Viceroyship, vîs'rôî.ship *n*, swydd rhag-
Vicety, vî'sî.tî *n*, manylwaith, manyl- [frenin, rhagdeyrnaeth [rwydd
Vicinage, vis'î.näj *n*, cymmydogaeth
Vicinal, vî.sî'nal, Vicine, vî.sîn' *a*, agos, cyfagos, cymmydogaethol [agosrwydd
Vicinity, vî.sin'î.tî *n*, cymmydogaeth;
Vicious, vish'us *a*, drygionus, gwydus, gwydiol, anfad [drygnawsedd
Viciousness, vish'us.nes *n*, drygioni,
Vicissitude, vî.sis'î.tüd *n*, newidiad olynol, cylchgyfnewidiad, cylchdroad, cylchdreigliad; cyfnewidioldeb
Vi[illegible]situdinary, vî.sis.î.tü'dî.nur.i, Vi-[illegible]dinous, vî.sis.î.tü'dî.nus *a*, [illegible]l, cylchnewidiol [ysglyfaeth
[illegible]ik'tim *n*, aberth; ysglyfaberth;
Victimize, vik'tim.îz *vt*, anrheithio, ysbeilio, ysglyfaethu, aberthu
Victor, vik'tûr *n*, gorchfygwr, gorfodai
Victoria, vik.tô'r'î.â *n*, duwies buddugoliaeth, Buddug
Victorious, vik.tô'r'î.us *a*, buddugol, gorchfygol, buddugoliaethus. To be victorious, buddugoliaethu, buddugo
Victory, vik'tur.î *n*, buddugoliaeth, gorchafiaeth. The goddess of victory, Buddug [gorchfyges
Victress, vik'tres *n*, buddugoliaethes,
Victual, vit'l *vt*, porthi, bwydo, diwallu
Victualler, vit'lûr *n*, bwydiedydd; gwerthydd bwyd [bwytal, porth
Victuals, vit'ls *np*, lluniaeth, bwyd,
Videlicet, vî.del'î.set *ad*, sef, hyny yw
Vidual, vid'ü.al *a*, gweddw, unigol
Viduity, vî.dü'î.tî *n*, gweddwdod [blaen
Vie, vî *vi*, cystadlu; eilfyddu, ceisio'r
View, vü *n*, golygfa, golwg, golygiad, golygiant, trem; bwriad, barn: *vt*, edrych, golygu, tremio
Vigesimation, vî.jes.î.mä'shun *n*, lladdiad un ym mhob ugain
Vigil, vij'il *n*, noswyl, gwylnos, ucherwyl. Keeping of vigils, noswyliad
Vigilance, vij'î.lans *n*, gwyliadwriaeth, gofal, dyfalwch [gofalus
Vigilant, vij'î.lant *a*, gwyliadwrus, effro,
Vignette, vin.yet' *n*, addurndalaeth llyfr
Vigorous, vig'ur.us *a*, grymus, bywiog, egnïol, eidiol, pybyr [der
Vigorousness, vig'ur.us.nes *n*, grymus-
Vigour, vig'ûr *n*, nwyfiant, grym, nerth, egni, yni, pybyrwch, arial [diffaith
Vile, vîl *a*, gwael, gorwael, bawaidd,
Vileness, vîl'nes, Vility, vî'lî.tî *n*, gwaeledd, salwedd; drygioni
Vilifier, vil'î.fî.ûr *n*, bychanwr, dirmygwr, difrïwr, athrodwr, enllibiwr
Vilify, vil'î.fî *vt*, ammharchu, athrodi, difrïo, enllibio, difenwi
Villa, vil'â *n*, gwlatty [dref
Village, vil'äj *n*, pentref, maesdref, cor-
Villager, vil'ä.jûr *n*, pentrefwr
Villagery, vil'ä.jur.î *n*, pentrefi
Villain, vil'ân *n*, taiog, caeth-ddeiliad; bilein; adyn, dyhiryn, ysgelerddyn,
Villanize, vil'â.nîz *vt*, difrïo [drygddyn
Villanous, vil'â.nus *a*, ysgeler, adgas, drygus, anfadus, dyhir
Villany, vil'â.nî *n*, dyhirwch, ysgelerder
Villatic, vi.lat'ik *a*, pentrefig, pentrefol
Villose, vi.lös', Villous, vil'us *a*, blewog, cedenog, garw [gwiail
Viminal, vî'mî.nal *a*, gwialenol, yn dwyn

Vimineous, vī.min.yus *a*, gwialenol
Vinaceous, vī.nā'shus *a*, gwinol, gwin-
Vincible, vin'sī.bl *a*, gorchfygadwy [goch
Vincture, vingk'tshūr *n*, rhwymyn; rhwymiad [ddiffyn; cyfiawnhau
Vindicate, vin'dī.kāt *vt*, haeriannu, am-
Vindication, vin.dī.kā'shun *n*, diffyniad, amddiffyniad, haeriant, cyfiawnhâd
Vindicative, vin'dī.kā.tiv *a*, cyfiawnhaol, amddiffynol
Vindicator, vin'dī.kā.tur *n*, amddiffynwr
Vindicatory, vin.dī.kā'tur.ī *a*, dialeddol, cospedigol, cospol; cyfiawnhaol [gar
Vindictive, vin.dik'tiv *a*, dialeddol, dial-
Vine, vīn *n*, gwinwydden. Vine-dresser, gwinllanydd [surlyn
Vinegar, vin'ī.gûr *n*, gwinegr, aesel,
Vineyard, vin'yûrd *n*, gwinllan
Vinolency, vī'nō.len.sī *n*, meddwdod
Vinolent, vī'nō.lent *a*, gwingar
Vinous, vī'nus *a*, gwinaidd, gwinllyd
Vintage, vin'tāj *n*, casgliad gwinrawn, cynauaf gwin; cnwd y winllan
Vintager, vin'tā.jûr *n*, casglwr gwinrawn
Vintner, vint'nûr *n*, gwerthwr gwin, gwinwr, gwinydd
Vintry, vin'trī *n*, gwinfa, gwindy
Viol, vī'ul *n*, crwth, crythyn
Violable, vī'ō.lâ.bl *a*, llygradwy, treisiadwy, halogadwy [troseddu
Violate, vī'ō.lāt *vt*, halogi, treisio; tori,
Violation, vī.ō.lā'shun *n*, toriad; treisiad, troseddiad [torwr, troseddwr
Violator, vī'ō.lā.tûr *n*, halogwr, treisiwr;
Violence, vī'ō.lens *n*, gormes, trais, cam, trahâ, gorthrech; grym, angerddoldeb
Violent, vī'ō.lent *a*, tanbaid, ffyrnig, tanllyd, angerddol. A violent oppressor, dirdreisiwr
Violet, vī'ō.let *n*, crynllys, millynen, meddygyn, llysiau'r Drindod: *a*, du-
Violin, vī.ō.lin' *n*, crwth, crythyn [las
Violinist, vī.ō.lin'ist *n*, crythor, ffilor
Violoncello, vī.ō.lōn.tshel'ō *n*, hirgrwth
Viper, vī'pûr *n*, gwiber, neidr, sarff
Viperine, vī'pur.in, Viperous, vī'pur.us *a*, gwiberog, gwiberaidd
Virago, vī.rā'gō *n*, gwrwraig, mabwraig, gwrforwyn, gwrolwraig, rhyfelwraig, garwen, cecren, tafodes [gwyrddlas
Virescent, vī.res'ent *a*, gwyrddaidd,
Virgin, vûr'jin *n*, gwyryf, morwyn, eigr: *a*, dihalog, morwynol, gwyryfol. Virgin bees, cynhaid [cerdd o'r enw
Virginal, vûr'jī.nal *a*, pur: *n*, offeryn
Virginity, vûr.jin'ī.tī *n*, morwyndod,
Virgo, vûr'gō *n*, un o arwyddion y
Virile, vir'il *a*, gŵraidd, gwrol [sidydd
Virility, vī.ril'ī.tī *n*, gŵreiddrwydd, gŵreindod [redol, galluedigol
Virtual, vûr'tshū.al *a*, effeithiol; gweith-
Virtually, vûr'tshū.al.ī *ad*, mewn effaith
Virtue, vûr'tshū *n*, rhinwedd, effaith, gallu, nerth; diweirdeb. To make a virtue of necessity, troi rhaid yn rheswm
Virtueless, vûr'tshū.les *n*, dirinwedd
Virtuoso, vûr.tū.ō'zō (*p virtuosi*, vûr-tū.ō'zī) *n*, hoffwr cywreinbethau a hynafiaethau, hynafieithydd
Virtuous, vûr'tshū.us *a*, rhinweddol, effeithiol; daionus [weddoldeb
Virtuousness, vûr'tshū.us.nes *n*, rhin-
Virulence, vir'ū.lens, Virulency, vir'ū-len.sī *n*, gwenwyn; adwythigrwydd, ffyrnigrwydd [figenus, adwythig
Virulent, vir'ū.lent *a*, gwenwynig; cen-
Virus, vī'r'us *n*, gôr, crawn briw; gwenwyn [gwedd, golwg
Visage, viz'āj *n*, gwyneb, gwynebpryd,
Viscera, vis'ur.â *np*, perfedd, coluddion
Visceral, vis'ur.al *a*, perfeddol
Viscerate, vis'ur.āt *vt*, diberfeddu
Viscid, vis'id *a*, gwydn, gludiog
Viscidity, vi.sid'ī.tī, Viscosity, vis.kos'-ī.tī *n*, gwydnedd, gludiogrwydd
Viscount, vī'kûnt *n*, coriarll, isiarll
Viscountess, vī'kûn.tes *n*, coriarlles, isiarlles [aeth
Viscountship, vī'kûnt.ship *n*, isiarll-
Viscous, vis'kus *a*, gludiog, gwydn
Visibility, viz.ī.bil'ī.tī, Visibleness, viz'-ī.bl.nes *n*, hyweledd, amlygedd, amlygrwydd [amlwg, canfodadwy
Visible, viz'ī.bl *a*, hywel, gweladwy,
Vision, vizh'un *n*, gweledigaeth; golwg, gweled [wydiolrwydd
Visionariness, vizh'un.ur.ī.nes *n*, breudd-
Visionary, vizh'un.ur.ī *a*, dychymmygol, breuddwydiol, gwagddychymmygol: *n*, coegweledydd, breuddwydiwr
Visit, viz'it *v*, ymweled â, gofwyo, gwesta: *n*, ymweliad, gofwyad, gwest
Visitant, viz'ī.tant *n*, gwestwr, ymwelwr, gwestai [gofwy
Visitation, viz.ī.tā'shun *n*, ymweliad,
Visitor, viz'ī.tûr *n*, ymwelwr, gwestai
Visive, vī'siv *a*, gweledigaeth [gofwyw
Visor, viz'ûr *n*, ffug, miswrn, gwyneb fwgwd
Vista, vis'tâ *n*, golygfa neu rodfa
Visual, vizh'ū.al *a*, golygol, tre

Waist, wäst *n*, gwasg, mein-gorff, canol y gwregys. Slender-waisted, archfain [bais
Waistcoat, wäst'köt *n*, gwasgod, gwasg-
Wait, wait *v*, aros, dysgwyl. To wait on, heilio, gwassanaethu; ymweled â. To lie in wait, cynllwyno. Waiting-maid, llawforwyn [heilydd; heilyr
Waiter, wä'tûr *n*, dysgwyliwr; heilyn,
Waits, wäts *np*, cylchgler, nosglerwyr
Waive, wäv *vt*, rhoi i fyny; cymmeryd yn esgusodol
Wake, wäk (*woke*) *v*, deffroi, deffro, dihuno; gwylio: *n*, gwylmabsant, gwylnos, gwyliadwriaeth; ol neu hoewal llong ar ddwfr [iadwrus
Wakeful, wäk'fŵl *a*, dihun, effro, gwyl-
Wakefulness, wäk'fŵl.nes *n*, deffröusrwydd, anhunedd
Wale, wäl *n*, crychni mewn brethyn; estyll allanol ystlysau llong; clais
Walk, wôk *v*, cerdded, rhodio, rhodiena, tramwy: *n*, cerddediad, rhodiad; rhodfa, llwybr. Walking-stick, ffon, llawffon. Walk-mill, pandy. Milk-walk, cylch llaethwerthwr mewn trefydd. Sheep-walk, pordir defaid. To walk in, dyfod i mewn
Wall, wôl *n*, mur, gwal, caer, magwyr; pared, parwyd: *vt*, gwalio, murio, caeru, amgaeru, magwyro. Wall-eyed, llygadfrith. Wall-flower, blodau'r fagwyr, murflodeuyn. Wild wallflower, llysiau'r llaw. Wall-fruit, murffrwyth, ffrwyth ar fur. Party-wall, gwahanfur
Wallet, wol'et *n*, ysgrepan, cwd deuben
Wallop, wol'up *vi*, crychiasu, berwi; curo, llachio, baeddu
Wallow, wol'ö *v*, ymdreiglo, ymdryboli, ymdrybola: *n*, ymdreigl
Walnut, wôl'nut *n*, cnenen Ffrengig. Walnut-tree, collen Ffrengig
Walrus, wôl'rus, Waltron, wôl'trun *n*,
Waltz, wôltz *n*, math o daplas [morfarch
Wamble, wom'bl *vi*, chwydu
Wan, won *a*, gwelw, gwelwlas, glaswyn, gwynwelw, llwyd
Wand, wond *n*, gwialen, meinffon. Magician's wand, hudlath. Mete-wand, mesur, llath [amrodio; cyfeiliorni
Wander, won'dûr *v*, crwydro, gwibio,
Wanderer, won'dur.ûr *n*, crwydryn, gwibd, crwydrai, gwibiwr
eroo, won'dur.ŵ *n*, math o epa
, wän *n*, traul, trai; adeg, gwendid,
Wanghee, wang'hî *n*, math o gorsen
Wanness, won'es *n*, gwelwedd, gwynlesni, gwanliw, glaswyni
Want, wont *n*, angen, eisieu, eisiw, eisiwed, eisiwyd, gwall; tlodi: *v*, bod mewn eisieu; bod heb feddu. Want of, di-, an-. Want of breath, diffyg anadl. Want of care, diofaledd, anofaledd. I want to see him, yr wyf am ei weled [eisieu o, yn fyr
Wanting, won'ting *a*, diffygiol, mewn
Wanton, won'tun *a*, anllad, nwyfus, trythyll, cnawdwyllt, llosgwannus: *n*, anllad-ddyn, anlladferch: *vi*, nwyfchwareu, anlladu, masweddu
Wantonness, wan'tun.es *n*, anlladrwydd, anlladedd, nwyfiant, masweddu
Wantwit, wont'wit *n*, ynfydyn
Wanty, won'tî *n*, tengl, uchgengl [aidd
Wapacut, wä'pâ.kut *n*, dylluan Americ-
Wapentake, wä'pn.täk *n*, cwmmwd, can-
Wapiti, wä'pî.tî *n*, math o garw [tref
War, wôr *n*, rhyfel; milwriaeth; aer, cad: *v*, rhyfela, milwrio. Man-of-war, cadlong. Man of war, rhyfelwr. Weapons of war, cunnellt, arfau rhyfel
Warble, wôr'bl *v*, crychleisio, pyncio, canu, cathlu
Warbler, wôr'blûr *n*, cethlydd
Warbling, wôr'bling *a*, crychleisiad. The warbling of birds, cathliad adar
Ward, wôrd *n*, cadwraeth, ceidwadaeth, gwarchodaeth; un dan geidwadaeth neu nawdd; dalfa, carchar; parthran, ardal; rhwyll clo neu allwedd: *v*, gwarchadw, gwarchod, gwylied, amddiffyn. To ward off, troi heibio
Wardage, wôr'däj *n*, tâl yr wylfa
Warden, wôr'dn *n*, gwarcheidwad
Wardenship, wôr'dn.ship *n*, gwarcheidwadaeth
Warder, wôr'dûr *n*, gwarchodwr, gwyliwr
Wardmote, wôrd'möt *n*, cymharthlys
Wardrobe, wôrd'röb *n*, gwisgfa, dilladfa, dilladgell [ceidwadaeth
Wardship, wôrd'ship *n*, gwarchodaeth,
Ware, wê'r *a*, gochelgar: *n*, eiddo gwerthadwy. Wares, nwyddau. Earthen-ware, llestri pridd. Hard ware, nwyddau haiarn. Small wares, nwyddau mân [ystorfa, nwyddfa
Warehouse, wê'r'hûws *n*, ystordy,
Warare, wôr'fê'r *n*, milwri, milwriaeth, rhyfel, cadfel [pryder, pwyll
Wariness, wê'r'î.nes *n*, gochelgarwch;
Warlike, wôr'lîk *a*, rhyfelgar, milwraidd
Warlock, wôr'lok *n*, swynwr, dewin

Warm, wôrm *a*, twym, twymn, gwresog, brwd, cynhes: *v*, twymo, cynhesu, clauaru; gwresogi. Warming-pan, padell dwymo, twymynai. To warm one's self, ymdwymo, ymdwymno

Warmness, wôrm'nes, Warmth, wôrmth *n*, gwres, gwresogrwydd, cynhesrwydd, twymdra, twymedd, twymder

Warn, wôrn *vt*, rhybuddio, rhagrybuddio

Warning, wôr'ning *n*, rhybudd, rhybuddiad; gwŷs

Warp, wôrp *n*, ystof, dylif: *v*, ystofi, dylifo; gwyro, lleddfu; camdroi

Warrant, wor'ant *n*, gwarant, arwiriant; gwŷs, attafaelwys; awdurdod: *vt*, gwarantu, arwirio; dilysu, arwaesu, ardystio; awdurdodi. Death warrant, ysgrif angeu [adwy, cyfiawnadwy

Warrantable, wôr'an.tâ.bl *a*, gwarant-

Warrantee, wor.an.tī' *n*, achretäwr

Warrantor, wor.an.tôr' *n*, gwarantydd

Warranty, wor'an.tī *n*, gwarantrwydd, arwaesaf; awdurdod [gyfarnogle

Warren, wor'en *n*, cwning-gaer; ys-

Warrener, wor'en.ûr *n*, cwningwr, ceidwad cwning-gaer

Warrior, wor'i.ûr *n*, rhyfelwr, brythwr, milwr, aerwr, cadwr, lläyddwr

Wart, wôrt *n*, dafaden, yllyr

Warty, wôr'tī *a*, dafadenog [pwyllog

Wary, wê'r'ī *a*, gochelgar, gwagelog,

Was, woz *vi*, oeddwn; oedd; bûm, buais; bu: *pt.*—Be

Wash, wosh *v*, golchi, glanhau: *n*, golch, golchfa; mignen, corsle; golchion. Wash-ball, golchbelen, pelen olchi. Wash-beetle, golchbren, golchffon. Wash-bowl, ymolchgawg. Washbrew, uwd sucan, mwdran, llymru. Wash-house, golchdy, ty golchi. Wash-pot, crochan golchi. Wash-tub, twba golchi

Washerwoman, wosh'ûr.wŵm.an (*p* washerwomen, wash'ur.wim.en) *n*, golchwraig, golchuries, golchyddes

Washing, wosh'ing *n*, golchiad; ymolchiad. Washing-place, golchfa; ymolchfa. Washings, golchion [llyd

Washy, wosh'ī *a*, dyfrllyd, llaith, golch-

Wasp, wosp *n*, cacynen. Wasps, cacwn, cacwn geifr [cecrus, afrywiog

Waspish, wos'pish *a*, cacynaidd, colynog,

Waspishness, wos'pish.nes *n*, anniddigrwydd, afrywiogrwydd

Wassail, wos'el *n*, math o wirod

Wast, wost *pt*, ail berson unigol.—Be. Thou wast, oeddit

Waste, wäst *v*, gwastraffu, oferdreulio, afradu, difa; difrodi, anrheithio; ysbeilio; methu, difanu, nychu: *a*, ofer, difudd, diles; anghyfannedd, diffaith, anial, gwyllt, gorest: *n*, gwastraff, colled; difrod, gorest, anghyfanneddle, diffeithdir; nychdod, darfodedigaeth. Waste-book, dyddlyfr. Waste-land, tir diffrwyth. To lay waste, anrheithio, diffeithio

Wasteful, wäst'fŵl *a*, gwastraffus, afradus, afradlawn [afradlonedd

Wastefulness, wäst'fŵl.nes *n*, gwastraff,

Wastel, wos'tel *n*, math o fara [afradyn

Wastethrift, wäst'thrift *n*, gwastraffwr,

Watch, wotsh *v*, gwylio, gwylied; gwarchod; dysgwyl: *n*, gwyliadwriaeth; oriawr, orlais. Watch-house, gwylfa, gwyldy, gwylfan. Watch-tower, gwyldwr, gwylfa. Watch-word, arwyddair, cyfrinair, gwylair. Watch and ward, gwyliad nos a dydd. Night-watch, nos wyliadwriaeth

Watchet, wot'shet *a*, goleulas, glaswyn

Watchful, wotsh'fŵl *a*, gwyliadwrus, anhuuog, effro, gofalus

Watchfulness, wotsh'fŵl.nes *n*, gofal, gwyliadwrusrwydd, dyfalwch

Watching, wot'shing *n*, gwyliadwriaeth, gwyliad

Watchmaker, wotsh'mä.kûr *n*, oriorydd

Watchman, wotsh'man *n*, gwyliedydd, gwylydd, gwyliwr

Water, wô'tûr *n*, dwfr, dwr; aw, gwy: *vt*, dyfrhau, dyfru. Water-bearer, dyfrgludydd. Water-beaten, ton-gurog. Water-circled, Water-girded, ynysol. Water-closet, ysgothgell. Water-colours, dyfrliwiau. Water-flag, hesg. Water-floods, llifeiriant dyfroedd. Water-fox, llynbysg. Water-fowl, Water-bird, aderyn y dwr, dwfraderyn. Water-gruel, grual dwr, cawl dwr. Water-hen, corsiar, dyfriar, cotiar. Water-lily, y fagwyr wen, lili'r dwr. Water-mark, terfyn gorllanw, llifnod. Water-mill, melin ddwr. Water-mint, mintys gwylltion. Water-pot, dwfriestr. Water-proof, dyfrbrawf, Water-rat, llygoden y dwfr. Water-spider, carw'r dwr. Water-spout, pistyll, dyfrbistyll; toriad cwmwl. Water-wagtail, sigl ei gwt. Watering-place, dyfrfan, ymdrochle. High water-mark, ertrai. His teeth w His mouth waters, mae chwant mae blys arno

Watercourse, wô'tûr.kō'rs *n*, dyfrlle, dyfrffos [hen, berw'r dwfr
Watercress, wô'tûr.kres *n*, barf y gwr
Waterfall, wô'tûr.fôl *n*, rhaiadr, dyfrddisgynfa
Wateriness, wô'tur.i.nes, Wateriahness, wô'tur.ish.nes *n*, dyfrllydrwydd
Waterish, wô'tur.ish *a*, dyfrllyd, dyfrol
Waterless, wô'tûr.les *a*, diddwfr
Waterman, wô'tûr.man *n*, porthwys, cychwr, badwr
Waterwork, wô'tûr.wûrk *n*, dyfrwaith
Watery, wô'tur.i *a*, dyfrllyd, dyfrol
Wattle, wot'l *vt*, clwydo, plethu: *n*, tagell ceiliog; clwyd, plethiau gwiail
Waul, wôl *vi*, mewian, cathderica
Wave, wäv *v*, chwyfio, codi yn dònau, bwhwman, cychwyfan, cyhwfan: *n*, ton, toniar, gwaneg. Wave-offering, offrwm cyhwfan
Waver, wä'vûr *vi*, bwhwman, chwyfan, honcian,anwadalu,petruso,gwammalu
Wavering, wä'vur.ing *a*, anwadal, ansefydlog, anwastad, gwammal
Wavy, wä'vi *a*, tònog, tònol
Wax, waks (*waxen*) *n*, cwyr: *v*, cwyro; myned, tyfu, cynnyddu. Wax-candle, canwyll gwyr. Cake of wax, cwyren. To wax bold, myned yn hyf, hyfhau. To wax cold, oeri. To wax faint, diffygio. To wax rich, ymgyfoethogi. To wax old, heneiddio
Waxen, wak'sn *a*, o gwyr: *pp.*—Wax
Waxlight, waks'lît *n*, canwyll gwyr
Waxwork, waks'wûrk *n*, cwyrwaith, delwau mewn cwyr
Waxy, wak'si *a*, cwyraidd, cwyrol
Way, wä *n*, ffordd, ffforddwydd, llwybr; modd; arfer. A great way off, hirbell. By the way, ar y ffordd. In the way, yn y ffordd. Out of the way, diarffordd
Wayfarer, wä'fê'r.ûr *n*, teithiwr [iol
Wayfaring, wä'fê'r.ing *a*, ffforddol, teith-
Waylay, wä.lä' (*pt & pp* waylaid, wälädʼ) *vt*, cynllwyn, cynllwyno
Wayless, wä'les *a*, diffordd, dilwybr
Wayward, wä'wûrd *a*, cyndyn, ystyfnig, gwrthnysig [rwydd
Waywardness, wä'wûrd.nes *n*, cyndyn-
Wayworn, wä'wō'rn *a*, blinedig, blin
We, wi *pn*, ni, nyni. We also, ninnau
Weak, wik *a*. gwan, egwan, dirym, llesg, dinerth. Weak-hearted, digalon, di-[illegible] gwangalon. Weak-minded, [illegible]ffol, ansynwyrol, gwirion. [illegible]eak, gwanhau [llesgäu
[illegible] *v*, gwanhau, gwanychu,
Weakling, wik'ling *n*, un gwan, gwanwr
Weakness, wik'nes *n*, gwendid, llesgeld
Weal, wil *n*, llwydd, llwyddiant, lles, ffyniant, budd. The public weal, lles y wlad [andred, tir gwyllt
Weald, wild *n*, coed, coedwig, anialdir,
Wealth, welth *n*, cyfoeth, golud, da, meddiannau [rwydd
Wealthiness, wel'thi.nes *n*, cyfoethog-
Wealthy, wel'thî *a*, cyfoethog, goludog,
Wean, win *vt*, diddyfnu [cefnog
Weaned, wind *a*, diddwyn
Weanling, win'ling *n*, diddyfnyn
Weapon, wep'n arf, erfyn, offeryn
Weaponless, wep'n.les *a*, diarf, anarfog
Wear, wê'r (wore, worn) *v*, treulio, difa, difrodi; gwisgo: *n*, traul; gwisgad
Wear, Weir, Wier, wi'r *n*, gored, cored, argae, pynfarch: *vt*, goredu. Wear-net, ballaweg, ballegrwydd [llyferth
Weariness, wi'r'i.nes *n*, blinder, lludded,
Wearing, wê'r'ing *n*, gwisgiad; treuliad
Wearing, wi'r'ing *n*, gorediad [ymaith
Wearish, wi'r'ish *a*, corsog, siglenog, dyfrllyd; difias
Wearisome, wi'r'i.sum *a*,blinderus,lludd-edol, blin, llyferthus, llyferthol
Weary, wi'r'i *a*, diffygiol, lludded ig, blin, blinedig, blinderog, llesg: *vt*, blino, lludded u, peri blinder. To grow weary of, blino ar [gwynt, gwyntgorn
Weasand, wi'zand *n*, breuant, corn y
Weasel, wi'zl *n*, gwenci, brouwen, llof-lenan. White weasel, carlwm
Weather, WETH'ûr *n*, tywydd, hin: *vt*, dal yn wyneb tywydd; hwylio heibio i. Weather-beaten, hin-guredig. Weather-bound, hin-rwym, tywydd-rwym, yn gaeth gan y tywydd. Weather-bow, yr ochr nesaf i'r tywydd neu'r gwynt. Weather-cock, ceiliog gwynt; Sion bob ochr. Weather-guage, hinfynegydd; mantais gwynt
Weatherglass, WETH'ûr.glas *n*, hin-ddangosydd, hinwydr, awyrbwysai
Weave, wîv (wove, woven) *v*, gwau, gwëu
Weaver, wi'vûr *n*, gwëydd, gweuydd; pysgodyn o'r enw
Web, web *n*, gwe. Web-footed, troed-weog, cyfandroed. The end of a web, cynwe
Webster, web'stûr *n*, gwëydd, gweuydd
Wed, wed *v*, priodi; ymbriodi
Wedding wed'ing *n*, priodas; neithior
Wedge, wej *n*, cŷn, colpes, gaing: *vt*, cynio, gwrthgynio, geingio
Wedlock, wed'lok *n*, priodas

Wednesday, wenz'dä *n*, dydd Mercher. Ash-Wednesday, dydd Mercher Lludw
Wee, wī *a*, bach, bychan
Weed, wīd ●, chwynyn; galarwisg gweddw, gwisg gweddwdod: *vt*, chwynu, chwynogli. Weeding-hook.
Weedy, wī'dĭ *a*, chwynog [chwynogl
Week, wīk *n*, wythnos. Week-day, dydd gwaith, diwrnod gwaith. Rogation week, wythnos y gweddïau
Weekly, wīk'lĭ *a*, wythnosol: *ad*, yn wythnosol, bob wythnos [bysgota
Weel, wīl *n*, llyn tro, trobwll; cawell
Ween, wīn *vi*, tybied, meddylied, dychymmygu [llefain, arwylo
Weep, wīp (wept) *v*. wylo, wylofain,
Weerish, wī'rĭsh *a*.—Wearish
Weet, wīt *vi*, gwybod
Weevil, wī'vĭl *n*, gwyfyn yr yd, meisgyn
Weft, weft *n*, anwe, arwe; eiddo diberchen, peth diarddel [cymhlethiad
Weftage, wef'täj *n*, pleth, gwead, arwe,
Weigh, wä *v*, pwyso; ystyried; barnu. To weigh anchor, dadangori, codi angor. To weigh down, gorbwyso, gorthrymu
Weigh, Wey, wä *n*, 40 pwysel
Weight, wāt *n*, pwys, pwysigrwydd
Weightiness, wā'tĭ.nes *n*, pwysigrwydd
Weightless, wāt'les *a*, dibwys, ysgafn
Weighty, wā'tĭ *a*, pwysfawr, pwysig, trwm; sylweddlawn, prysur
Weir, wī'r *n* & *vt*.—Wear
Weird, wī'rd *a*, swynol; daroganol: *n*, swyngyfaredd; tynged, tyngedfen
Welcome, wel'kum *n*, croesaw, hawddammawr, arfoll: *a*, arfollog, croesawedig: *vt*, croesawu, arfolli, hawddammori
Weld, weld *n*, planigyn i liwio melyn: *vt*, asio, iasu. Of welding heat, gwynias
Welfare, wel'fē'r *n*, llwydd, llwyddiant, ffyniant, dedwyddwch, lles, llesiant; hawddfyd, iechyd
Welkin, wel'kin *n*, wybren, ffurfafen, wybr. Welkin eyes, llygaid gleision
Well, wel (better, best) *a*, da, iach; llwyddiannus; dedwydd: *ad*, yn dda, yn iawn, yn addas: *i*, da! wel! *n*, ffynnon, ffynnonell, pydew. Well-advised, call, synwyrol. Well-being, llwydd, lles, ffyniant. Well-bred, moesog; boneddigaidd, moeswych. Well-a-day, och! och fi! ow! Well pleased, llwyrfoddlawn. Well-pleasing to, cymmeradwy gan, boddlongar. Well-spent, iawndreuliedig. Well done, da! da iawn! Well nigh, yn agos, o fewn ychydig, braidd, bron. A little well, ffynnonig. As well as, cystal a. Very well, digon da; o'r goreu [nonell
Wellspring, wel'spring *n*, ffynnon, ffyn-
Wellwisher, wel.wish'ûr *n*, ewyllysiwr da
Welsh, welsh *a*, Cymreig; Cymraeg: *n*, Cymraeg, iaith Gymreig; y Cymry. Welsh tongue, Cymraeg, iaith y Cymry, iaith Cymru. Belonging to Wales, Cymroaidd. One skilled in Welsh, Cymreigiwr, Cymreigydd. To translate into Welsh, Cymreigio
Welshified, wel'shĭ.fīd *a*, Cymreigaidd, Cymreigiol
Welshman, welsh'man (*p* Welshmen, welsh'men) *n*, Cymro. Ancient Welshmen, hen Gymry, Brythoniaid
Welshwoman, welsh'wʊm.an (Welshwomen, welsh'wim.en) *n*, Cymräes
Welt, welt *n*, gwald, gwaldas; eirionyn, amaerwy, aerwy, ymyl, ymylwe: *vt*, gwaldu, gwaldasu, gwaltysu; ymylu
Welter, wel'tûr *vi*, ymdroi, ymdrybaeddu
Wem, wem *n*, brycheuyn, man
Wen, wen *n*, crangen, llyngranc, oddfyn
Wench, wentsh *n*, llances, herlodes, hocrell: *vi*, mercheta, puteinia [einiwr
Wencher, wen'tshûr *n*, merchetwr, put-
Wend, wend *vi*, myned, cerdded
Wenny, wen'ĭ *a*, crangenog, oddfog
Went, went (hen amser gorphenol Wend) aeth *pt*.—Go
Wept, wept *pt* & *pp*.—Weep
Were, wē'r *vi*.—Be. If he were, pe byddai. He was, bu, oedd [Be
Wert, wē'rt *vi*, ail berson modd ammodol
West, west *n*, gorllewin, machlud haul: *a*, gorllewinol: *ad*, tua'r gorllewin. South-west, deheu-orllewin
Westerly, wes'tûr.lĭ, Western, wes'tûrn, Westward, west'wûrd *a*, gorllewinol
Westward, west'wûrd, Westwardly, west'wûrd.lĭ *ad*, tua'r gorllewin, i'r gorllewin
Wet, wet *n*, gwlyb, gwlybwr, gwlybaniaeth: *a*, gwlyb, gwlybyrog, gwlyborllyd, llaith: *vt*, gwlychu, gwlybu, gwlybhau. Wet nurse, mammaeth wlyb [myharar
Wether, weTH'ûr *n*, mollt, llwdn dafad
Wetness, wet'nes *n*, gwlybaniaeth, llaetl
Wetshod, wet'shod *a*, troedwlyb [d
Wettish, wet'ish *a*, gwlybaidd, g aidd, lled wlyb
Wezand, wī'zand *n*, brenant

Whale, whäl *n*, morfil, moran
Whalebone, whäl'bön *n*, asgwrn morfil
Wharf, whôrf *n*, porthfa, llongiwythfa
Wharfage, whôr'fäj *n*, tâl am lanfa
Wharfinger, whôr'fin.jûr *n*, golygydd neu geidwad porthfa
What, whot *pn*, yr hyn; pa beth, beth: *a*, pa: *ad*, o ran, rhwng. I will do what [that which] I can, gwnaf yr hyn a allwyf, gwnaf a allaf
Whatever, whot.ev'ûr, Whatsoever, whotsö.ev'ûr *pn*, pa bynag, pa beth bynag. Whatever he may do, gwneled a wnelo, beth bynag a wnelo
Wheal, whîl *n*, chwysigen, crugdardd
Wheat whît *n*, gwenith. Cow-wheat, gliniogai, biwlith. A grain of wheat, gwenithen, gronyn gwenith
Wheatear, whît'îr *n*, y gynffon wen
Wheaten, whî'tn *a*, o wenith. Wheaten bread, bara can [llithio
Wheedle, whî'dl *vt*, denu, hudo, twyllo,
Wheel, whîl *n*, olwyn, rhod; troell; sidell: *v*, chwildroi, treiglo, cludo mewn berfa olwyn. Wheel-work, troellwaith, rhodwaith. Spinning-wheel, rhod nyddu. A little wheel, olwynig, troellan [og, berfa drol
Wheelbarrow, whîl'bar.ö *n*, berfa olwyn-
Wheeled, whîld *a*, olwynog, troellog, ag iddo olwynion neu droellau
Wheeler, whî'lûr, Wheelwright, whîl'rît *n*, saer olwynion, olwynwr, rhodwr
Wheeze, whîz *vi*, cegwichio, gwichanadlu, cegleisio
Whelk, whelk *n*, crwnc; crugdardd
Whelm, whelm *vt*, gorchuddio, dymchwelyd [torllwyth o genawon
Whelp, whelp *n*, cenaw, cenau: *vi*, bwrw
When, when *ad*, pan, pa bryd
Whence, whens *ad*, o ba le, o ba un
Whenever, when.ev'ûr, Whensoever, when.sö.ev'ûr *ad*, pa bryd bynag
Where, whê'r *ad*, ym mha le, ym mha fan; yn y lle, yn y fan; pa le, pa fan. Anywhere, yn rhyw fan, yn rhyw le. Everywhere, pob man. Nowhere, nid mewn un lle, nid mewn un man
Whereabouts, whê'r.â.bûẇts' *ad*, yng
Whereas, whê'r.az' *c*, gan [nghylch pa le
Whereat, whê'r.at' *ad*, wrth yr hyn
Whereby, whê'r.bî' *ad*, trwy yr hyn; trwy ba beth
Wherefore, whê'r'fö'r *ad*, pa ham, am ba beth, i ba beth, o herwydd pa ham
Herein, whê'r.in' *ad*, yn yr hyn, yn yr hwn, ym mha beth
Whereinto, whê'r.in.tẇ' *ad*, i'r hyn, i'r hwn [hyn; o ba beth
Whereof, whê'r.of' *ad*, o'r hyn, am yr
Whereon, whê'r.on,' Whereupon, whê'r-up.on' *ad*, ar yr hyn, ar hyny; ar ba beth
Wheresoever, whê'r.sö.ev'ûr, Wherever, whê'r.ev'ûr *ad*, pa le bynag, ym mha le bynag [un.tẇ' *ad*, i ba le
Whereto, whê'r.tẇ', Whereunto, whê'r-
Wherewith, whê'r.with', Wherewithal, whê'r.wîth.ôl' *ad*, â'r hyn, â pha beth, trwy ba beth
Wherret, wher'et *n*, bonclust, cernod: *vt*, bonclustio, cernodio [porthfad
Wherry, wher'î *n*, cychfad, ceubal,
Whet, whet *vt*, hogi, minio, awchu, awchlymu: *n*, hog, hogiad
Whether, whetH'ûr *pn*, pa un: *c*, ai, pa un ai, pa un bynag [hogi, llymedras
Whetstone, whet'stön *n*, hogfaen, maen
Whey whä *n*, maidd, meiddlyn, chwig
Wheyey, whä'î, Wheyish, whä'ish *a*, meiddlyd
Which, whitsh *pn*, pa un, p'un, pa rai; yr hyn, yr hwn, y rhai: *a*, pa. Which of them? p'un [pa rai] o honynt? Which is which, p'un yw p'un.—Who
Whichever, whitsh.ev'ûr, Whichsoever, whitsh.sö.ev'ûr *pn*, pa un bynag
Whiff whîf *n*, chwiff, pwff, chwyth, chwa: *vt*, chwiffio, pwffio, chwythu
Whiffle, whif'l *n*, chwibanogl: *vt*, chwiban; gwasgaru â chwythiad
Whiffler, whif'lûr *n*, chwibanwr; anwadalwr, anwadalyn [anwastad
Whiffling, whif'ling *n*, anwadalwch: *a*,
Whig, whig *n*, maidd glas, surfaidd, chwigyn; gwladwriaethwr â'i dueddiad tua gweriniaeth, Chwig, Wig
Whiggish, whig'ish *a*, tebyg i'r Wigiaid
Whiggism, whig'izm *n*, Wigiaeth
While, whîl *n*, ennyd, encyd, talm, amser: *v*, segura, llercio, gwastraffu amser. A good while since, er ys meityn. A little while, ennyd. A long while, amser hir, amser maith. It is worth while, e dâl am ei wneuthur
While, whîl, Whilst, whîlst *ad*, cyhŷd, tra
Whilom, whî'lum *ad*, gynt, cyn hyn, yn yr amser a aeth heibio; unwaith
Whim, whim *n*, mympwy, rhosp, hynt, hep-hynt, chwidrdro; sugnbeiriant
Whimbrel, whim'brel *n*, coeg gylfinhir
Whimper, whim'pûr *vi*, gerain, golefain
Whimsical, whim'zi.kal *a*, ysmala, mympwyol, hyntiog, chwidr

Whimsy, whim'zĭ *n*, mympwy, coegdyb
Whimwham, whim'wham *n*, coegbeth, tegau, ffril, peth gwael
Whin, whin *n*, eithin, eithinen [cwyno
Whine, whīn *vi*, cwynleisio, truanleisio,
Whinny, whin'ĭ *vi*, gweryru, gwilrin: *a*, eithinog, llawn eithin
Whinyard, whin'yûrd *n*, cleddyf
Whip, whip *n*, chwip, ffrewyll, fflangell: *v*, chwipio, ffrewyllu, fflangellu; crwnwnīo, crwnhemio, crwnblethu; cipio, brysio. Whip-cord, chwipgort. Whip-hand, llaw uchaf, mantais. Whip-lash, carai chwip, chwipai. Whip-staff, braich y llyw. Whipping-post, chwipbost, chwipbawl
Whipper, whip'ûr *n*, chwipiwr, fflangellwr. Whipper-in, isheliwr
Whipster, whip'stûr *n*, hocedwr; hudleidr [droi, chwyrndrystio
Whir, whûr, Whirry, whur'ĭ *v*, chwyrn-
Whirl, whûrl *n*, chwif, chwarf, chwerfan, chwyrn, chwyldro, chwildro, chwiw, chwip: *v*, chwyrnellu, chwyrndroi, chwyldroi
Whirlbone, whûrl'bōn *n*, padell y glin
Whirligig, whûr'lĭ.gig *n*, chwyrnell
Whirlpool, whûrl'pŵl *n*, pwll tro, trobwll, llyn tro, llynclyn, sugnbwll [wynt
Whirlwind, whûrl'wind *n*, trowynt, cor-
Whisk, whisk *n*, tusw, ysgubell; crychnaid: *v*, tusio, ysgubo; crychneidio
Whisky, whis'kĭ *n*, perwirod, pwtwn
Whisper, whis'pûr *n*, sygan, husting, sibrwd, sis: *v*, sisial, syganu, gosonio, sibrwd, husting
Whist, whist *n*, math o chwarau cardiau: *i*, ust! taw! ystaw! dystaw!
Whistle, whis'l *n*, chwib, chwiban; chwibanogl, chwythell: *v*, chwibanu. Apt to whistle, chwibanllyd [ryn
Whit, whit *n*, tip, tipyn, gronyn, mym-
White, whīt *a*, gwyn, can, cànaid; pur: *vt*, gwynu, cànu. White bear, arth y gogledd. White swelling, manwyn. White thorn, draenen wen. White wine, gwin gwyn. White of an egg, gwyn wy. Milk-white, Snow-white, llaethwyn, purwyn
Whitebait, whīt'bāt *n*, math o ysgadenyn
Whiten, whī'tn *v*, gwynu, cànu
Whiteness, whīt'nes *n*, gwynder, can, gwyndra, gwyni, gwyndeb
Whites, whīts *np*, gwynllif
Whitewash, whīt'wosh *n*, gwyngalch, calchlyn: *vt*, gwyngalchu, gwynolchi
Whither, whiTH'ûr *ad*, i ba le, i ba fan
Whithersoever, whiTH.ûr.sō.ev'ûr *ad*, i ba le bynag
Whiting, whī'ting *n*, gwyniad, gwyniedyn, morwyniad; math o wynfwn
Whitish, whī'tish *a*, gwynaidd, lled wyn
Whitlow, whit'lō *n*, ewinor, bystwn
Whitster, whit'stûr *n*, cànwr, gwynwr
Whitsunday, whit.sun'dā *n*, Sulgwyn
Whitsuntide, whit'sn.tīd *n*, gwyl y Sulgwyn, wythnos y Sulgwyn
Whittle, whit'l *n*, mantell fagu; cyllellan: *vt*, rhoi mewn mantell, mantellu; tori â chyllell, cyllellu [ellu, chwyrnogli
Whizz, whiz *vi*, sīo, chwyrnu, chwyrn-
Whizz, whiz, Whizzing, whiz'ing *n*, si, su, sīad, chwiban, chwibaniad
Who, hŵ *pn*, yr hwn, yr hon, y neb, y sawl, y rhai; pwy. Defnyddir *who* am bersonau, *which* am bethau, a *that* yn lle y naill a'r llall: He who [that] doeth this, y neb a wnelo hyn. The book which [that] I bought, y llyfr a brynais. Mae *that* i'w ddewis yn yr ymadroddion fel y canlyn: Who that understands the matter, would say so? pwy ag sydd [ac efe] yn deall y pwnc, a ddywedai felly? Which that you have seen do you prefer? pa un sydd well genych o'r rhai a welsoch? The last that arrived, yr olaf a ddaeth. The same story that he heard, yr un chwedl a glywodd yntau. The boy and the articles that you sent for, y bachgen a'r pethau yr anfonasoch am danynt. It was I that did it, myfi a'i gwnaeth
Whoever, hŵ.ev'ûr *pn*, pwy bynag
Whole, höl *a*, cwbl, cyfan, cyfangwbl, hollol, holl, oll; iach, holliach: *n*, swm, crynswth, crynswdd, cyfan, cwbl. To make whole, iachāu, gwneuthur yn iach; cyfanu. Whole-blood, gwaedlawn [rwydd
Wholeness, höl'nes *n*, cyfander; iachus-
Wholesale, höl'sāl *n*, cyfanwerth: *a*, cyfanwerthol, ar gyfanwerth. Wholesale dealer, cyfanwerthwr [iachusol
Wholesome, höl'sum *a*, iach, iachus,
Wholesomeness, höl'sum.nes *n*, iachusrwydd [llwyr, achlân
Wholly, hō'lĭ *ad*, yn hollol, yn gwbl, y
Whom, hŵm *pn*, yr hwn, yr hon; pwy
Whomsoever, hŵm.sō.ev'ûr *pn*, pw bynag
Whoop, hŵp *n*, bloedd, gryd, gwaed
v, bloeddio, banllefain, grydio [
Whore, hō'r *n*, putain, puten: [illegible]

Whoredom, hō'r'dum *n*, puteindra
Whoremaster, hō'r'mas.tûr, Whoremonger, hō'r'mung.gûr *n*, puteiniwr
Whoreson, hō'r'sun *n*, bastardd, plentyn gordderch: *a*, bastarddol
Whorish, hō'r'ish *a*, puteinig, puteiniol
Whortleberries, hôr'tl.ber.îz, Whorts, hôrts, Whurts, hûrts *np*, llusi duon bach
Whose, hw̆z *pn*, eiddo pwy? pwy biau? [yr hwn, yr hon, y rhai
Whosoever, hw̆.sō.ev'ûr *pn*, pwy bynag
Why, whī *ad*, pa ham? pam? am ba achos? [wyll neu lusern
Wick, wik *n*, pabwyr, pabwyryn can-
Wicked, wik'ed *a*, drwg, drygionus, diriaid, anfad, annuwiol, ysgeler
Wickedness, wik'ed.nes *n*, drygioni, anfadrwydd, annuwioldeb, direidi
Wicker, wik'ûr *n*, merhelygen; gwialen eilio. Wicker-work, gwialenwaith. A wicker basket, basged o ferhelyg
Wicket, wik'et *n*, gorddrws, gorddor
Wide, wīd *a*, llydan, eang, helaeth; rhwth. As wide, lleted. Wider, lled, lletach. Widest, lletaf
Wide, wīd, Widely, wīd'lī *ad*, yn eang, ym mhell, ar led
Widen, wī'dn *v*, lledu, eangu, helaethu
Wideness, wīd'nes *n*, lled, llydander, llydanedd; helaethrwydd, eangder
Widgeon, wij'un *n*, chwiwell
Widow, wid'ō *n*, gweddw, gwraig weddw: *a*, gweddw, unig, dibriod
Widower, wid'ō.ûr *n*, gwr gweddw
Widowhood, wid'ō.hw̆d *n*, gweddwdod
Width, width *n*, lled, llydander; eangder. Of equal width, cyfled. To make of equal width, cyfledu
Wield, wīld *vt*, llywio, rheoli; trin
Wieldy, wīl'dī *a*, llywiadwy; trinadwy
Wife, wīf (*p* wives, wīvz) *n*, gwraig, gwraig briod, priod. To take a wife, gwreica, priodi, cymmeryd gwraig
Wifeless, wīf'les *a*, diwraig
Wifely, wīf'lī *a*, gwreigaidd, gwreigiol
Wig, wig *n*, gwalltgapan [buan, cyflym
Wight, wīt *n*, person; dyn, dynyn: *a*,
Wigwam, wig'wam *n*, bwthyn, bwthyn Indiaidd
Wild, wīld *a*, gwyllt, bwyst, anwar, annof; anialog, anial, diffaith, anniwyll: *n*, anial, anialfan, diffeithdir. Wild beast, gwylltfil, bwystfil. Wildfire, tân gwyllt, gwylltdan. Wild
-l, aderyn gwyllt, gwylltedn. Wild
y, mêl gwenyn gwylltion
, wil'dûr *vt*, dyrysu, annhrefnu
Wilder, wīl'dûr *a*, gwylltach: *cd.*—Wild
Wilderness, wil'dûr.nes *n*, diffeithwch, diffaeth, anialwch, anial, anialfa [sur
Wilding, wīl'ding *n*, math o wyllt afal
Wildly, wīld'lī *ad*, yn wyllt, yn afreolus. To look wildly, hylldremio
Wildness, wīld'nes *n*, gwylltineb; gorphwyll [cast
Wile, wīl *n*, dichell, ystranc, ystryw,
Wilful, wil'fwl *a*, gwirfoddol, bwriadol; anhydyn, ystyfnig, cyndyn [tyfnig
Wilfully, wil'fwl.ī *ad*, o wirfodd; yn ys-
Wilfulness, wil'fwl.nes *n*, ystyfnigrwydd
Wiliness, wī'lī.nes *n*, arystryw, cyfrwysdra, ffelder
Wilk, wilk *n*, cragenbysg o'r enw
Will, wil *n*, ewyllys, gwyllys; ysgrif neu lythyr cymmyn: *v* (*pt would*), dewis, mynu; ewyllysio. Against one's will, o'i anfodd. Come what will, deued a ddelo. I will go, mi a af, mynaf fyned. I shall go, af, caf fyned. Thou will go, ti ei, myni fyned. Thou shalt go, cei fyned, rhaid i ti fyned, mynaf i ti fyned. He will go, fe ä, myn fyned. He shall go, caiff fyned, rhaid iddo fyned, mynaf iddo fyned. We will go, ni a awn, mynwn fyned. We shall go, awn, cawn fyned. You will go, ewch, mynwch fyned. You shall go, cewch fyned, rhaid i chwi fyned, mynaf i chwi fyned. They will go, ant, mynant fyned. They shall go, cânt fyned, rhaid iddynt fyned, mynaf iddynt fyned. Will I go? a ewyllysiaf fyned? a ydych yn meddwl yr af? Shall I go? a gaf fi fyned? a adëwch i mi fyned? Wilt thou go? a ei di? a fyni di fyned? Shalt thou go? a ei di? a fydd i ti fyned? a fwriedi di fyned? a gei di fyned? Will he go? a eiff efe? a fydd iddo fyned? a ydych yn meddwl yr ä efe? a ydyw ef yn foddlawn i fyned? Shall he go? a gaiff efe fyned? a adëwch chwi iddo fyned? Will we go? a ydych yn meddwl yr awn? Shall we go? a gawn ni fyned? a adëwch chwi i ni fyned? Will you go? a ewch chwi? Shall you go? a ewch chwi? a fydd i chwi fyned? a fwriedwch chwi fyned? a gewch chwi fyned? Will they go? a ant hwy? a fydd iddynt fyned? a ydych yn meddwl yr ant? a ydynt yn foddlawn i fyned? Shall they go? a gânt hwy fyned? a adëwch chwi iddynt fyned?

Willing, wil'ing *a*, ewyllysgar, gwyllysgar, ewyllysiol, boddlonol, boddlawn, parod: *n*, ewyllysiad, gwyllysiad. To be willing, ewyllysio, bod yn foddlawn
Willock, wil'uk *n*, moredn o'r enw
Willow, wil'ō *n*, helygen, pren helyg. Willow-grove, helygiwyn, llwyn helyg. Sweet willow, helyg Mair, gwyrddling. Water-willow, merhelygen
Willowy, wil'ō.ī *a*, helygaidd, llawn helyg
Wimble, wim'bl *n*, ebillen, trwyddew, tylliadyr: *a*, chwim, sionc, heinif, buan
Wimbrel, wim'brel *n*, aderyn o'r enw
Wimple, wim'pl *n*, gwempl
Win, win (*pt* & *pp* won) *v*, ennill, ynnill; elwa, maelio. To win the day, ennill y dydd, cario'r dydd, trechu
Wince, wins *vi*, gwingo, taflu, tindaflu
Winch, wintsh *n*, braich droi, dyrwynai
Wind, wind *n*, gwynt, awel, awelan, chwa, chwyth, anadl, anal. Wind-bound, caeth gan y gwynt. Wind-egg, wy gwag, wy clwc. Wind-fall, gwyntgwymp; hap dda. Wind-flower, llysiau'r gwynt. Wind-gun, awyrddryll. Wind-thrush, coch yr aden, aderyn yr eira. Long-winded, hir ei anadl. Short-winded, byr ei anadl. Cross wind, croeswynt, asgellwynt. Trade-wind, tymmorwynt. The cardinal winds, y prif wyntoedd. To take wind, myned ar led. North wind, gogleddwynt. South wind, deheuwynt
Wind, wīnd (wound) *vt*, dyrwyn, troi, amddyrwyn. To wind off, dad-ddyrwyn. To wind up, dwyn i ben
Winder, wīn'dûr *n*, dyrwynwr; dyrwynai
Windhover, wind'hov.ûr *n*, curyll, cudyll y gwynt
Windiness, win'dī.nes *n*, gwyntogrwydd
Windlass, wind'las *n*, dyrwynlath, dyrwynai
Windle, win'dl *n*, cengliadur
Windless, wind'les *a*, tawel
Windmill, wind'mil *n*, melin wynt
Window, win'dō *n*, ffenestr, alches
Windpipe, wind'pīp *n*, breuant, corn y gwynt, corn y geg, corn y gwddf
Windward, win'wûrd *a* & *ad*, tua'r gwynt
Windy, win'dī *a*, gwyntog, chwythlyd,
Wine, wīn *n*, gwin. Wine-bibber, gwinlyncwr, yfwr gwin. Wine-glass, gwinwydryn. Wine-merchant, gwinfasnachwr. Wine-press, gwinsang, gwinwasg, gwinwryf. Wine-vat, gwingafn
Wing, wing *n*, aden, adain, asgell, ffilog: *vt*, adeinio, asgellu; eheded
Winged, wingd *a*, adeiniog, asgellog. Winged animals, ednaint, ednod
Wingless, wing'les *a*, diaden, diasgell
Wingy, wing'ī *a*, asgellog; cyflym, buan
Wink, wingk *n*, gwinc, ysmig, tarawiad llygad, amrantiad, amnaid: *vi*, gwincio, amneidio â llygad; esgeuluso, cyd-
Winner, win'ûr *n*, ennillwr
Winning, win'ing *n*, ennill, ennilliad, ynnilliad: *a*, ennillgar, denol, hudolaidd
Winnow, win'ō *v*, nithio, gwynttyllio
Winnowing, win'ō.ing *n*, nithiad. Winnowing-machine, peiriant nithio
Winsome, win'sum *a*, tawel; telaid
Winter, win'tûr *n*, gauaf: *v*, gauafu
Winterly, win'tûr.lī, Wintry, win'trī *a*, gauafol, gauafaidd
Winy, wī'nī *a*, gwinaidd, fel gwin
Winze, winz *n*, awyrdwll
Wipe, wīp *n*, sych, sychiad, sychrwbiad; dyrnod, ffat, cnoc; edliwiant: *vt*, sychu, dilychu, diwlychu, glanhau
Wiping, wī'ping *n*, sychiad, sychrwbiad;
Wire, wīr *n*, gwyfr
Wiredraw, wīr'drô *vt*, gwyfrdynu
Wiry, wīr'ī *a*, gwyfraidd, fel edef haiarn
Wis, wis *v*, *def*, gwn
Wisdom, wiz'dum *n*, doethineb, callineb
Wise, wīz *a*, doeth, call, synwyrol: *n*, ffordd, modd, dull, gwedd, sut
Wiseacre, wīz'ā.kûr *n*, doethyn, coegddoethyn, ffwlcyn, catffwl, iolyn, iolen
Wisely, wīz'lī *ad*, yn ddoeth, yn synwyrol
Wish, wish *n*, dymuniad, deisyfiad, dais: *v*, dymuno, ewyllysio, deisyf; hiraethu, chwennychu, bod am
Wisher, wish'ûr *n*, deisyfwr, chwennychwr. Well-wisher, ewyllysiwr da
Wishful, wish'fwl *a*, chwennychgar; blysig, hiraethlawn
Wishwash, wish'wosh *n*, te neu unrhyw
Wisket, wis'ket *n*, cawell, basged
Wisp, wisp *n*, tusw, sypyn, tasgell, dylwf; torch, amdorch. Will-o'-the-wisp, ellylldan, malldan
Wist, wist *v*, *def*. I wist, gwybyddwn
Wistful, wist'fwl *a*, dwysystyriol, sylwgar
Wistit, wis'tit *n*, math o epa
Wit, wit *n*, synwyr, deall, ffraethder, arabedd, cymhendod; arebydd, cymhenwr, un synwyrgall. Half-witted, hanner call. Quick-witted, synwyrgraff. To wit, sef, hyny yw, nid amgen
Witch, witsh *n*, rheibes, dewines, swynwraig, gwiddan, gwiddanes, rheibwraig, gwyll. Witch-ridden, hunglwyfus

Witchcraft, witsh'kraft, Witchery, wit'-shur.f *n*, dewiniaeth, swyngyfaredd, rheibiaeth
Witcracker, wit'krak.ûr *n*, cellweiriwr, digrifwas [waith
Witcraft, wit'kraft *n*, dyfais, dyfeis-
With, wiтн *pr*, â, ag, gyda, gydag, efo: *px*, yn ol, gwrth-. With neither beginning nor end, without either beginning or end, heb na dechreu na diwedd. Angry with, dig wrth
Withal, wiтн.ôl' *ad*, hefyd, heb law hyny, efo hyny, â'r hwn, ym mhellach
Withdraw, wiтн.drô' (withdrew, wiтн.drẇ'; withdrawn, wiтн.drôn') *v*, cilio, encilio, neilldu o, tynu yn ol, cadw yn ol, galw yn ol, ymado, ymbelläu
Withdrawal, with.drô'al, Withdrawment, with.drô'ment *n*, ciliad, tyniad yn ol
Withe, wiтн *n*, gwden, brigyn helyg
Wither, wiтн'ûr *v*, gwywo, crino, edwi, edwino, dyhoewi. Wither-wrung, wedi ei ddolurio yn yr ysgwyddau
Witheredness, wiтн'ûrd.nes *n*, gwywder, edwiniaeth [gwydd march
Witherlock, wiтн'ûr.lok *n*, cudyn-ys-
Withers, wiтн'ûrz *np*, ysgwydd march
Withhold, wiтн.höld' *vt*, attal, dal, dal yn ol, cadw yn ol, rhwystro, lluddio [iad
Withholdment, wiтн.höld'ment *n*, attal-
Within, wiтн.in' *pr*, mewn, o fewn, tu fewn, yn. From within, oddi fewn
Without, wiтн'ûẇt *pr*, heb, di-: *c*, oddi eithr, oddi gerth: *ad*, yn allanol, tu allan. From without, oddi allan. Without compulsion, o wirfodd, yn ddigymhell. Without doubt, diammheu
Withstand, with.stand' *vt*, gwrthsefyll
Witless, wit'les *a*, disynwyr, ynfyd, ffol
Witling, wit'ling *n*, symlyn, hurtyn
Witness, wit'nes *v*, tystio, tystiolaethu, ardystio, arwirio: *n*, tyst; tystiolaeth. Ear-witness, clust-dyst, clywedydd. Eye-witness, llygad-dyst; gwybyddiad. False-witness, gen-dyst
Wits, wits *np*, synwyrau. Out of one's wits, ynfyd. To be at one's wit's end, bod mewn cyfyng-gynghor
Witsnapper, wit'snap.ûr *n*, geirfrathwr
Witticism, wit'î.sizm *n*, ffolbertrwydd, gwagffraethder [arebol
Wittily, wit'î.lî *ad*, yn synwyrol, yn
Wittingly, wit'ing.lî *ad*, trwy wybod, yn
'ttol, wit'ul *n*, cyrnicyll [fwriadol
ty, wit'î *a*, synwyrol, synwyrlym, mhenddoeth, ffraeth, arain, arebol
val, wit'wol *n*, cnocell y coed

Wive, wîv *v*, gwreica, priodi gwraig
Wively, wîv'lî *a*, gwrageddol, gwreigaidd
Wiver, wî'vûr, Wiverin, wî'vûr.in, Wivern, wî'vûrn *n*, math o ddraig ddy-
Wives, wîvz *np*.—Wife [chymmygol
Wizard, wiz'ûrd *n*, cynghallen, brudiwr, swynwr, dewin
Woad, wöd *n*, llysiau'r lliw, mêl y cẇn
Woe, wö *n*, gwae, gofid, drygfyd, trueni. Woe-begone, athrist, prudd
Woful, wö'fẇl *a*, alaethus, gresynol,
Woke, wök *pt*.—Wake [gofidus
Wold, wöld *n*, gwastad, ystrad
Wolf, wẇlf (wolves) *n*, blaidd, bela. Wolf-bitch, bleiddast. Wolf-fish, morflaidd. She-wolf, cidymes
Wolfbane, wẇlf'bän *n*, llysiau'r blaidd
Wolfdog, wẇlf'dog *n*, bleiddgi, bugeilgi
Wolfish, wẇlf'fish, *a*, bleiddaidd
Wolverine, wẇl.vu.rîn' *n*, anifail bychan
Wolves, wẇlvz *np*.—Wolf [gwancus
Woman, wẇm'an (women) *n*, gwraig, dynes, benyw, merch, bun. A handsome woman, meinir. A little woman, gwreigan. An old woman, hen wraig; gwrach. A young woman, merch ieuanc. A pretty young woman, meinir, meinwen, prydwen
Womanhood, wẇm'an.hẇd *n*, merchedd, gwreigdod, priodoleddau gwraig
Womanish, wẇm'an.ish, Womanly, wẇm'an.lî *a*, benywaidd; gwreigaidd, merchaidd, gwreigiol
Womanize, wẇm'an.îz *vt*, gwreigeiddio; masweddu [fenywaidd
Womankind, wẇm'an.kînd *n*, rhyw
Womb, wûm *n*, croth, bru [fawr, eang
Womby, wû'mî *a*, crothog; cynnwys-
Women, wim'en *np*.—Woman
Won, wun *pt* & *pp*.—Win
Wonder, wun'dûr *n*, rhyfeddod, syndod; gwyrth: *vi*, aruthro, rhyfeddu, synu. Wonder-struck, synedig, dychryned-ig. Wonder-working, gwyrth-wneuth-urol. I wonder if he will come, ni wn i a ddaw efe. I wonder what he thinks of it, beth mae efe yn feddwl am dano, ni wn i. Seven wonders of the world, saith rhyfeddod y byd:—1, Pigadeiliau yr Aipht; 2, Beddadail Artemesia; 3, Temi Diana yn Ephesus; 4, Muriau a gerddi crog Babylon; 5, Cawrddelw Rhodes; 6, Delw Iau Olympus; 7, Gwyldyrau Alecsandria
Wonderful, wun'dûr.fẇl *a*, rhyfeddol, syn, aruthrol, uthrol [uthredd
Wonderfulness, wun'dûr.fẇl.nes *n*, ar-

Wonderment, wun'dûr.ment *n*, syndod, rhyfeddod, aruthredd [dyeithrol
Wondrous, wun'drus *a*, rhyfeddol, uthrol,
Wont, wunt *v*, *def*, arferu, ymarferu: *n*, defod, arfer, moes. As he was wont, fel oedd ei arfer [won't, ni wnaf
Won't, wönt (byrhâd o *will not*). I
Wonted, wun'ted *a*, arferedig, arferol,
Woo, wŵ *v*, caru; atolygu [cyffredin
Wood, wŵd *n*, coed, gwŷdd; pren; coedwig, gwyddlan, gwyddwig, coedwin; gallt. Wood-chat, y cigydd, aderyn o'r enw. Wood-cut, coedgerfiad. Wood-dove, Wood-culver, ysguthan. Wood-engraving, coedgerfiadaeth. Wood-nymph, gwyddanes. Wood-offering, coedoffrwm. Wood-pigeon, ysguthan
Woodashes, wŵd'ash.iz *np*, coedludw
Woodbine, wŵd'bīn *n*, gwyddfid, tethau'r
Woodcock, wŵd'kok *n*, cyffylog [gaseg
Wooded, wŵd'ed *a*, coededig, coedog
Wooden, wŵd'n *a*, coedol, o goed, o bren. Wooden-chest, prenfol. Wooden spoon, llwy bren
Woodfretter, wŵd'fret.ûr *n*, pry'r coed
Woodiness, wŵd'ī.nes *n*, coedogrwydd
Woodland, wŵd'land *n*, coettir, tir coedog: *a*, coediog, coedog, coettirog. Woodland country, gwlad goediog
Woodlark, wŵd'lârk *n*, esgudogyll, hedydd y coed, telawr y coed, enid
Woodless, wŵd'les *a*, digoed, heb goed
Woodlouse, wŵd'lûŵs (*p* woodlice, wŵd'līs) *n*, mochyn y coed
Woodman, wŵd'man (woodmen, wŵd'men) *n*, coedwr; cymmynwr coed
Woodmonger, wŵd'mung.gûr *n*, gwerthwr tanwydd, tanwyddwr
Woodpecker, wŵd'pek.ûr *n*, delor, coblyn y coed, cnocell y coed, taradr y coed, caseg wanwyn [uchwyliwr coed
Woodreeve, wŵd'rīv *n*, coedolygwr, gor-
Woodroof, wŵd'rŵf *n*, llysiau yr eryr
Woodsare, wŵd'sê'r *n*, coedewyn
Woody, wŵd'ī *a*, coedog, llawn coed, fel coed. Woody on all sides, amgoed. Woody cliff, gallt [ceisydd
Wooer, wŵ'ûr *n*, carwr, ymgeisydd,
Woof, wŵf *n*, anwe, arwe; y bwrw
Wool, wŵl *n*, gwlan. Wool-sack, sach o wlan; cadair y prifganghellwr yn Nhy yr Arglwyddi. Wool-stapler, gwlanfaelier. Wool-staple, gwlanfaelfa, marchnadfa gwlan. Flocks of wool, casnach, cneifion [gribwr
Woolcomber, wŵl'kō.mûr *n*, gwlan-
Woolfel, wŵl'fel *a*, croen ŵ'r gwlan arno

Woollen, wŵl'en *a*, o wlan, gwlanaidd, gwlanog. Woollen cloth, brethyn. Woollen-draper, brethynwr. Superfine woollen cloth, brethyn dinesig
Woolliness, wŵl'ī.nes *n*, gwlaneiddrwydd
Woolly, wŵl'ī *a*, gwlanog, fel gwlan
Woolward, wŵl'wûrd *ad*, mewn gwlan
Word, wûrd *n*, gair: *v*, geiriadu, geirio. By word of mouth, trwy ymadrodd. The Word, y Gair, Crist. To have words, cynhenu. To send word, hysbysu
Wordiness, wûr'dī.nes *n*, geiriogrwydd
Wordless, wûrd'les *a*, dystaw, aflafar
Wordy, wûr'dī *a*, geirgar, geiriog, aml-
Wore, wō'r *pt.*—Wear [eiriog
Work, wûrk *n*, gwaith; gweithred; gorchwyl: *v* (*wrought*), gweithio; gweithredu. Chequer-work, gwaith y gwenyn. Needle-work, gwnïadwaith, brodiad. Patch-work, clytwaith. Working-classes, gweithwyr, dosbarth gweithiol. Working-day, dydd gwaith
Worker, wûr'kûr *n*, gweithiwr; gweithredwr. Fellow-worker, cydweithiwr
Workfellow, wûrk'fel.ō *n*, cydweithiwr, cydweithydd, cydweithredwr
Workhouse, wûrk'hûŵs (*p* workhouses, wûrk'hûŵ.ziz) *n*, gweithdy, tlotty
Workman, wûrk'man (*p* workmen, wûrk'men) *n*, gweithiwr, gweithydd
Workmanlike, wûrk'man.līk *a*, saernïaidd, celfydd, celfyddus
Workmanship, wûrk'man.ship *n*, crefftwriaeth, gweithiant, gweithrediant, celfyddyd, gwneuthuriad [gweithle
Workshop, wûrk'shop *n*, gweithfa,
Workwoman, wûrk'wŵm.an (*p* workwomen, wûrk'wim.en) *n*, gweithyddes
World, wûrld *n*, byd, daiarfyd; y cyhoedd, y cyffredin. For all the world, yn gwbl, yn hollol [bydgarwch
Worldliness, wûrld'lī.nes *n*, bydolrwydd,
Worldling, wûrld'ling *n*, bydolddyn, bydgarwr, bydolyn
Worldly, wûrld'lī *a*, bydol, bydgar, bydgarol. Worldly-minded, bydolfryd
Worm, wûrm *n*, pryf, pryfyn, abwydyn; llyngyren; troellffon, tyndroell: *v*, dibryfedu; cyfrwysweithio. Worm-eaten, ysedig gan bryfed. Blind-worm, dall-neidr, madfall. Grave-worm, breuad. Maw-worm, llyngyren Sheep-worms, euod. Tape-worm cylchbryf [droaw
Wormlike, wûrm'līk *a*, pryfol; nydd
Wormwood, wûrm'wŵd *n*, chwe—
Worny, wûr'mī *a*, pryfedog, pr—

Worn, wō'rn *pp.*—Wear
Wornils, wō'r'nilz *np*, gwyryng, gwyrn
Worrel, wor'el *n*, budrchwilen yr Aipht
Worry, wur'ī *vt*, cnoi; anafu, blino, erlid, poeni, cystuddio
Worse, wûrs *a*, gwaeth: *cd.*—Bad. To grow worse, gwaethu, gwaethygu, myned yn waeth. To make worse, gwaethygu. Worse and worse, gwaethwaeth. So much the worse, gwaetha'r modd, gwaethaf i gyd
Worship, wûr'ship *n*, addoliaeth, iolaeth; urddas: *v*, addoli, ioli; anrhydeddu. Place of worship, addolfa, addoldy
Worshiper, wûr'ship.ûr *n*, addolwr, iolychwr, iolwr
Worshipful, wûr'ship.fwl *a*, parchedig, anrhydeddus, parchlawn
Worst, wurst (*sd.*—Bad) *a*, gwaethaf: *v*, gorchfygu, trechu
Worsted, wŵ'r'sted *n*, edafedd hirwlan
Worsted, wûr'sted *pt & pp.*—Worst
Wort, wûrt *n*, breci; llysieuyn. Wortvat, cafn breci
Worth, wûrth *n*, gwerth, pris; gwiwdeb; teilyngdod. It is worth a shilling, e dâl swllt, y mae yn werth swllt
Worthiness, wûr'THĪ.nes *n*, teilyngdod, haeddiant, rhyglydd, rhyglyddiant
Worthless, wûrth'les *a*, diwerth. dibris
Worthlessness, wûrth'les.nes *n*, dibrisdra
Worthy, wûr'THĪ *a*, teilwng, gwiw; addas: *n*, dyn teilwng, gorwr
Worty, wûr'tī *a*, brecïaidd
Wot, wot *pt.*—Weet. I wot, gwyddwn, mi wyddais
Would, wŵd *v*, *def*, *pt.*—Will. I would go, if I should, mi elwn, pe cawn. I should go, if I would, cawn fyned, pe mynwn. I would have gone, if I should, mi aethwn, pe cawswn. I should have gone, if I would, cawswn fyned, pe mynaswn. He should not do so, ni ddylai wneuthur felly. He would talk for hours on the subject, efe a siaradai am oriau ar y pwnc. What would you that I should do for you? beth a fynech i mi ei wneuthur i chwi? I would not that ye should be ignorant that [of], ni fynwn i chwi fod heb wybod, ni ewyllysiwn eich bod heb wybod fod. Would to God it were morning! Gwyn fyd na ddenai'r boreu
Wound, wŵnd *n*, archoll, clwyf, briw, [illegible]; *vt*, archollu, clwyfo, briwo, wûŵnd *pt & pp.*—Wind [gwelïo
Wort, wŵnd'wûrt *n*, briwlys
Wove, wöv *pt & pp.*—Weave. Wove paper, papyr gwastadlyfn
Woven, wöv'n *pp.*—Weave
Wrack, rak *n*, gwymon; dinystr, drylliad
Wrackful, rak'fwl *a*, dinystriol
Wraith, räth *n*, drychiolaeth dyn ar farw
Wrangle, rang'gl *v*, cecru, ymgecru, ymeirio: *n*, ymgecraeth, cynhen, dadl
Wrangler, rang'glûr *n*, cecryn, ymdaerwr, cynhenwr; uchysgolhaig
Wranglesome, rang'gl.sum *a*, cecrus
Wrap, rap *vt*, plygu, plygdroi, goblygu, amblygu, amwisgo, plygu yng nghyd, gorthoi, amdoi
Wrapper, rap'ûr *n*, amdrws, amdwyg, gorthöydd, amlen, amdo [uchaf
Wraprascal, rap.ras'kal *n*, hugan, côb
Wrass, Wrasse, ras *n*, gwrachen y môr
Wrath, roth *n*, llid, bâr, dig, digder, digofaint, gwyth, llidiogrwydd, soriant
Wrathful, roth'fwl *a*, llidiog, digllawn, dig, digofus, gwythlawn, barog
Wrathfulness, roth'fwl.nes *n*, digllonedd, llidiogrwydd, gwythlondeb
Wrathless, roth'les *a*, dilid, diddig, annigofus, diddigder
Wrawl, rôl *vi*, mewian
Wreak, rīk *vt*, tywallt; dial, dialeddu
Wreakful, rīk'fwl *a*, dialgar, dialeddus
Wreakless, rīk'les *a*, annïalgar, egwan
Wreath, rīth *n*, amdorch, plethdorch, plethwe, addurnbleth, talaith, coronbleth, gwrydd [plethu, gwryddu
Wreathe, rīTH *v*, amdorchi, plethwëu,
Wreathy, rī'THĪ *a*, torchaidd, modrwyaidd, argrych
Wreck, rek *n*, llongddrylliad, llongdor, llong-goll; llongddrylliau, ysgyrion llong, dylusg; dinystr, distryw, llwyrgoll; gwymon: *v*, llongddryllio, colli llong
Wreckage, rek'äj *n*, llongddrylliadau
Wrecker, rek'ûr *n*, ysbeilydd llongddrylliau, lleidr dylusg, lleidr glan môr
Wren, ren *n*, dryw, dryw bach, baran
Wrench, rentsh *n*, dirdro, croesdro, nyddro: *vt*, dirdroi, croesdroi; tyrfu
Wrest, rest *vt*, dirdroi, dirdynu, trawsgipio, gwyrdroi, gwyrgamu: *n*, gwyrdro, dirdyn, trawsgip
Wrestle, res'tl *vi*, ymafaelyd, ymaflyd, ymafael, ymdrech [wr, codymwr
Wrestler, res'ûr *n*, ymafaelwr, ymdrech-
Wrestling, res'ling *n*, ymafaeliad, ymdrechiad. Wrestling-match, codwm ymdrechfa [ddyn, truanen
Wretch, retsh *n*, adyn, truenyn, gwael-

Wretched, ret'shed *a*, truan, truol, truenus, gresynol, gresynus; salw, gorwael [gresyndod, gorwaelni
Wretchedness, ret'shed.nes *n*, trueni,
Wriggle, rig'l *v*, gwingo, ymystumio, ymnyddu, ymddyrwyn [llawweithiwr
Wright, rīt *a*, saer, gweithiwr, celfyddwr,
Wring, ring *n*, gwasg, dirwasg, nyddwasg: *v* (*wrung*), gwasgu; dirdroi, trowasgu, nydd-droi, nyddwasgu
Wrinkle, ring'kl *n*, crych, crychni, rhych, tolc: *v*, crychu, rhychu, tolcio
Wrist, rist *n*, arddwrn
Wristband, rist'band *n*, arddyrnrwym
Writ, rit *n*, ysgrythyr; ysgrif, ysgrifen, ysgriflen; dyfynlythyr, gwyslythyr: *pp.*—Write (anarferol). Holy Writ, Ysgrythyr Sanctaidd
Write, rīt (wrote, written) *v*, ysgrifenu, ysgrifo, llythyru. To write your name, tori neu ysgrifenu eich enw
Writer, rī'tûr *n*, ysgrifenydd, ysgrifydd
Writhe, rīTH *v*, nydd-droi, dirdynu, dirgamu, gwyrdynu
Writhle, rīTH'l *v*, crychu, rhychu
Writing, rī'ting *n*, ysgrifen; ysgrifeniad. Writing-desk, ysgrifenfwrdd. Writing-master, ysgrifddysgawdwr. Writing-paper, papyr ysgrifenu
Written, rit'n *pp.*—Write [crin
Wrizzled, riz'ld *a*, crychyld, gwywedig,
Wrong, rong *a*, cyfeiliornus, cam: *n*, cam, camwri, bai, cyfeiliorn: *vt*, gwneyd cam, niweidio, drygu. Wrong-doer, camweddwr, gwneuthurwr cam, troseddwr. Wrong-doing, trosedd, camwedd. Wrong-headed, pengam. Wrong-timed, anamserol. You are wrong, yr ydych yn camsynied. It is you are in the wrong, arnoch chwi mae'r bai [weddwr
Wronger, rong'ûr *n*, niweidiwr, cam-
Wrongful rong'fwl *a*, anghyfiawn, cam, beius, camweddus, cyfeiliornus
Wrote, röt *pt.*—Write
Wroth, roth *a*, dig, digllawn, digofus
Wrought, rôt *pt* & *pp.*—Work (arferedig yn fynych yn yr Alban). Wrought-iron, haiarn morthwyliedig
Wrung, rung *pt* & *pp.*—Wring
Wry, rī *a*, cam, hyllgam, gwyrgam: *v*, camu, hyllgamu, gwyrgamu. Wrynecked, gwddfgam
Wryneck, rī'nek *n*, aderyn o'r enw
Wryness, rī'nes *n*, gwyrgamedd, gwyrgemi, gwyrni [mygol
Wyvern, wī'vûrn *n*, draig ddychym-

X.

Xangti, zang'tī *n*, geudduw y Chineaid
Xanthic, zan'thik *a*, melynaidd
Xebec, zi'bek *n*, math o long fechan dri hwylbren
Xenium, zī'nī.um (*p* xenia, zī'nī.â) *n*, anrheg arferedig [eithriaid
Xenodochy, zī.nod'ō.kī *n*, derbynfa dy-
Xerasia, zī.rā'zhī.â *n*, sychder gwallt
Xerodes, zī.rō'dīz *n*, cornwyd sych
Xeromirum, zī'r.ō.mī'r'um *n*, eli sychol
Xerophagy, zī.rof'â.jī *n*, ymborth sych
Xerophthalmy, zī.rop'thal.mī *n*, sychgochni llygaid, sychgibddellni, sych bilen
Xerotes, zī.rō'tīz *n*, sychder y corff
Xiphias, zif'yas *n*, cleddbysg; cleddseren [aeth
Xylography, zī.log'rā.fī *n*, coedgerfiad-
Xylophagous, zī.lof'â.gus *a*, coedfwytaol
Xyster, zis'tûr *n*, crafell llawfeddyg
Xystus, zis'tus *n*, rhodfa, rhodle, oriel

Y.

Yacht, yot *n*, dyfrlong, tlysfad, ystafellfad, bad ystafellog
Yager, yä'gûr *n*, marchog, marchfilwr
Yahoo, yä'hw̄ *n*, dyn gwyllt
Yak, yak *n*, bual, ych gwyllt
Yam, yam *n*, gwreiddyn tramor
Yama, yä'mâ *n*, geudduw Hindwaidd
Yankee, yang'kī *n*, Sais Americaidd, Iancyn, Ianc (*p* Iancwys)
Yankeeism, yang'kī.izm *n*, ieithwedd neu arferiad yr Iancwys
Yap, yap *n*, ci bach, cian: *vi*, cyfarth
Yard, yârd *n*, llath, llathen, gwialen; llathaid, hwyl-lath; buarth, cadlas. Corn-yard, ydlan. Cow-yard, buarth. Flail-yard, gwial ffust. Yard-arm, braich y drawslath. Yard-wand, Yard-stick, llathfesurai, llathwialen [us
Yare, yê'r *a*, hylaw, parôd, hoew, awydd-
Yarely, yê'r'lī *ad*, yn fedrus
Yarn, yârn *n*, edaf, edau, edafedd. Yarn-beam, carfan gwëydd. To spin a yarn, adrodd chwedl
Yarr, yâr *vi*, chwyrnu, ysgyrnygu
Yarrish, yar'ish *a*, sych-arwaidd ei flas
Yarrow, yar'ō *n*, llysiau'r gwaedlif
Yate, yāt *n*, iet [milddail, gwilfra
Yaw, yô *vi*, ymysgwyddo: *n*, clefri
Yawl, yôl *n*, bad mawr, mawrgwch: *v* gwaeddi, bloeddio, llefain [oerleisia
Yawling, yô'ling *n*, bloedd, blo

Yawn, yôn *vi*, dylyfu gên, agor ceg: *n*. ystwyrad, dylyfiad gên [wisgo
Yclad, i.klad' *a*, gwisgedig, wedi ei
Ycleped, i.klept' *a*, enwedig, galwedig
Ye, yî *pn*, chwi, chwychwi. Ye also, chwithau [Yes
Yea, yä *ad*, îe, do, felly y mae, yn wir.—
Yean, yîn *vi*, bwrw oen [ei fwrw
Yeanling, yîn'ling *n*, oenyn, oen newydd
Year, yî'r *n*, blwydd, blwyddyn, blynedd. Last year, llynedd. This year, eleni, yleni. Anomalistic year, blwyddyn afreolus, yn cynnwys 365d. 6a. 14' 1". Intercalary year, blwyddyn ymsangol, yn cynnwys 384 diwrnod. Julian year, blwyddyn Iwl Caisar, yn cynnwys 365¼ diwrnod. Leap year, blwyddyn naid. Lunar year, blwyddyn leuadol, yn cynnwys 354 diwrnod. Sidereal year, blwyddyn seryddol, yn cynnwys 365d. 6a. 9' 11". Solar year, blwyddyn heulog, yn cynnwys 365d. 5a. 48' 48". In years, hen, oedranus [blwydd
Yearling, yî'r'ling *n*, blwyddiad, llwdn
Yearly, yî'r'lî *a*, blwyddol, blynedd ol: *ad*, bob blwyddyn, yn flyneddol
Yearn, ûrn *vi*, tosturdeimlo, dwys-gydymdeimlo, gofidio, teimlo yn anesmwyth [berem, ewyn
Yeast, yîst *n*, swyf, swyfi, berman, burym,
Yeasty, yîa'tî *a*, ewynol, swyfol, ewynog,
Yelk, yelk *n*.—Yolk [beremog
Yell, yel *n*, oergri, oernad, oerlef, ud: *vi*, oerleisio, oergrîo, ubain, udo, drygnad
Yellow, yel'ô *a*, melyn. Yellow-bunting, Yellow-hammer, melyn yr eithin, y penfelyn. Pale yellow, melynwyn. To make yellow, melynu [felyn
Yellowish, yel'ô.ish *a*, melynaidd, lled
Yellowness, yel'ô.nes *n*, melyni, melynder [anifeiliaid
Yellows, yel'ôz *np*, y melyni, clefyd ar
Yelp, yelp *vi*, cyfarth, gogyfarth
Yeoman, yô'man *n*, gwr eang, rhyddddeiliad; gosgorddwr, milwr
Yeomanry, yô'man.rî *n*, gwrengiaid, y gwŷr eang
Yerk, yûrk *v*, tindaflu, gwingo: *n*, gwing
Yes, yes *ad*, îe, do, felly mae, oes. Did you see him? Yes; no: A welsoch chwi ef? Do; na ddo. Do you see him? Yes; no: A ydych chwi yn ei weled? Ydwyf; nac ydwyf. Shall you see him? Yes; no: A welwch -af; na wnaf. Is this no: Ai hwn yw'r ; nag e

Yesterday, yes'tûr.dä *n*, doe: *ad*, ddoe. The day before yesterday, echdoe
Yesternight, yes'tûr.nît *n*, neithwyr: *ad*, neithwyr
Yet, yet *c* & *ad*, er hyny, eto, hagen, er hyny oll; unwaith eto; hyd yma
Yew, yŵ *n*, yw, ywen, pren yw
Yewen, yŵ'en *a*, ywenol, fel yw
Yex, yeks *n*, yr ig: *vi*, igio, igian, ucheneidio, ocheneidio
Yield, yîld *v*, gildio, ymroddi, ymostwng, rhoddi i fyny, rhoddi; cynnyrchu
Yielding, yîl'ding *a*, yn dwyn; yn caniatäu, ymroddgar [milltir
Yojan, yô'jan *n*, mesur Indiaidd o bum
Yoke, yôk *n*, iau, gwarog, gwedd: *v*, ieuo, gwarogi. Yoke-fellow, cydwedd, cydweddog, cydymaith. Yoke of oxen, par o ychain, gwedd o ychain
Yoked, yôkt *a*, ieuedig, gweddog
Yokel, yô'kel *n*, taiog
Yolk, yôlk *n*, melyn wy
Yon, yon, Yonder, yon'dûr *a*, draw, acw: *ad*, dacw, acw, draw, rhaco
Yore, yô'r *n*, yr hen amser: *ad*, gynt, cynt. In the days of yore, yn yr amser gynt
You, yŵ *pn*, chwi, 'ch; chwychwi. You also, chwithau. You (emphatically), chwychwi. To hear you, i'ch clywed
Young, yung *a*, ieuanc; tyner. A young bird, cyw [*cd*.—Young
Younger, yung'gûr *a*, iau, ieuangach:
Youngest, yung'gest *a*, ieuangaf, ieuaf: *sd*.—Young [ieuanc
Youngish, yung'ish *a*, ieuangaidd, lled
Youngling, yung'ling *n*, creadur ieuanc
Youngster, yung'stûr, Younker, yung'-kûr *n*, ieuengyn, ieuant, llencyn, llanc. Youngsters, bechgynach
Your, yŵ'r *pn*, eich, y'ch, 'ch [eiddo chwi
Yours, yŵ'rz *pn*, eiddoch, yr eiddoch,
Yourself, yŵ'r.self' *pn*, eich hun, eich hunan [ain, chwychwi
Yourselves, yŵ'r.selvz' *pn*, eich hun-
Youth, yŵth *n*, ieuant, ieuanc, dyn ieuanc, llanc, gwerydd; ieuenctyd
Youthful, yŵth'fwl *a*, ieuanc, llencynaidd; nwyflawn
Youthfulness, yŵth'fwl.nes *n*, ieuenctyd
Youthhood, yŵth'hŵd *n*, ieuenctyd
Youthly, yŵth'lî *a*, ieuanc, cynnar
Yttrium, it'rî.um *n*, metel o'r enw
Yule, yŵl *n*, amser Nadolig. Yuletide, amser Nadolig, amser y gwylian
Yunx, yunks *n*, aderyn o'r enw
Yux, yuks *n*, ig, igiad: *v*, igio, igian

Z.

Zaccho, zak'ō *n*, gwaelod-wadn colofn
Zaffre, zaf'ûr *n*, ffugfwn, ffugfetel
Zaim, zām *n*, cadflaenor Tyrcaidd
Zain, zān *n*, ceffyl o liw tywyll, difan
Zany, zā'nĭ *n*, ysgentyn, cellweiriwr, croesan, digrifyn, digrifwas
Zarnich, zâr'nik *n*, math o sylwedd caled
Zea, zĭ *a*, gwenith Indiaidd
Zeal, zīl *n*, aidd, eiddgarwch, sel, eiddigedd, hewyd, dyhewyd, awyddfryd, brwdfrydedd, gwresogfryd
Zealless, zī'les *a*, disel, diaidd, clauar
Zealot, zel'ut *n*, brwdfrydwr, gwynfydwr, eiddigeddwr [penboethnj
Zealotism, zel'ot.izm *n*, brwdfrydiaeth;
Zealotry, zel'ut.rĭ *n*, brwdfrydiaeth
Zealous, zel'us *a*, aiddgar, eiddigeddus, eiddgar, awyddus, hewydus, gwresog, brwdfrydig
Zealousness, zel'us.nes *n*, awyddfrydedd
Zebra, zī'brâ *n*, math a asyn gwyllt
Zebu, zī'bū *n*, ych gwyllt yr India
Zechin, zĭ'kin *n*, bath aur gwerth 9s.
Zedoary, zed'ō.ur.ĭ *n*, math o blanigyn
Zeekoe, zī'kō *n*, afonfarch [peraroglaidd
Zeine, zī'in *n*, defnydd gludiog a geir o wenith yr India
Zendavesta, zen.dâ.ves'tâ *n*, llyfr sanctaidd tanaddolwyr Persia
Zenith, zen'ith *n*, y lle uwch ein pen, y pwnc uwch ben
Zekin zī'kin *n*, arian bath Indiaidd, gwerth o ddeutu 9s.—Zechin
Zephyr, zef'ûr *n*, gwynt y gorllewin; mwythawel, tirionchwa
Zero, zĭ'r'ō *n*, dirgelnod, goddim, gwagnod (0) [blas
Zest, zest *n*, croen eurafal; chwaeth,
Zeta, zī'tâ *n*, llythyren Roeg; ystafell
Zetetic, zĭ.tet'ik *a*, ymofyniadol
Zeugma, zūg'mâ *n*, ymgysswllt (dull ymadrodd) [fingam-fongam
Zigzag, zig'zag *a*, troadol, igam-ogam,
Zimb, zim *n*, math o gacynen wenwynllyd tramor
Zimome, zĭ'mōm *n*, glud gwenith
Zinc, zingk *n*. math o adwyn, afryttel
Zingiber, zin'jĭ.bûr *n*, poethwraidd, sinsir.—Ginger [enw
Zirconium, zûr.kō'nĭ.um *n*, adwyn o'r
Zivola, zĭv'ō.lâ *n*, aderyn tramor tebyg i felyn yr eithin
Zoanthropy, zō.an'thrō.pĭ *n*, math o wallgofrwydd [lun
Zodiac, zō'dĭ.ak *n*, sidydd, sidyll, caer sidi, caer sidin, caer sidydd. Twelve signs of the zodiac, deuddeg arwydd y sidydd:—

Spring Signs, Arwyddion y Gwanwyn:
♈ Aries, ê'r'ĭ.iz, the Ram, yr Hwrdd
♉ Taurus, tô'rus, the Bull, y Tarw
♊ Gemini, jem'ĭ.nĭ, the Twins, y Gefeilliaid

Summer Signs, Arwyddion yr Haf:
♋ Cancer, kan'sûr, the Crab, y Cranc
♌ Leo, lī'ō, the Lion, y Llew
♍ Virgo, vûr'gō, the Virgin, y Forwyn

Autumnal Signs, Arwyddion yr Hydref:
♎ Libra, lī'brâ, the Balance, y Fantol
♏ Scorpio, skôr'pĭ.ō, the Scorpion, yr Ysgorpiwn, y Sarff
♐ Sagittarius, saj.i.tê'r'ĭ.us, the Archer, y Saethydd

Winter Signs, Arwyddion y Gauaf:
♑ Capricornus, kap.rĭ.kôrn'us, the Goat, yr Afr
♒ Aquarius, â.kwê'r'ĭ.us, the Waterbearer, y Dyfrwr
♓ Pisces, pis'ĭs, the Fishes, y Pysg

Zodiacal, zō.dĭ'â.kal *a*, perthynol i'r sidyll, sidyllol
Zone, zōn *n*, gwregys, cylch, cylchan. Frigid zone, y cylch rhewllyd. Temperate zone, y cylch tymmerus. Torrid zone, poethgylch, gwregys crasboeth, cylch poeth
Zoned, zōnd *a*, gwregysedig, cylchedig
Zoographer, zō.og'râ.fûr *n*, mildraethydd, milhanesydd [draethol
Zoographical, zō.ō.graf'ĭ.kal *a*, mil-
Zoography, zō.og'râ.fĭ *n*, mildraethyddiaeth
Zoolatry, zō.ol'â.trĭ *n*, miladdoliaeth
Zoological, zō.ō.loj'ĭ.kal *a*, milofyddol
Zoologist, zō.ol'ō.jist *n*, milofydd
Zoology, zō.ol'ō.jĭ *n*, mildraeth, milhanes, milodiaeth, milofyddiaeth
Zoomorphism, zō.ō.môr'fizm *n*, newidiad dynion i anifeiliaid
Zoophorous, zō.of'ur.us (*p* zoophori, zō.of'ur.ĭ) *n*, milgolofn, atteg-golofn i ddal llun anifail [fil
Zoophyte, zō'ō.fīt *n*, mil-lysieuyn, llys
Zootomist, zō.ot'ō.mist *n*, milddifynydd
Zootomy, zō.ot'ō.mĭ *n*, milddifyniaeth
Zounds, zûwndz *i*, gair ofer (byrhâd "God's wounds")
Zufolo, zwf'ō.lō *n*, cerddbibell
Zygoma, zĭ.gō'mâ *n*, asgwrn y [illegible]

A VOCABULARY OF ROOTS OF ENGLISH WORDS, WITH EXAMPLES OF THEIR DERIVATIVES AND KINDRED TERMS.

LLECHRES O WREIDDIAU GEIRIAU SEISONEG,

YNG NGHYD AG

ENGHREIFFTIAU O'U TARDDOLION A'U CYDRYWIAID.

AC, O. derwen: acorn, barnacle
Academia, G. llwyn ger llaw Athen: academian, academic, academy
Acer, acris, L. llym, irad: acrid, acridity, acrimony, acritude, acetose, acetous
Achos, G. poen: ache, toothache
Acidus, L. sur: acid, acidulate, antacid
Acros, G. blaen: acropolis, acrostic
Acouo. G. clywed: acoustics, diacoustics
Acuo, L. llymhau: acumen, acute
Ædes, L. adeilad: edifice, edify, edile
Æquus, L. cyfartal: adequate, equal, equality, equanimity, equator, equidistant, equilibrium, equinox, equipolent, equity, equivalent, iniquity
Ær, O. cyn: early, ere, erst, or
Æstus, L. llanw: estuary [vity, primeval
Ævum, L. oes: age, coeval, ever, longe-
Aer, G. awyr: aerolite, aeronaut, air
Ager, L. cae: acre, agrarian, agrestic, agriculture, peregrination
Ago, actus, L. gwneuthur: act, active, actual, actuary, agent, agitate, navigate
Ago, G. arwain, tywys; Agogos, G. blaenor: demagogue, pedagogue, stratagem, synagogue
Agon, G. ymdrech: agony, antagonist
Al, ad, A. y, yr: admiral, alcoran, alembic, algebra, alkali, almanac
Alius, L. arall: alias, alibi, alien,
Aller, F. mynyd uchel: alley [alienate
Alp, C. mynydd uchel: alpine, Alps
Alpha, G. llythyren gyntaf Roeg: alphabet, alphabetical
Alter, L. arall: adultery, alter, alterative, altercation, alternate, unadulterated
Altus, L. uchel: altiloquence, altimetry, altitude, alto-relievo, exalt
Ambar, A. gwefr: amber
Ambulo, L. rhodio: amble, ambulation, circumambulate, perambulate, preamble, somnambulist
Amo, L. caru; Amicus, L. cyfaill: ama-
ity, amateur, amatory, amiable,
able, amity, amorous, amour,
our, enemy, enmity, inimical
L. mawr: ample, amplify

An, O. un: a, an, any, atone, atonement, once, one, only
Aner, andros, G. gwr: Alexander, Andrew, androgynal, hexandria
Angello, G. dwyn newydd: angel, angelic, archangel, evangelist
Ango, L. cilhau; blino: anger, angry, anguish, anxiety, anxious
Angulus, L. ongl: angle, angular, quadrangle, rectangle, triangle
Anima, L. bywyd: animal, animalcule, animate, inanimate, transanimate
Animus, L. meddwl: animadvert, animosity, equanimity, magnanimous, pusillanimous, unanimous
Annulus, L. modrwy: annular, annulet
Annus, L. blwyddyn: annals, anniversary, annual, annuity, biennial, millennium, perennial, septennial
Anthos, G. blodeuyn: anthology, chrysanthemum, polyanthus
Anthropos, G. dyn: anthropology, anthropophagi, lycanthropy, misanthrope, philanthropic, zoanthropy
Antiquus, L. hen: ancestor, ancestry, ancient, antic, antiquarian, antiquated, antique, antiquity [April, overt
Aperio, L. agor: aperient, aperture,
Apello, L. galw: appeal, appellant, appellate, appellation, appellative
Apprehendo, L. gafaelu; Apprendre, F. dysgu: apprehend, apprentice
Aptus, L. cymhwys, iawn: adapt, apt, aptitude, inept, unapt
Aqua, L. dwfr: aquafortis, aquatic, aqueduct, aqueous, terraqueous
Arbiter, L. canolwr: arbiter, arbitrary, arbitrate, arbitration
Arbor, L. coeden: arborescent, arbour
Arche, G. dechreu, rheol, llywodraeth: anarchy, archbishop, heptarchy, monarch, patriarch, tetrarch, tetrarchate
Arctos, G. arth, y gogledd: antarctic, arctic, Arcturus [arcuation
Arcus, L. bwa: arc, arcade, arch, archer,
Ardeo, L. llosgi: ardent, ardour, arson
Arena, L. tywod: arenaceous

Aristos, G. ardderchocaf: aristocracy
Arithmos, G. rhif: arithmetic, logarithm
Arma, L. arfau: armada, armament, armour, arms, army, disarm
Aro, L. aredig: arable, aration
Ars, L. celfyddyd: art, artifice, artificial, artist, artistic, inert [articulation
Artus, L. cymmal: article, articulate,
Asper, L. garw: asperity, exasperate
Astron, G. seren: asterisk, astrology, astronomy, astrotheology, disaster
Athletes, G. ymafaelwr: athlete, athletic
Attono, L. taranu: astonished (thunderstruck), astound
Audio, L. clywed: audible, audience, audit, auditor, auditory, inaudible
Augeo, auctus, L. cynnyddu: auction, augment, author, authority, authorize
Auris, L. clust: auricular, aurist, ear
Autos, G. hunan: autobiography, autocrat, autograph, automaton, autopsy
Auxilium, L. cymhorth: auxiliary
Avant, F. o flaen: advance, advantage, advantageous, van, vantage

Bacchus, L. duw meddwdod: bacchanal, bacchanalian, debauch, debauchee
Bærnan, O. llosgi: brand, brimstone, brindled, brown, brunt, burn
Bætan, O. ffrwyno: bit (genfa)
Bagh, Ir. bywyd: usquebagh
Ballo, G. tafiu: emblem, embolus, hyperbole, problem, symbol [wolfsbane
Bana, O. angeu; bane, baneful, henbane,
Bando, I. cyhoeddiad: contraband [barber
Barba, L. barf: barb, barbed, barbel,
Barbarus, L. tramor: barbarian, barbarity, barbarous
Basa, Sw. taro: baste [bass
Bast, T. rhisgl:
Bearn, O. plentyn: bairn, barnacle
Beatan, O. curo: abate, bate, beat
Beatus, L. gwynfydedig: beatific, beatification, beatify, beatitude
Beau, belle, F. teg, hardd: beau, beauty, belle, belles-lettres, embellish
Becher, Ge. cwpan: beaker, pitcher
Beg, Ga. bychan: fillibeg
Belangen, D. perthynu: belong
Belegeren, D. gwarchae: beleaguer
Bellum, L. rhyfel: belligerent, bellipotent, rebel, rebellion, rebellious
Bene, L. yn dda: benedict, benefactor, beneficent, benefit, benevolent
Beon, O. bod: be, being
Beorgan, O. amddiffyn: borough, burgh, burgher, burghmote, Edinburgh
Beorht, O. dysglaer: Albert [best

Beta, G. ail lythyren Roeg: alphabet
Bibo, L. yfed: bib, bibber, bibulous, imbibe, winebibber [beckon
Bicnian, O. amneidio: beacon, beck,
Bidan, O. aros: abide, bide
Biddan, O. gorchymmyn: bid, forbid
Bilaikan, Go. gwawdio: bilk
Bios, G. bywyd: amphibious, biography
Bis, L. dwywaith: bicipital, bicornous, bigamy, binary, biped, biscuit, bisect, bissextile, bisulcous, bivalve, combine
Blac, O. gwelwlas: bleach
Blaer, D. penddüyn: blear
Blæsan, O. chwythu: blast, bloom, blossom, blow, bluster
Blætan, O. brefu: blatant, bleat
Blanc, F. gwyn: blanch, Blanche, blank,
Bois, F. coed: buoy [blanket
Bonus, L. da: bounteous, bounty
Bot, O. boddlondeb, iawn: boot, bootless
Bozza, I. chwyddad: botch
Brachium, L. braich: brace, bracelet, bracket, branch, embrace
Braza, P. marworyn: Brazil
Brevis, L. byr: abbreviate, abridge, breviary, brevier, brevity, brief
Brucan, O. defnyddio: broke, broker
Buan, O. coleddu: boor, neighbour
Bube, Ge. bachgen: booby
Bugan, O. plygu: bay, bight, bough, bow, buxom, elbow, embay
Bunke, Go. crug: bunch
Bunna, Ir. teisen: bun [glar.—Beorgan
Burh, O. ty; Bourg, O. tref: burgess, bur-
By, Da. tref: Whitby, Appleby

Cadas, Ga. cotwm: caddis
Cado, L. cwympo: accident, cadence, cascade, casual, coincide, decay, incident, occasion, occident
Cædo, cæsus, L. tori; lladd: circumcise, concise, decide, deicide, excise, incision, matricide, parricide, regicide
Calculus, L. gröyn: calculate
Caleo, L. gwresogi: calefy, calenture, calid, caloric, calorific, scald
Calos, G. hardd: caligraphy, calisthenics
Calupto, G. gorchuddio: Apocalypse
Cam, C. cam: kimbo
Campian, O. ymladd: champion
Candeo, L. llosgi: candid, candidate, candle, chandelier, incendiary, incense
Canis, L. Kuon, G. ci (cŵn): canine
canicular [descan
Canto, L. canu: cant, canticle, cb-
Capio, captus, L. cymmeryd: ac
anticipate, capacity, captive,

Caput, L. pen: cape, capital, capitation, capitol, captain, chapter, decapitate, precipice, precipitate, recapitulate
Carbo, L. glo: carbon, carbonaceous, carbonate, carbonic, carbuncle
Caro, carnis, L. cnawd: carnage, carnal, carnelian, carnival, carnivorous, caruncle, charnel-house, incarnate
Carus, L. anwyl: caress, cherish
Castigo, L. ceryddu: castigate, chasten, chastise [incest, incestuous
Castus, L. pur, diwair: chaste, chastity,
Cattivo, I. caethwas; dyhiryn: caitiff
Cauda, L. cwt: coward
Cavus, L. cafnog: cave, cavern, cavity, concave, excavate
Ceaster, cester, O. caer, dinas gaerog: Chester, Colchester, Doncaster, Dorchester, Exeter, Gloucester, Lancaster, Leicester, Manchester, Worcester
Cedo, L. rhoddi i fyny: antecedent, cede, cession, concede, decease, excess, incessant, intercede, proceed, recede, secede, succeed, success, successive
Ceipian, O. prynu: chaffer, chap, chapman, cheap, Chepstow, chop
Censeo, L. barnu: censor, censorious, censurable, censure
Centrum, L. canol: centre, centrifugal, centripetal, concentration, concentric, eccentric, heliocentric
Centum, L. cant: cent, centifolious, centuple, centurion, century
Ceorl, O. gwladwr: carle, churl
Ceowan, O. cnoi: chew, cud
Cera, L. cwyr: cerate, cere, cerecloth, cerumen, sincere, sincerity
Cerno, cretus, L. gwahaniaethu: concern, decree, discern, discreet, excrement, excrete, secret, secretary, secrete
Certus, L. sicr: ascertain, certain, certainty, certificate, certify, incertitude
Charis, G. gras, cariad: charitable, charity, eucharist, grace.—Gratia
Charta, L. papyr: cartoon, cartridge, chart, charter, Magna Charta
Cheir, G. llaw: chirography, chirology, chiromoncy, chirurgeon, surgeon
Chole, G. geri: choler, cholera, colic
Christos, G. eneiniedig: antichrist, chrism, Christ, Christendom, Christian
Chronos, G. amser: anachronism, chronic, chronicle, chronology, chronometer,
nal, synchronal
zwagfost: huff
ch: circle, circuit, circuitous,
irculate, circus, semicircle
Cito, L galw: cite, citation, excite, excitement, incite, recite, resuscitate
Civis, L. dinesydd: citizen, city, civic, civil, civilian, civility, civilize
Claidhamh, Ga. cleddyf: claymore
Clamo, L. gwaeddi: acclamation, claim, clamour, exclaim, proclaim, reclaim
Clarus, L. eglur, dysglaer: clarify, clarion, clarionet, claritude, clear, declaration, declare
Claudo, L. cau: clause, clausure, cloister, close, closet, conclude, disclose, inclusive, occlude, preclude, recluse
Clino, L. ymgrymu, plygu: clinic, declension, decline, incline, recline
Clivus, L. llethr: acclivity, cliff, declivity, proclivity
Cnafa, O. bachgen: knave
Cognosco, L. gwybod: cognizable, cognizant, recognizance, recognize
Colo, L. llafurio: colony, cultivate, culture, horticulture, ruricolist
Comes, L. cydymaith: concomitant, constable, count, county, viscount
Commodus, L. cyflëus: commodious, commodity, incommode
Communis, L. cyffredin: common, communicate, community, excommunicate, incommunicative
Copia, L. llawnder: copious, cornucopia
Cor, L. calon: accord, concord, cordial, courage, discord, encourage, record
Cornu, L. corn: corn (oddfyn), cornet, corneous, cornigerous, cornute, cornuto, unicorn
Corpus, L. corff: corpse, corpse, corporal, corporeal, corpulent, incorporate
Cosmos, G. byd: cosmogony, cosmography, cosmopolite, microcosm
Couvrir, F. gorchuddio: cover, coverlet, covert, coverture, curfew [tination
Crass, L. y fory: crastination, procras-
Cratos, G. llywodraeth: aristocrat, autocrat, democrat, democracy, gynecocracy, theocracy
Credo, L. credu: accredit, credence, credentials, credible, credit, creditable, creditor, credulity, credulous, creed, discreditable, incredible
Creo, L. creu: create, creation, creator, creature, procreant, recreate, recreation
Cresco, L. cynnyddu: concrete, crescent, decrease, excrescence, increase
Crimen, L. camwedd: crime, criminal, criminate, criminatory, recriminate
Crites, G. barnwr: crisis, criterion, critic, hypercritic, hypocrite

Crux, L. croes: cross, crucible, crucifix, cruciform, crusade, excruciate
Cubo, L. ymblygu, gorwedd: accoucheur, concubine, couch, cubation, incubation, incubus, incumbent, recumbent, succumb [eneyclopædia
Cuclos, G. cylch: circle, cycle, cycloid,
Cuerpo, Sp. y corff: querpo
Culpa, L. bai: culpable, exculpate, exculpatory, inculpate
Cunnan, O. gwybod; Cunnian, O. chwilio allan: can, conner, cunning, ken
Cura, L. gofal: accurate, care, curator, cure, curious, proctor, procuration, procure, secure, sinecure
Curro, L. rhedeg: career, concur, courant, course, courser, current, curricle, cursory, excursion, incur, occur, precursor, recur, succour, transcur
Curvus, L. cam: curvature, curve, curvilinear, recurvous
Cwellan, O. lladd: kill, quail, quell
Cwethan, O. llafaru: quoth
Cwysan, O. gwasgu: quash, squeeze
Cyn, O. hil: kin, kind, kindred, mankind
Cyth, O. perthynas: kit, kith
Dæeg, O. dydd: daisy (day's eye), dawn, day [demoniac, pandemonium
Daimon, G. ysbryd: cacodemon, demon,
Damnum, L. colled, niwed: condemn, damage, damn, damnation, damnatory, indemnify, indemnity, uncondemned
Daska, Sw. taro: dash
Danbjan, Go. taenellu: dab [thaw
Deawian, O. llaethu: bedew, dew, dough,
Debeo, debitum, L. bod mewn dyled: debit, debt, debtor, indebted
Deca, G. deg: decade, decagon, decalogue
Decem, L. deg: December, decemvirate, decennial, decimal, decimate, Decimus, Decima, duodecimal
Decor, L. prydferthwch: decorate, decorum, dedecorous, indecorous
Degen, Ge. cleddyf: dudgeon
Deman, O. barnu: deem, deemster, doom
Demos, G. pobl: democrat, Demosthenes, endemic, epidemic, pandemic
Dendron, G. pren: dendrology, rhododendron
Dens, L. dant; Odontes, G. dannedd: dent, dental, dentated, dentist, edentated, indent, indenture, trident
Densus, L. tew: condensation, condense, dense, density
Deor, O. anifail gwyllt: deer
Deus, L. duw: deicide, deify, deism, deist, deity, deodand
Dia, Sw. godro: dairy
Dico, L. dywedyd: contradict, dictate, diction, dictionary, ditto, ditty, edict, indict, interdict, jurisdiction, malediction, predict, valedictory, verdict
Dies, L. diwrnod: day, dial, diary, diurnal, meridian, noctidial.—Dæeg
Digitus, L. bys: digit, digitalis, digitate
Dignus, L. teilwng: condign, deign, dignify, dignity, disdain, indignation
Dingler, Da. siglhongian: dangle
Dipfel, D. pig llym: dibble
Disc, O. dysgl: desk, disc, dish
Didasco, G. Disco, L. dysgu: didactic, disciple, disciplinarian, discipline
Divido, L. rhanu: divide, dividend, division, individual, indivisible
Divus, L. duw: divine, divinity
Do, datus, L. rhoddi: addition, data, date, dative, edition, editor
Doceo, doctus, L. dysgu, hyfforddi: docile, docility, doctor, doctrine, document, indoctrinate [matic, dogmatist
Dogma, G. athrawiaeth: dogma, dog-
Dok, Go. lle dwfn: dock
Doleo, L. gofidio: condole, dole, doleful, dolor, dolorous, indolent
Dominus, L. arglwydd; Domina, L. arglwyddes: dam, dame, dominant, domineer, don, duenna, madam, madonna, predominant, predominate
Domus, L. ty: dome, domestic, domesticate, domicile [doff, don
Don, O. gosod, gwneuthur: deed, do,
Dono, L. rhoddi: donation, pardon
Dormio, L. cysgu: dormant, dormitive, dormitory, dormouse
Dorsum, L. cefn: dorsal, endorse
Doser, Da. achosi cwsg: doze
Doxa, G. barn, clod: doxology, heterodox, orthodox, paradox, stereodox
Draalen, D. llercian: drawl
Drabba, Sw. taro: drub
Dreogan, O. gweithio: drudge
Drigan, O. sychu: drought, drug, dry
Driusan, Go. cwympo: drizzle
Dromos, G. rhedegfa: dromedary, hippodrome, syndrome
Druilen, D. pendrymu: droil
Ducken, Ge. ymgrymu: duck
Duco, L. tywys; Dux, L. tywysydd: adduce, aqueduct, conduce, duke, educate, induce, induct, produce, seduce
Dugan, O. talu: doughty [via
Dumm, Ge. dwl: dump [Sr
Dun, O. bryn: Downs, Hunt
Dunamis, G. gallu: dynamics, d

Duo, L. dau: deuce, double, doubt, dual, dubious, ducat, duel, duet, duodecimal, duplicate, duplicity, duumvirate, indubitable, redouble
Durus, L. caled: durable, durance, dure, during, endure, indure, indurate, ob-
Düster, Ge. tywyll: dusk [durate
Dvæler, Da. aros: dwell
Dwinan, O. gwywo: dwindle
Dyne, O. ystŵr: din, dun
Dyppan, O. trochi: deep, dip, dive
Ea, eas, O. dwfr: Anglesey, eddy, island, isle.—Eage, Insula
Ead, O. meddiant: Edward, Edwin
Eage, O. llygad; Ooge, Fris. llygad, ynys: Egbert, eye, eyelet
Eald, O. hen: alderman, eld, elder, old
Ebrius, L. meddw: ebriety, sobriety
Edo, L. bwyta: eat, edible, esculent
Ego, L. myfi: egotism, egotist
Eicon, G. delw: iconoclasm, iconoclast, iconolator [cloid, spheroid
Eidos, G. llun, dull: caleidoscope, cy-
Elne, O. Ulna, L. braich: elbow, ell
Emo, L. prynu: exempt, peremptory, ransom, redeem, redemption
Esse, L. bod; Ens, entis, L. peth mewn bod: absent, entity, essence, essential, interest, potent, present, quintessence. Onta, G. peth mewn bod: ontology
Eo, itum, L. myned: ambition, exit, initial, initiate, iterate, obit, obituary, perish, reiterate, transit
Eorl, O. dewryn, iarll: earl
Eremos, G. anial: eremite, hermit
Ergon, G. gweithred: chirurgeon, energy, georgic, liturgy, metallurgy, surgeon, theurgy [earth
Erian, O. aredig: ear (twysen), earing,
Erro, L. crwydro: aberrance, aberration, err, errant, erratic, errata, error
Escupir, Sp. taflu allan: scupper
Eu, G. da, yn dda: eulogy, euphony, eurithmy, euthanasy [ment, expert
Experior, L. profi: experience, experi-
Fabula, L. ffug-chwedl: confabulate, fable, fabulist, fabulous, fib
Facies, L. gwyneb: efface, face, facial, fashion, feature, superficial, surface
Facilis, L. hawdd: difficult, facile, facilitate, facility, faculty
Facio, factum, L. gwneuthur: affair, affect, benefactor, certify, crucify, de- -dify, efficacy, fact, factious, -tum, feat, feature, infect, manufactory, perfect, sac- simplify, verify
Fadan, O. trefnu: fad, fiddle-faddle, fidget [falcon
Falco, L. hebog: falcated, falchion,
Fallo, L. llithro: fallacious, fallible, false, infallible, refel
Fama, L. gair, son: defame, fame, famous, infamous, infamy
Fanum, L. teml: fanatic, fane, profane
Faran, O. myned: fare, farewell, ferry, fieldfare, ford, thoroughfare, wayfaring
Fatuus, L. ffol: fatuity, ignis fatuus, infatuate, infatuation [fuge
Febris, L. twymym: febrile, fever, febri-
Felix, L. dedwydd: felicitate, felicity
Fels, Ge. craig: fell [infelicitous
Femina, L. benyw: effeminacy, effeminate, female, feminine
Fendo, L. taro: defend, fence, fender, inoffensive, offend, offence
Feoh, O. gwerth: fee
Feorm, O. ymborth: farm
Feorth, O. pedwerydd: farthing, fourth
Fero, L. cludo: circumference, confer, defer, differ, fertile, infer, laniferous, offer, prefer, refer, somniferous, suffer, transfer [ferruginous
Ferrum, L. haiarn: farrier, ferreous,
Ferveo, L. berwi: effervescent, fervency, fervent, fervid, fervour
Festus, L. llawen: feast, festal, festive
Fian, O. casäu: feud, fie, fiend, foe
Fibra, L. edefyn: fibre, fibrous
Fido, L. ymddiried: affiance, confide, confidence, defy, diffident, faith, fealty, fidelity, infidel, nullifidian, perfidy, solifidian, undefied
Filius, L. mab: affiliate, filial, filly
Filleadh, Ga. plyg: fillibeg
Finis, L. diwedd: confine, define, definite, defination, final, fine, finish, finite, infinite, infinitive, unfinished
Fingo, fictus, L. llunio: effigy, feign, feint, fiction, figment, figure
Firmus, L. cadarn: affirm, affirmative, confirm, confirmation, firm, infirm
Fiscus, L. trysorfa: confiscate, fiscal
Fixus, L. sefydledig: affix, crucifix, effigy, figure, fixture, prefix, transfix
Flabbe, D. llipddarn: flabby
Flagan, Ic. rhanu: flag
Flagro, L. fflamio: conflagration, deflagate, deflagration, flagrant
Flamma, L. gwenfflam: flame, inflame
Flecto, flexus, L. plygu: circumflex, deflect, flexible, flexure, genuflection, inflect, reflect, reflex
Fliessen, Ge. dylifo: flush

Fligo, flictus, L. curo: afflct, conflict, inflict, inflictive, profligate
Fliotr, Ic. cyflym: fleet, flit
Flo, flatus. L. chwythu: blow, flatulent, flute, inflate, inflation, perflate
Flos, floris, L. blodeuyn: deflour, efflorescence, floral, floret, floricultural, florid, florist, flour, flourish, flower
Fluo, fluxum, L. llifo: afflux. confluent, conflux, flow, fluctuate, fluent, fluency, fluid, flux, fluxion, influence, influx, reflux, superfluity, superfluous
Fodio, fossum. L. cloddio: fosse, fossil
Folium, L. dalen: exfoliate, foil, foliage, folio, portfolio, trefoil
Fon, O. gafaelu: fang, finger
Foppen, Ge. gwawdio: fob, fub
Forma, L. llun, ffurf: conform, deform, form, formal, formula, inform, multiform, nonconformity, perform, reform, transform, uniform
Forth, O. allan: forth, further, furtherance, furthermore
Fortis, L. cryf: comfort, effort, enforce, force, fort, fortify, fortitude, fortress
Fracht, Ge. llwyth: fraught, freight
Frango, fractus, L. tori: fraction, fracture, fragile, fragment, frail, infringe, irrefragable, ossifrage, refract, refractory, refrangible, saxifrage
Frater, L. Frere, F. Bruder, Ge. Broder, Sw. & Da. brawd; Bru, Ga. bru, croth: brother, fraternal, fraternity, fratri-
Freon, O. caru: friend [cide, friar
Frician, O. neidio; Frisch, Ge. bywiog: freak, frisk, frog
Frigus, frigoris, L. oerfel: frigid, frigidity, refrigerant, refrigerate
Frons, frontis, L. talcen: affront, confront, front, frontispiece, frontlet
Fruor, fructum, L. mwynhau: fructiferous, fructify, fruit, fruitfulness, fruition
Fugio, L. ffoi: centrifugal, fugacious, fugitive, functionary, perfunctory, refuge, refugee, subterfuge
Fugol, O. aderyn: fowl, fowler [some
Fulian, O. halogi: defile, filth, foul, ful-
Fullian, O. gwynu: fuller
Fundo, fusus, L. tywallt: confound, confuse, diffuse, effuse, fund, funnel, fuse, fusible, fusion, infuse, refund, refuse, suffuse, transfuse, transfusion
Fundus, L. gwaelod: founder, foundry, fundamental, profound, unfounded
Fungor, L. cyflawnu: defunct, function
Fys, O. tân: fire
Fyssan, O. dyfrysio: fuss

Gabban, O. gwatwar: gabble, gibberish, jabber, jibe
Galan, O. canu: nightingale
Gamba, I. Jamb, F. coes: gambade, gambol, gammon
Gamos, G. priodas: amalgamate, bigamy, monogamy, polygamy, trigamy
Gan, gangan, O. myned: forego, gang, gangway, go, gone, undergo [rant
Garantir, F. gwarantu: guarantee, war-
Garder, F. cadw: guard, guardian, ward, warden. wardrobe
Gartur, Go. rhwymyn: garter [tronomy
Gaster, G. cylla: epigastric, gastric, gas-
Ge, G. daiar: apogee, geodæsia, geography, geology, geometry, geoponics, georgic, perigee [garden, yard
Geard, O. caeadle: haggard (ydlan),
Geier, Ge. ffwltur, cudyll: ger falcon, gier eagle [tinous, gelid, jelly
Gelu, L. rhew: congeal, gelatine, gela-
Genea, G. genedigaeth: genealogy, generation, Genesis, hydrogen, nitrogen, oxygen [geneous
Genos, G. rhyw: heterogeneous, homo-
Genus, generis, L. rhyw; Gens, gentis, L. cenedl: degenerate, engender, gender, general, generalize, generate, generic, genial, genital, genteel, Gentile, gentle, genuine, genus, regenerate
Geotan, O. tywallt: gush, gutter
Gerefa, O. llywydd: portreeve, reeve, sheriff [germ, germinate
Germen, L. blaguryn: cousin-german,
Gero, gestus, L. dwyn: belligerent, congestion, digestion, exaggerate, gesticulate, gesture, lanigerous, suggestion, undigested, vicegerent
Ghod, Pe. duw, delw: pagoda
Giessen, Ge. arllwys: gush
Gigas, L. cawr: giant, gigantic
Gigno, genitus, L. cenedlu: generation, genitive, genius, indigenous, ingenious, primogeniture, progenitor, regenerate
Gil, Ic. hollt: gill (tagell pysgodyn)
Ginosko, G. Cnawan, O. gwybod: gnostic, gnosticism, know, prognostic
Gisper, Da. dylyfu gên: gasp
Giuncata, I. caws hufen: junket
Glanz, Ge. dysgleirdeb: glance
Globus, L. cronell: conglobate, globe, globular, globule
Glotta, glossa, G. tafod: duoglot, epiglottis, gloss, glossary, polyglot
Glupho, G. cerfio: hieroglyphic
Gluten, L. glud: agglutinat glutinous

God, O. da: God, godwit, good, gospel
Gonia, G. congl: decagon, diagonal, heptagon, hexagon, octagon, orthogon, pentagon, polygon, tetragon, trigon, trigonometry
Gorge, F. gwddf: disgorge, gorge
Gorst, O. eithin: gooseberry, gorse
Gradior, gressus, L. rhoi cam; Gradus, L. camre: aggress, congress, degrade, degree, digress, egress, gradation, grade, gradual, graduate, ingress, progress, retrograde, transgress
Graf, Ge. iarll: landgrave [groove
Grafan, O. cloddio: engrave, grave,
Grandis, L. mawr: aggrandise, grand, grandee, grandeur, grandfather, grandiloquent
Granum, L. gronyn o yd: grain, granary, grange, granite, granivorous, granular, granulate, pomegranate
Grapho, G. ysgrifenu; Gramma, grammatos, G. ysgrif: anagram, autograph, bibliography, biography, brachygraphy, caligraphy, chirography, cosmography, diagram, digraph, epigram, graphic, grammar, grammatical, lithography, monogram, orthography, paragraph, stenography, topography, typographer, xylography.—Grafan
Gratia, L. gras: congratulate, grace, gratuitous, ingratiate
Gratus, L. diolchgar: grateful, gratitude, ingrate, ingratitude
Gravis, L. pwysig: grave, gravidity, gravitation, gravity, grief, grieve
Grenian, O. tyfu: grain (llin)
Greot, O. llwch; Gratter, F. crafu: grate, grit
Grex, gregis, L. praidd: aggregate, congregate, egregious, gregarious, segregate [nasium, gymnastic
Gumnos, G. noeth: gymnasiarch, gym-
Gune, G. benyw: androgynal, gynecocracy, misogyny, polygyny

Habe, Ge. nwyddau: haberdasher
Habeo, habitus, L. Avoir, F. meddiannu: avoirdupois, cohabit, exhibit, habit, habitation, habitual, have, inhabit, inhibit, prohibit
Haccan, O. Hacher, F. hacio: hack, hash, hatch (cerfio), hatchet
Had, O. sefyllfa: godhead, knighthood, manhood
Haereo, haesus, L. glynu: adhere, adhe-
[illegible]here, cohesive, hesitate, inherent
[illegible]redis, L. etifedd: heir, heredi-
[illegible]ritage, inherit, inheritance
Hafoc, O. hebog: havoc, hawk
Haima, G. gwaed: emeroda, hemorrhage, hemorrhoid
Halo, L. anadlu: anhelation, anhelose, exhalation, exhale, inhale
Hals, G. Sal, L. Sel, F. Sale, It. Salz, Ge. halen: salify, saline, salt, saltern, saltpetre
Hals, O. gwddf: halter
Ham, O. trigfa: Durham, Hampstead, hamlet, Wrexham
Hangian, O. hongian: hang, hinge, Stonehenge, unhinge
Harke, Ge. rhacan: harrow
Hauch, Ge. anadl: hawk (poeri)
Haurio, haustus, L. tynu: exhaust, exhaustion, inexhaustible
Hedra, G. sedd: cathedral, octahedron
Helios, G. haul: aphelion, heliacal, heliocentric, heliotrope, parhelion, perihelion.—Sol, Sunne [meris
Hemera, G. diwrnod: ephemeral, ephe-
Hepta, G. saith: heptagon, heptarchy
Heteros, G. arall: heteroclite, heterodox, heterogeneous [hexangular
Hex, G. chwech: hexagon, hexameter,
Hieros, G. sanctaidd: hierarchy, hieroglyphic, hierography
Hippos, G. march: hippocentaur, hippodrome, hippogriff, hippopotamus, Philip, Philippa, philippic
Histeme, G. gosod: apostème, system
Hlidan, O. cuddio: eye-lid, lid
Höcker, Ge. crwmach: hunch
Hodos, G. ffordd: episode, Exodus, method, Methodist, period, synod
Hof, O. ty: hovel [anomaly
Homalos, G. rheolaidd: anomalistic,
Homo, L. dyn; Humanus, L. dynol: homicide, human, humane, humanity
Homos, G. yr un: homœopathyc, homogeneous, homologous, homonymous, homophonous, homotonous
Hora, L. & G. awr: horal, horary, horoscope, hour [rizon, horizontal
Horos, G. terfyn, cyffin: aphorism, ho-
Horreo, L. dychrynu: abhor, abhorrent, horrible, horrid, horror
Hortor, L. annog: dehort, exhort, hortative, hortatory
Hortus, L. gardd: horticulture, orchard
Hospes, hospitis, L. gwestai: hospitable, hospital, host (llettywr), hostry, hotel, ostler [hostility
Hostis, L. gelyn: host (llu), hostile,
Hreopan, O. llefain: croup
Hucke, Ge. cefn: hawk (gwica), huckster

Hudor, G. dwfr: dropsy, hydra, hydraulics, hydrogen, hydromel, hydrometer, hydrophobia, hydrostatics
Humeo, L. bod yn wlyb: humid, humidity, humour
Humus, humilis, L. y llawr: exhume, humble, humiliate, humility, inhume,
Hund, O. ci: hound, hunt [posthumous
Hunskur, Ic. brwnt, gwael: hunks
Hurra, Go. gyru: hurl, hurry
Huschen, Ge. curo: hunch
Hweorfan, O. troi: warp

Ichthus, G. pysgodyn: ichthyolite, ichthyology, ichthyosis [idiot, idiotism
Idios, G. priodol: idiom, idiosyncracy,
Ignis, L. tân: igneous, ignis fatuus, ignite, ignition, ignivomous
Imago, L. delw: image, imagery, imagine, imagination
Impero, L. gorchymmyn: emperor, empire, imperative, imperial, imperious, umpire [incentive
Incensus, L. cynneuedig: censor, incense,
Indico, indicatus, L. dangos: index, indicate, indicative
Inferus, L. isel: inferior, inferiority, infernal [initiative
Initium, L. dechreuad: initial, initiate,
Insula, L. ynys: insular, insulate, isle, peninsula, peninsular.—Ea [integrity
Integer, L. cyfan: integer, integral,
Intus, intra, L. mewn: interior, internal, intimate, intrinsic
Ira, L. digofaint: irascible, ire, irritate
Isos, G. cyfartal: isochronal, isosceles, isothermal [itinerary, itinerate
Iter, L. taith: itineracy, itinerant,
Iterum, L. eto: iterant, iterate, reiterate

Jaceo, L. gorwedd: adjacent, circumjacent, interjacent, jacent, subjacent
Jacio, jectus, L. taflu: abject, adjective, conjecture, deject, ejaculation, eject, inject, interjection, jaculate, object, project, projectile, reject, subject
Jaune, F. melyn: jaundice, John Doree
Jour, F. dydd: adjourn, journal, journey, journeyman, sojourn
Judex, L. barnwr; Judico, L. barnu: adjudge, judge, judicature, judicial, judicious, prejudge, prejudice
Jugum, L. iau: conjugal, conjugate, jugal, jugular, subjugate, yoke
Jungo, junctus, L. cyssylltu: adjoin, adjunct, conjunction, disjunctive, join, joiner, joint, jointly, junction, juncture, subjoin, subjunctive
Jurk, D. twyg: jerkin
Juro, L. tyngu; Jus, L. cyfraith, cyfiawnder: abjure, adjure, conjure, injury, jurat, juridical, jurisdiction, jurisprudence, jurist, juror, jury, justice, justify, perjure, perjury
Juvenis, L. Geong, O. Jung, Ge. Ifanc, W. Iouenc, Co. Yuvan, Sa. ieuanc: junior, juvenile, young, younker, Evan, Ivan

Keras, G. corn: cerastes, monoceros, rhinoceros
Kermes, A. math o bryf llywio: crimson
Kimia, A. dewiniaeth: alchemy, chemist, chemistry
Knappen, D. gwringain, cipio: kidnap (kid, *vulg.* child), knap, knapsack, nab

Labor, L. gwaith: elaborate, laboratory, laborious, labour
Labor, lapsus, L. llithro: collapse, elapse, lapse, relapse, sublapsarian, supralapsarian [lactescent, lactiferous
Lac, lactis, L. llaeth: lactary, lacteal,
Lacnian, O. iachäu: leech (meddyg)
Læccan, O. gafaelyd: latch, leech (geloden) [loadstone
Lædan, O. tywys: lead, load, loadstar,
Lambano, G. cymmeryd: astrolabe, syllabication, syllable, syllabus [Nicolas
Laos, G. pobl: laic, laity (lleygol),
Lapis, lapidis, L. careg: dilapidate, lapidary, lapidist, lapideous
Latris, G. gwasanaethwr: demonolatry, iconolater, idolater, idolatry, pyrolatry
Latus, L. cludedig: ablative, collate, elate, relate, translate
Latus, L. llydan: latitude, latitudinarian
Latus, lateris, L. ochr: collateral, equilateral, lateral, quadrilateral
Laube, Ge. gwasgodfa: lobby
Laus, laudis, L. clod; Laudo, L. canmol: laud, laudable, laudanum, laudatory
Lavo, L. golchi: laundry, lave, lotion
Laxo, L. llaesu: lax, laxative, laxity,
Leas, O. gau: leasing [prolix, relax
Lecgan, O. gosod: acknowledge, allay, knowledge, lay, ledge, ledger
Lego, L. anfon, cymmynu: allege, delegate, legacy, legate
Lego, lectus, L. dewis, darllen: colleague, college, collect, dialect, diligence, eclectic, elect, elegance, eligible, intellect, intelligent, lecture, legible, lesson, neglect, predilection, recollect, sacrilege, select
Lemper, Da. plygu: limber, limp
Leng, O. hyd; Long, lang, length, linger.—Longus [tive
Lenis, L. meddal: lenient, lenit

Lepsis, G. gafaeliad: catalepsy, epilep-
Leute, Ge. pobl: lout [tic, prolepsis
Levo, L. codi; Levis, L. ysgafn: elevate, leaven, lever, levity, levy, lift, relieve
Lex, legis, L. Loi, F. deddf; Licitus, L. cyfreithlawn: illicit, law, legal, legist, legitimate, license, licentiate, licit [con
Lexis, G. geiriad: lexicography, lexi-
Liber, L. rhydd: deliberate, deliver, liberal, liberate, libertine, liberty, livery
Liber, L. rhisgl, llyfr: libel, libellous,
Lic, O. tebyg: frolic, like [library
Ligo, L. rhwymo: allegiance, league, liable, liege, ligament, oblige, religion
Lim, O. aelod: limb, limp
Limes, limitis, L. terfyn: illimitable, limit, limitary, limitation, unlimited
Linea, L. llinyn: curvilinear, delineate, interline, line, lineage, lineal, linear
Lingua, L. tafod: bilingual, language, lingo, linguacious, linguist, sublingual
Linguo, lictus, L. ymadael â: delinquent, dereliction, oblique, relic, relict, relinquish [seed, lint
Linum, L. llin: lawn, line, linen, lin-
Liqueo, L. toddi: colliquate, liquefy, liqueur, liquid, liquidate, liquor
Lit, O. llong: lighter, lighterman
Litera, L. llythyren, ysgrifen: alliteration, illiterate, letter, literal, literary, literature, obliterate
Lithos, G. careg: aerolite, chrysolite, litharge, lithography, lithomancy, lithontripic, lithotomy, trilithon
Locus, L. lle: collocation, dislocate, local, locality, locate, locomotion
Logos, G. gair, traethawd: analogy, apologue, apology, catalogue, chronology, dialogue, etymology, eulogize, geology, logic, mineralogy, philology, syllogism, tautology, theology, zoology
Longus, L. hir: elongate, long, longevity, longitude, oblong, prolong
Loopen, D. rhedeg: gantlope, interlope
Loquor, locutus, L. llafaru: allocution, circumlocution, colloquial, elocution, eloquent, loquacity, obloquy, soliloquy, stultiloquence, ventriloquist
Lucos, G. blaidd: lycanthropy [luctant
Luctor, L. ymdrechu: reluctance, re-
Ludo, lusus, L. chwaeu: allude, collusive, delude, delusive, elude, illusion, interlude, ludicrous, preclude
L. goleuni: illume, illumine, illuminous, luminous
luad: lunacy, lunar, lunatic, lunette, sublunary
Luo, L. golchi: abluent, ablution, alluvium, antediluvian, dilute, diluvial, pollute [paralysis
Lusis, G. llaesiad: analysis, palsy,
Lustrum, L. glanhâd: illustrate, illustrious, lustrate, lustration, lustre
Lux, lucis, L. goleuni; elucidate, lucent, lucid, pellucid, translucent
Lyft, O. awyr: aloft, loft, lofty
Lynis, O. echel men: linch-pin

Mænan, O. Meinen, Ge. Man, Sa. meddwl: mean, mind, remind
Magan, O. medru: main, may, might
Magister, L. meistr: magisterial, magistrate, master, mastery
Magnus, L. mawr: magnanimity, magnificent, magnifico, magnify, magniloquence, magnitude, main
Major, L. mwy: majesty, major, majority, mayor [maul
Malleus, L. morthwyl: malleable, mallet,
Malus, L. drwg: malady, malapert, malcontent, malefactor, malevolent, malice, malignant, malpractice, maltreat
Mamma, L. bron: mamma, mammalia, mammiferous, mammilary
Mando, L. gorchymmyn: command, commend, demand, mandamus, mandate, recommend, remand
Maneo, L. aros: immanent, manse, mansion, permanent, remain, remnant
Mania, G. cynddaredd: bibliomania, mania, maniac, monomania
Manteia, G. prophwydoliaeth: aeromancy, geomancy, gyromancy, lithomancy, necromancy, pyromancy
Manus, L. Main, F. llaw: emancipate, maintain, manacle, manage, manipulation, manual, manufacture, manumit, manure, manuscript, portmanteau
Mare, L. mêr, F. môr: marine, mariner, maritime, mermaid, submarine, transmarine, ultramarine [tal, marry
Maritus, L. gwr priod: marriage, mari-
Martur, G. tyst: martyr, martyrdom, martyrology, protomartyr [masculine
Masculus, L. gwryw: emasculate, male,
Mase, O. trobwll: amaze, maze
Mater, L. mam: maternal, matricide, matriculate, matrimonial, matrimony, matrix, matron
Mathema, G. gwyddoriaeth: mathematics, opsimathy, philomath
Maturus, L. addfed: immature, maturate, mature, maturity, premature
Mechanao, G. dyfeisio; Machina, L. peiriant: mechanics, mechanism, machine

Medeor, L. iachäu: irremediable, medical, medicine, remedial, remedy
Medius, L. canol: immediate, intermediate, mediator, mediocrity, mediterranean, medium, mezzotinto
Megas, G. mawr: megalapolis, megalasaurus, megalonyx, megatherium
Mel, mellis, L. mêl: hydromel, mellifluent, mellifluous, oxymel
Melan, G. du: melancholy
Melior, L. gwell: ameliorate, amelioration, meliorate [melody, Philomel
Melos, G. cerdd: melo-drama, melodious,
Memor, L. cofus: commemorate, memento, memoir, memorable, memorandum, memorial, memory, remember
Menarah, A. llusern: mineret [dacity
Mendax, L. gau: mendacious, men-
Mengan, O. cymmysgu: among, amongst, mingle, mongrel
Mens, mentis, L. Mynd O. y meddwl; Man, Sa. meddylied: dementate, mental, mind, vehement
Mensis, L. mis: menstrual, menstruum
Mensura, L. mesur: commensurate, dimensions, immense, measure, mensuration. Metan, O. mesuro: mete, meter.—Metron
Mereo, meritus, L. haeddu: demerit, merit, meritorious, unmerited
Mergo, mersus, L. trochi: demersion, emergency, immerse, immersion, submerge, merge, submersion
Merx, mercis, L. nwyddau masnach: commerce, market, mart, mercantile, mercenary, mercer, mercery, merchandize, merchant [litan
Meter, G. mam: metropolis, metropo-
Metron, G. mesur: barometer, diameter, gasometer, geometry, hexameter, hydrometer, hygrometer, metre, metrical, pentameter, perimeter, symmetry, trigonometry.—Mensura [mate
Metsian, O. porthi: meat, mess, mess-
Micros, G. bychan: microcosm, micrometer, microscope
Migro, L. newid trigfan, mudo: emigrate, immigrate, migrate, migration, migratory, transmigration
Miles, militis, L. milwr: militant, military, militate, militia
Mille, L. mil: mile, milennium, milleped, millesimal, million, millionnaire
Mimos, G. dynwaredydd: mime, mimic, mimographer, pantomime
Mineo, L. crogi: eminent, imminent, prominence, prominent, supereminent
Minister, L. gweinydd: administer, administrator, minister, ministry
Minuo, minutus, L. lleihau: diminish, diminution, diminutive, miniature, minion, minor, minority, minus, minute, minutiæ
Mirc, O, tywyllwch: mirky
Mirus, mirabilis, L. rhyfedd: admirable, admire, marvel, marvellous, miracle, miraculous, mirific, mirror
Misceo, mixtus, L. mysgu, cymmysgu: admixture, mingle, miscellany, miscible, mix, mixture, permistion, permixtion, promiscuous
Miseo, G. casäu: misanthrope, misanthropic, misogamy, misogyny
Miser, L. truan: commiserate, miser, miserable, misery
Mitto, missus, L. anfon: admissible, admit, commissary, commit, committee, dismiss, emissary, intermit, messenger, missile, mission, missionary, missive, mittimus, omit, permit, premise, promise, remit, submissive, submit, surmise, transmit
Mneme, G. cof: amnesty, mnemonics
Modus, L. modd, mesur: accommodate, commodious, commodity, immodest, incommode, modal, mode, model, moderate, modern, modest, modesty, modify, modish, modulate, module, modus, mood, remodel
Mola, L. maen melin; Molo, L. malu: emolument, immolate, molar
Mollis, L. meddal: emollescent, emollient, mollient, mollify
Moneo, L. rhybuddio: admonish, monitor, monument, premonitory, submonition, summon, summons
Monos, G. unig: monad, monandria, monarch, monastery, monastic, monk, monoceros, monochord, monocular, monody, monogram, monopoly, monoptote, monosyllabic
Mons, L. mynydd: dismount, mound, mountain, mountebank, promontory, surmount, tramontane, ultramontane
Monstro, monstratus, L. dangos: demonstrate, remonstrate
Montare, I. esgyn: mountebank
Morbus, L. clefyd: cholera morbus. morbid, morbific
Mordeo, morsus, L. cnoi: mordacious, morsel, remorse, remorseless [mawr
More, Ga. mawr: claymore
Morphe, G. llun: amorphous, m[illegible] phose, metamorphosis, zoom[illegible]

ortis, L. angeu; Mori, L. marw: tal, moribund, mortal, mortality, age, mortiferous, mortify, mort- mortuary. Meutre, F. llofrudd- murder
oris, L. modd, arfer: demoral- oral, morality, moralizer
. Mot, F. gair: motto
notus, L. symmud: commotion, n, locomotive, mob, mobile, , move, moveable, movement, , removal
. llysnafedd: mucid, mucilage, s, muculent, mucus
L. llawer: multiform, multiple, ly, multitude [dane
. L. y byd: mundane, ultramun-
munitus, L. cryfhau: ammuni-
munition, munition
muneris, L. rhodd, swydd: com- n, community, immunity, mu- l, munificent, remunerate
L. mur: contramure, immure, ural, murage, mural
. cân: amuse, muse, muses, m, music, musical
G. ffugchwedl: myth, mythic, logy, mythological
. newid: commute, immutable, le, mutation, permutation, trans- transmutation
). arian: mint, monetary, money
, natus, L. cael ei eni: agnation, ate, connascence, connate, in- ascent, natal, nation, national, , nativity, subnascent
L. natur: connatural, natural, , naturalist, naturalize, preter- l, supernatural
. Navis, L. llong; Nauta, L. ; Nato, L. nofio: aeronaut, cir- vigate, natant, nausea, nau- nautical, nautilus, naval, navi- navigate, navy
. agos: neighbour, nigh
G. marw: necrology, necro- , necropolis, necrosis
exus, L. clymu: annex, an- on, connect, connection
. drygioni: nefarious
egatus, L. gwadu: abnegate, negation, negative, renegade
. newydd: Naples, neology, te, neoteric [Polynesia
. ynys: Chersonese, Peloponese,
G. llinyn: enerve, nerve, ner- euralgia, neurosis

Neuter, L. nid y naill na'r llall: neuter, neutral, neutrality, neutralize
Nicken, Ge. penogwyddo: nick [grescent
Niger, L. du: denigrate, negro, Niger, ni-
Noceo, L. Nuire, F. niweidio: innocent, innocuous, noisome, noxious, nui- sance, obnoxious
Nomen, L. enw: cognomen, denomi- nate, ignominy, multinomial, name, nominal, nominate, noun, pronoun
Nomos, G. cyfraith: anomy, antinomian, astronomy, Deuteronomy, economy
Non, L. ni, nid: nonconformist, nonde- script, nonentity, nonsense.—Ne, ni, Go. Na, O. nid, nag e: nay, neither, never, no, none, not
Nord, O. gogledd: Norfolk, north, nor- thern, Norwich [enormous, normal
Norma, L. rheol, cynllun: enormity,
Nosco, notus, L. gwybod; Nota, L. nod: annotation, cognizance, connote, de- note, ignoble, know, noble, notable, notary, notation, note, notice, notify, notion, notorious, recognize, recon- noitre.—Cognosco
Noster, L. ein: nostrum
Novem, L. naw: November
Novus, L. Neow, O. Neuf, F. newydd: innovate, new, news, novel, novelty, novice, novitiate, renew, renovate
Nox, noctis, L. nos: equinox, night, noctambulist, noctidial. noctiferous, nocturnal [nubile, nuptials
Nubo, nuptum, L. priodi: connubial,
Nudus, L. noeth: denude, nudity
Nullus, L. dim: annul, disannul, nul- lify, nullifidian, nullity
Numerus, L. rhif: enumerate, innu- merable, number, numeral, numerical, outnumber, supernumerary
Nummus, L. arian bath: nummary
Nuntio, L. mynegu: announce, de- nounce, enunciate, nuncio, nuncupa- tive, pronounce, renounce
Nutrio, nutritus, L. maethu: nourish, nurse, nutrient, nutriment, nutrition, nutritive, nursery, nurture
Nux, L. cneuen: nuciferous, nucleus
Nyther, O. i lawr: beneath, nether

Obedio (ob audio), L. clust ymwrando; Obéir, F. ufuddhau: obedience, obei- sance, obey [oblivious
Oblivio, oblivionis, L. anghof: oblivion.
Octo, L. wyth: octagon, octahedron, octangular, octave, octavo, October
Oculus, L. llygad: inoculate, ocellated, ocelot, ocular, oculist.—Oog

Ode, G. pryddest: comedy, melody, monody, ode, parody, prosody, psalmody, rhapsody, tragedy
Odor, L. arogl: inodorous, odoriferous, odorous, odour [riod, synod
Odos, G. ffordd: Exodus, method, pe-
Oicus, G. ty: church, diocese, economy, kirk, œcumenical, parish, parochial
Oidos, G. llun: conoid, cycloid, ovoid, rhomboid, spheroid [olive
Olea, L. olewwydden: oil, oleaginous,
Oligos, G. ychydig: oligarchy
Omalos, G. tebyg, rheolaidd: anomalistic, anomalous, anomaly
Omnis, L. oll: omnibus, omnifarious, omnific, omnipotent, omnipresent, omniscience, omnivorous
Onoma, G. enw: anonymous, homonymous, metonymy, name, onomancy, onomatope, paronymous, patronymic, pseudonymous, synonymous
Onus, L. llwyth: exonerate, onerous
Oog, D. llygad: ogle.—Oculus
Ophis, G. sarff: ophiophagous, ophites
Ophthalmos, G. llygad: ophthalmia, ophthalmic [opinion
Opinor, L. tybied: opine, opiniative,
Opto, L. dewis: adopt, optative, option
Optomai, G. gweled: autopsy, catoptrics, dioptrics, myope, myopy, optics, synopsis
Opus, operis, L. gweithred: co-operate, opera, operative, operate, operose
Orao, G. gweled: cosmorama, diorama, panorama [cular, orbit
Orbis, L. cylch: exorbitant, orb, orbi-
Ordo, ordinis, L. trefn: disorder, extraordinary, inordinate, ordain, order, ordinance, ordinary, ordnance, primordial, subordinate [organize
Organon, G. peiriant: organ, organic,
Origo, L. dechreuad; Orior, ortus, L. codi: aboriginal, aborigines, abortive, orient, oriental, origin, original, originate, ortive
Ornis, ornithos, G. aderyn: ornithology
Orno, L. trwsio: adorn, ornament, ornate, suborn [orthogon, orthography
Orthos, G. iawn: orthodox, orthoepy,
Os, oris, L. geneu; Oro, L. llafaru: adore, inexorable, oracle, oral, oration, orator, oratorio, orifice, orison, oscitate, osculate, ostiary, peroration
Os, ossis, L. asgwrn: osselet, osseous, ossicle, ossification, ossifrage, ospray
Osteon, G. asgwrn: ostealgia, osteology
Ouïr, F. clywed: oyer, oyes
Ouranos, G. nef: ouranography, uranology [form, oviparous, ovoid
Ovum, L. wy: oval, ovary, ovate, ovi-
Oxux, G. llym, sur: oxalic, oxygen, oxyhydrogen, oxymel, oxyphony
Pagos, G. Pagus, L. pentref; Pays, F. gwlad: pagan, paganism, peasant
Paideia, G. addysg: cyclopædia
Paille, F. gwellt: paillasse, pallet
Pais, paidos, G. bachgen: pedagogue, pedobaptism [palatine
Palatium, L. llys, plas: palace, palatial,
Palatum, L. gorchfant: palatal, palate, unpalatable
Pallium, L. hugan: pall, palliative
Palpo, L. cyffwrdd: palpable, palpitate
Pambere, I. bara a diod: pamper
Pando, passus, L. taenu: compass, expanse, pace, pandiculation, passage, pass, past, surpass, trespass [pope
Papas, G. tad: papa (I.), papal, papist,
Papilla, L. tethen: pap, papillary, pappy
Par, L. cyfartal: compare, comparison, compeer, disparage, disparity, nonpareil, parity, peer, peerless
Pareo, L. ymddangos: apparent, apparition, apparitor, appear, transparent
Pario, L. cenedlu: oviparous, parent, puerperal, viviparous
Parler, F. llafaru: parlance, parley, parliament, parlour, parole
Paro, L. parotoi: impair, preparation, prepare, repair
Pars, partis, L. rhan: apart, bipartite, compartment, coparcener, depart, department, impart, parse, part, partake, partial, participate, participle, particle, particular, partition, partizan, party, tripartite
Pas, pan, pantos, G. oll: panacea, pandect, pandemonium, panegyric, panoply, panorama, pantheon, pantology, pantometer [tor, pasture, repast
Pasco, L. porthi, pesgu: antepast, pas-
Pateo, G. cerdded; Pæth, O. llwybr: path, patrol, peripatetic [patent
Pateo, bod yn agored: patefaction,
Pater, G. Pater, L. tad; Patria, L. gwlad: expatriate, parricide, paternal, patriarch, patrician, patrimony, patriot, patronymic. Patronus, L. noddwr: patron, patronage
Pathos, G. teimlad: antipathy, apath pathetic, pathology, pathos, sympat
Patior, L. goddef: compassion, imp sible, impassioned, impatier sible, passion, passive, patie

Pauper, L. tlawd: impoverish, pauper, pauperism, pauperize, poor, poverty
Pax, pacis, L. heddwch: appease, pacific, pacify, peace, peaceable
Pecco, L. pechu: impeccable, peccadillo, peccant, peccavi
Pectus, pectoris, L. mynwes: expectorate, parapet, pectoral
Pecus, L. gwartheg; Pecunia, L. arian; Peculium, L. meddiannau: peculate, peculiar, pecuniary
Pellis, L. croen anifail: felt, pelisse, pell, pelt, surplice
Pello, pulsus, L. gyru: compel, dispel, expel, expulsion, impel, propel, pulse, repeal, repel, repulse
Pendeo, L. crogi: append, appendage, appendix, depend, impend, independent, pendant, pending, pendulum, perpendicular, propensity, suspend
Pendo, pensus, L. pwyso, talu: compendium, compensate, dispensary, dispense, expend, expense, pension, pensive, prepense, recompense, suspense
Pene, L. braidd: antepenultimate, peninsula, penultimate, penumbra
Penetro, penetratus, L. trydyllu: impenetrable, penetrate, penetration
Penna, L. plufen, aden: bipennated, impennous, pen, pennate
Pente, G. pump: pentacapsular, pentachord, pentagon, pentahedrous, pentameter, Pentateuch, pentecost. Pfingsten, Ge. Sulgwyn: Whitsun
Penuria, L. eisieu: penurious, penuriousness, penury
Peptos, G. berwedig, treuliedig: dyspepsia, eupepsy, heptic [periculous
Periculum, L. perygl: peril, perilous,
Persona, L. person: impersonal, person, personal, personality, personify
Pes, pedis, L. troed: biped, expedite, impede, pedal, pedestal, pedestrian, pedicle, pediment, quadruped
Pestis, L. pla: fester, pest, pester, pestiferous, pestilence
Petalon, G. gwulldeilen: apetalous, bipetalous, monopetalous, petal, polypetalous
Peto, petitus, L. ceisio: appetence, appetite, centripetal, compete, impetuous, impetus, petition, repeat
Petra, G. craig: Peter, petrifaction, petrify, petroleum, saltpetre
[illegible]r: fluke
[illegible]: anthropophagi, œsodena, sarcophagus
Phaino, G. dangos; Phantasa, G. peri i ymddangos: diaphanous, epiphany, fancy, fantastic, phantasm, phantom, phenomenon, sycophant [risee
Pharash, H. gwahanu: pharisaical, pha-
Pharmacon, G. meddygiaeth: pharmacology, pharmacopeia, pharmacy
Phemi, G. dywedyd: emphasis, prophesy
Phero, phoreo, G. dyfod, achosi: diaphoretic, metaphor, periphery, phosphoric, phosphorus
Philos, G. carwr: Philadelphia, philanthropist, Philip, philology, philomel, philosophy, philter, Theophilus
Phleo, G. llifo; Phleps, G. gwythlen: fleam, phlebotomy, phleme
Phobos, G. ofn: hydrophobia
Phone, G. llais: antiphone, cacophony, euphony, phonetic, phonics, phonography, symphony
Phos, photos, G. goleuni: phosphorus, photography, photometer
Phrasis, G. geiriad: antiphrasis, metaphrase, paraphrase, periphrasis, phrase, phraseology
Phren, phrenos, G. meddwl: frantic, frenzy, phrenetic, phrenology, phrenzy
Phthongos, G. swn: apothegm, diphthong, triphthong
Phusis, G. natur: metaphysics, physics, physiognomy, physiology
Phuton, G. llysieuyn: phytivorous, phytology, zoophyte
Pingo, pictus, L. lliwio: depict, pictorial, Picts, picture, picturesque, pigment
Piobaireachd, Ga. pib-gerdd: pibroch
Pisces, L. pysgodyn: piscary, piscatory, piscivorous
Pius, L. duwiol: impiety, pious, pity
Placeo, L. Plaire, F. boddloni: complacence, complacent, complaisance, complaisant, displease, displeasure, pleasant, please, pleasure, unpleasant
Placo, L. dystewi: placable, placid
Planao, G. crwydro: planet
Planta, L. planigyn: displant, implant, plant, plantation, replant, supplant, transplant [plausible
Plaudo, L. canmol: applaud, plaudit,
Plebs, L. gwerin: plebeian
Pleo, pletus, L. llenwi: accomplish, complement, complete, replete, supplement, supply [perplex, simple
Plecto, plexus, L. nydd-droi: complex,
Plenus, L. llawn: plenary, plenipotentiary, plenitude, plenty, plenum, replenish

Plico, plicatus, L. plygu: apply, complicate, comply, duplicate, duplicity, explicit, implicate, pliable, reply, suppliant, surplice (?), treble, triple
Plihtan, O. gwystlo: plight, plot
Ploro, L. achwyn, gwaeddi: deplore, explore, implore
Pluma, L. plufen: deplume, plume
Plumbum, L. plwm: plumb, plumbago, plumber, plummet
Plus, pluris, L. mwy: nonplus, overplus, pluperfect, plural, surplus, surplusage
Pneuma, G. awyr, anadl: pneumatic, pneumatology [poke, pouch
Poche, F. cwd: poach, pock, pocket,
Pœna, L. poenedigaeth: penal, penance, penitent, repentant, subpœna
Poieo, G. gwneuthur: epopee, pharmacopeia, poesy, poet, prosopopœia
Polemos, G. rhyfel: polemic
Poleo, G. gwerthu: bibliopolist, monopoly, pharmacopolist
Polio, politus, L. caboli: polish, polisher
Polis, G. dinas; Polites, G. dinesydd: Adrianople, Constantinople, cosmopolite, metropolis, metropolitan, Naples, police, policy, polite, politics, polity
Polus, G. llawer; polygarchy, polygon, polyhedron, polypus, polysyllable
Pondus, L. pwys: ponder, ponderous, pound, preponderate
Pono, positus. L. gosod: appose, apposite, apposition, component, compose, compost, compound, deponent, depose, depôt, dispose, exposition, impose, interpose, position, post, preposition, propose, repository, suppose
Populus, L. pobl: people, populace, popular, populous, public, publication, publicity, publish
Porphura, G. Purpureus, L. Pourpre, F. porphor: porphyry, purple
Porto, L. dwyn; Porta, L. drws, porth: comfort, deport, deportment, export, import, important, port, portable, portal, porter, portfolio, port-hole, portico, report, support, transport
Posse, L. Pouvoir, F. gallu; Potens, L. galluog: omnipotent, possible, potent, potential, power, puissant
Post, L. gwedi: postdiluvian, posterior, posterity, postern, postillion, postpone, postscript, preposterous
Postulo, postulatus, L. gofyn: expostulate, postulate, postulatum
Potamus, G. afon: hippopotamus, Me-

Poto, L. yfed: compotation, potable, potion, potulent, symposium
Pous, podos, G. troed: antipodes, podagra, polypus, tetrapod, tripod
Præda, L. ysglyfaeth: depredation, predal, predatory, prey [prank, prink
Prangen, Ge. rhodresu, prancio: prance,
Prasso, pratto, G. gwneuthur: practical, practice, pragmatic [pray, precarious
Precor, L. gweddio: deprecate, imprecate,
Prædicare, L. dadgan; Prêcher, F. pregethu: preach, preacher, preachment
Pregnans, L. beichiog: impregn, impregnate, pregnant
Prehendo, L. gafaelyd: apprehension, apprehensive, comprehend, reprehend
Premo, pressum, L. gwasgu: compress, depress, express, impress, imprint, press, pressure, print, repress
Presbus, G. hen; Presbuteros, G. henadur: presbyter, presbyterian. Prestre, old F. offeiriad: priest, priesthood
Pretium, L. pris: appraise, appreciate, depreciate, price, prize
Primus, princeps, L. cyntaf. prif: premier, primary, prime, primeval, primitive, primness, primordial, primrose, prince, principal, principality, principle, prior, priority, pristine
Privo, L. cymmeryd ymaith; Privus, L. priod: deprive, privacy, private, privateer, privative, privilege, privy
Probo, probatus, L. Profian, O. profi: approbation, approve, disprove, improve, probable, probation, probe, probity, proof, prove, reprobation, reprove [probrious
Probum, L. gwarthrudd: exprobate, op-
Proles, L. epil: prolific [pagate
Propago, L. eginyn: propaganda, pro-
Prope, L. agos; Proximus, L. nesaf: approach, approximate, propinquity, proximity, reproach
Proprius, L. priodol: appropriate, impropriate, proper, property, propriety
Protos, G. cyntaf: prothonotary, protocol, protomartyr, prototype
Prudens, L. call: jurisprudence, prudence, prudential [ter, psalterv
Psallo, G. canu: psalm, psalmody, ps
Pseudos, G. celwydd: pseudoapo
pseudodox, pseudograph [cho.
Psuche, G. enaid: metempsychosis,
Pubes, L. manflew: puberty, pu
Pudeo, L. bod â chywilydd a
dent, pudency, pudicity, a

Pugil, L. ymladdwr: pugil, pugilist
Pugno, L. ymladd; Pugna, L. dwrn: impugn, oppugn, propugn, pugnacious, repugnance [pullulate
Pullus, L. cyw: poult, poultry, pullet,
Pulvis, L. pylor: powder, pulverize
Pungo, punctus, L. symbylu: appoint, compunction, expunge, poignancy, point, punch (tyllu), punctual, punctuation, puncture, pungent [pet, puppy
Pupus, L. bachgenyn: pup, pupil, pup-
Pur, G. tân: empyreal, empyrosis, pyre, pyramid, pyrite, pyrolatry, pyrometer, pyrosis, pyrotechny, pyrotic
Purgo, purgatus, L. glanhau: expurgate, purgatory, purge
Purus, L. pur: pure, purify, puritan
Puto, putatus, L. meddylied: account, amputate, compute, count, depute, deputy, discount, dispute, impute, recount, reputation, repute
Putris, L. pwdr: putrefaction, putrefy, putrescent, putrid, putridity [pen, pin
Pyndan, O. cau i mewn: pound (ffald),

Quæro, quæsitus, L. gofyn, ceisio: acquire, conquer, conquest, exquisite, inquest, inquire, inquisition, perquisite, query, quest, question, quiz, require
Qualis, L. cyfryw ag: disqualify, qualify, quality [quantity, quantum
Quantus, L. pa gymmaint: aliquant,
Quatio, quassus, L. siglo: concussion, conquassate, discuss, percussion, quash
Quatuor, L. pedwar: quadrant, quadrangle, quadratic, quadrature, quadrille, quadrinomial, quadripartite, quadriphyllous, quadrivial, quadruped, quadruple, quart, quarter
Quer, Ge. croes: queer [querulous
Queror, L. cwyno: quarrel, quarrelsome,
Quiebro, Sp. crychiad tôn: quaver
Quies, quietis, L. gorphwysdra: acquiesce, disquiet, quiescent, quiet, quietude, requiem, requite
Quinque, L. pump: quincunx, quinquagesima, quinquennial, quintuple
Quot, L. pa nifer: aliquot, quota, quotidian, quotient

Rabies, L. cynddeiriogrwydd: rabid
Raboter, F. llyfnhau (fel saer coed): rabbet
Radius, L. paladr: array, irradiate, radiance, radiate, radius, ray
[illegible] reiddyn: eradicate, racy,
[illegible] le, radish
[illegible] crafu: abrade, erase,
[illegible] azor razure
Ræpan, O. rhwymo: rope
Ramus, L. cangen: ramage, ramification, ramify, ramous
Rapio, raptus, L. crapio: rapacious, rape, rapid, rapine, rapt, rapture, ravage, raven, ravenous, ravish
Rarus, L. teneu: rare, rarefaction, rarefy, [rarity
Rath, O. cynnar: rather
Ratus, L. sefydledig; Ratio, L. rheswm: irrational, rate, ratification, ratify, ratiocination, ration, rational, rationale, reason, unreasonable
Raucus, L. cryg: crow, rook. "*Crow* and *Rook* are originally the same word, with a transposition of letters. For *oo* was doubtless pronounced as *o* in *poke;* now if you pronounce *crow, crow, crow,* several times, it will be the same sound as *roks, roke, roke.*"—*Richardson.*
Rego, rectus, L. llywio; Rex, L. Roi, F. brenin: correct, corrigible, direct, erect, interregnum, pomeroy, realm, rectangular, rectify, rectilinear, rector, regal, regale, regent, regency, regicide, regimen, regiment, regnant, regular, regulation, reign, right, royal, viceroy
Reifeln, Ge. rhychu: rifle
Rein, O. glân: rinse
Reod, rude, O. coch: red, ruddle, ruddy
Repo, L. ymlusgo: obreption, repent (ymlusgol), reptile, surreptitious
Res, L. peth: real, reality, realize
Rete, L. rhwyd: reticle, reticulate, reticule, retiform, retina
Rheo, G. llifo: catarrh, diarrhœa, hemorrhage, hemorrhoids
Rhetor, G. areithiwr: rhetoric
Rhin, G. trwyn; Rhyn, Co. W. Rinn, Ir. trwyn, penryn: rhinalgia, rhinoceros
Rhythmos, G. disgynsain: rhyme, [rhythm
Ric, O. llywodraeth: bishopric
Rideo, L. chwerthin: deride, derision, derisive, ridicule, ridiculous, risible,
Rigeo, L. bod yn oer, sythu: rigid, rigidity, rigorous, rigour
Rigo, L. dyfrhau: irrigate, irriguous
Rivus, L. afon: corrivation, derive, rival, river, rivulet
Robur, L. derwen: corroborate, corroborative, roborant, roboreous, robust
Rodo, L. cnoi: arrode, corrode, corrosion, erode, rodent, rodentia
Rogo, rogatus, L. gofyn: abrogate, derogatory, interrogate, prorogue, rogation, supererogation, surrogate
Ros, roris, L. gwlith: rural, rustica

Rosa, L. rhosyn: rosary, rose, roseate, roset, rosette, rosy [rote, rotund
Rota, L. olwyn: roast, rotate, rotation,
Rover, Da. ysbeilio: rove, rover
Ruber, L. coch: erubescense, robin, rubicund, rubify, rubious, rubric, ruby
Rudis, L. anaddysgedig: erudite, rude, rudiment, rudimental
Ruga, L. crych: corrugate, rugose
Rumen, L. cil: ruminate
Rumpo, ruptus, L. tori: abrupt, bankrupt, corrupt, disrupt, eruption, interrupt, rupture [rustic
Rus, ruris, L. gwlad: rural, ruricolist,
Sacer, L. sanctaidd: consecrate, desecrate, execrate, sacerdotal, sacrament, sacred, sacrifice, sacrilege, sacristan, sexton
Saeck, Sw. sach: hassock, sack
Sagax, L. call: presage, sagacity, sage
Salio, saltum, L. neidio: assail, assault, consul, consult, counsel, desultory, exult, insult, salient, sally, salmon, saltation, saltatory, saltinbanco, somersault, somerset
Salus, salutis, L. diogelwch: salubrious, salutary, salute
Salvus, L. diogel: safe, safety, safeguard, salvable, salvation, salve, salvo, saviour
Sanctus, L. sanctaidd: saint, sanctify, sanctimonious, sanction, sanctify
Sanguis, L. gwaed: consanguinity, sanguinary, sanguine, sanguineous, sanguisuge
Sanus, L. iach: insane, insanity, sanable, sanative, sanatorium, sane, sanitary, sanity
Sapio, L. archwaethu, bod yn ddoeth: insipid, sapid, sapience, sapient, sapor, saporific, savour, savoury
Sapo, L. sebon: saponaceous, soap
Sarx, sarkos, G. cnawd: anasarca, sarcasm, sarcoline, sarcology, sarcophagus, sarcotic
Satis, L. digon: dissatisfy, insatiable, sate, satiate, satiety, satisfaction, satisfy, saturate
Scafan, O. crafu: scavenger, shave
Scando, L. dringo: ascend, ascension, condescend, descend, scan, transcend
Scarpa, I. llethr: counterscarp
Sceadan, O. rhanu: scatter, scot (tâl)
Sceapan, O. llunio: landscape, shape, ship, shop, worship
Sceios, G. coes: isosceles
Sceotan, O. saethu: overshot, scud, shoot, shout, shuttle, upshot
Sceptomai, G. edrych: sceptic
Scethan, O. niweidio: scathless
Schema, G. cynllun: scheme
Schizo, G. rhanu: schism, schismatic
Schlich, Ge. hoced: sleight
Schlicht, Ge. llyfn: sleek, slight
Schlottern, Ge. hongian: slattern
Schola, L. Schole, G. ysgol: scholar, scholastic, school
Schrumpf, Ge. crychedig: shrimp
Schuin, D. lleddf: askance, squint
Scindo, scissus, L. tori: abscission, rescind, scissible, scissors, scissure
Scio, scitus, L. gwybod: conscience, conscious, nescience, omnicient, prescience, science, scientific, unconscion-
Scir, O. sir: sheriff, shire, shrieval [able
Sciran, O. tori: plough-share, scar, score, share, shear, shears, sheer
Scopeo, G. edrych: bishop, episcopal, helioscope, horoscope, microscope, tele-
Screopan, O. crafu: scrap, scrape [scope
Scribo, scriptus, L. ysgrifenu: ascribe, circumscribe, conscript, describe, postscript, prescribe, rescript, scribble, scribe, scripture, scrivener, subscribe, superscribe, transcribe
Scrutor, scrutatus, L. chwilio: inscrutable, scrutator, scrutinize, scrutiny
Scufan, O. gwthio: scuff, scuffle, shove, shovel, shuffle
Scutum, L. tarian: escutcheon, esquire, scutage, scutcheon, scutiform
Seaxan, O. Sais: Essex, Middlesex, Sussex, Wessex
Secar, O. ceisio: beseech, forsake, seek
Seco, sectus, L. tori: bisect, dissect, insect, intersect, secant, sect, section, sector, segment, trisect, venesection
Sedeo, sessum, L. eistedd: assess, assiduity, assize, consider, insidious, preside, president, reseat, reside, seat, sedan, sedate, sedentary, sediment, see, session, subside, supersede
Semen, L. had: conseminate, disseminate, seminal, seminary, seminific
Senex, L. hen; Senior, L. henach: seignior, senate, senile, senior
Sentio, sensus, L. teimlo, meddylied: assent, consent, dissent, insens nonsense, resent, scent, sensat sense, sensitive, sensorium, sen sentence, sentient, sentiment, sen
Seothan, O. berwi: seethe, sod, sud
Sepo, G. llygru: antiseptic,
Septem, L. saith: septangu ber, septennial, septuagin

Sepultus, L. claddedig: sepulchral, sepulchre, sepulture
Sequor, secutus, L. dilyn: consecutive, consequence, execute, obsequies, persecute, prosecute, prosecutor, sequel, sequence, subsequent
Sero, L. gosod: assert, desert, exert, insert, intersert, series, sermon
Servio, L. ufuddhau: serf, servant, serve, service, servile, servitor
Servo, servatus, L. cadw: conserve, observation, observe, preserve, reserve
Sex, L. chwech: bissextile, sexagesima, sexennial, sextant, sextuple, six.—Hex
Sharaba, A. yfed: syrup
Sharbat, Pe. surfedd: sherbet
Shurbon, A. yfed: shrub [cative, siccity
Sicco, L. sychu: dessicate. siccate, sic-
Sidus, L. seren: sideral, sidereal
Signum, L. arwydd; Signo, L. nodi: assign, consign, design, ensign, insignia, resign, signal, signalize, signature, significant, signify, subsign
Silex, L. callestr: silex, silicify, silicious
Similis, L. tebyg: assimilate, dissemble, dissimulate, facsimile, similar, simile, simulate, simulation
Simul, L. ar yr un pryd: assemble, assembly, simultaneous
Sine, L. heb: sincere, sinecure
Singulus, L. unigol: single, singular
Sinus, L. dwyfron, morgilfach: insinuate, sinuosity, sinuous, sinus
Sisto, L. aros: assist, consist, desist, exist, insist, persist, resist, subsist
Situs, L. sefyllfa: site, situate, situation
Slacian, O. bod yn araf; Slak, Da. malwoden: slack, slug, sluggish
Slefan, O. cuddio: sleeve, sleeveless
Slegan, O. lladd: onslaught, slaughter, [slay
Slof, D. esgeulus: sloven
Slordig, D. brwnt: slur
Snican, O. ymlusgo: snake, sneak
Socius, L. cydymaith: associate, consociate, social, society, unsociable
Sol, L. haul: insolation, parosol, solar, solstice.—Helios. Sunne [solid, solidify
Solidus, L. diysgog: consolidate, solder,
Solor, L. dyddanu: consolatory, console, disconsolate, solace
Solum, L. llawr: soil, subsoil
Solus, L. unig: desolate, sole, solifidian, soliloquy, solitude, solo
Solvo, solutus, L. rhyddhau: absolve, solve, insolvent, irresolute, resoluresolve, solution, solve, solvent
Soma, L. corff: somatic, somatology
Somnus, L. cwsg: somnambulist, somniferous, somniloquist
Sonus, L. swn, sain: altisonant, consonant, dissonant, resound, sonnet, sonorous, sound, unison
Sophos, G. call; Sophia, G. doethineb: pansophical, philosopher, Sophia, sophist, sophisticate
Sopor, L. cwsg: soporate, soporific
Sorbeo, L. llyncu: absorb, absorption, resorb [ment, consort, resort, sort
Sors, sortis, L. cyfran: assort, assort-
Soth, O. gwir: forsooth, sooth, soothsay
Spao, G. tynu: spagyrist, spasm, spasmodic [disperse, intersperse
Spargo, sparsus, L. gwasgaru: asperse,
Specio, spectus, L. gweled: despise, inspect. perspective, prospect, prospective, retrospect. special, species, specimen, specious, spectacles, spectator, spectre, speculate, suspect
Spell, O. chwedl: gospel, spell
Sperma, G. had: sperm, spermaceti
Spero, speratus, L. gobeithio: despair, desperado, desperate
Sphaira, G. pelen: atmosphere, hemisphere, planisphere, sphere, spherule
Spiro, L. anadlu: aspire, conspiracy, conspire, dispirit, expire, inspire, perspire, respiration, respire, spirit, suspire, transpire [splendid, splendour
Splendeo, L. dysgleirio: resplendent,
Spondeo, sponsus, L. addaw: correspond, respond, response, responsible, sponsor, spouse [spontaneous
Sponte, L. o hono ei hun: spontaneity,
Spuma, L. ewyn: despumate, spume
Stall, O. lle: forestal, instal, pedestal, stall [hypostasis, metastasis
Stasis, G. sefydliad: apostacy, ecstacy,
Stede, O. sefyllfa: roadstead, stead
Stello, G. anfon: apostle, diastole, epistle, peristaltic, systole
Stenos, G. cul, bychan: stenography
Steorfan, O. trengu: starve
Stepan, O. codi: steep, step [type
Stereos, G. cyfan: stereometry, stereo-
Sterno, stratus, L. rhoi i lawr: consternation, prostrate, stratum, stratify
Stichos, G. pennill: acrostic, distich, hemistich, tetrastich
Stigan, O. esgyn: stage, stairs, stile, stirrup, story (llofft)
Stilla, L. dyferyn: distil, instil, still
Stirps, L. gwreiddyn: extirpate
Stimulus, L. yspardyn: stimulant, stimulate, stimulus

Stinguo, L. diffodd: distinct, distinguish, extinct, extinguish, instinct
Sto, statum, L. sefyll: armistice, arrest, circumstance, constant, constitute, distance, establish, estate, extant, instant, institute, interstice, obstacle, rest, restive, solstice, stable, stamen, stand, standard, state, stationer, statue, stature, statute, substance, substantiate, substantive, substitute, superstition, transubstantiation
Stow, O. lle: bestow, Chepstow, stow
Stratos, G. byddin: stratagem
Streccan, O. estyn: straight, stretch
Stringo, strictus, L. dirdynu, rhwymo: astringent, constrain, constrictor, distrain, district, restrain, restriction, strain, strait, strict, stricture, stringent
Strophe, G. troed: anastrophy, antistrophe, apostrophe, catastrophe, strophe, strophos
Struo, structus, L. adeiladu: construct, construe, destroy, destruction, instruct, obstruct, obstruction, structure, superstructure
Stupeo, L. bod yn hurt: stupe, stupendous, stupid, stupify, stupor
Suadeo, suasum, L. cynghori: dissuade, persuade, suasion, suasive
Sudo, L. chwysu: desudation, exsude, exude, sudation, sudorific, transude
Sugo, suctus, L. sugno: sanguisuge, succulent, suck, suckle, suction, sugescent [summary, summit
Summus, L. uchaf: consummate, sum,
Sumo, L. cymmeryd: assume, consume, presume, resume, sumptuous
Sunne, O. Sunu, Sa. huan: sun, Sunday
Suo, L. Siwian, O. gwnïo: sew, souter,
Sur, O. sur: sorrel, sour, surly [suture
Surdus, L. byddar: absurd, surd
Surgo, surrectum, L. ymgyfodi: insurgent, resurrection, source, surge
Suth, O. deheu: south, southern
Swart, O. du: swart, swarthy
Swifan, O. chwyrnellu: swivel [sale, sell
Syllan, O. rhoddi, gwerthu: handsel,
Tabula, L. astell, bwrdd: contabulate, tablature, table, tablet [taciturnity
Taceo, L. tewi: reticent, tacit, taciturn,
Tailler, F. tori: curtail, detail, entail, retail, tailor, tally
Talis, L. y cyfryw: retaliate
Tango, tactus, L. cyffwrdd: attach, attain, contact, contagion, contagious, contiguous, contingent, integrity, tact, tactile, tangent, tangible
Tapeto, I. teisban: carpet, tapis
Taphos, G. bedd: cenotaph, epitaph
Taranto, I. tref yn Italy: tarantula
Tardus, L. araf: retard, tardigrade, tardy [tactics
Tasso, G. trefnu: ataxy, entaxy, syntax,
Tauros, G. Taurus, L. Taureau, F. Tarbh, Ir. tarw: centaur, centaury, minotaur
Tautos, G. yr un: tautology, tautophony
Techne, G. celfyddyd: pantechnicon, polytechnic, pyrotechny, technical
Tego, tectus, L. cuddio: detect, integument, protect, protectorate. Tuile, F. priddlech: tile
Tele, G. pell: telegraph, telescope
Temno, G. tori: anatomy, atom, epitome, lithotomy, phlebotomy
Temno, L. dirmygu: contemn, contempt, contemptible, contemptuous
Tempero, L. tymmeru: attemper, distemper, intemperate, temper, temperament, temperate, temperature
Tempus, temporis, L. amser, tymp, tymmor: contemporary, extempore, temporal, temporary, temporize, tense
Tendo, tentus, L. dirdynu: attend, attentive, distend, extend, extensive, intend, ostensible, ostentation, portend, pretend, subtend, superintend, tend, tendon, tense (tyn), tent
Teneo, tentum, L. dal: abstain, contain, content, continent, continue, detain, entertain, lieutenant, obtain, pertain, pertinent, retain, retinue, sustain, tenable, tenacious, tenant, tendril, tenement, tenet, tenon, tenor
Tener, L. tyner: intenerate, tender
Tento, L. cynnyg, profi: attempt, tempt
Tenuis, L. main: attenuate, extenuate, tenuifolious, tenuity
Teogan, O. tynu: team, tight, tough,
Teotha, O. degfed: tithe [tow, tug
Tepeo, L. bod yn dwym: tepid, tepify
Terminus, L. diwedd: conterminous, determine, exterminate, interminable, term, terminal, terminate, terminus
Tero, tritus, L. rhwbio: attrition, contrite, detriment, triturate
Terra, L. y ddaiar: country, disinter, inter, mediterranean, subterranean, terrace, terraqueous, terrestrial, terrier, terrigenous, territory
Terreo, L. ofni: deter, terrible, terrific, terrify, terror
Testis, L. tyst: attest, contest, detestate, protest, test, testament, testator, testify, testimony

Tetra, G. pedwar: tesselate, tetragon, tetrahedral, tetrarch, tetrastic
Texo, textus, L. gweu: context, pretext, text, textile, texture. Tissu, F. cymhlethwe: tissue [theatric
Theaomai, G. edrych ar: amphitheatre,
Thema, G. sefyllfa: theme [theory
Theoreo, G. edrych: theorem, theoretic,
Theos, G. duw: atheist, pantheon, polytheism, theocracy, theogony, theology, theomachy, theomancy, tritheist
Thermos, G. twym: isothermal, thermogen, thermometer
Thincan, O. ymddangos: methinks, think
Thing, O. peth, achos: hustings, nothing, thing [thirl, thrill
Thirlian, O. trydyllu: drill, nostril,
Thræl, O. caethwas: disenthral, enthral,
Thringan, O. gwasgu: throng [thrall
Thweor, O. yn groes: athwart, thwart
Timeo, L. ofni: intimidate, timid, timidity, timorous [taint, tinge
Tingo, L. trochi, lliwio: attaint, stain,
Titheme, G. gosod; Thesis, G. gosodiad: anathema, antithesis, epithet, hypothesis, parenthesis, synthesis, theme
Titillo, L. gogleisio: tickle, titillate
Titulus, L. enw, enwad: disentitle, entitle, title, titular
Toile, F. lliain: toilet
Tolero, L. goddef: intolerable, intolerance, tolerant, tolerate
Tollo, L. dyrchafu: attollent, extol
Tonos, G. tonus, L. tôn: baritone, monotony, tone, tune
Tooi, D. addurn: toy [pian
Topos, G. lle: topic, topography, uto-
Torno, L. troi: contour, tornado, tour, tourist, tourniquet. Tyrnan, O. troi: turn [torpid, torpor, torporific
Torpeo, L. merwino: torpedo, torpent,
Torqueo, tortus, L. nydd-droi: distort, extort, intort, retort, torment, tortoise, tortuous, torture [torrid, torridity
Torreo, tostus, L. crasu: toast, torrefy,
Totus, L. Tout, F. y cyfan: factotum, surtout, total [cal, toxicology
Toxicon, G. gwenwyn: intoxicate, toxi-
Trado, L. rhoddi i fyny, bradychu: tradition, traditional, traitor, treason
Traho, tractus, L. tynu; Tracto, L. tynu, traethu ar: abstract, attract, contract, detract, distract, entreat, extract, mal-
-it, portray, protract, sub-
-nd, trace, tract, tractate,
in, trait, treat. Dragan,
, draggle, draw
Treis, G. Tres, L. Threo, thri, O. Trois, F. Tre, I. Sw. & Da. tri: riding (trithing), treble, trefoil, trey, triangle, trident, triennial, trifid, trifling, trigon, trigonometry, trinity, trio, triphthong, triplet, trisect, triune, trivial.—Via
Trekker, Da. tynu: trigger
Tremo, L. siglo: tremble, tremendous, tremor, tremulous [trust, truth
Treowian, O. credu: troth, trow, true,
Trepido, L. crynu: intrepid, trepidation
Trepo, G. troi: heliotrope, trope, tropic
Thriambos, G. Triumphus, L. Triomphe, F. gorfoledd: triumph, trump, trumpet
Tribulan, O. Troubler, F. blino: trouble, troublesome, untroubled
Tribuo, L. rhoddi: attribute, contribute, distribute, retribution, retributive, tributary, tribute [bune
Tribus, L. tylwyth: tribe, tribunal, tri-
Tricæ, L. rhwystr: extricate, inextricable, intricate, intrigue
Trouver, F. cael: contrive, irretrievable, retrieve, trover
Trudo, trusus, L. gwthio: abstruse, detrude, extrude, intrude, obtrude, protrude, retrude, trusion, unobtrusive
Truncus, L. toredig; Tronçon, F. llachbren: trounce, truncate, truncheon, trunk (cyff)
Tuber, L. chwyddiad: protuberant, tuber, tubercle, tubercular, tuberose
Tubus, L. pib: tube, tubular, tubule, tubuliform, tubulous
Tueor, tutus, L. amddiffyn, edrych, sylwi ar: intuitive, tuition, tutelar, tutor
Tumeo, L. chwyddo: contumacy, contumely, tomb, tumefy, tumid, tumour, tump, tumult, tumulus [tuse, retuse
Tundo, tusum, L. curo: contusion, ob-
Tupos, G. Typus, L. cysgodlyn: antitype, archetype, prototype, stereotype, type, typify, typography
Turba, L. tyrfa: disturb, imperturbable, perturbate, turbid, turbulent
Turris, L. tŵr: turret. Tor, O. tŵr: tower, towering
Twa, twegen, O. dau: between, betwixt, twain, twenty, twibil, twice, twilight, twill, twin, twine, twirl, twist, two
Tynan, O. caeru: Knighton, town
Uber, L. ffrwythlawn: exuberance, uberous, uberty
Ubi, L. pa le: ubiquitary, ubiquity
Uisge, Ir. dwfr: usquebagh, whisky, Axe, Esk, Exe, Ouse, Usk, Wye (afonydd), Aix-la-Chapelle (Aqua, L. dwfr)

Ultra, L. tu hwnt i; Ulterior, L. pellach; Ultimus, L. pellaf: penultimate, ulterior, ultimate, ultimatum, ultra-liberal
Umbra, L. cysgod: adumbrate, inumbrate, obumbrate, penumbra, umbrage, umbrageous, umbrella
Unda, L. ton: abound, abundant, inundate, redound, redundant, undulation
Unguo, unctus, L. eneinio: anoint, ointment, unction, unctuous, unguent
Unus, L. un: triune, unanimous, unicorn, uniform, union, unique, unisonant, unitarian, unity, universal, universe, university
Urbs, L. dinas: suburban, suburbs, urban, urbane, urbanity
Urina, L. lleisw: diuretic, ischury, strangury, ureter, urethra, urinal, urine, uroscopy
Uro, ustus, L. llosgi: adustion, combustible, combustion, exustion, incombustible, ustion [utter, uttermost
Ut, O. i maes: out, outer, utmost,
Utor, L. defnyddio; Usus, L. defnydd: abuse, disuse, inutile, peruse, usage, use, usual, usufruct, usury, utensil, utility
Uxor, L. gwraig briod: uxorious
Vacca, L. Vache, F. buwch: vaccary, vaccinate, vaccine
Vaco, vacatum, L. bod yn wag: evacuate, vacant, vacate, vacuity, vacuum
Vado, L. myned: evade, evasion, invade, pervade, vade-mecum, wade
Vagor, L. crwydro: evagation, extravagant, vagabond, vagary, vagrant, vague
Valeo, L. bod yn iach: avail, convalescent, countervail, equivalent, invalid, invalidate, prevail, prevalent, valedictory, valetudinarian, valiant, valid, valour, valuation, value
Vallum, L. gwrthglawdd: circumvallation, contravallation, interval, wall
Vanus, L. gwag, ofer: evanescent, evanid, evanish, vain, vanish, vanity
Vapor, L. anwedd: evaporate, vapour
Vapulo, L. cael ei guro; Chwap, Chwip, W.: vapulation, wallop, whip
Varico, L. bongamu: divaricate, prevaricate, prevarication
Varius, L. gwahanol: invariable, variable, variegate, variety, variola, vary
Vas, L. llestr: extravasated, vascular, vase, vessel
Vasto, L. difrodi, gwastraffu; Vastus, L. eang; Weste, O. diffaeth: devas-
Vates, L. prophwyd: vatican, vaticide, vaticinate
Veho, vectus, L. cludo: convex, convey, inveigh, vection, vehicle, veterinary
Vello, velsus, L. tynu: convulse, convulsion, revel, revulsion, vellicate
Velo, L. gorchuddio: develop, envelope, reveal, revelation, veil, veliferous
Vena, L. gwythïen: extravenate, vein, venal, venesection, venous
Vendo, L. gwerthu: venal (cyflogadwy), vend, vender, vendible, vendor, vendue
Venenum, L. gwenwyn: envenom, venefical, venenate, venom
Veneror, L. addoli: venerable, venerate
Venia, L. maddeuant: venial
Venio, ventum, L. dyfod: advene, advent, adventure, avenue, circumvent, convene, convenient, convent, covenant, event, intervene, invent, peradventure, prevent, revenue, venture
Venor, L. hela: venary, venatic, venation, venery (helwriaeth), venison
Venter, L. bol: eventerate, venter, ventral, ventricle, ventriloquist
Ventus, L. gwynt: eventilate, subventaneous, vent, ventiduct, ventilation, ventosity. Wind, O. Vinds, Go. gwynt; Wehan, Ge. chwythu: wind, windpipe
Venus, L. Gwener, duwies cariad: antivenereal, venereal, venery (cydgnawd)
Verbero, L. taro: reverberation, verberate
Verbum, L. gair: adverb, proverb, verb, verbal, verbatim, verbiage, verbosity
Vereor, L. ofni, parchu: irreverent, revere, reverend, verecund
Vergo, L. tueddu tua: converge, convergent, diverge, verge
Vermis, L. pryfyn: vermicelli, vermicular, vermiform, vermifuge, vermillion, vermin, vermivorous. Wyrm, O. pryfyn: worm, wormwood
Verto, versus, L. troi: adverse, advert, advertise, animadvert, averse, aversion, avert, controversy, controvert, conversion, converse, convert, divers, diverse, divert, divorce, evert, inadvertence, introvert, invert, irreversible, malversation, observe, pervert, reverse, revert, subvert, transverse, traverse, universe, versatile, verse, versicle, versify, version, vertebra, vertex, vertigo, vortex
Verus, L. Vrai, F. gwir: aver, averment, veracity, verdict, verify, verily, similar, verity, very [vesicle, ve

Vestigium, L. ol: investigate, vestige
Vestis, L. gwisg: divest, invest, investtiture, travesty, vest, vestry, vesture
Vetus, L. hen: inveterate, veteran
Via, L. Voie, F. Weg, O. Vaha, Sa. ffordd: convoy, deviate, obviate, obvious, pervious, previous, quadrivial, trifle, trivial, viaduct, viatic, viaticum, voyage, way, waylay, wayward
Vicinus, L. cymmydog: vicinage, vicinity
Vicis, L. cyfnewidiad: vicar, vicarious, vice-admiral, vice-chancellor, vicegerent, viceroy, vicissitude, viscount
Video, visum, L. gweled: devise, envy, evidence, evident, inviduous, invisible, provide, providence, provision, prudence, purvey, revise, supervise, survey, vide, videlicet, visage, visible, vision, visionary, visit, visor, vista, visual. Vue, F. golygfa: review, view
Viduo, L. difeddu: vidual, viduity. Widew, O. gwraig weddw: widow, widower, widowhood
Vigor, L. cryfder: invigorate, vigorous
Vilis, L. gwael: revile, vile, vilify
Villa, L. gwlatty; Ville, F. tref: villa, village, villain, villany, villatic
Villus, L. blew: velvet, velveteen, velvety, villose, villous
Vinco, victus, L. Vaincre, F. gorchfygu: convict, convince, evince, invincible, province, vanquish, victim, victor
Vindex, L. amddiffynwr: avenge, revenge, vengeance, vengeful, vindicate, vindictive
Vinum, L. gwin: vine, vinegar, vineyard, vintage, vintner, wine
Violo, L. niweidio; Vis, L. nerth: inviolable, unviolated, violate, violent
Vir, L. gwr: decemvir, triumvirate, virago, viril, virility. Virtus, L. rhinwedd, gwroldeb: virtue
Virus, L. gwenwyn: virulence, virus
Viscum, L. glud: viscid, viscidity, viscosity, viscous [ate, viscera
Viscus, visceris, L. perfeddyn: eviscer-
Vita, L. bywyd: aquavitæ, vital, vitality
Vitium, L. drygedd, bai: vice, vitiate. —Vito
Vito, L. gochelyd: evitate, inevitable
Vitrum, L. gwydr: vitreous, vitrification, vitrify, vitriol
Vitulus, L. Veau, F. Véel, old F. llo: veal, vellum, vituline
o, victum, L. byw: convivial, revive, urvive, victuals, vivacity, vivacious, ivid, vivify, viviparous
Voco, vocatus, L. galw; Vox, L. llais: advocate, avouch, convoke, equivocal, equivocate, invoke, provoke, revoke, univocal, vocabulary, vocal, vocation, vocative, voice, vouch, vouchsafe, vowel
Volo, L. dymuno: benevolence, malevolent, volition, voluntary, volunteer
Volo, L. ehedeg: volant, volatile, volery, volitation, volley [voluptuous
Voluptas, L. hyfrydwch: voluptuary,
Volvo, volutus, L. treiglo: convolve, convolvulus, devolve, evolve, involve, revolve, voluble, volume, volute
Voro, L. difa: carnivorous, devour, graminivorous, granivorous, herbivorous, piscivorous, vermivorous, voracious
Voveo, votus, L. addunedu: advowson, avow, devote, devout, disavow, votary, vote, votive, vow
Vulcanus, L. duw tân: volcanic, volcano, vulcanian, vulcanize [vulgate
Vulgus, L. gwerin: divulge, vulgar,
Vulnus, vulneris, L. clwyf: invulnerable, vulnerable, vulnerary
Wæpen, O. arf: wapentake, weapon
Wanian, O. pallu: wan, wane, want
Wealdan, O. llywio: wield [wellspring
Weallan, O. tarddu: Holywell, well,
Weardean, O. gwylio: award, guard, guardian, reward, ward, warden
Welig, O. cyfoethog: commonwealth, weal, wealth, wealthy
Wenden, O. myned: wander, wend, went
Weorpan, O. taflu: mouldwarp, warp
Wesan, O. bod: was, were
Wiht, O. peth, creadur: aught, godwit, naught, naughty, not, whit, wight
Wild, O. & D. Vild, Sw. & D. gwyllt: wild, wilder, wilderness
Witan, O. gwybod: weet, wis, wise, wit, witness, wot, unwittingly
Wolcen, O. cwmwl: welkin
Wregan, O. cyhuddo: arraign, bewray
Wringan, O. nydd-droi: wrangle, wrench, wring, wrong, wrung
Writhan, O. wræstan, O. torchi: awry, wreath, wreathe, wrist, writhe, wry
Wyrt, O. llysieuyn: liverwort, lousewort, spearwort, starwort, stonewort, wort
Xalapa, Sp. gwlad ym Mexico: jalap
Xeros, G. sych: xerasia, xerodes, xerophagy
Xulon, G. coed: xylography
Ziemen, Ge. gweddu: seem, unseemly,
Zistan, Pe. digroeni: zest
Zoon, G. anifail: zoolatry, zoology, zo-
omorphism, zoophyte, zootomy

ENWAU PRIODOL YSGRYTHYROL SEISONEG A'U CYNANIAD.

pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tw̆=too, tw̆k=took; ōre; lāte, līne, nō, mūte; she, zh=z āzûre; thin, THis; j=dzh.

Aaron, ê'r'on
Abagtha, â.bag'thâ
Abana, ab'â.nâ
Abarim, ab'â.rim
Abdeel, Abdiel, ab'dî.el
Abednego, â.bed'nî.gō
Abel, ā'bel
Abelbethmaachah, ā.bel-beth.mā'â.kâ
Abelmaim, ā.bel.mā'im [lâ
Abelmeholah, ā.bel.mî.hō'-
Abelmizraim, ā.bel.miz'rā-
Abia, â.bī'â [im
Abialbon, ā.bî.al'bon
Abiasaph, â.bī'â.saf
Abiathar, â.bī'â.thâr
Abidah, ab'î.dâ
Abiel, ā'bî.el
Abiezer, ab.î.i'zûr
Abiezrite, ab.î.ez'rīt
Abigail, ab'î.gāl
Abihail, ab.î.hā'il
Abihu, â.bī'hū
Abihud, â.bī'hud
Abijah, â.bī'jâ
Abilene, â.bî.lī'nî
Abimael, â.bim'ā.el
Abimelech, â.bim'î.lek
Abinadab, â.bin'â.dab
Abinoam, â.bin'ō.am
Abiram, â.bī'r'am
Abishag, ab'î.shag
Abishai, â.bish'ā.ī
Abishalom, â.bish'â.lom
Abishua, ab.î.shū'â
Abishur, ab'î.shûr
Abital, ab'î.tal
Abitub, ab'î.tub
Abiud, â.bī'ud
Abraham, ā'brâ.ham
Absalom, ab'sâ.lom
Aceldama, â.sel'dâ.mâ
Achaia, â.kā'yâ
Achaicus, â.kā'î.kus
Achan, ā'kan
Achim, ā'kim
Achmetha, ak'mî.thâ

Achsah, ak'sâ
Adadah, ad'â.dâ
Adadrimmon, â.dad'rim.on
Adah, ā'dâ
Adaiah, ad.ā.ī'â
Adalia, ad.â.lī'â
Adam, ad'am
Adamah, ad'â.mâ
Adami, ad'â.mī
Adbeel, ad'bî.el
Adiel, ā'dî.el
Adina, ad'î.nâ
Adithaim, ad.î.thā'im
Adlai, ad'lā.ī
Admatha, ad'mâ.thâ
Adonebezek, â.don.î.bī'zek
Adonijah, ad.ō.nī'jâ
Adonikam, ad.ō.nī'kam
Adoniram, ad.ō.nī'r'am
Adonezedek, â.don.î.zī'dek
Adoraim, ad.ō.rā'im
Adoram, â.dō'r'am
Adrammelech, â.dram'î.lek
Adramyttium, ad.râ.mit'-
Adria, ā'drî.â [yum
Adriel, ā'drî.el
Adullam, â.dul'am
Adummim, â.dum'im
Æneas, î'nî.as
Agabus, ag'â.bus
Agag, ā'gag
Agar, ā'gâr
Agarenes, ag.â.rînz'
Agee, ag'î
Agrippa, â.grip'â
Agur, ā'gûr
Ahab, ā'hab
Aharah, â.har'â
Aharhel, â.har'el
Ahasai, ā.haz'ā.ī
Ahasbai, â.haz'bā.ī
Ahasuerus, â.haz.ū.î'r'us
Ahava, â.hā'vâ
Ahaz, ā'haz
Ahaziah, ā.hâ.zī'â
Ahiah, â.hī'â
Ahiam, â.hī'am

Ahihud, â.hī'hud
Ahijah, â.hī'jâ
Ahikam, â.hī'kam
Ahilud, â.hī'lud
Ahimaaz, â.him'ā.az
Ahiman, â.hī'man
Ahimelech, â.him'î.lek
Ahimoth, ā.hī'moth
Ahinadab, â.hin'â.dab
Ahinoam, â.hin'ō.am
Ahio, â.hī'ō
Ahira, â.hī'r'â
Ahisamach, â.his'â.mak
Ahishahar, â.hish'â.hâr
Ahishar, â.hī'shar
Ahithophel, â.hith'ō.fel
Ahitub, â.hī'tub
Ahlai, â'lai
Ahoah, â.hō'â
Aholah, â.hō'lâ
Aholiab, â.hō'lī.ab
Aholibah, â.hol'î.bâ
Aholibamah, ā.hō.lib'â.mâ
Ahumai, â.hū'mā.ī
Ahuzam, â.hū'zam
Ai, ā'ī
Aiah, ā.ī'â
Aiath, ā'ī.ath
Aijah, ā.ī'jâ
Aijaleth, ā'jâ.leth
Aijalon, ā'jâ.lon
Ain, ā'in
Ajalon, aj'â.lon
Akrabbim, ak.rab'im
Alammelech, â.lam'î.lek
Alamoth, al'â.moth
Alemoth, â.lī'moth
Alexander, al.eks.an'dûr
Alexandria, al.eks.an'drî.â
Aliah, â.lī'â [huth
Allonbachuth, al.on.bak'-
Almodad, al.mō'dad
Almondiblathaim, al.mor dib.lâ.thā'im
Alpheus, al.fī'us
Altaschith, al.tas'kith
Alush, ā'lush

Amalekites, â.mal'ĭ.kĭts
Amana, am'â.nâ
Amariah, am.â.rĭ'â
Amasa, â.mā'sâ
Amassai, â.mas'ā.ĭ
Amasiah, am.â.sĭ'â
Amashai, â.mash'ā.ĭ
Amaziah, am.â.zĭ'â
Aminadab, â.min'â.dab
Amittai, â.mit'ā
Ammiel, am'ĭ.el
Ammihud, a.mĭ'hud
Amminadab, a.min'â.dab
Ammishaddai, a.mĭ.shad'-ā.ĭ
Ammizabad, a.mĭz'â.bad
Ammonite, am'on.ĭt
Amon, ā'mon
Amorites, am'ō.rĭts
Amphipolis, am.fip'ō.lis
Amplias, am'plĭ.as
Amraphel, am'rā.fel
Anah, ā'nâ
Anaharath, an.ā.hē'r'ath
Anaiah, an.ā.ĭ'â
Anak, ā'nak
Anakim, an'â.kim
Anamim, an'â.mim
Anammelech, â.nam'ĭ.lek
Anani, ā.nā'nĭ
Ananias, an.â.nĭ'as
Anath, ā'nath
Anathoth, an'â.thoth
Andronicus, an.drō.nĭ'kus
Aner, ā'ner
Anethothite, an'ĭ.thoth.ĭt
Aniam, ā'nĭ.am
Antioch, an'tĭ.ok
Antipas, an'tĭ.pas
Antipatris, an.tip'â.tris
Antothijah, an.tō.thĭ'jâ
Antothite, an'toth.ĭt
Apelles, a.pel'ĭz [kĭts
Apharsachites, â.fär'sâ-
Apharsathchites, â.fär'-sath.kĭts
Apharsites, â.fär'sĭts
Aphek, ā'fek
Aphekah, â.fĭ'kâ
Aphiah, â.fĭ'â
Aphses, af'sĭz
Apollonia, ap.o.lō'nĭ.â
Apollos, â.pol'os
Apollyon, â.pol'yon
Apphia, af'ĭ.â
Appii Forum, ap'ĭ.ĭ fō'r'um
Aquila, ak'wĭ.lâ
Arab. ar'ab
Arabah, ar'â.bâ
Arabis, â.rā'bĭ.â
Arad, ē'r'ad
Aram, ē'r'am
Aramitess, ē'r'am.ĭ.tes
Ararat, ar'â.rat
Araunah, â.rō'nâ
Arbathite, är'bath.ĭt
Archelaus, är.kĭ.lā'us
Archevites, är'kĭ.vĭts
Archi, är'kĭ [roth
Archiataroth, är.kĭ.at'â-
Archippus, är.kip'us
Archites, är'kĭts
Arcturus, ärk.tū'r'us
Areli, â.rĭ'lĭ
Areopagite, ar.ĭ.op'â.jĭt
Areopagus, ar.ĭ.op'â.gus
Aretas, â.rĭ'tas
Aridai, â.rid'ā.ĭ
Aridatha, â.rid'â.thâ
Arieh, â.rĭ'ĭ
Ariel, ē'r'ĭ.el
Arimathea, ar.ĭ.mâ.thĭ'â
Arioch, e'r'ĭ.ok
Arisai, â.rĭs'ā.ĭ
Aristarchus, ar.is.tär'kus
Aristobulus, ar.is.tō.bū'lus
Armageddon, är.mâ.ged'on
Armenia, är.mĭ'nĭ.â
Armishadai, är.mĭ.shad'ā.ĭ
Armoni, är.mō'nĭ
Arodi, ar'ō.dĭ
Aroer, ar'ō.ûr
Arphad, är'fad
Arphaxad, är.faks'ad
Artaxerxes, är.taks.ûrks'-
Artemas, är'tĭ.mas [ĭz
Aruboth, ar'ū.both
Arumah, â.rō'mâ
Arvadites, är'vad.ĭts
Asa, ā'sâ
Asahel, as'â.hel
Asahiah, as.â.hĭ'â
Asaiah, as.ā.ĭ'â
Asaph, ā'saf
Asarelah, as.â.rĭ'lâ
Ascalon, as'kâ.lon
Asenath, as'ĭ.nath
Ashabiah, ash.â.bĭ'â
Ashbea, ash'bĭ.â
Ashchenas, ash'kĭ.naz
Ashdod, ash'dod
Ashdothite, ash'doth.ĭt
Asher, ash'ûr
Ashima, ash'ĭ.mâ
Ashkelon, ash'kĭ.lon
Ashkenaz, ash'kĭ.naz
Ashpenaz, ash'pĭ.nas
Ashriel, ash'rĭ.el
Ashtaroth, ash'tâ.roth
Ashtemoth, ash'tĭ.moth
Ashterathite, ash'tĭ.rath.ĭt
Ashtoreth, ash'tō.reth
Ashuath, â.shū'ath
Ashurites, ash'ûr.ĭts
Asia, ā'shâ
Asiel, ā'sĭ.el
Askelon, as'kĭ.lon
Asnapper, as.nap'ûr
Aspatha, as'pâ.thâ
Asriel, az'rĭ.el
Assalimoth, a.sal'ĭ.moth
Assanias, as.â.nĭ'as
Asshur, ash'ûr
Asshurim, a.shū'r'im
Assyria, â.sir'ĭ.â
Astaroth, as'tâ.roth
Asyncritus, â.sin'krĭ.tus
Atad, ā'tad
Atarah, at'â.râ [ad'ar
Ataroth-Addar, at'â.roth-
Athach, â'thak
Athaiah, ath.ā.ĭ'â
Athens, ath'enz
Athenians, â.thĭ'nĭ.anz
Athlai, ath'lā
Attai, at'ā
Attalia, at.â.lĭ'â
Augustus, ô.gus'tus
Auranitis, ô.râ.nĭ'tis
Ava, ā'vâ
Aven, ā'ven
Avim, ā'vim
Avites, ā'vĭts
Azaliah, az.â.lĭ'â
Azaniah, az.â.nĭ'â
Azsrael, az.â.rā'el
Azariah, az.â.rĭ'â
Azaziah, az.â.zĭ'â
Azekah, â.zĭ'kâ
Aziel, ā'zĭ.el
Aziza, â.zĭ'zâ
Azmaveth, az'mâ.veth
Aznoth-Tabor, az'noth-tā' [bôr
Azor, ā'zôr
Azotus, â.zō'tus
Azriel, az'rĭ.el
Azrikam, az'rĭ.kam
Azubah, â.zū'bâ
Azur, ā'zûr
Azuran, az'ū.ran
Azzah, az'â

Baal, bā'al
Baalah, bā'al.â [ûr
Baalathbeer, bā.al.ath.bī'-
Baalberith, bā.al.bī'r'ith
Baalhamon, bā.al.ham'on
Baalhanan, bā.al.han'an
Baalhazor, bā'al.hā'zôr
Baalim, bā'al.im
Baalmeon, bā.al.mī'on
Baalpeor, bā.al.pī'ôr [zim
Baalperazim, bā.al.pī'r'â-
Baalshalisha, bā.al.shal'ī-shâ
Baalzebub, bā.al.zi'bub
Baalzephon, bā.al.zī'fon
Baanah, bā'â.nâ
Baara, bā'â.râ
Baaseiah, bā.â.sī'â
Baasha, bā'â.shâ
Babel, bā'bel
Babylon, bab'i.lon
Babylonians,bab.i.lō'nī.anz
Baca, bā'kâ [al'on
Bachuth-Allon, bak'uth-
Bahurim, bâ.hū'r'im
Bajith, bā'jith
Bakbakar, bak.bak'ar
Bakbukiah, bak.buk.ī'â
Balaam, bā'lam
Baladan, bal'â.dan
Balak, Balac, bā'lak
Bamah, bā'mâ
Bamothbaal, bā.moth.bā'al
Barabbas, ba.rab'as
Barachel, bar'â.kel
Barachias, bar.â.kī'as
Barak, bē'r'ak
Barhumite, bâr.hū'mīt
Bariah, bâ.rī'â
Barjesus, bâr.jī'sus
Barjona, bâr.jō'nâ
Barnabas, bâr'nâ.bas
Barsabas, bar'sâ.bas [mū
Bartholomew, bar.thol'ō-
Bartimeus, bâr.ti.mī'us
Baruch, bē'r'uk
Barzillai, bâr.zil'ä.ī
Bashan, bā'shan
Bashemath, bash'ī.math
Bathrabbim, bath.rab'im
Bathsheba, bath.shī'bâ
Bathshua, bath'shū.â
Bavai, bav'ä.ī
Bealoth, bī'â.loth
Bebai, beb'ä.ī
Becher, bī'kur
Bechorath, bī.kō'r'ath
Bedeiah, bed.ī.ī'â
Beeliada, bī.el.ī'â.dâ
Beelzebub, bī.el'zī.bub
Beer, bī'ur
Beera, Beerah, bī.ī'r'â
Beeri, bī.ī'r'ī [rôt
Beerlahairoi, bī.ur.lâ.hä'ī-
Beeroth, bī.ī'r'oth
Beerothite, bī.ī'r'oth.īt
Beersheba, bī.ûr.shī'bâ
Beeshtera, bī.esh'tī.râ
Behemoth, bī'hī.moth
Belial, bī'lī.al
Belshazar, bel.shaz'ar
Belteshazzar, bel.tī.shaz'ar
Benaiah, ben.ä'â
Benammi, ben.am'ī
Beneberak, ben.eb'ī.rak
Benejaakan, ben.i.jä'â.kan
Benhadad, ben.hā'dad
Benhail, ben.hā'il
Benhanan, ben.hā'nan
Benjamite, ben'jâ.mīt
Beninu, ben'ī.nū
Benoni, ben.ō'nī
Benzoheth, ben.zō'heth
Berachah, ber'â.kâ
Berachiah, ber.â.kī'â
Beraiah, ber.ä.ī'â
Berea, bī.rī'â
Berechiah, ber.ī.kī'â
Beriah, bī.rī'â
Berith, bī'r'ith
Bernice, bûr.nī'sī
Berodach, bī.rō'dak
Berothah, bī.rō'thâ
Berothai, ber'ō.thā
Besodeiah, bes.ō.dī'â
Besor, bī'zor
Bethabara, beth.ab'â.râ
Bethanath, beth'â.nath
Bethanoth, beth'â.noth
Bethany, beth'â.nī
Betharabah, beth.ar'â.bâ
Betharam, beth.ē'r'am
Betharbel, beth.ār'bel
Bethaven, beth.ä'ven [veth
Bethazmaveth,beth.az'mâ-
Bethbaalmeon, beth.bā.al-mī'on
Bethbara, beth.bē'r'â
Bethbasi, beth'bâ.sī
Bethbirei, beth.bir'ī.ī
Bethcar, beth'kâr
Bethdagon, beth.dä'gon
Bethdiblathaim, beth.dib-lâ.thā'im
Betheden, beth.ī'den
Bethel, beth'el
Bethemek, beth.ī'mek
Bether, bī'thûr
Bethesda, beth.ez'dâ
Bethezel, beth.ī'zel
Bethgader, beth.gä'dûr
Bethgamul, beth.gä'mul
Beth-haccerem, beth.hak'-sī.rem
Beth-haran, beth.hē'r'an
Beth-hoglah, beth.hog'lâ
Beth-horon, beth.hō'r'on
Bethjesimoth, beth.jes'ī-moth
Bethlebaoth, beth.leb'ä.oth
Bethlehem, beth'lī.hem [īt
Bethlehemite, beth'lī.hem-
Bethmaachah, beth.mā'â-ka [kâ.both
Bethmarcaboth,beth.mâr'-
Bethmeon, beth.mī'on
Bethnimra, beth.nim'râ
Bethpalet, beth.pā'let
Bethpazzez, beth.paz'ez
Bethpeor, beth.pī'or
Bethphage, beth.fā'jī
Bethphelet, beth'fī.let
Bethrapha, beth'râ.fâ
Bethrehob, beth'rī.hob
Bethsaida, beth.sā'ī.da
Bethshan, beth'shan
Bethshean, beth.shī'an
Bethshemesh, beth'shī-mesh
Bethshittah, beth.shit'â
Bethsura, beth.sū'r'â
Bethtappuah, beth.tap'ū.â
Bethuel, bī.thū'el
Bethul, bī'thul
Bethzur, beth'zûr
Betonim, bet'ō.nim
Beulah, bī.ū'lâ
Bezai, bī'zä
Bezaleel, bī.zal'ī.el
Bezek, bī'zek
Bichri, bik'rī
Bigthana, big'thâ.nâ
Bigvai, big'vä.ī
Bileam, bil'ī.am
Bilgai, bil'gä.ī
Binea, bin'ī.â
Binnui, bin'ū.ī
Birzavith, bûr'zâ.vith
Bithiah, bī.thī'â
Bithron, bith'ron

Bizjothjah, biz.joth'jâ
Blastus, blas'tus
Boanerges, bō.â.nûr'jīz
Boaz, bō'az
Bocheru, bok'ī.rū
Bochim, bō'kim
Booz, bō'oz
Bosor, bō'sôr
Bozez, bō'zez
Bozrah, boz'râ
Bukkiah, bu.kī'â
Bul, bul
Buzi, bū'zī
Buzite, buz'īt
Cabul, kā'bul
Cades, kā'dez
Cæsar, sī'zâr
Cæsarea, sī.zâ.rī'â
Caiaphas, kā'â.fas
Cain, kān
Cain, kā'in (dinas)
Cainan, kā'ī.nan
Calah, kā'lâ
Caleb, kā'leb
Calneh, kal'nī
Calvary, kal'vâ.rī
Cana, kā'nâ
Canaan, kā'nâ.an, kā'nan
Canaanites, kā'nā.an.īts
Candace, kan'dā.sī
Capernaum, kā.pûr'nā.um
Caphtorim, kaf'tō.rim
Cappadocia, kap.â.dō'shâ
Carchemish, kâr'kī.mish
Carmel, kâr'mel
Carmelite, kâr'mel.īt
Carnaim, kâr'nā.im
Carshena, kâr'shī.nâ
Casiphia, kâ.sif'ī.â
Casluhim, kaz'lū.him
Cedron, sī'dron
Cenchrea, ken.krī'â
Cephas, sī'fas
Cesarea, sī.zâ.rī'â
Chalcol, kal'kol
Chaldea, kal.dī'â
Chaldeans, kal.dī'anz
Chaldees, kal.dīz'
Charashim, kar'â.shim
Charchemish, kâr'kī.mish
Charran, kar'an
Chebar, kī'bâr
Chedorlaomer, ked.ôr.lā'ō-
Chelal, kī'la
[mûr
'bā
n'â.rimz
sh

Chenaanah, kī.nā'â.nâ
Chenani, ken'â.nī
Chenaniah, ken.â.nī'â
Chepharhaamonai, kī.fâr-hā.am'ō.nā
Chephirah, kī.fī'r'â
Cheran, kī'r'an
Cherethims, ker'eth.imz
Cherethites, ker'eth.īts
Cherith, kī'r'ith
Cherub, kī'r'ub (dinas)
Chesalon, kes'â.lon
Chesed, kī'sed
Chesulloth, kī.sul'oth
Chezib, kī'zib
Chidon, kī'don
Chileab, kil'ī.ab
Chilion, kil'ī.on
Chilmad, kil'mad
Chimham, kim'ham
Chinnereth, kin'ī.reth
Chios, kī'os
Chisleu, kiz'lū
Chislon, kiz'lon
[bor
Chislothtabor, kiz.loth.tā'-
Chittim, kit'im
Chloe, klō'ī
Chorashan, kō.rā'shan
Chorazin, kō.rā'zin
Chozeba, kō.zī'bâ
Chub, kub
Chushanrishathaim, kush-an.rish.â.thā'im
Chuza, kū'za
Cilicia, sī.lish'â
Cinnereth, sin'ur.eth
Claudia, klô'dī.â
Claudius, klô'dī.us
Clement, klem'ent
Cleopas, klī'ō.pas
Cleophas, klī'ō.fas
Cnidus, nī'dus
Colhozeth, kol.hō'zeth
Colosse, kō.los'ī
Colossians, kō.losh'anz
Conaniah, kō.nā.nī'â
Coniah, kō.nī'â
Coos, kō'os
Core, kō'r'ī
Corinth, kor'inth
Corinthians, kō.rin'thī.anz
Cornelius, kôr.nī'lī.us
Cosam, kō'sam
Crescens, kres'enz
Cretans, krī'tanz
Crete, krīt

Crispus, kris'pus
Cushan, kū'shan
Cushi, kū'shī
Cutha, kuth'â
Cyprus, sī'prus
Cyrene, sī.rī'nī
Cyrenius, sī.rī'nī.us
Cyrus, sī'r'us
Dabareh, dab'â.rī
Dabbasheth, dab'â.sheth
Daberath, dab'ī.rath
Dagon, dā'gon
Dalaiah, dal.ā.ī'â
[thâ
Dalmanutha, dal.mâ.nū'-
Dalmatia, dal.mā'shâ
Damaris, dam'â.ris
Damascenes, dam.â.sīnz'
Damascus, dâ.mas'kus
Daniel, dan'yel
Danites, dan'īts
Danjaan, dan'jā.an
Darius, dâ.rī'us
Dathan, dā'than
Debir, dī'bur
Deborah, deb'ō.rā
Decapolis, dī.kap'ō.lis
Dedan, dī'dan
Dedanim, ded'â.nim
Dehavites, dī.hā'vīts
Delaiah, del.ā.ī'â
Delilah, del'ī.lâ
Demas, dī'mas
Demetrius, dī.mī'trī.us
Derbe, dûr'bī
Deuel, dī.ū'el
[mī
Deuteronomy, dū.tu.ron'ō-
Diana, dī.an'â
Diblaim, dib'lā.im
Diblath, dib'lath
Dibon, dī'bon
Dibri, dib'rī
Dibzahab, dib'zâ.hab
Didymus, did'ī.mus
Dilean, dil'ī.an
Dimonah, dī.mō'nâ
Dinah, dī'nâ
Dinaite, dī'nā.īt
Dinhabah, din'hā.bâ
Dionysius, dī.ō.nish'us
Diotrephes, dī.ot'ri.fīz
Dishan, dī'shan
Dizahab, diz'â.hab
Dodai, dō'dā.ī
Dodanim, dod'â.nim
Dodavah, dod'â.vâ
Doeg, dō'eg
Dothan, dō'than

Drusilla, drŭ.sil'ā
Dumah, dū'mā
Durah, dū'rā
Ebal, ē'bal
Ebedmelech, ē.bed'mē.lek
Ebenezer, eb.en.ē'zûr
Eber, ē'bur
Ebiasaph, ē.bī'ā.saf
Ebronah, ē.brō'nā
Ecclesiastes, ek.lez.ē.as'tēz
Eden, ē'den
Edom, ē'dum
Edomite, ē'dum.īt
Edrei, ed'rē.ī
Eglah, eg'lā
Eglaim, eg'lā.im
Ehi, ē'hī
Ehud, ē'hud
Ekron, ek'run
Ekronites, ek'run.īts
Elah, ē'lā
Elam, ē'lam
Elasah, el'ā.sā
Elath, ē'lath
Elbethel, el.beth'el
Eldaah, el.dā'ā
Elealeh, ē.lē.ā'lī
Eleasah, ē.lē.ā'sā
Eleazar, ē.lē.ā'zûr
Elelohe, el.el.ō'hī
Elhanan, el.hā'nan
Eli, ē'lī
Eliab, ē.lī'ab
Eliada, ē.lī'ā.dā
Eliahba, ē.lī'ā.bā
Eliakim, ē.lī'ā.kim
Eliali, ē.lī'ā.lī
Elias, ē.lī'as
Eliasaph, ē.lī'ā.saf
Eliashib, ē.lī'ā.shib
Eliathah, ē.lī'ā.thā
Elidad, ē.lī'dad
Eliel, ē'lī.el
Elienai, ē.lī.ē.nā'ī
Eliezer, ē.lī.ē'zûr
Elihaba, ē.lī'hā.bā
Elihoreph, el.ē.hō'r'ef
Elihu, ē.lī'hū
Elijah, ē.lī'jā
Elika, el'ē.kā
Elim, ē'lim
Elimelech, ē.lim'ē.lek
Eliœnai, ē.lī.ē'nā.ī
Eliphal, el'ē.fal
Eliphalet, ē.lif'ā.let
Eliphaz, el'ē.faz
Eliphelet, ē.lif'ē.let
Elisabeth, ē.liz'ā.beth
Elisæus, el.ē.sē'us
Elisha, ē.lī'shā
Elishah, ē.lī'shā
Elishama, ē.lish'ā.mā
Elishaphat, ē.lish'ā.fat
Elisheba, ē.lish'ē.bā
Elishua, el.ē.shū'ā
Eliud, ē.lī'ud
Elizaphan, ē.liz'ā.fan
Elizur, ē.lī'zûr
Elkanah, el.kā'nā
Elkoshite, el'kosh.īt
Ellasar, el'ā.sār
Elmodam, el.mō'dam
Elnaam, el'nā.am
Elnathan, el'nā.than
Eloi, el.ō'ī
Elonbeth-hanan, ē'lon.beth-hā'nan
Eloth, ē'loth
Elpaal, e.pā'al
Elpalet, el'pā.let
Eltekeh, el'tē.kī
Eltekon, el'tē.kon
Eltolad, el.tō'lad
Elul, ē'lul
Eluzai, ē.lū'zā.ī
Elymas, el'ī.mas
Elzabad, el'zā.bad
Elzaphan, el.zā'fan
Emims, ē'mimz
Emmanuel, e.man'ū.el
Emmaus, e.mā'us
Eneas, ē'nē.as
Eneglaim, en.eg.lā'im
Engannim, en.gan'im
Engedi, en.gē'dī
Enhaddah, en.had'ā
Enhakkore, en.hak'ō.rī
Enhazor, en.hā'zôr
Enmishpat, en.mish'pat
Enoch, ē'nok
Enrimmon, en.rim'on
Enrogel, en.rō'gel
Enshemesh, en'shē.mesh
Entappuah, en.tap'ū.ā
Epaphras, ep'ā.fras
Epaphroditus, ē.paf.rō.dī'tus
Epenetus, ē.pē'nē.tus
Ephah, ē'fā
Ephal, ē'fal
Epher, ē'phûr
Ephesdammim, ē.fez.dam'im
Ephesians, ē.fē'zhanz
Ephesus, ef'ē.sus
Ephphatha, ef'ā.thā
Ephraim, ē'frā.im
Ephraimites, ē'frā.im.īts
Ephratah, ef'rā.tā
Ephron, ē'fron
Epicureans, ep.ē.kū.rē'anz
Eranites, ē'r'an.īts
Erastus, ē.ras'tus
Erech, ē'rek
Esaias, ē.zā'as
Esarhaddon, ē.sār.had'on
Esau, ē'sô
Esek, ē'sek
Eshbaal, esh'bā.al
Eshcol, esh'kol
Eshean, ē'shē.an
Eshek, ē'shek
Eshtaol, esh'tā.ol
Eshtaulites, esh'tôl.īts
Eshtemoa, esh.tem'ō.ā
Eshtemoh, esh'tē.mō
Esli, ez'lī
Esrom, ez'rom
Esther, es'tûr
Etam, ē'tam
Etham, ē'tham
Ethanim, eth'ā.nim
Ethbaal, eth'bā.al
Ethur, ē'thûr
Ethiopia, ē.thī.ō'pē.ā
Eubulous, ū.bū'lus
Eunice, ū.nī'sē
Euodias, ū.ō'dī.as
Eutychus, ū'tē.kus
Ezekias, ez.ē.kī'as
Ezekiel, ē.zē'kī.el
Ezel, ē'zel
Eziongeber, ē.zī.on.gī'bûr
Ezra, ez'rā
Ezrahite, ez'rā.hīt
Felix, fē'liks
Festus, fes'tus
Fortunatus, fôr.tū.nā'tus
Gaal, gā'al
Gaash, gā'ash
Gaba, gā'bā
Gabai, gab'ā.ī
Gabatha, gab'ā.thā
Gabriel, gā'brī.el
Gadarenes, gad.ā.rīnz'
Gaddiel, gad'ī.el
Gadites, gad'īts
Gaius, gā'ī.us
Galatia, gā.lā'shā
Galatians, gā.lā'shanz
Galeed, gal'ī.ed
Galilee, gal'ī.lī
Gallio, gal'ī.ō

Gamaliel, gâ.mā'lī.el
Gammadims, gam'â.dimz
Gareb, gê'r'eb
Gath, gath
Gaza, gä'zâ
Gebal, gī'bal
Gebim, gē'bim
Gedaliah, ged.â.lī'â
Geder, gī'dûr
Gederah, gī.dī'r'â
Gederite, ged'ī.rīt
Gederoth, gī.dī'r'oth
Gederothaim, ged.ī.roth.ā'-[im
Gedor, gī'dôr
Gehazi, gī.hā'zī
Geliloth, gel'ī.loth
Gemalli, gī.mal'ī
Gemariah, gem.â.rī'â
Gennesaret, ge.nez'â.ret
Genubath, ge.nū'bath
Gera, gī'r'â
Gergesenes, gûr'gī.sīnz
Gerizim, ger'ī.zim
Gershom, gûr'shom
Gershon, gûr'shon
Geshem, gī'shem
Geshur, gī'shûr
Geshuri, gesh'ū.rī
Gether, gī'thur
Gethsemane, geth.sem'â.nī
Geuel, gī.ū'el
Gezer, gī'zûr
Giah, gī'â
Gibbethon, gib'ī.thon
Gibeah, gib'ī.â
Gibeon, gib'ī.on
Giblites, gib'līts
Giddalti, gi.dal'tī
Gideon, gid'ī.on
Gideoni, gid.ī.ō'nī
Gidom, gī'dom
Gihon, gī'hon
Gilalai, gil'â.lä
Gilboa, gil'bō.â
Gilead, gil'ī.ad
Gilgal, gil'gal
Giloh, gī'lō
Gilonite, gī'lon.īt
Ginath, gī'nath
Ginnetho, gin'ī.thō
Girgashite, gûr'gash.īt
Gittah-hepher, git'â-hī'fûr
Gittaim, git'ā.im
Gittites, git'īts
'ee, gī'zon.īt
gō'ath
ī'lan
Golgotha, gol'gō.tha
Goliath, gō.lī'ath
Gomer, gō'mûr
Gomorrha, gō.mor'â
Goshen, gō'shen
Gozan, gō'zan
Grecia, grī'shâ
Gudgodah, gud'gō.dâ
Guni, gū'nī
Gurbaal, gûr.bā'al [rī
Haahashtari, hä.â.hash'tâ-
Habaiah, hâ.bā'â
Habakkuk, hâ.bak'uk
Habaziniah, hab.â.zī.nī'â
Habor, hā'bôr
Hachaliah, hak.â.lī'â
Hachilah, hak'ī.lâ
Hachmoni, hak'mō.nī
Hadad, hā'dad
Hadadezer, had.ad.ī'zûr
Hadar, hā'dâr
Hadarezer, had.â.rī'zûr
Hadashah, had'â.shâ
Hadassah, hâ.das'â
Hadid, hā'did
Hadlai, had'lā.ī
Hadoram, hâ.dō'r'am
Hadrach, hā'drak
Hagab, hā'gab
Hagabah, hag'â.bâ
Hagar, hā'gâr
Hagarenes, hā.gâr.īnz'
Haggai, hag'ā.ī
Haggeri, hag'ī.rī
Haggiah, ha.gī'â
Hai, hā'ī
Hakkatan, hak'â.tan
Hakupha, hak'ū.fâ
Halak, hā'lak
Hali, hā'lī
Halohesh, hâ.lō'hesh
Haman, hā'man
Hamath, hā'math [thâ
Hammedatha, ha.med'â-
Hammoleketh, ha.mol'ī-[dôr
Hammoth-dor, ham'oth-
Hamonah, ham'ō.nâ
Hamongog, hā'mon.gog
Hamor, hā'mor
Hamuel, hâ.mū'el
Hamul, hā'mul
Hamutal, hâ.mū'tal
Hanameel, hâ.nam'ī.el
Hanan, hā'nan
Hananeel, hä.nan'ī.el
Hanani, han'â.nī
Hananiah, han.â.nī'â
Hanes, hā'nīs
Haniel, han'ī.el
Hannathon, han'â.thon
Hanoch, hā'nok
Hanum, hā'num
Haphraim, haf'rā.im
Haradah, har'â.dâ
Haran, hê'r'an
Hararite, har'ar.īt
Harbonah, har.bō'nâ
Hareph, hê'r'ef
Hareth, hê'r'eth
Harhaiah, hâr.hâ.ī'â
Harim, hê'r'im
Harnepher, hâr'nī.fûr
Harod, hê'r'od
Haroeh, har'ō.ī
Harorite, har'ō.rīt
Harosheth, har'ō.sheth
Harumaph, hâ.rw'maf
Haruphite, hâ.rw'fīt
Haruz, hê'r'uz
Hasadiah, has.â.dī'â
Hashabiah, hash.â.bī'â
Hashabnah, hash'ab.nâ
Hashbadana, hash.bad'â-[nâ
Hashem, hā'shem
Hashmonah, hash'mō.nâ
Hashub, hā'shub
Hashubah, hash'ū.bâ
Hassenaah, has.ī.nā'â
Hasshub, hash'ub
Hatach, hā'tak
Hathath, hā'thath
Hatita, hat'ī.tâ
Hattipha, hat'ī.fâ
Hauran, hô'ran
Havilah, hav'ī.lâ
Havothjair, hā.voth.jā'ûr
Hazael, haz'ā.el
Hazaiah, haz.ā.ī'â
Hazaraddah, hā.zâr.ad'â
Hazarhatticon, hā.zâr.hat'-[veth
ī.kon
Hazarmaveth, hā.zâr.mā'-
Hazarsusah, hā.zâr.sū'zâ
Hazelelponi hā.zel.el.pō'nī
Hazerim, hâ.zī'r'im
Hazeroth, haz'ī.roth
Hazezontamar, haz.ī.zon-[tā'mar
Haziel, hā'zī.el
Hazor, hā'zôr
Heber, hī'bûr
Hebron, hī'bron
Hegai, heg'ā.ī
Hege, hī'jī

Helam, hī'lam
Heldai, hel'dä.ī
Helekites, hī'lek.īts
Heleph, hī'lef
Heli, hī'lī
Helkai, hel'kä.ī
Helkath-hazzurim, hel'-kath-haz'ü.rim
Heman, hī'man
Hena, hī'nâ
Henadad, hen'â.dad
Hefer, hī'fûr
Hephzibah, hef'zī.bâ
Heres, hī'r'iz
Hermogenes, hûr.moj'ī.nīz
Hermonite, hûr'mon.īt
Herod, her'od
Herodians, hī.rō'dī.anz
Herodias, hī.rō'dī.as
Hezekiah, hez.i.kī'â
Hezion, hī'zī.on
Hezir, hī'zûr
Hezrai, hez'rä.ī
Hezronite, hez'ron.īt
Hiddai, hid'ä ī
Hiddekel, hid'ī.kel
Hiel, hī'el
Hierapolis, hī.ī.rap'ō.lis
Higgaion, hi.gä'on
Hilkiah, hil.kī'â
Hiram, hī'r'am
Hizkijah, hiz.kī'jâ
Hittites, hit'īts
Hivites, hī'vīts
Hobah, hō'bâ
Hodaiah, hod.ä.ī'â
Hodaviah, hod.â.vī'â
Hodiah, hō.dī'â
Hoglah, hog'lâ
Hoham, hō'ham
Holofernes, hol.ō.fûr'nīz
Hophni, hof'nī
Horam, hō'r'am
Horeb, hō'r'eb
Horhagidgad, hôr.hâ.gid'-gad
Hori, hō'r'ī
Horims, hō'r'imz
Horites, hō'r'īts
Horonaim, hor.ō.nä'im
Horonites, hor'ō.nīts
Hosea, hō.zī'â
Hoshaiah, hosh.ä.ī'â
Hoshama, hosh'â.mâ
Hoshea, hō.shī'â
Hothir, hō'thûr
Hupham, hü'fam
Hurai, hü'r'ä
Huram, hü'r'am
Hushah, hü'shâ
Hushai, hü'shä
Hushathite, hü'shath.īt
Hymenæus, hī.men.ī'us
Ibleam, ib'lī.am
Ibneiah, ib.nī'â
Ibnijah, ib.nī'jâ
Ichabod, ik'â.bod
Iconium, ī.kō'nī.um
Idalah, id'ä.lâ
Iduel, id'ü.el
Idumea, ī.dü.mī'â
Igdaliah, ig.dä.lī'â
Igeal, ig'i.al
Iim, ī'im
Ijeabarim, ī.jī.ab'ar.im
Ilai, ī'lä
Illyricum, i.lir'ī.kum
Immanuel, i.man'ü.el
India, in'dī.â
Iphedeiah, if.ī.dī'â
Ira, ī'r'ä
Irijah, ī.rī'jâ
Irnahash, ūr'nâ.hash
Iron, ī'r'on
Irpeel, ûr'pī.el
Irshemesh, ûr'shī.mesh
Isaac, ī'zak
Isaiah, ī.zä'â
Iscariot, is.kar'ī.ot
Ishbibenob, ish.bi.bī'nob
Ishbosheth, ish'bō.sheth
Ishi, ī'shī
Ishijah, ī.shī'jâ
Ishmael, ish'mä.el
Ishmaiah, ish.mä.ī'â
Ishod, ī'shod
Ishuah, ish'ü.â
Ishuai, ish'ü.ä
Ismachiah, iz.mâ.kī'â
Ismaiah, iz.mä.ī'â
Israel, iz'rä.el
Israelite, iz'rä.el.īt
Issachar, is'ä.kâr
Isui, is'ü.ī
Ithai, ith'ä.ī
Ithamar, ith'ä.mâr
Ithiel, ith'ī.el
Ithra, ith'rä
Ithran, ith'ran
Ithream, ith'rī.am
Ithrites, ith'rīts
Ittahkazim, it.ä.kä'zim
Ittai, it'ä.ī
Iturea, ī.tü.rī'â
Ivah, ī'vâ
Izharite, iz'har.īt
Izrahiah, iz.rä.hī'â
Israiah, iz.rä.ī'â
Jaakobah, jä.ak'ō.bâ
Jaala, jä.ä'lâ
Jaalam, jä.ä'lam
Jaanai, jä'ä.nä
Jaareoregim, jä.ar.ī.or'ī-gim
Jaasau, jä'ä.sô
Jaasaniah, jä.az.ä.nī'â
Jaazer, jä'ä.zûr
Jaaziah, jä.ä.zī'â
Jaaziel, jä.ä.zī'el
Jabez, jä'bez
Jabin, jä'bin
Jabneel, jab'nī.el
Jabneh, jab'nī
Jachin, jä'kin
Jacob, jä'kub
Jael, jä'el
Jagur, jä'gûr
Jahaz, jä'haz
Jahazah, jä.hä'zâ
Jahaziah, jä.hä.zī'â
Jahaziel, jä.hä'zi.el
Jahleel, jä'lī.el
Jahzeel, jä'zi.el
Jahzerah, jä'zi.rä
Jahziel, jä'zi.el
Jair, jä'ir
Jairus, jä.ī'r'us
Jakeh, jä'ki
Jambres, jam'briz
Jamin, jä'min
Jamlech, jam'lek
Jannes, jan'iz
Janoah, jä.nō'ä
Japheth, jä'feth
Japhia, jä.fī'ä
Japhleti, jaf'lī.tī
Jared, jē'r'ed
Jaresiah, jar.i.sī'ä
Jarha, jär'hä
Jarib, jē'r'ib
Jarmuth, jär'muth
Jaroah, jä.rō'ä
Jashur, jä'shûr
Jashobeam, jä.shō'bī.am
Jashub, jä'shub
Jashubi, jash'ü.bī
Jasiel, jä'si.el
Jason, jä'son
Jathniel, jath'nī.el
Javan, jä'van
Jazer, jä'zûr
Jearim, jī'ä.rim
Jeaterai, it.ä'rī

Jeberechiah, jî.ber.i.kī'â
Jebus, jī'bus
Jebusites, jeb'ū.zīts
Jecamiah, jek.â mī'â
Jecholiah, jek.ō.lī'â
Jeconiah, jek.ō.nī'â
Jedaiah, jī.dā.ī'â
Jediael, jī.dī'ā.el
Jedidah, jed'ī.dâ
Jedidiah, jed.ī.dī'â
Jeduthun, jed'ū.thun
Jeezer, jī.ī'zûr [hâ.dū'thâ
Jegarsahadutha, jī.gâr.sā-
Jehalelel, jī.hal'ī.lel
Jehaziel, jī.hā'zī.el
Jehdeiah, jī.dī'â
Jehezekel, jī.hez'ī.kel
Jehiah, jī.hī'â
Jehieli, jī.hī'lī
Jehizkiah, jī.hiz.kī'â
Jehoadah, jī.hō'ā.dâ
Jehoad-dan, jī.hō.ad'an
Jehoahaz, jī.hō'â.haz
Jehoash, jī.hō'ash
Jehohanan, jī.hō'hâ.nan
Jehoiachim, jī.hôi'â.kim
Jehoiachin, jī.hôi'â.kin
Jehoiadah, jī.hôi'ā.dâ
Jehonadab, jī.hon'ā.dab
Jehonathan, jī.hon'ā.than
Jehoram, jī.hō'r'am
Jehoshaphat, jī.hosh'ā.fat
Jehosheba, jī.hosh'ī.bâ
Jehoshuah, jī.hosh'ū.â
JEHOVAH, jī.hō'vâ
——jireh, jī'r'ī
——nissi, nis'ī
——shalom, shā'lom
——tsidkenu, tsid'kī.nū
Jehozabad, jī.hoz'ā.bad
Jehu, jī'hū
Jehubbah, jī.hub'ā
Jehud, jī'hud
Jehudi, jī.hū'dī
Jehudijah, jī.hū.dī'jâ
Jehush, jī'hush
Jeiel, jī.ī'el
Jekabzeel, jī.kab'zī.el
Jekamiah, jek.ā.mī'ā
Jekuthiel, jī.kū'thī.el
Jemimah, jī.mī'mâ
Jemuel, jem.ū'el
Jephthah, jef'thâ
Jeshunah, jī.fun'ī
[illegible]'ā
[illegible]th

Jeremy, jer'ī.mī
Jeriah jī.rī'ā
Jeribai, jer'ī.bā
Jericho, jer'ī.kō
Jeriel, jī.rī'el
Jerijah, jī.rī'jâ
Jerimoth, jer'ī.moth
Jerioth, jer'ī.oth
Jeroboam, jer.ō.bō'am
Jeroham, jer'ō.ham
Jerub, jī'r'ub [sheth
Jerubbesheth, jī.rub'ī-
Jeruel, jer'ū.el
Jerusalem, jī.rū'sâ.lem
Jesaiah, jī.sā'ā
Jeshaiah, jesh.ā.ī'ā
Jeshanah, jesh'ā.nâ
Jesharelah, jesh.ā.rī'lâ
Jeshebeab, jesh.eb'ī.ab
Jeshimon, jesh'ī.mon
Jeshishai, jī.shish'ā.ī
Jeshohaiah, jesh.ō.hā.ī'ā
Jeshua, jesh'ū.ā
Jesburun, jesh'ū.run
Jesimiel, jī.sim'ī.el
Jesui, jī'sū.ī
JESUS, jī'zuz
Jetheth, jī'theth
Jethro, jī'thrō
Jeuel, jī'ū.el
Jeus, jī'uz
Jeush, jī'ush
Jezebel, jez'ī.bel
Jezer, jī'zûr
Jeziah, jī.zī'ā
Jeziel, jī'zī.el
Jezliah, jez.lī'ā
Jezrahiah, jez.râ.hī'ā
Jezreel, jez'rī.el
Jiphthahel, jif'thâ.hel
Joab, jō'ab
Joahaz, jō'ā.haz
Joakim, jō'ā.kim
Joash, jō'ash
Joatham, jō'ā.tham
Jochebed, jok'ī.bed
Joelah, jō.ī'lâ
Jogbehah, jog'bī.hâ
Johanan, jō.hā'nan
John, jon
Joiada, jō.ī'ā.dâ
Joiakim, jō.ī'ā.kim
Joiarib, jō.ī'ā.rib
Jokdiam, jok'dī.am
Jokmeam, jok'mī.am
Joktheel, jok'thī.el
Jonadab, jon'ā.dab

Jonathan, jon'ā.than
Jorai, jō'r'ā.ī
Joram, jō'r'am
Jorim, jō'r'im
Jorkoam, jôr'kō.am
Josabad, jos'ā.bad
Josaphat, jos'ā.fat
Jose, jō'sī
Joses, jō'sez
Joshaviah, josh.ā.vī'ā [shâ
Joshbekasha, josh.bek'ā-
Joshua, josh'ū.ā
Josiah, jō.sī'ā
Josibiah, jos.ī.bī'ā
Josiphiah, jos.ī.fī'ā
Jotbathah, jot'bâ.thâ
Jozabad, joz'ā.bad
Jozachar, joz'ā.kâr
Jozadak, joz'ā.dak
Jubal, jū'bal
Jucal, jū'kal
Judæa, jū.dī'ā
Judah, jū'dâ
Julia, jū'lī.ā
Junia, jū'nī.ā [sed
Jushabhesed, jū.shab'hī-
Kabzeel, kab'zī.el
Kadeshbarnea, kā.desh-bâr'nī.ā
Kadmiel, kad'mī.el
Kadmonites, kad'mon.īts
Kallai, kal'ā.ī
Kareah, kâ.rī'ā
Karkaa, kâr.kā'ā
Kedar, kī'dâr
Kedemoth, ked'ī.moth
Kedesh, kī'desh
Kehelathah, kī.hel'ā.thâ
Keilah, kī'lâ
Kelaiah, kī.lā.ī'ā
Kelita, kel'ī.tâ
Kemuel, kem'ū.el
Kenath, kī'nath
Kenaz, kī'naz
Kenite, kī'nīt
Kenizzites, ken'iz.īts
Kerenhappuch, ker.en.hap'-[uk
Kerioth, ker'ī.oth
Keros, kī'r'os
Keturah, kī.tū'r'ā
Kezia, kī.zī'ā
Kibroth-hattaavah, kib'-roth-ha.tā'ā.vâ
Kibzaim, kib'zā.im [seth
Kirharaseth, kûr.har'ā-
Kirharesh, kûr.hē'r'esh
Kirheres, kûr.hī'r'ez

Kiriathaim, kir.ĭ.â.thā'im
Kirjathaim, kûr.jâ.thā'im
Kirjatharba, kûr.jath.âr'bâ
Kirjath-huzoth, kûr'jath-hū'zoth [san'â
Kirjathsannah, kûr.jath-
Kirjathsepher, kûr.jath.sĭ'-
Kirioth, kir'ĭ.oth [fûr
Kishi, kish'ī
Kishion, kish'ĭ.on
Kishon, kĭ'shon
Kohath, kō'hath
Kolaiah, kol.ä.ĭ'â
Korah, kō'r'â
Korathite, kō'r'ath.īt
Kore, kō'r'ī
Kushaiah, kush.ä.ĭ'â
Laadah, lä'â.dâ
Laban, lä'ban
Lachish, lä'kish
Laish, lä'ish
Lamech, lä'mek
Laodicea, lā.ŏ.dĭ.sē'â
Lapidoth, lap'ĭ.doth
Lasea, lä.sē'â
Lasha, lä'shâ
Lasharon, lâ.shē'r'on
Lazarus, laz'â.rus
Leah, lē'â
Leannoth, lē'an.oth
Lebanon, leb'â.non
Lebaoth, leb'ä.oth
Lebbæus, le.bē'us
Lebona, lĭ.bō'na
Lecah, lē'kâ
Lehabim, lē'hâ.bim
Lemuel, lem'ū.el
Leshem, lĭ'shem
Letushim, lĭ.tū'shim
Leummim, lĭ.um'im
Leviticus, lĭ.vit'ĭ.kus
Libya, lib'yâ
Linus, lī'nus
Loammi, lō.am'ī
Lodebar lod'ĭ.bär
Lorubamah, lō.rū'bâ.mâ
Lucius, lū'shus
Ludim, lū'dim
Luhith, lū'hith
Lycaonia, lĭ.kâ.ō'nĭ.â
Lycia, lish'â
Lydia, lid'yâ
Lysanias, lĭ.sā'nĭ.as
Lysias, lis.ĭ'as
Lystra, lis'trâ
Maachah, mä'â.kâ
Maachathi, mä.ak'â.thī
Maadai, mä'â.dâ
Maadiah, mä.â.dī'â
Maalehacrabbim, mä.al.ĭ-ak.rab'im
Maarath, mä'â.rath
Maaseiah, mä.â.sī'â
Maasia, mä.â.sī'â
Maath, mä'ath
Macedonia, mâ.sĭ.dō'nĭ.â
Machbanai, mak'bâ.nä
Machbenah, mak'bĭ.nâ
Machir, mä'kûr [bä
Machnadebai, mak.nâ.dĭ'-
Machpelah, mak.pĭ'lâ
Madai, mad'ä.ĭ
Madmenah, mad.mĭ'nâ
Magdala, mag'dâ.lâ
Magdalen, mag'dâ.len
Magdiel, mag'dĭ.el
Magog, mä'gog
Magormissabib, mä.gôr-mis'â.bib
Mahalah, mä'hâ.lâ
Mahalaliel, mâ.hal'ä.lĭ.el
Mahali, mä'hâ.lī
Mahanaim, mâ.hâ.nä'im
Mahaneh, mä'hâ.nī
Mahanehdan, mä.han'ĭ.dan
Maharai, mâ.har'ä.ĭ
Mahavite, mä'hâ.vīt
Mahaziah, mä.hâ.zī'â
Mahazioth, mâ.hä'zĭ.oth
Mahershalalhashbaz, mä-hûr.shal.al.hash'baz
Makheloth, mak.hī'loth
Makkedah, ma.kĭ'dâ
Malachi, mal'â.kī
Malchiah, mal.kī'â
Malchiel, mal'kĭ.el
Malchijah, mal.kī'jâ
Malchiram, mal.kī'r'am
Malchus, mal'kus
Maleleel, mä.lĭ.lĭ'el
Mallothi, mal'ō.thī
Manaen, man'ä.en
Manahath, man'ä.hath [īts
Manahethites, mâ.nä'heth-
Manasseh, mâ.nas'ī
Manoah, mâ.nō'ä
Maonites, mä'on.īts
Marah, mē'r'â
Maralah, mar'ä.lâ
Maranatha, mar.an.ath'â
Mareshah, mä.rĭ'shâ
Maroth, mē'r'oth
Marsena, mär.sĭ'na
Maschil, mas'kil
Masrekah, maz'rĭ.kâ
Matred, mā'tred
Matri, mā'trī
Mattanah, mat'an.â
Mattaniah, mat.â.nī'â
Mattatha, mat'â.thâ
Mattathias, mat.â.thī'as
Mattenai, mat.ĭ.nā'ī
Matthan, math'an
Matthat, math'at
Matthew, math'ū
Matthias, ma.thī'as
Mattithiah, mat.ĭ.thī'â
Mazzaroth, ma.zē'r'oth
Mearah, mĭ.ē'r'â
Mebunnai, mĭ.bun'ä
Mecherathite, mek'ĭ.rath.īt
Medalah, med'â.lâ
Medan, mĭ'dan
Medeba, med'ĭ.bâ
Media, mĭ'dĭ.â
Megiddo, mĭ.gid'ō
Mehali, mĭ.hä'li
Mehetabel, mĭ.het'â.bel
Mehida, mĭ.hī'dâ
Meholah, mĭ.hō'lâ
Mehujael, mĭ.hū'jä.el
Mehuman, mĭ.hū'man
Mejarkon, mĭ.jär'kon
Mekonah, mek'ō.nâ
Melchi, mel'kī
Melchiel, mel'kĭ.el
Melchisedec, mel.kiz'ĭ.dek
Melchishua, mel.kĭ.shū'â
Melea, mĭ'lĭ.â
Melech, mĭ'lek
Melicu, mel'ĭ.kū
Melita, mel'ĭ.tâ
Memucan, mĭ.mū'kan
Menahem, men'â.hem
Meonothai, mĭ.on'ō.thä
Mephaath, mef'ä.ath
Mephibosheth, mĭ.fib'ō-
Merab, mĭ'r'ab [sheth
Meraiah, mer.ä.ĭ'â
Meraioth, mĭ.rä'oth
Merari, mer'â.rī
Merathaim, mer.â.thā'im
Mered, mĭ'r'ed
Meremoth, mer'ĭ.moth
Meres, mĭ'r'īz
Meribah, mer'ĭ.bâ
Meribbaal, mĭ.rib'ä.al
Merodach, mĭ.rō'dak
Merom, mĭ'r'om
Meronothite, mĭ.ron'ō.thīt
Meroz, mĭ'r'oz

Mesech, mī'sĕk
Meshach, mī'shak [mī'â
Meshelemiah, mish.el.i-
Meshezabeel, mesh.ez'â bil
Meshillemith, mesh.i.li'-
Meshobab, mī.shō'bab [mith
Meshullam, mī.shul'am
Meshullemeth, mī.shul'ī-meth
Mesobaite, mes'ō.bā.īt
Mesopotamia, mes.ō.pō.tā'-mī.â [am'â
Methegammah, mī.theg-
Methusael, mī.thū'sā.el
Methuselah, mī.thū'sī.lâ
Meunim, mī.ū'nim
Mezahab, mez'â.hab
Micah, mī'kâ
Micaiah, mī.kā'â
Michael, mī'kā.el
Michah, mī'kâ
Michaish, mī.kā'â
Michal, mī'kal
Michmash, mik'mash
Michmethah, mik'mī.thâ
Michri, mik'rī
Midian, mid'yan
Migdalel, mig'dal.el
Migdalgad, mig'dal.gad
Migron, mig'ron
Mijamin, mij'â.min
Milalai, mil.â.lā'ī
Miletus, mī.lī'tus
Miniamin, mī.nī'â.min
Miriam, mir'i.am
Mishael, mish'ā.el
Misheal, mī'shī.al
Mishraites, mish'rā.īts
Mispereth, miz'pī.reth
Misrephothmaim, miz.rī-foth.mā'im
Mithredath, mith'rī.dath
Mitylene, mit.ī.lī'nī
Mizar, mī'zâr
Mizpeh, miz'pī
Mizraim, miz'rā.im
Mnason, nā'son
Moab, mō'ab
Moladah, mol'â.dâ
Molech, mō'lek
Moloch, mō'lok
Morasthite, mō'r'as.thīt
Mordecai, môr'dī.kā
Moreh, mō'r'ī
M[illegible].eth
Moseroth, mō.sī'r'oth
Moses, mō'ziz
Myra, mī'r'â
Naam, nā'am
Naamah, nā'â.mâ
Naaman, nā'am.an [thīts
Naamathites, nā'â.mâ-
Naarai, nā'â.rā
Naashon, nā.ash'on
Nabal, nā'bal
Naboth, nā'both
Nachor, nā'kôr
Nadab, nā'dab
Nahabi, nā'hâ.bī
Nahaliel, nâ.hā'lī.el
Nahamani, nâ.ham'â.nī
Naharai, nâ.har'ā.ī
Nahath, nā'hath
Nahor, nā'hôr
Nahum, nā'hum
Nain, nā'in
Naioth, nā'oth
Naomi, nā'ō.mī
Naphish, nā'fish
Naphthali, naf'thâ.lī
Naphtuhim, naf'tū.him
Narcissus, nâr.sis'us
Nathan, nā'than
Nathanael, nâ.than'ā.el
Naum, nā'um
Nave, nā'vī
Nazarene, naz.â.rīn'
Nazareth, naz'â.reth
Nazarite, naz'â.rīt
Neah, nī'â
Neapolis, nī.ap'ō.lis
Neariah, nī.â.rī'â
Nebai, neb'ā.ī
Nebaioth, nī.bā'oth
Nebajoth, nī.bā'joth
Neballat, nī.bal'at
Nebo, nī'bō [kad.nez'âr
Nebuchadnezzar, neb.ū-
Nebuchadrezzar, neb.ū-kad.rez'âr [don'ō.sôr
Nebuchodonosor, neb.ū.kō-
Nebushasban, neb.ū.shaz'-ban [dan
Nebuzaradan, neb.ū.zar'â-
Necho, nī'kō
Neginoth, neg'ī.noth
Nehelamite, nī.hel'â.mīt
Nehemiah, nī.hī.mī'â
Nehiloth, nī'hī.loth
Nehum, nī'hum
Nehushtan, nī.hush'tan
Neiel, nī'ī.el
Nekoda, nī.kō'dâ
Nemuel, nem.ū'el
Nepheg, nī'feg
Nephish, nī'fish
Nephishesim, nī.fish'ī.sim
Nephthalim, nef'tâ.lim
Nephtoah, nef'tō.â
Nephusim, nī.fū'sim
Nereus, nī'r'ī.us
Nergalsharezer, nûr.gal-shâ.rī'zûr
Neriah, nī.rī'â
Nethaneel, nī.than'ī.el
Nethaniah, neth.â.nī'â
Nethinims, neth'ī.nimz
Nitophah, nī.tō'fâ
Netophathite, nī.tof'â.thīt
Neziah, nī.zī'â
Nicanor, nī.kā'nor
Nicodemus, nik.ō.dī'mus
Nicolaitanes, nik.ō.lā'ī.tānz
Nicolas nik'ō.las
Nicopolis, nī.kop'ō.lis
Niger, nī'jûr
Nineveh, nin'ī.vī
Nisroch, niz'rok
Noadiah, nō.â.dī'â
Noah, nō'â, Noe, nō'ī
Nogah, nō'gâ
Nymphas, nim'fas
Obadiah, ob.â.dī'â
Obededom, ō'bed.ī.dom
Oboth, ō'both
Ocran, ok'ran
Olivet, ol'ī.vet
Olympas, ō.lim'pas
Onan, ō'nan
Onesimus, ō.nes'ī.mus
Onesiphorus, on.ī.sif'ō.rus
Ophel, ō'fel
Ophir, ō'fûr
Ophrah, of'râ
Oreb, ō'r'eb
Orion, ō.rī'on
Osee, ō'sī
Oshea, ō.shī'â
Othni, oth'nī
Othniel, oth'nī.el
Ozias, ō.zī'as
Paarai, pā'â.rā
Padanaram, pā.dan.ē'r'am
Padon, pā'don
Pagiel pā'jī.el
Pai, pā'ī
Palal, pā'lal
Palestina, pal.es.tī'nâ
Palluites, pal'ū.īts

Paltiel, pal'tĭ.el
Pamphylia, pam.fil'ĭ.â
Paran, pē'r'an
Parmashta, pär.mash'tâ
Parmenas, pär'mĭ.nas
Parosh, pē'r'osh
Parshandatha, pär.shan'dâ.thâ
Parthians, pär'thĭ.anz
Paruah, par'ü.â
Parvaim, pär.vā'im
Pasdammim, paz.dam'im
Paseah, pā'sĭ.â
Pashur, pash'ûr
Patara, pat'ä.rä
Pathros, path'ros
Pathrusim, path.rū'sim
Patrobas, pat'rō.bas
Pau, pä'ü
Paul, pôl
Pedahel, ped'â.bel
Pedahzur, ped'â.zûr
Pedaiah, ped.ā'â
Pekah, pē'kâ
Pekahiah, pek.â.hī'â
Pelaiah, pel.ā.ī'â
Pelaliah, pel.â.lī'â
Peleth, pē'leth
Pelonite, pel'ō.nīt
Peniel, pē.nī'el
Peninnah, pē.nin'â
Penuel, pē.nū'el
Perazim, per'ä.zim
Peresh, pē'r'esh
Perez, pē'r'ez
Perezuzzah, pē'r.ez.uz'â
Pergamos, pûr'gâ.mos
Perida, pē.rī'dâ
Perizzites, per'iz.īts
Persia, pûr'shâ
Peruda, pē.rū'dâ
Peshahiah, pesh.â.hī'â
Peshuel, pē'shū.el
Peulthai, pē.ul'thä
Phanuel, fā.nū'el
Pharoah, fē'r'ō
Phares, Pharez, fē'r'iz
Pharpar, fär'pär
Phaseah, fā'sĭ.â
Phebe, fē'bĭ
Phenice, fē.nī'sĭ
Philadelphia, fil.â.del'fĭ.â
Philemon, fī.lī'mon
Philetus, fī.lī'tus
Philistia, fĭ.lis'tĭ.â
Philippi, fĭ.lip'ī
Philistim, fĭ.lis'tim
Philistine, fĭ.lis'tīn
Philologus, fĭ.lol'ō.gus
Phinehas, fin'ĭ.has
Phlegon, flī'gon
Phrygia, frij'ĭ.â
Phurah, fū'r'â
Phygellus, fĭ.jel'us
Pibeseth, pī'bĭ.seth
Pihahiroth, pĭ.hâ.hī'r'oth
Pilate, pī'lät
Pinon, pī'non
Pirathon, pir'â.thon
Pisidia, pĭ.sid'ĭ.â
Pison, pī'son
Pithom, pī'thom
Pochereth, pok'ĭ.reth
Pontius, pon'shus
Poratha, por'â.thâ
Porcius, pôr'shus
Potiphar, pot'ĭ.fär
Potipherah, pō.tif'ĭ.râ
Prochorus, prok'ō.rus
Pua, Puah, pū'â
Publius, pub'lĭ.us
Pudens, pū'denz
Puhites, pū'hīts
Pul, pul
Punites, pū'nīts
Punon, pū'non
Purim, pū'r'im
Put, put; Phut, fut
Puteoli, pū.tĭ.ō'lī
Ptolemais, tol.ĭ.mā'is
Quartus, kwôr'tus
Raamah, rā'ä.mâ
Raamiah, rä.â.mī'â
Raamses, rä.am'ses
Rabboni, ra.bō'nī
Rabsaris, rab'sä.ris
Rabshakeh, rab'shâ.kĭ
Raca, rā'kâ
Rachab, rā'kab
Rachal, rā'kal
Rachel, rā'tshel
Raddai, rad'ä.ĭ
Ragau, rā'gô
Raguel, rag'ü.el
Rahab, rā'hab
Rama, Ramah, rā'mâ
Ramathaim-zophim, ram.â.thā'im-zō'fim
Ramathite, rā'math.īt
Ramathlehi, rā.math.lī'hī
Rameses, ram'ĭ.sez
Ramiah, râ.mī'â
Ramoth, rā'moth
Rapha, rā'fâ
Raphu, rā'fū
Reaiah, rĭ.ā.ī'â
Rebekah, rĭ.bek'â
Rechab, rī'kab
Reelaiah, rĭ.el.ā'â
Regemmelech, rĭ.ge.mī'lek
Rehabiah, rĭ.hâ.bī'â
Rehob, rī'hob
Rehoboam, rĭ.hō.bō'am
Rehoboth, rĭ.hō'both
Rei, rī'ĭ
Rekem, rī'kem
Remaliah, rem.â.lī'a
Remeth, rī'meth
Remmon-methoar, rem'on-mĭ.thō'âr
Rephael, rĭ.fā'el
Rephaiah, ref.ā.ī'â
Rephaim, ref'ā.im
Rephidim, ref'ĭ.dim
Resen, rī'zen
Reu, rī'ü
Reuben, rū'ben
Reuel, rĭ.ū'el
Reumah, rū'mâ
Rezeph, rī'zef
Rezia, rĭ.zī'â
Rezin, rī'zin
Rezon, rī'zon
Rhegium, rī'jĭ.um
Rhesa, rī'sâ
Rhoda, rō'dâ
Ribai, rī'bä
Riblah, rib'lâ
Rimmonpares, rim.on.pē'r'-fīz
Riphath, rī'fath
Rogelim, rō.gī'lim
Romamtiezer, rō.mam.tī.ī'-zûr
Rufus, rū'fus
Sabachthani, sä.bak.thä'nī
Sabaoth, sâ.bā'oth
Sabeans, sâ.bī'anz
Sabtechah, sab'tĭ.kâ
Sadoc, sā'dok
Sala, Salah, sā'lâ
Salamis, sal'ä.mis
Salathiel, sâ.lā'thĭ.el
Salem, sā'lem
Salmone, sal.mō'nĭ
Salome, sâ.lō'mĭ
Samaria, sâ.mē'r'ĭ.â
Samaritans, sâ.mar'ĭ.tan
Samgarnebo, sam.gär.nī'lā
Samos, sā'mos
Samothracia, sam.
Samson, sam'sun
Samuel, sam'ü.el

Sapphira, sâ.fī'r'â
Sara, sê'r'â, Sarai, sê'r'ā.ī
Saraiah, sar.ā.ī'â
Sarepta, sâ.rep'tâ
Sarsechim, sâr.sī'kim
Saruch, sê'r'uk
Saul, sôl
Sceva, sī'vâ
Scythian, sith'ī.an
Seba, sī'bâ
Secacah, sek'â.kâ
Sechu, sī'kū
Secundus, sī.kun'dus
Seir, sī'ûr
Seirath, sī.ī'r'ath
Sela-hammahlekoth, sī'lâ-ham.â.lī'koth
Seleucia, sī.lū'sha
Semachiah, sem.â.kī'â
Semei, sem'ī.ī
Senaah, sen.ā'â
Senir, sī'nûr
Sennacherib, se.nak'ī.rib
Seorim, sī.ō'r'im
Sephar, sī'fâr
Sepharad, sef'â.rad
Sepharvaim, sef.âr.vā'im
Sepharvites, sī'fâr.vīts
Serah, sī'r'â
Seraian, ser.ā.ī'â
Shaalbim, shā.al'bim
Shaalbonite, shā.al'bō.nīt
Shaaf, shā'af
Shaaraim, shā.â.rā'im
Shaashgaz, shā.ash'gaz
Shabbethai, shâ.beth'ā.ī
Shachiah, shak'ī.â
Shadrach, shā'drak
Shage, shā'gī
Shahazimah, shā.haz'ī.mâ
Shalisha, shal'ī.shâ
Shalmai, shal'mā.ī
Shalmaneser, shal.mâ.nī'-[zûr
Shamariah, sham.â.rī'â
Shammai, sham'ā.ī
Shaphan, shā'fan
Shaphat, shā'fat
Sharaim, shar'ā.im
Sharon, shê'r'on
Sharuhen, shâ.rw'hen
Shaul, shā'ul
Shaveh, shā'vī
Shealtiel, shī'al.tī.el
Sheariashub, shī.âr.jā'shub
[b.â.nī'â
[ū.el
Shecaniah, shek.â.nī'â
Shechem, shī'kem
Shelanites, shī'lan.īts
Shelemiah, shel.ī.mī'â
Sheleph, shī'lef
Shelomi, shel'ō.mī
Shelumiel, shī.lū'mī.el
Shemaah, shem'ā.â
Shemariah, shem.â.rī'â
Shemeber, shem'ī.bûr
Shemida, shī.mī'dâ
Sheminith, shem'ī.nith
Shemiramoth, shī.mir'â-
Shemuel, shī'mū.el [moth
Shenir, shī'nûr
Shephuphan, shī.fū'fan
Sherah, shī'r'â
Sherebiah, sher.ī.bī'â
Sheshai, shī'shā
Sheshbazzar, shesh.baz'âr
Shetharboznai, shī.thâr-
Sheva, shī'vâ [boz'nā.ī
Shibarim, shib'â.rim
Shibboleth, shib'ō.leth
Shichron, shī'kron
Shiggaion, shī.gā'on
Shigionoth, shig.ī'ō noth
Shihorlibnath, shī.hôr.lib'-
Shiiim, shī.ī'im [nath
Shiloah, shī.lō'â
Shiloni, shī.lō'nī
Shimea, shim'ī.â
Shimeam, shim'ī.am
Shimei, shim'ī.ī
Shimeon, shim'ī.on
Shimi, shī'mī
Shimite, shim'īt
Shimon, shī'mon
Shimron-meron, shim'ron-
Shinar, shī'nâr [mī'r'on
Shiphi, shī'fī
Shisha, shī'shâ
Shishak, shī'shak
Shitrai, shit'rā.ī
Shoa, shō'â
Shoback, shō'bak
Shobai, shō'bā.ī
Shochoh, shō'kō
Shophan, shō'fan
Shoshannimeduth, shō-
shan.im.ī'duth
Shua, Shuah, shū'â
Shual, shū'al
Shubael, shū.bā'el
Shuhamites, shū'ham.īts
Shulamite, shū'lam.īt
Shumathites, shū'math.īts
Shunammite, shu'nam.īt
Shunem, shū'nem
Shunites, shū'nīts
Shuphamite, shū'fam.īt
Shushan, shū'san
Shuthalites, shū'thal.īts
Shuthelah, shū'thī.lâ
Sibbechai, sib'ī.kā
Sibboleth, sib'ō.leth
Sibraim, sib'rā.im
Sichem, sī'kem
Sidon, sī'don
Sihon, sī'hon
Sihor, sī'hôr
Silas, sī'las
Silo, sī'lō
Siloam, sī.lō'am
Simeon, sim'ī.un
Simon, sī'mun
Sinai, sī'nā.ī
Sinim, sī'nim
Sion, sī'on
Sippai, sip'ā
Sirion, sir'ī.on
Sisamai, sis.am'ā.ī
Sisera, sis'ī.râ
Smyrna, smûr'nâ
Socoh, sō'kō
Sodom, sod'om
Sodoma, sod'ō.mâ
Solomon, sol'ō.mon
Sopater, sop'â.tûr
Sosipater, sō.sip'â.tûr
Sosthenes, sos'thī.nīz
Sotai, sō'tā.ī
Stachys, stā'kis
Stephanas, stef'â.nas
Stephen, stī'vn [noth
Succothbenoth, suk.oth.bī'-
Suchathites, sū'kath.īts
Sukkiims, suk'ī.ims
Susanchites, sū'zan.kīts
Sychar, sī'kâr
Sychem, sī'kem
Syene, sī.ī'nī
Syntyche, sin'tī.kī
Syracuse, sir'â.kūs
Syria, sir'ī.â [nish'an
Syrophenician, sī'r.ō.fī-
Taanach, tā'â.nak
Tabbaoth, tab'ā.oth
Tabeal, tab'ī.al
Taberah, tab'ī.râ
Tabitha, tab'ī.thâ
Tabor, tā'bôr
Tabrimon, tab'rī.mon
Tachmonite, tak'mō.nīt

ahan, tä'han
ahapanes, tâ.hap'â.nĭz
ahpenes, tâ'pĭ.nĭs [shĭ
ahtimhodshi, tâ'tim.hod-
alitha-cumi, tal'ĭ.tha-
almai, tal'mä [cü'mĭ
anhumeth, tan'hü.meth
anis, tä'nis
aphath, tä'fath
appuah, tap'ü.â
aralah, tar'â.lâ
area, tē'r'ĭ.â
arpelites, tär'pel.ĭts
arshish, tar'shish
atnai, tat'nä.ĭ
ebaliah, teb.â.lĭ'â
ehaphnebes, tĭ.haf.nĭ'bĭz
ehinnah, tĭ.hin'â
ekel, tĭ'kel
ekoah, tĭ.kō'â
ekoites, tĭ.kō'ĭts
elabib, tel'â.bib
elaim, tel'ä.im
elassar, tĭ.las'âr
elharesha, tel.hâ.rĭ'shâ
elharsa, tel.hâr'sâ
elmelah, tel.mĭ'lâ
eman, tĭ'man
emani, tem'â.nĭ
emanite, tĭ'man.ĭt
emeni, tem'ĭ.nĭ
erah, tĭ'r'â
ertius, tûr'shus
ertullus, tûr.tul'us
haddæus, tha.dĭ'us
hahash, thä'hash
hara, thē'r'â
hebez, thĭ'bez
helasar, thĭ.las'âr
heophilus, thĭ.of'ĭ.lus
hessalonians, thes.â.lō'nĭ-
anz [kâ
Thessalonica, thes.â.lō.nĭ'-
Theudas, thü'das
Thimnathah, thim'nâ.thâ
Thyatira, thĭ.â.tĭ'r'â
Tiberias, tĭ.bĭ'r'ĭ.as
Tiglath Pileser, tig'lath
Tigris, tĭ'gris [pĭ.lĭ'zûr
Timæus, tĭ mĭ'us
Timnath, tim'nath
Timothēus, tĭ.mō'thĭ.us
Timothy, tim'ō.thĭ
Tiphsa, tĭf'sâ
Tirathites, tĭ'r'ath.ĭts
Tirhanah, tûr.hä'nâ
Tiria, tĭr'ĭ.â
Tirshatha, tûr'shâ.thâ
Titus, tĭ'tus
Tobiah, tō.bĭ'â
Togarmah, tō.gâr'mâ
Tohu, tō'hü
Toi, tō'ĭ
Tolmai, tol'mä.ĭ
Tophet, tō'fet
Tou, tō'ü
Trachonitis, trak.ō.nĭ'tis
Troas, trō'as
Trogyllium, trō.gil'ĭ.um
Trophimus, trof'ĭ.mus
Tryphena, trĭ.fĭ'nâ
Tryphosa, trĭ.fō'sâ
Tubal, tü'bal
Tychicus, tik'ĭ.kus
Tyrannus, tĭ.ran'us
Tyre, tĭ'r
Ucal, ü'kal
Uel, ü'el
Ulai, ü'lä.ĭ
Upharsin, ü.fär'sin
Uphaz, ü'faz
Urbane, ûr'bän
Uri, ü'r'ĭ
Uriah, ü.rĭ'â
Uriel, ü'r'ĭ.el
Urijah, ü.rĭ'jâ
Uthai, ü'thä.ĭ
Uzai, ü'zä.ĭ
Uzal, ü'zal
Uzzen, uz'en
Uzziah, u.zĭ'â
Uzziel, u.zĭ'el
Vajezatha, vâ.jez'â.thâ
Vashti, vash'tĭ
Vophsi, vof'sĭ
Zaanaim, zä.â.nä'im
Zaanannim, zä.â.nan'im
Zabdiel, zab'dĭ.el
Zabulon, zab'ü.lon
Zaccai, zak'ä.ĭ
Zaccheus, za.kĭ'us
Zachariah, zak.â.rĭ'â
Zadok, zä'dok
Zalmonah, zal.mō'nâ
Zalmunna, zal.mun'â [imz
Zamzummims, zam.zum'-
Zanoah, zâ.nō'â
Zaphnath-paaneah, zaf'-
nath-pä.â.nĭ'â
Zareathites, zē'r'ĭ.ath.ĭts
Zared, zē'r'ed
Zarephath, zar'ĭ.fath
Zaretan, zar'ĭ.tan [shä'hâr
Zarethshahar, zē'r.eth
Zartanah, zâr'tâ.nâ
Zatthu, zath'ü
Zebadiah, zeb.â.dĭ'â
Zebah, zĭ'bâ
Zebedee, zeb'ĭ.dĭ
Zeboiim, zĭ.bōĭ'im
Zeboim, zē.bō'im
Zebudah, zĭ.bü'dâ
Zebulun, zeb'ü.lun
Zebul, zĭ'bul
Zechariah, zek'â.rĭ'â
Zedekiah, zed.ĭ.kĭ'â
Zelophead, zĭ.lō'fĭ.ad
Zemaraim, zem.â.rä'im
Zemarite, zem'â.rĭt
Zemira, zĭ.mĭ'r'â
Zephaniah, zef.â.nĭ'â
Zephath, zĭ'fath
Zephatha, zef'â.thâ
Zephi, zĭ'fĭ
Zephon, zĭ'fon
Zephonites, zef'on.ĭts
Zerahiah, zer.â.hĭ'â
Zered, zĭ'r'ed
Zereda, zer'ĭ.dâ
Zeredathah, zĭ.red'â.thâ
Zererath, zer'ĭ.rath
Zeresh, zĭ'r'esh
Zerubbabel, zĭ.rub'â.bel
Zeruiah, zer.ü.ĭ'â
Zibeon, zib'ĭ.on
Zibiah, zib.ĭ'â
Zichri, zik'rĭ
Zidkijah, zid.kĭ'jâ
Zidon, zĭ'don
Zidonians, zĭ.dō'nĭ.anz
Ziklag, zik'lag
Zilthai, zil'thä
Zion, zĭ'un
Ziphah, zĭ'fâ
Ziphion, zif'ĭ.on
Ziphites, zif'ĭts
Ziphron, zĭ'fron
Zipporah, zi.pō'r'â
Zithri, zith'rĭ
Zoan, zō'an
Zoar, zō'âr
Zoba, Zobah, zō'bâ
Zobebah, zō.bĭ'bâ
Zoheleth, zō.hĭ'leth
Zophar, zō'fâr [ĭ.â
Zorah, zō'r'â; Zoreah, zo'r'-
Zorobabel, zō.rob'â.bel
Zuriel, zü'r'ĭ.el
Zurishaddai, zü'r.ĭ.shad'â.ĭ
Zusim, zü'sim

ENWAU DAIARYDDOL PRIODOL.

DEM pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tẇ=too, tẇk=took;

Abergavenny, ab.ûr.gâ.ven'i, Abergefni, Y Fenni
Adpar, ad'pâr, Trefhedyn
Adrianople, ad'rî.an.ö.pl, Caer Adrian
Adriatic Sea, ad.rî.at'ik sî, Môr Adria
Africa, af'rî.kâ, Affrig, Affrica
Alexandria, al.eks.an'drî.â, Alecsandria
Alnwick, an'ik, Anwig
Alps, alps, Alpau, Mynnau
America, â.mer'î.kâ, America, Amerig. United States of America, Taleithiau Cyfunol, Unol Daleithiau America
Anglesey, ang'gl.sî, Mon, Sir Fon, Ynys Fon
Apennines, ap'en.înz, Penwynion
Athens, ath'enz, Athen, Athenia
Atlantic Ocean, at.lan'tik ö'shun, Môr Atlantig, Môr Werydd
Australasia, ôs.tral.ä'shâ, Awstralasia
Australia, ôs.trä'li.â, Awstralia
Austria, ôs'trî.â, Awstria
Baltic Sea, bôl'tik sî, Môr Llychlyn
Barbary, bâr'bar.î, Barbari
Bardsey, bârd'sî, Enlli, Ynys Enlli
Barmouth, bâr'muth, Abermaw
Bath, bâth, Caerfaddon, Baddon, Badwn
Beaumaris, bö.mor'is, Biwmares
Bedford, bed'fö'rd, Rhydwely
Berenicia, ber.î.nish'â, Brynaich
Berwick, ber'ik, Berwig, Aberwig
Bishop's Castle, bish'ups kas'l, Trefesgob
Black Sea, blak sî, Môr Du, Môr Ewcsin
Brecon, brek'un, Aberhonddu. Breconshire, Sir neu Swydd Frycheiniog. Breconshire Beacons, Banau Brycheiniog
Bretagne, bre.tâîng', Llydaw, Prydain
Bridgend, brij.end', Penybont ar Ogwyr, Penybont ar Ogwyd
Bristol, bris'tul, Caerodor, Bryste, Brysto. Bristol Channel, Môr Hafren
Britain, brit'än, Prydain, Ynys Wen
British Channel, brit'ish tshan'el, Môr Udd
Briton Ferry, brit'un fer'î, Llansawel
ittany, brit'â.nî, Llydaw, Prydain
nfield, brom'fîld, Maelor
ı, bilth, Llanfair ym Muallt
Burgundy, bûr'gun.dî, Burgwyn
Cadoxton, kad'oks.tun, Llangatwg
Caerleon, kâr.li'un, Caerlleon ar Wysg
Caldy, kôl'dî, Ynys Pyr
Caledonia, kal.î.dö'nî.â, yr Alban
Cambria, kam'brî.â, Cymru
Cambridge, käm'brij, Caergrawnt
Canary Isles, kâ.nê'r'î îlz, Ynysoedd Dedwydd
Canterbury, kan'tûr.ber.î, Caergaint
Cape of Good Hope, käp ov gẇd höp, Penryn Gobaith Da
Capernaum, kâ.pûr'nä.um, Capernäum
Cardiff, kâr'dif, Caerdydd
Cardigan, kâr'dî.gan, Aberteifi. Cardiganshire, Sir Aberteifi, Ceredigion
Carlisle, kâr.lîl', Caerliwelydd
Carmarthen, kâr.mâr'THen, Caerfyrddin. Carmarthenshire, Sir Gaerfyrddin, Sir Gaer
Carnarvon, kâr.nâr'vun, Caernarfon. Carnarvonshire, Sir Gaernarfon
Carthage, kâr'thäj, Carthag
Caspian Sea, kas'pî.an sî, Môr Caspiaidd
Castleton, kas'l.tun, Cas Bach
Chepstow, tshep'stö, Casgwent
Chester, tshes'tûr, Caerlleon, Caer Lleon Gawr
Cheshire, tshesh'î'r, Sir Gaerlleon, Sir Gaer
Chichester, tshitsh'es.tûr, Caerfyddau, Caergai
Chirk, tshûrk, Castell y Waen, Eglwys y Waen
Cirencester, sir'is.tûr, Caergeri, Caergorun
Colchester, kol'tshes.tûr, Caercolun
Cologne, kö.lön', Cwlen
Constantinople, kon.stan.tî.nö'pl, Caergystenyn
Conway, kon'wä, Aberconwy, Conwy, Caergyffyn
Cornwall, kôrn'wul, Cernyw
Cowbridge, kûw'brij, Pont Faen, Pont y Fon
Crickhowel, krik.hö'el, Crughywel
Danube, dan'üb, Donwy, Donaw
Dead Sea, ded sî, Môr Marw, Môr Sodom
Dee, dî, Dyfrdwy, Dwrdwy
Deira, dî'r'â, Deifr
Demetia, di.mî'shâ, Dyfed (siroedd Caerfyrddin, Aberteifi, a Phenfro)

Denbigh, den'bî, Dinbych. Denbighshire, Sir Ddinbych
Devil's Bridge, dev'lz brij, Pont ar Fynach, Pont y Gwr Drwg
Derby, dâr'bî, Dwrgwent
Devon, dev'n, Dyfnaint
Doncaster, don'kas.tûr, Caer y Garai
Dorchester, dôr'tshes.tûr, Caerdor
Dordogne, dôr.dön', Dordwyn
Dublin, dub'lin, Dulyn
Dunbarton, dun.bâr'tn, Caerarclwyd
Durham, dur'am, Deifr, Dewyr
Edinburgh, ed'in.bûrg, ed'in.bur.ö, Eiddin, Edyn, Castell y Morwynion
Egypt, î'jipt, yr Aipht
Emerald Isle, em'ur.ald îl, Ynys Werdd, Iwerddon
England, ing'gland, Lloegr
English Channel, ing'glish tshan'el, Môr Udd
Euphrates, ü.frä'tîz, Ewphrates
Europe, ü'röp, Ewrop, Ewropa
Euxine, üks'în, Môr Du, Môr Ewcsin
Exeter, eks'î.tur, Caerwysg
Fishguard, fish'gârd, Abergwaen
Flint, flint, Fflint, Tegeingl
France, frans, Ffrainc
Friburg, frî'bûrg, Ffreibwrg
Gascony, gas'kö.ni, Gwasgwyn
Gaul, gôl, Galia, Gal, Gwâl, Ffrainc
German Ocean, jûr'man ö'shun, Môr Tawch, Môr yr Almaen
Germany, jûr'mâ.nî, Almaen, Sermania, gwlad yr Eilmyn
Glamorgan, glâ.môr'gan, Morganwg. Glamorganshire, Sir Forganwg
Glastonbury, glas'tun.ber.î, Ynys Afallach, Ynys Wydrin, Aberglasdon
Gloucester, glos'tûr, Caerloew
Gower, gûẇ'ûr, Gŵyr
Greece, gris, Groeg
Halgston, halg'stun, Halchdin
Harleigh, hâr'lä, Harlech, Caer Collwyn
Haverfordwest, hav.ûr.fö'rd.west', Hwlffordd, Caeralun
Hay, hä, y Gelli [Heledd
Hebrides, heb'rî.dîz, Heledd, Ynysoedd
Hereford, her'i.fö'rd, Henffordd, Caerffawydd. Herefordshire, Sir Henffordd
Hibernia, hî.bûr'ni.â, Iwerddon
Holland, hol'and, Isalmaen
Holyhead, hol.î.hed', Caergybi
Holywell, hol'î.wel, Treffynnon
Humber, hum'bûr, Hymyr
Iceland, îs'land, Ynys yr Ia
Ilchester, il'tshes.tûr, Pont y Felcoed
Ilston, ils'tun. Llanilltud
Indian Ocean, in'dî.an ö'shun, Môr India
Ireland, î'r'land, Iwerddon, Gwerddon, Ynys Werdd
Isle of Man, îl ov man, Manaw
Isle of Wight, îl ov wît, Ynys Wyth
Italy, it'â.lî, Eidal, Itali [salem
Jerusalem, jî.rẇ'sâ.lem, Ierwsalem, Caer-
Jordan, jôr'dan, Iorddonen
Kent, kent, Caint
Kidwelly, kid.wel'î, Cydweli
Knighton, nî'tn, Tref y Clawdd
Lampeter, lam'pi.tûr, Llanbedr
Lamphey, lam'fî, Llanffydd
Lancaster, lang'kas.tûr, Caerwerydd
Langum, lang'gum, Llangwm
Lantwit Major, lant'wit mä'jûr, Llanilltud Fawr
Laugharne, lârn, Llacharn, Talacharn
Leicester, les'tûr, Caerleirion, Caerlyr
Leominster, lem'stûr, Llanllieni
Lincoln, ling'kun, Caerlwydgoed
Liverpool, liv'ûr.pẇl, Llynlleifiad, Llerpwll
Llandaff, lan'daf, Llandaf
Llandilo, lan.dî'lö, Llandeilo
Llandovery, lan.duv'ur.î, Llanymddyfri
Llanelly, lan.el'î, Llanelli
Land's End, landz end, Pen Tir Lloegr
London, lun'dun, Llundain, Caerludd
Loughor, luch'ûr, Casllychwyr
Ludgate, lud'gät, Porth Lludd
Ludlow, lud'lö, Llwydlo
Malmsbury, mâmz'ber.î, Caerbladdon
Manchester, man'tshes.tûr, Manceinion
Maridunum, mê'r.î.dü'num, Caerfyrddin
Mediterranean Sea, med.î.te.rä'ni.an sî, Môr y Canoldir, Môr Ynnhir
Merionethshire, mer.î.on'eth.shi'r, Meirionydd, Sir Feirionydd
Milford, mil'fö'rd, Aberdaugleddyf, Abercleddau, Abercleddyf
Missouri, mi.sẇ'r'î, Misswri
Mold, möld, y Wyddgrug
Monmouth, mun'muth, Mynwy, Abermynwy, Trefynwy. Monmouthshire, Sir Fynwy, Gwent. Monmouthshire dialect, Gwenhwyseg. Monmouthshire men, Gwenhwys. Gwenhwyson
Monnow, mon'ö, yr afon Mynwy
Montgomery, mont.gum'ur.î. Trefaldwyn. Montgomeryshire, Sir Drefaldwyn
Morriston, mor'is.tun, Treforus
Nantwich, nant'wîtsh, yr Heledd Wen
Narberth, nâr'bûrtH, Arberth
Neath, nîth, Castell Nedd
Netherlands, neTH'ûr.landz, Iseldiroedd, Isdiroedd

Newborough, nü'bur.ō, Niwbwrch, Rhosfair, Rhoshir
Newcastle, nü.kas'l, Castell Newydd. Newcastle Emlyn, Castell Newydd yn Emlyn; Dinas Emlyn, Trefhedyn. Newcastle on Tyne, Castell Newydd ar Dain
Newmarket, nü.mâr'ket, Trelawnydd
Newport, nü'pō'rt (Monmouthshire), Casnewydd; (Pembrokeshire) Trefdraeth
Newquay, nü.kī', Cai Newydd
Newtown, nü.tûẃn', Tref Newydd
Nice, nīs, Nicæa, nī.sī'a, Nicaia
Norfolk, nôr'fuk, Norfolc
Northop, nôrth'op, Llaneurgain
Northwich, nôrth'wĭtsh, yr Heledd Ddu
Norway, nôr'wä, Llychlyn
Norwich, nor'ij, Caergynan
Nottingham, not'ing.ham, Dinobant
Orkney Islands, ôrk'nī ī'landz, Ynysoedd Erch
Orme's Head, ôrmz hed, Pencaer
Oswestry, oz'west.rī, Croesoswallt
Oxford, oks'fō'rd, Rhydychain, Caerwysog
Pacific Ocean, pâ.sif'ik ō'shun, Môr Tawel, Môr Tawelog
Painscastle, pänz'kas.l, Castell Paen
Pemblemere, pem'bl.mī'r, Llyn Tegid
Pembroke, pem'bruk, Penfro. Pembrokeshire, Sir Benfro
Peterborough, pī'tûr.bur.ō, Trebedr
Plynlymon, plin.lim'un, Pumlumon
Poland, pō'land, Pwyl
Portmadoc, pō'rt.mad'uk, Porth Madog
Presteign, pres.tān', Llanandras
Prussia, prush'â, Prwssia
Pyrenees, pir'ī.nīz, Barwynion
Radnor, rad'nûr, Maesyfed. Radnorshire, Sir Faesyfed
Ramsay, ram'zä. Ynys Dewi
Red Sea, red sī, Môr Coch, Môr Rhudd
Rhayder, rä'dûr, Rhaiadr Gwy
Roach Castle, rōtsh kas'l, Castell y Garn
Rochester, rotsh'es.tûr, Caergraig
Rome, rōm, Rhufain
Russia, rush'â, Rhwssia
St. Asaph, sānt ä'saf, Llanelwy
St. David's, sānt dä'vidz, Ty Ddewi, Mynyw
St. Dogmell's, sānt dog'melz, Llandudoch
Salisbury, sôlz'ber.ī, Caergaradog, Caersallog
Savoy, sä.vôī', Safwy
Saxony, saks'ō.nī, Sacsoni
Scandinavia, skan.dī.nä'vī.â, Dulychlyn
Scotland, skot'land, Alban, Isgoed Celyddon, Ysgwydir, Brynach, Ysgotland
Sea of Azof, sī ov ä'zof, Môr Asoff
Severn, sev'ûrn, Hafren
Shrewsbury, shrûẃz'ber.ī, Amwythig, Mwythig, Pengwern Bowis
Shropshire, shrop'shī'r, Sir Amwythig
Siluria, sī.lü'r'ī.â, Essyllwg
Skerries, sker'īz, Ynys Moelrhoniaid
Snowdon, snō'dn, y Wyddfa, Eryri
Somersetshire, sum'ûr.set.shī'r, Gwlad Haf
Spain, spān, Ypsaen, Hispaen
Stonehenge, stōn.henj', Côr Gawr
Strata Florida, strä'tâ flor'ī.dâ, Ystrad Fflur
Swansea, swôn'zī, Abertawy
Talley, tal'ä, Tal y Llychau
Tenby, ten'bī, Tinbych, Tinbych y Pysgod
Thames, temz, Tafwys, Tafwysg, Tain
Towy, tûẃ'ī, Tywi
Trecastle, trī.kas'l, Trefcastell
Tremadock, trī.mad'uk, Tremadog
Troy, trōī, Caerdroia, Troia
Turkey, tûr'kī, Twrci
Tyne, tīn, Tain
United States, ü.nī'ted stäts, Taleithiau Cyfunol, Unol Daleithiau
Usk, usk, Brynbuga. The river Usk, yr Wysg
Venice, ven'is, Gweneth, Gwenethia, Venis
Wales, wälz, Cymru. North Wales, Cymru Ogleddol, Gwynedd, Gwynedd, Gwyndawd. South Wales, Deheudir Cymru, Deheubarth. Dialect of North Wales, Gwyndodeg, Gwyndodiaith. Dialect of South Wales, Deheubartheg, Deheubarthiaith
Warwick, wor'ik, Caerwair, Caerwyth
Welshpool, welsh.pūl', Trallwng
Wenlock, wen'lok, Llane
Winchester, win'tshes.tûr, Caerwynt
Worcester, wûẃs'tûr, Caerwrangon
Wrexham, rek'sam, Gwrecsam
Wye, wī, Gwy
York, yôrk, Caerefrog, Efrog. New York, Efrog Newydd; Dinas Efrog Newydd; Talaeth Efrog Newydd

PRINTED BY WM. BRIGGS, TORONTO

GEIRIADUR CYMRAEG A SEISONEG.

A

DICTIONARY

OF THE

WELSH LANGUAGE.

WITH

ENGLISH SYNONYMS AND EXPLANATIONS.

BY

WILLIAM SPURRELL.

[FOURTH EDITION.]

CARMARTHEN: W. SPURRELL & SON.

MDCCCLXXXIX.

W. SPURRELL AND SON, PRINTERS, KING-STREET, CARMARTHEN.

ADVERTISEMENT TO THE SECOND EDITION.

THE Volume now offered to the public, though of smaller size than the Edition which preceded it, not only contains several hundred additional lines, but, by the omission of derivatives obviously deducible from simple words retained, has been made to comprehend within its pages a vast number of useful terms, the meaning of which could not be readily gathered from others of the same root. Many words, too, of established authority, are included, which have been overlooked in the Welsh Dictionaries hitherto published.

W. S.

Carmarthen, September, 1859.

ADVERTISEMENT TO THE THIRD EDITION.

AN examination of the present Volume will show that advantage has been taken of the opportunity afforded by the issuing of a Third Edition of the Work, to add very considerably to its contents. By a little judicious compression, about two thousand additions have been made, including Welsh terms and supplementary definitions, in the introduction of which regard has always been had to the usefulness of the Work as a book of reference.

W.

ABBREVIATIONS—TALFYRIADAU.

a	adjective	ansoddair, enw gwan.
ac ...	adjective common gender ...	ansoddair o'r rhyw gyffredin.
ad	adverb	gorair, rhagferf.
af ...	adjective feminine... ...	ansoddair benywol.
am	adjective masculine	ansoddair gwrywol.
c	conjunction	cyssylltiad.
cn	collective noun	sylweddair cynnulliadol.
def ...	defective	diffygiol.
f	feminine	benywol.
imper ...	imperative	gorchymmynol.
i	interjection	ebychiad, cyfryngair.
m ...	masculine...	gwrywol.
n	noun masculine	sylweddair gwrywol.
nc ...	noun common gender ...	sylweddair o'r rhyw gyffredin.
nf	noun feminine	sylweddair benywol.
np ...	noun plural	sylweddair lluosog.
p	plural...	lluosog.
pn ...	pronoun	rhagenw.
pr	preposition	arddodiad.
px ...	prefix	blaenddawd.
s	singular	unig, unigol.
v ...	verb	perwyddiad, berf.
vi	verb intransitive, or neuter ...	perwyddiad canolig.
vt ...	verb transitive, or active ...	perwyddiad gweithredol.
N.W. ...	North Wales	Gwynedd.
S.W. ...	South Wales	Deheubarth.
=	synonymous with	cyfystyr â.

The word following this mark (=) is preferable to that before it, being either more correct or more commonly used.

The plural terminations are marked with a hyphen when they are *added* to the singular word, and with a comma when the singular termination is *changed*.

The singular form is given after some plurals between parentheses.

PRONUNCIATION.—GENERAL DIRECTIONS.

THE LETTERS AND THEIR SOUNDS.

A, *path, pat*	E, *there, then*	I, *marine, pin*	P, *pipe*	TH, *thick*
B, *bubble*	F, *of*, or *v* in *van*	LL ———	PH, *physic*	U, *meet, pin*
C, *critic*	FF, *off*, or *f* in *fan*	L, *loll*	RH ———	W, *cool, cook*
CH ———	G, *gig*	M, *maim*	R, *ripe*	Y, { 1 *curre, cut* / 2 *meet, pin*
D, *did*	NG, *sing*	N, *nine*	S, *suppress*	
DD=*th* in *this*	H, *have*	O, *more, not*	T, *tent*	

The Consonants have each *one sound only*, as shown above: C, G, S, and TH are always hard; DD=*th* in *this, breathe;* F=*V;* and FF=*F* English.

CH, LL, and RH represent continuous spirate (or breath) sounds not found in English.

CH.=the Greek χ, bears the same relation to C as TH does to T.
LL is to L, and RH is to R, as TH is to DD, and S to Z.

The Vowels have each a long and a short sound, nearly the same as those in the words set after them above. The long sound is sometimes marked thus (ˆ); as, *tôn*, a tune; the short sound thus (ˋ); as, *tònau*, waves.

Y has its slender or second sound in final syllables and in monosyllables, except *dy, dyl, dyt, fy, myn, syr, y, ym, yn, yr, ys, yth.*

I, U, and Y slender are pronounced alike in some parts of South Wales.

ACCENT.

Words are generally accented on the penultima: the principal exceptions are. ·ndi, *efe, hyhi, chwychwi, hwynt-hwy;* verbs in *hau, âu, êu,* and *oi;* places; as, *Caergrawnt, Llannon, Penybont*=*Pen y Bont;* and words the situation of the accent is marked; as, *cyhŷd. ysgrêch, ystên, ystŵr.*

GEIRIADUR CYMRAEG A SEISONEG.

A

DICTIONARY

OF THE

WELSH LANGUAGE,

EXPLAINED IN ENGLISH.

A *ad.* There is no corresponding English word. "*A* roddaist ti gryfder i farch?" "Hast thou given to the horse strength?" "Efe *a* lawenycha yn ei gryfder." "He rejoiceth in his strength." Some consider it a pronoun when used thus:—*A* fyno Duw fydd, what God wills, will be

A, Ac *c*, and. In general, *a* is used before consonants, and *ac* before vowels. Hwyr *a* bore, late and early. Pell *ac* agos, far and near. *Ac* efe eto yn llefaru, and he yet speaking, while he was yet speaking

A, Ag *c*, as. Yn gystal *a*, as well as

A (â), **Ag** *pr*, with. *A*, with a circumflex accent, is used before consonants; *ag* before vowels

A (ä), **Aiff, Eiff** *v*, will go. *See* Af

A *i*, oh, ah

A *px.* Implies intensity; as *athrist*, from *trist; achrwm*, from *crwm*

Ab, Ap *n*, son. Llewelyn ab Iorwerth. Bowen, Beynon, Powel, Parri, Prys, are contractions of ab Owain, ab Einion, ab Hywel, ab Harri, ab Rhys. *Ab* sometimes becomes amalgamated with the following word, when that word begins with *m;* as, Amberedydd, Amheirig=ab Meredydd, ab Meirig

Ab (âb), Epa -od *n*, ape, monkey

Abad -au *n*, abbot

Abadaeth -au *nf*, abbacy, abbotship

Abades -au, *nf*, abbess

Aball -oedd *n*, failing, defect, want

Aballu *v*, to fail, to perish

Aballwr, wyr *n*, defaulter

Abar -au *n*, carcase, dead body

Abatty, tai *n*, abbey

Aber -oedd, ebyr *n*, confluence or junction of water; the fall of a river into another or into the sea; port, harbour

Aberth -au, ebyrth *n*, sacrifice, oblation

Aberthiad *n*, sacrificing, immolation

Aberthu *v*, to sacrifice, to offer up

Aberthwr, wyr *n*, one who sacrifices

Aberu *v*, to disembogue, to flow into

Abl *a*, able, sufficient, powerful; wealthy

Abledd *n*, ability, power, sufficiency

Abo -aid, **Abod** -au *n*, carcase, carrion

Abraidd *ad*, scarcely, hardly

Abred -au *n*, the state of evil, through which the soul had to pass in her progress towards perfection and bliss, according to the bardic theology. Cylch yr abred, Treigl yr abred, the circle of transmigration

Abrediad *n*, transmigration

Abredol *a*, pertaining to the evil state of transmigration; transmigrant, transmigratory. Abredolion, those who pass through the stages of transmigration or metempsychosis

Abredu *v*, to pass through the circle of evil, to transmigrate

Abrwysg *a*, unwieldy; heavy; drunk

Abrwysgiad *n*, making drunk

Abrwysgl *a*, huge, vast, immense

Abrwysgo *v*, to inebriate

Absen *nf*, slander, detraction; absence

Absennol *a*, absent

Absennoli *v*, to absent

Absenu *v*, to speak ill of the absent, slander, to backbite, to asperse

Absenwr, wyr *n*, backbiter; absentée
Abwy -on *n*, carcase, carrion
Abwyd -od *n*, bait; fodder
Abwyd *np* (-yn *n*), worms; earthworms. Abwydyn y cefn, the spinal cord
Abwydiad *n*, baiting, foddering
Abwydo *v*, to bait, to feed
Abwydwr, wyr *n*, one who baits
Abyrgof -ion *n*, short memory
Abyrgofiad *n*, forgetting
Abyrgofio *v*, to forget
Abyrgofus *a*, forgetful, negligent
Ac *c*, and. *See* A
Acadfydd *ad*, perchance, perhaps
Acatoedd *ad*, possibly, likely
Acen, Acan, acenion *nf*, accent
Acenawl *a*, enunciative
Aceniad *n*, accentuation
Acennod -au *nf*, accent mark
Acenu *v*, to accent, to sound
Acenyddiaeth *nf*, accentuation
Acw *ad*, there, at that place, yonder
Ach -au *nf*, stem, pedigree; fluid, liquid
Ach *pr*, near to, by, at
Achadw *v*, to preserve, to keep
Achain *a*, very precious
Achan -ion *nf*, hymn, chant
Achaniad *nf*, chanting
Achanu *v*, to hymn, to chant
Achar *a*, affectionate; amiable
Achas *a*, very hateful, odious
Achel -ion *nf*, lurch, retreat
Achen *nf*, lineage; coat of arms
Aches -oedd *nf*, effluence; the mind; [spume
Achfen -oedd *nf*, the groin
Achfre -on *nf*, shelter, shade
Achlais, leisiau *n*, weal, stripe
Achlân *ad*, altogether, entirely, wholly
Achles -oedd *nf*, succour, refuge: *m*, manure, compost
Achlesol *a*, succouring [manure
Achlesu *v*, to succour, to cherish; to
Achleswr, wyr, Achlesydd -ion *n*, succourer, one who succours
Achlod -au -ydd *n*, disgrace. Achlod iti! shame upon thee!
Achlud -oedd *n*, covert, obscurity
Achludiad *n*, concealing; concealment
Achludo *v*, to obscure, to hide
Achludol *a*, obscuring
Achludd -ion *n*, obstruction, stoppage
Achluddiad *n*, impeding, hindering
Achl[illegible] to impede
A[illegible]
A[illegible]
A[illegible] [opportunity
Achlysuro *v*, to occasion, to cause
Achlysurol *a*, occasional, incidental
Achlyw *n*, hearing
Achofydd -ion *n*, herald; genealogist
Achofyddiaeth *nf*, heraldry
Achol *a*, genealogical; heraldic
Achor *a*, encircled; choral
Achos -ion *n*, cause; case. Achos dybryd, foul crime
Achosadwy *a*, effectible
Achosedigol *a*, effectuative
Achosi *v*, to cause; to occasion
Achosol *a*, efficient, effectual; causative
Achosoldeb *n*, effectiveness
Achre -on *nf*, covert, covering
Achred -ion *nf*, credibility, pledge, oath.
Achrediad *n*, pledging of faith
Achredu *v*, to pledge by faith
Achref *a*, suppliant, craving
Achrefiad *n*, supplication
Achrefol *a*, mendicant; suppliant
Achrefu *v*, to crave, to supplicate
Achrefwr, wyr *n*, mendicant, supplicator
Achres -i *nf*, row, rank; pedigree-roll
Achretor -iaid *n*, creditor
Achreth -au *n*, trembling. Achreth y cryd, fit of the ague
Achrethiad *n*, shivering, trembling
Achrethu *v*, to shiver, to tremble
Achrwm *am*, crooked or bent: *f*, achrom
Achrwym -au *n*, restraint
Achrwys *n*, increase, plenty
Achryf *am*, strong, potent, powerful
Achu, Achubaid *v*, to save, to secure
Achub *v*, to save, to secure, to protect. Achnb y blaen, to get foremost. Achub yr adeg, to be in time
Achubadwy *a*, salvable, savable
Achubiad *n*, saving, rescue
Achubiaeth *n*, securing, saving
Achubol *a*, saving; delivering
Achubwr, wyr, Achubydd -ion *n*, saviour
Achudd -ion *n*, seclusion
Achul *a*, narrow; lean, squalid
Achwaed *n*, consanguinity
Achwaen *ad*, presently, anon
Achwaeth *n*, sourness, staleness
Achwaneg *a*, more, additional=Ychwaneg
Achwanegiad *a*, augmentation
Achwanegol *a*, augmentative
Achwanegu *v*, to increase=Ychwanegu
Achwedl -au *n*, tale, report
Achwedd *nf*, descent, kindred
Achwerig *a*, playful, dallying; slow
Achweryd -au *n*, diversion
Achwng *a*, very near, hard by

Achwmwl, achymylau *n*, thick darkness
Achwr -wyr *n*, genealogist, herald
Achwre -au *n*, shelter, screen
Achwyn -ion *n*, complaint [lament
Achwyn *v*, to complain, to murmur, to
Achwynedigaeth -au *n*, accusation
Achwynedigol *a*, accusatory
Achwynol *a*, plaintive, complaining
Achwyngar *a*, querulous
Achwyngarwch *n*, querulousness
Achwyniad *n*, complaining
Achwyniaeth -au *nf*, accusation
Achwynwr, wyr *n*, complainer; murmurer; complainant; plaintiff
Achwys -on *n*, cause, motive
Achydd -ion *n*, genealogist; herald
Achyddiaeth *nf*, genealogy; heraldry
Achys *a*, cruel; desperate
Ad *px*, re-, second, again
Adaddaw *v*, to promise again
Adaddewid -ion *nf*, second promise
Adaerwch *n*, importunity
Adain, adeiniau *nf*, wing; bird
Adaf, edyf *nf*, pinion, wing
Adafael -ion *n*, distraint
Adafaela, Adafaelu *v*, to distrain
Adafaeliad *n*, distraining
Adail, adeiliau *nf*, building
Adalw *v*, to recall; to revoke
Adalwad *n*, recalling; revocation
Adammeg -ion *nf*, enigma, riddle
Adan, edyn *nf*, fin; wing; spoke
Adanadl *n*, respiration
Adanadliad *n*, respiring, breathing again
Adanadlu *v*, to respire, to breathe again
Adanerch -ion *n*, second greeting
Adanerch *v*, to resalute
Adanerchiad *n*, resaluting
Adanfon *v*, to send again
Adanfoniad *n*, sending again
Adar *np* (aderyn *n*), birds, fowls. — duon, blackbirds. — gwyrain, barnacles. — y bwn, bitterns. — y corff, screech-owls. — y drudwy, starlings. — y llwch gwyn, mythological birds so called. — y to, sparrows.
Adara *v*, to go a fowling; to catch birds
Adarol *a*, relating to birds
Adardy, dai *n*, aviary, bird-cage
Adarddelw *v*, to reassert
Adarddelwad *n*, reassertion
Adaren -od *nf*, female bird
Adargi, gwn *n*, setting dog, spaniel
Adargoel -ion *nf*, augury or divination by the flight of birds, ornithomancy
Adargop -od *n*, spider
Adarwr, wyr *n*, fowler; birdcatcher
Adarwriaeth *nf*, fowling
Adaryddiaeth *nf*, ornithology
Adaw *v*, to glide off; to fly; to leave
Adbarotoi *v*, to reprepare [ing
Adbawr, borion *n*, second chewing; leav-
Adbenawd, odion *n*, subdivision
Adbenodi *v*, to subdivide; to reappoint
Adbenu *v*, to reassign
Adberchenogi *v*, to repossess
Adblan -oedd *n*, second setting [planet
Adblaned -au *nf*, satellite, secondary
Adblaniad *n*, transplanting
Adblanu *v*, to transplant, to replant
Adblyg -ion *n*, second fold
Adblygadwy *a*, reduplicable
Adblygedd *n*, recurvity
Adblygiad *n*, recurvation
Adblygu *v*, to fold back, to reduplicate
Adborion *np*, leavings [proof
Adbrawf, brofion *n*, second taste or
Adbrofi *v*, to taste or prove again
Adbryniad *n*, buying again
Adbrynol *a*, redeeming
Adbrynu *v*, to repurchase, to redeem
Adbrynwr, wyr *n*, repurchaser
Adchwa -oedd *nf*, contrary blast
Adchwaeth -ion *n*, relish; twang
Adchwanegadwy *a*, reaugmentative
Adchwanegiad *n*, reaugmentation
Adchwanegol *a*, reaugmenting
Adchwanegu *v*, to reaugment
Adchwedl -au *nf*, report, rumour
Adchwedledd *n*, rumouring
Adchwedlu *v*, to rumour
Adchwel -ion *nf*, return
Adchweladwy *a*, returnable
Adchweliad *n*, returning
Adchwelog *a*, returning
Adchwelyd *v*, to return bach
Adchwil -ion *n*, research
Adchwilio *v*, to research, to search again
Adchwiliwr, wyr *n*, researcher
Adchwyl *n*, turn back
Adchwyladwy *a*, revolvable
Adchwyliad *nf*, revolving
Adchwylo *v*, to revolve
Ad-dalu *v*, to repay, to pay back to retaliate, to requite
Ad-dderbyn *v*, to receive back
Ad-dderbyniad *n*, receiving back
Adef, edyf *nf*, mansion
Adeg -au *nf*, opportunity, season
y lloer, the wane of the
Adegino *v*, to bud again
Adeilad -au *n*, building, e

Adeiladaeth *nf*, edification
Adeiladol *a*, edifying
Adeiladu *v*, to build, to edify, to erect
Adeiladwr, wyr, Adeiladydd -ion *n*, builder, architect
Adeiledig *a*, built; wattled
Adeilior -iaid *n*, edile
Adeilo *v*, to construct, to build; to interweave; to wattle [architect
Adeilwr, wyr, Adeilydd -ion *n*, builder,
Adeilyddiaeth *nf*, architecture
Adeinio *v*, to wing, to use wings
Adeiniog *a*, winged; feathered
Adeiniol *a*, relating to wings
Adeiriad *n*, tautology, repetition [tory
Adeiriadol *a*, tautological, circumlocu-
Adeiriadu *v*, to use tautology
Adeirio *v*, to repeat words
Adeiriog *a*, tautological, circumlocutory
Adeiriogi *v*, to use tautology
Aden -ydd, edyn *nf*, wing, pinion
Adenedig *a*, regenerated, born again
Adenedigaeth *nf*, regeneration
Adeni *v*, to regenerate
Adennill *v*, to regain, to get back
Adennilliad *n*, regaining
Adenog *a*, having wings
Adenw -au *n*, second name; adnoun
Adenwad *n*, naming again
Adenwi *v*, to name again
Aderyn, adar *n*, bird, fowl. *See* Adar
Adethol -ion *n*, refuse; leaving
Adfach -au *n*, the beard of a dart
Adfachiad *n*, barbing
Adfachog *a*, barbed, bearded
Adfachu *v*, to barb; to rehook
Adfai, feiau *n*, double crime
Adfail, feilion, feiliau *n*, decay, ruin
Adfan, edfyn *n*, foreigner
Adfan -au *nf*, retreat, secluded place
Adfan -au *n*, secondary point, stage, or position; advanced division. — cynnydd, the second stage of the moon's increase; the second quarter. — cil, the second stage in the moon's wane; the fourth or last quarter
Adfanach -od *n*, recluse
Adfanig -ion *n*, minim (in music)
Adfant -au *nf*, hair lip: *m*, pilgrim
Adfaon *np*, the mob or rabble
Adfarch, feirch *n*, gelding
Adfarn *nf*, reversed judgement
Adfarniad *n*, rejudging
[illegible]u *v*, to rejudge, to reverse judge-
recoinage [ment
[illegible] *n*, recoining
[illegible] to recoin, to coin again

Adfedyddio *v*, to rebaptize
Adfedyddiwr, wyr *n*, anabaptist
Adfeddiannu *v*, to repossess
Adfeddiant, iannau *n*, repossession
Adfeddwl, yliau *n*, second thought
Adfeddyliad *n*, recollection
Adfeddylied *v*, to recollect, to remember
Adfeiad *n*, recrimination
Adfeiliad *n*, decaying, decay, ruin [ering
Adfeiliedig *a*, decayed, in ruins, mould-
Adfeilio *v*, to decay, to moulder; to fade
Adfeiliog *a*, decaying, mouldering; in ruin, dilapidated
Adfeio *v*, to recriminate, to blame again
Adfeiwr, wyr *n*, recriminator
Adfel, edfyl *n*, stranger, refugee
Adfer -ion *n*, what is restored
Adferadwy *a*, restorable, recoverable
Adferedig *a*, restored; returned
Adferedigaeth *nf*, restoration
Adferiad *n*, restoring, restoration
Adferol *a*, restorative
Adferth *n*, comfort
Adferthiad *n*, comforting
Adferthol *a*, comforting, cheering
Adferthu *v*, to comfort; to recreate
Adferu *v*, to restore; to return
Adferwr, wyr *n*, restorer
Adferyd *v*, to make restitution, to restore
Adfesuro *v*, to measure over again
Adfin -ion *n*, back edge
Adfirain *a*, unornamental
Adflaguro *v*, to bud again
Adflas -au *n*, insipidity of taste; twang
Adflin *a*, fatigued or weary again
Adflino *v*, to irritate, to tire again
Adflith -ion *n*, second milk
Adflitho *v*, to yield second milk [soms
Adflodau *np*(adflodeuyn *n*), second blos-
Adflodenad *n*, refloration, reblossoming
Adflodeno *v*, to reflourish, to reblossom
Adflodeuog *a*, reflorescent
Adfod *n*, second being; *v*, to re-exist
Adfraenar -au *n*, second fallow
Adfrawd, frodau *nf*, reversed judgement
Adfryd -au *n*, second intention; animad-
Adfrydol *a*, animadvertive [version
Adfrydu *v*, to animadvert
Adfudd -iau *n*, damage, loss
Adfuddiog *a*, unprofitable
Adfwl, fyliaid *n*, gelded bull
Adfwriad *n*, recasting
Adfwrw *v*, to cast again, to recast
Adfwynhau *v*, to re-enjoy
Adfyd *n*, adversity; misery, distress
Adfydig, Adfydus *a*, distressed, wretched
Adfydiog *a*, in adversity; miserable

Adfydd *ad*, perhaps, it may be
Adfyddin -oedd *nf*, corps of reserve
Adfyfyrdod -au *n*, reconsideration
Adfyfyrio *v*, to reconsider, to think over
Adfyfyrion *np*, reflections
Adfynegiad *n*, redeclaring
Adfynegu *v*, to declare again
Adfyru *v*. to curtail again
Adfyw -oedd *n*, fallow
Adfyw *a*, half-alive; half-dead
Adfywhau *v*, to reanimate
Adfywiad *n*, revival; reanimating
Adfywiant, iannau *n*, reanimation
Adfywio *v*, to revive, to restore to life
Adfywiocäu *v*, to reinvigorate
Adfywiogi *v*, to reanimate, revive
Adffugio *v*, to disguise anew
Adffurfio *v*, to re-form; to repair
Adffurfiwr, wyr *n*, re-former
Adffynu *v*, to prosper again
Adgadarnhau *v*. to refortify
Adgadw *v*, to keep again
Adgais, geisiau *n*, second attempt
Adgam *a*, recurvous
Adgan -au *nf*, episode
Adganu *v*, to describe; to form an episode
Adganwr, wyr *n*, describer
Adgas *a*, odious, disagreeable, hateful
Adgasglu *v*, to collect again
Adgasrwydd *n*, odiousness, hatefulness
Adgasu *v*, to act disagreeably
Adgeiniad, iaid *n*, a chanter
Adgeisio *v*, to seek again
Adgemi *n*, recurvation
Adgen -oedd *n*, growth, produce
Adgenedledig *a*. regenerated
Adgenedliad *n*, regeneration
Adgenedlu *v*, to regenerate
Adgerydd -on *n*, reprimand, to reprove
Adgeryddadwy *a*, reprehensible
Adgeryddiad *n*, reprimand, reproof
Adgeryddol *a*, reprehensive
Adgeryddu *v*, to reprimand, to reprove
Adgip -iau *n*, resnatch; reprise
Adgipio *v*, to snatch back
Adglaf *a*, relapsed to sickness
Adglefychu *v*, to relapse
Adglwyfo *v*. to wound anew
Adglymiad *n*, renodation
Adglymu *v*, to tie again
Adgnithio *v*, to retouch
Adgno -au *n*, second chewing, cud. Adgno cydwybod, remorse
Adgnofa, f ëydd *nf*, rechewing; remorse
Adgnoi *v*, to chew the cud, to ruminate
Adgodi *v*, to raise again; to rise again
Adgof -ion *n*, remembrance [remind
Adgofio *v*, to recollect, to remember; to
Adgoffa -on *n*, recalling to mind
Adgoffa, **Adgoffäu** *v*, to recall to mind
Adgor -au, edgyr *n*, team
Adgordd -au *n*, second circle or retinue
Adgori *v*, to return; to prepare the team
Adgrychyn -au *n*, semiquaver
Adgryfhau *v*, to reinvigorate
Adgrynoi *v*, to collect again
Adguddio *v*, to reconceal, to hide again
Adgur -ion *n*, repulse, rebut
Adguriad *a*. repurcussion
Adguro *v*, to repel, to strike back
Adgwyddiad *n*, relapsing
Adgwymp *n*, fall back, relapse
Adgwympo *v*, to relapse, to fall back
Adgydio *v*, to rejoin, to reunite
Adgyfansoddi *v*, to recompose
Adgyfanu, **Adgyfäu** *v*, to reintegrate
Adgyfarch *v*, to resalute
Adgyflawnu *v*, to complete anew
Adgyflëu *v*, to replace
Adgyfnerthion *np*, reinforcements
Adgyfnerthu *v*, to reinforce
Adgyfodi *v*, to rise again; to raise again
Adgyfodiad *n*, resurrection
Adgyffroad *n*, resuscitation
Adgyffroi *v*, to excite again; resuscitate
Adgylchiad *n*, revolution
Adgyllaeth *n*, longing
Adgymmeradwy *a*, resumable
Adgymmeriad *n*, reassumption
Adgymmodi *v*, to reconciliate
Adgynneu *v*. to rekindle, to light again
Adgynnrychioli *v*. to represent another
Adgynnyrchu *v*. to represent
Adgynnull *v*. to collect again
Adgynnulledig *a*. recollected
Adgynnyrchu *v*, to reproduce
Adgyrch -au *n*, recourse [joining
Adgysswllt, sylltiau *n*, rejunction, re-
Adgyssylltu *v*, to reunite, to join again
Adgywain *v*, to carry back
Adgyweirio *v*, to refit. to repair. to mend
Adgyweiriol *a*, reparative, restorative
Adgyweirolion *np*, restoratives
Adgyweiriwr, wyr *n*, repairer, mender
Adgywreinio *v*, to make exact again
Adhaeriad *n*, reassertion
Adheddychu *v*, to repacify
Adholi *v*, to re-examine, to question again
Adhoni *v*. to reassert
Adiad, iaid *n*, drake, mallard
Adiaith, ieithoedd *nf*, dialect
Adian *n*, stranger, refugee

Adladd -au *n*, second crop, lattermath
Adladd *v*, to kill again
Adlaes *a*, trailing, draggling; limp
Adlais, leisiau *n*, reverberation, echo
Adlam -au *n*, back step; home
Adlamiad *nf*, stepping back
Adlamu *v*, to step back; to rebound
Adlamwr, wyr *n*, one returning from [abroad
Adlan -au *nf*, hall, palace
Adlaw -iaid *n*, secondary thing. Adlawiaid, the rabble; compound metres, transmuted letters, as *dd*, mutation [of *d*
Adlaw *a*, secondary; mean
Adlef *nf*, resonance, echo
Adlefariad *n*, peroration; reiteration
Adlefaru *v*, to perorate; to reiterate
Adlehâd *n*, reposition
Adlehau *v*, to replace
Adleisio *v*, to resound
Adlenwi *v*, to fill again, to refill
Adles -au *n*, that is not a benefit
Adlewychu *v*, to reflect light
Adlipryn -au *n*, fribble, weak one
Adlif -au *n*, reflux, ebb tide
Adlifeiriant, iaint *n*, refluence
Adlifeirio *v*, to reflow, to flood again
Adlifiant, adlifiannau *n*, reflowing
Adlifo *v*, to flow back, to reflow
Adlithro *v*, to slide back
Adliw -iau *n*, varnish, retint
Adlo -i *n*, chafe; anger, hatred
Adloddi *v*, to grow after cutting
Adloes *nf*, reiterated pang
Adloewi *v*, to brighten again
Adlog *n*, compound interest
Adloni *v*, to cherish again; to refresh
Adlonyddu *v*, to assuage or quiet again
Adlosgi *v*, to burn again
Adlun -iau *n*, copy
Adlunio *v*, to re-form, to copy
Adlusgo *v*, to drag back
Adlwch *n*, incinerated state
Adlwg, adlygon *n*, retrospect; object
Adlychwedd *n*, incineration
Adlychweddu *v*, to incinerate
Adlyfnhau *v*, to repolish; to level again
Adlygu *v*, to take a retrospect
Adlythyr -au -on *n*, rescript
Adnabod *v*, to recognize, to know, to be acquainted with: *n*, recognition, knowledge, acquaintance
Adnabodaeth *nf*, cognizance
Adnabodiad *n*, recognizing
Adnabodus *a*, knowing
Adnaddedig *a*, acquainted; known
Adnaddiad *n*, recognition [zance
Adnaddiaeth *nf*, knowledge, cogni-
Adnabyddol *a*, recognizing
Adnabyddus *a*, knowing, known
Adnodd -ion *n*, chip; shaving
Adnaid, neidiau *nf*, rebound
Adnain, neiniau *nf*, echo of a scream
Adnair, neiriau *n*, an attendant
Adnant, ednynt *n*, crying again
Adnäu *v*, to iterate a call
Adnaw *v*, to keep to one's self, to possess
Adnawdd, noddau *n*, resource
Adnawf, nofion *n*, swimming back
Adne -au *n*, custody
Adnerth -oedd *n*, reinforcement
Adnerthu *v*, to reinforce
Adnes -au *n*, guarding, succour
Adneu -oedd *n*, deposit, pledge
Adneuad *n*, pledging
Adnewyddiad *n*, renovation, renewal
Adnewyddu *v*, to renovate, to renew
Adnewyddwr, wyr *n*, renovator
Adnod -au *nf*, verse; sentence
Adnodi *v*, to divide into verses
Adnofio *v*, to swim back
Adnydd -au *n*, gate post
Adoew -au *n*, spur
Adofidio *v*, to grieve or vex again
Adofidiol *a*, reafflicting
Adofwyad *n*, revisiting
Adofwywr, wyr *n*, revisitor
Adofyn *v*, to ask again, to reclaim
Adohebu *v*, to respond
Adolrhain *v*, to retrace; to reach again
Adolwch, ychau *n*, intreaty, prayer
Adolwg, Adolwyn *v*, to intreat, to beseech, to beg, to pray, to implore
Adolygiad *n*, reviewing, review
Adolygu *v*, to review [viewer
Adolygwr, wyr, Adolygydd -ion *n*, re-
Adon, edyn -au *n*, sovereign lord
Adorth *a*, diligent, studious
Adran -au *nf*, subdivision; comma
Adranu *v*, subdivide [divider
Adranwr, wyr, Adranydd -ion *n*, sub-
Adre *v*, to please; to enjoy
Adred -ion *n*, recourse
Adredeg *v*, to run back, to recur
Adrediad *n*, recurrence
Adref *ad*, homewards, home
Adrefu *v*, to return home
Adrif -au *n*, second reckoning
Adrifiad *n*, counting again, recounting
Adrifo *v*, to recount, to reckon again
Adrifwr, wyr *n*, recounter
Adrin -ion *nf*, secret repeated
Adrodd *v*, to relate, to recount, to narrate
Adroddi *v*, to return a gift, to give back
Adroddiad *n*, narration; giving back

Adroddol *a*, declaratory: *n*, predicate
Adroddwr, wyr *n*, relater
Adrop -od *n*, spider
Adrwym -au *n*, restringent
Adrwymo *v*, to rebind
Adrybudd -ion *n*, second warning
Adrybuddio *v*, to warn again
Adrysedd *n*, second excess
Adryw -iau *n*, secondary species
Adrywedd -au *n*, scent, trace
Adrywio *v*, to degenerate
Adsaf -ion *nf*, second standing
Adsain, seiniau *nf*, echo; sound
Adsefydlu *v*, to re-establish
Adseilfanu *v*, to found anew
Adseinio *v*, to resound, to echo
Adseiniol *a*, resounding, resonant
Adson *v*, to rumour again
Adsylw *n*, second observation
Adsylwi *v*, to view again, to observe again
Adsyllu *v*, to glance at again
Adsynwyro *v*, to recover the senses
Adunedig *a*, reunited, rejoined
Aduno *v*, to rejoin; to agree again
Adurddedig *a*, reordained
Adurddiad *n*, reordination
Adurtdo *v*, to honour again; to reordain
Adurddol *a*, reordinative
Adwaen *v*, to recognize; to know
Adwaeniad *n*, recognition
Adwaenig *a*, recognizable; known
Adwair, weiriau *n*, hay of the second crop
Adwaith, weithiau *n*, work begun anew
Adwanhau *v*, to enfeeble again
Adwanychu *v*, to re-enfeeble; to relapse
Adwedyd *v*, to say again, to repeat
Adwedd *nf*, renewed state; one's original place or state
Adweddu *v*, to reinstate
Adweiriad *n*, repairing
Adwirio *v*, to repair=Adgyweirio
Adwel -ion *n*, reperception
Adwel -oedd *n*, stranger
Adweled *v*, to see again
Adwelediad *n*, seeing again
Adwern -ydd *nf*, withered growth
Adwerth *n*, too low a price; retail
Adwerthu *v*, to re-sell; to depreciate
Adwerthwr, wyr *n*, retailer; depreciator
Adwerydd -on *n*, second spring: *nf*, luckless maid, prude
Adwirio *v*, to certify again
Adwiriwr, wyr *n*, one that recertifies
Adwisg -oedd *nf*, disarray, undress
Adwledd -au *nf*, slender meal
Adwnevd *v*, to undo=Dadwnevd
Adwr -wyr *n*, coward; slave
Adwriaeth *n*, cowardice, slavery
Adwrygio *v*, to re-invigorate
Adwy -au *nf*, breach; pass
Adwydd *n*, fallow ground
Adwyog *a*, full of gaps or breaches
Adwyn -au *n*, metal
Adwynig *a*, metallic; glittering
Adwynol *a*, metallic
Adwyo *v*, to make gaps
Adwyr *a*, recurvous, bent back
Adwyro *v*, to recurve, to bend back
Adwyriad *n*, recurvation
Adwys -ion *nf*, second summons
Adwysio *v*, to reassemble, to resummon
Adwyth -au *n*, blast, mischief
Adwythol *a*, blasting, destructive
Adwythig *a*, apt to blast; destructive
Adwythus *a*, blasting, blighting; destructive
Adyl *n*, breath
Adymanerch *v*, to re-salute mutually
Adymchweliad *n*, returning again
Adymddrychiad *n*, mutual reflection of objects
Adymgasglu *v*, to reassemble mutually
Adymgymmeriad *n*, mutual reassumption; epanalepsis
Adymgymmodi *v*, to reconcile mutually
Adymgynnull *v*, to reassemble mutually
Adymlid *v*, to pursue again
Adymluniad *n*, mutually forming anew
Adymrithio *v*, to appear again
Adymweled *v*, to revisit
Adymmyr *n*, temperate weather
Adyn -ion *n*, wretch, miserable object
Adyru *v*, to drive back, to repel
Adysgrif -au *nf*, copy, transcript, rescript
Adysgrifen *nf*, copy, transcript
Adysgrifenu *v*, to transcribe, to copy
Adysgrifenwr, wyr *n*, transcriber
Adysgrifio *v*, to copy, to transcribe
Adystwytho *v*, to make pliant again
Adystyriad *n*, reconsideration
Add *px*. Intensifies the sense of words
Addail *np*, tender leaves; salad
Addanc -od, eddync *n*, crocodile, alligator
Addant *n*, longing
Addas *a*, meet, suitable, proper
Addasair, eiriau *n*, epithet
Addasiad *n*, suiting, fitting, adapting
Addasol *a*, befitting; convenient
Addasrwydd *n*, suitableness, fitness
Addasu *v*, to suit, to adapt, to fit
Addaswr, wyr *n*, a proper or fit person; fitter
Addaw -on *n*, promise: *v*, to promise
Addawd, addodau *n*, repository. Wy

Addaweb -ion *nf*, promissory note
Addawiad *n*, promising
Addawl, olion *n*, worship [promiser
Addäwr, ddawyr, Addawydd -ion *n*,
Addef -au *nf*, dwelling
Addef *v*, to acknowledge, to own
Addefedig *a*, confessed, acknowledged
Addefedigol *a*, confessional
Addefiad *n*, confession, acknowledgement
Addefawd *n*. confession
Addefol *a*, confessing
Addefwr, wyr *n*, confessor
Addewid -ion *nf*. promise
Addewidiol *a*, promissory
Addfain *a*, slender, delicate
Addfed *a*, ripe, mature
Addfededd, Addfedrwydd, Addfedwch *n*, ripeness; maturity
Addfediad *n*, ripening
Addfedu *v*, to ripen, to mature
Addfeinus *a*, of a slender frame
Addfwyn *a*, gentle, meek, mild, kindly
Addfwynder, Addfwyndod *n*, gentleness, [meekness
Addiad *n*, longing, desire
Addiai, ieion *nc*, stranger
Addiant *n*, longing, regret
Addiaw *v*, to make an effort
Addibyn -ion *n*, dependant
Addien *a*, faultless; beateous
Addig *a*, jealous; angry
Addigor -ion *n*, jealous one
Addnaid, neidiau *n*, refuge, retreat
Addoed *n*, set time; hap
Addoedi *v*, to defer, to delay, to postpone; to loiter; prorogue
Addoediad *n*. putting off time, delay, respiting; postponement; prorogation
Addoedwr, wyr *n*, one who loiters
Addoer *a*, frigid, chilly, cool
Addoeredigaeth *n*, refrigeration
Addoeri *v*, to refrigerate
Addoeriannol *a*, refrigeratory
Addoeriant, iannau *n*. chillness
Addoerllaith *a*, moistly cold
Addoladwy *a*, adorable
Addoldy, dai *n*, house or place of worship; chapel; meeting-house
Addoledigaeth *nf*. adoration
Addolfa, fëydd *nf*, place of worship
[illegible]olgar *a*, devotionally inclined
[illegible] *v*, to worship, to adore
[illegible] *n*, worshiping; worship
[illegible]ol *a*, devotional
[illegible]h *nf*, worship
[illegible] *n*, worship, adoration
[illegible] wyr *n*, worshiper
[illegible]

Addonwy -on *cn*, progeny, offspring
Addu *v*, to go, to proceed
Addug -on *n*, intention, purpose
Adduned -au *nf*, vow; desire
Addunedu *v*. to make a vow
Addunedydd -ion *n*, vower
Adduniad *n*, vowing; wishing
Adduno *v*, to vow; to make a wish
Addunol *a*, votive; wishing
Addunwr, wyr *n*, one that makes a vow
Addurn -au *n*, ornament
Addurneg *nf*, ornament of speech
Addurniad *n*, adornment, decoration
Addurniaeth *nf*, ornature
Addurno *v*, to ornament, to decorate
Addurnol *a*, ornamental, decorative
Addurnoldeb *n*, ornateness [beautifies
Addurnwr, wyr *n*, one that adorns or
Addwg. eddyg *n*, taking away
Addwyd -au *n*, imposthume
Addwyn -au *n*, virtue; honesty
Addwyn *a*, virtuous; honest
Addwynder *n*, virtue; honesty
Addwyndod *n*, virtuous state
Addwynfryd *n*, virtuous mind
Addwyno *v*, to make virtuous
Addwynryw -iau *n*, good sort or species
Addwyr *a*, inclining, bending
Addygiad *n*, a bringing onward; education, instruction, tuition
Addygyd *v*, to bring or carry on
Addysg *nf*, instruction, learning, education; moral. Cân addysg, Cerdd addysg, didactic poem
Addysgfa, faoedd, fëydd, *nf*, seminary
Addysgiad *n*, instructing, teaching
Addysgiadol *a*, didactic, instructive
Addysgiaeth *nf*, education, teaching, tuition, instruction
Addysgol *a*, instructive [cate
Addysgu *v*, to instruct, to teach, to edu-
Addysgwr, wyr, Addysgydd -ion *n*, instructor, teacher, educator, tutor
Addysgwych *a*, well-educated; accomplished; polished
Aed *n*, going; proceeding
Aedd -ion *n*, noise, din, clamour
Aedd *a*, noisy, loud, clamorous
Aeddal *a*, steady, firm
Aeg *nf*, language; expression
Ael -iau *nf*, jut out; brow; skirt. Ar ael, nigh, near to
Ael, eilion *nf*, litter; brood [precious
Aelaw *n*, produce; wealth: *a*, productive;
Aeldrem *nf*, leering
Aeldrwm *a*, heavy-browed, frowning
[illegible]

Aele, Aeleu *a*, woeful, sad, piteous
Aeleu *n*, dolor, grief, woe
Aeled *n*, ailment
Aelfawr *a*, big-browed
Aelgerth, eilgyrth *nf*, the cheekbone
Aelgeth -i *nf*=Aelgerth
Aeliog *a*, browed, full-browed
Aelod -au *nc*, limb; member; consociate
Aelodaeth, Aelodiaeth *nf*, membership
Aelodfain *a*, slender-limbed
Aelodfawr *a*, large-limbed; bony, burly
Aelodi *v*, to form a member; to enrol
Aelodiad *n*, forming a member; member-
Aelodog *a*, limbed; large-limbed [ship
Aelwyd -ydd *nf*, hearth; family
Aelwydaid, eidiau *nf*, hearthful
Aelwydd *a*, prosperous, successful
Aer -au *nf*, slaughter; battle, conflict
Aer -od *n*, heir
Aerawd, odau *nf*, slaughtering
Aerdrodi *v*, to march to battle
Aeres -au *nf*, heiress
Aerfa -oedd *nf*, slaughter; battle-field
Aerfab, feibion *n*, son of slaughter
Aerog, Aerol *a*, slaughtering
Aeron *np*, fruit of trees; fruits
Aeru *v*, to slaughter
Aerwr, wyr *n*, slaughterer; warrior
Aerwy -on *n*, collar; torque; band
Aerwysd *n*, collaring
Aerwyll -ion *n*, demon of battle
Aerwyo *v*, to put on a collar
Aerwyog *a*, wearing a collar
Aerwyol *a*, like a collar
Aerwywr, wyr *n*, collar-maker [cliff
Aes -au *nf*, flat body; target; wing; bird;
Aesdalch *a*, broken-shielded
Aesel *n*, verjuice, vinegar
Aeserw *nf*, plank
Aesor -ion *n*, targeteer
Aeth, eith, eithion *n*, point, prickle; gorse, furze; shock; painful sensation
Aeth *v*, he went; he is gone
Aethawl *a*, poignant, pungent
Aethiad *n*, smarting
Aethlawn *a*, poignant, painful
Aethlyd *a*, pungent, vexing, shocking
Aethnen *nf*, aspen, poplar
Aethus *a*, pungent; grievous, shocking
Aethwellt *n*, lattermath
Aethwlad -on *n*, outlaw; exile
Aethwladu *v*, to banish: to outlaw
Aethwydd *n* (-en *nf*), aspen wood
Af *v*, I shall go. Af, ei or ai, ä or aiff or eiff, awn, ewch, ânt
Af *n*, progress, going on [-less, not
Afach -au *n*, grapple, holdfast
Afaeth *n*, blandishment
Afagddu *nf*, utter darkness; hell
Afaith, eithiau *n*, neighbour
Afal -au *n*, apple. — Adda, Adam's apple; the black briony. — Awst, St. James's apple. — daiar, birthwort. — dreiniog, — meiwyn, thorn apple. — euraid, orange. — gronynawg, pomegranate. — helyg, bitter sweeting. — melynhir, lemon. — minswyn, jennetting. —peatus, peach. — per, cultivated apple. — pig y golomen, pigeon's bill. — pryd y gwr, cat-head. — sur, crab. — tindoll, — tinegored, medlar. — y ddaiar, sow-bread. — y marchog, nonpareil
Afaleua *v*, to gather apples
Afaleuog *a*, full of apples
Afalwydd *np* (-en *nf*), apple-trees
Afall, efyll *nf*, apple-tree
Afallach *nf*, orchard
Afallen *nf*, apple-tree
Afallwydd *np* (-en *nf*), apple-trees
Afallwyn -i *n*, apple-grove, orchard
Afan *np* (-en *nf*), raspberries
Afan *a*, high, loud
Afanllwyn -i *n*, raspberry-bush
Afanc -od, efync *n*, crocodile
Afanwydd *np* (-en *nf*), raspberry-brake
Afar *n*, grief, sadness; longing
Afarn -au *n*, bribery
Afdrwyth *n*, strangury
Afell -au *nf*, bosom [wholesome
Afiach *a*, unwell, unhealthy, sickly; un-
Afiachus *a*, sickly, ailing; unwholesome
Afiaeth, Afiaith *n*, blandishment
Afiaith, ieithoedd *nf*, solecism [disease
Afiechyd -on *n*, indisposition, disorder,
Afieithus *a*, bland, pleasant
Afiafar -oedd *n*, loss of speech: *a*, dumb;
Aflafaredd *n*, dumbness [inarticulate
Aflafarwch *n*, lack of utterance
Aflan *a*, unclean, polluted, foul
Aflanhau *v*, to pollute
Afliariaidd *a*, ungentle
Aflathr *a*, without polish
Aflathraidd, Aflathraid *a*, unpolished
Aflawen *a*, not merry; cheerless; dismal
Aflehau *v*, to displace
Aflendid *n*, uncleanliness, pollution
Aflenog *a*, illiterate, unlearned
Aflenogaeth *nf*, want of learning
Aflér, Aflerw *a*, untidy, slovenly
Afles -oedd *n*, disadvantage; hurt

Aflesoldeb *n*, disadvantageousness
Aflesrwydd *n*, disadvantage
Aflesu *v*, to damage, to hurt
Aflettygar *a*, unhospitable
Aflëu *v*, to put out of place
Afloew *a*, not clear, turbid; opaque
Aflonder *n*, uncheerfulness
Aflonydd *a*, unquiet, restless
Aflonyddiad *n*, molestation
Aflonyddu *v*, to disquiet, to molest
Aflonyddwch *n*, disquietude
Aflonyddwr, wyr *n*, molester, disturber
Aflun -iau *n*, caricature
Aflun *a*, void of form, shapeless
Afluniad *n*, deforming
Afluniaidd *a*, deformed, shapeless
Afluniedd*io* *v*, to disfigure, to deform
Afluniо *v*, to deform, to misshape
Aflwydd *n*, misfortune
Aflwyddiannol, Aflwyddiannus *a*, unprosperous, unlucky, unfortunate
Aflwyddiant *n*, misfortune; adversity
Aflwyddo *v*, to miscarry
Aflwyddog *a*, unfortunate, adverse
Aflwyddol *a*, unprosperous
Aflwyr *a*, incomplete, imperfect
Aflwys *a*, unhallowed
Aflyfnder *n*, ruggedness
Aflym *a*, not sharp, blunt
Aflymder *n*, want of sharpness, bluntness
Aflywodraeth *nf*, misrule, misgovernment
Aflywodraethus *a*, ungovernable
Afn *n*, boldness, temerity
Afnaws *a*, uncandid
Afneued *n*, indifference
Afon -ydd *nf*, river
Afonfarch, feirch *n*, hippopotamus
Afonig *nf*, rivulet, small stream
Afonog *a*, having rivers
Afonol *a*, like a river; fluvial
Afr *n*, flowing principle
Afrad -au *n*, want of thrift, waste
Afradiad *n*, lavishing, squandering
Afradlawn *a*, extravagant, prodigal
Afradlondeb, Afradlonedd *n*, prodigality, extravagance, waste
Afradloni *v*, to lavish wastefully
Afradu *v*, to lavish, to squander
Afradwy *a*, prodigal, lavish
Afraid *a*, unnecessary, needless
Afraid, reidian *n*, what is unnecessary
Afraslawn *a*, graceless; nefarious
Afreddwl *a* solicitous; pensive
, passion, impulse
to anger, to enrage
impassioned

Afreol *nf*, disorder
Afreolaeth *nf*, irregularity, disorder
Afreolaidd *a*, irregular; disorderly
Afreoledd *n*, irregularity
Afreolus *a*, irregular; unruly
Afrif *a*, numberless, innumerable
Afrifad *n*, innumerableness
Afrifed *a*, innumerable; surpassing
Afrifo *v*, to miscount, to miscalculate
Afrllad, *np* (-eu *nf*), consecrated wafers
Afrugl *a*, faltering
Afrull *a*, niggardly, illiberal
Afrwydd *a*, difficult, not easy
Afrwydd -ion *n*, difficulty
Afrwydd-deb *n*, unpropitiousness
Afrwyddiad *n*, obstruction
Afrwyddo *v*, to obstruct, to hinder
Afrwyddol *a*, unpropitious
Afrwym *a*, unbound, untied; loose
Afryn *a*, unsubstantial
Afrys *a*, void of haste, tardy
Afrysedd *n*, slowness, tardiness
Afryttel *n*, zinc
Afryw *a*, unnatural; ungenial
Afrywiad *n*, degeneration
Afrywiaeth -au *nf*, degeneracy
Afrywiedig *a*, degenerated; degenerate
Afrywio *v*, to degenerate
Afrywiog *a*, unkindly, harsh
Afrywiogi *v*, to grow unkind
Afrywiogrwydd *n*, degeneracy, harshness
Afrywiogyn *n*, surly fellow
Afrywiol *a*, degenerate
Afu -au *n*, the liver
Afuad *n*, liver distemper in sheep; the livergreen
Afuol *a*, hepatical
Afwch *n*, sharpness; keenness
Afwy *a*, sharp, keen; ardent
Afwyn -au *nf*, the rein of a bridle
Affaith, eithiau *n*, effect; disposition
Affan *n*, conflict, uproar
Affeithio *v*, to effect
Affeithiol *a*, accessory
Affiau *n*, hold, grasp, grip
Affwys -au *n*, precipice; bottomless pit
Affwys *a*, steep; bottomless
Ag *nf*, opening, cleft
Ag *c*, as: *pr*, with: *pn*, who, which, that. Used before vowels. *See* A
Agal *cn*, spoils of war
Agalen *nf*, whetstone
Agarw *a*, rough, rugged
Agatfydd *ad*, peradventure, perhaps
Agde *a*, expanding; generating
Agen -au *nf*, cleft, chink, chop
Agenaidd *a*, like a cleft

Ageniad *n.* cleaving, chopping
Agenig *nf.* small cleft
Agenog *a.* full of clefts; leaky
Agenu *v.* to split, to crack
Ager, Agerdd *n.* steam, vapour
Agerddol *a.* steaming, reeking
Agerfa, fëydd *nf.* a vent
Agerfad, Agerddfad, -au *n.* steamboat
Agerlong, Agerddlong, -au *nf.* steamer, steamship
Ageru *v.* to cast a steam
Agerw *n.* vapour, exhalation
Aglenwi *v.* to calk
Agolch -ion *n.* slop, hog-wash; lotion
Agor -au *n.* opening, aperture
Agor, Agoryd *v.* to open, to expand
Agorad *n.* opening
Agored *a.* open, expanded
Agorfa -oedd *nf.* opening, orifice
Agori *v.* to open, to expand
Agoriad *n.* opening; key
Agoriadol *a.* aperient, opening
Agoriawdwr, iodron *n.* opener
Agorol *a.* opening, expanding
Agorwr, wyr *n.* opener
Agos *a.* proximate, near, nigh
Agosäu *v.* to approximate, to draw near
Agosi *v.* to approximate; to approach
Agosiad *n.* approximation
Agosrwydd *n.* nearness, proximity
Agro *a.* very heavy; pensive
Agwedd -au *nf.* form; condition
Agweddadwy *a.* modifiable
Agweddi, ïau *n.* dowry, jointure
Agweddiad *n.* modification
Agweddïol *a.* relating to a dowry
Agweddol *a.* habitual
Agweddoldeb *n.* habituality
Agweddu *v.* to form, to modify
Agwrdd *a.* potent, stout, robust
Agwyddor, ion *nf.* rudiment
Agwyr *a.* awry, askew
Ang *a.* open, broad: *n.* capacity
Angad *nf.* grasp of the hand
Angar *nf.* the abyss; hell
Angau, Augeu *n.* death
Angawd *n.* capacity; contents
Angder *n.* capaciousness, largeness
Angdde *a.* spacious, capacious
Angel, ylion, engyl *n.* angel. Angel ystor, recording angel; evangelist
Angell, engyll *nf.* pinion; fore leg
Angen -ion *n.* destitution, want; need
Angen -ion *nf.* necessity, need, want
Angenad *n.* extreme unction
Angenan *nf.* extreme unction
Angendod *n.* necessitude
Angenog *a.* necessitous, needy
Angenoctyd *n.* necessitude, want
Angenrhaid, rheidiau *n.* necessity
Aegenrhaid *a.* necessary, needful
Angenrheidio *v.* to necessitate
Angenrheidiol *a.* necessary, needful
Angenu *v.* to necessitate, to want
Angenus *a.* necessitous, needy, destitute
Angerdd *n.* steam; heat; strength; disposition; spirits
Angerddol *a.* vehement, intense
Angerddoldeb *n.* vehemence, intensity
Angeu -od *n.* death
Angeuo *v.* to render deadly
Angeuol *a.* deadly, mortal, dying
Angeuoldeb *n.* mortality
Anghadarn *a.* unpowerful, weak
Anghadredd *n.* impotence
Anghaeriad *n.* dimantling
Anghaeth *a.* unconfined, free
Anghaffaeliad *n.* nonattainment
Anghaledu *v.* to make inobdurate
Anghaloni *v.* to dishearten
Anghall *a.* indiscreet, unwise, improvident
Anghalled *n.* indiscretion, imprudence
Anghanmoli *v.* to discommend
Anghar *a.* unlovely
Angharad *a.* forlorn
Anghariad *n.* disaffection
Angharu *v.* to cease to love
Angharuaidd *a.* unlovely
Anghauad *a.* unshut, unclosed
Anghawr *a.* illiberal
Anghefnoctyd *n.* discouragement
Anghefnogi *v.* to discourage
Anghel *a.* uncovered, not hid
Angheledig *a.* unconcealed
Anghelfydd *a.* unskilful
Anghelfyddyd *n.* unskilfulness
Anghelu *v.* to reveal, to disclose
Anghenedledig *a.* ungenerated
Anghenfigenus *a.* unenvious
Anghenfil -od *n.* monster
Angheniatäu *v.* to disallow
Angherdded -ion *n.* wandering out of the way; misfortune
Angherydd -on *n.* impunity
Anghes -au *nf.* stranger: *a.* strange
Angheugant *a.* uncertain
Anghladd *a.* unburied
Anglaer *a.* not bright, not clear
Anghlau *a.* insincere
Anghlod -ydd *n.* dispraise, dishonour
Anghlyd *a.* not warm; uncomfortable
Anghoel -ion *nf.* disbelief, void of credit
Anghoelgar *a.* disbelieving, incredulous

Anghymmath *a*, dissimilar, different
Anghymmedr *a*, disproportioned, disproportionate: *n*, disproportion
Anghymmedrol *a*, immoderate
Anghymmedroldeb *n*, immoderation
Anghymmeradwy *a*, unacceptable
Anghymmes *a*, inordinate
Anghymmesur *a*, unproportioned
Anghymmodiad *n*, disagreeing
Anghymmodlawn *a*, implacable
Anghymmodlonedd *n*, implacability
Anghymmon *a*, unstable; untidy
Anghymmraint *a*, of unequal right
Anghymmrodedd *n*, irreconciliation
Anghymmwynas *nf*, unkindness, incivility
Anghymmydogol *a*, unneighbourly
Anghymmyn *a*, intestate
Anghymmyredd *a*, unacceptableness
Anghymmysg *a*, unmingled, unmixed
Anghymwl *a*, unclouded, cloudless
Anghyndyn *a*, inobstinate
Anghynddrychol *a*, unrepresented
Anghynenid *a*, uncongenial
Anghynhebyg *a*, dissimilar, unlike
Anghynhenol *a*, uncontentious
Anghynhes *a*, not warm; uncomfortable
Anghynhyrfiol *a*, undisturbing; unafflicting
Anghynnar *a*, not early, late
Anghynneddf *a*, void of quality
Anghynnefin *a*, unusual, unaccustomed
Anghynnefod *a*, uncustomary
Anghynnifer *a*, of unequal number
Anghynnil *a*, unfrugal; inaccurate
Anghynniweiriol *a*, not frequenting
Anghynnorthwy *a*, unassisted, unaided
Anghynnrychol *a*, not present
Anghynnull *a*, uncollective
Anghynnwys *a*, incontinent
Anghynnyrch *a*, void of increase, unproductive
Anghynnyred *a*, unresorted
Anghynnysgaeth *a*, unportioned, unendowed
Anghyrchedig *a*, unapproached, unrecorded
Anghyrchiol *a*, unrecurrent
Anghyrhaeddiad *n*, non-attainment
Anghyrrith *a*, unsparing
Anghysbell *a*, out of the way; remote
Anghysgodi *v*, unshelter
Anghysgog *a*, motionless
Anghyssain *a*, dissonant
Anghyssefin *a*, not primitive
Anghyssellt *a*, inopportune
Anghysson *a*, inharmonious; irregular; inconsistent
Anghyssylltiad *n*, disjunction
Anghystadledd *n*, disproportion
Anghystal *a*, unequivalent, not so good
Anghystlynol *a*, unallied
Anghystuddiol *a*, untormenting, unafflicting
Anghystwyol *a*, unchantizing
Anghysur -on *n*, comfortlessness
Anghyttoni *v*, to be discordant
Anghyttras *a*, void of kindred
Anghyttrefiadu *v*, to undomiciliate
Anghyttrigiant *n*, unneighbourliness
Anghyttro -ion *n*, inconversion
Anghyttueddu *v*, not to converge
Anghyttyn *a*, not drawing together; disagreeing, inconcurrent
Anghyttynu *v*, to draw contrariwise
Anghytûn, Anghytun *a*, discordant
Anghytuno *v*, to disagree, to differ
Anghythryddol *a*, unperturbated
Anghywair *a*, inaccurate; discordant
Anghyweithas *a*, untoward
Anghywerth *a*, unequivalent
Anghywilydd *a*, shameless
Anghywir *a*, inaccurate; unjust; faithless
Anghywlad -on *n*, absentee
Anghywrain, Anghywraint *a*, unskilful
Anghywreinrwydd *n*, unskilfulness
Anghywrys *a*, uncontentious
Angladd -au *n*, funeral, burial, burying
Anglas -au *n*, gleaning blade, cutlass
Anglawdd, angloddiau *n*, cemetery
Anglef -au *nf*, hollow noise; yell
Angnawd *a*, unusual
Angol *a*, capacious
Angor -ion -au *n*, anchor
Angordreth -i *nf*, anchorage duty
Angorfa -oedd *nf*, anchorage
Angori *v*, to anchor
Angoriad *n*, anchoring
Angorol *a*, grappling; anchoring
Angraddol *a*, ungraduated
Angreddfol *a*, degenerating
Angreidiol *a*, unscorching
Angryd *a*, trembling, shivering
Angu *v*, to contain, hold, or comprise
Anguriol *a*, poignant, grievous, painful
Angylaidd *a*, angelical, angelic
Angyles -au *nf*, female angel; goddess
Angyliaeth *nf*, angelic state
Aha *i*, of exulting, or of rejoicing
Ai *ad*, is it? what? Ai ïe? is it so?
Ai *c*, or; either: *v*, thou wilt go=Ei: *v*, he went, or used to go
Aie *ad*, is it so?
Aich, eichiau *nf*, scream, roar
Aid, eidian *n*, living principle; life
Aidd, eiddion *n*, zeal, ardency
Aiff *v*, will go. See Af
Aig, eigiau, eigion *nf*, female, the womb;

Ail, eilian *n*, a second; wattling. Morfran ail Tegid, Morfran the son of Tegid [ail, by turns
Ail *a*, second; like. Bob yn ail, Ail ac
Ail *pæ*, re-, again, second
Ailadrodd *v*, to recapitulate, to repeat
Ailadroddiad *n*, recapitulation; repetition [birth
Ailenedigaeth *nf*, regeneration; second
Aileni *v*, to be born again; to regenerate
Ailfedyddiwr, wyr *n*, anabaptist
Ailgymmeriad *n*, reassumption
Ailymgyrch-au *n*, recurring; epanalepsis
Aill, eillion. Aillt, eilltion *n*, tenant; bondsman; servant
Aill, Aillt *a*, other. Mab aill, an adopt-
Ain *n*, spreading, extention [ed son
Ainc, einciau *n*, desire, craving
Air, eiriau *n*, brightness, lucidity
Airos *n*. *See* Eiros [want
Ais *np* (eisen *nf*), laths; the ribs: *n*,
Ais *a*, wanting, destitute
Ait *v*, thou wentest
Aith *cn* (eithin *n*), furze, gorse
Al -oedd *nf*, litter, product
Al, eloedd, elod *n*, appellation given to intelligent beings
Al *pæ*, superlative, very, most
Alaeth *n*, wailing, moan, grief
Alaethiad *n*, moaning, wailing, grieving
Alaethol *a*, wailing, doleful
Alaethu *v*, to wail, to grieve, to moan
Alaethus *a*, mournful, doleful
Alaf -oedd *n*, produce; wealth
Alaf *a*, expert, dexterous
Alafedd *n*, produce; wealth
Alafon *nf*, centre, middle
Alan -od *n*, breath; animal
Alan *n*, tussilago (in botany). — mawr, butter-burr. — bychan, colt's- [foot
Alanau *n*, asarabacca
Alanedd *n*, respiration
Alanu *v*, to respire, to breathe
Alar -oedd *n*. surfeit, loathing
Alarch -od, elyrch, eleirch *n*, swan
Alarchen -au *nf*, cygnet, young swan
Alarches -au *nf*, female swan
Alariad *n*, surfeiting; loathing
Alarm *nf*, great shout, alarum
Alaru *v*, surfeit; loathe
Alaswy *a*, slaughtering
Alaw -on *n*, music; instrumental music
Alaw, elyw *n*, lily; water lily. — crewyll, lily of the valley. — diosgo, water aloe, water soldier. — y dwfr, water lily. — gerddi, white lily.
Alawon, Alawen -au *nf*, tune
Alban -au *n* & *nf*, cardinal point. — eilir, vernal equinox. — hefin, summer solstice. — elfed, autumnal equinox. — arthan, winter solstice
Albrys -iau *n*, cross-bow
Alcan *n*, white metal; tin
Alch -au *nf*, grate, gridiron
Alches -au *nf*, grated hole; window
Alfarch -au *n*, spasm, stitch
Alfferyll -iaid *n*, alchemist
Algar -od *n*, reindeer
Alis *n*, the lowest point; hell
Aliw -oedd *n*, the saliva, spittle
Almarchu *v*, to strip off the leaves
Almari, Iau *n*, cupboard
Almonwydd *np* (-en *nf*), almond-trees
Almyg *a*, highly revered; very courteous
Almynag, egion *n*, almanac
Aloewydd *np* (-en *nf*), lign-aloe, sabeston
Alon *n*, the principle of harmony
Alor, orion *n*. plate; receptacle
Alp -au *n*, craggy rock; an alp
Alsantaeth *nf*, hierarchy
Alsawdd, soddion *n*. algebra
Alsoddeg *nf*, algebra
Alsoddol *a*, algebraical, algebraic
Alu *v*, to bring forth. Buwch bron alu, a cow about to calve
Alwar -au *n*, purse
Alwyballl *n*, calomel
Alwyn *a*, very white: *n*, albumen
Alwysen -au *nf*, alms, charity
All -oedd *n*, another: *a*, other
Allaidd *a*, foreign; barbarous
Allair, eiriau *n*, paraphrase
Allan *ad*, out, without, out of doors. — o law, off hand, immediately. Oddi allan, from without
Allanfa, fëydd *nf*, egress, exit
Allanol *a*, outward, exterior
Allardd *a*, unseemly, hideous
Allborthi *v*, to export
Allborthiad *n*, exportation
Alleg -ion *nf*, allegory
Allegol *a*, allegorical
Allegu *v*, to allegorize
Alleiriad *n*, paraphrasing; paraphrase
Alleirio *v*, to paraphrase
Allfori *v*, to export
Allforiad *n*, exportation, export [exiled
Allfro -fröydd *nf*, another country: *a*
Allfryd -au *n*, savage disposition
Allman, ellmyn *n*, stranger
Allmor, myr *n*, secluded spot, dale
Allog *n*, alum

Allor -au *nf*, altar
Allt, elltydd *nf*, the side of a hill; woody cliff; tract of woodland; a wood=Gallt
Allta -on *n*, foreigner, alien
Alltra *pr*, beyond, on the further side
Alltraw -on *n*, sponsor
Alltrawd, trodion *n*, foreigner
Alltrem -iau *nf*, wild stare
Alltremio *v*, to stare wildly
Alltrodiaeth *nf*, banishment, exile
Alltrodio *v*, to estrange, to banish
Alltud -ion *n*, one of another country, alien; exile: *f*. alltudes
Alltud *a*. of another land, foreign
Alltudaeth, Alltudiaeth *nf*, banishment, exile, transportation
Alltudedd *n*, banishment, exile
Alltudes -au *nf*, alien; exile
Alltudo, Alltudio *v*, to exile, to transport; to alienate; to banish
Alltudocäu *v*, to exile, to banish
Alltudog *a*, exiled, alienated
Alltudol *a*, banishing, exile
Alltudryw *a*, heterogeneous
Alltudwr, wyr *n*, one who exiles
Alltwf *a*, of foreign growth, exotic. Alltyfion, exotics
Allwaith, weithiau *n*, another time
Allwedd -au,-i *nf*, key. Allwedd costrel, bottle screw, corkscrew
Allwest -i *n*, public feast; grass
Allwlad, wledydd, -oedd *nf*, another country
Allwladu *v*, to exile, to banish
Allwy *v*, to empty, to shed
Allwydd -au *n*, key. Allwyddau Mair, ash-keys
Allwyddor -ion *n*, treasurer
Allwyn *n*, sorrow, grief, pensiveness
Allwynig *a*, sorrowful, pensive, sad
Allwynin *a*, sorrowful, pensive
Allwyr *a*, complete, quite
Allwys *v*, to pour, to empty
Am *pr*, round, about. — danaf, am danat, am dano, am dani, am danom, am danoch, am danynt, about me, thee, him, her, &c.: *c*, for, because
Am *px*, circum-, amphi-, about, around
Amad *a*, bordering all round
Amadfyw *a*, alive on all sides
-dlaes *a*, drawling, sluggish
wy -on *n*, trail
y -on *n*, fringe, skirt
ro *v*, to fringe
rog *a*. fringed
emeith *n*, husbandman. A-aradr, ploughman
Amaethiaeth *nf*, husbandry
Amaethol *a*, relating to husbandry
Amaethon -iaid *n*, agriculturist
Amaethu *v*, to farm; to cultivate, to till
Amaethwr, wyr, Amaethydd -ion *n*, farmer, agriculturist
Amaethwriaeth, Amaethyddiaeth *nf*, agriculture, farming, tillage
Amaethyddol *a*, agricultural
Amafsel, Amfaelyd *v*, to wrestle
Amair, eiriau *n*, circumlocution, periphrasis
Aman -au *nf*, stable
Amar -oedd *n*, noise round about
Amarfog *a*, armed on all sides
Amarwain *v*, to lead about
Ambais, beisiau *nf*, safeguard, riding-dress, habit
Ambawr, Ambor, borion *n*, greensward; pasture. Cylch ambawr, greensward circle, in the mysteries of the bardic Gorsedd; called also Cylch Gorsedd and Cylch Gwyngil. Bwyd ambor, luncheon taken by shepherds out in the fields; also, in South Wales, an afternoon luncheon, corresponding with the *cynnwysfwyd* of North Wales
Ambedogion *np*, amphipodes
Ambeiriannu *v*, to defend on all sides
Ambell *a*. some, few, scarce
Ambellenig *a*, one here and there; sparing; solitary
Amboeri *v*, to spit about
Amboethi *v*, to heat all about
Ambor -ion *n*, greensward; pasture
Amborthi *v*, to bear or carry about
Ambrynu *v*, to purchase, to buy
Ambwl *am*, blunt all around
Ambwyll *n*, excuse
Ambwyad *n*, beating round
Ambylu *v*, to blunt all round
Amcan -ion *n*, purpose, intent; guess. Ar amcan, at a venture, at random
Amcandyb -iau *nf*. hypothesis
Amcaniad *n*, purposing
Amcaniaeth *nf*. conjecture; purpose
Amcanol *a*, intentional; conjectural
Amcansail, seiliau *nf*, hypothesis
Amcanu *v*, to purpose; to guess
Amcanus *a*, inventive
Amcanwr, wyr *n*, designer; inventor
Amchwaen, chweiniau *nf*, chance, accident, casualty
Amchwareufa -oedd *nf*, amphitheatre
Amchwyl -ion *nf*, circumvolution
Amdaerawd, odau *n*, importunity
Amdan *nf*, trivet

Amde -on *n*, covering, vesture
Amdeithiog *a*, itinerant; wandering
Amdlawd *a*, very wretched or poor
Amdo *n*, shroud, winding-sheet
Amdöedig *a*, shrouded, enveloped
Amdoi *v*, to enwrap, to shroud
Amdorch, dyrch *nf*, encircling wreath, clasper, tendril
Amdorchi *v*, to clasp about; to wreathe
Amdori *v*, to amputate; to cut round
Amdowellt *n*, lyme-grass
Amdrai *a*, diminished all round
Amdraill, dreillion *n*, circumvolution
Amdramwy *v*, to wander about
Amdraul, dreulion *n*, corrosion
Amdrechu *v*, to strive, to endeavour
Amdreiglad *n*, circumrotation
Amdreiglo *v*, to revolve; to rotate
Amdreillio *v*, to circumvolve
Amdremu *v*, to gaze about
Amdrist *a*, surrounded with grief
Amdroad *n*, circulation
Amdroch *af*, spraying about
Amdroi *v*, to revolve, to turn round
Amdrom *af*, heavy with young
Amdromi *v*, to become pregnant
Amdrosi *v*, to circumduct
Amdruthio *v*, to fawn to all
Amdrweh *am*, broken on all sides
Amdrwch, drychau *n*, apocope
Amdrwm *am*, heavy on all sides
Amdrws -ion *n*, wrapper
Amdrychiad *n*, amputation
Amdrychu *v*, to amputate
Amdrymder -au *n*, heaviness
Amdrymu *v*, to grow heavy
Amdryni -on *n*, strength on all sides
Amdrywanu *v*, to pierce round
Amduo *v*, to incline to all sides
Amdwll *a*, full of holes, perforated
Amdwyo *v*, to trim all round
Amdyfion *np*, exogens
Amdyfu *v*, to grow about
Amdyllu *v*, to pierce on all sides
Amdyrddu *v*, to noise about
Amdyru *v*, to heap about
Amdywallt *v*, to pour around
Amdywynu *v*, to shine around
Amdywys *v*, to lead round
Amdywysiad *n*, leading round
Amddadlu *v*, to converse; to debate
Amddal *v*, to have respect
Amddifad *a*, destitute; orphan
Amddifad, faid *nc*, orphan
Amddifadu *v*, to make destitute or as an orphan; to bereave, to deprive of
Amddifedi *n*, orphanage; privation
Amddiffwys *a*, steep on all sides
Amddiffyn *v*, to defend, to protect; to fortify
Amddiffyn -ion *n*, defence
Amddiffynadwy *a*, defencible
Amddiffynblaid, bleidiau *nf*, defendant
Amddiffynedig *a*, defended, fortified
Amddiffynfa, fëydd *nf*, stronghold, fortification, fortress, place of defence
Amddiffyniad *n*, protection; fortification
Amddiffynu *v*, to defend=Amddiffyn
Amddiffynwr, wyr *n*, defender, protector
Amddigonawd *n*, sufficiency about
Amddrych *a*, showy on all sides
Amddrychfa -oedd *nf*, amphitheatre
Amddwll *a*, gloomy all round
Amddychwel -ion *nf*, polyptote
Amddychweliad *n*, reverting from on all sides
Amddyfri *v*, to irrigate, to water
Addyfrwys *a*, watery on all sides
Amddyfrwys -on *n*, watery place
Amddyrnu *v*, to beat about with the fists
Amddystrwch *a*, mangled about
Amelfogion, Amelfeniaid *np*, amphibia
Amesgud *a*, quick on all sides
Ameth -ion *n*, failure
Amfachiad *n*, grappling or hooking round
Amfachu *v*, to clasp or twine about
Amfar -oedd *n*, wrath on all sides
Amfordwyad *n*, circumnavigation
Amfordwyo *v*, to circumnavigate, to sail round
Amfordwywr, wyr *n*, circumnavigator
Amfrwys *a*, branching about; ambrosial
Amfylchu *v*, to notch about
Amgadarnhau *v*, to strengthen round
Amgadr *a*, mighty, potent
Amgaer -au *nf*, fortification
Amgaerfa, fëydd *nf*, fortified place
Amgaeru *v*, to immure, to wall round, to fortify
Amgall *a*, circumspect, wary
Amgan *nf*, minstrelsy
Amgant *n*, environ: *a*, round
Amgarn -au *n*, ferrule
Amgaru *v*, to doat, to fondle
Amgau *v*, to shut round, to hem in
Amgauedig *a*, hemmed in, enclosed
Amged -au *nf*, general benefit
Amgeiniad, iaid *n*, minstrel
Amgeledd *n*, succour; solicitude
Amgeleddiad *n*, succouring, cherishing
Amgeleddol *a*, succouring
Amgeleddu *v*, to succour, to cherish; to take care of; to foster
Amgeleddus *a*, succouring; fostering
Amgeleddwr, wyr *n*, succourer
Amgelog *a*, circumspect

Amgell *a*, having many cells
Amgellog *a*, many-celled
Amgen *ad*, otherwise; also; better. Nid amgen, that is to say, namely, to wit, that is, videlicet
Amgenach *ad*, rather better
Amgenaeth *n*, difference
Amgenair, eirian *n*, paraphrase
Amgeneirio *v*, to paraphrase
Amgeniad -au *n*, parallax (in astronomy); variation
Amgenu *v*, to vary, to alter
Amgerth *n*, intensity, vehemence, violence
Amglawdd, gloddiau *n*, entrenchment
Amgledru *a*, to rail round, to impale
Amgludo *v*. to carry about
Amglwm, glymau *n*, clasp
Amglymu *n*, to clasp about
Amglywed *v*, to apprehend
Amgneifio *v*, to clip or shear round
Amgnoi *v*. to corrode, to bite round
Amgoch *a*, red all round
Amgodiad *n*, resurrection
Amgoed *a*, surrounded by wood
Amgor *n*, surrounding border
Amgorn, gyrn *n*, circling horn; the outer horn
Amgorni *v*, to enwrap, to envelop
Amgrain, greiniau *n*, rolling about, wallowing. Yn ei amgrain, prostrate
Amgreinio *v*, to roll about, to wallow
Amgrwm *am*, convex: *f*, amgrom
Angrwn *am*, globular: *f*, amgron
Amgud, amgudyn -au *n*, lock or ringlet of hair, curly lock
Amgudd -ion *n*, treasure
Amguddio *v*, to hide on all sides
Amguedd *n*, rarity, curiosity
Amgueddfa, fëydd *nf*, museum
Amgueddgell -oedd *nf*, museum
Amgwyn -ion *n*, the herb tarragon
Amgyff -ion *n*, support on all sides
Amgyffrawd, rodau *n*, imagination
Amgyffred -ion *n*, comprehension
Amgyffred *v*, to comprehend
Amgyffrediad *n*, comprehension
Amgyffredol *a*, comprehending
Amgyffroi *v*, to agitate all round, or on every side
Amgyffryn *n*, trembling about
Amgyffrynu *v*, to agitate about
Amgylch -oedd -ion -au *n*, circuit; environ. Oddi amgylch, O amgylch, round about, about, around. Amgylchion geiriau, circumlocution
Amgylch *a*, round about, surrounding
Amgylchedd *n*, circumference
Amgylchiad -au *n*, surrounding; circumstance
Amgylchiadol *a*, circumscribing; surrounding; circumstantial
Amgylchiaith, ieithoedd *nf*, periphrasis
Amgylchu *v*, to surround. Acen amgylchedig, Tôn amgylchedig, circumflex accent
Amgylchwedl -au *nf*, circumlocution
Amgylchyn *n*, circumferentor
Amgylchyniad *n*, encompassing
Amgylchynol *a*, encompassing, surrounding, circumambient
Amgylchynu *v*, to encompass, to surround; to circumscribe
Amgylchynwr, wyr *n*, circumscriber, one who encompasses
Amgynniweirio *v*, to hover round
Amgynnuil *v*, to collect together
Amgynnulliad *n*, collecting about
Amgyrfod *a*, curveting
Amgyrheedd *n*, extent, range, compass
Amgyrhaedd *v*, to extend on all sides; to expand, to extend
Amgyrhaeddiad *n*, expansion
Amgyrhaeddu *v*, to extend about
Amgywain *v*, to carry round
Amhad *cn*, mixed seed
Amhad *a*, sown every side
Amhafal *a*, parallel
Amherawdr, odron *n*, emperor=Ymherawdwr
Amherawdwr, wyr *n*, emperor
Amherodraeth -au *nf*, empire
Amherodres -au *nf*, empress
Amhir *a*, lengthened around
Amhwedd *v*, to entreat
Amhwedd *n*, entreaty
Amias *n*, sensation around
Amig -ion *n*, greediness
Aml *a*, frequent; many; plentiful: *ad*, often, oft, frequently
Amlaes *a*, trailing all round
Amlaeth *n*, mixed milk
Amlaethai, eion *n*, milkwort
Amlafn *n*, lock scutcheon
Amlan *a*, of various fashions
Amlaw -iau *nf*, glove, gauntlet
Amlbriodas *nf*, polygamy
Amlder, Amldra *n*, frequency; plenty; abundance; numerousness
Amldroed -ion *n*, polyped
Amlddeiliog, Amlddalenog *a*, polyphyllous, many-leaved
Amlddull *a*, multiform
Amlddwy -iaid, Amlddwiad, iaid *n*, polytheist
Amlddwiaeth *nf*, polytheism
Amlediad *n*, expansion

Amleiriog *a*, verbose, wordy, multiloquent, talkative, prolix
Amlen -i *nf*, cover, envelope, wrapper
Amlenu *v*, to envelope, to cover
Amlenw *a*, multinomial
Amlenwi *v*, to fill around
Amlew *a*, devouring on all sides
Amlewychu *v*, to shine about
Amlhâd *n*, increasing
Amlhau *v*, to make or become plentiful, to increase, to multiply
Amliaith, **Amlieithog** *a*, polyglot
Amlifad *n*, flowing round
Amlifeiriad *n*, circumfluence
Amlifo *v*, to flow about
Amlinell *nf*, outline, contour [gated
Amliw -iau *n*, stain: *a*, stained; varie-
Amliwiad *n*, variegated staining
Amliwiog *a*, motley-coloured, variegated
Amlochrog *a*, multilateral, many-sided
Amlosgi *v*, to burn round
Amlran, **Amlranog** *a*, having many parts
Amlryw *a*, multifarious, various
Amlsill, **Amlsillog** *a*, polysyllabic
Amlun *a*, of various forms; ranged in
Amluniad *n*, conformation [forms
Amlwedd *a*, of many forms
Amlwg *a*, apparent, evident, plain, obvious, manifest; visible, conspicuous
Amlwg, lygion *n*, apparency
Amlwreicaeth *nf*, polygamy
Amlyfu *v*, to lick over
Amlygadwy *a*, demonstrable
Amlygder *n*, conspicuousness
Amlygedig *a*, manifested
Amlygedd *n*, apparentness
Amlygiad *n*, manifestation
Amlygiadol *a*, explanatory
Amlygol *a*, demonstrative
Amlygrwydd *n*, obiousness
Amlygu *v*, to manifest; to explain
Amlygyn *n*, illustrator; exemplar
Amlym *a*, sharp on all sides
Amlyniad *n*, adhesion round
Amlynu *a*, to adhere around
Ammaeth -au *n*, dainty
Ammarchfaen, **feini** *n*, horseblock [ble
Ammeg -ion *nf*, sentence, saying; para-
Ammenthu *v*, to make dainty
Ammenthyn -ion *n*, dainty
Ammenthyn *a*, dainty, delicate
Ammhall *a*, unfailing
Ammhar *a*, out of repair
Ammharch *n*, disrespect; dishonour
Ammharchu, **Ammherchi** *v*, to dishonour, to disrespect

Ammharod *a*, unprepared, unready
Ammharotoawl *a*, unpreparatory
Ammharthedd *n*, indivisibility
Ammharthredol *a*, unsystematical
Ammhech *a*, sinless, immaculate
Ammhefredd *n*, unhandsomeness
Ammheiriannedd *n*, inorganization
Ammheithiol *a*, unprospective
Ammhell *a*, unremote, near
Ammhendod *n*, indecision
Ammhenodol *a*, indefinite; vague
Ammherchenogi *v*, to unappropriate
Ammherthynasol *a*, unappertaining
Ammherthynu *v*, to make irrelevant
Ammhetrus *a*, indubious, without hesitation=Dibetrus
Ammheu -on *n*, doubt, hesitation
Ammheu *v*, to doubt, to hesitate, to be dubious; to suspect
Ammheuaeth *nf*, dubitation, doubt
Ammheuawd *n*, doubting
Ammheugar *a*, scrupulous; sceptic
Ammheugarwch *n*, scepticism
Ammheuol *a*, doubtful
Ammhëus *a*, doubting, ambiguous
Ammhëusrwydd *n*, doubtfulness
Ammheuwr, wyr *n*, doubter; sceptic
Ammhlant, **Ammhlantadwy** *a*, childless, barren
Ammhleidgar, **Ammhleidiol** *a*, impartial
Ammhleidgarwch *n*, impartiality
Ammhlethol *a*, uncomplicated
Ammhlitho *v*, to decompose
Ammhlygu *v*, to endouble, to infold
Ammhorth *n*, misfortune; disgrace; want of support
Ammhorthol *a*, unsupporting
Ammhosibl *a*, impossible
Ammhreiddiog *a*, not predatory
Ammhreswyl *a*, uninhabited
Ammhridiant *n*, inexpiation
Ammhriod *a*, unmarried [unfit
Ammhriodol *a*, inappropriate, improper,
Ammhrofiadol *a*, unprobationary; inex-
Ammhrudd *a*, insedate [perienced
Ammhrydlwyd *n*, fleabane
Ammhryderus *a*, unanxious, void of care
Ammhrydferth *a*, inelegant; ugly
Ammhrydlawn *a*, unseasonable, inopportune, untimely, ill-timed
Ammhrydus *a*, uncomely, unseemly
Ammhrylen *n*, utterance
Ammhrysur *a*, not diligent [luted
Ammhur *a*, impure, foul, vitiated; pol-
Ammhurdeb, **Ammhuredd** *n*, impurity; pollution, foulness

Ammhwyllo *a*, to lose one's senses [sane
Ammhwyllog *a*, unwary, indiscreet; in-
Ammhwynt *m*, indisposition, illness
Ammhybyr *a*, impotent; not brave
Amminiog *a*, abutting upon; bordering. Amminiogion, borderers. Amminiogau, borders, frontiers
Ammlasus *a*, insipid, tasteless
Ammlaen *n*, fore-part
Ammod -au *nf*, contract, covenant, compact, agreement; condition. Ammodau, terms, conditions
Ammodi *v*, to make a condition
Ammodiad *n*, contracting, agreement
Ammodol *a*, conditional
Ammodoldeb *n*, conditionality [ment
Ammodrwym -au *n*, lease; bond, agree-
Ammodwr, wyr *n*, contracting party
Ammoethyn -ion *n*, dainty
Ammor -au *n*, placidity. Blodau ammor, amaranth
Ammori *v*, to become placid
Ammraint, mreintiau, mreiniau *n*, breach of privilege; dishonour
Ammrawdd, oddion *n*, circumlocution
Ammreinio *v*, to violate privilege; to dis-
Ammreiniol *a*, unprivileged [honour
Ammri *n*, want of privilege; disesteem, disgrace=Anfri
Ammrwd *a*, unheated; unboiled; raw
Ammwlch, mylchau *n*, opportunity
Ammwlch *a*, having no breach or gap
Ammwyth -on *n*, carousal
Amnad *a*, guarding on all sides
Amnaid, neidiau *nf*, beck, nod
Amnawdd *a*, defending on all sides
Amneidio *v*, to beckon
Amner -au *n*, purse
Amnerydd -on *n*, purser
Amnhêdd, Amnheddu *v*, to crave, to beg
Amnhwyth *a*, elastic on all sides
Amnifer -oedd *n*, odd number
Amniferedd *n*, imparity [numerable
Amniferog *a*, uneven in number; in-
Amnod -au *n*, mark around
Amnoddi *v*, to guard around
Amnoeth *a*, naked all round [strip
Amnoethi *v*, to denude, to denudate, to
Amnwyth *n*, pleasantry
Amnyddu *v*, to twine about [fee
Amobrwy *n*, commutation fee; virgin
Amobrwyo *v*, to commute
-au *nf*, shelter around
au *nf*, cheering warmth
i -ion *n*, cover around
liad *n*, overwhelming
n, opportunity

Amp *n*, calmness, serenity
Ampwy *a*, calm, gentle, pleasant
Amrafael -ion *n*, contention, quarrel
Amrafaelgar *a*, contentious
Amrafaeliad *n*, bickering
Amrafaelio *v*; to contend, to strive
Amrafaelus *a*, contentious
Amrain *n*, the pennywort
Amran -au *nf*, circular division
Amraniad *n*, dividing round
Amrant -au *n*, the eyelid; instant
Amrant-hun *n*, short sleep, doze, nap
Amrant-huno *v*, to slumber, to sleep
Amrantu *v*, to wink, to blink
Amranu *v*, to divide round
Amranwen *nf*, whitewort, wild chamomile. Amranwen Halen Lueddog, spicknel, bald-money, meu
Amrawdd, roddion *n*. discourse
Amred -ion *nf*, circular motion
Amredeg *v*, to run round
Amrediad *n*, running round
Amredol *a*, circumambient [to feign
Amredu *v*, to imitate; to counterfeit,
Amrentyn *n*, close of the eye, doze
Amrith *a*, of various aspects
Amrithder -au *n*, variety
Amrithio *v*, to variegate, to diversify
Amrod *nf*, circumvolution
Amrodi *v*, to circumvolve
Amrodol *a*, circumvolutory
Amroddi *v*, to give around
Amrosgfil -od *n*, megatherium
Amrosgo *a*, unwieldy, vast
Amrosgöedd *n*, unwieldiness
Amrosgoew *a*, in various directions
Amrwth *a*, yawning all round
Amrwygiad *a*, tearing round
Amrwym *n*, bandage round
Amrwymo *v*, to bind about
Amrwys *a*, ambrosial: *n*, ambrosia
Amrwysol *a*, ambrosial
Amryallu *a*, multipotent
Amrydreigl *a*, heteroclite
Amrydwll *a*, porous, perforated
Amrydyb -iau *n*, paradox
Amryddarn *a*, of various pieces
Amryddawn *a*, versatile
Amryddoniaeth *nf*, versatility
Amryddull *a*, multiform
Amrydduwiaeth *nf*, polytheism
Amryfal *a*, diverse, sundry, manifold
Amryfaledd *n*, diversity
Amryfaliad *n*, diversifying
Amryfalu *v*, to diversify, to vary
Amryfath *a*, multfarious, miscellaneous
Amryfeiliad *n*, variation

Amryfeiliant, iannau *n*, diversity
Amryfeilryw *a*, heterogeneous
Amryfiad *n*, excess
Amryfodd *a*, of various modes
Amryfol *a*, haughty, arrogant
Amryfoldeb *n*, excess; arrogance
Amryfu *v*, to commit excess; to err
Amryfus *a*, arrogant; erroneous, faulty
Amryfusedd *n*, error, mistake, oversight
Amryfuseddu *v*, to fall out, to err
Amryfwyd -ydd *n*, variety of viands
Amryfflau *a*, very great, huge
Amrygant *n*, circling rim
Amrygar *a*, loved on all sides
Amrygoll -ion *n*, loss in every way
Amrygur -on *n*, pain in every way; concussion
Amrygwydd *n*, a fall every way
Amrygwyn -ion *n*, great tribulation
Amryhollt *a*, multifidous
Amrylais *a*, of divers sounds
Amrylaw *a*, of various hands
Amrylawr *a*, of several floors. Ty amrylawr, a house of several stories
Amrylef *a*, of many tones
Amryliw, Amryliwiog *a*, of various colours, variegated
Amrylon *a*, pleased various ways
Amrylun *a*, of various forms
Amrylys -iau *n*, mixed herbage
Amrynerth *a*, multipotent
Amryochr *n*, polyhedron
Amryochrog *a*, polyhedral
Amryonglog *a*, polygonal
Amrysain *a*, of different sounds
Amrysedd *n*, excess on all sides
Amrysill *a*, polysyllabic
Amryson *n*, contention, strife
Amryson *v*, to contend, to quarrel
Amrysongar *a*, contentious
Amrysongarwch *n*, contentiousness
Amrysoniad *n*, contention
Amrysonol *a*, contending
Amryw *a*, divers, sundry, various, several. Amrywion, miscellanies, varieties
Amrywaith, weithiau *n*, variegated work
Amrywedd *a*, of various aspects
Amrywellt *cn*, mixed herbage
Amrywerth *a*, differing in value or worth
Amrywiad *n*, diversification
Amrywiaeth *n*, variety, diversity
Amrywiaethu *v*, to diversify
Amrywiaith, ieithoedd *nf*, dialect
Amrywio *v*, to diversify; to vary, to differ
Amrywiog *a*, having variety, diversified
Amrywiogaeth *nf*, intermixture
Amrywiol *a*, miscellaneous, several

Amrywiolaeth *nf*, diversity, variety
Amrywioli *v*, to diversify, to vary
Amsang *n*, treading about
Amsathr *n*, treading about. Amsathr dynion, the footsteps of men. Lle amsathr, a place trodden on every side
Amsathru *v*, to tread about
Amseinio *v*, to reverberate
Amser -oedd -au *n*, time; season
Amsergyff -ion *n*, era, epoch
Amseriad *n*, timing, dating
Amseriadur -on *n*, time-piece
Amserlyfr -au *n*, chronicle
Amsernod -au *n*, era, epoch, point of time
Amserol *a*, timely, seasonable; temporal
Amseroldeb *n*, seasonableness
Amseroli *v*, to make seasonable or timely
Amseroni, ïau *n*, almanac
Amseronydd -ion *n*, almanac-maker
Amseru *v*, to time, to fix a time; to date
Amserydd -ion *n*, chronologist, chronologer, chronographer
Amseryddiaeth *nf*, chronology
Amseryddol *a*, chronological
Amsud *n*, appropriate quality
Amug *v*, to defend, to protect
Amwain *v*, to lead about
Amwallt *a*, encircled with hair
Amwasg -oedd *n*, compression
Amwasgu *v*, to compress, to press around
Amwe -oedd *nf*, selvage, skirting
Amwedd -au *nf*, comformity; style
Amweddi *nf*, solemn prayer
Amweddu *v*, to make conformable
Amwel *a*, circumspect, wary
Amweled *v*, to be circumspect
Amwes -au *n*, enjoyment
Amwesu *v*, to take enjoyment
Amweu *v*, to make a selvage
Amwg, ygon *n*, defence, security
Amwib -iau *nf*, circular course
Amwibon -iaid *nf*, amphisbœna
Amwisg -oedd *nf*, envelope; shroud, winding-sheet; upper garment
Amwisgo *v*, to enwrap, to shroud
Amwiw *a*, excellent all ways
Amwregysu *v*, to begird; to surround
Amws, emys *n*, stallion, steed
Amwyd *np* (-yn *n*), earth-worms
Amwydd *cn*, frame
Amwyll *a*, gloomy all round
Amwyllt *a*, wild in all directions
Amwyn *v*, to defend, to guard
Amwys *a*, witty; equivocal, ambiguous
Amwysedd *n*, ambiguity
Amwysiad *n*, punning
Amwyth *a*, worth, fressity

Amwytho *v*, to push fiercely [bread
Amyd *n*, mixed corn. Bara amyd, mixed
Amygiad *n*, giving refuge
Amygu *v*, to defend, to guard
Amyn *c*, unless, except, but
Amynedd *n*, patience, forbearance
Amyneddgar, Amyneddus *a*, patient, forbearing, long-suffering
Amyneddgarwch *n*, long-suffering
Amyriad *n*, intermeddling
Amyru *v*, to interfere
Amysgar -oedd *cn*, entrails, bowels
An (ân) *nf*, element, principle, material
An *px*, un-, dis-, mis-, im-, in-, il-, ir-, [-less, not
Anach -au *nf*, impediment
Anad *a*, especial, peculiar. Yn anad dim, above all things; especially
Anadl -au *nf*, breath. Diffyg anadl, shortness of breath; asthma, dyspnœa
Anadlfyr *a*, having short breath; asth- [matic
Anadliad *n*, respiration
Anadlog *a*, breathing, respiring
Anadlu *v*, to breathe, to respire
Anadlyn *n*, single breathing
Anadnabod *n*, want of recognition
Anadnabyddus *a*, unknown
Anaddas *a*, unmeet, unseemly, improper, unfit, unsuitable, inappropriate
Anaddasu *v*, to disqualify
Anaddefiad *n*, disallowance
Anaddfed *a*, unripe, immature
Anaddurn -au, *n*, disarray, undress
Anaddwyn *a*, inelegant
Anaddwyno *v*, to make inelegant or unfit; to disqualify; to attaint
Anaddysg *n*, lack of education
Anaele *a*, terrific, direful
Anaf -au *n*, blemish, defect; wound
Anafael *a*, void of hold
Anafiad *n*, blemishing
Anafod *n*, ailment; boil, sore
Anafu *v*, to blemish, to maim
Anafus *a*, maimed; blemished; monstrous
Anagwedd *nf*, want of form
Anagweddus *a*, unseemly
Ananghofus *a*, unforgetting
Anair, eiriau *n*, ill report, infamy; reproach, disgrace
Anal -au *nf*, breath, respiration=Anadl
Analiad *n*, respiring
Analu *v*, to breathe, to respire
Analwedig *a*, uncalled
Analledig *a*, impossible
Anallu -oedd *n*, inability; impotency
Analluadwy *a*, impossible
Analluedigaeth *nf*, impotency
Analluedd *n*, impotency

Analluo *v*, to render impotent
Analluog *a*, unable; impossible
Analluogi *v*, to disenable, to incapacitate; to disable
Analluogrwydd *n*, inability
Anallusoldeb *n*, impossibility
Anambell *ad*, scarce; seldom
Anamgyffred -oedd *n*, incomprehension
Anaml *a*, infrequent; scarce
Anamlder *n*, infrequency
Anamlwg *n*, not manifest, indistinct
Anamlygiad *a*, indistinction
Anammheuaeth *nf*, indubitation
Anammodol *a*, unconditional
Anamryfus *a*, not liable to error
Anamser -oedd *n*, unfit time
Anamserol *a*, untimely, unseasonable
Anamseru *v*, to render untimely
Anamynedd *n*, impatience
Anamyneddgar *a*, impatient
Ananian -au *f*, lack of nature
Ananianol *a*, unnatural
Ananianoldeb *n*, unnaturalness
Anant *np*, harmonies; muses
Ananwyl *a*, unendearing
Anaradwy *a*, unarable
Anaraf *a*, not slow, expeditious
Anaralliad *n*, inalienation
Anaraul *a*, not calm, not serene
Anarbed, Anarbedol *a*, unsparing
Anarcholladwy *a*, unvulnerable
Anardymmer *n*, indisposition
Anarfer -ion *nf*, want of use
Anarferol *a*, unaccustomed, unusual, extraordinary, uncommon, strange
Anarferu *v*, to disuse
Anarfog *a*, unarmed, weaponless
Anarloes *a*, unemptied
Anarwydd *a*, without a sign
Anatebol *a*, unanswerable
Anattaliadwy *a*, unrestrainable [mon
Anau *np*, elementary principles of hu-
Anaw -on *n*, poetic genius; songster
Anawdurdodi *v*, to revoke authority
Anawel *n*, vocal music
Anawell *nf*, inciter of harmony
Anawenydd *a*, void of genius
Ancr *n*, anchoret, anchorite. Fel yr ancr, like a hermit; honest, sincere
Ancres -au *nf*, anchoress
Ancwyn -ion *n*, dainty; dessert
Ancwynai, eion *n*, epicure
Anchwant *n*, inappetency
Anchwardd *a*, void of laughter
Anchwiliadwy *a*, unsearchable
Anchwith *a*, not sinister
Andaw *v*, to listen, to hear

Andawgar *a*, wistful, attentive
Andawiad *n*, listening
Andras -iaid *n*, enemy; Satan, the devil
Andred *n*, untrodden spot
Andwyo *v*, to disorder, to ruin [ful
Andwyol *a*, disordering, ruining, harm-
Aneang *a*, unspacious, unample
Anebrwydd *a*, not quick, dilatory
Anedifar *a*, remorseless
Anedifarus *a*, unrelenting, unrepenting
Anedifeiriol *a*, impenitent
Anedifeirwch *n*, impenitence
Anedmyg *a*, unhallowed
Anedmygedd *n*, irreverance
Anedwaint *n*, amaranth
Aneffeithiol *a*, ineffectual, inefficacious
Aneglur *a*, indistinct, not clear
Aneglurdeb *n*, indistinctness
Aneglwg *n*, void of splendour
Anegni *n*, inertia, inactivity
Anegwan *a*, unfeeble, potent
Aneiddil *a*, unslender; nervous
Aneilun -on *n*, phantom
Aneiran *a*, ungainly, unseemly
Aneirif *a*, innumerable, numberless
Aneirifedd *n*, innumerableness; infi-
Aneirio *v*, to slander [nite number
Aneiriol *a*, slanderous, defamatory
Aneirioes *a*, void of splendour
Anelw *a*, gainless; destitute
Anelyf *a*, void of music
Anenwog *a*, unrenowned, ignoble
Anenwogi *v*, to make ignoble
Aneofn, Aneon *a*, not bold, timid
Anerch -ion *n*, salute, address
Anerch *n*, to salute, to greet, to address
Anercheb -ion *nf*, address
Anerchiad *n*, salutation, address
Anerchol *a*, gratulatory
Anerchwr, wyr *n*, complimenter
Anerfai *a*, faultless, blameless
Anesgarad *n*, inseparability
Anesgor *a*, without deliverance
Anesgorol *a*, irremediable; incurable; inexorable; inextricable; inevitable; insuperable, unsurmountable; intoler-
Anesgud *a*, not quick [able
Anesmwyth *a*, uneasy, restless
Anesmwythder *n*, uneasiness
Anesmwytho *v*, to make uneasy
Anesmwythyd *n*, uneasiness; anxiety
Aneuog *a*, unguilty, guiltless
Anewig *a*, melodious, tuneful
Anewyllysgar *a*, unwilling
Anfab, feibion *n*, infant: *a*, childish
Anfad *a*, naughty, villainous
Anfadus *a*, iniquitous, impious
Anfaddeuant *n*, unforgivingness
Anfael *a*, profitless, gainless
Anfalch *a*, void of pride, humble
Anfanwl *a*, inaccurate
Anfarwaint *n*, amaranth
Anfarwol *a*, immortal, deathless
Anfarwoldeb *n*, immortality
Anfas *a*, not shallow; deep
Anfedrus *a*, unskilful, bungling
Anfedrusedd *n*, unskilfulness
Anfeddylgar *a*, thoughtless
Anfeidredd *n*, immensity, infinity
Anfeidrol *a*, infinite, immense
Anfelus *a*, not sweet, insipid
Anferth *a*, without beauty, unsightly
Anferthedd *n*, unsightliness
Anferthlun -iau *n*, caricature
Anferthol *a*, unsightly, monstrous
Anferthwch *n*, unsightliness
Anfesuri *n*, immensity, infinity
Anfethiant, iannau *n*, infallibility
Anfethlig *a*, unembarrassed
Anflas *n*, insipidity, tastelessness
Anflasus *a*, tasteless, insipid, unsavoury
Anflys -ion *n*, inappetency
Anfodd -ion *n*, displeasure. Gwneuthur anfodd ar un, to ravish. O anfodd, against one's will, unwillingly
Anfoddedig *a*, displeased
Anfoddgar *a*, displeasing
Anfoddhâd *n*, displeasing [disoblige
Anfoddhau, Anfoddio *v*, to displease, to
Anfoddlawn *a*, discontented, displeased
Anfoddlondeb *n*, discontentedness
Anfoddlongar *a*, unsatisfactory; dissatisfied, discontented
Anfoddloni *v*, to discontent, to dissatisfy, to displease, to offend; to be offended or displeased
Anfoddlonus *a*, discontented
Anfoddog *a*, dissatisfied; fretful
Anfoddogi *v*, to discontent, to displease
Anfoes -au *nf*, immorality; rudeness
Anfoesgar, Anfoesog *a*, unmannerly, rude, ill-bred, coarse, vulgar
Anfoesgarwch *n*, rudeness, incivility
Anfoesol *a*, immoral
Anfoesoldeb *n*, immorality
Anfoethus *a*, not dainty
Anfoliant, iannau *n*, disparagement
Anfon *v*, to send; to transmit, to despatch
Anfon *a*, missive, sending
Anfonadwy *a*, that may be sent
Anfonedd *a*, without nobility
Anfoneddig *a*, ignoble, ungenteel

Amwytho *v*, to push fiercely [bread
Amyd *n*, mixed corn. Bara amyd, mixed
Amygiad *n*, giving refuge
Amygu *v*, to defend, to guard
Amyn *c*, unless, except, but
Amynedd *n*, patience, forbearance
Amyneddgar, Amyneddus *a*, patient, forbearing, long-suffering
Amyneddgarwch *n*, long-suffering
Amyriad *n*, intermeddling
Amyru *v*, to interfere
Amysgar -oedd *cn*, entrails, bowels
An (ân) *nf*, element, principle, material
An *px*, un-, dis-, mis-, im-, in-, il-, ir-, [-less, not
Anach -au *nf*, impediment
Anad *a*, especial, peculiar. Yn anad dim, above all things; especially
Anadl -au *nf*, breath. Diffyg anadl, shortness of breath; asthma, dyspnœa
Anadlfyr *a*, having short breath; asthmatic
Anadliad *n*, respiration
Anadlog *a*, breathing, respiring
Anadlu *v*, to breathe, to respire
Anadlyn *n*, single breathing
Anadnabod *n*, want of recognition
Anadnabyddus *a*, unknown
Anaddas *a*, unmeet, unseemly, improper, unfit, unsuitable, inappropriate
Anaddasu *v*, to disqualify
Anaddefiad *n*, disallowance
Anaddfed *a*, unripe, immature
Anaddurn -au, *n*, disarray, undress
Anaddwyn *a*, inelegant
Anaddwyno *v*, to make inelegant or unfit; to disqualify; to attaint
Anaddysg *n*, lack of education
Anaele *a*, terrific, direful
Anaf -au *n*, blemish, defect; wound
Anafael *a*, void of hold
Anafiad *n*, blemishing
Anafod *n*, ailment; boil, sore
Anafu *v*, to blemish, to maim
Anafus *a*, maimed; blemished; monstrous
Anagwedd *nf*, want of form
Anagweddus *a*, unseemly
Ananghofus *a*, unforgetting
Anair, eiriau *n*, ill report, infamy; reproach, disgrace
Anal -au *nf*, breath, respiration=Anadl
Analiad *n*, respiring
Analu *v*, to breathe, to respire
Analwedig *a*, uncalled
Analledig *a*, impossible
Anallu -oedd *n*, inability; impotency
Analluadwy *a*, impossible
Analluedigaeth *nf*, impotency
Analluedd *n*, impotency

Analluo *v*, to render impotent
Analluog *a*, unable; impossible
Analluogi *v*, to disenable, to incapacitate; to disable
Analluogrwydd *n*, inability
Analluoldeb *n*, impossibility
Anambell *ad*, scarce; seldom
Anamgyffred -oedd *n*, incomprehension
Anaml *a*, infrequent; scarce
Anamlder *n*, infrequency
Anamlwg *n*, not manifest, indistinct
Anamlygiad *a*, indistinction
Anammheuaeth *nf*, indubitation
Anammodol *a*, unconditional
Anamryfus *a*, not liable to error
Anamser -oedd *n*, unfit time
Anamserol *a*, untimely, unseasonable
Anamseru *v*, to render untimely
Anamynedd *n*, impatience
Anamyneddgar *a*, impatient
Ananian -au *f*, lack of nature
Ananianol *a*, unnatural
Ananianoldeb *n*, unnaturalness
Anant *np*, harmonies; muses
Ananwyl *a*, unendearing
Anaradwy *a*, unarable
Anaraf *a*, not slow, expeditious
Anaralliad *n*, inalienation
Anaraul *a*, not calm, not serene
Anarbed, Anarbedol *a*, unsparing
Anarcholladwy *a*, unvulnerable
Anardymmer *n*, indisposition
Anarfer -ion *nf*, want of use
Anarferol *a*, unaccustomed, unusual, extraordinary, uncommon, strange
Anarferu *v*, to disuse
Anarfog *a*, unarmed, weaponless
Anarloes *a*, unemptied
Anarwydd *a*, without a sign
Anatebol *a*, unanswerable
Anattaliadwy *a*, unrestrainable [mony
Anau *np*, elementary principles of har-
Anaw -on *n*, poetic genius; songster
Anawdurdodi *v*, to revoke authority
Anawel *n*, vocal music
Anawell *nf*, inciter of harmony
Anawenydd *a*, void of genius
Ancr *n*, anchoret, anchorite. Fel yr ancr, like a hermit; honest, sincere
Ancres -au *nf*, anchoress
Ancwyn -ion *n*, dainty; dessert
Ancwynai, eion *n*, epicure
Anchwant *n*, inappetency
Anchwardd *a*, void of laughter
Anchwiliadwy *a*, unsearchable
Anchwith *a*, not sinister
Andaw *v*, to listen, to hear

ındawgar *a*, wistful, attentive
ındawiad *n*, listening
ındras -iaid *n*, enemy; Satan, the devil
ındred *n*, untrodden spot
ındwyo *v*, to disorder, to ruin [ful
ındwyol *a*, disordering, ruining, harm-
ıneang *a*, unspacious, unample
ınebrwydd *a*, not quick, dilatory
ınedifar *a*, remorseless
ınedifarus *a*, unrelenting, unrepenting
ınedifeiriol *a*, impenitent
ınedifeirwch *n*, impenitence
ınedmyg *a*, unhallowed
ınedmygedd *n*, irreverance
ınedwaint *n*, amaranth
ıneffeithiol *a*, ineffectual, inefficacious
ıneglur *a*, indistinct, not clear
ıneglurdeb *n*, indistinctness
ıneglwg *n*, void of splendour
ınegni *n*, inertia, inactivity
ınegwan *a*, unfeeble, potent
ıneiddil *a*, unslender; nervous
ıneilun -on *n*, phantom
ıneiran *a*, ungainly, unseemly
ıneirif *a*, innumerable, numberless
ıneirifedd *n*, innumerableness; infi-
ıneirio *v*, to slander [nite number
ıneiriol *a*, slanderous, defamatory
ıneirioes *a*, void of splendour
ınelw *a*, gainless; destitute
ınelyf *a*, void of music
ınenwog *a*, unrenowned, ignoble
ınenwogi *v*, to make ignoble
ıneofn, Aneon *a*, not bold, timid
ınerch -ion *n*, salute, address
ınerch *n*, to salute, to greet, to address
ınercheb -ion *nf*, address
ınerchiad *n*, salutation, address
ınerchol *a*, gratulatory
ınerchwr, wyr *n*, complimenter
ınerfai *a*, faultless, blameless
ınesgarad *n*, inseparability
ınesgor *a*, without deliverance
ınesgorol *a*, irremediable; incurable; inexorable; inextricable; inevitable; insuperable, unsurmountable; intoler-
ınesgud *a*, not quick [able
ınesmwyth *a*, uneasy, restless
ınesmwythder *n*, uneasiness
ınesmwytho *v*, to make uneasy
ınesmwythyd *n*, uneasiness; anxiety
ıneuog *a*, unguilty, guiltless
ınewig *a*, melodious, tuneful
ınewyllysgar *a*, unwilling
ınfab, feibion *n*, infant: *a*, childish
ınfad *a*, naughty, villainous

Anfadus *a*, iniquitous, impious
Anfaddeuant *n*, unforgivingness
Anfael *a*, profitless, gainless
Anfalch *a*, void of pride, humble
Anfanwl *a*, inaccurate
Anfarwaint *n*, amaranth
Anfarwol *a*, immortal, deathless
Anfarwoldeb *n*, immortality
Anfas *a*, not shallow; deep
Anfedrus *a*, unskilful, bungling
Anfedrusedd *n*, unskilfulness
Anfeddylgar *a*, thoughtless
Anfeidredd *n*, immensity, infinity
Anfeidrol *a*, infinite, immense
Anfelus *a*, not sweet, insipid
Anferth *a*, without beauty, unsightly
Anferthedd *n*, unsightliness
Anferthlun -iau *n*, caricature
Anferthol *a*, unsightly, monstrous
Anferthwch *n*, unsightliness
Anfesuri *n*, immensity, infinity
Anfethiant, iannau *n*, infallibility
Anfethlig *a*, unembarrassed
Anflas *n*, insipidity, tastelessness
Anflasus *a*, tasteless, insipid, unsavoury
Anflys -ion *n*, inappetency
Anfodd -ion *n*, displeasure. Gwneuthur anfodd ar un, to ravish. O anfodd, against one's will, unwillingly
Anfoddedig *a*, displeased
Anfoddgar *a*, displeasing
Anfoddhâd *n*, displeasing [disoblige
Anfoddhau, Anfoddio *v*, to displease, to
Anfoddlawn *a*, discontented, displeased
Anfoddlondeb *n*, discontentedness
Anfoddlongar *a*, unsatisfactory; dissatisfied, discontented
Anfoddloni *v*, to discontent, to dissatisfy, to displease, to offend; to be offended or displeased
Anfoddlonus *a*, discontented
Anfoddog *a*, dissatisfied; fretful
Anfoddogi *v*, to discontent, to displease
Anfoes -au *nf*, immorality; rudeness
Anfoesgar, Anfoesog *a*, unmannerly, rude, ill-bred, coarse, vulgar
Anfoesgarwch *n*, rudeness, incivility
Anfoesol *a*, immoral
Anfoesoldeb *n*, immorality
Anfoethus *a*, not dainty
Anfoliant, iannau *n*, disparagement
Anfon *v*, to send; to transmit, to despatch
Anfon *a*, missive, sending
Anfonadwy *a*, that may be sent
Anfonedd *a*, without nobility
Anfoneddig *a*, ignoble, ungenteel

Amwytho *v*, to push fiercely [bread
Amyd *n*, mixed corn. Bara amyd, mixed
Amygiad *n*, giving refuge
Amygu *v*, to defend, to guard
Amyn *c*, unless, except, but
Amynedd *n*, patience, forbearance
Amyneddgar, Amyneddus *a*, patient, forbearing, long-suffering
Amyneddgarwch *n*, long-suffering
Amyriad *n*, intermeddling
Amyru *v*, to interfere
Amysgar -oedd *cn*, entrails, bowels
An (ân) *nf*, element, principle, material
An *px*, un-, dis-, mis-, im-, in-, il-, ir-, [-less, not
Anach -au *nf*, impediment
Anad *a*, especial, peculiar. Yn anad dim, above all things; especially
Anadl -au *nf*, breath. Diffyg anadl, shortness of breath; asthma, dyspnœa
Anadlfyr *a*, having short breath; asthmatic
Anadliad *n*, respiration
Anadlog *a*, breathing, respiring
Anadlu *v*, to breathe, to respire
Anadlyn *n*, single breathing
Anadnabod *n*, want of recognition
Anadnabyddus *a*, unknown
Anaddas *a*, unmeet, unseemly, improper, unfit, unsuitable, inappropriate
Anaddasu *v*, to disqualify
Anaddefiad *n*, disallowance
Anaddfed *a*, unripe, immature
Anaddurn -au, *n*, disarray, undress
Anaddwyn *a*, inelegant
Anaddwyno *v*, to make inelegant or unfit; to disqualify; to attaint
Anaddysg *n*, lack of education
Anaele *a*, terrific, direful
Anaf -au *n*, blemish, defect; wound
Anafael *a*, void of hold
Anafiad *n*, blemishing
Anafod *n*, ailment; boil, sore
Anafu *v*, to blemish, to maim
Anafus *a*, maimed; blemished; monstrous
Anagwedd *nf*, want of form
Anagweddus *a*, unseemly
Ananghofus *a*, unforgetting
Anair, eiriau *n*, ill report, infamy; reproach, disgrace
Anal -au *nf*, breath, respiration=Anadl
Analiad *n*, respiring
Analu *v*, to breathe, to respire
Analwedig *a*, uncalled
Analledig *a*, impossible
Anallu -oedd *n*, inability; impotency
Analluadwy *a*, impossible
Analluedigaeth *nf*, impotency
Analluedd *n*, impotency
Analluo *v*, to render impotent
Analluog *a*, unable; impossible
Analluogi *v*, to disenable, to incapacitate; to disable
Analluogrwydd *n*, inability
Analluoldeb *n*, impossibility
Anambell *ad*, scarce; seldom
Anamgyffred -oedd *n*, incomprehension
Anaml *a*, infrequent; scarce
Anamlder *n*, infrequency
Anamlwg *n*, not manifest, indistinct
Anamlygiad *a*, indistinction
Anammheuaeth *nf*, indubitation
Anammodol *a*, unconditional
Anamryfus *a*, not liable to error
Anamser -oedd *n*, unfit time
Anamserol *a*, untimely, unseasonable
Anamseru *v*, to render untimely
Anamynedd *n*, impatience
Anamyneddgar *a*, impatient
Ananian -au *f*, lack of nature
Ananianol *a*, unnatural
Anaianoldeb *n*, unnaturalness
Anant *np*, harmonies; muses
Ananwyl *a*, unendearing
Anaradwy *a*, unarable
Anaraf *a*, not slow, expeditious
Anaralliad *n*, inalienation
Anaraul *a*, not calm, not serene
Anarbed, Anarbedol *a*, unsparing
Anarcholladwy *a*, unvulnerable
Anardymmer *n*, indisposition
Anarfer -ion *nf*, want of use
Anarferol *a*, unaccustomed, unusual, extraordinary, uncommon, strange
Anarferu *v*, to disuse
Anarfog *a*, unarmed, weaponless
Anarloes *a*, unemptied
Anarwydd *a*, without a sign
Anatebol *a*, unanswerable
Anattaliadwy *a*, unrestrainable [mony
Anau *np*, elementary principles of har-
Anaw -on *n*, poetic genius; songster
Anawdurdodi *v*, to revoke authority
Anawel *n*, vocal music
Anawell *nf*, inciter of harmony
Anawenydd *a*, void of genius
Ancr *n*, anchoret, anchorite. Fel yr ancr, like a hermit; honest, sincere
Ancres -au *nf*, anchoress
Ancwyn -ion *n*, dainty; dessert
Ancwynai, eion *n*, epicure
Anchwant *n*, inappetency
Anchwardd *a*, void of laughter
Anchwiliadwy *a*, unsearchable
Anchwith *a*, not sinister
Andaw *v*, to listen, to hear

Andawgar *a*, wistful, attentive
Andawiad *n*, listening
Andras -iaid *n*, enemy; Satan, the devil
Andred *n*, untrodden spot
Andwyo *v*, to disorder, to ruin [ful
Andwyol *a*, disordering, ruining, harm-
Aneang *a*, unspacious, unample
Anebrwydd *a*, not quick, dilatory
Anedifar *a*, remorseless
Anedifarus *a*. unrelenting, unrepenting
Anedifeiriol *a*, impenitent
Anedifeirwch *n*, impenitence
Anedmyg *a*. unhallowed
Anedmygedd *n*, irreverance
Anedwaint *n*, amaranth
Aneffeithiol *a*. ineffectual, inefficacious
Aneglur *a*, indistinct, not clear
Aneglurdeb *n*, indistinctness
Aneglwg *n*, void of splendour
Anegni *n*, inertia, inactivity
Anegwan *a*, unfeeble, potent
Aneiddil *a*, unslender; nervous
Aneilun -on *n*, phantom
Aneiran *a*, ungainly, unseemly
Aneirif *a*, innumerable, numberless
Aneirifedd *n*, innumerableness; infi-
Aneirio *v*, to slander [nite number
Aneiriol *a*, slanderous, defamatory
Aneirioes *a*, void of splendour
Anelw *a*, gainless; destitute
Anelyf *a*, void of music
Anenwog *a*. unrenowned, ignoble
Anenwogi *v*, to make ignoble
Aneofn, Aneon *a*, not bold, timid
Anerch -ion *n*, salute, address
Anerch *n*, to salute, to greet, to address
Anercheb -ion *nf*, address
Anerchiad *n*, salutation, address
Anerchol *a*, gratulatory
Anerchwr, wyr *n*, complimenter
Anerfai *a*, faultless, blameless
Anesgarad *n*, inseparability
Anesgor *a*, without deliverance
Anesgorol *a*, irremediable; incurable; inexorable; inextricable; inevitable; insuperable, unsurmountable; intoler-
Aneagud *a*, not quick [able
Anesmwyth *a*, uneasy, restless
Anesmwythder *n*, uneasiness
Anesmwytho *v*, to make uneasy
Anesmwythyd *n*, uneasiness; anxiety
Aneuog *a*, unguilty, guiltless
Anewig *a*, melodious, tuneful
Anewyllysgar *a*, unwilling
Anfab, feibion *n*, infant: *a*, childish
Anfad *a*, naughty, villainous
Anfadus *a*, iniquitous, impious
Anfaddeuant *n*, unforgivingness
Anfael *a*, profitless, gainless
Anfalch *a*, void of pride, humble
Anfanwl *a*, inaccurate
Anfarwaint *n*, amaranth
Anfarwol *a*, immortal, deathless
Anfarwoldeb *n*, immortality
Anfas *a*, not shallow; deep
Anfedrus *a*, unskilful, bungling
Anfedrusedd *n*, unskilfulness
Anfeddylgar *a*, thoughtless
Anfeidredd *n*, immensity, infinity
Anfeidrol *a*, infinite, immense
Anfelus *a*, not sweet, insipid
Anferth *a*, without beauty, unsightly
Anferthedd *n*, unsightliness
Anferthlun -iau *n*, caricature
Anferthol *a*, unsightly, monstrous
Anferthwch *n*, unsightliness
Anfesuri *n*, immensity, infinity
Anfethiant, iannau *n*, infallibility
Anfethlig *a*, unembarrassed
Anflas *n*, insipidity, tastelessness
Anflasus *a*, tasteless, insipid, unsavoury
Anflys -ion *n*, inappetency
Anfodd -ion *n*, displeasure. Gwneuthur anfodd ar un, to ravish. O anfodd, against one's will, unwillingly
Anfoddedig *a*, displeased
Anfoddgar *a*, displeasing
Anfoddhâd *n*, displeasing [disoblige
Anfoddhau, Anfoddio *v*, to displease, to
Anfoddlawn *a*, discontented, displeased
Anfoddlondeb *n*, discontentedness
Anfoddlongar *a*, unsatisfactory; dissatisfied, discontented
Anfoddloni *v*, to discontent, to dissatisfy, to displease, to offend; to be offended or displeased
Anfoddlonus *a*, discontented
Anfoddog *a*, dissatisfied; fretful
Anfoddogi *v*, to discontent, to displease
Anfoes -au *nf*, immorality; rudeness
Anfoesgar, Anfoesog *a*, unmannerly, rude, ill-bred, coarse, vulgar
Anfoesgarwch *n*, rudeness, incivility
Anfoesol *a*, immoral
Anfoesoldeb *n*. immorality
Anfoethus *a*, not dainty
Anfoliant, iannau *n*, disparagement
Anfon *v*, to send; to transmit, to despatch
Anfon *a*, missive, sending
Anfonadwy *a*, that may be sent
Anfonedd *a*, without nobility
Anfoneddig *a*, ignoble, ungenteel

Amwytho *v*, to push fiercely [bread
Amyd *n*, mixed corn. Bara amyd, mixed
Amygiad *n*, giving refuge
Amygu *v*, to defend, to guard
Amyn *c*, unless, except, but
Amynedd *n*, patience, forbearance
Amyneddgar, Amyneddus *a*, patient, forbearing, long-suffering
Amyneddgarwch *n*, long-suffering
Amyriad *n*, intermeddling
Amyru *v*, to interfere
Amysgar -oedd *cn*, entrails, bowels
An (ân) *nf*, element, principle, material
An *px*, un-, dis-, mis-, im-, in-, il-, ir-, [-less, not
Anach -au *nf*, impediment
Anad *a*, especial, peculiar. Yn anad dim, above all things; especially
Anadl -au *nf*, breath. Diffyg anadl, shortness of breath; asthma, dyspnœa
Anadlfyr *a*, having short breath; asth-
Anadliad *n*, respiration [matic
Anadlog *a*, breathing, respiring
Anadlu *v*, to breathe, to respire
Anadlyn *n*, single breathing
Anadnabod *n*, want of recognition
Anadnabyddus *a*, unknown
Anaddas *a*, unmeet, unseemly, improper, unfit, unsuitable, inappropriate
Anaddasu *v*, to disqualify
Anaddefiad *n*, disallowance
Anaddfed *a*, unripe, immature
Anaddurn -au, *n*, disarray, undress
Anaddwyn *a*, inelegant
Anaddwyno *v*, to make inelegant or unfit; to disqualify; to attaint
Anaddysg *n*, lack of education
Anaele *a*, terrific, direful
Anaf -au *n*, blemish, defect; wound
Anafael *a*, void of hold
Anafiad *n*, blemishing
Anafod *n*, ailment; boil, sore
Anafu *v*, to blemish, to maim
Anafus *a*, maimed; blemished; monstrous
Anagwedd *nf*, want of form
Anagweddus *a*, unseemly
Ananghofus *a*, unforgetting
Anair, eiriau *n*, ill report, infamy; reproach, disgrace
Anal -au *nf*, breath, respiration=Anadl
Analiad *n*, respiring
Analu *v*, to breathe, to respire
Analwedig *a*, uncalled
Analledig *a*, impossible
Analllu -oedd *n*, inability; impotency
Analluadwy *a*, impossible
Analluedigaeth *nf*, impotency
Analluedd *n*, impotency

Analluo *v*, to render impotent
Analluog *a*, unable; impossible
Analluogi *v*, to disenable, to incapacitate; to disable
Analluogrwydd *n*, inability
Analluoldeb *n*, impossibility
Anambell *ad*, scarce; seldom
Anamgyffred -oedd *n*, incomprehension
Anaml *a*, infrequent; scarce
Anamlder *n*, infrequency
Anamlwg *n*, not manifest, indistinct
Anamlygiad *a*, indistinction
Anammheuaeth *nf*, indubitation
Anammodol *a*, unconditional
Anamryfus *a*, not liable to error
Anamser -oedd *n*, unfit time
Anamserol *a*, untimely, unseasonable
Anamseru *v*, to render untimely
Anamynedd *n*, impatience
Anamyneddgar *a*, impatient
Ananian -au *f*, lack of nature
Ananisnol *a*, unnatural
Ananianoldeb *n*, unnaturalness
Anant *np*, harmonies; muses
Ananwyl *a*, unendearing
Anaradwy *a*, unarable
Anaraf *a*, not slow, expeditious
Anaralliad *n*, inalienation
Anaraul *a*, not calm, not serene
Anarbed, Anarbedol *a*, unsparing
Anarcholladwy *a*, unvulnerable
Anardymmer *n*, indisposition
Anarfer -ion *nf*, want of use
Anarferol *a*, unaccustomed, unusual, extraordinary, uncommon, strange
Anarferu *v*, to disuse
Anarfog *a*, unarmed, weaponless
Anarloes *a*, unemptied
Anarwydd *a*, without a sign
Anatebol *a*, unanswerable
Anattaliadwy *a*, unrestrainable [mony
Anau *np*, elementary principles of har-
Anaw -on *n*, poetic genius; songster
Anawdurdodi *v*, to revoke authority
Anawel *n*, vocal music
Anawell *nf*, inciter of harmony
Anawenydd *a*, void of genius
Ancr *n*, anchoret, anchorite. Fel yr ancr, like a hermit; honest, sincere
Ancres -au *nf*, anchoress
Ancwyn -ion *n*, dainty; dessert
Ancwynai, eion *n*, epicure
Anchwant *n*, inappetency
Anchwardd *a*, void of laughter
Anchwiliadwy *a*, unsearchable
Anchwith *a*, not sinister
Andaw *v*, to listen, to hear

Andawgar *a*, wistful, attentive
Andawiad *n*, listening
Andras -iaid *n*, enemy; Satan, the devil
Andred *n*, untrodden spot
Andwyo *v*, to disorder, to ruin [ful
Andwyol *a*, disordering, ruining, harm-
Aneang *a*, unspacious, unample
Anebrwydd *a*, not quick, dilatory
Anedifar *a*, remorseless
Anedifarus *a*. unrelenting, unrepenting
Anedifeiriol *a*, impenitent
Anedifeirwch *n*, impenitence
Anedmyg *a*. unhallowed
Anedmygedd *n*, irreverance
Anedwaint *n*, amaranth
Aneffeithiol *a*. ineffectual, inefficacious
Aneglur *a*, indistinct, not clear
Aneglurdeb *n*, indistinctness
Aneglwg *n*, void of splendour
Anegni *n*, inertia, inactivity
Anegwan *a*, unfeeble, potent
Aneiddil *a*, unslender; nervous
Aneilun -on *n*, phantom
Aneiran *a*, ungainly, unseemly
Aneirif *a*, innumerable, numberless
Aneirifedd *n*, innumerableness; infi-
Aneirio *v*, to slander [nite number
Aneiriol *a*, slanderous, defamatory
Aneirioes *a*, void of splendour
Anelw *a*, gainless; destitute
Anelyf *a*, void of music
Anenwog *a*. unrenowned, ignoble
Anenwogi *v*, to make ignoble
Aneofn, Aneon *a*, not bold, timid
Anerch -ion *n*, salute, address
Anerch *n*, to salute, to greet, to address
Anercheb -ion *nf*, address
Anerchiad *n*, salutation, address
Anerchol *a*, gratulatory
Anerchwr, wyr *n*, complimenter
Anerfai *a*, faultless, blameless
Anesgarad *n*, inseparability
Anesgor *a*, without deliverance
Anesgorol *a*, irremediable; incurable; inexorable; inextricable; inevitable; insuperable, unsurmountable; intoler-
Anesgud *a*, not quick [able
Anesmwyth *a*, uneasy, restless
Anesmwythder *n*, uneasiness
Anesmwytho *v*, to make uneasy
Anesmwythyd *n*, uneasiness; anxiety
Aneuog *a*, unguilty, guiltless
Anewig *a*, melodious, tuneful
Anewyllysgar *a*, unwilling
Anfab, feibion *n*, infant: *a*, childish
Anfad *a*, naughty, villainous
Anfadus *a*, iniquitous, impious
Anfaddeuant *n*, unforgivingness
Anfael *a*, profitless, gainless
Anfalch *a*, void of pride, humble
Anfanwl *a*, inaccurate
Anfarwaint *n*, amaranth
Anfarwol *a*, immortal, deathless
Anfarwoldeb *n*, immortality
Anfas *a*, not shallow; deep
Anfedrus *a*, unskilful, bungling
Anfedrusedd *n*, unskilfulness
Anfeddylgar *a*, thoughtless
Anfeidredd *n*, immensity, infinity
Anfeidrol *a*, infinite, immense
Anfelus *a*, not sweet, insipid
Anferth *a*, without beauty, unsightly
Anferthedd *n*, unsightliness
Anferthlun -iau *n*, caricature
Anferthol *a*, unsightly, monstrous
Anferthwch *n*, unsightliness
Anfesuri *n*, immensity, infinity
Anfethiant, iannau *n*, infallibility
Anfethlig *a*, unembarrassed
Anflas *n*, insipidity, tastelessness
Anflasus *a*, tasteless, insipid, unsavoury
Anflys -ion *n*, inappetency
Anfodd -ion *n*, displeasure. Gwneuthur anfodd ar un, to ravish. O anfodd, against one's will, unwillingly
Anfoddedig *a*, displeased
Anfoddgar *a*, displeasing
Anfoddhâd *n*, displeasing [disoblige
Anfoddhau, Anfoddio *v*, to displease, to
Anfoddlawn *a*, discontented, displeased
Anfoddlondeb *n*, discontentedness
Anfoddlongar *a*, unsatisfactory; dissatisfied, discontented
Anfoddloni *v*. to discontent, to dissatisfy, to displease, to offend; to be offended or displeased
Anfoddlonus *a*, discontented
Anfoddog *a*, dissatisfied; fretful
Anfoddogi *v*, to discontent, to displease
Anfoes -au *nf*, immorality; rudeness
Anfoesgar, Anfoesog *a*, unmannerly, rude, ill-bred, coarse, vulgar
Anfoesgarwch *n*, rudeness, incivility
Anfoesol *a*, immoral
Anfoesoldeb *n*. immorality
Anfoethus *a*, not dainty
Anfoliant, iannau *n*, disparagement
Anfon *v*, to send; to transmit, to despatch
Anfon *a*, missive, sending
Anfonadwy *a*, that may be sent
Anfonedd *a*, without nobility
Anfoneddig *a*. ignoble, ungenteel

Ainwytho *v*, to push fiercely [bread
Amyd *n*, mixed corn. Bara amyd, mixed
Amygiad *n*, giving refuge
Amygu *v*, to defend, to guard
Amyn *c*, unless, except. but
Amynedd *n*, patience, forbearance
Amyneddgar, Amyneddus *a*, patient, forbearing, long-suffering
Amyneddgarwch *n*, long-suffering
Amyriad *n*, intermeddling
Amyru *v*, to interfere
Amysgar -oedd *cn*, entrails, bowels
An (ân) *nf*, element, principle, material
An *px*, un-, dis-, mis-, im-, in-, il-, ir-, [-less, not
Anach -au *nf*, impediment
Anad *a*, especial, peculiar. Yn anad dim, above all things; especially
Anadl -au *nf*, breath. Diffyg anadl, shortness of breath; asthma, dyspnœa
Anadlfyr *a*, having short breath; asthmatic
Anadliad *n*, respiration
Anadlog *a*, breathing, respiring
Anadlu *v*, to breathe, to respire
Anadlyn *n*, single breathing
Anadnabod *n*, want of recognition
Anadnabyddus *a*, unknown
Anaddas *a*, unmeet, unseemly, improper, unfit, unsuitable, inappropriate
Anaddasu *v*, to disqualify
Anaddefiad *n*, disallowance
Anaddfed *a*, unripe, immature
Anaddurn -au, *n*, disarray, undress
Anaddwyn *a*, inelegant
Anaddwyno *v*, to make inelegant or unfit; to disqualify; to attaint
Anaddysg *n*, lack of education
Anaele *a*, terrific, direful
Anaf -au *n*, blemish, defect; wound
Anafael *a*, void of hold
Anafiad *n*, blemishing
Anafod *n*, ailment; boil, sore
Anafu *v*, to blemish, to maim
Anafus *a*, maimed; blemished; monstrous
Anagwedd *nf*, want of form
Anagweddus *a*, unseemly
Ananghofus *a*, unforgetting
Anair, eiriau *n*, ill report, infamy; reproach, disgrace
Anal -au *nf*, breath, respiration=Anadl
Analiad *n*, respiring
Analu *v*, to breathe, to respire
Analwedig *a*, uncalled
Analleddig *a*, impossible
Anallu -oedd *n*, inability; impotency
Anallwy *a*, impossible
Anallwedigaeth *nf*, impotency
Anallwedd *n*, impotency
Analluo *v*, to render impotent
Analluog *a*, unable; impossible
Analluogi *v*, to disenable, to incapacitate; to disable
Analluogrwydd *n*, inability
Analluoldeb *n*, impossibility
Anambell *ad*, scarce; seldom
Anamgyffred -oedd *n*, incomprehension
Anaml *a*, infrequent; scarce
Anamlder *n*, infrequency
Anamlwg *n*, not manifest, indistinct
Anamlygiad *a*, indistinction
Anammhenaeth *nf*, indubitation
Anammodol *a*, unconditional
Anamryfus *a*, not liable to error
Anamser -oedd *n*, unfit time
Anamserol *a*, untimely, unseasonable
Anamseru *v*, to render untimely
Anamynedd *n*. impatience
Anamyneddgar *a*, impatient
Ananian -au *f*, lack of nature
Ananisnol *a*, unnatural
Ananianoldeb *n*, unnaturalness
Anant *np*, harmonies; muses
Ananwyl *a*, unendearing
Anaradwy *a*, unarable
Anaraf *a*, not slow, expeditious
Anaralliad *n*, inalienation
Anaraul *a*, not calm, not serene
Anarbed, Anarbedol *a*, unsparing
Anarcholladwy *a*, unvulnerable
Anardymmer *n*, indisposition
Anarfer -ion *nf*, want of use
Anarferol *a*, unaccustomed, unusual, extraordinary, uncommon, strange
Anarferu *v*, to disuse
Anarfog *a*, unarmed, weaponless
Anarloes *a*, unemptied
Anarwydd *a*, without a sign
Anatebol *a*, unanswerable
Anattaliadwy *a*, unrestrainable [mony
Anau *np*, elementary principles of har-
Anaw -on *n*, poetic genius; songster
Anawdurdodi *v*, to revoke authority
Anawel *n*, vocal music
Anawell *nf*, inciter of harmony
Anawenydd *a*, void of genius
Ancr *n*, anchoret, anchorite. Fel yr ancr, like a hermit; honest, sincere
Ancres -au *nf*, anchoress
Ancwyn -ion *n*, dainty; dessert
Ancwynai, eion *n*, epicure
Anchwant *n*, inappetency
Anchwardd *a*, void of laughter
Anchwiliadwy *a*, unsearchable
Anchwith *a*, not sinister
Andaw *v*, to listen, to hear

Andawgar *a*, wistful, attentive
Andawiad *n*, listening
Andras -iaid *n*, enemy; Satan, the devil
Andred *n*, untrodden spot
Andwyo *v*, to disorder, to ruin [ful
Andwyol *a*, disordering, ruining, harm-
Aneang *a*, unspacious, unample
Anebrwydd *a*, not quick, dilatory
Anedifar *a*, remorseless
Anedifarus *a*, unrelenting, unrepenting
Anedifeiriol *a*, impenitent
Anedifeirwch *n*, impenitence
Anedmyg *a*, unhallowed
Anedmygedd *n*, irreverance
Anedwaint *n*, amaranth
Aneffeithiol *a*, ineffectual, inefficacious
Aneglur *a*, indistinct, not clear
Aneglurdeb *n*, indistinctness
Aneglwg *n*, void of splendour
Anegni *n*, inertia, inactivity
Anegwan *a*, unfeeble, potent
Aneiddil *a*, unslender; nervous
Aneilun -on *n*, phantom
Aneiran *a*, ungainly, unseemly
Aneirif *a*, innumerable, numberless
Aneirifedd *n*, innumerableness; infi-
Aneirio *v*, to slander [nite number
Aneiriol *a*, slanderous, defamatory
Aneirioes *a*, void of splendour
Anelw *a*, gainless; destitute
Anelyf *a*, void of music
Anenwog *a*, unrenowned, ignoble
Anenwogi *v*, to make ignoble
Aneofn, **Aneon** *a*, not bold, timid
Anerch -ion *n*, salute, address
Anerch *n*, to salute, to greet, to address
Anercheb -ion *nf*, address
Anerchiad *n*, salutation, address
Anerchol *a*, gratulatory
Anerchwr, wyr *n*, complimenter
Anerfai *a*, faultless, blameless
Anesgarad *n*, inseparability
Anesgor *a*, without deliverance
Anesgorol *a*, irremediable; incurable; inexorable; inextricable; inevitable; insuperable, unsurmountable; intoler-
Anesgud *a*, not quick [able
Anesmwyth *a*, uneasy, restless
Anesmwythder *n*, uneasiness
Anesmwytho *v*, to make uneasy
Anesmwythyd *n*, uneasiness; anxiety
Aneuog *a*, unguilty, guiltless
Anewig *a*, melodious, tuneful
Anewyllyagar *a*, unwilling
Anfab, feibion *n*, infant: *a*, childish
Anfad *a*, naughty, villainous
Anfadus *a*, iniquitous, impious
Anfaddeuant *n*, unforgivingness
Anfael *a*, profitless, gainless
Anfalch *a*, void of pride, humble
Anfanwl *a*, inaccurate
Anfarwaint *n*, amaranth
Anfarwol *a*, immortal, deathless
Anfarwoldeb *n*, immortality
Anfas *a*, not shallow; deep
Anfedrus *a*, unskilful, bungling
Anfedrusedd *n*, unskilfulness
Anfeddylgar *a*, thoughtless
Anfeidredd *n*, immensity, infinity
Anfeidrol *a*, infinite, immense
Anfelus *a*, not sweet, insipid
Anferth *a*, without beauty, unsightly
Anferthedd *n*, unsightliness
Anferthlun -iau *n*, caricature
Anferthol *a*, unsightly, monstrous
Anferthwch *n*, unsightliness
Anfesuri *n*, immensity, infinity
Anfethiant, iannau *n*, infallibility
Anfethlig *a*, unembarrassed
Anflas *n*, insipidity, tastelessness
Anflasus *a*, tasteless, insipid, unsavoury
Anflys -ion *n*, inappetency
Anfodd -ion *n*, displeasure. Gwneuthur anfodd ar un, to ravish. O anfodd, against one's will, unwillingly
Anfoddedig *a*, displeased
Anfoddgar *a*, displeasing
Anfoddhâd *n*, displeasing [disoblige
Anfoddhau, **Anfoddio** *v*, to displease, to
Anfoddlawn *a*, discontented, displeased
Anfoddlondeb *n*, discontentedness
Anfoddlongar *a*, unsatisfactory; dissatisfied, discontented
Anfoddloni *v*, to discontent, to dissatisfy, to displease, to offend; to be offended or displeased
Anfoddlonus *a*, discontented
Anfoddog *a*, dissatisfied; fretful
Anfoddogi *v*, to discontent, to displease
Anfoes -au *nf*, immorality; rudeness
Anfoesgar, **Anfoesog** *a*, unmannerly, rude, ill-bred, coarse, vulgar
Anfoesgarwch *n*, rudeness, incivility
Anfoesol *a*, immoral
Anfoesoldeb *n*, immorality
Anfoethus *a*, not dainty
Anfoliant, iannau *n*, disparagement
Anfon *v*, to send; to transmit, to despatch
Anfon *a*, missive, sending
Anfonadwy *a*, that may be sent
Anfonedd *a*, without nobility
Anfoneddig *a*, ignoble, ungentel

Anfonog *a*, missionary. Anfonogion, missionaries
Anfonol *a*, missive: missionary
Anfraint *n*, want of privilege
Anfreiniad *n*, disfranchisement
Anfreinio *v*, to disfranchise=Difreinio
Anfreiniog *a*, unprivileged
Anfri -on *n*, disrespect, disesteem; dishonour; tuberous moschatel
Anfucheddol *a*, immoral, depraved
Anfucheddoldeb *n*, immorality, want of moral conduct, depravity
Anfudd *a*, unprofitable=Difudd
Anfuddiant, iannau *n*, disadvantage
Anfuddiol *a*, unprofitable, profitless
Anfuddioldeb *n*, unprofitableness
Anfwyn *a*, unkind, uncivil, ungentle
Anfwynder *n*, unkindness
Anfwynhau *v*, to rob of enjoyment
Anfwyth *a*, not tender, harsh
Anfyfyrdod *n*, unstudiousness
Anfyged *n*, disgrace
Anfyn *a*, ungentle, morose
Anfyniad *n*, nolition
Anfynog *a*, ungentle
Anfynych *a*, unfrequent, seldom
Anfywiog *a*, inanimate, lifeless
Anfywiol *a*, unanimating
Anffaeledig *a*, infallible, unfailing
Anffaeth *a*, not mellow
Anffawd, odau -ion *nf*, misfortune
Anffel *a*, not cunning, unwily
Anffodiog, Anffodus *a*, unfortunate
Anffrwythlawn *a*, unfruitful, barren
Anffurfio *v*, to disfigure, to deform
Anffyddiaeth *n*, infidelity, unbelief
Anffyddlawn *a*, unfaithful, faithless
Anffyddlondeb *n*, unfaithfulness
Anffyddwr, wyr *n*, infidel; an unbeliever
Anffyniant, iannau *n*, adversity
Anhad *a*, peevish, fretful
Anhadledd *n*, incorruption
Anhaddef *a*, homeless
Anhaeddiannol, Anhaeddol *a*, undeserving, unmeritorious, unworthy
Anhaeddiant, iannau *n*, demerit
Anhael *a*, illiberal; mean, stingy
Anhaelioni *n*, illiberality; niggardliness
Anhaeredd *n*, inassertion
Anhagredd *n*, indeformity
Anhail *a*, without service
Anhaint *a*, undiseased
Anhalar *a*, unenlivened
halog *a*, undefiled; pure
hallt *a*, not salt
hambwyllog *a*, unpremeditated
Anhanfod *a*, nonexistent
Anhap -ion *n*, mischance, mishap. Anhap ei fam, bastard. Dywedyd ei hap a'i anhap, Adrodd ei hap a'i anhap, to relate one's adventures
Anhapus *a*, unfortunate, unlucky
Anhardd *a*, not handsome; unseemly, indecent
Anharddwch *n*, uncomeliness
Anhatru *v*, to uncover
Anhaw *a*, immature, unripe
Anhawdd *a*, uneasy, difficult
Anhawddgar *a*, unamiable
Anhawddgoll *a*, not easily lost
Anhawl, holion *nf*, nonsuit
Anhawnt *n*, indisposition
Anhawr *a*, unindulgent
Anhawsder *n*, difficulty
Anhebgor *a*, indispensable
Anhebgor -au -ion *n*, what is indispensable; requisite, essential
Anhebgorol *a*, indispensable
Anheddog *a*, unpacific
Anheddychlawn *a*, unpeaceful
Anheddychol *a*, unpacificatory
Anhefelig *a*, unimitative
Anhefelwch *n*, unimitableness
Anheinif, Anheini *a*, listless, sluggish, slow
Anhelaeth *a*, unspacious, confined
Anhelbulus *a*, not teased or perplexed with business or cares
Anhelynt *a*, unemployed
Anhepwedd *a*, needless
Anhewyd *a*, not in earnest
Anhewydd *a*, immature
Anhidlaid *a*, undistilled; unstrained
Anhiliog *a*, unprolific: *n*, barrenwort
Anhiriant *a*, undilatory
Anhocedus *a*, undeceitful
Anhoddiad *n*, undefeasibility
Anhoedd *a*, unconspicuous
Anhoenus *a*, unlively, unsprightly, sluggish
Anhoff *a*, unamiable; disgusting
Anholiadol, Anholedigol *a*, uninterrogatory
Anholltog *a*, uncleft, unsplit
Anhonedig *a*, unasserted
Anhorol *a*, unindulgent
Anhortiol *a*, unchiding
Anhualu *v*, to unfetter
Anhudol *a*, unalluring, unenticing
Anhuddo *v*, to uncover, to expose, to disclose
Anhuddol *a*, unobscuring
Anhuenig *a*, not sunny, gloomy
Anhulio *v*, to develop, to uncover
Anhun *n*, wakefulness; sleeplessness
Anhunanol *a*, unselfish, disinterested
Anhunedd *n*, wakefulness; trouble

Anhwylio *v*, to distract, to derange
Anhwylus *a*, out of order; unwell, sick, ailing; inconvenient
Anhwylusdod *n*, obstruction
Anhy, Anhyf *a*, not bold, bashful, shy
Anhyall *a*, impossible, infeasible
Anhyalled *n*, impossibility
Anhyar *a*, not easily ploughed
Anhyawdledd *n*, ineloquence
Anhyball *a*, indefectible; infallible
Anhybarch *a*, unworthy of respect
Anhybarthedd *n*, indivisibility
Anhybech *a*, impeccable, sinless
Anhyblyg *a*, inflexible, stiff, rigid
Anhyboen *a*, impassible
Anhyborth *a*, unassisting
Anhybrawf *a*, undemonstrable
Anhybwyll *a*, imprudent
Anhychwal *a*, indispersible
Anhychwant *a*, uncoveting
Anhydaen *a*, inexpansible
Anhydaith *a*, untraversible
Anhydawdd *a*, indissolvable
Anhydeiml *a*, impalpable
Anhyder *n*, distrust; diffidence
Anhydor *a*, unfrangible, not fragile
Anhydraeth *a*, unutterable
Anhydraidd *a*, impenetrable
Anhydraul *a*, indigestible
Anhydrefn *a*, not easily arranged
Anhydreigl *a*, undeclinable
Anhydrig *a*, uninhabitable
Anhydrin *a*, unmanageable
Anhydro *a*, unconvertible
Anhydrwch *a*, irrefrangible
Anhydwyll *a*, undeceivable
Anhydwyth *a*, unelastic
Anhydyb *a*, inconceivable
Anhydyn *a*, intractable
Anhyddadl *a*, indisputable
Anhyddal *a*, not easily held
Anhyddawn *a*, not easily gifted
Anhyddring *a*, not to be climbed
Anhyddwyn *a*, unbearable, unsufferable
Anhyddyn *a*, unfrequented by man
Anhyddysg *a*, indocible; unteachable; unversed
Anhyedd *n*, want of courage
Anhyfaeth *a*, not easily nursed
Anhyfai *a*, irreprehensible
Anhyfal *a*, not pulverizable
Anhyfarn *a*, injudicable
Anhyfawl *a*, illaudable, uncommendable
Anhyfedr *a*, inexperienced, unskilful
Anhyfeidr *a*, immeasurable
Anhyfel *a*, unlike, dissimilar
Anhyferw *a*, undecoctible
Anhyflin *a*, indefatigable
Anhyfodd *a*, implacable
Anhyfoes *a*, unmannerly
Anhyfraw *a*, not easily scared
Anhyfreg *a*, infrangible
Anhyfriw *a*, infrangible
Anhyfryd *a*, unpleasant
Anhyfud *a*, immovable
Anhyffawd *a*, unfortunate
Anhyffer *a*, incongealable
Anhyffordd *a*, impassable; uninformed
Anhyffrwyn *a*, not easily bridled
Anhygael *a*, unattainable
Anhygall *a*, unwary
Anhygar *a*, unamiable, unlovely
Anhygas *a*, inexecrable
Anhygawdd *a*, not easily offended
Anhyged *a*, illiberal, stingy
Anhyglod *a*, illaudable; infamous
Anhyglud *a*, not portable
Anhyglust *a*, not of quick ear
Anhyglwyf *a*, invulnerable
Anhyglyw *a*, inaudible
Anhygoel *a*, incredible
Anhygof *a*, immemorable
Anhygoll *a*, not easily lost
Anhygosp *a*, incorrigible
Anhygred *a*, incredible
Anhygryn *a*, not apt to tremble
Anhygudd *a*, not easily hidden
Anhygwl *a*, irreprehensible
Anhygwymp *a*, unapt to fall
Anhygwyn *a*, unapt to complain
Anhygyrch *a*, unaccessible
Anhyladd *a*, not easily cut off
Anhylanw *a*, insatiable, not easily filled
Anhylar *a*, not easily tired
Anhylaw *a*, unhandy, inexpert
Anhyled *a*, inexpansible
Anhyles *a*, unbeneficial
Anhylith *a*, untractable
Anhylon *a*, uncheerful, dismal
Anhylosg *a*, incombustible
Anhyludd *a*, unopposable
Anhylun *a*, not easily formed
Anhylwgr *a*, incorruptible
Anhylwydd *a*, unprosperous
Anhylys *a*, unrejectable
Anhynaws *a*, unaffable; untoward
Anhynod *a*, unnotable, common-place
Anhyran *a*, indivisible
Anhyrew *a*, not easily frozen
Anhyrif *a*, uncountable
Anhyrodd *a*, unbountiful
Anhyrus *a*, not apt to start
Anhyrwydd *a*, unfeasible, uneasy

Annïangol *a*, unescaped [revenge
Annïal, Annïaledd *n*, being without
Annïaledig *a*, unrevenged
Annïarebol, Annïarebus *a*, unproverbial
Annïau *a*, uncertain, dubious
Annïasp, Annïaspad *a*, without shouts
Annïaspedain *v*, to cease from shouting or screaming
Annibech *a*, not sinless, peccable
Annibellt *a*, not incompact
Anniblog *a*, unskirted
Annibyniad, iaid *n*, independent
Annibyniaeth *nf*, independence
Annibynol *a*, independent
Annibynwr, wyr *n*, independent
Annicra *a*, unsatiated [cere
Annichellgar *a*, guileless; candid; sin-
Annichon, Annichonadwy *a*, impossible
Annichonedd *n*, impossibility
Anniddig *a*, uncontented; peevish
Anniddigrwydd *n*, peevishness
Anniddos *a*, not secured from wet
Anniddymol *a*, indefeasible
Annïelwig *a*, uncontemned
Annïell *a*, unhandsome
Annïen *a*, uncertain, dubious
Annïeurwydd *n*, uncertainty
Annifŵedd *n*, undestructiveness
Annifai *a*, not blameless
Annifant *n*, perennity [able
Annifaol *a*, unconsuming; unconsum-
Annifeiriol *a*, innumerable [petual
Anniflan, Anniflanol *a*, unfading; per-
Anniflanadwy *a*, immarcessible
Anniflanu *v*, to cease disappearing; not
Anniflas *a*, not tasteless [to fade away
Annifrif *a*, unsedate
Annifro *a*, unbanished
Annifrodol *a*, undilapidating
Anniffeithiol *a*, undesolating
Anniffer, Annifferiog *a*, unprotecting
Annifflais *a*, insecure
Anniffoddadwy *a*, unquenchable
Anniffred *a*, defenceless
Anniffygiadwy *a*, indefectible
Annigiol *a*, unoffending
Annigonedd *n*, unsufficiency
Annigrifol *a*, unamusing
Annileadwy *a*, indelible
Annilynol *a*, inconsequent
Annilys *a*, uncertain, not sure
Annillyn *a*, inelegant
Annillynu *v*, to make inelegant
Annïodgar *a*, not given to drink
Annïofal *a*, not careless
Annïog *a*, unslothful, not idle
Annïogol *a*, unsecure, unsafe

Annïol, Annïoledig *a*, unobliterated
Annïolchgar *a*, ungrateful, unthankful
Annïolor *a*, unexterminating
Annïosg *a*, not disarrayed
Annirgel *a*, unconcealed, not secret
Anniriol *a*, unimpulsive
Annirmygol *a*, undespicable
Annirnadiad *n*, inapprehension
Annirper *a*, unnecessary
Annirprwyol *a*, unsupplying [nency
Annirwest *nf*, Annirwestwch *n*, inabsti-
Annirwyol *a*, not liable to penalty
Anniryw *a*, undegenerate
Annisberod *a*, undispersed
Annisborth *a*, unconsumptive
Annisbwyll *a*, not indiscreet
Annisgynol *a*, undescending
Annistrywiol *a*, undestructive
Anniwair *a*, unchaste, incontinent
Anniwallus *a*, unsatiating
Anniwedd *a*, endless, infinite
Anniweirdeb *n*, incontinence
Anniwyd *a*, not diligent, indolent
Anniwyg *n*, bad habit; disorder
Anniwygiol *a*, unreforming
Anniwylliedig *a*, uncultivate
Anniwyn *a*, inviolate
Annod -au *n*, stop, delay; suspension
Annod, Annodi *v*, to suspend, to delay. Annod y gyfraith, to make void a suit
Annoeth *a*, unwise, imprudent
Annoethineb *n*, indiscretion
Annofi *v*, to become refractory [ment
Annog *v*, to incite; to exhort: *n*, incite-
Annogaeth *nf*, admonition, exhortation
Annogiad *n*, inciting; incitement
Annognedd *n*, incompetence
Annogol, Annogus *a*, inciting
Annolurus *a*, unpainful [talented
Annoniog *a*, giftless, ungifted, not
Annos *n*, driving, chasing
Annos *v*, to drive, to chase, to incite
Annosbarth *a*, unclassed; indistinct;
Annull *a*, void of form [indiscreet
Annuw *a*, atheistic; faithless
Annuw -iaid, Annuwiad, iaid *n*, atheist,
Annuwiseth *nf*, atheism [infidel
Annuwiol *a*, ungodly, godless
Annuwioldeb *n*, ungodliness
Annwfn, Annwn *n*, the lowest state in the circle of transmigration (according to the bardic doctrine of metempsychosis); the lowest point of existence; lowest hell; hell; the bottomless pit; the great abyss; the deep; the lower regions; the state or receptacle of the dead

Annwyd *n*, cold, chilliness. Cael yr annwyd, Dal yr annwyd, to catch cold. Mae wedi cael annwyd, he has caught cold. Twymyn annwyd, influenza
Annwydaidd *a*, chilly
Annwydedd *n*, chilliness
Annwydo *v*, to get chilly
Annwydog *a*, cold, chilly
Annwyf *n*, ennui: *a*, listless
Annwyn *a*, unkind; surly
Annwys *a*, unpressed; incompact
Annyben *a*, endless; untidy; slovenly; slow, dilatory; purposeless, confused
Annybendod *n*, endlessness; tediousness; slovenliness, untidiness, confusion
Annybenol *a*, inconclusive
Annyblyg *a*, unfolded
Annybryd *a*, not dismal
Annychryn *a*, fearless, undismayed
Annychweladwy *a*, irreversible
Annychymmygol *a*. unimaginary
Annyddan *a*, comfortless, unhappy
Annyfal *a*, indolent, lazy, heedless
Annyfnig *a*, unusual, uncommon
Annyfodadwy *a*, inaccessible
Annyfrol *a*, not watery
Annyfyn *a*, unsummoned, uncited
Annygnad *n*, being unafflicted
Annygwydd *a*. without chance
Annygylchynol *a*, uncircumscribing
Annygymmodol *a*, unconciliatory
Annygyrchedig *a*, unapproached, unresorted
Annyheurad *n*, inassertion
Annyhewyd *n*, want of devotion
Annyhuddiant *n*, implacability
Annyled -ion *nf*, that is not due; pretended debt
Annyledog *a*, not having claim
Annyledus *a*, unincumbent; undue
Annymchweladwy *a*. not returnable
Annymunol *a*, undesirable
Annynog *a*, unmanly, coward
Annynol *a*, unhuman, cruel
Annynsawd *a*, impersonality
Annynsodol *a*, impersonal
Annynwaredol *a*, unimitative
Annyoddefadwy *a*, unsufferable
Annyryswch *n*, imperplexity
Annysbeidiol *a*, unintermitting
Annysbendod -au *n*. inconclusiveness
Annysbwylliant *n*, irrationality
Annysg *n*, lack of learning
Annysgedig *a*, unlearned, untaught
Annysglaer *a*, not bright
Annysgwyliad *n*, inexpectation
Annysgymmod *n*, discordance

Annyundeb *n*, disagreement
Annyuno *v*, to disagree
Annywalder *n*, want of ferocity
Annyweddadwy *a*, unspeakable
Annyweddïaeth *nf*, celibacy
Annyweddog *a*, unconjugal
Annywyllyniog *a*, uncultivated
Anobaith *n*, despair
Anobeithiad *n*, desperation
Anobeithio *v*, to despair
Anobeithiol *a*, hopeless, despairing
Anobeithlawn *a*, unhopeful
Anober -ion *n*, trifle
Anoberi *n*, mere nothing
Anobrwy *a*, unrequited, unrewarded
Anobryn *a*, void of reward or desert
Anobwyll *a*, improvident
Anochel, Anocheladwy *a*, unavoidable, inevitable
Anodidog *a*, unexcelling
Anodinebus *a*, unadulterous
Anodoriant, iannau *n*, non-interruption
Anodrig *a*, undilatory
Anoddefadwy *a*, insufferable
Anoddefol *a*, intolerable
Anoddeu -on *n*, unintentional act
Anoddyfn, Anoddyn -au *n*, abyss; the deep. Dwfr anoddyfn, very deep water
Anoeth -au *n*, incomprehensibility; difficult action or adventure
Anofal *a*, careless; imprudent
Anofidiol *a*, untroubled
Anofnog, Anofnus *a*, fearless
Anofwyedig *a*, unvisited
Anofyddol *a*, undisciplinary; unphilosophical; unscientific
Anofynol *a*, uninquisitive; unnecessary
Anoganol *a*, unsatirical
Anogawn *a*, insatiate
Anogonol *a*, inglorious
Anogwydd *n*, disinclined
Anogyflo *v*, to make unequal
Anogyfred *a*, of unequal pace
Anohebol *a*, uncorresponding
Anoleithiog *a*, of no slight havoc
Anolesg *a*, unenfeebled
Anoleu *a*. undistinct; gloomy, dusky
Anolo *a*, ineffectual; void
Anolrhain *a*, trackless
Anolrheinadwy *a*, unsearchable; not to be traced
Anolud, Anoludog *a*, poor, destitute of wealth
Anoluddiol *a*, unobstructed
Anolwg *a*, sightless, eyeless
Anolygiadol *a*, unspeculative
Anolygus *a*, unsightly
Anollyngedig *a*, unloosened
Anommedd *a*, without refusal

Anorchafus *a*, unexalted
Anorchestol *a*, unexcelling [ble
Anorchfygol *a*, unconquerable, invinci-
Anorchuddio *v*, to uncover
Anorchwylog *a*, unemployed
Anorddwyol *a*, inoppressive
Anoresgynadwy *a*, unconquerable
Anorfod *a*, unsurmounted; invincible
Anoriog *a*, unfickle; sedate
Anormeiliad *n*, inoppression
Anormesol *a*, unmolesting
Anorphen *a*, endless, infinite; unfinished
Anorphennod -au *nf*, hyphen
Anorphenol *a*, imperfect; uncompleted. Amser anorphenol, imperfect tense
Anorphwyllog *a*, undistracted
Anorphwys *a*, restless, unquiet
Anorsafol *a*, unstationary
Anorseiddiog *a*, unsedentary
Anorthöus, Anorthoawl *a*, unsheltering
Anorthrechol *a*, unsubduing
Anorthrymiad *n*, inoppression
Anorweddol *a*, unrecumbent
Anosgeddig *a*, uncomely, unsightly
Anosgo *a*, unstarting; undaunted
Anosodedig *a*, undeposited
Anosteg *a*, unsilent, unquiet
Anostyngol *a*, unsubjected
Anras *n*, gracelessness; mischief; the evil principle
Anraslawn, Anrasol *a*, graceless; nefarious, impious=Diras
Anrhadlawn *a*, ungracious
Anrhagder *n*, nonresistance
Anrhagddarbodus *a*, unforeseeing
Anrhagddarpar *a*, unprepared
Anrhagfiaenol *a*, unanticipating
Anrhaghanfodol *a*, not pre-existent
Anrhagluniaethol *a*, not providential
Anrhagorol *a*, not excelling
Anrhagrithiol *a*, not hypocritical
Anrhaith, rheithiau *nf*, pillage; prey, spoil; distress. Anrhaith gribddail, a total confiscation. Anrhaith oddef, confiscation of movables
Anrhanog *a*, unparticipating
Anrhed *a*, positive, determined, obstinate
Anrhedu *v*, to oppose, to stay
Anrheg -ion *nf*, present, gift
Anrhegiad *n*, presenting
Anrhegol *a*, presenting
A--hegu *v*, to present, to give
-eidiol *a*, not necessary
idus *a*, not necessitous
ithgar *a*, depredatory
ithi *n*, uncontrolled state
Anrheithio *v*, to prey, to spoil, to plunder, to pillage, to depredate
Anrheithiol *a*, depredating
Anrheithiwr, wyr *n*, desolator
Anrheithoddef *n*, in the Welsh laws, one liable to have his property confiscated, on account of having been found guilty of robbery, murder, &c.
Anrhiniol *a*, unmysterious
Anrhinwedd *n*, want of virtue
Anrhithio *v*, to disappear
Anrhodresol *a*, unostentatious
Anrhoddedig *a*, unbestowed
Anrhull *a*, not lavish or free
Anrhusog *a*, not apt to start
Anrhwydd *a*, not free, difficult
Anrhwygadwy *a*, illacerable; illacerate
Anrhwym *a*, unbound, untied
Anrhwysog *a*, unvigorous
Anrhwysgol *a*, unswaying
Anrhwystrus *a*, unobstructive
Anrhyal *n*, breed
Anrhybuddiedig *a*, unforewarned
Anrhydedd -au *n*, honour; precedence
Anrhydeddiad *n*, honouring, paying respect
Anrhydeddocäu *v*, to honour, to revere
Anrhydeddol *a*, honouring
Anrhydeddu *v*, to honour
Anrhydeddus *a*, honourable. Gwir anrhydeddus, right honourable
Anrhydeddig *a*, unliberated
Anrhyddid *a*, void of liberty
Anrhyeddog *a*, unsuperfluous
Anrhyfeddol *a*, not marvellous
Anrhyfygus *a*, unpresuming
Anrhythedig *a*, undistended
Ansadrwydd *n*, instability
Ansafadwy *a*, unstable, unfixed; fickle
Ansangedig *a*, untrampled
Ansail *a*, baseless
Ansalw *a*, not vile or mean
Ansarddol *a*, unchiding
Ansarhäus *a*, uninsulting
Ansarig *a*, not froward or surly
Ansathredig *a*, untrodden
Ansawd, sodion, sodau *nc*, being, person
Ansawdd, soddau, soddion, *n* and *nf*, condition, state; quality. Adsawdd damweiniol, accidental quality; adjective
Ansefydlog *a*, unstationary; fickle
Anseibiant *n*, want of leisure
Anseiliedig *a*, unfounded
Anseiniol *a*, unresounding
Anseirchiog *a*, unharnessed
Anseithug *a*, unfrustrated

Anserch *n*, want of love; hatred
Anserchog *a*, void of love
Anserchogi *v*, to become loveless
Anserchu *vi*, to cease loving
Anserfyll *v*, not crazy [mute
Ansiaradus *a*, not loquacious; silent,
Ansicr *a*, uncertain
Ansigladwy *a*, firm, unshakable, stead-
Ansiomgar *a*, undeceiving [fast
Ansodi *v*, to personify
Ansodiad *n*, personification
Ansodol *a*, personal
Ansodwedd -au *nf*, prosopopœia
Ansoddadwy *a*, qualifiable
Ansoddair, eiriau *n*, adjective [qualify
Ansoddi *v*, to endow with quality; to
Ansoddiad *n*, qualification
Ansoddol *a*, component; qualifying
Ansoniarus *a*, not sonorous
Ansoriant *n*, lack of pleasure
Ansyberw *a*, uncourteous
Ansyberwyd *n*, incivility
Ansylw *n*, inadvertence
Ansylweddol *a*, unsubstantial
Ansymmudoldeb *n*, immobility
Ansyniad *n*, inadvertency
Ansynwyr *n*, want of sense, nonsense
Ansyrthiol *v*, not apt to fall
Ant (ânt) *v*, they will go. *See* Af
Anterth *n*, the forenoon
Antur -ion *n*, attempt; venture
Antur *ad*, scarcely, hardly
Anturiaeth *nf*, enterprise, attempt
Anturio *v*, to venture, to attempt
Anturiog *a*, enterprising
Anturiol *a*, adventurous, daring, bold
Anu *vi*, to contain, to hold
Anudon *n*, false oath, perjury
Anudoniaeth *n*, perjury
Anudonog *a*, forsworn, perjured
Anudonol *a*, falsely swearing
Anufudd *a*, disobedient
Anufudd-dod *n*, disobedience
Anufuddgar *a*, disobedient
Anufuddhau *v*, to disobey
Anundeb *n*, disunion
Anuniawn *a*, indirect, not straight
Anuniondeb *n*, indirectness
Anuno *v*, to disunite, to separate
Anunol *a*, disagreeing
Anurddas *n*, dishonour, degradation
Anurddasol *a*, dishonourable
Anurddasu *v*, to dishonour; to degrade
Anurddo *v*, to deprive of orders; to mar
Anwadadwy *a*, undeniable [ing
Anwadal *a*, unsteady, inconstant, waver-

Anwadalu *v*, to act inconstantly
Anwadalwch *n*, fickleness, inconstancy
Anwaddodlyd *a*, unfeculent, dregless
Anwaddol, **Anwaddolog** *a*, dowerless
Anwael *a*, not vile, not base
Anwaered *n*, ascent
Anwaeredd *n*, incontinency
Anwahaniad *n*, indiscrimination
Anwahanred *a*, uncharacteristic; indiscriminate
Anwaharddus *a*, unprohibitory
Anwair *a*, incontinent, unchaste
Anwaith *n*, inaction
Anwar *a*, ungentle; arrogant; savage, barbarous, incivilized, wild
Anwaradwyddus *a*, not disgraceful
Anwaredol *a*, not delivering [barbarity
Anwaredd *n*, ungentleness; savageness,
Anwarthruddol *a*, unignominious
Anwarthus *a*, shameless
Anwasanaethol *a*, unserviceable
Anwasgar *a*, unscattered
Anwasgodol *a*, unsheltered
Anwastad *a*, uneven, not level; unsteady, inconstant, unstable, fickle
Anwatwar *a*, underiding
Anwe -oedd *nf*, woof [monstrous
Anwedd *n*, steam: *a*, shapeless, formless,
Anweddaidd *a*, unseemly, indecent
Anweddog *a*, unyoked; unmarried, unwedded. Merch anweddog, spinster. Mab anweddog, bachelor
Anweddog -ion *nc*, unmarried person
Anweddogaeth *nf*, celibacy
Anweddol *a*, immoderate
Anweddus *a*, unbeseeming, unbecoming
Anweinyddol *a*, unconductive
Anwel *a*, invisible: unseen
Anweladwy *a*, invisible; out of sight
Anweledig *a*, unseen, not seen
Anwelladwy *a*, incorrigible: incurable
Anwenwynig *a*, unpoisonous
Anwes *n*, indulgence; peevishness. Capel anwes, chapel of ease
Anwesog *a*, indulgent; peevish
Anwir *a*, untrue, lying, false; wicked
Anwir -iaid *n*, wicked one [iniquity
Anwiredd -au *n*, untruth, falsehood;
Anwireddol, **Anwireddus** *a*, untruthful, false, lying; iniquitous
Anwiro *v*, to falsify
Anwirion *a*, not innocent
Anwirionedd *n*, untruth
Anwiw *a*, unworthy; useless
Anwladaidd, **Anwledig** *a*, not rustic
Anwledychiad *n*, misgovernment

Anwogawn *a*, impotent, infirm
Anwr -wyr *n*, sorry fellow, fribble
Anwreigaidd *a*, ineffeminate
Anwresog *a*, unfervid; not wanton
Anwrol *a*, unmanly; cowardly
Anwroldeb, Anwrolder *n*, unmanliness, invirility; cowardice
Anwrteithiol *a*, uncultivated
Anwrthblaid *a*, unopposed
Anwrthbrawf *a*, unrefuted
Anwrthdro *a*, unrecurrent
Anwrthebol *a*, unreplying
Anwrthgas *a*, unperverse
Anwrthgil *a*, unreceding
Anwrthladd *a*, unresisting
Anwrthneidiol *a*, unresilient
Anwrthneugar *a*, unrefusing
Anwrthnysig *a*, unrefractory
Anwrthodadwy *a*, unrejectable
Anwrthredol *a*, unretrogade
Anwrthrynol *a*, unresisting
Anwrthsafiad *n*, inopposition
Anwrthun *a*, undeformed
Anwrthwynebadwy *a*, irrefragable, indisputable, incontrovertible
Anwrthwynebol *a*, inopposing
Anwrysiad *n*, incontention
Anwrywio *v*. to emasculate
Anwybod -au *n*, ignorance
Anwybodaeth *nf*, ignorance
Anwybodus, Anwybodol *a*, ignorant
Anwybodusyn, usion *n*, ignoramus
Anwybyddiaeth *nf*, inconsciousness
Anwych *a*, not brave; infirm
Anwychr *a*, irresolute, not gallant
Anwyd -au *n*, temper; disposition
Anwydaidd *a*, affecting, disposing
Anwydiad *n*, disposition
Anwydol *a*, temperamental
Anwydd *n*. steam=Anwedd [dear me
Anwyl *a*, beloved, dear. O'r anwyl,
Anwylad. Anwylawd *n*, endearing
Anwylaeth *nf*, endearment
Anwylaidd *a*, endearing. lovely
Anwyldeb, Anwylder, Anwyldra, Anwyledd *n*, belovedness, dearness
Anwylddyn -ion *n*, sweatheart; favourite
Anwylhau *v*, to endear
Anwyliaid *np*, beloved ones
Anwylo *v*, to become lovely
Anwylid -on *nc*, beloved one; sweetheart
Anwylyd *n*, love, endearment, friendship
-wlyn *n*, favourite
-l *a*, inobscure, not gloomy
-t *a*, unwild, not furious
-ıp *a*, unbeauteous: *f*, anwemp

Anwyr *a*, unoblique, uncurved
Anwyrthiol *a*, not miraculous
Anwysedig *a*, unsummoned, uncited
Anwystledig *a*, unpledged
Anwythol *a*, not ferocious
Anwywder *n*, unfadingness
Anwywig *n*. mossy tilæa
Anymadroddus *a*, not talkative, taciturn
Anymarbed *a*, incontinent
Anymarfer *a*, unaccustomed
Anymarfoll *a*, unconfederate
Anymaros *a*, unforbearing
Anymarôus *a*, impatient
Anymatebol *a*, irresponsive
Anymattalus *a*, incontinent
Anymbleidiol *a*, impartial
Anymborthol *a*, unalimentary
Anymbrofol *a*, unexperimental
Anymchweladwy *a*, irreversible
Anymdaenol *a*, inexpansive
Anymdrechol *a*, uncontentious
Anymddibyniaeth *nf*, independence
Anymddibynol *a*, independent
Anymddibynwr, wyr *n*, independent
Anymddiried *n*, diffidence: mistrust
Anymddiried *v*, to mistrust
Anymddygiad *n*, misdemeanor
Anymeiriol *a*, undeprecating
Anymgadw *a*, inabstinent
Anymgais *n*, lack of exertion
Anymgeledd *n*, want of cherishing
Anymgyfred *a*, uncoincident
Anymgyffred *a*, incomprehensible
Anymgynnal *a*, incontinent
Anymgynnwys *a*, incontinent
Anymgyrchol *a*, incongressive
Anymhyrddol *a*, inconcussive
Anymladdgar *a*, not apt to fight
Anymlediad *n*, inexpansion
Anymliwiol *a*, not unbraiding
Anymlynol *a*, inadherent
Anymmodiad *n*, immobility
Anymofynol *a*, uninquisitive
Anymogel *a*, incautious
Anymorchestiad *n*, ceasing to emulate
Anymorchudd *a*, unsecluded
Anymranol *a*, unschismatic
Anymrithiol *a*, undisguising
Anymroad *n*, non-resignation
Anymroddiad *n*, inapplication
Anymrysonol *a*, not contentious
Anymsyniad *n*, inconsideration
Anymuniad *n*, disunion
Anymwad *a*, unrenounced [self
Anymwaredus *a*, unable to save one's
Anymweddiad *n*, non-compliance

Anymyrgar, Anymyrol, Anymyrus *a*, inofficious, not intermeddling
Anymyrgarwch *n*, inofficiousness
Aynad *a*, peevish, petulant
Aynadrwydd *n*, petulance
Aynawd *a*, petulant, fractious
Anyni *n*, inertia
Anysbaith *a*, without circumspection
Anysbeiliog *a*, not predatory
Anysblenydd *a*, unresplendent
Anysborthol *a*, unsustaining
Anysbryd -ion *n*, ghost, apparition
Anysbrydol *a*, unspiritual
Anysgogol *a*, unmovable, fixed [ten
Anysgrifedig, Anysgrifenedig *a*, unwrit-
Anysgrythyrol *a*, unscriptural
Anysgyfrith *a*, unfeigned
Anysgymmod *n*, dissention
Anystig *a*, unassiduous [ness
Anystryw *n*, want of cunning, unwili-
Anystumiad *n*, inflexibility, rigidity
Anystwyth *a*, unpliable, rigid, inflexible
Anystwytho *v*, to grow stiff, to stiffen
Anystyniad *n*, inextension [rashness
Anystyriaeth *nf*, inconsiderateness;
Anystyrio *v*, to be inconsiderate
Anystyriol *a*, inconsiderate, thoughtless; heedless; rash
Anystywallt, Anystywell *a*, untoward,
Apostol -ion *n*, apostle [unmanageable
Apostoliaeth *nf*, apostleship
Appêl, Appeliad *n*, appeal
Appelio *v*, to appeal
Appwyntio *v*, to appoint
Ar (âr) -oedd *n*, surface; ploughed land
Ar *nf*, the faculty of speech
Ar *pr*, on, upon; over. Ar draws, crosswise. Ar i fyny, upwards. Ar i waered, downwards. Ar y goreu, at best. Ar y lleiaf, rather too little. Ar y mwyaf, rather too much. Ar gerdded, going on. *See* Arn
Ar *px*, gives intensity to the signification of words; very, great, high; arch-
Arab *a*, joyous, merry; pleasant; witty, jocular; droll [tiousness, wit
Arabedd *n*, jocundity, drollery, face-
Arabeddiaith *nf*, pleasing discourse; wit
Arabeddu *v*, to create mirth; to jest
Arabeddus *a*, facetious; burlesque
Arabhawl *nf*, trifling action at law
Arabol *a*, yielding mirth; witty
Arabwr, wyr *n*, jester, buffoon
Arad, eryd, Aradr, erydr, ereidr *n*, plough. Amaeth aradr, ploughman
Aradiad *n*, tillage, ploughing
Aradu *v*, to plough, to till=Aredig
Aradwr, wyr *n*, ploughman
Aradwy *a*, arable: *n*, ploughing [speech
Araeth, Araith, areithiau, *nf*, oration,
Araf *a*, slow, soft, mild, still. Yn araf deg, gently and slowly; by degrees
Arafaidd *a*, rather slow; gentle, soft
Arafedd *n*, slowness [come slow
Arafeiddio *v*, to slacken pace; to be-
Arafu *v*, to go slower; to moderate
Arafwch *n*, slowness; mildness
Arail *a*, attending; managing
Arail *v*, to attend; to look after; to agree
Arain *a*, eloquent; witty; pert
Arall, ereill *a*, another, other [phrase
Arallair, eiriau, Aralleiriad -au *n*, para-
Aralleg -au *n*, allegory
Arallegol *a*, allegorical
Arallegu *v*, to allegorize [freely
Aralleirio *v*, to paraphrase; to translate
Aralliad *n*, alteration; conveyance
Arallrwydd *n*, alternity
Arallu *v*, to alter; to invert; to transfer
Arallus *a*, altering; inverting
Aramred -ion *n*, perambulation [rent
Aramledol *a*, ambulatory, circumcur-
Aran -au *nf*, high place, alp
Arau *n*, plain falsehood
Araul *a*, serene; pleasant: sunny
Araw *v*, to wait, to attend [speech
Arawd, rodion *nf*, eloquence; oration,
Arawn, aronau *n*, eloquence; oratory
Araws *ad*, almost; scarcely
Arbai, beion *n*, prospect
Arbais, beisiau *nf*, upper coat; safeguard
Arbaith, beithiau *n*, perspective
Arbawr, borion *nf*, kitchen garden
Arbed, Arbedu *v*, to spare, to save
Arbedol *a*, sparing, saving
Arbeiol *a*, prospective
Arbeithig *a*, perspective; perspicuous
Arbel -au *nf*, convex form
Arbellt *n*, what is rounded over
Arbellus *a*, compact; round
Arben -iaid -au *n*, sovereign
Arbenaeth *nf*, sovereignty
Arbenig, Arbenigol *a*, principal; excellent; superior; peculiar; especial
Arbenigedd, Arbenigrwydd *n*, supremacy, excellency; peculiarity
Arbenog *a*, principal, supreme
Arbenol *a*, sovereign, supreme
Arbenor -ion *n*, principal [greatly
Arberyglu *v*, to endanger, to hazard
Arbetrus *a*, very dubious or doubtful
Arbetruso *v*, to doubt much

Arbod *n*, forecast, foresight
Arbrain, breiniau *n*, great banquet
Arbres *n*, great hurry
Arbrestledd *n*, witty discourse
Arbrinder *n*, great scarcity
Arbrydus *a*, very comely
Arbwyll -ion *n*, reason
Arbwylleb, Arbwylleg *nf*, logic
Arbylu *v*, to blunt greatly
Arch, eirchion, archau *nf*, request, petition, demand; command
Arch, eirch *nf*, trunk, chest; ark. Arch y cyfammod, the ark of the covenant
Arch -au *n*, an arch. Llys yr Archau, Court of Arches. Deon yr Archau, Dean of the Arches
Arch *px*, chief, topmost, principal, arch-
Archadw *v*, to guard carefully
Archaeddon -iaid *n*, archdeacon
Archafad *n*, exaltation
Archafael *v*, to exalt, to raise
Archangel, Arangel, ylion *n*, archangel
Archan *nf*, deprecation
Archar *a*, chiding, rebuking
Archdeyrn *n*, monarch [monarchy
Archdeyrnaeth Archdeyrnogaeth *nf*,
Archdeyrnol *a*, monarchial, monarchical
Archddiacon -iaid *n*, archdeacon
Archddug -iaid *n*, archduke
Archdduges -au *nf*, archduchess
Archddugiaeth *nf*, archdukedom; arch-
Archddugol *a*, archducal [duchy
Archeb -ion *nf*, order
Archedig *a*, demanded, required
Archedigaeth *nf*, requisition
Archedigol *a*, imperative
Archen -au, *nf*, shoe
Archenad *n*, apparel, clothing, raiment
Archenu, *v*, to put on shoes
Archenydd *n*, shoemaker
Archesgob -ion *n*, archbishop
Archesgobaeth *nf*, archbishopric
Archesgobawd, bodau *nf*, archiepiscopate
Archesgobdy, dai *nf*, archbishop's palace
Archfain *a*, slender-waisted
Archgrwn *am*, round-bodied: *f*, arch-
Archiad *n*, demanding; charge [gron
Archiagon -iaid *n*, archdeacon
Archlawd *a*, empty-bellied
Archlen -au *nf*, the loin or waist
Archlyfn *a*, sleek-bodied
hmain *n*, thrift (in botany)
uffeiriad, iaid *n*, high priest
ll -ion, erchyll *nf*, wound, cut
ladwy *a*, vulnerable
ledig *a*, wounded
li- to wound, to gash, to cut

Archre *np*, raiment, clothes
Archreth, erchryth *n*, shivering
Archro *np*, clothes, dress
Archwa -oedd *nf*, steam; stench
Archwaeth *n*, savour; taste
Archwaethu *v*, to taste; to savour
Archwaethus *a*, savoury; tasteful
Archwaren -on *n*, disport, play
Archwyth -iaid *n*, hound
Archyllu *v*, to wound=Archolli
Archyth *n*, eructation, belching
Ardafod -au *n*, epiglottis
Ardal -oedd *nf*, border of a country; marches; region; province
Ardalaeth *n*, marquisate
Ardalm -oedd *n*, preparation
Ardalor -ion *n*, marquis
Ardalwr, wyr *n*, borderer; marquis
Ardalydd -ion *n*, marcher, marquis
Ardant *a*, clamorous, tumultuous
Ardawch *a*, hazy and sultry
Ardeb -au *n*, portrait
Ardebed *n*, the face [nacle
Ardeml -au *nf*, edifice, building; taber-
Ardemlu *v*, to entertain
Ardrochi *v*, to become hazy
Ardraws *a*, transverse, cross
Ardrem -iau *nf*, prospect
Ardremu *v*, to behold, to survey
Ardremynt *n*, survey
Ardres *n*, labour, toil; trouble
Ardresol *a*, laborious, toiling
Ardreth -i *nf*, chief rate, tax
Ardrethol *a*, rated, taxed
Ardrethu *v*, to rate, to tax
Ardud *n*, bordering land
Ardum *n*, form, image, figure
Ardumio *v*, to form; to organize
Ardumiol *a*, forming; organizing
Ardwy -on *n*, government; conduct
Ardwyad, aid *n*, governor; controller
Ardwyo *v*, to govern, to manage
Ardwyth *n*, elasticity
Ardwytho *v*, to render elastic
Ardymmer, Ardymmyr *n*, temperature
Ardymmerol *a*, temperamental
Ardymmeru *v*, to temper
Ardyst -ion *n*, open witness [tify
Ardystio *v*, to certify, to witness; to tes-
Ardystiolaeth *nf*, protestation
Ardystiwr, Ardystwr, wyr *n*, protestant;
Ardywyn -ion *n*, splendid light [witness
Ardd *n*, ploughed land=Ar
Arddadgan *v*, to denounce; to proclaim
Arddadgudd -iau *n*, apocalypse
Arddadlu *v*, to plead, to debate
Arddadlu- [illegible]

Arddangos *v*, to indicate, to represent
Arddangosfa -oedd *nf*, exhibition, show
Arddangosiad *n*, indication; exhibition
Arddangosol *a*, indicative, exhibitive
Arddal *n*, support, bearing
Arddal, Arddalu *v*, to support, to bear up
Arddamchwa -oedd *nf*, overwhelming
Arddanneddog *a*, gag-tooth
Arddansawdd, Arddansoddiad *n*, ontology, metaphysics, the science of entities
Arddansoddol *a*, metaphysical
Arddant, ddannedd, ddaint *n*, gag-tooth
Arddawd, ddodion *n*, prefix, adjunct
Arddawn, ddoniau *n*, talent
Arddedig *a*, tilled, ploughed
Arddeddfol *a*, institutional
Arddeddf -au *nf*, institute
Arddefod -au *nf*, ceremony
Arddefodol *a*, ceremonial [to 20
Arddegau *np*, teens; numbers from 10
Arddel, Arddelw, Arddelwi *v*, to claim; to assert; to avow
Arddelw *n*, claim; challenge; assertion
Arddelwad *n*, averment; avowal
Ardderch *a*, aloft, exalted
Arddercheddd *n*, excellence
Ardderchog *a*, excellent, noble, exalted
Ardderchogi *v*, to dignify, to ennoble
Arddiad *a*, ploughing, aration
Arddigon *n*, superfluity, superabundance
Arddigoni *v*, to make an excess
Arddigonol *a*, superabundant, excessive
Arddisgyn *v*, to befall, to happen
Arddisum *a*, diminutive, very small
Arddisumol, Arddisumig *a*, very small
Arddodi *v*, to prefix; to impose
Arddodiad, iaid *n*. preposition; prefix
Arddodiad -au *n*, prefixion, imposition; prothesis. Arddodiad dwylaw, the imposition of hands
Arddodol, Arddodedigol *a*, prepositive
Arddoloch *n*. extreme woe
Arddoniant, iannau *n*, great endowment
Arddosbarth *n*, discretion
Arddrud *a*, intrepid, very bold
Arddrych -au *nf*, hemisphere
Arddu *a*, very black or dark
Arddu *v*, to plough, to till
Arddufrych *a*, swarthy
Arddug -iaid *n*, archduke
Arddugesses -au *nf*, archduchess [dom
Arddugiaeth *nf*. archduchy; archduke-
Arddull -iau *nf*, form, image; style
Arddun *a*, sublime; simple
Arddunisith *nf*. the sublime [nity
Arddunianct, *iannau* *n*, sublimity; dig-
Arddunog *a*, grand; sublime
Arddunol *a*, unique; majestic; sublime
Arddno *v*, to blacken over [disposition
Arddwl, ddylion *n*, prevailing passion or
Arddwll, ddyllion *n*, gloom, lowering
Arddwr, wyr *n*, ploughman
Arddwriaeth *nf*, agriculture
Arddwrn, ddyrnau *n*, wrist
Arddwy -on *n*, management
Arddwyad, aid *n*, manager
Arddwyo *v*, to manage
Arddwyrain *v*, to be exalted
Arddwyre *v*, to extol; to elevate
Arddyar *n*, uproar, outcry
Arddygraff -ion *nf*, orthography
Arddygraffol *a*, orthographical
Arddygraffu *v*, to impress a character; to write a correct orthography
Arddyled -ion *nf*, obligation, duty
Arddyledog *a*, under obligation
Arddyledus *a*, highly incumbent
Arddylyniad *n*, adhesion
Arddyllest *nf*. veil of darkness, mystery
Arddymchwelyd *v*, to overwhelm
Arddymgeisio *v*, to struggle
Arddymnoddi *v*, to guard safely
Arddyoresgyn *v*, to cause a conquest
Arddyorfod *v*, to cause an overthrow
Arddyrch *a*, uplifted, exalted
Arddyrchaf *a*, exalting, dignifying
Arddyrchafad, Arddyrchafael, Arddyrchafiad *n*, advancement
Arddyrchafiaeth *nf*, supereminence
Arddyrchafu *v*, to highly exalt
Arddysbaid, beidiau *n*, discontinuity
Arddysbwylliad *n*, ratiocination
Arddysg *n*, classical learning
Arddysglaer *a*, resplendent, splendid
Arddysgogan *nf*, prognostic
Arddysgori *v*, to scream violently
Arddysgwyl *v*, to be in expectation
Arddysmeg -au *nf*. confabulation
Arddystaw *a*, very silent or calm
Arddystru *a*, greatly vexed
Arddystyru *v*, to contemplate
Arddywal *a*, very ferocious
Areb -ion *nf*, the faculty of speaking
Arebol *a*, fluent, witty, smart
Arebu *v*, to talk wittily or facetiously
Arebydd -ion *n*, witty person [tillage
Aredig *v*, to plough, to till: *n*, ploughing,
Areilio *v*, to attend, to guard
Areiliwr, eilwyr *n*, looker after; shepherd
Areitheb -ion *nf*, part of a sentence; [clause; period
Areitheg *nf*, rhetoric
Areithfa *nf*, oratory; pulpit; platform

Areithiol *a*, oratorial, oratorical
Areithydd -ion *n*, orator
Areithyddiaeth *nf*, oratory; elocution
Aren *nf*, kidney. Arenau, reins
Areiniol *a*, tending to be witty
Aresgob, Aresgobaeth, Aresgobawd, Aresgobdy, &c.=Archesgob, &c.
Areuledd *n*, serenity
Arf, arfau, eirf *nf*, weapon. Arfau bonedd, ensigns armorial; coat armour. Tynu arfau, to blazon arms. Arfau tân, fire-arms. Arfau awch, Arfau miniog, edged instruments; cutlery. Arfau gwynion, white armour
Arfaeth -au *nf*, design, purpose; decree
Arfaethol *a*, intentional
Arfaethu *v*, to design, to purpose [ventive
Arfaethus *a*, purporting, designing; in-
Arfaethwr, wyr *n*, designer, inventor
Arfaid, feidiau *n*, wolf
Arfaidd *a*, adventurous, daring
Arfail, feiliau *n*, destruction, ruin
Arfal *n*, toll for grinding
Arfànol *a*, impressive
Arfànu *v*, to impress, to mark
Arfanwl *a*, very accurate or exact
Arfarw, feirwon *n*, being dead
Arfawd, fodau *nf*, stroke of a weapon
Arfdy, dai *n*, armoury
Arfedd -ion *n*, design, purpose; use
Arfedd *v*, to intend; to accustom
Arfeddog, Arfeddol *a*, purposing
Arfeddu *v*, to intend; to use
Arfeddyd *n*, design; usage
Arfeichio *v*, to give bail; to overburden
Arfeiddio *v*, to adventure, to dare
Arfeilio *v*, to decay
Arfeilyn -ion *n*, sashoon
Arfel -ion *nf*, design, portraiture. Ysgolion arfel, schools of design
Arfelu *v*, to draw a likeness; to design
Arfelydd -ion *n*, delineator
Arfer -ion *nf*, use, custom; fashion
Arfer *v*, to use, to accustom
Arferiad *n*, accustoming
Arferiad *nf*, use, custom, habit
Arferol *a*, customary, usual, ordinary
Arferoldeb *n*, usage, customariness
Arferu, Arferyd *v*, to use, to inure
Arfgell -oedd *nf*, armoury
Arflen -i -au *nf*, heraldic shield
Arflodeuad *n*, reflorescence
-od *nf*, opportunity, season
-lig *a*, convenient, timely
-igaeth *n*, opportunity
-og *a*, having opportunity

Arfoel *a*, bald-pated
Arfoelaidd *a*, tending to baldness
Arfoeledd, Arfoelni *n*, baldness
Arfoeli *v*, to grow bald, to lose one's hair
Arfog *a*, armed, bearing arms: *n*, hedge-
Arfogaeth *nf*, armour [mustard
Arfogaethu *v*, to put in arms, to arm
Arfogai *nc*, the palmer or canker-worm
Arfogi *v*, to put in arms, to arm
Arfogion *np*, armed men
Arfogwl *nf*, dried skin on a post, with pebbles in it used to scare cattle
Arfoledd *n*, exultation, triumph
Arfoleddu *v*, to exult, to triumph
Arfoliant, iannau *n*, encomium
Arfoloch *a*, troublesome, molesting
Arfoll -au, *n*, reception, welcome; contract; promise
Arfolledigaeth *nf*, reception [ceive
Arfolli *v*, to entertain, to receive; to con-
Arfor -ion *n*, armed one, soldier
Arfor -oedd *n*, the sea side: *a*, maritime
Arfordir -oedd *n*, maritime land
Arfordref -i -ydd *nf*, maritime town, seaport town
Afordwy -on *nf*, maritime region
Arforol *a*, maritime, seafaring [tive
Arfraint, freintiau, freiniau *nf*, preroga-
Arfri -oedd *n*, high privilege
Arfrig -au *n*, top branch: *cn*, tops
Arfrisg -oedd *n*, track, print
Arfrith *a*, of variegated surface
Arfriw -iau *n*, external wound
Arfrochell *nf*, tempest
Arfrochi *v*, to rave violently
Arfrud -iau *n*, chronicle
Arfrudiaeth *nf*, chronology
Arfrwynio *v*, to ache greatly
Arfrych *a*, brindled, freckled
Arfrythwch *n*, fierce onset
Arfu *v*, to arm, to put in arms
Arfwisg -oedd *nf*, armour
Arfwll, fyllau *n*, great ardency
Arfysgafn *a*, light-armed
Arffed -au *nf*, lap; forepart
Arffedaid, eidiau *nf*, lapful
Arffedog -au *nf*, apron
Arffedog -ion *nc*, fosterer; guardian
Arffedogaeth *nf*, fosterage
Arffordd, ffyrdd *nf*, high road
Arfforddi *v*, to direct the way
Arfforddol *a*, wayfaring
Argae -au *n*, stoppage; dam
Argäedigaeth *nf*, obstruction
Argaeol *a*, astringent
Argaeth *a*, enslaved, captive

Arganfod *v*, to perceive; to fascinate
Arganfod *n*, perception; fascination
Arganlyn *v*, to accompany, to follow
rgànu *v*, to elucidate
Argau *v*, to enclose, to shut in [chequer
Argedfa -oedd *nf*, Argedlys -oedd *n*, ex-
Argedlen -i *nf*, exchequer bill
Argeisiad -au *n*, experiment
Argeisio *v*, to endeavour, to try; to seek
Argeithig *a*, captivated
Argeithiw *a*, in bondage
Argel -ion *nf*, sequestered place: *a*, se-
Argeledd *n*, seclusion [cluded, hidden
Argelu *v*, to seclude, to secrete, to conceal
Arglawdd *n*, embankment
Argledriad, iaid *n*, protector
Argledru *v*, to ward, to defend
Arglod *n*, fame, renown
Arglodig *a*, famous, renowned
Argludo *v*, to deport
Argludd *a*, obscure, gloomy
Arglwydd -i *n*, lord, master. Yr Arglwydd Dduw, the Lord God
Arglwyddes -au *nf*, lady
Arglwyddiaeth *nf*, dominion; lordship
Arglwyddiaethu, Arglwyddo *v*, to govern; to domineer, to lord it over
Arglwyddwialen, wiail *nf*, sceptre
Arglybod *v*, to get notice
Arglyw *n*, the sense of hearing
Arglywed *v*, to hear of
Argnif *n*, ardent labour
Argnoi *v*, to chew, to masticate
Argob -au *nf*, surtout, overcoat
Argoch *a*, reddening, blushing
Argochedd *n*, ruddiness
Argochi *v*, to redden, to blush
Argoddi *v*, to offend greatly
Argoed -ydd *nf*, shelter of wood
Argoel -ion *nf*, omen, token, prognostic
Argoeli, Argoelio *v*, to portend, to betoken
Argoelus *a*, ominous, foreboding
Argof -ion *n*, remembrance; record
Argofio *v*, to call to memory
Argoll *nf*, perdition, total loss
Argolli *v*, to lose; to condemn
Argoniant *n*, magnificence
Argor *n*, high circle
Argosp *n*, public punishment
Argospi *v*, to punish openly
Argrad *n*, glory: *a*, glorious
Argraff -ion -au *nf*, impression; print; stamp; inscription. Argraff y ddaiar, description of the earth, geography
Argraffdy, dai *n*, printing-house or office
Argraffedig *a*, impressed, printed

Argrafflech -au -i *nf*, writing-table; inscribed tablet
Argrafflen -i *nf*, print; map
Argrafflun -iau *n*, diagram [graphical
Argraffol *a*, impressive; printing, typo-
Argraffu *v*, to print; to impress; to in-
Argraffwaith *n*, typography [scribe
Argraffwasg *nf*, printing-press [printer
Argraffwr, wyr, Argraffydd -ion *n*,
Argraffyddiaeth *nf*, printer's art, typo-
Argraidd, eiddiau *n*, furrowing [graphy
Argrain, einiau *n*, trampling
Argrap -iau *n*, slight touch
Argre *nf*, origin, beginning
Argread *n*, inchoation
Argred -ion *n*. token, sign
Argreol *a*, incipient; primeval
Argrëu *v*, to inchoate, to originate
Argreth, Argredd *n*, predominant passion or nature
Argrwm *am*, protuberant: *f*, argrom
Argrwn *am*, convex: *f*, argron
Argrwydro *v*, to wander about
Argrych *a*, ruffled or frizzled over
Argryd -iau *n*. tremulation
Argryn *a*, tremulous, shivering
Argu *a*, very precious; lovely
Argudd -ion *n*, covering, shade
Argurio *v*, to pain greatly
Argwl *n*, great crime
Argwll, gylloedd *n*, heave of the breast
Argwn, gynau *n*, capital, top
Argwsg *n*, light sleep, dose
Argydgam *n*, mimicry
Argydgamu *v*, to mimic
Argyfedd -au *n*, carousal
Argyfenw -au *n*, paronomasia [masy
Argyfenwad *n*, agnomination; parono-
Argyfenwi *v*, to use the paronomasia
Argyfio *v*, to equalize
Argyflëu *v*, to locate; to place
Aryfludd *n*, impediment
Argyfliwg *a*, conspicuous
Argyfnerth -oedd *n*, corroborative
Argyfnod -au *n*, conjuncture
Argyfrain *v*, to mangle, to drag
Argyfran -au *nf*, allotment
Argyfreu -on *n*, portion, dowry
Argyfres -au *nf*, uniformity; series
Argyfrin -iau *n*, consciousness
Argyfrwyddo *v*, to expedite
Argyfryd *n*, mental exertion
Argyffin -iau *n*, abutment
Argyffrawd, odion *n*, apprehension
Argyffre -on *n*, capital
Argyffred *v*, to comprise

Argynghryn *a*, mutually trembling
Argyngreddf *nf*, congeniality
Argyngyd -iau *n*, cogitation [vincible
Argyhoeddadwy *a*, reprehensible; con-
Argyhoeddi *v*, to reprimand; to convince
Argyhoeddiad *n*, reprehension; convic-
Argyhoeddiadol *a*, convincing [tion
Argyhoeddol. Argyhoeddus, *a*, reprehensive, culpable; convincing
Argyhoeddwr, wyr *n*, admonisher
Argyhuddiad *n*, impeachment
Argyhuddo *v*, to impeach, to charge
Argylchedd *n*, alternity
Argylchol *a*, alternate
Argyllaeth *n*, ardent desire
Argyllid *n*, longing; desire
Argyllig *a*, yearning, longing [press
Argymhell *v*, to constrain; to force; to
Argymhenu *v*, to debate, to argue
Argymhwyll -ion *n*, reasoning
Argymhwyso *v*, to make equable
Argymmediw -au *n*, token of respect;
Argymmeriad *n*, paragoge [compliment
Argymu *v*, to accord together
Argynan *n*, clamour
Argynddelw -au *n*, archetype
Argynddwl, ddylau *n*, characteristic; leading impulse
Argynddylan *n*, remarkable trait or
Argynddylig *a*, characteristic [character
Argynfelyn *a*, tipt with yellow or gold
Argyniad *n*, elevation
Argynnal *v*, to uphold
Argynnelw -au *n*, archetype; original
Argynnelwi *v*, to characterize [trait
Arynnil *a*, very saving
Argynnyg -ion *n*, venture
Argynrith -iau -ion *n*, perception
Argyrch -ion *n*, assault
Argysswrw *n*, trepidation
Argystwy -on *n*, chastisement
Argythwy -on *n*, astonishment
Argywain *v*, to carry upon [chief
Argywedd *n*, detriment, damage, mis-
Argyweddiad *n*, detrimenting
Argyweddol *a*, detrimental; painful
Argyweddu *v*, to harm, to hurt
Argyweithas *nf*, intercourse
Arhawl, holion *nf*, interrogatory; action
Arhelfa, fëydd *n*, hunt [at law
Arhoew *a*, very sprightly
Arholi *v*, to interrogate, to examine
Arhudo *v*, to fascinate
Arhudd -ion *n*, overshadow
Arhwyliad *n*, progression
Ariad -au *n*, ploughing, aration
Ariad, ariaid *n*, registry, computation

Ariaith, ieithoedd *nf*, sublime language
Arial -au *n*, vigour; wantonness
Ariala *v*, to wanton, to frisk
Arialu *v*, to invigorate
Arialus *a*, vigorous, wanton
Arian *n*, silver: *cn*, silver money, money, cash. — bath, coin, current money. — byw, quicksilver, mercury. — cochion, copper money. — cor, fairy money. — drwg, base coin. — gwion, — y cor, — gweirwyr, yellow rattle. — gwynion, — gleision, silver money, white money, silver. — melynion, gold money. — rhif, current money, coin. — parod, ready money. — sychion, hard cash
Ariana *v*, to save or get money
Arianaid *a*, silvery; silvered over
Arianaidd *a*, silvery
Ariandag *n*, silver quinsy; bribery
Ariandal *n*, payment in money
Ariandlws, dlysau *n*, silver prize or medal
Ariandlysog *a*, having won prizes or [medal
Ariandy, dai *n*, bank
Arianell *nf*, silver hue [avarice
Ariangar *a*, loving money; covetous
Ariangarwch *n*, love of money; avarice
Arianglawdd *n*, silver mine
Arianiad *nf*, argentation
Arianlliw *a*, silver-coloured
Arianllu -oedd *cn*, mercenary host
Arianllys *n*, meadow rue
Arianof -iaid *n*, silversmith
Arianog *n*, moneyed, wealthy
Arianol *a*, of a silver quality; pecuniary
Arianrod *nf*, the constellation Corona Septentrionalis or Northern Crown; called also Caer Arianrod [money
Ariant, ariannoedd *n*, silver; argent: *a*
Arianu *v*, to silver [changer; bank.
Arianydd -ion, Arianwr, wyr *n*, money-
Arianwaith *n*, silverwork
Ariawl *nf*, entreaty
Arien -oedd *n*, hoarfrost, rime; dew
Arienog *a*, rimed, hoary
Aries *nf*, omen, foreboding
Arioli *v*, to intercede
Arith *n*, guess, conjecture. Yn ari: at random, by way of conjecture
Arlachar *a*, very bright or glittering
Arlafan *nf*, atrocious deed
Arlafar *n*, faculty of speech: *a*, perspicuous in speech
Arlafariad *n*, enunciation
Arlain, leiniau *nf*, foremost rank
Arlais, leisiau *nf*, the temple

·lan -au *nf*, brink or bank
·lanastru *v*, to scatter abroad
·lanw *n*, overflowing
·las *a*. tipped with blue
·lathru *v*, to polish highly
·law *a*, contiguous
·lawd, Arllawd *n*, pomp, show
·lawdd, loddion *n*, flattery
·lechu *v*, to seclude, to skulk
·lechwedd *nf*, slope of a hill
·lediad *n*, extension
·lef -au *nf*, exclamation
·lefariad *n*, enunciation
·lemain *v*, to prance, to bound up
·len -i *nf*, veil; envelopment
·lenwi *v*, to overflow; to fill up over
·lesgu *v*, to enfeeble
·lesiant *n*, great advantage
·lesin *a*, clad with verdure
·lethrid -ion *n*, coruscation
·lethu *v*, to overlay, to crush
·liw -iau *n*, glazing; varnish
·lochi *v*, to protect safely
·loesi, Arlloesi, Arlloes *v*, to empty, to [evacuate
·log *n*, compound interest
·loni *v*, to please highly
·losgiad *n*, singeing
·lost, Arllost -au *nf*, stock, shaft, or [butt
·luched *nf*, radiation
·luddiad *n*, interception
·luddias *v*, to intercept, to hinder
·luddiol *a*, intercipient
·lun -iau *n*, portrait, likeness
·luniaeth *nf*, prefiguration
·luniaethu *v*, to prefigure
·luniad *n*, delineation; painting
·lunio *v*, to delineate, to pourtray
·luo *v*, to obstruct, to hinder
·lwg, lygion *n*, view, perspective
·lwm *a*, very bare or exposed
·lwnc *n*, great indraught
·lwrw, lyryau *n*, deposit
·lwrw *ad*, towards, forward
·lwy -on *n*, provision; mess
·lwyant, annau *n*, preparation of food
·lwybr -au *n*, track, footstep, path-way
·lwydd -i *n*, lord; master=Arglwydd
·lwyddes -au *nf*, lady; mistress
·lwyddiaeth *nf*, dominion; lordship
·lwyddiaethu *v*, to exercise rule
·lwyddo *v*, to prosper, to succeed
·lwyo *v*, to prepare food, to cook
·lwyso *v*, to purge, to cleanse
·lwytho *v*, to burden
·lwywr, wyr *n*, caterer; cook
·lwdan *a*. superficial

Arlym *a*, very pungent or piercing
Arlyre *a*, lying along, prostrate
Arlyriad *n*, prostration
Arlys -oedd *n*, supreme court
Arlysenw -au *n*, cognomen
Arlythyriad *n*, superscription
Arlyw *n*, supreme director
Arlywel *n*, sensible horizon
Arlywodraeth *nf*, supreme government
Arlywydd -ion *n*, president
Arllad *np* (-en *nf*), consecrated wafers
Arlladlys *cn*, centaury
Arllwys *v*, to pour out, to empty
Arma, mäu *nf*, omen; oracle
Armäeg -au *nf*, oracular voice
Armael *n*, second milk
Armain *v*, to prognosticate
Armell -au *nf*, hedgehog, urchin
Armerth *n*, providing; baking
Armerth, Armerthu *v*, to provide, to prepare; to bake
Armes -au *nf*, presage, omen
Arn *pr*, upon, on (used in composition only)=Ar. Arnaf, arnat, arno, arni, arnom, arnoch, arnynt, upon me, &c.
Arnabod *n*, cognition
Arnod -au *n*, mark, character
Arnodi *v*, to mark, to note; to annotate
Arnodiad *n*, annotation
Arnodydd -ion *nf*, annotator
Arnodd, arnoddau *nf*, ploughbeam
Arnoethi *v*, to denudate, to denude
Arnwyd -au *n*, essential quality
Arnwyf -au *n*. vigour, spirit
Arnwyfiad *n*, invigoration
Arnwyth -on *n*, oddity of character
Arnyfed *n*, disposition, habit
Arnyfel *n*, ardour, temper
Aro *i*. I pray
Arobaith, beithiau *n*, earnest expectation
Arobrid -au *n*, desert, merit
Arobrwyo *v*, to reward
Arobryn *n*, desert, merit
Arodawr, orion *n*, rhetorician
Aroddef *v*, to endure, to bear, to suffer
Aroddefiad *n*, passiveness; endurance
Aroedisd *n*, prorogation
Arofni *v*, to overawe, to terrify
Arofydd -ion *n*, upper graduate
Arofyn -ion *n*, intent, design
Arofyn *v*, to intend, to design
Aroganu *v*, to portend
Arogl, Arogledd -au *n*, scent, smell
Arogliber, Arogleuber *a*, odoriferous
Arogldarth -au *n*, incense
Arogldarthu *v*. to burn incense

Arolo, oedd *n*, shading
Aroli *v*, to adumbrate; to cover
Arolwg, ygon *n*, survey; superintendence
Arolygiad *n*, surveying; survey
Arolygu *v*, to survey; to superintend
Arolygwr, wyr *n*, surveyor; overseer; superintendent
Aroll *n*, cleft, rift, split
Arolli *v*, to split, to lay open
Aronan *n*, orator
Arorair, eiriau *n*, adverb
Aros *v*, to stay, to wait, to stop, to tarry
Arosiad *n*, tarrying, staying
Arosol *a*, tarrying, lingering
Arostwng *v*, to subject
Arpar -au *n*, what is in order
Arparu *v*, to prepare
Arsaf -au -ion *n*, station, stand
Arsafiad *n*, situation
Arsain, seiniau *nf*, peal
Arsang *n*, imposition; pressure; instep; charm
Arsangu *v*, to tread upon; to press, to stamp
Arsarig *a*, very perverse
Arsathru *v*, to trample upon
Arsawdd, soddion *n*, square root
Arsawr *n*, savour, scent, smell
Arsedd -au *nf*, high seat, throne
Arseddiad *n*, sitting; seating
Arsefydliad *n*, stationing
Arseibiant *n*, leisure
Arseinio *v*, to resound, to ring, to peal
Arselu *v*, to perceive, to descry
Arserth *v*, very steep or abrupt
Arsill -au *nf*, particle
Arsoddiaeth *nf*, square root (as a rule)
Arsteinio *v*, to reverberate
Arswl, sylon *n*, prospect, view
Arswll, syllon *n*, stedfast look
Arswllt, sylltau *n*, compactness
Arswn, syniau *n*, great noise
Arswyd *n*, dread, terror, horror
Arswydfa -oedd *nf*, place of terrors; hell
Arswydiad *n*, dreading
Arswydo *v*, to dread, to be afraid
Arswydol, Arswydus *a*, fearful, terrible
Arswydd -au *nf*, ostensible office
Arswyddog -ion *n*, high officer
Arswyddogaeth -au *nf*, ostensible office; commission
Arswyn -ion *nf*, felicity; charm
Arsyberw *a*, very arrogant
Arsyfed *a*, instantaneous
Arsylw *n*, keen look, stare
[illegible]sylwedd -au *n*, substance
[illegible]lfa, fëydd *nf*, observatory
[illegible]iad *n*, observation
[illegible] *v*, to gaze earnestly
[illegible] *a*, astonished; stupefied
Arsyth *a*, upright; rigid
Artaith, teithiau *nf*, torture, torment
Arteithfa -oedd, fëydd *nf*, place of torture
Arteithio *v*, to torture
Arteithiol *a*, torturing, tormenting
Arteithydd -ion *n*, torturer
Arth, eirth, arthod *nc*, bear
Arthaidd *a*, bear-like
Arthal *v*, to growl
Arthan *nc*, what is rough; bear's cub. Alban arthan, winter solstice
Arthen *nf*, a young she-bear
Arthes -au *nf*, a she-bear
Arthfar *a*, having a bear's fury
Arthio *v*, to bark, to growl
Arthlwg *n*, a baiting
Arthlygu *v*, to bait, to buffet
Arthog *a*, bearish, gruff
Aru *v*, to plough, to till
Aruchaf *pr*, over, upon
Aruchaf *a*, upmost, topmost
Aruchafad *n*, exaltation
Aruchedd *n*, upperpart, a surface
Aruchel *a*, very high, lofty; sublime
Arucho *v*, to exalt, to uplift
Aruthr, Aruthrol *a*, marvellous, wonderful; prodigious; strange; dire
Aruthredd *n*, amazement
Aruthro *a*, to wonder
Aruthroldeb *n*, wonderfulness; awfulness
Arwadu *n*, to deny openly
Arwaeddi *v*, to exclaim, to shout
Arwael *a*, very low or vile
Arwaen *n*, rupture, rent
Arwaes *n*, earnest, pledge
Arwaesaf *n*, support; warranty
Arwaesawg *a*, warranted, pledged
Arwaeseb -au *nf*, certificate
Arwaesgoel -ion *nf*, great seal
Arwaesogaeth *n*, warranty
Arwaesu *v*, to warrant, to certify
Arwaethl *n*, contention
Arwain *v*, to conduct, to lead, to guide
Arwaith, weithiau *n*, superstructure
Arwall -au *n*, omission, neglect
Arwar *n*, quiescent state
Arwasg *nf*, pressure, press
Arwasgodi *v*, to overshadow
Arwasgu *v*, to overpress
Arwawdio *v*, to laud, to praise; to jeer, to deride
Arwawl *n*, luminary
Arwe -oedd *nf*, texture; woof
Arwedd *nf*, carriage
Arweddawd, odau *n*, conveyance
Arweddu *v*, to convey, to bear
Arweiniad *n*, conducting
Arweiniad[illegible] -ion *n*, chief or prime [illegible]

Arweinidogaeth *nf*, superior service; premiership
Arweiniol *a*, leading, conducting
Arweiniwr,wyr, Arweinydd -ion *n*, guide, leader
Arweithiad *n*, superstruction
Arwel *a*, conspicuous, manifest
Arweled *v*, to perceive
Arwellyg -ion *n*, fallacy, defect
Arwemp *af*, supremely fair: *m*, arwymp
Arwen *af*, white-topped: *m*, arwyn
Arwen -au *nf*, smile, simper
Arwenu *v*, to simper
Arwep -iau *nf*, the visage
Arwerth *n*, public sale; auction
Arwerthiant *n*, auction
Arwerthu *v*, to sell by auction
Arwest -i *nf*, vocality; vocal music. Cerdd arwest, Cân arwest, vocal song; vocal music
Arwestddyn -ion *n*, minstrel
Arwestr -i *n*, loop; sling, string
Arwiriant *n*, attestation
Arwisg -oedd *nf*, upper garment
Arwisgo *v*, to enrobe, to array
Arwiw *a*, superexcellent
Arwnïad *n*, quilting
Arwnïo *v*, to quilt
Arwr, wyr *n*, ploughman
Arwr, wyr *n*, hero, worthy
Arwraig, wragedd *nf*, heroine; Amazon
Arwredd, Arwryd *n*, heroism, bravery, gallantry
Arwron -iaid *n*, hero, worthy
Arwybodus *a*, well-informed
Arwydd -ion *n*, sign; banner
Arwydd -i *n*, plough
Arwyddair, eiriau *n*, motto
Arwyddfardd, feirdd *n*, herald bard
Arwyddfarddoniaeth *n*, heraldry
Arwyddiad *n*, signification
Arwyddlun -iau *n*, emblem
Arwyddo *v*, to signify, to imply; to sign
Arwyddocäu *v*, to signify, to denote
Arwyddol *a*, implying, emblematic
Arwyddyd *n*, direction
Arwyl -ion *nf*, funeral solemnity
Arwyliant, iannau *nf*, obsequies
Arwylo *v*, to mourn over the dead
Arwylwisg -oedd *nf*, mourning-dress
Arwymp *am*, supremely fair: *f*, arwemp
Arwyn -iau *n*, violent passion
Arwyn -ion *n*, bliss: *a*, very white; happy
Arwyneb -au, Arwynebedd *n*, surface; superficies
Arwynebol *a*, superficial
Arwyniaeth *n*, consecration
Arwynt -oedd *n*, scent, savour
Arwyntian, Arwyntio *v*, to scent about
Arwyrain *nf*, encomiastic hymn
Arwyrain *v*, to extol, to exalt
Arwyre *v*, to uprise, to spring up
Arwyreol *a*, uprising
Arwyrthiant *n*, glorification
Arwysio *v*, to cite publicly, to summon
Arwystl -on *n*, test; pledge
Arwystlo *v*, to mortgage, to pledge
Arwystloriaeth *n*, mortgaging
Arwythedd *n*, ferocity, fierceness
Arwythlawn *a*, very wrathful
Arygledd *n*, eloquence
Arymchwel, Archwelyd *v*, to revert
Arymchweliad *n*, reversion
Arymdaith, deithiau *nf*, sojourning
Arymddwyn *n*, deportment
Arymgais, geisiau *n*, effort
Arymgyrch *n*, recurrence
Arymledu *v*, to expand over
Arymsawdd, soddion *n*, adjunct
Arynaig, eigiau *n*, terror, dread
Arysbaith, beithiau *n*, prospect
Arysgain *a*, oversprinkling
Arysgodig *a*, oversheltering
Arysgrif -au, -ion, *nf*, indorsement
Aryagwlf, gylfion *n*, voracity
Arysgwn *n*, superiority
Arysteiniad *n*, detonation
Arystrin -au *n*, commotion
Arystryw -iau *n*, stratagem
Arystum -iau *n*, curvature
Arystyried *v*, to contemplate
As -au *nf*, plane surface; plane; atom, particle, mere nothing
As *px*, implying separation=Es
As, an affirmative particle; that is=Ys
Asach -au *nf*, oath
Asaf -au *nf*, plane, flat body
Asafar, efyr *nf*, buckler, shield
Asafeiriad, iaid *n*, shieldbearer
Asant, esynt *nf*, plane; target
Asbant -au *n*, eaves of a building
Asbri, ïau *n*, skill; fancy; trick; mischief
Asbrïol *a*, full of tricks; fanciful
Asedd *n*, slicing; gashing
Asen, Ais -au *nf*, rib. Asen y frân, spare rib of pork
Asen -od *nf*, she-ass: *m*, asyn -od
Asenig *nf*, young she-ass: *m*, asynyn
Aserw *nf*, plank, shingle
Aseth, esyth *nf*, spar, shaft
Asethu *v*, to stick, to spur, to broach
Aseu *nf*, the left side: *a*, left=Aswy
Asg -au *nf*, splinter
Asgafaeth *n*, prey; game
Asgafaethu *v*, to prey; to depredate

Athwn *a*, shattered, broken: *f*, athon
Athwr, athyroedd *n*, mound, heap
Athwyth *n*, elasticity; sparing
Athyn *a*, very tenacious; cohesive
Athywyll *a*, tenebrous, gloomy
Athywyn *n*, splendour
Athywys *v*, to conduct, to lead, to guide
Au, euon *n*, the liver=Afu
Au *v*, to go, to proceed=Myned
Auad *n*, affection of the liver
Aul *n*, dung, manure
Auon *nf*, halfpenny; scruple
Aur *n*, gold. Aur coeth, refined gold
Aw -on *n*, fluid; flowing
Awall -on *n*, lapse; error
Awch *n*, edge; sharpness; ardency
Awchlym *am*, sharp-edged: *f*, awchlem
Awchu, Awchlymu *v*, to sharpen, to whet, to edge
Awchus *a*, sharp, keen; greedy
Awd *nf*, song, lay
Awd, odiau *n*, season, opportunity
Awdl, odlau, awdlau *nf*, ode; rhyme
Awdurdod -au *nf*, authority
Awdurdodi *v*, to authorize
Awrduriaeth *nf*, authorship
Awdurol *a*, authorial; classical
Awdwl, awdlau *n*, opportunity
Awdwr, wyr, Awdur -on *n*, author
Awdd, oddion *n*, participation
Aweddwfr, Aweddwr *n*, fresh or running water
Awel -on *nf*, gale, breeze, wind
Awelaidd *a*, like a soft gale, breezy
Awelan *nf*, gale, breeze
Awelog *a*, breezy, windy
Awelu *v*, to blow a soft gale
Awelyn *n*, soft gale, gentle breeze
Awell -au *nf*, conduit, pipe
Awelliaeth *nf*, hydraulics
Awellig *a*, hydraulic [muse
Awen -au *nf*, genius; fancy; taste; the
Awen -au *nf*, reign of a bridle; mandi-
Awenad *n*, slap on the chops [ble
Awenes -au, Awenyddes -au *nf*, muse
Awenol *a*, poetical
Awenu *v*, to smile; to simper
Awenydd -ion *n*, poet, genius
Awenyddiaeth *nf*, poetry, poesy
Awenyddol *a*, poetical
Awg *n*, keenness; eagerness
Awgrym -au *n*, sign; beckoning; hint
-rymu *v*, to make signs; to hint
, primeval light; praise
s, flowing together of atoms or
icles: *v*, we will go

Awr, oriau *nf*, hour. Yn awr, yr awr hon, now. Yn awr fach, just now. Awr ac orig, continually
Awran *ad*, at present, now
Awrgylch -au *n*, horary circle
Awrlais, leisiau *n*, clock, horologe
Awron *ad*, at present, now
Awrol *a*, horary; relating to the hour
Awrwydr -au *n*, hour-glass
Aws, osiau *n*, defiance; challenge
Awsafiaeth *nf*, hydrostatics
Awsafol *a*, hydrostatic
Awsaidd *a*, ripe; tender, soft
Awst *n*, the month of August [avidity
Awydd *n*, ardent or earnest desire;
Awyddfryd *n*, zeal
Awyddo *v*, to desire earnestly
Awyddol *a*, desirous; zealous
Awyddu *v*, to be anxious for, to desire
Awyddus *a*, desirous, eager; zealous
Awyn *n*, rein of a bridle
Awyr -on *nf*, air; the air, the sky
Awyraidd *a*, aerial, airy
Awyrbwysai, eion *n*, barometer
Awyrbwysiad *n*, aerostation
Awyrbwysiaeth *nf*, aerostatics
Awyrddysg, Awyreg *nf*, aerology
Awyrell -au *nf*, air vessel; balloon
Awyren -au -i *nf*, balloon [stone
Awyrfaen, feini, fain *n*, aerolite, meteoric
Awyrfeidraeth *nf*, aerometry
Awyrfeidr -au *n*, aerometer
Awyrgoel -ion *nf*, aeromancy
Awyrgylch -au -oedd *n*, atmosphere
Awyriad *n*, ventilation
Awyrnen -au *nf*, firmament
Awyro *v*, to air; to ventilate
Awyrog *a*, pneumatic; airy
Awyrogaeth *nf*, pneumatics
Awyrol *a*, aerial, airy
Awyrolaeth *nf*, pneumatics
Awyroldeb *n*, airiness
Awyroli *v*, to make or become airy
Awyru *v*, to air; to ventilate
Awyrydd -ion *n*, aerologist
Awyryddiaeth *nf*, aerology, aerography
Awys -ion *n*, general invitation; marriage rites

B

Ba, oedd *n*, being in; immersion
Ba *pr*, what=Pa
Baban -od *n*, babe: mutation of Maban
Bacas, bacsau *nf*, footless stocking
Bacon *np*, berries: mutation of Macon

Bach -au *n*, hook, grapnel
Bach *a*, little, small, minute. Bach y nyth, the last or youngest of a hatch, brood, or litter
Bachdro -ion *n*, sharp turn
Bachdrofa, fäu, föydd *nf*, labyrinth
Bachdroi *v*, to turn sharply
Bachell -au *nf*, nook, corner; snare
Bachellu *v*, to grapple; to snare; to hook
Baches -au *nf*, little darling
Bachgen, bechgyn *n*, boy, child. Yr Hen Fachgen, Old Nick
Bachgenaidd *a*, boyish, childish
Bachgenes -au *nf*, young girl
Bachgenos *np*, little youngsters
Bachgenyn *n*, little boy [like a hook
Bachiad *n*, hooking, grappling; bending
Bachig *a*, smallish, diminutive
Bachigyn *n*, very small or little thing
Bachog *a*, hooked, crooked
Bachol *a*, hooking, grappling
Bachu *v*, to hook, to hitch, to grapple; to crook; to get into recesses
Bad -au *n*, boat, ship's boat
Badsid, eidiau *n*, boatful
Badwr, wyr *n*, boatman
Badd -au *n*, bath; bathing-place
Baddon *n*, bath; bathing-place
Baedd -od *n*, boar
Baeddaidd *a*, like a boar
Baeddgig *n*, boar's flesh, brawn
Baeddredog *a*, going after the boar
Baeddu *v*, to beat, to strike, to thump
Baeag *n*, the rim of a wheel
Bagad -au *n*, cluster; troop, multitude
Bagadog *a*, clustered; having pendants
Bagadu *v*, to cluster, to group
Bagedyn *n*, small pendant
Bagell -au *nf*, nook; snare
Bagl -au *nf*, crook; crutch. Ffon fagl (*pl* ffyn baglau), crutch
Baglan *nf*, crook; hook
Baglog *a*, having a crook; crutched
Baglor -iaid -ion *n*, bachelor
Bagloriaeth *nf*, bachelorship
Baglu *v*, to hold with a crook; to entangle
Bagwn *n*, strength, potency
Bagwy -on *n*, cluster, bunch
Bagwyo *v*, to cluster
Bagwyog *a*, clustering
Bai, beiau *n*, fault; vice; defect [scream
Baich, beichiau *n*, burden, load; outcry,
Baid, beidiau *n*, briskness, liveliness
Baidd, beiddiau *n*, challenge, daring
Bais *np*, flats, shallows
Bâl, baloedd *nf*, prominence; peak. Eiry

Bâl *n*, bundle; bud. Bâl o lin, a ball or bundle of flax
Bal *a*, having a white mark, spot, or streak on the forehead. Ceffyl bal, (*f*, caseg fal), a horse with a white blaze in his forehead
Bala -on *n*, shoot out, budding, efflux
Balaen *n*, steel
Balalwyf *cn* (-en *f*), palm-tree
Balannu *v*, to shoot, to bud
Balant, annau *n*, shooting, budding
Balasar *a*, azure, sky-blue
Balasarn -au *n*, ballast
Balasarnu *v*, to ballast
Balc -iau *n*, ridge; break in a furrow
Balcio *v*, to break furrows
Balciog *a*, having ridges
Balch *a*, proud; superb; towering
Balchder, Balchedd *n*, pride, pomp
Balchineb *n*, hauteur; arrogance
Balchïo *v*, to grow proud
Baldar *n*, the herb satyrion
Baldardd *n*, budding
Baldarddu *v*, to bud, to shoot
Baldog *a*, short stout person
Baldordd *n*, babbling, tattling, bother
Baldorddi *v*, to babble, to tattle
Baldorddus *a*, babbling, tattling
Baldorfi *v*, to mutter, to babble
Balddu *a*, black-visaged
Balennyn *n*, bud, sprout
Balgur -on *n*, sprout, germ
Balhau *v*, to spring up, to bud [horse
Bali *n*, whiteness in the forehead of a
Balog *nf*, protection; pinnacle; tongue, flap, valve
Balog *a*, jutting, flapped; valved
Balon *a*, contented, at ease
Balwg *cn*, tufts of flax
Balwydd *np* (-en *nf*), palm-trees [trees
Balwyf *cn* (-en *nf*), palm wood; palm-
Ball -au *n*, eruption; plague
Ballasg -au *n*, shell, husk; porcupine
Ballasgu *v*, to husk, to shell
Ballaw *v*, to shout, to scream
Ballaweg -au *nf*, wear net
Balleg -au *nf*, bow net; purse
Balleglys -oedd *n*, hanaper
Ballegrwyd -au *nf*, bow net
Ballog -ion *n*, hedgehog, urchin
Ban -au *n*, prominence; peak; highland; part; branch; strain; drinking horn. — hydd, stag's horn. — pennill, division of a stanza. Banau Brycheiniog, Breconshire Beacons. Banau ffydd, articles of belief. Ban cyngeni,

Ban *a*, lofty, high; loud
Banad, Banal *np*, the broom
Banadl *np* (-en *nf*), the broom. Banadl pigog, butcher's broom. Banadl aur, dyer's broom, dyer's greenweed. Banadlen, broom bush
Banadlog *a*. full of broom
Banadlos *np*, sweet-broom, dyer's broom
Banan *n*. alarm
Banc -iau *n*, platform; table; bank
Banc, bencydd *n*, hill; upland, high land; eminence; height
Bancaw -iau *n*. top tie, tuft
Bancawio *v*, to tie or whip round the top; to tie or bind about
Bancr -au *n*. basket [erau, colours
Baner -au *nf*, banner, flag, ensign. Ban-
Banffagl -au *nf*. bonfire, blaze
Banffaglu *v*, to light a bonfire
Bangaw *a*, compact; fluent
Bangeibr -au *nf*, minster
Bangor -au *nf*, upper row; high circle; college; coping; defence
Bangoren -au *nf*, wattling-rod; coping
Bangori *v*, to copy or bind together; to wattle
Banhau *v*, to make conspicuous
Banhwch, hychod *nf*, wild sow
Baniar, ieri *nf*, banner, flag, ensign
Banllef -au *nf*, loud shout: *a*, loud-voiced
Banllefain *v*, to shout, to cry out
Banas -au *n*, mat
Bannod -au *n*, clause; article, name given by some grammarians to the adjective *y* or *yr*
Bannodi *v*, to make clauses
Banog *a*, prominent, conspicuous, notable Nod banog, article=Bannod. Ychain banog, the mythological oxen of Hu Gadarn: also called Ychain mànog
Banog -ion *nf*, article=Bannod
Banon *nf*, lofty one, queen
Bant, bentydd *n*, high place, height
Bant *a*, prominent, high, lofty, elevated
Banu *v*, to raise, to erect
Banw -od *n*, swine, barrow pig
Banwel -ion *n*, upward look; sky
Banwes -od *nf*, sow, barrow sow; the fish gilt-head
Banyn -au *n*, particle
Bâr, baroedd *n*. ire, fury; wrath; trouble
Bar *n*, top, summit; tuft, bunch
Bar -au *n*, bar, bolt, rail; bar (in a court of justice); bar or sandbank
Bara *n*, bread. — can, — gwyn, — peillied, wheaten bread. — barlys, — haidd, barley bread. — cri, — crai, — croew, unleavened bread. — planc, griddle cake, plank bread. — can y defaid, sea plantain. — can y gog, wood-sorrel. — can a llaeth, greater stitchwort. — y cythraul, devil's bit scabious [wren
Baran -edd *n*, the countenance; presence:
Baranedd *n*, presence [of soldiers
Baranres -i *nf*, front rank; rank or file
Baranu *v*, to front; to present
Barcer -iaid *n*, tanner
Barclod -iau *nf*. apron [buzzard
Barcud -iaid, Barcutan -od *n*. kite:
Bardys *np* (-en *f*). shrimps
Bardd, beirdd, beirddion *n*, bard; poet
Barddaeth *nf*, bardism
Barddas *nf*, bardism; bardic lore
Barddawd *n*, bardic science
Barddawl *a*, bardic; poetic
Barddawr, orion *n*, bardic genius
Barddes -au *nf*, female bard, poetess
Barddgwcwll, gycyllau *n*. bard's cowl
Barddoni *n*, bardic science; poetry
Barddoneg *nf*, bardic lore; poesy
Barddoniaeth *nf*, bardism; poetry
Barddonïaidd *a*, bardic; poetic
Barddonol *a*, relating to bardism; poetical
Baren -au *nf*, branch
Barf -au *nf*, beard; whiskers. — yr afr, goat's beard. — y bwch, meadow sweet. — y gwr hen, traveller's joy. Barfau y derw, tree lichen or moss
Barfle -oedd *n*, crest of a helmet; beaver
Barfog *a*, bearded: *n*, the finfish; the
Barfogyn *n*, barbel [lesser wood-chi
Barfrwyn *np* (-en *nf*), sea-rushes
Barfu *v*, to beard
Barfwr, wyr *n*, barber, shaver
Bargeinio, Bargena *v*, to bargain, to bu
Bargen -ion *nf*, bargain, contract
Bargod -ion *n*, jut; skirt; eaves. Bargodiaid, Bargodion, the inhabitants of the marches or frontiers. Rhyt. bargod, border war
Bargodi *v*, to overhang
Bariaeth *nf*, viciousness
Baril -au *nf*, barrel, cask
Barilaid, eidiau *nf*, barrelful
Barilan *nf*, small barrel; anker
Barilo *v*, to barrel
Bario *v*, to bar, to bolt
Barlen -au *nf*, the lap
Barlin *n*, superior lineage or extraction
Barlys *n* and *cn*, barley. *See* Bara
Barlysa *v*, to gather or collect barley; to go about begging for barley
Barlysau *nf*, Barlysaw *n*, barley

Barn -au *nf*, judgment; sentence. Barn dremyg, nugatory judgment
Barnedig *a*, judged; condemned; sentenced
Barnedigaeth *nf*, judgment
Barnodydd -ion *n*, judge
Barnol *a*, judging, casting; judicial
Barnu *v*, to judge; to condemn
Barnwr, wyr, Barnydd -ion *n*, judge
Barog -ion *nf*, spur
Barog *a*, ireful, wrathful
Baron -iaid *n*, chief; baron, lord
Barones -au *nf*, baroness
Baroniaeth *n*, barony, baronage
Baronig -ion *n*, baronet
Barth *n*, ground floor, floor
Barthlys *n*, pellitory of the wall
Barug *n*, hoar frost, rime
Barugo *v*, to cast hoar frost
Barus *a*, vicious, mischievous
Barwn -ion *n*, baron
Barwnes -au *nf*, baroness
Barwniaeth *nf*, baronage, barony
Barwnig -iaid *n*, baronet
Baryw *a*, topmost, superior
Barywlen *nf*, outer covering
Bas, beisian *n*, shallow, shoal
Bas *a*, shallow, low, flat: *p*, beision
Basaidd *a*, shallowish
Basdardd -iaid *n*, bastard; illegitimate child
Basdarddes -au *nf*, female bastard
Basdarddiaeth *nf*, bastardy
Basdarddio *v*, to bastardize
Basdarddu *v*, to rise from a base origin
Basder *n*, shallowness
Basg *nf*, plaiting, basketwork
Basged -i -au *nf*, basket. Basged cleddyf, the guard of a sword
Basgedaid, eidiau *nf*, basketful
Basgedog *a*, having a basket
Basgedol *a*, basketed
Basle -oedd *n*, shallow place, shoal
Basu *v*, to make shallow; to lower
Batel -oedd *n*, drawing a bow; battle
Batelu *v*, to draw a bow; to battle
Bating *n*, paring and burning peat or turf. Llosgi bating, to burn turf
Batingen, batingod *nf*, pared turf; sheaf of corn threshed; defloured woman
Batingo, Batio *v*, to pare and burn peat or turf; to hoe; to thresh
Bath -au *n*, likeness; emblem; copy; coin. Arian bath, coined money; coin, current money
Bathdy, dai *n*, mint
Batheiniau *np*, hieroglyphics; medals
Batheinio *v*, to stamp effigies
Batheinydd -ion *n*, medallist
Bathell -au *nf*, small coin
Bathfa -oedd *nf*, mint
Bathodyn *n*, medal; coin
Bathofydd -ion *n*, numismatist
Bathofyddiaeth *nf*, numismatics
Bathog *a*, having coin; moneyed
Bathol *a*, coining; coined
Bathor -ion *n*, dormouse
Bathu *v*, to coin
Bau -on *n*, hoof
Bauad *n*, bearer of a saw-pit
Bauol -ion *n*, broad but; tunbelly
Baw *n*, dirt, mire, dung, filth: *a*, dirty, filthy, vile. Baw mwci, burdock
Bawach *np*, mean dirty wretches
Bawai, eion *nc*, dirty vile wretch
Bawaidd *a*, dirty, vile; sordid, mean
Bawd, bodian *nf*, thumb. Bawd troed, the great toe, big toe. Bawd y melinydd, the fish miller's thumb. Bawd car, piece under a drag
Bawdfedi *v*, to reap in a particular way
Bawdfys, Bodfys -edd *n*, the thumb
Bawdle *n*, thumb-stall
Bawdy, dai *n*, necessary house, privy
Bawdd *n*, drowning; demersion. Ar fawdd, on the point of drowning
Bawddyn -ion *n*, dirty fellow
Bawedi *n*, nastiness
Baweiddio *v*, to grow filthy
Bawgi, gwn *n*, dirty dog; vile wretch
Bawlyd *a*, dirty, miry, nasty
Bawyn -ach *n*, dirty wretch
Be *c*, mutation of Pe, if
Bechan *af*, little, small: *m*, bychan
Bechan *nf*, little female
Bechanigen *nf*, tiny female
Bechgynach *np*, youngsters
Bechgynos *np*, little boys
Bechyn *n*, small hook
Bedlem -od *n*, stroller
Bedlemes -au *nf*, stroller
Bedlemydd -ion *n*, vagabond
Bedlemyn *n*, vagabond, stroller
Bedw *np* (-en *nf*), birch: *nf*, birch grove
Bedwen *nf*, birch-tree. Bedwen chwerw, hemp agrimony. Y fedw, Y fedwerw, Llwyn bedw, the birch grove
Bedweni *np*, birch grove
Bedwerw -i *nf*, birch grove
Bedwin *a*, birchen, of birch
Bedwlwyn -i *n*, birch grove
Bedydd *n*, baptism. Bedydd esgob, confirmation
Bedyddfa, fäu *nf*, baptistry
Bedyddfaen, fain *n*, Bedyddfan -au *nf*, font

Bedyddio *v*, to baptize, to christen
Bedyddiol *a*, baptismal
Bedyddiwr, wyr *n*, baptist
Bedyssawd *n*, the universe=Bydyssawd
Bedd -au -i *n*, grave, sepulchre, tomb
Beddadail, eiliau *nf*, sepulchral monument
Beddaid, eidiau *n*, graveful
Beddargraff -ion *n*, epitaph
Beddargraffiad -au *n*, epitaph
Beddfaen, feini *n*, tombstone
Beddgor -au *n*, mausoleum
Beddlech -i -au *nf*, gravestone
Beddlith -iau *n*, epitaph
Beddol *a*, sepulchral
Begegyr -on *n*, drone, hummer
Beibl, Bibl -au *n*, Bible
Beichio *v*, to bawl; to load, to burden
Beichiog *a*, burdened; pregnant
Beichiogi *v*, to conceive; to get with child: *n*, conception
Beidiog *a*, lively, vigorous: *nf*, evergreen. — goch, — rudd, amphibious persicaria. — las, ground-ivy. — lwyd, mugwort, heart's-ease
Beiddgar *a*, presumptuous
Beiddio *v*, to presume, to dare
Beiddiol *a*, presuming, daring
Beigri, ïau *n*, great misfortune
Beili, ïau *n*, outlet; court, yard; mound
Beilio *v*, to issue forth
Beio *v*, to blame, to censure
Beiol *a*, blaming, censuring
Beiri, ïon *n*, kite
Beirniad, iaid *n*, judge; umpire; critic
Beirniadaeth *nf*, criticism
Beirniadol *a*, critical
Beirniadu *v*, to judge; to criticize
Beisdon -au *nf*, sea-brink, beach
Beisdonell *nf*, plantain shoreweed
Beisfa -on, Beisfan -au *nf*, shallow place; shallow, shoal
Beisfaog *a*, having shoals or shallows;
Beisfsol *a*, shoaly, shallowy, shelfy
Beisfor -oedd *n*, shallow sea; shallow
Beisgawn, gonau *n*, stack, mow
Beisgawnu *v*, to stack corn
Beisio *v*, to grow shallow
Beisiol *a*, shallowing
Beisle -oedd *n*, shallow place, shoal
Beisleog *a*, having shallow places
Beius *a*, faulty, blamable, defective
Beiusrwydd *n*, blamableness
Beiwr, wyr *n*, blamer, censor
[illegible]l, byl *n*, tumult; havoc, war
[illegible] -on *n*, wolf; the henbane
[illegible] *v*, to wrangle; to bicker; to war
Bele -od *n*, the marten. — y coed, wood marten. — y graig, rock marten
Beli *n*, havoc, devastation
Beliaid *np*, warriors, soldiers
Belu *v*, to bicker, to brawl
Belwys *np*, depredators
Belys *np*, material for thatching
Belysen *nf*, bundle of thatch
Bell *a*, compact, firm, close
Bellach *ad*, further; at length; now
Bên *nf*, active or living principle=Mên
Ben -i *nf*, cart, wain=Men
Benaid, eidiau *nf*, cartful, cart-load
Bendigaid, Bendigedig *a*, blessed
Bendigeidlys *n*, common avens
Bendigo *v*, to bless
Bendith -ion *nf*, blessing. Bendith eu mamau, fairies
Bendithio *v*, to bless
Benen *nf*, young female; bird
Benthyg *n*, loan; what is lent or borrowed. Rhoi benthyg, to lend
Benthyca, Benthycio, Benthygio *v*, to borrow; to lend
Benyn *n*, wain, cart
Benyw -od -aid *nf*, woman, female
Benywaidd *a*, feminine; effeminate
Benywen *nf*, little female
Benywetach *np*, little gossips
Benywol *a*, feminine, female
Bêr, berau *nf*, lance, pike; spit
Ber, bèrau *nf*, shank, leg
Ber *af*, short, brief, scanty: *m*, byr
Bera -on *n*, pyramid, stack
Beraes *nf*, short shield
Berai, eion *n*, turn-spit, jack
Beran *nf*, little spit; broach
Berasgell, esgyll *nf*, the penguin
Berdas, dys *n*, shrimp
Berdroell -au *nf*, jack-wheel
Berdysyn *n*, shrimp: *nf*, bardysen
Berddig *n*, bardic, poetical
Berf -au *nf*, verb
Berfa, fäu *nf*, barrow
Berfain *a*, slender-shanked
Berfäydd -ion *n*, barrow-man
Berfäyddes -au *nf*, barrow-woman
Berfol *a*, verbal. Berfolion, verbal nouns
Bergam *a*, bow-legged
Beri -ion *n*, kite
Bernais, eisiau *nf*, varnish; cover
Beriau, ieuau *nf*, short yoke
Berllysg -au *nf*, truncheon
Beroes -au *nf*, short life: *a*, shortlived
Berrwy -on *n*, fetter
Berth -on *n*, perfection, beauty
Berth *a*, fair, pleasant, rich

Berthedd *n*, endowment; riches
Berthfa, fäu, Berthfan -au *nf*, fair or rich spot; beauty-spot
Berthog *a*, endowed; wealthy
Berthogi *v*, to endow
Berthu *v*, to beautify; to enrich
Berthyd *n*, ornament; jewel
Berthyll *a*, enriched; elegant
Beru *v*, to spike, to spit
Bèru *v*, to drop, to ooze
Berw -on *n*, boiling, ebullition
Berw, Berwr, Berwy *cn*, cresses Berwy'r dwfr, water cress. —'r fagwyr, wall cress. —'r fam, flixweed. — Ffrengig.—yr ardd, garden cress. —'r gauaf, winter cress. — yr iâr, knotgrass. —'r moch, swine-cress. — Taliesin, orpine, livelong
Berwad -au *n*, boiling, decoction
Berwedydd -ion *n*, boiler
Berwedd *n*, boiling state
Berweddu *v*, to brew
Berwi *v*, to boil; to bubble; to effervesce
Berwol, Berwog *a*, boiling, bubbling
Berwyd *n*, ebullition
Berwydydd -ion *n*, brewer
Berwydd -ion *n*, boiler; brewer
Berwydda *v*, to brew
Berwyddfa, fëydd *nf*, brewery
Bery -on *n*, kite
Beryn *n*, candytuft
Beryryn *n*, annual cress rocket [phy
Beysgrifen *nf*, stenography, brachygra-
Beryw, Berywydd *cn* juniper=Meryw
Bet *nf*, hatred, grudge. Dal bet, to bear ill will; to be angry. Nid oes dim ond y fet rhyngddynt, there is no love lost between them
Bettws, tysau *n*, secluded or sheltered spot; subordinate church or religious house; chapel. It forms the names of several churches in the Principality. O fryn i fettws, from hill to dale
Betys *cn* (-en *nf*), beet=Melged
Beth, a mutation of Peth: used contractedly for Pa beth, what thing, [what
Beudag -au *nf*, the larynx
Beudail *n*, cowdung
Beudy, dai, dyau *n*, cow-house
Beunos *ad*, nightly, every night
Beunydd, Peunydd *ad*, daily, every day
Bewyd *n*, filthiness, dirtiness
Bi *v*, will be, there shall be=Bydd
Bicra *v*, to fight, to bicker
Bid *v*, let it be, be it=Bydded, Boed
Bid -au *n*, quickset hedge. Mutation of

Bidio *v*, to set a hedge
Bidog -au *nf*, hanger; bayonet
Bidogan *nf*, Bidogyn *n*, dagger; poniard
Bidogi *v*, to stab, to bayonet
Bidoglys, Bidawglys *n*, water lobelia
Bidogwr, wyr *n*, bayoneteer; cut-throat
Bidwal *n*, encampment
Bidwoseb -au *n*, visiting
Bieting -au *n*=Bating
Bing -au *n*, the alley between two rows
Bilwg, ygau *n*, billhook [villain
Bilain, einiaid *n*, tenant in villainage;
Bileinllu *cn*, mob, rabble
Bileindref -i *nf*, farm held in villainage,
Bir *n*, beer [or by servile tenure
Biswail *n*, dung or droppings of cattle; dung; stale. Cleddyf biswail, the milt
Bisweilio *v*, to drop dung; to stale
Bisweilyn *n*, cow-dung
Bitolws *n*, bull
Biw *np*, kine, cattle
Biwlith *n*, cow-wheat
Blaen *a*, fore, foremost, first; leading. Blaenaf, first, foremost
Blaen *n*, point; extremity, end; top; former or foremost part; priority, precedence. Blaeniaid, leaders. Blaeniaid ac oliaid, leaders and followers; van and rear. Blaenau, extremities; the borders of a country; the furthest and more mountainous parts of a country. Blaenau Lloegr, the borders or frontiers of England; the marches. Blaenau afonydd, the sources of rivers. Blaenion, the best, chief, or principal part. Blaenion llaeth, the first milk (in milking). Blaenion eu nerth, the chief of their strength. Blaen cleddyf, the point of a sword. Blaen ac ol, first and last; fore and aft; before and after. Ym mlaen, Yn y blaen, forward, on. Yn ol ac ym mlaen, backward and forward. Ym mlaen llaw, before hand. Ac felly ym mlaen, Ac felly yn y blaen, and so forth, &c. Rhag blaen, before; forward; off hand. Dos rhag dy flaen, go straight forward. O flaen, before; in the presence of. O'r blaen, formerly, previously. Y nos o'r blaen, the previous night. Achub y blaen, to gr first or foremost. Blaen newydd, new moon. Blaen yr iwrch, peren mercury. Blaen y conyn ar y common agrimony. Blaen y gwr lesser spearwort

Blaenanedig *a*, first-born
Blaendardd *n*, first budding
Blaendocio *v*, to beard wool
Blaendori *v*, to cut the end
Blaendrwch, drychion *n*, aphæresis
Blaendrwyth -au *n*, prime solvent
Blaenddawd, ddodiaid *n*, prefix
Blaenddodiad -au *n*, prefixing
Blaeneudir -oedd *n*, bordering land
Blaenfain *a*, sharp-pointed
Blaenfed *a*, antecedent
Blaenffrwyth -au *n*, first-fruit
Blaengar *a*, apt to be foremost
Blaengeiniad, iaid *n*, precentor
Blaengis -ion *n*, first blow
Blaengnalf, gneifion *n*, bearding of wool
Blaengnwd, gnydau *n*, first crop
Blaenhogi *v*, to sharpen the point
Blaenllaeth *n*, first milk
Blaenllaw *a*, beforehand; forward
Blaenllaw *nf*, first-hand
Blaenllym *a*, sharp-pointed
Blaenol *a*, foremost, primary
Blaenor -iaid *n*, leader, chief
Blaenori *v*, to precede; to lead
Blaenoriad *n*, preceding; priority
Blaenoriaeth *nf*, antecedence; precedence
Blaenorol *a*, antecedent, previous
Blaenred, Blaenredol *a*, precurrent
Blaenred -ion *n*, the foremost
Blaenrediad *n*, precurring
Blaenredu *v*, to forerun; to precede
Blaenu *v*, to point; to outrun; to precede
Blaenwedd -au *n*, summit [horizon
Blaenwel -ion *n*, the furthest sight;
Blagur -on *cn*, sprouts, buds; young sprigs or shoots
Blaguro *v*, to sprout, to bud; to flourish
Blagurol, Blagurog *a*, sprouting, budding; flourishing
Blaguryn *n*, sprout, bud, shoot
Blai, bleion *n*, ravager; wolf
Blaidd, bleiddiaid, bleiddian *n*, wolf;
Blan *n*, splendour; light [the visage
Blanc, blainc *n*, young horse
Blanu *v*, to cast a splendour
Blas -au *n*, taste, savour, relish
Blasaidd *a*, having some taste
Blaseiddio *v*, to give a taste
Blaslyn -au -oedd *n*, sauce
Blasu *v*, to taste; to relish
Blasus *a*, relishing, savoury, palatable
Blasuso *v*, to give a relish
w -on *n*, effusion, flow
rd, blodion *n*, bloom; meal, flour.
wd llif, saw-dust

Blawdd *a*, active, quick, ready
Blawn *n*, essence, fat, oily principle
Blawr, Blawrwyn *a*, like nitre; hoary; of a whitish grey
Blawr *n*, nitre; salts; grey colour; rime
Blawrgoch *n*, russet: *a*, russet
Blawrio *v*, to generate nitre; to become [hoary
Ble -on *n*, plain, open field
Bledd *n*, ravage; spoil
Bleiddadwy *a*, ravening
Bleiddast, eist. Bleiddiast, ieist *nf*, wolf-[bitch
Bleidd-dag *n*, wolf bane
Bleidd-drem *n*, small bugloss
Bleiddgi, gwn *n*, wolf-dog
Bleiddian, iain *n*, young wolf
Bleiddig *a*, like a wolf
Bleiddychfa *nf*, the visage
Bleiddyd *n*, depredator
Bleiddyn *n*, wolf's cub
Bleiddynedd *n*, cadaverous aspect
Bleiniad, iaid *n*, leader; ear of corn
Blew *np* (-yn *n*), hairs; hair; fur: not hair of the head, which is Gwallt
Blewach, Blewiach *np*, tender hairs; down [cen
Blewcyn *n*, hairy little fellow: *f*, blew-
Blewgeirch *cn*, bristle-pointed oats
Blewio *v*, to grow to hair [mullein
Blewog *a*, hairy; shaggy: *nf*, great
Blewogi *v*, to grow hairy or shaggy
Blewogrwydd *n*, hairiness
Blewyn *n*, a hair; blade of grass
Blewynog *nf*, mouse-ear hawkweed
Bliant, aint *n*, fine linen, cambric
Blif -au -ion *n*, catapulta
Blifai, eion *n*, projectile
Blifio *v*, to cast from an engine
Blifwr, wyr *n*, artilleryman
Blifyn *n*, bullet, ball, projectile
Bling -ion *n*, flaying, stripping
Blingo *v*, to flay, to skin, to excoriate
Blin *a*, tired, weary; troublesome
Blincwra *n*, blister
Blinder -au *n*, trouble; fatigue
Blinderog, Blinderus *a*, fatigued, tired; tiresome; troublesome, painful
Blinfyd *n*, tribulation
Blino *v*, to trouble, to tire; to be fatigued
Bliog *cn*, shells, husks
Bliago *v*, to shell, to husk
Bliagyn *n*, shell; husk
Blith -ion *n*, milk: *a*, milch. Gwartheg blithion, Da blithion, milch cows
Blithog *a*, giving milk, milch
Bliw, Bliwlys. Bliwyn *n*, spurge-olive
Blochas *nf*, box=Blwch

Blodau *np* (blodeuyn *n*), flowers. —'r brenin, peony. —'r frân, meadow lychnis. — cenin y brain, blue bells. —'r gog, cuckoo flower. —'r gwynt, anemone. — Mihangel, Calathian violet. —'r Pasc, pasque flower. — ymenyn, butter-cups

Bloden *nf*, flower, floweret: *m*, blodyn

Blodeuad *n*, flowering, blooming,

Blodeufag *a*, floriferous

Blodeugerdd -i *n*, anthology

Blodeulyd *a*, flowered; mouldy

Blodeuo *v*, to flower, to flourish, to bloom

Blodeuog *a*, flowery, bloomy: flourishing

Blodeuol *a*, flowering

Blodeuwedd *nf*, epithet for the owl

Blodeuwydd *np* (-en *nf*), flowering shrubs or trees

Blodeuyn *n*, flower. *See* Blodau

Blodfresych *np* (-en *nf*), cauliflowers

Blodio *v*, to make meal

Blodiog *a*, farinaceous

Blodionos *np*, flowerets

Blodiouyn *n*, floweret: *f*, blodionen

Blodiwr, wyr *n*, meal-man

Blodon *n*, flower, blossom

Blodwaith *n*, meal-dust

Blodwraig, wragedd *nf*, meal-woman

Blodwy *a*, farinaceous; mellow

Blodwyad *n*, growing mealy

Blodyn *n*, flower, floweret: *f*, bloden

Bloddest -au *nf*, rejoicing, applause

Bloddestu *v*, to make rejoicing

Bloedd -iau *nf*, shout, outcry

Bloeddfawr *a*, vociferous, shouting

Bloeddgar *a*, apt to vociferate [ing

Bloeddian *v*, to keep shouting or bawl-

Bloeddio *v*, to shout, to vociferate

Bloeddiol *a*, shouting, bawling

Bloeddiwr, bloeddwyr *n*, shouter

Blöen *nf*, floweret, blossom

Blöenol, Blöynol *a*, blossoming, blooming, blowing as flowers

Blöenu *v*, to blossom, to bloom

Bloesg *v*, lisping; faltering; not speaking

Bloesgedd, Bloesgni *n*, lisping [plain

Bloesgi *v*, to lisp, to falter

Bloesgwr, wyr, Bloesgyn *n*, lisper

Bloffi, Bloffied *v*, to jumble, to mingle

Blong *af*, blunt, surly, crabbed: *m*, blwng

Bloneg *n*, lard, grease. Bloneg y derw, oak-leather. Bloneg y ddaiar, red-berried briony

Blonegen *nf*, the leaf or caul that covers the stomach: *m*, blonegyn

Blota *v*, to meal; to beg meal

Bloteiaeth *nf*, mealing, begging meal

Blotty, tai *n*, meal-house

Bloth -ion *nf*, blast, puff

Blothach *nf*, fat woman

Blowmon -iaid *n*, blackamoor, negro

Blöyn -au *n*, blossom

Blöynu *v*, to blossom, to flower

Blwch, blychau *n*, box

Blwng, blyngau *n*, angry look: *am*, surly, frowning, angry, crabbed: *f*, blong

Blwydd -i -au *nf*, year, twelvemonth

Blwyddiad, iaid *n*, yearling: annual flower, &c. [almanac

Blwyddiadur -on *n*, annual; year-book,

Blwyddol *a*, annual, yearly

Blwyddyn -edd *nf*, year. Blwyddyn naid, leap year, bissextile

Blychaid, eidiau *n*, boxful

Blychu *v*, to put in a box

Blychyn *n*, little box

Blydd *a*, sappy; soft, tender

Blyddiad *n*, rising of sap

Blyngder *n*, ruffled temper

Blynghau *v*, to grow angry or surly

Blyngu *v*, to ruffle; to frown

Blynedd, blynyddoedd, blynyddau *nf*, year, twelvemonth

Blynyddol *a*, annual, yearly

Blys -iau *n*, longing, craving; lust

Blysgar *a*, craving; hankering

Blysig *v*, voluptuous, lustful

Blysigrwydd *n*, voluptuousness

Blysio *v*, to long, to lust

Blysion *np*, dainties, niceties

Blythach *n*, fat paunch

Blythai, eion *nc*, guzzle-gut, glutton

Blythar, eiriau *n*, belch, eructation

Blytheirio *v*, to belch, to eructate [bo

Bo *v* may be: *n*, bugbear, scarecrow: *i*,

Bocsach *n*, vaunting, boast

Bocsachu *v*, to vaunt, to boast, to brag

Bocsachus *a*, vaunting, boasting

Boch -au *nf*, cheek; chap

Bochaid -eidiau *nf*, chap-full

Bochdew *a*, fat-cheeked [tooth

Bochddant, ddaint, ddannedd *n*, eye

Bochgern -au *nf*, jole

Bochgernaid *n*, chap-full

Bochglug *a*, blubber-cheeked

Bochio *v*, to munch

Bochlaes *a*, flabby-cheeked

Bochlwyd *a*, pale-cheeked

Bochlwyth -i *n*, chap-full

Bochlwytho *v*, to stuff greedily, to gobble

Bochog *a*, blubbed-cheeked

Bod *v*, to be, to exist. Gŵyr fy mod yn

Bod -au *n*, being, living being; residence
Bod -ion, Boda -od *n*, mountain kite
Bodfys -edd *n*, the thumb
Bodlawn, Bodlon, &c.=Boddlawn, &c.
Bodo *nf*, aunt (in fond language)
Bodofyddiaeth *nf*, ontology
Bodol *a*, being, existing
Bodoliaeth, Bodolaeth *nf*, existence
Bodoldeb *n*, existence
Bodrwy -au *nf*, ring=Modrwy
Bodrwywr, wyr *n*, ring-maker
Bodrydaf -au *n*, resort; hive
Bodd -ion *n*, will, good will, consent
Bodda -od *n*, the red-shank=Troedgoch
Boddfa -oedd *nf*, drowning-place
Boddgar *a*, easily pleased
Boddgarwch *n*, contentedness
Boddhaol *a*, pleasing, satisfactory
Boddhau *v*, to please, to satisfy
Boddi *v*, to drown; to be drowned; to inundate
Boddineb *n*, contentment
Boddio *v*, to please, to satisfy
Boddlawn, Boddlon *a*, contented; willing
Boddlondeb *n*, contentment
Boddlonedigol *a*, satisfactory
Boddlongar *a*, contented
Boddloni *v*, to satisfy, to please, to content
Boddlonol *a*, tending to please
Boddlonrwydd *n*, contentedness
Boddlonus *a*, satisfied, contented
Boddog, Boddol *a*, pleased, contented, willing
Boddus *a*, pleasing, agreeable
Bogail, eiliau *n* (N. W.), *nf* (S. W.), navel; nave. — y Forwyn, — Gwener, common navelwort
Bogail, geiliaid *nf*, vowel
Bogeilaidd, Bogeiliaidd *a*, umbilical
Bogeilchwydd *n*, swelling of the navel
Bogeilgen *n*, umbilicated liverwort
Bogeil-lys *n*, navelwort
Boglwm, glymau, Boglyn -au *n*, boss, knob
Boglynon *cn*, eryngo. — arfor, sea eryngo, sea holly
Boglynu *v*, to boss; to bubble
Boglynwaith *n*, embossment
Bogwn, ynau *n*, might, potency
Bogynog *a*, mighty, potent
Bol -iau, Bola *n*, belly, paunch; stomach
Bolaid, eidiau *n*, bellyful
Bolch, bylchau *nf*, gap; notch
Bolch *a*, having a gap, notched
Bolchwydd *n*, swelling of the belly; pregnancy; swaggering
lchwyddo *v*, to swell the belly
lesa, Boldesu *v*, to bask in the sun
lyn *a*, tight-bellied, full-bellied

Bolerai, eion *n*, guzzler
Bolgan -au *nf*, budget, pouch
Bolgi, gwn *n*, greedygut, glutton
Bolglwm, glymau *n*, boss; tuft
Bolgodogion *np*, marsupialia
Bolgwd *n*, paunch-belly
Bolheulo *v*, to bask in the sun
Bolio *v*, to belly, to gorge
Boliog *a*, big-bellied
Boloch *n*, disquietude, trouble, molestation
Bolol -ion *n*, bugbear, goblin
Bolrwth *a*, gluttonous, greedy
Bolrwym *a*, costive, bound
Bolrwymedd *n*, costiveness
Bolrwymo *v*, to make costive
Bolrwymyn -au *n*, belly-band
Bolrythi *n*, greediness
Bolrythu *v*, to gormandize
Bolwag *a*, empty-bellied
Bolwst, ystiau *nf*, hernia; cholic; pain in the belly
Bolwynt *nf*, flatulency; wind cholic
Boly *n*, belly, paunch=Bol, Bola
Bolysothach *n*, mixed language, jargon
Bolystog *a*, having hernia
Bolystyn *n*, hernia, rupture
Bollt -au, byllt *nf*, bolt, dart, spar
Bolltaid, eidiau *nf*, bolting; stalk
Bolltiad *n*, bolting, darting
Bon -au -ion *n*, stem, base; stock. Ych bon, Boniad, the hindmost ox in a plough or team. Bon y glex, the lowest class of minstrel
Bonad, eidiau *n*, basement
Bonbren -i *n*, harness stretcher
Boncath -od -au *n*, buzzard
Bonclust -iau *n*, box on the ear
Bonclustio *n*, to box the ear
Boncyff -ion -iau *n*, stump, trunk, stock
Bondew *a*, thick-legged, squabby
Bondid -au *nf*, plough-chain
Bondo *cn*, eaves, first thatch
Bonedd *n*, descent, stock, nobleness of birth, lineage, pedigree; *cn*, gentry; nobility. Dwyn plant ar fonedd, to give children a liberal education
Boneddes -au *nf*, lady=Boneddiges
Boneddig *a*, noble; genteel, gentlemanly. Gwr boneddig, gentleman. Gwraig foneddig, lady. Mab boneddig, young gentleman. Merch foneddig, young lady; lady. Boneddigion, gentlemen; gentry
Boneddigaeth *nf*, gentility
Boneddigaidd *a*, noble; genteel
Boneddiges -au *nf*, lady
Boneddu *v*, to ennoble

Bonfras *a*, thick-legged; clumsy
Bonffagl, &c. *nf*=Banffagl, &c.
Bongam *a*, bandy-legged
Bongamu *v*, to waddle
Bongemi *n*, bandy-legged state
Bonglerwch *n*, clumsiness, awkwardness
Bonglwm, glymau *n*, knob on the end
Boniad, iaid *n*, the aft ox in a team
Bonllef *nf*=Banllef
Bonllost -au *nf*, the tail, genital
Bonog *a*, stemmed, stalked; thick-
Bonsang -au *nf*, base; layer [shanked
Bonsyg -au *nf*, plough-chain
Bontin -au *nf*, buttock, rump
Bontinog *a*, large-buttocked [stem
Bonyn -au, Bonwn, ynau *n*, stump, stock,
Bor -au *n*, focus; centre of a circle
Bord -ydd -au (S. W.) *nf*=Bwrdd (N.W.) *n*, table, board. —gron, round
Bordaid, eidiau *nf*, tableful [table
Bore, Boreu -au *n*, morn, dawn: *a*, early
Boregwaith, Boreugwaith *n*, morning time, a certain morning
Boreuddydd, Boreddydd -iau *n*, day-spring, break of day, morning
Boreuedd *n*, earliness
Boreufwyd, Borefwyd -ydd *n*, breakfast
Boreuo *v*, to become morning, to become
Boreuol *a*, dawning, morning, early [day
Bost -iau *n*, boast, bragging
Bostio *v*, to boast, to brag
Bot -iau *n*, round body
Botas -au, botasen *nf*, buskin; boot
Botaswr, wyr *n*, bootmaker
Botwm, ymau *n*, boss; button
Botymog *a*, bossed; buttoned
Botymu *v*, to boss; to button
Both -au *nf*, nave of a wheel; boss
Bothell -i *nf*, rotundity; bottle; blister
Bothog *a*, rotund
Brac *a*, frank, free, open; boastful
Brad -au *n*, treachery, treason; perfidy;
Bradbwll, byllau *n*, trap pit [plot
Bradfwriad -au *n*, sedition
Bradfwriadu *v*, to plot sedition
Bradgyfarfod *n*, ague continuing but one day; ephemera
Bradog, Bradol, Bradus *a*, treacherous, treasonable, traitorous; deceiving
Bradu *v*, to commit treason; to plot
Bradw *a*, mouldering, fretting away
Bradwch, ychau *n*, treachery, prodition
Bradwr, wyr *n*, traitor, betrayer
Bradwriaeth -au *nf*, traitorous act, treason, treachery
Bradwrus *a*, traitorous

Bradwy *v*, to crumble off
Bradychol, Bradychus *a*, betraying
Bradychu *v*, to betray
Bradyn -ion *n*, prodigal
Bradyniaeth *nf*, prodigality
Braen -ion *n*, rot, corruption
Braen *a*, rotten, corrupt
Braenar -au *n*, fallow, ploughed land
Braenaru *v*, to fallow
Braendail, Braendir -oedd *n*, land manured by cattle feeding on it
Braenedigol *a*, putrefactive
Braenedd *n*, putridity, rottenness
Braenllyd *a*, putrid; mouldy
Braenllydedd *n*, mouldiness
Braenu *v*, to putrify, to rot
Brag *n*, sprouting; malt
Bragad *cn*, offspring; the van guard
Bragal *v*, to vociferate
Bragas -iaid *n*, slim fellow; long strider
Bragaldian, Bragaldio *v*, to jabber, to babble, to gabble, to prate, to bother
Bragdy, dai *n*, malt-house
Bragio *v*, to issue, to branch; to brag
Bragod -ion *n*, sprouting; compound; braget; liquor so called [ment
Bragodi *v*, to be active, to stir; to fer-
Bragodlyn -oedd -au *n*, bragget liquor
Bragodyn *cn*, sprout, germ
Bragu, Brago *v*, to make malt; to malt
Bragur -on *n*, sprout, germ
Braguro *v*, to sprout out, to germinate
Bragwair, weirian *n*, viviparous grasses; sort of marsh-pent
Bragwr, wyr, Bragydd -ion *n*, maltster
Brai, breion *n*, that is broken out
Braich, breichiau *n*, arm; branch; verse
Braidd *a*, near: *ad*, just, hardly, scarcely; nearly, almost
Brail *cn*, the rose
Braint, breintiau, breiniau *nf*, privilege, right; prerogative; dignity [with child
Braisg *a*, gross, thick, large; pregnant,
Braith *af*, variegated, motley: *m*, brith
Braith *n*=Praith
Bral -au *n*, rag, shred. Brenin y bralau, tatterdemalion. Bral o ddyn, Brelyn o ddyn, ragged fellow
Bralgi, gwn *n*, ragged fellow
Bralog *a*, ragged, tattered; hairbrained
Bram -au *nf*, short puff
Brân, brain *nf*, crow; bridge of a fidd
Bran *n*, bran, husk
Branaidd *a*, like a crow
Branel -au *n*, the piece of timber holds the mouldboard of

Branes *np*, flight of crows
Branos *np*, young crows
Bras -au *n*, cross-bow
Bras *a*, gross, large, thick; fat; coarse. Bras yr yd, Aderyn bras yr yd, Bras y ddrutan, bunting
Brasäu *v*, to grow gross or fat
Brashwyth -au *n*, basting-stitch
Brasder *n*, grossness, fatness; fat
Brasderog *a*, fat; greasy
Braslïain, lïeiniau *n*, coarse linen
Braslun -iau *n*, rough-cast, sketch
Brasnaddu *v*, to rough-hew
Brasu *v*, to make gross or rough
Brasweithio *v*, to rough-work
Brat -iau *n*, clout, piece, rag; pinafore
Bratiog *a*, clouted, ragged
Brath -au *n*, stab; sting; bite
Brathlys *n*, pimpernel
Brathol *a*, stabbing; biting
Brathu *v*, to stab; to sting; to bite
Brau *a*, brittle, frail; frangible, fragile
Braw, Bräwch *n*, terror, dread, fright
Brawd, brodyr *n*, brother; fellow; friar. Brawd yng nghyfraith, brother-in-law
Brawd -au *nf*, judgment, verdict. Dydd brawd, day of judgment
Brawdfa -ou *n*, judgment-seat
Brawdfaeth -i *n*, brother-fostering
Brawdfaethu *v*, to foster as a brother
Brawdgarwch *n*, brotherly love
Brawdio *v*, to give judgment [cide
Brawdladd, Brawdladdiad -au *n*, fratri-
Brawdle -oedd *nf*, judgment-seat
Brawdleiddiad, iaid *n*, a fratricide, brother-slayer
Brawdol *a*, brotherly, fraternal
Brawdoldeb *n*, brotherliness
Brawdoliaeth -au *nf*, fraternity [ship
Brawdoriaeth *nf*, brotherhood; fellow-
Brawdwr, wyr *n*, judge
Brawddeg -au *nf*, sentence
Brawddegol *a*, sentential
Brawl, broliau *n*, boast
Brawlgi, gwn *n*, a brawler, a babbler
Brawn *n*, produce. Brawn y ddaiar, vegetable soil [terrific, frightful
Brawychol, Brawychus *a*, terrifying,
Brawychu *v*, to terrify, to affright
Bre -on *nf*, peak, mount, hill
Brebwl, byliaid *n*, blockhead
Brecan -au *nf*, rug, coverlid
Breccini *n*, despumation
[illegible]ci, ïau *n*, wort, sweet wort
[illegible]ch -au *nf*, eruption, pox. — fawr, [illegible]enereal disease. — goch, the

— wen, the small pox. — y cŵn, mange. — y fuwch, cow pox. — yr luddewon, leprosy. — y moch, swine pox. — yr ieir, chicken pox
Brech *af*, brindled, freckled; *m*, brych
Brechdan -au *nf*, slice of bread and butter
Brechlyd, Brechog *a*, having eruptions or pox; pocky
Brechlys *n*, common chickweed
Bredych *n*, prodition
Bref -au *nf*, lowing; bleating
Brefai, Breflys *n*, pennyroyal
Brefan -au *nf*, lump of butter
Brefant, annau *n*, the windpipe. Afal brefant, top of the windpipe
Brefer *a*, vociferous, loud, shrill
Brefiad, Breferad -au *n*, bellowing
Brefu *v*, to low, to bellow; to bleat
Breg -au *n*, rupture, fissure
Bregedd *n*, fragility, frailty
Bregol *a*, fragile, brittle, frail
Bregu *v*, to become fragile
Bregus, Brecus *a*, broken, fractious
Bregyn *n*, grain of malt
Breiad, iaid *n*, topping; rippling
Breian -au *nf*, lump; rippling of water
Breichaid, eidiau *nf*, armful
Breichdlws, dlysau *nf*, bracelet
Breicheidio *v*, to embrace
Breichell -au *nf*, sleeve
Breichfras *a*, strong-armed, stout-armed
Breichio *v*, to use the arms
Breichiol *a*, brachial
Breichled, Breichrwy, Breichledr -au *nf*, bracelet
Breichlwytho *v*, to carry a greater load in one's arms than a person conveniently can
Breichrwyo *v*, to put on bracelets
Breichrwyol *a*, armillary
Breiddfyw *a*, scarcely alive
Breiddgof *a*, scarcely remembered
Breing *np*, the commonalty
Breila, Breilw -on *cn*, rose; wild rose
Breindir, Breinttir -oedd *n*, allodial [land
Breinfa -oedd *nf*, palatinate
Breinfawr *a*, highly privileged
Breiniarll, ieirll *n*, count palatine
Breiniarllaeth *nf*, palatinate [chise
Breinio *v*, to give privilege, to enfran-
Breiniog *a*, privileged, enfranchised
Breiniol *a*, privileged, free
Breiniolaeth -au *nf*, enfranchisement
Breinioli *v*, to enfranchise
Breintlen, Breinlen -i *n*, charter [court
Breintlys, Breinllys -oedd *n*, prerogative

Breisgâd, Breisgiad *n*, becoming large or bulky, thickening [or bulky
Breisgâu, Breisgio *v*, to become large
Breisgion *np*, tow, oakum; refuse
Breithell-au *nf*, what is of varied texture; caul; conflict. — yr ymenydd, membrane enclosing the brain, dura mater
Breithgan -au *nf*, macaronic poem
Breith-hin *nf*, broken weather
Breith-hinon *nf*, interval of fair weather
Breithred -ion, Breithrwy -on *nf*, conflict
Brelyn *n*, small rag or shred. *See* Bral
Bremain *a*, puffing
Bremian *v*, to puff
Bren *n*, supremacy
Brenig *np* (-en *nf*), limpets
Brenin -oedd *n*, king, sovereign. — cyfeddach, king of good fellows. — pen beirdd, herald king at arms
Breninsidd *a*, kingly, king-like
Breninbysg -od *np*, the king fish
Brenindod -au *n*, royalty [augurate
Brenindodi *v*, to confer royalty; to in-
Brenindy, dai *n*, king's house or palace
Brenines -au *nf*, queen
Breninesol *a*, belonging to a queen
Breninfraint, freintiau, freiniau *n*, royal privilege or prerogative
Breniniaeth -au *nf*, kingdom
Breninllys -oedd *n*, king's court
Breninllys -iau *n*, basil. — dof, great basil. — gwyllt, wild basil
Breninol *a*, kingly, royal, regal
Breninoli *v*, to royalize
Breninwisg -oedd *nf*, royal robe
Bresych *np* (-en *nf*), cabbages
Bresychu *v*, to crumple
Bretyn *n*, little rag
Brethyn -au *n*, woollen cloth. — dinesig, superfine cloth. — deuled, broad cloth. — unlled, narrow cloth. — pentan, homespun cloth
Brethyniaeth *nf*, woollen drapery
Brethynol *a*, of cloth
Brethynwr, wyr, Brethynydd -ion *n*, woollen draper
Brëu *v*, to low; to bleat
Breuad, aid *n*, cannibal; grave-worm
Breuan, ain *nf*, carrion crow
Breuan -au *nf*, handmill. — dinfoel, the lesser handmill
Breuandy, dai *n*, mill-house
Breuanllif -au *nf*, grindstone
Breuant, annau *n*, windpipe
Breuanu *n*, to bray, to pound
Breubys -ion *cn* (-yn *n*), bit, crumb
Breuder *n*, brittleness, frailty
Breuddil -au *n*, grinder
Breuddilo *v*, to grind
Breuddwyd -ion *n*, dream. — o ddyn dreamer, mope, moping fellow
Breuddwydio *v*, to dream
Breuddwydiol *a*, dreaming
Breuddwydiwr, wyr *n*, dreamer
Breufer *a*, sonorous; lowing
Breulif *a*, brittle-edged
Breuo *v*, to grow brittle
Breuol *a*, brittle, frail, fragile
Breuolaeth, Breuolder *n*, brittleness
Brëyr -on *n*, baron
Brëyrdir -oedd *n*, baron-land
Brëyres -au *nf*, baroness
Brëyriaeth, -au *nf*, baronage
Brëyrlys -oedd *n*, court-baron
Brëyrol *a*, baronial
Bri -au *n*, dignity, honour; rank
Briad -au *n*, dignifying
Brial *cn*, grass of Parnassus
Briallu *np* (briallen *nf*), primroses. — Mair disawr, oxlip, great cowslip. — Mair sawyrus, cowslip, paigle
Bricyll *np* (-en *nf*), apricots
Bricyllwydd *np* (-en *nf*), apricot-trees
Brid -iau *n*, eruption; the scab
Brido *v*, to break out, to erupt
Bridol *a*, eruptive, scabby
Briduw *n*, warranty, earnest
Bridd -iau *n*, springing forward
Brig *n*, top, summit: *cn*, -au, tops (as of trees and plants); top-branches; twigs; the hair. Brig pren, the top of a tree, or the upper branches. Brigau coed, the branches or tops of trees. Brigau'r twynau, yellow bedstraw. Ym mrig y nos, Ym mrig yr hwyr, in the dusk. Codi ym mrig un, to attack a person
Brigant, annau *n*, summit; Highlander
Brigberi *v*, to browse, to nibble
Brigdori *v*, to top, to prune
Brigddyrnu *v*, to thresh out the top
Briger -au *cn*, tuft; hair of the head. — blodeuyn, capillaments of a flower. — Gwener, — Gweno, true maidenhair
Brigeraidd, Brigerol *a*, capillary [date
Brigfaen *n*, pointed, accuminated, cuspi-
Brigfeinio *v*, to point, to sharpen
Brigfrig *ad*, top to top; at loggerheads; in a scuffle
Brigladd *v*, to lop the tops [sprays

Brydaint, Brydaniaeth *n*, inflammation
Brydian *v*, to inflame; to throb
Brydiannol *a*, simmering; heating
Brydiannu *v*, to simmer; to throb
Brydiannus *a*, heating; throbbing
Brydiant, iannau *n*, heating; throbbing
Brydio *v*, to heat, to inflame; to throb
Brydiog *a*, heated; throbbing
Brydiol *a*, of a heating quality
Brydlawn *a*, resolute, intent
Brydlonedd *n*, resoluteness
Brydd *a*, feeble, weak, sickly
Bryddon *n*, feebleness, debility
Bryddoneg -au *nf*, babbling, jargon
Brygai, eion *n*, what overgrows
Brygain *a*, luxuriant; rank
Brygaint *n*, luxuriance [talk foolishly
Brygawthan *v*, to babble or prate, to
Brygawthen *nf*, rigmarole, prattle
Brygawthwr, wyr *n*, babbler
Brygu *v*, to grow out, to overspread
Bryn -iau *n*, hill, mount
Brŷn, brynau *n*, grudge, malice
Brynach, aich *n*, highland region
Bryncyn -au *n*, clod; little hillock
Bryncynog *a*, full of clods; uneven
Bryncynu *v*, to break clods
Brynial *v*, to be heaping
Bryniog *a*, full of hills, hilly
Brynti, Bryntni *n*, filthiness, dirtiness
Brys -iau *n*. quickness, haste
Brysebyr -on, Brysfynag, fyneig *n*, tele-
Brysfyneg -ion *nf*, telegram [graph
Brysg *a*, quick, nimble, brisk
Brysgar *a*, quickening; hasty
Brysglud -ion *n*, a diligence; express
Brysgyll -au *n*, truncheon [carriage
Brysio *v*, to hasten, to speed
Brysiol *a*, hastening, hurrying
Bryslythyr -au *n*, dispatch
Brysyll -au *n*, truncheon
Brytwn *n*, Briton; field southernwood
Brythai, eion *n*, rioter
Brythain *a*, riotous, bawling
Brythaint *n*, riot, tumult
Brythar, Brytheiriad *n*, eructation
Brythawd, odau *n*, riot, disturbance
Brytheirio *v*, to belch, to eructate
Brythol *a*, turbulent, riotous [*s*, Briton
Brython -iaid *np*, a tribe of Britons:
Brythoneg, Brythonaeg *nf*, the Brython
speech; British language
-honig *a*, relating to the tribe of
-thon, or their language
-ed -ion *nf*, conflict
-i *v*, to quarrel, to brawl

Brythwch *n*, tumult, brawl
Brythwy -on *n*, tumult, uproar
Brythyn *n*, stir, brawl; Briton
Bryw *n*, vigour, briskness
Bryw *a*, vigorous, brisk, wanton
Brywder *n*, vigorousness [liquor
Brywes *n*, bread steeped in broth or pot
Brywio *v*, to invigorate
Brywiog *a*, vigorous, lively
Brywiol *a*, invigorative
Brywus *a*, vigorous; wanton
Brywusder *n*, wantonness
Bu -on *n*, a being: *f*, cow
Bu *v*, was, it came to pass
Buach *n*, churl, clown
Buachu *v*, to act churlishly
Bual, ail *n*, buffalo, bison; bugle
Bualgen -au *n*, buffalo hide; buff-leather
Bualgorn, gyrn *n*, bugle horn
Buan *a*, swift, nimble, fast, quick, fleet
Buander, Buanedd *n*, swiftness, speed;
Buandroed *a*, swift-footed [velocity
Buanocäu *v*, to acquire speed
Buanog *a*, full of swiftness
Buanol *a*, accelerative
Buanred *a*. of swift course
Buarth -au *n*, cattle yard; fold; yard
Buarthfa, fëydd *nf*, folding-place
Buartho, Buarthu *v*, to shut in a fold
Buarthog *a*, folded, penned
Buch *nf*, life
Buch, Buchod *np*, cattle, kine
Buchedd -au *nf*, course of life; morality
Bucheddocäu, Bucheddu *v*, to lead a life
Bucheddol *a*, living; moral. Ymadroddion bucheddol, moral or practical discourses
Bucheddoldeb *n*, morality
Bucheddogaeth *nf*, course of life; life
Buches -au *nf*, milking-fold. — ddefaid, fold for milking sheep
Buchio *v*, to low, to bellow; to cry
Budr *a*, dirty, nasty, filthy, foul, vile
Budrchwil, Budrchwilen -od *nf*, water newt; lizard [nastiness, filth
Budredd, Budreddi *n*, filthiness, dirt,
Budreddu *v*, to defile, to soil
Budrhaol *a*, defiling, polluting
Budrhau *v*, to defile, to soil, to pollute
Budriaith *nf*, obscene speech, foul lan-
Budro *v*, to dirty, to soil [guage
Budrog *a*, abounding with dirt
Budrogen -od *nf*, filthy wench
Budrogi *v*, to make filthy
Budrol *a*, dirtying, soiling
Budd -ion *n*, profit, gain [bittern

Buddel, Buddelw, Buddeilw, -ydd *n*, cowhouse post
Buddfawr *a*, advantageous
Buddiant *n*, advantage, gain
Buddio *v*, to profit, to avail
Buddiol *a*, profitable; beneficial
Buddioldeb *n*, profitableness
Buddioli *v*, to make profitable
Buddred -ion *nf*, advantage, profit
Buddug -ion *nf*, victorious one; goddess of victory; Boadicea
Buddugo *v*, to triumph; to gain advantage; to obtain victory
Buddugol *a*, victorious, triumphant
Buddugoliaeth *nf*, victory
Buddugoliaethu *v*, to be victorious
Buddugoliaethus, Buddugoliaethol *a*, victorious, triumphant [victor
Buddugwr, Buddugoliaethwr, wyr *n*,
Buelin *a*, of a buffalo's horn: *n*, bugle
Bugad *n*, confused noise
Bugadu *v*, to threaten, to vaunt
Bugail, eiliaid, Bugeiliwr, wyr, Bugeilydd -ion *n*, shepherd, herdsman
Bugeila, Bugeilio *v*, to tend a flock. — brain, to scare away crows. — plant, to take care of children
Bugeilaidd, Bugeiliaidd, Bugeiliol *a*, pastoral
Bugeileg -ion, Bugeilgerdd -i *nf*, bucolic, pastoral poem, ecloqne
Bugeiles, Bugeilies, Bugeilyddes -au *nf*, shepherdess
Bugeilffon, ffyn *nf*, shepherd's crook
Bugeilgan -au *nf*, pastoral song
Bugeilgi, gwn *n*, shepherd's dog
Bugeiliaeth -au *nf*, pastoral care
Bugeilwriaeth -au *nf*, pastoral office
Buglawdd *n*, earth turned up by a bull
Bugloddi, Bugloddio *v*, to turn up the ground
Bugraffiad -au *n*, biography [
Bugraffydd -ion *n*, biographer
Bugraffyddiaeth -au *nf*, biography
Bugunad -au *n*, bellowing; roar [to roar
Bugunad, Buguned, Buguno *v*, to bellow,
Bugunwr, wyr *n*, one who roars
Bul -ion *n*, seed-vessel of some plants; [hull
Buladd *n*, water hemlock
Bulwg *n*, cockle-weed, corn-rose. — Ffrengig, poppy. — Rhufain, coriander of Rome
Bumustl *n*, oxbane; hemlock
Bun *nf*, woman, maiden; fair one [lion
Buna -on *n*, ten hundred thousand, mil-
Bunnywen -od *nf*, goddess; nymph
Bur -ion *n*, violence, rage

Burgynio *v*, to mangle to death; to make a dead carcase of
Burgyniol *a*, cadaverous
Buria *n*, carcase, carrion
Burth -on *n*, violent thrust [away
Burthio *v*, to repulse, to repel; to chase
Burwy -on *n*, cow fetter
Bury -on *n*, carnivorous bird
Burym *n*, barm, yeast; froth
Burymu *v*, to froth; to ferment
Bus -au *nf*, the human lip
Bustach, tych, -iaid *n*, bullock; steer
Bustachu *v*, to buffet about; to beat; to wrangle [ddaiar, centaury
Bustl -au *n*, gall, bile; choler. Bustl y
Bustlaidd *a*, like gall; bitter as gall
Bustlo *v*, to yield gall
Buwch, Buw -od *nf*, cow. Y fuwch goch gota, lady cow, lady bird
Bŭyn *n*, bullock
Bw -on *n*, threat; terror; bugbear
Bw *i*, of threatening
Bwa, bwäu *n*, bow; arch
Bwâd, adau *n*, bowing, bowering
Bwäu *v*, to bend like a bow; to arch
Bwbach -od *n*, bugbear, goblin; scarecrow. — dallan, blindman's buff
Bwbaches -au *nf*, she-goblin
Bwbachog *a*, abounding with hobgoblins; terrifying
Bwbachu *v*, to scare; to buffet
Bwbachus *a*, easily scared
Bwbechni *n*, bestiality
Bwcai, eion *n*, maggot
Bwci, ïod *n*, hobgoblin, bugbear
Bwcl, byclau *n*, buckle
Bwcled, Bwcledr -au *nf*, buckler
Bwch, bychod *n*, buck. — gafr, he-goat
Bwg -au *n*, hobgoblin
Bwgan -od *n*, bugbear, hobgoblin
Bwgwl, bygylau *n*, threat, menace
Bwgwth, bygythion *n*, threat, menace
Bwgwth *v*, to threaten; to scare=Bygwth, Bygythio
Bwng *n*, orifice, bung
Bwngler -iaid *n*, bungler, botcher
Bwhwman *v*, to waver: *n*, fluctuation
Bwl, bylau *n*, round hollow body. — cart, the nave of a cart wheel
Bwla -on *n*, bull; gale
Bwlan -od *nf*, straw vessel t[illegible]
Bwlch, bylchau *n*, gap; [illegible]
Bwlch *a*, broken, not[illegible]
wefus, hair-lip
Bwlg -au, bylgau *n*,
Bwlgan -au *nf*, a

Bwlwg *n*, the threatening attitude of a bull

Bwmbwr *n*, murmur, roar

Bwmp, bympian *n*, hollow sound. Aderyn y bwmp, Aderyn y bwn, bittern. Chwil y bwmp, Chwilen y bwmp, black beetle

Bwn, byniaid *n*, the bittern

Bwn, bynau *n*, spear-head

Bwr -au *n*, entrenchment; embankment

Bwra *n*, croft by a house

Bwrch, byrchau *n*, rampart, wall; embankment

Bwrdais, deisiaid *n*, burgess

Bwrdeisdref -i -ydd *nf*, borough town

Bwrdeisiaeth *nf*, municipalism, municipality

Bwrdd, byrddau *n*, table; board

Bwrgais, geisiaid, burgess

Bwriad -au *n*, casting; design, purpose, intent

Bwriadol *a*, purposing or intending; designed

Bwriadu *v*, to purpose, to intend, to design; to resolve; to devise

Bwriadus *a*, purposing

Bwrlwm, lymau *n*, bubble; gurgling, bubbling

Bwrlymol *a*, gurgling

Bwrlymu *v*, to gurgle, to bubble

Bwrn, byrnau *n*, truss, heap, load

Bwrnel -i *n*, bundle, pack

Bwrw *n*, cast, throw; woof. Haiarn bwrw, cast iron

Bwrw *v*, to cast, to throw; to imagine; to calculate; to strike; to rain. — amcan, to guess. — eira, to snow. — ergyd, to give a blow. — ewyn, to foam. — gwlaw, to rain. Nid wyf yn bwrw mo'i ol, I take no notice of it; I do not care for it

Bwsg, bysgau *n*, grafting-tool

Bwt, bytiau *n*, hole, button-hole; dung-cart; basket placed in a stream to catch fish

Bwtias -au *cn*, pair of boots. Bwtias y gog, Botas y gog, Botasen y gog, wild hyacinth

Bwth, bythod *n*, hut, booth, cot

Bwthyn -od *n*, small cabin, hut

Bwyd -ydd *n*, meat, food, victuals. — y barcud, — y boda, — y llyffaint, — ellyllon, agaric, toadstool, fungus. — yr hwyaid, duckweed. — a llyn, — a diod, meat and drink. — y moch, haws. — y gwcw, wood sorrel

Bwydiar -au *nf*, voider

Bwydiog *a*, gluttonous

Bwydlys -iau *n*, salad

Bwydo *v*, to feed, to give food

Bwydwr, wyr *n*, feeder

Bwyell, eill *nf*, axe, hatchet

Bwyellan, Bwyellig *nf*, small hatchet

Bwyellawd, odau *nf*, stroke or cut with an axe

Bwyellgaib, geibiau *nf*, pickaxe

Bwygilydd *ad*, severally; mutually. O ben bwygilydd, from one end to the other

Bwyllwrw, llyrian *n*, provisions for a journey

Bwyst *a*, savage, ferocious

Bwyst -ion *n*, wildness, ferocity

Bwystfil -od *n*, wild beast; beast

Bwystfilaidd *a*, beastly, brutish

Bwystlawn *a*, voracious, devouring

Bwystnon *n*, cattle pestilence, murrain

Bwystus *a*, brutal, ferocious

Bwyta *v*, to eat, to take food. Bwytäi ef, he would eat. Bwytäi di, thou wilt eat

Bwytâd *n*, eating

Bwytadwy *a*, eatable, edible

Bwytai, eion *n*, greedy eater

Bwytal *n*, victuals, viands

Bwytaol *a*, eating; eatable

Bwytäwr, awyr *n*, eater

Bwytëig *a*, given to eating

Bwyteigrwydd *n*, gluttony

Bwytty, tai *n*, pantry, buttery

Bych -od *n*, wretched being

Bychaidd *a*, like a buck

Bychan *a*, little, small: *f*, bechan

Bychander, Bychandra, Bychanedd *n*, littleness, diminutiveness

Bychanig *a*, diminutive: *f*, bechanig. Bychanigion, diminutives

Bychanigo *v*, to disparage

Bychanigyn *n*, very little, small, or minute thing

Bychanu *v*, to lessen; to slight, to disparage, to depreciate

Bychanus *a*, tending to lessen; disparaging

Bychod *n*, small matter

Bychodedd *n*, small quantity

Bychodog *a*, destitute

Bychydig *a*, trifling, very little

Bychygyr -on *n*, drone

Byd -oedd *n*, the world; the universe: state; life. Mawr byd, very great, vastly big, vast, huge. Gwyn ei fyd, happy or blessed is he

Bydaf -au *n*, nest of wild bees

Bydan *n*, little world, microcosm; period of the world

Bydgarwch *n*, love of the world

Bydiaeth *nf*, livelihood

Bydiaethol *a*, of a course of life

Bydiant, iannau *n*, a living

Bydio *v*, to pass a life, to live

Bydiog *a*, having life: *f*, evergreen. — las, ground-ivy, gill. — lwyd, mugwort

Bydwraig, bydwragedd *nf*, as a midwife

Bydol *a*, wordly, secular, mundane
Bydoldeb *n*, worldliness
Bydolddyn -ion *n*, worldling
Bydraith, eithiau *nf*, law of the world
Bydu *v*, to give existence
Bydwr, wyr *n*. accoucheur
Bydwraig, wragedd *nf*, midwife
Bydyssawd *n*, the universe
Bydd -ion *n*, tie, keeping together: *v*, [will be
Byddag -au *nf*. snare, springe
Byddagl -au *nf*, snare, trap
Byddaglu *v*, to ensnare, to trap
Byddair, eiriau *nf*, ambuscade
Byddar *a*, deaf. Byddariaid, deaf per- [sons
Byddardod, Byddardra, Byddarwch, Bydderi *n*, deafness
Byddarllys *n*. the house-leek
Byddaru *v*, to deafen, to stun
Byddin -oedd *nf*, band or troop; army. Y fyddin, the army
Byddino *v*, to embattle, to set in array
Byddinol *a*, embattling
Byddon *nf*, agrimony. — chwerw, hemp-agrimony
Byddu *v*, to be; to exist=Bod
Bygant, aint *n*. scarer; bailiff
Bygant *n*, small coin; trifle
Bygegyr -on *n*. drone bee
Bygel -ydd *n*, bugbear, scarecrow, hobgoblin. — nos, phantom, hobgoblin. *See* Bugail
Bygilydd, Bwygilydd *ad*, severally; mu- [tually
Bygwl, ylau *n*, threat, intimidation
Bygwl, Bygylu *v*, to threaten, to menace
Bygwth, ythion *n*, threat, menace
Bygwth *v*. to threaten, to intimidate, to menace
Bygwydd -au *n*. hobgoblin
Bygylus *a*, intimidating, scaring
Bygythio *v*. to threaten, to menace
Bygythiol *a*, threatening, menacing
Byl -au *n* and *nf*, brim, edge. Hyd y fyl, to the brim
Bylchog *a*, breached; notched
Bylchu *v*. to make a notch, to breach
Byle -on *n*, box, trunk
Byliad *n*, edging
Byr *a*, short, brief; abrupt: *f*, ber. Ar fyr, shortly; in short
Byrhau *v*, to shorten, to abridge
Byrbryd -iau *n*, luncheon
Byrbwyll *a*, thoughtless, giddy, rash
Byrbwylldra, Byrbwylledd *n*, thoughtlessness, rashness
Byrder, Byrdra *n*, shortness. Ar fyr- [der, shortly
Byrdon *nf*, bass (in music)
Byrdwn *n*, bass (in music)
Byrfwch, fychod *n*, badger; hairy little [fellow
Byrfwch *a*, hairy, shaggy; rough
Byrfyfyr *a*, impromptu
Byrfys -edd *n*, the little finger
Byrhoedledd *n*, shortness of life
Byrhwch, hychod *n*, badger
Byriad -au *n*, arm
Byriaith, ieithoedd *nf*, laconism, brachy- [logy
Byriau, ieuau *nf*, short plough yoke
Byrieuwys *np*, oxen in a short yoke
Byrllawiog *a*, having a short hand; without means. Hael byrllawiog, liberal without means
Byrllysg -au *n*, truncheon
Byrnaid, eidiau *n*, truss, bundle
Byrnio *v*, to truss, to bundle
Bys -edd *n*, finger; the hand of a clock or watch. — troed, toe. — bach, little finger. — blaen, fore finger. — y fodrwy, ring finger. Bawdfys, thumb. Canolfys, middle finger. Bysedd y cŵn, — cochion, — ellyllon, foxglove. — yr iâr, wild radish
Bysaid, eidiau *n*, as much as can be held on the finger
Bysio *v*, to finger
Bysiog, Byseddog *a*, fingered, having [fingers
Bysle -oedd *n*, finger-stall
Byson -au *nf*, finger-ring; ring
Bystwn *n*. whitlow
Byswain, weiniau *nf*, thimble
Byswellt *n*, cock's foot grass
Byth *n*, eternity: *ad*, for ever; ever, always; never. — bythoedd, for ever and ever. — a hefyd, ever and anon
Bythddeiliog *a*, evergreen
Bytheirio *v*, to belch, to eructate
Bytheuad, aid *n*, hound
Bytheuades -au, Bytheuadast, eist *nf*, hound-bitch
Bytheuadgi, gwn *n*, hound-dog
Bythfyw *a*, everliving
Bythol, Bythig *a*, eternal, perpetual
Bytholrwydd *n*, everlastingness
Byw *v*, to live, to exist; to reside. Yn byw, living, existing
Byw *a*, alive, living, quick. Yn fyw, [alive
Bywed *n*, core of fruit; pith
Bywedyn *n*, core; pith
Byweiddio *v*, to animate
Bywfyth *a*, everliving: *nf*, the house-leek. Y fywfyth leiaf, biting stonecrop; wall-pepper
Bywgraffiad -au *n*, biography
Bywiawdwr, wyr *n*, giver of life

Bywhau *v*, to animate, to enliven
Bywhäus, Bywhaol *a*, animating, enlivening, quickening
Bywi *np*, earth-nuts
Bywiocäu *v*, to vivify, to animate
Bywiog *a*, lively, vigorous, vivacious
Bywiogi *v*, to animate, to revive
Bywiol *a*, living, animate: *p*, bywolion
Bywion *np* (-yn *n*), emmets, ants. *See* Cocos
Bywlys *n*, stonecrop
Bywoliaeth, Bywiolaeth -au *nf*, livelihood; living. Bywoliaeth eglwysig, benefice, living
Bywull *np* (-yn *n*), buds, grafts, scions. Bywullyn llydanddail, orpine, livelong
Bywullu, Bywullio *v*, to bud; to graft
Bywyd -au *n*, life; existence
Bywydog *nf*, stonecrop
Bywydol *a*, relating to life; animated
Bywyn -au *n*, pulp of fruit; the soft part of anything. — bara, the crumb of bread. — carn ceffyl, the tender or soft part of a horse's hoof, the frog
Bywynaidd *a*, like a pulp, pulpy
Bywyneiddio *v*, to grow to a pulp
Bywynog *a*, having pulp, pulpous

C.

CAAD (cäad) *n*, getting, having
Cab -au *n*, booth made with rods set in the ground and tied at the top; cot, booth
Caban -au *n*, booth, cabin
Cabidwl *n*, consistory, chapter; chapter-house; confusion, medley
Cabidyldy, dai *n*, chapter-house, convocation-house
Cabidyldio *v*, to rummage, to tumble about; to throw into disorder
Cabl -au *n*, blasphemy, curse; detraction, calumny, slander
Cablaidd *a*, blasphemous; calumnious
Cablair, eiriau *n*, calumny
Cabledd, Cablawd -au *n*, blasphemy
Cablu *v*, to blaspheme; to disparage
Cablwr, wyr *n*, blasphemer; detractor
Cablyd *n*, blasphemy. Dydd lau Cablyd, Maundy Thursday
Cabol, Caboledig *a*, polished, bright
Cabolfaen, feini *n*, polishing-stone
Caboli *v*, to polish; to smooth
Cabrawd *n*, rusticity
[illegible]tai, eion *n*, rustic, boor
[illegible]wci *cn*, the great burdock. Cawci lleiaf, small burdock
Cach *n*, ordure, dung, soil
Cachan *n*, coward, poltroon
Cachgi, gwn *n*, coward
Cad -au *nf*, battle; war; army, host. — a brwydr, — ac ymladd, battle and tumult. — Gamlan, the battle of Camlan; a great throng mixed together; great medley
Cadach -au, Cadachan *n*, kerchief, clout; swaddling-clothes
Cadaisel *n*, simpleton, dunce
Cadafarth *n*, corn marigold
Cadafwy -on *nf*, conflict
Cadair, eiriau *nf*, chair, seat; cradle. Cadair ymadrodd, pulpit
Cadar, cedyr *nf*, defence, shield
Cadarn *a*, powerful; strong: *p*, cedyrn
Cadarnder, Cadarnwch *n*, potency, stoutness, strength, mightiness
Cadarnhau *v*, to strengthen, to fortify
Cadas -au *n*, brocade
Cadbais, beisiau *nf*, coat of mail
Cadben -iaid *n*, captain
Cadbenaeth -au *nf*, captainship
Cadberth -i *nf*, thorny brake
Cadblyg -ion *n*, complication; symploce
Cadbwll, byllau *n*, ambuscade
Cadbwyll *n*, generalship
Cadbyd *n*, the peril of war
Cadechyn *n*, clout, rag
Cadeirdraw -on *n*, professor
Cadeirfardd, feirdd *n*, graduated bard
Cadeirio *v*, to chair; to spread; to tiller
Cadeiriog *a*, chaired; graduated; spreading. Coed cadeiriog, spreading trees. Athraw cadeiriog, professor
Cadeiriol *n*, chaired; cathedral
Cadeithi *np*, inherent qualities
Cadell -au *nf*, defence, shield
Cadellig, Cadelling *a*, protecting, shielding
Cader -au *nf*, hill-fort, fortress, stronghold. Cader buwch, cow's udder
Cadernid *n*, strength
Cadfa -on *nf*, place of battle; troop, gang
Cadfarch, feirch *n*, war horse
Cadfel -oedd *n*, war, warfare
Cadfiled *n*, the march of battle
Cadfiliad, iaid *n*, general, marshal
Cadflaen -ion *n*, the van of battle
Cadfridog -ion *n*, general
Cadfudd, Cadfuddiant, iannau *n*, trophy
Cadganu *v*, foreswear, to abjure
Cadgi, gwn *n*, dog of war; mastiff
Cadgor -au *n*, solemn festival; fast
Cadgordd -au *n*, troop of soldiers
Cadgorn, gyrn *n*, horn of battle

Cadgyrch -au *n*, military expedition; invasion
Cadgyrchu *v*, to march to battle; to make an expedition; to invade
Cadlan -au *nf*, field of battle
Cadlanc -iau *n*, cadet
Cadlas -au, lesydd *n*, close, croft, yard; butt; dance, merrymaking
Cadlong -au *nf*, ship of war [quarters
Cadlys -oedd *nf*. intrenchment; head
Cadlyw, Cadlywydd -ion *n*, commander of an army; field marshal
Cadnaw -on. Cadno -aid *n*, fox
Cadnöes, Cadnawes -au *nf*. she-fox
Cadofyddiaeth *nf*. military tactics
Cadoffer *cn*. artillery
Cadol *a*, relating to war or battle
Cadr *a*. strong, stout, mighty
Cadraith, eithiau *nf*. military discipline
Cadrawd *n*, range of battle
Cadredd *n*, might, fortitude
Cadres -i *nf*, line of battle. Llong y gadres, ship of the line
Cadrwch *n*, fortitude
Cadseirch *nf*. war-harness
Cadu *v*, to battle, to conflict, to fight
Cadw *v*, to keep, to preserve; to save; to stay; to abide: *n*, flock, herd
Cadwad -au *n*, keeping [lactery
Cadwadog -ion *nf*, preservative; phy-
Cadwadol *a*, preservative; conservative
Cadwaith *n*, action, battle
Cadwedigaeth *nf*, preservation; custody
Cadwedigol *a*. preservative; saving
Cadweidiaeth *nf*, preservation
Cadweini *n*, knight-service
Cadweinydd -ion *n*, aide-de-camp
Cadwen -i *nf*, chain, bandage
Cadwent, ennoedd *nf*, field of battle
Cadwfa, f'öydd *n*, reservoir
Cadwr, cedwyr *n*, warrior
Cadwraeth *nf*, preservation
Cadwraidd *n*, radiation of sinews. Cadwraidd y llaw, the back of the hand
Cadwriaethol *a*, conservative
Cadwriaethwr, wyr *n*, conservative
Cadwy -au *a*, covering, rug
Cadwydd *np*, brake
Cadwyn -au -i *n*, chain, bond
Cadwynedigaeth *nf*, catenation
Cadwyno *v*, to chain
Cadwynodli *v*, to rhyme alternately
Cadwynog *a*, chained, in chains
Cadwynol *a*. chaining
Cadwynor -ion *n*, binder in chains
Cadymbaid, beidiau *n*, truce

Caddugo *v*. to obscure, to darken
Caddugol *a*, gloomy, obscure
Cae -au *n*, inclosure; hedge; field
Caead -au *n*, cover, lid: *a*, inclosed, shut.
Caeallen -i -au *nf*, curtain [closed
Caeadu *v*, to inclose; to close; to cover; to bind (a book)
Cael *v*, to have; to obtain, to get, to attain; to find; to enjoy
Caen -au *nf*, surface; peel
Caened *nf*, sprinkling; hoariness
Caenen -au *nf*, covering; layer
Caenenu *v*. to incrustate, to coat
Caenu *v*, to incrust, to coat over
Caeog *a*, inclosed; wreathed
Caeol *a*, tending to close
Caeor -au *n*, sheep-fold
Caer -au *nf*, wall; fort; city. Caer Gwydion, milky way, galaxy. Mae yr haul dan ei gaerau, the sun has set
Caerog *a*, fenced, fortified, walled. Brethyn caerog, kersey-woven cloth. Coron gaerog, mural crown
Caeru *v*. to wall, to fortify
Caerwaith *n*, fortification [close
Caeth *a*, bond; bound; strait; confined,
Caeth -ion *n*. bondman, slave
Caethder *n*, restriction; stringency
Caethes -au *nf*, bondwoman, female
Caethfab, feibion *n*, bondman [slave
Caethfasnach *nf*. slave trade
Caethforwyn -ion *nf*. bondwoman
Caethfyd *n*, state of slavery
Caethglud -ion *nf*, captive
Caethgludo *v*, to carry captive
Caethiant *n*, confinement
Caethiwed *n*, slavery, bondage
Caethiwo *v*, to confine, to enslave
Caethiwol *a*, confining, enslaving
Caethlong -au *nf*, slave ship, slaver
Caethlwnc *n*, difficult swallowing
Caethu *v*, to confine, to enslave
Caethwas, weision *n*, bondman [slavery
Caethwasanaeth, Caethwasaeth *n*,
Caf -au *n*, void; hold; cave: *v*, I shall
Cafad *n*, hollow; holding [have
Cafael *v*, to hold; to get; to grasp: *n*, at-
Cafaeth *n*, taking hold [tainment
Cafell -au *nf*, cell, chancel
Cafn -au *n*, trough; canoe, boat
Cafnbeithyn -au *nc*, gutter-tiles
Cafnu, Cafnio *v*, to scoop, to hollow out
Cafod -au -ydd *nf*, shower=Cawod
Cafodi *v*, to shower=Cawodi
Caff -iau *n*, grasp, grapple; a sort of dung-fork with the prongs set nearly

Canmoliaethol *a*, commendatory
Cannerth -oedd *n*, assistance, aid
Cannerthol *a*, co-operating
Cannerthu *v*, to co-operate, to aid
Cannorth *n*, succour, assistance, help, aid=Cynnorth
Cannorthwy *n*, assistance [aid
Cannorthwyo *v*, to succour, to help, to
Cannorthwyol *a*, subsidiary, auxiliary
Cannu *v*, to contain
Cannwriad, iaid *n*, centumvir
Cannwriaeth *nf*, centumvirate
Cannwynol *a*, congenial
Canol -au *n*, middle, centre; umpire
Canolaidd *a*, middling; central
Canolbarth -au *n*, middle point or region
Canolbris -oedd *n*, average price
Canoldir -oedd *n*, inland region. Môr y Canoldir, the Mediterranean Sea
Canolffo, Canolffoawl *a*, centrifugal
Canolgais, Canolgyrch *a*, centripetal
Canoli *v*, to centre
Canoliad, iaid *n*, what is central
Canolig *a*, middling; ordinary; mean. Yn ganolig iawn, very poorly, ill, or
Canolog *a*, middlemost, central [unwell
Canolydd -ion *n*, middle man
Canon -au *nf*, song; rule, canon
Canonwr, wyr *n*. canonist
Canor -ion *n*, singer, songster
Canpen, Canpeniog *a*, hundred-headed
Canplyg *a*, hundred-fold
Canrain, reinion *nf*, train of followers
Canrawd, rodion *n*, convolution
Canre -on *nf*, concurrence; pursuit
Canred -ion *nf*, concurrence; pursuit
Canreg -ion *nf*, endowment
Canri *nf*, centaury. Canri felen eiddil, least gentianella
Canrif -au -oedd *nf* and *n*, century
Canryg *n*, rye-flour
Cant -au *n*, orb, rim or verge of a circle
Cant, cantoedd. cannoedd *n*, hundred
Cantafod *n*, pellitory of the wall
Cantel -au *n*, rim of a circle
Cantell -au *nf*, rim, verge
Cantor -ion *n*, singer
Cantores -au *nf*, songstress
Cantref -i -ydd *n*, canton, hundred
Cantro *a*, centuple
Cantroed *n*, centipede: *a*, centipedal. Neidr gantroed, centipede
Cantwn *a*, all to shivers
'antwr, wyr *n*, singer, songster
ntwraig *nf*, songstress, singer
nu *v*, to sing; to play music; to crow. — cloch, to ring a bell — corn, to blow a horn. — yn iach, to bid farewell. — telyn, to play the harp
Canu -on -au *n*, song
Cànu *v*, to bleach, to whiten
Canuan *nf*, sonnet=Canig
Canwaith *a* and *nf*, hundred times
Canwelw *a*, whitish, pale
Canwr, wyr *n*, singer
Cànwr, wyr *n*, bleacher
Canwraeth *nf*, compamy of a 100 men
Canwraidd *a*, hundred-rooted: *nf*, what has a hundred roots. — las, groundivy. — lwyd, mugwort
Canwraig, wragedd *nf*, songstress
Canwriad, iaid *n*, centurion
Canwriadaeth *nf*, centurion's office
Canwy -on *n*, bright white; splendour
Canwyl -on *n*, horse's mask
Canwyll -au *nf*, candle. — llygad, pupil of the eye. — yr adar, great mullein. — gorff, corpse candle
Canwyllarn -au, erni, Canwyllbren -i -au *n*, candlestick, candleholder
Canwyllwr, wyr, Canwyllydd -ion *n*, chandler, dealer in candles
Canwyllyr -ion *n*, chandelier [of beasts
Canwyr *n*, plane; indentation in the ears
Canwyro *v*, to plane; to mark beasts by cutting the ear [planer
Canwyrydd -ion, Canwyrwr, wyr *n*,
Canydd -ion *n*, singer [music
Canyddiaeth *nf*, the art of singing;
Canymdaith, deithion *n*, companion
Canymdeithiad *n*, concomitance
Canymdeithio, Canymdsith *v*, to accom-
Canymdeithiol *a*, accompanying [pany
Canymdeithydd -ion *n*, fellow-traveller
Canymdo -ion *n*, convoy
Canymdoi *v*, to convoy
Canys *c*, because, for; since
Cap -iau *n*, cap, hood [canonical cap
Capan -au *n*, cap; lintel. Capan côr,
Capel -i -au -ydd *n*, chapel; place of divine worship. Capel anwes, chapel
Capio *v*, to cap; to cringe [of ease
Capwrn, yrniaid, Caprwn, yniaid, Capwllt, ylltiaid *n*, capon, gelded cock
Car, ceir *n*, raft; frame; drag. Car yr ên, the jawbone. Car llusg, dray, cart without wheels
Câr, ceraint *n*, friend; relation
Car *pr*, on, by, at=Cer, Ger
Carad *n*, endearment
Caradwy *a*, amiable, lovely
Carai, eiau, eion *nf*, lace, thong
Càraid, eidian *n*, drag-full
Caran, an *nf*, crown of the head

Carant, ceraint *n*, relation, kin
Carbwl *a*, clumsy, awkward
Carc *n*, care, solicitude
Carcus *a*, solicitous, anxious, careful
Carchar -au *n*, prison; restraint; fetters. Carchar dwr, ischury, dysury
Carcharedigaeth *nf*, Carchariad *n*, imprisonment, incarceration, carceration
Carcharor -ion *n*, prisoner
Carcharu *v*, to imprison; to restrain; [to fetter
Cardail *n*, pure manure
Cardod -au *nf*, charity, alms
Cardodi *v*, to give charity or alms
Cardodol *a*, charitable
Cardota *v*, to go a begging, to beg
Cardotai, eion *nc*, beggar
Cardoteiaeth *nf*, mendicity
Cardoteiol, Cardotëig *a*, mendicant
Cardotty, tai *n*, almshouse
Cardotyn *n*, beggar
Cardydwyn *n*, the youngest of a brood or litter: *f*, cardydwen
Cardd, ceirdd *n*, exile; disgrace
Carddagl -au *n*, skirt
Carddawd, odau *n*, banishment
Cardden -au *nf*, thicket, brake [ing
Carddenin *a*, outcast; wandering, stroll-
Carddenyn *n*, exile; wanderer
Carddotai, eion *nc*, stroller
Carddu *v*, to exile, to banish
Caredig *a*, beloved, dear; loving; kind
Caredigo *v*, to caress; to endear
Caredigol *a*, caressing, loving
Caredigrwydd *n*, kindness
Careg, ceryg *nf*, stone. — fedd, tombstone. — lefain, — lafar, echo stone. — dân, flint. — nadd, freestone. Ceryg haiarn, iron stone, ore of iron
Caregl -au *n*, chalice, cup
Caregog *a*, full of stones, stony
Caregol *a*, petrifactive
Caregos *np*, pebbles, small stones
Caregu *v*, to petrify, to become stone
Carennydd *n*, kindness; kindred
Cares -au *nf*, female friend, kinswoman
Carfagl -au *nf*, trap
Carfaglu *v*, to entrap, to ensnare
Carfan au *nf*, supporter; binder; stead; beam; rail; row; ridge
Carfen -i *nf*, cup, bowl
Carfil -od *n*, beast used for drawing
Carfyl -od *n*, the auk [gage
Cargychwyn *v*, to move bag and bag-
Cariad *n*, love; affection
Cariad -au -on *nc*, lover, sweetheart
Cariadaidd *a*, lovely, amiable
Cariadog *a*, having love [caressing
Cariadol, Cariadus *a*, loving, endearing,
Cario *v*, to carry, to bear. Cario'r dydd, to win the day
Carlam -au *n*, prance, gallop
Carlamog *a*, prancing, galloping
Carlamu *v*, to prance, to gallop
Carlwm, lymod *n*, ermine, stoat
Carn -au *n*, hoof; hilt, haft, handle. — yr ebol, tussillago, colt's foot. — yr ebol y gerddi, asarabacca. — yr ebol y môr, sea-bindweed
Carn -au *nf*, heap, heap of stones; cairn, tumulus=Carnedd. Carn fradwr, base traitor. Carn leidr, notorious
Carn *a*; notorious, arrant [thief
Carnaflog *a*, cloven-footed
Carnbwl *a*, clumsy, bungling
Carnedd -au *nf*, heap; cairn, tumulus; heap of stones; groundsel
Carneddog *a*, having stone heaps
Carneddu *v*, to heap up stones
Carnen *nf*, heap; wild sow
Carnewin -edd *nf*, fore part of a claw
Carnfilain *a*, very savage [shoe-sole
Carnial *n*, beating with hoofs; foot-sole;
Carnialwch *n*, sandal
Carnog *a*, having a hoof, hoofed
Carnol *a*, hoofed, hoofed-like. Carnolion, Carnogion, hoofed animals
Carnu *v*, to heap, to pile up
Carnwyd -on *n*, hoofed animals; horse
Carodog *a*, having charity
Carodol *a*, exciting amity
Carodor -ion *n*, friendly one; Quaker
Carodyn *n*, lover; friend
Carol -au *n*, love song; carol; song
Caroli *v*, to sing love songs; to carol
Carp -iau *n*, clout, rag
Carpio *v*, to tear to rags
Carpiog *a*, ragged, tattered
Cart, ceirt *n*, cart, wain [tref, at home
Cartref -i -ydd *n*, house, abode. Gar-
Cartrefaidd, Cartrefig, Cartrefol *a*, domestic, homely. Rhyfel cartrefol, civil war
Cartrefeiddrwydd *n*, homeliness
Cartrefle -oedd *n*, homestead
Cartreflu -oedd *n*, militia, trainbands
Cartrefu *v*, to stay at home [scouring
Carth -ion *n*, hemp; tow, oakum; off-
Carthai, eion *n*, cathartic, drastic
Carthben *n*, candle-wick
Carthbren -i *n*, plough-staff
Cartheig *nf*, nipplewort
Carthen -i *nf*, sheet of coarse cloth;

Carthglwyd -i *nf*, dung-barrow
Carthion *np*, offscouring; excrements; refuse [purge
Carthlyn -oedd *n*, cathartic, drastic,
Carthol *n*, hempen; scouring; cathartic
Carthu *v*, to scour, to cleanse, to purge; to clean out [caru, lover
Caru *v*, to love; to like; to court. Gwr
Caruaidd *a*, loving, endearing, kind
Carueiddio *v*, to endear
Carueiddwch *n*, endearingness
Carw, ceirw *n*, hart, stag. Carw'r dwfr, water spider
Carwden -i *nf*, hanging withe; back chain, ridge band; blank gawky
Carwiwrch, ivrchod *n*, roebuck
Carwlys, Carllys *n*, hartwort
Carwr, wyr *n*, lover, wooer
Cas *a*, hateful, odious, disagreeable: *n*, enmity, hatred, envy. — gan arddwr, rest-harrow. — gan bladurwr, mat-grass. — gan fursen, hemp. — gan gythraul, common vervain
Casai, eion *nc*, hater, foe
Casaol, Casäus *a*, hateful, odious
Casäu *v*, to hate, to detest, to abhor; to be disgusted at or with
Casäwr, wyr *n*, hater
Casbeth -au *n*, hateful or disgusting thing; nuisance
Casedd *n*, hatred, enmity
Caseg,cesyg *nf*, mare. —eira, large snow-ball. — fagu, — rwys, — rewys, brood mare. — fedi, harvest queen. — forter, hod. — y ddryghin, fieldfare. — wanwyn, woodpecker
Casgl -ion *n*, collection, heap
Casgledigol *a*, collective
Casgliad *n*, collection; inference
Casgliadol *a*, collective; illative
Casglu *v*, to collect, to gather, to heap together; to infer
Casglwr, wyr *n*, collector, gatherer
Casineb *n*, hatred, enmity
Casmai *np*, ornaments
Casnach *np*, nap of cloth; flocks
Casnar *n*, indignation
Casnod *np* (-yn *nf*), flocks of wool
Casnori *v*, to persecute
Casogen *nf*, hateful one [demain
Cast -iau *n*, trick. Castiau hug, leger-
Castan -au *nf*, chestnut
Castanwydd *np* (-en *nf*), chestnut-trees
Castell, cestyll *n*, castle, fortress
·tellu *v*, to spread round; to fortify
tio *v*, to play tricks
tiog *a*, full of tricks
Castr, cestr *n*, horse's organ of genera-
Casul -au *n*, chasuble; cloak [tion
Caswenwyn *n*, devil's bit scabious
Cat -iau *n*, bit, piece, fragment. Tori yn gatiau, to break in or to pieces
Catai, eion *n*, cutter; swing club
Catäu *v*, to combat, to bicker [bicker
Cateia *v*, to throw a swing club; to
Cateri, Caterw *np* (-en *nf*), spreading
Catffwl, ffyliaid *n*, wiseacre [oaks
Catrawd, trodau *nf*, regiment
Catrodawl *a*, regimental
Catrodi *v*, to form into regiments
Catteryn -edd -oedd *n*, war-king; generalissimo of a federal army, or combined expedition; commander-in-chief
Catwrdd, yrddod *n*, numskull
Catyrfa -oedd *nf*, army; 100,000
Cath -od -au *nf*, cat. — bali, — balug, the glossy-coated cat, a feline animal mentioned in the Triads. — eithin, hare. — fôr, ray, skate. — goed, wild cat. Gwrcath, he-cat
Cathaidd *a*, like a cat, feline
Cathderica, Catherica *v*, to caterwaul
Cathdericai, eion *nc*, caterwauler
Cathderig *n* and *a*, caterwauling
Cathefn -au *nf*, battle array
Cathes -au *nf*, she-cat
Cathewrach *v*, to irritate; to molest
Cathl -au *nf*, melody, hymn
Cathlu *v*, to sing, to hymn; to chirp
Cau *v*, to shut, to inclose; to cover
Cau, ceuoedd *n*, hollow, vacuum
Cau *a*, hollow; shut, inclosed
Cauad *n*, inclosing; cover, lid: *v*, to shut, to close: *a*, shut, inclosed, close
Cauadfrig *a*, shady, close-branched
Cauedig *a*, shut, close, inclosed
Cauedigaeth *nf*, shutting [chyle
Caul, ceulion *n*, maw; rennet; curd;
Caw -iau *n*, band, wrapper. Bardd caw, graduated bard. Câr caw, relative in the ninth degree. Cawiau, swaddling-bands
Cawad -au *nf*, shower=Cawod
Cawci, Ïod *nf*, jackdaw [vexation
Cawdd, coddion *n*, displeasure; offence;
Cawell, cewyll *n*, hamper, basket. — saethau, quiver
Cawellaid, eidiau *n*, hamper-full
Cawellan *nf*, Cawellyn *n*, small hamper
Cawellu *v*, to hamper; to stuff
Cawg -iau *n*, basin, bowl
Cawgaid, eidiau *n*, basinful
Cawgyn *n*, small basin
Cawiad *n*, binding round

Cawl *n*, pottage; broth, gruel; hodge-podge. — cig, meat broth. — dwr, broth without meat; water gruel. — llaeth, oatmeal and milk, milk porridge. — pys, pea soup

Cawl *cn* (-en *nf*), cabbage. — Ffrengig, French colewort. — gwyllt, wild colewort. — y môr, — y graig, sea-cabbage

Cawlai, eion *nc*, feeder on pottage

Cawlio *v*, to mix disorderly

Cawn *np* (-en *nf*), reeds, stalks; reed grass. Cawnen, burreed. Cawnen ddu, mat-grass

Cawna *v*, to gather reeds

Cawod -ydd -au *nf*, shower. — ar goed, blast on trees. — o haul, short interval of sunshine. — o wynt, blast

Cawodi *v*, to shower [of wind

Cawr, cawri, cewri *n*, giant; mighty man

Cawraidd *a*, gigantic; mighty

Cawrchwil -od *nf*, bullchafer [puissance

Cawrdeb, Cawredd *n*, munificence, might,

Cawres -au *nf*, female giant, giantess

Cawrfarch, feirch *n*, camel

Cawrfil -od *n*, elephant

Cawrnaid, neidiau *nf*, great leap

Caws *n* and *cn*, cheese; curd. — llyffant, agaric. — llyffant draenog, hedgehog mushroom

Cawsa *v*, to gather cheese

Cawsai, eion *nc*, cheese-collector

Cawsaidd *a*, cheese-like; curdled

Cawsdy, dai *n*, cheese-house

Cawsellt -au *n*, cheese-vat

Cawselltu *v*, to put cheese in a vat

Cawsio *v*, to turn to cheese

Cawsion *np*, curds, curdings

Cawslestr -i *n*, cheese-mould

Cawsnur *n*, casein

Cawswasg -au *nf*, cheese-press

Cawswr, wyr *n*, cheesemonger

Cebr, ceibr *nf*, rafter

Cebystr -au *n*, tether, halter. Llwyth y cebystr, crackhemp

Cecr *n*, Cecraeth *nf*, brawl, wrangling

Cecrai, eion *nc*, wrangler, brawler

Cecraidd *a*, apt to wrangle, captious

Cecren -od *nf*, shrew, scold

Cecri *n*, snappishness, wrangling

Cecru *v*, to wrangle, to bicker

Cecrus, *a*, snappish, quarrelsome

Cecryn *n*, wrangler, brawler [lock

Cecys *np* (-en *nf*), hollow stalks; hem-

Cecysaidd *a*, tubulous; like hemlock

Ced -ion *nf*, favour, gift, relief

Cedaflen -i *nf*, napkin

Cedeb -au *nf*, shaggy hair, nap

Cedenog *a*, shaggy, hairy

Cedenu *v*, to make shaggy

Cedfawr *a*, beneficent; lavish

Cedig *a*, munificent, bounteous

Cedor -au *nf*, hair of pubescence. Cedowrach, Cedor y wrach, burdock, burr

Cedorfa *nf*, the bottom of the abdomen

Cedorwydd *cn*, giant fennel

Cedowydd, Cedowys *cn*, the fleabane

Cedr *cn*, cedar. Coed cedr, cedar-trees

Cedrwydd *np* (-en *nf*), cedar-trees, cedar-wood, cedars

Cedrwydd *a*, liberal, bountiful [cedrine

Cedrwyddain, Cedrwyddyn *a*, of cedar,

Cedrwys *a*, munificent; lavish

Cedu *v*, to confer a favour or gift

Cedwid *n*, custody, possession

Cedwidydd -ion *n*, possessor

Cedyrn *np*, strong or mighty ones

Cedys *np* (-en *nf*), faggots, bundles

Ceddw, Cedw *n*, mustard. Cedw gwyllt, charlock [Tu cefn, behind

Cefn -au *n*, back; ridge; second; support.

Cefnaint *n*, middle part. — nos, dead of night

Cefnant, aint *n*, support; great-great

Cefnbant *a*, saddle-backed [grandchild

Cefnbeithyn -au *cn*, ridge tiles

Cefndedyn *n*, the mesentery [cousin

Cefnder, dyr, Cefnderw, dyrw *n*, first

Cefndwn *a*, broken-backed

Cefnddryll -iau *n*, chine

Cefnen -au *nf*, gently-rising hill

Cefnfor -oedd *n*, the main sea, ocean

Cefngrwba *a*, hunchbacked

Cefngrwca *a*, crook-backed

Cefn-grwm *a*, hump-backed

Cefnhwrwg *a*, hunch-backed

Cefnllif *n*, high flood, deluge, torrent

Cefnoctyd *n*, support, encouragement

Cefnog *a*, backed; courageous; hearty

Cefnogaeth *nf*, backing, encouragement

Cefnogi *v*, to back, to encourage

Cefnogol, Cefnogaethol *a*, encouraging

Cefnraff -au *nf*, backband, ridgeband. Rhoi cefnraff i un, to give one a stroke across the back

Cefnu *v*, to back; to turn the back

Cefnwyden, Cefnwden -i *nf*, ridge-band

Ceffyl -au *n*, horse, steed. — adara, — adarwr, — brethyn, — cynfas, stalking-horse

Ceg -au *nf*, throat; mouth; an opening

Cegaid, eidiau *nf*, mouthful

Cegddu *n*, the hake fish

Cegid *np* (-en *nf*), the hemlock: *nf*, the witwall. Cegidon y dwr, horse-

bane. — fenyw, cow-parsley. — wen, sweet cicely
Ceginiaeth *nf*, cookery
Ceginwr, wyr *n*, cook, kitchener
Cegio *v*, to mouth; to choke
Cegol *a*, of a mouth, mouthed; guttural
Cegrwth *a*, wide-mouthed
Cegrythu *v*, to open the mouth widely
Cegu *v*, to mouth; to glut [hemlock
Cegyr *cn*, hemlock. — mawr, water
Cengl -au *nf*, band; girth; hank
Cengliedydd -ion, Cenglwr, wyr *n*, reeler
Cenglog *a*, reeled, in hanks
Cenglu *v*, to hank; to girth; to wind
Cenglyn -ion *n*, bandage
Ceian *nf*, pink
Ceibio *v*, to use a hoe or mattock; to hoe
Ceibiwr, wyr *n*, worker with the mattock; common labourer; fumbler
Ceibrad *n*, fastening together
Ceibren -i *nf*, rafter
Ceidwad, aid *n*, keeper, preserver, saviour: *nf*, sage, salvia
Ceidwadaeth -au *nf*, preservation
Ceidwades -au *nf*, conservatrix
Ceidwadol *a*, preservative, conservative
Ceingel, yl *n*, hank; girth
Ceingell *nf*, Ceingyll -au *n*, reel to twist
Ceingliadur -on *n*, winding-reel [ropes
Ceinglo *v*, to hank; to girth
Ceingoreth -au *nf*, seton
Ceilfraint, freintiau *n*, foldage
Ceilio *v*, to fold cattle
Ceiliog -od *n*, cock, male bird. — aradr, the bridle of a plough. — coed, cock pheasant. — du, heath cock, the black game. — gwynt, weathercock. — mwyalch, the male ousel, blackbird. — neidr, basilisk. — rhedyn, grasshopper
Ceilioges -au *nf*, hen: used only in a metaphorical sense, and applied chiefly to women. Mae hi yn un geilioges, she is in good health and high spirits
Ceiliogi *v*, to tread (as fowls)
Ceiliogiar, ieir *nf*, hermaphrodite fowl;
Ceiliogwydd -au *n*, gander [crowing hen
Ceiliogyn *n*, cockerel
Ceilys *n*, pink=Ceian
Ceilys *np* (-yn *n*), ninepins. Chwarau ceilys, to play at ninepins
Ceimiad, iaid *n*, wanderer, pilgrim
[illegible]le -oedd *n*, plain; common
[illegible]n *nf*, whirler
[illegible]en *nf*, winnowing-sheet
[illegible]d, iaid, Ceimmyn *n*, striver in [illegible] to strive in games [games
Ceimwch, ychaid *n*, lobster. — Mair, — coch, crawfish
Ceinach, ych *nf*, hare
Ceincedd *n*, branching, ramification
Ceincio *v*, to branch out, to ramify
Ceinciog, Ceinciol *a*, full of branches
Ceinder *n*, elegance; beauty
Ceinfalch *a*, ostentatious
Ceinfawl *n*, panegyric
Ceinfod *n*, state of bliss
Ceinfoli *v*, to panegyrize
Ceiniad *n*, circumspection, perception
Ceiniad, iaid *n*, singer, chanter
Ceiniades -au *nf*, chantress
Ceiniadu *v*, to look warily
Ceiniadur -iaid *n*, singer, songster
Ceinio *v*, to survey; to perceive
Ceinioca *v*, to collect money, as by brief; to gather pence; to beg
Ceiniog -au *nf*, penny
Ceinioglys *n*, moneywort
Ceiniogwerth -au *nf*, pennyworth
Ceinion *np*, ornaments, jewels; beauties
Ceinionydd -ion *n*, jeweller
Ceinlly *nf*, sharp or clear sight. — goch, sparrow hawk
Ceinmyg *a*, splendid, honourable
Ceinmyged -au *nf*, reverence
Ceinmygu *v*, to revere, to respect
Ceinmynu *v*, to receive splendidly
Ceinrad -au *n*, splendid gift
Ceintach -au *nf*, brawl, scuffle
Ceintachu *v*, to brawl, to scuffle
Ceinwen *af*, splendidly white
Ceirch *n* and *cn*, oats, oat
Ceirchen *nf*, Ceirchyn *n*, grain of oats
Ceirchwellt *n*, oatgrass
Ceiriad, iaid *n*, bearer
Ceirios *np* (-en *nf*), cherries
Ceirniad, iaid *n*, hoofed animal
Ceisbwl, byliaid *n*, catchpole, bailiff
Ceisiad, iaid *n*, extortioner; bailiff; tax-
Ceisiad *n*, seeking; trying [gatherer
Ceisiedydd -ion *n*, one who seeks, seeker
Ceisio *v*, to seek; to attempt, to endea-
Ceisiwr, wyr *n*, one who seeks [vour
Ceithiledd *n*, slavery, bondage
Ceithio *v*, to confine=Caethu
Cel *a*, hid, concealed
Cel -ydd *n*, shelter, hiding
Celach -od *nc*, fribble
Celaig, eigion *n*, secluded one; stag
Celain *nf*, carcase; corpse
Celan -edd *nf*, dead body [nage
Celanedd -au *nf*, heap of carcases; car-
Celaneddog *a*, strewed with the dead
Celaneddu *v*, to make a carnage

Celc *n*, concealment; wile
Celcu *v*, to conceal, to secrete
Celcyn *n*, dissembler
Celcyniaeth *nf*, dissimulation
Celch *a*, round, encircling
Celdy, dai *n*, arbour, bower
Celedigaeth *nf*, concealment
Celefeurydd *cn*, stubble
Celefrad, Celyfrad *n*, refuge for criminal
Celf -au *nf*, art; mystery; craft. Celf a gwyddor, art and science
Celfan -au *nf*, place of retreat
Celfi *np* (celfïyn *n*), tools, instruments; furniture; trifles. — min, edged tools
Celfydd *a*, artificial; skilful
Celfyddawd, odion *nf*, art, skill
Celfyddgar *a*, ingenious; scientific
Celfyddu *v*, to use ingenuity [ful
Celfyddus *a*, technical; ingenious, skil-
Celfyddyd -au *nf*, art; skill; craft
Celfyddydol *a*, artificial
Celff -i *n*, stock, pillar
Celffain *a*, stiff, rigid
Celffaint, einiau *n*, stock, stump
Celffeinio *v*, to dry up, to grow stiff
Celi *n*, the secret one; the Deity
Celt, ceilt *n*, covert, shelter
Celtiad, iaid *n*, dweller in coverts; Celt
Celu *v*, to hide; to conceal
Celwrn, yrnau *n*, bucket, pail
Celwydd -au *n*, lie, falsehood
Celwyddo *v*, to lie; to confound
Celwyddog *a*, given to lying
Celwyddus *a*, lying; shameful
Celwyddwr, wyr *n*, liar
Celydd -on *n*, sheltered place; bower
Celyn *np* (-en *nf*), the holly. — Mair, — Ffrainc, knee-holly, butcher's broom. — brith, variegated holly
Celyneg, Celynog *nf*, holly grove
Celynog *a*, having holly
Celyrnaid, eidiau *n*, tubful [bour
Cell -oedd -au *nf*, cell, closet; grove; ar-
Cellaig, eigion *n*, stag, hart
Cellawg *a*, abounding with cells
Celli, ïau *nf*, grove; bower
Celliwig -oedd *nf*, forest; grove
Cellt -au *nf*, flint stone [sarcasm
Cellwair, weiriau *n*, joke; hint. — du,
Cellwair, Cellweirio *v*, to joke, to jest
Cellweirgar, Cellweiriol, Cellweirus *a*, joking, jocose, jocular, jesting
Cemi *n*, crookedness, wryness [circus
Cemmaes, meusydd *n*, circle for games;
Cemyw -ion *n*, male salmon
Cen *pr*, with, in possession of: *c*, for;

Cen *cn*, skin, peel, scales: lichen, liverwort. Cen y ceryg, leprous liverwort
Cenad -au -on *nf*, mission; permission, leave; messenger; ambassador; missionary [mission
Cenadaeth, Cenadiaeth *nf*, embassy,
Cenadiad *n*, mission; permission
Cenadol *a*, missive; permissive; mis-
Cenadu *v*, to permit; to send [sionary
Cenadwr, wyr *n*, messenger; missionary
Cenadwri, Cenadwriaeth *nf*, mission, embassy
Canal -edd *nf*, tribe, clan, nation
Cenatäu *v*=Caniatäu
Cenaw -on *n*, offspring; cub, whelp; scion. Cenawon cyll, hazel catkins
Cenawes -au *nf*, she-cub
Cenedl -oedd *nf*, nation, kindred, tribe; gender; sort; species. Y Cenedloedd, the Gentiles
Cenedlaeth *nf*, generation
Cenedlaethol *a*, national
Cenedledigol *a*, generative
Cenedlgarwch *n*, nationality
Cenedliad *n*, procreation, generation
Cenedlig *a*, national, gentile; pagan
Cenedlog *a*, having a family
Cenedlol *a*, of a family
Cenedlor -ion *n*, progenitor
Cenedlu *v*, to beget, to generate
Cenel -au *nf*, tribe, nation=Cenedl
Cenen *n*, cub, whelp
Cenfaint, feiniau *n*, progeny; herd
Cenfigen -au *nf*, envy, malice
Cenfigenol, Cenfigenus, Cenfigenllyd *a*, envying, envious, spiteful
Cenfigenu *v*, to envy, to grudge
Cenfil -od *n*, perfect beast
Cenig *nf*, sonnet=Canig
Cenin *np* (-en *nf*), leeks. — ewinog, garlic. — y brain, wild hyacinth. — gwynydd, — Pedr, daffodil
Cenio *v*, to perceive, to survey
Cenllif *n*, high flood, torrent=Cefnllif
Cenllusg *cn*, stormy shower; hailstone; [hail
Cenog *a*, scaly, scurfy
Cenu *v*, to scale, to scurf
Cêr *cn* (ceryn *n*), tools; furniture
Cer *p*, near, close by=Ger
Ceraint *np*, relatives, kindred
Cerbyd -au *n*, chariot, coach
Cerbydres -i *nf*, railway train
Cerch, cyrch *n*, rising up, setting up
Cerchafael -ion *n*, exaltation
Cerchafu *v*, uplift, to exalt
Cerdin (S. W.) *np* (-en *nf*), mountain

Cerdd -i *nf*, art; craft; art of poetry; piece of poetry or of music; song, poem. — anerch, epistolery poem; poetical epistle. — dafod, vocal song; vocal music. — dannau, instrumental music. — draith, recitative poetry. — hanes, epic poem=Hanesgerdd. — hawl ac ateb, poem in the form of a dialogue. — hud a lledrith, dramatic poem
Cerdded *v*, to walk; to go; to travel. — tai, to go about begging
Cerddedi *n*, going; pace
Cerddediad *n*, walking, going; pace
Cerddedor -ion *n*, sojourner
Cerddedores -au *nf*, female traveller
Cerddedrwydd *n*, peregrination
Cerddedwr, wyr *n*, walker
Cerddenin *a*, wayfaring, wandering
Cerddgar *a*, harmonious, musical
Cerddin *np* (-en *nf*), quicken-trees, mountain ash. Cerddinen ddof, true service-tree. — wen, white beam-tree. — wyllt, wild service-tree
Cerddoliad, iaid *n*, harmonizer
Cerddor -ion *n*, artist; singer, musician
Cerddores -au *nf*, female musician
Cerddoriaeth *nf*, the science of singing; music
Cerddorol *a*, musical
Cerddwriaeth *nf*, the art of poetry; music
Cerf -au *n*, method; art; trade
Cerfiad *n*, carving; sculpture; figuring
Cerfiadaeth *nf*, carving; sculpture
Cerfio *v*, to form; to model; to carve
Cerflun -iau *n*, piece of sculpture; statue
Cerfyll -oedd *n*, sculpture; statue
Cerhynt -iau *n*, current
Ceri *np* (cerïen *nf*), medlars; kernels; the medlar-trees
Ceriach *np*, small tools; trifles
Cerlyn *n*, miser, hunks, churl
Cern -au *nf*, side of the head; the jaw
Cernhep -iau *nf*, buffet or blow on the cheek
Cerniad *n*, turning the side of the head; jawing
Cernial *v*, to go cheek by jowl
Cernio *v*, to turn the jaw
Cernod -iau *nf*, blow on the cheek
Cernodio *v*, to buffet or beat the head
Cerpyn *n*, clout, rag
Cert -i *nf*, cart
Certaid, eidiau *nf*, cart-load
Certiad *n*, carting
[illegible]twyn -i *nf*, cart, wain
[illegible]'n *a*, evident; imminent
[illegible]edd, Certhrwyd *n*, imminence
[illegible]'d -on *n*, stag, hart
Cerwynaid, eidiau *nf*, tubful
Cerydd -on *n*, correction, chastizement
Cerydded igaeth *nf*, chastizement
Cerydd iad *n*, correction, rebuke
Ceryddol *a*, castigatory, correctional
Ceryddu *v*, to correct, to chastize; to rebuke, to reprove
Ceryddus *a*, reproving
Ceryddwr, wyr *n*, chastizer
Ceryglyd, Cerygog *a*, stony
Cerygos *np*, pebbles, small stones
Ceryn, cêr *n*, tool; surly chap
Ces -i *nf*, point of divergency
Cesail, eilian *nf*, arm pit; bosom
Cesair *np* (ceseiryn *n*), hailstones
Ceseilaid, eidian *nf*, armful
Ceseiliad *n*, taking in the arms
Ceseilwrn, yrnau *n*, burden that may be taken under the arm
Ceseirio *v*, to shower hail
Cest-au *nf*, receptacle; paunch; narrow-mouthed basket
Cestog *a*, round-bellied; swelled out
Cestu *v*, to swell out the belly
Cestyn *n*, little sly trick
Ceten *nf*, little cabinet
Cetenin *a*, curious, precious
Cetog *nf*, satchel, bag
Cetyn *n*, piece, bit, scrap; pipe. — diogel, good bit; considerable portion. Er ys cetyn, a while ago
Cethal *a*, terrible, awful
Cethern *np*, fiends, furies
Cethin *a*, dun, dusky; ugly, hideous
Cethinen *nf*, swarthy one
Cethino *v*, to make dusky; to make ugly; to become ugly or hideous
Cethledd *n*, melody, singing
Cethlyd *n*, melody of birds
Cethlydd -ion *n*, singer, warbler: *nf*, the cuckoo
Cether -i *n*, spike, nail
Cethrai, eion *n*, driver, hammer
Cethrain *v*, to drive, to urge; to drive the plough; to drive oxen
Cethrawl *a*, pricking
Cethren *nf*, spike, nail
Cethreor -ion, Cethreinwr, wyr *n*, driver
Cethrëu *v*, to drive onwards
Cethrin *a*, piercing; horrid
Cethror -ion *n*, pike
Cethru *v*, to drive in, to pierce
Cethrwr, wyr *n*, one who drives in
Cethw *n*, mustard
Ceuad *n*, excavation
Ceubal -au *n*, ferry-boat, skiff
Ceubalfa *nf*, ferrying-place

Ceubren -i *n*, hollow tree
Ceubwll, byllau *n*, pit, hollow pit
Ceudod -au *n*, hollowness; belly, paunch, inward parts; the bosom
Ceuedig *a*, hollowed, excavated
Ceuedd, Ceudeb *n*, hollowness, concavity
Ceufa -oedd *nf*, gulph, abyss
Ceufad -au *n*, canoe
Ceufaes, feusydd *n*, park
Ceufawr *a*, yawning
Ceufford, ffyrdd *n*, tunnel
Ceugant *n*, vacuity; infinity
Ceugant *a*, certain, sure
Ceulad *n*, coagulation
Ceulaidd *a*, like curds
Ceulan -au, lenydd *nf*, hollow bank or side of a river
Ceuled *n*, rennet
Ceuleden *n*, curd
Ceulfraen *n*, crumbling cheese-curds
Ceulfraenu *v*, to make cheese
Ceulo *v*, to coagulate, to curdle
Ceulon *n*, cheese-rennet, galium verum
Ceulor -au *n*, curdling-tray
Ceunant, nentydd *n*, ravine, brook
Ceuo *v*, to excavate; to make hollow
Ceuol *a*, inclosing; hollow
Cewig *a*, shackled, fettered
Cewyn -au *n*, band; napkin; shred
Ci, cŵn *n*, dog; holdfast. Ci coeg, dog-fish
Ciaidd *a*, dog-like, dogged; cruel, brutal
Cib -au *n*, cup; seed vessel; husk: *nf*, brim
Cibaid, eidiau *n*, cupful
Cibo *v*, to raise the rim; to knit the brow
Cibog *a*, having a cup or shell
Cibddall *a*, purblind, dimsighted
Cibddar *a*, vehement
Cibddu *a*, swarthy, dusky, dark
Cibedrych *v*, to glance over
Cibellyn, Cibellys *n*, chive garlic
Cibglawr, glcrian *n*, trap door
Cibli, Ion *nf*, favourite thing; toast; trump card
Cibno -au *nf*, bowl, cup
Cibog *n*, panic-grass
Cibwst *nf*, chilblains, kibes
Cibyn *n*, cup; follicle; half a bushel. Cibyn wy, eggshell
Cibynaid, eidiau *n*, half a bushel-full
Cibynog *a*, having a shell
Cica *v*, to hunt for flesh
Cicai, eion *nc*, feeder on flesh
Cicwr, wyr *n*, footman
Cid -iau *n*, havoc, destruction
Cidwm, ymod *n*, voracious beast; wolf: clutch
Cidws, ysod *nf*, greedy one [*f*, cidymes
Cidysen, cidysod *nf*, kid; faggot
Cieiddio *v*, to grow dogged or cruel

gwyn, — tew, fat meat. — coch, lean meat. — dafad. — llwdn, — myharan, mutton. — dannedd, gums. — eidion, beef. — luddew, asafoetida. — llo, veal. — moch, pork, bacon. — marw, proud flesh
Cigaidd *a*, like flesh
Cigdy, dai *n*, shamble; butcher's shop
Cigfa -oedd *nf*, shamble; meat-market
Cigfach -au *n*, flesh-hook
Cigfran, frain *nf*, raven, carrion crow
Cigfreinin *a*, ravenous
Cigladd *n*, carrion
Cigliw *a*, flesh-coloured
Ciglyd *a*, like flesh
Cignoeth *a*, grinning, snarling; caustic
Cigo *v*, to grow fleshy
Cigog *a*, full of flesh
Cigol *a*, of flesh, sarcotic
Cigwain, weiniau *nf*, flesh-fork; spear; clutch
Cigweinio *v*, to clutch
Cigwr, wyr, Cigydd -ion *n*, butcher
Cigyddes -au *nf*, female butcher
Cigyddiaeth *nf*, butchery; butcher's trade
Cigyddio *v*, to butcher; to slaughter
Cigysol *a*, carnivorous. Cigysolion, carnivora
Cingroen *nf*, stinking mushroom
Cil -iau -ion *n*, back; recess, corner; retreat, flight. Cnoi cil, to chew the cud. Cil y lleuad, wane of the moon. Cil y llygad, corner of the eye
Cilcyn -ion -os *n*, fragment
Cilchweryn -au *n*, gland
Cildant, dannau *n*, alto harp-string
Cildrem -iau *nf*, leering look
Cildremio, Cildremu *v*, to leer
Cildro -ion *n*, turn back
Cildroi *v*, to turn backward
Cildyn, Cildynog *a*, obstinate, stubborn
Cildynu *v*, to pull back; to be obstinate
Cilddant, ddannedd, ddaint *n*, jaw-tooth
Ciledrych *v*, to look aside
Cilegored *a*, partly open, ajar
Cilegori *v*, to partly open
Ciler -i -au *nf*, butter-tray
Cilfach -au *nf*, nook; creek, bay
Cilfin -iau *n*, brow, edge, margin, brink
Cilfyru *v*, to curtail, to abridge
Cilffed -au *nf*, brow; leer
Cilgain *n*, asphodel
Cilgant -au *n*, crescent
Cilgi, gwn *n*, cowardly dog; coward
Cilgledd *n*, cowardice
Cilgwthio *v*, to drive back; to push
Cilio *v*, to retreat, to withdraw, to go

Ciliorni *v*, to scare back
Cilolwg, ygon *nf*, sly look, leer
Cilolygu *v*, to leer
Cilwen -au *nf*, half smile
Cllwenu *v*, to simper, to smile
Cilwg, ygon *n*, frown
Cin -ion *n*, surface; cuticle
Ciniach *np* (ciniechyn *n*), shreds, snips
Ciniachu *v*, to cut in shreds
Ciniaw, Cinio, ciniawau *n*, dinner
Ciniawa *v*, to dine
Cinionen *nf*, thin sheet or covering
Cinmael -au *nf*, retreat, covert
Cinwgl, yglau *n*, entangling
Cinyglog *a*, entangled
Cinyn -ion *n*, shred, snip
Cinyniach *np*, shreds, snips
Cinynio *v*, to shred, to mangle
Ciog *n*, burdock
Cip -ion *n*, quick pull or snatch; glance. Cip y coed, tilled liverwort
Cipdrem -iau *nf*, quick glance
Cipedrych *v*, to glance
Cipen *nf*, grapnel
Cipgais *n*, scrambling
Cipgar *a*, snatching; captious
Cipiad, iaid *n*, bulldog
Cipio *v*, to snatch; to whisk away
Cipiol *a*, snatching; whisking off
Cipiwr, wyr *n*, snatcher
Cipod, Cipolwg *nf*, glance
Cippill -ion *n*, dry stump
Cippysg -od *cn*, the carp
Ciprys -au *n*, scramble; brawl
Ciprysgar *a*, given to brawling
Ciprysu *v*, to scramble; to bicker
Cir -ion *n*, bounty, boon, benefit
Ciried *n*, beneficence
Cirio *v*, to cherish; to pity
Ciriolaeth *nf*, munificence
Ciros *cn*, dogrose, heptree
Cis -ion *n*, slap, pat, blow
Cisio *v*, to slap, to strike
Cist -iau *nf*, chest, coffer, box. Cist castan, chestnut chest, chest of chestnut
Cistan -au *nf*, small chest, cabinet [wood
Cistanwr, wyr *n*, cabinetmaker
Cistbridd *n*, potter's clay
Cistfaen, feini *n*, a British monument, consisting of four flat stones placed at right angles, with a fifth on top
Cistwely -au *n*, press-bed
Cittrach *n*, conflict
[illegible]chu *v*, to fight
[illegible] clever; trim, neat
[illegible] -au *n*, tribe, clan, nation

Cladd -au *n*, trench; pit; a pool where fish shed; a place where anything is hid or buried; digging
Cladde -au *n*, chimney-piece [terment
Claddedigaeth *nf*, burying, burial, in-
Claddfa, fëydd *nf*, burying-place, cemetery; place where fish spawn
Claddogof -au *nf*, catacomb
Claddu *v*, to dig a pit; to bury, to inter; to deposit spawn
Claer *a*, clear, bright, shining
Claerder *n*, clearness, brightness
Clearllys *n*, water pimpernel
Claes, cleision *n*, haft end of a blade. Claes Mair, wild English clary
Claf *a*, sick, ill, poorly, diseased
Claf, cleifion *n*, sick person; patient
Clafaidd, Clafus *a*, sickly, ailing
Clafdy, dai *n*, hospital, infirmary
Clafr, clefrion *n*, scurf; leprosy
Clafrdy, dai *n*, lazaretto
Clafrgen *n*, leprous liverwort
Clafrllyd *a*, leprous; mangy
Clafrllys -iau *n*, scabious. — mawr, [elecampane
Clafru *v*, to grow leprous
Clafu *v*, to sicken, to fall ill
Clai, cleiau *n*, clay; marl
Claig, cleigion *nf*, whirlpool [volume
Claing, cleingiau, cleingion *nf*, folding;
Clain, cleniau *n*, prostrate, grovelling
Clairch, cleirchion *n*, decrepit one [state
Clais, cleisiau *n*, stripe; bruise, mark; rivulet; ditch, trench; field scabious. Maen clais, marble
Clamp, Clap -iau *n*, mass, lump. Clamp o ddyn, big lusty man
Clap *n*, clack; gossip, talebearing
Clapgi, gwn *n*, talebearer, blab
Clapian *v*, to carry tales; to gossip
Clapio *v*, to make a lump
Clapiog *a*, lumpy, in lumps
Clas -au *n*, space; plat; region
Clasdir -oedd *n*, glebe land
Clasg *n*, heap, collection, pile
Clasgor -au *n*, college
Clasgu *v*, to gather or heap together
Clasor -au *n*, enclosure; cloister
Clasordy, dai *n*, cloister-house
Claswydd *np* (-en *nf*), the elm
Clau *a*, incessant; quick, fast; even; temperate; sincere
Clauar *a*, temperate, mild; lukewarm
Clauarder, Clauaredd, Clauarineb *n*, mildness, temperateness [pepper
Clauarllys *n*, biting stonecrop, wall-
Clauaru *v*, to make or become mild
[illegible]

Clawdd, cloddiau *n*, ditch. dyke, pit; quarry; fence, hedge; embankment
Clawr, cloriau *n*, surface; cover
Claws, closydd *n*, close, yard, court; cloister
Cleb -ion *n*, driveller
Clebar *n*, silly talk or clack
Clebarddus *a*, clacking, babbling
Clebren *nf*, prattling gossip
Clec -ion *nf*, crack, smack; gossip
Cleca *v*, to clack; to gossip
Clecai, eiod, elon *nf*, clacker; gossip
Cleceig *a*, prattling, gossiping
Cleciad *n*, cracking
Clecian *v*, to crack; to smack; to snap; to chatter
Cled *af*, sheltering, warm: *m*, clyd
Cledr -au, Cledren *nf*, flat body; shingle; stave; rail. — y ddwyfron, the breastbone. — llaw, the palm of the hand
Cledrffordd, ffyrdd *nf*, railway
Cledro *v*, to beat soundly
Cledrog *a*, shingled, railed
Cledru *v*, to rail; to pale
Cledrwy -on *nf*, lattice-work
Cledd -au *n*, rest; the left; north; sword
Cleddau *n*, sword; blade=Cleddyf
Cleddiwig *nf*, quarry, mine
Cleddlaw *nf*, left hand
Cleddog, Cleddyfog *a*, bearing a sword
Cleddyf -au *n*, sword, blade. Cleddyf Bleddyn, the spleen
Cleddyfain *v*, to cut with a sword
Cleddyfaint *n*, rage of swords
Cleddyfal, Cleddyfawd *n*, stroke of a sword
Cleddyflys, Cleddlys *n*, burreed
Cleddyfwr, wyr *n*, swordsman
Cleddyfyddiaeth *nf*, the use of the sword
Clefri *n*, the leprosy. — dyfrllyd, water farcy. — mawr, farcy
Clefryd *n*, eruptive disease
Clefryn *n*, sheep's bit, sheep's scabious
Clefwch, Clefni *n*, disease, ailment, sickness; illness
Clefyca *a*, valetudinary
Clefycian *v*, to be sickly
Clefychlyd *a*, valetudinary, ailing
Clefychu *v*, to fall sick
Clefyd -au -on *n*, sickness, disease, complaint, disorder; fever(N.W.). — drwg, — poeth, — trythyll, venereal disease. — melyn, jaundice. — y brenin, scrofula. — y cymmylau, gout. — y ddueg, spleen. — y gïau, rheumatism; nervous disorder. — y gwaed, dysentery. — y môr, sea-sickness
Cleg -ion *n*, hard mass or lump
Clegar, Clegr, Clegyr *v*, to clack, to cackle; to tattle; to crackle
Clegyr, Clegr -au *n*, rock, cliff
Clegyrog *a*, rocky, rugged
Cleiad, aid, Cleianen *nf*, a casing; peat; cowdung dried for fuel
Cleibwll, byllau *n*, clay pit
Cleidir -oedd *n*, clay land
Cleien *nf*, rotten or soft stone
Cleifaen, fain, feini *n*, shale
Cleigio *v*, to dip, to immerge, to plunge
Cleilyd *a*, clayey, clayish
Cleinio *v*, to lay prostrate; to procreate
Cleio *v*, to become clay
Cleiog *a*, abounding with clay, clayey
Cleiriach *n*, decrepit one
Cleisen *nf*, bruise
Cleisio *v*, to streak, to mark, to bruise; to dawn
Cleisiog *a*, streaked; bruised
Clem -iau *nf*, slice, thin piece; shape, manner
Clemio *v*, to slice; to piece
Clemog *a*, ill-shaped, deformed
Clep -iau *nf*, clack, clap; crag
Clepai, eion *nf*, a babbling gossip
Clepian, Clepio *v*, to clack, to babble, to gossip; to prate; to carry tales
Cler *cn*, itinerant minstrels
Cler *np* (-en *nf*), gad-flies. Cleren, the rattles in the throat
Clera *v*, to stroll as minstrels
Clerig *a*, clerical
Clerigwr, wyr *n*, clergyman
Clerwr, wyr *v*, itinerant minstrel
Clerwriaeth *nf*, minstrelsy
Cleudeb *n*, evenness, equanimity
Cleuder, Cleufrydedd *n*, sincerity
Cleufryd *a*, sincere
Clewt -iau *n*, clatter; scolding
Clewtian *v*, to clatter, to scold
Clicied -au *nf*, latch, catch. — gên, jawbone
Cliciedu *v*, to fasten with a latch
Climach -od *n*, a slim tall fellow
Clin *n*, spark, sparkle
Clindarddach *n*, crackling noise: *v*, to crackle
Clip -au *n*, precipice, crag; snap, catch
Clipan *n*, sturdy beggar
Clir *a*, clear
Cliw *a*, compact; clever; pert
Clo -ion -iau *n*, knob; close; lock
Cload *n*, closing; locking
Clop -au *n*, knob, boss
Cloben *nf*, large or fat female
Clobyn *n*, large lump; bouncer
Clocian *v*, to cluck as a hen
Cloch, clych, clychau *nf*, bell. — y dwfr, bubble. — maban, snowdrop. — ymadrodd, uvula. — yr eos, harebells. Un o'r gloch, Un ar gloch, one o'clock. Beth ar gloch yw hi? what o'clock is it?

Clochaidd *a*, sonorous, noisy [ing
Clochdar, Clochdardd *n*, clucking; chirp-
Clochdar *v*, to cluck; to chirp
Clochdarddain *v*, to cluck [tower
Clochdy, dai *n*, steeple, belfry, clock-
Clochi *v*, to rise in bubbles, to bubble
Clochydd -ion *n*, bellman; sexton; erroneously, but commonly, a parish clerk [commendation
Clod -au -ydd *nf* and *n*, praise, fame,
Clodadwy *a*, laudable, commendable
Clodfawr *a*, celebrated, famous
Clodforedd *n*, celebrity, renown
Clodfori *v*, to celebrate, to extol
Clodforus *a*, commendable; praising
Clodiad *n*, praising
Clodiaeth *nf*, celebrity, fame
Clodus *a*, extolling, praising
Clodwiw *a*, commendable [fame
Clodymgais, Clodymgeisio *v*, to seek
Cloddio *v*, to dig, to delve; to trench; to embank; to make fences or hedges
Cloddiog *a*, trenched, embanked
Cloddiwr, wyr *n*, ditcher; common la-
Cloe *a*, swift, brisk, dexterous [bourer
Clöedig *a*, closed; locked
Clöen -au *nf*, boss, stud
Cloer -au *n*, locker; niche
Cloeren -au *n*, small window
Clofen -au *nf*, knot or point of ramification in trees; branch
Clofenog *a*, branching
Clofenu *v*, to branch, to sprig
Cloff *a*, lame, limping, halt
Cloffi *v*, to lame, to grow lame, to halt
Cloffni, Cloffi *n*, lameness, limping
Cloffrwym -au *n*, fetter. — y cythraul, — y mwci, great bindweed
Cloffrwymo *v*, to fetter
Clog -au *n*, large stone; cloak
Clogan -au *nf*, large stone
Clogor -au *n*, protuberance
Clogoren *nf*, bubble
Clogorenu *v*, to bubble
Clogwrn, yrnau *n*, crag, rock
Clogwyn -i -au *n*, precipice
Clogwynog *a*, full of precipices
Clogyn -au *n*, cloak, mantle
Clogyrnach *n*, what is craggy; a metre
Clogyrnog *a*, craggy, rocky [so called
Cloi *v*, to close; to shut; to lock
Cloig -ion *nf*, hasp, hitch: *np*, bundles of straw for thatching
Cloigen, cloig *nf*, what is tied at the end; whisk of straw for thatching
loigyn *n*, hasp, hitch
loigynu *v*, to hitch

Clol -iau *nf*, pate, skull
Clolian *v*, to prate, to gabble [gor
Clonc -iau *nf*, hollow sound, clang, clan-
Cloncian, Cloncio *v*, to clank, to clash
Cloncwy -au *n*, addle egg
Clopa, clopanau *nf*, noddle; knob; club
Clopen *nf*, noddle; jolthead
Clor *np*, earth nuts. — y brain, white saxifrage. — y moch, truffle
Cloren -au *nf*, rump, tail [lance
Clorian -au *n* and *nf*, pair of scales; ba-
Clorianu *v*, to balance, to weigh
Clorio *v*, to put on a cover; to cover with
Cloriog *a*, having a cover or lid [a lid
Cloron *np* (-en *nf*), potatoes
Cloryn *n*, small cover or lid
Clos *af*, compact, neat, tidy: *m*, clwa
Clos -ydd *n*=Claws
Clos -au, Closyn *n*, pair of breeches
Clowyn *n*, knob, boss; bile
Clöyn -au *n*, boss, knob; the eyeball. Clöyn ia, Clo ia, icicle
Clöyniad *n*, embossing
Clöynog *a*, embossed, studded
Clöynu *v*, to emboss, to stud
Clud -au *nf*, any sort of carriage: *n*, [luggage
Cludadwy *a*, portable
Cludai, eion *nf*, carriage, coach
Cludair, eiriau *nf*, heap, pile
Cludeirio *v*, to heap, to pile [veyance
Cludfa -oedd *nf*, carrying-place; con-
Cludiad *n*, bearing; carriage, conveyance
Cludo *v*, to carry, to convey; to heap
Cludres -i *nf*, railway train, train
Cludwair, weiriau *nf*, deposit, heap, pile
Cludwr, wyr, Cludydd -ion *n*, porter, [carrier
Cluddio *v*, to overwhelm
Clug -ion *n*, a mass; the mumps
Clugiar, ieir *nf*, partridge
Clugio *v*, to squat; to perch
Clul -iau *n*, passing-bell
Clun -iau *nf*, hip, haunch. O glun i glun, step by step, slowly. Wrth ei glun, by his side
Clunhecian *v*, to limp
Clunheciant *n*, spring halt
Clunlaes *a*, hipshot, limping
Clunhwst *nf*, the sciatica
Cluro *v*, to rub; to whisk
Clust -iau *nf*, ear; handle. — aradr, the bridle of a plough. — yr arth, wood sanicle. — yr asen, conic livergreen. — yr ewig, spurge laurel. — y fuwch, — y tarw, great mullein. — llygoden, mouse-ear chickweed. — yr Iuddew, Clustiau'r ysgaw, Jew's ear. Clustiau'r dderw, tree lungwort

Clusten *nf*, auricle [listen closely
Clustfeinio *v*, to prick up the ears; to
Clustgyfaddefiad *n*, auricular confession
Clustiog *a*, having ears, eared
Clustlipa *a*, flap-eared
Clustog -au *nf*, cushion, pillow. — Fair, thrift, gilliflower
Clustogen *nf*, small cushion
Clustogi *v*, to cushion
Clusttlws, tlysau *n*, ear-ring
Clustweini *v*, to prompt
Clwc -ion *n*, clucking
Clwc *a*, tender, soft to the touch; broken-sounded; addle. Wy clwc, addle egg
Clwcian *v*, to utter indistinct sounds; [to cluck
Clwch, clychod *n*, crag
Clwg, clygau *n*, large stone, crag
Clwm, clymau *n*, knot, tie
Clwpa -od *n*, knob; club; dolt
Clws *am*, compact, neat, trim: *f*, clos
Clwt, clytiau *n*. piece, patch, clout
Clwtyn *n*, small patch, rag, clout [gate
Clwyd -au -i *nf*, plaited work, hurdle,
Clwyden -i *nf*, hurdle; flake
Clwydo *v*, to wattle, to hurdle; to roost
Clwyf -au *n*, wound; disease. — penau, mumps. — y brenin, the king's evil, scrofula. — y marchegion, piles, hemorrhoids
Clwyfiad *n*, wounding; sickening
Clwyfiant *n*, sickness, disorder
Clwyfo *v*, to wound; to sicken
Clwyfol *a*, wounding; sickening
Clwyfus *a*, wounded; sick
Clwys -au *n*, close, inclosure
Clwysdy, dai *n*, cloister-house
Cly -on *n*, gravitation to a point
Clybod *n*, the hearing: *v*, to hear=Clyw, Clywed [bodigion, acoustics
Clybodig *a*, relative to hearing. Cly-
Clybodigaeth *nf*, the hearing
Clyd *a*, sheltering; comfortable: *f*, cled
Clydach -au *nf*, sheltered glade
Clydfan -au *nf*, shelter
Clydo *v*, to render comfortable [state
Clydrwydd *n*, comfortableness, sheltered
Clydwr *n*, shelter, refuge
Clymog *a*, knotty, entangled
Clymog, Clymlys *n*, knotgrass. Clymogyn troellog, whorled knotgrass
Clymu *v*, to knot, to tie
Clyn -oedd *n*, brake, thicket
Clynog *a*, abounding with brakes
Clyr *np* (-yn *n*), hornets, gad-flies=Cler
Clys -ion, Clysur -on *n*, impulse, motive
Clytio *v*. to patch, to piece
Clytiog *a*, patched; ragged

Clytwaith *n*, patch-work
Clyw *n*, the sense of hearing
Clywed *v*, to hear; to have sensation; to perceive by any of the senses except the sight: *n*, the hearing. — ar galon, to feel disposed or inclined. — arogl, to smell. — blas, to taste, to relish. — dolur, — poen, to feel pain. — llais, to hear a voice
Clywedig *a*, that is heard, audible
Clywedigaeth *nf*, the sense of hearing
Clywiadur -iaid *n*, auditor
Cna -oedd *n*, knob, door button
Cnaif, cneifion *n*, crop, shearing
Cnap -iau *n*, knob; button
Cnapen. Cnapan -au *nf*, knob; bowl
Cnapio *v*, to form knobs
Cnapiog *a*, knobbed; bumpy
Cnau *np* (cneuen *n*), nuts. *See* Cneuen
Cnawd *n*, human flesh
Cnawd *a*, congenial; habitual=Gnawd
Cnawdiad, Cnawdoliad *n*, Cnawdoliaeth *nf*, incarnation
Cnawdio, Cnawdoli *v*, to incarnate
Cnawdol *a*, carnal, fleshly
Cnec -ion -iau *nf*, crash, snap, jar
Cnecian *v*, to crash. to jar
Cnecni *n*, jarring, snapping
Cnecu *v*, to jar, to wrangle
Cnecus *a*, jarring, wrangling
Cneifdy, dai *n*. shearing-house
Cneifio *v*, to shear, to clip
Cneifion *np*, clippings, flocks
Cnes -au *nf*, deposit; prey
Cneua *v*, to go a nutting [mond
Cneuen, cnau *nf*, nut. — Groeg, al-
Cneuo *v*, to become nuts
Cnewull *np* (-yn *n*), kernels
Cnewullu *v*, to become a kernel
Cnic -au *n*, slight rap, snap
Cnicell -au *nf*, smacker, snapper; pecker
Cnif, Cniff -ion *n*, toil, pain, trouble
Cnifio, Cniffio *v*, to toil; to molest
Cnill -iau *n*, passing-bell
Cnipws *n*, fillip of the finger
Cnith -ion *n*, soft touch or tap
Cnithio *v*, to tap, to twitch; to nibble
Cniw -iau *n*, pack, group
Cno -ion *n*, bite, chewing
Cnoc -iau *n*, rap, knock, stroke
Cnocell -au *nf*, sudden stroke. — y coed, the woodpecker. — o dywydd gwlyb, interval of wet weather
Cnocellu *v*, to rap; to peck
Cnocio *v*, to knock, to beat
Cnod -au *nf*, crop; growth
Cnodig *a*, fleshy; fat

Cnodol *a*, congenial
Cnofa, fëydd *nf*, gnawing, griping. — cydwybod, remorse
Cnofain *v*, to gnaw incessantly
Cnoi *v*, to gnaw, to chew, to bite, to masticate
Cnol -iau *nf*, round mass; hillock, knoll
Cnu -au *n*, fleece=Cnuf
Cnuch -ion *n*, junction, joint
Cnud -oedd *n*, group, pack
Cnuf -iau *n*, fleece
Cnul -iau *n*, passing-bell, knell=Cnill
Cnuwch -iau *n*, bundle, bush
Cnwb, cnybiau *n*, bunch, knob
Cnwc, cnyciau *n*, bump, lump; hillock
Cnwd, cnydau *n*, produce; crop; covering
Cnwff, cnyffiau *n*, lump, hunch
Cnwpa *n*, knob; club. Ffon gnwpa, pastoral staff
Cnwyf *n*, mashing
Cnycio *v*, to form into knobs
Cnyciog *a*, having bumps; full of bumps
Cnycyn *n*, bump; small hillock
Cnydfawr *a*, fructiferous, productive
Cnydio *v*, to yield increase, to produce a crop
Cnydiol *a*, fructiferous
Cnyw -ion *n*, autumn pig; badger
Co *nf*, rotundity; concavity
Cob -iau *n*, thumb; embankment
Cob, cobau *nf*, tuft; spider
Côb, cobau *nf*, cloak; coat; cope. Côb aradr *n*, tie-bow of a plough
Coban -au *nf*, mantle; coat
Cobio *v*, to tuft; to thump
Coblyn *n*, thumper; pecker; sprite, goblin. Ar gefn ei goblyn, in very bad humour. — y coed, woodpecker
Cobyn -au *n*, tuft, bunch
Cocas -au *nf*, cog of a wheel
Cocos, Cocs *np* (cocsen *nf*), cockles; cogs of a wheel. Bywion cocs, cockles out of the shells
Cocr *n*, coaxing, fondling
Cocraeth *nf*, fondling
Cocri *v*, to fondle, to indulge
Cocw *n*, hard mass, lump
Cocwy *n*, matured egg
Cocwy *v*, to impregnate eggs; to tread
Coch *a*, red; ruddy: *n*, red. Y goch gam, Rhobin goch, redbreast
Cochder *n*, redness
Cochddu *a*, of a reddish black
Cochem -au *nf*, ruby
Cochfelyn *a*, copper-coloured
-hgangen *nf*, chub-fish
-i *v*, to redden; to blush
-ad, iaid *n*, grouse, red game
-au *n*, mantle, cloak
Cochlas *a*, redish blue, purple
Cochni *n*, redness; ruddiness
Cochrudd *a*, crimson, ruddy
Cochwyn *am*, reddish white; pink: *f*, cochwen
Cod -au *nf*, bag, pouch; budget
Codaid, eidiau *nf*, bagful, purseful
Coden -au *nf*, bag, pouch; husk. — hyred, — eurych, — euraid, puffball
Codenog *a*, having bags or pods
Codenu *v*, to bag; to blister
Codgen -au *nf*, blister
Codi, Cyfodi *v*, to rise; to raise, to lift; to swell up
Codiad *n*, rising; raising
Codog *a*, having bags; rich: *nf*, sainfoin
Codowedd *n*, ploughman's spikenard
Codrwth *n*, bladder campion
Codwarth *n*, deadly night-shade, bella-donna
Codwm, codymau *n*, fall, tumble. Ymaflyd codwm, to wrestle
Codymu *v*, to fall, to tumble; to wrestle
Codymwr, wyr *n*, tumbler; wrestler
Codywasg *n*, mithridate mustard
Codded -au *nf*, vexation, offence
Coddeidio *v*, to vex; to straiten
Coddi *v*, to vex; to chide
Coddiant *n*, vexation; trouble
Coddyn -au *n*, privy, stool
Coed -ydd *cn*, wood, trees. — cedr, cedar trees
Coeda *v*, to gather wood
Coeden *nf*, standing tree, tree
Coedgae -au *n*, live fence
Coedog, Coediog *a*, having trees, woody, wooded
Coedol *a*, of the woods; wooden
Coedrwym, Coedgwlwm *n*, black briony
Coedwal -au *nf*, wood covert
Coedwig -oedd *nf*, wood, forest
Coedwrych -oedd *n*, quickset
Coedwyrdd *n*, wintergreen
Coedwys *np*, people of the woods
Coeg *a*, empty; vain; saucy; sterile; silly, foolish
Coegathraw -on *n*, pedant
Coegchwedl -au *n* and *nf*, empty tale
Coegdyb -iau *n* and *nf*, whim, whimsey, idle conceit
Coegddall *a*, half blind, purblind
Coegddellni *n*, purblindness
Coegedd *n*, emptiness; silliness
Coegen -od *nf*, vain wench; coquette
Coegenaidd *a*, coquettish
Coegfalch *a*, conceitedly proud
Coegfeddyg -on *n*. quack doctor, quack
Coegfeddyginiaeth *nf*, quackery
Coegfolach *n*, vain boasting
Coegfran, frain *nf*, jackdaw
Coegfrwnt *a*, obscene
Coegio *v*, to make void; to trick; to pretend
Coegloff, -edd *nf*, gorget

Coegni *n*, sauciness; emptiness
Coegsiarad -ach *n*, empty talk
Coegylfinhir -iaid *n*, the whimbrel
Coegymddangosiad *n*, false appearance
Coegymffrost -iau *n*, vain boasting
Coegyn -od *n*, conceited fellow, coxcomb
Coegynaidd *a*, coxcomical
Coel -ion *nf*, omen; belief, trust
Coelbrawf, brofion *n*, presumptive proof
Coelbren -i -au *n*, record or letter stick; ballot stick; lot; alphabet. — y beirdd, bardic alphabet. — y mynech, monkish alphabet
Coelcerth -i *nf*, signal of alarm; bonfire
Coeledigaeth *nf*, credibility
Coeledd *n*, credibility; belief
Coelfain, feiniau *nf*, glad tidings; omen stone, stone of testimony
Coelferth -au *nf*, good fortune
Coelgar *a*, credulous, apt to believe
Coelgarwch *n*, credulousness, credulity
Coelgrefydd -au *nf*, superstition [stitious
Coelgrefyddol, Coelgrefyddus *a*, super-
Coelgyfaredd -ion *nf*, cure by charms
Coelig, Coelin *a*, ominous, portentous
Coelio *v*, to believe, to credit, to trust
Coeliwr, wyr *n*, one that gives credit
Coelres -i *nf*, row of records; beads;
Coes -au *nf*, leg, shank; handle [trifles
Coesarn -au *nf*, defence for the legs
Coesed *a*, raised or made light. Bara coesed, manchet bread
Coesgam *a*, bandy-legged
Coesgyn -ion *n*, Coesgen -au *nf*, bone of the leg, shank
Coeshir *a*, long-legged, long-shanked
Coesnoeth *a*, bare-legged
Coesog *a*, legged, shanked
Coesol *a*, belonging to the leg, crural
Coeswisg -oedd *nf*, covering for the leg;
Coeta *v*, to gather wood [greave
Coetan, Coeten -au *nf*, quoit
Coettrych -au *n*, grafting-stock
Coeth *a*, ardent; pure, purified; fine; refined; pert
Coethed -ion *n*, stimulant; refiner
Coethi *v*, to stimulate, to refine; to prate, to talk pertly; to bark
Coethol *a*, stimulating; refining
Coethyn -ion *n*, puritan
Coethyndod *n*, puritanism
Cof -ion *n*, memory; retention. Myned dros gof un, to escape one's memory
Cofeb -ion *nf*, memorandum, memorial
Cofen -au *nf*, memorial [recorder
Cofiadur -iaid -on *n*, remembrancer;

Cofiaeth *nf*, memorial, record
Cofiain *v*, to call often to mind
Cofiant, iaint, iannau *n*, commemoration; memoir
Cofiedigaeth *nf*, remembrance
Cofiedydd -ion, Cofiawdwr, wyr *n*, remembrancer; recorder
Cofio *v*, to remember, to recollect
Cofl -au *nf*, the embrace; the bosom
Cofliaid, eidiau *nf*, what is embraced; armful; bosom friend; darling
Cofleidio *v*, to fold in the arms; to embrace, to hug [gister; record
Coflyfr -au *n*, memorandum book, re-
Coflys -oedd *n*, court of record
Cofnod -au *n*, memorandum, minute
Cofnodi *v*, to record, to register
Cofres -i *nf*, list, catalogue
Cofrestr -i *nf*, register, catalogue, list
Cofrestru *v*, to register [gistrar
Cofrestrwr, wyr, Cofrestrydd -ion *n*, re-
Cofrodd -ion *nf*, keepsake
Cofus *a*, memorable; mindful. —genyf, [I remember
Cofweini *v*, to prompt
Cofwyl -iau *nf*, memorial festival
Coff -ion *n*, hollow trunk; belly
Coffa *v*, to remember; to bring to one's mind
Coffa -on *n*, memory; memorial
Coffäd *n*, remembering
Coffadwriaeth *nf*, remembrance, memory
Coffaid, eidiau *n*, bellyful
Coffäu *v*, to remember, to record; to remind; to commemorate
Coffäwr, wyr *a*, remembrancer
Coffr -au *n*, coffer, trunk, chest
Coffryn *n*, little coffer
Cofft -au *n*, hollow body; belly
Cofftio *v*, to gorge, to quaff
Cog -au *nf*, cuckoo: *nc*, cook
Cogail, eiliau *n*, distaff; truncheon
Cogan *nf*, bowl, cup, basin
Cogeilaid, eidiau *n*, distaff-ful
Coges -au *nf*, female cook: *m*, cogydd
Cogor *n*, chattering: *v*, to chatter, to
Cograch *v*, to chatter, to chat [chat
Cogwrn, yrnau *n*, knob; crab; egg-shell; shell; limpet
Cogyl -au *n*, cudgel, club
Congl -au *nf*, corner, angle
Conglfaen, fain, feini *n*, corner stone
Conglog *a*, angular, cornered [of corn
Col -ion *n*, peak, summit; sting; beard
Cól, colau *n*, fœtus, embryo
Cola *n*, point, sting; beard of corn, awn
Colaeth, Coledd *n*, nursing; cherishing
Coleddu, Coledd *v*, to cherish; to indulge

Coler -i *n*, collar. Colern *v*, to collar
Colfach -au *n*, hinge. Colfachu *v*, to hinge
Colfen -i *nf*, bough, branch
Coliant *n*, Colsaid, seidiau *nf*, the part of a scythe, and similar instruments, that is let into the handle
Colias -au *nf*, pain of a sting
Coliog *a*, having a sting; bearded
Colion *np*, beard of corn
Colof -au *n*, stem; prop; pillar
Colofn -au *nf*, column, pillar, support
Colomen -od *nf*, dove, pigeon
Colomendy, dai *n*, pigeon-house, dove-cot
Colon -au *nf*. peak, point; prop
Colp -au *n*, pointed spar; dart
Colpes -au *nf*, pointed wedge
Coludd -ion *nc* (-yn *n*), the bowels
Coludd -lys *cn*, pennyroyal
Coluddyn *n*, gut, bowel
Colwydd *np*, neck bones, scrags of venison
Colwyn -au *n*, bantling, cub
Colwynes -au, Colwynwraig, wragedd *nf*, midwife
Colwyno *v*, to act as midwife; to fondle, to prattle
Colwynwr, wyr *n*, accoucheur, man-midwife
Colwynyddiaeth *nf*, midwifery
Colyn -au *nf*, pivot; sting
Colynog *a*, having a pivot or sting
Colynu *v*, to sting
Coll *n*, loss, damage
Coll, cŷll *cn* (collen *nf*), hazel wood
Collborth, byrth *n*, the gate of perdition
Colldyn -ion *n*, condemned one; convict
Colled -ion *nf* and *n*, loss, damage
Colledaint *n*, misfortune, loss.
Colledigaeth *nf*, perdition, loss
Colledu *v*, to occasion loss
Colledus *a*, losing, damaging
Collen, cŷll *nf*, sapling; hazel
Collfarn -au *nf*, condemning sentence; condemnation; conviction
Collfarnu *v*, to condemn; to convict
Colli *v*, to lose; to spill; to be lost
Collwydd *np* (-en *nf*), hazel wood
Collwyn -i *n*, hazel grove
Com -ion *n*, curve; circle
Comio *v*, to go round; to converse
Comp -ion *nf*, circle
Compawd, odau *n*, compass
Con -au *n*, peak, cone
Conach *n* and *a*, upstart
Conach *v*, to grumble, to murmur, to mutter
Coned *n*, towering; pride
Conedd *n*, pomp, pride, glory
mell -au *nf*, tail, rump
mo *n*, pert upstart, smart fellow

Cop -au *n*, top, summit
Copa, äu *nf*, top, tuft, crest; crown of the head
Copinod -au *n*, information, intelligence
Copog *a*, tufted, crested, high-topped
Copyn -au *n*, tuft; spider
Côr, corau *n* and *nf*, circle; stall, crib; college; choir
Cor -od *n*, point, dwarf; spider: *px*, small, little, lesser, dwarf
Corach -od *n*, dwarf, pigmy
Corafon -ydd *nf*, rivulet
Còraidd *a*, dwarfish, pigmean
Corawd, odion *n*, lavishness
Corawg *a*, lavish, liberal
Corawl *a*, circling, rounding; choral
Corbed -au *n*, corbel; jutting out
Corbedw *np*, the last of a brood
Corbedwyn *n*, darling; *f*, corbedwen
Corbenfras *n*, haddock
Corberth -i *nf*, dwarf bush
Corbwll, byllau *n*, puddle
Corbwyll -ion *n*, slight hint
Corbwyllo *v*, to hint, to suggest=Crybwyll
Corbwyo *v*, to domineer
Corc *a*, compact, neat, smart
Corcen -od *nf*, smart girl
Cord, cyrd *n*, twist; cord
Cordedd *n*, twisted state
Cordeddu *v*, to twist, to twine
Corden -i *nf*, rope, string
Cordref -i -ydd *nf*, hamlet, village
Cordwal *n*, Cordova leather
Cordd -ion *n*, circle; tribe
Cordderw *np* (-en *nf*), dwarf oaks
Corddi *v*, to churn; to turn; to agitate
Corddlan -au *nf*, fold; cemetery
Corddyn -au *n*, pivot; the rim of a tub or barrel
Cored -au *nf*, wear, dam
Coredu *v*, to form a wear; to wear, to dam
Coredd *n*, turning; aberration
Coreddu *v*, to circulate
Coreddus *a*, circling, rotatory
Corelw -on *n*, reel, dance
Corelwest -i *nf*, ball, dance
Corelwi *v*, to dance; to skip about
Coren, Cores *nf*, female dwarf
Corf, cyrf, &c.=Corff, &c.
Corfais *np*, ribs of the body
Corfan -au *n*, metrical foot. — crwn, — cydbwys, — hir, spondee. — crych disgynedig, dactyl. — crych dyrchafedig, anapaest. — dyrchafedig, — talgrwn, iambus. — rhywiog, trochee. — trwm, tribrach
Corfran, frain *nf*, jackdaw
Corfryn -iau *n*, hillock

Corffi *v*, to body; to take into the body; to taste
Corffilyn *n*, small thing, corpuscle, atom
Corffian -au *nf*, burying-place
Corffog *a*, bodied, corpulent
Corffol *a*, bodied, corporeal
Corffolaeth *nf*, personality; whole
Corffolaethu *v*, to personify
Corffor -oedd *n*, body
Corfforaeth *nf*, corporation
Corffori *v*, to form into a body; to incorporate
Corforol *a*, corporeal, corporal
Corgan -au *nf*, chant
Corganu *v*, to chant
Corgeimwch, mychiaid *n*, prawn
Corgeiniad, iaid *n*, chorister, chanter
Corgi, gwn *n*, cur dog, cur
Cornedydd -ion *n*, the titlark
Corhwyad, aid *nf*, teal
Cori *v*, to stint the growth; to shrink, to contract
Coriaith *nf*, jocular language; jest, banter
Coriar, ieir *nf*, partridge
Corig *nf*, little dwarf
Corlan -au *nf*, sheep fold, pen
Corlanaid, eidiau *nf*, fold-full
Corlanu *v*, to fold, to pen
Corlong -au *nf*, small ship, smack
Corlöyn -od *n*, small butterfly
Corlyn -au *n*, small pool
Corn, cyrn *n*, horn; trumpet, clarion; corn; anything projecting. Corn chwyth, — y geg, trachea, windpipe. — pori, gullet. — mwg, chimney
Cornaid, eidiau *n*, horn-full
Cornant, nentydd *n*, brook, ril
Cornbig -au *n*, sea-pike
Cornboer -ion *n*, phlegm
Cornchwigl, Cornchwiglen -od *nf*, lapwing
Cornel -au -i *n*, corner, angle
Cornelog *a*, concerned, angular
Cornelu *v*, to make a corner; to capture
Cornelyn *n*, little nook
Corni *v*, to grow horny; to roll
Cornicell -au *nf*, reed pipe; plover
Cornicyll -od *n*, plover, lapwing: *f*, cornicell
Cornicylla *v*, to wheel round
Cornig *nf*, little horn; whirling
Cornio *v*, to horn, to butt
Corniog *a*, horned; turreted
Cornor -ion *n*, leader
Cornwyd -ydd *n*, boil, imposthume; pestilence
Cornwydol *a*, pestilential
Cornyn *n*, little roll, cone; part one
Corodyn *n*, lavisher
Coreli *v*, to reel, to dance
Coren -au *nf*, crown, diadem
Coroni *v*, to crown
Coronig *nf*, coronet
Coronllys *n*, peony
Coronog *a*, having a crown, crowned
Cors -ydd *nf*, bog, fen
Corsen -au, cyrs *nf*, bog plant, reed
Corsenog *a*, full of reeds, reedy
Corswig, Corswigen *nf*, guelder rose
Cort, cyrt, Cortyn -au *n*, cord, rope
Corwalch, weilch *n*, sparrow-hawk
Corwg, ygau *n*, trunk, carcase
Corwgl, yglau *n*, coracle
Corwynt -oedd *n*, whirlwind
Coryn -au *n*, crown of the head
Còryn -od *n*, dwarf, pigmy; spider. Còryn ystwc, the handle of a pail
Corynfoel *a*, baldpated; having the crown shorn: *n*, shaveling
Corynrwy -on *n*, diadem
Corynu *v*, to shave the crown
Corysgwr, gyrion *n*, radiation
Cos, Cosfa, fëydd *nf*, itching
Cosfa, fëydd *nf*, beating, thrashing. Rhoi cosfa i, to belabour, to thrash
Cosgordd -ion *nf*, retinue=Gosgordd
Cosi *v*, to scratch; to itch
Cosp -au *nf*, punishment, chastizement
Cospad, Cospiad *n*, punishing, chastizing
Cospadwy *a*, punishable
Cospedigaeth *nf*, punishment
Cospedigol *a*, castigatory, retributive
Cospi *v*, to punish, to chastize
Cospol *a*, castigatory; penal
Cospwr, wyr, Cospydd -ion, Cospadur -iaid *n*, one who punishes
Cost -au *nf*, cost, charge: *n*, coast
Costio, Costi *v*, to expend; to cost
Costiol *a*, relating to cost
Costog *a*, surly; morose
Costogi *v*, to grow surly
Costrel -au -i *nf*, bottle, jar, flaggon
Costrelaid, eidiau *nf*, jarful
Costrelan *nf*, phial, jar
Costrelig *nf*, small jar, bottle
Costrelu *v*, to put in a jar or bottle
Costus *a*, chargeable; dear, expensive
Cosyn *n*, single cheese: *p*, caws
Cot -iau *nf*, short tail, crop
Cota *af*, short, cropped; bobtailed; squabby: *m*, cwta
Coten -au *nf*, little tail
Cotwm, tyman *n*, wool in locks; cotton
Cotymog *a*, in locks; ermined
Cotyn -iaid *n*, one having bags, miser
Coth -au *n*, ejection
Cothi *v*, to squirt out, to eject

Cothyn -au *n*, privy, jakes
Cowydd, &c.=Cywydd, &c.
Cowyll -ion *n*, veil of secrecy; marriage [gift
Cowyllu *v*, to envelop
Cowyn *n*, plague, pestilence
Cowynog *a*, full of boils
Crab *n*, wrinkle, shrinking [scrape
Crabinio *v*, to grapple; to scramble; to
Crach *np* (-en *nf*), scabs; itch; mange
Crach *a*, scabby; mangy; dwarf; petty,
Crachenu *v*, to form a scab [puny
Crachfardd, feirdd *n*, doggrel rhymester
Crachfeddw *a*, half-drunk
Crachfeddyg -on *n*, quack-doctor
Crachlyd, Crachog *a*, scabby; mangy
Crad -au *n*, ardency; vigour
Craell *nf*, arid quality [garlic
Craf *cn*, claws; garlic. — y gerddi,
Crafangaid, eidiau *nf*, gripe; handful
Crafangio, Crafangu *v*, to claw, to gripe
Crafanc, angau *nf*, claw; crab fish
Crafell -au -i *nf*, scraper; slice; blade
Crafellu *v*, to use a slice; to scrape
Crafen -au *nf*, flake; crust
Crafion *np*, scrapings; shavings
Craflech -au *nf*, stone shard
Crafu *v*, to scrape; to scratch: *n*, the itch
Craff -au *n*, clasp; cramp; hold
Craff *a*, securing; safe; intent; quick,
Craffaint *n*, stedfastness [keen
Craffder, Craffineb *n*, keenness; skill
Craffinio *v*, to scarify
Craffol -ion *n*, graver; style, writing-pen
Craffu *v*, to secure hold; to ken
Craffus *a*, penetrating, piercing, keen
Craffwr, wyr *n*, perceiver
Crag -au *n*, hard crust, coating
Cragen, cregyn *nf*, shell; callosity
Cragenaidd, Cragenog *a*, crustaceous; having a shell
Crangen -au *nf*, a wen
Crangenog *a*, full of wens
Crai *n*, heat; potency; the heart; the eye of a neddle; the hole in the handle (of a weapon)
Crai *a*, vivid; fervid; fresh. Bara crai, unleavened bread
Craid, creidion *n*, vehemency; force
Craidd, creiddiau *n*, centre; the heart
Craiff *a*, merciful, forgiving
Craifft, creifftiau *nf*, print, inscription
Craig, creigiau *nf*, rock, crag
Crain, creinion *n*, prostrate state
Crain *a*, prostrate; tumbling
Crair, creiriau *n*, token, relic
Craith, creithiau *nf*, scar, cicatrice

Cramen -au *nf*, scab over a sore; scab
Crameniad *n*, scabbing
Cramenu *v*, to scab over [fritter
Crammwyth *np* (-en *nf*), pancake,
Cranc -od *n*, crab; cancer
Crap -iau *n*, grapnel, catch
Crapiadydd -ion *n*, grappler
Crapio *v*, to grapple; to snatch
Crapiog *a*, grappling
Cras, creision *n*, what is parched; toast
Cras *a*, parched, dry, arid; saucy, severe
Crasboeth *a*, arid; pungent
Crasdant, dannau *n*, sharp note
Crasder *n*, aridity; sauciness
Crasciriog *a*, malapert, saucy, pert
Crasfa, fëydd *nf*, sound beating
Crasgalaf *cn*, the herb flavin
Crasgnoi *v*, to cranch
Crasineb *n*, parchedness
Crasodyn *a*, kiln-dried. Bara crasodyn, bread made of corn dried in a kiln
Crasol *a*, parching, drying
Crasu *v*, to parch, to roast, to bake; to
Craswr, wyr *n*, parcher, dryer [toast
Crasyd *cn*, parched corn
Crau *n*, gore, blood
Craw -on *n*, hovel; pig-sty
Crawcio, Crawcian *v*, to croak; to kaw
Crawd *n*, coating, surface
Crawen -au *nf*, crust
Crawenog *a*, crusted, crusty
Crawn *n*, collection; matter, pus
Crawnu *v*, to collect; to form pus, to gather, to suppurate
Crawnol *a*, collecting; purulent
Crawr *n*, heap, huddle
Cre *n*, combining cause; principle; what pervades; a cry
Cread -au *n*, creation; the universe
Creadigaeth *nf*, creation
Creadol, Creadigol *a*, creating, plastic
Creadur -iaid *n*, creature
Creaduriaeth *nf*, system of creation
Creawd *n*, formation, creation [ator
Creawdwr, wyr, Creawdydd -ion *n*, cre-
Crebach -od *n*, what is shrunk
Crebach *a*, shrunk, withered
Crebwyll -ion *n*, invention, fancy
Crec, Creciad *n*, chirping
Crecian *v*, to chirp, to chatter
Creclar, isir *nf*, hen landrail
Crech -au *nf*, shriek=Ygrëch
Crech *af*, rough, rugged; curled: *n*,
Crechiad *n*, shrieking out [crych
Crechian *v*, to shriek; to crash
Crechol *a*, shrieking, screaming

Crechwenu *v*, to laugh out [heron
Crechydd -ion *n*, one who screams;
Cred -au *nf*, belief, faith; religion; Christendom. Cyn Cred, before the Christian era
Credad *n*, believing
Credadyn -ion *n*, believer
Credadyniaeth *nf*, believing
Crededd *n*, belief; credibility
Credin *a*, believing; credulous
Crediniaeth *nf*, belief
Credo -au *n*, creed, belief
Credol *a*, believing, crediting
Credn *v*, to believe; to credit; to persuade one's self
Credus *a*, inducing belief
Credwr, wyr *n*, believer
Credd -au *n*, temper; purpose
Creddiad *n*, temperament
Creddol *n*, temperamental
Creddu *v*, to dispose
Crŏedig *a*, created, formed
Crŏedigaeth *nf*=Creadigaeth
Cref *af*, strong, powerful: *m*, cryf
Cref -ion *nf*, cry, scream
Crefadur -iau *nf*, the dura mater
Crefiad *n*, craving, suing
Crefol *a*, craving, imploring
Crefu *v*, to cry; to crave, to implore
Crefydd -au *nf*, religion, devotion
Crefydda, Crefyddu *v*, to profess religion; to perform religious duties; to act religiously, to be devout
Crefyddol, Crefyddus *a*, devout, religious. Crefyddolion, religionists
Crefyddoldeb *n*, religiousness
Crefyddoliaeth *nf*. religionism
Crefyddwr, wyr *n*, religious man
Crefft -au *nf*, handicraft; trade
Crefftwr, wyr *n*, handicraftsman, mechanic, artist, tradesman
Creffyn -au *n*, brace, clasp
Creffynu *v*, to brace, to plate
Creg *af*, hoarse, of rough voice: *m*, cryg
Cregen -au *nf*, earthen vessel
Cregenu *v*, to make pottery
Cregenydd -ion *n*, potter
Creglais, leisiau *n*, hoarse voice
Creglyd *a*, apt to be hoarse
Cregu *v*, to become hoarse=Crygu
Cregyna *v*, to gather shells
Cregynog *a*, having shells
Cregynol *a*, testaceous
Cregynydd -ion *n*, conchologist
Cregynyddiaeth *nf*, conchology
Cregyr -on *n*, screamer; heron

Creider *n*, freshness, purity
Creiddffeawl *a*, centrifugal
Creiddgeisiol *a*, centripetal
Creiddineb *n*, pervasiveness
Creiddio *v*, to pervade, to intromit
Creiddiol *a*, pervasive, penetrative
Creiddyn -au *n*, what juts into; point
Creifion *np*, scrapings
Creifflant *n*, forgiveness
Creighalen *n*, saltpetre, nitre
Creigio *v*, to grow rocky
Creigiog *a*, rocky, craggy
Creigiol *a*, apt to be rocky [shore
Creiglan -au, lenydd *nf*, rocky or shelvy
Creilwg *np* (creilygen *nf*), charred furze
Creilygu *v*, to burn furze
Creinio *v*, to wallow; to lie down
Creiniol *a*, wallowing, rolling
Creio *v*, to freshen; to brisken
Creirhâd *n*, swearing by relics
Creirhau *v*, to swear by relics
Creirfa -oedd *nf*, place for relics; reliquary; museum
Creiries -au *nf*, jewel; a beauty
Creirwy -on *nf*, jewel, gem
Creisier -au *n*, furnace
Creisierydd -ion *n*, calciner
Creision *np* (-en *nf*). calcined matter; dross of any thing burnt; cinders
Creisioni *v*, to calcine
Creithen -au *nf*, cicatrice, scar
Creithio *v*, to cicatrize
Creithiog *a*, full of scars
Cremog, Crempog -au *nf*, pancake
Cremogen, Crempogen *nf*, pancake
Crencyn *n*, small crab
Crepa -od *n*, crabbed dwarf
Crepian *v*, to creep, to hobble
Crepianog *a*, creeping: *nf*, the creeper
Crepog *a*, shrunk, withered
Cres *n*, hardening by heat
Cres *a*, parching, arid
Cresiad *n*, inflammation
Crest *cn*, scurf; crust; scum; dregs
Cresten *nf*, crusted surface; crust
Crestenu *v*, to gather scurf
Crestog *a*, being crusted over, scurfy
Crestol *a*, apt to incrustate
Crestu *v*, to incrustate
Cresu *v*, to parch, to scorch
Creth -au *n*, disposition; purpose
Crethiad *n*, temperament
Crethyll *n*, propensity
Creu *v*, to give existence, to create
Crŏu *v*, to cry; to crave; to kaw
Creuan -au *nf*, the cranium

Creulawn *a*, bloody, cruel
Creuled *af*, drenched in gore: *m*, creulyd
Creulonaeth, Creulondeb *s*, cruelty
Creuloni *v*, to wax cruel
Creulys *n*, groundsel
Creuol *a*, gory, bloody
Creuolder *n*, goriness
Crew -ion *n*, shout, outcry
Crewcian *v*, to caw; to croak
Crëwr, crewyr *s*, creator, former
Crewt -iau *n*, faint cry
Crewtian, Crewtio *v*, to whine, to pule
Crewtiol *a*, whining, puling
Crewtyn *n*, little whiner
Crewyn *n*, crop; rick; the last load of corn
Crëydd -ion, Crëyr -od *s*, heron; gad-fly.
Crëyr glas, stork; heron
Crëyrfa -oedd *nf*, heronry
Crëyryn *n*, gad-fly
Cri -au *n*, cry, clamour
Cri *a*, rough, rude; raw; fresh. Bara cri, unleavened bread
Criad *n*, crying, bawling
Crib -au *nf*, comb; crest; summit
Cribach -au *n*, hay-hook
Cribarth -au, eirth *nf*, ridged hill
Cribddail *nf*, extortion; rapine
Cribddeilio *v*, to deal hardly, to extort
Cribddeiliwr, wyr *s*, extortioner
Cribell -au *nf*, cock's comb; yellow rattle
Cribiad *n*, combing
Cribin -au *nf*, hay rake, rake
Cribinio *v*, to rake
Cribiniwr, wyr *n*, raker
Cribion *np*, combings
Cribo *v*, to comb, to card
Cribog *a*, indented; crested
Cribwr, wyr *n*, comber, carder
Cribyn -au *n*, crest, top, rake
Cricell -od *nf*, cricket
Cricellu *v*, to chirp, to chatter
Criciad, criciaid, Criciedyn *n*, cricket
Criciedydd -ion *n*, creaker
Crif -iau *n*, row of notches; notch
Crifed -au *nf*, notch; engraving
Crifedel -au *nf*, public reaping
Crifell -au *nf*, notcher, graver
Crifelliad *n*, engraving
Crifellu *v*, to notch, to engrave
Crifiad *n*, notching, engraving
Crig -ion *n*, crack
Crigl -au *n*, trace, vestige
Criglyn -au *n*, vestige
Crigyll *n*, ravine; creek
Crim -ion *nf*, ridge
Crimeidio *v*, to crimp
Crimog -au *nf*, shin; greave
Crimogio *v*, to shin; to play at kicking shins
Crimp -iau *n*, sharp ridge
Crimpio *v*, to crimp
Crimprew *n*, sharp frost
Crin *a*, brittle, fragile; dry and brittle; niggard
Crinad *n*, growing brittle
Crinder *n*, brittleness
Crinell -au *nf*, what is clung; crackling
Crinelliad *n*, crepitation
Crinellu *v*, to dry up; to crack
Crinllys *cn*, the violet
Crino *v*, to wax brittle; to cling; to wither
Crintach *a*, niggardly, stingy
Crintachu *v*, to grow niggardly
Crinwas, weis *s*, niggard. Mab y crinwas, miser
Crinwydd *cn*, dry brushwood
Crio *v*, to cry; to clamour; to weep
Crip -iau *n*, scratch; notch
Cripian *v*, to keep scratching; to crawl
Cripio *v*, to scratch, to claw
Cripiog *a*, having scratches
Cripiol *a*, scratching, clawing
Cris -ian -ion *n*, scale, hard crust
Crisbilio *v*, to scale, to peel
Crisial -au, Crisiant, iannau *n*, crystal
Crisialaidd *a*, crystalline
Crisialiad *n*, crystallization
Crisialu, Crisiannu *v*, to crystallize
Crisiannaidd *a*, crystalline
Crisp -ion *n*, crisp coating
Crispin *a*, crumbling, crisp
Crispinio *v*, to crisp, to dry
Crist -iau *n*, Christ, Messiah. Gau Gristiau, false Christs
Cristian, &c.=Cristion, &c.
Cristion -iaid *n*, Christian
Cristionog, Cristianus *a*, Christian. Cristionogion, Christians
Cristionogaeth *nf*, Christianity
Cristionogaidd *a*, Christian-like
Cristionoges -au *nf*, female Christian
Cristionogi *v*, to Christianize; to become Christian
Cristionogol *a*, Christianly
Cristionogrwydd *n*, Christianity
Cro -ion *n*, round, curve
Crob -ion *nf*, round hunch
Croca *af*, crooked, tortuous: *m*, crwca
Crocäu *v*, to make crooked=Crwcäu
Croch *a*, rough, forcible; eager; loud
Crochan -au *n*, boiler, pot
Crochanaid, eidiau *n*, potful
Crochenu *v*, to make pottery
Crochenydd -ion *n*, potter

Crochi *v*, to wax rough, fierce, or loud
Crochlais, leisian *n*, rough or loud voice
Crochlef -au, Crochwaedd *nf*, shrill shout, scream, shriek
Crochlefain, Crochleisio, Crochwaeddi *v*, to scream, to vociferate
Croeg -ion *nf*, closing; cover
Croen, crwyn *n*. skin, hide
Croenen -au *nf*, cuticle: *m*, croenyn
Croengyrchu *v*, to wrinkle a skin
Croeni *v*, to skin, to skin over
Croenllwm *ans*, callow, naked: *f*, croen-[llom
Croenog *a*, having a skin
Croenol *a*, cutaneous
Croenyn *n*, thin skin, cuticle
Croes au- nf, cross; crucifix; affliction, adversity: *n*, transept
Croes *a*, cross, transverse
Croesan -iaid *n*, buffoon
Croesanaeth *nf*, buffoonery
Croesaren *nf*, ribaldry, farce
Croesaw *n*, welcome: *v*, to welcome
Croesawd -od -au *n*, crusade
Croesawgar *a*, hospitable
Croesawl *a*, transversal, crossing
Croesawu *v*, to welcome
Croesawus *a*, hospitable
Croesbren -au *n* and *nf*, cross
Croesdroi *v*, to contort
Croesdynu *v*, to contend
Croesen -od *nf*, coquette, jilt
Croesffon, ffyn *nf*, cross-staff
Croesffordd, ffyrdd *nf*, cross-road
Croesgad -au *nf*. crusade
Croesgynghanedd -ion *nf*. alliterative
Croeshoeliad *n*, crucifixion [consonancy
Croeshoelio *v*, to crucify
Croesi *v*, to cross, to put across
Croesig *nf*, little cross
Croesineb *n*, crossness; adversity
Croeslath -au *nf*, purlin
Croew *a*, clear; brisk; fresh. Bara croew, unleavened bread
Croewder *n*, clearness; freshness
Croewi *v*, to freshen
Croewineb *n*, freshness
Crofen -i *nf*, crust=Crawen. Yr hen grofen! the withered old hag!
Crog -au *nf*, cross; crucifix. Gwyl y Grog, Holy Cross Day, Holy Rood Day, Sep. 14
Crog *a*, hanging, pendant, overhanging
Crogadwy *a*, that may be hung or hanged
Crogbren -i *n* and *nf*, gallows, gibbet
Crogbris -iau *n*, exorbitant price
Crogedyf *nf*, the dropwort [meat in
Crogen -au *nf*, gill; jaw; shell
Crogi *v*, to hang, to suspend
Croglath -au *nf*, springe, a gin
Croglen -i *nf*, hanging, curtain
Croglith -iau *n*, the mass of the cross. Dydd Gwener y Croglith, Good Friday
Crogwedd -au *nf*, crucifix
Crogwr, wyr *n*, hangman
Crogwydd *n*, cross, crucifix
Crogyn *n*, one fit for hanging
Cronglwyd -i *nf*, roof hurdle; roof
Crom *af*, bending, bowed: *m*, crwm
Crombeithyn -au *nc* (-en *nf*), crest tiles
Cromen -au *nf*, dome, cupola
Cromfach -au *nf*, crotchet; parenthesis
Cromglwyd -i *n*, thatch hurdle
Cromil, Crombil -iau *nf*, the craw, crop, or gorge of a bird [*nf*, craw-full
Cromilaid, eidiau, Crombilaid, eidiau
Cromlech -au *nf*, incumbent flag; stone of covenant—Druidical relic
Cron *af*, round, circular: *m*, crwn
Cronbleth -au *nf*, bobbin
Crondoddaid *nf*, navelwort
Cronell -au *nf*, sphere, globe
Cronellog *a*, globular
Cronellu *v*, to glomerate
Cronen -au *nf*, globe, sphere
Cronfa, fëydd *nf*, receptacle; reservoir; a dam; collection
Croni *v*, to hoard; to dam
Croniel -au *nf*, chronicle
Cropa -od *nf*, crop, craw
Cropiad *n*, creeping
Cropian *v*, to creep, to crawl
Cropiedydd -ion *n*, creeper
Crotawg *a*, plump, round
Croten -od, Crotes -au -i *nf*, little girl
Crotio *v*, to make or become plump
Crotyn *n*=Crwtyn
Croth -au *nf*, bulge; womb
Crothell, crythyll *nf*, bulge; bansticle
Crothog *a*, gibbous; big-bellied
Crowyn *n*, round paunch; hamper; bow [net
Croyw=Croew
Cru *n*, hollow rotundity
Crub -ion *n*, swelling out
Crud -ion *n*, cover, case
Crudr -on *n*, covering; armour
Crug -iau *n*, heap, tump; barrow; stack
Crugdardd *n*, pustule
Crugdarddu *v*, to break out in pustules
Crugio *v*, to heap; to swell
Crugiog *a*, having heaps
Cruglwyth -au *n*, heap, pile
Cruglwytho *v*, to heap, to pile up; to

Crugo *v*, to vex, to plague
Crugyll -au *n*, place of tumps
Crugyn -au *n*, small heap
Crugynu *v*, to pile, to heap
Crugynog *a*, full of tumps
Crul -iau *n*, paunch, belly
Crw -on *n*, curve, round
Crwb, crybau *n*, round hunch
Crwbach, crybachau *n*, hook, crook
Crwban, crybanod *n*, tortoise
Crwc, cryciau *n*, bucket, pail
Crwca *am*, crooked, bowed, bent: *f*, croca
Crwcăn *v*, to bow, to curve
Crwcwd *n*, round squat
Crwd *n*, round lump
Crwdd *n*, stretch round
Crwg, crygau *n*, crook, hook
Crwm *a*, bending; concave: *f*, crom
Crwmach, crymachau *n*, convexity
Crwn *a*, round, circular: *f*, cron
Crwt -iau *n*, crust
Crwt, crytiaid *n*, boy, lad, chap
Crwtyn *n*, little boy or chap: *f*, croten
Crwth, crythau *n*, anything swelling out; bulge; trunk; belly; crowd; violin, fiddle
Crwybr -au *n*, scum; honeycombe
Crwydr -au *n*, wandering [ing
Crwydrad -au *n*, perigrination, wander-
Crwydrai, eion *nc*, vagabond; tramp
Crwydredigaeth *nf*, vagrancy
Crwydri *n*, vagrancy, strolling
Crwydriad, iaid, Crwydryn *n*, vagabond, vagrant, stroller; tramp
Crwydrol *a*, wandering, strolling, va-
Crwynllys *n*, the gentian [grant
Crwynwr, wyr *n*, skinner
Crwys *np*, crosses: *s*, croes
Crwys -au *nf*, cross=Croes
Crwysedd *n*, contention
Crwysgad -au *nf*, crusade
Crybwch *a*, shrunk, crinkled
Crybwyll -ion *n*, hint; idea
Crybwyll, Crybwyllo *v*, to hint, to mention, to allude to, to intimate
Crybwylleb *nf*, paralepsis
Crybychiad *n*, shrinking, wrinkling
Crybychol *a*, shrinking, wrinkling
Crybychu *v*, to shrink, to wrinkle
Crycydu *v*, to squat down
Crych -ion *n*, wrinkle; ripple
Crych *a*, wrinkled; rumpled; rippling
Crychedd *n*, roughness, curliness
chiad *n*, wrinkling; shake in music
chiant *n*, curliness
chias *nf*, rough boiling. Berwi yn
Crychlais, leisiau *n*, broken voice; qua-
Crychlam -au *n*, caper [ver
Crychlamiad *n*, capering
Crychnaid, neidiau *nf*, skip
Crychneidio *v*, to skip, to frisk
Crychn *in*, curliness
Crychnod -au *n*, quaver
Crychrawn *a*, frizzly-haired
Crychu *v*, to ruffle, to crimp; to ripple
Crychydd -ion *n*, ruffler; heron
Crychyn -au *n*, quaver
Cryd -iau *n*, shaking; fever; ague; cradle. — cymmalau, rheumatism. — a mwyth, ague, intermittent fever
Crydian *v*, to keep shivering
Crydio *v*, to shiver, to quake
Crydiol, Crydus *a*, shivering, quaking, tremulous, trembling
Crydu *v*, to shiver, to tremble, to shud-
Crydwellt *n*, quaking grass [der
Crydwst *nf*, shivering fit [cobbler
Crydd -ion *n*, shoemaker, cordwainer;
Cryddaniaeth, Cryddiaeth *nf*, shoemaking, shoemaker's trade
Cryddu *v*, to stretch round
Cryf *a*, compact; strong, mighty: *f*, cref
Cryfder, Cryfdra *n*, strength, might
Cryfhau *v*, to strengthen; to get strong
Cryfhäus, Cryfhaol *a*, strengthening; invigorating; restorative, tonic
Cryg, Crygedd *n*, hoarseness
Cryg *a*, rough, harsh, hoarse: *f*, creg
Crygeidwen *nf*, the galaxy
Crygen *nf*, fit of hoarseness
Crygi, Crygni *n*, roughness, hoarseness
Cryglus *np*, cranberries
Cryglyd *a*, apt to be hoarse; hoarse
Crygu *v*, to make or become hoarse
Crygwst *nf*, croup
Crygyn *n*, fit of hoarseness
Crymain *a*, flexuous, flexile
Crymaint *n*, flexion
Crymal -au *n*, buttock, crupper
Cryman -au *n*, reaping-hook, sickle
Crymaniad *n*, bending
Crymanu *v*, to use a sickle
Crymder, Crymedd *n*, bend, curve, de-
Crymdwyn -au *n*, tumulus [flexure
Crymfach -au *n*, crotchet=Cromfach
Crymol *a*, bowing, curving, convex
Crymu *v*, to bow, to curve
Crŷn *n*, shake, quake [earthquake
Crŷn *a*, shaking, quaking. Daiar grŷn,
Cryn *a*, middling, indifferent. — dipyn,
Crynach *n*, shiver, shudder [a good bit
Crynachol *a*, shuddering

Crynder. Cryneud *n*, rotundity, round-
Cryndod *n*, shivering, shudder [ness
Cryndro *a*, round (not angular); curved
Crynedigaeth *nf*, tremulation
Crynfa, fëydd *nf*, trembling-fit
Crynfaen, fain, feini *n*, pebble
Crynfylchu *v*, to indent in curves
Crynhâd *n*, rounding
Crynhau *v*, to conglomerate
Cryniad *n*, trembling
Cryno *a*, compact, trim, neat, tidy
Crynoad *n*, compendium, summary; collection; making tidy or trim
Crynoawl, Crynöus *a*, gathering together
Crynodeb *n*, compactness; compendium; sketch
Crynoi *v*, to collect together [
Crynog -au *nf*, eight bushel measure. — ymherodrol, imperial quarter
Crynol *a*, shaking, trembling
Crynswth, Crynswdd *n*, mass, whole
Crynsypio *v*, to conglomerate
Crynu *v*, to tremble, to quake
Crynwas, weis *n*, sorry fellow
Crynwr, wyr *n*, trembler, one who quakes; Quaker [roots
Crynwraidd *np* (wreiddyn *n*), bulbous
Crys -au *n*, shirt, shift; haste, velocity
Crysbais, beisian *nf*, waistcoat, jacket
Crysfad -au *n*, bishop's confirmation
Crysia, Crysio *v*, to hasten, to speed
Crysiol *a*, hastening, speeding
Cryslain, leiniau *n*, shirt bosom
Crytiad *n*, growing plump
Crythedd *n*, gibbosity
Crythog *a*, gibbous; bulky
Crythor -ion -iaid *n*, fiddler, violinist
Crythu *v*, to swell out, to bulge
Crythyn *n*, small box; small fiddle
Cryw -ion *n*, slice; bow net; wicker basket
Crywyn *n*, slice; coulter [
Cu *a*, amiable, beloved. Tad cu, grandfather. *See* Tad
Cu *n*, approximation [
Cuaidd *a*, loving, affectionate
Cuain *a*, lovely, amiable, affectionate
Cuaint *n*, affection; amity
Cuall, cueill *n*, dangerous idiot
Cuall *a*, stupid, oafish, ignorant; fierce, savage
Cuan -od *nf*, owl; rock owl [
Cub -au *n*, mass, heap; cube
Cubol *a*, aggregate; cubical
Cuch -iau *n*, knitting of the brow; frown
Cuchio *v*, to knit the brow, to frown
Cuchiog, Cuchiol *a*, frowning, angry
Cud -ion *n*, celerity; flight; falco genus
Cudeb *n*, affection, amity
Cudyll -od *n*, sparrow-hawk=Curyll
Cudynog *a*, having flowing locks
Cudd -ion *n*, gloom; hiding
Cudd *a*, hidden, concealed
Cuddamcan -ion *n*, intrigue
Cuddan -od *nf*, wood-pigeon
Cudded -au *nf*, concealment
Cuddfa, fëydd *nf*, hiding-place; hoard
Cuddiadan *a*, clandestine; private
Cuddiedigaeth *nf*, concealment
Cuddigl -au *n*, private room; retreat
Cuddio *v*, to hide, to conceal
Cuddiog, Cuddiol *a*, hiding, concealing, lurking
Cuddon -od *nf*, wood-pigeon [
Cuedd *n*, affection, fondness
Cueddaint *n*, affection, amity
Cueddol *a*, affectionate, loving
Cueddu *v*, to render loving
Cuelli *n*, stupidity; ferocity, savageness
Cufydd -au *n*, cubit; half a yard
Cul -ion *n*, narrowness, the lean
Cul *a*, narrow, strait; lean [
Culdir -oedd *n*, narrow strip of land, isthmus
Culfain *a*, strait and small
Culfor -oedd *n*, narrow sea, strait
Culhâd *n*, narrowing
Culhau *v*, to narrow; to grow lean
Culder, Culi, Culni *n*, narrowness; leanness
Culo *v*, to narrow, to straiten [
Culwydd *a*, love-prospering
Cun -iaid *n*, leader, chief
Cun *a*, attractive; lovely=Cu
Cunar -au *nf*, sow; breeding sow
Cunell -au *nf*, phalanx
Cuniad -iaid *n*, leader, chief
Cunnellt *np*, weapons of war
Cunnog, Cunnach -au *nf*, milk-pail
Cunnogaid, eidiau *nf*, pailful
Cunnogi *v*, to put in a pail
Cunnogyn *n*, piggin
Cuol *a*, loving, affectionate
Cur -iau *n*, anxiety; stroke; throbbing pain; affliction; cure; care, charge
Curad -iaid *n*, curate
Curadiaeth *nf*, curacy
Curas -au *nf*, cuirass
Curfa, fëydd *nf*, beating; throb
Curio *n*, to pine, to vex; to waste
Curiol *a*, pining, vexing, wasting
Curioldeb *n*, vexation
Curo *v*, to beat; to strike; to throb
Curwlaw *n*, heavy rain
Curyll- od *n*, sparrow-hawk; kestrel; falcon
Cusan -au *n*, kiss [
Cusaniad *n*, kissing
Cusanu, Cuso *v*, to kiss [pig-sty
Cut -iau *n*, hovel, shed, sty. — moch,

Cuwch -iau *n*, knitting of the brow
Cuwg *s*, frown=Cuwch
Cŵwr, cuwyr *n*, wooer, lover
Cw *s*, concavity; lettuce
Cw *ad*, wherefrom, whence
Cwar -au, Cwer -i *n*, share-beam
Cwb, cybau *n*, concavity; kennel; cot
Cwbl *a*, all, whole, total, entire
Cwbl *s*, whole, total
Cwbledd *s*, entireness
Cwblhâd *n*, fulfilling, fulfilment
Cwblhau *v*, to fulfil, to finish
Cwcw, Cwcwg *nf*, cuckoo=Cog
Cwcwll, cycyllau *s*, hood, cowl
Cwch, cychod *s*. round concavity; boat; hive; crown of a hat
Cwd, cydau *s*, pouch; bag. Cwd y gwenwyn, a very peevish person
Cwdd *s*, cavity; shelter
Cwdd *ad*, whence, where
Cwddechwydd *s*, night-fall, evening
Cwddedu *v*, to hem round
Cwddu *v*, to turn up, to shelter
Cwddyn *n*, shelter
Cweryl -on *n*, strife, quarrel
Cwerylu *v*, to quarrel
Cwf *s*, rising over
Cwfl -au *s*, hood, cowl
Cwflen -au *nf*, cap; jockey-cap; hat
Cwgn, rising; jet; knob
Cwgn, cygnau *s*, knot; knuckle
Cwhwfan *s*, waving; panting
Cwhwfanu *v*, to wave; to pant=Cwhwfan
Cwl -ion *n*, flagging; fault; a box for raising coals
Cwla *a*, faltering, languid, ailing
Cwlas -au *n*, apartment; compartment in a building
Cwlbren -i *s*, bludgeon
Cwlff, cylffau *s*, shapeless piece; lump
Cwlio *v*, to make faulty
Cwlm, cylman *s*=Cwlwm
Cwlwm, cylyman *n*, knot, tie
Cwlyn *n*, what droops. — y mêl, agrimony
Cwll, cyllau *s*, separation; stomach
Cwlltyr, cylltyrau, Cwlltr, cylltrau *s*, coulter
Cwm, cymau, cymydd, cymoedd *s*, hollow between two hills, dale, dingle
Cwman -od *s*, kive, tub; rump
Cwmarch -au *s*, deep dingle
Cwmmwd, cymmydau *n*, subdivision of a hundred, commot
Cwmp *s*, round; circle
Cwmpas -oedd -au *s*, compass
Cwmpasol *a*, compassing
Cwmpasu *v*, to compass, to surround
Cwmpawd, odau *s*, compass
Cwmwl, cymylau *s*, cloud
Cŵn *np*, dogs: *s*, ci
Cwn *s*, top, summit, apex
Cwnad *s*, rising, elevation
Cwnawl *a*, rising, elevating
Cwndid -au *s*, song
Cwndidwr, wyr *n*, song-writer
Cwning -od *nf*, rabbit, coney
Cwningen *nf*, rabbit: *p*, cwningod
Cwnsallt *s*, cloak, robe
Cwnsyllt -au *s*, anvil
Cwnu *v*, to arise, to rise; to raise, to lift; to support=Codi
Cwnwg *s*, summit; apex
Cwpan -au *n*, cup, bowl
Cwpanaid, eidiau *s*, cupful; dry measure equal to about a gallon
Cwpl -au *n*, couple, coupling; principal rafter; chevron. Cyplau, principals
Cwpla *v*=Cwblhau
Cwplws, cyplysau *n*, coupling
Cwppwrdd, cypyrddau *s*, cupboard
Cŵr, cyroedd *s*, circle; skin
Cwr, cyrau *s*, limit, border; corner
Cwrach -au *s*, book, volume
Cwran -au *nf*, buskin, boot
Cwranog *a*, buskined, booted
Cwrc, cyrcau *s*, rotundity; stooping
Cwrcwd, cyrcydau *s*, stooping; squatting
Cwrdwal *n*, Cordova leather
Cwrdd *v*, to meet, to touch
Cwrdd, cyrddau *s*, meeting. Ty cwrdd, meeting-house
Cwrel -au *n*, coral=Gwylar
Cwrf, cyrfau *s*, trunk, body; curve
Cwrian *v*, to squat, to cower
Cwrlid -au *s*, coverlid
Cwrn, cyrnau *n*, spire; pile; stack; knob
Cwrnaid, eidiau *s*, curveting
Cwrpus *a*, apt to be ill or sick; ailing, sickly
Cwrt, cyrtiau *s*, mound; down; court, yard
Cwrw *s*, ale, strong beer. Dail y cwrw, laurel
Cwrwf, cyryfau *s*, ale, strong beer
Cwrwg, cyrygau *s*, frame; carcase; boat
Cwrwgl, cyryglau *s*, coracle
Cwrwm *s*, bowing; bending
Cwsg *s*, sleep; state of rest; slumber
Cwsgbar *a*, somniferous, soporific; narcotic
Cwst *s*, toil, drudgery
Cwswr *s*, refuse
Cwt, cytiau *s*, roundness; cot, sty: *nf*, rump, tail, skirt
Cwta *ans*, short; abrupt; bobtailed: *f*, cote
Cwtân *v*, to shorten, to curtail

Cwtiad, iaid *n*, plover
Cwtiar, ieir *nf*, coot, water rail
Cwtog *a*, bobtailed, squabby: *nf*, squab
Cwtoges -au *nf*, short squab
Cwtogi *v*, to shorten, to curtail
Cwtwa, cytysau *n*, lot: *nf*, scut, short-
Cwtyn *n*, plover [tail
Cwtyn *n*, tuck (in a garment)
Cwtysyn *n*, lot, ticket
Cwth *n*, throw off [tum
Cwthr, cythran *n*, the fundament, rec-
Cwthwn *n*, gust, squall
Cwybr -au *n*=Crwybr
Cwyd *n*, stir, agitation: *v*, rise; will rise
Cwydd *n*, fall, lapse
Cwyddol *a*, falling; ruinous
Cwymp -au *n*, fall, tumble
Cwympawd, odan *n*, falling; case (in
Cwympiad *n*, falling [grammar)
Cwympo *v*, to fall; to fell; to lower
Cwympol *a*, falling; declining
Cwyn -ion *n*, complaint; plaint, suit
Cwynfan -au *n*, lamentation
Cwynfan, Cwynfanu *v*, to complain, to bewail, to bemoan, to lament
Cwynfanus *a*, complaining, grieving
Cwyno, Cwynofain *v*, to complain; to lament, to bewail
Cwynofaint *n*, wailing
Cwynol *a*, complaining
Cwynos -au *n*, supper
Cwynosa *v*, to eat supper, to sup
Cwynwr, wyr *n*, complainer; complainant, plaintiff
Cwyr *n*, wax; gum. Canwyll gwyr, [wax candle
Cwyraid *a*, waxed
Cwyraidd, Cwyrol *a*, waxy
Cwyreli *n*, cerate, salve
Cwyren -au *nf*, cake of wax
Cwyriad *n*, waxing
Cwyro *v*, to cover with wax
Cwyrol *a*, of a waxy quality
Cwyros *cn*, cornel-tree
Cwys -au -i *nf*, furrow; the strip of soil turned up by the plough
Cwysed -i *nf*, gore, gusset
Cwysiad *n*, furrowing
Cwysig *nf*, small furrow
Cwyso *v*, to furrow; to plough
Cwysol *a*, furrowing
Cy *pa*, jointly, together, mutually, co-, col-, com-, con-, cor-.=Cyd, Cyf, Cym, Cyn, Cys, Cyt
Cybol *a*, holding, grasping
Cybolfa *nf*, hodgepodge, medley
Cyboli *v*, to blend, to mix; to make a

Cybydd -ion *n*, miser, niggard
Cybydd-dod, Cybydd-dra *n*, Cybydd-iaeth *nf*, avarice, covetousness
Cybyddes -au *nf*, female miser, covet-
Cybyddiad *n*, coveting [ous woman
Cybyddlyd, Cybyddol, Cybyddus *a*, coveting, greedy; miserly, avaricious
Cybyddu *v*, to act miserly
Cycwallt -iaid *n*, cuckold
Cycyllog *a*, hooded, cowled
Cycyllu *v*, to wear a hood
Cycyllyn *n*, chaperon
Cychaid, eidiau *n*, boatful; hiveful
Cychawl *a*, boat-like; hive-like
Cychedd *n*, concavity
Cychiad *n*, covering; hiving
Cychu *v*, to cover; to hive
Cychwant *n*, mutual desire
Cychwardd *n*, laughing together
Cychwedl -au *nf*, whisper; tale
Cychwedlu *v*, to whisper
Cychwlyn *n*, agrimony
Cychwn *n*, mutual rising
Cychwnfa, fäu *nf*, setting off, start
Cychwniad, Cychwyniad *n*, mutual rising; commencement; setting off
Cychwnu *v*, to set off; to begin; to start
Cychwyfan -au *nf*, hovering; rocking
Cychwyfan *v*, to hover; to rock
Cychwyfiad *n*, coagitation [move
Cychwyn *v*, to stir; to set off: *n*, stir,
Cychwynfa, fäu *nf*, setting off; origination, beginning; start
Cyd *n*, junction; coupling: *a*, joint, united, common: *ad*, whilst, as long as: *c*, forasmuch; since: *pa*. *See* Cy
Cyd *a*, as long=Cyhyd
Cyda *pr*, with; in addition to=Gyda
Cydaddoli *v*, to worship together
Cydafien *nf*, tall gawky
Cydaid, eidiau *n*, bagful
Cydair *a*, unanimous
Cydamserol *a*, contemporary
Cydan *n*, small bag; wallet
Cydanian *a*, connatural
Cydawr *nf*, conclamation
Cydbell *a*, equidistant
Cydblaid, bleidiau *nf*, confederate
Cydbwys *a*, of equal weight
Cydbwyso *v*, to equipoise
Cydchwant -au *n*, concupiscence
Cydchwyf *n*, mutual agitation
Cyd-deimlad *n*, sympathy, commiseration, fellow-feeling=Cytteimlad
Cyd-deimlo *v*, to sympathize, to com-
Cyd-dynu *v*, to concur [miserate

Cydeffaith, ffeithiau *nf*, coefficiency
Cydenw -au *n*, namesake
Cydenwad *n*, agnomination
Cydestyniad *n*, coextention
Cydetifedd -ion *n*, coheir
Cydfa -on, fëydd *nf*, convention
Cydfaethiad *n*, connutrition
Cydfagu *v*, to rear together
Cydfantoli *v*, to equalize, to equipoise
Cydfaol *a*, synodical
Cydfeddiannu *v*, to possess jointly
Cydfil -od *n*, the third stage in the bardic circle of transmigration, succeeding *Obryn*, and followed by *Dyndod*, or state of humanity
Cydfloedd *nf*, conclamation
Cydfod -au *n*, coexistence; concord, agreement: *v*, to agree, to accord
Cydfodd *n*, concord, agreement
Cydfrad -au *n*, conspiracy, plot
Cydfrawdoliaeth *nf*, confraternity
Cydfwriad -au *n*, mutual purpose
Cydfydiant *n*, coexistence
Cydfydriad *n*, commensuration
Cydfynediant *n*, concomitancy
Cydffrydiant *n*, confluence
Cydffurfio *v*, to conform
Cydgadwyno *v*, to concatenate
Cydgam *n*, dalliance; delay
Cydgamu *v*, to step together; to attend
Cydgan -au *nf*, chorus; concert
Cydganu *v*, to sing in consert
Cydgar, geraint *n*, correlative
Cydgarennydd *n*, consanguinity
Cydgeisio *v*, to compete
Cydgerdd -i -au *nf*, symphony; concert
Cydgerddediad *n*, concomitance
Cydgeulo *v*, to concoagulate
Cydglymiad *n*, alligation
Cydgor -iau *n*, united choir. Wythnos y Cydgoriau, Ember Week
Cydgorfloli *v*, concorporate
Cydgwyniad *n*, condolence [incide
Cydgyfarfod *v*, to meet together; to co-
Cydgyfartal *a*, coequal
Cydgyfathrach -au *nf*, association
Cydgynghorfa -iau -oedd *nf*, congress
Cydgylchiad *n*, convolution
Cydgyrchu *v*, to assemble together
Cydgyrhaeddiad *n*, coextension
Cydgyssoni *v*, to harmonize together
Cydhanfod *n*, coexistence: *v*, to coexist
-diad *n*, joining together; junction, ouplingl; biting; laying hold
iaith *a*, of one language
iead *n*, conjugation [gate
[illegible]

Cydio *v*, to join; to couple; to bite; to take hold. Cydio yn, to lay hold of
Cydlais, leisiau *n*, consonance
Cydlawenhau *v*, to congratulate
Cydlechu *v*, to hide or shelter together
Cydlef -au *nf*, joint shout, conclamation
Cydlefaru *v*, to speak together
Cydlehau *v*, to collocate
Cydles *n*, mutual advantage
Cydlif -au, Cydli *n*, confluxl
Cydlyniad *n*, cohesion
Cydnabod *n*, acquaintance; recognition: *v*, to acknowledge; to own
Cydnabyddiaeth *nf*, acquaintance
Cydnabyddus *a*, acquainted together;
Cydnad -au *nf*, conclamation [expert
Cydnaws *a*, connatural
Cydnerth -oedd *n*, equipolence: *a*, well
Cydneseu *v*, to approach mutually [set
Cydnewid *v*, to interchange
Cydoddef -ion *n*, sympathy: *v*, to for-
Cydoed -ion *n*, contemporary [bear
Cydoes, Cydoed *a*, coeval=Cyfoes
Cydoesi *v*, to contemporize
Cydofal -on *n*, mutual care
Cydol *a*, complete, whole
Cydolig *a*, universal; catholic. Cydologion, Catholics
Cydradd *a*, of equal degree, equal
Cydraddoldeb *n*, equality
Cydraid, reidiau *n*, mutual want
Cydran -au *nf*, joint share
Cydrawd -iau *n*, concurrence
Cydred *a*, concurrent
Cydrino *v*, to dispute together
Cydroddi *v*, to give or bestow mutually
Cydrwymo *v*, to bind together
Cydryw -iau *nc*, hermaphrodite
Cydryw *a*, homogeneous
Cydrywiaeth *nf*, homogeneity
Cydsain, seiniau *nf*, consonancy, rhythm
Cydsain, seiniaid *nf*, consonant
Cydsefyll *v*, to stand together
Cydseinio *v*, to sound together; to accord
Cydser -au *n* and *cn*, constellation
Cydserch *n*, mutual love
Cydsereddiad -au *n*, constellation
Cydsiarad *n*, confabulation: *v*, to con-
Cydsoriant *n*, mutual offence [verse
Cydsylweddiad *n*, consubstantiation
Cydsylltiad *n*, conjunction [consent
Cydsyniad *n*, unanimity, agreement,
Cydsynied, Cydsynio *v*, to agree, to aquiesce, to consent
Cydu *v*, to bag, to pouch
Cydun *a*, accordant, united
[illegible]

Cyduno *v*, to unite, to agree
Cydwaed *a*, consanguineous
Cydwaeddiad *n*, conclamation
Cydwas, weision *n*, fellow servant
Cydwe -oedd *nf*, contexture
Cydwedd -au, Cydweddog -ion *nc*, yoke-fellow, associate, partner; consort; husband or wife. Brenines gydwedd, Brenines gydweddog, queen consort. Tywysog cydweddog, Tywysog cydwedd, prince consort
Cydweddog *a*, conjugal
Cydweddu *v*, to accord, to agree
Cydweinidog -ion *n*, fellow servant or minister
Cydweithio *v*, to co-operate
Cydwelydd -ion *n*, associate
Cydwerth *n*, an equivalent: *a*, equivalent
Cydweu *v*, to interweave
Cydwlad, wledydd *nf*, common country, united state: *a*, of the same country
Cydwr, wyr *n*, party-man
Cydwybod -au *nf*, conscience
Cydwybodol *a*, conscientious
Cydwynebiad *n*, confronting
Cydwysiad *n*, convocation
Cydyfed *v*, to drink together
Cydymaith, eithion *n*, companion
Cydymattal *v*, to abstain mutually
Cydymdaith, deithion *n*, companion
Cydymdeimlad *n*, mutual sympathy
Cydymdeithas -au *nf*, company
Cydymdeithasu *v*, to consociate
Cydymdrafodi *v*, to strive mutually
Cydymddiried *n*, mutual trust
Cydymddwyn *v*, to bear mutually
Cydymgeisiol *a*, competitive
Cydymgilio *v*, to recede mutually
Cydymgyrch *n*, concurrence
Cydymholi *v*, to inquire mutually
Cydymliw *v*, to reproach one another
Cydymoddef *v*, to bear mutually
Cydymranu *v*, to secede together
Cydymroddi *v*, to yield mutually
Cydymroi *v*, to resign together
Cydymryson -au *n*, mutual strife: *v*, to contend together
Cydymuno *v*, to unite or join together
Cydymweddu *v*, to conform mutually
Cydyn *n*, little bag, pouch
Cydyru *v*, to drive together
Cyf *px*, jointly, together. *See* Cy
Cyfa *a*, whole=Cyfan
Cyfab *a*, in foal
Cyfacan, cenion, Cyfacen -ion *nf*, monotony
Cyfacenu *v*, to speak in one tone
Cyfachludd *n*, concealment

Cyfadgan -au, Cyfadgen -au *nf*, proverb
Cyfadnabod *n*, acknowledgment
Cyfadref *a*, domestic, familiar
Cyfadrodd -ion *n*, conversation
Cyfaddas *a*, convenient, meet, suitable
Cyfaddasu *v*, to render fit, to adapt
Cyfaddaw *v*, to promise mutually, to compromise
Cyfaddawd, odau *n*, compromise
Cyfaddef *v*, to confess, to acknowledge
Cyfaddewid -ion *nf*, mutual promise
Cyfael -ion *nf*, associate
Cyfael *a*, of the same party
Cyfaeru *v*, to conflict
Cyfaeth *a*, nurtured together
Cyfaethiad *n*, connutrition
Cyfager *n*, collection of vapour or steam
Cyfagos *a*, contiguous, near, proximate
Cyfagosäu, Cyfagosi *v*, to approximate
Cyfagu *v*, to nurse together
Cyfagwedd -au *nf*, conformity; symphoresis
Cyfagweddiad *n*, conformation
Cyfagweddu *v*, to conform
Cyfagwy *a*, clustered together
Cyfaill, eillion, Cyfaillt, eilltion *n*, friend
Cyfaint, einnoedd *n*, convent
Cyfais *a*, collateral
Cyfal *a*, similar, like
Cyfaledd -au *n*, analogy
Cyfalhau *v*, to liken, to resemble
Cyfalw *v*, to call together
Cyfall *a*, matched, joined
Cyfallëu *v*, to match, to connect
Cyfallu -oedd *n*, coefficiency
Cyfallwy *a*, coefficient, efficient
Cyfammod -au *n*, covenant, contract
Cyfammodi *v*, to make a covenant, to covenant; to bargain
Cyfamryson -au *n*, competition
Cyfamser -oedd *n*, interim, mean time
Cyfamserol *a*, opportune
Cyfamseru *v*, to make opportune
Cyfamwg, Cyfamwyn *v*, to protect mutually
Cyfan *a*, entire, complete: *n*, the whole. Cyfanion, integers
Cyfander, Cyfanedd *n*, entireness
Cyfandir -oedd *n*, continent
Cyfandroed *a*, web-footed
Cyfanerch -ion *n*, congratulation
Cyfanfor -oedd *n*, main sea, ocean
Cyfaniad *n*, making whole
Cyfanian -au *nf*, unity of nature
Cyfanlloer -au *nf*, full moon
Cyfannedd -au *nf*, inhabited place: *a*, inhabited; domestic
Cyfanneddol *a*, domestic; inhabited

Cyfanneddu *v*, to inhabit, to dwell
Cyfannod, Cyfanod -au *nf*, full stop
Cyfannogi *v*, to excite mutually
Cyfanol *n*, integral, entire
Cyfanrif -au *n*, integer, whole number
Cyfanrwydd *n*, entireness, entirety
Cyfansawdd *a*, composite, compound
Cyfansoddi *v*, to compose, to put together
Cyfansoddiad *n*, composition
Cyfanseddol *a*, compositive [positor
Cyfansoddwr, wyr *n*, composer; com-
Cyfanswm, symiau *n*, sum total, amount, total, the whole
Cyfanu *v*, to make whole
Cyfanwaith *n*, complete work; whole
Cyfanwerth *n* & *a*, wholesale
Cyfanwerthwr, wyr, Cyfanwerthydd -ion *n*, wholesale dealer
Cyfar, eirian *n*, joint ploughing; acre
Cyfarail, eiliau *n*, joint guarding
Cyfaran *a*, confronted
Cyfarch *n*, address, greeting: *v*, to address, to greet, to salute
Cyfarchafu *v*, to exalt together
Cyfarchedigol *a*, congratulatory
Cyfarchiad *n*, greeting
Cyfarchol *a*, complimentary
Cyfarchwel -au *n*, reproach
Cyfarchwyl -au *n*, survey, watching
Cyfarchwyliaeth *nf*, surveyorship
Cyfarddu *v*, to plough together
Cyfarddun *a*, simple; sublime [mation
Cyfardduniad *n*, simplification; subli-
Cyfaredd -ion *nf*, charm, nostrum
Cyfareddu *v*, to cure by charm; to en-
Cyfaretri *n*, joint ploughing [chant
Cyfarf, eirf *nf*, combat, conflict
Cyfarfaeth -au *nf*, unity of design
Cyfarfaethu *v*, to concur in design
Cyfarfan -au *nf*, opposite place: *a*, fronting, facing, opposing
Cyfarfod *v*, to meet, to assemble
Cyfarfod -ydd -au *n*, meeting, assem-
Cyfarfog *a*, mutually armed [bly
Cyfargod -ion *n*, eaves, skirt
Cyfariaith, ieithoedd *nf*, conversation
Cyfarial *n*, liveliness, gaiety
Cyfaros *v*, to continue, to remain
Cyfarosol *a*, resident, residing [ratus
Cyfarpar -ion -au *n*, preparation; appa-
Cyfarparol *a*, preparatory
Cyfarsang -au *nf*, trampling
[illegible]arsangol *a*, trampling
[illegible]angu *v*, to vanquish, to subdue
[illegible]al *a*, proportional, equal
[illegible]alai, eion *nc*, standard

Cyfartaliad *n*, equation
Cyfartalu *v*, to proportionate, to equalize
Cyfartelid *a*, equable, equal; steady
Cyfarth *v*, to bark, to yelp: *n*, barking
Cyfarthfa, fäu *nf*, baiting with dogs
Cyfarthfa, föydd *nf*, junction of hills
Cyfarthiad *n*, barking
Cyfaru *v*, to plough together
Cyfarwain *v*, to conduct; to introduce
Cyfarwaith *n*, conflict
Cyfarwar *a*, soothing, calming
Cyfarwas *n*, contention
Cyfarwel -ion *n*, prospect
Cyfarws -au *nf*, present, reward; pen-
Cyfarwyd -ion *n*, controversy [sion
Cyfarwydd *a*, skilful; acquainted
Cyfarwydd -ion *n*, wizard: *nf*, glow-
Cyfarwyddiad *n*, direction [worm
Cyfarwyddiadur-on *n*, director, directory
Cyfarwyddo *v*, to direct, to guide; to inform, to instruct
Cyfarwyddol *a*, directing, guiding
Cyfarwyddwr, wyr *n*, guide, director
Cyfarwyddyd *n*, direction, instruction, guidance; experience; guide
Cyfarwyneb *n*, right against, opposite
Cyfarwynebol *a*, confronting
Cyfarwynebu *v*, to confront
Cyfarwyre -on *nf*, consurrection
Cyfarwys -au *nf*, present, gift; pension
Cyfarwysiad *n*, presenting; pensioning
Cyfarwyso *v*, to present; to pension
Cyfarwysog *a*, pensioned: *nc*, pensioner
Cyfaryatlys *a*, sideways; in profile
Cyfastellu *v*, to lay boards
Cyfateb *v*, to correspond, to tally
Cyfatebiad *n*, corresponding, mutually answering; correspondence [logy
Cyfatebiaeth *nf*, correspondence; ana-
Cyfatebol *a*, corresponding; suitable
Cyfattal *a*, obstructive. Tywydd cyfattal, broken or unsettled weather
Cyfattal *v*, to restrain mutually
Cyfattaliad *n*, repression
Cyfattegu *v*, to uphold jointly
Cyfattynu *v*, to attract mutually
Cyfathrach -au *nf*, affinity, kin, alliance
Cyfathrachu *v*, to join alliance; to join in matrimony; to ally
Cyfäu *v*, to make whole
Cyfawd *n*, rising, getting up
Cyfawr, orau *n*, whole; fulness
Cyfdaeru *v*, to contend together
Cyfdderbyn *v*, to receive jointly
Cyfddull -iau *n*, conformity
Cyfddulliad *n*, configuration

Cyfddydd -iau *n*, the day spring, dawn
Cyfebol *a*, big with foal, in foal
Cyfebr *a*, in foal=Cyfab
Cyfebriad *n*, gestation [to get in foal
Cyfebru *v*, to gestate, to go with young;
Cyfebrwydd *n*, foal in embryo
Cyfechni *n*, joint security
Cyfechwyn -ion *n*, joint loan
Cyfedliw -iau *n*, mutual reproach
Cyfedd -au *n*, compotation
Cyfeddach *nf*, banquet, festivity; carousal
Cyfegydd -au *n*, pickaxe
Cyfeiaeth *n*, turmoil, trouble
Cyfeiddined -au *nf*, mutual wish
Cyfeidduno *v*, to wish mutually
Cyfeiedd *n*, tribulation, trouble
Cyfeiliad *n*, compilation
Cyfeilio *v*, to compile, to construct
Cyfeiliorn *n*, deviation, error
Cyfeiliornad *n*, going astray; heresy
Cyfeiliorni *v*, to deviate, to err, to stray
Cyfeiliornus *a*, devious, erring, erroneous
Cyfeiliornwr, wyr *n*, wanderer, rover, rambler; one who errs; heretic
Cyfeiliw *a*, of the same colour
Cyfeillach -au *nf*, friendship; fellowship
Cyfeillgar *a*, friendly, sociable
Cyfeilles -au *nf*, female friend
Cyfeillio *v*, to associate
Cyfeinniol *a*, coventual
Cyfeireb -ion *nf*, directive note, rubric
Cyfeirgi, gwn *n*, pointer, setting-dog
Cyfeiriad *n*, direction [tory
Cyfeiriadur -on *n*, director, guide, direc-
Cyfeirio *v*, to direct; to refer; to make towards
Cyfeiriol *a*, directing, leading
Cyfeirnod -au *nf*, note of reference
Cyfeiryd *v*, to direct, to lead
Cyfeisieu *n*, mutal want
Cyfeisor -ion *n*, match, fellow
Cyfeisor *a*, collateral; equal
Cyfeisted -au *n*, the breech
Cyfeisteddfod -au *nf*, committee, congress, convention
Cyfeisteddwr, wyr *n*, committee-man
Cyfeistyddio *v*, to make to sit in order together
Cyfeithrin *v*, to nurse together
Cyfelin -au *nf*, cubit; half a yard
Cyfelinaid, eidiau *nf*, cubit length
Cyfenw -au *n*, surname
Cyfenwi *v*, to surname [opposite
Cyfer *n*, opposite situation. Ar gyfer,
Cyferbyn *a*, opposite, fronting
Cyferbyniad *n*, contraposition
Cyferbyniad, iaid *n*, opponent, antagonist
Cyferbynu, Cyferbynied *v*, to set in

Cyferddawn, ddoniau *n*, virtue, efficacy
Cyferddoniad *n*, giving a virtue
Cyfergyd -ion *n*, concussion
Cyfergydio *v*, to strike together
Cyfergyr -oedd *n*, rencounter
Cyfergyru *v*, to assail, to assault
Cyferlyn *v*, to pursue together
Cyferthi *n*, sanctity, holiness
Cyferthu *v*, to consecrate, to sanctify
Cyferthwch *n*, panting together
Cyferthychain *v*, to pant together
Cyferwen -au *nf*, flattering smile
Cyferwenu *v*, to flatter
Cyferwyr *n*, iniquity
Cyferyd *n*, opposite place
Cyfesgar -aint *n*, mutual foe
Cyfethol *v*, to constitute; to dispute
Cyfhogi *v*, to sharpen together
Cyfhwrdd, &c.=Cyffwrdd, &c.
Cyfiachyddiaeth *nf*, etymology
Cyfiaith, ieithoedd *nf*, vernacular speech: *a*, of the same language. Cyfieithion, translations
Cyfiawn *a*, just, righteous, equitable
Cyfiawnder -au *n*, justice, equity
Cyfiawnedd *n*, justness
Cyfiawnhâd *n*, justification
Cyfiawnhau *v*, to justify
Cyfiawniad *n*, rectifying, justification
Cyfiawnu *v*, to justify; to rectify
Cyfieithiad, Cyfieithad -au *n*, translation
Cyfieithu *v*, to translate, to construe
Cyfieithydd -ion, Cyfieithwr, wyr *n*, translator, interpreter
Cyfieuad *n*, conjugation
Cyfieuo *v*, to conjugate, to yoke together
Cyfiewin *a*, equal, similar
Cyfio *v*, to make equable
Cyfladd, Cyfladdol *a*, coincident, fitting
Cyfladd *v*, to coincide
Cyfladdiad *n*, coincidence
Cyflafan -au *nf*, heinous deed, crime; massacre; hairweed
Cyflafanu *v*, to massacre
Cyflafar *a*, mutually noisy
Cyflafaredd *nf*, parley; arbitration
Cyflafaru *v*, to parley
Cyflaid, eidiau *nf*, the arms-full
Cyflaith *n*, confection
Cyflam *a*, attendant
Cyflanw *n*, complement
Cyflawn *a*, complete, full, perfect
Cyflawnder, Cyflawnedd *n*, completeness; plenitude, fulness
Cyflawnu *v*, to make complete, to fulfil
Cyfle -oedd *n*, opportunity; place

Cyfled *a*, of equal breadth
Cyfledlad *n*, coextension
Cyfledu *v*, to coextend
Cyflef *a*, concordant in voice
Cyflefain *v*, to shout together
Cyflegr -au *n*, gun, canon
Cyflegriad *n*, cannonading
Cyflegru *v*, to fire a gun, to cannonade
Cyflehau *v*, to collocate=Cyflëu
Cyfleidio *v*, to embrace=Cofleidio
Cyflenwad *n*, repletion, supply, supplement
Cyfienwi *v*, to fulfil
Cyfles *n*, mutual benefit
Cyflesäu, Cyflesu *v*, to benefit mutually
Cyflesfa -oedd *nf*, club
Cyflëu *v*, to collocate; to put, to place
Cyfleuer *a*, of equal lustre
Cyflëus *a*, convenient, suitable
Cyfleusdra, Cyfleusdod *n*, convenience
Cyflewych *a*, of equal light
Cyflewyn *n*, reflection
Cyflin, Cyflinell -au *nf*, parallel line. Cyflinau, Cyflinellau, parallels
Cyflino *v*, to contort
Cyfliwio *v*, to tint alike
Cyflo *a*, big with calf, in-calf
Cyfloca *v*, to take hire
Cyflochi *v*, to harbour equally
Cyflag -au *n*, wages, salary, stipend
Cyflogi *v*, to hire; to engage in service
Cyflogwas, weision *n*, hired servant
Cyfludwad *n*, reducing to ashes
Cyfludd -ion *n*, impediment: *v*, to obstruct
Cyfluddiad *n*, impeding
Cyfluedd *n*, mutual warfare
Cyflun *a*, of the same form
Cyflunedd *n*, uniformity
Cyfluniaeth *n*, ratio of food
Cyflunio *v*, to form alike; to organize
Cyfllyddiaeth *nf*, joint warfare
Cyflw -on *n*, mutual oath
Cyflwch, lychau *n*, falling together
Cyflwg, lygau *n*, mutual view
Cyflwng *a*, swallowing up
Cyflwnc *n*, fasting
Cyflwr, lyrau *n*, condition, state. — enwadol, nominative case. — gwrthddrychol, objective case. — meddiannol, possessive case
Cyflwydd *n*, prosperity
Cyflwyddo *v*, to prosper
Cyflwyn -ion *n*, what is presented.
[illegible]wthyr cyflwyn, epistle dedicatory
[illegible]rniad *n*, presentation; dedication
[illegible]no *v*, to send; to address; to [illegible]ate; to present
[illegible]

Cyflwyrder *n*, totality, completeness
Cyflwys *a*, sanctified, holy
Cyflwysedd *n*, sanctity
Cyflwyth -au *n*, compressure
Cyflwytho *v*, to compress
Cyflychu *v*, to yield; to begin to be unwell; to begin to be in labour
Cyflychwyr *n*, twilight
Cyflyfr -au *n*, volume, tome
Cyflym *a*, swift, quick, nimble; keen
Cyflymder *n*, swiftness, speed, nimbleness
Cyflymiad *n*, acceleration
Cyflymu *v*, accelerate
Cyflyn *n*, mutually adhering
Cyflyniad *n*, agglutination
Cyflyniadol *a*, conjunctive
Cyflynu *v*, to agglutinate, to coadhere
Cyflys *a*, courtly, courtlike
Cyflywodraeth *nf*, federal government
Cyfnaith, neithion *n*, troth, pledge
Cyfnaws *a*, of the same quality
Cyfneithio *v*, to betroth
Cyfnerth -oedd *n*, support; auxiliary, ally
Cyfnertheddd *n*, compactness
Cyfnerthi *n*, steadiness
Cyfnerthiad *n*, confirmation; enforcement
Cyfnerthu *v*, to conform, to corroborate; to aid, to enforce, to assist
Cyfnesäd, cyfnesiad *n*, approximation
Cyfnesaf *a*, next, nearest
Cyfnesafedd *n*, contiguity
Cyfnesafiad, iaid *n*, next of kin
Cyfnesäu, Cyfnesu *v*, to approximate
Cyfnewid, Cyfnewidiad *n*, Cyfnewidiaeth *nf*, change, exchange, alteration
Cyfnewid, Cyfnewidio *v*, to exchange, to commute, to barter
Cyfnewidial *v*, to reciprocate
Cyfnewidiog, Cyfnewidiol *a*, alternate; being by turns; reciprocal; changeable
Cyfnewidioldeb *n*, commutability
Cyfnewidiwr, wyr *n*, chapman
Cyfnifer -oedd *n*, even number
Cyfnifer *a*, of even number
Cyfnither -oedd *nf*, female cousin
Cyfnod -au *n*, conjuncture; period
Cyfnodiad *n*, connotation
Cyfnodol *a*, periodical. Cyfnodolion, periodicals
Cyfnos -au *n*, evening twilight
Cyfnosi *v*, to become night
Cyfnydd *a*, intertwined: *n*, dodder
Cyfnyddu *v*, to twine together
Cyfochredd *n*, parallelism
Cyfochrog *v*, collateral, parallel, equilateral
Cyfod *n*, tarrying, abiding
Cyfodedyn *n*, what is moveable
Cyfoden, -an *nf*, [illegible]

Cyfodi *v*, to arise, to get up; to raise
Cyfodiad *n*, rising up, resurrection
Cyfodli *v*, to rhyme
Cyfodd *a*, content, satisfied
Cyfoddiad *n*, contenting
Cyfoddiant *n*, complacency
Cyfoed *a*, coeval, contemporary
Cyfoedydd -ion *n*, contemporary
Cyfoen *a*, big with lamb=Cymmwyn
Cyfoes *a*, coetaneous, coeval [power
Cyfoeth -au *n*, opulence; riches; wealth;
Cyfoethog *a*, rich, wealthy; powerful
Cyfoethogi *v*, to enrich; to become rich or wealthy [emetic
Cyfog -ion, Cyfoglyn -oedd *n*, vomit,
Cyfogi *v*, to vomit, to cast up
Cyfoglys *n*, asarabacca
Cyfogwydd *n*, convergency
Cyfongl -au *nf*, right angle [angular
Cyfongl, Cyfonglog *a*, rectangular; equi-
Cyfoli *v*, to praise together
Cyfoliant *n*, universal praise
Cyfolwg, olygion *nf*, synopsis
Cyfoll *a*, integral; complete
Cyfor -au *n*, confine, border
Cyfor *a*, even with an edge
Cyforddwy -on *nf*, expedition
Cyforddwyn *n*, synecdoche
Cyforddyl *n*, plaudit, applause
Cyfore *a*, even with the morn
Cyforio *v*, to fill up to the brim
Cyfosod *v*, to place together, or in con-
Cyfosodiad *n*, synthesis [nection
Cyfosodol *a*, synthetical
Cyfrad *n*, conspiracy, plot
Cyfradu *v*, to conspire, to plot
Cyfradd *a*, of equal degree
Cyfrae, reiau *n*, chain, leash, brace
Cyfragod -au *n*, ambuscade
Cyfragod *v*, to lie in wait
Cyfrang -au *nf*, rencounter [together
Cyfrangu *v*, to come in contact, to meet
Cyfraid, reidiau *n*, competency; needful possession: *a*, necessary, needful
Cyfraith, reithiau *nf*, law, statute
Cyfran -au *nf*, portion, share; rate
Cyfranai, eion *nc*, participle [cative
Cyfranedigol *a*, contributive, communi-
Cyfraniad *n*, contribution; participle
Cyfraniadol *a*, participial
Cyfranog -ion *nc*, participation
Cyfranog, Cyfranol *a*, participant
Cyfranogi *v*, to participate [partake
Cyfrannu *v*, to contribute; to impart; to
Cyfranwr, wyr *n*, sharer, divider
Cyfrau *np*, ornaments

Cyfrbeniad *n*, consummation, completion
Cyfrbenu *v*, to consummate
Cyfrbwyll *a*, of sound mind
Cyfrdal -ion *n*, equivalence, value
Cyfrdan *n*, variance, discord
Cyfrdelaid, Cyfrdelid *a*, all graceful
Cyfrdo *a*, complete, whole; compact
Cyfrdost *a*, very vigorous
Cyfrdwy *cn*, oak fern
Cyfrdwyth *a*, very elastic
Cyfrdy, dai *n*, assembly-house
Cyfrddawn, ddoniau *n*, virtue
Cyfred *a*, of equal speed or course
Cyfredeg *v*, to concur, to run together
Cyfrediad, iaid *n*, gerund
Cyfrediad -au *n*, concurrence, coinci-
Cyfredlin -au *nf*, parallel line [dence
Cyfref *a*, of equal thickness
Cyfreidiad *n*, necessity
Cyfreidiol *a*, necessary, requisite
Cyfreithgar *a*, litigious
Cyfreithiad *n*, litigation
Cyfreithio *v*, to litigate, to go to law
Cyfreithiol *a*, legal, lawful
Cyfreithiwr, wyr *n*, lawyer, attorney;
Cyfreithlawn *a*, lawful [litigant
Cyfreithlondeb *n*, legality
Creithloni *v*, to legalize
Cyfrenin *a*, mutually sharing
Cyfres -i *nf*, series [gether
Cyfrestru *v*, to interweave; to range to-
Cyfrgoll *nf*, perdition, loss
Cyfrgolli *v*, to lose utterly
Cyfri *n*, equality of rank or dignity
Cyfrif -on *n*, account, reckoning. Gwneuthur mawr gyfrif o, to highly esteem
Cyfrif *v*, to count, to reckon
Cyfrifeb -au -ion *nf*, account, return,
Cyfrifiad *n*, counting [report
Cyfriflyfr -au *n*, account-book
Cyfrifol *a*, of account; reputed
Cyfrill -iau *nf*, parallel row [gether
Cyfrillio *v*, to set in rows; to range to-
Cyfrin *a*, privy; conscious. Cyfrin gynghor, the privy council
Cyfrinach -au *nf*, secret
Cyfrinachol *a*, private, secret [ate
Cyfrinachu *v*, to talk secrets; to associ-
Cyfrinfa -oedd, fäu *nf*, place of privacy; lodge (as of Free-masons, &c.)
Cyfriniaeth *nf*, mystery
Cyfrinio, Cyfrino *v*, to mysterize
Cyfriniol, Cyfrinol *a*, mysterious, m
Cyfrith -ion *n*, image; pretence
Cyfrithio *v*, to appear, to seem
Cyfrodedd *n*, concurrent state: *a*,

Cyfrodeddiad *n*, twining, entwining
Cyfrodeddu *v*, to twine together, to twist
Cyfrodol *a*, concurrent
Cyfroddiad *n*, contribution
Cyfrol -au *nf*, volume, tome
Cyfrugliad *n*, confrication [view
Cyfrwch, rychau *n*, conjunction; inter-
Cyfrwng, ryngau *n*, interval; channel, medium [saddle
Cyfrwy -au *n*, saddle. — untuog, side-
Cyfrwydd *a*, expeditious
Cyfrwyddo *v*, to expedite, to facilitate
Cyfrwyddol *a*, facilitating
Cyfrwyddyd *n*, expedition, facility
Cyfrwymiad *n*, constriction
Cyfrwymo *v*, to bind together
Cyfrwymyn -au *n*, bracer, bandage
Cyfrwyo *v*, to saddle
Cyfrwys *a*, cunning, subtle, sly, crafty
Cyfrwysdra, Cyfrwysder *n*, craftiness, [subtlety
Cyfrychol *a*, conjunctive
Cyfryd *n*, unanimity: *a*, unanimous
Cyfrydd *a*, altogether free
Cyfryddid *n*, liberty, precinct
Cyfryngdod -au *n*, mediation
Cyfryngiad *n*, mediating; conjunction
Cyfryngol *a*, intermediate; mediatorial
Cyfryngu *v*, to intercede; to mediate
Cyfryngwr, wyr *n*, mediator, intercessor, umpire
Cyfrym *n*, equality of force: *a*, of ditto
Cyfrys *a*, apt to rush together
Cyfrysedd *n*, contention
Cyfryw *a*, homogeneous; like, such
Cyfrywiad *n*, assimilation
Cyfrywiaeth *nf*, homogeneity
Cyfrywiol *a*, homogeneous
Cyfu *v*, to accord, to unite [simple
Cyfun *a*, agreeing, accordant; equal;
Cyfunawd *n*, accordance
Cyfundeb -au *n*, unity, union; association
Cyfundod -au *n*, concord, unity; connexion
Cyfundraith, dreithiau *nf*, system
Cyfundrefn -au, *nf*, system
Cyfuniad *n*, combination
Cyfuno *v*, to accord, to combine
Cyfunrhyw *a*, homogeneous; similar,
Cyfunwedd *a*, uniform; like [like
Cyfurdd *a*, of equal rank
Cyfurddo *v*, to make equal in rank
Cyfurddor -ion *n*, compeer
[illegible]rch *a*, of equal height, as high
[illegible] *a*, being compressed
[illegible]iad *n*, compression
[illegible]u *v*, to compress, to squeeze

Cyfweddiad *n*, comparison
Cyfweddu *v*, to resemble
Cyfwerth *a*, of equal value [distance
Cyfwng, ynglau *n*, intervention; space,
Cyfwlch *a*, intersecant: suitable
Cyfwriad *n*, joint projection
Cyfwriadu *v*, to plan together
Cyfwrw *v*, to cast together
Cyfwyl *n*, presence
Cyfwyneb *a*, face to face
Cyfwynebiad *n*, confrontation [together
Cyfwyrain *a*, rising together: *v*, to rise
Cyfyd *v*, will rise (from Cyfod)
Cyfyng *a*, narrow, strait, close
Cyfyng-gynghor -ion *n*, perplexity of mind; difficulty; distress
Cyfyngder *n*, narrowness; distress
Cyfyngiad *n*, narrowing
Cyfyngu *v*, to narrow, to close
Cyfyl *n*, contiguity: *a*, contiguous
Cyfymborth *n*, joint messing
Cyfymbwyll -ion *n*, mutual reasoning, conversation, dialogue
Cyfymbwys *n*, correspondence of parts
Cyfymdrechiad *n*, mutual striving
Cyfymgloi *v*, to interjoin [attraction
Cyfymgyrch, Cyfymgyrchiad *n*, mutual
Cyfymliw *v*, to reproach mutually
Cyfymlyn *a*, mutually adherent; mutually pursuing
Cyfymran *a*, equally sharing
Cyfymrediad *n*, conjugation
Cyfymredu *v*, to conjugate
Cyfyrder, dyr *n*, second cousin
Cyfys *n*, mutual consuming
Cyfysgrif, Cyfysgrifen -au *nf*, copy, [apograph
Cyfysiad *n*, corrosion
Cyfystlys *a*, equilateral
Cyfystrawd, trodau *n*, saddle [synonyms
Cyfystyr *a*, synonymous. Cyfystyron,
Cyfysu *v*, to consume, to corrode
Cyff -ion *n*, stock, stem, stump; block. — cenedl, stock of a tribe or nation. — cler, butt of ridicule. Cyffion cyrf-in, frame-stocks; the stocks forming the frame of the ancient *Peithynen*, in which the lettered staves were inserted
Cyffaith, ffeithiau *n*, confection; pickles
Cyffawd *n*, pleasure
Cyffeithiad *n*, confection [dress
Cyffeithio *v*, to preserve; to pickle; to
Cyffelyb *a*, like, similar
Cyffelybiaeth *nf*, similitude, comparison
Cyffelybiaethu *v*, to make a simile
Cyffelybu *v*, to compare

Cyfferlaeth *nf*, the art or business of an apothecary or druggist [shop
Cyfferifa, Cyfferfa -oedd *n*, apothecary's
Cyfferiwr, Iwyr *n*, apothecary; druggist
Cyffes -ion *nf*, confession. —glust, auricular confession
Cyffesiad *n*, confessing
Cyffesu *v*, to confess; to own
Cyffin -iau *n*, confine, limit, bound, border
Cyffini *n*, confine [frontier
Cyffiniad *n*, abutment
Cyffiniden *nf*. spider
Cyffinio *v*, to bound, to limit
Cyffio *v*, to benumb, to become stiff
Cyffiol *a*, benumbing; stupefying
Cyffiyd *a*, benumbed
Cyffoden -od *nf*, concubine
Cyffodiad *n*, jointly prospering
Cyffrawd *n*, impulse, motion
Cyffre -oedd *nf*, pervasion
Cyffred -ion *n*, comprehension, whole. Trwy gyffred einioes, through life
Cyffred *v*, to comprehend
Cyffrediad *n*, comprehension
Cyffredin *a*, common, general, universal. Y cyffredin, the public, commonalty
Cyffredinder *n*, universality
Cyffrediniaeth *nf*, generality
Cyffredino, Cyffredinoli *v*, to generalize
Cyffredinol *a*, universal, general
Cyffreuad *n*, communication
Cyffro -au *n*, concussion, agitation; motion, stir, excitement: *v*, to move, to excite, to agitate [pathetic
Cyffroawl, Cyffröus *a*. moving, affecting,
Cyffröedigaeth *nf*. agitation
Cyffroi *v*, to move, to excite, to disturb, to agitate, to trouble
Cyffröydd -ion *n*, stimulant; disturber
Cyffrwy -on *n*, mutual aid
Cyffrwyo *v*, to conduce
Cyffryd -ion *n*, protection
Cyffrydio *v*, to agitate; to be agitated, disturbed, or excited
Cyffryn -au *n*, agitation, shock
Cyffurflo *v*, to configure
Cyffwrdd *v*, to meet, to come in contact, to touch: *n*, meeting, contact
Cyffyloca *v*, to catch woodcocks
Cyffylog -od *n*, woodcock
Cyffyr -iau *n*, substance, matter
Cyffyrddiad *n*, contact, touching
Cygly *n*, sense of hearing
Cyglyu *v*, to hearken
Cygnoi *v*, to consume
Cyngan -au *nf*, speech, discourse
Cynghad -au *nf*, concourse [together
Cynghaf -au *n*, clinging together; the
Cynghafen *n*, goose-grass [burdock
Cynghafu *v*, to cling together
Cynghall *a*, very cunning or wise
Cynghallen *nf*, enchantress
Cynghan -au *nf*, consonance: *a*, consonant. Clo cynghan, burden of a song
Cynghanedd -ion -au *nf*, consonance. Cynghaneddion, harmonizing letters. Cynghaneddau. concordand sounds
Cynghaneddu, Cynghanu *v*, to harmonize by consonancy; to harmonize
Cynghanlyn *v*, to follow in company
Cynghant -au *n*, mutual circle
Cyngharant, ngheraint *n*, correlative
Cyngharu *v*, to love mutually
Cynghas *n*, mutual hatred
Cynghau *v*, to close together [dock
Cynghaw *n*, entangling; perplexity; bur-
Cynghaws -au *n*, issue at law, suit; advocate, counsel
Cynghawsaeth *nf*, pleadings
Cynghawsedd *n*, law process
Cynghel -ion *n*, privacy: *a*, private,
Cynghelu *v*, to conceal [concealed
Cyngherdd -i *nf*, concert
Cyngherth *a*, overspreading; imminent
Cyngherthu *v*, to overspread
Cynghensedd *n*, lawsuit
Cynghlo -ion *n*, deduction, corollary
Cynghloi *v*, to lock together
Cynghlwm, nghlyman *n*, connection
Cynghlwyf -au *n*, contagion
Cynghlwyfol *a*, contagious [glomerate
Cynghlymu *v*, to tie together, to con-
Cynghog -ion *n*, complicate metre, so
Cynghogi *v*, to complicate [called
Cyngholli *v*, to lose altogether; to cast to perdition
Cynghor -ion *n*, counsel, advice
Cynghor -au *n*, council [chamber
Cynghorfa, fäu *nf*, council; council-
Cynghorfyn, Cynghorfynt *n*, malice, envy
Cynghorfynol *a*, malicious
Cynghorfynu *v*, to bear malice, to envy
Cynghori *v*, to counsel, to advise
Cynghorol *a*, counselling
Cynghorus *a*, considerate, wary
Cynghorwr, wyr *n*, counsellor; adviser
Cynghraff *a*, altogether keen
Cynghraiff *n*, commiseration
Cynghrain *a*, lying together
Cynghrair, nghreiriau *n*, compact, alliance, treaty, covenant, truce
Cynghreiriad, iaid *n*, ally [federate
Cynghreirio *v*, to enter into treaty, to cea-

Cynghroesi *v*, to intersect
Cynghrwm *a*, convex: *f*, cynghrom
Cynghrwn *a*, spherical: *f*, cynghron
Cynghryn *a*, mutually trembling
Cynghudd *a*, concealed together
Cynghwll, yllau *n*, top of the stomach; [the cud
Cynghwydd *n*, mutual falling
Cynghwyn -ion *n*, condolence [ery)
Cynghwys -au *nf*, rabbet-work (in join-
Cynghyd -ion *n*, conjuncture, convention
Cynghylla *n*, top of the stomach; the cud
Cynghywair *a*, in complete order
Cynglan, nglenydd *nf*, parallel bank
Cynglinio *v*, to kneel together
Cynglyn *a*, conjoined, coupled
Cyngobrwy -on *n*, mutual reward
Cyngoddef *v*, to suffer mutually
Cyngofal -on *n*, mutual care
Cyngofwy -on *n*, mutual visit [gether
Cyngogwyddo *v*, to bend or incline to-
Cyngorchest -ion *nf*, mutual emulation
Cyngorchudd *a*, totally obscured [or feat
Cyngorfod -au *n*, joint victory
Cyngorfoledd *n*, joint rejoicing
Cyngormes -ion *nf*, mutual molestation
Cyngosodiad *n*, constitution
Cyngre -oedd *nf*, aggregate
Cyngreawd *n*, aggregation
Cyngreddf -au *nf*, intuition; instinct
Cyngres -i *nf*, commixion, compound
Cyngrod -au *nf*, winding-reel
Cyngwarchadw *n*, possession
Cyngwasg -au *n*, compression
Cyngwasgedd *n*, compressibility
Cyngwastad *a*, uniformly even
Cyngwedd -au *nf*, conformity
Cyngweini *v*, to serve mutually
Cyngwerth *a*, equivalent
Cyngwerthu *v*, to barter, to exchange
Cyngwrys *n*, contention
Cyngwydd *n*, mutual presence
Cyngwys -ion *nf*, mutual citation
Cyngwystl -on *n*, mutual pledge
Cyngyd *n*, cogitation; purpose; hesita-
Cyhafal *a*, similar, like [tion
Cyhafalhau *v*, to compare
Cyhoedd *a*, public; notorious: *n*, the public. Ar gyhoedd, publicly, openly
Cyhoeddi *v*, to publish, to announce
Cyhoeddiad *n*, publication; announce-
Cyhoeddwr, wyr *n*, publisher [ment
Cyhudd -ion *n*, impeachment
Cyhudded -au *nf*, accusation, charge
Cyhuddiad *n*, accusation, impeachment
Cyhuddo *v*, to impeach, to accuse, to charge, to inform against

Cyhuddwr, wyr *n*, accuser, prosecutor
Cyhwrdd, &c.=Cyffwrdd, &c.
Cyhyd, Cyhyd *a*, so long, as long, of equal length: *ad*, as, since
Cyhydedd -au *nf*, quantity (of a syllable); metre, verse, stich
Cyhydedd -au *n*, coextension; equation; the equator or equinoctial line
Cyhydeddu, Cyhydu *v*, to coextend
Cyhydiad *n*, coextension
Cyhydlin -au *n*, equinoctial line
Cyhydnos -au *n*, equinox [tend
Cyhydreg *nf*, mutual strife: *v*, to con-
Cyhydriad *n*, contention
Cyhydru *v*, to strive together, to contend
Cyhynt *a*, concomitant
Cyhyr -au *n*, muscle; tendon; sinew
Cyhyraeth *nf*, muscular system: *n*, skeleton; spectre-funeral; wraith
Cyhyrddu *v*, to touch=Cyffwrdd
Cyhyredd *n*, muscularity
Cyhyrog *a*, abounding with muscle.
Cyhyrwch *n*, brawniness [brawny
Cyhyryn *n*, piece of flesh or muscle
Cyhysed *nf*, Cyhysedd *n*, contention
Cyl -ion *n*, concavity; kiln
Cylafaredd -au *nf*, parley; arbitration
Cylafareddu *v*, to conciliate, to arbitrate
Cylafareddus *a*, conciliatory
Cylch -au -oedd *n*, circle; zone; cycle; round; circuit; rim; hoop: *pr*, about, round; concerning: *px*, circum-, about, around. — yr arffed, share-bone. — poeth, torrid zone. — rhewllyd, frigid zone. — tymmerus, temperate zone
Cylchdaith, deithiau *nf*, revolution, circuit, orbit, course
Cylchdroad -au *n*, revolution
Cylchdroi *v*, to circumvolve, to revolve
Cylched -au *nf*, circumference
Cylchedlen -i *nf*, curtain
Cylchedydd -ion *n*, circumferentor
Cylchedd -au *n*, circumference
Cylchen -au *nf*, circuit, compass
Cylchfrith *a*, ring-streaked
Cylchgrawn, gronau *n*, magazine
Cylchig *nf*, circlet, small circle
Cylchlifiant *n*, circumfluency
Cylchlwybr -au *n*, orbit
Cylchlythyr -au *n*, circular
Cylchog *a*, circled, hooped [rounding
Cylchol *a*, circular; periodical; sur-
Cylchrediad *n*, circulation
Cylchu *v*, to encircle, to hoop
Cylchwr *n*, cooper
Cylchwy -on *nf*, circle; shield

Cylchyn *n*, circlet; round
Cylchynawl *a*, circling, surrounding
Cylchynu *v*, to compass, to encircle
Cylfar -au *n*, collegiate hall
Cylion *np* (-en *nf*, -yn *n*), flies, gnats. — Paradwys, cantharides, Spanish [flies
Cylor *np*, earth nuts
Cylus *a*, culpable, faulty
Cylymu, Clymu *v*, to tie, to fasten, to [knot
Cylyn -od *n*, kiln, furnace
Cŷll *np* (collen *nf*), hazel-trees
Cylla -on *n*, maw, stomach
Cyllaeth *n*, sorrow, grief, melancholy
Cyllaig, eigiau *n*, stag in season
Cyllell, yll *nf*, cutter, knife. Cyllell gam, Twca cam, scooping-knife
Cyllellawd *nf*, cut with a knife
Cyllellu *v*, to cut with a knife
Cyllen -au *nf*, cutter, chopper
Cyllestr -au *nf*, fire-stone, flint
Cyllestrig, Cyllestrog *a*, of flint, flinty
Cyllid -au *n*, revenue, income tax
Cyllideb -au *nf*, budget [exchequer
Cyllidfa -oedd *nf*, Cyllidlys -oedd *n*,
Cyllido *v*, to pay a tax
Cyllidwr, wyr, Cyllidydd -ion *n*, tax-
Cyllig *a*, parting, dividing [gatherer
Cylliso *n*, burying-cloth, shroud
Cyllor -ion *n*=Cwllityr
Cyllu *v*, to make a parting
Cym *px*, with=Cy, Cyd, Cyf, Cys
Cyma *ad*, here, lo here
Cymdaith, deithiau *nf*, company
Cymdaith, deithion *n*, companion
Cymdeithas -au *nf*, society, association
Cymdeithasfa -oedd *nf*, association
Cymdeithasiad *n*, associating, associa-
Cymdeithasol *a*, sociable, social [tion
Cymdeithasu, Cymdeithio, Cymdeithiogi *v*, to associate
Cymdeithiwr, wyr, Cymdeithydd -ion *n*, one who journeys with another; companion, associate
Cymhar, mheiriaid, -iaid -ion *nc*, partner
Cymhares -au *nf*, partner
Cymhariaeth *nf*, comparison, simile
Cymharol *a*, paired, coupled; compara-
Cymharu *v*, to pair; to compare [tive
Cymhelri *n*, perturbation, trouble
Cymhell -ion *n*, compulsion [induce
Cymhell *v*, to compel; to force; to
Cymhellai, eion *nc*, spur, stimulus
Cymhelliad *a*, compulsion; inducement
Cymhen *a*, eloquent; pert; tidy, compact, in good order. Nid wyf dipyn gymhenach, I am not a bit the better
Cymhendod *n*, cleanness; tidiness
Cymheniad *n*, adorning, trimming
Cymhenu *v*, to set off, to adorn; to trim
Cymhercyn *a*, tottering, infirm, feeble;
Cymherchen *a*, jointly owning [lame
Cymherfedd -ion *n*, centre: *a*, central
Cymherthynas -au *nf*, correspondence
Cymhibau *np*, the windpipe and liver; hemorrhage
Cymhlanfa -oedd *nf*, plantation, nursery
Cymhlegid *n*, concern: *pr*, because of
Cymhleth *a*, twisted together
Cymhlethiad *n*, intertexture [weave
Cymhlethu *v*, to twist together; to inter-
Cymhlith *a*, blended together
Cymhlithiad *n*, commixion
Cymhlitho *v*, to blend, to mix together
Cymhlyg *a*, complex
Cymhlygiad *n*, complication
Cymhlygiaeth *nf*, complexity
Cymhlygu *v*, to complicate
Cymhorth -au *n*, assistance, aid, help
Cymhorth *v*, to assist, to aid, to help
Cymhorthiad *n*, succouring
Cymhorthol *a*, succouring
Cymhraff *a*, of equal thickness
Cymhrain *nf*, family, society
Cymhryder *n*, anxiety
Cymhwy -au -on *n*, affliction
Cymhwyll -ion *n*, reason; discourse
Cymhwyllad *n*, reasoning, arguing
Cymhwyllo *v*, to reason; to mention
Cymhwyo *v*, to afflict, to vex
Cymhwys *a*, of equal weight; suitable, proper, fit, meet, convenient, adapted
Cymhwysiad *n*, adjustment; application
Cymhwyso *v*, to adapt; to apply; to ad-
Cymmaeth *a*, jointly nourished [just
Cymmaethlu *n*, family
Cymmaint, Cymmain *a*, of equal bigness, quantity, or number. Cymmaint arall, Dau gymmaint, twice as much
Cymmal -au *n*, joint, articulation of limbs
Cymmalog *a*, jointed, knotty; clumsy
Cymmalu *v*, to form joints
Cymmalwst *nf*, gout
Cymman *a*, complete, perfect
Cymmanfa -oedd *nf*, assembly, associa-
Cymmaran *a*, confronted [tion
Cymmath *a*, of equal sort
Cymmathiad *n*, assortment
Cymmathu *v*, to assort
Cymmaws *a*, complacement
Cymmed -au *nf*, hedge-stile
Cymmediw -au *n*, compliment; present
Cymmedr -oedd *n*, proportion: *a*, fit
Cymmedredd *n*, proportionateness
Cymmedriad *n*, proportioning

Cymmedrol *a*, proportionable; moderate
Cymmedrolaeth *nf*, proportionality
Cymmedroldeb *n*, proportionateness; moderation; temperance
Cymmedroli *v*, to proportion
Cymmedru *v*, to quadrate, to proportionate
Cymmeinio *v*, to equalize
Cymmeiniol *a*, equalizing
Cymmeintioli *n*, equal bulk
Cymmer -au *n*, junction, confluence
Cymmeradwy *a*, acceptable
Cymmeradwyaeth *nf*, recommendation
Cymmeradwyo *v*, to make acceptable or suitable; to recommend
Cymmeradwyoldeb *n*, acceptableness
Cymmeredigaeth, Cymmeriaeth *nf*, acceptance; reputation, character
Cymmeriad *n*, acceptation; reputation, character
Cymmerwi *v*, to concoct
Cymmeryd *v*, to take, to accept, to receive
Cymmes -au *n*, mediocrity
Cymmesur *a*, suitable, proper, adapted; proportionate, proportional
Cymmesuriad *n*, commensuration
Cymmesuro *v*, to proportion; to render meet, fit, or proper
Cymmesurol *a*, commensurate
Cymmichdan *v*, to squeal out
Cymmid *a*, jointly darting
Cymminad *n*, contact
Cymmined -au *nf*, conjuncture
Cymminedd *n*, conflict, battle
Cymminog *a*, bordering
Cymmlawdd *a*, mutually active
Cymmle -oedd *n*, common field
Cymmod -au *n*, concord, peace; atonement; reconciliation
Cymmod *v*, to be conciliated; to agree
Cymmodi *v*, to reconcile; to set at peace
Cymmodiad *n*, conciliation
Cymmodloni *v*, to make contented
Cymmodog -ion *n*==Cymmydog
Cymmodol *a*, reconciling; atoning
Cymmodroddi *v*, to appease, to pacify
Cymmon *a*. compact; regular
Cymmondeb *n*, compactness
Cymmones -au *nf*, mistress
Cymmoni *v*, to make compact
Cymmrad -au *n*, conspiracy
Cymmradw *a*, perishable
Cymmraint *a*, of equal right
Cymmraw *a*, consternation, terror
Cymmrawd, mrodyr *n*, consociate, fellow
-rawd -au *nf*, equity
-wdd *n*, discourse
-wu *v*, to terrify
a, of equal honour
Cymmriw -iau *n*, contusion
Cymmriwel -au *nf*, a mortar
Cymmrodedd *n*, conciliation
Cymmrodeddu *v*, to conciliate; to make accordant
Cymmrodiad *n*, consociation
Cymmrodial *v*, to consociate
Cymmrodor -ion *n*, consociate, fellow
Cymmrodoriaeth *nf*, confraternity
Cymmrwd *n*, mortar, plaster
Cymmrwys *a*, very luxuriant
Cymmrwysg *a*, overbearing
Cymmrydu *v*, to plaster
Cymmrys *a*, altogether hasty
Cymmun -au *n*, communion
Cymmundeb, Cymmuniad *n*, communion
Cymmuno *v*, to commune, to communicate, to take the sacrament
Cymmwd, mydau *n*, commot==Cwmmwd
Cymmwedd -au *n*, jesting
Cymmwyn *a*, big with lamb==Cyfoen
Cymmwyn *a*, jointly enjoyed
Cymmwynas -au *nf*, kindness, good turn
Cymmwynasgar *a*, obliging, kind
Cymmwynasu *v*, to act kindly
Cymmwythach *n*, flattery
Cymmydaeth *nf*, vicinage, vicinity
Cymmydai, eion *nc*, neighbour
Cymmydeithio *v*, to neighbour, to be near to
Cymmydog -ion *n*, neighbour
Cymmydogaeth -au *nf*, neighbourhood
Cymmydoges -au *nf*, neighbour
Cymmydogol *a*, neighbourly
Cymmydu *v*, to consociate
Cymmyg -ion *n*, fancy; enigma
Cymmyn, Cymmynrodd -ion *n*, bequest. Llythyr cymmyn, will, testament
Cymmyn -au *n*, excision; cut
Cymmynaeth *nf*, bequeathing; testament
Cymmynai, eion *nf*, felling-hatchet: *nc*, testator
Cymmynediw -au *n*, behest
Cymmynedd *n*, excision
Cymmyniad *n*, hewing off; bequeathing
Cymmynu *v*, to hew, to fell; to bequeath
Cymmynwr, wyr *n*, bequeather; hewer
Cymmyr *n*, confidence
Cymmyraeth -au *nf*. Cymmyredd -au *n*, estimation
Cymmyru *v*, to confide; to esteem
Cymmysg -ion *n*, mixture: *a*, compound, mixed; confused
Cymmysgedd *n*, commixture; mixture
Cymmysgiad *n*, mixing, compounding
Cymmysgu *v*, to compound, to mix
Cymraeg *nf*, Welsh language
Cymraes -au *nf*, Welshwoman
Cymreig *a*, Welsh
Cymreigaidd, Cymreigiol *a*, Welshified
Cymreigeiddio *v*, to become Welshified

Cymreiges -au *nf*, Welsh-speaking woman, Welshwoman
Cymreigiaeth *nf*, Wallicism, Welsh idiom
Cymreigio *v*, to translate into Welsh
Cymreigydd -ion, Cymreigwr, wyr *n*, Welsh critic, one skilled in Welsh
Cymro *n*, Welshman: *p*, Cymry
Cymroaidd *a*, Welshy
Cymru *nf*, Wales, Cambria [brian
Cymruain *a*, relating to Wales, Cam-
Cymry *np*, Welshmen: *s*, Cymro
Cymu *v*, to close together
Cwmwedd -au *nf*, connection
Cymweddiad *n*, connection
Cymweddu *v*, to connect
Cymwl, ylau *n*, cloud=Cwmwl
Cymyliad *n*, clouding
Cymylog *a*, cloudy, gloomy
Cymylu *v*, to cloud over
Cyn *n*, foremost part, chief: *a*, first, chief: *pr*, before: *ad*, before: *c*, sooner than; as: *px*, before, prior, pre-
Cyn *px*=Cy, Cyd, Cym, Cys
Cŷn, cynion *n*, wedge, chisel
Cyna *v*, to follow dogs
Cynaber -oedd, ebyr *n*, head of a stream
Cynad *n*, rising, ascent
Cynag *ad*, soever
Cynäig *a*, apt to follow dogs [word
Cynair, eiriau *n*, etymon, root, primitive
Cynallu -oedd *n*, first power
Cynamser -oedd *n*, antiquity
Cynan -au *n*, faculty of speech
Cynaniad *n*, pronouncing, pronunciation, enunciation [pronouncing
Cynaniadol, Cynaniaethol, Cynanol *a*,
Cynaniaeth *nf*, pronunciation
Cynanu *v*, to speak, to pronounce
Cynaraeth, eithiau *nf*, prolegomena
Cynarawd, odion *nf*, exordium
Cynarch, eirchion *nf*, prerequisite
Cynarchwaeth -au *n*, foretaste
Cynarddelw *v*, to affirm beforehand
Cynarfaeth -au *nf*, premeditation
Cynarfaethu *v*, to premeditate; to design beforehand; to predestinate
Cynarfer -ion *nf*, original usage
Cynauaf -au *n*, harvest; autumn
Cynauafa, Cynauafu *v*, to harvest
Cynbechod -au *n*, original sin [yn
Cynblant *np*, the first-born: *s*, cynblent-
Cynbrawf, brofion *n*, rudiment; first attempt, trial, or experiment
Cynbryd -iau *n*, prototype
Cynbwyll -ion *n*, forethought
Cyndad -au *n*, first parent, patriarch
Cyndaid, deidiau *n*, ancestor
Cyndardd -ion *n*, first issue
Cyndawd *n*, antecedence
Cyndeyrn -edd -oedd *n*, sovereign prince
Cyndwf, dyfion *n*, first growth
Cyndy, dai *n*, dog-house, kennel
Cyndyn *a*, stubborn, perverse, froward
Cyndyniog *a*, contumacious [tiousness
Cyndynrwydd *n*, stubbornness, conten-
Cynddangosiad *n*, premonstrating
Cynddail *np*, the first leaves
Cynddar *n*, giddiness in the head
Cynddarbod *v*, to preconceive; to use foresight [sight
Cynddarbodaeth *nf*, preconception; fore-
Cynddaredd *nf*, madness, distraction, fury, rage; rabies, hydrophobia
Cynddawd, ddodiaid, ddodion *n*, prefix
Cynddeall *v*, to preconceive
Cynddeddf -au *nf*, original law; instinct
Cynddefod -au *nf*, precept, primitive usage, original custom
Cynddefnydd -iau *n*, original matter
Cynddeiriog, Cynddeirus *a*, rabid, mad; furious, outrageous
Cynddeiriogi *v*, to madden, to enrage
Cynddeiriogrwydd *n*, rage, fury, madness, fierceness
Cynddelw -au *n*, archetype
Cynddethol, Cynddewis *v*, to pre-elect
Cynddirnad *n*, presurmise
Cynddodiad, iaid *n*, preposition, prefix
Cynddodiad -au *n*, preposing, preposition
Cynddosbarth -au *n*, premonstration
Cynddrwg *a*, as bad; as wicked
Cynddrych -au *n*, object
Cynddrychol, Cynddrychiol *a*, present
Cynddrygedd *n*, mischief
Cynddull -iau *n*, first form
Cynddulliad *n*, prefiguration
Cynddwl, ddylau *n*, first idea
Cynddydd -iau *n*, break of day, dawn
Cynddyledd *n*, premonition [learning
Cynddysg *n*, primitive lore; ancient
Cynechwydd *n*, the first of evening
Cyneica *v*, to go after dogs
Cyneifiad, iaid *n*, predecessor
Cyneiriadur -on, Cyneirlyfr -au *n*, etymological dictionary, etymologicon
Cynell -au *nf*, dog-kennel
Cynenid *a*, primogeneal
Cynenidedd *n*, primogeniture
Cynenwad *n*, prenomination
Cynesgor *n*, first delivery
Cynethol *v*, to pre-elect
Cynfab, feibion *n*, firstborn son

Cynfam -au *nf*, first mother
Cynfaran *n*, presence
Cynfardd, feirdd *n*, primitive bard; one of the earlier bards
Cynfas -au *nf*, sheet of cloth=Cynfasen
Cynfas -au *n*, canvas, coarse cloth
Cynfebyd *n*, early youth
Cynfedydd *n*, first baptism
Cynfedd -ion *n*, original bias
Cynfeddiant, iannau *n*, prepossession
Cynferth *a*, first in beauty
Cynferthyr -on *n*, protomartyr
Cynfigen -au *nf*, envy=Cenfigen
Cynfil -od *n*, monster; strife
Cynflaen -ion *n*, first point
Cynflas *n*, foretaste
Cynflith -ion *n*, first milk
Cynfliithed *n*, forthcoming of milk
Cynfod -au *n*, pre-existence
Cynfodawl *a*, pre-existent
Cynfraint, freintiau *nf*, prerogative
Cynfrith *a*, of variegated front
Cynfro, fröydd *nf*, first country
Cynfrodor -ion *n*, original inhabitant. Cynfrodorion, aborigines
Cynfrwydr -au *nf*, front of battle
Cynfyd -oedd *n*, primitive world; antecynfyl *n*, native place [diluvian world
Cynffon -au *nf*, tail, rump [vilely
Cynffoni *v*, to form a tail; to follow ser-
Cynffonog *a*, having a tail. Seren gynffonog, Seren gynffon, comet
Cynffrwyth -au *n*, first fruit
Cynhafad *a*, spreading; dilatory
Cynhaid, heidiau *nf*, first swarm
Cynhanfod *n*, pre-existence
Cynhasedd *n*, mutual bond [hebrwng
Cynhebrwng *n*, funeral procession=Can-
Cynhebyg *a*, alike, similar
Cynhebygol *a*, comparative, similar
Cynhebygu *v*, to compare
Cynhen -au *nf*, contention, strife
Cynhenid *a*, inbred, natural
Cynhenllyd, Cynhenol, Cynhenus *a*, contentious, quarrelsome [wrangle
Cynhenu *v*, to contend, to quarrel, to
Cynhes *a*, warm; cheering, comfortable
Cynhesiad *n*, warming
Cynhesrwydd *n*, warmth
Cynhesu *v*, to warm; to grow warm
Cynheulu -oedd *n*, joint family
Cynhewi *v*, to keep silence
*nhewydd *n*, early maturity
nholi *v*, to pre-examine
nhraw -ion *n*, similar form
nhrawiad *n*, conformation
nhrwyawl *a*, all-pervading

Cynhugl -au *n*, plaited work
Cynhwrf, nhyrfoedd *n*, commotion, stir; trouble; disturbance
Cynhwyth *a*, all-elastic
Cynhyrfiad *n*, agitating, agitation
Cynhyrfu *v*, to move; to stir up; to convulse, to agitate
Cynhywyll *a*, altogether dark
Cyni *n*, anguish, anxiety
Cyniad, iaid *n*, principal
Cyniant *n*, priority; precedence
Cynio *v*, to wedge; to chisel
Cyniol *a*, cuneiform, wedge-shaped
Cynllaeth *n*, first milk
Cynllaith, lleithion *n*, humidity
Cynlliw -iau *n*, primitive colour
Cynllog -au *n*, common interest
Cynllun -ian *n*, pattern, model; scheme
Cynllunio *v*, to model; to scheme
Cynllwst, llystau *n*, dog-kennel
Cynllwyd *a*, hoary-headed [the evil one
Cynllwyn -ion *n*, waylaying, ambush;
Cynllwynfa, fëydd *nf*, ambush, ambus-
Cynllwynig *a*, wicked; devilish [cade
Cynllwyno *v*, to waylay; to lie in am-
Cynllyfan -au *n*, leash, slip [bush
Cynllyfanu *v*, to leash hounds
Cynmyged -au *nf*, invention
Cynnadgan -au *n*, prediction
Cynnadl -au *nf*, converse, colloquy
Cynnadledd -au *nf*, colloquy, conference
Cynnadliad *n*, conversing
Cynnal *v*, to sustain, to bear; to main-
Cynnaliad *n*, supporting [tain
Cynnaliaeth *nf*, maintenance, support
Cynnar *a*, early, timely, soon
Cynnarparu *v*, to predispose, to prepare
Cynnaru *v*, to be early
Cynnarwch *n*, earliness
Cynnawn, noniau *n*, leading trait
Cynnaws -au *n*, ruling passion
Cynne *n*, ignition, burning
Cynneall *n*, preconception
Cynnebrwydd *a*, equally quick
Cynnechreu *n*, first origin [instinct
Cynneddf -au *nf*, disposition, quality;
Cynneddfol *a*, habitual; instinctive
Cynneddfu *v*, to habituate
Cynnefin *a*, accustomed, inured
Cynnefindod, Cynnefindra *n*, inurement
Cynnefiniad *n*, accustoming
Cynnefino *v*, to accustom, to inure
Cynnefnydd -iau *n*, first matter
Cynnefod -au *nf*, custom, usage
Cynnefodi *v*, to habituate
Cynnefodig *a*, accustomed
Cynneiliad, iaid *n*, upholder

Cynneiliaeth *nf*, maintenance
Cynneilwad, aid *n*, an original
Cynneilydd -ion *n*, supporter
Cynneiriog, &c.=Cynddeiriog, &c.
Cynnelw -au *n*, pattern
Cynnerth -oedd *n*, first power [now
Cynneu *ad*, ere now, a while ago, just
Cynneu *v*, to kindle, to fire, to light: *n*, burning, ignition
Cynnewis *n*, pre-election
Cynnhefig *a*, principal
Cynnherfyn -ion *n*, the preterit
Cynnherfynu *v*, to predetermine
Cynnholi *v*, to prescind
Cynnhorf -oedd *nf*, van of an army
Cynnhrig *a*, first inhabited, aboriginal. Cynnhrigolion, aborigines
Cynnhwf *n*, first growth
Cynnïebryd *n*, frustration
Cynnif -ion *nf*, conflict, toil
Cynnifer *a*, of equal number, as many
Cynniferedd *n*, even number
Cynniferydd -ion *n*, quotient
Cynnifiad, iaid *n*, conflictor [saving
Cynnil *a*, skilful; thrifty, economical,
Cynnilad *n*, using skill; saving
Cynnildeb, Cynniledd *n*, accuracy; frugality, savingness, economy, thrift
Cynnilo *v*, to use skill; to save, to be thrifty or frugal; to economize
Cynniwair, weirion *nf*, hovering about
Cynniweirfa -on *nf*, place of resort
Cynniweirio *v*, to hover about, to resort
Cynniweiriol *a*, hovering, resorting
Cynnod -au *n*, prime mark [izing
Cynnodiad *n*, prime mark; character-
Cynnodiad *n*, Cynnodiaeth *nf*, addition
Cynnor -au *n*, entrance, porch, outer
Cynnor -ion *n*, chief one [door
Cynnordy, dai *n*, court-house
Cynnorth, Cynnorthwy *n*, succour, aid
Cynnorthwyo *v*, to support; to maintain; to succour, to help, to assist
Cynnorthwyol *a*, auxiliary [men
Cynnrych -au *n*, object, example, speci-
Cynnrychiad *n*, exhibition
Cynnrychiol, Cynnrychol *a*, present,
Cynnrychioldeb *n*, presence [presential
Cynnrychioli *v*, to represent
Cynnrychiolwr, wyr, Cynnrychiolydd -ion *n*, representative
Cynnud *cn*, firewood, fuel
Cynnull, Cynnulliad *n*, collection
Cynnull *v*, to collect, to gather
Cynnulleidfa -oedd -on *nf*, assembly, congregation [depository
Cynnuta *v*, to gather fuel
Cynnwll *nf*, clear sky; season
Cynnwyn *n*, first produce, first fruits
Cynnwynol *a*, natural
Cynnwyrain *v*, to lift in front
Cynnwyre *n*, first rising up; levee
Cynnwyre *v*, to ascend
Cynnwys, Cynnwyso *v*, to contain, to comprise, to comprehend; to admit of
Cynnwys -ion *n*, admission, leave
Cynnwys *a*, compact, close, compendious
Cynnwysder *n*, compactness
Cynnwyseb -ion *nf*, table of contents
Cynnwysfawr *a*, comprehensive
Cynnwysfwyd -ydd *n*, repast taken between dinner and supper (N.W.)
Cynnwysiad *n*, contents; epitome; inclusion; making compact; admission
Cynnwyth -ion *n*, whim [sical
Cynnwythig *a*, of an odd whim, whim-
Cynnydd *n*, increase, growth
Cynnyddeb -ion, Cynnyddiaeth *nf*, aux-
Cynnyddiad *n*, increasing [esis
Cynnyddol *a*, increasing
Cynnyddu *v*, to increase, to augment
Cynnyg -ion *n*, offer; attempt [to move
Cynnyg *v*, to offer, to tender; to attempt;
Cynnygiad *n*, proposition; motion
Cynnygiol *a*, tendering
Cynnygydd -ion *n*, one who proposes
Cynnyllu *v*, to clear up
Cynnyrch -ion *cn*, produce, increase
Cynnyrchiad *n*, production
Cynnyrchiol *a*, productive
Cynnyrchioldeb *n*, productiveness
Cynnyrchioli *v*, to make productive; to become productive
Cynnyrchu *v*, to produce, to increase
Cynnyred *n*, frequenting
Cynnyred *v*, to frequent, to visit often;
Cynnysg *n*, first instruction [to milk
Cynnysgaeth *nf*, portion, fortune
Cynnysgaethiad *n*, endowment, settling a fortune [dow, to endue
Cynnysgaethu, Cynnysgaeddu *v*, to en-
Cynoes -oedd -au *nf*, first age, antiquity
Cynoesol *a*, primeval
Cynog -ion *n*, superior, chief
Cynol *a*, apt to rise; prime
Cynon -iaid *n*, principal; canon
Cynor -ion *n*, huntsman; dog trainer=
Cynos *np*, little dogs, puppies [Cynydd
Cynosod -au *n*, onset, attack
Cynosod *v*, to place before; to attack
Cynrabad *n*, state of plenty
Cynradd -au *nf*, primary degree

Cynrain, reinion *n*, origin; kindred
Cynraith, reithiau *nf*, precept
Cynran -au *nf*, primary part
Cynreiniad *n*, predestination
Cynrenin *a*, first sharing
Cynrif -au *n*, prime number
Cynrith -iau *n*, first perception
Cynron *np* (-yn *n*), maggots; worms
Cynroni *v*, to breed maggots
Cynronllyd *a*, breeding maggots, maggotty
Cynrysedd *n*, superfluity
Cynryw -iau *n*, essence
Cynrywiaeth *n*, origination
Cynsail, seiliau *nf*, rudiment; premise, premiss; proposition; subplinth
Cynsefydlu *v*, to predetermine
Cynseilio *v*, to premise
Cynsylw *n*, prescience
Cynsylwi *v*, to foresee
Cynsymmudiad *n*, first action
Cynsyniad *n*, presurmise
Cynt *a*, first, earliest, prime: *ad*, formerly, lately, before; sooner
Cynta *ad*, behold, lo here
Cyntaf *a*, first, earliest; chief; fleetest, swiftest
Cyntafanedig *a*, firstborn
Cyntafenid *a*, primogenial
Cyntair *n*, prognostic; sign
Cyntanedig *a*, primogenial, firstborn
Cyntanedigaeth *n*, primogeniture
Cynted -au *n*, entry, porch
Cynteddfa, fäu *nf*, entry, entrance
Cyntefig *a*, primary, primitive. Cyntefigion, primitives
Cyntefigaeth, Cyntefigiaeth *nf*, primitive state
Cyntefigiad *n*, origination
Cyntefin *n*, the first of May. — dydd, early morn. — haf, the first day of summer
Cyntefin *a*, amphibious
Cyntefyn -od *n*, amphibious animal
Cyntëig *a*, prime, primal=Cyntefig
Cyntenid *a*, primogenial
Cynt-haid *nf*, swarm of virgin bees
Cynt-hun *n*, first sleep; nap
Cyntor -ion *n*, principal
Cyntor -au *n*, porch, doorway, entrance
Cynu *v*, to arise, to rise up=Cwnu, Codi
Cynwaith, weithiau *nf*, first action
Cynwan -au *nf*, first opening
Cynwaneg -au *nf*, first course
Cynwarchad *n*, preoccupation
Cynwarchae *n*, foreclosure
Cynwas, weision *n*, chief minister
Cynwawl *n*, primeval light
awr *nf*, first dawn
-oedd *nf*, end of web
dd -au *nf*, first appearance
Cynweled *n*, foresight: *v*, to foresee
Cynwyd -ion *n*, primary mischief
Cynwyd *a*, evil; destructive
Cynwyl *a*, bashful, modest
Cynwyledd *n*, bashfulness, modesty
Cynyd, Cynydo *v*, to rise, to arise
Cynydd -ion *n*, huntsman
Cynyddiaeth *n*, huntsmanship
Cynysgrif, Cynysgrifen -au *nf*, original writing or manuscript; first copy
Cyplysnod -au *nf*, hyphen (-)
Cyplysu *v*, to couple or join together
Cyraf *n*, deletion; forgiveness
Cyrafol, Cyrafon *np*, service berries
Cyrafu *v*, to obliterate
Cyraith, reithiau *nf*, law of fate
Cyrawel *np* (-en *nf*), berries. Cyrawel y moch, haws
Cyrawol *np*, service berries
Cyrbibion *np* (cyrbibyn *n*), dribblets
Cyrbwyll, &c.=Crybwyll, &c.
Cyrcydu *v*, to squat, to cower
Cyrch -au *n*, centre, goal; inroad; attack, assault; gravity
Cyrchafael *n*, uplifting. Dydd Iau Cyrchafael, Ascension Thursday
Cyrchell -au *nf*, circle; different
Cyrchfa -oedd, fäu *nf*, resort
Cyrchiad *n*, drawing together
Cyrchle -oedd *n*, place of resort
Cyrchnaid, neidiau *nf*, bound about
Cyrchu *v*, to approach; to set on, to fetch; to go; to gravitate. — allan, to rush or sally out
Cyrchwyledd *n*, diffidence, modesty
Cyrchyd -on *n*, circuit, rim
Cyrchyn *a*, surrounding
Cyrchynad *n*, resorting
Cyrchyniol *a*, approaching
Cyrchynu *v*, to resort, to visit
Cyrddyd *v*, to meet=Cwrdd, Cyfarfod
Cyreifiad *n*, forgiving
Cyreifiant *n*, deletion; pardon, forgiveness
Cyrfaidd, Cyrfol *a*, rotund, circling
Cyrfawd *n*, curveting, curvet
Cyrfdy, dai *n*, alehouse, tavern
Cyrfen -au *nf*, curve
Cyrfin -au *nf*, frame
Cyrfin *a*, that is a frame; constructed. Cyffion cyrfin, *see* Cyff
Cyrfino *v*, to frame, to construct, to put together
Cyrfinydd -ion *n*, framer, constructor, inventor
Cyrfydd -ion *n*, ale-brewer
Cyrfyll -od *n*, trunk; bust
Cyrhaedd *n*, reach, extent
Cyrhaedd, Cyrhaeddu, Cyrhaeddyd *v*, to attain, to reach; to arrive

Cyrhaeddadwy *a*, attainable
Cyrhaeddiad *n*, reaching
Cyrhaeddol *a*, reaching
Cyrid *n*, carnal intercourse
Cyrio *v*, to skirt; to rim
Cyriogi *v*, to set a border
Cyrnad *n*, blowing a horn
Cyrnaid, neidiau *nf*, bound, curvet
Cyrneidio *v*, to prance, to bound
Cyrnen -au *nf*, cone; stack
Cyrnenu *v*, to pile up
Cyrnicyll -od *n*, cornuto, cuckold
Cyrnig *a*, corneous, horned
Cyrnio *v*, to project as a horn; to pile [up, to stack
Cyrniog *a*, horny, horned
Cyrniogyn *n*, piggin
Cyrrith *a*, sordid, saving [frugality
Cyrrith, Cyrrithrwydd *n*, niggardliness;
Cys *pr*=Cy, Cyd, Cyf, Cym
Cysbeidiad *n*, concession
Cysbell *n*, propinquity: *a*, close together, compact
Cysbelliad *n*, concentration
Cysbellu *v*, to concentrate
Cysbellus *a*, concentric
Cysbod -au *n*, coexistence
Cysborthi *v*, to contribute
Cysbwy -on *n*, combat
Cysbwyll -ion *n*, consideration
Cysbwylliad *n*, ratiocination
Cysbwyllo *v*, to reason
Cysbwyllus *a*, argumentative
Cysbwys *n*, equipoise [depository
Cysdawd, dodau *n*, putting together;
Cysdodi *v*, to place together, to deposit
Cysgadrwydd *n*, drowsiness, sleepiness
Cysgadur -laid *n*, one who sleeps, sleeper
Cysgaid *n*, quiescence; sleep
Cysgfa -oedd *nf*, numbness
Cysgiad *n*, sleeping [cotic
Cysgiadol *a*, soporific, somniferous, nar-
Cysgiadyr *n*, opiate; nightshade, poppy
Cysglyd *a*, sleepy, drowsy
Cysglys, Cysgnur *n*, opium, morphia
Cysglyn *n*, laudanum, tincture of opium
Cysgod -au -ion *n*, shadow; shelter
Cysgodfa, fŷdd *nf*, shady place
Cysgodi *v*, to shadow, to shelter
Cysgodig *a*, umbrageous [tering
Cysgodog, Cysgodol *a*, shadowy, shel-
Cysgog -ion *n*, concussion, shake
Cysgogawl *a*, concussive
Cysgogi *v*, to strike together
Cysgogiad *n*, concussion
Cysgolion *np*, narcotics
Cysgrwydd *n*, sleepiness [numbed

Cysgwal -au *nf*, dormitory, bed
Cysiad *n*, somnolence
Cysitheriaeth *nf*, permutation
Cyslafen -i *nf*, linnet
Cysmeriad, iaid *n*, customer
Cysmeriaeth *nf*, custom
Cysni, Cysoldeb *n*, drowsiness
Cysoli *v*, to set to sleep
Cyssaf *nf*, mutual standing
Cyssafiad *n*, standing together
Cyssail, seiliau *nf*, constituent part
Cyssain, seiniau *nf*, consonancy: *a*, consonant of the same sound
Cyssain, seiniaid *nf*, consonant
Cyssawd, sodau *n*, affix, suffix; system
Cyssawdd, soddion *n*, compound
Cyssedd -au *nf*, sitting together; committee
Cyssefin *a*, primary, primitive, original
Cyssefiniad *n*, making original
Cyssefino *v*, to originate
Cyssefylliad *n*, standing together
Cyssegr *a*, sacred
Cyssegr -oedd -au *n*, sacred place, sanc-
Cyssegriad *n*, consecration [tuary
Cyssegrladrad *n*, sacrilege
Cyssegrol *a*, consecrated
Cyssegru *v*, to consecrate, to devote
Cysseigio *v*, to mess together
Cysseiliad *n*, constitution
Cysseiniad, seiniaid *nf*, consonant
Cysseinio *v*, to sound together
Cysseliad -au *n*, syllabus
Cyssellt *n*, opportunity
Cyssewyr *n*, fragrancy
Cyssodi *v*, to compose, to constitute
Cyssodol *a*, compositive, combining
Cyssodoldeb *n*, compositiveness
Cyssodwr, wyr, Cyssodydd -ion *n*, composer; compositor
Cyssodyr -on *n*, composing-stick
Cyssoddi *v*, to combine, to blend; to compose [sistent
Cysson *a*, concordant, harmonious, con-
Cyssondeb *n*, concordance, harmony; agreement, consistency; analogy
Cyssoni *v*, to make consonant, to harmonize; to make consistent
Cysswllt, sylltau *n*, junction
Cysswr *n*, contempt: *a*, scornful
Cysswy -on *n*, regulation
Cysswyn -ion *n*, acknowledgement. Gair cysswyn, motto [tard
Cysswynfab, feibion *n*, love-child, bas-
Cysswyno *v*, to confide mutually; to
Cysswyo *v*, to regulate [acknowledge

Cyssychu *v*, to constipate
Cyssyl -ion *n*, counsel, advice
Cyssyliad *n*, consultation
Cyssylwedd *n*, joint substance
Cyssylweddiad *n*, consubstantiation
Cyssylweddu *v*, to unite substances
Cyssylltiad -au *n*, conjoining, joining, adjunction; connection [mar)
Cyssylltiad, iaid *n*, conjunction (in gram-
Cyssylltu *v*, to conjoin, to join, to unite
Cyssynio *v*, to consent=Cydsynio
Cyssyru *v*, to become sullen
Cystadl *a*, disputable; equal
Cystadlaeth *nf*, competition
Cystadleuaeth *nf*, competition
Cystadliad *n*, mutual disputing
Cystadlu *v*, to vie; to compete; to debate
Cystal *a*, equivalent, equal, as good, so good: *ad*, as well, so well
Cystawcci, cwn *n*, mastiff
Cystedlydd -ion *n*, competitor
Cysteg -au *n*, toil, trouble, grief
Cystegiad *n*, toiling
Cystegu *v*, to toil; to afflict
Cystig *a*, severe, austere, harsh
Cystled *a* & *ad*=Cystal
Cystlwn, lynan *n*, kindred, affinity
Cystlynan *nf*, family stock [alliance
Cystlyned *nf*, Cystlynedd *n*, kindred;
Cystlynu *v*, to form connection, to join
Cystog *a*, toiling, laborious [in alliance
Cystoges -au *nf*, drudge
Cystogi *v*, to toil, to drudge
Cystraw -ion *n*, concord; criticism
Cystrawen -i *nf*, syntax
Cystrawenu *v*, to construct
Cystrawiad *n*, construction
Cystrawiaeth *nf*, construction; syntax
Cystrawiedydd -ion *n*, grammarian; philologist; constructionist
Cystrawu *v*, to construct
Cystrig *n*, cohabiting
Cystrigo *v*, to cohabit=Cyttrigo
Cystrin -ion *n*, secrecy
Cystudd -iau *n*, affliction, grief, trouble
Cystuddiedydd -ion *n*, tormentor
Cystuddio *v*, to afflict, to trouble
Cystuddiol *a*, afflicting
Cystwy -on *n*, chastisement
Cystwyo *v*, to chastize, to castigate
Cystwyol *a*, castigatory
Cysu *v*, to assuage; to sleep
Cysur -on *n*, comfort, consolation
-suriad *n*, comforting
-suro *v*, to comfort, to console
-surol *a*, comforting, cheering

Cysymdaith, deithiau *nf*, accompani- [ment
Cytiad *n*, abbreviation
Cytio *v*, to abbreviate
Cyttaenu *v*, to spread together
Cyttalu *v*, to pay at the same time
Cyttarddu *v*, to spring, bud, or grow at the same time
Cyttaro *v*, to strike together
Cyttawdd *n*, melting together
Cytteimlad -au *n*, fellow feeling, commiseration, sympathy
Cytteimlo *v*, to sympathise
Cytteithio *v*, to travel together
Cytteithiwr, wyr *n*, fellow traveller
Cytterfynol *a*, having the same limits
Cytterfynu *v*, to end together
Cytterfysg -oedd *n*, united disturbance
Cyttir -oedd *n*, common
Cyttoddi *v*, to melt together
Cyttoddol *a*, fusible together
Cyttosturi *n*, mutual sorrow or sadness
Cyttosturio *v*, to grieve together
Cyttraethu *v*, to recite together [pany
Cyttrafferthu *v*, to toil or labour in com-
Cyttrais, treisiau *n*, joint oppression
Cyttramgwyddo *v*, to stumble together
Cyttramwy *n*, travelling together
Cyttramwy *v*, to go about in company
Cyttrefn -au *nf*, system
Cyttrefnu *v*, to order or regulate jointly
Cyttreiddio *v*, to pass through together
Cyttreisio *v*, to jointly oppress
Cyttreisiwr, wyr *n*, leagued tyrant
Cyttreulio *v*, to consume, waste, or spend in company
Cyttrigiant *n*, cohabitation
Cyttrigo *v*, to dwell together, to cohabit
Cyttrugarhaol *a*, sympathizing
Cyttrugarhau *v*, to commiserate
Cyttuedd *n*, mutual inclination
Cyttueddol *a*, converging
Cyttwyll *n*, joint fraud; collusion
Cyttwyllo *v*, to cheat each other; to col-
Cyttwytho *v*, to spring together [lude
Cyttyb -iau *n*, uniformity of opinion
Cyttybied, Cyttybio *v*, to agree in sen-
Cyttyfu *v*, to grow together [timent
Cyttyngu *v*, to swear together; to con-
Cyttyn *a*, accordant, concurring [spire
Cyttynu *v*, to pull together; to concur
Cyttunwr, wyr *n*, one who pulls with another; one who assents
Cyttywallt *v*, to pour out together
Cyttywys *v*, to conduct together
Cytûn, Cytan *a*, of one accord, unanimous, coincident [tract, compact

Cytuno *v*, to agree, to consent; to coincide; to contract; to come to terms
Cytunwr, wyr *n*, one who agrees, non-[dissentient
Cythiad *n*, casting off
Cythlwng *n*, fasting, fast
Cythraul, threuliaid *n*, the devil. Satan, demon. Ceryg y Cythraul, Ceryg y gythreules, meteoric stones, aerolites
Cythreules -au *nf*, female devil, fury
Cythreuliaeth *nf*, the rule or the worship of the devil
Cythreulig *a*, devilish. Cythreuligion, [demoniacs
Cythriad *n*, excretion
Cythrol *a*, adverse
Cythru *v*, to eject, to cast off
Cythrudd -ion *n*, perturbation
Cythruddedigaeth *nf*, perturbated state
Cythruddiad *n*, perturbating, ruffling, disquieting, provocation
Cythruddo *v*, to provoke; to agitate, to disturb, to disorder, to ruffle
Cythrwfl *n*, row, disturbance, rout
Cythryblu, Cythryblio *v*, to disturb
Cythrym -ion *n*, instant
Cythrymedd *n*, instant
Cythrymol *a*, instantaneous
Cythu *v*, to eject, to expel, to cast off
Cythwy -on *n*, expulsion
Cyun *a*, united, accordant
Cyuniad *n*, uniting
Cyuno *v*, to unite, to accord
Cyw -ion *n*, young bird, chick. The young of almost all animals are so called in North Wales
Cywaethlu *v*, to contend [corn
Cywain *v*, to convey; to carry or load
Cywair, weiriau *n*, connection, order; key in music; rennet
Cywair *a*, accordant, orderly
Cywaith, weithiau *n*, joint effect
Cywala *n*, fellow: *a*, like
Cywall -au *n*, misfortune
Cywanu *v*, to divide, to open
Cywarch *n*, hemp, flax
Cywarchlen -i *nf*, canvas covering
Cywarsang -au *nf*, tread over
Cywarsangol *a*, subjecting
Cywarsangu *v*, to subject
Cywed *n*, unity of kind
Cywedd -au *nf*, conformation
Cyweddol *a*, conformable
Cyweddoldeb *n*, conformity
Cyweddu *v*, to conform
Cyweg *a*, fluctuating; weak
Cyweiniad *n*, conveying [note
Cyweirdant, dannau *n*, key-string; key-

Cyweirgorn, gyrn *n*, tuning-key
Cyweiriad *n*, correction; tuning
Cyweirio *v*, to correct, to rectify, to repair; to tune. — gwely, to make a bed. — croen, to dress a skin
Cyweiriol *a*, corrective
Cyweithas -au *nf*, society; commerce; intercourse: *a*, social
Cyweithasiad *n*, association
Cyweithasol *a*, social
Cyweithasu *v*, to have intercourse; to be social together
Cyweithi *n*, co-operation
Cyweithio *v*, to co-operate
Cyweithydd -ion *n*, coefficient; auxiliary; multitude
Cywely *nc*, bedfellow; consort; partner
Cywelyes -au *nf*, concubine
Cywelyog *a*, having a bedfellow
Cywelyogaeth *nf*, concubinage
Cywen -od *nf*, young hen [Cyw
Cywenan, Cywenig *nf*, little pullet=
Cywer, Cywerdeb *n*, what curdles, ren-
Cywerth *n*, equivalence [net
Cywerthol *a*, equivalent
Cywerthu *v*, to bargain
Cywerthydd -ion *n*, equivalent
Cywerthyddu *v*, to estimate
Cywes -au *nf*, little chicken
Cywest *n*, connection; conversation
Cywestu *v*, to consociate
Cywestwch *n*, cohabitation
Cywng *a*, near, contiguous
Cywilydd -ion *n*, shame, disgrace
Cywilydd-dra *n*, bashfulness [modest
Cywilyddgar *a*, shameful; bashful;
Cywilyddio *v*, to shame; to make ashamed; to be ashamed
Cywilyddus *a*, shameful, scandalous
Cywir *a*, correct; just; honest, sincere
Cywirdeb *n*, correctness; integrity
Cywiriad, iaid *n*, loyalist [sincere
Cywiro *v*, to perfect; to fulfil; to be
Cywiw *a*, well worthy
Cywlad -oedd, wledydd *nf*, bordering country; one of the same country
Cywlad *a*, of the same country
Cywladu *v*, to naturalize
Cywladwr, wyr, compatriot
Cywledd -au *nf*, banquet
Cywledda, Cywleddu *v*, to feast together
Cywleidiad *n*, compatriot
Cywrain *a*, skilful; accurate; curious. Cywreinion, curiosities
Cywraint, wreinnion *n*, skilful one, vir-
Cywreindeb *n*, accuracy [tuoso

Cywreinio *v*, to make accurate
Cywreinrwydd *n*, skilfulness, skill; accuracy; curiosity
Cŷwres -au *nf*, concubine
Cywrys, Cywrysedd *n*, contention
Cywryseddu, Cywrysio *v*, to contend
Cywyd *n*, temper; passion
Cywydiad *n*, temperament
Cywydio *v*, to habituate
Cywydd -au *n*, kind of poem not divided into stanzas; poem; perception
Cywyddiaeth *n*, rationality
Cywyddol *a*, conscious
Cywyll *n*, culture, tillage
Cywylliad *n*, cultivation
Cywyllodraeth *nf*, husbandry
Cywyllu, Cywyllio *v*, to cultivate
Cywyn *n*, rising, swelling
Cywynad *n*, rising
Cywynu *v*, to rise, to mount
Cywyrain, Cywyre *v*, to rise together
Cywystl -on *n*, mutual pledge
Cywystliad *n*, confederation
Cywystlo *v*, to confederate
Cywystlor -ion *n*, confederate
Cywyth *n*, mutual wrath
Cywythol *a*, infuriate

CH.

CHWA -on -oedd *nf*, blast, puff
Chwad *n*, gust, jerk
Chwaedd *n*, relish, taste=Chwaeth
Chwaeg *nf*, gust, relish [hap
Chwaen, chweinian *nf*, start; chance,
Chwaenu *v*, to happen
Chwaer, chwiorydd *nf*, sister. Chwaer yng nghyfraith, sister-in-law
Chwaerol *a*, like a sister, sisterly
Chwaeroliaeth *nf*, sisterhood
Chwaeth -oedd *n*, savour, taste
Chwaethiad *n*, tasting
Chwaethu *v*, to savour, to taste
Chwaethus *a*, sapid, gustful, tasteful
Chwaf -oedd *nf*, strong gust
Chwaff -iau *n*, gust: *ad*, instantly
Chwai *a*, active, brisk, alert, quick
Chwain *np* (chwanen *nf*), fleas
Chwaith *ad*, neither; much less. Na chwithau chwaith, nor you either
Chwaithach=Chweithach
Chwal *n*, spreading, scattering
'wal *a*, loose; friable; soft; spread.
'ridd chwal, loose crumbling mould
aldod *n*, idle talk
aldodi *v*, to talk idly [gobbet
Chwaliad *n*, scattering
Chwalp -iau *n*, lump, mass
Chwalpiog *a*, lumpy, full of lumps
Chwalu *v*, to strew, to spread; to talk idly, to babble, to prate
Chwan *n*, impulse, tendency
Chwaneg *a*, more: *n*, greater quantity. Chwanegion, additions, addenda
Chwanegiad *n*, addition
Chwanegol *a*, additional
Chwanen, chwain *nf*, flea
Channog *a*, desirous, greedy
Chwanogi *v*, to grow greedy
Chwant -au *n*, desire, appetite, lust. Chwant bwyd, hunger
Chwanta, Chwantu *v*, to lust, to covet
Chwantach *n*, desire, lust
Chwantus *a*, lustful, lusting
Chwap -iau *n*, sudden stroke: *ad*, instantly
Chwapio *v*, to strike, to slap
Chwar *n*, quick rise or puff
Chwars, eon *n*, play: *v*, play=Chwareu
Chwardd *n*, laugh, laughter: *v*, will [laugh
Chwarddiad *n*, laughing
Chwarddol *a*, laughing
Chwarddu *v*, to laugh=Chwerthin
Chwarddys *a*, apt to laugh
Chware -on *n*, play: *v*, to play=Chwareu
Chwarel -au *n*, dart; lump, as from milk curding in the breast; quarry
Chwareliad *n*, darting; kerning
Chwarelu *v*, to dart; to kern
Chwaren *nf*, gland; blotch; plague; murrain
Chwarenaidd *a*, like a gland
Chwareniad *n*, kerning
Chwarenog *a*, full of glands
Chwarenol *a*, glandulous, glandular
Chwarenu *v*, to kern; to form blotches
Chwareu *n*, play, sport: *v*, to play. — hud a lledrith, dramatic entertainment or performance
Chwareuad, Chwaread *n*, playing
Chwareuaeth *nf*, diversion
Chwareudy, dai *n*, Chwareufa -oedd *nf*, playhouse, theatre
Chwareuwrdd, fyrddau *n*, stage
Chwareugar, Chwareuol, Chwareol, Chwarëus *a*, playful, blithe, blithsome, sportive
Chwarëydd -ion *n*, player, actor [tress
Chwarëyddes -au *nf*, female player, ac-
Chwarëyddiaeth *nf*, play, the drama
Chwarf -au *nf*, whirl, fusee
Chwarian *a*, placid, slow, soft
Chwariena *v*, to move slowly, to saunter
Chwarieniad *n*, sauntering

Chwarth *n*, laugh, titter [ter
Chwarthol -ion, Chwarthor -au *n*, quar-
Chwarw *n*, sport: *a*, sportive
Chwarwriaeth *nf*, player's art
Chwarwy -on *n*, disport, play
Chwarwyo *v*, disport
Chwarydd, &c.=Chwarëydd, &c.
Chwaw -iau *nf*, blast, puff, breeze
Chwawio *v*, to puff, to blast
Chwe' (N.W.) *a*, six=Chwech (S.W.)
Chwebain *nf*, sextain
Chweban, Chwebanog *a*, consisting of six lines or of six feet. Chwebanogion, hexameters
Chweblwydd *a*, sexennial
Chwech -au *n*, six. 6, vi.: *a*. six
Chweched, Chwechfed *a*, sixth
Chwechedran *nf*, sixth part
Chwechedwaith *nf*, sixth time
Chwecheiniog -au *nf*, sixpence, 6d.
Chwechplyg *a*, of six folds, sexto, 6to
Chwed *n*, expression
Chwedeg *a* & *n*, sixty, 60, lx.=Trigain
Chwedegfed *a*, sixtieth=Trigeinfed
Chwedi *ad*, then: *pr*, after
Chwedl -au *nf*, saying, sentence; fable, [story, tale
Chwedla *v*, to gossip
Chwedlai, eion *nf*, gossip, tattler
Chwedlëig *a*, gossiping
Chwedleua *v*, to gossip
Chwedleuaeth *nf*, colloquy
Chwedleugar, Chwedleuog, Chwedlgar *a*, fond of talk, talkative; loquacious; gossiping, prating
Chwedleuo *v*, to discourse
Chwedleuol *a*, colloquial
Chwedleuydd -ion *n*, discourser
Chwedliad *n*, fabling
Chwedloniaeth *nf*, mythology
Chwedlonydd -ion, Chwedlonwr, wyr *n*, mythologist
Chwedlu *v*, to fable, to fabulize
Chwedlydd -ion *n*, fabulist, fabulator
Chweddl -au *nf*=Chwedl
Chwefr *n*, violence, rage: *a*, severe, vio-
Chwefredd *n*, severity [lent
Chwefriad *n*, raging
Chwefrin *a*, severe, raging
Chwefrol *a*. violent, severe
Chwefror, Chwefrol *n*, February
Chwefru *v*, to act violently
Chweg *a*, sweet, dulcet, luscious
Chwegiad *n*, dulcification
Chwegr *nf*, mother-in-law
Chwegrwn *n*, father-in-law
Chwegu *v*, to dulcify, to sweeten

Chweina *v*, to catch fleas
Chweinial *v*, to hop as fleas
Chweiniog, Chweinllyd *a*, full of fleas, breeding fleas
Chweinllys *ên*, fleabane
Chweio *v*, to move briskly
Chweiol *a*, full of agility, agile
Chweithach *ad*, much less; so much the
Chwel -ion *nf*, course; turn [less
Chweledigaeth *nf*, revolution
Chweliad *n*, rotation
Chwelidydd -ion *n*, disperser
Chweliedydd -ion *n*, what rotates
Chwelog *a*, tending to turn
Chwelyd *n*, detour
Chwelyd *v*, to turn over
Chwelydr -au *n*. rotator; mouldboard or turnsoil of a plough
Chwennych, Chwennychu *v*, to covet,
Chwennychiad *n*, desiring [to desire
Chwennychol *a*, desirous
Chwennycholdeb *n*, the quality of being desirable, desirableness, desirability
Chweochr -au *n*, hexagon
Chweochrog *a*, sixsided. cubic
Chweonglog *a*, hexagonal, sexangular
Chwepyn *n*, sudden pat; instant
Chwerfan -au *nf*, whirl; fusee
Chwerfiad *n*. whirling
Chwerfol *a*, whirling
Chwerfu *v*, to whirl
Chwerfysgu *v*, to mix in play
Chweriad *n*, playing about
Chwerig *a*, playful, sportive
Chwern *af*, rapid, violent: *m*, chwyrn
Chwerthin *v*, to laugh: *n*, laughter. Chwardd, will laugh. Chwarddais, I laughed [bility
Chwerthinedd *n*. laughableness; risi-
Chwerthingar, Chwerthiniog, Chwerthiniol *a*, apt to laugh, merry, laughing
Chwerw *a*, bitter; sharp; severe. Chwerwon, bitters
Chwerwad *n*, making bitter
Chwerwder *n*, bitterness, sharpness
Chwerwddyfrlys -iau *n*, cucumber
Chwerweiddio *v*, to embitter, to imbitter; to grow bitter [gall
Chwerwfustledd *n*, bitterness, enmity,
Chwerwi *v*, to become bitter; to embitter; to snarl, to growl
Chwerwlys, Chwerlys *n*, wormwood
Chwerwol *a*, embittering
Chwerwyn *n*, bitter snarler
Chweryn *n*, gland; kernel
Chwesill *a*, of six syllables [bymtheg

Chwethro *a*, sextuple, sixfold
Chwëu *v*, to grow sharp
Chweugain, Chweugaint *n* and *a*, six score; 120 pence, 10s., half a sovereign
Chwi -on *n*, swift turn
Chwi *pn*, you, ye
Chwiawr, orydd *nf*, fellow; sister
Chwib -au *nf*, pipe, tube
Chwiban *nf*, whistle: *v*, to whistle
Chwibaniad *n*, whistling
Chwibanllyd *a*, apt to whistle; hissing
Chwibanogl -au *nf*, flageolet; flute. — y mynydd, curlew
Chwibanol *a*, whistling
Chwibanu *v*, to whistle
Chwibanydd -ion *n*, whistler; the bull-
Chwibio *v*, to quaver, to trill [finch
Chwibiol *a*, trilling
Chwibl *a*, tart, sour, acid, sharp, acerb
Chwiblad *n*, souring
Chwiblaidd *a*, somewhat sour
Chwibledd, Chwiblni *n*, sourness, acidi-
Chwibleian -od *nf*, nymph [ty, acerbity
Chwiblen *nf*, sour or flat drink
Chwibol -au *nf*, tube, pipe
Chwibolog *a*, tubular
Chwibon -iaid *n*. whistler; stork
Chwibwrn *n*, giddiness: *a*, giddy, dizzy
Chwid -ion *n*, quick turn
Chwido *v*, to quirk, to juggle; to make a quick move
Chwidog *a*, full of quirks
Chwidog -ion *n*, juggler; conjuror
Chwidogaeth *nf*, juggling, legerdemain
Chwidogi *v*, to practise jugglery
Chwidr *a*, flighty, crazy; giddy
Chwidredd *n*, flightiness, giddiness
Chwidro *v*, to move giddily
Chwidrol *a*, flighty, giddy
Chwidryn -od *n*, flighty person
Chwidw -on *n*, juggler, conjuror
Chwidwen -od *nf*, coquette
Chwif -iau -ion *nf*, whirl, turn
Chwifiad, iaid *n*, vagabond
Chwifio *v*, to fly around, to wander
Chwifiol *a*, whirling; vagrant
Chwiff -iau *nf*, hiss, whiff, puff
Chwiffo *v*, to hiss, to whiff; to smoke
Chwiffiol *a*, sibilant; whiffing
Chwig *n*, whey fermented with sweet
Chwig *a*, fermented; sour [herbs
Chwigl *n*, acid, tartar
Chwiglen -od *nf*, sharp one: *m*, chwiglyn
'hwigws *n*, whey drink: *a*, sour, tart,
wigyn *n*, whey drink [sharp
wil -od *nf*, beetle, chafer
ril *a*, whirling, reeling

Chwil -ion *nf*, search, scrutiny
Chwilast, eist *nf*, gadder
Chwilbawa *v*, to trifle away time under the semblance of doing something
Chwilboeth *a*, scorching, burning hot
Chwildarw, deirw *n*, the dragon-fly
Chwildro -ion *n*, dizzy turn
Chwildroad *n*, reeling; revolution
Chwildroi *v*, to turn dizzily
Chwilen, chwilod *nf*, beetle, chafer
Chwilena *v*, to pry; to pick
Chwilenai, eiod *nc*, pilferer
Chwiler -ion *nf*, Chwileryn *n*, chrysalis; maggot; wheal, pimple
Chwilfa, fëydd *nf*, research
Chwilfriw *a*, shattered, all to pieces
Chwilfriwio *v*, to shatter, to break to pieces, to smash
Chwilfrydedd *n*, curiosity
Chwilfrydig *a*, curious, inquisitive
Chwilfwnwg, Chwilfynwg *n*, neck joint
Chwilgi, gwn *n*, prying dog
Chwilgorn, gyrn *n*, pivot: *a*, reeling
Chwiliach *v*, to pry; to pilfer
Chwiliad *n*, search; inquiry
Chwiliadol *a*, searching, scrutinising
Chwilied *v*, to search, to examine
Chwiliedydd -ion *n*, searcher
Chwilio *v*, to search, to seek, to look for
Chwiliog -ion *n*, sorcerer
Chwiliogaeth *nf*, sorcery
Chwilioges -au *nf*, sorceress
Chwiliores -au *nf*, hornet
Chwilioryn *nf*, maggot
Chwil-lys -oedd *n*, the inquisition
Chwilmanta *v*, to pry about [guillemot
Chwilog *a*, whirling: -od *n*, the lesser
Chwilota *v*, to catch beetles
Chwilotai, eiod *n*, pryer about
Chwiltath *v*, to pry about
Chwim -iau *n*, motion
Chwimio *v*, to move, to be in motion
Chwimiel *a*, full of motion; brisk
Chwiml *n*, quick motion
Chwimlo *v*, to move briskly; to stir
Chwimmwth *a*, nimble, speedy, quick
Chwimmythder *n*, nimbleness
Chwimp -iau *n*, turn; hap
Chwimpleian -od *nf*, nymph
Chwimpyn *n*, sharp turn
Chwin -ion *n*, activity; toil
Chwinsa, Chwinsang *n*, the evening
Chwintan -au *nf*, sort of game [puff
Chwiogen, chwiogod *nf*, cake, muffin,
Chwiogl -au *nf*, intrigue, craft
Chwiori *v*, to turn briskly [quick, swift
Chwip -iau *n*, quick flirt or turn; a

Chwipiad *n*, whipping [nimbly
Chwipio *v*, to whip, to move briskly or
Chwipyn *n*, quick turn: *a*, quick. Yn chwipyn, instantly
Chwired -ion *nf*, quirk; craft
Chwiredol *a*, full of quirks; crafty
Chwiredu *v*, to play tricks
Chwiredus *a*, sly, deceitful
Chwiredyn *n*, sly one
Chwistl, Chwistlen *nf*, the shrew
Chwistrell -au *nf*, syringe; squirt; clyster-pipe
Chwistrellu *v*, to syringe; to squirt; to clyster; to inject
Chwitchwat *n*, sly pilferer: *a*, fickle, inconstant, changeable (S.W.)
Chwittafad *n*, small drink
Chwith, Chwithig *a*, sinister, left; untoward; awkward
Chwithigrwydd, Chwithrwydd, Chwithdod *n*, strangeness; chagrin, huff; dismal sensation; insipidity, flatness
Chwitho *v*, to feel awkward; to be astonished; to be insipid
Chwithrwd *n*, rustling: *v*, to rustle
Chwiw -ian *nf*, whirl; attack or fit of disease. Chwareu chwiw, to play at hide and seek
Chwiwbigo *v*, to pilfer
Chwiwdwll, dyllan *n*, lurking-hole
Chwiwell -au *nf*, whirler; the widgeon; the female salmon. Chwiws, widgeons
Chwiwgi, gwn *n*, skulking dog, sneak; pilferer, thief, rogue
Chwiwiaid *np*, the female salmon
Chwiwian, Chwiwio *v*, to hunt; to fly about; to pry, to pilfer
Chwiwladrad *n*, pilfering, petty theft
Chwiwladrata *v*, to pilfer
Chwiwleidr, ladron *n*, pilferer
Chwiws *np*, widgeons
Chwychwi *np*, you, yourselves
Chwyd *n*, ejection, vomit. Chwyd awyr, viscous matter, said to drop from [meteors
Chwydalen -au *nf*, blister
Chwydalu *v*, to blister
Chwydawiaeth *nf*, gesticulation
Chwydawydd -ion *n*, buffoon
Chwydiad *n*, vomiting
Chwydo *v*, to gesticulate
Chwydr, Chwydredd *n*, ejected matter. Chwydredd ser=Chwyd awyr
Chwydu *v*, to vomit, to spue
Chwydus *a*, apt to vomit
Chwydd, Chwyddi, Chwyddiad *n*, swel-
Chwyddo *v*, to swell [ling
Chwyddwydr -au, Chwyddiadur -en *n*, microscope, magnifying glass
Chwyf -ion *n*, motion, stir
Chwyfain *a*, fluctuating
Chwyfan, Chwyfiad *n*, waving, stirring
Chwyfu *v*, to stir, to waver
Chwyl -ion *nf*, turn; course; while; [event
Chwyldro -ion *n*, turn; vortex
Chwyldroad -au *n*, revolution
Chwyldroi *v*, to whirl round
Chwylfa -on *nf*, orbit, course
Chwylgnoi *v*, to chew quickly
Chwylgylch -au *n*, orbit
Chwyliad *n*, rotation
Chwylo *v*, to turn, to revolve; to run a course; to bustle; to hover
Chwylus *a*, rotative, rotatory
Chwylwib -iau *nf*, rotatory course
Chwyn *n*, stir, motion
Chwyn *cn*, weeds: *n*, a weed
Chwynan *nf*, fly-wheel
Chwyniad *n*, weeding
Chwyno *v*, to stir about
Chwynog *a*, full of weeds
Chwynogl -au *nf*, weeding-hook, hoe
Chwynogli, Chwynu *v*, to grub up weeds; [to hoe
Chwyr *n*, strong impulse
Chwyrn *n*, whirl; snarl
Chwyrn *ann*, rapid, swift; active, aspirate: *f*, chwern
Chwyrnad *n*, whirling; snoring
Chwyrndra *n*, rapidness, rapidity
Chwyrned *n*, snarling; wrangling
Chwyrnell -au *nf*, whirligig
Chwyrnelliad *n*, whirling; whizzing
Chwyrnellu *v*, to whirl; to whiz, to move with a whizzing
Chwyrnfor -oedd *n*, strong eddy
Chwyrniad, iaid *n*, snarler
Chwyrnog *a*, whirling; snarling
Chwyrnogl -au *nf*, rattle
Chwyrnogli *v*, to rattle; to whiz
Chwyrnolad *v*, to snort: *n*, snorting
Chwyrnolawd *n*, snorting
Chwyrnores -au *nf*, hornet
Chwyrnu *v*, to hum; to whiz; to snort, to snarl; to snore
Chwys *n*, sweat, perspiration
Chwysbair *a*, sudorific, diaphoretic
Chwysdwll, dyllau *n*, sweat pore
Chwysfa, fëydd *nf*, sudatory
Chwysiad *n*, sweating
Chwysig *a*, apt to sweat
Chwysigen -au *nf*, blister, bladder
Chwysigeniad *n*, blistering
Chwysigenog *a*, blistered

Chwysigl, Chwysiglen -au *nf*, blister
Chwyslyd *a*, apt to perspire
Chwysog *a*, full of sweat
Chwysoglen *nf*, the sharp dock
Chwysol *a*, sweating
Chwysu *v*, to sweat, to perspire
Chwyth, Chwythad *n*, blast; breath
Chwythbren -i *n*, blow-pipe; bellows
Chwythedd *n*, act of blowing
Chwythell -au *nf*, whistle
Chwythelliad *n*, whistling
Chwythgorn, gyrn *n*, cornet
Chwythiad *n*, blowing
Chwythiant *n*, respiration, blowing
Chwythiedydd -ion *n*, blower
Chwythig *a*, windy; inflated
Chwythigell -au, Chwythigen *nf*, bottle
Chwythlyd *a*, blowing, puffing [matic
Chwythol *a*, blowing; breathing; pneu-
Chwythryn *n*, puff of breath; atom,
Chwythu *v*, to blow, to blast [morsel
Chwythwm, ymau *n*, gust, squall

D.

Da -oedd *cn*, what is had; goods; chattels; stock; cattle
Da *a*, good, wholesome, well: *ad*, well.
Dâed, as well, so well
Dabre *v*, come, come hither
Dabred *v*, to move, to come
Dabrediad *n*, passing on
Dabredu *v*, to pass on
Dacw *ad*, there is, yonder is, see there
Dad *px*, re-, un-, dis-, back. May be prefixed to verbs and their derivatives generally, giving them a negative or opposite meaning: as,—
Dadadeilio, to unbuild. —afaelu, to relax, to let go a hold. —angori, to disanchor. —annelu, to unstretch. —ansoddi, to divest of a quality. —arfogi, to disarm. —blanu, to displant. —blygu, to unfold. —boeni, to divest of pain. —brofi, to disprove. —brynu, to repurchase. —bwytho, to unstitch. —bynio, to disburden Dadchwedlu, to recapitulate. —chwerwi, to disembitter. —chwilio, to search again. —chwimio, to move backward. —chwylo, to retrocede. Dad-daenu, —drefnu, &c=Dattaenu, &c. Dad-daiaru, to exhume. —ddal, to desist om holding. —ddanfon, to send back. -ddeddfu, to annul a law. —ddefodi, abolish a custom. —ddeilio, to shed

ceiving. —ddewis, to select again. —ddinasu, to deprive of the privilege of a citizen, to disfranchise. —ddirgelu, to bring to light. —ddirprwyo, to deprive of authority or agency. —ddodi, to displace. —ddringo, to descend after climbing. —ddyblygu, to unfold. —ddyeithro, to familiarize. —ddywedyd, to unsay. —ebru, to resuscitate. Daddechwyno, to return a loan. —edfryd, to restore. —edwi, to restore what is withered. —efryddu, to divest of lameness. —egnïo, to cease toiling. —egru, to make brisk what is flat or stale. —ennyn, to extinguish. —erbyn, to receive back. —ergydio, to repel, to repulse. —esmwytho, to divest of ease. —euogi, to clear of guilt. —fachellu, to ungrapple. —fachu, to unhook. —faglu, to disentangle. —fagwyo, to uncluster. —falchïo, to cure of pride. —farnu, to revoke judgment. —farwhau, to resuscitate. —fechnïo, to exonerate bail. —feddiannu, to dispossess. —feddwi, to soberize. —feichio, to disburden. —feilio, to fall to ruin to decay. —feio, to clear of fault. —ferthu, to revive. —feru, to resolve, to dissolve. —flaenu, to blunt a point. —flasu, to divest of taste. —flino, to rid of fatigue, to refresh. —fliasgo, to cast off a shell. —flodeuo, to drop blossoms. —flysio, to divest of longing —foddloni, to dissatisfy. —fori, to import. —fraenu, to rid of putridity —freinio, to disfranchise. —frïo, to dishonour. —frochi, to unruffle. Daddrythu, to quell a tumult. —fyddaru, to cure of deafness. —ffrydio, to flow back. —gadwyno, to unchain. Daddgaenu, to take off the surface. —gaeru, to dismantle, or to reduce a fortification —gaethu, to disinthral. —garcharu, to disincarcerate, to free from prison —garegu, to unpetrify. —gladdu, to disinter. —gloi, to unlock —groeni, to remove the skin or bark; to skin; to decorticate. —groni, to undam. Daddgrychu, to rid of roughess; to unwrinkle. —grymu, to unbend. —gudd-io, to reveal, to disclose, to discover —gydio, to disjoin, to depopulate. —gyfanneddu, to leave off inhabiting. —gyfartalu, to disproportion. —gyfrodeddu, to untwine. —gylchu, to uncircle. —gymmalu, to disjoint, to dis-

mixture. —gysgodi, to unshelter. Dadgyssoni, to make discord. —gyssylltu, to disjoin; to dissolve. —gyweirio, to disorganize. —balogi, to rid of pollution. —halltu, to free from salt. Dadhanfodi, annihilate. —holi, to re-examine. —hualu, to unfetter. —huddo, to develop. —hulio, to uncover. Dadhuno, to rid of sleep, to awake. —ieuo, to unyoke. —laesu, to tuck up. —lamu, to leap back; to rebound. —lehau, to displace. —lewygu, to revive. —lidio, to rid of anger. —lifo, to flow back. —liwio, to discolour. —ludo, to deglutinate. —lunio, to divest of form. —lwytho, to unload. —lygru, to rid of corruption. —lythyru, to obliterate. —neidio, to leap back; to rebound. —nerthu, to rid of strength. —newid to re-exchange. —noddi, to divest of refuge or protection. —nwyfo, to enervate. —nychu, to rid of agony. Dadnyddu, to untwist. —obeithio, to rid of hope. —oeri, to divest of cold. —ofalu, to divest of care. —ofidio, to rid of grief. —ofni, to rid of fear. —ogwyddo, to disincline. —oleuo, to relume. —olrhain, to retrace. —olychu, to deprecate. —orbwyllo, to rid of madness; to recover one's senses. Dadorchuddio, to develop, to disclose. —oresgynu, to reconquer. —orfod, to overcome again. —ormesu, to cease troubling. —orthrechu, to rid of oppression. —osgli, to strip branches. —osod, to displace. —ostegu, to break silence. —rangu, to dissatisfy. —ranu, to subdivide. —redeg, to run back. —reibio, to disenchant. —reiddio, to repenetrate. —reiddio, to divest of law or of right. —restru, to disarrange. —rin, to rid of mystery. —risglo, to strip off the bark. —rithio, to disappear. —roddi, —roi, to give back. —rwydo, to disentangle. —rwymo, to unbind. —rwysgo, to divest of sway. —rwystro, to disencumber. —ryddhau, to free again. —rywio, to divest of kind; to degenerate. —saethu, to shoot back. —sangu, to tread back. —sarddu, to cease chiding. —sarhau, to rid of offence. —sathru, to tread again. —sefydlu, to rid of stability, to unsettle. —seinio, to reverberate. —seirchio, to unharness. —serchu, to divest of love. —siderw, to unfringe. —sori, to divest —uno, to disunite. —urddo, to degrade —warchäu, to raise a siege. —wasgodi, to unshelter. —wasgu, to unpress. —weinio, to unsheathe. —weithio, to unwork. —wersyllu, to strike tents. —weu, to unweave. —wibio, to reel back. —wino, to fail. —wirio, to divest of truth. —wisgo, to disarray. —wlitho, to dry up dew. —wneyd, —wneuthur, to undo. —wnïo, to unsew. —wregysu, to ungird. —wreiddio, to eradicate. —wrido, to cease blushing; to divest of blushing. —wrio, to emasculate. —wrygio, to enervate. —wynebu, to rid of surface. —wyrain, —wyre, to reascend, to rise again. Dadwystlo, to unpledge. —ymaddasu, to make one's self unfit. —ymattal, to cease restraining one's self. —ymbleidio, to separate one's self from party. —ymbwyllo, to divest one's self of reason. —ymchwel, to overturn. Dadymdaeru, to cease wrangling. —ymdorchi, to become unfolded. —ymdrafferthu, to divest one's self of trouble; to be at ease. —ymdrefnu, to disorder one's self. —ymdueddu, to divest one's self of partiality or bias. —ymydru, to become dispersed. —ymddilladu, to undress one's self. —ymddyeithro, to make one's self known. —ymglymu, to loose one's self. —ymgreuloni, to cease being cruel. —ymguddio, to discontinue hiding one's self. —ymgyssylltu, to disconnect one's self. —ymlëu, to displace one's self. —ymloni, to become cheerless. —ymnyddu, to become untwisted. —ymorchuddio, to divest one's self of covering. —ymrwymo, to disengage one's self. —ystumio, to divest of shape; to unbend

Dadanhudd *n*, disclosure=Dadenhudd

Dadchwaethiad *n*, distasting

Dadchwant -au *n*, disgust

Dadchweliad *n*, retrocession

Dadeni *n*, second birth; renovation

Dadeni *v*, to regenerate; to renovate

Dadenhudd *n*, disclosure

Dadergyd -ion *n*, repulsion

Dadergyriad *n*, retorting

Dadfaniad *n*, emasculation

Dadfawdd *n*, emersion

Dadfeddiant, iannau *n*, dispossession

Dadferiad *n*, restoration

Dadforiad *n*, importation, import

Dadforion *np*, imports

Dadgan -au *n*, recital; repetition
Dadganiad *n*, reciting
Dadgeniad, iaid *n*, reciter
Dadguddiad *n*, revelation, apocalypse
Dadgydiad *n*, disjunction
Dadgyfaniad *n*, disruption
Dadgyfluniad *n*, divesting of organization
Dadgysylltiad *n*, disconnection, disjunction; dissolution
Dadhanfodiad *n*, annihilation
Dadiain *n*, renovated state
Dadl -au *nf*, debate, controversy, discussion; dispute; case
Dadlai, eion *nc*, disputant
Dadlaith *n*, redissolved state, thaw: *v*, to thaw
Dadlam -au *n*, rebound
Dadlenu *v*, to unveil, to uncover
Dadlenwad *n*, depletion
Dadleu *v*, to argue, to dispute; to plead
Dadleu -on *n*, dispute, debate
Dadleuad *n*, disputation
Dadleuwr, wyr *n*, disputer, controvertist, controversialist; advocate
Dadlif -au *n*, reflux, ebb
Dadlu *v*, to argue, to debate, to discuss
Dadnaid, neidiau *nf*, rebounding
Dadnaws *n*, indisposition
Dadran -au *nf*, subdivision, section
Dadsafiad *n*, reposition
Dadwrdd, yrddau *n*, noise, stir, bustle, uproar
Dadwrdd, Dadyrddu *v*, to make a noise, to prate
Dadysgrif -au *nf*, transcript
Daear, &c.=Daiar, &c.
Daer -oedd *n*, fixed state: *a*, slow
Daerawd, odau *n*, fixing; claiming
Daered -au *nf*, appurtenance; mortuary; revenue, income
Daerfa *n*, settling; fixing
Daerodi *v*, to decree, to assign
Daeru *v*, to decree, to fix
Daf -oedd *n*, what is given out; good
Dafad, defaid *nf*, sheep, ewe
Dafaden -au *nf*, wart; schirrus. Dafaden wyllt, cancer
Dafadenog *a*, full of warts; schirrous
Dafadenu *v*, to grow warty
Dafates -au *nf*, flock of sheep
Dafn -au, defni *n*, drop; particle
Dafniad *n*, dropping
Dafnog *a*, having drops
Dafnol *a*, dropping, trickling
Dafnu *v*, to drop, to trickle
[illegible]ar -au *n*, tear, tear-drop
[illegible]au *np*, tears: *s*, deigryn
[illegible]mad *n*, lachrymation
[illegible]uo *v*, to cause tears; to shed tears
[illegible]nol *a*, lachrymal
Dagru *n*, to shed tears
Dangos *v*, to show, to exhibit, to discover, to disclose, to make known
Dangosadwy *a*, ostensible
Dangosedigol *a*, demonstrative
Dangoseg -ion *nf*, index
Dangosfa -oedd *nf*, show, exhibition
Dangosiad *n*, showing
Dangosiadol *a*, demonstrative
Dangosiadus *a*, ostentatious
Dangosol *a*, indicative
Dai, deion *n*, that causes; the Deity
Daiar -oedd *nf*, earth, land, ground
Daiaraidd *a*, earthy
Daiarawd *n*, interment
Daiarbellafiant *n*, apogee
Daiarblant *np*, children of earth; mortals
Daiardy, dai *n*, burrow; dungeon
Daiarddysg, Daiareg *nf*, geology
Daiaregwr, wyr *n*, geologist
Daiaren *nf*, the earth
Daiarfochyn, daiarfoch *n*, badger
Daiarfyd *n*, terrestrial world
Daiargi, gwn *n*, terrier
Daiargoel *nf*, geomancy
Daiargryd -ion, Daiargryn, Daiargrynfa, f ëydd *nf*, earthquake
Daiargyrch *a*, earth-seeking
Daiarhwch, hychod *nf*, female badger
Daiariad *n*, grounding; burying
Daiarlawr, loriau *n*, ground-floor
Daiarlen -i *nf*, map
Daiarllyd *a*, earthy
Daiarllys -iau *n*, the peony
Daiarnesafiant *n*, perigee
Daiarog *a*, terrestrial, earthly, sublunary
Daiarogan *n*, geomancy
Daiarol *a*, terrestrial, earthly, terrene
Daiaroldeb *n*, terrestrialness
Daiaroli *v*. to treat as earthly
Daiaru *v*, to earth; to inter
Daiarydd -ion *n*, geographer
Daiaryddiaeth *nf*, geography
Daiaryddol *a*, geographical
Daif, deifion *n*, singeing; blast
Daig, deigion *n*, what is effused; effusion
Dail *np* (dalen, deilen *nf*), leaves; foliage
Daill, deilliau *n*, issue; product
Dain *a*, fine; delicate; pure
Daionawl *a*, tending to good
Daionedd *n*, goodness
Daioni *n*, goodness; good
Daionus *a*, good; beneficial
Dair, deiri *nf*, effusion; song
Dais, deision *n*, desire, wish
Daith, deithion *n*, blaze, flash
Dal *v*, hold, catch; stop

l, Dala, Daly *v*, to hold; to bear; to catch; to detain; to arrest; to last. Dal sylw, to take notice
l, deilion *n*, lamina, leaf
lbren -au *n*, holdfast, catch
len, dail, dalenau *nf*, leaf; lobe
leniad *n*, foliation
lenog *a*, foliaceous, leaved
lenu *v*, to foliate
lfa, fëydd *nf*, hold; capture; arrest
liad *n*, holding; catching; caption
liaden *nf*, support, prop
liedydd -ion *n*, detainer
lus *a*, lasting, durable
lw, Daly *v*=Dal, Dala
lyn -au *n*, holder, supporter; brace
ll *a*, blind: *p*, deillion
llan *nc*, blind one
lles -au *nf*, blind female
lliad *n*, blinding
llineb *n*, blindness, blind state
llneidr, nadroedd *nf*, blindworm
llt *n*, the understanding: *v*, to understand (N.W.)=Deall
llu *v*, to blind; to grow blind
am *pw*, about, around, circumamaethu *v*, to be husbanding or cultivating [sional
ambell *a*, being here and there, occa-
amblygu *v*, to fold round
amborthi *v*, to uphold
ambrynu *v*, to purchase, to redeem
ambwyo *v*, to beat about
amcan -ion *n*, theory [theory
amcaniad -au *n*, Damcaniaeth -au *nf*,
amcanu *v*, to contrive, to theorize
amchwa -oedd, chwëydd *nf*, overturn; steam; stench
amchwaeu, chweiniau *nf*, accident
amchweinio *v*, to happen, to chance
amchwylo *v*, to whirl round
amdeithio *v*, to perambulate
amdoi *v*, to cover about
amdorchi *v*, to wreath about
amdori *v*, to break round
amdramwy *v*, to travel about
amdreiglo *v*, to circumvolve
amdremio *v*, to look about
amdroi *v*, to turn round
amdrosi *v*, to drive about
amdrychu *v*, to amputate
amdwng *n*, appraisement
amdwyo *v*, to castigate
amdyfu *v*, to grow about
amdyngu *v*, to swear to a thing; to appraise
amdyru *v*, to heap about

Damddal *v*, to hold in
Damddyblygu *v*, to hold about
Damfachu *v*, to grapple about
Damfwrw *v*, to cast about
Damffrydio *v*, to flow about
Damgaeru *v*, to fortify about, to wall [round
Damgenu *v*, to vary
Damgludo *v*, to carry about
Damglymu *v*, to tie about
Damglywed *v*, to feel impulse
Damgnoi *v*, to fret or eat about
Damgreinio *v*, to crawl about
Damgyffredu *v*, to imagine
Damgyffroi *v*, to agitate
Damgylchu *v*, to surround, to encompass
Damgylchynu *v*, to circumscribe
Damledu *v*, to expand round
Damlenwi *v*, to fill round
Damlewychu *v*, to illumine
Damlifo *v*, to flow round
Damlunio *v*, to form
Damlygu *v*, to elucidate
Damlynu *v*, to adhere about
Dammeg -ion *nf*, parable
Dammegol *a*, allegorical
Dammegu *v*, to allegorize
Damnoddi *v*, to protect
Damnoethi *v*, to expose
Damnyddu *v*, to twist about
Damranu *v*, to separate
Damred -ion *nf*, circulation
Damredu *v*, to circulate
Damrithio *v*, to seem
Damrodi *v*, to wheel round
Damrwymo *v*, to tie round
Damryson *v*, to dispute
Damrywio *v*, to vary [trample
Damsang, Damsangu *v*, to tread, to
Damsathru *v*, to tread round
Damuno *v*, to desire=Dymuno [hap
Damwain, weiniau *nf*, accident, chance,
Damweiniad *n*, chancing
Damweiniaeth *nf*, chance
Damweinio *v*, to happen
Damweiniol *a*, accidental, casual
Damwyn -ion *n*, fortune, hap [hind
Dân *n*, lure, charm. Gafr ddân, doe,
Dan (mutation of *Tan*) *pr*, under, beneath, underneath, below
Danad, Danadl *np* (-en *nf*), nettles. Danadl-darddiant, nettle-rash
Danas, Danys *cn*, deer; venison
Danfon *v*, to send, to convey
Danfoniad *n*, sending
Danfonol *a*, missionary
Danneddiad *n*, dentition

Danneddu *v*, to teeth; to bite
Dannod *n*, reproach [twit
Dannod *v*, to reproach, to upbraid; to
Dannodiad *n*, reproaching
Dannodd *nf*, toothache, pain in the
Dannogen *nf*, the betony [teeth
Dansawdd, soddion *n*, principle
Dansoddi *v*, to form a principle
Dansoddiad *n*, abstraction
Dansoddiaeth *nf*, metaphysics
Dant, dannedd, daint *n*, tooth; tine; cog. Boch-ddaint, the eye-teeth. Dannedd blaen, fore-teeth. Dannedd malu, grinders, jaw-teeth. Dant y llew, dandelion
Dantaeth, teithion *n*, dainty
Danteiddiad *n*, making dainty
Danteiddiol, Danteithiol *a*, dainty
Danys *cn*, deer. Bwch danys, Bwch daniog, buck. Gafr danys, Gafr ddân, doe, hind
Dar, as a prefix, has sometimes an intensive meaning = Ar: sometimes, like *ar*, it corresponds with the Latin *præ;* and sometimes it has a partly negative force [=di-ar], as in *dargwsg*, *darhuno*
Dâr *n*, noise, din
Dâr, deri *nf* and *n*, male oak, oak
Darafal -au *n*, oak-apple
Darammheu *v*, to hesitate
Daramred -ion *n*. circulation
Daramred *v*, to go about
Daramrediad *n*, circulating
Darbenol *a*, perpendicular
Darbenu *v*, to raise upright; to form a
Darblygu *v*, to fold over [perpendicular
Darbod -au *n*, preparation
Darbod *v*, to prepare, to provide
Darbodaeth *nf*, foresight, precaution,
Darbodiad *n*, preparing [provision
Darbodol, Darbodus *a*, precautious, provident, prudent, heedful
Darbodoldeb *n*, precaution, circumspection [person
Darbodwr, wyr *n*, prudent or provident
Darborthi *v*, to sustain with food
Darbwylliaeth *nf*, persuasion
Darbwyllo *v*, to persuade
Darbwyo *v*, to beat continually
Darbwys -au *n*, preponderance
Darbwyso *v*, to preponderate [chefn
-rchefn *ad*, once more, again=Tra-
-rchwantu *v*, to covet, to desire
-rchwareu *v*, to sport about
-rchwennych *v*, to covet greatly
-rchwilio *v*, to rez about
Darchwyddo *v*, to swell up
Darddangos *v*, to show, to exhibit, to
Darddiffynu *v*, to protect [represent
Darddilyn *v*, to pursue eagerly
Darddisgyn *v*, to descend
Darddodi *v*, to prefix [allowance
Darddogni *v*, to proportion, to fix an
Darddonio *v*, to endow
Darddosbarthu *v*, to elucidate, to de-
Darddringo *v*, to climb up [monstrate
Darddullio *v*, to describe
Darddwyrain *v*, to soar aloft [heavy
Darddwyso *v*, to make dense, solid, or
Darddychrynu *v*, to intimidate
Darddychwel *v*, to recur
Darddyfod *v*, to come to pass
Dareb -ion *nf*, proverb, adage=Diareb
Darebu *v*, to use a proverb
Daredrych *v*, to observe
Daredd *n*, tumultuous noise
Daregnïo *v*, to use great exertion
Daren *n*, noise, din
Darennynu *v*, to set on fire
Darestyn *v*, to extend over
Darfachu *v*, to grapple over
Darfadden *v*, to remit
Darfalannu *v*, to bud out
Darfanu *v*, to impress
Darfathru *v*, to trample over
Darfeddwi *v*, to intoxicate
Darfeilio *v*, to pile up
Darfelydd -ion *n*, imagination
Darfelyddu *v*, to imagine
Darferu *v*, to accustom
Darferthu *v*, to miscarry
Darfinio *v*, to sharpen, to edge, to whet
Darfod *n*, ceasing to be, end
Darfod *v*, to finish, to end, to cease; to happen. — am dano, to perish. A ddarfu i chwi ei weled? did you see
Darfodadwy *a*, perishable [him?
Darfodedig *a*, evanescent
Darfodedigaeth -au *n*, being brought to an end; consumption, phthisis
Darfodiad *n*, finishing, concluding
Darfodol *a*, finishing, ending
Darfodoldeb *n*, transientness, evanes-
Darfoddio *v*, to make pleased [cence
Darfoethi *v*, to nourish
Darfoli *v*, to celebrate
Darfolli *v*, to receive kindly
Darfradu *v*, to act treachery
Darfrathu *v*, to wound, to stab
Darfreinio *v*, to dignify
Darfritho *v*, to variegate
Darfriwo *v*, to break, to bruise
Darfrochi *v*, to ruffle

Darfrodio *v*, to embroider
Darfrudio *v*, to prognosticate
Darfrydio *v*, to inflame, to throb
Darfrysio *v*, to haste, to hasten
Darfrythu *v*, to raise a tumult
Darfrywio *v*, to make brisk
Darfwytho *v*, to blandish
Darfydio *v*, to exist
Dargadw *v*, to secure, to preserve
Dargaenu *v*, to overspread
Dargaethu *v*, to restrict, to restrain
Dargamu *v*, to bend
Darganfod *v*, to discover
Darganfyddiad -au *n*, discovery
Dargantu *v*, to form a rim
Dargànu *v*, to blanch, to bleach
Dargasglu *v*, to heap, to pile
Dargau *v*, to envelop
Dargeisio *v*, persevere
Dargelu *v*, to overveil
Dargestu *v*, to bulge out
Dargilio *v*, to recede
Dargipio *v*, to snatch
Dargledru *v*, to lattice over
Dargleinio *v*, to crawl
Dargleisio *v*, to make black and blue
Darglodi *v*, to be extolling
Dargludo *v*, to transport
Darguddio *v*, to overwhelm
Darglymu *v*, to knot
Dargnifio *v*, to toil
Dargnithio *v*, to pat
Dargnoi *v*, to keep gnawing
Dargochi *v*, to redden, to blush
Dargod -ion *n*, tumour, abscess
Dargodi *v*, to rise over
Dargoddi *v*, to oversway
Dargoelio *v*, to credit partly
Dargoethi *v*, to purify
Dargofio *v*, to call to mind
Dargoffa, Dargoffäu *v*, to commemorate, [to record
Dargolledu *v*, to cause loss
Dargolli *v*, to lose
Dargosi *v*, to scratch
Dargospi *v*, to castigate
Dargrafu *v*, to scrape
Dargraffu *v*, to cause an impression
Dargrasu *v*, to parch slightly
Dargredu *v*, to half credit
Dargroni *v*, to collect
Dargrothi *v*, to bulge, to swell out
Dargrwydro *v*, to wander about
Dargrybwyllo *v*, to intimate slightly
Dargrychu *v*, to make rough
Dargrynu *v*, to conglomerate
Dargrysio *v*, to accelerate

Darguddio *v*, to seclude
Dargulo *v*, to narrow
Darguro *v*, to reverberate
Dargwsg *n*, slumber, light sleep
Dargwyddo, Dargwympo *v*, to fall
Dargydio *v*, to join
Dargyfaddaw *v*, to menace
Dargyfaddef *v*, to own partly
Dargyhoeddi *v*, to expose [to surround
Dargylchu, Dargylchynu *v*, to encircle,
Dargynnull, Dargynnullo *v*, to heap
Dargynnwys *v*, to make compact
Dargynnygio *v*, to offer, to attempt
Dargynnyddu *v*, to augment
Dargynu *v*, to elevate
Dargyrchu *v*, to resort
Dargyrhaedd *v*, to reach, to extend
Dargysbellu *v*, to concentrate
Dargystadlu *v*, to proportion
Dargysgodi *v*, to adumbrate [asleep
Dargysgu *v*, to dose; to nod, to fall
Dargyssodi *v*, to combine, to connect
Dargyssoni *v*, to harmonize
Dargyssylltu *v*, to conjoin
Dargystuddio *v*, to excruciate
Dargywain *v*, to convey, to carry
Darhedeg *v*, to hover, to fly about
Darheidio *v*, to swarm
Darhoni *v*, to assert; to dogmatize
Darhuno *v*, to doze
Dariad *n*, making a din
Dariasu *v*, to pervade
Darladu *v*, to be benevolent; to bless
Darlafaru *v*, to enunciate
Darlamu *v*, to hop
Darlechu *v*, to skulk, to lurk
Darledu *v*, to expand, to spread
Darleddfu *v*, to slant, to incline
Darleisio *v*, to resound, to reverberate
Darleithio *v*, to make humid
Darlenwi *v*, to superabound
Darlesu *v*, to cause benefit
Darlethru *v*, to slope, to incline
Darlethu *v*, to overlay
Darlewychu *v*, to shine
Darlidio *v*, to inflame
Darlifo *v*, to flow
Darlith -iau -oedd *nf*, lecture
Darlithio *v*, to lecture
Darlithiwr, wyr *n*, lecturer
Darliwio *v*, to give a tint
Darlochi *v*, to give refuge, to shelter
Darloesi *v*, to empty over
Darloni *v*, to gladden, to cheer
Darlosgi *v*, to singe, to scorch
Darluchio *v*, to sprinkle

Darlun -iau *n*, portrait, picture
Darlunfa -oedd *nf*, place of drawing
Darlunio *v*, to portray, to depict, to draw, to delineate, to represent
Darlunlen -i *nf*, map
Darlwybro *v*, to trace
Darlwyddo *v*, to cause prospering
Darlwytho *v*, to load
Darlyfnu *v*, to polish
Darlyncu *v*, to belch, to eructate
Darlynu *v*, to adhere, to stick
Darlythyru *v*, to superscribe
Darlywio *v*, to superintend
Darllain, Darlleain *v*=Darllen
Darllaw *n*, brewing
Darllaw *v*, to pour; to brew; to handle
Darllead *n*, lecturing
Darlleain *v*, to lecture=Darllen
Darllen *v*, to read, to peruse
Darllenydd, Darlläydd -ion, Darllenwr, wyr *n*, reader; lecturer
Darlleo, Darllëu *v*=Darllen
Darllewyrchu *v*, to illumine
Darllofi *v*, to handle
Darmain *n*, prognostication
Darmain *v*, to prognosticate
Darmerth -oedd *n*, preparation
Darmerthu *v*, to prepare, to provide
Darn -au *n*, piece, fragment, patch
Darnaid, neidiau *nf*, hop, leap
Darneidio *v*, to hop, to vault
Darnio *v*, to piece, to break in pieces
Darnod -au *n*, distinction
Darnodi *v*, to distinguish; to define
Darnofio *v*, to swim, to float
Daroddef *v*, to suffer, to endure
Darofyn *v*, to intimate [tion
Darogan -au *nf*, prediction, prognostica-
Darogan, Daroganu *v*, to predict, to foretell, to prognosticate
Daroganiad *n*, predicting
Darogwyddo *v*, to incline
Daron, Daronwy *n*, the thunderer
Darostwng *n*, debasement
Darostwng, Darostyngu *v*, to debase; to subdue; to subject
Darpar -ion *n*, preparation
Darpariad *n*, preparing
Darpariaeth, Darparaeth *nf*, preparation
Darparu *v*, to prepare, to make ready
Darre *v*, to effuse; to blush
-stain, steiniau *n*, tinkling, clanging
-ain, Darsteinio *v*, to tinkle, to
-ɣ, to peal
-do *v*, to intimidate, to terrify
-ddo *v*, to superintend
-no *n*, to enchant, to charm

Darsylw, Darsylwad *n*, observation
Darsylweddu *v*, to form elemental principles
Darsylwi *v*, to observe
Darsyllu *v*, to stare, to gaze; to observe
Daru *v*, to finish, to end; to tinkle, to clank
Darwain, weiniau *n*, ministration
Darwain *v*, to lead; to administer
Darware -on *n*, disport, play
Darwareu *v*, to disport
Darwedd -ion *nf*, compliancy
Darweddu *v*, to direct
Darweinio *v*, to lead; to minister
Darweithio *v*, to supererogate
Darwel, Darweliad *n*, perception
Darweled *v*, to perceive
Darweuu *v*, to smile
Darwib -iau *nf*, hovering
Darwibio *v*, to hover, to fly about
Darwirio *v*, to assert
Darwystlo *v*, to pledge
Darymchwelyd *v*, to revert
Darymdeithio *v*, to sojourn
Darymgeisio *v*, to make an effort, to endeavour
Darymranu *v*, to divide
Darymred -ion *n*, excursion; colliquation; diarrhœa; looseness, laxness. — gwaed, dysentery, bloody flux
Darymred *v*, to run; to move about; to run out; to frequent
Darymrithio *v*, to seem, to appear
Darymroi *v*, to resign
Darymsangu, Darymsathru *v*, to trample, to tread
Darymsawdd, soddion *n*, adjunct
Darystain, einiau *n*, tinkling; peal
Darysteinio *v*, to tinkle, to ring
Das -au, deisi *nf*, stack, rick, mow; heap
Dasgwrn, gyrnau *n*, cone; rick
Dasgyrniad, Dasiad *n*, ricking, stacking
Dasmal *n*, gentle touch
Dasmalu *v*, to touch gently
Dasol *a*, cumulated; stacked
Dasu *v*, to stack, to rick
Daswl, ylau *n*, pile; stack
Daswrn, yrnau *n*, cone; pile
Dasyliad *n*, piling up
Dasylu *v*, to pile, to rick
Dasyrnu *v*, to heap, to rick
Dat *p*=Dad
Dattaenu *v*, to spread out anew
Dattaith, teithiau *nf*, journey back
Dattal -ion *n*, repayment
Dattalu *v*, to repay, to reimburse
Dattanio *v*, to quench
Dattaro *v*, to strike back, to repulse
Dattardd -ion *n*, obstructed eruption; checked budding [breaking out

Dattarthu *v*, to clear of vapour
Dattebyg *a*, unlike, dissimilar
Datteimlo *v*, to cease feeling
Datteithio *v*, to return, to journey back
Datterfynu *v*, to remove a boundary
Datterfysgu *v*, to cease rioting
Datterwynu *v*, to allay heat, to cool
Dattesu *v*, to cease being sultry
Dattirioni *v*, to become unamiable
Dattochi *v*, to dissipate vapour
Dattod *v*, to loosen, to undo, to unloose
Dattodwr, wyr *n*, one who loosens
Dattoddi *v*, to dissolve again
Dattoi *v*, to remove a covering; to un-
Dattolcio *v*, to take out dents [roof
Dattoli, Dattolio *v*, to diminish again
Dattorchi *v*, to unwreath
Dattori *v*, to break again; to refract
Dattraethu *v*, to recapitulate; to reiter-
Dattrafodi *v*, to give over toil [ate
Dattrafferthu *v*, to cease being busy
Dattreigl -ion *nf*, movement or rolling backwards [of coming back
Dattramwy -on *nf*, recurrence; the act
Dattramwyo *v*, to move back
Dattrefn -au *nf*, disarrangement
Dattrefnu *v*, to discompose, to disorder
Dattreiddio *v*, to penetrate again
Dattreiglo *v*, to roll back
Dattro -ion *n*, turn backwards
Dattroi *v*, to turn back; to untwist
Dattrwsio *v*, to disarray
Dattuddo *v*, to uncover, to denude
Dattueddu *v*, unbias
Dattwytho *v*, to deprive of elasticity, to render rigid
Dattyb -iau *n*, reversed opinion
Dattybio *v*, to change sentiment
Dattynhau *v*, to relax
Dattynu *v*, to pull back
Dattyru *v*, to level a heap
Dattywynu *v*, to reflect rays
Dathl *a*, celebrated, famous
Dathlud *n*, celebration
Dathlu *v*, to celebrate
Dau *n* & *a*, two: *f*, dwy. Ein dau, both of us. Eich dau, both of you. Ill dau, Eill dau, both of them
Daw -on, Dawf, dofion *n*, son-in-law
Daw *v*, will come
Dawd, dodion *n*, deposit; giving; datum
Dawed *v*, to come=Dyfod [Gwaudd
Dawes -au *nf*, daughter-in-law =
Dawg *n*, portion, share
Dawn, doniau *n*, gift; virtue; grace
Dawns -iau *n*, dance
Dawnu *v*, to gift, to endow
Dawnus *a*, gifted; virtuous
Dawr *v*, to care, to regard; to cause care. Ni'm dawr, I do not care
De -au *n*, activity; parting; right side; the south=Dehau [right; south
De *v*, to part; to right: *a*, separate;
Dead *n*, parting, separation
Deadell -au -oedd *nf*, flock, herd
Deadelliad *n*, herding
Deadellog *a*, gregarious
Deadellu *v*, to form a herd
Deaeth *nf*, separation
Deall *n*, intellect, understanding
Deall *v*, to understand [ble
Dealladwy *a*, intelligible, comprehensi-
Deallediga eth *nf*, understanding, com-
Deallediga l *a*, intellectual [prehension
Deallgar *a*, intelligent, wise
Deallgarwch *n*, intelligence
Deallia d, Deallti ad *n*, understanding
Deallol *a*, intellectual
Deallt *n*, understanding=Deall
Dealltwr, wyr *n*, intellectualist
Dealltwri *n*, intelligence
Dealltwriaeth *n*, understanding, comprehension, intelligence
Dealltwrus *a*, intelligent
Deallu *v*, to understand=Deall
Deallus *a*, intelligent, knowing
Deau *n*, the right side; the south: *a*, south; right=Dehau
Deawl *a*, tending to separate
Debed *v*, to go, to depart
Dechreu, Dechre *n*, beginning, origin: *v*, to begin, to commence, to originate
Dechreuad, Dechread *n*, beginning, commencement, origination
Dechreuedigaeth *nf*, commencement
Dechreuol, Dechreol *a*, original, initial, primitive
Dedfryd -au *nf*, restoration; verdict, adjudication, sentence
Dedfrydiad *n*, adjudication
Dedfrydol *a*, adjudicating
Dedfrydu *v*, to sentence
Dedlidio *v*, to be angry again
Dedwinedd *n*, evanescence
Dedwino *v*, to fade away
Dedwinoldeb *n*, liability to fade
Dedwydd *n*, regained knowledge; state of bliss; felicity
Dedwydd *a*, happy; discreet; virtuous
Dedwyddiad *n*, beatification
Dedwyddo *v*, to beatify, to make happy
Dedwyddol, Dedwyddus *a*, beatific;

Dedwyddwch, Dedwyddyd *n*, happiness
Dedwyn *a*, calmed of passion
Dedylliad *n*, suckling; sucking
Dedyllio *v*, to suckle, to suck
Dedd *nf*, order, rule
Deddf -au *nf*, statute, ordinance, law
Deddfod -au *n*, statute, ordination
Deddfol *a*, ceremonial
Deddfoli *v*, to make ordinal [giver
Deddfroddwr, wyr *n*, legislator, law-
Deddfu *v*, to institute; to enact
Deddfwr, wyr *n*, legislator
Deddfwriaeth *nf*, legislature
Def -ion *n*, one's own; right
Defeidiog -au *nf*, sheep-walk
Defiys -oedd *n*, court of common pleas
Defn *n*, matter, stuff
Defni *np*, dropping, drops: *s*, dafn
Defniad *n*, trickling
Defnïo *v*, to drop, to trickle
Defnydd -iau *n*, element, matter, substance. Gwneuthur defnydd o, to make use of
Defnyddgar *a*, substantial, useful
Defnyddiad *n*, substantiality; usefulness
Defnyddiadu *v*, to make material
Defnyddio *v*, to prepare matter; to make use of, to use; to utilize
Defnyddiodraeth *nf*, materialism
Defnyddiol *a*, material; useful
Defnyddioldeb *n*, materiality; usefulness
Defnyddu *v*, to form matter
Defnyn -au *n*, drop, particle
Defnyniad *n*, dropping
Defnynu *v*, to drop, to trickle
Defod -au *nf*, usage, custom; ceremony
Defodi *v*, to fix or institute a custom
Defodiad *n*, institution [ceremonial
Defodol *a*, accustomed; customary;
Defodoldeb *n*, usage
Defol *a*, being in the usage
Deff -ion *n*, quotient
Deffinio *v*, to define
Deffiniad *n*, definition
Deffol *v*, to select, to pick=Dethol
Deffoliad *n*, selection
Deffro *n*, moving; awake
Deffro, Deffroi *v*, to rouse; to wake
Deffroawl *a*, tending to awake
Deffröus *a*, wakeful; exciting
Deg -au *n*, ten, 10, x.; decade: *a*, ten
aid, eidiau *n*, decade
an *n*, having ten parts
dio *v*, to form decades
d *a* and *n*, tenth
d *n*, decimal. Degiadau, decimals
n, to hearken, to listen

Degol *a*, decimal. Degolion, decimals
Degoli *v*, to decimate, to tithe
Degoliad *n*, decimation
Degoliaeth *nf*, tithing
Degplyg *a*, tenfold
Degryn *n*, single drop=Deigryn
Degryniad *n*, dropping
Degrynu *v*, to fall in drops
Degsill *a*, of ten syllables
Degtant, tannau *n*, ten-stringed instru-
Degtro *a*, of ten turns [ment
Degu *v*, to decimate
Degwm, ymau *n*, tenth, tithe
Degymiad *n*, tithing
Degymol *a*, relating to tithe
Degymu *v*, to tithe; to take tithe
Deng *a*, ten=Deg
Dengwaith *n* & *ad*, ten times or turns
Dengyn *a*, clownish, rustic
Deheu *n*, south
Deheu *a*, southern; south; right
Deheuad *n*, righting; southing
Deheubarth -au *n*, south region. Deheubarth Cymru, Deheudir Cymru, South Wales
Deheuder, Deheudra, Deheuedd, Deheurwydd *n*, dexterity, expertness, skill
Deheudir -oedd *n*, southern region. Deheudir America, South America
Deheuig *a*, dexterous; dexter; southern
Deheulaw *nf*, right hand
Deheuo *v*, to put on the right; to go to the south, to south; to use dexterity
Deheuol *a*, dexter; southern
Deheuwynt *n*, south wind
Deifiad *n*, singeing; blasting
Deifio *v*, to singe; to blast
Deifiol *a*, singeing; blasting
Deifnio *v*, to nurture [ent
Deifniog *a*, nurtured; trained; constitu-
Deifr *n*, regiment; verse: *np*, waters=Dyfroedd. *See* Dwfr
Deifriad *n*, setting in order
Deifrio *v*, to put in regimen
Deigr *n* & *cn*, drop; tear: *p*, dagra
Deigriad *n*, weeping
Deigrio *v*, to shed tears; to trickle
Deigrol *a*, lachrymal
Deigryn *n*, drop; tear
Deigryniad *n*, trickling
Deigrynol *a*, falling in drops
Deigrynu *v*, to fall in drops
Deigyniad *n*, emanation
Deigynol *a*, emanant
Deigynu *v*, to emanate
Deilad -on *n*, tenant; subject
Deilen, deil of leaf, foil

Deiliach *np*, mixed leaves
Deiliad *n*, foliation
Deiliad, iaid *n*, tenant; subject
Deiliadaeth *nf*, foliage; tenantry
Deiliant *n*, foliage, foliation
Deiliar *a*, foliaceous, leafy
Deilio *v*, to put out leaves
Deiliog *a*, bearing leaves, leafy
Deilw -on *n*, the small of the leg
Deilliad *n*, proceeding, issuing
Deillio *v*, to proceed; to flow, to issue
Deilliol *a*, proceeding; issuing, deriving
Deincod, Dincod *cn*, teeth on edge
Deincodyn, Dincodyn *n*, apple seed
Deiniad *n*, alluring
Deinio *v*, to allure
Deinofyddiaeth *nf*, esthetics
Deintbylor *n*, toothpowder
Deintgraff- au *n*, instrument for extracting teeth
Deintgryd *n*, gnashing of teeth
Deintiad *n*, dentition
Deintio *v*, to teeth; to bite
Deintiol *a*, dental. Deintolion, dentals
Deintlwch *n*, toothpowder
Deintrod -au *nf*, cogwheel
Deintws *n*, little tooth
Deintwst *nf*, toothache
Deintydd -ion *n*, dentist
Deintyr -iau *n*, tenter; hook to stretch [things on
Deiryd *v*, to pertain, to belong; to be related
Deiseb -au *nf*, petition
Deisebu *v*, to petition
Deisyf -ion *n*, request, entreaty: *v*, to request, to entreat, to beseech
Deisyfiad *n*, requesting; request
Deisyfol *a*, beseeching, suppliant
Deisyfu, Deisyf *v*, to request; to crave, to entreat, to beseech
Deisyn *n*, hank, skein
Dêl, Delo, Daw *v*, will come
Dêl *n*, progress; approach
Del *a*, stiff; pert, saucy; smart, pretty, neat
Delbren -i *n*, cudgel; log; stick tied to a dog's tail; idle or stupid fellow
Delder *n*, stiffness; sauciness; prettiness
Delfaen *n*, delvin, substance found in tin mines
Delfryd -au *n*, idea
Delfysg -oedd *n*, amalgam
Delfysgu *v*, to amalgamate
Delff *n*, numskull; churl
Delffaidd *a*, oafish; stupid; churlish
Delffeiddio *v*, to stupefy; to become stupid
Delid -au *n*, mineral, metal
Delidfaen, fain, feini *n*, mineral
Delor -au *nf*, the woodpecker

Delwad *n*, formation
Delwadol *a*, formative
Delwaddoli *v*, to idolatrize, to worship images
Delwaddoliad *n*, worshiping of idols
Delwaddoliaeth -au *n*, idolatry
Delwaddolwr, wyr *n*, idolator, iconolater
Delwant *n*, imagery
Delwdorwr, wyr *n*, iconoclast
Delwedd -au *nf*, resemblance; image
Delweddu *v*, to portray a statue
Delwi *v*, to give a form; to become as
Dell *n*, slit, cleft
Delli, Dellni *n*, blindness
Dellt *np* (-en *nf*) splinters; laths; lattice
Delltenia*d* *n*, splintering
Delltenog *a*, splintered; latticed
Delltenu *v*, to splinter
Delltiad *n*, splintering; latticing
Delltog *a*, in splinters; latticed
Delltu *v*, to splinter; to lattice, to shiver
Deml -au *n*, outskirt
Dengar *a*, alluring, enticing
Deniad *n*, alluring
Denol *a*, alluring, enticing
Denu *v*, to allure, to entice
Deongli, Deongl *v*, to interpret
Deongliad *n*, interpretation
Deonglydd -ion *n*, interpreter
Deol *n*, exile, banishment
Deol *v*, to separate; to exile, to banish
Deolawd *n*, separation
Deoliad *n*, separation; banishing
Deon -iaid *n*, distributor; dean
Deon *np*, visitors, strangers
Deoniaeth *nf*, deanery
Deor *n*, hatching, hatch
Deor *v*, to brood, to hatch
Deoraid, eidiau *n*, hatched brood
Deorain *v*, to hatch, to brood
Deorawd, Deoriad *n*, hatching
Der *a*, stubborn, froward, sullen
Dera -on *nf*, fury, fiend, devil; the staggers
Deraidd *a*, apt to be stubborn
Derbyn *v*, to receive; to admit; to accept. Heb dderbyn wyneb, without respect to persons
Derbyniad *n*, reception; admission
Derbyniadwy *a*, receivable; admissible
Derbyniol *a*, receivable, admissible; acceptable
Derbynioldeb *n*, acceptableness
Derch *a*, elevated, exalted
Derchafu, &c.=Dyrchafu, &c.
Derdri *n*, obduracy
Deri *np*, female oak-trees: *nf*, oak grove
Deriad *n*, froward acting
Derio, Deru *v*, to act frowardly

Derlin *n*, the heart of oak
Derlwyn -i *n*, oak grove
Derllydd *a*, poured, effused
Derllyddiad *n*, depletion
Derllyddu *v*, to pour out
Dernyn -au *n*, piece, patch, fragment
Derw *n*, the male oak: *nf*, oak grove
Derwen, derw, deri *nf*, oak-tree, oak
Derwin *a*, oaken, made of oak
Derwydd -on *n*, druid
Derwyddiaeth *nf*, druidism
Derwyddol *a*, druidic, druidical
Derwyddoni *n*, Derwyddoniaeth *nf*, dru-
Des -au *n*, system, order, rule [idism
Deseb -au *nf*, system
Desgyn *v*, to ascend, to mount=Esgyn
Dest *n*, order, trim
Destl, Destlaidd, Destlus *a*, neat, trim, tidy, spruce; delicate, dainty
Destliad *n*, putting in trim
Destlu *v*, to make neat
Dethol *v*, to select, to pick, to choose
Dethol, Detholedig *a*, select, choice, chosen. Detholion, selections
Detholiad *n*, selecting, selection
Dëu *v*, to come, to arrive
Deuad *n*, coming, arrival
Deuawd *n*, duet, duetto
Deubarth *a*, of two parts: *np*, two parts
Deubarthiad *n*, bisection
Deubarthu *v*, to bisect; to divide
Deuben *np*, two heads; a pair
Deuben, Deubenog *a*, two-headed
Deublyg *a*, double
Deublygiad *n*, doubling
Deublygiaeth *nf*, duplicate
Deublygu *v*, to double
Deudro *np*, two turns: *a*, twice
Deudroed *np*, two feet
Deudroediog *a*, bipedal, biped
Deuddaint *a*, bidental
Deuddeg *a* and *n*, twelve, 12, xii.
Deuddyblyg *a*, twofold, duplicate
Deueiriog *a*, equivocal
Deuenwol *a*, binomial
Deufed *am*, second: *f*, dwyfed. Deufed
ar hugain (22fed), 22nd [edged
Deufin, Deufiniog *a*, of two edges, two-
Deugain, Deugaint *a* & *n*, forty, 40, xl.
Deugeinfed (40fed) *a*, fortieth
Deuhanner *a*, of two halves
Deulais *a*, of two sounds
lasnur *n*, bichloride
siad, iaid *n*, diphthong
np, the two knees
np, two colours; two parties:

Deulun *np*, two forms; a pair: *a*, of
Deulygeidiog *a*, binocular [two forms
Deunaw *a* and *n*, eighteen, 18, xviii.
Deunawfed (18fed) *a*, eighteenth, 18th
Deunydd -iau=Defnydd
Deuochrog *a*, of two sides, bilateral
Deuoedd *np*, the twain, the two
Deuol *a*, future, coming; dual
Deurudd *np*, the cheeks
Deuryw *np*, two sorts or kind: *a*, of do.
Deutu *np*, two sides; compass. O
Deuwedd *np*, two forms [ddeutu, about
Deuwynebog *a*, having two faces; hypocritical: *n*, the heart's-ease
Dew *n*, he who wills; the deity
Dewaint *n*, midnight, dead of night
Dewid -ion *nf*, promise, vow
Dewin -ion -iaid *n*, wizard, soothsayer,
Dewin *a*, divine, theological [sorcerer
Dewines -au *nf*, witch, sorceress
Dewiniaeth *nf*, divination
Dewinio *v*, to divine [ydd
Dewinydd -ion *n*, theologian=Duwin-
Dewinyddiaeth *nf*, theology
Dewis -ion *n*, choice: *v*, to choose
Dewisiad *n*, choosing
Dewisol *a*, choice, desirable, select
Dewr *a*, brave, bold, valiant; stout
Dewr -ion *n*, brave one, hero
Dewrder, Dewredd *n*, bravery, valour
Dewrhau *v*, to grow bold
Dewryn *n*, pert or brave one
Di *pr*, without. Di ben draw, without end, endless. Di alw yn ol, irrevocable. Di dderbyn wyneb, impartial
Di *px*, without, void of, destitute of, not having; dis-, il-, im-, in-, ir-, un-, non-, -less, not. A numerous class of adjectives of negative signification is formed by prefixing this particle to nouns or to other words used as nouns. The following are some of the more important: for others not included in the list, the nouns of which they are formed must be referred to:—
Diabred, unprogressive. Diach, ignoble. Diachles, unsuccoured. Diachludd, unobscured. Diachor, being unencircled. Diachos, without cause, causeless. Diachris, uncovered, unobscured. Diachub, not to be saved. Diachudd, unsecluded. Diachwyn, uncomplaining. Diadbryn, without redemption. Diadchwaeth, Diadflas, void of relish. Diadchwyl, unrecurring. Diadeg, inopportune. Diadfyd, unafflicted, unvexed. Diad-

recollection. Diadlais, void of resonance. Diadlam, not to be repassed. Diadlif, without a reflux. Diadnabod, unrecognized. Diadnaid, void of resilience. Diadnair, reproachless. Diadred, void of recurrence. Diadrwym, unrestricted. Diadwaith, not to be undone. Diadwedd, void of retrospect. Diadwerth, undepreciated. Diadwyth, innoxious, innocuous. Diaddfed, immature, unripe. Diaddurn, unadorned. Diaddysg, unlearned, illiterate. Diael, without a brow. Diaele, unafflicted, not ailing. Diaeth, without pain. Diafael, without a hold. Diafar, without sorrow. Diafiwydd, void of misfortune. Diafiym, not blunt. Diafrad, without waste. Diafrlwyth, unimpassioned. Diafreol, undisordered. Diafrwydd, unobstructed. Diafryw, undegenerate. Diagor, without opening. Diagro, undejected. Diagwedd, void of method or form. Diangen, deathless, immortal. Diaidd, void of zeal, without energy. Diail, without a second, unequalled. Diailenedig, unregenerated. Diaill, not otherwise. Diallt, matchless, unmatched. Diainc, void of greediness. Dialaeth, void of sorrow. Dialar, not mourning. Dialw, uncalled, unnamed. Diallu, unable, impotent. Diambell, scarce. Diamcan, void of design, purposeless. Diamdlawd, not necessitous; abundant. Diamddiffyn, defenceless. Diameth, unfailing. Diamgall, not circumspect. Diamgant, unencircled. Diameledd, succourless. Diamgelog, uncircumspect. Diamgen, not otherwise. Diamgudd, not enveloped. Diamgyffred, void of comprehension. Diamgylch, unsurrounded. Diamhafal, without parallel, incomparable. Diammheu, inhabitable, doubtless. Diammod, unconditional. Diamrafael, uncontentious. Diamrosgo, not unwieldy. Diamryson, void of strife. Diamryw, not heterogeneous. Diamwedd, incongruous. Diamsl, uncircumspect. Diamwes, void of enjoyment. Diamwys, unequivocal. Dinynedd, impatient. Dianad, unexceptionable. Dianadl, breathless. Dianaf, without defect, perfect. Dianair, reproachless. Dianerch, ungreeted. Dianerth, not unsightly. Dianfodd, not unwilling. Dianfon, without mission, unsent. Dianfudd, not unprofitable. Dianfwd, without misfortune. Dianhap, dered. Dianial, not overgrown. Dianian, unnatural. Diannedd, without a dwelling. Diannel, aimless. Diannod, instantaneous. Diannog, unexcited. Diannwyd, unchilled. Dianrheg, giftless. Dianrhydedd, without honour. Diansawd, impersonal. Diantur, without enterprise. Dianudon, not perjured. Dianwadal, unwavering. Dianwes, unindulgent. Dianwylyd, not affectionate. Diarab, not joyous, sad. Diaraf, not dilatory or slow. Diaraul, inclement. Diarbed, unsparing. Diarchar, dauntless. Diarchen, uncovered, unshod. Diarchenad, unclothed. Diarcholl, without a wound, unscathed. Diarchwaeth, tasteless. Diardres, without toil. Diardwy, without sway. Diarddel, claimless: *v*, to disclaim, to repudiate. Diarf, unarmed. Diarfaeth, void of purpose. Diarfer, without usage; unusual. Diarfod, inopportune. Diarffordd, out of the way. Diargas, without obstacle. Diargel, undisguised. Diargraff, unprinted; without impression. Diargyswr, undaunted. Diargywedd, blameless. Diarial, spiritless, faint. Diarloes, exhaustless. Diarludd, unobstructed. Diarlwy, unprovided. Diarmerth, without preparation or provision. Diarnabod, unrecognized. Diarnod, uncharacteristic. Diarobryn, unmerited. Diarofyn, unintentional. Diarogl, without scent, scentless. Diaros, without delay. Diarswyd, dauntless, fearless. Diartaith, without torture. Diarw, not rough or rugged. Diarwais, without earnestness. Diarwedd, without conduct. Diarwel, not conspicuous. Diarwellyg, undefectible. Diarwybod, unknowing, unawares. Diarwydd, without token. Diarymchwel, unreverting. Diarynaig, dauntless. Diasbri, without wiles. Diasgell, wingless. Diasgen, unblemished; unhurt. Diasgloff, without lameness. Diasgwrn, without bone. Diastrus, unperplexed. Diasw, not left or awkward. Diateb, unanswered. Diattal, unimpeded, unstopped, incessant. Diattreg, undelayed, unimpeded; direct. Diattro, without reversion. Diathraw, without a teacher. Diathrawd, uncensured. Diathrin, unused to labour. Diau, true, certain. Diawch, not keen; without appetite; unapt. Diawgrym, unskilful. Diawr, without doubt. Diaws, unapt.

Dibaid, incessant, unceasing, ceaseless. Dibaith, indistinct. Diball, infallible; sure. Dibara, not durable; short. Dibarch, void of respect. Dibech, sinless, without sin. Dibedrylaw, inexpert. Dibelre, without perplexity. Dibellt, incompact. Diben, headless, endless. Dibenaeth, without a chief or leader. Diberchen, unpossessed. Diberfedd, without entrails. Diberthynas, irrelevant. Diberygl, without danger. Dibetrus, unhesitating, decided. Dibil, having no peel. Diblaid, without party. Diblant, childless. Dibleth, unplaited. Diblisg, without shell or husk. Diblu, featherless, unfledged. Diblwyf, having no parish. Diblydd, not mellow or soft. Diblyg, without a fold. Dibobl, without people, unpopulated. Diboen, painless; unwearied. Diboeth, without heat. Diborth, helpless, unaided. Dibraidd, without flocks. Dibrawf, without proof. Dibrestl, without prattling. Dibreswyl, having no abode. Dibrid, priceless. Dibridd, without earth. Dibrin, unscanty, unscarce. Dibrïod, unmarried, single. Dibris, worthless, valueless, of no account. Dibrudd, indiscreet. Dibrwy, improvident. Dibryd, inopportune. Dibryder, without anxiety. Dibryn, without purchase. Dibrys, without haste. Dibrysur, not diligent. Dibuch, without desire. Dibur, impure, unrefined=Ammhur. Dibwyll, senseless, witless. Dibwys, light, not heavy; unimportant. Dibyd, without danger

Dichwant, without desire. Dichwerw, not bitter. Dichwedl, without a word, silent. Dichwith, not awkward

Didad, fatherless. Didaen, without expansion. Didaer, unimportunate. Didal, unpaid. Didalch, unfractured. Didalm, incessant. Didanc, not tranquil. Didardd, uneffusive. Didarf, unscared, unchased. Didaro, not struck, without a blow; unaffected, unconcerned. Didarth, without vapour. Didasg, without task or job. Didaw, not silent or tacit. Didawel, not calm, untranquil. Didawl, incessant, unabated. Didech, without skulking. Dideimlad, unfeeling, inhuman. Dideithi, imperfect in kind. Didel, not stretched. Didelaid, not beautiful. Didder, impure, unrefined. Diderfyn, undless, endless, infinite. Diderfysg, disturbed. Didlawd, not poor or [illegible]

Didoll, free of toll, toll-free. Didon, having the surface removed. Didonfryd, unfroward. Didor, uninterrupted. Didoraeth, unprofitable; silly and changeable; fickle; shiftless; uncontinuing. Didorch, unwreathed. Didoriad, unbroken. Didost, unsevere. Didosturi, without pity, pitiless, incompassionate. Didra, without excess. Didrachwant, without lust. Didrafn, without change. Didrafferth, Didrafod, without bustle. Didraha, without haughtiness. Didrai, undiminished. Didraill, unrevolving. Didrain, unagitated; solitary. Didrais, without oppression. Didrallod, without distress. Didramgwydd, unstumbling; without offence. Didramwy, unfrequented. Didranc, endless; incessant. Didras, without kindred. Didraserch, without doating. Didraul, wasteless; inexpensive; without diminution. Didrawd, without currency. Didrawiad, unimpelled. Didraws, not cross; not froward. Didref, without a dwelling; desert. Didrefn, disordered, irregular. Didremyg, without contempt. Didres, without labour. Didreth, free of tribute, tax-free. Didro, without a turning, direct. Didroed, footless; without a leg or stand. Didrofa, without a turning. Didrosedd, without transgression. Didru, without misery. Didrugar, Didrugaredd, unpitying, merciless, pitiless, unmerciful. Didrwch, not fractious. Didrwm, not heavy, light. Didrwst, noiseless, without din. Didrwydded, unlicensed. Didrydar, without clamour. Didrythyll, not wanton. Didrywedd, without instinct. Diduchan without grumbling. Dididd, without covering. Diduedd, impartial, unbiassed. Didwf, without growth. Didwg, unprosperous. Didwll, having no hole. Didwn, unfractured, whole. Didwrf, without tumult. Didwy, unarranged. Didwyll without guile, undeceitful. Didwyth unelastic. Didŷ, houseless. Didyb, unsuspected. Didymmestl, untempestuous. Didyner, not mild or tender. Didywyll, not dark, unobscured, inobscure. Didywyn, without resplendence

Didda, Diddaioni, void of goodness. Diddadl, without dispute, undisputed, indisputable. Diddail, leafless, apetalous. Diddannod, reproachless. Diddarbod, improvident. Diddarfod, endless;

ss. Diddawr, unconcerned. Diddeall, id of understanding, irrational. Dilefnydd, unsubstantial; useless. Dilerhyn, unreceiving. Diddestl, untidy. iddewis, without choice. Diddïal, ithout revenge. Diddichell, undesign-g, guileless. Diddiflan, not evanescent. iddiffodd, unqnenchable Diddig, unpassioned, without anger; appeased; ntented; unmurmuring. Diddillad, thout clothes. Diddim, having or ing nothing; worthless. Diddïogi, t lazy. Diddïolch, without thanks; thankful. Diddirnad, not comprended. Diddiwedd, endless, infinite. iddiwyll, uncultivated. Diddolur, unling; painless. Diddos, without drops. ddosbarth, unclassified. Diddrwg, id of evil, innocent, harmless. Dirwg didda, neither good nor bad; inferent. Didduw, godless; atheistical. ddyblyg, undoubled. Diddychryn, rless, dauntless, unintimidated. Dilyled, out of debt. Diddyrys, not ricate. Diddysg, unlearned, illiterate. ddyweddi, unconjoined; unaffianced Dieching, unstraitened. Diechrys, not rming. Diechwng, not contiguous. echyr, inflexible; sturdy. Diedfydd, edlais, without drooping. Diedlid, thout anger. Diedliw, reproachless. edlym, without pungency. Diedmyg, thout reverence. Diedrin, without stle. Diedrysedd, without superfluity. edw, unfaded, unwithered. Dieddaint, ompact. Dieddrin, not mysterious. eddyl, not inherent. Diefras, slender. efrydd, unmaimed. Dieffaith, ineffect-l. Diegin, having no germs. Dieglur, listinct. Dieglwg, not manifest. Diyd, unwavering. Diegni, without ertion. Diegryn, untrembling. Diwan, not feeble or weak. Diegweddi, werless. Diegwyl, inopportune. Didil, not slender; not feeble. Dieiddo, hout property. Dieilig, unharmons. Dieinig, without agitation. Diiach, without dispute. Dieiriol, with-; intercession. Dieisieu, unnecessary, dless. Dieisor, matchless. Dieithr, hout exception. Dielusen, without rity. Dielw, worthless; ignoble. ll, unblemished, perfect. Dien, mov-; with ease, nimble, mettlesome, vigor-; not broken with labour or age; n; pleasant; certain. Dienaid, inperil. Diencil, not receding, Dienig, without activity; sad. Diennlib, irreproachable. Diennill, unprofitable, profitless. Dienw, anonymous, nameless. Diepil, having no issue. Dierbyn, without reception. Diergryd, without trembling. Diergryn, unshaken; fearless. Diergyr, unimpelled. Dierlyd, Dierlyn, unpursued. Dierwin, not rough or harsh. Diesgnd, not nimble or active. Dietifedd, without issue, childless, without an heir, heirless. Diewyllys, intestate, without a will

Difad, destitute of good. Difaddeu, without remission, undpardoned. Difael, void of profit. Difaeth, without nourishment. unnourished. Difai, blameless, faultless. Difalch, void of pride; humble. Difam, motherless. Difan, spotless, unspotted, immaculate. Difanw, evanescent, perishing. Difanwl, not exact, inexact. Difar, without wrath. Difarf, beardless, shaved. Difariaeth, without mischief. Difarn, void of judgment. Difarw, deathless, immortal. Difas, not shallow. Difaswedd, without levity. Difechni, not having bail, unbailed. Difedr, unskilled, unskilful. Difedydd, unbaptized. Difeddiant, unpossessed, without possession. Difefl, void of reproach. Difeth, infallible, certain. Difin, without edge, edgeless, blunt. Diflaen, without a point. Diflan, without lustre; fading. Diflas, tasteless; disgusting; insipid, disagreeable. Diflin, Diflino, not tired, unwearied, untiring. Diflisg, without shell; unpeeled. Diflodau, destitute of flowers. Diflwng, not sullen. Difoes, void of manners, rude. Difrad, not treacherous. Difradw, not defective. Difraint, unprivileged; unfranchised. Difrau, not fragile or brittle. Difraw, fearless; careless; courageous. Difreg, not frail. Difri, undignified; ignoble. Difrig, not having tops; pruned. Difrisg, without trace, trackless. Difro, exile. Difryd, having no mind; listless. Difrya, not in haste. Difryw, not luxuriant. Difuchedd, immoral. Difudd, gainless, not profitable. Difwng, unwavering, steady. Difwlch, breachless. Difwriad, undesigned, without purpose. Difwrw, improvident; inconsiderate. Difwyn, unenjoyed; unprofitable: *v*, to spoil. Difydr, without metre. Di-

Difygwl, unintimidated. Difygwth, void of threatening, unthreatened. Difyngial, without stammering; articulate
Diffaeth, unfruitful, barren; uncleared. Diffaith, vile, dishonest, filthy, base. Diffawd, unfortunate, luckless. Difflais, not ravaged. Diffordd, having no road, pathless. Diffrwyn, unbridled. Diffrwyth, fruitless; unprofitable. Diffuant, unfeigned, sincere. Diffur, without perception. Diffyniant, unprosperous
Digabl, uncalumniated. Digae, unenclosed, unfenced. Digaer, unwalled, unfortified. Digaeth, Digaethiwed, unconfined. Digainc, without branches. Digais, not seeking; negligent. Digalon, heartless, dispirited, depressed. Digam, not bent; unperverted. Digamwedd, void of iniquity, faultless. Digamwri, void of iniquity. Digar, not loved; forlorn. Digarad, disregarded; forlorn. Digarc, careless; unanxious. Digarchar, unimprisoned. Digardd, unstigmatized. Digariad, unbeloved; forlorn. Digas, without hatred, unhated
Diged, without treasure. Digeintach, without bickering. Digel, not hidden or secret; open. Digelwydd, free from falsehood, truthtelling. Digellwair, not joking. Digen, without scales or scurf. Digenedl, without a family. Digenfigen, without envy, unenvious. Digeraint, without kindred. Digerdd, artless; songless. Digerth, not imminent. Digerydd, without rebuke, unrebuked. Digib, having no husk. Digig, without flesh, fleshless. Digil, unreceding; firm. Digilwg, without a frown. Diglefyd, free from disease. Digliw, incompact; deformed. Diglod, without fame; unrenowned. Diglwyf, uninfected; sane. Diglyw, deaf. Digoddiant, without annoyance. Digoed, without wood or timber. Digoll, without loss or lapse. Digolled, free from loss, safe. Digosp, unpunished. Digost, without expense. Digraid, not passionate. Digrawn, unaccumulated. Digred, unbelieving, infidel. Digribddail, without extortion. Digrintach, not miserly. Digroen, having no skin or crust. Digroniad, unbounded. Digrybwyll, not ...ed to. Digrych, unwrinkled, un-... Digryn, without trembling. ...ot affectionate. Digudd, unconDigwl, blameless, faultless. Di-

sleepless. Digwydd, Digwymp, without lapse. Digydwybod. unconscionable, without conscience. Digyfannedd, not domestic. Digyfedd, without feasting. Digyfludd unimpeded. Digyflwyn, unattached. Digyfnerth, helpless, unaided. Digyfnewid, unchangeable, immutable. Digyfoeth, destitute of wealth. Digyfraid, wanting necessaries. Digyfraith, without law; lawless. Digyfran, unparticipated. Digyfrif, of no account. Digyfrwng, not intervening, immediate. Digyfrwydd, unpropitious. Digyfrwng, immediate, close. Digyfyng, unconfined. Digyffelyb, dissimilar, unparalleled. Digyffro, undisturbed, unmoved. Digynghor, void of council. Digyngwedd. unassimilating. Digynyd, inconsiderate. Digymhar, matchless, peerless. Digymhell, unconstrained. Digymhorth succourless, helpless. Digymhwyll, irrational. Digymmal, jointless. Digymmeriad, of no estimation, disreputable. Digymmysg, uncompounded. Digynhen, not discordant; without dispute or strife. Digynhwrf, unagitated; undisturbed. Digynnaliaeth, without support or maintenance. Digynneddf, without virtue. Digynniwair, unfrequented. Digynnorthwy, helpless; unaided. Digynnydd, without increase. Digynnyrch, unproductive. Digynnyred, unfrequented. Digynnysgaeth, unendowed. Digyrrith, not mean. Digyssellt, unadapted. Digyswllt, disjunctive. Digystadliad, incomparable, unequalled Digywair, without order. Digywilydd shameless, impudent, barefaced
Dihaeddiant, unmerited. Dihafarch energetic; courageous. Dihail, without service. Dihain, not epidemic. Dihaint without infection. Dihalen, without salt Dihalog, unpolluted, undefiled. Dihalh not salt, not saline. Dihamdden, without leisure. Dihanfod, without existence, nonexistent. Dihap, luckless unfortunate. Dihawdd, not easy a facile. Dihawl, without claim. Dihawnt, without alacrity. Dihedd, peaceless; discordant. Dihewyd, without zeal. Dihil, without progeny. Dihocc fraudless; sincere. Dihoen, dispirited cheerless. Dihoff, unamiable, unloved Dihort, without rebuke. Dihudd, without covering. Dihun, sleepless, awake Dihwyl, disorderly. Dihyder, without

Diladrad, without theft. Dilaeth, ithout milk. Dilafar, not loquacious, ute. Dilawch, without refuge. Dile, ithout place; extinct. Dilech, not apt o akulk. Diled, without breadth. Dieach, not of base origin. Diledfryd, ot listless. Dilediaith, free from proincialisms. Diledlef, of unbroken accent. Diledlyth, undejected. Diledryth, void f delusion. Diledryw, undegenerate. Dileddf, unbiassed; direct. Diles, useess; profitless. Dileag, not weak, uneeble. Dilew, not skilful or clever. Dilewyrch, unilluminated; not bright or ght; gloomy. Dilid, not angry or wrathil. Diliw, colourless. Diludd, unobtructed. Diludded, undefatigable. Diin, formless; awkward. Dilwgr, undeled, unpolluted. Dilwrf, uncowardly. Dilwybr, pathless, trackless. Dilwydd, nprosperous. Dilwyth, not having a urden. Dilyfn, not smooth or sleek. Dilygad, eyeless, sightless. Dilys, unaoidable; certain. Dilyth, not feeble; ifallible. Dilywodraeth, anarchial

Dinag, without exception or refusal. Dinam, unexceptionable. Dinawdd, ithout protection. Dinerth, impoent; unable, feeble. Dinewid, without hange, immutable. Dinidr, without elay or hindrance. Diniwed, harmless, nnocent. Dinod, of no note or mark. Dinodd, without juice or sap. Dinodded, efenceless. Dinwyf, without liveliness. Dinwyth, innoxious

Diobaith, without hope, hopeless. Diober, worthless, uselers. Diochel, navoidable. Diodid, not dubious. Didor, uninterrupted. Dioddef, witht suffering. Dioed, without delay. Dioedran, not of age. Dioer, doubtless; erily. Diofal, careless; secure. Difid, without affliction. Diofn, fearless, ndaunted. Diogan, reproachless. Digel, unexposed; secure. Diogwydd, ninclined. Dioheb, unanswerable. Dihir, without delay. Diol, having no narks, trackless. Diolrhain, uninvestiated. Diolud, without wealth. Diludd, unobstructed. Diolwg, sightless, lind. Diommedd, without refusal. Direhudd, undisguised; uncovered. Direhwyl, unemployed. Diorfod, uncontrained. Dioriog, unfickle; steady. Diormail, Diormes, unoppressed, unolested. Diorphen, without end, perDiorsaf, unstationary. Diorsedd, without a throne. Diorwag, not trifling. Diorwan, without feebleness. Dioryfyg, unpresuming; not curious. Dios, undubitable, doubtless. Diosgryn, unagitated

Diradd, having no degree or rank. Diragfarn, unprejudiced. Diragfwriad, improvident; without predetermination. Diragfyfyr, unpremeditated, impromptu. Diragofal, improvident. Diragor, without excellence. Diragrith, without hypocrisy. Diragwel, without foresight. Diraid, unnecessary, useless. Diras, graceless. Direswm, irrational. Dirinwedd, without virtue. Dirodres, without pomp. Dirwgnach, unmurmuring. Dirwym, without restriction. Dirwystr, unobstructed. Dirybudd, without notice. Diryfedd, not marvellous. Diryfyg, unpresumptuous. Dirym, powerless; feeble, weak. Diryw, degenerate, debased

Disathr, untrodden, unbeaten. Disefyd, unstaying; sudden. Diseibiant, uninduldged; without leisure, leisureless. Diserch, without fondness or affection. Diserfyll, not tottering. Disiarad, without talk; tacit. Disigl, unshaken, firm. Dison, without noise, silent. Disorod, defecate; pure, without dross. Disothach, clear of refuse. Disudd, disug, juiceless, sapless, not juicy. Disut, out of order; unwell; small. Diswn, without noise. Diswrth, not sluggish. Diswta, not sudden. Diswydd, without office. Diswyn, without charm. Disyched, without thirst. Disyflyd, without motion. Disyfyd, unstaying; sudden. Disylw, heedless, inadvertent; insignificant. Disylwedd, unsubstantial. Disymmud, immovable. Disyndod, without surprise. Disynwyr, senseless, foolish

Diunon, undoubted, indubitable. Diurddas, without dignity

Diwad, without denial. Diwaddod, without dregs. Diwael, not wretched, vile, or base. Diwaelod, bottomless; without dregs. Diwagedd, without vanity. Diwagl, immovable, firm, stable. Diwahan, indiscriminate. Diwahardd, unforbidden. Diwahodd, uninvited. Diwair, continent, chaste; faithful; loyal. Diwaith, without work. Diwala, unsatisfied; not full. Diwall, not lacking. Diwallt, hairless, bald. Diwarafun, unbegrudged. Diwarth, Diwarthrudd, reproachless. Diwarthaf, without superior.

undispersed. Diwasgod, without shelter. Diwatwar, without mockery. Diwegi, without vanity. Diweirin, continent, chaste. Diweithred, without deeds or acts. Diwellig, not apt to fail. Diwellt, without grass. Diwen, without smiling. Diweniaith, without flattery. Diwenwyn, not venomous. Diwerth, worthless, valueless. Diwes, immediate; proximate. Diwest, unvisited, visitless. Diwestl, without confusion. Dĭwg, not frowning. Diwir, without truth. Diwisg, without covering. Diwlith, dewless. Diwlydd, without vegetation. Diwni, seamless; not sewed. Diwobrwy, rewardless. Diwosgo, without flinching. Diwosgryn, without trembling. Diwraidd, without root, rootless. Diwres, without heat. Dĭwrth, unameliorated; unmanured. Dĭwrth, without opposition. Dĭwrthdro, without reverting. Dĭwrthdyn, without contention. Dĭwrthddadl, without controversy. Dĭwrtheb, uncontradicted. Dĭwrthladd, unrepugnant. Dĭwrthlam, without recurrence. Dĭwrthryn, without resistance. Dĭwrthwyneb, unopposed. Dĭwrthymdrech, irresistible. Dĭwryg, infirm; feeble. Dĭwrym, seamless, without a seam. Diwybod, unknowing, ignorant. Diwyg, not vitiated. Diwyl, unbashful; impudent. Diwyn, not white or fair. Diwyr, not oblique. Diwyth, without wrath

Diymadferth, inactive; helpless. Diymanerch, ungreeted. Diymarbed, unabstemious. Diymarbod, unprepared. Diymarfer, unaccustomed. Diymattal, unrestrained. Diymchwiliad, uninquisitive. Diymdaro, unable to strive. Diymdro, inflexible. Diymddiried, unconfiding. Diymgais, void of exertion. Diymgel, unsecluding. Diymgudd, unsecluded, unsecluding. Diymgyrch, unapproached. Diymmod, motionless. Diymogel, unguarded. Diymoralw, uninquisitive, unimportunate. Diymosgryn, unable to crawl. Diymroad, unresolved. Diymryson, without dispute. Diymsyniad, insensible. Diymwad, undeniable. Diymwan, undefending. Diymwared, irremediable. Diymwasg, uncompressed. Diymwel, unvisiting. Diymwrthladd, unopposing. Diymwrthryn, unresisting. Diyni, without vigour. Diysbryd, spirit-, lifeless. Diysig, unconsuming. -asgog, immovable, firm, stable. Di-[illegible] void of tricks. Diystumu, un-

subjected. Diystyr, inconsiderate; unmeaning; unimportant

Diaelodi *v*, to dismember

Diafl -iaid, dieifl *n*, devil, Satan

Diafn -au *n*, fainting hot

Diafol, diafliaid *n*, devil, Satan

Diangiad *n*, escaping

Diangol *a*, escaping

Dianc *n*, escape, retreat

Dianc *v*, to escape, to avoid

Dial *n*, vengeance; revenge

Dial *v*, to avenge; to revenge

Dialbren -i *n*, gallows

Dialedd *n*, vengeance

Dialeddgar *a*, revengeful, vengeful, vindictive

Dialeddiad *n*, avenging

Dialeddol *a*, avenging

Dialeddu, Dialu *v*, to revenge, to avenge

Dialfawr, Dialgar *a*, revengeful

Dialiad *n*, revenging

Dialydd -ion *n*, avenger

Dialyddiaeth, Dialyniaeth *n*, revenge, vengeance

Diammheuaeth *nf*, certainty

Diammhēus *a*, unsuspecting

Diammodol *a*, unconditional

Dianiaeth *nf*, indisposition

Diarddel, Diarddelwi, Diarddelw *v*, to disclaim, to repudiate

Diareb -ion *nf*, proverb, adage

Diarebol *a*, proverbial

Diarebu *v*, to use adages

Diarebydd -ion *n*, proverbialist

Dias *n*, din, clamour

Dias *v*, to make a clamour

Diasp *nf*, shrill noise, cry

Diaspad -au *nf*, clangor, cry

Diasped *v*, to clang, to clamour

Diaspedain *v*, to resound, to ring

Diasu *v*, to ding, to clamour

Diau *ad*, certainly, surely, truly, indeed

Diawdlyn -oedd *n*, beverage

Diawdlys *n*, the give-ale

Diawdwydd *np* (-en *nf*), bay-trees

Diawl -iaid *n*, devil=Diafol

Diawlaidd *a*, devilish; hellish

Diawledig *a*, possessed of a devil

Diawles -od -au *nf*, she-devil, fury

Diawlig *a*, devilish, satanic

Diawlio *v*, to call the devil

Dib -ion *n*, fall, depth

Dibl-au *n*, skirt; daggle

Diblath -au *nf*, piston

Dible *np*, skirts; daggles

Dibliad *n*, bedaggling

Diblo *v*, to daggle, to draggle, to bedaggle

Diblog *a*, bedaggled

Dibwyn *v*, to rest out of pain

Dibr -au *n*, saddle
Dibra *v*, to put on a saddle
Dibrisdod *n*, depreciation; disregard
Dibrisio *v*, to depreciate, to undervalue; to disregard; to despise, to contemn
Dibybyr *a*, void of energy [precipice
Dibyn -au *n*, steep, hanging ground,
Dibynai, eion *n*, pendulum
Dibyniad *n*, impending; depending
Dibynog *a*, appendant
Dibynol *a*, impending; dependent
Dibynu *v*. to impend, to hang; to depend
Dibynydd -ion *n*, dependent
Dicra *a*, puny, squeamish; delicate
Dicräwch *n*, squeamishness
Dichell -ion *nf*, wile, trick, craft
Dichellgar, Dichellus *a*, wily, crafty, [designing
Dichelliad *n*, devising
Dichellu *v*, to use craft [pick
Dichlyn *a*, assiduous: *v*, to choose, to
Dichlynder, Dichlynedd *n*, assiduity
Dichlynu *v*, to choose, to pick
Dichon *v*, to be able; to be permitted by circumstances. Dichon i mi, I may
Dichonadwy *a*, possible
Dichoni *v*, to be effectual
Dichoniad *n*, effectuation
Dichwain, weiniau *nf*, chance, lot
Dichwyn, Dichyn -ion *n*, fragment
Did -au *nf*, teat; fluency
Diden -au *nf*, nipple, teat
Didenog *a*, having teats
Diderf -oedd *n*, wilderness
Didi *nf*, nipple, pap
Didoi *v*, to uncover, to unroof
Didoni *v*, to pare, to peel the surface
Didraw *n*, straying
Didreftadu *v*, to disinherit
Didri *n*, perplexity, trouble [borage
Didrist *a*, undejected: *nf*, the plant
Didryf -oedd *n*, solitary spot
Didryfwr, wyr, Didryfydd -ion *n*, hermit
Didyo *v*, to eject, to unhouse
Didyr *n*, sorrow, sadness
Diddigrwydd *n*, freedom from passion or anger; contentment
Diddosben *n*, head-covering, hat
Diddosfa -oedd *nf*, covert from rain, shelter; sheltered place
Diddyfniad *n*, weaning
Diddyfnu *v*, to wean
Diddyfnyn *n*, weanling
Diddym *a*, destitute, void
Diddymadwy *a*, defeasible
Diddymder *n*, nothingness
Diddymedig *a*, annulled
Diddymiad *n*, annihilation
Diddymol *a*, annihilating
Diddymu *v*, to annihilate; to annul, to disannul, to abrogate; to depreciate
Diebreidiad *n*, frustration
Diebreidio *v*, to frustrate
Diebryd, Diebrydiad *n*, frustration
Diebrydol *a*, obstructive
Diebrydu *v*, to frustrate
Diebyd *n*, assault, onset
Diechwith *a*, not awkward
Diedifar, Diedifarus *a*, impenitent=An- [edifarus
Dieflig *a*, devilish
Dieflyn *n*, little devil
Diengyd, Diengu *v*, to flee, to escape
Dien *n*, extinction; death
Dienoed *n*, reprieve, respite
Dienwaededig *a*, uncircumcised
Dienwaediad *n*, uncircumcision
Dienydd -iau *n*, violent death, execution
Dienyddfa -oedd *nf*=Dienyddle -oedd *n*, place of execution
Dienyddiad *n*, putting to death
Dienyddol *a*, life-divesting
Dienyddu, Dienyddio *v*, to put to death
Dienyddwr, wyr *n*, executioner
Diesgeulus *a*, not negligent
Diesgud *a*, not nimble
Dietifeddu *v*, to disinherit
Dieuog *a*, guiltless, not guilty
Dieurwydd *n*, certainty
Dif -ion *n* cast off, ejection
Difa *v*, to consume; to destroy; to devour; to waste, to ravage
Difa *n*, extermination; destruction
Difäd *n*, exterminating
Difalch *a*, void of pride; humble
Difancoll *nf*, total loss, perdition
Difaniad *n*, vanishing
Difant *n*, vanished state
Difanu *v*, to vanish; to fade awaw, to
Difanwl *a*, not exact, unexact [decay
Difeddw *a*, sober, not drunk
Difeio *v*, to exculpate
Difeiriad *n*, repenting
Difenwad *n*, contemning [to revile
Difenwi *v*, to contemn; to call names;
Difiad *n*, annoyance
Difinyddiaeth *nf*, divinity, theology= Duwinyddiaeth
Difio *v*, to fling; to annoy
Difiog *a*, annoying; wild; untractable
Diflanedigaeth *nf*, disappearance
Diflaniad *n*, vanishing
Diflanol *a*, evanescent
Diflant *n*, evanescence

Diflasdod *n*, disgust; insipidity
Diflasiad *n*, disgusting
Diflasu *v*, to disgust; to become disgusted
Diforwyno *v*, to constuprate
Difr -au *n*, cast; metre
Difraisg *a*, not bulky or large
Difrawu *v*, to grow careless
Difräwch *n*, unconcern; fearlessness
Difregawd *n*, rebus
Difreinio *v*, to disfranchise
Difrif, Difrifol *a*, void of trifling; serious, earnest, sedate, thoughtful
Difrifo *v*, to make or become serious
Difrïo *v*, to abuse; to debase
Difrod, Difrawd, frodau *n*, waste; devastation, desolation; depredation
Difrodaeth *nf*, extravagance
Difrodi *v*, to make havoc, to waste, to desolate, to devastate
Difroi *v*, to banish, to expatriate, to exile
Difrwysg *a*, not inebriated
Difrycheulyd *a*, immaculate, spotless
Difrydaeth *nf*, inattention
Difuddio *v*, to deprive of gain or profit
Difwyno *v*, to make unprofitable, to mar, to spoil; to defile; to sully
Difyn -ion *n*, fragment, piece, morsel
Difyniad *n*, cutting to pieces
Difyniaeth *nf*, anatomy
Difynio *v*, to carve, to mince; to dissect, to anatomize
Difyr *a*, diverting, amusing
Difyredigaeth *nf*, amusement, relaxation
Difyrgar *a*, tending to divert, amusing
Difyriad *n*, diverting, recreation
Difyru *v*, to divert, to amuse
Difyrus *a*, divertive, amusing
Difyrwch *n*, diversion, play, amusement
Difysgu *v*, to unmix, to separate
Difyw *a*, lifeless, inanimate
Diff -od *n*, cast, throw, dart
Diffaeth, ffeithydd *n*, wilderness, desert
Diffaeth *a*, waste, desert
Diffaethfa, fëydd *nf*, foul ground
Diffaethwch *n*, wilderness
Diffawd, ffodion *nf*, misfortune
Diffeithder *n*, foulness
Diffeithio *v*, to lay waste
Differ -ion *n*, defence, guard
Differiol *a*, defensive
Differu, Differydd *v*, to defend, to guard
Diffodd *n*, what is extinct
Diffodd, Diffoddi *v*, to extinguish
Diffoddiad *n*, extinction
ddyr -on *n*, extinguisher
l, Diffredu *v*, to protect
liad *n*, protection
liad, isid *n*, protector
Diffreidio *v*, to protect, to defend
Diffreidiog -ion *n*, guardian
Diffrwytho *v*, to make abortive or barren; to neutralize
Diffryd *v*, to protect
Diffwyn *n*, defence, guard
Diffwys -ydd *n*, precipice
Diffydd -ion *n*, infidel
Diffyg -ion *n*, defect, failure. Diffyg ar yr haul, an eclipse of the sun. Diffyg anadl, shortness of breath. Cylch y Diffygion, the ecliptic
Diffygiad *n*, defection
Diffygio *v*, to be defective; to be tired; to fail
Diffygiol *a*, defective; weary, tired
Diffyn -ion *n*, defence, guard
Diffyniad *n*, defending
Diffynol *a*, defensive
Diffynu *v*, to defend, to guard
Dig *n*, passion, anger, ire, wrath
Dig *a*, angry, wrathful; displeased
Digaeth *n*, unconfined, unrestrained
Digalondid *n*, heartlessness
Digaloni *v*, to dishearten
Digaru *v*, to cease loving
Digedenu *v*, to remove nap from cloth
Digio *v*, to offend; to anger; to be offended
Digloff *a*, not lame or halt
Digllawn *a*, wrathful, angry, irrate
Digllonder, Digllonedd *n*, wrathfulness, displeasure
Digllonni *v*, to be displeased
Digofaint *n*, displeasure, anger, wrath
Digolleddiad *n*, indemnification
Digolleddiant *n*, insurance
Digolledu *v*, to make good a loss, to indemnify
Digon *a*, enough, sufficient: *n*, enough: *ad*, enough. Digon da, good enough
Digonedd *n*, abundance; sufficiency
Digoni *v*, to suffice; to satisfy
Digonol *a*, sufficient; sated
Digonoldeb, Digonolrwydd *n*, abundance
Digonoli *v*, to satiate, to satisfy
Digor *n*, habit, passion
Digorffori *v*, to disembody
Digrain *a*, wandering, straying
Digrif, Digrifol *a*, amusing; jocose
Digrifedd, Digrifwch *n*, pleasantry, amusement
Digryno *a*, incompact; untidy, slovenly [=Anghryno
Digter *n*, anger, displeasure
Digu *a*, not affectionate
Digus *a*, displeasing, vexatious
Digyfieuo *v*, to disjoin; to unyoke
Dihatru *v*, to strip, to undress
Dihenydd *n*, he that is without origin. Yr hen Ddihenydd, the Ancient of Days (Dan. vii. 9)
Dihenyrad, Dihenyrawd *n*, apology

Diheureb *nf*, adage
Diheuro *v*, to apologize
Dihoeni *v*, to grow languid [honeycomb
Dil -iau *n*, structure; texture. Dil mêl,
Dilaes *a*, without trailing or low
Dilain *a*, worked upon; wasted
Dilead *n*, abolition, deletion
Dilechdid *n*, dialectics
Dilëedigaeth *nf*, extinction
Diler -au *n*, instrument, tool
Dilerbren -i *n*, meting-rod
Dilëu *v*, to displace; to blot out, to delete; to abolish; to raze; to annul
Diliad *n*, operation
Dilio *v*, to make accurate. Dilio caethiwed, to emancipate from bondage or [thraldom
Diliw *n*, phantom
Diluddedu *v*, to rid of fatigue
Diluw, Dylif *n*, deluge, flood
Dilwydd *nf*, the celandine
Dilwyn *v*, to shed, to cast off
Dilyn, Dilyd *v*, to follow; to pursue
Dilyniad *n*, following
Dilyniaeth *nf*, following, pursuit
Dilynol *a*, following; consequent
Dilyr -ion *n*, instrument, tool
Dilyrbren -i *n*=Dilerbren
Dilysdod *n*, unavoidableness; certainty
Dilysiad *n*, making certain
Dilysiant *n*, certainty
Dilysiol *a*, unexceptionable
Dilysrwydd *n*, certitude
Dilysu *v*, to make unavoidable; to cer-
Dill -ion *n*, plait, fold [tify
Dillad *np*, clothes, apparel, raiment
Dilladiad *n*, clothing
Dilladu *v*, to clothe, to dress
Dilladwr, wyr, Dilledydd -ion *n*, clothier; tailor, habitmaker
Dilliad *n*, folding
Dillni *n*, smartness; elegance [beauties
Dillyn -ion *n*, ornament. Dillynion,
Dillyn *a*, smart, trim, spruce
Dillynder *n*, smartness, gaiety, neatness
Dillynes -au *nf*, smart female
Dim *n*, nothing; anything; something; everything; trifle: *a*, no; any: *ad*, in no degree, not at all. Dim wy, the pellicle inside an eggshell. Dim yn y byd, nothing at all. Dyfod i ddim, to come to nought. Heb ammheu dim, nothing doubting. Heb ganddo ddim i dalu, having nothing to pay, being without anything to pay. Uwch law pob dim, above all things
Dimai, eiau *nf*, halfpenny
Dimeiwerth -au *nf*, halfpennyworth
Dimwybodyddion *np*, Knownothings (an American faction); Agnostics
Din -ion *nf*, hill fort; fortress; camp
Dinas -oedd *nf*, city; fortress
Dinasfraint, freintiau *nf*, freedom or privilege of a city
Dinasol *a*, belonging to a city; municipal
Dinasydd -ion, Dinaswr, wyr *n*=Dines-
Dinerthedd *n*, impotence [ydd
Dinesgob -ion *n*, metropolitan
Dinesig *a*, belonging to a city; civil, civic. Brethyn dinesig, broad cloth
Dinesydd -ion *n*, citizen, denizen
Dinesyddiaeth *nf*, municipality
Dinesyddio *v*, to denizen, to enfranchise
Dinystr -au *n*, destruction
Dinystrio *v*, to destroy
Dinystriol *a*, destructive
Diod -ydd *nf*, drink, beverage; ale
Diodgar *a*, given to drinking
Diodi, *v*, to give drink
Diodlestr -i *n*, drinking-cup
Diodlyn -oedd *n*, beverage
Diodrydd *a*, given to drinking
Diofaledd *n*, carelessness
Diofalu *v*, to become careless; to make
Diofalus *a*, negligent [secure
Diofalwch *n*, negligence, carelessness
Diofryd *n*, decision; vow
Diofrydiad *n*, vowing
Diofrydog *a*, devoted; vowed
Diog *a*, slothful, sluggish, lazy, slow
Diogeledd *n*, security, safety
Diogeliad *n*, securing; insurance
Diogelu *v*, to secure, to guard, to insure
Diogelwch *n*, security, safety
Diogelwr, wyr *n*, one who makes safe; securer, insurer; conservative
Diogi *n*, idleness, laziness, sloth: *v*, to grow idle or lazy
Diogyn *n*, idler, lazy one, sluggard
Diolch, Diolwch *n*, thanks; praise
Diolch *v*, to give thanks, to thank
Diolchgar *a*, thankful, grateful; obliged
Diolchgarwch *n*, thanksgiving, gratitude
Dioli *v*, to blot out, to obliterate
Dioliad *n*, obliteration
Dioloi *v*, develop
Diolwch *v*, to show gratitude=Diolch
Diorseddu *v*, to dethrone
Diosg *v*, to undress; to put off one's [clothes
Diota *v*, to tipple
Diotach *n*, tippling
Diotty, tai *n*, ale-house, tippling-house
Diotwr, wyr *n*, Diotai, eion *nc*, tippler,

Dir *a*, of force; certain, sure: *px*, denoting vehemence or excess=Gor, Er
Diraddio *v*, to degrade
Dirasrwydd *n*, gracelessness
Dirboen -au *nf*, extreme pain
Dirboeni *v*, to excruciate, to torture
Dirchwant *n*, ardent desire
Dirchwys *n*, profuse perspiration
Dirdaen *a*, extremely distended
Dirdra *n*, outrage
Dirdyniad -au *n*, tension; convulsing; torture. Dirdyniadau, convulsions
Dirdynu *v*, to pull extremely; to rack; to torture
Dirddwys *a*, extremely condensed
Direb -ion *nf*, common saying, adage; [axiom
Direidi *n*, mischievousness
Direidio *v*, to become unlucky
Dirfaint *n*, extreme bulk
Dirfarn -au *nf*, harsh sentence
Dirfawr *a*, extremely large, very great, [immense
Dirfod *v*, to be of necessity
Dirgais, geisian *n*, extreme effort
Dirganfod *v*, to look earnestly
Dirgariad *n*, extreme love
Dirgel -ion *n*, secret place or thing
Dirgel *a*, secret, occult
Dirgeledigaeth -au *nf*, mystery
Dirgeledd -au *n*, secrecy; mystery
Dirgelfa -on *nf*, secret place
Dirgel-gynghor -au *n*, privy-council
Dirgelh *n*, secrecy, privacy
Dirgelu *v*, to secrete, to conceal, to hide
Dirgelwch *n*, secrecy
Dirglwyf -au *n*, extreme aching
Dirglymu *v*, to tie tightly
Dirgrynu *v*, to convulse
Dirgwyn -ion *n*, extreme complaint
Diriad *n*, iteration; impulse
Diriaid *a*, mischievous, unlucky
Dirio *v*, to iterate; to urge, to press
Diriol *a*, iterating; urgent
Dirlais, leisian *n*, emphasis
Dirmyg *n*, contempt
Dirmygiad *n*, slighting
Dirmygol *a*, contemptuous
Dirmygu *v*, to contemn, to despise [ble
Dirmygus *a*, contemptuous; contempti-
Dirnad *n*, discernment, surmise
Dirnad, Dirnadu *v*, to surmise; to discern, to comprehend
Dirnadiad *n*, comprehending
adwy *a*, comprehensible, discernible
n, extremity, urgency
y *n*, extreme vivacity
lef *v*, to suffer greatly
v, to shed grain
Dirperiad *n*, meriting
Dirperu *v*, to deserve, to merit
Dirprwy -on *n*, supply; substitute
Dirprwyo *v*, to supply
Dirprwywr, wyr *n*, one who supplies; agent; attorney; commissioner
Dirus *a*, without starting, unhesitating
Dirwaedd *nf*, outcry
Dirwaenu *v*, to dissever
Dirwan *a*, extremely weak
Dirwarthu *v*, to cover
Dirwasgu *v*, to press extremely, to crush
Dirwen -au *nf*, broad smile
Dirwenu *v*, to smile, to laugh, [ance
Dirwest -au *nf*, abstinence, fast; temper-
Dirwestfa, fäu *nf*, fasting, fast
Dirwestty, tai *n*, temperance-house
Dirwestu *v*, to abstain, to fast
Dirwy -on *nf*, penalty, fine
Dirwyn *n*, violent passion
Dirwyo *v*, to fine, to amerce, to mulct
Dirwyol *a*, finable, penal
Dis *px*, not, un-, -less=Di
Disbar *a*, without parity; odd
Disberod *n* & *a*, wandering
Disborth *a*, without support
Disbrofi *v*, to disprove
Disbur *a*, impure, unclean
Disbwyll *a*, distracted, crazy
Disefydlu *v*, to rid of stability
Diserth *a*, not declivous
Disgar *a*, unloved; inamiable
Disgaul *a*, uncoagulated
Disgloff *a*, not lame, not halting
Disgraff *a*, not apt to discern
Disgudd *a*, uncovered, unmasked
Disgwall *a*, without defection
Disgwrth *a*, without resistance
Disgyfrith *a*, uncongenial; harsh
Disgyn *v*, to descend, to alight
Disgynfa, fëydd *nf*, place of descent
Disgyniad *n*, descending
Disgynol *a*, descending
Disgyr *a*, without impulse
Disiomi. Disomi *v*, to undeceive
Disiomiant *n*, indeception: *a*, certain
Disliw *a*, colourless; pale
Dislyncu *v*, to disgorge
Dismanu *v*, to disappear
Diso *ad*, beneath, below
Disodli *v*, to trip up the heels
Disoddi *v*, to cease sinking
Disoniarus *a*, unsonorous
Disorodi *v*, to clear of dross
Dist -iau *n*, joist in a floor
Distadl *a*, worthless, abject
Distadlodd *a*, worthlessness

Distrych *n*, spume, froth
Distrychu *v*, to spume
Distryw *n*, destruction, desolation
Distrywgar *a*, destructive
Distrywiad *n*, destroying
Distrywio *v*, to destroy, to demolish
Distrywiwr, wyr *n*, destroyer, demolisher
Distyll -ion *n*, dropping; the ebb
Distylliad *n*, distillation
Distyllu *v*, to distil
Diswyddo *v*, to remove from office; to dismiss, to discharge, to discard
Disychedu *v*, to allay thirst
Disymmudedd *n*, immobility
Disymmwth, Disymmythol *a*, sudden, abrupt, subitaneous
Disymmythu *v*, to go suddenly
Ditiad *n*, uttering
Ditian, Ditianu *v*, to speak, to say, to
Ditio *v*, to utter, to express [question
Diurddiad *n*, degradation
Diw -ion *n*, entireness: *a*, total
Diwadnu *v*, to trip up the heels
Diwaddoli *v*, to defecate
Diwaddoli *v*, to disendow
Diwael *a*, not vile or base
Diwaelodi *v*, to clear of lees
Diwag *a*, not empty or vague
Diwalliad *n*, satiating; providing
Diwallu *v*, to provide, to supply; to satiate; to divest of want
Diwarogaeth *nf*, emancipation
Diwarogi *v*, to emancipate
Diwarthäu *v*, to uncover
Diwarthu *v*, to clear of reproach
Diwasgodi *v*, to unshelter [the day
Diwedydd *n*, the evening; the end of
Diwedd -ion *n*, end, conclusion, termina-
Diweddaf *a*, last, latest [tion
Diweddar *a*, late; modern; tardy, slow. Y diweddariaid, the moderns
Diweddarhau *v*, to make late
Diweddaru *v*, to become late
Diweddarwch *n*, lateness
Diweddglo -ion *n*, conclusion [nation
Diweddiad *n*, ending, conclusion; termi-
Diweddol *a*, conclusive [to finish
Diweddu *v*, to end, to conclude, to close,
Diweddwr, wyr *n*, finisher; the last man
Diweirdeb, Diweirdod *n*, continence
Diwelläu *v*, to cease mending or improv-
Diwestlu *v*, to rid of confusion [ing
Diwesu *v*, to approximate
Diwlith, Diwlydd *nf*, true maidenhair
Diwreqysu *v*, to ungirdle
Diwreiddiad *n*, eradication

Diwrnod, Diwarnod -au *n*, day
Diwrnodol *a*, diurnal
Diwrnodio *v*, to do a day's work
Diwyd *a*, assiduous, diligent, industrious
Diwydiaeth *nf*, assiduity
Diwydio *v*, to be diligent or industrious
Diwydrwydd *n*, diligence, industry
Diwyg -ion *n*, repaired state; attire, [dress
Diwygiad *n*, reformation, reform
Diwygiadus *a*, emendatory
Diwygio *v*, to correct, to amend, to reform, to make better
Diwygiol *a*, corrective, reformatory
Diwygiwr, wyr *n*, reformer; corrector
Diwyledd *n*, impudence
Diwyll -ion *n*, clearance; culture
Diwylliad *n*, cultivation
Diwylliant *n*, culture; worship
Diwylliawdr, iodron *n*, cultivator
Diwyllio *v*, to cultivate; to worship
Diwylliodraeth *nf*, cultivation
Diwyniad *n*, dirtying
Diwyno *v*, to sully, to dirty, to soil
Diystyriaeth *nf*, inconsiderateness
Diystyru *v*, to disregard; to despise
Dled -ion *nf*, debt; duty=Dyled
Do *ad*, yes, yea (in answer to questions
Dobrwy -on *n*, bribe; fee [in past tense)
Dobrwyo *v*, to bribe; to fee
Dobrwy *ad*, below, underneath [pint
Dobyn -au *n*, a measure equal to half a
Doco *ad*, yonder, lo yonder
Dodi *v*, to put, to lay, to deposit, to place; to give
Dodiadol, Dodawl *a*, positional, set, laid
Dodion *np*, data
Dodrefn -oedd *cn*, furniture
Dodrefniad *n*, furnishing
Dodrefniedydd -ion *n*, cabinetmaker
Dodrefnu *v*, to furnish
Dodrefnyn *n*, piece of furniture
Dodw *n*, laying, setting
Dodwi, Dodwy *v*, to lay, to deposit
Doddi *v*, to come
Doe *n*, yesterday: *ad*, yesterday
Doedyd *v*, to say, to speak=Dywedyd
Doeth *a*, wise, sage, prudent: -ion *n*,
Doethder *n*, wisdom [wise man, sage
Doethi *v*, to show wisdom; to talk pertly
Doethineb *n*, wisdom; sagacity; discre-
Doethor -iaid *n*, doctor [tion
Doethyn *n*, wiseacre
Dof -od *n*, useful thing, utensil
Dof *a*, trained; tame, gentle. Dafaden
Dofaeth *n*, domesticity [ddof, wart
Dofawd *n*, training

Dofn *af*, deep: *m*, dwfn
Dofr -au *n*, trained state
Dofraeth -au *nf*, usage; domesticity; lodging, quarters
Dofrawl *a*, domiciliating
Dofreithiad, Dofriad *n*, domiciliation
Dofreithio, Dofri *v*, to domiciliate
Dofydd -ion *n*, one who forms or trains; tamer; the Lord; dominator
Dofyddiad, iaid *n*, organizer
Dogn -au *n*, due quantity; share, proportion; dose; enough
Dognedd *n*, quantity, enough
Dogni *v*, to proportion; to apportion
Dognol *a*, proportional
Dôl, dolydd, dolau *nf*, winding; bow; dale; meander; ring; noose, loop
Dol *af*, foolish, stupid: *m*, dwl
Dolef -au *nf*, shout; loud noise
Dolefain *v*, to utter a noise
Dolen -au *nf*, winding; bow; ring; loop
Doleniad *n*, looping
Dolenog *a*, ringed, looped; meandrous
Dolenu *v*, to form a ring; to loop; to [meander
Dolff -au *n*, curve, bow
Dolffyn -iaid *n*, dolphin
Doli *v*, to form a ring or loop
Doloch *n*, wailing, moan
Dolog *a*, having windings
Dolur -iau *n*, ache, pain, sore; grief. Dolur rhydd, diarrhœa. Dolur y môr, sea-sickness. Gwneyd dolur i, to hurt
Dolurio *v*, to pain, to ache, to grieve, to [hurt
Dolurus *a*, painful, sore; grievous
Dolwch *n*, adoration
Dolystain, ysteiniau *n*, trembling noise
Dolysteinio *v*, to quiver
Dolystum -iau *n*, curved form
Dolystumio *v*, to curve
Dollwng *v*, to let loose
Dom *n*, dung, dirt, manure
Dondio *v*, to taunt, to chide
Donio *v*, to endow, to gift
Doniog *a*, endowed, gifted, talented
Doniol *a*, enduing, giving; gifted
Dor -au *nf*, clausure; door
Dorfod *v*, to be concerned
Dorglwyd -i *n*, a covering hurdle
Dori *v*, to be concerned or interested
Dorlawd *n*, fondling
Dorlota *v*, to fondle
Dorth *n*, covering; limit
D -au *n*, drop, particle
[illegible]o thou go [class: *nf*, system
-au *n*, discrimination; division;
edigaeth *nf*, distinction, dis-
ol *a*, distributive [crimination
Dosbarthu *v*, to distinguish, to discriminate, to determine; to divide; to class; to distribute; to systematize
Dosbarthus *a*, discretive
Dosbarthwr, wyr *n*, analyzer; distributor
Dosben -au *n*, particular
Dosbeniad *n*, definition
Dosbenu *v*, to define, to particularize
Dosi *v*, to drop, to trickle
Dosog *a*, having drops; spotted
Dosol *a*, dropping, trickling
Dosran -au *nf*, division, section
Dosraniad *n*, analyzing; analysis
Dosranu *v*, to analyze; to separate
Dotiad *n*, confusing [to puzzle
Dotian, Dotio *v*, to confuse, to put out,
Draen, drain *n*, prickle; thorn
Draenblu *np*, down feathers
Draened -au *n*, hedgehog=Draenog
Draenen, drain *nf*, thorn, thornbush
Draeneta *v*, to hunt hedgehogs
Draenglwyd -i *nf*, thorn hurdle
Draenllwyn -i *n*, thorny brake
Draenog -od *n*, hedgehog, urchin
Drag -iau *n*, fragment, piece
Dragio *v*, to tear in pieces
Dragiog *a*, having rents
Dragon -au *n*, leader in war
Dragwm *n*, scaly coat of animals
Draig, dreigiau *nf*, dragon; lightning
Drain *np*, thorns; prickles: *s*, draen, draenen
Draw *ad*, yonder, at a distance
Dref -au *nf*, bundle, tie
Drefa, f'ãu *nf*, twenty-four sheaves
Drefion *np*, shivers, shatters, fragments. Tori yn ddrefion, to break in pieces
Drefu *v*, to bundle; to thrave
Dreng *a*, morose, surly
Drengyn *n*, surly chap
Dreigio *v*, to lighten without thunder, or at a distance
Dreigiol *a*, like a dragon
Dreinach, Dreiniach *np*, small prickles
Dreiniog, Dreiniol *a*, spinous, thorny
Dreiniog *nf*, the siskin
Dreinllyd *a*, prickly, thorny
Dreinos *np*, small prickles
Drel -iaid *n*, clown; dunce; knave
Drelaidd *a*, churlish, boorish, clownish
Drelgi, gwn *n*, churlish dog, disobliging fellow; knave
Drelio *v*, to use low abuse; to treat a-
Drelyn *n*, churlish one [busively
Drem -iau *nf*, slight, look, aspect=Trem
Dremio *v*, to take a look=Tremio
Drew -ion *n*, stink, stench

Drewbryf -ed *cn*, bugs
Drewchwa -oedd *nf*, mephitis
Drewdod, Drewi *n*, stink, stench, fetor
Drewg, Drewlys *nf*, the darnel
Drewgoed *cn*, bean trefoil
Drewi *v*, to stink
Drewiant *n*, stinking, stink, stench, fetor
Drewllyd *a*, stinking, fetid
Drewsawr *n*, fetid. smell, fetor
Dring -au *n*, flight of steps
Dringediad *n*, escalade
Dringfa, fëydd *nf*, place to climb
Dringedydd, Dringiedydd -ion *n*, climber
Dringad *n*, climbing
Dringlyn -au *n*, pendulum
Dringo, Dringad *v*, to climb [instead of
Dros (mutation of Tros) *pr*, over; for;
Drud *n*, daring one, hero
Drud *a*, daring; dear, costly, expensive
Drudaniaeth *nf*, dearth, scarcity
Drudiant *n*, forwardness
Drudwen -od *nf*, starling
Drudwst *n*, chattering [starlings
Drudwy *n*, chatter; starling: *p*, drudws,
Drwg, drygau *n*, evil, mischief
Drwg *a*, evil, bad, naughty, wicked
Drwg dybio *v*, to suspect
Drwg weithredwr, wyr *n*, evil-doer, malefactor; culprit, felon
Drws, drysau *n*, door, doorway
Dry *a*, forward, foremost
Drych -au *n*, aspect; spectacle; mirror. Drych Gwener, corn bell-flower. Drych meirionig, scarecrow
Drychianog *a*, sightly
Drychiannol *a*, prospective
Drychiant, iannau *n*, prospect
Drychiolaeth *nf*, apparition, phantom
Drychioli *v*, to make apparent
Drychol *a*, relating to aspect
Drychu *v*, to make apparent
Drychwydrau *np*, spectacles
Drychynog *a*, sightly, comely
Dryd *n*, economy: *a*, thrifty
Drydol *a*, economical, frugal
Drygair *n*, ill report; scandal
Dryganedd *n*, evil disposition
Dryganiaeth *nf*, mischief, malignity
Dryganian *nf*, malignity
Drygianiau *v*, to fly into a passion
Drygarfer -ion *nf*, bad custom or habit
Drygbwyll *a*, irrational: *n*, bad sense
Drychgwant -au *n*, evil desire [picion
Drygdyb -iau *n* & *nf*, bad opinion, sus-
Drygdybio *v*, to think evil of, to suspect
Drygdybus *a*, apt to think evil, suspicious
Drygddyn -ion *n*, mischievous person,
Drygedd *n*, malignity [wicked fellow
Drygewyllys -iau *n*, ill will
Drygfoes -au *nf*, ill manners
Drygfwriad *n*, evil intention, malice
Drygfyd *n*, adversity
Dryghin *nf*, bad weather [chief
Drygioni *n*, wickedness, badness, mis-
Drygionus *a*, vicious, wicked, bad
Dryglam -au *n*, mischance, mishap
Drygnad -au *nf*, howl, howling, yell
Drygnadu *v*, to howl, to yell
Drygnaws -iau *n*, peevishness
Drygsawr *n*, bad smell, stench, fetor
Drygu *v*, to hurt, to harm, to damage
Drygus *a*, tending to evil
Drygweithred -oedd *nf*, evil deed
Drygweithredwr, wyr *n*, evil-doer, malefactor; culprit, felon
Drygyrferth *n*, wailing [ket
Dryll -iau *n*, piece, fragment; gun, mus-
Drylliach *np*, dribblets, snips
Dryllio *v*, to break in pieces, to shatter
Drylliog *a*, shattered, broken
Dryllyn *n*, small piece, fragment
Dryllyniach *np*, dribblets
Dryntol, Dyrnddol -au *n*, the ear or handle of a cup, pot, or jug
Dryon *n*, the supreme one
Drysor -ion *n*, doorkeeper, porter
Drysores -au *nf*, doorkeeper, portress
Dryw -od *n*, druid; wren
Drywol *a*, druidical, druidic [ink
Du *a*, black, sable; gloomy: *n*, black;
Duad *n*, blacking; bay in a building; length of ploughed land
Duch *n*, sigh; groan
Duch law *ad*, overhand, above
Ducho *ad*, above, upward
Duchiad, Duchiant *n*, sigh
Duchio *v*, to sigh, to groan [gloom
Duder, Duedd *n*, blackness; darkness;
Dudew *a*, thick and black
Dueg *nf*, melancholy, spleen
Dug -iaid *n*, duke: *v*, he bore (past tense
Dugesau -au *nf*, duchess [of Dwyn)
Dugiaeth -au *nf*, dukedom
Dugiol *a*, belonging to a duke [bruise
Duglais, gleisiau *n*, black stripe or
Duglwyd -i *nf*, the rest-harrow
Dul -iau *n*, bang, thump, beat
Dulas *a*, blackish blue; raven gray
Dulio *v*, to bang, to thump, to beat, to
Duloew *a*, of shining black [knock
Dulwyd *n*, dusky colour: *a*, dusky
Dulyn -oedd *n*, black water; melancholy;

Dull -iau *n*, figure, shape, form, manner; mode; scheme; pattern
Dulliad *n*, formation; modification
Dullio *v*, to form, to shape, to modify
Dullnewid *v*, to transfigure
Dullnewidiad *n*, transfiguration
Dullwedd -au *nf*, style
Dundeb *n*, unity, accordance
Duno *v*, to unite, to agree
Duo *v*, to blacken; to darken
Dur -iau *n*, steel
Duraidd *a*, of a steely nature; chalybeate
Durdeb *n*, steeliness; solidity
Duren -au *nf*, steel to strike fire
Durew *n*, black frost
Durfin *a*, dense, close, hard
Durfing *a*, dense; austere
Durio, Duro *v*, to steel; to edge
Duriol, Durol *a*, of steel; solid, dense
Duryn -au *n*, beak, snout
Durynog *a*, beaked, snouted
Duw -iau *n*, God, the Deity; a god
Duwdeb, Duwdid *n*, divinity, godhead
Duwdod *n*, godhead, divinity, deity
Duwiaeth *nf*, deism
Duwies -au *nf*, goddess
Duwin *a*, of divine nature [divinity
Duwindeb, Duwineb *nf*, divine nature,
Duwinydd -ion *n*, theologian, divine
Duwinyddiaeth *nf*, theology, divinity
Duwiol *a*, godly, pious. Duwiolion, godly
Duwiolaeth *nf*, theocracy [people
Duwioldeb *n*, godliness, piety
Duwioli *v*, to deify
Duwioliad *n*, deification
Duwioliaid *np*, pietists
Dwb -ion *n*, mortar, cement
Dwbio *v*, to daub, to plaster
Dwbiwr wyr, *n*, plasterer; dauber
Dwbl *a*, twofold, double=Dyblyg
Dwf, dyfydd *n*, what glides; glider
Dwfn *am*, deep: *f*, dofn
Dwfr, dyfroedd *n*, water
Dwg *n*, bearing; carrying: *v*, will bear; bear thou. *See* Dwyn
Dwgan -od *nf*, trull, drab
Dwl *n*, reason, judgment
Dwl *a*, blunt; dull; stupid, foolish: *f*, dol
Dwlw *n*, action of the mind
Dwll *n*, overspread
Dwn *n*, murmur; bass
Dwn *a*, dun, dusky, swarthy
[illegible] *n*, report, rumour; expression; [illegible]; grammar
[illegible] *n*, prating
[illegible], to prate, to chat; to clamour
[illegible] *n*, confused noise, clamour

Dwned *v*, to express, to say, to speak
Dwr *n*, water; fluid=Dwfr
Dwrd *n*, chiding; threat
Dwrdio *v*, to chide; to threaten
Dwrdiol *a*, chiding
Dwrdd, dyrddau *n*, rustle, stir
Dwrn, dyrnau *n*, fist
Dws *n*, what oozes out
Dwsel *n*, faucet, tap
Dwthwn *n*, juncture; day
Dwy -on *n*, cause; rule, order
Dwy *af* & *nf*, two: *m*, dau
Dwyadeiniog *a*, having two wings
Dwyar *np*, stirrups
Dwydon -au *nf*, diphthong
Dwyddalenog *a*, bipetalous
Dwyeg *nf*, milt, spleen
Dwyen *nf*, the gills
Dwyf *n*, the Self-existent
Dwyfasglog *a*, bivalvular, bivalvous
Dwyfed *a*, second [ocracy
Dwyflywiaeth, Dwyflywodraeth *nf*, the-
Dwyfog *nf*, the betony
Dwyfol *a*, divine, godly
Dwyfolaeth *nf*, deification
Dwyfolder *n*, godliness
Dwyfoli *v*, to deify
Dwyfron *np*, the breasts. Cledr y ddwyfron, the chest
Dwyfroneg -au *nf*, breastplate
Dwyfyddiaeth *nf*, theology
Dwylaw *np*, the two hands
Dwyliw *np*, two female parties [hands
Dwylofaid, eidian *nf*, the full of both
Dwylofi *v*, to stroke with the hands
Dwyn *v*, to bear, to carry; to carry
Dwyn *a*, agreeable [away; to steal
Dwyndeb *n*, pleasantness
Dwynol *a*, pleasing, agreeable
Dwyr *n*, the dawn; orient
Dwyrain *n*, the east: *a*, east, orient
Dwyran *nf*, two shares: *a*, of two shares
Dwyre *n*, bursting to light
Dwyre, Dwyreain *v*, to rise to view
Dwyreiniol *a*, eastern, oriental, orient
Dwyreinwynt -oedd *n*, the east wind
Dwyreol *a*, ortive, surgent, rising
Dwys *a*, dense, heavy, grave; deep
Dwysder *n*, density, gravity; importance
Dwysill -au *nf*, dissyllable
Dwyso *v*, to condense
Dwysogaeth *nf*, condensation
Dwysog, Dwysol *a*, condensing
Dwyw *n*, producing cause
Dwywaith *ad*, twice
Dy *px*, denoting force and iteration; and sometimes, continuance of action

Dy *pn*, thy, thine
Dyad *n*, effect, efficacy
Dyadel *v*, to leave, to suffer
Dyall *n* & *v*=Deall
Dyanerch *v*, to dedicate
Dyar *n*, din, noise, sound
Dyar *v*, to make a tumult
Dyarchiad *n*, demanding
Dyaros *v*, to be tarrying
Dyban -od *n*, ant, emmet
Dybarthu *v*, to be separating
Dyben -ion *n*, conclusion, end
Dybendod *n*, conclusion, termination
Dybeniad *n*, concluding
Dybenol *a*, concluding
Dybenrwydd *n*, conclusiveness
Dybenu *v*, to conclude, to finish. Yr wyf wedi dybenu, I have done
Dybleidio *v*, to take a part
Dyblisgo *v*, to strip off shells or husks
Dyblyg -ion *n*, double, fold
Dyblyg *a*, double, folded
Dyblygiad *n*, doubling, duplication
Dyblygol *a*, duplicative
Dyblygu *v*, to double, to fold
Dyboeri *v*, to spit about
Dybori *v*, to browse
Dyborth -ion *n*, support
Dyborthi *v*, to support, to sustain
Dybreiddio *v*, to be depredating
Dybry, Dybryan -od *nf*, sea-hen
Dybryd *a*, sad; ugly; horrid
Dybryder *n*, pensiveness
Dybryderu *v*, to be sadly musing
Dybryn *n*, purchase; merit
Dybrynol *a*, meritorious
Dybrynu *v*, to get esteem
Dyburo *v*, to purify
Dybwyllo *v*, to persuade
Dybyr *a*, pensive, sad
Dybyrdod *n*, melancholy
Dybyrio *v*, to depress
Dych *n*, groan, sigh
Dychan -au *nf*, lampoon, satire; jeer
Dychaniad *n*, lampooning
Dychanol *a*, lampooning, satirical
Dychanu *v*, to lampoon, to satirize
Dychior, Dychiori *v*, to utter sighs
Dychlaig, leigion *n*, drooping
Dychlais, leisiau *n*, breaking out
Dychlam, Dychlamiad *n*, fluttering
Dychlamol *a*, fluttering; palpitating
Dychlamu *v*, to flutter; to palpitate
Dychlud *n*, what is carried
Dychludo *v*, to carry
Dychluddo *v*, to inclose
Dychre *nf*, croaking
Dychrëu *v*, to croak
Dychrymu *v*, to bow
Dychryn *n*, terror, fright, horror
Dychrynadwy *a*, terrible, horrible
Dychryndod *n*, terror
Dychrynllyd *a*, fearful, terrible, horrible
Dychrynol *a*, terrifying
Dychrynu *v*, to frighten, to terrify
Dychrynwr, wyr *n*, trembler; frightener
Dychrys *n*, haste, hurry
Dychrysio *v*, to hurry
Dychurio *v*, to be afflicted
Dychwaen, weinian *nf*, chance, event
Dychwaeth, weithiau *n*, relish
Dychwant -au *n*. appetite
Dychwardd *n*, laughter
Dychwedlu *v*, to discourse
Dychwel -ion *nf*, turn, course
Dychweladwy *a*, revertible
Dychweledig *a*, reversed
Dychwelfa, fëydd *n*, recurrence; return
Dychweliad *n*, recurring; returning; conversion
Dychwelwr, wyr *n*, one who turns or returns; convert
Dychwelyd *v*, to return
Dychwydd -au *n*, heaving
Dychwyl -ion *nf*, revolution
Dychwysu *v*, to sweat
Dychyfaer -au *nf*, rencounter
Dychyfalhau *v*, to assimilate
Dychyfarfod *v*, to meet
Dychyfeirio *v*, to come in contact
Dychyfiad *n*, equalization
Dychyfuno *v*, to agree
Dychyffroi *v*, to agitate
Dychymmyg -ion *n*, invention; riddle, enigma
Dychymmygol *a*, imaginary
Dychymmygu *v*, to devise, to imagine
Dychymmygwr, wyr *n*, deviser, inventor
Dychymmysg *n*, commixion
Dychyrchu *v*, to come on, to resort
Dyd *i*, hold, avast=Dyt
Dydach *v*, to skulk, to lurk
Dydanio *v*, to take fire, to ignite
Dydarddu *v*, to break out, to spring forth
Dydechu *v*, to skulk
Dydi (mutation of *Tydi*) *pn*, thou, thee
Dydoledig *a*, segregated; parted, divided
Dydoleg, Dydolnod -au *nf*, disertsis
Dydoli *v*, to segregate, to separate
Dydoliaeth *nf*, Dydoliant *n*, segregation
Dydolwr, wyr *n*, separater; divider
Dydoni *v*, to pare the surface
Dydori *v*, to break, to be breaking
Dydreiddio *v*, to penetrate

Dydrwyno *v*, to follow a scent
Dydwytho *v*, to make elastic
Dydynu *v*, to attract
Dydd -iau *n*, day; day-time. Four divisions of the day: bore, morning; anterth, forenoon; nawn, noon; echwydd, evening
Dyddamwain, weiniau *nf*, casualty
Dyddan *a*, amusing, alluring, pleasant
Dyddangar *a*, diverting, amusing
Dyddaniad *n*, diverting
Dyddanol *a*, tending to allure or amuse
Dyddanu *v*, to divert, to amuse; to comfort [comfort, consolation
Dyddanwch *n*, diversion; pleasantness;
Dyddanwr, wyr, Dyddanydd -ion *n*, comforter, consoler; diverter
Dyddarbod -au *n*, providence
Dyddarfod *v*, to be ending
Dyddarnu *v*, to cut in pieces
Dyddawr *n*, being concerned
Dyddeisyf *v*, to implore
Dyddelwi *v*, to be as an image
Dyddenu *v*, to entice
Dyddestlu *v*, to decorate [come
Dyddeued, Dyddawed, Dyddelu *v*, to
Dyddfu *v*, to grow pale; to faint
Dyddhau *v*, to become day, to dawn
Dyddiad *n*, dating; date
Dyddiadur -on *n*, diary, journal
Dyddiant *n*, fixing a day; date
Dyddigio *v*, to irritate
Dyddio *v*, to become day; to date
Dyddiol *a*, daily, diurnal
Dyddisgyn *v*, to descend, to alight
Dyddiwr, wyr *n*, daysman
Dyddlyfr -au *n*, diary, journal; almanac
Dyddolwch *n*, worship
Dyddon *n*, blank: *a*, blank
Dyddonio *v*, to endow
Dyddordeb *n*, concern, interest
Dyddorgar *a*, concerned, interested
Dyddori *v*, to be concerned; to care for
Dyddoriant *n*, concern, care; anxiety
Dyddorol, Dyddorus *a*, interesting; entertaining
Dyddosbarthu *v*, to analyze
Dyddwyn *v*, to bear; to convey
Dyddwyrain, Dyddwyre *v*, to rise, to [ascend
Dyddwyso *v*, to condense
Dyddyfnu *v*, to absorb; to abstract
Dyddyfru *v*, to water, to irrigate
Dyddygyd *v*, to convey, to bear
[illegible]ngyrchu *v*, to congregate [to rise
[illegible]chafu, Dyddyrchu *v*, to elevate,
[illegible]-iaid *n*, stranger [unless
[illegible]z, excepted; strange: *c*, except,

Dyeithriad, iaid *n*, stranger
Dyeithro *v*, to estrange
Dyelw *n*, right
Dyerbyn *v*, to receive; to oppose
Dyerchi *v*, to demand
Dyethol *v*, to select
Dyeuro *v*, to gild
Dyfachu *v*, to grapple
Dyfais, feisiau *nf*, device, invention
Dyfal -on *n*, simile; riddle [industrious
Dyfal *a*, incessant; tedious; diligent;
Dyfalder *n*, diligence, assiduity
Dyfalgan -au. Dyfalgerdd -i *nf*, descriptive song
Dyfalhau *v*, to be assiduous
Dyfaliad *n*, making a simile
Dyfalu *v*, to make a simile, to liken; to guess; to conjecture; to describe
Dyfarnu *v*, to pass sentence
Dyfeiliorni *v*, to go wrong
Dyfeirio *v*, to grow furious
Dyfeisiad *n*, invention, device
Dyfeisio *v*, to devise, to invent; to guess
Dyfeithrin *v*, to be nursing
Dyfelu *v*, to bicker, to brawl
Dyferiog *a*, dropping; leaky
Dyferion *np*, drops
Dyferu *v*, to drop, to drizzle
Dyferwad *n*, ebullition, effervescence
Dyferwi *v*, to boil, to effervesce
Dyferyn -au *n*, single drop
Dyferynu *v*, to drizzle
Dyfeth *n*, failing; nullity
Dyfetha *v*, to destroy
Dyfethiad *n*, destroying, destruction
Dyfethlu *v*, to entangle
Dyfethwr, wyr *n*, destroyer; waster
Dyfian *v*, to move slowly
Dyfinio *v*, to set an edge
Dyflaenu *v*, to sharpen
Dyflanu *v*, to illumine
Dyflisgo *v*, to strip of shell, to shell
Dyflöen -au *nf*, splinter
Dyfnad *n*, what is inured
Dyfnawd *n*, profundity
Dyfnder -au -oedd *n*, deepness, depth
Dyfneual *v*, to train up; to be wont
Dyfnhau *v*, to deepen
Dyfnu *v*, to suck; to be used
Dyfod *v*, to come; to be, to come to pass
Dyfodiad *n*, coming, approach
Dyfodiant *n*, futurity; advent
Dyfodol *a*, adventitious, coming, future
Dyfolio *v*, to guzzle, to eat voraciously
Dyfrbwysiant *n*, hydrostatics
Dyfrefu *v*, to bleat, to low
Dyfrfarch, feirch *n*, hippopotamus

Dyfrffos *n*, canal, watercourse
Dyfrgi, gwn *n*, otter
Dyfrglwyf *n*, dropsy
Dyfrhâd *n*, irrigation
Dyfrhau *v*, to irrigate, to water
Drfrhynt -oedd *n*, watercourse
Dyfriad *n*, watering; irrigation
Dyfriad *n*, dignifying
Dyfriar, ieir *nf*, water-hen, coot
Dyfrigo *v*, to top, to prune
Dyfrio *v*, to dignify
Dyfritho *v*, to variegate
Dyfriwo *v*, to crumble
Dyfrlan, lenydd *nf*, water brink
Dyfrle -oedd *n*, bed of a river
Dyfrllyd *a*, waterish, watery
Dyfrogan *n*, hydromancy
Dyfrol *a*, watery, aqueous
Dyfru *v*, to water, to irrigate
Dyfrwraint *np*, tetter
Dyfry *ad*, upward; aloft; above
Dyfryd *n*, longing: *a*, longing
Dyfrydaeth *nf*, longing; grief
Dyfrydio *v*, to heat
Dyfrydol *a*, longing
Dyfrydu *v*, to muse; to long
Dyfrys *n*, haste, speed
Dyfrysio *v*, to hasten
Dyfu *v*, to move on; to come
Dyfustlo *v*, to embitter
Dyfwrw *v*, to cast out, to eject
Dyfwyn -ion, Dyfwyni *n*, satisfaction
Dyfwyno *v*, to satisfy
Dyfwyta *v*, to eat often
Dyfyn -au *n*, citation, summons
Dyfyniad *n*, citation, quotation
Dyfynnod, Dyfyneb -au *nf*, quotation,
Dyfynol *a*, citatory [mark of quotation
Dyfynu *v*, to draw to; to summon; to cite,
Dyfwyo *v*, to augment [to quote
Dyfyru *v*, to curtail
Dyfysgi *n*, confusion; chaos
Dyfysgu *v*, to make confusion
Dyffrydio *v*, to stream
Dyffryn -oedd *n*, valley, vale, dale
Dyffugliad *n*, ventilation
Dyffusgo *v*, to hurry
Diffusto *v*, to beat
Dyg *v*, he will bear (future of Dwyn)
Dygadwy *a*, portable
Dygamu *v*, to bend
Dyganre *nf*, concomitance
Dyganu *v*, to chant
Dygas *n*, hatred: *a*, hated
Dygasedd *n*, hatred, enmity
Dygegu *v*, to mouth, to gargle

Dygen *n*, grudge, malice [deportment
Dygiad *n*, bearing, carrying; carriage,
Dygiadus *a*, decorous; trained; accom-
Dygiannus *a*, conductory [plished
Dygiant *n*, deportment
Dygibo *v*, to snatch
Dygleigio *v*, to sink
Dygleisio *v*, to make weals
Dyglist *n*, slime; bitumen
Dygludo *v*, to waft
Dygluddo *v*, to hem in
Dyglyw *n*, hearing
Dyglywed *v*, to listen, to hear
Dygn *a*, severe, painful, hard
Dygnawd *n*, toiling
Dygnedd *n*, trouble
Dygniad *n*, toiling
Dygnoad *n*, mastication
Dygnoi *v*, to masticate
Dygnol *a*, toiling, striving
Dygnu *v*, to toil hard
Dygnudo *v*, to flock together
Dygnuo *v*, to bundle up
Dygochi *v*, to redden, to blush
Dygoddi *v*, to aggrieve
Dygofio *v*, to call to mind
Dygolli *v*, to lose
Dygospi *v*, to castigate, to punish
Dygraffu *v*, to impress
Dygredu *v*, to believe
Dygreidio *v*, to impassion
Dygreinio *v*, to crawl
Dygrenu *v*, to grasp
Dygrëu *v*, to create
Dygroni *v*, to accumulate
Dygrychu *v*, to rumple, to ruffle
Dygrymu *v*, to bow
Dygrynoi *v*, to heap
Dygrynu *v*, to quake
Dygrysio *v*, to speed
Dyguddio *v*, to hide
Dyguro *v*, to reverberate
Dygwydd -ion *n*, lapse; hap
Dygwydd, Dygwyddo *v*, to befall, to happen, to occur, to come to pass
Dygwyddedigaeth *nf*, contingence
Dygwyddiad *n*, befalling; occurence, accident, casualty
Dygwyddol *a*, fortuitous, accidental
Dygwyl *n*, holiday; feast day, festival
Dygwympo *v*, to fall
Dygychwyn *v*, to set off [to take away
Dygyd *v*, to bear, to convey, to carry;
Dygyfod *n*, accordance
Dygyfalhau *v*, to assimilate
Dygyfarfod *v*, to meet [ing

Dygyfarwyddo *v*, to direct
Digyfeirio *v*, to meet together
Dygyfio *v*, to equalize
Dygyfiwyn *v*, to approach
Dygyfodi *v*, to rise
Dygyfor *v*, to cause tumult
Dygyfranc *v*, to deal together
Dygyfrwr *v*, to cast
Dygyfysgi *n*, confusion
Dygyffroi *v*, to agitate
Dygynweddu *v*, to comply
Dygyhoeddi *v*, to publish
Dygylchu *v*, to encompass
Dygylchynu *v*, to circumscribe
Dygyllaeth *n*, longing
Dygymhell *v*, to instigate
Dygymmeryd *v*, to accept
Dygymmod *v*, to agree
Dygymmrodedd *n*, congeniality
Dygymmynu *v*, to hew, to hack
Dygymmeryd *n*, estimation
Dygymmysgu *v*, to mix
Dygynnal *v*, to uphold
Dygynnull *v*, to collect
Dygynnwys *n*, continence
Dygynu *v*, to rise over
Dygyrchu *v*, to assail
Dygyrhaedd *v*, to attain
Dygysgodi *v*, to adumbrate
Dygysgu *v*, to slumber
Dygystuddio *v*, to afflict
Dygythruddo *v*, to ruffle, to agitate
Dygywain *v*, to carry
Dyhaeddu *v*, to merit
Dyhaenu *v*, to spread over
Dyhaeru *v*, to affirm, to assert
Dyhaith *v*, to merit
Dyhead *n*, panting
Dyhebgor *v*, to dispense
Dyhebu *v*, to respond
Dyhedeg *v*, to hover
Dyheiddio *v*, to merit
Dyheiro *v*, to loiter, to linger
Dyhenydd *n*, giver of life
Dyhëu *v*, to pant, to puff, to gasp
Dyheueg *nf*, sigh; wish
Dyheuro *v*, to assert
Dyhewyd -ion *n*, devotion; resolution
Dyhewydd *n*, maturity; autumn
Dyhewyn *n*, what is matured
Dyhidlo *v*, to distil
Dyhir *a*, loitering; worthless; scoundrel
-iant *n*, prolongation
Dyhiro *v*, to loiter; to trifle
n, worthlessness
, worthless one; scoundrel
, to tranquilize

Dyhoddio *v*, to facilitate
Dyholi *v*, to investigate
Dyhudded, Dyhuddiant *n*, consolation
Dyhuddo *v*, to appease; to cover over
Dyhynt -iau *nf*, journey
Dyhyntio *v*, to take a course
Dyhyspyddu *v*, to drain, to exhaust
Dyl -ion *n*, due, debt, right
Dylad *n*, fluxion, flowing
Dyladwy *a*, suitable, meet, due
Dylafwch *n*, scratching; itch
Dylaith, leithiau *n*, dissolution; corpse
Dylaith *a*, dissolving; fluent
Dylamu *v*, to skip
Dylan -au *n*, fluid; ocean
Dylanwad -au *n*, influence [influence
Dylanwadu *v*, to influence, to exercise
Dylathru *v*, to give a polish
Dylawch *n*, protection
Dylechu *v*, to skulk
Dyled, Dylêd -ion *nf*, due, right, debt
Dyledach, Dyletach *np*, small debts, dribblets
Dyledgar *a*, dutiful
Dyledog *a*, having due; noble. Dyledogion, proprietors, noblemen
Dyledoges -au *nf*, noble woman
Dyledogi *v*, to ennoble
Dyledswydd -au *nf*, duty, obligation
Dyledu *v*, to make due
Dyledus *a*, obligatory, due
Dyledwr, wyr *n*, debtor
Dyleddfiad, iaid *n*, supine (in grammar)
Dylefain *v*, to clamour
Dylenwi *v*, to fill; to influence
Dyleu *v*, to be obliged
Dyli, ïau *n*, temper, habit
Dyli *n*, flood=Dylif
Dyli, Dylni *n*, dullness, stupidity
Dylid *n*, obligation, duty
Dylif -au -ion *n*, flood: *nf*, warp
Dylifiannu *v*, to flow
Dylifiant *n*, defluxion
Dylifo *v*, to flow; to warp
Dylinio *v*, to kneel
Dyliw -iau *n*, shadow, hue
Dylo *v*, to own; to be interested; to be
Dylochi *v*, to protect [in duty bound
Dylod *n*, shrillness; key of D (in music)
Dylofi *v*, to handle; to stroke with the
Dylofyn *n*, handful [hand; to allay
Dylor *n*, shrill utterance
Dylosg *n*, coke; charcoal
Dylosgi *v*, to calcine, to char
Dylu *v*, to be obliged, to owe. Dylwn, I ought to, I should
Dyluchio *v*, to be throwing
Dyludo *v*, to adhere

Dylunio *v*, to delineate
Dylusg -ion *nf*, what is drifted on shore
Dylusgo *v*, to hale, to drag [by floods
Dylw *n*, obligation, duty
Dylwch *n*, fluid; deluge
Dylwf, lyfion *n*, bundle, whisp
Dylwr *n*, the hind part: *a*, hindmost
Dylwyf *n*, fire-wood, fuel
Dyly *v*, to be due; to claim
Dylyed -ion *nf*, obligation, debt
Dylyedogi *v*, to render entitled
Dylyfu *v*, to lick
Dylymu *v*, to sharpen
Dylynu *v*, to adhere
Dylyu *v*, to be on duty
Dyllu *v*, to overshadow
Dylluan -od *nf*, owl
Dyllwng *v*, to let go
Dyllyr *n*, the abyss
Dym *px*=Dy-ym
Dyma *ad*, here, lo here, here is; this is
Dymborthi *v*, to be mutually aiding; to support one's self
Dymchwel, Dymchwelyd *v*, to overturn
Dymchweliad *n*, subversion
Dymchwelwr, wyr *n*, destructive radical
Dymchwelydr- au *n*, the earth-board of a [plough
Dymchwydd *n*, swelling, tumour
Dymdaenu *v*, to spread
Dymddadlu *v*, to dispute together
Dymddenu *v*, to allure
Dymddwyn *v*, to bear
Dymestyn *v*, to extend
Dymfod *v*, to exist
Dymfoddio *v*, to please one's self
Dymgadw *v*, to abstain
Dymgaru *v*, to be mutually loving
Dymgeisio *v*, to exert
Dymgelu *v*, to conceal
Dymgilio *v*, to recede
Dymgodi *v*, to lift one's self
Dymgoddi *v*, to vex
Dymgofio *v*, to remember
Dymgredu *v*, to trust mutually
Dymguro *v*, to beat mutually
Dymgyfarch *v*, to greet
Dymgyrchu *v*, to resort together
Dymheddu *v*, to pacify
Dymhuno *v*, to doze
Dymnoddi *v*, to take refuge
Dymoddef *v*, to suffer
Dymollwng *v*, to let one's self loose
Dymranu *v*, to divide
Dymroddi *v*, to resign
Dymuniad -au *n*, desiring; wish, desire
Dymuno *v*, to desire, to wish
Dymwadu *v*, to deny one's self
Dymwared *v*, to deliver, to extricate
Dymweled *v*, to visit
Dyn -ion *nc*, man, person
Dyna *ad*, there, lo there, there is; that is
Dynan *nc*, little person
Dyndeb, Dyndid *n*, manhood, manliness
Dyndod *n*, humanity
Dyne *n*, effusion; panting
Dyneol *a*, effusive; shedding
Dynes -au *nf*, woman, female
Dynesäu *v*, to approximate
Dynesiad *n*, accession, approximation
Dynesu *v*, to draw near
Dynëu *v*, to effuse; to shed
Dyngarwch *n*, philanthropy
Dyngasedd *n*, misanthropy
Dyniad -on *n*, human being
Dyniadu *v*, to humanize
Dyniawed, iewyd *n*, steer, heifer
Dyniedigaeth *nf*, personification
Dynionach *np*, frail men, contemptible [men
Dynionos *np*, little folks
Dyno *nc*, little person
Dynodi *v*, to discriminate; to signify
Dynoethi *v*, to denudate, to denude, to bare, to expose
Dynol *a*, human, of man
Dynoli *v*, to make human
Dynoliaeth *nf*, humanity
Dynolryw *cn*, mankind=Dynol ryw
Dynos *np*, little people
Dynsawd, sodion, sodau *n*, person
Dynsodach *np*, ignoble persons
Dynsodechyn *n*, insignificant little fellow
Dynsodi *v*, to personify
Dynsodiant *n*, Dynsodwedd *nf*, personi- [fication
Dynwared *v*, to imitate
Dynwarediad *n*, imitation
Dynwaredoldeb *n*, imitability
Dynweddiad *n*, person (in grammar)
Dynweddiadol *a*, personal
Dynyddu *v*, to twist
Dynygu *v*, to thrive
Dyndyn *n*, little man
Dyochri *v*, to square
Dyodwf *n*, augmentation
Dyoddef *v*, to suffer, to abide, to endure
Dyoddefadwy *a*, sufferable
Dyoddefaint, Dyoddefiad, Dioddefiant *n*, suffering, passion
Dyoddefoldeb *n*, capacity to suffer
Dyoddefwr, wyr *n*, sufferer
Dyoddefgar, Dyoddefol, Dyoddefus *a*, [patient, passive
Dyoedi *v*, to delay
Dyoerain *v*, to cool

Dyoganu *v*, to predict
Dyogwyddo *v*, to incline
Dyol -ion *n*, track; footstep
Dyolaeth *nf*, tracing
Dyolaith *n*, dissolution
Dyoli *v*, to follow a track
Dyolwch *n*, gratitude; worship
Dyollwng *v*, to let loose
Dyor, Dyoryd *v*, to frustrate, to obstruct
Dyoresgynu *v*, to subjugate
Dyorfod *v*, to conquer, to overcome
Dyorladu *v*, to bless
Dyormesu *v*, to molest
Dyrag *n*, progress: *pr*, before
Dyragu *v*, to precede, to go before
Dyrain *v*, to frisk about: *n*, friskness
Dyranu *v*, to divide
Dyrathu *v*, to rub, to chafe
Dyrawr *n*, impulse: *a*, urgent
Dyrch *n*, rising; assault
Dyrchaf -ion *n*, assault
Dyrchafael *n*, ascension
Dyrchafiad *n*, elevation, exaltation
Dyrchafiaeth *nf*, promotion
Dyrchafol *a*, elevating
Dyrchafu, Dyrchu *v*, to lift up, to elevate, to exalt; to advance; to ascend
Dyrchiad *n*, exaltation
Dyre *n*, wantonness, lust
Dyre, Dyred *v*, to move on; to come
Dyredeg *v*, to run to and fro
Dyreidio *v*, to necessitate
Dyres -ion *nf*, flight of steps, stairs
Dyrewi *v*, to freeze
Dyri, Iau, Dyrif -au *nf*, kind of metre
Dyrifiad *n*, numeration
Dyrllyd *a*, watery=Dyfrllyd
Dyrllyddu *v*, to deserve
Dyrnaid, eidiau *n*, handful
Dyrnchwith *a*, left-handed [or pot
Dyrnddol -au *nf*, handle of a cup, jug,
Dyrnfedd -i *nf*, hand-breadth, hand
Dyrnflaidd, fleiddiau *n*, battle-axe
Dyrnfol, fyl *nf*, gauntlet
Dyrnod -iau *n*, box, cuff, blow
Dyrnu *v*, to thresh; to box
Dyrnwr, wyr *n*, thresher [yield
Dyroddi, Dyroi *v*, to bestow, to give, to
Dyrraith, reithiau *nf*, fate; jeopardy
Dyru *v*, to impel, to drive
Dyrwn *n*, hollow noise
[illegible]wyddo *v*, to accelerate
[illegible]n *v*, to wind, to twist
[illegible]iad *n*, winding
[illegible]wr, wyr *n*, one who winds yarn,
[illegible] *v*, to wind round [winder

Dyrysi *n*, intricacy; brake [bles
Dyrysi *np* (dyrysien *nf*), briars, bram-
Dyrysiwyn *n*, bramble brake
Dyrysni *n*, intricacy
Dyrysu *v*, to entangle, to puzzle
Dyrywio *v*, to assimilate
Dys *px*=Dy-ys
Dysaethu *v*, to shoot
Dysail, seiliau *nf*, foundation
Dysathru *v*, to tread, to trample
Dysbaddu *v*, to castrate, to geld
Dysbeidio *v*, to desist
Dysbeilio *v*, to unsheath, to brandish
Dysbeinio *v*, to divest of; to pillage. Dysbeinio ffa, Pliego ffa, to shell beans
Dysbeithio *v*, to bring to view
Dysbenu *v*, to determine
Dysbleidio *v*, to take part
Dysbleinio *v*, to radiate
Dysborthi *v*, to support
Dysbwyll -ion *n*, discretion
Dysbwyllo *v*, to reason
Dysbwyo *v*, to reverberate
Dyseiliad *n*, founding
Dysenu *v*, to vituperate
Dyserenu *v*, to sparkle
Dyserth -au *n*, desert
Dysg *nf*, learning, erudition
Dysgad *n*, instruction [apprentice
Dysgadur -on *n*, one instructed; pupil;
Dysgarthu *v*, to cleanse
Dysgawdwr, wyr *n*, instructor
Dysgedig *a*, learned; instructed
Dysgedigol *a*, instructive
Dysgeidiaeth *nf*, learning; instruction, tuition, education
Dysgethrin *a*, rough, rude
Dysgeulyd *n*, coagulation
Dysgiad *n*, tuition, teaching
Dysgl -au *nf*, dish, platter; plate
Dysglaid, eidiau *nf*, dishful, plateful
Dysglain, gleinion *v*, glare: *a*, bright
Dysglaer *a*, splendid, glittering, bright
Dysgleinio *v*, to glare=Dysgleirio
Dysgleirdeb *n*, splendour, brightness
Dysgleirio *v*, to glitter, to shine
Dysgleiriol *a*, shining, bright
Dysglöen *nf*, splinter
Dysgloffi *v*, to make lame, to lame
Dysglu *v*, to put in a dish or plate
Dysgodres -au *nf*, tutoress
Dysgogan -au *nf*, prediction
Dysgogan, Dysgoganu *v*, to predict
Dysgogi *v*, to agitate, to stir
Dysgol *a*, instructive
Dysgor -au *n*, tabernacle

Dysgri, Ion *n*, clamour, outcry
Dysgrifiad *n*, description
Dysgrifio *v*, to describe
Dysgrïo *v*, to clamour
Dysgu *v*, to learn; to teach
Dysgubell -i *nf*, besom; slut
Dysgwedyd *v*, to recite
Dysgweinu *v*, to minister
Dysgwr, wyr *n*, learner; teacher
Dysgwyl -ion *n*, expectation; watch
Dysgwyl, Dysgwylio *v*, to expect; to [watch
Dysgwylgar *a*, watchful
Dysgwyliad *n*, expectation
Dysgybl -ion *n*, disciple
Dysgyblaeth *nf*, discipline
Dysgyblu *v*, to discipline
Dysgyfrith *n*, congenial form
Dysgymmod *n*, agreement
Dysgymmodi *v*, to concur
Dysgymmon *n*, combustible
Dysgyr *n*, scream, cry, wail
Dysgyrchiad, Dysgyrchiant *n*, gravitation; gravity
Dysgyrchu *v*, to gravitate
Dysgyrio *v*, to scream
Dysgyrnu *v*, to grin, to snarl
Dysgywen *a*, splendid, bright
Dyslyncu *v*, to gulp up
Dysmegu *v*, to enunciate
Dysmythu *v*, to vanish, to disappear
Dyspyddu *v*, to drain; to bale; to exhaust
Dystain, teiniaid *n*, one who lays things [in order
Dystaw *a*, silent; calm
Dystawiad *n*, silencing
Dystewi *v*, to silence; to calm; to hold [one's peace
Dystraw *n*, sneeze
Dystreulio *v*, to rinse
Dystrewi *v*, to sneeze
Dystroi *v*, to whirl
Dystru *n*, pity; concern
Dysuddo *v*, to sink
Dysychu *v*, to dry
Dysylu *v*, to make compact
Dysyllu *v*, to gaze, to stare
Dyt *i*, hold, avast, stop
Dyuno *v*, to unite, to agree
Dyw -iau *n*, that is; day
Dywadnu *v*, to take to the heels
Dywadu *v*, to renounce
Dywaesu *v*, to warrant
Dywal *a*, fierce, furious
Dywalder *n*, fierceness
Dywalgi, gwn *n*. tiger
Dywalhau *v*, to grow fierce
Dywallo *v*, to pour, to shed
Dywalltrain *v*, to lavish
Dywasgaru *v*, to scatter
Dywasgodi *v*, to shelter
Dywasgrynu *v*, to tremble
Dywasgu *v*, to constrict
Dywawd *v*, to utter, to speak; has said
Dywededig *a*, said, spoken, uttered
Dywediad *n*, saying, maxim
Dywedwst *nf*, the mumps
Dywedyd, Dyweyd *v*, to speak, to say
Dyweddi, Iau *nc*, espousals, marriage-contract; betrothed person; spouse, husband or wife
Dyweddïo *v*, to espouse, to wed; to be-
Dyweinio *v*, to convey [troth
Dywellygio *v*, to fail
Dywenu *v*, to smile
Dywenydd *n*, pleasure, bliss, happiness
Dywirio *v*, to verify
Dywisgo *v*, to dress
Dywrthebu *v*, to respond
Dywrthredu *v*, to go adversely
Dywthio *v*, to protrude
Dywy -on *n*, vapour; fog [udder
Dywydd *n*, swelling with milk in the
Dywyllu *v*, to darken over
Dywyn *v*, to make fair or white; to bless
Dywyndeb *n*, blessedness
Dywynu *n*, blessing
Dywystlo *v*, to pledge

E.

E, Ef, Efe, Fe *pn*, he, him; it: an affirmative adverb. Fe'm poenir, I am tormented
E *px*, gives intensity to signification of words, as *eang*, from *ang; effraw*, from *ffraw*
Eang *a*, ample, large, commodious, free
Eangder *n*, amplitude; space
Eangiad *n*, amplifying; enlargement
Eangu *v*, to make ample, to extend
Eb -ion *nf*, issuing out; utterance
Eb, Ebu *v*, to say. Eb, Ebe, Ebr, say, says, quoth. Ebai, said
Ebach -au *nf*, nook, corner
Ebaeth *n*, nook; cove
Eban, ebyn *n*, passing by or through
Ebargofiad, Ebargofiant *n*, forgetting, [oblivion
Ebargofio *v*, to forget
Ebargofraith, reithiau *nf*, amnesty
Ebediw -iau *n*, heriot
Ebiaith, ieithion *nf*, part of a sentence
Ebill -ion *n*, auger; peg; key of a musical instrument
Ebillen *nf*, gimlet; peg

Ebillwydd *cn*, wooden pegs or keys; the staves of the ancient *Peithynen*, on which the letters were cut
Ebod, Ebodn *n*, dung; ordure
Ebodi *v*, to void dung
Ebol -ion *n*, colt, foal
Eboles -au *nf*, she-colt, filly
Ebolgarn *n*, the colt's-foot
Eboliog *a*, being with foal, in foal
Eboludd *ad*, without delay or hindrance
Ebr *n*, egress; utterance: *v*=Eb
Ebran -au *n*, provender, bait
Ebranu *v*, to bait, to fodder
Ebreidiad *n*, passing on
Ebri *n*, egress; password
Ebrifed *a*, numberless
Ebrill *n*, month of April
Ebru *v*, to pass out; to utter, to say
Ebrwyad, aid *n*, vicar
Ebrwydd *a*, quick, hasty, early
Ebrwyddo *v*, to accelerate
Ebrwyddol *a*, accelerating
Ebrydu *v*, to pass onward
Ebryfygu *v*, to neglect
Ebu *v*, to utter, to speak, to say. *See* Eb
Ebwch *n*, gasp; sigh
Ebwedd -au *nf*, dialect
Ebychiad *n*, sighing, aspiration; gasping
Ebychiad, iaid *n*, interjection=Ebychair
Ebychu *v*, to gasp; to sigh; to aspirate
Ebyd *n*, passing off or by
Ecriad *n*, being harsh
Ech -au *nf*, what yields or pervades
Echaeth *n*, seclusion; rest
Echain *v*, to seclude; to rest
Echdoe *ad*, the day before yesterday
Echdywyn *n*, splendour
Echdywynu, Echdywynygu *v*, to glitter
Echel -au *nf*, axis, axletree
Echen, Echyn *nf*, source; stock; tribe
Eching *n*, strait; restraint
Echlys -ion *n*, motive; occasion
Echlysu *v*, to cause; to render
Echnos *ad*, night before last
Echrê *ad*, rather, more so
Echreiddig *a*, eccentric
Echrestr -au *nf*, register
Echryd *n*, affright, trembling
Echrydu *v*, to quake, to shiver
Echrydus *a*, shocking, horrid
Echryn, Echryniad *n*, quaking, horror, [trepidation
Echrynol *a*, quaking
u *v*, to quake, to tremble
shock: *a*, shocking
l *n*, shock or horror
rn, Echrysol *a*, direful, horrific, shocking, horrid, dire
Echryslonder *n*, direfulness
Echrysloni *v*, to be direful
Echu *v*, to go aside, to retire
Echudd *n*, seclusion
Echuddio *v*, to seclude
Echur *n*, anguish, pain
Echw *n*, rest, quiescence
Echwa *v*, to ride
Echwaint *n*, cessation, rest
Echwng *a*, close, contiguous
Echwith *a*, adverse; awkward
Echwraint *n*, state of rest [eve
Echwydd *n*, state of stillness; autumn;
Echwyn -ion *n*, loan, hire
Echwyna *v*, to borrow
Echwynwr, wyr *n*, lender or giver on trust; creditor
Echwyrth *a*, sottish; dull
Ed *n*, aptitude; velocity [yarn
Edaf -edd, Edafedd, Edeu *nf*, thread,
Edefyn *n*, single thread
Edfryd *n*, restoration: *v*, to restore
Edfrydiad *n*, restoring, restoration
Edfudd -ion *n*, profit, interest
Edfyn -oedd *n*, casting off; departure
Edfyn *v*, to go off, to depart
Edfynt *n*, going from, departure
Edgyllaeth *n*, dejection
Edifar *a*, penitent, sorry
Edifarhâd *n*, repenting [sorry
Edifarhau, Edifaru *v*, to repent; to be
Edifarus *a*, penitent, contrite
Edifeiriol *a*, repenting, repentant
Edifeirwch *n*, repentance, penitence
Eding *n*, restriction
Edlaes *a*, slack, trailing
Edlid -ion *n*, vexation; irritation
Edlin, Edling -ion *n*, heir apparent
Edliw *n*, reproach, upbraiding
Edliwiant *n*, reproach
Edliwied, Edliwio *v*, to reproach
Edliwiwr, wyr *n*, upbraider, reproacher
Edlwg, lygon *n*, review, view
Edlygu *v*, to review, to view
Edlym *a*, pungent, acute
Edlymu *v*, to make acute, to sharpen
Edlynu *v*, to smear, to daub
Edmyg, Edmygedd *n*, reverence, solemnity; admiration
Edmyg *a*, reverent, solemn [mire
Edmygu *v*, to revere, to honour; to ad-
Edn, ednod *nc*, fowl; bird
Ednain *np*, the winged tribe; birds
Ednan *nf*, winged one, bird
Ednarmes *nf*, augury
Ednog *a*, having wings, winged
Ednogaeth *nf*, ornithology

Ednogion *np*, winged ones
Ednogyn *n*, fly; gnat
Ednol *a*, relating to birds
Ednydd -ion *n*, withe
Ednyddiad *n*, retortion
Ednyddu *v*, to writhe back; to retort
Ednyfed *n*, essence
Ednyw -iau *n*, essence; spirit
Ednywed *n*, spiritual state
Edrif -ion *n*, recounting
Edrifo *v*, to recount, to number
Edring -au *nf*, lease, holding
Edrin -ion *n*, murmuring noise
Edriniad *n*, remurmuring
Edrino *v*, to reverberate; to echo
Edrith -iau -ion, simulation
Edrwyth *n*, resolvent
Edrybod *n*, history; recital
Edrych *v*, to look, to behold; to seem
Edrych -ion *n*, appearance
Edrychedigaeth *nf*, appearance
Edrychiad *n*, looking; vision; sight
Edryd -au *nf*, resource; stock
Edryd *v*, to restore; to renew
Edrydiad *n*, restoration
Edryf -au *nf*, source; stock; tribe
Edryfiad *n*, réassuming
Edryfu *v*, to reassume, to assume
Edrysedd *n*, superfluity
Edryw -ion *n*, instinct; scent
Edrywan -au, Edrywant *n*, tracing by [scent
Edrywedd *n*, scent
Edryweddu *v*, to trace by scent
Edw *a*, fady, faded, withered
Edwad *n*, fading away
Edwaint *n*, fading, decay
Edwedd *nf*, state of decay
Edwi *v*, to decay, to fade
Edwica *v*, to extort; to forestal
Edwin *a*, fading, withering
Edwiniad *n*, withering, decay
Edwino *v*, to fade, to decay, to wither
Edyn *n*, winged one, fowl: *np*, wings
Edyrn *n*, sovereignty
Eddain *n*, move, glide
Eddain *v*, to pass on; to glide onward
Eddestl -on *n*, fleet one; steed
Eddewid=Addewid
Eddi *np*, thrums; fringe
Eddrin, Eddrino *v*, to whisper
Eddrin -ion *n*, whispering
Eddrith -ion *n*, varied appearance
Eddu *v*, to press on, to go
Eddwll *a*, covered; submissive
Eddyllder *n*, submission
Eddyllu *v*, to be humble

Ef *ad*. See E
Efa *v*, to agitate, to move
Efain *v*, to be moving: *n*, avens
Efan *n*, motion; course
Efe *pn*, he, him; it
Efengyl -au *nf*, gospel
Efengylaidd *a*, evangelical
Efengyles -au *nf*, female evangelist
Efengyliaeth *nf*, evangelism [gospel
Efengylu *v*, to evangelize; to preach the
Efengylwr, wyr, Efengylydd -ion *n*, evan-
Efel *a*, alike, similar [gelist
Efelwch, ychion, Efelychiad -au *n*, imitation, similitude; simile
Efelychu *v*, to resemble; to liken, to compare, to imitate
Efelly *ad*, in that way; so; thus
Efiyn -au *n*, atom
Efnuch, Eunuch -iaid *n*, eunuch
Efnyn -au *n*, minute particle, atom
Efnys *np*, enemies, foes
Efo *pn*, he, him; it=Efe
Efo *pr*, along with, with
Efory *ad*, to-morrow: *n*, to-morrow
Efrad *n*, treachery; crime
Efrais *a*, corpulent; big
Efras *n*, plumpness
Efr -au *cn* (efryn *n*), tare; darnel
Efrefu, Efrëu *v*, to low; to bleat
Efrllid -au *n*, merit, desert
Efryd -iau -ion *n*, study, meditation
Efrydu, Efrydio *v*, to meditate, to study
Efrydwr, wyr, Efrydydd -ion *n*, student
Efrydd *a*, maimed, disabled, crippled
Efryddu *v*, to maim, to disable, to cripple
Efwr, Efyrllys *n*, cow-parsnip
Efwrn *n*, spreading out, jut
Efydd *n*, copper; brass [pan
Efydden -au *nf*, Efyddyn -au *n*, copper
Efyddiad *n*, coppering
Efyddu *v*, to copper
Efyntau *pn*, he or him also
Efyrnig *nf*, yearling goat
Effaith, effeithiau *nf*, effect [effect
Effeithio, Effeithioli *v*, to effectuate, to
Effeithiol *a*, effectual, efficient
Effeithiolaeth *nf*, effectuation
Effeithioldeb *n*, efficacy
Effro, Effraw *a*, awake; vigilant
Effroi *v*, to rouse, to wake
Effrom *a*, haughty; stubborn
Effros *cn*, the euphrasy
Egalen *nf*, whetstone, hone
Egfaen, egfain *n*, haw, hawthorn berry
Egin -au *np* (-yn *n*), germs, shoots, blades, sprouts

Eginol *a*, germinant, shooting
Eglan -oedd -au *nf*, bank; gulf; channel
Eglog *a*, gaping, yawning
Eglur *a*, bright, clear: plain, evident; obvious, manifest; lucid
Egluradwy *a*, demonstrable, explicable
Egluraint *n*, splendour
Eglurdeb *n*, clearness, perspicuity
Eglurhâd, Egluriad *n*, explanation
Eglurhau *v*, to explain, to expound
Eglurhaol, Egluriadol *a*, explanatory
Egluriadur -on *n*, expositor, glossary
Egluro *v*, to manifest, to explain
Eglurwr, wyr *n*, illustrator
Egluryn *n*, exemplar, manifesto
Eglwg *a*, manifest, lucid=Eglur
Eglwys -i -ydd -au *nf*, church
Eglwysiad *n*, churching
Eglwysig *a*, of a church; ecclesiastical. Gwr eglwysig, clergyman, ecclesiastic
Eglwyso, Eglwysa *v*, to church
Eglwyswr, wyr, Eglwysydd -ion *n*, churchman; clergyman
Eglyd *a*, hovering; wavering
Eglyn *n*, the golden saxifrage
Egni, ïon *n*, effort, endeavour
Egnïo *v*, to endeavour, to make an effort
Egnïol *a*, vigorous, forcible
Egnïus *a*, impetuous, forcible
Egor *n*, opening: *v*, to open
Egored, &c.=Agored, &c.
Egr *a*, sharp, tart; eager; sour; stale
Egri, Egredd *n*, staleness, acidity
Egriad *n*, growing stale or acid
Egrid -iau *n*, oxide
Egridiad *n*, oxidation
Egrido *v*, to oxidize, to oxidate
Egroes *np* (-en *nf*), eglantine berries
Egru *v*, to grow stale or acid
Egrufft *n*, spawn of frogs: -ion, griffon
Egryd, Egryn *n*, trembling
Egrygi *n*, hoarseness
Egwal -au *n*, cot, hut
Egwan *a*, feeble, weak, drooping
Egwanaeth *nf*, imbecility
Egwander *n*, feebleness, debility
Egweddi, Iau *n*, dowry
Egwy -on *n*, plague, pest
Egwya *v*, to break in blotches
Egwyd -ydd *nf*, the fetlock
Egwydled *n*, small of the leg
Egwyddor -ion -au *nf*, rudiment; prin- the alphabet
v, to initiate
d *n*, initiation
l *a*, rudimental; alphabetical
nf, opportunity

Egyr -au *n*, acre: *v*, will open
Eng -ion *n*, space: *a*, ample
Engherdded -ion *n*, sojourning
Enghraifft, enghreifftiau *nf*, example
Englyn -ion *n*, metre so called; epigram; stanza [to be delivered
Engu *v*, to set at large, to free, to loose;
Engur *a*, marvellous, amazing
Engurio *v*, to marvel, to wonder
Engwarth, weirth *n*, beach
Engwawd *n*, panegyric
Engwth *n*, a push: *a*, sudden [angels
Engyl *n*, expanding principle, fire: *np*,
Engyn *n*, outcast, wretch
Engyrth *a*, awful, direful
Ebagru *v*, to make ugly
Ehed -ion *nf*, flight: *a*, flying
Ehedeg *v*, to fly, to skim
Ehedfaen, fain, feini *n*, loadstone
Ehedfan *v*, to hover, to fly
Ehediad *n*, flight, flying
Ehediad, iaid *n*, fowl, bird
Ehedion *np*, refuse of corn
Ehedog *a*, having flight, flying
Ehedol *a*, relating to flight
Ehedydd -ion *n*, flyer; lark
Ehedyn *n*, winged creature
Ehegr *a*, the staggers, disease in horses
Ehegr *a*, abrupt: *ad*, quickly
Ehegru *v*, to move rapidly
Ehelaeth, &c.=Helaeth, &c.
Ehöeg *a*, green
Ehud *a*, flighty, heedless, rash
Ehudrwydd *n*, rashness
Ei *pn*, his, him; her; its, it: *v*, thou [wilt go
Eich *pn*, your
Eichio *v*, to sound; to cry out
Eidio *v*, to enliven; to frisk
Eidiog, Eidiol *a*, lively, vigorous
Eidiogi *v*, to invigorate, to enliven
Eidion -au *n*, ox, steer, bullock
Eidral *cn*, ground-ivy
Eiddew *cn*, ivy
Eiddgar *a*, zealous, ardent
Eiddgarwch *n*, zealousness, zeal, fervour
Eiddiar *n*, heath, heather, ling
Eiddig *a*, jealous
Eiddigedd *n*, jealousy; zeal
Eiddigeddu, Eiddigo *v*, to grow jealous;
Eiddigor *n*, superior [to grow zealous
Eiddigus *a*, jealous; zealous
Eiddil *a*, slender, small; feeble, weak
Eiddildeb *nf*, diminution; meiosis
Eiddilhâd *n*, extenuation
Eiddilhau *v*, to grow slender
Eiddiliad *n*, extenuation
Eiddilo *v*, to extenuate

Eiddilwch *n*, slenderness; smallness
Eiddio *v*, to possess
Eiddiog *a*, owned: *n*, slave
Eiddion *np*, personal property
Eiddiorwg *cn*, ivy=Eiddew
Eiddo *n*, property, chattels: *pn*, his, &c. Eiddof, eiddot, eiddi, eiddo, eiddom, eiddoch, eiddynt, mine, thine, his, hers, ours, yours, theirs
Eiddun *a*, desirous, fond
Eidduned -au *nf*, desire, choice; vow
Eiddunedu, Eidduno *v*, to desire, to wish, to vow; to pray
Eidduniad *n*, desiring
Eiddunol *a*, delectable
Eiddwg, Eiddwng *a*, contiguous, near
Eiddyganu *v*, to approximate
Eigiaeth *nf*, teeming state
Eigian *n*, centre; origin; force
Eigian *v*, to bring forth; to sob
Eigio *v*, to generate, to bring forth
Eigiol *a*, teeming, prolific
Eigion -au *n*, middle; abyss, the ocean, the deep
Eigr -ion *nf*, virgin, maid; nymph
Eigraeth *nf*, virgin state, virginity
Eigrau *np*, stockings without feet
Eingio *v*, to expand, to dilate
Eingion -au *nf*, anvil
Eilar *n*, second ploughing
Eilchwyl *ad*, once more, again
Eilewydd -ion *n*, musician
Eilfaint *n*, second rate: *a*, second rate
Eilfam -au *nf*, second mother
Eilfydd *a*, second, like, similar
Eilfyddu *v*, to imitate
Eiliad -au *n*, constructing; a second
Eiliant *n*, constructure
Eiliasaf *n*, melodious flow
Eilier -au *n*, the butterfly
Eilig *a*, apt to glide; playful
Eilio *v*, to place alternately, to plait, to construct; to second
Eilir -ion *n*, regeneration; spring. Alban eilir, vernal equinox
Eiliw -oedd *n*, aspect, figure, hue
Eiliwed *n*, reproach, shame
Eiloes *nf*, second age: *ad*, again
Eilon *n*, music, melody
Eilon *n*, hart, roebuck
Eilun -od *n*, image; idol
Eilun -iau *n*, copy
Eilunaddolgar *a*, idolatrous
Eilunaddoli *v*, to worship idols
Eilunaddoliad *n*, Eilunaddoliaeth *nf*, idolatry
Eilunaddolwr, wyr *n*, idolator, worshiper of images
Eiluniaeth *nf*, imitation
Eilunio *v*, to imitate, to copy
Eilw *n*, music, melody
Eilwaith *nf*, second time or turn
Eilwy -on *n*, musician
Eilwydd *n*, love meeting
Eilydd -ion *n*, musician
Eilyg *n*, melody; delight
Eilyw *n*, music, melody
Eilywiant *n*, minstrelsy
Eill *pn*, their, they=Ill
Eilldu *n*, outward side
Eilliedydd -ion *n*, cutter, shaver, barber
Eillio *v*, to cut off, to shave
Eilliwr, wyr *n*, shaver, barber
Ein *pn*, our, us. Einom, Einym, ours
Einawr *ad*, now, at present
Einioes *nf*, course of life, life, lifetime
Einion -au *nf*, anvil=Eingion
Eira *n*, snow. Bwrw eira, to snow
Eiras *n*, that glows, burning cinders
Eirchiad, iaid *n*, one who demands
Eirchiol *a*, mandatory, commanding
Eirfdy, dai *n*, armoury; arsenal
Eirfydd -ion *n*, blazoner of arms
Eiriach *v*, to deprecate, to spare
Eiriachus *a*, deprecatory
Eirian *a*, splendid, bright, fair
Eirianedd *n*, splendour
Eirianol *a*, tending to make fair
Eirianrod *nf*, the galaxy, the milky way
Eirianu *v*, to make splendid
Eirias -au *n*, glowing or burning cinder
Eirias *a*, burning, glowing, fiery
Eiriasedd *n*, the state of being glowing
Eiriasfaen, feini *n*, ruby
Eiriasu *v*, to burn fiercely
Eiriesyn *n*, glowing cinder
Eirif -ion *n*, number; counting
Eirifo *v*, to enumerate
Eirig *a*, splendid, shining, gay
Eirin *np* (-en *nf*), plums. Eirin Mai, Eirin Mair, gooseberries. Eirin gwlanog, peaches
Eirinwydd *np* (-en *nf*), plum-trees
Eirio *v*, to brighten
Eirioes *nf*, purity of life
Eiriol *v*, to intercede; to intreat
Eiriolaeth *nf*, Eirioled, Eiriolwch *n*, intercession; intreaty; prayer
Eirioli *v*, to intreat; to intercede; to pray
Eiriolus *a*, persuasive; interceding
Eiriolwr, wyr, Eiriolydd -ion *n*, intercessor, mediator
Eiriolyddiaeth *nf*, mediatorship
Eirion *np*, ornaments, jewels
Eirioni *n*, border; ruffle

irionynu *v*, to fringe; to ruffle
irllyd *a*, apt to be snowing, snowy
iros *n*, bright or flame colour; scarlet
irosglwyf, Eirosgryd *n*, scarlet fever
irthio *v*, to growl; to bait
irw, Eirwy -on *n*, cataract, waterfall.
irwlaw *n*, sleet [*See* Aerwy
iry *n*, snow=Eira
iryaidd, Eiryog *a*, like snow, snowy
isen, ais *nf*, rib; lath
isglwyf -au *n*, pleurisy
isio *v*, to lathe; to lattice
isieu *n*, want, need, lack
isin *cn*, bran, husk
isinaidd, Eisinllyd, Eisinog *a*, abounding with bran, husky
isiw -on *n*, want, need, poverty
isiwed, Eisiwyd *n*, indigence, want
isiwo *v*, to become destitute
isoes, Eiswys, Eisys *ad*, likewise; al-
isor *a*, equal, similar, like [ready
isorawd *n*, counterpart
isori *v*, to make similar
issilledd, Eissillydd *cn*, offspring, issue
isteddd, Eiste *n*, sitting; the act of sitting: *v*, to sit, to be seated
isteddfa -oedd, fäu *nf*, Eisteddle -eedd *n*, seat
isteddfod -au *nf*, sitting; session; congress of bards or literati
isteddial *v*, to sit often [tary
isteddig *a*, accustomed to sit, seden-
isteddol *a*, sitting, sedentary
iswng, yngion *n*, sob, sigh
ithaf *a*, extreme, farthest, utmost
ithafed -oedd *n*, extremity
ithafig *a*, extreme, ultimate
ithafoedd *np*, remotest regions, uttermost parts; extremes
ithafradd -au *nf*, superlative degree
ithen *nf*, prickle or point
ithin *np*, furze, gorse. Eithinfyw,
ithin *a*, full of prickles [savine
ithinen *nf*, furze bush
ithinog *a*, full of furze
ithiw *a*, full of prickles
ithr *pr*, except; besides: *c*, but
ithriad, Eithrad -au *n*, exception
ithro *v*, to except; to exclude
ithrol *a*, exceptive; exclusive
l -od *n*, intelligence, spirit
[illegible] *nf*, spiritual being
[illegible] ermit, anchorite
[illegible] l *nf*, hind, fawn
[illegible], intestines
[illegible] ıdulgence
[illegible] en *nf*), wild geese

Elech -au *nf*, slate, flag
Elen -od *nf*, nymph
Eleni, Elenid *ad*, this year
Elest *np*, flags, sedges [iris
Elestr -on *cn* (-en *nf*), flag; fleur de lis;
Elfaeth *nf*, constitution [equinox
Elfed *n*, autumn. Alban elfed, autumnal
Elfen -au *nf*, element; particle
Elfenol *a*, elemental, elementary, con-
Elfenu *v*, to constitute [stituent
Elfod -au *n*, intellectual existence; demon
Elfyd -oedd *n*, intellectual world
Elfydd -au *n*, elementary principle, element; earth, land
Elfyddan -au *nf*, the earthy globe
Elfydden -au *nf*, earth; region
Elfyddu *v*, to element
Elff, eilff *n*, pure state; demon
Elgain *a*, supremely fair
Elgeth -i *nf*, the chin, the jaw [plaister
Eli, eliau, eliöu *n*, ointment, salve;
Elin -au *nf*, angle; elbow
Elindys *nc*, caterpillars=Llindys
Elino *v*, to angle, to elbow
Elinog *a*, angular; jointy
Eliö *v*, to apply salve, to anoint
Elor -au *nf*, bier
Elorwydd *n*, hearse
Elu *v*, to move on; to go=Myned
Elus *a*, bounteous, charitable
Elusen -au -i *nf*, bounty, alms
Elusendod *n*, almsgiving
Elusendy, dai *n*, almshouse
Elusengar *a*, charitable, benevolent
Elusengarwch *n*, almsgiving, charity
Eluseni *n*, bounty, charity
Elw -oedd *n*, goods; profit, gain. Yn fy elw, in my possession
Elwa *v*, to gain, to profit; to get wealth;
Elwant *n*, profit; lucre [to trade
Elwch *n*, shout of joy, joy
Elwi *v*, to turn to profit, to gain
Elwig *a*, tending to produce [elwlen
Elwl -od *cn*, the reins, the kidneys: *sf*,
Elydn, Elydr -on *n*, brass; bell-metal
Elydraidd *a*, like brass, brassy
Elyf *a*, gliding, smooth
Elyw *n*, aloes, juice of aloes
Ellael -iau *nf*, eyebrow
Ellaig *np* (elleigen *nf*), pears=Gellaig
Ellain *a*, radiant; splendid
Ellast *n*, carline thistle
Ellbwyd *n*, famine, hunger
Ellmyn *np*, foreigners; Germans
Elltrewen -au *nf*, gossip; stepmother
Elltyfion *np*, exogens
Elltyfol *a*, exogeneous

Ellwedd *nf*, outward aspect
Ellydd *n*, cutting off
Ellyll -on *n*, elf, goblin, demon
Ellylldan *n*, ignis fatuus
Ellylles -au *nf*, she-goblin; she-demon
Ellyllyn *n*, little imp
Ellyn -od *n*, cutter, razor
Ellynedd *ad*, last year
Em -au *nf*. gem, jewel
Emano *ad*, three days hence
Emendigaid *a*, cursed
Emenydd -iau *n*, the brain=Ymenydd
Emig *nf*, little jewel
Eminiog -au *nf*, door-post
Emyn -au *n*, hymn, chant
Emynu *v*, to hymn, to chant
En, an enhancing prefix
Enaele, Enaelen *n*, blemish; wound
Enaid, eidiau *n*, soul; life
Enaint. einiau *n*, ointment
Enawel *nf*, hurricane
Enawr *n*, intelligence
Enbyd *a*, dangerous, perilous
Enbydrwydd *n*, peril, danger
Enbydu *v*, to endanger, to hazard
Enbydus *a*, perilous, dangerous
Encil -ion *n*, retreat, flight
Encilio *v*, to retreat; to withdraw
Encilydd -ion *n*, retreater, seceder
Encudd -ion *n*, concealment
Encuddio *v*, to conceal
Encyd *n*, space; while
Enchwardd *n*, loud laughter
Enderig -edd *n*, steer, ox
Endid -au *n*, entity
Enddawd *n*, setting mark
Enddodiant *n*, distinction
Enddwl, ddylon *n*, the affection or will
Eneidfaddeu *n*, one cast for death
Eneidio *v*, to endue with soul
Eneidiog *a*, having a soul
Eneidiol *a*, animated; of the soul; living
Eneidioli *v*, to animate
Eneidrwydd *n*, the temples
Eneinio *v*, to anoint
Eneiniog *a*, anointed: *n*, the Anointed
Eneirchio *v*, to put in armour [Christ
Ener *n*, intelligence
Enfawr *a*, very great, huge, immense
Enfil -od *n*, animal, beast
Enfyged *nf*, worship, respect, honour
Enfys. Enfysg -au *nf*, rainbow; iris
Enhudded *nf*, envelopment
Enhuddo *v*, to envelop, to shadow; to
Enhuddol *a*, enveloping [cover
Enhued *n*, follower of the chase

Eniain *n*, temperature: *a*, very clear;
Enid -iau *nf*, woodlark [intense
Enig *a*, full of spirits, lively, vigorous
Eniwaid, Eniwed *n*, damage, harm
Eniwedu, Eniweidio, Eniwo *v*, to damage
Eniwol *a*, hurtful, noxious
Enllib -ion -iau *n*, slander, calumny,
Enllibio *v*, to slander, to detract [libel
Enllibiol *a*, calumnious, libellous
Enllibiwr, wyr *n*, slanderer, defamer
Enllibus *a*, calumnious, slanderous
Enllyn -oedd *n*, anything eaten with bread, as butter, cheese, or meat; *obsonium;* sowl (Pembrokeshire). Enllyn gwyn, butter and cheese, as distinguished from meat. Bara ac enllyn, bread and what is eaten with
Enllynu *v*, to moisten food [it
Ennill -ion *n*, advantage, gain, profit
Ennill *v*, to get advanage, to gain
Ennillgar *a*, advantageous
Ennyd *n*, while. time, space
Ennyn *n*, kindling: *v*, to kindle, to burn
Ennynfa -oedd *nf*, inflammation
Ennynol *a*, tending to kindle, inflamma-
Ennynu *v*, to kindle, to inflame [tory
Enrhy -on *n*, abundance, much
Enrhyal *n*, breed, increase
Enrhydedd, &c.=Anrhydedd, &c.
Enrhyfedd *a*, wonderful, strange
Enrhyfeddu *v*, to marvel, to wonder
Euserth *n*, slip: *a*, slippery
Entraw -on *n*, proffesor, master
Entrew -au *n*, sneeze; snort
Entrewi *v*, to sternutate. to sneeze
Entrewiad *n*, sternutation
Entrych, Entyrch *n*, the firmament
Enw -au *n*. name, appellation. Enw cadarn, noun substantive. Enw gwan, noun adjective. Enw priod, Enw priodol, proper name. Galw un allan o'i enw, to call one names
Enwad *n*, naming; denomination
Enwadol *a*, denominative; nominative
Enwadur -on *n*, nomenclature, diction-
Enwaededig *a*, circumcised [ary of terms
Enwaediad *n*, circumcision
Enwaedu, Enwaedio *v*, to circumcise
Enwaered *a*. very low; prone
Enwai, eion *n*, nominative case
Enwaid *a*, having a name
Enwair *a*, full of energy
Enwaisg *a*, very brisk or gay
Enwawd *n*, nomination, title
Enwedig *a*, specified, especial, particular
Enwedigaeth *nf*, specification

Enwedigol *a*, especial, particular; nomi-
Enweirus *a*, energetic [native
Enwi *v*, to name, to entitle
Enwir *a*, very true, perfect
Enwog *a*, renowned, famous. Enwogion, celebrated persons, eminent men
Enwogrwydd *n*, renown, celebrity
Enwol *a*, nominal, naming. Enwol-
Enwyllt *a*, very wild [iaid, Nominalists
Enwyn *a*, very white. Llaeth enwyn, buttermilk
Enycha *i*, behold, lo
Enydd *n*, seat of intellect
Enyfed *n*, energy, vigour
Eoca *v*, to catch salmon
Eofn *a*, bold, daring, forward
Eofnder *n*, confidence, boldness, daring
Eofneg *nf*, freedom of speech, parrhesia
Eog -iaid *n*, salmon. Eogyn *n*, samlet
Eon, &c.=Eofn, &c.
Eorth *a*, diligent, assiduous
Eorthedd *n*, diligence
Eos -au *nf*, nightingale
Eosidd *a*, like a nightingale
Eosig *nf*, little nightingale
Epa -od *n*, ape, monkey
Epil -oedd *cn*, offspring, issue
Epilgar *a*, prolific, teeming
Epilio *v*, to bring forth
Eples *n*, leaven, ferment
Epynt *n*, ascent, slope
Er *n*, impulse forward
Er *pr*, for, because of, in the place of, in order to; towards; to; for the sake of; since. Erof, erod, erddo, erddi, erom, erddoch, erddynt, for me, for thee, &c. Er ys dyddiau, days ago
Er *c*, though, since, notwithstanding
Er *px*, enhancing the meaning of words
Eraint *nf*, ball; cup; pear
Erbarch *n*, respect, deference
Erbin *n*, the calamint
Erbwl *a*, very blunt
Erbylu *v*, to blunt=Pylu
Erbyn -ion *n*, contrast, opposition
Erbyn *pr*, against, opposite, by
Erbyniad *n*, receiving
Erch *n*, dark brown or dun
Erch *a*, dusky, dun; dismal; dire
Erchi *v*, to ask, to demand
Erchlais, leisiau *n*, dismal noise; wailing
Erchlas *n* & *a*, raven gray, gray
Erchliw *n*, dun colour
[illegible] *a*, agitating, quaking
[illegible] *v*, to agitate, to shake
[illegible], tradition; side. Erchwyn
[illegible]edstead
[illegible]lig *a*, transitive

Erchwyniad *n*, transition, transit
Erchwynio *v*, to make a transit
Erchwys *nf*, pack of hounds
Erchyll *a*, ghastly, horrible, terrible
Erchylldod, Erchylldra *n*, ghastliness
Erchyllu *v*, to make ghastly
Erchynu *v*, to uplift
Erchywynu *v*, to transmigrate
Erdolygu, Erdolwg *v*, to beseech
Erdd *n*, impulse, forwardness
Erdd *pr*, for the sake of, for=Er
Erddrwng *a*, confused
Erddrym *a*, potent, robust
Erddrymedd *n*, potency
Erddwyn *v*, to bear away
Erddygan -au *nf*, euphony; tune
Erddyganu *v*, to produce melody
Erddygnu *v*, to toil hard
Ereill *ap*, other: *np*, others
Ereinnwng *nf*, pear-orchard
Eres *a*, marvellous, strange
Eresi *n*, amazement, wonder
Eresiyn *n*, hurdy-gurdy
Eresu *v*, to marvel, to wonder
Erf *n*, briskness: *a*, brisk
Erfai *a*, brisk, gay, lively
Erfawr *a*, very great, vast, huge
Erfid *n*, junction; conflict
Erfid *v*, to go to loggerheads
Erfin *np* (-en *nf*), turnips=Maip (N.W.)
Erflawdd *a*, tumultuous
Erfyn -ion *n*, request, petition, prayer
Erfyn -au *n*, weapon; tool
Erfyn *v*, to ask, to request, to pray, to
Erfyniad *n*, petition [beg, to petition
Erfyniol *a*, supplicatory
Erfyniwr, wyr *n*, one who solicits or
Erganu *v*, to celebrate [begs
Erglyw *n*, listening
Erglywed *v*, to listen, to hear
Ergryd *n*, trembling, dread
Ergrydio *v*, to quake; to cause to quake
Ergryf *a*, endowed with strength
Ergryn *n*, terror, horror
Ergrynawd *n*, trepidation
Ergryniad, Ergrydiad *n*, tremulation
Ergrynig *a*, apt to tremble
Ergrynol *a*, terrifying
Ergrynu *v*, to tremble
Ergwydd *n*, tumble, fall
Ergwyno *v*, to complain
Ergyd -ion *n*, throw, cast; shot; charge; stroke; gist, meaning, purport, scope; drift. Ergyd yr haul, sun-stroke, *coup de soleil* [projectiles
Ergydiaeth *nf*, gunnery; science of
Ergydio *v*, to cast, to shoot

Ergydiol *a*, propulsive, projectile
Ergydiwr, wyr *n*, thrower, caster; shot
Ergyr -ion *n*, impulse, thrust
Ergyrch *n*, onset, attack
Ergyrchu *v*, to make onset
Ergyrio *v*, to thrust, to push
Ergyriol *a*, impulsive
Erhelfa, f'äu *nf*, hunting party
Erioed *ad*, from the beginning, ever
Eriw -ion *n*, progress, course
Erlewin -oedd *n*, splendour, glare
Erlid -iau *nf*, pursuit, chase: *v*, to chase, to pursue; to persecute
Erlidfa, f'äu *nf*, pursuit, chase
Erlidigaeth *nf*, persecution
Erlidio *v*, to pursue, to chase [cuting
Erlidiol *a*, pursuing, chasing; perse-
Erlidiwr, wyr *n*, persuer, chaser; per-
Erlif -ion *n*, great torrent [secutor
Erlifo *v*, to stream, to deluge
Erlyn -ion *n*, pursuit, chase; prosecution
Erlynad *n*, following; prosecution
Erlyniad, iaid *n*, pursuer; prosecutor
Erlyniaeth *nf*, prosecution
Erlynol *a*, prosecuting
Erlynydd -ion, Erlyniwr, wyr *n*, prose-
Erllen -au *nf*, lamp [cutor
Erllyfasu *v*, to adventure
Erllyriad, iaid *n*, the plaintain
Ermaes *a*, external, outward
Ermid *n*, junction; conflict
Ermig -ion *n*, instrument, tool
Ermilus *a*, prowling about
Ermoed *ad*, in all my life
Ermyg, Ermygedd *n*, respect, honour
Ermygu *v*, to adore, to revere
Ern *n*, earnest, pledge
Ernes -au *nf*, earnest, pledge
Erniw -ion *n*, harm, hurt
Erniwed, Erniwiant *n*, detriment
Erniwo *v*, to harm, to injure
Erniwol *a*, detrimental
Erno *v*, to give earnest
Ernwy *n*, briskness, vivacity
Ernych *n*, that gives anguish
Ernychol *a*, tormenting
Ernychu *v*, to torment, to vex
Ernyd *n*, precipice
Ertrai, treion *n*, ebb, ebb tide
Erth *n*, effort, push
Erthiad *n*, exertion
Erthrwch, thrychion *n*, rent, tear
Erthrychu *v*, to mangle, to tear, to rend
Erthu *v*, to make effort
Erthwch, ychion *n*, puffing, anguish
Erthychain *v*, to puff; to groan

Erthygl -au *nf*, article. Erthyglau ffydd, articles of faith
Erthyl -od *n*, untimely birth, abortion
Erthyliad *n*, abortion, miscarriage
Erthylog *a*, miscarrying, abortive
Erthylu *v*, to bring forth out of time, to
Erthyst *n*, testimony, test [miscarry
Erw -au *nf*, slang of land; acre. Erw'r gwaed, the field of blood
Erwain *cn*, goat's beard
Erwaint *cn*, meadow-sweet
Erwan *n*, stab, sting
Erwanu *v*, to stab, to sting
Erwawd *n*, panegyric
Erwch *n*, impulse, drive
Erwig *n*, small plot of land
Erwyd -oedd *nf*, pole, perch
Erwydd *np* (-en *nf*), cooper's staves
Erwydd -au *nf*, pole, perch
Erwyll *a*, gloomy, dusky
Erwyn *a*, very white; splendid
Erwyr *a*, oblique, awry, crooked
Erydd -on *n*, eagle=Eryr
Eryf -oedd *n*, impulse, push
Eryfed *n*, quaffing
Eryl -oedd *nf*, watch, look
Eryr -od *n*, eagle. Eryrod, shingles. Eryr y môr, the ospray
Eryrai *nf*, the eagle-stone
Eryran *nc*, young eagle, eaglet
Eryres -au *nf*, female eagle
Eryrfaen, fain *n*, aetites, eagle-stone
Eryri *nf*, shingles=Eryrod, Eryr
Eryrol, Eryraidd *a*, aquiline
Erysgwyddiad *n*, shouldering, jutting
Erysi *n*, amazement, wonder [out
Es *n*, separation; shoot
Es *pr*, since=Er ys
Esblydd *a*, delicate, tender
Esblydden *nf*, pippin [explanation
Esboniad *n*, exposition, commentary;
Esboniadur -on *n*, expositor, glossary
Esbonio, Esboni *v*, to explain, to expound
Esg *n*, what shoots out
Esgaeth *a*, void of restraint
Esgaidd *a*, nimble, brisk=Esgeiddig
Esgair, eiriau *nf*, shank, leg
Esgar -ion *n*, separation; foe; divorce. Llythyr esgar, bill of divorcement
Esgarant, esgeraint *n*, adversary
Esgard -ion *n*, cleft, chap
Esgarden -au *nf*, splinter
Esgardio *v*, to cleave, to splinter
Esgardd -ion *n*, rupture
Esgardde *nf*, dispersion
Esgaredd *n*, Esgaredigaeth *nf*, separa-

Esgeiddig *a*, moving gracefully, nimble
Esgeirca *v*, to move the shanks
Esgeiriog *a*, having shanks
Esgemydd -au *nf*, bench
Esgeulus *a*, negligent, heedless, careless
Esgeulusdod, Esgeulusdra *n*, disregard, negligence, carelessness
Esgeuluso *v*, to disregard, to neglect
Esgeuluswr, wyr *n*, neglecter
Esgid -iau *nf*, shoe. Marw yn esgidiau, to be hanged
Esglyw *n*, defence, shelter
Esglywu *v*, to defend
Esgob -ion, esgyb *n*, bishop
Esgobaeth *nf*, bishopric, see, episcopate
Esgobawd *nf*, diocese
Esgobdy, dai *n*, bishop's house
Esgobol *a*, episcopal, diocesan; episcopalian
Esgobydd -ion *n*, episcopalian
Esgor *n*, parturition
Esgor *v*, to bring forth, to be delivered
Esgordd -ion *cn*, strangers
Esgori *v*, to quit, to get over; to bring forth
Esgorllys *cn*, the birth-wort
Esgorol, Esgoredigol *a*, parturient
Esgorwraig, wragedd *nf*, midwife
Esgoryd *v*, to part from, to bring forth
Esgorydd -ion *n*, accoucheur
Esgud *a*, nimble, flippant, active
Esgudogyll *n*, woodlark
Esgus -ion *n*, refraining; excuse
Esgusawd, odion *n*, excuse, apology
Esguso, Esgusodi *v*, to make excuse; to excuse, to apologize for
Esgusodol, Esgusol *a*, excusing, apologetic
Esgusodydd -ion *n*, apologist
Esgymmun *a*, excommunicate, execrable
Esgymmuniad *a*, excommunication
Esgymmuno *v*, to excommunicate
Esgymol *a*, unassociating
Esgymu *v*, to dissolve society
Esgyn *v*, to ascend, to rise
Esgynedigaeth *nf*, ascension
Esgynfa, fëydd *n*, ascent, rise
Esgynfaen, fain *n*, horse-block
Esgyniad *n*, ascension
Esgyniaith *nf*, climax
Esgynlawr *n*, platform, stage
Esgynol *a*, ascending, rising
Esgyr -oedd *nf*, day's ploughing; acre
Esgyrndy, dai *n*, bone-house
Esgyrniad *n*, ossification
Esgyrniog *a*, bony, scraggy
[illegible]nol *a*, ossific, osseous
[illegible]gu *v*, to grin
[illegible]ct of bursting out
[illegible] a state of want
[illegible]o cause want

Esiwydd *n*, state of want
Esiwyddu *v*, to feel want
Esmwyth *a*, soft, smooth; easy; quiet
Esmwythäd, Esmwythiad *n*, smoothing
Esmwythäu, Esmwytho *v*, to smooth, to ease; to appease; to soften
Esmwythder *n*, smoothness; ease
Eswythyd *n*, state of ease
Esogryn *nf*, the mumps
Espyd *np*, guests, strangers
Essill -ion *cn*, offspring, progeny
Essilling *n*, origin, source
Essillydd *cn*, offspring, issue
Essyllt *nf*, what is fair or open
Est *n*, state of separation
Estarddu *v*, to break out, to issue
Estricio *v*, to bustle; to snatch away
Estrig *a*, apt to dart away
Estron -iaid *n*, stranger, foreigner
Estroneiddio, Estroni *v*, to estrange, to become estranged
Estrones -au *nf*, female stranger
Estroniad *n*, estrangement
Estronol *a*, strange, foreign
Estrys -iaid *nf*, ostrich
Estyfion, Estyfolion *np*, exogens
Estyflys *cn*, exogens
Estyfol *a*, exogenous
Estyll *np* (-en *nf*), staves, shingles, boards
Estyllodi *v*, to slit into boards
Estyllu *v*, to do with shingles, to board
Estyn -ion *n*, extent; grant
Estyn, Estynu *v*, to extend, to reach or stretch out
Estyniad *n*, reaching out
Estynol *v*, extending, stretching out
Esu *v*, to push away
Eswyn *n*, fetlock joint
Esyddyn *n*, dwelling
Esyth *np*, sharp sticks: *s*, aseth
Esythu *v*, to drive a stake through
Etewyn -ion *n*, firebrand
Etifedd -ion *n*, heir; infant. Etifedd cyn delwad, imperfect fœtus. Gwraig etifeddog, woman in childbed
Etifeddes -au *nf*, heiress
Etifeddiaeth *nf*, inheritance
Etifeddog *a*, having a child
Etifeddol *a*, hereditary
Etifeddu *v*, to inherit
Etifeddwely -au *n*, childbed
Etifiant *n*, heirship
Etifo *v*, to inherit; to own
Etifol *a*, hereditary
Eto, Eton, Etwa, Etwaeth *c*, yet, still; *ad*, again
Ethais *n*, what spreads out
Ethol *n*, selection, choice: *a*, select, choice
Ethol *v*, to select, to choose

Etholedig *a*, chosen, elect. Yr etholedigion, the elect
Etholedigaeth *nf*, election [chise
Etholfraint, freintian *nf*, elective fran-
Etholiad *n*, choosing; election
Etholydd -ion, Etholwr, wyr *n*, elector
Etholyddiaeth *nf*, electorship, electorate
Ethrefig *a*, domestic
Ethrefu *v*, to domesticate
Ethrewynu *v*, to conciliate
Ethrin *n*, conflict; toil
Ethrino *v*, to conflict
Ethryb -oedd *n*, cause, occasion. O ethryb, because, on account of
Ethrychwil -od *nf*, lizard
Ethrylith -au *nf*, intuition=Athrylith
Ethrywyllt *a*, ferocious
Ethrywyn *v*, to conciliate
Ethu *v*, to proceed, to go=Myned
Ethw *a*, of pervading quality
Ethy -au *nf*, spur
Eu *pn*, their, them
Euad, aid *n*, speedwell
Euddon *np* (-yn *n*), mites, acari
Euddoni *v*, to breed mites
Eugi *v*, to bawl, to shriek
Eulon *np*, excrements, dung
Euocăn *v*, to make guilty
Euod *np*, worms in sheep
Euog *a*, guilty; false. Euogion, convicts
Euogbrofi *v*, to convict; to condemn
Euogbrofiad *n*, conviction
Euogfarn -au *nf*, condemnation
Euogfarnu *v*, to find guilty, to condemn
Euon *np*, bots in horses
Eurafal, Eurfal -au *n*, orange; citron
Euraidd, Euraid *a*, golden, of gold
Euraint *n*, what is of gold
Eurben *n*, the fish gilt-head
Eurbibau *np*, orpiment
Eurdorch, dyrch *nf*, wreath of gold
Eurdde *a*, covered with gold
Eurddrain *np*, barberry-trees
Eurem -au *nf*, golden jewel
Eurfaen, fain, feini *n*, chrysolite; philosopher's stone
Eurfanadl *np* (-en *nf*), sweet broom
Eurfrodiad *n*, gold brocade
Eurgain *a*, of golden brightness
Eurgalch *n*, gold enamel
Eurgrawn *n*, gold treasure; treasure
Euriad *n*, doing with gold
Eurin *a*, of gold, golden
Eurinllys *n*, St. John's wort
Eurllen, Eurlen -i *nf*, arras, kind of stuff
Eurliw, Eurliw *n*, gold colour; yellow
Eurnon *nf*, laburnum
Eurwedd *a*, of golden hue
Eurych -od *n*, goldsmith; worker in metal; tinker
Eurychaeth *nf*, goldsmith's art
Eurydd -ion *n*, goldfiner
Euryll -od *n*, jewel of gold
Euryn *n*, golden trinket
Ewa -on *n*, uncle (in fond language)
Ewach *n*, weakling, fribble
Ewaint *np*, young people
Ewerddon *nf*, green spot of land; Ireland
Ewi *v*, to listen; to attend
Ewiar *a*, smooth; clear; sleek
Ewig -od *nf*, hind; deer; doe
Ewin -edd *nf*, nail, talon, claw
Ewinallt *nf*, steep cliff
Ewinbil -ion *n*, agnail, hangnail
Ewinbren -i *n*, tie-beam, girder
Ewinfedd -i *nf*, nail measure, nail
Ewingraff *a*, sharp-clawed
Ewingrwn *a*, turned as a nail
Ewino *v*, to use the nails
Ewinog *a*, having nails
Ewinor *nf*, whitlow
Ewinrew *nf*, frost-bitten state
Ewinwasg *nf*, agnail; whitlow
Ewn *a*, daring, bold, brave=Eofn
Ewybr *a*, quick, nimble, fleet
Ewybraidd *a*, of swift nature
Ewybredd *n*, velocity; glancing
Ewybren *nf*, the firmament=Wybren
Ewybro *v*, to glance, to dart suddenly
Ewydn *a*, clammy, viscous
Ewydno *v*, to grow viscous
Ewyll *n*, will, action of mind
Ewylliad *n*, volition
Ewyllio, Ewyllu *v*, to exert the will
Ewyllys -iau -ion *n* & *nf*, will, volition; desire; testament
Ewyllysgar *a*, willing, desirous
Ewyllysgarwch *n*, willingness
Ewyllysiwr *n*, one who wills or wishes
Ewyn -oedd, Ewynedd *n*, foam, spume, [froth
Ewyngant *n*, surge on a beach
Ewynog *a*, foamy, frothy
Ewynu *v*, to foam, to froth
Ewythr -od -edd *n*, uncle

F.

Fe (mutation of *Me*) *ad*=E
Fe, Fo *pn*, he, him=Efe, Efo
Fed (mutation of *Med*) *pa*, as far as, to=Hyd
Fel, Fal (mutation of *Mal*) *ad*, so, as,

Fory, Efory (mutation of *Mory*) *ad*, to-morrow. Y fory, the morrow
Fry (mutation of *Bry*) *ad*, above, aloft
Fwltur -iaid (Latin *vultur*) *n*, vulture
Fy (mutation of *My*) *pn*, my
Fyny (mutation of *Myny*) *ad*, upwards. Oddi fyny, from above
Fyr, Ffyr *cn*, fir, pine

FF.

Ffa *np* (ffäen *nf*), beans
Ffaced *n*, curd
Ffad -au *nf*, disguise, mask
Ffado *nf*, mite, trifle
Ffadu *v*, to mask, to feign
Ffadw *a*, masked, disguised
Ffael -ion *nf*, failing, fault
Ffaelu, Ffaelio *v*, to fail, to miss
Ffaeth *a*, luxuriant, rich; ripe
Ffaethder *n*, luxuriancy
Ffaethiad *n*, fecundation
Ffaethu *v*, to make luxuriant
Ffaethus *a*, luxuriant; mellow
Ffaethuso *v*, to fecundate
Ffafr -au *nf*, favour
Ffafriol *a*, favourable
Ffagl -au *nf*, blaze, flame
Ffaglog *a*, blazing, flaming
Ffaglu *v*, to blaze, to flame
Ffagod -au, Ffagoden *nf*, faggot, bundle
Ffagodi *v*, to tie in faggots
Ffai *n*, cessation; forgetting
Ffaig, ffeigian *nf*, extremity; stop
Ffain, ffeiniau *n*, cone
Ffair, ffeiriau *nf*, fair
Ffaith, ffeithiau *nf*, fact; act
Ffal -au *n*, closure; heel of a shoe
Ffald -au *nf*, fold; pinfold, pound
Ffaling -au *nf*, mantle, cloak
Ffalm *a*, whirling, twirling
Ffals *a*, false, deceitful
Ffalst *a*, cunning, crafty, sly
Ffalsder *n*, deceitfulness, cunning
Ffalsu *v*, to deceive, to falsify
Ffall *nf*, squab: *a*, squabby
Ffallach -od *nc*, squabby one
Ffan *n*, surface, top
Ffanwg *n*, covered state
Ffanygl *n*, protection
Ffaon *nf*, pod fruit; beans
Ffawgod -au *nf*, big paunch
n, ligature, band
f, tie; bundle
-i *nf*, bundle, whisp
to tie in bundles
ication, tying

Ffasgu *v*, to bind, to tie
Ffat -iau *nf*, smart blow, pat
Ffatio *v*, to pat; to box
Ffau, ffeuau *nf*, den, cave
Ffaw *n*, radiancy; glory
Ffaw *a*, radiant; glorious; fair
Ffawd, ffodion, ffodau *nf*, fortune, prosperity
Ffawg *n*, delight: *a*, delightful
Ffawr, fforiau *n*, running; course
Ffawwydd *np* (-en *nf*), fir-trees, pine-trees
Ffawydd *np* (-en *nf*), beech-trees
Ffed -ion *nf*, outside; appearance; demeanour: *a*, outward
Ffedel -au *nf*, the front, lap
Ffedog -au *nf*, apron
Ffedogaid, eidiau *nf*, apronful
Ffedogi *v*, to put on an apron
Ffedon -au *nf*, what screens, screen
Ffedonas -au *nf*, screen; fan
Ffedu *v*, to place outward; to expose
Ffedus *a*, exposed; manifest
Ffei *i*, begone, off, fie
Ffeigiad *n*, driving to an extremity
Ffeinidwydd *np* (-en *nf*), pine-trees
Ffeinig *a*, conical
Ffeio *v*, to put to shame
Ffeirio *v*, to barter, to change
Ffeithiant *n*, operation
Ffeithio *v*, to effect
Ffel *a*, fine; subtle; wily, sly, crafty
Ffelaig *n*, source of knowledge; chief
Ffelder *n*, subtlety, slyness
Ffelu *v*, to act subtlely
Ffen *nf*, flowing principle, air
Ffenestr -i *nf*, window
Ffenestrog *a*, having windows
Ffenestru *v*, to make windows
Ffenigl *n*, the fennel
Ffêr, ffêrau *nf*, the ankle
Ffêr *a*, dense, solid, strong
Ffer *n*, great cold, chillness, freezing
Fferdod, Fferdra *n*, congelation; freezing
Fferdd *a*, solid, firm; thick
Fferf *af*, solid, firm; thick: *m*, ffyrf
Fferis *nf*, steel, fire steel
Fferllyd *a*, congealing; chilling
Fferm -ydd -au *nf*, farm; dish, mess
Ffermwr, wyr *n*, farmer
Ffern -au *nf*, the ankle bone
Ffern *v*, to concrete; to congeal; to freeze; to perish with cold
Fferyll -ion, Fferylliad, iaid, Fferyllydd -ion *n*, metallurgist; artist; chemist
Fferyllfa, fëydd *nf*, laboratory
Fferylliaeth *nf*, chemistry
Fferylltiad, iaid *n*, hardwareman
Ffes *n*, subtlety, knowledge

Ffesawd *n*, craft, subtlety
Ffesol *a*, of a subtle nature
Ffest *a*, fast, speedy, quick
Ffestin *a*, of active nature [haste
Ffestinio, Ffestu *v*, to hasten, to make
Ffesu *v*, to penetrate, to ken
Ffetan -au *nf*, sack, bag; pert girl
Ffetanu *v*, to budget, to bag
Ffetur *n*, wild oats
Ffetus *a*, subtile, subtle, sly, wily
Ffeutur *n*, pewter
Ffi=Ffei
Ffiaidd *a*, loathsome, detestable
Ffieiddglwyf -au *n*, foul disease
Ffieiddiad *n*, abomination
Ffieiddio *v*, to loathe, to abominate
Ffigys *np* (-en *nf*), figs
Ffigysbren -au *n*, fig-tree
Ffigyswydd *np* (-en *nf*), fig-trees
Ffil *n*, scud, quick dart
Ffilcas *np*, offcasts, old rags
Ffilog -od *nf*, wing; filly
Ffiloges -au *nf*, flirting girl
Ffilor -ion *n*, minstrel, fiddler
Ffiloreg *nf*, vain babbling, nonsense
Ffilores -au *nf*, female minstrel
Ffill -ion *nf*, twist, turn
Ffillio *v*, to writhe, to twist
Ffin -iau *nf*, boundary, limit; fine, mulct
Ffinio *v*, to bound, to limit, to abut
Ffiniol *a*, bounding, limiting
Ffinion, Ffinionllyd *a*, abominable, disgusting, loathsome
Ffinioni *v*, to be disgusted. Ffinioni ar, to be disgusted with, to loathe
Ffiogen, ffiogod *nf*, coney, rabbit [dish
Ffiol -au *nf*, vial; bowl, cup; platter,
Ffiolaid, eidiau *nf*, bowlful, cupful; measure of capacity, in some parts equal to about ½ of a bushel
Ffion *cn*, the digitalis: *a*, crimson
Ffith *n*, gliding motion
Ffithell -od *nf*, young salmon
Ffithlen -i *nf*, what glides, glider
Ffithlio *v*, to glide; to dart
Ffiaced -au *nf*, flock, bunch
Ffiach -iau *nf*, flash. Ffiach o dân, a flash of fire
Ffiachio *v*, to flash, to glare, to gleam
Ffiachiog *a*, flashing, glaring
Ffiadr *a*, doatish; oafish; flattering
Ffiadru *v*, to doat, to fondle; to flatter
Ffiag -iau *nf*, sedge, flag
Ffiangell -au *nf*, whip, scourge
Ffiangellu *v*, to scourge, to whip
Ffiaim, ffleimiau *nf*, lancet, fleam

Fflais, ffleisiau *n*, break, rent; open
Fflam -iau -au *nf*, flame, blaze
Fflameg *nf*, inflammation. Fflameg y brefant, bronchitis. Fflameg y llygad, ophthalmia
Fflamio *v*, to flame, to blaze
Fflamiol *a*, flaming, blazing
Fflamlliw *a*, flame-coloured
Fflamllyd *a*, flamy, flaming
Fflamwch *n*, flaming state
Fflamychu *v*, to emit flames
Fflasg -au *nf*, basket; flask
Fflasgaid, eidiau *nf*, basketful [ket
Fflasged -i *nf*, straw vessel, shallow bas-
Fflau *nf*, spreading out
Fflaw, ffloion *nf*, ray, dart; flaw; splinter
Fflawnt *a*, smart, gay, gaudy
Ffle *n*, hem round
Fflech -au *nf*, squeak, squeal
Ffled -ion *nf*, restraint; refusal
Ffled *a*, restricted; scarce: *n*, cheat
Ffleg -au *nf*, squeak, squeal
Ffiegain *a*, squeaking; chuckling
Ffleimgoed, Ffiamgoed *nf*, the spurge
Ffleimio *v*, to lance
Ffleirio *v*, to stink
Ffleiryn *n*, stinkard
Ffles, ffleision *n*, lees, dregs
Fflew -ion *n*, what keeps in; guard
Fflicio *v*, to be overcast
Fflicws *a*, drizzling
Fflich -iau *nf*, squeak, squeal
Fflichio *v*, to squeak out
Ffliw -iau *nf*, a blow, a smack
Ffload *n*, darting, radiation
Ffloch *af*, abrupt, quick: *m*, ffiwch
Fflochen -au *nf*, splinter, rift
Fflochenu *v*, to splinter
Fflochi *v*, to dart suddenly
Ffloew *a*, radiant, lucid
Ffloi *v*, to radiate, to beam
Ffläyn *n*, splinter; shred: *f*, ffläen
Fflur -oedd *n*, bright hue; bloom
Fflureg -au *nf*, prow of a ship
Ffluro *v*, to seem bright; to bloom
Ffluwch *n*, bushy hair: *a*, bushy
Ffiwch *a*, rife, full; brisk
Fflwr *n*, fine meal; flour
Fflwring -od *n*, florin
Fflychio *v*, to break out suddenly; to apply or exert one's self; to bustle
Ffo *n*, flight, retreat: *v*, to flee
Ffoad *n*, flight, fleeing, retreating
Ffoadur -iaid, Ffoaduriad, iaid *n*, fugi- [tive
Ffoawl *a*, fugitive, retreating
Ffoc -au *nf*, fire-place, furnace; focus
Ffod -au *n*, shank, leg

Ffodio *v*, to prosper, to thrive
Ffodiog, Ffodiol, Ffodus *a*, prosperous, lucky, fortunate
Ffoddgraff -au *n*, photograph
Ffoddgraffiaeth *nf*, photography
Ffoddi *v*, to cast a splendour
Ffôedigaeth *nf*, flight
Ffoi *v*, to flee, to retreat
Ffol *a*, silly, foolish
Ffolcen -od *nf*, foolish or silly woman
Ffoledd *n*, foolishness, folly
Ffolen -au *nf*, buttock, haunch
Ffolenig *nf*, little buttock
Ffolenog *a*, having large buttocks
Ffolenu *v*, to become rotund
Ffoles -au, Ffolog -od *nf*, silly female
Ffoli *v*, to accuse of folly
Ffolineb *n*, foolishness, folly
Ffoll *nf*, broad squab
Ffollach -au *nf*, squab, waddler
Ffollach -od, ffollych *nf*, patten; clog
Ffon, ffyn *nf*, staff; cudgel. Ffon ddwybig, quarter-staff; pitchfork. Ffon dafl, sling. Chwareu'r ffon ddwybig, to prevaricate; to play fast and loose
Ffonod -iau *nf*, stroke with a stick, bastinado [with a stick
Ffonodio, Ffondorio *v*, to cudgel, to beat
Ffonwaew, ffynwewyr *nf*, javelin, halberd
Ffor -iau *nf*, passage; road
Fforch -au, ffyrch *nf*, fork; prong
Fforchdroed, draed *n*, cloven foot
Fforchi *v*, to fork [straddling
Fforchog, Fforchol *a*, forked, bifurcate;
Fforchogi *v*, to fork; to straddle
Fforchwain, weiniau *nf*, rustic cart
Ffordd, ffyrdd *nf*, way, road; passage; distance. Ffordd fawr, highway. Ffordd haiarn, railway. Lleidr pen ffordd, highwayman
Ffforddio, Fforddoli *v*, to explore a way; to direct or point a way
Fforddol, Fforddrych *a*, wayfaring
Fforddwydd *n*, way
Fforest -ydd -au *nf*, forest; park
Fforestu *v*, to forest
Fforffed -ion *nf*, forfeit
Forffetio, Fforffedu *v*, to forfeit
Fforio *v*, to explore; to spy or scout
Fforiol *a*, exploratory
Ffortun -au *nf*. fortune
Ffortunus, Ffortuniol *a*, fortunate
-ad *nf*, ditch, trench, dike
. gash, cut
rench, to ditch
f, breach, gap
sabre; sword

Ffothell -au -i *nf*, blister; wheal
Ffothellu *v*, to blister; to rise in blisters
Ffraeth *a*, prompt, fluent; witty; flippant [quence; flippancy
Ffraethder, Ffraethineb *n*, fluency, elo-
Ffraetheb *nf*, oratory; witty expression
Ffraethebu *v*, to harangue
Ffraethoneg *nf*, elocution
Ffral -oedd *n*, crazy fellow
Ffranc -od *n*, youth, freeman
Ffranc *a*, prompt; free, frank
Ffrancon *n*, beaver
Ffrantr *n*, pewter
Ffrau, ffreuon *nf*, flux, torrent; gush
Ffrau *a*, streaming, gushing
Ffraul, ffreulon *n*, rippling
Ffraw *n*, state of motion, bustle
Ffraw *a*, full of motion, alert
Ffrawd, ffrodian *n*, commotion, bustle
Ffrawdd *n*, stir, tumult: *a*, agitated; [prompt
Ffrawdden *nf*, humour, fancy
Ffrawddenus *a*, humoursome
Ffrawddiain *a*, full of motion
Ffrawddu *v*, to be full of bustle
Ffrawddun *n*, commotion
Ffrawddus *a*, agitated, bustling
Ffrec, Ffreg *nf*, chatter, gibberish
Ffregod -au *nf*, preachment; babble
Ffregodi *v*, to chatter, to talk gibberish
Ffrengig *a*, active, of free or full growth; French. Llygod Ffrengig, rats. Cnau Ffrengig, walnuts
Ffreinig *a*, free; of free growth
Ffres, Ffresg *a*, active; pure, fresh
Ffresio, Ffresgu *v*, to freshen
Ffreulo *v*, to ripple, to purl
Ffreuo *v*, to gush, to spout, to spurt
Ffreuol *a*, gushing, spouting
Ffreutur -iau *n*, friary
Ffrew *n*, state of stillness
Ffrewyll -au *nf*, scourge, whip
Ffrewyllio, Ffrewyllu *v*, to whip, to [scourge
Ffrewylliwr, wyr *n*, scourger
Ffrewyn *n*, quelled state
Ffrewynu *v*, to quell, to still
Ffrid -iau *n*, sudden start
Ffridd -oedd *nf*, forest; park
Ffring -au *n*, brow, ledge
Ffril -ion *n*, trifling thing
Ffrill -ion *n*, twittering, chattering
Ffrin -iau *n*, brow of a cliff
Ffris -iau *n*, nap, frieze
Ffrist -iau *n*, cube; a die to play with
Ffristial, Ffristiol *n*, dice-box
Ffrit -iau *n*, quick start or jerk
Ffriten *nf*, slight female, little girl
Ffritian *v*, to tipple

Ffrityn *n*, slight fellow, little chap
Ffriw -iau *nf*, mien, aspect, phiz; disk
Ffroch -ion *nf*, fury, rage: *a*, raging
Ffroell *n*, inflammation
Ffroen -au *nf*, nostril, nose
Ffroeni *v*, to snort, to snuff
Ffroeniol *a*, of the nostril
Ffroenochi *v*, to turn up the nose; to snort; to disdain [disdainful
Ffroenochlyd *a*, turning up the nose;
Ffroenuchel *a*, of a high gait, haughty
Ffroes -au *nf*, omelet
Ffroga -od (S.W.) *n*, frog=Broga
Ffrom *a*, fuming; testy; touchy
Ffromder *n*, testiness
Ffromffol *a*, passionate, reckless
Ffromi *v*, to fume; to be in a pet; to be testy, to grow angry
Ffronc -iau *nf*, cage; hut
Ffros *n*, quick rise, toss
Ffrost *n*, vaunt; pomp, ostentation
Ffrostio *v*, to vaunt, to brag, to boast
Ffrostiwr, wyr *n*, braggart, boaster
Ffrowyll *n*, outrage, tumult
Ffrowyllu *v*, to commit outrage
Ffrowys *a*, turbulent; terrible
Ffrwch, ffrychion *n*, violent ruption
Ffrwd, ffrydiau *nf*, stream, torrent
Ffrwg *n*, violence, outrage
Ffrwgwd *n*, squabble, brawl, fray
Ffrwm *a*, luxuriant; rank
Ffrws, ffrysoedd *n*, sudden motion
Ffrwst *n*, quick emotion; hurry, bustle,
Ffrwt, ffrytiau *n*, jet, toss, frisk [haste
Ffrwt *ad*, soon, suddenly; at once;
Ffrwyd -au *n*, pulsion, impulse [plump
Ffrwydriad, Ffrwydrad, explosion
Ffrwydro *v*, to explode
Ffrwydrol *a*, explosive
Ffrwyl *n*, mist; drizzling rain
Ffrwylo *v*, to drizzle
Ffrwyn i *nf*, bridle; restraint. Ffrwyn ddall, bridle with blinders or blinkers
Ffrwyno *v*, to bridle, to curb
Ffrwynol *a*, bridling [violent
Ffrwys *n*, vehemency: *a*, vehement,
Ffrwyso *v*, to act ardently
Ffrwyth -au *n*, fruit; vigour [tion
Ffrwythiad, Ffrwythiant *n*, fructifica-
Ffrwythiannu *v*, to fructify [ergetic
Ffrwythlawn *a*, fruitful; luxuriant; en-
Ffrwythlondeb, Ffrwythlonder, Ffrwythlonedd, Ffrwythineb *n*, fruitfulness
Ffrwythloni *v*, to be fruitful [invigorate
Ffrwytho *v*, to fructify, to bear fruit; to
Ffychwyllt *a*, wild, rapid, furious
Ffrydan *nf*, streamlet

Ffrydio *v*, to stream, to gush
Ffrydiol *a*, streaming, gushing
Ffrymio *v*, to grow luxuriant
Ffryn -iau *n*, quiver, shudder
Ffrysio *v*, to hustle, to hasten, to hurry
Ffrystell -oedd *n*, hurly-burly
Ffrystellach, Ffrystellu *v*, to bustle
Ffrystio *v*, to hurry off
Ffrystiol *a*, full of bustle
Ffu -on *n*, fleeting state: *a*, passing
Ffuannol, Ffuantus *a*, feigning, dissembling
Ffuannu *v*, to feign, to dissemble
Ffuant, anneedd *n*, feint, pretence
Ffug -ion *n*, feint, dusguise, guise
Ffugeb -ion *nf*, fable, novel
Ffugenw -au *n*, pseudonym, sobriquet
Ffugio *v*, to disguise, to dissemble, to pretend, to feign; to forge
Ffugiwr, wyr *n*, dissembler, impostor, [hypocrite
Ffuglo *v*, to inflate
Ffugr -au *nf*, type, figure
Ffugryn -au *n*, figure: *f*, ffugren
Ffull -ion *n*, haste, celerity
Ffullio *v*, to hasten, to hustle
Ffulliog *a*, full of bustle
Ffumer -au *n*, chimney; funnel
Ffun *n*, breadth; gasp
Ffun -oedd *nf*, bundle
Ffunell *nf*, small bundle [ing line
Ffunen *nf*, lace, fillet; handkerchief; fish-
Ffunenu *v*, to bind, to lace
Ffunud *n*, figure, manner [gloves
Ffuon *cn*, what blushes or blooms; fox-
Ffur *a*, wary, wily, crafty, wise
Ffured -au *nf*, wily one; ferret
Ffuredu *v*, to ferret out
Ffurf -iau *nf*, shape, form, order
Ffurfafen *nf*, firmament, sky, heaven
Ffurfeiddio *v*, to frame
Ffurfio *v*, to form, to shape
Ffurflywodraeth *nf*, constitution
Ffurfwasanaeth *n*, liturgy
Ffuro *v*, to act warily
Ffust -iau *nf*, flail; thresher
Ffustfa, fëydd *nf*, boxing-match; beating
Ffusto *v*, to beat, to bang, to thresh
Ffwd *n*, quick motion
Ffwdan -au *nf*, bustle, hurry, flurry
Ffwdanu *v*, to be in a flurry
Ffwdanus *a*, fidgety, flurried
Ffwg *n*, what is volatile
Ffwgws *n*, dry leaves; tobacco
Ffwng, ffyngoedd *n*, fungus
Ffwl, ffyliaid *n*, blunt one, fool. Ffwl y ffair, merry-andrew
Ffwlach *cn*, refuse; light corn

Ffwlbart -iaid *n*, fitchet, polecat
Ffwlbri *n*, trash, stuff, refuse, dregs
Ffwlcyn *n*, foolish or silly fellow; wise-
Ffwn *n*, puff, sigh [acre
Ffwndwr *n*, confusion, hurly-burly, bustle, fuss [to spring out
Ffwnt *n*, what is generated or caused
Ffwr *n*, divergency; fur: *pr*, off
Ffwrch, ffyrchod, ffyrchau *n*, fork; the junction of the thighs
Ffwrdd *i*, off, away: *ad*, away
Ffwrn, ffyrnau *nf*, furnace, oven
Ffwrnais, eisiau *nf*, furnace
Ffwrw, Ffwrwr *n*, soft hair, fur
Ffwtiar *n*, squab
Ffwtog *nf*, short tail, scut
Ffwyl -au *n*, stroke; foil
Ffwyn *n*, hay newly cut
Ffwynen *nf*, hay, bandage
Ffwynog -ydd, Ffwyneg -au *nf*, meadow
Ffwyr *nf*, drive; onset
Ffwyro *v*, to impel, to expel; to assault
Ffyd *np*, garments, robes
Ffydd *nf*, faith, reliance
Ffyddfrawd, frodyr *n*, brother in faith
Ffyddio *v*, to have faith
Ffyddiol *a*, relating to faith
Ffyddlawn *a*, faithful, loyal
Ffyddlondeb *n*, faithfulness
Ffyddloni *v*, to be faithful
Ffyddloniad -iaid *n*, faithful one. Y ffyddloniaid, the faithful
Ffyngwy *n*, ketchup
Ffylor *n*, dust, powder
Ffyll *a*, overgrown; gloomy
Ffyllio *v*, to overshade
Ffyllwydd *np* (-en *nf*), the cypress
Ffyned *nf*, respiration, breathing
Ffynegl -au *nf*, furrow
Ffyneglu *v*, to furrow
Ffynel -oedd *nf*, air hole, vent
Ffyniannus *a*, prospering, successful
Ffyniant *n*, prosperity, success [trees
Ffynidwydd *np* (-en *nf*), fir-trees, pine-
Ffynnon -au *nf*, fountain, well, spring; [source
Ffynnonell -au *nf*, issue; spring
Ffynnoni *v*, to rise in springs
Ffynu *v*, to prosper, to thrive
Ffyr *cn*, pine, fir
Ffyrf *am*, thick; firm, steady: *f*, fferf
Ffyrfder, Ffyrfiant *n*, thickness, firmness
Ffyrfhau, Ffyrfeiddio, Ffyrfio *v*, to be-
[illegible]ne firm or thick; to make firm
[illegible]g, Ffyrlling -au -od *nf*, farthing
[illegible] *a*, outrageous, fierce, cruel
[illegible] *v*, to grow fierce
[illegible]wydd *n*, fierceness, ferocity
Ffyrnigwr, wyr *n*, violent or outrageous [man
Ffysg -ion *n*, impetuosity
Ffysg *a*, hasty, impetuous
Ffysgio *v*, to hasten
Ffysgiol, Ffysgiolin *a*, impetuous
Ffysgiolyn *n*, one of a quick or impetuous course; hero

G

GADAEL, Gadaw, Gadu *v*, to quit, to leave; to give over; to forsake; to permit, to let, to allow
Gadawedigaeth *nf*, act of leaving
Gadawiad *n*, leaving
Gaddaw *v*, to promise, to assure=Addaw
Gaddewid -ion *nf*, promise=Addewid
Gafael -ion *nf*, hold, grasp; tenure; chord (in music). Gafael wyth, octave
Gafaelfach -au *n*, grappling-hook
Gafaelgar *a*, apt to hold, grasping
Gafaelgi, gwn *n*, mastiff
Gafaeliad *n*, hold; capture
Gafaeliog *a*, having hold, grasping
Gafaelu, Gafaelyd *v*, to hold, to grasp
Gafaelus *a*, apt to lay hold, grasping
Gafi -au, geifi *nf*, fork; the stride [dart
Gafiach -au *n*, fork; the stride; angle;
Gafiachog *a*, forked; waddling; carry-
Gafiachu *v*, to fork; to beard [ing a dart
Gaflaw -on *n*, salmon peel
Gaflaweg -au *nf*, salmon net
Gafr, geifr, gafrod, geifrod *nf*, goat, she-goat. Geifr danys, fallow deer
Gafraidd *a*, like a goat
Gafren *nf*, little goat
Gafrewig -od *nf*, gazelle, antelope
Gafrio *v*, to stack corn; to caper
Gafrlam -au *n*, capriole, prancing
Gag -au *nf*, aperture, cleft=Ag
Gagen -au *nf*, cleft, chink=Agen
Gagendor -au *n*, yawning gulf, gulf
Gai *n*, foam, spray, froth
Gaing, geingau *nf*, wedge; chisel
Gail, geiliau *n*, the eyelid
Gair, geiriau *n*, word, saying. Gair cyfystyr, synonyme. Gair dodi, epithet. Gair llanw, expletive. Gair ymlyn, enclitic. Ar y gair, forthwith; all of a sudden
Gaith, geithoedd *nf*, utterance: *a*, open
Gal, geli *n*, plain; jail, goal
Gal *a*, spread out; clear, fair
Gal -on *n*, enemy, foe
Galaeth *nf*, the galaxy, the milky way
Galaeth =Alaeth
Galan -oedd *nf*, dead body, corpse

ialanas -au *nf*, Galanasdra *n*, murder,
ialanasol *a*, murderous [massacre
ialanasu *v*, to murder, to massacre
ialar -au *n*, mourning, grief
ialareb -ion *nf*, threnody; monody
ialargan -au, Galargerdd -i *nf*, monody
ialarloes -au *nf*, pang of grief
ialarnad -au *nf*, lamentation
ialarnadu *v*, to utter moans, to moan
ialarnwyf -au *n*, passion of grief
ialaru *v*, to lament, to mourn
ialarus *a*, mournful, sad, lamentable
ialarwisg -oedd *nf*, mourning-dress
ialawnt *a*, fair, brave, gallant
ialeg *nf*, Gaulish tongue
ialiaid, Galiod *np*, people of Gaul
ialon *np* (gal *n*), hostile ones, foes
ialw *v*, to call; to invoke: *n*, call; vocation. Galwch, you will call. Galwn, we shall see [profession
ialwad *n*, calling; vocation: *nf*, calling,
ialwai, eion *n*, vocative case
ialwedig *a*, called, named
ialwedigaeth *nf*, calling, profession
ialwedigol *a*, denominative; vocative
ialwyn -i *n*, gallon, eight pints
ialwys *np*, people of Gaul
iall *n*, energy; ability=Gallu
iallad *n*, being able [to be able
iallael *v*, to be possible; to be of power;
ialldwymyn -au *nf*, tertian ague
ialldwyn *n*, the plague
ialledig, Galledigol *a*, potential
ialledigaeth *nf*, possibility
iallmarw *a*, ready to die
iallofydd -ion *n*, mechanic
iallofyddol *a*, mechanical
iallofyddiaeth *nf*, mechanics
iallt, gelltydd *nf*, ascent; cliff; a wood
ialltofydd -ion *n*, mechanic
iallu -oedd *n*, power, ability
iallu *v*, to be able. Gallaf, I can; I may
ialluad *n*, making able
ialluadwy *a*, possible, effectible
ialluedigaeth *nf*, making able
ialluedigo *v*, to make able
ialluedd *n*, might, puissance
ialluo *v*, to give power
ialluog *a*, powerful, mighty
ialluogedd *n*, potentiality
ialluogi *v*, to empower, to enable
ialluol *a*, energetic, potent
iallus *a*, powerful, mighty
iân *nf*, birth; the thrush
ian -oedd *n*, capacity; mortise
ian *pr*, with, by. Gan hyny, therefore. thur o honot hyn, as thou hast done this. Mae genyf, I have. Mae yn gywilydd genyf, I am ashamed. Drwg genyt, thou art sorry. Cas ganddo, he hates. Gwell ganddi, she prefers. Da genym, we are glad. Edifar genych, you repent. Nid oes ganddynt, they
Ganu *v*, to contain, to hold [have not
Gar -au *nf* & *n*, the ham, the shank
Gar *pr*, at, by, nigh, near=Ger
Garan -od *nf*, shank; crane
Garann *v*, to shank, to shaft
Garawys *n*, Lent
Gardys, Gardas -au -on *n*, garter
Gardd, gerddi *nf*, garden
Garddu, to make or cultivate a garden
Garddwr, wyr *n*, gardener
Garddwriaeth, Garddoriaeth *nf*, horticulture
Garddwy *n*, caraway seed
Gargam *a*, knock-kneed
Garhir *a*, long-shanked
Garllaes *a*, limping, halting
Garlleg *np* (-en *nf*), the garlic
Garllegan *nf*, head or clove of garlic
Garm -oedd *nf*, shout, outcry
Garmio *v*, to set up a cry, to shout
Garmiol *a*, shouting, bawling
Garsyth *a*, stiff in the ham [inclosure
Garth -au *nf*, buttress; ridge; fold or
Gartham, Garthen, au *nf*, encampment
Garthon *n*, ox goad
Garw, geirw *a*, rough: *n*, what is rough, torrent; the afterbirth
Garwedd *n*, roughness
Garwellt *n*, coarse grass
Garwen *nf*, virago
Garwhau *v*, to roughen
Gast, geist *nf*, bitch
Gasten *nf*, little bitch
Gau *a*, false, lying: *n*, falsehood, lie
Gauaf -au -oedd *n*, winter
Gauafdy, dai *n*, winter house
Gauafle -oedd *n*, winter quarters
Gauafnos -au *nf*, winter night
Gauafol *a*, wintry, brumal, hibernal
Gauafu *v*, to pass the winter, to winter, to hibernate
Gaw *n*, sinew, tendon=Gewyn
Gawl, golau *n*, dawn: *a*, holy
Gawr, gorian *nf*, shout, outcry; gray
Gawri *v*, to shout, to bawl
Gawy *a*, sinewy; nervous
Gefail, feilian *nf*, tongs, pincers; smithy
Gefeilio *v*, to use pincers or tongs
Gefell -iaid -od *nc*, twin: *f*, gefelles
Gefyn -au *n*, fetter, gyve

Gefynu *v*, to fetter, to shackle
Geian *n*, spray, foam
Geingio *v*, to drive a wedge; to wedge
Geilig *a*, hunting, exploring
Geilwad, waid *n*, caller; driver
Geirda *n*, good report, fame=Gair da
Geirdardd, Geirdarddiad *n*, etymology
Geirdro -ion *n*, pun, quibble
Geirdroi *v*, to pun, to quibble
Geirddadlu *v*, to cavil
Geirddoeth, Geirgall *a*, of discreet words
Geirfa -on *nf*, vocabulary
Geirgar *a*, verbose, wordy
Geirgrawn *n*, collection of words
Geiriad *n*, wording, phraseology
Geiriadu *v*, to word, to phrase
Geiriadur -on *n*, dictionary, lexicon
Geirio *v*, to word, to phrase
Geiriog *a*, verbose, wordy
Geiriol *a*, verbal
Geirioleth *nf*, phraseology, diction
Geirioli *v*, to use words
Geiriolus *a*, garrulous, talkative
Geirlyfr -au *n*, dictionary, lexicon
Geirlyfryn -au *n*, vocabulary, small dictionary, glossary
Geirllaes *a*, of drawling words
Geirllwydd *a*, persuasive
Geirofyddiaeth *nf*, lexicology, the science of words, philology [ology; dialect
Geirwedd *nf*, Geirweddiad *n*, phrase-
Geirwir *a*, of true words, truth-speaking
Geirydd -ion *n*, worder, speaker; phi-
Geiryddiaeth *nf*, etymology [lologist
Gel, Gele, Gelen, Geleu -od *nf*, leech
Gelach *nc*, sorry fribble
Geleuan *nf*, small leech
Geleurydd *a*, crimson-stained
Geli, ion *n*, shooting out
Gelin *n*, shoot, sprig
Geloer *a*, temperately cold
Gelwain *v*, to be crying out
Gelwig -oedd *nf*, brushwood
Gelyn -ion *n*, foe, enemy
Gelynes -au *nf*, female foe
Gelyniaeth *nf*, hostility, enmity
Gelyniaethus *a*, hostile, inimical
Gelynol *a*, hostile, adverse
Gelynoldeb *n*, state of war
Gelyst *np*, sedges, flags
Gell *a*, of a dun colour
Gellaig *np* (gelleigen *nf*), pears
Gellaist, eist *nf*, buck-hound
'alleigwin *n*, perry
lleigwydd *np* (-en *nf*), pear-trees
llgi, gwn *n*, buck-hound

Gem -au *nf*, gem, jewel
Gemu *v*, to set with gems
Gemwaith *n*, jewellery, jewelry
Gemydd -ion *n*, jeweller
Gên, genoedd *n*, intellect; soul; life
Gên, genau *nf*, jaw, chin, mouth
Genedigaeth *nf*, nativity, birth
Genedigol *a*, native, natal
Geneth -od *nf*, girl, daughter
Genethaidd *a*, girlish, maidish
Genethan, Genethig *nf*, little maid
Geneu -au *n*, mouth; pass, opening of a
Geneuaid, eidiau *n*, mouthful [valley
Geneugoeg -ion *nf*, lizard
Geneuol *a*, oral, by mouth
Genfa, f'ân *nf*, snaffle, bit
Gengload *n*, locked jaw
Geni *v*, to be brought forth, to be born
Gèni *v*, to be contained
Genid *n*, nativity, birth
Genidfraint, freintiau *nf*, birthright
Genill -ion *n*, offspring, issue
Genilles -au *nf*, young nymph
Genogl -au *nf*, the mandible
Genol *a*, relating to birth
Genwair, weiriau *nf*, angling-rod
Genweirio *v*, to angle, to fish
Genyf, &c. *See* Gan *pr*
Geol -au -ydd *nf*, jail
Gêr, gerau *n*, utterance; cry
Ger *pr*, by, at, near, hard by. Ger bron, Ger gwydd, Ger gwyneb, in the presence of, before. Ger llaw, near.
Gerag *pr*, in a direction [by; at hand
Gerain *v*, to squeak, to cry
Gerfod *n*, presence
Gerfydd *pr*, in contact with, by
Geri *n*, choler, bile, gall. Y geri marwol, the cholera morbus
Gerlaidd *a*, choleric, choleraic, bilious
Gerlol *a*, relating to bile
Germain *v*, to be wailing; to cry often
Gern -au *n*, progenitor in the fifth de-
Gerwin *a*, rough, severe [gree
Gerwindeb *n*, roughness, severity
Gerwino *v*, to roughen
Gerwinol *a*, rough; horrid
Geryn -od *n*, one that squeaks. Geryn hwyad, drake
Gestwng *v*, to bow, to lower=Gostwng
Geuaddoliad *n*, idolatry
Geuawd *n*, falsifying
Geubwyll -ion *n*, false reason
Geudeb *n*, falsehood, deceit
Geudy, dai *n*, privy house, jakes
Geuddadlu *v*, to deceive with words

ieudduw -iau *n*, false god
ieuedd *n*, falsity, fallacy
ieuffydd *nf*, false faith
ieugred -au, Geugrefydd -au *nf*, Geulith -iau *n*, false faith, heresy
ieulun -iau *n*, chimera
ieuo *v*, to falsify, to lie
ieuol *a*, false, deceiving
ieurith -iau *n*, phantom
ieuwedd *nf*, illusion
ewach -od *n*, glutton
ewai, eiod *n*, lean glutton
ewyn -au *n*, sinew, tendon
ewynog *a*, having sinews, sinewy
ewynol *a*, relating to sinews
i, gïau *nf*, fine fibre, nerve
iach -od *nf*, snipe
iâr, gieir *nf*, hen (S.W.)=Iâr. Giâr y rhos, grouse
ïau *np* (gi, gïen *nf*), nerves
id *nf*, she-goat, goat
iden *nf*, little goat, kid
ïen *nf*, single nerve
ïeuedd *n*, the nervous system
il -ion *n*, yielding; ferment
ild -iau *n*, what is produced
ildio *v*, to yield, to produce
ilydd *np*, mutual selves, each other person or thing
in -ion *n*, pelt; thin skin
inio *v*, to flay, to strip
iog *a*, having nerves
iol *a*, relating to the nerves
rad *n*, mourning: *a*, piteous
ten *nf*, little she-goat
th *n*, cockle
afoerio *v*=Glyfoerio, &c.
afru *v*, to flatter
ai *a*, glistening, smooth
aif, gleifiau *n*, crooked sword, glaive
ain, gleiniau *n*, what is pure, gem; angel, saint. Glain y cefn, the backbone, spine
ain *a*, pure, clear, holy [fair
ân *a*, pure, clear, clean; holy; beautiful,
an -au, glenydd *nf*, brink, side, shore
anbarol *a*, detergent, cleansing
andeg *a*, comely and fair, beautiful
anhaol *a*, cleansing; purging
anhau *v*, to purify, to cleanse
aniadur -on *n*, pair of snuffers
anio *v*, to go ashore, to land
anwaith, Glanwedd *a*, clean, tidy
anweithdra *n*, cleanliness
anweithus *a*, abstergent
as, gleision *n*, blue; verdancy: *a*, blue;

Glas y dorlan, kingfisher. Glas y pared, titmouse. Caseg las, gray mare. Glas resaw, cool or indifferent reception, sorry or half welcome. Ar ei oreu glas, to the utmost of his ability
Glas *ad*, very, highly, extremely
Glasan -au, Glasanen *nf*, grayling
Glasbaill *n*, bloom of fruit
Glaschwerthin *v*, to simper
Glasdonen *nf*, scarlet oak
Glasdorch, dyrch *nf*, leveret; cub
Glasdwr, Glasdwfr *n*, milk and water
Glasddydd *n*, dawning day
Glasem -au *nf*, sapphire [vitriol
Glasfaen, feini, fain *n*, blue stone, Roman
Glasfaran -edd *n*, samlet
Glasgangen *nf*, grayling
Glasglwyf *n*, green sickness, chlorosis
Glasgoch *a*, purple: *n*, purple
Glasgoludd *np*, the small guts
Glasgroen, grwyn *n*, cuticle, membrane
Glashaid, heidiau *nf*, young swarm
Glasiad *n*, tinging with blue
Glaslanc -iau *n*, half-grown youth
Glaslys *n*, the woad
Glasnur *n*, chloride
Glasog *nf*, gizzard; liver: *a*, blue, livid
Glasrew *n*, hoar frost
Glasu *v*, to make blue; to grow pale
Glaswelw *a*, of a blue paleness
Glaswellt *cn*, green grass
Glaswelltyn *n*, blade of green grass
Glaswen *nf*, simper, smirk
Glaswenu *v*, to simper
Glaswst *nf*, chlorosis, green sickness
Glaswydd *np* (-en *nf*), green saplings
Glaswyn *am*, bluish white: *f*, Glaswen
Glaswyrdd *a*, bluish green: *f*, Glaswerdd
Glaw *n*, brightness, lucidity
Glawdd *n*, lustre, splendour
Gledd -au *n*, the green sward
Gleiad, aid *nf*, dung dried for fuel
Gleiaden *nf*, piece of dung for fuel; [casing
Gleifio *v*, to use a scimetar
Gleindid *n*, purity; holiness
Gleindorch, dyrch *nf*, string of beads
Gleinfaen, feini, fain *n*. alabaster
Gleiniadur -on *n*. pair of snuffers
Gleinio *v*, to purify; to hallow; to sanctify
Gleisiad, iaid, Gleisiedyn *n*, salmon
Gleisiadeg *nf*, salmon net
Gleision *np*, clarified whey
Glendid *n*, purity; fairness, beauty
Glesid *n*, blueness; paleness
Glesin *n*, the green sward
Glesni *n*, blueness; paleness; verdancy,

Gleswg *n*, blueness; verdancy
Glesygen *nf*, green spot
Gleyn *n*, what is blue
Glew-ion *n*, resolute man: *a*, persevering; brave, stout, valiant, daring; clever
Glewa *v*, to scrape together
Glewai *nc*, acute one [bravery
Glewder, Glewdid, Glewyd *n*, resolution;
Glin -iau *n*, the knee
Glingam *a*, knock-kneed
Glinio *v*, to knee, to kneel
Gliniogai *n*, cow-wheat
Glo *n*, coal
Globwll, byllau *n*, coal pit=Pwll glo
Gloddest -au *n*, carousal, revelling
Gloddestu *v*, to carouse, to revel
Gloddestwr, wyr *n*, reveller, voluptuary
Glöen *nf*, glower; glow-worm
Gloes -au -ion *nf*, pang; qualm. Gloes ymadrodd, trope
Gloesi *v*, to cause a pang; to vomit
Gloesineb, Gloeswg *n*, state of anguish
Gloesygiad, Gloesyniad *n*, swooning
Gloesygu *v*, to swoon, to faint, to have
Gloesyn *n*, pang, qualm [a qualm
Gloesyndod *n*, fainting state [a qualm
Gloesynu *v*, to swoon, to faint, to have
Gloew *a*, bright, shining; transparent, clear, lucid, limpid [brightness
Gloewder *n*, clearness, transparency,
Gloewddu *a*, shining black
Gloewgoch *a*, bright red
Gloewi *v*, to clear, to brighten
Gloewineb *n*, lucidity
Gloewlys -iau *n*, the euphrasy
Gloewon *np*, the clear of liquids
Glofa *nf*, colliery
Gloth *af*, voluptuous, greedy, gluttonous, gorging: *m*, glwth
Glothineb *n*, voluptuousness=Glythineb
Glöwr, wyr *n*, collier
Glöyn *n*, burning coal; glow-worm. Glöyn byw, Glöen fyw, butterfly
Glud -ion *n*, leader, chief
Glud -ion *n*, glue; birdlime; paste
Glud *a*, tenacious; diligent [miness
Gludedd, Gludrwydd *n*, viscidity, clam-
Gludio *v*, to cement, to glue
Gludiog, Gludiol *a*, viscous, glutinous
Gludiogi, Gludioli *v*, to make viscid
Gludwydd *np* (-en *nf*), lime twigs
Glwth, glythion *n*, voluptuary; couch: *a*, voluptuous, sensual, gluttonous
hfainc, feinciau *n*, sofa, couch
', Glwys *a*, of fair appearance; ; holy; fair
ieb *n*, sanctity, sanctitude
Glwysfudd -ion *n*, benefice
Glwyso *v*, to sanctify
Glwysol *a*, sanctified; pure
Glyfaen, fain, feini *n*, gypsum
Glyfoer -ion *n*, drivel, slaver
Glyfoerio *v*, to slabber; to foam, to froth out; to drivel, to slaver
Glyfoerllyd *a*, drivelling
Glyn -oedd *n*, deep vale, glen
Glŷn *n*, adhesion, sticking: *a*, sticking, adherent, cleaving
Glynol *a*, adhering, sticking; infectious
Glynu *v*, to stick; to cling, to adhere
Glynwr, wyr *n*, adherent, stickler
Glythedd, Glythi *n*, voluptuousness
Glythig, Glythog, Glythol *a*, voluptuous, greedy [sensuality
Glythineb, Glythni *n*, riotous living.
Glythinebu, Glythu *v*, to revel, to live sensually, to glut, to gormandize
Glythyn *n*, small couch [ting, ruling
Glyw -ion *n*, governor, ruler: *a*, regula-
Gnawd, gnodau *n*, habit, custom: *a*, habitual, usual [genial
Gnaws *n*, nature, quality: *a*, natural,
Gne -oedd *n*, hue, tint, complexion
Gnes *n*, fluttering, hovering
Gni, Ion *n*, what pervades; shock
Gnif -ion *n*, pain, anxiety; toil
Gnis -iau *n*, brandish, flourish
Gnisiad *n*, brandishing
Gnodi *v*, to habituate [common, usual
Gnodig, Gnodol *a*, habitual, customary,
Gnotai, eion *nc*, token; halo
Gnotaol *a*, accustomed, usual
Gnotäu *v*, to accustom
Gnwth, gnythiau *n*, voracity, greed
Gnythol *a*, voracious, greedy
Gnythu *v*, to eat greedily, to devour
Go *ad & px*, somewhat, partly, slightly
Goachul *a*, somewhat puny
Goafael *n*, feeble hold
Goair *n*, half-word
Goarfoel *a*, somewhat bald
Goarswyd -ion *n*, degree of dread
Goathrist *a*, somewhat sad
Goathrod -ion *n*, slight reproach
Gob -au *nf*, pad, cushion
Gobaill *n*, coarse flour
Gobaith, beithion *n*, hope, expectation
Gobant, bentydd *n*, small dingle
Gobed -au *n*, cob-iron, andiron
Gobeithgar *a*, hopeful, sanguine
Gobeithio *v*, to hope, to be in hope
Gobeithiol, Gobeithus *a*, hoping, relying
Gobeithioldeb *n*, hopefulness
Gobell -au *nf*, pad; saddle

Gobellu *v*, to put on a pad
Goben -au *n*, penultima
Gobenol *a*, penultimate
Gobenu *v*, to conclude nearly
Gobenydd -ion -iau *n*, bolster, pillow
Gobenyddiad *n*, bracketing; penultima
Gobenyddu *v*, to bracket; to bolster
Gober -oedd *n*, operation, deed
Goberol *a*, operative
Goberu *v*, to operate
Gobiso *n*, the diabetes
Goblyg -ion *n*, half double
Goborthi *v*, to yield sustenance or support
Goborthiant *n*, sustenance
Gobr -au *n*, recompense, fee
Gobrid *a*, somewhat dear
Gobrol *a*, compensative
Gobru *v*, to compensate
Gobrwy -on *n*, reward, fee; bribe
Gobrwyaeth -au *nf*, act of feeing
Gobrwyedigaeth *nf*, remuneration
Gobrwyo *v*, to reward, to remunerate
Gobrwyol *a*, rewarding, feeing, requiting
Gobryn -au *n*, desert, merit
Gobrynol *a*, meriting
Gobrynu *v*, to merit, to deserve
Gobwyll -ion *n*, consideration
Gobwyllo *v*, to consider
Gobwyllus *a*, considerate
Gobwys *a*, tendency to press
Gobwysiad *n*, gravitation
Gobwyso *v*, to gravitate
Gochanu *v*, to lampoon
Gochel -ion *n*, avoidance: heed
Gochel *v*, to avoid, to beware, to shun
Gochelgar *a*, apt to shun; shy; cautious
Gochelgarwch *n*, circumspection
Gochelog *a*, avoiding, wary, cautious
Gochelus *a*, apt to avoid; reserved
Gochelyd *v*, to avoid, to shun
Gochrymu *v*, to couch, to bend a little
Gochrynu *v*, to quake a little
Gochwaeth *n*, slight taste
Gochwilio *v*, to search slightly
Gochwimio *v*, to move slightly
Gochwith *a*, rather awkward
Gochwys *n*, degree of sweat
Gochwyth *n*, slight puff
God *n*, incontinence; adultery
Godaran -au *nf*, slight murmur
Godard -au *nf*, cup
Godardd -au *n*, slight flow or ooze
Godarth *n*, slight vapour
Godawdd, doddion *n*, what is half melted or half dissolved
Godeb *n*, incontinence
Godebyg *a*, slightly similar
Godech *n*, lurk, skulk
Godechiad *n*, lurking about
Godechial *v*, to be lurking
Godechwr, wyr *n*, skulker, lurker
Godechwydd *n*, evening
Godeimlo *v*, to feel slightly
Godemles *n*, serenity: *a*, serene
Godid *n*, what is out of order
Godidog *a*, rare, excellent
Godidogi *v*, to make excellent
Godidogrwydd *n*, excellence
Godineb *n*, adultery, fornication, incontinency
Godinebol *a*, adulterous
Godinebu *v*, to commit adultery
Godinebus *a*, adulterous
Godinebwr, wyr *n*, adulterer; fornicator
Godo *n*, the water orchis
Gododdi *v*, to half dissolve
Godor -au *n*, rupture
Godori *v*, to interrupt; to hinder
Godoriant *n*, interruption
Godorun *n*, tumultuous noise
Godowydd *n*, water orchis
Godre -on *n*, skirt, edge
Godread *n*, skirting
Godref -i *nf*, lodgment
Godrem -ion *nf*, glance; glimmer
Godremio *v*, to look slightly
Godrig -ion *n*, delay; dwelling
Godrin *n*, bustle; conflict
Godro *v*, to milk
Godrudd *a*, slightly agitated
Godrwy -on *n*, wreath, chain
Godrwyth *n*, wild beet; melilot
Goduth -iau *n*, jog trot
Godwrdd, dyrddau *n*, murmur, din
Godwrf, dyrfau *n*, rustling noise
Godwyth *n*, slight elasticity
Gody, dai *n*, shed, outhouse
Godyrddu *v*, to murmur
Godyrfu *v*, to rumble, to murmur
Goddail *np* (ddeilen *nf*), tender leaves
Goddaith, ddeithiau *n*, burning
Goddau *np*, shrubs; shrubbery
Godde -on *n*, design, purpose
Godde *v*, to design, to intend
Goddef -ion *n*, sufferance, leave: *v*, to bear, to suffer; to permit, to allow
Goddefaint *n*, sufferance, passion
Goddefgar *a*, forbearing
Goddefiad *n*, suffering, endurance
Goddefiaeth *nf*, Goddefiant *n*, sufferance
Goddefol *a*, suffering, passive
Goddefus *a*, passive; forbearing
Goddeg -au *nf*, utterance, speech

Goddeithio *v*, to burn up
Goddeu -on *n*, intent, design: *v*, to intend
Goddiff *v*, to fling, to cast
Goddiwedydd *n*, day of doom
Goddiwedd -ion *n*, overtaking
Goddiweddu *v*, to overtake
Goddiweddwr, wyr *n*, one who overtakes
Goddiwes *v*, to come up with
Goddodolion *np*, suppositives
Goddoli *v*, to enrich, to endow
Gododuned -au *nf*, vow, pledge
Godduw -iau *n*, demigod
Goddwr, wyr *n*, counsellor, adviser
Goddyar *n*, soft murmur
Goddyaru *v*, to murmur
Goddyfod *v*, to come gradually
Goddyn -au *n*, axis, pivot
Göen *n*, influence, bias
Göer *n*, freshness: *a*, fresh
Gof -iaid *n*, smith. Gof arian, silversmith. Gof aur, goldsmith. Gof efydd, coppersmith. Gof gwyn, whitesmith. Gof du, blacksmith
Gofail, eiliau *nf*, smithy=Gefail
Gofal -on *n*, care, anxiety, charge. Dan ei gofal, pregnant, enceinte
Gofaledd *n*, solicitude
Gofalhau *v*, to grow anxious
Gofalu *v*, to care, to mind, to take care
Gofalus *a*, careful; solicitous
Gofalwr, wyr *n*, care-taker, one who takes care of
Gofan, ain, Gofaint, aint *n*, smith; artist
Gofaniaeth *nf*, smith's craft
Gofar *n*, wrath, ire, fury
Gofardd, feirdd *n*, poetaster
Gofeg -au *nf*, mind; will; affection
Gofeiliant, iaint *n*, solicitude
Gofer -oedd *n*, Goferen *nf*, rivulet, rill
Goferini *n*, brooklime
Goferol *a*, purling, rippling
Goferu *v*, to effuse slowly, to flow out
Goferwi *v*, to parboil
Gofid -iau -ion *n*, affliction, trouble
Gofidio *v*, to afflict, to grieve, to vex
Gofidiol *a*, afflicting, vexing
Gofidus *a*, vexatious, grievous
Goflawd *n*, mill dust
Goflodi *v*, to sprinkle meal
Gofod -au *n*, space, room; while
Gofras *a*, somewhat coarse
[illegible]eg -au *n*, frolic, gambol
[illegible]on *n*, attribute; glory
[illegible]ydd *nf*, gently-rising hill
[illegible]oedd *n*, what spreads out
[illegible] -au *n*, quirk; maze
[illegible] design, purpose
Gofrys *n*, slight haste
Gofunad, aid, Gofuned -au *nf*, vow, wish, promise
Gofunedu, Gofuno *v*, to make a vow; to wish
Gofwr, fyrau *n*, mound, heap
Gofwy -on *n*, visit, visitation
Gofwyaeth -au *nf*, visitation
Gofwyo *v*, to visit, to see
Gofwyol *a*, visiting
Gofydd -ion *n*, artist; smith
Gofyged -au *nf*, dignified state
Gofyn -ion *n*, demand, question, query
Gofyn *v*, to demand, to ask
Gofynag, egion *nf*, confidence, trust
Gofynaig, eigion *nf*, request
Gofynedigaeth *nf*, inquiry
Gofynedigol *a*, inquisitorial
Gofyniad *n*, asking; question
Gofyniaeth *nf*, interrogation
Gofynnod -au *n*, Gofyneb -ion *nf*, note of interrogation (?)
Gofynol *a*, inquisitive, asking; required
Gofysio *v*, to finger gently
Goffrwd, ffrydiau *nf*, streamlet
Gog -ion *n*, activity; velocity
Gogamp -au *nf*, minor game
Gogan -au *nf*, satire, lampoon
Goganol *a*, lampooning, satirical
Goganu *v*, to satirize, to lampoon
Gogarth -ion *n*, what is cleansing
Gogawn *n*, plenitude: *a*, plenary: *v*, to render plenary
Gogelu *v*, to eschew
Gogelyd *v*, to shun, to avoid
Gogerdd -i *nf*, burlesque
Gogerdded *n*, gentle pace
Gogern -au *n*, leer, sly look
Gogi *v*, to shake, to agitate
Gogil -ion *n*, small decline
Gogilio *v*, to recede slightly
Gogis -ion *n*, gentle slap
Goglais, gleisiau *n*, slight mark; tickling
Goglais *v*, to tickle
Goglawd *n*, murmur, hum
Gogledd *n*, north: *a*, north
Gogleddol, Gogleddig *a*, northern, boreal
Gogleddu *v*, to veer northward, to turn or go to the north
Gogleddwawr *nf*, aurora borealis
Gogleddwr, wyr *n*, northman
Gogleddwynt -oedd *n*, north wind
Gogleisio *v*, to tickle
Gogloff *a*, somewhat limping
Goglud *n*, dependence, trust, reliance: *v*, to depend, to rely
Goglywed *v*, to overhear
Gognaw *n*, activity: *a*, active
Gogmai *v*, to mow slightly

Gogochi *v*, to give a red hue
Gogof -au *nf*, cave, cavern, den=Ogof
Gogoned *a*, glorious, exalted
Gogonedd *n*, glory, grandeur
Gogoneddiad, Gogoniad *n*, glorification
Gogoneddu, Gogoni *v*, to glorify, to make glorious, to exalt
Gogoneddus, Gogonawl *a*, glorious, grand, exalted
Gogoniant, iannau *n*, glory; grandeur
Gogor -ion *n*, fodder
Gogorio *v*, to fodder
Gogr -au *n*. sieve=Gwagr
Gograid, eidiau *n*, sieveful
Gogrin *a*, somewhat brittle
Gogrispin *a*, partly crinkled
Gogrwr, wyr, Gogrydd -ion, Gogrynydd -ion *n*, Gogryddes -au *nf*, one who sifts; sieve-maker
Gogryn, Gogrynu *v*, to sift, to bolt
Goguddio *v*, to hide partly
Gogus -ion *n*, dalliance, toying
Gogusa *v*, to dally, to toy
Gogusiad *n*, dallying
Gogusol *a*, dallying, toying; comic
Gogwy *a*, full of motion
Gogwydd -ion *n*, obliquity, bent. Ar ei ogwydd, slanting, inclined
Gogwyddedigaeth *nf*, declination
Gogwyddiad *n*, incling, inclination
Gogwyddo *v*, to incline, to slope
Gogwyddol *a*, inclining, sloping
Gogwymp *n*, stumbling
Gogydryw *a*, homogenous
Gogyfaddaw *v*, to threaten
Gogyfarch *a*, conspicuous: *v*, to greet, to welcome
Gogyfartal *a*, coequal; similar
Gogyfer *a*, opposite. Gogyfer â, in order to
Gogyfio *v*, to equalize
Gogyfled *n*, mean breadth
Gogyfnos *n*, partial twilight
Gogyfoed *a*, nearly coetaneous
Gogyfred *a*, nearly concurrent
Gogyfres *a*, of uniform range
Gogyfun *a*, partially united
Gogyfurdd -ion *n*, compeer
Gogyffrawd *n*. slight impulse
Gogyffred *n*, slight idea
Gogyhyd *a*, of equal length
Gogylch -au *n*, circumference
Gogylchiaith *nf*, periphrasis, circumlocution
Gogymmaint *a*, of equal magnitude or quantity, equal
Gogynnal *v*, to uphold equally
Gogyrch *n*, tendency to a centre
Goheb -ion *n*, correspondence
Gohebiad *n*, correspondence
Gohebiaeth *nf*, correspondence
Gohebol *a*, corresponding
Gohebu *v*, to correspond
Gohebwr, wyr, Gohebydd -ion *n*, correspondent
Gohen *n*, inclination; bias
Gohir -iau *n*, lingering, delay
Gohiriad *n*, lingering; adjourning, prolonging, postponement
Gohiriant *n*, prolongation, adjournment
Gohirio *v*, to delay, to stay, to linger; to postpone, to adjourn
Gohiriol *a*, prolonging, delaying, loitering, lingering
Gohiriwr, wyr *n*, prolonger, protractor; lingerer
Gohoetial *v*, to loiter, to linger, to trifle or fritter away time
Gohoew *a*, pretty sprightly
Gohorian *v*, to act sluggishly
Gohyd -oedd *n*. mean length
Goain *n*, the omnipresent
Gol *n*, covering, vesture
Golafariad, iaid. Golafarai, eion *nf*, semivowel
Golafur *n*, exercise
Golaith, leithiau *n*, death; dissolution
Golaith *v*, to cause dissolution
Golam -au *n*, hop, skip
Golas *a*, pale blue, bluish
Golast, lesti *n*, addition to a vessel (to enlarge it)
Golch -ion *n*, wash; lie; urine
Golchan *n*, dish-water; slops
Golchbren -i *n* (*nf* S.W.), washing-beetle, a stick to beat clothes with in
Golchenid *nf*, bruisewort
Golcheuraid *nf*, the sanicle
Golchfa *nf*, washing-place; bath
Golchffon, ffyn *nf*=Golchbren
Golchi *v*, to wash, to cleanse; to beat
Golchion *np*, slops, washings; suds
Golchionach -au *np*, slip-slops
Golchioni *v*, to make slops
Golchur *n*, a washer, a cleanser
Golchuries -au *nf*. washerwoman
Golchwr, wyr, Golchydd -ion *n*, washer
Golchwraidd *nf*, butterwort
Golchwraig, wragedd *nf*, washerwoman
Gold, Golt *cn*, corn marigold
Goldwyr *n*, the marigold
Gole *n*, splendour, light=Goleu
Goledu *v*, partly to expand
Goleddf *n*, slight obliquity
Goleddfu *v*, to go a little awry
Golefain *v*, to cry faintly
Golehau *v*, to illuminate
Goleithio *v*, to cause dissolution

Golesg *a*, somewhat feeble
Goleu -on *n*, light: *a*, light [luminary
Goleuad *n*, illumination, lighting, light;
Goleuadol *a*, illuminative
Goleuannu *v*, to illuminate
Goleuant *n*, illumination
Goleuder *n*, light, brightness
Goleuddal *n*, chandelier
Goleuddydd *n*, splendid day
Goleuedigaeth *nf*, enlightening
Goleuen -od *nf*, glow-worm
Goleufer *n*, light, splendour
Goleufynsg, eig *n*, explanation
Goleulawn *a*, refulgent
Goleuliw -iau *n*, light hue
Goleulonder *n*, lightsomeness
Goleulosg *n*, flammation
Goleune *n*, light tint
Goleuni *n*, light, splendour
Goleuo *v*, to light, to illuminate
Goleuod *np*, glow-worms
Goleuol *a*, enlightening
Goleuwel *n*, perspicuity
Goleuyn *n*, small light
Golewychu *v*, to shine faintly
Golf -au *nf*, swallow; gulf
Golfan -od *nf*, sparrow
Goliannu *v*, to illuminate
Goliant *n*, illumination
Golinio *v*, to elbow
Golithro *v*, to slip gradually
Goliw -iau *n*, faint hue or tint
Golo, öedd *n*, covering; protection
Golo *v*, to envelop; to protect
Golochi *v*, to protect
Golochwyd *n*, retreat
Golochwyda *v*, to live secluded
Golochwydol *a*, eremitical
Golöed *n*, covering; vestment
Golof -oedd *nf*, cover, shelter
Golofrudd *a*, ferocious, fierce
Goloi *v*, to envelop; to protect
Goloni *v*, to cheer a little
Golosg -ion *n*, coke: *a*, coked
Golosged *n*, what is partly burnt; the snuff of a candle; tinder
Golosgi *v*, to char, to singe, to blast
Goluch -ion *n*, adoration, worship
Golucho *v*, to adore, to worship
Golud -oedd *n*, wealth, riches
Goludog *a*, wealthy, rich
Goludogi *v*, to make rich, to enrich
[illegible] -ion *n*, slight obstruction
[illegible] *v*, to obstruct slightly
[illegible]rchion *n*, adoration, worship
[illegible]gon *nf* & *n*, sight, look, view
Golwth, ythau *n*, couch, sofa
Golwybr -au *n*, slight trace, vestige
Golwyth -ion *n*, collop, chop
Golwytho *v*, to cut chops
Golychu *v*, to adore, to worship, to yield
Golychwyd *n*, adoration [reverence
Golygawd *nf*, view, scene
Golygfa, fëydd *nf*, scenery, scene; look-
Golygiad *n*, looking; vision [out
Golygiadu *v*, to superintend
Golygiannol *a*, speculative
Golygiannu *v*, to speculate
Golygiant, iannau *n*, scenery; spectacle
Golygol *a*, perspective; visual
Golygu *v*, to behold, to view; to mean
Golygus *a*, slightly comely
Golygwedd -au *nf*, feature
Golygwel -ion *n*, specimen
Golygwr, wyr, Golygydd -ion *n*, overseer; editor; supervisor
Golyn -au *n*, guard of a sword
Golyrchaid, eidiau *n*, boxful
Gollewin *n*, the rear: *a*, west=Gorllewin
Gollwng *n*, loosening, dropping asunder; leak: *v*, to loosen, to let go; to absolve, to remit; to leak. Gollwng yn anghof, to forget. Gollwng yn rhydd, to free. Gollwng gwaed, to bleed
Gollyngdod *n*, absolution; release
Gollyngiad *n*, loosening, letting go
Gollyngol *a*, loosening; laxative
Gomach -au *nf*, shank, shin
Gommedd *n*, refusal, denial
Gommedd, Gommeddu *v*, to refuse, to [deny
Gommeddiad *n*, refusing
Gonaddu *v*, to shave, to plane
Gonaid, neidiau *nf*, hop; hobble
Goneges *n*, petty errand
Gonest *a*, honest, sincere
Gonestrwydd *n*, honesty, sincerity
Gonofio *v*, to swim partly
Gôr, goroedd *n*, extreme; opening; rim; pus; brood: *a*, broody
Gor *a*, extreme; high: *ad*, extremely; above: *pa*, over-, super-, very, much, excessive, in a great degree
Goradain *a*, of great velocity
Goraddfed *a*, over-ripe
Goraddwyn *a*, supremely blest
Goraf *a*, most excellent, best=Goreu
Goraig, eigiau *nf*, superior source
Gorair, eiriau *n*, adverb
Goralw *n*, calling out aloud: *v*, to call [out loudly
Gorall *n*, superior power
Gorallt, elltydd *nf*, overhanging cliff
Gorallu -oedd *n*, superior power

Goramlu *v*, to superabound
Goramlwg *a*, very conspicuous
Gorammheu *n*, excess of doubt
Goranian *a*, supernatural
Gorarianu *v*, to silver over
Gorarw *a*, extremely rough
Gorasglod *np* (-yn *n*), fine shavings
Gorasgwn *n*, excresence
Gorawen *nf*, transport, joy
Gorawenu *v*, to be joyous
Gorbais, beisian *nf*, upper coat
Gorbarchu *v*, to overprize, to overesteem
Gorbell *a*, very distant or far
Gorben *n*, pre-eminence
Gorbicrwydd *n*, remorse
Gorbigo *v*, to prick greatly
Gorborth *n*, carrying off
Gorbwyll -ion *n*, intimation
Gorbwyllo *v*, to hint, to intimate
Gorbwys *n*, dependence; overweight
Gorbwyso *v*, to depend, to rest upon; to outweigh, to overweigh [sure; fence
Gorch -au *nf*, what encompasses, enclo-
Gorchadw *v*, to keep strictly
Gorchaeth *a*, greatly straitened
Gorchafarwy *n*, overspreading, gloom;
Gorchafedd *n*, supremacy [evening
Gorchafiaeth *nf*, superiority, supremacy
Gorchafu *v*, to overcome
Gorchafus *a*, overcoming
Gorchaled *a*, extremely hard
Gorchalledd *n*, conceitedness, extreme
Gorcham -au *n*, overstride [cunning
Gorchamu *v*, to overstride
Gorchan -au *nf*, canon, fundamental song; incantation [mouth, palate
Gorcharfan *nf*, upper jaw, roof of the
Gorcharfanedd *np*, palate
Gorchaw -on *n*, descendant in the fifth
Gorchawn *a*, towering, grand [degree
Gorcheidwad -on *n*, guardian
Gorcheifn -aint *n*, collateral relation in the seventh degree
Gorcheiniad, iaid *n*, enchanter [mancy
Gorcheiniaeth *nf*, incantation; necro-
Gorchest -ion *nf*, enigma; question; feat, exploit; excellency
Gorchestol *a*, excellent; heroic
Gorchestu *v*, to do a feat
Gorchfannad *n*, upper jaw
Gorchfannedd *np*, the palate
Gorchfant, fannau *n*, upper jaw, palate
Gorchfantol *a*, palatal. Gorchfantolion, Gorchfannolion, palatal consonants
Gorchfyg *n*, subjection
Gorchfygadwy *a*, vincible

Gorchfygu *v*, to overcome, to vanquish, to conquer, to subdue, to defeat
Gorchfygwr, wyr *n*, vanquisher, subduer,
Gorchi *v*, to fence round [conqueror
Gorchoddion *np*, potentates
Gorchordd -ion *n*, supreme circle
Gorchrain *a*, extremely abject
Gorchroni *v*, to aggregate greatly
Gorchrwm *a*, extremely bowing
Gorchrydu *v*, to shiver much
Gorchrynu *v*, to quake much [ing
Gorchudd -ion *n*, envelope, cover, cover-
Gorchuddio *v*, to cover, to envelop
Gorchuddiol *a*, enveloping
Gorchwai *a*, very nimble
Gorchwant *n*, extreme desire
Gorchwidr *a*, extremely giddy
Gorchwil *n*, cautious glance
Gorchwilio *v*, to look cautiously
Gorchwim -iau *n*, quick emotion
Gorchwimio *v*, to twitter
Gorchwir *n*, clear truth
Gorchwith *a*, very awkward
Gorchwiw -iau *nf*, sudden whirl
Gorchwsg *n*, dead sleep
Gorchwy -oedd *n*, overwhelming
Gorchwyd -oedd *n*, excessive vomit
Gorchwydd *n*, excessive swelling
Gorchwyf *n*, swift motion [business
Gorchwyl -ion *n*, employ, labour, work,
Gorchwylgar *a*, laborious
Gorchwylio, Gorchwylo *v*, to labour, to transact business
Gorchwyo *v*, to overwhelm
Gorchwyth *n*, violent gust
Gorchyfant, fannau *n*, the palate
Gorchyfarwy *n*, twilight
Gorchyflym *a*, very nimble
Gorchyfnai, neiaint *n*, descendant in the eighth degree
Gorchyfran *nf*, super-proportion
Gorchyfrif -on *n*, over-reckoning
Gorchymmaint *ad*, so very great, of more than equal bulk
Gorchymmyn -ion *n*, command, commandment, precept, order
Gorchymmyn *v*, to command [manding
Gorchymmynedigaeth *nf*, act of com-
Gorchymmyngar *a*, peremptory
Gorchymmyniad *n*, commanding
Gorchynan *n*, extreme loquacity
Gorchythrudd *n*, extreme agitation
Gordaenu *v*, to overspread
Gordalu *v*, to overpay
Gordarddu *v*, to issue greatly
Gordasg -au *nf*, excessive task

Gordawel *a*, very serene or calm
Gordew *a*, excessively thick or fat
Gordirion *a*, over kind or pleasant
Gordon -au *nf*, the epidermis, scarf skin
Gordrethu *v*, to overtax
Gordrist *a*, extremely pensive or sad
Gordroi *v*, to turn excessively
Gordrymhau *v*, to depress much
Gordudd *n*, outer covering
Gordudded *nf*, overcover
Gorduddo *v*, to cover over
Gordwf, dyfion *n*, overgrowth
Gordwyllo *v*, to deceive much
Gordwyo *v*, to overrule
Gordwyth *n*, great elasticity
Gordyfu *v*, to overgrow
Gordynu *v*, to pull extremely
Gordywyll *a*, extremely dark
Gordd, gyrdd *nf*, impetus; mallet; sledge hammer; beetle; churn staff
Gordd *a*, impetuous, ardent
Gorddail *np*, exterior leaves
Gorddal, Gorddaliad *n*, upholding
Gorddal *v*, to uphold
Gorddawd *n*, impulse; stroke [tiny
Gordden -au *nf*, impulse; necessity, des-
Gordderch -ion, Gordderchad -on *nc*, paramour, wooer, adulterer; concubine, mistress. Mab gordderch, bastard son. Merch ordderch, illegitimate
Gordderchfun *nf*, concubine [daughter
Gordderchol *a*, wooing; adulterous
Gordderchu *v*, to gallant [adulterer
Gordderchwr, wyr *n*, paramour; wooer;
Gorddestlu *v*, to trim overmuch
Gorddethol *a*, very select
Gorddewis *n*, nice choice
Gorddewr *a*, brave to excess; fool-hardy
Gorddi *v*, to impel; to thumb
Gorddïal *n*, extreme revenge
Gorddibed, Gorddibl -au *n*, outskin
Gorddibyn -ion *n*, overhanging precipice
Gorddibynol *a*, overhanging
Gorddibynu *v*, to overhang
Gorddichellu *v*, to be over crafty
Gorddichlyn *a*, over diligent
Gorddichoni *v*, to be more than able
Gorddifant, annau *n*, utter deletion, an-
Gorddifanw *a*, very fleeting [nihilation
Gorddifwng *a*, extremely firm
Gorddig *a*, very irritable or angry
Gorddigon *n*, redundance, superabundance: *a*, over much, superabundant,
[illegible]lant, superfluous
[illegible] *n*, prevailing passion
[illegible] *a*, prim to excess
[illegible] impulse

Gorddinhau, Gorddino *v*, to impel
Gorddïog *a*, extremely lazy
Gorddïogi *v*, to be very lazy
Gorddirwy -on *nf*, excessive fine
Gorddisgyn *v*, to descend precipitately: -ion *n*, steep pitch or descent
Gorddiwedd, Gorddiweddu, Gorddiwes *v*, to overtake, to come upon
Gorddiwedd -ion *n*, extreme end
Gorddiwyd *a*, over diligent
Gorddodi *v*, to place over
Gorddodo *n*, burrowing
Gorddodol *a*, positive. Gorddodolion, [positives
Gorddodyn *n*, burrower
Gorddoeth *a*, over wise, very sapient
Gorddol *a*, impulsive, driving
Gorddor -au *nf*, hatch, wicket
Gorddrud *a*, over daring; very dear
Gorddrws, ddrysau *n*, wicket; lintel
Gorddryn *a*, terrific
Gorddu *a*, of a blackish tinge
Gordduo *v*, to black over
Gorddwfn *a*, profound, very deep
Gorddwfr, ddyfroedd *n*, water brink
Gorddwy -oedd *n*, impulse; violence
Gorddwyar *nf*, din of violence
Gorddwyn *n*, mallet; rammer
Gorddwyo, Gorddwy *v*, to oppress
Gorddwyol *a*, oppressive
Gorddwyrain *v*, to over-exalt
Gorddwyre *a*, being extremely exalted
Gorddwyreain *v*, to rise over
Gorddwys *a*, extremely dense
Gorddyar *n*, roar: *a*, roaring
Gorddyaru *v*, to roar
Gorddyeithr *a*, over strange
Gorddyfn -oedd *n*, habit, custom
Gorddyfnaid *v*, to habituate
Gorddyfnawd *n*, genius
Gorddyfnder -au *n*, profundity, depth
Gorddyfniad *n*, habituating
Gorddyfniad, iaid *n*, one who habituates
Gorddyfnu *v*, to accustom, to habituate
Gorddyfod *v*, to come upon, to supervene
Gorddyfodiad *n*, supervention
Gorddygai, eion *n*, what draws away;
Gorddygan -au *nf*, harmony [abductor
Gorddygiad *n*, abduction
Gorddygnu *v*, to over-toil
Gorddygyd *v*, to superinduce
Gorddylif -oedd *n*, overflow
Gorddylifo *v*, to overflow
Gorddyn -au *n*, boundary
Gorddynëu *v*, to effuse [exalt
Gorddyrchafu *v*, to over-raise, to over-
Gorddysgwyl *v*, to expect earnestly
Gorddwysol *a*, extremely fierce

ꝑoreb -ion *n*, response
ꝑorebu *v*, to respond
ꝑored -au *n*, fishing-wear=Cored
ꝑoredu *v*, to set a wear, to wear
ꝑorefras *a*, very plump
ꝑoregni, ion *n*, over-exertion
ꝑoreilid *n*, grievance
ꝑoreilidio *v*, to aggrieve
ꝑoreilio *v*, to superstruct
ꝑoreirian *a*, extremely fair
ꝑoreiriol *a*, adverbial
ꝑoreistedd *n*, sitting aloft: *v*, to sit above, to preside
ꝑoreisteddiad *n*, presiding
ꝑorel -au *n*, aperture
ꝑorelu *v*, to make an aperture
ꝑorelwain *v*, to keep crying
ꝑorentrych *a*, supercelestial
ꝑorenw -au *n*, surname
ꝑorenwi *v*, to surname
ꝑorergyd -ion *n*, overshot
ꝑorerlid *v*, to pursue eagerly
ꝑorerlyn *v*, to follow eagerly
ꝑores -au *nf*, waste: *a*, open
ꝑoresgyn -oedd *n*, coming upon; possession; conquest; lease: *v*, to come into possession, to conquer, to subdue
ꝑoresgyniad *n*, overcoming; conquering
ꝑoresgyniaeth *nf*, subjugation, conquest
ꝑoresgynol *a*, overcoming
ꝑoresgynu *v*, to overcome, to subjugate
ꝑoresgynwr, wyr, Goresgynydd -ion *n*, occupant; vanquisher; conqueror; descendant in the fifth degree, grandchild of a grandchild
ꝑoresiad *n*, laying open
ꝑorest -au *nf*, waste: *a*, open, waste
ꝑorestwng *v*, to yield homage
ꝑorestyngiad, iaid *n*, liege subject
ꝑorestyn *n*, over-extension
ꝑoresymu *v*, to talk familiarly
ꝑoreth -au *n*, tent of a wound
ꝑorethol, Goretholi *v*, to select nicaly
ꝑoreu *a*, best. O'r goreu, very well. Goreuon, the best of persons or things
ꝑorëu *v*. to make, to create=Gwneuthur
ꝑoreuad -on *n*, bettering
ꝑoreuaeth *nf*, optimism
ꝑoreuant, annau *n*, optimacy
ꝑoreugwyr *np* (-gwr *n*), grandees, aristocracy
ꝑoreuo *v*, to make better
ꝑoreuraid *a*, done with gold, gilt
ꝑoreuro *v*, to gild
ꝑorewi *v*, to freeze slightly
ꝑorewydd *n*, bodily vigour
ꝑorewyn -oedd *n*, mantling foam

Gorfainc, feinciau *nf*, supreme seat
Gorfaint *n*, oversize
Gorfaitn *a*, extremely tedious
Gorfalch *a*, supercilious
Gorfan *a*, extremely lofty
Gorfanadl *n*, broom-rape
Gorfanson *n*, muttering
Gorfant, fannau *n*, upper mandible
Gorfantol *n*, overbalance
Gorfantoli *v*, to overbalance
Gorfaran *n*, grand front
Gorfas *a*, extremely shallow
Gorfawr *a*, extremely great, immense
Gorfeddu *v*, to possess overmuch
Gorfeiddio *v*, to over-dare
Gorfelyn *a*, very yellow; yellow-topped
Gorferw *n*, froth, scum
Gorferwi *v*, to bubble up
Gorfethiant *n*, extreme debility
Gorfethu *v*, to fail completely
Gorfin -ion *n*, the outer edge; extreme edge
Gorflawdd *n*, extreme uproar
Gorflin *a*, very tiresome
Gorfloedd -iau *nf*, outcry
Gorflwch, flychau *n*, goblet, cup
Gorflwng *a*, very sullen
Gorflychaid, eidiau *n*, cupful
Gorfod -au *n*, impulse; necessity, compulsion; mastery; victory
Gorfod *v*, to get superior, to overcome; to necessitate, to oblige, to compel, to force; to be obliged
Gorfodaeth *nf*, compulsion; victory
Gorfodedd *n*, ascendency
Gorfodog *a*, being compelled
Gorfodi *v*, to compel, to oblige
Gorfodogaeth *nf*, obligation
Gorfodogi *v*, to make obligatory, to compel
Gorfodol *a*, compulsive
Gorfoledd -au *n*, triumph; joy; gladness
Gorfoleddiad *n*, triumphing
Gorfoleddu *v*, to triumph, to rejoice greatly
Gorfoleddus *a*, triumphant; joyful
Gorfoli *v*, to flatter, to overpraise
Gorfoliant *n*, adulation, flattery
Gorfario *v*, to go on the sea
Gorfras *a*, over gross, over fat
Gorfraint, freintiau *nf*, superior privilege
Gorfrau *a*, extremely brittle
Gorfraw *n*, extreme panic
Gorfrwd *a*, very ardent
Gorfryd, Gorfrydedd *n*, magnanimity
Gorfrydiant *n*, paroxysm
Gorfrydio *v*, to overheat
Gorfrydol *a*, magnanimous
Gorfrys *n*, great haste

Gorfudd -ion *n*, supreme gain
Gorfurth *n*, violent thrust
Gorfyd -oedd *n*, superior world
Gorfyged -au *nf*, extreme glory
Gorfygu *v*, to vanquish=Gorchfygu
Gorfyn -au *n*, rivalship, envy
Gorfynog, Gorfynig *a*, emulous, envious
Gorfynt, fynnau *n*, ambition, envy
Gorfynu *v*, to rival, to envy
Gorfyny, Gorfynydd *n*, ascent=Gorifyny
Gorfyw *a*, living beyond: *v*, to survive
Gorffaig, ffeigiau *nf*, extreme difficulty
Gorffawd, ffodau, ffodion *nf*, extreme [luck
Gorffawg *n*, extreme bliss
Gorfflam -au *nf*, bright flame
Gorfflemychu *v*, to flame greatly
Gorfflwch *a*, extremely rife
Gorffrwd, ffrydiau *nf*, violent torrent
Gorffwyr *n*, extreme impulse
Gyrffyniant *n*, excess of prosperity
Gorffysg *n*, extreme speed
Gorgoch *a*, extremely red
Gorgoddi *v*, to vex, to excess
Gorgospi *v*, punish to excess
Gorgred -au *nf*, implicit belief; credulity; superstition
Gorgryd *n*, extreme agitation
Gorguddio *v*, to cover over
Gorgyfuwch *a*, superior, higher
Gorgyffraw *n*, extreme agitation
Gorgyffred -ion *n*, surmise
Gorgylch -au -oedd *n*, outer circle
Gorgylchynu *v*, to surround
Gorhaedd *n*, overreaching
Gorhael *a*, over liberal, prodigal
Gorheb -ion *n*, response
Gorhediad *n*, flying above
Gorhelaeth *a*, over ample
Gorhenaint *n*, extreme age
Gorhendad -au *n*, great grandfather
Gorhendaid, deidiau *n*, great great grandfather
Gorhenfam -au *nf*, great grandmother
Gorhengaw *n*, ancestor in the fifth degree, great great grandfather
Gorhennain, neiniau *nf*, great great grandmother
Gorhesg *np*, large reeds
Gorhëwg *a*, malapert, saucy
Gorhiliog *a*, very prolific
Gorhiniog -au *nf*, lintel
Gorhirio *v*, to linger much, to loiter; to [adjourn
Gorhoen *nf*, extreme vivacity
Gorhoeni *v*, to exhilarate
Gorhoff *a*, very delectable or delightful
Gorholi *v*, to inquire overmuch, to question overmuch
Gorhoni *v*, to assert overmuch
Gorhud *n*, extreme illusion
Gorhudd -ion, Gorhul -ion *n*, covering
Gorhun *nf*, excess of sleep, lethargy
Gorhydri *n*, over confidence
Gorhynod *a*, extremely notable or remarkable
Gorhynt -iau *nf*, superior course
Gori *n*, brooding; suppuration: *v*, to brood; to fester, to gather, to suppurate
Goriain *v*, to keep crying out
Gorian *v*, to be querulous
Gorifyny, Gorifynydd *n*, ascent, acclivity
Gorimyn -au *n*, chink, cleft
Goris *pr*, inferior to, below: *ad*, beneath, underneath, under
Goriselu *v*, to make very low
Gorisgell *n*, scum of liquor
Gorith -iau *n*, phantom, illusion
Gorith *a*, illusive, half-seeming
Goriw -iau *nf*, gentle ascent
Gorlad -au *n*, supreme grace
Gorlaes *a*, very low or trailing
Gorlais, leisiau *n*, shrill tone
Gorlaith *a*, extremely moist
Gorlam -au *n*, overskip
Gorlamu *v*, to overskip
Gorlanha -i *n*, superpurgation
Gorlanw *n*, repletion; high tide
Gorlas *n*, superior blue: *a*, of do.
Gorlasar *n*, blue enamel
Gorlasu *v*, to give a blue hue
Gorlawen *a*, extremely joyful
Gorlawn *a*, over full, redundant
Gorlechi *nf*, kind of slate
Gorledu *v*, to over-expand
Gorlefain *v*, to cry out aloud
Gorlenwi *v*, to over-fill
Gorlesu *v*, to benefit extremely
Gorlidio *v*, to chafe extremely, to become wrathful
Gorlif -ion *n*, upper current
Gorlifiant *n*, flowing over
Gorlifo *v*, to flow very strongly; to flow [above
Gorlithro *v*, to overslip
Gorliw -iau *n*, apparent hue
Gorliwio *v*, to colour over
Gorloes -au *nf*, murmuring sound; organ: *a*, murmuring
Gorloni *v*, to cheer extremely
Gorlosgi *v*, to over-burn; to burn the [surface
Gorlosten -i *nf*, earwig
Gorludd *n*, extreme depression
Gorludded *nf*, extreme fatigue
Gorlwng *a*, extreme indraught
Gorlwm *a*, extremely bare
Gorlwshro *v*, to over-trace

Gorlwyddo *v*, to help on
Gorlwyno *v*, to escort; to convey
Gorlwyth -i *n*, overload
Gorlwytho *v*, to overburden
Gorlyd *a*, broody; suppurative
Gorlyfnu *v*, to smooth over
Gorlyna *v*, to tipple to excess
Gorlyncu *v*, to gorge, to gulp, to swallow greedily
Gorllad *n*, benediction
Gorlladen, gorllad *nf*, consecrated bread
Gorllaes *a*, trailing; drooping=Gorlaes
Gorllaesu *v*, to trail; to drawl
Gorllanw *n*, high water, full tide
Gorllawes *a*, extremely expert
Gorllawn *a*, over full, replete
Gorllechu *v*, to skulk much
Gorllenwi *v*, to over-fill=Gorlenwi
Gorllewin, Gorllewydd *n*, the west; rear
Gorllewinol *a*, westerly, occidental
Gorllif, &c.=Gorlif, &c.
Gorllwyn *n*, escort
Gorllyd *a*, suppurative
Gorllydd -ion *n*, embryo
Gorllygu *v*, to escort, to guard
Gorllym *a*, extremely sharp
Gorm *n*, plenum
Gormail, eilion *n*, oppression
Gormant, aint *n*, plenitude
Gormedd -ion *n*, overrunning
Gormeilio *v*, to prevail, to predominate; to overrun; to oppress
Gormeisiad, iaid, Gormesiad, iaid *n*, molester, encroacher
Gormes -ion *n*, oppression; molestation, intrusion
Gormesdeyrn -edd *n*, usurping prince, oppressing tyrant, despot, tyrant
Gormeslyn -oedd *n*, plethora
Gormesol *a*, molesting, intrusive
Gormesu *v*, to molest, to intrude
Gormesydd -ion *n*, molester, oppressor
Gormi *v*, to intrude; to pervade
Gormod -oedd, Gormodd -ion *n*, excess, superfluity
Gormodedd, Gormodoldeb *n*, excess, superabundance
Gormodi *v*, to superabound
Gormodol *a*, superabundant
Gormwyth -oedd *n*, rheum, catarrh
Gormwythig *a*, rheumy, catarrhal
Gormwytho *v*, to generate rheum
Gorne -oedd *n*, superior or exterior hue; blush
Gornerth -oedd *n*, superior power; figwort
Gornerthu *v*, to excel in power
Gornofio *v*, to swim above
Gornwyf *n*, extreme vivacity
Gorober -oedd *n*, supererogation
Gorol *a*, effectual, successful
Gorolchi *v*, to wash over
Gorolygu *v*, to supervise, to oversee
Goror -au *nf*, confine, border, coast
Gorphen -ion *n*, conclusion, end, completion: *v*, to conclude, to end, to finish, to complete; to determine
Gorphenaf *n*, July
Gorpheniad *n*, finishing, completion
Gorphenol *a*, concluding, finishing. Amser gorphenol, perfect tense
Gorphwyll -ion *n*, madness; folly
Gorphwylliad *n*, distracting, distraction
Gorphwyllo *v*, to grow mad
Gorphwyllus *a*, irrational
Gorphwys -ion, Gorphwysdra *n*, repose, rest
Gorphwys, Gorphwyso *v*, to repose, to rest, to take a respite, to leave off
Gorphwysfa -oedd *nf*, resting-place
Gorphwysol *a*, quiescent, resting
Gorsaf -oedd -ion *nf*, station, stand
Gorsafol *a*, stationary. Brwydr orsafol, pitched battle
Gorsafu *v*, to station; to withstand
Gorsangu *v*, to overtread
Gorsedd -au *nf*, supreme seat, throne; court of law
Gorseddfainc, feinciau *nf*, throne
Gorseddol *a*, relating to session
Gorseddu *v*, to preside, to throne
Gorseddwr, wyr *n*, president
Gorsefyll *v*, to take a stand, to station
Gorsengu *v*, to over-tread
Gorselu *v*, to gaze steadfastly
Gorsing, Gorsin -au *n*, door post
Gorsylw *n*, earnest regard
Gorsyllu *v*, to look steadfastly
Gorsynu *v*, to amaze greatly
Gort *n*, sharp spring
Gortain *v*, to spring sharply
Gorth *n*, what stands opposite
Gorthasgu *v*, to over-task
Gorthaw *n*, taciturnity; patience
Gorthew *a*, extremely thick or gross
Gorthir -oedd *n*, upper country
Gortho *n*, envelope; roof; canopy
Gorthöi *v*, to cover over
Gorthorch, thyrch *nf*, torque; collar
Gorthordd -ion *n*, exile
Gorthori *v*, to cut over
Gorthoriant *n*, incision
Gorthrain *a*, lavish to excess
Gorthrais, threisiau *n*, extreme violence
Gorthrech -ion *n*, mastery; victory
Gorthrechiant *n*, domination
Gorthrechol *a*, conquering; domineering
Gorthrechu *v*, to master; to overcome,

Gorthrechwr, wyr *n*, conqueror; dominator, oppressor
Gorthrin -ion *n*, extreme toil
Gorthroi *v*, to turn over
Gorthrwch, thrychion *n*, groove
Gorthrwm *a*, oppressive, very heavy
Gorthrychiad *n*, grooving
Gorthrymder, Gorthrymiant *n*, oppression; heaviness; trouble
Gorthrymu *v*, to oppress
Gorthrymus *a*, oppressive
Gorthrymwr, wyr *n*, oppressor [cence
Gorthwf, thyfion *n*, overgrowth, excres-
Gorthwym, Gorthwymyn *a*, over warm
Gorthynu *v*, to overstrain
Gorthywys *n*, generalissimo
Goru *v*, to cause, to accomplish, to do
Goruch -ion *n*, superior; supreme: *a* upper: *ad*, above, over: *pæ*, super-, preter-, over, above
Goruchadeilad *n*, superstructure
Goruchaf *a*, most high, highest
Goruchafiaeth *nf*, supremacy, promotion; triumph
Goruchafol *a*, supereminent
Goruchafu *v*, to exalt over
Goruchanianol *a*, supernatural
Goruchanianoldeb *n*, preternaturalness
Goruchder *n*, superiority; supremacy
Goruchel *a*, supreme, very high
Goruchelder *n*, summit
Goruchelion *n*, meteors
Goruchelu *v*, to render lofty, to exalt
Goruchiad *n*, heavenly body; planet
Goruchiant *n*, supereminence
Goruchio *v*, to raise supreme
Goruchiol *a*, supereminent, pre-eminent
Goruchion *np* (-en *nf*), meteors
Goruchlyw *n*, lord paramount
Goruchragor *n*, superexcellence [ing
Goruchwyliad *n*, supervising, overlook-
Goruchwyliaeth *nf*, supervision; dispensation; stewardship; agency
Goruchwylied *v*, to superintend, to oversee, to supervise; to take care of
Goruchwyliwr, wyr *n*, agent, steward
Gorug *v*, did, did perform, did act; he did, he made. Past tense of Goru
Gorugo *v*, to accomplish
Gorun *n*, surge, spray, foam
Gorurddas -au *nf*, supreme rank
Goruthro *v*, to amaze exceedingly
[illegible]ch *pr*, above, over, superior to
[illegible]d *nf*, loud cry
[illegible] *a*, extremely abject or mean
[illegible]d *n*, declivity, descent
Gorwagedd -au *n*, vain glory
Gorwall -au *n*, extreme remissness; extreme fault
Gorwan *a*, extremely weak
Gorwancu *v*, to overgorge
Gorwar *a*, extremely gentle [worthy
Gorwas, weision, Gorwr, wyr *n*, hero,
Gorwasgu *v*, to overpress
Gorwedd *v*, to lie, to recline: *n*, recumbence, posture of lying. Yn ei orwedd, lying down; reclining
Gorweddfa -oedd, Gorweddfan -au *nf*, place to lie down, resting-place
Gorweddiad *n*, lying down
Gorweddiad *n*, concubinage
Gorweddle -oedd *n*=Gorweddfa
Gorweddog, Gorweiddiog *a*, bedridden
Gorweddol *a*, recumbent
Gorwegi *n*, extreme vanity
Gorwel -ion *n*, the horizon
Gorweled *v*, to see over [gorwyn
Gorwen *af*, extremely white or fair: *m*,
Gorwenu *v*, to laugh, to grin
Gorwerthu *v*, to oversell
Gorwir *a*, quite true
Gorwireb -ion *nf*, hyperbole
Gorwisg -oedd *nf*, outer garment; cover, envelope, wrapper
Gorwiw *a*, superexcellent
Gorwlad, wledydd *nf*, bordering country
Gorwlyb *a*, extremely wet
Gorwlychu *v*, to over-drench
Gorwregys -au *n*, bracing girdle
Gorwy -on *n*, margin, rim
Gorwych *a*, extremely brave or grand
Gorwydr *n*, hoar frost
Gorwydd -ion *n*, summit, top
Gorwydd -au *n*, courser, steed
Gorwydd *a*, of easy progress
Gorwyddawd, odion *n*, cavalry
Gorwyddfarch, feirch *n*, managed horse
Gorwygo *v*, to tear partly
Gorwyl *n*, overlooking
Gorwylio *v*, to overlook
Gorwyll *a*, extremely gloomy
Gorwyllt *a*, frantic, mad, wild
Gorwym -au *n*, slight bandage
Gorwymp *asm*, extremely fair: *f*, gorwemp
Gorwyn *asm*, over white: *f*, gorwen
Gorwyr -ion *n*, great grandson
Gorwyrain *nf*, the theme of praise
Gorwyres -au *nf*, great grand-daughter
Gorwys -ion *nf*, public summons
Gorwyth *n*, extreme ire
Gorymboeni *v*, to over-fatigue one's self
Gorymborth *n*, excess of food

gorymchwel -ion *nf*, conversion
gorymchwylo *v*, to be subverted
gorymdaenu *v*, to overspread one's self
gorymdaith, deithiau *nf*, procession; perambulation
gorymdaith, Gorymdeithio *v*, to sojourn
gorymdeithydd -ion *n*, one who travels much; wayfaring man
gorymddwyn *n*, embolism, insertion, intercalation. Dyddiau gorymddwyn, intercalary days
gorymddygiad *n*, abduction
gorymegnïad *n*, over-exertion, over-toiling
gorymyl -on *n*, extreme edge
gorymyru *v*, to over-pursue
goryn -od *n*, pimple, wheal
gorynog *a*, having pimples or blains
gorynys -oedd *nf*, peninsula
gorysgwr *n*, yoke
gorysgwydd *n*, jutting over
gorysu *v*, to consume extremely
goryw -iau *n*, degenerate kind: *v*, he did=Gwnaeth
gorywio *v*, to degenerate
gosaig, seigiau *n*, slight meal
gosail, seiliau *n*, groundwork; base, basis; sole; subject (of a verb)
gosathru *v*, to tread slightly
gosbaith *a*, polished, glittering
gosbarth -au *n*, distinct part
gosbarth *pr*, toward
gosbenu *v*, to particularize
gosborthi *v*, to support slightly
gosbwyllo *v*, to decide partly
goseb -ion *nf*, gift, handsel
gosefyll *v*, to stand slightly
goseilio *v*, to found; to lay a foundation
gosel -ion *n*, peep, glance
gosenu *v*, to chide or rebuke slightly
goser *np* (-en *nf*), asteroids
gosgedd -au *n*, figure, shape
gosgeddiad *n*, shaping
gosgeddig *a*, shapely, comely
gosgel -ion *n*, gloom: *a*, gloomy
gosgelu *v*, to half-conceal
gosgil *n*, half-retreat
gosglwm, glymau *n*, tent fastening
gosglymu *v*, to tie slightly
gosgo *n*, obliquity, slope. Ar osgo, sloping
gosgoi *v*, to go aside, to avoid
gosgordd -ion *nf*, retinue, train. Seren osgordd, Lleuad osgordd, satellite
gosgorddi *v*, to form a retinue
gosgorddlu -oedd *n*, body guard
gosgrain *a*, partly crawling
gosgred -ion *nf*, faint belief
Gosgudd *a*, skulking, lurking
Gosgymmon *n*, combustible; fuel
Goslef -au -oedd *nf*, organ of utterance; tone, note; the throat
Gosmeithio *v*, to yield aliment
Gosod -au *n*, placing; statute, ordinance; position; onset
Gosod *v*, to put, to set, to lay, to place
Gosodedigaeth *nf*, proposition, ordinance
Gosodi *v*, to set, to put, to lay
Gosodiad *n*, placing; position; establishing; proposition
Gosodol *a*, positional; statute
Gosog -od *n*, goshawk
Goson -ion *n*, intimation, rumour
Goson *v*, to intimate slightly
Gosonial *v*, to be whispering
Gosori *v*, to be half offended
Gosoriant *n*, slight offence
Gosper -au *n*, evening; evening prayer, evensong
Gosranu *v*, to divide partly
Gosteg -ion *nf*, silence, attention; publishing; address; invocation; prelude. Ar osteg, in public hearing, after proclamation of silence. Gostegion priodas, banns of matrimony
Gostegu *v*, to silence, to still
Gostegwr, wyr *n*, the crier of a court, who commands silence; silencer
Gostrodyr -iau *n*, panel, packsaddle
Gostwng *v*, to lower, to bring down; to humble, to abase
Gostyngedig *a*, lowered; humble; humbled, abased
Gostyngeiddio *v*, to become abased, to become humble
Gostyngeiddrwydd *n*, humility, lowliness
Gostyngu *v*, to lower, to abase, to humble
Gostyngwr, wyr, Gostyngydd -ion *n*, one who abases, inclines, lowers, or humbles
Goswydd -au *nf*, petty office
Goswyn -ion *nf*, slight charm
Gosymaith, ymeithion *n*, support, food
Gosymdaith, deithion *n*, provision, support
Gosymdeithio, Gosymeithio *v*, to provide sustenance
Gosymmud *n*, slight move: *v*, to move a little
Gosymu *v*, to warble
Gosymwy *a*, warbling, trilling
Gosyn *a*, half amazed
Gosynio *v*, to consider
Gosyrthio *v*, to totter
Got *n*, incontinence
Gotio *v*, to commit adultery
Gotoew -on *n*, spur
Goth *n*, repulsion; pride
Gothi *v*, to scorn, to be proud, to act proudly

Gowanu *v*, to divide; to gash
Gowel *a*, transparent, clear
Gowelw *a*, somewhat pale
Gowenu *v*, to half smile
Gower -au *n*, croft, close
Gŏwni *n*, basting stitch
Gowregysu *v*, to gird slackly
Gowrid *n*, slight blush
Gŏwrthodi *v*, to half reject
Gowybod *v*, to know partly
Gowych *a*, somewhat brave
Gŏyfed *n*, slight sipping
Gŏynys -oedd *nf*, peninsula
Gŏysu *v*, to half consume
Gra *n*, nap, frieze of cloth
Grab -oedd *n*, cluster, exuberance
Graban -au *nf*, vineyard
Graban *cn*, corn marigold
Grabin *a*, clasping; scrambling
Grabinio *v*, to scramble
Gradell, gredyll *nf*, circular plate of cast iron to bake bread or cake upon; bakestone; griddle; grate=Greiddell (N.W.)
Gradd -au *nf*, degree, rank, state, quality
Graddeb -ion *nf*, climax
Graddedigaeth *nf*, graduation
Graddeg -au *nf*, scale; gradient
Graddiad *n*, graduation
Graddiaith *nf*, climax
Graddiannu *v*, to graduate
Graddiant, iannau *n*, graduation
Graddineb *n*, graduality
Graddio, Graddogi, Graddoli *v*, to confer rank, to graduate
Graddog *a*, graduated: -ion *n*, graduate:
Graddol *a*, progressive [*nf*, scale
Graddor -ion *n*, graduate
Grae *n*, what is asperate, sharp, or rough
Graen *n*, asperity; grief; grain, gloss
Graen *a*, asperate; grievous
Graender *n*, poignancy
Graenon *np*, gravelly particles
Graenu *v*, to make rough
Graenus *a*, glossy; of good grain
Graf *np*, the garlic=Craf
Grafel, grefyl *n*, lubber; ruffian
Gral, greioedd *n*, blight, blast
Graian *cn* (greienyn *n*), gravel, coarse [sand
Graiander *n*, granulosity
Graianen *nf*, grain
Graianog, Graianol, Graiandde, Graianllyd *a*, gravelly, gritty
Graianu *v*, to granulate
[1], greidiau *n*, sun heat; ardency
[2], ardent, vehement
greinion *nf*, socket; ring

Gramadegol *a*, grammatical [grammaria
Gramadegwr, wyr, Gramadegydd -ion *n*
Gran -au *n*, the cheekbone; eyelid
Gran *a*, precipitous, shelvy
Grân *n*, grain, gloss, lustre
Granwg *n*, side of the face
Granygre *n*, the visage
Gras -au *n*, grace
Graslawn *a*, full of grace, gracious
Grasol, Grasusol, Grasus *a*, gracious
Grasusau *np*, graces=Grasau
Grawn *np* (gronyn *n*), berries; grain; roe of fish. Grawn Corinth, currants
Grawnafal -au *n*, pomegranate
Grawnwin *np*, grapes
Grawth *n*, plunge
Grawthu *v*, to plunge
Grawys *n*, festival; Lent=Garawys
Gre -on *nf*, flock, herd; stud
Gread *n*, herding, flocking
Greal -on *n*, aggregate of elements; code; collection; magazine, miscellany
Grealu *v*, to aggregate elements
Greant *n*, aggregate; collection; code
Greawd *n*, aggregate
Greddf -au *nf*, nature; instinct; disposi- [tion
Greddfiad *n*, habituating
Greddfol *a*, habitual, natural
Greddfu *v*, to habituate
Greff -ion *nf*, sneer; irony
Greffiad *n*, sneering
Greg *n*, cackle, cackling
Greiad *n*, singeing, blasting
Greian -au *nf*, what gives heat; the sun
Greidell -i *nf*, griddle. *See* Gradell
Greidio *v*, to scorch, to singe
Greidiol *a*, scorching, blasting
Greidyll -au *n*, griddle, grid-iron
Greienyn, graian *n*, grain of gravel
Greinio *v*, to form a ring
Greinyn *n*, ear-ring; pendant
Greio *v*, to singe, to blast
Greiol *a*, singeing, blasting
Grelyn -au *n*, drinking-pool
Grem -iau *n*, crash; gnash
Gremio *v*, to crash; to gnash
Gren -i *nf*, large earthen vessel
Greolen *nf*, briony plant
Greor -ion *n*, flock, herd
Gresaw -on *n*, welcome=Croesaw
Gresawiad *n*, welcoming
Gresawu *v*, to welcome
Gresi *n*, pitty, compassion
Gresyn *n*, pity; misery: *a*, piteous
Gresyndod *n*, pitifulness
Gresyngar *a*, compassionate

Gresynol *a*, deplorable, pitiable
Gresynu *v*, to commiserate
Gresynus *a*, miserable, pitiful
Grëu *v*, to aggregate
Grewys *n*, herd; stud
Griddfan -au *n*, groan, moan
Griddfan *v*, to groan, to moan
Griff, Grifft -oedd *n*, frog spawn
Griffyll *n*, frog spawn
Grig *n*, low rustle
Grigwd *n*, rustling
Grill -iau *n*, creak, chirp
Grill *a*, creaking, chirping
Grillgnoi *v*, to cranch
Grillian *v*, to keep creaking
Grilliedydd -ion *n*, cricket
Grillio *v*, to creak, to crash; to chirp
Gro *np* (gröyn *n*), pebbles: *nf*, ridge of pebbles formed by the sea
Groeg *nf*, the Greek language, Greek; Greece
Gronell -au *nf*, hard roe of fish
Gronellu *v*, to generate roe
Gronyn -au *v*, grain, particle
Gronyniad *n*, granulation
Gronynog *a*, having grains
Gronynol *a*, granular
Gronynu *v*, to granulate
Gröyn *n*, pebble, single pebble
Grual *n*, gruel, porridge
Grualu *v*, to turn to gruel
Grud *n*, grain of stone, grit
Grudd -iau *nf*, cheek bone, cheek
Gruff, Grufft -ion *n*, what is fierce, griffin
Grug -oedd *n*, heath, ling
Grugiad, iaid *n*, emmet
Grugiar, ieir *nf*, moor-hen, grouse
Grugion *np* (-yn *n*), emmets, ants
Gruglwyn -i, *n*, sweet broom
Gruglys *np*, heath berries
Grugo *v*, to gather heath
Grugog *a*, full of heath
Grut *n*, grit; fossil
Grutio *v*, to lay on grit
Grwgach *v*, to rumble
Grwgn *n*, broken rumbling
Grwgnach *v*, to grumble
Grwng *n*, grunt; rumbling noise
Grwm *n*, murmur; growl
Grwn, grynau *n*, ridge in a field
Grŵn *n*, trembling noise, cooing
Grwnach *n*, grumbling=Grwgnach
Grwnan *n*, hum; purring; cooing
Grwnan *v*, to hum, to drone
Grwniad *n*, droning
Grwys *np* (-en *nf*), wild gooseberries
Grwyswydd *np* (-en *nf*), gooseberry-
Grwyth *n*, murmur
Grwytho *v*, to murmur
Gryd -iau *n*, scream; war-whoop
Grydian, Grydio *v*, to scream, to whoop
Grydiant *n*, screaming out
Grydwst *n*, murmur
Gryg -oedd *n*, harshness, roughness
Gryngian, Gryngio *v*, to be grunting, to grunt
Grym -oedd *n*, force, energy: *a*, powerful
Grymial, Grymiala *v*, to mutter, to make a murmur
Grymialog, Grymialus *a*, muttering
Grymian *v*, to drone; to grunt
Grymiannu, Grymio, Grymuso *v*, to make potent or energetic, to strengthen, to give energy
Grymiant *n*, potency, energy
Grymus *a*, powerful, strong, nervous
Grymusder *n*, potency, strength
Grynio *v*, to form or lay ridges
Gryw *nf*, Greek
Gubain *v*, to hold, to moan
Gwach -au *nf*, hole; cavity
Gwachell, gwechyll *nf*, skewer; knitting-needle
Gwachellu *v*, to skewer
Gwachul *a*, lean, lank; feeble
Gwad *n*, denial, disowning
Gwadaeth, eithi *n*, spout, cock, the spout of a flour mill
Gwadal *a*, staunch, firm
Gwadaliad *n*, staunching
Gwadalu *v*, to make staunch
Gwadalwch *n*, staunchness
Gwadiad *n*, denying
Gwadn, Gwaddn -au *n*, base, sole
Gwadnu *v*, to sole; to foot it
Gwadol *a*, denying, negative
Gwadu *v*, to deny; to disown
Gwadd -od *nf*, mole
Gwaddeg -au *nf*, spout; scuttle
Gwaddod -ion *n*, sediment, lees, dregs
Gwaddodi *v*, to cast a sediment
Gwaddodlyd *a*, feculent, dreggy
Gwaddol -ion *n*, portion; money
Gwaddoli *v*, to dower, to portion
Gwaddolog *a*, dowered. Brenines waddolog, queen dowager
Gwaddotwr, wyr, Gwaddwr, wyr *n*, molecatcher
Gwae -oedd *n*, woe
Gwaed *n*, blood, gore. Gwaed cyn delwad, fœtus, embryo in the womb. Curiad y gwaed, pulse
Gwaedboer *n*, blood-[illegible]
Gwaedffrau [illegible]
Gwaed[illegible]

Gwaedgoch *a*, blood-red
Gwaedgoll *n*, bloodshed
Gwaedgrawn *n*, pus, matter
Gwaedguriant *n*, pulse
Gwaediad *n*, bleeding, phlebotomy
Gwaedlawn *a*, whole blood
Gwaedled *af*, bloody, blood-stained
Gwaedlif, Gwaedlin -oedd *n*, bloody flux, dysentery, issue of blood
Gwaedlyd *a*, bloody, sanguinary; cruel
Gwaedlydu *v*, to stain with blood
Gwaedlys *n*, bloodwort; centinody
Gwaedneu *n*, blood issue
Gwaedog *a*, abounding with blood
Gwaedogaeth *nf*, sanguinity [pudding
Gwaedogen *nf*, blood pudding, black
Gwaedogi, Gwaedoli *v*, to sanguify
Gwaedol *a*, sanguineous, of blood
Gwaedoliaeth *nf*, kindred by blood, consanguinity
Gwaedrawd *n*, course of blood
Gwaedu *v*, to bleed, to let blood
Gwaedd *nf*, cry, shout
Gwaeddan *n*, bawler
Gwaeddfan *n*, loud shouting
Gwaeddfawr *a*, crying, heinous
Gwaeddgreg *a*, hoarse shouting
Gwaeddi *v*, to cry, to shout
Gwaeddol *a*, crying, shouting
Gwaeddolef -au *n*, cry of woe
Gwaeddolef -au *nf*, exclamation
Gwaefyd *n*, state of woe
Gwäeg *nf*, fibula; clasp
Gwäegu *v*, to buckle; to clasp
Gwael *a*, low, base, vile; poorly, ill
Gwaelder, Gwaeledd, Gwaelni *n*, vileness; misery; wretchedness
Gwaeleddu *v*, to make wretched
Gwaelod -ion *n*, bottom, base; dregs, bottoms, lees [produce dregs
Gwaelodi *v*, to bottom, to settle, or to
Gwaelu *v*, to grow low or poor; to become faint; to make vile
Gwäell, gwëyll, Gwaell, gweill *nf*, skewer, broach; knitting-needle; spindle. Gwäell neidr, dragon-fly
Gwäellu *v*, to skewer, to broach
Gwaen, gwennydd *nf*, plain, meadow
Gwaened *a*, headlong; furious
Gwaent *n*, full view
Gwaenu *v*, to put in view
Gwaenyd *v*, to go headlong
Gwaer *n*, downward look; simplicity
Gwaer *a*, simple; rustic, clownish
[illegible]nd -ydd *n*, descent, slope
[illegible]u *v*, to tend downward
[illegible] *a*, simple; rustic

Gwaes -ydd *n*, pledge; deposit
Gwaesaf -oedd *n*, pledge; deposit; warrant; deposition.
Gwaesafol *a*, deponent
Gwaesafu *v*, to pledge; to insure
Gwaesol *a*, earnest; warranting
Gwaesu *v*, to pledge; to deposit; to pawn
Gwaeth, Gwaethach *a*, worse, more bad
Gwaethaf *a*, worst, most bad. Gwaethaf y modd, so much the worse, I am sorry to say, to make things worse. Er ei waethaf, in spite of him
Gwaethäu *v*, to grow worse, to impair
Gwaetherwydd *i*, alas
Gwaethliad *n*, struggling
Gwaethu *v*, to make worse
Gwaethwaeth *ad*, worse and worse
Gwaethwg *n*, impaired state
Gwaethygiad *n*, impairing [worse
Gwaethygu *v*, to impair; to become
Gwaew, gwaewyr *n*, pang, pain, agony, spasm: *nf*, spear, lance
Gwaewffon, ffyn *nf*, javelin, halberd
Gwaewr, Gwaewor, Gwaewawr, gwaewyr *n*, spearman, lancer
Gwag *a*, void, empty, vacant: *n*, void.
Gwagder *n*, emptiness [vacuum
Gwagedd -au *n*, emptiness; vanity
Gwageddu *v*, to act vainly
Gwagelog *a*, circumspect, wary
Gwagelu *v*, to act cautiously
Gwagelyd *v*, to shun, to avoid
Gwagfa, fëydd *nf*, vacuum
Gwagfalch *a*, vainglorious
Gwagfolach *n*, vain boasting
Gwaghau, Gwagio *v*, to make a void
Gwagiad *n*, making void
Gwagiaith *nf*, vain prattle
Gwagl *n*, waggling, instability
Gwaglais, leisiau *n*, hollow voice
Gwagle -oedd *n*, empty place, space, void
Gwaglog *a*, unsteady, waggling
Gwaglwyf *cn* (-en *nf*), the linden
Gwagnod -au *n*, cipher, nought, 0, zero
Gwagogoniant *n*, vain glory
Gwagorchest -ion *nf*, ostentatious skill
Gwagorfoledd *n*, vain triumph, boasting
Gwagr, Gogr -au *n*, sieve; riddle
Gwagraid, eidiau *n*, sieveful
Gwragrwr, wyr *n*, sievemaker [ing
Gwagymffrost *n*, rodomontade, swagger-
Gwagymgais *n*, vain attempt
Gwang *nf*, greed, voracity=Gwanc
Gwangen, gwangod *nf*, the shad fish
Gwangiad, iaid *n*, the sewin fish
Gwahan *n*, separation; difference: *a*, separate, distinct. Ar wahan, separately, apart, by the[illegible]

ǂwahanai -eion *n*, genitive case
ǂwahanblyg -ion *n*, the diaphora [case
ǂwahanedigaethydd -ion *n*, the genitive
ǂwahanfod -au *n*, individual
ǂwahanglaf *a*, leprous. Gwahangleif-
ǂwahanglwyf *n*, leprosy [ion, lepers
ǂwahanglwyfus *a*, leprous
ǂwahaniadol *a*, disjunctive [distinction
ǂwahaniaeth *n*, separation; difference,
ǂwahaniaethol *a*, disjunctive
ǂwahaniaethu *v*, to differ; to discrimi-
ǂwahanlen -i *nf*, separation veil [nate
ǂwahannod -au *n* & *nf*, colon (:)
ǂwahannodiad *n*, Gwahannodiaeth *nf*, punctuation, pointing
ǂwahanol *a*, separating; different. Cleiflon gwahanol, lepers
ǂwahanoldeb *n*, separateness
ǂwahanoli *v*, to make distinct
ǂwahanran -au *nf*, paragraph
ǂwahanred -ion *nf*, discrimination
ǂwahanredol *a*, discriminating [minate
ǂwahanredu *v*, to distinguish, to discri-
ǂwahansang -au *nf*, parenthesis ( )
ǂwahansangiad *n*, interposition
ǂwahansangol *a*, parenthetical
ǂwahansangu *v*, to interpose [guish
ǂwahanu *v*, to divide, to part; to distin-
ǂwahardd, Gwahardd*u* *v*, to prohibit, to
ǂwahardd -oedd *n*, prohibition [forbid
ǂwharddeb -ion *nf*, injunction
ǂwharddol *a*, prohibitory
ǂwahen *n*, exhaustion
ǂwahenu *v*, to exhaust, to empty
ǂwahenydd -ion *n*, one who pours out
ǂwahodd -ion, Gwahoddiad -au *n*, bidding, invitation
ǂwahodd, Gwahoddi *v*, to invite, to bid
ǂwahoddwr, wyr *n*, inviter
ǂwail, gweilion *n*, what is over or spare
ǂwain, gweiniau *nf*, what serves or supports; carriage; sheath, scabbard
ǂwain, Gwaint *a*, smart, neat, brisk
ǂwair, gweiriau *n*, hay: *a*, fresh, sprouting; ardent [lively
Gwaisg *n*, briskness; vigour: *a*, brisk,
Gwaith, gweithiau *n*, act, action; work. Gweithiau, works, manufactories
Gwaith, gweithiau *nf*, course, turn, time
Gwaith *c*, because that, since
Gwâl, gwalau *nf*, couch; inhabited region; plat; fallow. Gwâl ci, kennel. Gwâl ysgyfarnog, hare's form
Gwal -iau, gwèlydd *nf*, wall, rampart
Gwala *nf*, fullness, sufficiency, enough
Gwalabr -au *nf*, pathway
Gwaladr, gwelydr *n*, ruler, sovereign
Gwaladru *v*, to arrange, to order
Gwalaeth *n*, grief, sorrow=Galaeth
Gwalaethu *v*, to grieve
Gwalas -au *nf*, couch; low land
Gwalbant *n*, the top of a wall of a building where the beams rest
Gwalc -iau *nf*, turn up; fence work; battlement, parapet, rail; cock of a hat
Gwalcio *v*, to turn up, to cock [tled
Gwalciog *a*, turned up, cocked; embat-
Gwalch, gweilch *n*, what soars; hawk; hero; fellow
Gwalches -au *nf*, female hawk
Gwalchu *v*, to soar aloft
Gwalchwr, wyr *n*, falconer
Gwalchwriaeth, Gwalchyddiaeth *nf*,
Gwald -iau *n*, hem; welt [falconry
Gwaldas -au *nf*, strengthening welt
Gwaldon -au *nf*, raised bank
Gwaldu *v*, to welt, to hem
Gwales -au *nf*, couch; region
Gwalfa, fäu, fëydd *nf*, layer, stratum
Gwaling -au *n*, litter, brood
Gwalio *v*, to wall, to fence
Gwaltes, eisiau *nf*, welt of a shoe
Gwalteisio *v*, to form a welt
Gwalwys *np*, the Gauls=Galwys
Gwaly -on *n*, capacity, inside
Gwalyo *v*, to make full [negligence
Gwall -au *n*, defect, want; neglect,
Gwallawd *n*, failure, mistake
Gwallawiad *n*, pouring out
Gwallbwyll *n*, irrationality, defect of
Gwalldan -au *n*, wildfire [reason
Gwallfarn -au *nf*, faulty judgment
Gwallgam -au *n*, false step
Gwallgof *n*, distraction, madness
Gwallgof, Gwallgofus *a*, mad, distracted, insane, deranged [asylum
Gwallgofdy, dai *n*, madhouse, lunatic
Gwallgofi *v*, to become distracted, deranged, or insane
Gwallgofiaid *np*, lunatics, madmen
Gwallo *v*, to pour, to empty
Gwallofaint *n*, defection, failing
Gwallofi *v*, to pour out
Gwallofiad, iaid *n*, tapster
Gwallog *a*, defective, faulty
Gwallogair *n*, error in pleading
Gwallt *n* & *cn* (-yn *n*), hair of the head
Gwalltiad *n*, growing of hair
Gwalltog *a*, having hair, haired
Gwalltu *v*, to grow hair [erroneous
Gwallus *a*, negligent, faulty, defective;
Gwallusdra *n*, negligence

Gwallygfa, fëydd *nf*, imperfection
Gwallygiad *n*. making faulty
Gwallygus *a*, defective, fallible
Gwammal *a*, wavering, fickle, unstable
Gwammaldra *n*. inconstancy, fickleness, instability, capriciousness
Gwaminalu *v*. to waver
Gwân, gwanau *n*, thrust, stab, prick
Gwan *a*. weak, feeble, faint: *p*, gweinion
Gwan, gweiniaid *nc*. weak person, weak-
Gwanaf -au *nf*, layer, stratum; row [ling
Gwanafu *v*, to place in layers
Gwanar *n*, leader: *a*, leading; forward
Gwanas -au *nf*. jut; prop; shank; clasp;
Gwanasu *v*, to prop; to clasp [hook
Gwanc -iau *nf*, basket; greed, voracity,
Gwancio *v*, to gorge, to glut [greediness
Gwancus *a*, voracious, greedy
Gwander -au *n*, weakness, debility
Gwaneg -au *nf*, gait; drift; haunch;
Gwanegiad *n*, drifting [surge
Gwanegu *v*, to rise in waves
Gwanffyddio *v*, to mistrust
Gwangalon *a*, weak-hearted; timid
Gwangoelio *v*, to distrust
Gwanhau *v*, to weaken
Gwanobeithio *v*, to despond
Gwanol *a*, stabbing, pricking
Gwant -au *n*, butt, mark
Gwantan *a*, fickle; wanton
Gwantu *v*, to sever; to thrust
Gwanu *v*, to pierce, to thrust, to stab
Gwanwyn *n*, the spring
Gwanychiad *n*, debilitating; debility
Gwanychu *v*, to debilitate, to weaken
Gwâr *a*, placid, gentle, tame
Gwar -au *nf*, the nape of the neck
Gwarae- on *n*, fencing; play, game: *v*, to fence; to play
Gwaradwydd *n*, reproach; scandal
Gwaradwyddiad *n*, scandalizing
Gwaradwyddo *v*, to disgrace, to disparage, to put to shame, to scandalize
Gwaradwyddus *a*, scandalous, disgrace-
Gwarafun *n*, restraint; grudge [ful
Gwarafun, Gwarafuno *v*, to begrudge; to forbid, to prohibit
Gwarafuniad *n*, begrudging
Gwaranred -ion *nf*, guarantee
Gwaranredu *v*, to guarantee
Gwarant -au *nf*, security, warrant
Gwarantol *a*, warranting
'arantu *v*, to warrant, to certify
'rbin -au *n*, bow-pin of a yoke
cen *nf*, top of the back
chad, Gwarchadw *n*, guarding: *v*, /ard: to watch

Gwarchae -oedd *n*, blocking up; siege: *v*, to block up; to besiege
Gwarchaead *n*, besieging
Gwarchan -au *nf*, incantation [besiege
Gwarchäu, Gwarchau *v*, to confine, to
Gwarchawdwr, wyr *n*, one who guards, warden, conservator
Gwarchdwr, dyrau *n*, watch tower
Gwarched *v*, to ward, to watch
Gwarcheidiol *a*, conservatory
Gwarcheidioldeb *n*, conservation
Gwarcheidwad, aid *n*, guardian
Gwarcheidwadaeth *nf*, guardianship
Gwarchen -au *nf*, surface [ment
Gwarchglawdd, gloddiau *n*, intrench-
Gwarchiad *n*, covering up
Gwarchlys -iau *n*, castor oil plant
Gwarchod *n*, guarding in: *v*, to look after, to watch, to ward
Gwarchodaeth *nf*, wardship
Gwarchodi *v*, to ward, to watch
Gwarchodlu, Gwarchawdlu -oedd *cn*, [garrison
Gward *n*, guard, ward
Gwarder *n*, placidness
Gwardwydd *n*, scandal=Gwaradwydd
Gwardd -ion *n*, prohibition: *v*, to forbid
Gwarddiad *n*, prohibiting
Gwarddol *a*, interdictory, prohibitory
Gwarddrws, ddrysau *n*, lintel of a door
Gwarddu *v*, to prohibit=Gwahardd
Gware *v*, to play, to sport=Chwareu
Gwared *v*, to deliver, to redeem
Gwared -ion *n*, release, deliverance, redemption; remedy; afterbirth
Gwarediad *n*, delivering, redeeming
Gwarediant *n*, deliverance
Gwaredig *a*, delivered, redeemed
Gwaredigion *np*, the redeemed or ran-
Gwaredigol *a*, redemptory [somed
Gwaredol *a*, redeeming, saving
Gwaredoldeb *n*, redeemed state
Gwaredred *nf*, refuge; emancipation
Gwaredydd -ion, Gwaredwr, wyr *n*, deliverer, redeemer [ness
Gwaredd *n*, placidity, mildness, gentle-
Gwareddogi *v*, to render mild
Gwareddol *a*, humanizing
Gwareiddio *v*, to make gentle, to tame; to humanize, to civilize
Gwareu -on *n*, play, sport; game=
Gwarffoniad *n*, trouncing [Chwareu
Gwargaled *a*, stiffnecked, obstinate
Gwargam *a*, having a stooping
Gwargemi *n*, stoop in the back
Gwarged -ion *nf*, surplus; leavings
Gwargrwm *a*, round-shouldered
Gwargrwth *a*, hunch-backed

ǂwargrymu *v*, to stoop the back
ǂwarhâd *n*, making tame
ǂwarhau *v*, to tame, to make gentle
ǂwarineb *n*, gentleness
ǂwario *v*, to expend, to spend, to dis-
ǂwarllost, Gwarog -au *nf*, the bar part [burse
ǂwarogaeth *nf*, homage
ǂwarogi *v*, to subjugate [of a yoke
ǂwarogiad *n*, subjugating
ǂwarsangiad *n*, trampling
ǂwarsyth *a*, stiffnecked
ǂwarsythni *n*, stiffneckedness
ǂwart *n*, guard, ward
ǂwartiad *n*, guarding
ǂwartu *v*, to guard, to ward
ǂwarth *n*, reproach, shame, disgrace
ǂwartha *v*, to asperse, to reproach
ǂwarthâd, Gwarthäed *n*, aspersion
ǂwarthaf -ion *n*, summit, surface. Dyfod ar warthaf, to assail, to come upon
ǂwarthafi -au *nf*, stirrup
ǂwarthafiu *v*, to put on a stirrup
ǂwarthafu *v*, to go upon; to ride
ǂwarthal -ion *n*, thing to boot; agio
ǂwarthan *nf*, covert, shelter
ǂwarthäu *v*, to asperse
ǂwartheg *np*, horned cattle
ǂwarthegydd -ion *n*, cattle-dealer
ǂwarther -au *n*, cavalier
ǂwarthfa -oedd *nf*, the private part
ǂwarthfael *nf*, mean advantage
ǂwarthfor -oedd *n*, scurf of the sea
ǂwarthiad *n*, aspersion
ǂwarthle -oedd *n*, the privities
ǂwarthlef -au *nf*, calumny
ǂwarthol -ion *nf*, stirrup
ǂwarthor -ion *n*, quadrature, quarter
ǂwarthrudd -iau *n*, disgrace, contumely
ǂwarthruddo *v*, to scandalize, to dis-
ǂwarthruddiol *a*, scandalizing [parage
ǂwarthu *v*, to asperse, to degrade
ǂwarthus *a*, shameful, disgraceful
ǂwarwch *n*, gentleness
ǂwarwg, ygau *n*, stoop, bend
ǂwarwy -on *n*, pleasure; play
ǂwary *n*, bow of yoke
ǂwas, gweision *n*, youth; servant. Gwas y dryw, titmouse. Gwas y gog, hedge sparrow. Gwas y neidr, dragon-fly. Yr hen was, the devil
ǂwasaeth *n*, attendance, service
ǂwasaethu *v*, to minister
ǂwasaidd *a*, servantlike, servile
ǂwasan *nc*, youth; page
ǂwasanaeth *n*, service. Gyda'm gwasanaeth, with my compliments

Gwasanaethiad *n*, serving
Gwasanaethol *a*, ministering
Gwasanaethu *v*, to serve
Gwasanaethwr, wyr, Gwasanaethydd -ion *n*, servant, servant-man
Gwasanaethwraig, wragedd, Gwasanaethyddes -au *nf*, maid-servant
Gwasant -au *n*, ministration
Gwasarn -au *n*, foundation; what is strewed; litter; booty
Gwasarniad *n*, strewing
Gwasarnu *v*, to strew, to litter
Gwasel -au *n*, glance, sight, aim
Gwasg .-oedd -au, gweisg *nf*, press, waist; pressure
Gwasgar -ion *n*, dispersion: *a*, scattered. Ar wasgar, scattered abroad, dispersed
Gwasgarawd *n*, dispersion
Gwasgaredd, gwasgaroldeb *n*, the quality of being dispersed
Gwasgarfa -oedd *nf*. scene of scattering
Gwasgariad *n*, scattering [or dispersion
Gwasgarog *a*, being scattered
Gwasgarol *a*, scattering
Gwasgaru, Gwasgar *v*, to scatter, to disperse, to spread, to distribute
Gwasgfa, fëydd -on *nf*, pressure; pang;
Gwasgiad *n*, pressing [fit
Gwasgod -ion *n*, shelter, covert
Gwosgod -au *nf*, waiscoat
Gwasgodfa -on *nf*, covert; bower
Gwasgodi *v*, to shelter, to shade
Gwasgodlen -i *nf*, awning
Gwasgodol *a*, sheltering
Gwasgodwydd *n*, bower, arbour
Gwasgol *a*, pressing, squeezing
Gwasgrwym -au *n*, bandage. Gwasgrwymau, stays
Gwasgu *v*, to press, to squeeze
Gwasgwyn, gweisgwyn *n*, gentle rise
Gwasgwynfarch, feirch *n*, managed horse
Gwasod *a*, tufty (as a cow)
Gwasodi *v*, to be tufty
Gwasodrwydd *n*, tuftiness
Gwasol *a*, ministering, serving
Gwastad -oedd *n*, level plain
Gwastad *a*, level, plain, smooth; steady; constant. Yn wastad, always, for ever, constantly, continually
Gwastadedd *n*, evenness, level [place
Gwastadfa, Gwastadle -oedd *n*, level
Gwastadfod -au *nf*, constant state
Gwastadiad *n*, levelling
Gwastadol *a*, uniform; continued, continual. Yn wastadol, continually,
Gwastadoldeb *n*, continuity [always

Gwastadu *v*, to make level
Gwastata *v*, to be steady or even
Gwastatäu *v*, to level, to smooth; to make even; to rest; to be composed
Gwastraff -ion *n*, waste, prodigality
Gwastraffu *v*, to squander, to waste
Gwastraffwr, wyr *n*, prodigal or wasteful man, waster
Gwastrawd, trodion *n*, groom, equerry
Gwastrin -ion *n*, servitude, toil
Gwastrodeld *n*, office of a groom
Gwastrodi *v*, to serve as a groom
Gwasu *v*, to make a servant
Gwatwar -oedd *n*, mockery, jest [cule
Gwatwar *v*, to mock, to deride, to ridi-
Gwatwaredigaeth *nf*, derision
Gwatwareg *nf*, sarcasm, irony
Gwatwargar *a*, derisive, sarcastic [poon
Gwatwargerdd -i *nf*, irony, satire, lam-
Gwatwariaith *nf*, irony
Gwatwaru *v*, to mock, to jest, to deride
Gwatwarus *a*, mocking, sarcastic, deriding, ironical [satirist
Gwatwarwr, wyr *n*, mocker, scoffer;
Gwatwor, &c.,=Gwatwar
Gwau, gweuoedd *n*, weaving; knitting: *v*, to weave; to knit
Gwaudd, gweuddau *nf*, daughter-in-law
Gwawch *nf*, loud scream
Gwawd -iau *v*, panegyric; irony, jeer
Gwawdgar *a*, fond of praise; apt to jeer
Gwawdio *v*, to panegyrize; to jeer; to
Gwawdodyn *n*, metre so called [mock
Gwawdus *a*, encomiastic; jeering, ironical, mocking
Gwawdydd -ion *n*, panegyrist; mocker
Gwawl *n*, light, radiancy
Gwawn *n*, the gossamer
Gwawr *n*, hero, worthy
Gwawr -oedd *nf*, dawn, day-break; hue
Gwawrio *v*, to dawn
Gwb *n*, moan, doleful cry
Gwd *n*, wind, twist, turn
Gwden -i, gwdyn *nf*, withe; coil
Gwdeniad *n*, withing
Gwdenu *v*, to twist a withe
Gwdd *n*, what twists or turns
Gwddi, ïod *n*, hedging-bill
Gwddor -au *nf*, wooden bridge
Gwddf, gyddfau, Gwddwg, Gwddw *n*, the neck, throat
Gwddwgen *nf*, neckcloth
G[illegible] -oedd *nf*, web, web of cloth
[illegible]=Go, Gwa, Gwo
[illegible], weaving; knitting [weaver
[illegible] -iald, Gweawdr, odron *n*,
[illegible]

Gwecry *a*, vapid, feeble, flimsy
Gwech *af*, brave; fine, gay: *m*, gwych
Gwed *n*, utterance; saying
Gwedi, Gwedy *px*, after, later than: *ad*, after, afterwards. Gwedi myned, gone. Mae wedi bod, has been
Gwediad *n*, saying
Gwedn *af*, tough, tenacious: *m*, gwydn
Gwedol *a*, relating to speech
Gwedresi *nf*, lizard [Gweyd
Gwedyd *v*, to say, to speak=Dywedyd,
Gwedyn *ad*, afterwards
Gwedd -au *nf*, aspect, form; yoke; team
Gweddaidd *a*, orderly, appropriate, suitable, decent, becoming
Gweddeidd-dra *n*, orderliness, propriety, decency; moderation; handsomeness
Gweddeiddgar *a*, orderly, decent
Gweddeiddio *v*, to make decent
Gweddi, ïau *nf*, prayer, supplication
Gweddïad *n*, praying
Gweddiad *n*, conforming
Gweddiant *n*, conformity
Gweddig *a*, seemly, decent
Gweddill -ion *n*, remnant; leavings
Gweddillio *v*, to leave remnants
Gweddillyn *n*, small remnant
Gweddïo *v*, to pray, to supplicate
Gweddïwr, iwyr *n*, supplicator, suppliant, petitioner
Gweddlys -iau *n*, herb woad
Gweddnod -au *nf*, feature
Gweddog *a*, connected, yoked [well
Gweddol *a*, orderly; moderate, pretty
Gweddoldeb *n*, orderliness, reasonable-
Gweddoli *v*, to render orderly [ness
Gweddu *v*, to render orderly; to yoke; to wed; to become, to suit, to befit
Gweddus *a*, orderly; seemly; fitting
Gweddusdra *n*, orderliness; fitness
Gweddusiad *n*, making orderly
Gwedduso *v*, to render orderly or fit
Gweddw *a*, fit for connection; single; widow. Gwraig weddw, widow. Merch weddw, unmarried woman, spinster. Hen ferch weddw, old maid. Mab gweddw, bachelor, single man. Maneg weddw, odd glove. Ych gweddw, ox deprived of a fellow
Gweddwad *n*, rendering or becoming single or widowed
Gweddwdod *n*, single state; widowhood
Gweddwi *v*, to render single
Gweddyg -au *n*, shoe-last
Gwefi -au *nf*, chop, chap, snout, lip
Gweflaid, eidiau *nf*, chopful
Gwefle *n*, to lick, to [illegible]

gweflod -iau *n*, dash on the chops
gweflodio *v*, to dash the chops
gweflog *a*, blubber-lipped
gwefr -au *n*, amber
gwefraidd, Gwefrol *a*, of the nature of amber; electric. Hysbysai gwefrol, electric telegraph
gwefreiddio *v*, to electrify
gwefru *v*, to do with amber
gwefus -au *nf*, the human lip
gwefusglec -iau *nf*, smack of the lip
gwefusiad *n*, touching the lip
gwefuso *v*, to touch lips
gwefusog *a*, having lips [olion, labials
gwefusol *a*, labial, of the lip. Gwefus-
gweg *n*, totter, wagging
gwegi *n*, vanity, levity
gwegian *v*, to keep tottering
gwegil -au *nf*, the nape of the neck
gwegilio *v*, to turn the back
gwegilsyth *a*, stiffnecked
gwegio *v*, to totter, to wag
gwegiol *a*, tottering, wagging
gweglyd *a*, tottering, feeble
gwegriad *n*, searcing, sifting
gwegru *v*, to searce, to sift
gwegrwr, wyr, Gwegrydd -ion *n*, sifter; sieve-maker
gwegryn *n*, searcing, sifting
gwegryniad *n*, searcing
gwegrynu, Gwegryn *v*, to searce, to sift
gwengyn *n*, the sewin fish
gwehelyth -au *nf*, lineage; pedigree, genealogy; tribe
gwehil *nf*, imperfect fruit
gwehilio *v*, to yield refuse
gwehilion *np*, refuse, trash, outcasts. Gwehilion y bobl, refuse of society, scum of the earth, mob
gwehilioni *v*, to yield refuse
gwehyn -ion *n*, exhaustion
gwehyn *a*, pouring, shedding
gwehynai, eion *n*, exhauster
gwehyniad *n*, effusion
gwehynol *a*, effusing, pouring
gwehynu *v*, to effuse, to pour; to draw
gweilchydd -ion *n*, falconer
gweilgi, Ioedd *nf*, torrent; ocean
gweilging -oedd *n*, beam, bar, perch
gweili *n*, spare, surplusage
gweilig *a*, being over, spare
gweiling *n*, pale brass, brass
gweilw *n*, spare, surplus
gweilydd -ion *n*, sparer; absolver
gweini *n*, service, servitude
gweini *v*, to attend, to minister, to serve

Gweiniant *n*, ministration
Gweinid *n*, attendance; service
Gweinidog -ion *n*, minister; servant
Gweinidoga *v*, to perform service, to minister
Gweinidogaeth *nf*, ministry, service
Gweinidogaethu *v*, to minister
Gweinidoges -au *nf*, maid-servant
Gweinidogi *v*, to minister, to serve
Gweinidogol *a*, ministrant
Gweinif *n*, ministration
Gweiniflad, iaid *n*, one who serves
Gweinig *a*, ministrant, serving
Gweinigio *v*, to minister
Gweinigiol *a*, ministrant
Gweinio *v*, to put in a sheathe, to sheathe
Gweiniol *a*, ministrant; sheathing
Gweinydd -ion *n*, attendant; servitor
Gweinyddes -au *nf*, female attendant
Gweinyddferch -ed *nf*, serving-woman
Gweinyddiad *n*, ministering
Gweinyddiadu *v*, to minister, to officiate
Gweinyddiaeth *nf*, ministry [wait
Gweinyddu *v*, to minister; to attend, to
Gweinyddol *a*, ministering
Gweirdir -oedd *n*, hay land [meadow
Gweirglawdd, gloddiau *nf*, hay-field,
Gweirio *v*, to make or become hay
Gweiryn *n*, blade of hay
Gweisgen -au *nf*, press, stamp
Gweisgi *a*, alert, brisk, gay. Cnau gweisgi, ripe nuts, slipshell nuts
Gweisgio *v*, to slip out; to make brisk
Gweisgion *np*, husks, shells
Gweisgioni *v*, to husk; to crumble
Gweisionain *np*, tiny striplings
Gweitio *v*, to wait
Gweithdy, dai *n*, workhouse; workshop
Gweithfa, fëydd *nf*, manufactory
Gweithfaol *a*, manufacturing
Gweithfuddig *a*, victorious
Gweithgar *a*, industrious; laborious
Gweithian *ad*, now, at length [times
Gweithiau *ad*, sometimes, at times: *np*,
Gweithiedydd -ion *n*, operator
Gweithio *v*, to work, to operate, to labour
Gweithiol *a*, working
Gweithiwr, wyr *n*, workman, labourer
Gweithle -oedd *n*, workshop
Gweithon *ad*, at present, now
Gweithred -oedd *nf*, action, act, deed
Gweithredai, eion *n*, operator
Gweithrediad *n*, working, operation
Gweithrediadu, Gweithrediannu *v*, to
Gweithrediant *n*, operation [operate
Gweithredol *a*, operative, active

Gweithredwr, wyr *n*, worker, operator
Gwel *n*, the sight or vision
Gweladwy *a*, what may be seen, visible
Gwelameg *nf*, haw in the eye
Gwelchyn *n*, pert little fellow
Gweled *v*, to see; to perceive; to observe: *n*, sight, vision
Gweledfiad *n*, seeing, perception
Gwelediant *n*, vision, perception
Gweledig *a*, being seen, visible
Gweledigaeth *nf*, a vision; apparition
Gweledydd -ion *n*, spectator, seer
Gweilgin *n*, tong; hitch
Gweli, ïau *n*, wound; calumny
Gweling -au *nf*, clear space; lawn
Gwello *v*, to lay open; to wound
Gwelw *a*, pale: *n*, pale hue
Gwelwad *n*, making pale
Gwelwder *n*, paleness
Gwelwi *v*, to grow pale
Gwelwlas *a*, pale blue; pale
Gwely -au *n*, bed, couch; plat; tribe
Gwelyawd *n*, lying-in
Gwelyd -on *n*, opening; wound
Gwelydd -on *n*, bed; stock of a family
Gwelyddaint *n*, state of repose
Gwelyddu *v*, to take repose
Gwelyddyn *n*, repository
Gwelyf -au *n*, couch, bed
Gwelyfod *n*, lying-in
Gwelyfodi *v*, to lie in
Gwelyg -au *n*, wine-press
Gwelygordd -au *nf*, kindred, tribe
Gwelyo *v*, to put in bed, to bed [ditary
Gwelyog *a*, bedded, having a bed; here-
Gwell *a*, better. Ei well, his superior
Gwella *v*, to better, to mend, to improve
Gwellâd *n*, bettering, improvement
Gwellaif, eifiau *n*, shears, scissors
Gwelläu *v*, to better, to improve
Gwelleifio *v*, to cut with shears
Gwelliad *n*, bettering, improvement
Gwelliannu *v*, to better, to amend
Gwelliant *n*, amendment, improvement
Gwellig *a*, improving, mending
Gwelling *n*, benediction
Gwellineb *n*, improvement
Gwellt *en*, grass; sward; straw
Gwelltglas *n*, ground on which grass
Gwelltio *v*, to turn to straw [grows
Gwelltog *a*, grassy; having straw
Gwelltorio *v*, to cover with grass
Gwelltyn *n*, blade of grass; a straw:
gwellten
well *ad*, better and better
ynio *v*, to improve

Gwempl -au *nf*, wimple, veil
Gwên, gwenau *nf*, smile, simper
Gwen *af*, white, fair, beautiful: *m*, gwyn
Gwen *nf*, fair one, beauty
Gwenan *nf*, blister on the skin
Gwenci, lod *nf*, stoat, weazel
Gwendid -au *n*, weakness, frailty. Gwendid y lleuad, the wane of the moon. Mae gwendid ar y lleuad, the moon is in the wane
Gwenddydd *nf*, the morning star
Gwener *nf*, what yields bliss; Venus. Dydd Gwener, Friday. Gwenerau, Fridays
Gwenfa, fäu *nf*, curb of a bridle=Genfa
Gwenhwys, Gwenhwyson *nf*, men of Gwent or Monmouthshire
Gwenhwyseg *nf*, Monmouthshire dialect, the Silurian
Gweniaith *nf*, bland speech; flattery
Gwenieithio, Gwenieitho *v*, to flatter
Gwenieithus *a*, apt to flatter
Gwenith -oedd -au *n* & *cn*, wheat [wheat
Gwenithen *nf*, Gwenithyn *n*, grain of
Gwenithfaen, fain, feini *n*, granite
Gwennol -iaid *nf*, swallow; shuttle
Gweno *nf*, the evening star
Gwenol *a*, smiling, pleasing
Gwent -oedd *nf*, fair or open region; a name for Monmouthshire
Gwentas -au *nf*, high shoe, buskin
Gwenu *v*, to smile, to simper
Gwenwisg -oedd *nf*, surplice
Gwenwyn *n*, venom, poison
Gwenwyndra *n*, poisonousness; fretful-
Gwenwynig *a*, poisonous [ness
Gwenwynllyd, Gwenwynol *a*, poisonous, venomous; peevish, fretful [to fret
Gwenwyno *v*, to poison; to be peevish,
Gwenyd *n*, felicity, happiness, bliss
Gwenydfa -oedd *nf*, the place of bliss
Gwenydiad *n*, making happy
Gwenydu *v*, to felicitate
Gwenyddiad *n*, felicity
Gwenyddol *a*, felicitous; amusing
Gwenyn *np* (-en *nf*), bees. Gwaith y gwenyn, checquer work
Gwenynlle -oedd *n*, place for bees
Gwenynllestr -i *n*, beehive
Gwenynog *a*, abounding with bees
Gweol *a*, relating to weaving, textile
Gwep -au *nf*, visage, phiz
Gwepia, Gwepa *nf*, the visage or look
Gwepio *v*, to make a long face
Gwer *n*, shade
Gwer *n*, tallow, suet

ẁerchyrio *v*, to cover with a lid
ẁerdd *af*, green, verdant: *m*, gwyrdd
ẁerddem -au, Gwerdden *nf*, emerald
ẁerddon -au *nf*, green spot, mead
ẁerddonell *nf*, wild clary
ẁerddyr *nf*, the sharebone
ẁeren -i *nf*, cake of tallow
ẁerf -au *nf*, verb [people
ẁerin *cn*, the multitude; the common
ẁerin *a*, vulgar; universal
ẁerinad *n*, becoming general
ẁeriniaeth *nf*, democracy
ẁeriniaethol *a*, democratic
ẁerinlywodraeth -au *nf*, democracy, democratic government
ẁerino *v*, to make or become prevalent or common
ẁerinol *a*, universal; vulgar
ẁerinos *cn*, the rabble, the mob
ẁerinwr, wyr, Gweriniaethwr, wyr *n*, democrat; democratist; republican
ẁerlas -au *nf*, green meadow
ẁerlin *n*, pure descent
ẁern -ydd *nf*, swamp; mead; alder grove: *np*, alder-trees
ẁernen -i *nf*, alder-tree; mast of a ship
ẁerol *a*, tallowy; like suet
ẁers -i *nf*, space, while; verse. Gwers tra gwers, alternately
ẁersa *v*, to tattle, to gossip
ẁersig *nf*, short lesson
ẁersigl -au *nf*, versicle
ẁersyll, Gwersyllt -oedd *n*, encampment, camp; garrison
ẁersyllfa -oedd *nf*, site of a camp
ẁersylliad *n*, encamping, castramen- [tation
ẁersyllu *v*, to encamp
ẁerth *n*, value, price; sale
ẁerthadwy *a*, salable, vendable
ẁerthedigaeth *nf*, sale, vendition
ẁerthefin *a*, sovereign
ẁerthfawr *a*, valuable, precious
ẁerthfawredd *n*, preciousness
ẁerthfawrog *a*, precious. Gwerthfawrocaf, most precious
ẁerthiad *n*, selling, vending
ẁerthiant *n*, price; vendition
ẁerthiog *a*, precious, valuable
ẁerthu *v*, to sell; to traffic
ẁerthyd -au *nf*, spindle, axis
ẁerthydaid, eidiau *nf*, spindleful
ẁerthydu *v*, to put on a spindle
ẁerthyr -oedd *n*, fortification, fort
ẁeru *v*, to generate tallow
ẁeryd -au *n*, sward; manure; moss
ẁerydre, rau *nf*, cultivated land; in-

Gwerydu *v*, to sward; to grow moss; to till; to manure
Gwerydwedd *nf*, the face of the earth
Gweryd -on *n*, spring; youth
Gweryddol *a*, tending to spring
Gweryddu *v*, to spring; to wanton
Gweryn -od *n*, worm, bot
Gweryru *v*, to neigh
Gwes, gwys *n*, what is moving
Gwesgrydd *n*, circumrotation
Gwesgryn *n*, agitation
Gwesgrynu *v*, to cause agitation
Gwesawd *n*, departure
Gwest -i -au *nf*, visit; entertainment
Gwesta *v*, to go visiting
Gwestach *n*, the state of being a guest
Gwestai, eion *nc*, visitor, guest
Gwesteiad, Gwestiad *n*, visiting about
Gwesteiaeth *nf*, act of visiting
Gwestfa, fäu *nf*, lodging; entertainment, parlour, guest-chamber
Gwestfil -od *n*, prowling animal
Gwestifiant, iaint *n*, visitor, guest
Gwestl -au *n*, hurly-burly, riot
Gwestle -oedd *n*, place of entertainment, lodging-house
Gwestledd *n*, tumultuous state
Gwestlog *a*, riotous, tumultuous
Gwestlu *v*, to raise a tumult
Gwestr -au *nf*, hitch, noose
Gwestty, tai *n*, inn, hotel
Gwestu *v*, to lodge; to entertain
Gwestwng *n*, going down
Gwestyngu *v*, to decline=Gostwng
Gwesu *v*, to depart, to go out
Gwesyn *n*, youth; page
Gwesyndod *n*, servility
Gwethl *n*, start, spring
Gwethlu *v*, to start, to spring
Gweu *v*, to weave, to knit
Gweuad *n*, weaving; knitting
Gweunblu *np* (-en *nf*), meadow-down
Gweundir -oedd *n*, meadow-land
Gweuol *a*, weaving; knitting
Gweurydd -on *n*, slave
Gwëus -au *n*=Gwefus
Gwew *n*, purgency; smart
Gwewyr *n*, pain, anguish: *np*, spearmen
Gwewyrlys *n*, anise-seed
Gweyd *v*, to say, to speak
Gwëydd -ion *n*, weaver
Gwëyddes -au *nf*, female weaver
Gwëyddiaeth *nf*, weaver's trade
Gwg, gygon *n*, frown; glance
Gwi *n*, sudden emotion, glee
Gwial, gwiail *np*, rods, twigs

Gwialen -i, gwiail *nf*, rod; perch
Gwialenaid, eidiau *nf*, length of a rod
Gwialenffust -iau *nf*, flail-yard
Gwialenod -iau *nf*, stroke of a rod, stripe
Gwialenodio *v*, to beat with a rod
Gwialffust -iau *nf*, flail-yard
Gwib -iau *nf*, serpentine course; range; drive: *a*, wandering. Seren wib, wandering star; comet
Gwibad *n*, ranging about
Gwibdde *nf*, darting about
Gwiber -od *nf*, serpent; viper
Gwibfa -oedd *nf*, wandering course
Gwibhwylio *v*, to cruise
Gwibiad, iaid *n*, stroller, vagrant
Gwibio *v*, to rove, to gad, to wander
Gwibiol *a*, erratic, wandering
Gwibli *n*, gadding, vagrancy
Gwiblo *v*, to fly or gad about
Gwiblong -au *nf*, cruiser
Gwiblu -oedd *nc*, band of vagrants
Gwibwrn, yrnau *n*, whirling eddy
Gwica *v*, to hawk or cry about
Gwicad -au *nf*, wicket, gate
Gwicor -ion *n*, hawker, pedler
Gwich -iau *nf*, crash; squeak
Gwichad *n*, squeaking
Gwichell -od *nf*, creaker, squeaker
Gwichiad, iaid, Gwichiedyn *n*, periwinkle, sea snail [ing or squealing
Gwichian, Gwichial *v*, to keep squeak-
Gwichio *v*, to creak; to squeak, to squeal
Gwichydd -ion, Gwichyll, Gwichyn -od
Gwid *n*, quick whirl [*n*, fitchet
Gwidd *a*, dried, withered
Gwiddan -od, Gwiddanes -au *nf*, hag; [witch
Gwiddiant *n*, withering
Gwiddon -od *nf*, witch, hag
Gwiddon *np*, rotted particles; mites
Gwiddoni *v*, to dry rot; to breed mites
Gwiddonog *a*, having mites
Gwif -ion -iau *n*, lever, crow-bar
Gwifr -au *n* & *nf*, wire, wires: *s*, gwifren
Gwifrwym -au *n*, fulcrum
Gwig -oedd *nf*, nook, cove, lodge; opening in a wood; a wood
Gwigfa -oedd *nf*, cove, retreat
Gwing -au *nf*, wriggle, wince; wink
Gwinged *n*, wriggling; wantonness
Gwingiad *n*, wriggling; wincing
Gwingo *v*, to wriggle; to wince; to wink
Gwingog, Gwingol *a*, wriggling; wink-
-ingwr, wyr *n*, struggler; wincer [ing
n, shunning, avoiding
-ai *n*, badger; herb yarrow
-od *nf*, epithet for a mare
-ai *n*, romping

Gwilhersu *v*, to romp about
Gwilhobain *v*, to be galloping
Gwiliad *n*, taking care
Gwiliadwraeth *nf*, bewaring
Gwilied *v*, to take care, to guard
Gwilio *v*, to take care, to beware
Gwilog *a*, full of starts: *nf*, mare
Gwilri *n*, wanton squeal [squeal
Gwilrin *n*, squeal of ecstacy: *v*, to
Gwilwst *nf*, epithet for a mare
Gwill -ion *n*, strayer, vagabond
Gwilliad, iaid *n*, vagrant; lurker
Gwilliades -au *nf*, female stroller
Gwin -oedd *n*, wine
Gwina *n*, to tipple wine
Gwinaeth *nf*, vintage
Gwinaethu *v*, to gather the vintage
Gwinc -od *nf*, the chaffinch
Gwinegr *n*, vinegar
Gwineu *n*, bay, auburn
Gwineuo *v*, to turn to a bay colour
Gwingafn -au *n*, wine-press
Gwinlen *nf*, vine-tree, vine
Gwiniolen *nf*, maple-tree
Gwiniolwydd *np* (-en *nf*), maple-trees
Gwinllan -oedd -au *nf*, vineyard; plan-
Gwinol *a*, of wine, vinous [tation
Gwinrawn *np*, vine grapes
Gwinsang, Gwinwsag -au *nf*, wine-press
Gwinwr, wyr, Gwinydd -ion *n*, vintner
Gwinwryf -au -oedd *n*, wine-press
Gwinwydd *np* (-en *nf*), vines
Gwipai, eiod *nf*, sparrow-hawk
Gwir -oedd *n*, truth; purity; justice; [ether
Gwir *a*, true, just, right; pure
Gwiredd -au *n*, verity, truth
Gwireddol *a*, veritable
Gwireddoli *v*, to realize
Gwireddu *v*, to verify
Gwirf -ion *n*, alcohol
Gwirfodd *n*, good will, consent; content
Gwirfoddeb -au *nf*, voluntary (in music)
Gwirfoddol *a*, voluntary; wilful
Gwirfoddoldeb *n*, voluntariness
Gwiriad *n*, verifying
Gwiriadwy *a*, verifiable
Gwiriant *n*, verification
Gwiriedigaeth *nf*, verification
Gwiriedigaethu *v*, to verify
Gwirin *a*, of pure or true nature
Gwirineb *n*, verity, truth
Gwirio *v*, to verify, to certify; to assert
Gwiriol *a*, verifying; positive
Gwirion *a*, truly right; innocent; weak-
minded: -iaid *n*, innocent; idiot
Gwiriondeb *n*, innocence; ignorance
Gwirionedd -au *n*, truth, verity

Gwirioneddiad *n*, verification
Gwirioneddu *v*, to verify
Gwirioneddus *a*, verifying
Gwirioni *v*, to become an innocent or idiot; to grow foolish, to dote
Gwirioniad, iaid *n*, innocent
Gwirionyn *n*, simpleton
Gwirod -au -ydd *n* & *nf*, spiritous liquor; liquor; wassail
Gwirodi *v*, to serve spirits or liquor
Gwirodol *a*, spiritous
Gwirota *v*, to tipple liquors
Gwirotai, eion *nc*, dram-drinker
Gwirotty, tai *n*, ginshop, dramshop
Gwisg -oedd *nf*, garment, dress
Gwisgad, Gwisgiad, Gwisgogaeth *n*, dressing; wearing. Gwisgad, dress, apparel
Gwisgi *a*=Gweisgi
Gwisgo, Gwisgiadu *v*, to dress, to put on; to apparel
Gwiw *a*, apt; fit, meet, worthy
Gwiwdeb, Gwiwdod *n*, fitness; worthiness
Gwiwell -od *nf*, widgeon; female salmon
Gwiwer -od *n*, squirrel
Gwiwsain, seinian *nf*, euphony
Gwiwydd *np* (-en *nf*), poplar-trees
Gwlad, gwledydd, gwladoedd *nf*, country, region. Gwlad ac eglwys, church and state
Gwladaidd *a*, country-like, rustic
Gwladeiddio *v*, to rusticate; to be bashful
Gwladeiddrwydd *n*, rusticity
Gwladfa -oedd *nf*, colony, settlement
Gwladgar, Gwladgarol *a*, patriotic
Gwladgarwch *n*, patriotism
Gwladgarwr, wyr *n*, patriot
Gwladlywiad *n*, Gwladlywiaeth *nf*, state policy
Gwladogi, Gwladoli *v*, to rusticate
Gwladol *a*, of a country; civil
Gwladwch *n*, common weal
Gwladweinydd -ion *n*, statesman
Gwladwr, wyr *n*, countryman; patriot
Gwladwriaeth *nf*, government, state
Gwladwriaethol *a*, political, politic
Gwladwriaethwr, wyr *n*, politician
Gwladychfa -oedd *nf*, settlement, colony
Gwladychiad *n*, governing; colonization
Gwladychu *v*, to reign; to inhabit; to settle, to colonize
Gwlaidd *a*, having moisture; mild
Gwlan -oedd *n*, wool
Gwlana *v*, to gather wool
Gwlanen -i, gwlenyn *nf*, flannel
Gwlaniach *np*, downy hairs
Gwlanog *a*, having wool, woolly
Gwlaw -oedd *n*, rain. Bwrw gwlaw, to
Gwlawiol *a*, relating to rain
Gwlawlen -i *nf*, umbrella
Gwlawlyd *a*, apt to rain, rainy
Gwlawog *a*, of rain, rainy
Gwlawogydd *np*, rains, showers
Gwleb *af*, wet, moist: *m*, gwlyb
Gwledig *a*, countrified, rustic, rural; boorish; supreme
Gwledigo *v*, to rusticate; to rule
Gwledwch *n*, dominion
Gwledychfa -oedd *nf*, settlement, colony
Gwledd -au -oedd *nf*, banquet, feast
Gwledda *v*, to carouse, to feast
Gwleddiad *n*, carousing
Gwleddog *a*, having a feast
Gwleddol *a*, festival, festive
Gwleidiadaeth, Gwleidyddiaeth *nf*, politics
Gwleidiadol, Gwleidyddol *a*, political
Gwleidiadur -iaid *n*, politician
Gwleiddiad -on *n*, one of a country; carousing
Gwlf, gylfon *n*, channel, notch
Gwlith -oedd *n*, dew, dew-fall
Gwlithen -i *nf*, blister; the dew-snail
Gwlithfalwen, falwod *nf*, dew-snail
Gwlithiad *n*, falling of dew
Gwlitho *v*, to cast a dew, to dew
Gwlithog *a*, having dew, dewy
Gwlithwlaw *n*, small or drizzling rain
Gwlithyn *n*, dewdrop: *p*, gwlithos
Gwlw -on *n*, channel, notch
Gwlyb -ion *n*, liquid, moisture; spoon victuals
Gwlyb *a*, liquid, wet, moist
Gwlybaniaeth *n*, humidity, moisture
Gwlybhâd *n*, humefaction
Gwlybhau *v*, to humectate
Gwlybiad, Gwlybiant, Gwlychiad *n*, wetting; humectation
Gwlyborllyd *a*, humid, moist, wet
Gwlybu *v*, to wet, to moisten
Gwlybwr, yrau, yrion *n*, liquid
Gwlybyrog *a*, humid, rainy
Gwlych *n*, moisture, humidity
Gwlychu *v*, to wet, to moisten
Gwlydd -ion *cn*, soft stems of plant
Gwlydd *a*, mild, tender, soft, gentle
Gwlyddhâd, Gwlyddiad *n*, mollifying
Gwlyddhau *v*, to mollify, to soften
Gwn, gynau *n*, charger, bowl; gun
Gwn *v*, I know, present tense of Gwybod
Gŵn, gynau *n*, gown, loose robe
Gwnaeth *v*, past tense of Gwneuthur
Gwneddyd, Gwnelyd, Gwneuthyd = Gweuthur
Gwneuthur, Gwneyd *v*, to do, to execute, to perform, to make. Gwna di hyn, do thou this. Gwna y tro, it

Gwnïad *n*, sewing, stitching
Gwnïadur -iau *nf*, thimble
Gwnïadydd, Gwnïedydd -ion *n*, stitcher
Gwnïadyddes -au *nf*, seamstress
Gwnïadyddiaeth *nf*, the business of a seamstress, dressmaking
Gwnïo *v*, to sew, to stitch
Gwo *px*, often used for Go
Gwobr -au *nf* & *n*, reward, fee
Gwp -iau *n*, head and neck of a bird
Gwr, gwŷr *n*, man, person; husband. Gwr priod, gwr gwreigiog, gwr gwraig, married man, husband. Y gwr drwg, the evil one; the devil
Gwra *v*, to take a husband
Gwrab -od *n*, monkey, ape
Gwrach -od *nf*, hag, old woman, witch
Gwrachaidd *a*, like an old hag
Gwrachan -od *nc*, little creature
Gwrachanes -au *nf*, little old woman
Gwrachastell -od *nf*, off-board of a plough
Gwracheiddio *v*, to grow haggish
Gwrachell -od *nf*, puny dwarf
Gwrachen -od *nf*, crabbed dwarf
Gwrachi *n*, anility; puniness
Gwrachïaidd *a*, old-womaniash
Gwrachïo *v*, to become a hag; to grow
Gwrachïod *np*, old women [decrepit
Gwradwydd *n*, reproach=Gwaradwydd
Gwradd *n*, quantity
Gwraddiad *n*, aggregation
Gwraddu *v*, to aggregate, to heap
Gwrag *n*, what curves off; bracer
Gwragen -i *nf*, rib of a tilt or basket
Gwragenu *v*, to rib; to curve
Gwraich, gwreichion *n*, sparkle
Gwraid *n*, what is ardent; flush [roots
Gwraidd, gwreiddiau *cn* (gwreiddyn *n*),
Gŵraidd *a*, manly
Gŵraig, gwragedd *nf*, woman; wife. Gwraig briod, gwraig wriog, married woman, wife. Gwraig foneddig, lady
Gwrageddos *np*, gossips; silly women
Gwraint *np*, worms in the skin; tetters
Gwrandaw, Gwrando *v*, to hearken, to
Gwrandawiad *n*, listening [listen
Gwrandawus *a*, attentive
Gwrandäwr, wyr *n*, hearer
Gwrcath -od *n*, a he-cat
Gwrcatha *v*, to caterwaul
Gwrcathaint *n*, caterwauling
Gwrch *n*, what is upon or over
-rda, gwyrda *n*, man of note
-ieth *n*, manliness
a, stout; ardent, vehement
v, to render ardent
n, dart; javelin
Gwrechyn *n*, crabbed fellow
Gwregys -au *n*, girdle, zone
Gwregysiad *n*, girdling
Gwregysol *a*, having a girdle
Gwregysu *v*, to girdle, to gird
Gwreng -od *n*, plebeian; yeoman: *cn*, the common people
Gwrengaidd *a*, plebeian, boorish
Gwrengyn *n*, surly clown
Gwreica *v*, to take a wife [tery
Gwreigdra *n*, fondness of women, adul-
Gwreichion *np* (-en *nf*), emanations, sparks
Gwreichioni *v*, to sparkle, to scintillate
Gwreichionog *a*, full of sparks
Gwreichionol *a*, sparkling
Gwreiddiadur -on *n*, etymologicon
Gwreiddio *v*, to root, to originate
Gŵreiddio *v*, to make or become manly
Gwreiddiog *a*, having roots, rooted
Gwreiddiol *a*, radical; rooted; original
Gŵreiddiol *a*, manly
Gwreiddioldeb *n*, radicalness; originality
Gwreiddionos *np*, radicles: *s*, gwreidd-
Gwreiddrudd *nf*, the madder [ionyn
Gwreiddyn, gwreiddiau *n*, root
Gwreigdda *nf*, good-woman, goody
Gwreigen *nf*, little woman
Gwreigeiddio *v*, to become effeminate
Gwreighau *v*, to grow a woman
Gwreigiaidd *a*, female; matronly
Gwreigiog *a*, having a wife
Gwreigiol *a*, feminine
Gwreignith -od *nf*, little woman
Gŵreindod, Gŵreinawd *n*, virility
Gwreinen *nf*, ringworm: *m*, gwreinyn
Gwrendy *v*, will hearken
Gwres *n*, heat, warmth
Gwresfynag, fyneig *n*, thermometer
Gwresiad *n*, rendering hot
Gwresog *a*, warm; fervent, hearty; hot
Gwresogi *v*, to become or make hot
Gwresol *a*, of a heating quality
Gwresu *v*, to fill with heat
Gwrferch -ed, Gwrforwyn -ion *nf*, virago
Gwrgi, gwn *n*, cannibal
Gwrhau *v*, to become manly; to do
Gwrhewri *n*, jocularity [homage
Gwrhewcrus *a*, full of jokes
Gwrhëwg *a*, extremely playful
Gwrhëwgr *n*, aptness to be jocular
Gwrhyd -oedd *n*, fathom, six feet
Gwrhydri *n*, heroism, bravery
Gwrhydu *v*, to fathom
Gwriaeth *nf*, man's estate
Gwrial *n*, combating: *v*, to play the man
Gwrid *n*, blush; flush

gwridgoch *a*, florid, ruddy, red
gwrido *v*, to blush
gwridog *a*, having a blush, blushing
gwridogi *v*, to become ruddy
gwring -oedd *n*, snap; crackle
gwringain *v*, to snap; to crackle
gwringell -au *nf*, snap; slice
gwringelliad *n*, snapping
gwringellu *v*, to snap, to slice
gwriog *a*, having a husband
gwriogaeth *nf*, homage
gwriogaethu *v*, to do homage
gwrith *n*, what is apparent
gwrm *n*, dusky hue, dun: *a*, dusky,
gwrmder *n*, duskiness [dun: *af*, gorm
gwrmlas *n*, sea-green
gwrmu *v*, to make dusky
gwrn, gyrnau *n*, cone; urn; vessel tapering upwards
gwrnerth *n*, the speedwell
gwrol *a*, manly; valiant, brave
gwrolaeth *nf*, manhood; fortitude
gwroldeb *n*, manliness, courage; virility
gwrolfryd *n*, magnanimity
gwrolgamp -au *nf*, manly feat
gwroli *v*, to become manly
gwrolwych *a*, brave, manly
gwron -iaid *n*, worthy, hero [manure
gwrtaeth, teithion *n*, what improves;
gwrteithiad *n*, manuring
gwrteithio *v*, to manure; to refresh; to cultivate; to improve
gwrteithiol *a*, meliorating, improving
gwrth -oedd *n*, opposition, contrast
gwrth *pw*, counter-, contra-, anti-, re-, with-, adverse, against
gwrth *pw*, against, opposite to, by
gwrthachos -ion *n*, contrary cause
gwrthachwyn -ion *n*, counter complaint
gwrthadrodd -ion *n*, counter recital
gwrthaddysg *n*, heresy
gwrthagwedd -au *nf*, counter form
gwrthaing *nf*, wedge
gwrthair, eiriau *n*, antiphrasis; protest
gwrthalw *v*, to recall
gwrthallu -oedd *n*, opposing power
gwrthamcan -ion *n*, counter project
gwrthanfon *v*, to send adversely
gwrthanian *nf*, contrary nature
gwrthannog -ion *n*, dehortation
gwrthansawdd, soddion *n*, contrary
gwrtharddelw *n*, counter claim [quality
gwrtharfawd, odau *nf*, counter stroke
gwrtharwain *v*, to lead back
gwrthateb -ion *n*, replication
gwrthattal -ion *n*, counter stop

Gwrthawel -on *nf*, adverse gale
Gwrthban -au *n*, blanket
Gwrthbanu *v*, to double-mill
Gwrthben -au *n*, counter-head; rivet
Gwrthblaid, bleidiau *nf*, adverse party
Gwrthblyg -ion *n*, duplicate
Gwrthbrawf, brofion *n*, refutation
Gwrthbryn *n*, counter-buying
Gwrthbwys -au *n*, counterpoise
Gwrthbwyth -au *n*, retaliation
Gwrthchwyl -ion *nf*, counter course
Gwrthchwyth *n*, counter blast
Gwrthdaith, deithiau *nf*, counter march
Gwrthdal -ion *n*, counter payment
Gwrthdaro *v*, to repel, to repulse
Gwrthdir -oedd *n*, upland, high land
Gwrthdor -ion *n*, refraction
Gwrthdrafod -au *nf*, contravention
Gwrthdramwy -on *n*, retrogradation
Gwrthdrig *n*, counter residence
Gwrthdrigolion *np*, antœci
Gwrthdrin *n*, contravention
Gwrthdro -ion *n*, turn back, retort
Gwrthdroedion, Gwrthdroediaid, Gwrthdroedogion *np*, the antipodes
Gwrthdwng *n*, contrary oath, counter swearing
Gwrthdwyth *n*, springing back; elas-
Gwrthdyn *n*, reluctance [ticity
Gwrthdynu *v*, to pull adversely
Gwrthdyst -ion *n*, counter evidence
Gwrthdywyn *n*, reflection of light
Gwrthddadl -au *nf*, controversy
Gwrthddadleuwr, wyr *n*, controvertist; an opposing pleader, antagonist
Gwrthddangos *n*, contra-indication
Gwrthddal *n*, with-holding
Gwrthddeddfiad, iaid *n*, antinomian
Gwrthddrych -au *n*, object
Gwrthddrychiad, iaid *n*, assign; heir
Gwrthddysg *n*, heresy
Gwrthddywedyd *v*, to contradict
Gwrthddywediad *n*, contradiction
Gwrtheb -ion *n*, objection
Gwrthedrych *n*, retrospect
Gwrthegni, ion *n*, reaction
Gwrtheiriad *n*, antiphrasis
Gwrthenwad *n*, antinomasia
Gwrthergyd -ion *n*, repulse
Gwrthern -i *n*, relation in the seventh degree of affinity
Gwrthfach -au *n*, the beard of a dart
Gwrthfaru -au *nf*, adverse judgment
Gwrthfechni, ion *n*, counter security
Gwrthfeiad *n*, recrimination
Gwrthfin -ion *n*, counter edge

Gwrthfrad -au *n*, counter plot
Gwrthfraenol a, antiseptic
Gwrthfur -iau *n*, contramure
Gwrthfwriad *n*, casting back
Gwrthgas *a*, perverse, froward
Gwrthgefn -au *n*, support
Gwrthgerdd *n*, retrograde course
Gwrthgerydd *n*, recrimination
Gwrthgil -ion *n*, receding, revolt
Gwrthgiliad *n*, receding, going back; revolting, backsliding; apostacy
Gwrthgilio *v*, to recede; to revolt; to apostatize, to backslide [apostate
Gwrthgiliwr, wyr *n*, backslider; seceder;
Gwrthgis -ion *n*, retort, rebuff
Gwrthglafrolion *np*, antiscorbutics
Gwrthglawdd, gloddian *n*, contravala-
Gwrthgloch *nf*, resounding, echo [tion
Gwrthgred *nf*, counter belief
Gwrthgri *n*, counter clamour
Gwrthgrist -iau *n*, antichrist
Gwrthgrych *a*, crossgrained
Gwrthgur *n*, counter stroke
Gwrthgwymp *n*, apostacy, falling away
Gwrthgwyn -ion *n*, counter complaint
Gwrthgyfarch *n*, rencounter
Gwrthgyfer *n*, contrast
Gwrthgyfle -oedd *n*, counter position
Gwrthgyfnewid -iau -ion *n*, counter change
Gwrthgynghor -ion *n*, dehortation
Gwrthgyhudded *nf*, recrimination
Gwrthgylch -au *n*, counter circle
Gwrthgynllwyn -ion *n*, counter plot
Gwrthgynnal *n*, counter support
Gwrth-hawl, holion *nf*, counter plea
Gwrth-hoel -ion *nf*, plug; rivet
Gwrthiad *n*, opposing
Gwrthiaith *nf*, contradiction
Gwrthias -au *nf*, counter shock
Gwrthio *v*, to oppose, to resist
Gwrthladd *n*, resistance: *v*, to resist
Gwrthlais, leisiau *n*, counter sound
Gwrthlam -au *n*, counter step
Gwrthlef -au *nf*, cry against
Gwrthlewych *n*, reflected light
Gwrthlif -oedd *n*, counter current
Gwrthlun -iau *n*, antitype
Gwrthlyngyrion *np*, anthelmintics
Gwrthlys *n*, repugnance; colt's foot
Gwrthlyw *n*, counter guide
Gwrthnaid, neidian *nf*, leap backwards
Gwrthnaws *n*, antipathy, dislike
th -oedd *n*, counter power
on *n*, objection; protest
l -iau *n*, counter change
an *n*, counter mark

Gwrthnysig *a*, refractory; stubborn
Gwrtho *v*, to withstand [dicate
Gwrthod *v*, to refuse, to reject, to ab-
Gwrthod *n*, refusal, rejection
Gwrthodiad *n*, rejection
Gwrthol *a*, adverse, contrary
Gwrtholwg *nf*, retrospect
Gwrtholygu *v*, to take a retrospect; to look contrarily
Gwrthosod *v*, to place in opposition
Gwrthosodiad *n*, placing in opposition; opposition; counter proposition
Gwrthran -au *nf*, counter share
Gwrthrawd, rodion *nf*, hostile army
Gwthred -ion *nf*, recurrence
Gwrthreithiad, laid *n*, antinomian
Gwrthres -i *nf*, adverse row
Gwrthrif -au *n*, counter reckoning
Gwrthrimyn -au -od *n*, pair of pincers
Gwrthrith -ion *n*, reflected object
Gwrthrod -au *nf*, counter wheel
Gwrthrodiad *n*, retrocession
Gwrthrodd -ion *nf*, counter gift
Gwrthrwyf -au *n*, counter impulsion
Gwrthrwym -au *n*, counter bond
Gwrthryd -au *n*, adverse course
Gwrthryfel -oedd *n*, rebellion; mutiny
Gwrthryfela, Gwrthryfelu *v*, to rebel
Gwrthryfelgar *a*, rebellious; mutinous
Gwrthryfelgarwch *n*, rebelliousness
Gwrthryfelwr, wyr *n*, rebel
Gwrthrym -iau *n*, contrary energy
Gwrthryn -ion *n*, oppugnancy
Gwrthryw -iau *n*, contrary kind
Gwrthsaf -ion *n*, opposition
Gwrthsain, seiniau *nf*, counter sound
Gwrthsefyll *v*, to withstand, to resist
Gwrthsur *a*, antacid
Gwrthsyniad *n*, counter design
Gwrthun *a*, ugly, unseemly, illfavoured;
Gwrthuni *n*, deformity, ugliness [absurd
Gwrthwad *n*, counter denial
Gwrthwahan *n*, counter division
Gwrthwaith *n*, retroaction
Gwrthwal -iau *nf*, contramure
Gwrthwan *nf*, contravention
Gwrthwe -oedd *nf*, lining
Gwrthwead *n*, counter weaving
Gwrthwediad *n*, contradiction
Gwrthwedd -au *nf*, contrast
Gwrthwel -ion *n*, retrospect [dote
Gwrthwenwyn *n*, counter poison; anti-
Gwrthwrwst *a*, antispasmodic
Gwrthwyneb *n*, contrariety; nausea
Gwrthwynebadwy *a*, that may be opposed, resistible [tation

ẇrthwynebrwydd *n*, oppositeness; opposition; nauseousness [to confront
ẇrthwynebu *v*, to resist, to oppose;
ẇrthwynebus *a*, tending to turn against; disgusting, nauseous; adverse
ẇrthwynebwr, wyr *n*, opposer, adversary, opponent
ẇrthwynt -oedd *n*, adverse wind
ẇrthymdrech -ion *n*, oppugnancy
ẇrthymdyn *v*, to contend against
ẇrthymddadlu *v*, to dispute
ẇrthymegnïo *v*, to exert one's self against
ẇrthymladd *n*, oppugnancy [
ẇrthyni *n*, counter energy
ẇrthysgrif -au *nf*, rescript
ẇrwraig, wragedd *nf*, hermaphrodite
ẇrwst *nf*, the cramp
ẇrych -oedd *nf*, hedge-row; bristles
ẇrychell -oedd *nf*, thicket, brake; brush; hedge-sparrow
ẇrychu *v*, to make a hedge-row; to
ẇrychyn *n*, hedge-row; bristle [bristle
ẇryd -ion *n*, manliness
ẇryd -ion *nf*, chain
ẇrydd -au *n*, wreath
ẇryddol *a*, wreathing
ẇryddu *v*, to wreath; to twine
ẇryf -au -oedd *n*, spring; press
ẇryfio *v*, to press
ẇryfiwr, wyr *n*, one who presses, pressman
ẇryg -ion *n*, energy, vigour [
ẇrygiant *n*, vigour
ẇrygio *v*, to grow vigorous or energetic; to invigorate
ẇrygiol *a*, invigorating
ẇrym -iau *n*, seam; weal
ẇrymio *v*, to seam
ẇrymseirch *np*, harness
ẇrys -oedd *n*, ardency, violence
ẇrysedd *n*, fervidity, violence
ẇrysg *np* (-en *nf*), boughs, branches
ẇrysgio *v*, to put out boughs
ẇrysio *v*, to strive ardently
ẇrystog *a*, having the cramp
ẇryw -od -aid *n*, male
ẇryw, Gwrywaidd, Gwrywol *a*, masculine, of the male kind, male
ẇrywes -au *nf*, virago
ẇrywgydiwr, wyr *n*, Sodomite
ẇst, gystion *nf*, humour; malady
ẇth *n*, push, thrust, shove
ẇthgar *n*, apt to push, press, or impel
ẇthio *v*, to push, to thrust, to shove
ẇthiol *a*, pushing, thrusting
ẇthrym *n*, impulsive force
ẇthwynt -oedd *n*, squall of wind

Gwullio *v*, to bloom, to blossom
Gwy -on *n*, fluid, liquid, water
Gwyach -od *nf*, water-fowl; grebe
Gwyal -au *nf*, goal; the temple
Gwyalen, Gwyalfau -au *nf*, goal, mark
Gwyar *n*, gore, congealed blood
Gwyban -od *nf*, any sort of fly
Gwybed *np* (-yn *n*), gnats, flies
Gwybedydd -ion *n*, one who knows; Gnostic
Gwybod -au *n*, knowledge, science. Gwybodau a chefyddydau, sciences and arts
Gwybod *v*, to know, to perceive
Gwybodaeth *nf*, knowledge
Gwybodol *a*, knowing
Gwybodus *a*, knowing, being informed
Gwybren -au *nf*, ether, the sky
Gwybro *v*, to grow subtile
Gwybrol *a*, ethereal, aerial
Gwybyddiad -au *n*, being conscious: iaid *n*, one who is conscious [ledge
Gwybyddiaeth *nf*, consciousness; know-
Gwybyddol *a*, conscious; knowing
Gwybyddu *v*, to be conscious; to inform
Gwybyddus *a*, conscious, acquainted
Gwych *a*, gallant, brave; gaudy, gay; healthy: *f*, gwech. Bydd wych, fare-well
Gwychder *n*, gallantry; pomp [
Gwychi *n*, wax, scum of honey
Gwychlais, leisiau *n*, squeaking voice
Gwychr *a*, valiant, brave
Gwychu *v*, to make gallant; to adorn
Gwychydd -ion *n*, hero, worthy
Gwyd -iau *n*, passion, vice, sin
Gwydio *v*, to become vicious
Gwydiol *a*, vicious, wicked
Gwydn *a*, tough, tenacious, viscid
Gwydnedd *n*, toughness, tenacity
Gwydnhau *v*, to become tough
Gwydr -au *n*, glass; drinking-glass
Gwydraid *n*, glassful
Gwydraidd, Gwydrin *a*, vitreous, glassy
Gwydro *v*, to do with glass
Gwydrogi *v*, to turn to glass
Gwydrol *a*, vitreous, glassy
Gwydroli *v*, to vitrify, to turn to glass
Gwydrwr, wyr *n*, glazier
Gwydryn -au *n*, drinking-glass
Gwydus *a*, of a stubborn bent, vicious
Gŵydd *n*, presence; *a*, overgrown; wild
Gŵydd, gwyddau *nf*, goose
Gwŷdd *n*, knowledge; frame of wood, loom; plough; *np* (-en *nf*), trees
Gwyddan -od *nf*, sylvan, satyr
Gwyddanes -au *nf*, wood nymph

Gwyddbwyll *nf*, game of chess
Gwyddel -od *n*, Gwyddelian, Irishman
Gwyddeli *np*, bushes, brakes
Gwyddelig *a*, sylvan; savage; Irish
Gwydden -i *nf*, standing tree
Gwydderbyn *pr*, in front of
Gwyddfa, fäu, fëydd *nf*, tumulus, tomb; monument. Yr Wyddfa, Snowdon
Gwyddfaol *a*, monumental
Gwyddfarch, feirch *n*, epithet for a ship
Gwyddfid *n*, woodbine, honeysuckle
Gwyddfil -od *n*, wild animal
Gwyddfoch *np* (-yn *n*), wild swine
Gwyddfod *n*, presence
Gwyddfodol *a*, present
Gwyddgi, gwn *n*, wild dog; fox
Gwyddhwch, hychod *nf*, wild sow
Gwyddi *n*, quickset hedge
Gwyddiad *n*, knowing, cognition
Gwyddiadu *v*, to be versed in
Gwyddiant *n*, science, knowledge
Gwyddif -au *n*, hedging-bill
Gwydding -od *n*, quickset hedge
Gwyddlan -au *nf*, plantation of trees
Gwyddle -oedd *n*, woody place
Gwyddlwdn, lydnod *n*, wild beast
Gwyddlwyn -i *n*, the pimpernel
Gwyddol *a*, scientific
Gwyddon -iaid *n*, philosopher
Gwyddoni *v*, to philosophize
Gwyddoniadur -on *n*, cyclopædia [thesis
Gwyddoniaeth *nf*, mathematics, ma-
Gwyddonol *a*, philosophical
Gwyddonwr, wyr, Gwyddonydd -ion *n*, mathematician
Gwyddor -ion -au *nf*, rudiment, science
Gwyddori *v*, to form a rudiment
Gwyddoriaeth *nf*, science [scientific
Gwyddorig, Gwyddorol *a*, rudimental,
Gwyddwal, weli *nf*, thicket [ness
Gwyddwig -iau -oedd *nf*, woody fast-
Gwyddwydd *np* (-en *nf*), woodbine
Gwyf -on *n*. what yields or extends
Gwyfarch, feirch *n*, hippopotamus
Gwyfen *nf*, moth, worm
Gwyfenog *a*, having moths
Gwyfo *v*, to run out or flat
Gwyfon *np*, gooseberries
Gwyfn -od *n*, moth, worm
Gwyg *cs*, what is flaccid; vetch
Gwygbys *np* (-en *nf*), the chit-peas
Gwygldyd *a*, flaccid; void of energy
Gwygl *a*, flaccid; sultry
' *a*, modest, bashful
-iau *nf*, holiday; festival
, festival. Dydd gwyl, holiday.

Gwylad *n*, beholding; watching
Gwylad *v*, to watch, to sit up
Gwylaeth *n*, the lettuce
Gwylan -od *nf*, gull, sea mew
Gwylar *n*, the coral
Gwylch *n*, semblance
Gwylchu *v*, to seem [bashfulness
Gwylder, Gwyledd, Gwyleidd-dra *n*.
Gwyldy, dai *n*, watch-house
Gwyled *v*, to behold, to see=Gweled
Gwylfa, fëydd *nf*, watching-place
Gwylfan -au *nf*, sentry place
Gwyliadur -iaid, Gwyliwr, wyr, Gwylydd -ion *n*, watchman, sentinel
Gwyliadwriaeth -au *nf*, the office or duty of a watchman; watch (of the night)
Gwyliadwrus *a*, watchful, vigilant
Gwylied, Gwylio *v*, to watch; to expect
Gwyliedydd -ion *n*, sentinel, watchman
Gwylmabsanta *v*, to keep wakes
Gwylnos -au *nf*, wake night
Gwylnosi *v*, to keep vigils
Gwylo *v*, to be bashful; to weep
Gwylog -od *nf*, the guillemot
Gwylys -iau *n*, the licorice plant
Gwyll -ion, Gwyllon *n*, gloom, darkness: *a*, gloomy, dark, dusky. Gwyllion, shades, ghosts, goblins, hobgoblins
Gwyll *nf*, witch, hag; nightmare
Gwylledd *n*, gloom, duskiness
Gwyllt -oedd *n*, wild, wilderness
Gwyllt *a*, savage; rapid. Dafaden wyllt, cancer, schirrus
Gwylltfil -od *n*, wild animal
Gwylltineb *n*, wildness; rage
Gwylltio *v*, to make wild; to rage
Gwyllyn -ion *n*, culture; aration
Gwyllynio *v*, to culture, to cultivate
Gwyllys -iau -ion *n* & *nf*, the will; de-
Gwyllysgar *a*, willing; tractable [sire
Gwyllysged -au *nf*, legacy
Gwyllysio *v*, to will; to desire
Gwyllysiol *a*, willing; desirous
Gwyllysu *v*, to will; to desire
Gwymon *n*, sea weed, water weed
Gwymp *a*, smart, trim; fair: *f*, gwemp
Gwympedd *n*, smartness
Gwyn *a*, white; fair; blessed: *f*, gwen. Gwyn ei fyd, happy is he
Gwŷn *n*, rage; smart; lust
Gwynad *n*, smarting
Gwynaeth *n*, felicity; bliss
Gwynaf *n*, fretful state
Gwynafog *a*, peevish, vicious
Gwynafu *v*, to act frowardly [pyrean
Gwynaint *n*, the highest heaven, the em-

ẁynder, Gwyndra *n*, whiteness
ẁyndod *n*, felicity, bliss
ẁyndraw *n*, stupor; numbness
ẁyndwn *n*, lay land; lay hay
ẁynddas *a*, peevish, fretful
ẁynddasu *v*, to act peevishly
ẁyneb -au *n*, face, visage. Derbyn wyneb, to have respect to persons. Di dderbyn wyneb, without respect of persons, impartial
ẁynebedd *n*, superfices
ẁynebiad *n*, facing
ẁyneblasu *v*, to turn pale
ẁyneblun -iau *n*, front view, façade
ẁynebol *a*, facing, fronting
ẁynebu *v*, to face, to front
ẁynebwarth *n*, shame of face; a fine so called in the Welsh laws [matism
ẁyneg -au *nf*, throb; spasm; rheu-
ẁynegiad *n*, throbbing; aching
ẁynegol *a*, throbbing; spasmodic
ẁynegu *v*, to throb; to ache
ẁyneithu *v*, to consecrate
ẁynfa -oedd *nf*, paradise
ẁynfryd *n*, happy mind
ẁynfyd *n*, felicity, happiness
ẁynfydedig *a*, blessed, happy
ẁynfydiad *n*, becoming fanatic
ẁynfydu *v*, to become frantic; to become fanatic
ẁynfydwr, wyr *n*, enthusiast, fanatic
ẁyngalch *a*, being whitewashed
ẁyngalchiad *n*, whitewashing
ẁyngalchu *v*, to whitewash
ẁynhâd *n*, whitening, blanching
ẁynhau *v*, to become white
ẁyniad, iaid *n*, whiting, making white; whiting (fish)
ẁyniaeth *n*, blessed state
ẁynias *a*, of glowing heat
ẁyniasu *v*, to make red hot
ẁyniedyn *n*, whiting
ẁyning *n*, the sap of timber
ẁynio *v*, to throb; to lust
ẁynlas *a*, pale blue, whitish blue
ẁynllif *n*, leucorrhœa, whites, fluor
ẁynnaeth *n*, flatulency [albus
ẁynnon *np*, dry sticks for fuel
ẁynod *n*, hasty pudding
ẁynog *a*, passionate, full of rage
ẁynrew *n*, numbness by cold
ẁynt -oedd *n*, wind; breath. Gwynt yn y cylla, flatulence
ẁyntchwydd *n*, flatulence
ẁyntell -au *nf*, a round basket without a handle
Gwyntellt *n*, wind-cock

Gwyntio *v*, to blow; to ventilate
Gwyntog *a*, windy, stormy; boisterous
Gwyntyll -au *nf*, ventilator, fan
Gwyntylliad *n*, ventilation
Gwyntyllio *v*, to ventilate
Gwyntyrol *a*, carminative
Gwynu *v*, to whiten, to bleach
Gwynwg *n*, whiteness
Gwynwy *n*, white of egg
Gwynwydd *np* (-en *nf*), woodbines
Gwynygio *v*, to glitter, to glare
Gwŷr *n*, pure element; ether; freshness; green tinge [pure; lively
Gwŷr, Gwyra *a*, fresh, vigorous; verdant;
Gwŷr *np*, men: *s*, gwr
Gwŷr *a*, oblique, sloping: *v*, he knows
Gwŷrad *n*, making awry
Gwyraeth, Gwyraint *n*, sublimation
Gwyrain *np*, barnacles: *v*, to sublimate
Gwyrch *n*, overtopping
Gwyrdra *n*, freshness
Gwyrdro -ion *n*, perversion
Gwyrdroi *v*, to pervert
Gwyrdynu *v*, to draw obliquely
Gwyrdd *a*, green: *n*, green: *f*, gwerdd
Gwyrddedd *n*, greenness
Gwyrddfaen, feini *n*, emerald
Gwyrddiad *n*, making green
Gwyrddlas *a*, greenish blue, bluish green
Gwyrddon -au *n*, verdant plat
Gwyrddu *v*, to make green
Gwyredd, Gwyrni *n*, obliquity; wryness; [bias
Gwyreinio *v*, to sublimate
Gwyrenig *a*, luxuriant; lively
Gwyrf *a*, pure, fresh, not salt: *f*, gwerf
Gwyrfedd *n*, pureness, freshness
Gwyrfio *v*, to freshen
Gwyrgam *a*, obliquely crooked
Gwyrgamu *v*, to turn awry
Gwyriaws, Gwyraws *cs*, the privet
Gwyrin *a*, of a fresh nature; chaste
Gwyrios *np*, ignoble persons
Gwyrlen -i *nf*, garland [cows
Gwyrni *np*, bots or wornils, maggots in
Gwyro *v*, to swerve, to deviate, to slope, to decline, to stoop, to bend
Gwyrol *a*, slanting, inclining
Gwyrth -iau *nf*, virtue; miracle
Gwyrthio *v*, to confer virtue; to make a miracle
Gwyrthiol *a*, virtuous; miraculous
Gwyrthioldeb *n*, virtuousness; miraculousness [chaste; bachelor
Gwyrydd -on *nc*, one that is pure or
Gwyryf -on *nc*, virgin, maid; bachelor
Gwyryf *a*, fresh, pure, untainted
Gwyryfed *n*, virginity, chastity

Gwyryfdy, dai *n*, nunnery
Gwyryfol *a*, virginal, maiden [fresh
Gwyryfu *v*, to make or become pure or
Gwyryng *np*, maggots, wornils, bots
Gŵys *cn*, people; peopled region
Gŵys *n*, profundity: *a*, deep
Gwŷs, gwysion *nf*, notice; summons
Gwysedig *a*, cited, summoned
Gwysfil -od *n*, gregarious animal
Gwysg -oedd *n*, gravity; stream
Gwysg *a*, precipitate, headlong
Gwysgawd -ion *n*, precipitation
Gwysgi *n*, tendency to a level
Gwysgio *v*, to precipitate
Gwysgiol *a*, precipitant
Gwysgion *n*, pottage, porridge
Gwysigen -au *nf*, blister, bladder
Gwysio, Gwyso *v*, to summon, to cite
Gwysiol *a*, summoning
Gwyslythyr -au *n*, writ of citation
Gwyst -ion *n*, what is shrunk or low
Gwystl -on *n*, pledge; hostage
Gwystledigaeth *nf*, the act of pledging
Gwystleidiaeth *nf*, pledging; mortgaging
Gwystlu *v*, to pledge, to pawn
Gwystlwr, wyr *n*, pawner, pledger
Gwystno *v*, to become dry, to wither
Gwystyn *a*, withered, dried
Gwyth -i *nf*, channel; drain; veil
Gwyth *n*, wrath, indignation
Gwythad *n*, irritation, chafing
Gwythaint *n*, bird of wrath
Gwythawd *n*, irritation
Gwythen -au *nf*, duct, vein
Gwythenog *a*, having veins
Gwythenol *a*, venal, of veins
Gwythïen -au *nf*, vein, blood-vessel
Gwythi *n*, muscle, musculous flesh
Gwythi *np*, veins; muscles [ous
Gwythig, Gwythlawn *a*, wrathful, furi-
Gwythlondeb *n*, wrathfulness, fury
Gwythloni *v*, to grow wrathful or furious
Gwytho *v*, to irritate; to throb [raging
Gwythog, Gwythol *a*, wrathful, angry,
Gwythred -ion *nf*, channel of a stream
Gwythreden -au *nf*, rivulet
Gwythwr, wyr *n*, angry man
Gwyw *a*, withered, faded; feeble
Gwywder *n*. faded or withered state
Gwywel *n*, withered vegetation
Gwywo *v*, to wither, to fade
Gwywol *a*, tending to wither
[illegible]n *v*, to wail, to moan
[illegible], wailing, moaning
[illegible]ydag (mutation of *Cyda*) *pr*,
[illegible] in contact with. Yng nghyd â,
[illegible]er with

Gyferbyn *pr*, over against; opposite
Gygiad *n*, glancing; frowning, looking
Gygol *a*, glancing; frowning [grimly
Gygu *v*, to glance; to frown
Gygus *a*, frowning; grim, glum
Gylf -au, Gylfant, fannau *n*, bill, beak
Gylfgragen, gregyn *nf*, scollop-shell
Gylfin -od *n*, bill, beak
Gylfinbraff *n*, the cross-beak
Gylfingam *a*, hook-beaked
Gylfingroes *n*, the cross-beak
Gylfinhir *n*, the curlew
Gylfinog *nf*, daffodil
Gylfog *a*, having a beak
Gylyf -au *n*, sickle, reaping-hook
Gyllyngu *v*, to loosen, to relax=Gollwng
Gynaid, eidian *n*, cupful
Gyndwll, dyllau *n*, port-hole
Gynell *nf*, close gown
Gynfad -au *n*, gunboat
Gynneu *ad*, a little while ago [gownsmen
Gynog *a*, wearing a gown. Gynogion,
Gynt (mutation of *Cynt*) *ad*, formerly, lately, of late, of yore
Gŷnydd -ion, Gŷnwr, wyr *n*, gunner
Gyr -oedd *n*, drive; impulse; onset; attack; drove
Gyrawd *n*, driving; impulsion
Gyrddu *v*, to act vehemently
Gyrddwynt -oedd *n*. hurricane, tornado
Gyrfa, fëydd *nf*, drive; course
Gyrfarch, feirch *n*, race-horse
Gyrferth -au *n*, breathing out
Gyrferthu *v*, to breathe out
Gyrfëydd -ion *n*, driver; racer
Gyrhynt -iau *n*, current
Gyriad *n*, driving; racing
Gyriedydd -ion, Gyrwr, wyr *n*, driver,
Gyrn *a*, imperious; supreme [racer
Gyrol *a*, driving; impulsive
Gyrth -iau *n*, touch; dash; hit; push
Gyrthio *v*, to touch; to push
Gyrthiol *a*, coming in contact
Gyru *v*, to drive; to race; to send, to convey, to despatch
Gyrwynt -oedd *n*, tornado, hurricane
Gysp *n*, staggers; black beetle
Gysplys *n*, water hemlock, dropwort
Gyst *a*, humid, moist, damp
Gystlys *n*, tansy
Gystwng *v*, to lower=Gostwng
Gystog *a*, distempered, diseased
Gystu *v*, to grow diseased
Gyth -ion *n*, murmur
Gythiad *n*, murmuring, grumbling
Gythol *a*, murmuring, grumbling
Gythu *v*, to murmur, to grumble

H.

Ha *i*, ha! hey day! hey. Ha ha! ha ha!
Hab *n*, chance, luck, fortune. Pa hab, why, for what cause
Hac -iau *nf*, cut, notch, hack
Hacio *v*, to hack, to cut
Had -au *cn* (-en *nf*, hedyn *n*), seed
Had *a*, easily yielding; pliant
Hadadfer *n*, harvest season
Hadaidd *a*, like seed, seedy
Hadiad *n*, semination
Hadl *a*, rotten, corrupt
Haidlaidd *a*, somewhat corrupt
Hadledd *n*, rottenness, corruption
Hadlestr -i *n*, seed-vessel
Hadlif *n*, gonorrhœa, spermatorrhœa, gleet
Hadlog *a*, corrupted, decayed
Hadlu *v*, to decay; to corrupt
Hadlyd *a*, rotten, corrupted
Hadog *a*, having seed, seedy
Hadogol *a*, semnifical
Hadol *a*, seminal, of seed
Hadolaeth *nf*, seminality
Hados *np*, small seeds; seedlings; atoms of life
Hadred *n*, gonorrhœa
Hadu *v*, to seed, to run to seed
Hadwr, wyr *n*, seedsman; sower
Hadyd *cn*, seed corn
Haddef -au *nf*, dwelling, home
Haddefu *v*, to inhabit, to dwell
Haddfa, fëydd *nf*, dwelling, abode
Haech -ydd *nf*, skirt; hem
Haedd -ion *nf*, reach; merit
Haeddbarch *a*, respectable; meritorious
Haeddedigaeth *nf*, desert, merit
Haeddedigol *a*, meritorious
Haeddel -i *nf*, plough handle. Yr Haeddel, Charles's Wain
Haeddiad *n*, reaching; meriting
Haeddiant *n*, attainment; merit
Haeddol, Haeddiannol *a*, meritorious
Haeddu *v*, to reach; to merit; to attain
Hael -ion -on *n*, liberal one
Hael *a*, generous, liberal
Haelder, Haelioni, Haeledd *n*, liberality, munificence, generosity, bounty
Haelionus *a*, apt to be liberal, generous, munificent, bountiful
Haels *np* (-en *nf*), shot
Haelu *v*, to become liberal
Haen -au *nf*, stratum, layer; fold
Haenu *v*, to put in layers
Haer *a*, positive; stubborn
Haer -au *nf*, assertion, positiveness
Haeriad *n*, being positive; assertion
[illegible] to vindicate
Haeriant *n*, affirmation; vindication
Haerllug *a*, importunate; saucy, impudent
Haerllugo *v*, to urge obstinately
Haerol *a*, affirmative; positive
Haeru, Haero *v*, to affirm, to insist
Haf -au *n*, summer
Hafaidd *a*, like summer, estival
Hafal *a*, like, similar; equal
Hafarch *a*, listless; restive
Hafdy, dai *n*, summer-house
Hafin *n*, summer season
Haflug *n*, abundance: *a*, uberous
Haflugo *v*, to make uberous
Hafn -au *n*, haven, port, harbour, safe station for ships
Hafnai, eiod *nf*, slattern, slut
Hafnen *nf*, slattern, trollop
Hafnol *a*, slatternly, sluttish
Hafod -au *nf*, summer dwelling; dairy
Hafodi *v*, to reside in a summer dwelling
Hafodwr, wyr, Hafotwr, wyr *n*, dairyman
Hafog *n*, waste, havoc
Hafog *a*, abundant; common
Hafogi *v*, to commit havoc
Hafol *a*, of summer; estival
Hafota *v*. to pass the summer
Hafotty, tai *n*, summer residence; dairy-house
Hafr -od *nf*, slattern; gelded goat
Hafrog *a*, slatternly: *nf*, -od, trollop
Hafren -od *nf*, trollop, strumpet; the Severn
Hafru *v*, to render sluggish
Hafu *v*, to become summer
Haff -iau *n*, snatch, catch
Haffio *v*, to snatch, to seize
Hagen *c*, yet, nevertheless: *ad*, after all. still
Hagr *a*, ugly, unseemly
Hagrhau, Hagru *v*, to make or become ugly
Hagriad, Hagrhâd *n*, rendering ugly
Hagrwch, Hagredd *n*, ugliness
Hai *n*, excitation, haste: *v*, quick, make haste, do. Hai how, heigh ho! alas! Hai hwchw, hallo, murder!
Haiach *n*, **Haiachen** *nf*, instant, moment: *ad*, instantaneously; almost, most
Haiarn, heiyrn, heieirn *n*, iron
Haiarndde *a*, teeming with iron
Haiarnddu *a* & *n*, iron-black
Haiarnllyd *a*, feruginous
Haiarnol *a*, of iron quality
Haiarnu *v*, to do with iron
Haiarnwaith *n*, ironmongery
Haiarnwedd *nf*, iron hue
Haiarnwr, wyr, Haiarnydd -ion *n*, ironmonger, a dealer in iron
Haib, heibiau *nf*, superabundance; group
Haid, heidiau *nf*, swarm, throng, flock
Haidd, heiddian *n* & *cn*, barley

Haif, heifiau, hefion *nf*, overwhelming
Haig, heigian *nf*, shoal, multitude [drift
Hail, heiliau *nf*, ratio; bounty; service
Hain, heiniau, heinion *nf*, what spreads through; swarm; infection
Haint, heintiau *n*, infection; disease, sickness. — annwyd, influenza. — dygwydd, epilepsy. — llŷn, glynol, neu ymdaenol, epidemic. — y glau, palsy. — y nodau, the plague
Hair *a*, tedious, dilatory, long
Hais *n*, what is full of points
Haeth *n*, aptness to reach [marsh
Hal -ion -oedd *n*, essential salt; salt
Hal *a*, saline, salt; alkaline
Halaeth *n*, saturation; fulness
Halan *n*, salt (in chemistry)
Halant *n*, plenum; saturation
Hald *n*, jolt, jerk; rough trot
Haldian *v*, to jolt; to jog
Haledd *n*, plenum; saturation
Halen *n*, salt. Crwth halen, salt box
Halenai *n*, salt-cellar
Halenaidd *a*, of a salt quality
Halenog *a*, abounding in salt*
Halenu *v*, to turn to salt
Halenwr, wyr *n*, salt-merchant
Haliad *n*, impregnation
Haliw *n*, saliva, spittle
Haliwio *v*, to salivate [defiled
Halog *a*, saturated with salt; polluted,
Halogedig *a*, contaminated, polluted
Halogedigaeth *nf*, contamination
Halogi *v*, to defile, to profane, to pollute
Haloglw *n*, profane oath
Halogrwydd *n*, pollution, corruption
Halogwr, wyr *n*, defiler, profaner
Hallt *a*, salt, saline; severe. Talu yn hallt, to pay dearly
Halltaidd *a*, somewhat salt
Halltedd, Halltineb, Halltni *n*, saltness
Halltol *a*, of a saline tendency
Halltu *v*, to salt, to make salt
Halltwr, wyr, Halltydd -ion *n*, salter
Ham *n*, cause, circumstance. Pa ham, for what cause, why
Hambwyll -ion *n*, reflection
Hambwylliad *n*, consideration, reflection
Hambwyllo *v*, to consider, to reflect
Hamdden *nf*, leisure, respite
Hamddenol *a*, being at leisure, leisure
Hamddenu *v*, to make or take respite
what proceeds from; emanation: duced; separated: *pr*, from, out hanof, o hanot, &c.=O honof. *nf*, procedure [*See* O
n, derivation
Hanbwyll -ion *n*, consideration
Hanbwyllo *v*, to consider
Hanbwyllog, Hanbwyllus *a*, considerate
Handden *n*, being attractive
Handdeniad *n*, attraction
Handdenol *a*, attractive
Handdenu *v*, to derive attraction
Handdyfod *v*, to be, to become
Hanedig *a*, derived, descended. Hanedigion, derivatives
Hanedigaeth *nf*, derivation
Hanes -ion *nf* & *n*, history; account; story, tale; relation
Hanesai, eion *n*, historiographer
Hanesgerdd -i, Hanesgan -au *nf*, epic
Hanesiad *n*, narration [poem
Hanesiaeth *nf*, narration, history
Hanesol *a*, historical, narrative
Hanesu *v*, to narrate [ian
Haneswr, wyr, Hanesydd -ion *n*, histor-
Hanesyddiaeth *nf*, historiography; history (in the abstract)
Hanesyn -au *n*, anecdote; story; tale
Hanfod *n*, existence, being: *v*, to become existent; to proceed; to exist
Hanfodiad *n*, existing, existence
Hanfodog *a*, having origin
Hanfodol *a*, existent; essential
Hanfodoldeb, Hanfodoledd *n*, hypostasis
Hanfodoli *v*, to become existent
Haniad *n*, proceeding
Hanner *n*, moiety, half: *a*, half
Hannercyn *n*, instant, moment
Hannereg *nf*, moiety; half share or part; flitch; half an acre
Hannergrwn, grynion *n*, hemisphere: *a*, half round, hemispherical
Hannergylch -au *n*, semicircle: *a*, semicircular, half round
Hannerob -au *nf*, flitch of bacon
Hannerog *a*, halving
Hannerol *a*, relating to half
Hannersain, seiniau *nf*, semitone
Hanneru *v*, to halve; to divide in two
Hanred -ion *nf*, parting off; recession
Hanredoli *v*, to render separate
Hanredoliaeth *nf*, separate state
Hanu *v*, to proceed, to be derived
Hap -iau *nf*, luck, chance, fortune
Hapio *v*, to happen
Hapiol *a*, happening, eventual
Hapus *a*, happening; happy
Hapusrwydd *n*, happiness
Har *n*, aptness to over-top
Hardd *a*, handsome, beautiful, comely
Harddedd, Harddineb, Harddwch *n*, handsomeness, beauty

Harddiad *n*, rendering comely
Harddu *v*, to grow finely; to adorn; to beautify
Haredd *n*, calmness; peace
Hariad *n*, appeasing
Hariannu *v*, to render calm
Hariant *n*, quietness
Harl *n*, jangling, wrangling
Harlach *n*, jangling
Harlu *v*, to jangle, to wrangle
Harnais, eisiau *n*, harness, trappings
Harneisio *v*, to harness
Haru *v*, to bear, to endure. Ni allaf fi haru mo hono, I cannot bear him
Hatling -au -od *nf*, mite, half a farthing
Hatrisd *n*, covering
Hatru *v*, to cover, to dress
Hau *v*, to sow
Haul, heuliau *n*, the sun
Hauwr, wyr *n*, sower
Haw -od *n*, ass
Hawcaid, eidiau *nf*, hodful
Hawd *n*, whisk, sweep
Hawdd *a*, easy, facile, feasible
Hawddammawr *n*, welcome
Hawddammori *v*, to welcome
Hawddfod *n*, happy state
Hawddfryd *n*, ease of mind
Hawddfyd *n*, pleasure, happiness; prosperity
Hawddgar *a*, lovely, amiable
Hawddgarwch *n*, amiableness
Hawddineb *n*, facility, easiness
Hawes -od *nf*, female ass
Hawg, hogion *n*, fulness; perfection; space; while; age; hod; scuttle
Hawg *ad*, awhile, for some time
Hawiad *n*, becoming full; ripening; becoming sluggish or inactive
Hawl -iau, holion *nf*, demand; claim; right
Hawlblaid, bleidiau *nf* & *cn*, plaintiff
Hawlfainc, feinciau *nf*, tribunal
Hawlwr, wyr *n*, claimant, plaintiff
Hawn *a*, eager; brisk; active
Hawni *n*, eagerness; alacrity: *cn*, flue
Hawniad *n*, doing over slightly
Hawnid *n*, eagerness; briskness; liveliness
Hawnt -iau *n*, alacrity; liveliness
Hawntio *v*, to encourage
Hawntus *a*, full of alacrity
Hawnu *v*, to run over slightly
Hawr, horion *n*, spread, stretch
Hawru *v*, to spread, to dilate
Haws *n*, ease: *a*, easier
Hawsder, Hawsdra, Hawsineb *n*, feasibleness, practicability
Head *n*, sowing; scattering; dissemination
Heawd, odau *n*, spreading; drifting
Heb *pr*, without, void of. Heb law, without, besides. Hebof, Hebot, Hebddo, Hebddi, &c., without me, &c.
Heb *ad*, without, beside, by
Hebgor -au -ion *n*, being dispensed
Hebgor, Hebgori *v*, to put aside, to dispense with
Hebgoradwy *a*, dispensable
Hebgoriad *n*, dispensing with
Hebiad *n*, uttering, utterance
Heboca *v*, to hunt with a hawk, to hawk
Hebog -au *nc*, hawk, falcon
Heboglys -iau *n*, the hawkweed
Hebogydd -ion *n*, hawker, falconer
Hebogyddiaeth *nf*, hawking
Hebogyn *n*, young hawk, lanneret
Hebol *a*, uttering, oral
Hebraeg *nf*, Hebrew, the Hebrew tongue
Hebred *n*=Abred
Hebredu *v*, to go or traverse in the evil circle, to transmigrate
Hebreig *a*, Hebrew, Hebraic
Hebrwng *n*, mission, sending: *v*, to go on with, to send, to accompany
Hebryngol *a*, missive, sending
Hebryngu *v*, to go on with, to send
Hebryngydd -ion *n*, conductor
Hebu *v*, to utter, to speak=Ebu
Heciad *n*, hopping
Hecian *v*, to halt, to limp, to hop; to hop on one foot
Hecyn *n*, small notch
Hecynu *v*, to make a notch
Hed -iau *nf*, flight; hat
Hedeg *n*, flight, flying: *v*, to fly
Hedegog *a*, having flight, flying, volant, soaring; lofty; aspiring
Hedegol *a*, flying, volant
Hedfan *v*, to fly; to hover
Hediant *n*, the act of flying
Hedin, Hedinol *a*, flying, volant, volatile
Hediniad *n*, volatilization
Hedion *np*, light corn; chaff
Hedlam -au *n*, flying skip
Hednaid, neidiau *nf*, flying leap
Hedwr, wyr, Hedydd -ion *n*, one that flies. Hedydd, the lark
Hedyn *n*, single seed: *f*, haden
Hedd *n*, tranquility, peace
Heddaberth -au *n*, peace-offering
Heddgeidwad, waid *n*, constable, police officer
Heddlu *cn*, constabulary force
Heddog *a*, tranquil, calm
Heddswyddog -ion *n*, peace-officer
Heddu *v*, to tranquilize
Heddus *a*, pacific, tranquil, peaceful
Hedduso *v*, to make pacific

Heddwch *n*, peace, quietness, tranquility
Heddy *n*, this day, the present day: *ad*, on this day, to-day (S.W.)=Heddyw
Heddychawd *n*, pacification
Heddychiadol *a*, pacificatory
Heddychiadu *v*, to render pacific
Heddychlawn *a*, peaceful, peaceable
Heddychlondeb *n*, peacefulness
Heddychloni *v*, to make peaceful
Heddychol, Heddychus *a*, peaceable
Heddycholdeb *n*, peaceableness, tranquility
Heddychu *v*, to pacify, to appease
Heddychwr, wyr *n*, peacemaker
Heddynad -on, Heddyngnad, aid *n*, justice of the peace
Heddyw *n*, this day: *ad*, to-day
Hefal *a*, like, similar=Hafal
Hefeliad *n*, making similar
Hefelig *a*, having similitude
Hefelwch *n*, similitude
Hefelychiad *n*, likening, imitation
Hefelychu *v*, to imitate, to liken, to compare=Efelychu
Hefelydd *a*, equal; like, similar
Hefelyddu *v*, to imitate
Hefin *a*, estival, relating to summer. Alban hefin, summer solstice
Hefrin *a*, spreading; incompact
Hefyd *c*, in addition; also, likewise
Hefys -au *n*, smock, shift
Hegab -au *nf*, grasshopper
Hegl -au *nf*, limb, shank
Heglog *a*, having limbs
Heiad *n*, impelling [by you
Heibio *ad*, by, beside, aside. Heibioch,
Heidio *v*, to swarm, to throng, to flock
Heidiog *a*, having swarms [ing
Heidiol *a*, swarming, flocking, throng-
Heidden *nf*, Heiddyn *n*, barleycorn, grain
Heiddio *v*, to obtain; to merit [of barley
Heiddiol *a*, meritorious=Haeddol
Heiddyd *n*, attainment, merit
Heigio *v*, to yield abundantly, to shoal
Heigiol *a*, yielding in shoals
Heilgorn, gyrn *n*, drinking-horn
Heilin *a*, bounteous, generous
Heilio *v*, to deal out, to serve
Heilydd -ion *n*, one who serves, waiter
Heilyddiaeth, Heilyniaeth *nf*, the office of a waiter
Heilyn -ion *n*, waiter, servitor
[illegible] -ion -on *n*, waiter, tray
[illegible]einif *a*, lively, cheerful, brisk
[illegible] *n*, crop, produce [to swarm
to pervade, to make all alive;
[illegible] being pervaded; teeming

Heintddwyn *a*, pestiferous; infectious
Heintfan -au *nf*, plague spot
Heintfanol *a*, petechial
Heintio *v*, to cause contagion
Heintiog, Heintiol *a*, contagious, infectious, epidemic
Heintnod -au *n*, pestilence
Heintnodol *a*, pestilential
Heintus, Heinnus *a*, contagious, epidemic, pestilential
Heinydd *n*, seat of life. *See* Henydd
Heislan -od *nf*, hatchel, instrument to [beat flax
Heislanu *v*, to hatchel flax
Heistain, siniau *nf*, what whets scythes
Heisyllt -au *nf*, flax hatchel
Heisylltu *v*, to hatchel flax
Hêl, heloedd *nf*, holme; dale: *v*, to hunt
Hel -ion *n*, gathering; aggregate: *v*, to gather; to hunt; to send; to drive
Hela *v*, to gather; to hunt
Hèla *v*, to drive; to send; to spend
Helaeth *a*, ample, extensive; abundant
Helaethder *n*, spaciousness
Helaethiad, Helaethiant *n*, amplification, amplitude, enlargement
Helaethrwydd *n*, ampleness; abundance, ample stock
Helaethu *v*, to enlarge, to amplify
Helaethwych *a*, abundant, sumptuous
Helbul -on *n*, perplexity, trouble
Helbulo *v*, to be full of care or trouble
Helbulus *a*, full of perplexity or trouble
Helcu *v*, to pry carefully
Heldrin -oedd *n*, business; bustle
Heledd -au *nf*, place to make salt
Helfa, fëydd *nf*, aggregate; hunt
Helffon, ffyn *nf*, hunting-pole
Helgaeth *n*, grime; soot
Helgi, gwn *n*, hunting-dog
Helgig *n*, venison, flesh of the chase
Helgorn, gyrn *n*, hunting-horn
Helgur *n*, trouble; bustle
Helgyd *v*, to pry carefully
Helgynt -iau *nf*=Helynt
Heli *n*, brine, salt water
Heliad *n*, gathering, collecting; hunting
Helïad *n*, making of brine
Helïaidd *a*, briny
Helïo *v*, to season with brine
Helm -ydd -i *nf*, stack, rick; helmet
Helmu *v*, to form a rick
Helogan *nf*, celery
Helw *n*, possession, ownership. Ar ei helw, in his possession
Helwi *v*, to have possession
Helwr, Heliwr, wyr *n*, gatherer; hunter, huntsman, venator

Ielwriaeth *nf*, huntsmanship [to hunt
Iely *n*, gathering; hunt: *v*, to gather;
Ielyddiaeth *nf*, the business of the
Ielyg *np* (-en *nf*), willows, salix [chase
Ielyglys *n*, willow herb [dition; business
Ielynt -ion -iau -oedd *nf*, course; con-
Ielyntio *v*, to go on a course
Ielyth *nf*, family stock
Iell *af*, ugly, unsightly: *m*, hyll
Iellgre *nf*, ugly hag; scold
Ielltni *n*, saltness, brineness
Iem -iau *nf*, hem, border
Iemio *v*, to hem, to border
Ien -ion *n*, age, antiquity: *a*, old
Ienad *n*, becoming old
Ienadur -iaid, Henaduriad, iaid *n*, elder; presbyterian [ianism
Ienaduriaeth *nf*, eldership; presbyter-
Ienadurol *a*, presbyterian
Ienaf *a*, most ancient, oldest, eldest
Ienafgwr, wyr *n*, elderly person, old man
Ienafiad, iaid *n*, ancestor
Ienafiaeth *nf*, antiquity, archaeology
Ienafion *np*, antiquities
Ienafol *a*, ancient, antique
Ienaint *n*, old age, senility
Iendad -au *n*, grandfather
Iendsid, deidiau *n*, great grandfather
Iender *n*, antiquity, age
Iendref -i -ydd *nf*, established habitation; winter dwelling
Ienddyn -ion *n*, aged person
Ienefydd -ion *n*, elder, senator; senior;
Ienefyddiaeth *nf*, eldership [antiquary
Ieneiddio *v*, to grow old
Ieneiddrwydd *n*, agedness
Ienfab, feibion *n*, old bachelor
Ienfam -au *nf*, grandmother
Ienferch -ed *nf*, old maid
Ienfon *nf*, breeding cow
Ienffych! Henffych well! *i*, hail!
Iengof -ion *n*, old tradition
Ienieithad *n*, archaism
Ienllydan *n*, the plaintain
Iennain, neiniau *nf*, great grandmother
Ieno *nf*, this night: *ad*, to-night
Ienoed *n*, old age, decline of age
Ienu *v*, to grow old or aged
Ienur -iaid *n*, elder, ancient
Ienuriad, iaid *n*, elder, senator
Ienw -au *n*, name, appellative=Enw,
Ienwedigol *a*, nominative [&c.
Ienwr, wyr *n*, old man
Ienwrach -od *nf*, old woman; hag
Ieol -ydd *nf*, street; road. Heol y Gwynt, the Milky Way
Ieolen -au *nf*, lane, alley

Heor -au *nf*, anchor
Heori, *v*, to anchor
Hep-hun *nf*, slumber
Hep-huno *v*, to slumber
Hep-hynt -iau *n*, whim; reverie
Hepian *n*, nod; slumber
Hepian *v*, to keep nodding; to doze
Hepio *v*, to nod; to slumber
Heples *n*, ferment, leaven
Hepwedd -au *nf*, attribute
Her -iau *nf*, push; challenge
Herawd *n*, defiance, challenge
Herc -iau *nf*, reach out; jerk. Herc a cham a naid, hop, skip, and jump
Herciad *n*, reaching, jerking
Hercian *v*, to keep jerking; to hop on
Herciant *n*, reaching out [one leg
Hercu, Hercyd *v*, to reach, to fetch
Hercyn *n*, reach out; jerk
Herddyll *a*, handsome
Heresi, Iau *nf*, heresy
Hergloff *a*, limping, halting
Hergod *n*, push, thrust
Hergwd, Hergyd -ion *n*, shove
Hergydio *v*, to shove away
Heri *n*, jerk; limp
Herio *v*, to challenge, to provoke
Herlod -au *n*, stripling, lad
Herlodes -i *nf*, damsel, girl
Herlotyn *n*, mere stripling [herald
Herodr -on, Herod -ion *n*, ambassador;
Herodraeth *nf*, embassy; heraldry
Herodri *v*, to go on embassy
Herodrig *a*, heraldic
Hers *n*, sharp push; flout
Hersi *n*, scouting, flouting
Hersio *v*, to scout, to pack off
Herw *n*, flight; scouting
Herwa *v*, to scout, to hurry
Herwad *n*, scouting, prowling
Herwhela *v*, to poach (game)
Herwm *n*, the gloss of dressed leather
Herwr, wyr *n*, scout, prowler, fugitive;
Herwriaeth *nf*, vagrancy [outlaw
Herwth *nf*, the rectum
Herwydd *n*, cause, occasion. Herwydd, O herwydd, because of, on account
Hesg *np* (-en *nf*), sedges [of, for
Hesglif -iau *nf*, whipsaw
Hesgyn -au *n*, sieve, riddle
Hesor -au *nf*, hassock, pad
Hesp *af*, dried up, dry, barren: *m*, hysp
Hespen -au *nf*, hasp
Hespin -od *nf*, yearling ewe
Hespinhwch, hychod *nf*, young sow
Hespwrn, yrniaid *n*, a young sheep
Hester -au *nf*, two-bushel measure

Hestoraid, eidian *nf*, two bushel's full
Het -iau *nf*, hat; garland
Hetiwr, wyr *n*, hatter
Hetys *n*, short space, instant
Heuad *n*, sowing, semination
Heulawd *n*, the sun's shining
Heulen *nf*, partial sunshine
Heulfynag, eig *n*, sun-dial
Heuliad *n*, sunning
Heuliadu *v*, to give a sunning
Heulo *v*, to shine as the sun
Heulog *a*, sunny, sunshiny
Heulor -au -ydd *n*, half door
Heulorsaf -ion *nf*, solstice
Heulrawd *n*, the ecliptic
Heulrod -au *nf*, parasol; cap
Heulwen *nf*, the sunshine
Heulyd *n*, sunshine, sun-heat
Heuslau *np* (-leuen *nf*), sheep-lice
Heuso *v*, to protect, to shield
Heusor -ion *n*, herdsmen
Heusori *v*, to tend herds
Hew *n*, call of defiance, challenge
Hewcri, Hewgrach *n*, pertness
Hewiad *n*, hectoring
Hewrach *n*, squabble
Hewyd -on *n*, passion; zeal
Hewydus *a*, passionate; zealous
Hewydd *n*, maturity
Hewyn *n*, what is mature
Hi *pr*, she, her; it
Hic -ion *nf*, snap; trick
Hiced -ion *nf*, trick, cheat
Hicell -i *nf*, long-handled bill
Hicio *v*, to snap; to trick
Hidl *a*, distilling; shedding, pouring
Hidl -au *nf*, strainer, colander
Hidlad *n*, distilling, dropping
Hidlaid *a*, distilling, dropping
Hidlion *np*, droppings
Hidlo *v*, to distil, to run
Hif -ion *n*, skin, surface
Hifio *v*, to peel off the skin
Hifyn *n*, strip of skin
Hiff -iau *n*, flake: drift
Hiffiant, iaint *n*, drift; foam
Hiffio *v*, to cast flakes; to drift
Hiffiol *a*, flaking; drifting
Hiffl -au *n*, gush, spirt
Hifflaid, Hifflo *v*, to gush, to spirt
Hiffyn *n*, flake; drift
Hil -ion *nf* & *cn*, fragment; emanation; [illegible]duce; issue; progeny, offspring, [illegible] bearing female [race
issue, progeny
ocreative: *n*, issue [duce
yield, to bring forth, to pro-

Hiliog *a*, having issue
Hiliogaeth *nf*, offspring, issue
Hiliogi *v*, to render prolific
Hilus *a*, being in particles or pieces
Hilyn *n*, particle, emanation
Hin *nf*, weather; temperature
Hindda *nf*, fair weather
Hinedd *n*, state of weather
Hinfynag, fyneig *n*, barometer
Hiniog -au *nf*, door frame; sill
Hino *v*, to change in the weather
Hinon *nf*, serene weather
Hinoni *v*, to become serene
Hinsawdd, soddau *n*, climate
Hip -iau *n*, sudden tap
Hipio *v*, to tap, to tip
Hir *a*, long; tedius; dilatory
Hiraeth *n*, longing; regret. Mae hiraeth arnaf, I regret; I long
Hiraethiad *n*, longing
Hiraethlawn *a*, full of regret
Hiraethlondeb *n*, state of longing
Hiraethog, Hiraethol, Hiraethus *a*, longing; regretting
Hirbell *a*, very far, distant
Hirbwyll *n*, deliberate caution, long con-
Hirchwedl -au *nf*, long story [sidering
Hirder *n*, length; longitude
Hirdrig *a*, of long tarrying
Hirddydd -iau *n*, long day
Hirell, Hiriell *n*, beam of light; angel
Hirfain *a*, long and slender
Hirfaith *a*, long; tedious
Hirfod *n*, long abiding
Hirfryd *a*, of even mind
Hirglust *a*, long-eared
Hirglwyf *n*, long sickness
Hirglyw *a*, being long-eared [hirgron
Hirgrwn *n*, cylinder: *am*, cylindrical: *f*,
Hirgul *a*, long and narrow
Hirgwyn -ion *n*, long complaint
Hirgylch -oedd -au *n*, eclipse
Hirhau *v*, to lengthen
Hirheglyn, heglod *n*, long-legged spider
Hirhoedledd *n*, longevity
Hirhoedlog *a*, long-lived
Hirian *n*, tall lank person
Hiriannu *v*, to prolong
Hiriant *n*, length, delay
Hirio *v*, to lengthen
Hirlidio *v*, to bear anger long
Hirnos -au *nf*, long night
Hirnych *n*, long affliction
Hiroddef *n*, longsuffering
Hiroed *n*, long waiting
Hirsain, seiniau *nf*, long sound [long
Hirsain, Hirseiniol *a*, having long sound;

Hirwlydd *n*, the maidenhair
Hitrwm *n*, fribble
Hityn *n*, ragamuffin
Hithau *pr*, she also, her also
Ho *n*, exclamation; call: *i*, hallo! oh!
Hôb, hobau, Hobaid, eidiau *n*, measure
Hob -au *n*, swine [of capacity
Hobelu *v*, to hop, to hobble
Hobyn *n*, deal at cards
Hoc *nf*, scythe to cut brambles
Hoced -ion *nf*, cheat, deceit, juggle
Hocedu *v*, to cheat, to trick
Hocedwr, wyr *n*, cheat, trickster, rogue; one who plays tricks
Hocrell -od *nf*, girl, wench
Hocys *np*, mallows, althæ
Hoch *nf*, hawking of phlegm
Hochi *v*, to throw up phlegm
Hodi *cn*, wild shrubs, brakes
Hodi *v*, to shoot, to ear
Hoddio *v*, to facilitate
Hoe -on -au *nf*, rest; respite
Hoeana *v*, to take respite
Hoed *n*, delay; regret
Hoeden -od *nf*, flirt, coquette, holden
Hoedl -au *nf*, duration of life, life
Hoedli *v*, to lead a life
Hoedlog *a*, having life, lived
Hoeg *nf* & *a*, green
Hoel -ion *nf*, nail, spike
Hoelen *nf*, single nail, nail
Hoelio *v*, to nail, to drive nails
Hoeliwr, wyr *n*, nailer [complexion
Hoen *nf*, good plight; liveliness; hue,
Hoeni *v*, to grow blithe
Hoenus *a*, blithesome, joyous
Hoenwedd *nf*, blithe aspect
Hoenyn -au *n*, hair; gin, trap; slip
Hoenynu *v*, to set a springe
Hoetian *v*, to suspend; to dandle
Hoeth *a*, exposed, naked=Noeth
Hoew *a*, alert, sprightly, lively, gay
Hoewal *nf*, slowly-flowing water, dead water in a river; eddy; the middle stream of a sea or river: *a*, quiet, calm, unmoved; whirling, eddying
Hoewalu *v*, to form eddies
Hoewan *a*, weak, feeble
Hoewdeb, Hoewder *n*, sprightliness
Hoewgall *a*, quick witted
Hoewgred *a*, of ready belief
Hoewi *v*, to become sprightly
Hoewrym *a*, of quick energy
Hoewserch *n*, lively affection
Hof *nf*, what hangs or hovers [pend
Hofian *v*, to hover, to fluctuate; to sus-

Hoff *a*, loved, beloved, lovely, dear
Hoffaidd *a*, tending to be lovely
Hoffaint *n*, fondness; delight; love
Hoffder *n*. fondness: delight
Hoffdyn -ion *n*, cuckold
Hoffi *v*, to delight in, to love
Hog *n*, sharpening, whet
Hogal *nf*, whetstone; strop
Hogalen *nf*, whetstone; strop
Hogen -od *nf*, girl, damsel
Hogenig *nf*, little damsel
Hogfaen, feini *n*, hone, whetstone
Hogi *v*, to sharpen, to whet, to edge
Hogl -oedd, Hogldy, dai *n*, hovel, shed
Hoglanc -iau *n*, stripling, youth
Hogyn -od, hogiau *n*, stripling, lad
Hong *nf*, hang, dangle
Hongian *v*, to hang, to dangle
Hoi *n*, call of attention
Hoiad *n*, calling attention
Hoian *v*, to call attention
Hol *n*, fetch, bringing to
Hol *v*, to fetch, to go for
Holadwy *a*, cognizable
Holawd *n*, cognizance
Holedigaeth *nf*, examination
Holedigol *a*, interrogative
Holfainc, feinciau *nf*, tribunal
Holgar *a*, inquisitive, curious
Holi *v*, to question, to inquire, to interrogate, to examine, to catechize
Holiad *n*, interrogation; question
Holiadol *a*, catechetical; interrogative
Holiant *n*, cognizance
Holiedydd -ion, Holwr, wyr *n*, interro-
Holio *v*, to separate [gator; examiner
Holp *n*, loop-hole, loop=Olp
Holnod -au *nf*, note of interrogation (?)
Holwyddoreg -au *nf*, catechism
Holwyddori *v*, to catechize
Holl *a*, all, whole, every one
Hollallu -oedd *n*, all power, omnipotence
Hollalluog *a*, omnipotent, almighty. Yr Hollalluog, the Almighty
Hollalluogaeth *nf*, Hollalluogrwydd *n*, omnipotence
Hollboeth -ion *n*, holocaust
Hollbresennol *a*, omnipresent, obiquitous
Hollbresennoldeb, Hollbresennolrwydd *n*, omnipresence, ubiquity
Holldoeth *a*, allwise
Hollfath *a*, omnifarious, of all kinds
Hollfyd *n*, the universe
Hollgreol *a*, omnific
Hollgyfoethog *a*, possessing a[illegible] almighty, all-powerful

Hollol *a*, total, whole, entire, complete
Hollryw, Hollrywiol *a*, omnigenous
Hollt -au *nf*, slit, cleft, fissure, crack
Hollti *v*, to slit, to cleave, to split, to
Holltog *a*, full of slits or rifts [rift
Hollwybod *n*, Hollwybodaeth *nf*, omniscience [*a*, omniscient
Hollwybodol, Hollwybodus, Hollwybodog
Hollwyddol *a*, omnipresent [sence
Hollwydd, Hollwyddoldeb *n*, omnipre-
Hollysol, Hollysglyfiol *a*, omnivorous
Hon *af*, this: *m*, hwn. Hon acw, that, at a distance: *m*, hwn acw. Hon yma, this, which is here. Hon yna, that, which is there
Hona *af*, that (in sight): *m*, hwna
Honaid *a*, evident, well-known, con-
Honawd, Honiad *n*, affirmation [spicuous
Honawl *a*, positive, affirmative
Hone -iau *nf*, shake, wagging
Honcen -od *nf*, waddling female
Honcian, Honcio, Honco *v*. to waggle, to stagger, to totter; to jolt
Honfas -au *nf*, chopping-knife, chopper
Honffest -i *nf*, tunic, vest
Honi *v*, to manifest; to proclaim; to object; to insist; to assert
Honiannol *a*, affirmative
Honiant *n*, affirmation, assertion
Hòno *af*, that (absent): *m*, hwnw
Honof, honot, hono, honi, honom, honoch, honynt. *See* O
Honos *n*, gawky; the ling
Honsel -au *nf*, hansel
Hopran -au *nf*, mill hopper
Hopranu *v*, to put in a hopper
Hor -od *cn*, swine lice
Horen, horod *nf*, fat lazy one; swine-
Horgest *nf*, fat paunch [louse
Hort -iau *n*, reproach, calumny
Hortio *v*, to reproach, to detract
Hortiol *a*, reproaching
Hortr -au *n*, stick, billet, spar
Horyn *n*, lazy lump: *f*, horen
Hosan -au *nf*, hose, stocking
Hosanwr, wyr *n*, hosier
Hotan -au *nf*, hood, cap
Hotyn -au *n*, what covers as a cap
How *i*, heigh ho! alas!
Hoyw *a*. alert, sprightly=Hoew
what is apt to pervade
t to pervade; bold. *See* Hy
n, hound
vn *n*, hound dog
cegerent
, fetter, gyve, shackle
having fetters, shackled
Hualu *v*, to fetter, to shackle
Huan *nf*, Phœbus, the sun
Huanaw *n*, aptitude for harmony
Huanaw *a*, harmonic; poetical
Hucan -od *nf*, cob, sea fowl
Huch -ion *nf*, thin skin, film
Huchen -au *nf*, film, pellicle
Hucho *v*, to skin over
Hud -ion *n*, illusion, charm [deceiving
Hudedd, Hudiad *n*, allurement, alluring,
Hudo *v*, to allure, to beguile, to entice, to deceive [deceptive
Hudol, Hudolawl *a*, alluring, enticing,
Hudoldeb *n*, illusiveness
Hudoles -au *nf*, deceiver, sorceress: *m*,
Hudoli *v*, to render illusive [hudol
Hudoliaeth *nf*, allurement
Hudoliaethu *v*, to use deception
Hudwalch, weilch *n*, lure bird, decoy
Hudwg *n*, bugbear, scarecrow
Hudwy *n*, phantom; mirage
Hudd -ion *n*, covert, shade
Hudd *a*, dusky, dark, gloomy
Huddiannu *v*, to overspread
Huddiant *n*, shading over
Huddig *a*. tending to be dusky
Huddo *v*, to cover, to shade
Huddol *a*, covering, shading
Huddygl *n*, soot
Huddyglyd *a*, fuliginous, sooty
Huenig *a*, encircling
Huenydd *n*, what encircles
Hufen *n*, cream
Hufenaidd *a*, like cream; creamy
Hufenu *v*, to gather or form cream
Hufio *v*, to mantle over
Hufyll *a*, humble, submissive
Hufylldod *n*, humility
Hug -au *nf*, loose coat; cloak; gown
Hugan -au *nf*, loose coat, coat; cloak
Hugwd *n*. spectre, bugbear
Hul -oedd *n*, cover, coverlet
Hulier -au *n*, cover, lid
Huling -au *n*, coverlet, rug
Hulio *v*, to spread over, to deck
Huliwr, wyr *n*, decker
Hult, Hultan *n*, dolt, moper
Hulyn *n*, coverlet, quilt
Hum -iau *n*, bat, racket
Human, Humog -au *nf*, bat. racket.
Pel human, Pel humog, tennis-ball
Hun -au *nf*, sleep, slumber, nap
Hun *n* & *np*. self, one's self; selves
Hunan, ain *n*, self: *px*, self-
Hunander, Hunanedd *n*, selfishness
Hunandwyll *n*, self-deception
Hunandeb, ion *n*, self-conceit

Hunandyst *n*, self-evidence
Hunanddoeth *a*, self-wise
Hunanfarn *nf*, self-condemnation
Hunanfawl *n*, self-applause, self-praise
Hunanfod -au *nf*, self-existence
Hunanfodd *n*, self-pleasure
Hunanfudd *n*, self-interest
Hunangar *a*, selfish
Hunangariad *n*, self-love
Hunan-gyflawn *a*, self-righteous
Hunanhanfod *n*, self-existence
Hunanhyder *n*, self-confidence
Hunaniad *n*, becoming selfish
Hunaniaeth *nf*, self; egotism; identity
Hunanladd, Hunanladdiad *n*, suicide, self-murder, self-destruction
Hunanleiddiad -iaid *n*, self-murderer, suicide
Hunanles *n*, self-interest
Hunanol *a*, relating to self; selfish
Hunanoldeb *n*, selfishness
Hunanrediad *n*, self-motion
Hunanrith *n*, self-evidence
Hunanryw -iau *n*, homogeny
Huanryw *a*, homogeneous
Hunansaf *n*, self-standing
Hunanu *v*, to egotize
Hunanymwad *n*, self-denial
Hunanysol *a*, self-devouring
Hundy, dai *n*, dormitory
Hunddwyn *a*, soporific, somniferous, somnific; sleep-depriving
Hunedd *n*, somnolence, drowsiness
Hunell -au *nf*, short sleep, nap
Hunfa, fëydd *nf*, dormitory
Hunglwyf -au *n*, lethargy
Hunllef *nf*, the nightmare
Huno *v*, to sleep, to slumber
Hunog *a*, sleepy, drowsy
Hunyn *n*, nap, doze
Huon *n*, epithet for the Deity
Hupynt *n*, brunt; shock; push; metre
Hur -iau *n*, wages, hire
Huren -od *nf*, prostitute, harlot
Hurio, Huria *v*, to hire, to take hire or wages
Huriwr, wyr *n*, hirer
Hurt *n*, block: *a*, stupid
Hurtan *nc*, blockhead
Hurtio *v*, to stupefy; to stun
Hurtiol *a*, stupefactive, stupefying
Hurtyn -od *n*, blockhead, dolt
Hurtr -au *n*, boarded floor
Hurth -od *n*, block; dolt: *a*, dull, stupid
Hurthgen -od *n*, blockhead, stupe
Hurthio *v*, to stupefy
Hust *n*, buzzing noise; hush
Hustiad *n*, making a buzz
Hutan -od *n*, oaf; the dotterel
Hutyn *n*, stupid fellow
Huw *n*, lullaby, lulla
Hüysgain *a*, apt to scatter
Hüysgwn *a*, apt to ascend
Hüysgwr *a*, aptly energetic
Hw *n*, hoot, halloo
Hwa *v*, to hoot, to halloo: *i*, gee
Hwala *nf*, halloo, cry
Hwan -od *nf*, hooter, owl
Hwb *n*, push; effort; lift. Hwb a cham a naid, hop, skip, and jump
Hwbiad *n*, pushing forward
Hwbian *v*, to be pushing on
Hwca, Hwced *a*, hooked, turned
Hwch, hychod *nf*, sow, swine
Hwchw *n*, shout, cry, scream
Hwd *n*, take off or away
Hwda *n*, take off, taking
Hwda, Hwde *v*, *imper*, take, accept
Hwdan *n*, reach to take
Hwdog *a*, unappreciable
Hwdwg *n*, bugbear, bug
Hwdwl *n*, what is stark mad
Hwf -od *n*, hood, cowl
Hwfan *n*, rising over
Hwfan, Hwfanu *v*, to rise over
Hwff, hyffion *n*, lump
Hwg *n*, hook, bend
Hwgwd *n*, dunce, dolt
Hwhw *n*, hooting of an owl
Hwi *v*, to halloo
Hwman *n*, wavering motion
Hwn *am*, this: *f*, hon. Hwn acw, that yonder, or at a distance: *f*, hon acw. Hwn yma, this, which is here: *f*, hon yma. Hwn yna, that, which is there: *f*, hon yna
Hwna *am*, that (in sight): *f*, hona
Hwnt *a*, outward; foreign; other, contrary; beyond: *ad*, at a distance; yonder; away, aside. Tu hwnt i, beyond
Hwntian *v*, to vibrate; to waggle
Hwnw *am*, that (absent): *f*, hono
Hwp *n*, effort, push
Hwpio *v*, to push
Hwpiol *a*, pushing
Hwr *n*, taking off, taking
Hwra, Hwre *v*. *imper*, accept, take
Hwrdd, hyrddau *n*, push, thrust; butt; cement
Hwrdd, hyrddod *n*, ram
Hwre, Hwriwch *v* (defective), take
Hwrwg *n*, lump, hunch
Hws *n*, covering, housing
Hwsiad *n*, putting on a cover
Hwsmon, hwsmyn *s*, hus[illegible]

Hwstr *a*, froward; morose
Hwstredd *n*, frowardness
Hwt *n*, taking off: *v*, off, away
Hwta *n*, taking off, taking
Hwtio *v*, to push off; to hoot
Hwy *pr*, they, them. Hwy eu hunain, they themselves
Hwy *a*, longer. Yn hwy, any more
Hwyad, aid *nf*, duck
Hwyaden *nf*, duck: *p*, hwysid
Hwyddell -od *nf*, female salmon
Hwyedig *a*, lengthened, elongated
Hwyedydd -ion *n*, male hawk
Hwyfell -od *nf*, female salmon
Hwyfyd *n*, long existence
Hwyhau *v*, to lengthen, to elongate
Hwyl -iau *nf*, course; state, condition, plight, disposition; humour; sail. Dwyn hwyl, to assault
Hwylbren -i, Hwyliar, eri *n*, mast
Hwylfa, fëydd *nf*, course; lane
Hwylio *v*, to set in course; to butt; to prepare; to sail; to direct, to order
Hwyliog *a*, having course; being under sail
Hwylus *a*, orderly; prosperous
Hwyluso *v*, to facilitate
Hwylusdod *n*, facility
Hwyn -ion *n*, long hair; a gin
Hwyno *n*, to lay a springe
Hwynt *pn*, them, they
Hwyntau *pn*, they likewise, them also
Hwynt-hwy *pn*, they, they themselves
Hwynyn -au *n*, long slip; hair; a gin
Hwyr *n*, lateness; the evening: *a*, slow, tedious; late, tardy
Hwyrach *a*, slower; later: *ad*, perhaps, peradventure
Hwyrder, Hwyredd *n*, tardiness, lateness
Hwyrdrwm *a*, sluggish, drowsy
Hwyrddig *a*, slow to anger, long-suffering
Hwyrddysg *a*, slow to learn
Hwyrfryd *a*, of slow disposition
Hwyrfrydig *a*, slowly disposed
Hwyrgoel *a*, slow of belief, incredulous
Hwyrgyrch *a*, of slow approach
Hwyrhau *v*, to become late
Hwyrlid *a*, slow to anger, forbearing
Hwyrnaws *a*, of slow disposition
Hwyrol *a*, relating to evening
Hwyrwan *a*, slow and feeble
Hwyrwar *a*, slow and gentle
Hwyrweddog *a*, forbearing
Hwys -au *nf*, draught; load
-au *n*, sweep; ravage
to sweep away
nf, sweeping course
heap together
art, glance
Hwystin *n*, dart forward
Hwythau *pn*, they likewise, them too
Hy *a*, apt; bold, audacious: *pa*, implying enhancement, intensity, excess; apt to, easy, worthy of; -ble, -es (Gr.)
Hyadlais *a*, apt fo resound
Hyall *a*, possible, effectible, feasible
Hyalledd *n*, possibility
Hyar *a*, apt to resound; vocal
Hyarwaes *a*, ready to assist
Hyarwar *a*, soothing; calm
Hyawdl *a*, eloquent, fluent
Hyawdledd *n*, eloquence, fluency
Hyb *n*, getting forward; getting foremost; recovery
Hyball *a*, fallible, defectible
Hyballedd *n*, fallibility
Hybar *a*, apt to provide
Hybarch *a*, venerable, revered
Hybarth *a*, easily parted, divisible
Hybell *a*, far ranging; distant
Hyblaid *a*, apt to take a part
Hybleth *a*, apt to weave or twine
Hyblith *a*, easily mixing
Hyblyg *a*, easily doubled; flexible
Hyboen *a*, susceptible of pain
Hyboeth *a*, easily heated
Hybol *a*, recovering; saving
Hyborth *a*, easily supported; portable
Hybrawf *a*, demonstrable
Hybred *a*, liable to transmigrate
Hybryn *a*, easily bought
Hybu *v*, to get foremost; to recover
Hybwyll *a*, discreet, prudent, rational
Hybwys *a*, aptly pressing
Hychan *nf*, little sow
Hychfryd *n*, stubborn mind
Hychgryg *n*, quinsy
Hychian *v*, to grunt as a sow
Hychig *nf*, little or young sow
Hychio *v*, to thrust, to push
Hychwal *a*, dissipatable
Hychwant *a*, lustful
Hychwardd *a*, apt to laugh
Hychwil *a*, apt to pry about
Hychwyth *a*, apt to blow
Hyd -oedd -iau *n*, length; continuity; while. Ar hyd, during, along
Hyd *pr*, to, unto; as far as: *ad*, till, to the time that; while; along, over. Hyd at, as far as. Hyd lan yr afon, to the bank of the river. Hyd glan yr afon, along the bank of the river. Hyd yn oed, even to, even, in as much as. Hydof, over me. Hyd-ddo, over him
Hydag *a*, apt to choke
Hydaith *a*, apt to travel

Hydal *a*, apt to pay, payable
Hydal *a*, apt to interrupt
Hydardd *a*, apt to break out
Hydarf *a*, easily scared
Hydarth *a*, apt to exhale
Hydaw *a*, apt to be silent [melt
Hydawdd *a*, dissolvable, soluble, apt to
Hydedd *n*, longitude, length
Hydeg *a*, tending to be fair
Hyder *n*, confidence, trust, reliance
Hyderiad *n*, confiding, relying
Hyderu *v*, to confide, to rely, to trust
Hyderus *a*, confident, trusting
Hydgyllen *nf*, the brisket
Hydiad *n*, lengthening
Hydlath -au *nf*, part of the ancient *Peithynen*, being the longitudinal bar or stave, on which the letters were cut and which was fixed in the *troslathau* or cross bars forming the frame
Hydor *a*, breaking easily, brittle, fragile
Hydr *a*, bold, daring
Hydrach *a*, rather=Hytrach
Hydraeth *a*, aptly recited, effable
Hydraidd *a*, penetrable
Hydrais *n*, apt to oppress
Hydranc *a*, apt to perish
Hydras *a*, of notable kindred
Hydraul *a*, easily consumed
Hydraw *a*, easily instructed
Hydred -ion *n*, longitude
Hydredol *a*, longitudinal
Hydref -au *n*, autumn; October
Hydrefn *a*, well ordered, orderly
Hydrefol *a*, autumnal
Hydrwst *a*, apt to be noisy
Hydrwyllt *a*, bold and wild
Hydwedd *nf*, longitudinal aspect
Hydwf *a*, apt to grow; thriving; lux-
Hydwg *a*, prosperous, lucky [uriant
Hydwn *a*, easily broken, fragile
Hydwrf *a*, apt to be tumultuous
Hydwyll *a*, easily deceived
Hydwyth *a*, elastic, supple; nimble
Hydyn *a*, easily drawn, tractable
Hydd -od *n*, stag, red deer
Hyddadl *a*, disputable
Hyddail *a*, apt to bear leaves
Hyddawn *a*, apt to give; liberal
Hyddes -od -au *nf*, hind, red deer
Hyddestl *a*, apt to be nice
Hyddewis *a*, aptly selecting
Hyddfref *n*, rutting of deer; rutting
Hyddgant *n*, herd of deer [season
Hyddgen *n*, skin of a stag
Hyddgi, gwn *n*, buckhound
Hyddig *a*, irritable, irascible

Hyddof *a*, tamable, docile
Hyddring *a*, easily climbed
Hyddrwg *a*, apt to be bad
Hyddwyn *a*, easily carried [versed
Hyddysg *a*, teachable, docible; well
Hyedd *n*, boldness; confidence
Hyf *a*, bold, daring; confident=Hy
Hyfaeth *a*, nourishable
Hyfagl *a*, apt to entangle
Hyfai *a*, culpable, faulty
Hyfarn *a*, ready to condemn; censorious
Hyfawl *a*, laudable, praiseworthy
Hyfdra, Hyfder *n*, boldness; audacity
Hyfed *a*, ready for reaping
Hyfedr *a*, expert, skilful, clever
Hyfell *a*, humble
Hyferw *a*, easily boiled
Hyfeth *a*, fallible; perishable
Hyfhau *v*, to become bold
Hyfloedd *a*, apt to shout
Hyfodd *a*, easily pleased
Hyfoes *a*, of easy manners
Hyfr -od *n*, gelded goat
Hyfraw *a*, easily awed or terrified
Hyfrawd *a*, of apt judgment
Hyfrdra *n*, boldness; audacity
Hyfriw *a*, apt to break, fragile, brittle
Hyfro *a*, of accessible country
Hyfrwd *a*, being easily heated
Hyfryd *a*, cheerful, delightful, pleasant, fine. **Hyfrydion**, pleasures
Hyfrydedd *n*, delightfulness
Hyfrydlais, leisiau *n*, pleasing voice
Hyfrydu *v*, to make cheerful
Hyfrydwch *n*, delightfulness
Hyfrys *a*, hasty, expeditious
Hyff -ion *n*, drive; drift
Hyffagl *a*, apt to flame
Hyffawd *a*, aptly prospering
Hyffio *v*, to drive on; to drift
Hyfflam *a*, apt to flame
Hyfflyn *n*, particle; shred
Hyffo *a*, capable of retreating
Hyffordd *a*, apt to make way; dexterous
Hyfforddi, Hyfforddio *v*, to direct, to train up, to instruct, to guide, to show
Hyfforddiad *n*, forwarding, instruction
Hyfforddiant *n*, direction [instructed
Hyfforddus *a*, expert, dexterous, well
Hyfforddwr, wyr *n*, guide; directory
Hygadw *a*, easily preserved
Hygael *a*, easily attainable, obtainable
Hygais *a*, aptly attempting
Hygant *n*, community
Hygar *a*, amiable, lovely
Hygardd *a*, reproachable
Hygarth *a*, easily cleansed out

Hygas *a*, detestable, hateful [ous
Hyged *a*, ready of gift, liberal, bounte-
Hygel *a*, easily hidden, concealed
Hyglod *a*, susceptible of praise; cele-
Hyglust *a*, of a ready ear [brated
Hyglwyf *a*, easily wounded
Hyglyw *a*, easily heard, audible
Hygoel *a*, credible; credulous
Hygoeledd *n*, credibility; credulity
Hygof *a*, easily remembered, memorable
Hygoll *a*, easily lost, apt to lose
Hygosp *a*, punishable, corrigible
Hygred *a*, credible, apt to believe
Hygryn *a*, easily shaken, trembling
Hygudd *a*, easily hiding
Hygwsg *a*, easily sleeping
Hygwymp *a*, easily falling
Hygwyn *a*, apt to complain
Hygylch *a*, apt to surround
Hyladd *a*, easily cut off
Hylafar *a*, ready of speech, voluble
Hylais *a*, of free or ready voice
Hylam *a*, of a nimble step
Hylar *a*, easily satiated
Hylaw *a*, dexterous, handy, expert
Hylawn *a*, apt to be full, ample
Hyled *a*, aptly spreading
Hylef *a*, of free or ready voice
Hyles *a*, apt to benefit, beneficial
Hylid *a*, apt to be angry, irrascible
Hylif *a*, apt to flow; voluble; liquid
Hylif -au *n*, fluid, liquid
Hylon *a*, apt to be cheerful, merry
Hylun *a*, easily formed
Hylwgr *a*, corruptible
Hylwydd *a*, prosperous, fortunate
Hylwyddo *n*, to prosper, to succeed
Hylys *a*, being easily rejected
Hyll *am*, gloomy hideous, wild: *f*, hell
Hylldod, Hylldra *n*, hideousness, ugli-
Hylldraw *n*, wild dismay [ness, wildness
Hylldrawu *v*, to dismay
Hylldrem -iau *nf*, grim aspect
Hylldremio *v*, to look wildly
Hyllgrech *af*, hideous: *m*, hyllgrych
Hyllgryg *a*, frightfully hoarse
Hyllu *v*, to make ugly; to dismay
Hyn *a*, this; these. Hyn acw, that (or those) yonder or at a distance. Hyn yma, this, which is here; those, which are there. Hyn yna, that, which is there; those, which are there
'n, ancestry, ancestors
'nach *a*, elder, senior, older==
:hat, that much [Henach
f *n*, ancestor, elder: *a*, oldest
n, seniority, eldership

Hynafiad, iaid *n*, ancestor, elder
Hynafiaeth *nf*, antiquity, archaeology
Hynafiaethol, Hynafiannol *a*, antiquarian, archaeological
Hynafiaethydd -ion *n*, antiquary
Hynafiant *n*, archaeology
Hynafol *a*, ancient, archaic
Hynaint *n*, seniority
Hynawdd *a*, aptly protecting
Hynaws *a*, good-natured, kind
Hynawsedd *n*, good nature
Hynedd *n*, agedness, oldness
Hynefydd -ion *n*, senior; antiquary
Hynerth *a*, endued with strength
Hyni *pr*, until, by the time that
Hynod *a*, notable, remarkable
Hynodi *v*, to make remarkable or nota-
Hynodiaeth *nf*, notable action [ble
Hynodol *a*, tending to be notable
Hynodrwydd *n*, notableness
Hynoeth *a*, apt to make naked
Hynt -iau *nf*, way, course, journey, expedition; freak, whim
Hyntiad *n*, going off abruptly
Hynwyf *a*, amorous, wanton
Hyny *a*, that (not present); those
Hyr -iau *n*, shock, push; snarl; defiance
Hyran *a*, aptly parted, divisible
Hyranedd *n*, divisibility
Hyrdd *n*, sudden shock: *a*, eager
Hyrddawd *n*, impulse, push; butting
Hyrddiant *n*, impulse
Hyrddol *a*, impulsive, pushing
Hyrddu *v*, to ram; to push, to impel, to butt; to make assault
Hyrddwynt -oedd *n*, hurricane
Hyrddyn *n*, the fish mullet
Hyred *a*, apt to run, easily running
Hyriad *n*, giving a shock or push
Hyrif *a*, easily numbered
Hyrmer *n*, jolt head
Hyrn -oedd *nf*, what is round and smooth, holm, haugh
Hyrodd *a*, aptly giving, liberal
Hyrwym *a*, easily bound, astringent
Hyrwysg *a*, of a free career
Hys -iau *n*, snarl; setting on
Hysaf *a*, apt to stand, steady
Hysain *a*, easily sounding, sonorous
Hysathr *a*, easily trodden [bys, conjuror
Hysbys *a*, manifest, evident. Dyn hys-
Hysbysai, sion *n*, index. Hysbysai gwefrol, electric telegraph
Hysbyseb *n*, information
Hysbysiad *n*, advertisement, information
Hysbysiaeth *nf*, information, intelligence; advertisement

Hysbysrwydd *n*, intelligence
Hysbysu *v*, to acquaint, to advertise, to inform, to announce, to declare
Hysbyswr, wyr. Hysbysydd -ion *n*, one who makes evident or announces; advertiser; certifier
Hysgyr -ion *n*, stave; splinter
Hysiad *n*, snarling; setting on
Hysian, Hysio *v*, to snarl; to set on
Hysigl *a*, easily shaking
Hyson *a*, apt to make a noise, noisy
Hysp *am*, dry, dried up; barren: *f*, hesp
Hyspu *v*, to render dry, to be dried
Hyspyddiad *n*, exhausting; drainage
Hyspyddu *v*, to exhaust, to drain
Hyswy -od *nf*. housewife [rather
Hytrach *a*, more forward. Yn hytrach,
Hyttir -oedd *nf*, the length of a ridge
Hytynt *n*, course, journey [in a field
Hywad *a*, deniable
Hywain *a*, aptly ministering
Hywaith *a*, ready at work, dexterous
Hywall *a*, liable to fail, fallible
Hywan *a*, penetrable
Hywar *a*, manageable
Hywedd *a*, conformable; gentle; docile
Hyweddiad *n*, conforming
Hyweddiant *n*, tractableness [or docile
Hyweddu *v*, to render tractable, gentle,
Hywel *a*, conspicuous, evident, obvious
Hywell *a*, remediable
Hywen *a*, easily smiling
Hywerth *a*, vendible, salable
Hywir *a*, truthful
Hywiw *a*, apt to excel
Hywredd *n*, manliness
Hywydd *a*, apt to perceive
Hywyl *a*, easily perceived, obvious
Hywys *a*, convenable
Hywystl *a*, easily pledged

I.

I *pr*, to; into; towards; for; in order to. I mi, imi, i ti, iti, iddo, iddi, i ni, ini, i chwi, iddynt, to me, &c. I'w, to his, to her, to its, to their. I fyny, upward, up. I lawr, I waered, down, downward. I gyd, altogether; the whole. I mewn, into; within
I *pn*, I, me
Ia *n*, ice. Clöyn ia, Cloch ia, icicle
Iä (ïa) *ad*, yes, yea=Ië (ïe)
Iach *a*, sane, sound, whole. Canu yn iach, to bid God speed, to bid farewell
Iachâd *n*, healing, curing
Iachädigwyth *nf*, act of healing
Iachol *a*, of a healing quality
Iachäu *v*, to cure, to heal; to grow well. Iachâf, I will heal. Iachaf, most
Iachawd *n*, the act of healing [healthy
Iachawdwr, wyr *n*, Saviour
Iachawdwriaeth *nf*, salvation
Iachus *a*, healthy, wholesome
Iachuso *v*, to render healthy
Iachusol *a*, of a healthy condition
Iachusrwydd *n*, healthiness
Iachwydd *n*, saving knowledge
Iad -au *nf*, pate, skull, cranium
Iädd *n*, icy state, iciness
Iäen -au *nf*, sheet of ice; glacier
Iäeth *n*, iciness, icy state
Iang *a*, blunt, rude, boorish
Iangedd *n*, rudeness; rusticity
Iangu *v*, to become rude
Iangwr, wyr *n*, rude one, boor; yeoman
Iain *a*, icy, very cold [speech, tongue
Iaith, ieithoedd, ieithiau *nf*, language,
Ial -au *nf*, open space or region
Ial *a*, clear, open, fair
Ialain *a*, of a clear quality
Ialant *n*, clearness, lustre
Ialedd *n*, clearness, fineness
Ialen -i *nf*, sapling; rod
Iär, ieir *nf*, the female of birds, hen. Iär fenyn, Iär wenwyn, Iär gota, butterfly
Iar *pr*, from off, off, from: *nf*, shoulder
Iarc -iau *nf*, what stretches over
Iarcw *n*, what directs, pilot
Iardy, dai *n*, hen-coop
Iarhyd *n*, shoulder-piece
Iarll, ieirll *n*, earl, lord
Iarllaeth *nf*, earldom
Iarlles -au *nf*, earl's lady, countess
Iarn *pr*, from off, from, off
Iarnadd *ad*, from off or above
Iarth, ierthi *nf*, long rod, goad
Ias -au *nf*, what pervades; nature; disposition; shock; shiver
Iasaidd *a*, of a pervading tendency
Iasedd *n*, pervading tendency
Iasiad *n*, giving a shock; pervasion
Iasol *a*, pervasive; apt to shock
Iasu *v*, to pervade with a quality
Iau, ieuau *n*, liver: *nf*, yoke; a pair of oxen: *n*, Jove. Dydd Iau, Thursday
Iau *a*, junior, younger
Iawd *n*, season, time
Iawg *nf*, what is keen or ardent
Iawl, iolau *n*, the act of glorifying
Iawn *n*, right; equity; satisfaction; atonement, expiation: *a*, right, equitable, just; exact, correct: *ad*, rightly, very: [illegible]

Iawnder, Iawnedd *n*, rightness, equity, [rectitude
Iawndda *a*, rightly good
Iawnles *n*, right advantage
Iawnol *a*, of a right tendency; atoning; [expiatory
Iawnran -au *nf*, right share
Iawnred *nf*, right course
Iawnrith -iau *n*, right appearance
Iawnryw -iau *n*, right kind
Iawnu *v*, to render right
Iawnedd *nf*, right aspect
Iawnymgais *n*, right pursuit
Iawnysgrif -au *nf*, orthography
Ich -iau *nf*, screak; to squeal
Ichian *v*, to keep screaking
Ichio *v*, to screak; to squeal
Id -iau *n*, what is drawn out; point
Id *pn*, it, indeterminate
Idio *v*, to accuminate, to point
Idd *pr*, to, towards; for; into. Gad iddo, let him be, let him alone
Iddas *a*, pungent; subtile
Iddi, Iddo, Iddynt. *See* I
Iddwf *n*, St. Anthony's fire, erysipelas
Iê (Ie) *ad*, it is so; yes, yea
Iechyd *n*, health, sanity
Iechydol *a*, healthful, salutary, of a healing quality; sanitary
Iechydwriaeth *nf*, salvation
Ieinder *n*, coolness, freshness
Ieithadur -on *n*, grammar
Ieithgarwch *n*, philology
Ieithiad, Ieithad *n*, phraseology
Ieithio, Ieitho *v*, to form a phrase
Ieithiog, Ieithog *a*, having language
Ieithiogi, Ieithogi *v*, to form a phrase
Ieithiol, Ieithol *a*, relating to speech, linguistic, philological
Ieithus *a*, of ready speech [idiom; style
Ieithwedd -au -on *nf*, literary style;
Ieithofydd -ion *n*, philologist
Ieithofyddiaeth *nf*, science of language, philology, linguistics
Ieithydd -ion *n*, linguist, grammarian
Ieithyddiaeth *nf*, philology
Ieithyddu *v*, to form speech, to philolo-
Ierthi *nf*, driving rod, goad [gize
Iesin *a*, radiant, glorious; fair
Iesinder *n*, radiancy; garishness
Iesino *v*, to radiate; to be fair; to ren-
Iesu *n*, Jesus [der fair
Iet -iau *nf*, turnpike gate; gate
Ieuaf, Ieuangaf *a*, youngest
Ieuangaidd *a*, somewhat young
Ieuanc, aine *n*, youth: *a*, young
Ieuant, aint *n*, youth; infant
Ieuctyd *n*, minority, youth
Ieuen -ed *nf*, ferret

Ieuo *v*, to yoke, to couple, to join
Ieuol *a*, being yoked or joined
Iewan *n*, cry, scream
Iewin *a*, clamorous, noisy
Iewydd -on *n*, yoke collar
Ifanc, Iefanc *a*, young=Ieuanc
Ig -ion -iau *nf*, yexing; hiccup; sob
Igian *v*, to be sobbing
Igio *v*, to sigh, to sob
Igiol *a*, sighing, sobbing
Ing -oedd *n*, strait, difficulty
Ing *a*, strait, narrow, confined
Ingder *n*, straitness, closeness
Ingol *a*, tending to straiten; distressing
Il -ion *nf*, what is in motion; ferment
Iliad *n*, fermentation, working
Ilio *v*, to ferment, to work
Ilir -ion *n*, butterfly=Eilier, Eiler
Ill *pn*, their, they, used for the most part with two and three. Ill dau, they both. Ill tri, Ill trioedd, they three
Imi. *See* I
Imp -iau *n*, scion, shoot, sprout
Impio *v*, to germinate; to graft
Impiol *a*, germinating, shooting, sprouting
Impog *n*, osculation, kiss
Imprith -iau *n*, sporule, spore
Impronos *np* (improyn *n*), sporides
Imprithos *np* (imprithyn *n*), sporidicla
Impyn -au *n*, scion, shoot
Indeg *a*, sublimate; raving mad
Ini. *See* I
Iniawn *a*, strait, direct; even=Uniawn, &c. [seal, signet
Insel -iau, Insail, seiliau *nf*, mark;
Inselio Inseilio *v*, to mark; to seal
Io *i*, well a-day, lack a-day
Ioed *n*, time past; ever
Iolad *n*, worshiping, adoring
Iolaeth *nf*, adoration, worship
Iolaethu *v*, to worship, to adore
Iolch *n*, act of devotion
Iolchi *v*, to act devoutly
Ioldy, dai *n*, conventicle
Ioli *v*, to praise; to worship
Iolwch *n*, grateful praise
Iolychu *v*, to worship, to revere
Iolyn *n*, wiseacre: *f*, iolen
Ion *n*, first cause, the Lord
Ionawr *n*, January
Ior *n*, the Eternal, the Lord
Iorn *n*, burst, thrust
Iorni *v*, to burst through
Iorth *n*, continuity: *a*, continual
Iorthi *v*, to be continual
Iorthol *a*, incessant; diligent
Iorthwm *a*, assiduity

Ir *a*, juicy; fresh, green; raw
Irad *n*, pungency, rage: *a*, pungent;
Iradedd *n*, grievousness [grievous; rueful
Iradu *v*, to render afflicting
Iradus *a*, rueful, afflicting
Irai *nc*, sharp point; goad
Iraid *n*, unctuous matter; grease
Iraidd, Irain *a*, juicy, sappy, fresh, full of juice; luxuriant [ing stupor
Irdangol *a*, stupefying, amazing, caus-
Irdangu *v*, to stupefy; to amaze
Irhâd *n*, growing juicy or fresh; anoint-
Irhau *v*, to grow juicy [ing
Irdanc *n*, stupor; amazement
Irdod *n*, succulency; freshness; rawness
Irdra, Irder *n*, juiciness; freshness
Ireidiad *n*, anointing, greasing
Ireidlyd *a*, of a greasy quality
Ireiddio *v*, to make or become juicy
Ireiddlyd *a*, of a juicy quality
Iriannu *v*, to render luxuriant
Iriant *n*, luxuriance, verdancy
Irlas *a*, of a fresh verdancy
Irlasu *v*, to become verdant
Irlesni *n*, fresh verdancy
Irllawn *a*, ireful, wrathful, angry
Irllonedd *n*, irefulness, wrath, anger
Iro *v*, to anoint, to grease. Iro ei law, to bribe him
Irwedd *nf*, fresh or green appearance
Irwellt *n*, fresh or green grass
Irwr, wyr *n*, one who greases
Is *a*, low; under; inferior; lower: *pr*, below, under, inferior to: *px*, sub-, under-. Is law, below
Isâd *n*, rendering low
Isaf, Iselaf *a*, lowest
Isafiad, iaid *n*, inferior
Isalaw *n*, base (in music)
Isamer -iaid *n*, armour-bearer, esquire
Isarn -au *nf*, pole-axe
Isathraw -on *n*, under-master, usher
Isäu *v*, to lower, to abase
Isder *n*, lowness; meanness
Isel *a*, low; base; humble; depressed
Iselsidd *a*, somewhat low or humble
Iselder *n*, lowness; humility. Iselder-au, lowermost parts
Iseldrem -iau *nf*, low look
Iselfryd *a*, humble-minded
Iselgraff *a*, cunning, tricky
Iselgreg *a*, softly rumbling
Iselgyngian *v*, to make a low noise
Iselhâd, Iseliad *n*, lowering, depressing
Iselhau *v*, to make low; to depress
Iselni *n*, lowness, abjectness [grade
Iselradd -au *nf*, low degree: *a*, of a low
Iselraith *nf*, petty jury
Iselu *v*, to lower, to abase, to depress
Isgal *n*, froth, scum, foam
Isgell *n*, broth, soup, pottage; brine
Isgwympedydd -ion *n*, sublapsarian
Isiarll, ieirll *n*, viscount
Islinellu *v*, to underscore, to underline
Isloer, Isloerol *a*, sublunary [place
Iso *pr*, below, beneath: *ad*, in a lower
Isod *ad*, in a lower place, below, beneath
Isradd -au *nf*, inferior degree
Isweithio *v*, to underwork
Isworth *n*, undersale
Iti. *See* I
Ith -ion *n*, particle; grain, corn
Ithfaen, feini, fain *n*, granite
Ithfeinin, Ithfeinig *a*, granitic
Iuddew -on *n*, Jew
Iuddewaidd *a*, Jewish, Judaical
Iuddeweiddio *v*, to Judaize
Iuddewes -au *nf*, Jewess
Iuddewiaeth, Iuddewaeth *nf*, Judaism
Iuddewig *a*, pertaining to the Jews, [Jewish
I'w. *See* I
Iwbwb *n*, cry, shout
Iwerddon *nf*, green place; Ireland, Erin
Iwin *n*, frantic one: *a*, outrageous, mad
Iwrch, iyrchod, iyrch, iyrchwys *n*, roe-
Iwrchw -on *n*, roebuck [buck
Iwrth *pr*, by, in opposition
Iyrchell -od *nf*, young roe
Iyrches -od *nf*, roe, species of deer
Iyrchyn *n*, young roebuck

LL.

Llab -iau *n*, slip; stripe; stroke, strip
Llabed -au *nf*, label; flap; appendix
Llabi, llod *n*, stripling; looby
Llabïes -od *nf*, strapping wench
Llabio *v*, to slap, to strap
Llabwst, ystian *n*, lank gawky
Llabyddio *v*, to strike or kill with stones, to stone to death, to stone
Llabystryn *n*, lank gawky: *f*, llabystren
Llac *a*, slack, loose, lax
Llac -iau *n*, quicksand
Llaca *n*, slop, mire, mud, dirt, slime
Llacâd *n*, slackening, loosing
Llacaol *a*, relaxing, drooping
Llacäu *v*, to slacken; to relax
Llacawd *n*, slack state
Llacio *v*, to slacken, to relax
Llaciol *a*, slackening, relaxing
Llacrwydd *n*, slackness, laxity
Llacw *ad*, there, yonder, at a distance
Llach -iau *nf*, ray; slap; blade

Llachar *a*, gleaming, glittering
Llachau *np*, gleams; lightnings
Llachbren -au *n*, cudgel
Llachdwm *n*, tub, open shallow vessel
Llachffon, ffyn *nf*, cudgel, baton
Llachio *v*, to slap; to cudgel, to beat
Llachiwr, wyr *n*, cudgeller
Llad -au *n*, favour; gift; blessing
Lladaeth *nf*, conferring of favours
Lladai, eion *nc*, bearer of favours
Lladgawd *n*, bowl
Lladin *nf*, the Latin language
Lladiniaeth *nf*, Latinity
Lladinio *v*, to Latinize
Lladinydd -ion *n*, Latinist
Lladmer -iaid, Lladmerydd -ion *n*, interpreter, translator
Lladmeriaeth *nf*, translation
Lladol *a*, gracious, beneficent
Lladrad -au *n*, theft, robbery; stealth
Lladradaidd *a*, thievish. Yn lladradaidd, by stealth
Lladraidd *a*, thievish; sly
Lladrata *v*, to thieve, to steal
Lladrataeth *nf*, act of thieving
Lladrates -au *nf*, female thief
Lladratiad *n*, thieving
Lladratwr, wyr *n*, thief, stealer
Lladron *np* (lleidr *n*), thieves, robbers
Lladronach *np*, petty thieves, pilferers,
Lladronaidd *a*, thievish, pilfering [prigs
Lladrones -od -au *nf*, female thief
Lladroni *v*, to become thieves [fering
Lladronllyd, Lladronig *a*, thievish, pil-
Lladu *v*, to confer a favour, to bless
Lladd *v*, to kill, to murder, to slay; to cut. Lladd gwair, to mow hay
Lladdedig *a*, cut off; killed. Lladdedigion a chlwyfedigion, killed and wounded
Lladdedigiaeth *nf*, cutting off; killing
Lladdfa, fëydd *nf*, cutting off; slaughter
Lladdiad *n*, cutting off; killing
Lladdwr, wyr *n*, killer, slayer
Lladdwriaeth *nf*, butchery
Llae *n*, expanse, spreading
Llaer -au *n*, rippling; reflux
Llaeru *v*, to ebb; to grow shallow
Llaes *a*, loose, slack, lax; trailing; low
Llaesawd *n*, what is loose; litter
Llaesder *n*, laxness; trailing
Llaesiad *n*, drooping; trailing
-sodr -au *n*, what is laid as litter
-ı *v*, to slacken, to loosen, to trail
n, milk. Llaeth enwyn, butter
Llaeth tor, beestings, the first after calving

Llaetha *v*, to collect milk
Llaethdwn *n*, lay land
Llaethedd *n*, milkiness
Llaethfwyd -ydd *n*, milk diet
Llaethlo, loi *n*, suckling calf
Llaethlyd *a*, milky, yielding milk
Llaethog *a*, abounding in milk
Llaethogi *v*, to abound with milk
Llaethol *n*, lacteal; milky
Llaethon *n*, the milt of fish
Llaethu *v*, to turn to milk
Llaethygen *nf*, lettuce
Llaethygall *np* (-en *n*), sow thistle
Llafan -au *n*, what bears impression; evil, mischief; strand
Llafanad, aid *n*, intellect, sense
Llafanedd *n*, the power of intellect
Llafaniad *n*, forming in the mind
Llafanog *nf*, hairweed, crowsilk
Llafanol *a*, intellectual
Llafanu *v*, to form in the mind
Llafar -au *n*, utterance, speech; sound; voice. Llafar gwlad, customary speech, *usus loquendi*
Llafar *a*, vocal; loud; resounding
Llafarai, eion *nc*, vowel
Llafarawd *n*, pronunciation
Llafarbwys -au *n*, emphasis
Llafarddull -iau *n*, mode of expression; dialect, idiom
Llafaredigaeth *nf*, pronunciation
Llafarganu *v*, to sing; to chant, to re-
Llafariad *n*, pronunciation [joice
Llafariad, iaid *nf*, vowel
Llafariaeth *nf*, orthoepy; pronunciation
Llafarlais, leisiau *n*, clear tone
Llafarog -ion *nf*, vowel
Llafarol *a*, enunciative
Llafarsain, seiniau *nf*, vocal sound
Llafaru *v*, to speak, to pronounce
Llafarus *a*, loquacious
Llafarwch *n*, loquacity [dialect, idiom
Llafarwedd -au *nf*, mode of speaking;
Llafarwr, wyr, Llafarydd -ion *n*, enunciator; speaker; preacher
Llafasu *v*=Llyfasu, &c.
Llaferydd *n*, utterance, speech
Llafn -au *n*, blade; flake
Llafnawr *np*, blades, spears
Llafnes -od *nf*, strapping girl, a blade of a woman
Llafnu *v*, to blade; to flake; to flatten
Llafon -au *n*, lamina; flake
Llafr -au *n*, spread; breech
Llafren -od *nf*, large buttocked-woman
Llafru *v*, to spread out; to breech

Llafur *n*, toil, labour; tillage: *cn*, corn (S.W.). Lafuriau, corn crops. Tir llafur, arable land
Llafureg -ion *nf*, poem on agriculture. Llafuregion, georgics [painstaking
Llafurgar *a*, laborious, industrious,
Llafuriaeth *nf*, labouring [pains
Llafurio *v*, to labour, to toil, to take
Llafurus *a*, laborious, toilsome [bandry
Llafurwaith *n*, Llafurwriaeth *nf*, hus-
Llafurwr, wyr *n*, labourer, husbandman
Llag *a*, stack, loose, sluggish
Llagad -au *n*, plash full of rushes
Llai, lleion *n*, mud; raven gray
Llai *a*, smaller, less: *ad*, in a smaller
Llaib, lleibiau *n*, sup, lap [degree
Llaid, lleidiau *n*, clay, mire, grime
Llaidd *a*, mild; smooth, soft
Llaif, lleifiau *n*, shear; shave
Llaig, lleigiau *n*, bubble on water
Llaing, lleingiau *n*, what closes; clasp
Llain, lleiniau *nf*, patch, piece; long slip, slang; blade
Llair *n*, what droops; satiety
Llais, lleisiau *n*, voice; sound
Llaith *a*, damp, moist; pliant
Llaith *n*, humid state; death
Llall, lleill *a*, other, another. Y naill neu'r llall, one or the other
Llallog -au *nc*, twin
Llallogan *nc*, fellow twin
Llallogen *nf*, twin sister
Llallu *v*, to alternate [chance
Llam -au *n*, stride, skip; step; hap,
Llamdwyo *v*, to convey, to carry
Llamfa, fëydd *nf*, stepping-place, stile
Llamfforch, ffyrch *nf*, stile
Llamidydd -ion *n*, vaulter; porpoise
Llamidyddiaeth *nf*, tumbling
Llamog *a*, having a stride
Llamog -au *nf*, stile
Llamol *a*, striding; stepping
Llamre *nf*, skip, bounce: *a*, curveting
Llamsach *v*, to jump, to hop, to skip, to
Llamu *v*, to stride; to step [caper
Llamwr, wyr *n*, one who strides or steps
Llan -au *nf*, area; yard; church
Llanastr -au *n*, strewed place; confusion. Yn llanastr, Ar llanastr, in confusion,
Llanastriad *n*, a strewing [confusedly
Llanastrol *a*, strewing
Llanastru *v*, to scatter, to strew
Llanc -iau *n*, youth, lad, youngster
Llances -au -i *nf*, young woman, lass
Llancesig *nf*, tiny girl
Llandref -i -ydd *nf*, church village
Llanerch -i -au -ydd, llenyrch *n*, clear area, clear patch; glade; plain
Llanerchu *v*, to lay in patches
Llant -au *n*, enclosed plat (as a cockpit)
Llanw *n*, fullness; influx; tide: *v*, to fill; to flow in
Llanwed *n*, influx; tide
Llar *n*, what spreads; what is soft
Llariaidd *a*, mild, meek, gentle
Llariain *a*, full of mildness
Llarieidd-dra *n*, meekness, gentleness
Llarieiddio, Llareiddio *v*, to meliorate, to make gentle; to become calm
Llarp -iau *n*, shred, clout. Yn llarpiau, Yn llaprau, torn in pieces, in shreds
Llarpio *v*, to rend, to tear to rags
Llarpiog *a*, tattered, ragged
Llaru *v*, to satiate, to cloy
Llarwch *n*, state of ease, mildness
Llarwydd *np* (-en *nf*), larch
Llary *a*, placid, gentle, meek
Llarychu *v*, to soften
Laryedd *n*, mildness, suavity
Llaryeiddio, Llaryo *v*, to grow or render
Llas *n*, incrustation; blue [mild
Llas *v*, was killed=Lladdwyd
Llasar *n*, blue; azure
Llasarn -au *n*, pavement; flooring of stones rammed dry
Llasarniad *n*, paving
Llasarnu *v*, to pave; to floor
Llasarnwr, wyr *n*, pavier
Llasog -au *nf*, streamer
Llast -au *n*, receptacle, vessel
Llaswy *n*, bluish tint
Llaswyr *n*, aerial freshness; psalter
Llaswyra *v*, to take an airing
Llatai, eion *nc*, love messenger
Llateiaeth *nf*, love message
Llateies -au *nf*, love messenger
Llatwm *n*, latten; brass
Llath -au *nf*, rod, staff; yard
Llathaid, eidiau, Llathenaid, eidiau *nf*, yard length, yard
Llathen -i *nf*, rod; yard
Llathenu *v*, to measure a yard
Llathlud -ion *n*, seduction, enticement
Llathludiad *n*, inveigling, seducing
Llathludo *v*, to seduce, to entice
Llathr *a*, glossy, glittering, smooth
Llathraid *a*, glittering, polished
Llathraidd *a*, smooth; of fine growth; free from knots. Coed llathraidd, tall trees of fine growth; stately trees
Llathreidio *v*, to make or become glittering, glaring, or glossy

Llathru *v*, to make glossy, to polish; to glitter, to shine
Llathrudd *n*, Llathruddiaeth *nf*, stupra-
Llathruddiad *n*, stuprating [tion
Llathruddo *v*, to stuprate, to deflower
Llathrwydd *np* (-en *nf*), poplars
Llathryd *n*, violence; rape
Llathrydo *v*, to violate, to force
Llathrydd -ion *n*, polisher, glosser
Lläu *v*, to lay open, to slay
Llau *np* (lleuen *nf*), lice
Llaw -iau, dwylaw *nf*, hand. Allan o law, off hand, at once. Ger llaw, at hand, near. Curo dwylaw, to clap
Llawaeth *nf*, act of handling [hands
Llawagor *n*, the culerage
Llawagor, Llawagored *a*, open-handed,
Llawaid, eidiau *nf*, handful [liberal
Llawaidd *a*, handy, dexterous
Llawarwain *n*, manuduction: *v*, to manu-
Llawban *n*, felt, felt cloth [duct
Llawborth *n*, feeling by hand
Llawcio *v*, to gulp, to gorge; to be in a craving state
Llawch *n*, protection, guard
Llawch *v*, will fondle (future tense of *Llochi*)
Llawchwith *a*, left-handed
Llawd *n*, what shoots out; lad
Llawd *a*, tending forward; craving, lewd
Llawdaro *n*, hot-cockles (play)
Llawdlws *a*, neat-handed: *f*, llawdlos
Llawdr, llodrau *n*, trowsers
Llawdryfer -au *nf*, hand harpoon
Llawdwn *a*, maimed in the hand
Llawdywys *n*, manuduction: *v*, to manu-
Llawdd *n*, pleasure, delight [duct
Llawdd *a*, delectable, solacing
Llawddeheu *a*, right-handed
Llawddewiniaeth *nf*, palmistry, chiro-
Llawddog *a*, yielding pleasure [mancy
Llawddryll -iau *n*, pistol
Llawddu *v*, to delight, to soothe
Llawedrog *a*, shattered
Llawegen -au *nf*, gauntlet
Llawen *a*, merry, joyful, glad
Llawenhau *v*, to gladden, to rejoice
Llawenu *v*, to rejoice, to be glad; to
Llawenwch *n*, merriment [gladden
Llawenychol *a*, gladdening
Llawenychu *v*, to rejoice; to gladden
Llawenydd *n*, gladness, mirth
Llawer -oedd *n*, large quantity or num-
er; many. — iawn, great many
r *a*, many; much; several
edd *n*, multitude
, llewys *nf*, outskirt; sleeve
an *nf*, kind of plan
Llawesog *a*, having outskirts or sleeves
Llaweth -au *nf*, handful, gripe; whisk; ringlet
Llawf, llofau *nf*, the palm of the hand
Llawfaeth *a*, fed by hand
Llawfeddyg -on *n*, surgeon, chirurgeon
Llawfeddyginiaeth *nf*, surgery
Llawfoled -au *nf*, handkerchief
Llawforwyn -ion *nf*, handmaid
Llawfrenin *n*, the play of questions and commands
Llawfwyell, eill *nf*, small hatchet
Llawffon, ffyn *nf*, walking-stick
Llawg -iau *nf*, swallow, gulp
Llawgaeth *a*, of restrained hand; nig-
Llawgair *n*, plighted troth [gardly
Llawgallor -au *n*, saucepan
Llawgar *a*, free-handed, liberal
Llawgauad *a*, close-fisted, stingy
Llawgelfyddyd -au *nf*, handicraft
Llawgell -au *nf*, pocket
Llawgist -iau *nf*, hand chest
Llawhir *a*, long-handed; lavish
Llawhual -au *n*, manacle, handcuff, gyve
Llawio *v*, to hand, to handle
Llawiog *a*, having hands, handed
Llawlaw *ad*, hand to hand
Llawllain, lleinian *n*, towel, napkin
Llawlif -iau *nf*, hand-saw
Llawn *a*, full, complete, replete. O lawn i lonaid, from full moon to full moon
Llawnad *n*, making full
Llawnaeth *nf*, repletion
Llawnall, Llawnallu *n*, plenipotence
Llawnalluog *a* & *n*, plenipotentiary
Llawnder, Llawndid, Llawndra *n*, plenitude, abundance, fullness
Llawnfryd *n*, full purpose
Llawnhwda *n*, nonplus [full moon
Llawnlleuad, Llawnlloer, Llawnlluned *nf*,
Llawnodi *v*, to sign
Llawnt -au *nf*, smooth hill, lawn
Llawnwedd -au *nf*, full form
Llawr, llorian *n*, floor; area; ground. Llawr dyrnu, threshing-floor
Llawrfardd, feirdd *n*, poetaster
Llawrig *n*, the herb perriwinkle
Llawrodd -ion *nf*, hand-gift, handsel
Llawrudd -ion *n*, murderer=Llofrudd
Llawrudd *a*, having a red hand
Llawruddiaeth *nf*, bloodshed, murder
Llawrwydd *np*, Llawryf *cn* (-en *nf*), the
Llawryd *n*, dejection, sadness [laurel
Llawrydd *a*, of unchecked hand; liberal
Llaws *a*, alert, brisk, ready
Llawwaith *n*, manufacture
Llawwaed *n*, rest in the hand

Llawysgrif -au, Llawysgrifen *nf*, manu-
Lle -oedd *n*, place; stead, room [script
Lle *ad*, where, at what place
Llead *n*, lecturing, reading; position
Lleadur -iaid, Lleawdr, odron *n*, reader,
Llealn *v*, to read, to lecture [lecturer
Lleb *n*, pale yellow hue
Lleban -od *n*, lank form
Llebanes -au *nf*, ghastly woman
Llebliw -iau *n*, pale yellow hue
Llecawd *n*, flagging state
Lleciad *n*, lagging, flagging
Llecin *n*, second wort (in brewing)
Llecyn -au *n*, place, spot
Llech -i -au *nf*, flat stone, flag, slate; tablet; skulking. Llech eira, chilblain
Llechau *np*, rickets
Llechen *nf*, flag, slate
Llechfa, fëydd *nf*, skulk, covert
Llechfan -au *nf*, lurking-place
Llechfod -au *n*, skulking state
Llechgi, gwn *n*, skulking dog
Llechiad *n*, skulking; laying flat
Llechog *a*, flagged; skulking, hiding
Llechres -i *nf*, catalogue, list
Llechu *v*, to skulk; to flag; to shelter
Llechwedd -i *nf*, flat aspect; side of the head; steep or shelving of a hill; slope
Llechweddu *v*, to slope, to slant, to in-
Llechwen -au *nf*, inclining gesture [cline
Llechwr, wyr *n*, skulker
Llechwrus *a*, skulking, lurking
Lled -au *n*, breadth, width. — y pen, wide open
Lled *a*, broader, wider=Lletach
Lled *ad*, in part, half, partly, almost: *px*, par-, partly, half
Lledach -au *nf*, mean descent
Lledachwyn *v*, to half-complain
Lledaenu *v*, to make broad; to spread
Lledagored *a*, half open, ajar [abroad
Lledan *n*, breadth; flounder
Lledau *np*, flatfish, flounders
Lledaniad *n*, expanding, widening
Lledanu *v*, to make broad
Lledbai *a*, awry; unsteady
Lledbeiedd *n*, deflexure
Lledben *n*, flat head; numskull
Lledbrofi *v*, to partly taste or try
Lledbwyll -ion *n*, half reason
Lledchwelan *nf*, what is half open, rifted, or divided
Lled-dybio *v*, to suspect; to surmise
Lledechwyrth *a*, half stupefied
Lledenw -au *n*, antonomasia
Lledenw *n*, overgrowth of the liver

Lledewigwst *nf*, hemorrhoids
Lledfan, Lledfen *a*, sprawling
Lledfarw *a*, partly or half dead
Lledfeddod *a*, fatuous, stupid
Lledfegin *a*, half reared; half domesticated or tamed
Lledfegino *v*, to domesticate
Lledfegyn -od *n*, partly domesticated animal; weakling
Lledferwi *v*, to parboil
Lledfryd *n*, listlessness
Lledfrydig, Lledfrydog *a*, listless
Lledfyw *a*, half alive, almost dead
Lledffer *a*, half strong; half savage
Lledgawdd *n*, half affront
Lledgilio *v*, to recede partly
Lledglywed *v*, to hear partly
Lledgoel -ion *nf*, slight belief
Lledgofio *v*, to partly remember
Lledgynt *n*, report, rumour
Lledhynt -iau *nf*, intent, purpose
Lledlad *n*, making broad
Lledlaith, ieithoedd *nf*, corrupt speech, provincialism, dialect, patois
Lledled *a*, widely spreading
Lledlef -au *nf*, imperfect utterance
Lledlun -iau *n*, low relief, basso relievo
Lledlw -on *n*, vain swearing
Lllednais *a*, elegant, nice, neat, tidy
Llednoeth *a*, half naked
Lledoer *a*, half cold, lukewarm
Lledol *n*, the rear
Lledol *a*, relating to breadth
Lledr *n*, leather
Lledrach *np*, pieces of old leather
Lledrad, &c.=Lladrad, &c.
Lledran -au *nf*, half part or share
Lledred -ion *n*, latitude; broadness
Lledriad *n*, doing with leather
Lledrin *a*, of leather, leathern
Lledrith -ion *n*, illusion, disguise
Lledrithiant *n*, illusion, disguise
Lledrithio *v*, to appear illusively
Lledrwr, wyr *n*, manufacturer of leather; leatherseller; currier
Lledryn, lledrach *n*, little piece of leather
Lledryw -iau *n*, mongrel kind: *a*, degen-
Lledrywiog *a*, of degenerate kind [erate
Lledrywio, Lledrywiogi *v*, to degenerate
Lledrywiogedd *n*, degeneracy
Lledrywiol *a*, degenerating
Lledu *v*, to widen, to expand, to open
Lledw *n*, what is contracted; enjoyment
Lledw *a*, contracted, narrow
Lledwad -au *nf*, ladle
Lledwedd -au *nf*, latitude; broadside

Lledwig *a*, of a soft quality. Lledwigod, worms, creepers
Lledwigen *nf*, creeping thing
Lledwigyn -od *n*, creeper, worm
Lledwr, wyr *n*, spreader
Lledwydd *cn* (-en *nf*), imperfect timber, or timber not good in kind
Lledwyneb -au *n*, superficies; page
Lledymyl -au *n*, border near the edge
Lledd *a*, flat, plain, oblique
Lleddf *a*, declining, oblique; flat; soft; [placid
Lleddfad *n*, warping; drooping
Lleddfbetryal -au *n*, rhombus
Lleddfu *v*, to warp; to flatten; to soften, to assuage [a mild nature
Lleddy *a*, inclining, drooping; flat; of
Llef -au *nf*, voice; cry
Llefad *n*, crying out
Llefain *v*, to cry aloud; to cry; to weep
Llefain *n*, loud cry; shout
Llefar *n*, utterance, voice
Llefarwr, wyr, Llefarydd -ion *n*, speaker
Llefaru *v*, to utter, to speak
Llefenu *v*, to cry exultingly
Lleferydd *n*, utterance, voice
Llefiad *n*, crying out; enunciation
Llefiadol *a*, enunciative; vocative
Llefn *af*, even, smooth, sleek: *m*, llyfn.
Llefnyn *n*, blade, slab
Llefod -au *n*, state, situation
Llefog *a*, shouting, squalling
Llefr *af*, coward, timid, faint: *m*, llwfr
Llefrin *a*, of a spreading nature
Llefrith *n*, sweet milk
Llefrithen *nf*, stye on the eye
Lleg -au *nf*, what whips round; clasp
Llega *n*, one who lags
Llegach -od *n*, sluggish one
Llegai, eion *nc*, sluggish one
Llegest -od *n*, lobster
Llegu *v*, to flag, to lag
Llegus *a*, apt to flag, sluggish. Yn llegus, presently
Llegynt *n*, oppression
Llegyrn -od -edd *n*, dwarf
Lleng -oedd *nf*, legion, host
Llengol *a*, legionary, of a legion
Llehâd *n*, placing; location
Lleiaf *a*, least, smallest
Lleiafiaeth *nf*, Lleiafiant *n*, minority
Lleiafrif, Lleirif -au *n*, smaller number, minority
Lleian -od *nf*, nun; titmouse
Lleianaeth *nf*, the life of a nun
-ndy, dai *n*, nunnery
-nu *v*, to take the veil, to become a nun
-yn *n*, wren
-o *v*, to lap, to lick

Lleibiol *a*, lapping, lambent
Lleibiwr, wyr *n*, lapper
Lleidio *v*, to turn to clay
Lleidiog *a*, lutulent, muddy, dirty
Lleidr, lladron *n*, thief, robber. — pen ffordd, highwayman, freebooter
Lleidryn *n*, petty thief: *p*, lladronach
Lleiddawd *n*, sluggish state
Lleiddiad, iaid *n*, slayer
Lleiedigol *a*, diminutive
Lleifio *v*, to cut, to reap
Lleigio *v*, to flag; to skulk
Lleigus *a*, flagging; drooping. Yn lleigus, by and by
Lleihâd *n*, diminution, decrease
Lleihau *v*, to lessen, to diminish
Lleilai *ad*, less and less
Lleill *np*, others; the rest: *s*, llall. Y lleill, the others
Lleilldu *n*, contrary side
Lleinell -au *nf*, narrow slip
Lleinio *v*, to blade; to shred
Lleion *n*, dark blue marble
Lleipio *v*, to lap, to lick
Lleipr *a*, flaccid, flabby; feeble
Lleipro *v*, to droop, to flag, to turn flabby
Lleiprog -od *nf*, lamprey
Lleirfryd *n*, lively mind
Lleirwyd *n*, fine for adultery
Lleisio *v*, to sound, to utter; to bawl
Lleisiol *a*, belonging to the voice
Lleisiwr, wyr *n*, bawler, squaller; singer
Lleisw *n*, lixivium, lye; urine [damping
Lleithad, Lleithawd *n*, turning humid,
Lleithban -od *n*, milt, soft roe of fish
Lleithder, Lleithdra, Lleithineb *n*, humidity, dampness, moisture
Lleithiannu *v*, to cause dissolution
Lleithiant *n*, dank state
Lleithiar *a*, apt to dissolve
Lleithig *nf*, bench; throne
Lleith-hin *nf*, humid weather
Lleithio *v*, to moisten
Lleithion *np*, moistures, liquids
Lleithlyd *a*, apt to be damp
Lleithon *n*, milt of fish, soft roe
Lleithrid *n*, flash, gleam
Llelo *n*, dolt, blockhead
Llem *af*, sharp, pungent: *m*, llym
Llemain *v*, to hop, to skip, to leap
Llemidydd -ion *n*, bouncer; porpoise
Llemysten -od *nf*, sparrow-hawk
Llên *nf*, literature, erudition. — a lleyg, clergy and laity. Llên y werin, folk-lore. Gwr llên, clergyman
Llen -i *nf*, veil, curtain, hangings. — gel — gadd, veil, covering

Llencyn *n*, stripling, lad
Llengig *nf*, the diaphragm, midriff. Tor llengig, hernia, rupture
Lleniad *n*, veiling over
Llenlath -au *nf*, curtain rod
Llenlïïain *n*, sheeting, sheets; sheet [ed
Llenog, Llenol *a*, literate, literary, learn-
Llènog, Llènol *a*, veiled; concealed
Llenogion, Llenoriaid, Llenorion, Llenyddion *np*, literati, learned persons
Llenor -ion -iaid *n*, literary man, *littér-*
Llenoriaeth *nf*, literature [*ateur*
Llenorol, Llenyddol *a*, literary
Llenu *v*, to veil, to envelop
Llenwad *n*, filling; flowing
Llenwi *v*, to fill; to flow in
Llenydd -ion *n*, scholar; clerk
Llenyddiaeth *nf*, literature
Lleol *a*, local
Lleoldeb *n*, locality, localness
Llepian *v*, to keep lapping
Llepio *v*, to lap, to lick up
Llepiol *a*, lapping, licking [nel
Ller *n*, nicety; satiety: *cn*, cockle, dar-
Llerc -iau *nf*, frisk; loitering
Llercian *v*, to lurk about; to loiter
Llercyn -od *n*, loiterer, lurker
Llercyna *v*, to keep loitering
Lleren, Iler *nf*, cockle, darnel
Llerf *a*, subtile; sharp, acerb, acid
Llerpyn *n*, shred, rag
Llerpyna *v*, to shred, to tear to rags
Llerth *n*, frenzy: *a*, frantic
Llerthu *v*, to turn frantic
Lleru *v*, to be nice
Llerw *a*, nice, delicate; squeamish
Lleryn *n*, weakling: *p*, llerach [tage
Lles *n*, benefit, profit, good use, advan-
Llesâd *n*, advantage, profiting
Llesän *v*, to benefit, to confer or derive advantage
Llesg *a*, feeble, faint; sluggish
Llesgâd *n*, weakening, debilitating
Llesgäu *v*, to debilitate, to weaken
Llesgedd *n*, debility; sluggishness
Llesgen *nf*, sluggish fit
Llesgu *v*, to debilitate, to weaken
Llesiad *n*, benefiting, benefit
Llesianol *a*, advantageous, profitable
Llesiannu *v*, to make beneficial
Llesiant, iannau *n*, benefit, advantage
Llesio *v*, to profit, to benefit
Llesmair, meirian *n*, fainting fit
Llesmeirio *v*, to swoon, to faint
Llesol *a*, advantageous, profitable
Llestair, eiriau *n*, obstruction, let

Llesteiriol *a*, obstructive, hindering
Llesteiriwr, wyr *n*, obstructer, hinderer
Llestr -i *n*, vessel; matrix. Llestri pridd, Llestri priddion, earthenware
Llestraid, eidiau *n*, vesselful; two and a half bushel measure
Llestrïach *cn*, small vessels or utensils
Llestru *v*, to put in a vessel
Llestryn *n*, small vessel
Llesu *v*, to benefit, to do good
Lleswyr *n*, aerial freshness
Lleswyra *v*, to take airing
Lletrog -au *nf*, flat cake, cake
Llettem, Llettam -au *nf*, wedge
Llettemio *v*, to wedge, to drive in a [wedge
Llettremio *v*, to glance
Llettring -au *nf*, ladder
Llettrod *n*, traversing
Llettrodi *v*, to traverse over
Lletty, tai, tyau *n*, lodging; inn
Llettya *v*, to lodge, to put up, to quarter
Llettyaeth *nf*, act of lodging
Llettyb -iau *n* & *nf*, suspicion, surmise
Llettybio *v*, to suspect, to surmise
Llettygar *a*, hospitable
Llettygarwch *n*, hospitality
Llettywr, wyr *n*, lodger [spoon
Lletwed -i, Lletwad -au *nf*, ladle, large
Llettynt -iau *n*, intent, purpose
Lleth *a*, flabby, drooping; flattened
Llethen -au *nf*, wafer
Llethgrwn *a*, spheroidal, oblate: *f*, lleth-
Llethol *a*, flattening; overlaying [gron
Llethr -au -i *nf*, slope, declivity
Llethriad *n*, sloping down
Llethrid -ion *n*, flash, gleam
Llethridiant *n*, coruscation
Llethridio *v*, to flash, to gleam
Llethrol *a*, declivous, pensile
Llethru *v*, to slope down, to incline
Llethu *v*, to flatten; to overlay
Llëu *v*, to explain, to lecture; to place, to
Lleuad -au *nf*, the moon [set, to lay
Lleuadglaf *a*, moon-sick, lunatic
Lleuadiad *n*, lunation
Lleuadol *a*, lunar, lunary
Lleudid *n*, splendour, brightness
Lleuen, Lleuan, llau *nf*, louse
Lleuer -au *n*, light; splendour
Lleuerol *a*, illuminating
Lleueru *v*, to shine, to glitter
Lleuerwg *n*, luminous state
Lleuerydd -ion *n*, luminary
Lleufer -au *n*, light; splendour
Lleuferu *v*, to illuminate, to shine
Lleuog *a*, lousy, full of lice

Llewa *v*, to devour, to swallow, to take
Llewad *n*, devouring, swallowing [food
Llewen -au *nf*, point to which anything verges; focus
Llewenydd -ion *n*, verging point; west
Llewes -au *nf*, lioness, she-lion
Llewin *a*, occident, western=Gorllew-
Llewino *v*, to go westward [inol
Llewinol *a*, western, occident
Llewych *n*, brightness=Llewyrch
Llewychad *n*, reflection of light, shining
Llewyg -on *n*, swoon, trance. — yr iâr, henbane. — y blaidd, hops. — y llau, stavesacre. Llewyg-belen, hysteric ball
Llewygol *a*, swooning, fainting
Llewygu *v*, to swoon, to faint
Llewyn -au *n*, radiating point; the west; gleam; the orach
Llewynydd -ion *n*, the occident, west
Llewyr -oedd *n*, radiance, splendour
Llewyrch *n*, brightness; reflection of light; complexion
Llewyrchiant *n*, illumination [to shine
Llewyrchu, Llewyru *v*, to reflect light,
Llewyrchus *a*, lightsome, luminous
Llewyrn -au *n*, meteor, ignis fatuus
Llewyrnu *v*, to produce meteors
Llewyrol *a*, radiant, sparkling, glittering
Lläyddiaeth *nf*, literature
Lleyg -ion, **Lleygwr, wyr** *n*, layman
Lleyn -oedd *n*. low strip of land
Lleynlys -iau *n*, scurvy grass
Lli -on *n*, flux, flood, stream
Lliad *n*, flooding, streaming
Lliain, Llian, einiau *n*. linen cloth, linen; towel, napkin. Llieiniau, linen drapery. Nadd lliain, lint
Lliant *n*, torrent, stream
Lliasu *v*, to part off, to separate; to pro-
Llib *n*, flaccid state
Llibin *a*, flaccid, limber, soft, drooping
Llibinio *v*, to turn flaccid
Llibyn -od *n*, lank one, fribble
Llid *n*, wrath, anger, indignation
Llidiart, Llidiard -au *nf*, gate, hurdle
Llidio *v*, to inflame; to enrage; to be
Llidiog *a*, wrathful: inflamed [angry
Llidiogi *v*, to become inflamed
Llidiogrwydd *n*, wrathfulness, indigna-
[inflamed
a, inclined to anger, wrathful;
nf, the diaphragm, the midriff
s, putting on linen
i, wearing linen [draper
Llieinwerthwr, wyr *n*, linen-

Llieinnaddion *np*, **Llieinrwd** *n*, lint
Llieinwisg -oedd *nf*, linen garment
Llif -on -au *n*, flood, deluge
Llif -iau *nf*, saw. Blawd llif, sawdust
Llifad *n*, fluxion, flowing
Llifaid *a*, ground, whetted
Llifedigaeth *nf*, the act of grinding
Llifeiriant, aint *n*, inundation
Llifeirio *v*, to overflow, to inundate
Llifiant *n*, defluxion, flow
Llifio *v*, to saw, to cut with a saw
Llifion *np*, sawdust; filings
Llifiwr, wyr *n*, sawyer
Llifo *v*, to saw; to file; to grind. Maen llifo, Maen llif, grindstone
Llifol *a*, flowing, streaming
Llifweli, ïau *nf*, issue
Llifwydd *np* (-en *nf*), boards, planks
Llill -od *nf*, epithet for a goat
Llillen *nf*, a young goat
Llimp *a*, sleek, glossy
Llimpryn *n*, spoon-meat
Llimpro *v*, to sup, to sip
Llin *n*, fibre; the grain of wood; flax. Had llin, linseed
Llin -au *n*, line, string: *nf*, line, streak
Llinar *a*, of a smooth nature
Llinariad *n*, assuaging, soothing
Llinarol *a*, soothing, anodyne, assuaging
Llinarolion *np*, anodynes
Llinaru *v*, to assuage, to soothe
Llindag *n*, strangling; thrush in child-
Llindagu *v*, to strangle [ren
Llindagwr, wyr *n*, strangler
Llindro *n*, the dodder
Llindys *cn*, caterpillars
Llinell -au *nf*, line; streak
Llinelliad *n*, making of lines
Llinellu *v*, to draw lines, to line
Llinen *nf*, splinter; fibre
Llinglwm *n*, the dodder
Llinhad -au *cn*, linseed, flax-seed
Llinhesg *cn*, water starwort
Llinon *nf*, grain of ash; spear
Llinos -od *nf*, linnet; pretty woman. — y dwfr, duckweed
Llinosen *nf*, little linnet
Llinwydd *cn*, the liverwort=Llinwisg
Llinyn -au -on *n*, line, string
Llinynog *a*, having strings
Llinynu *v*, to line, to string
Lliosog, &c.=Lluosog, &c.
Llipa *a*, flaccid, flabby, limp
Llipan *n*, limp or glib one
Llipanu *v*, to make glib
Llipäu *v*, to grow flabby
Llipen -od *n*, what flaps; fribble

Lliprynu *v*, to render flaccid
Llith -iau *n*, lure, bait; mash: -ian -oedd *nf*, lesson, lecture
Llithiant *n*, allectation; allurement
Llithio *v*, to draw to, to attract, to entice, to allure; to bait; to lecture
Llithiogi *v*, to render alluring
Llithiol *a*, allective, alluring
Llithr -au *n*, glide, slip; lapse
Llithred -au *nf*, glide, slip
Llithren -au *nf*, slur (in music)
Llithriad *n*, gliding, slipping
Llithriant *n*, lubricity
Llithrig *a*, sliding, slippery; fluent
Llithrigder *n*, slipperiness
Llithrigo *v*, to make slippery, to lubricate
Llithrigrwydd *n*, slipperiness; fluency
Llithro *v*, to glide, to slip
Llithrol *a*, gliding, slipping
Llithwr, wyr *n*, lecturer
Lliw -iau *n*, colour; figure. — glas, indigo. — coch, madder. Wrth liw dydd, by daylight
Lliwadwy *a*, colourable
Lliwgar *a*, of good colour
Lliwiant *n*, stain; reproach
Lliwied *v*, to stain; to reproach
Lliwio *v*, to colour, to dye; to blush
Lliwiog *a*, having a colour
Lliwlys *n*, dyeing plant; woad
Lliwus *a*, of good colour
Lliwydd -ion *n*, colourer, dyer
Lliwyddiaeth *nf*, the art of dyeing
Llo, lloi, lloau *n*, calf
Llob -au *n*, dolt, blockhead
Lloc -iau *n*, mound; dam; fold
Llocio *v*, to pen, to fold
Llocust -iaid *n*, locust
Lloches -au *nf*, refuge, hiding-place
Llochi *v*, to harbour; to fondle
Llochiad, iaid *n*, encourager, harbourer
Llochwes -au *nf*, covert, refuge
Llochwyd *n*, secret covert
Llochwyta *v*, to lurk, to hide
Llod *n*, forcible utterance
Llodedd *n*, state of craving
Llodes -au -i *nf*, girl, wench
Llodi *v*, to reach out; to crave
Llodig *a*, craving; brimming
Llodigo *v*, to be in a craving state
Llodineb *n*, lewdness, lust
Llodrau *np*, trowsers, breeches
Llodri *v*, to put on breeches
Llodro *v*, to breech; to bedaggle
Llodrog *a*, having breeches
Llodrwr, wyr *n*, breeches-maker
Llodw *a*, spirting, squirting
Llodwedd -i *nf*, mite, farthing
Llodwy *n*, spirt, squirt
Lloddi *v*, to solace, to soothe
Lloedd *n*, abundance
Lloer -au *nf*, the moon
Lloeran, Lloeren -au -i *nf*, lunette; spot
Lloercen -od *nf*, moon-calf, dolt
Lloerenu *v*, to form spots
Lloergan *n*, moonshine
Lloergant -au *n*, the orb of the moon
Lloeriad *n*, lunation
Lloerig *a*, lunatic, crazy: *n*, lunatic
Lloerigen *nf*, female lunatic
Lloerigo *v*, to become lunatic
Lloerigyn *n*, male lunatic
Lloerni *n*, the moon's influence
Lloerol *a*, lunar, lunary
Lloes -au -ion *nf*, sigh, pang
Lloesedd *n*, languishment
Lloesi *v*, to eject; to sigh, to groan
Llof -au *n*, excrescence; polypus
Llofelu *v*, to coax, to stroke
Llofen -au *nf*, the fish burbot
Llofenan *nf*, the burbot
Llofi *v*, to handle; to bestow; to give
Llofion *nf*, pickings, cullings
Lloflen -au *nf*, the palm, the grasp
Lloflenan -od *nf*, weasel
Llofnodi *v*, to sign=Llawnodi
Llofres -au *nf*, branching of the ribs
Llofrudd -ion *n*, murderer; remains
Llofruddiaeth *nf*, murder, manslaughter
Llofruddio *v*, to murder
Llofyn, Llofn -au *n*, whisp, braid
Llofynog, Llofnog *a*, having a whisp
Lloffa *v*, to glean
Lloffiad *n*, gleaning
Lloffion *np*, gleanings
Llofft -ydd *nf*, lofft. — y grog, the rood-loft
Lloffwr, wyr *n*, gleaner
Lloffyn -au *n*, bundle of gleanings
Llog -au *n*, compact; benefit; interest; hire
Llogail, eiliau *n*, bracer; fence; crib; pen
Llogawd, odau *nf*, space parted off; closet, cupboard; drawer; chancel
Llogeilwydd *cn*, the eaves beam
Llogell -au -i *nf*, partition; closet; drawer; pocket
Llogellaid, eidiau *nf*, pocketful
Llogellu *v*, to put up; to pocket
Llogfarch, feirch *n*, hackney horse, hack
Llogi *v*, to covenant; to hire; to lend
Llogol *a*, relating to interest or hire
Llogwrn, yrnod *n*, pigmy, dwarf
Llogwydd *n*, chancel

Llongan *nf*, small ship, smack [ships
Llongborth, byrth -au *nf*, harbour for
Llongdor *n*, shipwreck [wreck
Llongdoriad, Llongddrylliad *n*, ship-
Llongi *v*, to go on board ship, to embark
Llongiadaeth *nf*, navigation
Llongiadu *v*, to navigate
Llonglwyth -i *n*, ship load, cargo
Llongsaer, seiri *n*, shipwright, shipcarpenter, shipbuilder
Llongsaeriaeth, Llongsaernlaeth *nf*, the art of shipbuilding
Llongwr, wyr *n*, sailor, mariner [tion
Llongwriaeth *nf*, seamanship; naviga-
Llongwrio *v*, to work or navigate a ship
Llol *nf*, foolish talk, tattle
Llolian, Llolio *v*, to babble, to prattle
Llolyn *n*, babbler, tattler: *f*, llolen
Llom *af*, bare, naked, exposed: *m*, llwm
Llomen *nf*, naked female
Llomi *v*, to make bare
Llon *a*, cheerful, glad, pleased; jolly
Llonaid *n*, fullness, fill, -ful. — llaw,
Llonaidd *a*, apt to be cheerful [handful
Llonc *nf*, gulp, swallow
Llonder, Llonedd *n*, cheerfulness, joy
Lloneiddio *v*, to render cheerful
Lloni *v*, to solace, to gladden
Lloniant, Llonwch *n*, inward pleasure
Llonychu *v*, to make cheerful
Llonydd *a*, at ease, at rest, quiet. Byddwch lonydd, be quiet
Llonyddol *a*, tending to quiet
Llonyddu *v*, to quiet, to appease, to calm
Llonyddus *a*, of a quiet nature
Llonyddwch *n*, quietness, quiet
Llop -au *nf*, buskin; boot
Llopan -au *nf*, sort of high shoe
Llopanu *v*, to wear buskins
Llopanwr wyr *n*, buskin-maker
Llor *n*, what bulges out; bulb
Lloraid, eidiau *n*, floorful
Llorf -au *nf*, pillar; shank [a harp
Llorfdant, dannau *n*, the bass string of
Llorio *v*, to lay a floor, to floor
Lloriog *a*, floored; grovelling
Llorion *np*, sweepings; bottoms
Llorlen -i *nf*, floor-cloth; carpet
Llorp -au *nf*, side beam; shank; shaft
Llorpog *a*, having a side beam
Llorwedd *a*, horizontal
Llorwydd *np* (-en *nf*), laurel-trees [ing
[illegible] *n*, what tends to consume: *a*, burn-
[illegible] *n*, burn; heat; inflammation: *a*,
[illegible]ing. — eira, chilblains. —
[illegible], heartburn. Mynydd llosg,
[illegible]ano, burning mountain

Llosgaberth -au *n*, burnt sacrifice
Llosgach *n*, unnatural lust, incest
Llosgadwy *a*, combustible
Llosged *n*, what is burnt
Llosgedd *n*, state of burning
Llosgen -i *nf*, blister (in pharmacy)
Llosgfa, f'ëydd *nf*, burning
Llosgfaen, feini *n*, brimstone, sulphur
Llosgfal -oedd *n*, burning mountain
Llosgi *v*, to burn, to be burning, to scorch; to smart
Llosgol *a*, burning, ignitive
Llosgrach *np*, scabs of itch
Llosgwannus *a*, wanton
Llosgwanrwydd *n*, wantonness
Llosgwrn, yrnau *n*, tail
Llosgwy -on *n*, lava
Llosgwydr -au *n*, burning-glass
Llosgwynt -oedd *n*, scorching blast; si-
Llosgyrnog *a*, having a tail [moom
Llosnur *n*, phosphorus
Llost -au *nf*, dart; sting; tail
Llosten -i *nf*, tail; genitals
Llostio *v*, to form a tail [broad-tailed
Llostlydan, ain *n*, spattle-tail, beaver: *a*,
Llostodyn *n*, metre so called
Llostruddyn -od *n*, bird called red-tail
Llu -oedd *n*, throng; host, army
Lluad *n*, thronging
Lluadu, Lluo *v*, to throng, to flock
Lluan *nf*, what glitters with light
Lluanu *v*, to reflect light
Lluarth -au *nf*, encampment
Lluarthu *v*, to form a camp
Lluaws *cn*, host, multitude, throng
Lluch *n*, throw; glance: *a*, darting; flashing, gleaming
Lluched *np* (-en *nf*), gleams, lightnings
Llucheden *nf*, flash of lightning; fit of
Lluchedeniad *n*, flashing [fever
Lluchedenol *a*, gleaming, coruscant
Lluchedenu *v*, to gleam, to flash, to
Lluchediad *n*, coruscation [coruscate
Lluchedol *a*, flashing
Lluchedu *n*, to gleam, to flash
Lluchedyn *n*, gleam, flash
Lluchfa, f'ëydd *nf*, drift; throw
Lluchfryd *a*, of ardent passion
Lluchfrys *a*, of ardent haste
Lluchio *v*, to throw, to fling, to pelt; to
Lluchiol *a*, throwing, flinging [drift
Lluchlam -au *n*, darting stride
Lluchochr *n*, the coral
Lluchwaew, waewyr *nf*, javelin, dart
Lluchwres *n*, ardent heat
Lluchynt *n*, violent onset [of ashes
Lludlyd *a*, of the nature of ashes; full

Lludw *n*, burnt remains, ashes. Dydd Mercher y Lludw, Ash-Wednesday
Lludwad *n*, reducing to ashes
Lludwlys -iau *n*, fleawort
Lludwog, Lludlyd *a*, full of ashes
Lludd -ion *n*, obstacle, hindrance, let, impediment [fatigue
Lludded -ion *nf*, obstruction; burden;
Lluddediad *n*, defatigation
Lluddedig *a*, oppressed, fatigued
Lluddedigaeth *nf*, fatigue; burden
Lluddedu *v*, to fatigue; to be weary
Lluddiannu *v*, to form an obstacle
Lluddiant *n*, prevention, hindrance; obstruction, let [hinder, to impede
Lluddias, Lluddio *v*, to obstruct; to
Lluedd *n*, warfare, hostility
Lluedda *v*, to carry on war, to wage war
Llueddog *a*, having a host
Lluedd wr, wyr *n*, one who assembles an army; warrior
Lluest -au *n*, encampment; cottage,
Lluestai, eion *nc*, campaigner [booth
Lluestfa, fëydd *nf*, encampment
Lluestty, tai *n*, tent; cottage, hut
Lluestu *v*, to encamp
Lluestwr, wyr *n*, one who encamps, pitcher of tents
Llug -ion *n*, gleam; blotch
Llug *a*, tending to appear; partly seeming; dawning: *ad*, partly, in part,
Llugain *a*, teeming with light [half
Llugan *nc*, glare, glitter
Lluganiad, Llugeiniad, Llugiant *n*, glittering; polishing
Lluganol *a*, tending to glitter
Lluganu, Llugeinio *v*, to glitter; to pol-
Llugas *nf*, dawning of light [ish
Llugdwym *a*, lukewarm
Llugdwymo *v*, to half heat
Llugenydd -ion *n*, polisher
Llugfryd *a*, of lukewarm mind
Llugiad *n*, breaking out, dawning
Lluglawn *a*, full of light
Llugorn, gyrn *n*, clarion, trumpet
Llugyn *n*, beam of light
Llum *n*, what shoots to a point
Lluman -au *n*, banner, standard, ensign
Llumanwr, wyr, Llumanydd -ion *n*, standard-bearer; ensign
Llumon -au *n*, beacon; chimney
Llun -iau *n*, form, shape, figure. Dydd Llun, Monday
Lluniadol *a*, formative
Lluniadu *v*, to form, to shape
Lluniaeth *n*, formation; design; support; providence; provisions, sustenance
Lluniaethu *v*, to put in form; to provide sustenance
Lluniaidd *a*, shapely, well formed
Lluniannu *v*, to modify
Lluniant *n*, formation
Lluniawdr -au *n*, rule
Lluniedydd -ion *n*, delineator; artist
Llunio *v*, to form, to shape; to figure
Lluniodri *v*, to organize
Lluniol *a*, formative, forming
Llunwedd -au *nf*, figure; modification
Llunweddu *v*, to figure; to modify
Lluosbarth *a*, of many parts
Lluosdroed *a*, many-footed, multiped
Lluosedd *n*, multiplicity
Lluosenw *n*, multinomial
Lluosgib *a*, multicapsular
Lluosi *v*, to multiply
Lluosog *a*, multitudinous, abundant, numerous; plural. Lluosocach, more numerous. Lluosocaf, most numerous
Lluosogaeth, Lluosiaeth *nf*, multiplica-
Lluosogai, eion *n*, multiplicand [tion
Lluosogi *v*, to multiply
Lluosogwr, wyr *n*, multiplier
Llur -ion *n*, livid hue; gloom
Llurgyn -oedd *n*, carcase, carrion
Llurgynio *v*, to mangle, to mutilate
Llurig -au *nf*, coat of mail, armour
Llurigo *v*, to wear mail or armour
Llurio *v*, to make livid
Llurs -od *nf*, razorbill
Llus, Llusi *np* (-en *nf*), bilberries. Llus duon bach, whortleberries
Llusern -au *n*, lantern, lamp
Llusg -ion *n*, draught, drag
Llusgen *nf*, one that crawls along
Llusgenol *a*, creeping, dragging, drawing
Llusgenu *v*, to drag heavily
Llusgiad *n*, dragging, lugging
Llusgo *v*, to drag, to hale
Lluswydd *np* (-en *nf*), bilberry shrubs
Lluwch *n*. motes, dust, spray; drift
Lluwchio *v*, to dust; to spray; to drift; to raise flue or motes
Lluwchiol *a*, dusty; drifting; spraying
Lliydd *n*, warfare, battle array
Lliydda *v*, to wage war [hostility
Lliyddiaeth *nf*, Lliyddiant *n*, warfare,
Lliyddogi *v*, to make warlike
Lliyddol *a*, military, warring
Lliyddu *v*, to wage war
Lliyddwr, wyr *n*, soldier, warrior
Llw -on, llyon *n*, exclamation; oath
Llwch, llychion *n*, dust, powder [beast
Llwdn, llwdnod *n*, young of animals

Llwf, llyfion *n*, exclamation; oath
Llwfr, llyfron *n*, timid, cowardly, sottish: *n*, timid one, coward
Llwff, llyffion *n*, jerk, hop, hobble
Llwg, llygon *n*, what is bright; what is livid; blotch; the scurvy
Llwg *a*, apt to break out; livid
Llwgr, llygron *n*, galling, fretting; damage; corruption [*f*, llom
Llwm *a*, bare, exposed; destitute, poor:
Llwmbren -au *n*, kiln spar=Llymbren
Llwnc, Llwng *n*, gulp, swallow; the
Llwpai, eiod *nf*, sow [gullet
Llwrf *a*, apt to go off; timid=Llwfr
Llwrw *n*, direction, tendency: *a*, precipitant; forward: *pr*, towards: *ad*, towards. Llwrw ei gefn, backwards
Llwrwg *n*, dross, dregs, sediment
Llwry *n*, what is towards; provision: *a*, precipitant; forward: *pr*, towards: *ad*, towards, straightway
Llws, llyson *n*, what shoots off; slime
Llwst *n*, what parts off; tail; kennel
Llwtrach *cn*, slimy matter
Llwth, llythion *n*, glibness; gulp; greed
Llwth *a*, glib, slippery; greedy
Llwy -au *nf*, spoon; spattle
Llwyaid, eidiau, **Llwyaraid**, eidiau *nf*,
Llwyar, erau *nf*, spoon, shovel [spoonful
Llwyarn, erni *nf*, trowel, spattle
Llwyaru *v*, to spoon, to shovel
Llwybr -au *n*, path, track. Llwybr Llaethog, the Milky way, Galaxy
Llwybraidd *a*, serving as a path
Llwybredd *n*, passableness
Llwybreiddio *v*, to make passable
Llwybro *v*, to go a course
Llwybrol *a*, belonging to a path
Llwyd *a*, brown; gray. Papyr llwyd, brown paper. — y baw, — y gwrych, hedge sparrow
Llwydedd *n*, grayness; mouldiness
Llwydgoch *n*, russet colour: *a*, of do.
Llwydiad *n*, making gray [poppy
Llwydlas *a*, grayish blue: *n*, horned
Llwydni, **Llwydi** *n*, grayness; mouldiness [turn mouldy
Llwydo *v*, to turn gray; to brown; to
Llwydrew *n*, hoar frost
Llwydrewi *v*, to cast hoar frost
Llwydwyn *a*, drab colour, grayish white
Llwydd *n*, success, prosperity
Llwyddgar *a*, prosperous, lucky
Llwyddiannol *a*, prospering
Llwyddiannu *v*, to prosper
Llwyddiannus *a*, fortunate [or lucky
Llwyddiannuso *v*, to make prosperous
Llwyddiant, iannau *n*, success, prosperity
Llwyddineb *n*, prosperity
Llwyddo *v*, to succeed, to prosper
Llwyddol, **Llwyddus** *a*, prosperous, lucky
Llwyeidio *v*, to take a spoonful
Llwyf, **Llwyfan** -au *nf*, form, frame; loft, platform, stage: *cn*, elm
Llwyfanen, **Llwyfen** -au *nf*, the elm
Llwyfo *v*, to make a platform
Llwyg -au -od *n*, turn round; mite
Llwygiant *n*, turning; maze
Llwygo *v*, to turn round; to be in a maze; to be restive
Llwygol *a*, being mazed; restive
Llwyn -i *n*, grove; bush
Llwyn -au *nf*, the loin
Llwynhidl *n*, the ribwort
Llwynin *a*, of the grove
Llwyno *v*, to become a grove
Llwynog -od *n*, fox, reynard
Llwynogaidd *a*, like a fox, foxy
Llwynoges -au *nf*, bitch fox, vixen
Llwynogwydd *nf*, bergander
Llwynogyn *n*, young fox, fox's cub
Llwynwst *nf*, lumbago
Llwyo *v*, to use a spoon
Llwyr *a*, utter, clean, perfect, entire, full, complete, total: *ad*, quite, totally, completely, altogether
Llwyrbryn *n*, full purchase
Llwyrdeb, **Llwyredd** *n*, completeness, entireness
Llwyrdda *a*, completely good
Llwyrddrwg *a*, completely bad
Llwyrles *n*, universal benefit
Llwyrwad *n*, complete denial
Llwyrwaith *n*, complete work
Llwyrwys -ion *nf*, general summons, convocation, diet
Llwys *a*, clear, clean; pure, holy
Llwys -edd *n*, purity; sanctitude
Llwysiad *n*, purging; hallowing
Llwyso *v*, to clear; to sanctify
Llwysog *a*, cleanly; hallowed
Llwyth -au *n*, tribe
Llwyth -i *n*, load, burden
Llwythiad *n*, burdening, loading
Llwytho *v*, to burden, to load
Llwythog *a*, burdened, loaded
Llwythol *a*, burdening, loading
Llyad *n*, licking, lick; slap
Llyarth -au *nf*, gentle rise, slope
Llych *n*, what is flat; squat, skulk
Llychiannu *v*, to pulverize
Llychiant *n*, powdering
Llychineb *n*, dustiness [powder
Llychio *v*, to reduce to dust; to dust, to
Llychiog, **Llychlyd** *a*, dusty, full of dust

Llychlydo *v*, to render dusty [way
Llychlyn -oedd *n*, gulf; brooklime; Nor-
Llychol *a*, squatting, cowering, skulking; flattening
Llychu *v*, to squat, to cower
Llychw *a*, of a dusty quality
Llychwin *a*, dusty; blotted; soiled
Llychwino *v*, to make or become dusty; to become of a dusky hue; to tarnish, to soil
Llychwyr -on *n*, decline of light; twi-
Llychyn *n*, particle of dust [light
Llyd -oedd *n*, breadth, extent=Lled
Llydan *a*, broad, wide, spacious
Llydander, Llydandra *n*, broadness, breadth, latitude
Llydandroed *a*, broad-footed
Llydanddail *a*, broad-leaved
Llydanedd *n*, broadness, width
Llydaniad *n*, dilation; diffusion
Llydanu *v*, to expand, to dilate; to dif-
Llydiad *n*, expanding [fuse
Llydniad *n*, casting of young
Llydnig *nf*, small animal
Llydnu *v*, to bring forth, to foal
Llydnyn *n*, little animal
Llydu *v*, to expand, to dilate=Lledu
Llydw *n*, abundance, enjoyment
Llydd *a*, diffused, expanded
Lyddo *v*, to diffuse, to pour
Lyddus *a*, diffusive, pouring
Llyerw *a*. subtile, delicate, fine=Llerw
Llyest -oedd *n*, polypus
Llyf -ion *n*, stretch out; licking
Llyfan -au *nf*, string, rope [cattle
Llyfandafod *n*, disease in mouths of
Llyfanog *nf*, the liverwort=Llinwydd
Llyfantws *n*, burst-cow fly
Llyfanu *v*, to string, to bind [dafod
Llyfanwst *nf*, disease in cattle=Llyfan-
Llyfas -au *nf*, venture, attempt
Llyfasol *a*, venturesome, daring; presuming [presume, to dare
Llyfasu *v*, to venture, to attempt, to
Llyfeb -ion *nf*, juration, swearing
Llyfelod *np*, tumours
Llyfelu *v*, to devise, to guess; to level
Llyfelyn *n*, stye on the eye
Llyfen -au -i *nf*, the lion=Llwyn *f*
Llyfenol *a*, relating to the lion, lumbar
Llyferth -ion *n*, stretched state; fatigue
Llyfertheddd *n*, wearisomeness, state of
Llyfertbiant *n*, defatigation [fatigue
Llyferthin *a*, exhausted, wearied [ing
Llyferthol, Llyferthus *a*, wearisome, tir-
Llyferthu *v*, to fatigue; to be wearied

Llyfio *v*, to snivel
Llyfiol *a*, snivelling; slimy
Llyfn *am*, smooth, sleek, even, level, plane: *f*, llefn
Llyfnder *n*, smoothness, sleekness
Llyfnhâd, Llyfniad *n*, making smooth
Llyfnhau *v*, to smooth; to level; to polish
Llyfnu *v*, to smooth, to make level; to
Llyfol *a*, lambative, licking [harrow
Llyfr -au *n*, book. Llyfr sol, music book
Llyfr *n*, what drags, the heel of a drag
Llyfran -au *nc*, little book, pamphlet
Llyfrder *n*, cowardliness
Llyfrfa -oedd *nf*, Llyfrdy, dai *n*, library
Llyfrgell -oedd *nf*, library, bookcase
Llyfrgi, gwn *n*, coward, poltroon
Llyfrhau *v*, to render timid; to be de-
Llyfrith *a*, eruptive; pimpled [jected
Llyfrithen *nf*, pimple; stye
Llyfrithiad *n*, eruption
Llyfritho *v*, to break out as a rash
Llyfrithol *a*, eruptive
Llyfrol *a*, relating to books [ography
Llyfroniaeth, Llyfrofyddiaeth *nf*, bibli-
Llyfrothen -od *nf*, gudgeon
Llyfrrwymwr, wyr *n*, bookbinder
Llyfru *v*, to put in a book, to book
Llyfrwerthwr, wyr, Llyfrwerthydd -ion *n*, bookseller, bibliopolist
Llyfrwr, wyr *n*, bookman, librarian
Llyfryddiaeth *nf*, bibliography
Llyfryn -au *n*, little book, pamphlet
Llyfu *v*, to lick with the tongue
Llyffan -od -iaid, Llyffant, aint -od *n*, what hops; frog; toad. Llyffan du, toad
Llyffantu, Llyffanu *v*, to hop as a frog
Llyffeth *nf*, spring up; hop
Llyffethar, eiriau *nf*, fetter; clog; fetlock
Llyffetheirio *v*, to shackle; to fetter
Llyffethr, Llyffethyr -on *n*, the fetlock
Llyg -od *n*, mouse; shrew [joint
Llygad, aid -au *n*, eye. —y dydd, daisy
Llygadbwl *a*, dull-sighted
Llygad-ddu, Llygeittu *a*, black-eyed
Llygaden *nf*, glance of light
Llygadfrith *a*, wall-eyed
Llygadgall *a*, squinting outwardly
Llygadgam *a*, of winking eye; squint-
Llygadgamu *v*, to wink the eye [ing
Llygadglaf *a*, having a sore eye
Llygadgoch *a*, red-eyed, blear-eyed
Llygadgoll *n*, having lost an eye
Llygadgraff *a*, keen-eyed, sharp-sighted; acute, observant
Llygadlas *a*, blue-eyed [playful eye
Llygadlon *a*, having a merry

Llygadog *a*, having an eye; sharp-eyed
Llygadol *a*, belonging to the eye, oph-
Llygadronca *a*, hollow-eyed [thalmic
Llygadrudd *a*, having a red eye
Llygadrydd *a*, loose-eyed; felonious
Llygadrythiad *n*, staring, gazing
Llygadrythu *v*, to stare, to gaze
Llygadwib *a*, of a roving eye
Llygadwyr *a*, squint-eyed, gimlet-eyed
Llygaeron *np*, cranberries, bogberries
Llygas *nf*, splendour, shining light
Llygedyn, Llygeidyn -au *n*, glance of
Llygeidiog *a*, having eyes [light
Llygeirin *np*, bogberries
Llygliw *n*, mouse colour: *a*, of do.
Llygo *v*, to cast a splendour
Llygol *a*, brightening; livid
Llygoden, llygod *nf*, mouse. Llygod Ffrengig, Llygod mawr, rats
Llygorn, gyrn *n*, lamp, lanthorn
Llygota *v*, to catch mice
Llygotwr, wyr *n*, mouse-catcher; rat-catcher; mouser: *f*, llygotwraig
Llygrad *n*, corrupting, spoiling
Llygradwy *a*, corruptible
Llygrawd *n*, adulteration
Llygredig *a*, corrupted, corrupt, depraved, damaged
Llygredigaeth *nf*, corruption
Llygredd *n*, corruptness, depravity
Llygriad *n*, corrupting
Llygrol *a*, corruptive, damaging
Llygroldeb *n*, corruptibility
Llygru *v*, to corrupt; to gall
Llygrwr, wyr *n*, corrupter, spoiler, de-
Llygu *v*, to break out; to spot [praver
Llygwyn *n*, the herb orach
Llynges -au *nf*, fleet, navy
Llyngesog *a*, having a fleet: *n*, -ion
Llyngesol *a*, relating to a fleet [admiral
Llyngesor -ion *n*, admiral
Llyngesu *v*, to form a fleet [miral
Llyngeswr, wyr, Llyngesydd -ion *n*, ad-
Llyngyr *np* (-en *nf*), worms, maw-worms [*f*, llem
Llym *a*, sharp, keen, acute, penetrating:
Llyma *v*, *imper*, lo here, behold
Llymaid, eidiau *n*, sup, sip, drop
Llyman -od *n*, naked one
Llymant *n*, prying about [magic tricks
Llymanta *n*, to pry about; to perform
Llymarch, llymeirch *n*, oyster
Llymder, Llymedd *n*, sharpness, keenness; severity [destitution
Llymder, Llymdra *n*, bareness, poverty
Llymdost *n*, acrimonious, severe
Llymedras -au *nf*, whetstone
Llymeidfwyd *n*, spoon meat
Llymeidio *v*, to sup, to sip
Llymeitai, eion, Llymeitiwr, wyr *n*, bibber, one who sips continually; tippler, sot [sip; to tipple
Llymeitia, Llymeitian, Llymeitio *v*, to
Llymes *nf*, one who is bare
Llymesg, Llymest *a*, bare; unsaddled
Llymgi, gwn *n*, sorry dog
Llymglwm, glyman *n*, hard knot
Llymgoes *a*, bare-legged
Llymhau *v*, to make keen, to sharpen; to make bare
Llymhun *nf*, fainting fit
Llymhuno *v*, to faint away
Llymin *a*, of a sharp quality
Llyminog *a*, keen, intense
Llymio *n*, to make bare
Llymnoeth *a*, stark naked
Llymrïaid *np* (llymrïen *nf*), sand eels
Llymrïeitia *v*, to catch sand eels
Llymrig *a*, crude, raw, rash [rawness
Llymrigedd *n*, harshness, crudeness,
Llymru, Llymrwd *n*, wash-brew; flummery, sour oatmeal boiled and jellied
Llymsi *a*, sluggish, spiritless; flimsy
Llymu *v*, to sharpen, to whet
Llymun *a*, bare, naked
Llymus *a*, of a sharp quality
Llymwas, weision *n*, sharper
Llymwydd *np* (-en *nf*), kiln spars
Llymyn *n*, Llyman *nc*, bare one; sorry fellow
Llymysten -od *nf*, sparrow-hawk
Llymystrin *n*, lank figure
Llyn -oedd -au *n*, lake; drink. Bwyd a llyn, meat and drink. Yn llyn, thus
Llŷn *a*, proceeding; contagious
Llyna *v*, to tipple, to booze
Llyna *v*, *imper*, lo there, behold
Llynan *nf*, particle; proceed
Llynclyn -oedd *n*, vortex, gulf
Llyncoes *n*, spavin
Llyncol *a*, tending to swallow
Llyncu *v*, to swallow, to gulp
Llynedd *nf*, preceding year, last year
Llyneiddio *v*, to liquefy
Llyngranc -od *n*, a wen
Ll[illegible]d

humoural;

[illegible]

Llynu *v*, to spread contagion
Llynw *n*, collection of liquid
Llynwyn -au *n*, puddle, plash
Llynwys *n*, forming of humours; plague
Llyo *v*, to reach out; to lick
Llyol *a*, lambative, licking [shore; sea
Llyr -ion *n*, duct, course; udder; brink,
Llyre *a*, gliding, streaming
Llyren *nf*, Llyriad -iaid *n*, water-plantain
Llyry -on *nf*, what glides or stretches out; stream: -od *n*, tortoise [along
Llyryad, iaid *n*, what glides or creeps
Llyryo *v*, to glide on the stream
Llys -oedd *n*, court, hall, palace; slime;
Llysaidd *a*, court-like, courtly [refusal
Llysau *np* (llysieuyn *n*), herbs, plants=
Llysblant *np*, step-children [Llysian
Llyschwaer, chwiorydd *nf*, stepsister
Llysdad -au *n*, step-father
Llysdy, dai *n*, court-house, guild-hall
Llyseiddio *v*, to render courtly
Llysenw -au *n*, cognomen; nickname
Llysenwi *v*, to give a surname or cognomen; to nickname
Llysewyn *n* (S.W.)=Llysieuyn
Llysfab, feibion *n*, step-son
Llysfam -au *nf*, step-mother
Llysferch -ed *nf*, step-daughter
Llysfil -od *n*, zoophyte
Llysfrawd, frodyr *n*, step-brother
Llysfwyd *n*, loathing of food
Llysg -on *n*, rod, wand
Llysgbren -au -i *n*, billet, stick
Llysgenad -au -on *nc*, Llysgenadwr, wyr *n*, ambassador
Llysgenadaeth *nf*, embassy; diplomacy
Llysgenadol *a*, diplomatic; ambassadorial
Llysiad, Llysiant *n*, setting aside, exception; rejection, refusal
Llysiau *np* (llysieuyn *n*), herbs, plants
Llysieua *v*, to collect herbs or plants
Llysieuaeth *nf*, botany
Llysieudy, dai *n*, conservatory
Llysieuedd *n*, herbaceousness
Llysieulyfr -au *n*, herbal
Llysieuo *v*, to produce plants
Llysieuol *a*, relating to plants, botanical
Llysieuwr, wyr, Llysieuydd -ion *n*, botanist, herbalist
Llysieuyn, llysiau *n*, plant, herb
Llysiol *a*, separating; rejecting
Llyslyn -oedd *n*, mucilage
Ll[illegible] *n*, running of snivel
[illegible]dd *n*, snivel, mucus
[illegible] *a*, snivelly, mucous
[illegible] to snivel
Llysofydd -ion *n*, botanist
Llysofyddiaeth *nf*, science of herbs, [botany
Llysol *a*, belonging to a court
Llyst *n*, vessel to hold liquor
Llystyn -au *n*, recess, lodgement
Llysu *v*, to part off; to loath; to reject, to refuse; to disallow
Llysw *n*, glutinous matter
Llysŵen -od, Llysŵod *nf*, eel. Llysŵen bendoll, lamprey
Llysŵena *v*, to catch eels
Llytrod *n*, filth, garbage
Llytroda *v*, to collect filth
Llytrodedd *n*, filthiness
Llytrodiad *n*, breeding of filth
Llytrodol *a*, breeding filth
Llyth *a*, flat; flaccid, soft; base
Llythi *np*, flounders, flatfish
Llythiad *n*, rendering flaccid
Llythiant *n*, flaccidity, debility, feebleness; softness
Llythïen *nf*, flounder, flatfish [tendency
Llythol, Llythus *a*, flaccid, of a flaccid
Llythrod *cn*, rubbish, garbage
Llythyn *n*, weakling
Llythyr *n*, engraved character; epistle, letter. — cymmyn, will. — ysgar, divorce. Yn llawn llythyr, distinctly
Llythyr *cn*, letters (of the alphabet)
Llythyraeth *nf*, orthography
Llythyrdref -i *nf*, post-town
Llythyrdy, dai *n*, post-office
Llythyrddysg *n*, knowledge of letters
Llythyredigaeth *nf*, lettering, cutting of letters
Llythyreg -au *nf*, grammar; the science of written language; orthography
Llythyregai, eion *nc*, grammatist
Llythyregol *a*, grammatical
Llythyren -au *nf*, letter; type. Prif lythyrenau, CAPITAL letters. Prif lythyrenau mân, SMALL CAPITALS
Llythyreniaeth *nf*, orthography
Llythyrenol *a*, literal
Llythyrenu *v*, to letter; to spell
Llythyrenydd -ion *n*, type-founder
Llythyrfa -oedd *nf*, post-office
Llythyrglud -ion *n*, mail coach
Llythyrgod -au *nf*, letterbag, mail
Llythyriant *n*, literature
Llythyrog *a*, of letters, literary, lettered. Llythyrogion, literates
Llythyrol *a*, literal; literate, literary
Llythyru *v*, to letter; to spell
Llythyrydd -ion *n*, letter-writer
Llythyryn -au *n*, billet, note
Llyw *v*. to lick with the tongue

Llyw -iau *n*, ruler; rudder. Llyw morthwyl, the back of a hammer
Llywaeth *nf*, guidance, rearing
Llywed, Llywedu *v*, to rule, to guide
Llywediad *n*, ruling; steering
Llywedydd -ion *n*, director; pilot
Llywedyddes -au *nf*, governess
Llywedyddiaeth *nf*, directorship; governance; pilotage
Llywel -ion *n*, horizon
Llyweli *v*, the limit of vision
Llywelu *v*, to form an horizon
Llywenydd *n*, western horizon
Llyweth -au, Llywethan *nf*, muscle; handful; ringlet
Llywethog *a*, muscular, brawny; in rings
Llywethol *a*, musculous
Llywethu *v*, to become muscular
Llywiadaeth *nf*, guidance, direction
Llywiadol *a*, directive, steering, directing
Llywiadu *v*, to direct, to rule
Llywiadur -iaid *n*, director, ruler
Llywiadures -au *nf*, governess
Llywiaduriaeth *nf*, directorship, governance
Llywiaeth *nf*, guidance, rule
Llywiannol *a*, directive
Llywiannu *v*, to direct, to rule
Llywiant *n*, direction, rule
Llywiawd *n*, governance
Llywiawdwr, wyr *n*, governor
Llywiawdwriaeth *nf*, governorship
Llywiedigaeth *nf*, governance
Llywiedydd -ion *n*, governor
Llywiedyddes -au *nf*, governess
Llywiedyddiaeth *nf*, directorship, governorship
Llywiedyddol *a*, directorial
Llywio, Llywiedu *v*, to rule, to direct; to steer
Llywiodres, Llywodres -au *nf*, governess
Llywiog, Llywiol *a*, having guidance, directing, guiding
Llywion *np*, flying particles
Llywiwr, llywwyr *n*, steersman
Llywodraeth *nf*, government
Llywodraethol *a*, governing, ruling
Llywodraethu *v*, to govern, to rule, to direct
Llywodraethwr, wyr *n*, governor, ruler
Llywy *a*, of passing beauty
Llywydd -ion *n*, director; president
Llywyddes -au *nf*, female president
Llywyddiaeth *nf*, presidency
[illegible]ol *a*, presidential
[illegible] *v*, to act as president, to preside
[illegible]he extreme of light; the west
[illegible], occidental, west
[illegible] occident, west

M.

Ma -oedd *nf*, place, spot, space; state: used in composition, the derivatives having commonly two plurals, as porfa, porfaoedd, or porfeydd
Mab, meibion, meib *n*, male; boy; son
Mabaidd *a*, boyish, childlike
Maban -od *n*, babe, baby
Mabanaidd *a*, babyish, childish
Mabandod *n*, childhood, infancy
Mabaneiddio *v*, to become a baby
Mabanoed *n*, childhood
Mabanu *v*, to make or become as a baby
Mabddall *a*, blind from birth
Mabddysg *n*, infantile tuition; accidence
Mabgainc, geincian *nf*, shoot; sucker
Mabgar *a*, fond of children
Mabgath -od *nc*, kitten
Mabgoll *nf*, the poppy
Mabgorn, mebgyrn *n*, core of a horn
Mabiaeth *nf*, childhood, infancy
Mabiaethu *v*, to treat as a child
Mabiaith *nf*, childish prattling
Mabin *a*, juvenile, infantine
Mabineiddio *v*, to make as a child
Mabinog *a*, juvenile, infantine
Mabinogi, ogion *n*, infancy; juvenile tale; romance
Mablan -au *nf*, burying-place
Mabliw -iau *n*, reflected hue
Mablygad, aid *n*, the pupil of the eye
Mabmaeth -od *n*, foster-son
Maboed *n*, Mabolaeth *nf*, childhood, infancy; minority
Mabol *a*, like a child; filial
Mabolgamp -au *nf*, juvenile game
Maboli *v*, to become as a child
Mabon -iaid *n*, youth; hero
Mabsant -au *n*, patron saint
Mabsanta *v*, to canonize
Mabradd -au *nf*, bachelor's degree
Mabwraig, wragedd *nf*, virago; scold
Mabwys *n*, adoption of a son
Mabwysiad *n*, affiliating; adoption
Mabwysiadol *a*, relating to the adoption of a child, adoptive
Mabwysio, Mabwyso, Mabwysiadu *v*, to adopt a son, to affiliate; to adopt
Macai, eiod *nc*, maggot, grub
Maceiad, aid *n*, maggot, grub
Macon *np*, berries=Bacon
Macrell, mecryll, Macrellyn *n*, mackerel
Macsu *v*, to brew (S. W.) = Darllaw (N.W.)
Macswr, wyr *n*, brewer. Macswraig, brewer-woman
Macsu, aid *n*, mouth, bag, [illegible]

Mach, meichian *n*, security, surety, bail
Machdaith, deithiau *nf*, dam, embank-
Machiad *n*, making secure [ment
Machlud, Machludiad *n*, setting, going down. Machlud haul, sunset
Machlud, Machludo *v*, to be obscured, to set, to go down
Machwy -on *n*, bay, inlet
Mad -ioedd *nf*, what proceeds; reptile; good, benefit. Y fad felen, basilisk
Mad *a*, good, beneficial
Madalch *n*, agaric, toadstool, fungus
Madalchaidd *a*, viscous, viscid
Madalchu *v*, to produce agaric
Madarch *n*, agaric, toadstool; cork
Madarchaidd *a*, tough like agaric
Madarchen *nf*, agaric
Madarchu *v*, to produce agaric
Mad-ddall -od *nf*, blind-worm
Madedd *n*, benefit, goodness
Maden *nf*, she-fox, vixen
Madfall -od, feillod *nf*, newt, eft
Madfelen *nf*, the knapweed
Madgall -od *nf*, lizard, newt
Madiad *n*, benefiting
Madiain *a*, beneficent, bounteous
Madog *a*, tending forward, goodly
Madog -od *n*, fox, reynard
Madol *a*, tending to advance, goodly
Madraidd *a*, tending to fester
Madreddog *a*, putrescent; addled
Madreddol *a*, putrefactive
Madreddu *v*, to generate pus, to putrefy
Madroedd *np*, putrid bodies
Madron *np*, collection of humours
Madrondod *n*, dizziness
Madroni *v*, to make or become dizzy
Madru *v*, to putrefy, to fester
Madrudd -ion *n*, marrow
Madruddo *v*, to form or become marrow
Madruddog *a*, having marrow
Madruddyn *n*, marrow. Madruddyn y cefn, spinal marrow, spinal cord
Madrwy -od *nf*, newt, eft
Madryn *n*, epithet for a fox, reynard
Madu *v*, to render productive
Madw *a*, tending to benefit
Madws *n*, fulness of time
Madyn *n*, epithet for a fox, reynard
Madywydd *n*, the sweetgale [to let go
Maddeu *v*, to remit, to pardon, to forgive;
Maddeuant *n*, remission, pardon, forgiveness [giving
Maddeugar *a*, dispose to remit, for-
Maddeuol *a*, remitting, forgiving
Maddeuwr, wyr *n*, forgiver, pardoner;

Mae *v*, is, are; there is, there are
Maedd *n*, buffet, banging about
Maeddgen -ion *nf*, buffet on the head;
Maeddol *a*, buffeting, banging [beating
Maeddu *v*, to buffet, to bang
Mael, meilion *nf*, gain, profit, advantage; what is worked: *n*, iron, steel
Maela *v*, to seek for profit
Maelan -au *nf*, shop
Maeldref -i *nf*, market town
Maeldoll -au *nf*, the tariff
Maelera *v*, to traffic, to trade
Maeleriad, Maeliad *n*, trafficking
Maeleriaeth *nf*, traffic, trade, commerce
Maelfa -oedd *nf*, mart, market; shop
Maelged -ion *nf*, tribute; toll
Maelgi, gwn *n*, the angel fish
Maeliant *n*, advantage, gain
Maelier -on *n*, trafficker
Maelieres -au *nf*, chapwoman
Maelierwr, wyr *n*, merchant
Maelio *v*, to profit, to gain, to trade
Maelor -au -oedd *nf*, mart, market
Maelota *v*, to gain by traffic
Maelotai, eion *nc*, retailer
Maelwr, wyr *n*, retailer, shopkeeper
Maen, meini, main *n*, stone. Maen ehed, [loadstone
Maenan *nf*, cob, soft stone
Maendo -ion *n*, stone covering
Maendrychiad *n*, lithotomy
Maeneiddiad *n*, lapidification
Maenfan -au *nf*, the bezel of a ring
Maenfedd -au -i *n*, stone sepulchre
Maenglawdd, gloddiau *n*, stone quarry
Maenol *a*, of stone, stony
Maenol -au *nf*, dale, manor
Maenor -au *nf*, manor, district
Maensaer, seiri *n*, stone mason [to stone
Maenu *v*, to turn to stone; to petrify;
Maenydd -ion *n*, lapidary
Maer, meiri -od *n*, steward; mayor: *f*,
Maerdref -i *nf*, dairy hamlet [maeres
Maerdy, dai *n*, dairy house
Maeres, Maerones -au *nf*, dairy-woman
Maeronaeth *nf*, dairy farming
Maeroni *n*, dairy husbandry [man
Maeronydd -ion, Maeronwr, wyr *n*, dairy-
Maes, meusydd *n*, open field, plain, field. I maes, out, from within. Colli'r maes, to be vanquished
Maes *ad*, out, from within
Maesa *v*, to turn out; to evacuate
Maesdir -oedd *n*, champaign land
Maesdref -i -ydd *nf*, suburb; hamlet
Maesiad *n*, taking of the field
Maeslywydd -ion *n*, field-marshal [paign

Maessyng *v*, to trample about
Maeth -ion *n*, nurture; fosterage
Maethu *v*, to nourish; to foster
Maethawd *n*, cherishing
Maethad -au *n*, foster-father
Maethen *nf*, pampered one
Maethfab, feibion *n*, foster-son
Maethfam -au *nf*, foster-mother
Maethferch -ed *nf*, foster-daughter
Maethiad *n*, nourishing
Maethiannus *a*, nutrimental, nutritious
Maethiant, iannau *n*, nourishment
Maethid *n*, nurture, feeding
Maethidiol *a*, nutrimental
Maethineb *n*, nourishment
Maethol *a*, nurturing; fostering
Maethran *nf*, mess company
Maethu *v*, to nourish, to foster, to cher-
Maethus *a*, alimentary, nutritive [ish
Mafon *np* (-en *nf*), raspberries
Mafonwydd *np* (-en *nf*), raspberry
Mag *nf*, act of nursing, nurture [bushes
Magad *n*, brood; multitude
Magaden *nf*, nursling
Magawd *n*, nurturing [supports fire
Magdan *n*, combustible, tinder, what
Magddu *nf*, fountain of blackness; hell
Magfa, fëydd *nf*, nursing-place, nursery
Magi *n*, principle of generation, breeding
Magiad *n*, breeding, rearing
Magïaid *np*, worms, grubs
Magïen, ïod *nf*, worm, glow-worm
Magl -au *nf*, snare, gin, springe; mesh of a net; web on the eye [ing
Magledigaeth *nf*, entanglement; mesh-
Maglen *nf*, springe, gin; mesh
Maglog *a*, entangled, snared
Maglu *v*, to snare, to mesh, to entangle
Magnel -au *n*, gun, cannon
Magnelfa, fëydd *nf*, battery
Magodorth *n*, suppression
Magol *a*, nursing, breeding
Magon *np*, berries; clusters
Magu *v*, to breed; to rear; to nurse; to
Magwriaeth *nf*, nourishment [bring up
Magwy -on *n*, cluster, bunch
Magwyad *n*, clustering
Magwyr, ydd *nf*, wall; enclosure
Magwyren *nf*, wall of a building
Magwyriad *n*, raising of a wall
Magwyro *n*, to wall; to enclose
[illegible] *n*, month of May; field: *c*, that.
[illegible] mai felly y mae, as it is so
[illegible], what separates or limits
[illegible] *n*, whey; curds and whey
[illegible]neigion *nf*, sudden turn, hap
[illegible]

Main *a*, fine, slender, thin. Main y cefn, Y main gefn, small of the back. Main y goes, small of the leg
Mainc, meincian *nf*, bench, seat [tity
Maint *n*, size, magnitude, bigness, quan-
Maintioli *n*, size, bigness
Maip *np* (meipen *nf*), turnips (N.W.) =Erfin (S.W.)
Mais, meisiau *nf*, device, contrivance
Maith *n*, ample; tedious, long
Mal *a*, trivial, small; light: *ad*, as; like, so; in the same manner as=Fel
Mâl *n*, what extends; what is produced; bounty; what is ground
Mâl *a*, ductile; smooth, glib
Malaith, leithion *n*, chilblain
Maldod *n*, levity; dalliance; fondness; delight [with levity
Maldodi *v*, to dally, to fondle, to act
Maldodus *a*, apt to dally
Maledd *n*, dalliance; dotage
Maleithir, Malerth *n*, blain; kibe
Malen *nf*, what is of iron; shield; one accustomed to violence; Bellona
Malhau *v*, to make similar
Maliad *n*, bruising, grinding
Malio *v*, to care, to heed
Malpai *c*, as if it were [to foam
Malu *v*, to bruise, to grind. Malu ewyn,
Malur -ion *n*, what is reduced small; mole hill. Malurion, fragments, broken particles, dèbris
Maluria *n*, mole-hill
Malurio *v*, to pound; to moulder
Maluriol *a*, mouldering
Malwod *np* (-en *nf*), snail. Malwoden dawdd, Malwen dawdd, slug
Mall *nf*, want of energy; softness; sodden state; malady; evil; blast. Y Fall, Belial
Mallaint, Mallawd *n*, malaxation
Malldan -au *n*, slow fire; ignis fatuus
Malldod *n*, softness; wantonness; insipidity; blast [heel
Malldorch, melldyrch *nf*, kibe on the
Malldraul *n*, bad digestion, indigestion
Malledigaeth *nf*, malaxation
Malledd *n*, soft state; blasted state;
Mallgno *n*, gnawing pain [wantonness
Mallgorn, gyrn *n*, core of a horn
Mallgyrch *nf*, pandæmonium
Mallon *n*, fiend
Mallryg *n*, ergot of rye
Mallt *n*, evil principle; fiend
Mallu *v*, to seethe; to blast
Mallus *a*, sodden; blasted

Mam -au *nf*, mother, dam. Mam gu, grandmother. Mam wen, stepmother
Mamaeth *nf*, motherhood
Mamai *nf*, the birthwort
Mamaidd *a*, motherly
Mamdref -i -ydd *nf*, chief town
Mamddinas -oedd *nf*, metropolis
Mamedd *nf*, motherhood
Mameglwys -i *nf*, mother-church, cathedral church
Mameiddio *v*, to become motherly
Mamen *nf*, little mother
Mames -au -od *nf*, mother with the first [young
Mammaeth -od *nf*, nurse
Mammaethiad *n*, nursing
Mammaethu *n*, to nurse
Mamog *a*, being a mother
Mamog -iaid *nf*, dam, ewe
Mamogaeth *nf*, maternity
Mamogi *v*, to become a mother
Mamogiad, iaid *nf*, ewe with young
Mamoliaeth *nf*, maternity
Mamolrwydd *n*, motherliness
Mamwch *n*, maternal fondness
Mamwydd -au *nf*, brood goose
Mamwst *nf*, hysterics, hysteria
Mamwys *nf*, maternity
Mamwythen -i *nf*, the crural vein
Mamychu *v*, to fondle as a mother
Mamystog *a*, hysterical
Man -au *nf* & *n*, space, place, spot. Man cyn geni, mole, mother's mark
Mân *a*, small, little, fine; petty
Manad *nf*, mass, lump [lump; print
Manaid, eidiau *nf*, contents of a mould;
Manarfau *np*, small arms
Manawd *n*, making a space, location
Manawyd -ydd *n*, staff of a banner
Manbaill *n*, fine flour
Manbeth -au *n*, small thing; trifle
Manblu *np*, down, feathers
Mandon *nf*, dandriff; woodroof
Mandwyn *n*, scrofula, king's evil
Mandwynog *a*, strumous, scrofulous
Mandwynol *n*, strumatic
Manddail *np*, small leaves
Manddarlun -iau *n*, miniature drawing
Manddarn -au *n*, small piece, little bit
Manddellt *np*, fine splittings
Manddos *np*, small droppings
Manddrain *np*, small thorns [gun
Manddryll -iau *n*, small piece; small
Manddyledlys -oedd *n*, small debts court, county court
Maned -i *nf*, hand basket
Maneg, menyg *nf*, glove; gauntlet.

Maneilio *v*, to plait fine work
Manfrith *a*, finely variegated
Manfritho *v*, to stripe finely
Manfriw *a*, finely crumbled
Mangaled *a*, of a hard grasp
Mangan *n*, fine white flour
Mangaw *n*, delicate work
Mangawiau *np*, trifles, toys, trinkets
Mangerdded *v*, to take short steps
Mangoed *np*, brushwood, shrubs
Mangor -au *n*, membrane
Mangre *nf*, recess; place, spot; tangle
Manhau *v*, to make small or fine
Manhedion *np*, flying motes
Maniad *n*, placing, spotting
Manion *np*, small things; scraps; trifles; trinkets; empty grains among corn
Manleidr, ladron *n*, petty thief
Manlo *n*, small coals, culm
Manllwyn *n*, mutton flesh
Manod *n*, small or fine snow
Mànog *a*, having space; spotted
Manogen *nf*, speckled one
Mànol *a*, local; spotting
Manol *a*, delicate; accurate, exact, minute, particular, fine=Manwl
Manoli *v*, to make nice
Manolosg *n*, small coal
Manon *nf*, paragon of beauty
Manrinion *np*, trifling charms
Manro *cn*, small pebbles
Manswyddau *np*, petty offices
Mant -au *n*, mandible; mouth
Mantach *n*, toothless jaw: *a*, toothless
Mantachu *n*, to expose the jaw
Mantai, eion *nc*, mumbler
Mantais, teision *nf*, advantage
Manteisio *v*, to take advantage, to profit
Manteisiol *a*, advantageous
Mantell, mentyll *nf*, mantle, cloak
Mantellu *v*, to mantle
Mantol -ion *nf*, balance. Arwydd y Fantol, Libra [weigh
Mantoli *v*, to turn scales; to balance, to
Manu *v*, to reduce, to make small or fine
Mànu *v*, to make a space, to spot; to
Manus *cn*, husk of corn, chaff [impress
Manw *a*, of subtile quality
Manwedd *nf*, subtile texture
Manweddu *v*, to render fine
Manwerthwr, wyr *n*, retailer
Manwg, Manwgl *n*, spottedness; pimples
Manwl *a*, accurate; nice; careful. *See* Manol
Manwlaw *n*, small rain
Manwy *a*, fine; rare; subtile
Manwydd *np* (-en *nf*), brushwood, shrubs

Manwyn *n*, the king's evil, scrofula. Manwynau, Manwynion, strumæ
Manwynog *a*, strumous
Manwyo *v*, to refine, to subtilize
Manwythi *np* (ïen *nf*), capillary veins
Manyd *cn*, small grain of corn
Manyglion *np*, small particles or spots; empty grains of corn
Manyglog *nf*, the bitter-sweet
Manyledd *n*, exactness, nicety, exactitude
Manyliant *n*, refinement
Manylrwydd *n*, exactness, minuteness
Manylu *v*, to render or become accurate
Manylwch *n*, accuracy, nicety
Maon *np*, people, multitude; inhabitancy; subjects
Mapwl *n*, knob on the middle of a thing; mop
Maran -au *n*, holm, strand; spawning; alluvium salmon
Marc -iau *n*, impression, mark
Marcio *v*, to mark, to note, to observe
March, meirch *n*, horse, stallion. — y dwr, water spider
Marchalan *n*, elecampane
Marchasyn -od *n*, he-ass, male-ass, jackass
Marchäu *v*, to ride a horse
Marchbren -au *n*, main beam
Marchdaran -au *nf*, loud thunder clap
Marchdy, dai *n*, stable
Marchfaen, feini *n*, horse block
Marchfiharen, fieri *nf*, white brier
Marchforgrug *np* (-yn *n*), large winged ant
Marchforion *np* (-en *nf*), winged ants
Marchgäu *v*, to ride=Marchocäu
Marchgen *n*, horse's skin
Marchgod -au *nf*, saddle bag
Marchiad *n*, horsing
Marchlan -au *nf*, stable
Marchlu -oedd *cn*, cavalry, horse soldiers
Marchnad -oedd *nf*, market, mart
Marchnadfa -oedd *nf*, market-place
Marchnadiad, Marchnatäd *n*, marketing
Marchnadol *a*, of a market, marketable
Marchnadu, Marchnata *v*, to market, to buy at market
Marchnadydd -ion **Marchnatwr, wyr** *n*, market-man
Marchnatty, tai *n*, market-house
Marchocäu *v*, to ride a horse
Marchog -ion *n*, knight; horseman; rider; jug. Haint y marchogion, Clwyf y marchogion, hemorrhoids
Marchogaeth *nf*, horsemanship
Marchogaeth *v*, to ride
Marchogaethu *v*, to practice horsemanship
Marchoges -au *nf*, riding woman; fechevalier
Marchogion -oedd *cn*, cavalry, horse soldiers
Marchogwisg -oedd *nf*, riding-habit
Marchogwr, wyr *n*, rider, horseman
Marchol *a*, belonging to a horse, equine
Marchon *cn*, the male ash
Marchonen *nf*, male ash-tree
Marchrawd, rodion *nf*, troop of horse
Marchredyn *np* (-en *nf*), the polypody
Marchridyll -iau *n*, sifter, screen
Marchwas, weision, Marchwr, wyr *n*, horseman
Marchwiail *np* (wialen *nf*), saplings
Marchwraint *np*, tetters
Marchwreinyn *n*, tetter
Marchwriaeth *nf*, jockeyship
Marchwrio *v*, to ride, to jockey
Marchwys *cn*, cavalry
Marchysgall *np* (-en *nf*), spear, thistle
Mardon *nf*, dead skin, scurf
Margan *nf*, goddess feigned to conduct a soul on parting from the body
Marian -au *n*, holm, strand; alluvium
Mariandir -oedd *n*, holm land; alluvial soil
Marianedd *n*, holm; alluvium
Marl *n*, rich clay, marl
Marliad *n*, marling
Marm *n*, dead earth; chalk
Marmor *n*, chalky earth; marble
Marmoraidd *a*, like marble
Marmori *v*, to form marble
Marsianda *v*, to carry on commerce
Marsiandïaeth *nf*, merchandize
Marsiandwr, wyr *n*, merchant
Marth *n*, what is flat, plain, or open; sadness; what is sure
Marw, meirw *n*, the dead; mortality
Marw *v*, to die, to become dead
Marw *a*, dead; deceased; mortal
Marwaidd *a*, deadish; lifeless
Marwdon *nf*, scurf, dandriff
Marwdy, dai *n*, escheat by death; mortuary
Marwdyst *n*, dead evidence
Marwdywarchen *nf*, death-clod
Marwddwfr, ddyfroedd *n*, dead water
Marwddydd -iau *n*, mortal day
Marwedd *n*, deadness
Marweiddio *v*, to deaden, to benumb; to mortify
Marweiddiol *a*, deadening, mortifying
Marwerydd *n*, delirium, distraction. — y meddwon, delirium tremens
Marwgoel -ion *nf*, death omen
Marwgwsg *n*, lethargy; dormouse
Marwhaint, heintiau *n*, mortal disease
Marwhaol *a*, mortifying, deadening
Marwhau *v*, to deaden, to mortify
Marwhun -au *nf*, death sleep; trance
Marwlanw *n*, turn of a tide, high tide
Marwnad -au *nf*, death cry; elegy

Mawrnadu *v*, to mourn the dead
Marwol *a*, deadly, mortal
Marwolaeth *nf*, death; decease; mortality
Marwolaethu *v*, to put to death
Marwoldeb *n*, mortality
Marwoli *v*, to deaden, to grow dead
Marwolus *a*, of a dead nature
Marwor *np* (-yn *n*), burning cinders, embers
Marwydos *np*, embers
Marwysgafn *nf*, death-bed song
Marwysgar *n*, death parting
Mas -au *nf*, swoon; ecstacy
Masaidd *a*, tending to faint
Masarn *cn* (-en *nf*), sycamore; maple
Masawd *n*, swooning, fainting
Masg -au *nf*, mesh, net-work, lattice
Masgiad *n*, reticulation, netting
Masgl -au *nf*, mesh: *cn*, shells; pods
Masglog *a*, reticulated; podded
Masglu *v*, to reticulate; to pod
Masgol *a*, reticulated, meshed
Masgu *v*, to reticulate, to lattice
Masnach -au *nf*, business, concern, trade
Masnachu *v*, to do business, to trade
Masnachwr, wyr *n*, tradesman, dealer, chapman, merchant
Masu *v*, to swoon, to faint
Masw, Maswy *a*, fluttering; wanton; sportive; soft; light; languishing
Maswedd *n*, languor; levity; wantonness
Masweddiad *n*, wantoning
Masweddol *a*, languishing; wanton
Masweddu *v*, to languish; to wanton
Mat -lau *n*, mat, plaited work
Maten, matau *nf*=Batingen
Mater -ion *n*, matter, subject
Matog -au *nf*, mattock, hoe
Matras -au *n*, mattress; matting
Matrasu *v*, to form a mattress
Math -au *n*, sort, kind
Mathr *n*, strew, spread
Mathrach, Mathriad *n*, trampling down
Mathru *v*, to trample down, to tread
Mau *pr*, my, my own. **Mau fi**, my own
Maw *a*, expanding; indulgent
Mawaid, eidiau *nf*, both hands' full
Mawl *n*, praise, worship
Mawlhau *v*, to praise, to extol
Mawn *cn* (-en *nf*), peat, turf
Mawnbwll, byllau *n*, peat-pit
Mawndir -oedd *n*, peat land
Mawnog -ydd *nf*, peat-pit: *a*, having peat
Mawr *a*, great, large, big
Mawrair, eiriau *n*, boasting word
Mawrdeg *a*, magnificent, grand
Mawrder, Mawrdra *n*, greatness
Mawrddrwg, ddrygau *n*, great evil
Mawredd *n*, greatness, grandeur, majesty
Mawreddiad *n*, magnifying
Mawreddog, Mawreddus *a*, magnificent, grand, majestic
Mawreddu *v*, to magnify, to exalt
Mawrfaith *a*, far-extending
Mawrfalch *a*, greatly proud
Mawrfryd *n*, magnanimity
Mawrfrydig, Mawrfrydus *a*, magnanimous
Mawrfrydu *v*, to grow magnanimous
Mawrhau *v*, to magnify, to enlarge
Mawrhydi *n*, majesty
Mawrhydig *a*, majestic, grand
Mawrio *v*, to magnify, to enlarge
Mawrth *n*, Mars; March. **Dydd —**, Tuesday. **Nos Fawrth**, Tuesday night. **— Ynyd**, Shrove Tuesday
Mawrwerth *n*, preciousness
Mawrwych *a*, magnificent, gorgeous, grand
Mawrygiad *n*, magnifying
Mawrygol *a*, magnificent
Mawrygu *v*, to magnify, to extol
Mawrygwr, wyr *n*, magnifier
Maws *n*, delight, melody
Maws *a*, pleasant, grateful
Mawsedd *n*, delectableness
Mawsiant *n*, delectation
Mawsu *v*, to delight, to gratify
Me *pr*, he, him=Fe
Me *ad*=E, Fe
Mebai *nc*, infant, youth
Mebain *a*, youthful, juvenile
Mebaint *n*, youthfulness
Mebin *a*, infantile, youthful
Mebyd *n*, infancy, childhood
Mebydd -ion *n*, bachelor
Mebyn *n*, male infant
Mechdeyrn -edd *n*, viceroy, regent; lord
Mechni, ïon *n*, surety, bail
Mechnïaeth *n*, suretyship
Mechnïaethu *v*, to act as bail
Mechnïwr, wyr, Mechnïydd -ion *n*, surety, bail
Med *nf*, what is extended or full; centre; middle
Med *pr*, to, unto; to the; as far as
Medel -au *nf*, reaping; reaping party
Medelwas, weision, Medelwr, wyr *n*, reaper
Medi *n*, reaping; the month of September: *v*, to reap, to cut corn
Medr *n*, skill to effect, skill; knowledge
Medraeth *nf*, expertness, skill
Medrawd *n*, accomplishment
Medrol *a*, accomplishing
Medroldeb *n*, capability

Medru *v*, to exert skill; to know how to do; to be able; to aim. Medraf, I can
Medrus *a*, able to effect, expert; skilful
Medrusedd, Medrusrwydd *n*, expertness
Medryd *v*, to be able to do; to aim
Medd *n*, centre of motion; what causes a turning; utterance; mead; what is possessed
Medd *v* (*defective*), says
Meddal *a*, soft, mollient, tender
Meddalai *nc*, what softens; mallows
Meddalder, Meddalwch *n*, softness; mildness [mollify
Meddalhau, Meddalu *v*, to soften, to
Meddedigaeth *nf*, possession
Meddedigol *a*, possessory
Meddf *a*, soft, mild, mollient
Meddfu *v*, to become mild
Meddiannedigaeth *nf*, possession
Meddiannedigol *a*, possessory
Meddiannol *a*, possessing, possessive
Meddiannu *v*, to possess, to own
Meddiannwr, wyr, Meddiannydd -ion *n*, possessor; owner
Meddiant, iannau *n*, possession
Meddlys *cn*, intoxicating herbs
Meddu *v*, to possess: to be able
Meddw *a*, drunk, intoxicated. Meddwon, drunkards, drunken persons
Meddwad *n*, intoxicating
Meddwdod *n*, drunkenness, intoxication
Meddwi *v*, to intoxicate
Meddwl, ylian *n*, thought, mind
Meddwl *v*, to think. to mind; to intend
Meddwol *a*, intoxicating
Meddwyn *n*, drunkard
Meddyd *v*, to say, to express
Meddyg -on *n*, doctor, physician
Meddyges -au *nf*, doctress; violet
Meddygfys -edd *n*. ring finger
Meddygiad *n*. doctoring
Meddygin *a*, curative, medicinal
Meddyginiaeth *nf*, medicine; physic
Meddyginiaethol *a*, medicinal, belonging to healing
Meddyginiaethu *v*, to cure, to remedy
Meddyglyn -oedd *n*, hydromel; mead
Meddygol *a*, medicinal
Meddygu *v*, to doctor, to heal, to cure
Meddygyn *n*, what heals; the violet
Meddyliddrych -au *n*, idea
Meddyleg *nf*, mental philosophy
[illegible]fryd *n*, affection. — daiarol, [illegible]mindedness [ful
[illegible] *a*, mindful, musing, thought-
[illegible] *n*, thinking
Meddylied *v*, to mind, to think

Meddyliol *a*, mental, intellectual
Meddylrith -iau *n*, idea
Mefi -au *n*, disgrace, scandal
Meffethiant *n*, disgraceful defect
Meflhau *v*, to pollute; to disgrace
Mefliad *n*, polluting; disgracing
Meflu *v*, to pollute; to disgrace
Mefus *np* (-en *nf*), strawberries
Meg *nf*, utterance, expression; fetter
Megai, eion *nc*, the glow-worm
Megiad *n*, utterance, expression
Megidydd -ion *n*, one who nourishes
Megin -au *nf*, pair of bellows
Megino *v*, to work bellows; to blow
Megyn *n*, nurseling
Megys *c*, as, so as, like as
Mehefin *n*, the month of June
Mehin *n*, fat, fat flesh, grease
Mehinen *nf*, leaf of fat
Mehino *v*, to become greasy
Mehinog *a*, having grease
Meia *v*, to take the field
Meiad *n*, taking the field
Meibionain, Meibionos *np*, little children
Meichai, eion *nc*, surety, bail
Meichio *v*, to bail, to be bail or surety
Meichiog *a*, having surety [lane
Meidr -on *n*, measure, rule; limit: *nf*,
Meio *v*, to make a campaign
Meidradydd, Meidradur -on *n*, metre
Meidraeth *nf*, measurement
Meidriad, iaid *n*, one who is able to effect or accomplish
Meidro *v*, to limit, to mete
Meidrofydd -ion *n*, geometrician
Meidrofyddiaeth *nf*, geometry
Meidrofyddol *a*, geometrical [hending
Meidrol *a*, limitable, finite, compre-
Meidroldeb *n*, comprehensiveness, capacity, finiteness
Meidroli *v*, to bring within measure, to
Meidroniaeth *nf*, geometry [limit
Meidyn *n*, point; moment=Meityn
Meiddiad *n*, curdling
Meiddion *np*, curds and whey
Meiddioni *v*, to turn to curds
Meiddlyd *a*, whey-eyey, curdled
Meiddlyn -oedd *n*. whey drink
Meiddog *a*, abounding with whey
Meifon *np* (-en *nf*), raspberries=Mafon
Meigen -au *nf*, recess, nook
Meigiad *n*, turning suddenly; happening
Meigro *v*, to startle, to start
Meigryn *n*, startle; vertigo
Meilaid, eidian *nf*, bowlful
Meiliannu *v*, to uphold
Meiliant *n*, upholding

Meilierydd -ion *n*, the skylark
Meilio *v*, to hold up; to put in a bowl; to raise with a bowl
Meiliorn *n*, transgression
Meiliorni *v*, to transgress
Meilon *np*, powder, flour [come dust
Meiloni *v*, to reduce to powder; to be-
Meilwn, ynau *n*, the small of the leg
Meilyn -au *n*, loop, eye
Meilyndorch, dyrch *nf*, sashoon
Meillion *np* (-en *nf*), clover, trefoil
Meillioni *v*, to yield trefoil
Meillionog *a*, having trefoil or clover
Meincio *v*, to fix benches
Meinder *n*, exility, fineness
Meindwf *a*, of slender growth [for
Meinfor -oedd *n*, narrow sea, strait=Cul-
Meingan *nf*, delicate fair one
Meinhau *v*, to make fine or slender; to
Meiniles *nf*, delicate thing [taper
Meinin *a*, of stone, stony
Meinir *nf*, one of delicate growth
Meinllais *n*, shrill voice; treble (in music)
Meinllais *a*, shrill-voiced; fine-toned
Meinllin *n*, fine-linen
Meinoles *nf*, delicate thing
Meinus *a*, delicate, nice, fine
Meinwar *a*, delicate and gentle
Meinwedd *nf*, delicate aspect
Meinwen *nf*, one delicately fair
Meinwyr *a*, delicately chaste
Meinyn *n*, lump of stone (S.W.)
Meipen, maip *nf*, turnip (N.W.)=Erfinen
Meiriol *a*, dissolving, thawing
Meiriolad *n*, thawing
Meirioli *v*, to dissolve, to thaw
Meirion *n*, tender; dairyman [concubine
Meiriones -au *nf*, dairymaid; mistress,
Meirioni *n*, superintendence
Meirwys -od *nf*, the ousel
Meirydd -ion *n*, steward; mayor
Meis c=Megys
Meisgyn -od *n*, moth
Meisio *v*, to devise, to invent
Meisiol *a*, devising, inventive [master
Meistr -iaid -i, **Meistrad** -oedd *n*, lord,
Meistres -au -i -od *nf*, mistress
Meistresan -od *nf*, miss; damsel
Meistrol *a*, masterly, master
Meistrolaeth *nf*, mastery
Meistrolaethu *v*, to get the mastery
Meistrolaidd *a*, masterly
Meistroli *v*, to sway as master
Meityn *n*, point, space; moment. Er ys meityn, good while since
Meithdra, Meithni *n*, tediousness
Meithiw *a*, extensive, tedious
Meithrin -ion *n*, nurture, nursing
Meithrin *v*, to nourish, to nurture
Meithrinfa -oedd *nf*, seminary, nursery
Meithriniad *n*, nurturing
Mêl *n*, honey. Dil mêl, honeycomb
Mela *v*, to gather honey
Melawd *n*, sweetness. Melodion, melo-
Meldardd *a*, mellifluous [dies
Melen *af*, yellow; tawny: *m*, melyn
Melengu *nf*, the woad
Melenog *nf*, linnet
Melenydd *nf*, the hawk-weed
Melfed *n*, velvet; gloss
Melfoch *np* (-yn *n*), honey swine, bears
Melgawod -au -ydd *nf*, the honey-dew
Melged -ion *nf*, tribute of honey
Melgorn, gyrn *n*, cell of honeycomb
Melin -au *nf*, mill. — eithin, gorse machine
Melina *v*, to go to mill
Melino *v*, to grind in a mill
Melinydd -ion *n*, miller
Melog *a*, having honey: *nf*, honeysuckle
Melus *a*, sweet
Melusder, Melusdra *n*, sweetness
Melusiannu *v*, to dulcify, to sweeten
Melusiant *n*, dulcification
Melusig *a*, fond of sweets
Meluso, Melusu *v*, to make as honey; to
Melusol *a*, sweetening [sweeten
Melwioges *nf*, snail
Melwlith *n*, the honey-dew
Melyen *nf*, snail
Melyn *am*, yellow: *f*, melen: *n*, yellow. — yr eithin, yellow hammer. — wy, the yolk of an egg
Melynder, Melyndra *n*, yellowness
Melynddu *a*, tawny
Melynell *nf*, yellow hue
Melynfaen *n*, brimstone, sulphur
Melyngoch *a*, yellow red, orange
Melyni *n*, yellowness; jaundice
Melynlas *a*, yellowish blue, greenish
Melynllwyd *a*, yellowish brown
Melynllys *n*, the celandine
Melynog -ion *n*, mulatto; linnet
Melynu *v*, to make yellow
Melynwy *n*, the yolk of an egg
Melynwyn *a*, yellowish white
Melli, Mellni *n*, insipidity; blight
Mellt *np* (-en *nf*), lightnings, thunder-
Melltenad *n*, flashing lightning [bolts
Melltenu *v*, to flash lightning
Melltigaid, Melltigedig *a*, accursed,
Melltigo *v*, to curse [cursed

Minflysig *a*, dainty-mouthed
Minfwlch *n*, hare-lip
Minfylchog *a*, hare-lipped
Minffug *a*, of deceitful lip
Mingam *a*, wry-mouthed
Mingamiad *n*, turning a mouth
Mingamu *v*, to make a grimace
Mingrach *a*, scabby-mouthed
Mingras *a*, saucy-mouthed
Mingrwn *a*, of a round mouth
Minial *v*, to move the lips
Minialedd *n*, motion of the lips
Minio *v*, to edge, to sharpen
Miniog *a*, having an edge, edged
Minllym *a*, sharp-edged; keen
Minnau *pr*, me also; I, then
Mintai *nf*, great number, company, host
Miod *np*, fritters; manchets
Mir *n*, what is fair; the visage: *a*, fair
Mirach *n*, good quality, virtue
Mirain *a*, of fair aspect, comely
Mire *n*, the aspect or visage [beauty
Mireindod, Mireinwch *n*, comeliness,
Mireiniad, Miriad *n*, making comely, rendering comely
Miriannu *v*, to render comely
Miriant *n*, beauty of aspect
Mis -oedd *n*, month. Mis yr afiaeth, the honey moon. Mis bach, February
Misol *a*, monthly. Misolion, monthlies
Misglen, misgl, misglod *nf*, muscle, kind of shell fish
Misglwyf *n*, menses, catamenia
Misglwyfus *a*, menstruous
Misgwaith *n*, month's space
Misyriad, iaid *n*, what is a month old
Mit -iau *n*, shallow vessel
Mo *pn*, it; him, he
Mo *pr*, of, concerning, more of. Mo honof, &c. Ni welais mo hono, I saw nothing of it, I did not see it (masculine). Ni welais mo hòno, I did not see that one (feminine)
Moc *n*, mock, mimicry
Mocio *v*, to mock, to mimic
Moch *np* (-yn *n*), swine, pigs, hogs
Mòch *a*, ready; swift; quick; early
Mochaidd *a*, like swine, hoggish
Mocheiddio *v*, to grow hoggish
Mochi *v*, to wallow as swine
Mochyn, moch *n*, pig, swine, hog
[illegible]ohynaidd *a*, like a hog; nasty, dirty
[illegible]hyria *v*, to grunt
[illegible]au *n*, circle; turn; enclosure
[illegible]m -au *n*, stirring-stick
[illegible]d -i *nf*, inch
[illegible]du *v*, to mete an inch
Modrwy -au *nf*, ring
Modrwyfil -od *n*, lizard; eft
Modrwyig, Modrwyen *nf*, annulet
Modrwyo *v*, to form a ring
Modrwyog *a*, in ringlets
Modrwyol *a*, annular; curly
Modrwywr, wyr *n*, dealer in rings
Modryb -edd *nf*, aunt; dame
Modrydaf -au *n*, standard; stock of bees
Modur -iaid *n*, protector, sovereign
Modd -ion *n*, mode, form, way, means; mood (in grammar)
Moddiant, iannau *n*, means; form
Moddio *v*, to bring to a form
Moddus *a*, mannerly; decent
Moel -ydd *nf*, pile; conical hill; bare hill
Moel *a*, bare; bald; hornless; polled. Buwch foel, cow without horns
Moelcen *nf*, bald pate
Moelder, Moeledd *n*, bareness; baldness
Moeldes *n*, clear sunshine
Moeldesota, Moelystota *v*, to frisk from [heat
Moelddwrn, ddyrnau *n*, naked fist
Moelddyrnfedd *nf*, handbreath
Moelffon, ffyn *nf*, spatula
Moeli *v*, to pile; to make or become bald
Moelni *n*, bareness; baldness
Moelron -iaid *n*, sea calf, seal
Moelyn *n*, bald-pated one
Moes -au *nf*, civility, behaviour, manner
Moesaddysg, Moesddysg *nf*, science of [ethics
Moesog *a*, mannerly, courteous
Moesol *a*, moral, ethical
Moesolaeth *nf*, Moesoldeb *n*, morality
Moesoli *v*, to become moral
Moeth -au *n*, delicacy, nicety
Moethen *nf*, dainty one
Moethi *v*, to treat nicely
Moethineb, Moethusdra *n*, blandishment
Moethol, Moethus *a*, delicate, dainty
Moethyn -ion *n*, luxurious person
Mogfa *nf*, asthma; shortness of breath
Mogi *v*, to stifle; to smother
Moi *v*, to throw out; to foal
Mol *n*, concretion; gum
Molach *n*, slight praise
Molad *n*, commendation
Moladwy *a*, commendable, praiseworthy
Molafon *n*, porphyry
Molaid *a*, full of particles
Molawd *n*, commendation, praise
Mold -iau *nf*, mold: *n*, knead
Moldio *v*, to mold; to knead
Moled -au *nf*, muffler; kerchief
Moledd *n*, praise, eulogy; worship
Molglafaidd *a*, gummy and heavy (for want of sleep)

Moli *v*, to praise; to adore
Moliannol *a*, commendatory
Moliannu *v*, to praise, to laud
Moliannus *a*, commendable, adorable
Moliant *n*, praise, adoration
Moloch *n*, tumult, uproar
Molog *a*, full of humour; gummy. Y frech folog, the small pox
Molud *n*, panegyric, eulogy
Molwyn *n*, foam
Moll *qf*, sultry, close: *m*, mwll
Molliad *n*, stretching round [wether
Mollt, myllt, Mollwyn -od *n*, mutton;
Mon *nf*, what is isolated; point
Mones -od *nf*, sulky female
Monig *a*, sulky, sullen
Monoch *np* (-en *nf*), entrails, guts
Monof *pr*, of me. *See* Mo
Monwent -oedd -ydd -au *nf*, churchyard, &c.=Mynwent, &c. [wes, &c.
Monwes -au *nf*, the bosom, &c.=Myn-
Monyn *n*, sulky person: *f*, mones
Mop -iau, Mopa, Moppren -i *n*, mop
Môr, moroedd, myr *n*, sea, ocean
Mor -oedd *n*, what moves; time
Mor *ad*, how, so, as; how much
Mora *n*, motion of the sea
Morach *n*, emotion; joy
Moradar *np*, sea fowls
Moran -edd *n*, whale
Morawd *n*, seafaring, voyage
Morben -au *n*, promontory
Morbryf -ed *n*, sea animal
Morbysg -od *cn*, sea fish
Morchwain, chwanen *np*, insects on the sea shore, sand-hoppers
Mordaith, deithiau *nf*, voyage
Mordir -oedd *n*, maritime land
Mordon, dònau *nf*, sea-breaker
Mordrai *n*, ebb of the sea
Mordwy -on *n*, seafaring
Mordwyaeth *nf*, navigation
Mordwyn -au *n*, ant hill
Mordwyo *v*, to go by sea
Mordwyol *a*, seafaring; sailing
Mordwys *n*, waving corn
Mordwywr, wyr *n*, mariner, sailor
Mordywydd *n*, sweet-gale
Mordywys *cn*, hart's-tongue seaweed
Morddanadl *np*, borehound [graphy
Morddarluniad, Morddyluniad *n*, hydro-
Morddraenog -od *n*, the sea urchin, e-
Morddwr *n*, estuary of the sea [chinus
Morddwyd -ydd *nf*, the thigh
Moreb -ion *n*, ebb tide of the sea
Moreyr -od *n*, osprey
Morfa, ffrydd *n*, sea brink; marsh

Morfalwen, falwod *nf*, sea snail
Morfan -au *n*, sea shore, strand
Morfar *n*, rage of the sea
Morfarch, feirch *n*, sea horse; whale
Morfil -od *n*, sea animal, whale
Morfin -ion *n*, sea brink
Morfladd, fleiddiau *n*, shark
Morfochyn *n*, porpoise; grampus
Morforwyn -ion *nf*, mermaid
Morfran, frain *nf*, cormorant
Morfrwyn *np* (-en *nf*), sea-rushes
Morfuwch -od *nf*, walrus, morse, manatee
Morgad -au *nf*, sea fight
Morgaine, geinciau *nf*, arm or branch of the sea, gulf
Morgamlas -au *nf*, estuary
Morgant *n*, sea brink
Morgaseg, gesyg *nf*, sea breaker
Morgath -od *nf*, skate, ray
Morgelyn *np* (-en *nf*), the eryngo
Morgerwyn -i *nf*, sea gulf
Morgi, gwn *n*, dog fish; shark
Morgranc -od *n*, crab fish
Morgrug *np* (-yn *n*), ants
Morgudyn *n*, the polypus [fish
Morgyllell -yll *nf*, the calamary, cuttle-
Morgymmlawdd *n*, sea raging
Morhaig, heigiau *nf*, shoal of sea fish
Morhedydd *n*, sea lark
Morheeg *np*, the sea sedge
Morhocys *np*, marsh mallows
Morhwch, hychod *nf*, grampus
Morio *v*, to live at sea; to sail
Morionen, morion *nf*, ant, emmet
Moriwr, wyr *n*, seaman, sailor
Morladrad -au *n*, piracy
Morlan -au *nf*, sea brink, beach
Morlas *n*, sea-green colour: *a*, sea-green
Morleidr, ladron *n*, pirate, corsair
Morlen -i, Morlun -iau *n*, chart
Morlo, morloi *n*, sea calf, seal
Morlwch *n*, sea spray
Morlwyau *np*, scurvy grass
Morlyffant, aint *n*, the frog fish
Morlyswen -od *nf*, conger eel
Mornant, nentydd *n*, sea inlet [serpent
Morneidr, nadroedd *nf*, sea snake, sea
Mornodwydd -au *nf*, needle fish
Moron *np* (-yn *nf*), carrots
Morsarff, seirff *nf*, sea serpent
Mortais, teisiau *nf*, mortise
Morthwyl -ion *n*, hammer
Morthwylio *v*, to hammer, to beat
Morwaneg -au *nf*, sea wave
Morwennol -iaid *nf*, sea swallow
Morwerydd *n*, sea shore
Morwisgl *cn*, grass wrack

Morwiber -od *nf*, aquatic viper
Morwr, wyr *n*, sailor, mariner
Morwriaeth *nf*, seamanship, navigation
Morwyf -ion *n*, bubble
Morwyn -ion *nf*, maid, virgin
Morwynaidd, Morwynain *a*, maidenly, [virgin
Morwyndod *n*, virginity
Morwynig *nf*, little maid
Morwynol *a*, of a virgin [maid
Morwynwraig, wreigedd *nf*, betrothed
Morwys *np*, bubbles, bubblings
Morwysiad, iaid *n*, bubbling
Mory *nf*, morrow, to-morrow=Fory
Moryd -au *nf*, inlet of sea water
Morymdaith, deithian *nf*, voyage
Mu -on *nf*, bulk, mass
Much *n*, sable, gloom
Muchiad *n*, growing sable
Muchudd *n*, jet black; jet
Mud *n*, remove; mew
Mud *a*, dumb, mute, speechless
Mudai, eion *nc*, remover, mover
Mudallu -oedd *n*, mechanical power
Mudan -od *n*, mute, dumb one [ness
Mudaniaeth *nf*, mute state, speechless-
Mudanes -od, Mudes -od *nf*, female mute
Mudfa -oedd, fëydd *nf*, removal
Mudiad -au *n*, removing, movement
Mudliw *n*, motley colour
Mudo *v*, to remove, to move; to emigrate
Mudol *a*, moving, movable
Mudsain, seiniaid *nf*, mute letter
Mudw *n*, what is on the move
Mudwg *n*, state of removing
Mul -od *n*, mule
Mul *a*, bashful, modest, simple
Muldra *n*, bashfulness
Mules -au *nf*, she-mule
Mulfran, frain *nf*, cormorant
Mulyn *n*, little mule
Mun -au *nf*, what forms; hand
Munaid, eidian *nf*, handful
Muned *nf*, epithet for a hand
Muneidio *v*, to give handfuls
Muner -oedd *n*, upholder, director
Munerawd *n*, maintenance
Muneru *v*, to uphold; to rule
Munud -iau *n*, gesture; nod
Munudio *v*, to make gestures
Mur -iau *n*, wall
Mur *a*, firm, fixed, established
Murdd *n*, foundation, base
Murddyn -od *n*, shell of a building; ruins
Murio *v*, to fix; to wall
Muriwr, wyr *n*, wall-builder; maker of walls [wall
Murlysiau *np* (iawn *n*), pellitory of the
Murndwrn *n*, murder; hidden murder
Murnio *v*, to murder; to harm
Murniol *a*, annoying, harming [assassin
Murniwr, wyr *n*, one who lies in wait;
Mursen -od *nf*, coquette; prude
Mursendod *n*, coquetry; prudery
Mursenu *v*, to act the coquette
Mursyn -od *n*, coxcomb, fop
Murwull *n*, wallflower; gillyflower
Musgrell *a*, slow, sluggish; slovenly
Musgrelli, Musgrellni *n*, helplessness
Mwcan *nc*, cloud of fog
Mwci, Iod *n*, fog; sprite
Mwch *a*, hasty, quick, swift=Moch
Mwchio *v*, to hasten, to be quick
Mwchliad *n*, jumbling
Mwd, mydau *n*, arch, ceiling
Mwdran *n*, washbrew; gruel
Mwdwl, mydylau *n*, stack, cock
Mwdd, myddi *n*, arch, vault; luck
Mwg *n*, smoke, fume, reek
Mwgan *n*, cloud of smoke
Mwgwd, mygydau *n*, blind mask. —y dall, — yr ieir, blind man's buff
Mwng, myngau *n*, mane
Mwngial *v*, to speak guttural
Mwngial *n*. muttering
Mŵl, mwlod *n*, concretion, lump
Mwl *n*, chaff and broken straw on a floor after threshing
Mwlwch, Mwlwg *n*, refuse, sweepings
Mwll *am*, close, warm, sultry: *f*, moll
Mwn, mynau *n*, neck
Mwn *n*, particle; mine; ore
Mwnai *cn*, money, coin
Mwndill -ian *nf*, spattle; stirrer
Mwndlws, dlysau *n*, neck ornament
Mwndorch, dyrch *nf*, neck collar
Mwndwll, dyllau *n*, shaft (of a mine)
Mwnglawdd, gloddiau *n*, mine
Mwngloddio *v*, to mine
Mwnofydd -ion *n*, mineralogist
Mwnofyddiaeth *nf*, mineralogy
Mwnt, mynnau *n*, mound; mount; hundred thousand, 100,000
Mwnwgl, mynygl -au *n*, neck; swivel
Mwnws *cn*, particles; dross
Mwrl *n*, crumbling stone: *a*, crumbling
Mwrllwch *n*, fog, vapour
Mwrn *n*, sultry weather: *a*, sultry, close, [warm
Mwrndra *n*, sultriness
Mwrno *v*, to become sultry
Mws *n*, what shoots out; effluvia: *a*, of strong scent, rank, stinking
Mwsg *n*, moscus, musk
Mwstardd *n*, mustard
Mwswg, Mwswn *n*, moss

Mwswgl, Mwsogl *n*, moss
Mwth *a*, rapid, fleet, nimble [more, again
Mwy *a*, additional; more; larger: *ad*,
Mwyach *a*, more: *ad*, more, again
Mwyad, Mwyhâd *n*, increasing, augmenting, augmentation
Mwyadu *v*, to augment, to increase
Mwyadur -on *n*, microscope
Mwyafiaeth *nf*, Mwyafiant *n*, majority
Mwyafrif -au *n*, greater number, majority
Mwyaid *np*, consecrated wafers [ousel
Mwyalch -od, Mwyalchen *nf*, blackbird,
Mwyar *np*, clustered berries; black-
Mwyara *v*, to gather berries [berries
Mwyaren, mwyar *nf*, single berry
Mwyd *n*, what is soaked or steeped
Mwydion *np* (-yn *n*), soft parts; crumbs;
Mwydioni *v*, to become crumby [pith
Mwydle -oedd *n*, the fetlock
Mwydo *v*, to soak, to moisten [damping
Mwydol *a*, soaking, moistening, steeping,
Mwyedigaeth *nf*, augmentation
Mwyedigo *v*, to augment
Mwyeri *np*, briers, brambles
Mwyfwy *ad*, more and more
Mwygl *a*, tepid; warm, sultry
Mwygledd *n*, tepidity; sultriness
Mwyglen -od *nf*, wanton wench; harlot
Mwyglo *v*, to warm; to grow sultry
Mwyhau *v*, to augment, to enlarge
Mwyll *a*, emollient, tender
Mwyn *n*, enjoyment, use; sake; mine; ore. Er mwyn, for the sake of, in order to. Er ei fwyn, for his sake
Mwyn *a*, kind, gentle, mild
Mwynaidd *a*, tender, pleasing
Mwynas -au *nf*, kindness, favour
Mwynasu *v*, to do kindness [derness
Mwynder, Mwynedd *n*, kindness, ten-
Myneidd-dra *n*, tenderness [pleasing
Mwyneiddio *v*, to become kind, tender, or
Mwynen *nf*, pleasing or kind one
Mwynfawr *a*, greatly courteous
Mwynhâd *n*, enjoying, enjoyment
Mwynhau *v*, to enjoy, to possess
Mwyniannau *v*, to enjoy
Mwyniant, iannau *n*, enjoyment, use
Mwynlan *a*, courteously fair
Mwyrif -au *n*, greater number, majority
Mwys -au *n*, what comprehends; what has double meaning; pun; ambiguity: *nf*, hamper; five score of herrings
Mwys *a*, ambiguous; witty; elegant
Mwysair, eiriau *n*, punning word, pun
Mwysel -i *n*, bushel [dainties; indulgence
Mwyth -au *n*, fever; ague. Mwythau,
Mwythedd, Mwythiant *n*, emollienoy, softness, blandishment
Mwythiad *n*, mollifying
Mwythig *a*, puffed up, bloated
Mwytho *v*, to puff; to mollify
Mwythol *a*, emollient
Mwythus *a*, sleek; delicate, nice
Mwythusdra *n*, pampered state
Mwythusiad *n*, pampering
My *pr*, my. Inflected to FY. Fy hun, Fy hunan, myself, me
Mychedyn -au *n*, sunbeam
Mychiad, iaid *n*, swineherd
Mychol *a*, of rapid motion
Myd *n*, example, pattern
Mydaidd *a*, like an arch, arched
Mydedd *n*, archedness; curvature
Mydiad *n*, cameration
Mydr -au *n*, metre, verse
Mydraeth *nf*, versification
Mydrwr, wyr *n*, versifier, a poet
Mydryddiaeth *nf*, versification
Mydryddu, Mydru *v*, to versify
Mydu *v*, to arch, to vault
Mydum -iau *n*, gesture; mimicry
Mydw *n*, aptitude; fluency
Mydwal *a*, apt to proceed
Mydwaledd *n*, fluent speech
Mydylu *v*, to stack, to cock
Myddi, Iau *nf*, hogshead
Myfi *pr*, I, me, myself
Myf'iaeth *nf*, egotism
Myfinnau *pn*, I or me likewise
Myf'io *v*, to egotize
Myfyr -ion *n*, muse, study
Myfyr *a*, musing, pensive
Myfyrdod, Myfyriad, Myfyriant *n*, Myfyriaeth *nf*, contemplation, cogitation
Myfyrdodol, Myfyrgar *a*, contemplative
Myfyrgell -oedd *nf*, study
Myfyriadol *a*, contemplative
Myfyriannu *v*, to cogitate
Myfyrio *v*, to contemplate, to study
Myfyriol *a*, contemplative
Myfyrioldeb *n*, contemplativeness
Myfyriwr, wyr *n*, contemplator, speculator; student
Myg *a*, holy, sacred, solemn; reverential; honoured, revered: -ion *n*, solemnity,
Mygawd *n*, suffocation [sanctitude
Mygdarth *n*, vapour, fog; fumigation
Mygdarthu *v*, to burn incense
Myged -au *nf*, respect, reverence, honour
Myged *a*, respected, solemn
Mygedol *a*, honorary
Mygedorth -au *nf*, funeral pile

Mygfaen, feini *n*, brimstone
Myglyd *a*, apt to smoke, smoky, reeky
Myglys *n*, tobacco
Mygod-darth *n*, exhalation
Mygodfa -oedd *nf*, asthma
Mygodorth *nf*, flatulency
Mygol *a*, fumous, smoking
Mygr, Mygrol *a*, majestic, glorious
Mygredd *n*, grandeur, majesty
Mygru *v*, to render majestic or grand
Mygu *v*, to smoke; to stifle,
Myngen *nf*, the crest of a horse; mane
Myngial *n*, guttural speaking
Myngial, Myngialu *v*, to speak gutturally
Mynglyd *a*, of the throat
Myngog *a*, having a mane
Myhar *n*, male sheep, ram
Myharan, heryn *n*, wether; ram
Myldardd *n*, what is in grains; porphyry
Myllu *v*, to grow sultry
Mympwy -on *n*, opinion; humour; whim
Mympwyaeth *nf*, opiniation
Mympwyo *v*, to opine
Mympwyol *a*, opinionative; whimsical
Mymryn -au *n*, atom, particle
Myn -oedd *n*, will, desire, mind
Myn -od *n*, kid, young goat
Myn *pr*, by the will of, by
Mynach -od, myneich *n*, monk; post
Mynachaeth *nf*, monachism
Mynachdy, dai *n*, monastery, convent
Mynaches -au *nf*, nun, recluse
Mynachlog -ydd *nf*, monastery, convent
Mynachol *a*, monkish, monachal
Mynag -on, eig, egion *n* & *nf*, report, [recital
Mynan *nc*, young kid
Mynas -au *nf*, menace, threat
Mynawyd -au *n*, awl [of a horse collar
Mynci, ïau, Myncyn -au *n*, hame, part
Myncog *n*, heath, ling
Mynechdid -au *nf*, monastery
Myned *v*, to go, to set out
Myned *v* (imperative of *Mynu*)
Mynedfa -oedd, fëydd *nf*, entrance; de-
Mynediad *n*, going; departing [parture
Mynedwy *n*, running water
Mynegadwy *a*, expressible
Mynegai, eion *nc*, index; exponent
Mynegair, eiriau *n*, concordance
Mynegfa -oedd *n*, catalogue
Mynegfys -edd *n*, fore-finger; index
[illegible]iadol *a*, declaratory (☞)
[illegible]th *nf*, recital
[illegible] *n*, declaration
[illegible]h *nf*, expression [cative
[illegible] expressive, declaring; indi-
Mynegu *v*, to express, to relate, to declare, to report, to inform
Myniant *n*, volition; willing
Myniar, ieir *nf*, snipe
Mynogaeth *nf*, urbanity
Mynor -ion *n*, marble
Mynoren *nf*, a marble
Mynori *v*, to become marble
Mynta -oedd *n*, million, 1,000,000
Myntai, eioedd *nf*, multitude, host
Mynteio *v*, to congregate
Myntumio *v*, to maintain
Mynu *v*, to exercise the will; to attain; to seek; to will
Mynud -au *n*, what is courteous
Mynud *a*, courteous; social
Mynudedd *n*, courteousness
Mynudyn *n*, deportment
Mynw *n*, person, body
Mynwair, weir *nf*, harness collar
Mynwed *nf*, fellowship, society
Mynwen -au *nf*, sepulchre
Mynwennol *a*, monumental [sepulchre
Mynwent -au -ydd -i *nf*, churchyard;
Mynwes -au *nf*, the bosom
Mynwesol *a*, of the bosom. **Cyfaill mynwesol**, bosom friend
Mynwesu *v*, to bosom, to put in the bosom; to embrace, to cherish
Myny=**Fyny**
Mynych *a*, frequent, often
Mynychiad *n*, frequenting; repetition
Mynychu *v*, to frequent; to repeat
Mynyd -au, Mynydyn *n* (N.W.), *nf* (S.W.), minute; moment, instant
Mynydd -oedd -au *n*, mountain
Mynyddig, Mynyddog *a*, mountainous
Mynyglog *nf*, the quinsy
Mynyglwisg -oedd *nf*, neckcloth
Mynyn *n*, young kid
Myr *a*, essential; pure; holy
Myr *np* seas (*s*, môr); emmets
Myraeth *nf*, essence; purity
Myrdwyn -au *n*, ant-hill
Myrdd -oedd *n*, myriad, ten thousand, 10,000; infinity
Myrddiwn, iynau *nf*, myriad; 100,000
Myred *n*, what is essential
Myredd *n*, essential state
Myriad *n*, making pure
Myrierid *np* (-en *nf*), pearls
Myrion *np* (-en *nf*), ants, emmets
Myrndra *n*, sultriness
Myrnio *v*, to become sultry [Coed myrt
Myrtwydd *np* (-en *nf*), myrtle-trees=
Myrwerydd *n*, delirium=**Marwerydd**

Mysangu *v*, to trample
Mysg *n*, the middle, the midst. Ym mysg, Ar fysg, I fysg, among
Mysgaid *a*, compound; mixed
Mysgedd *n*, compound state
Mysgi *n*, confusion, tumult
Mysgol *a*, compounding
Mysgu *v*, to mix, to mingle
Mysorig *a*, yielding a stench
Myswrn, yrnau *n*, edged instrument
Myswynog -au -ydd *nf*, farrow cow
Mysygan -au *nf*, soft expression
Mysygandod *n*, soft speech; indulgence
Mysyganu *v*, to talk fondly
Mysyglu *v*, to gather moss
Mythdra *n*, swiftness, velocity
Mythl -ion *n*, infected state; canker
Mythliad *n*, cankering
Mythlu *v*, to pervade; to canker
Mythu *v*, to give swiftness
Myw -ion *n*, what has activity; ant
Mywion *np* (-yn *n*, -en *nf*), ants, emmets
Mywyn, Mywynt *n*, pith
Mywynog *a*, having pith

N.

Na, Nac *c*, nor, neither. Na hen nac ieuanc, neither young nor old
Na, Nag *c*, than
Na, Nac *ad*, no, not. Na ddo, no, not done, not happened; I did not
Na, Nad, Nas *ad*, that...not. Os nad wyf yn camsynied, if [that] I do not mistake, if I am not mistaken
Nabl -au *n*, psaltery
Nabod *n*, cognizance [acquainted
Nabod *v*, to know, to recognize, to get
Nabodaeth *nf*, cognizance [nizance
Nabodiad, Nabyddiad *n*, knowing, cog-
Nabyddu *v*, to recognize, to know
Nac *ad*, no, not: *c*, nor, neither. Nac oes, there is not
Naca *v*, to make a denial
Nacâd *n*, refusal, denial
Nacaol *a*, refusing; negative
Nacâu *v*, to refuse, to deny
Nad -au *nf*, shrill cry; clamour
Nad, Na, Nas *ad*, not; that...not. *See* Na
Nadael *v*, to hinder, to stop
Nadiad *n*, hindering
Nadu *v*, to cry out, to howl
Nadd -ion *n*, what is wrought or chipped. Careg nadd, freestone; hewn stone
Naddol *a*, hewing, chipping
Naddial *v*, to keep chipping
Naddion *np*, chippings; lint
Naddu *v*, to hew, to chip, to cut
Naf, neifion *n*, creator, Lord
Nafiad *n*, operation
Nag *n*, negative; denial: *c*, than. Nag e, not that; not so; no, nay
Nagu *v*, to deny; to hinder
Nai, neiaint *n*, nephew
Naid, neidiau *nf*, jump, leap; refuge
Naill *a*, one or other, one: *c*, either, other
Nain, neiniau, neinoedd *nf*, grandmother
Nais, neisiau *n*, band, tie
Nais *a*, nice, fine, delicate
Naith, neithion *n*, what is passed; troth
Nam -au *n*, mark, maim, fault; exception
Nam, Named *pr*, but, since, except
Namu *v*, to blemish; to except
Namyn *n*, exception: *pr*, except, but
Nan *ad*, now; well; yes; what
Nant, nentydd, nannau *n*, brook; dingle; [ravine
Nar -edd *n*, dwarf; puny thing
Nareiddio *v*, to become dwarfish
Naru *v*, to become a dwarf
Nas, Na, Nad *ad*, not, that...not. *See* Na
Natur -iau *nf*, nature
Naturiaeth *nf*, nature [*n*, naturalist
Naturiaethwr, wyr, Naturiaethydd -ion
Nattariol *a*, natural
Naw *n*, nine: *a*, nine, 9, ix.
Nawd *nf*, nature; character
Nawd *ad*, effectually, easily
Nawdeg *a*, ninety=Deg a phedwar ugain
Nawdd, noddau *n*, refuge, protection; patronage; support; sanction
Nawddogaeth *nf*, patronage; protection
Nawf, nofion *n*, swim; the swim or wind bladder of a fish
Nawfed, Nawed *a*, ninth
Nawn, nonau *n*, meridian, noon
Nawnol *a*, meridional, noon [meridional
Nawnu *v*, to uphold; to be noon, to be
Naws -au *nf*, nature, disposition. Ni wn i naws, I know nothing
Naws *a*, genial; kind; soft
Nawsedd *n*, temperature [or temperate
Nawseiddio *v*, to render genial, kind,
Nawsiannol, Nawseiddiol *a*, tempera-
Nawsiant *n*, temperament [mental
Nawsineb *n*, temperament
Nawsio *v*, to temper; to pervade; to
Nawsol *a*, temperate, genial [oose
Nawsoldeb *n*, temperature
Nawsoli *v*, to temper; to soften
Nawswyllt *a*, of wild temper, passionate
Nawter, Nawtur *nf*, nature, quality
Ne *n*, state of going; hue

Nead *n*, opening to let out [body
Neb, Nebawd *n*, nobody; somebody; any-
Neb *a*, any; some; none
Nebdyn, Nebun *n*, any person, any one; somebody; no person, nobody
Neble *n*, any place; no place
Nedd, nydd *nf*, what turns; dingle: *sp*,
Neddai, neddyf *nf*, adze, tool [nits
Neddair *nf*, grasp of the hand; adze
Nef -oedd *nf*, heaven
Nefol *a*, heavenly, celestial
Nefoldeb *n*, heavenliness
Nefolfryd, Nefolfrydig *a*, heavenly-
Nefoli *v*, to become heavenly [minded
Nefoliaeth *nf*, heavenly state
Nefoliannu *v*, to celestify
Nefolizat *n*, celestification
Nefwy *n*, heavenly state
Nefyd *n*, performance [not possible
Neg -ion *n*, what is not open; what is
Neges -au *nf*, errand, message
Negesa, Negeseua *v*, to go on errands; to negotiate
Negesai, eion *nc*, Negeseuwr, Negeswr, wyr, Negesydd -ion *n*, one who goes errands, messenger, errand-man; commissionaire
Negesiaeth *nf*, Negesiant *n*, commission
Negesog *a*, having an errand: *nc*, mes-
Negesol *a*, relating to errands [senger
Negesyddiaeth *nf*, message; business of a messenger; business
Negio *v*, to render impossible, to disable
Negydd -ion *n*, denier, refuser; negative
Negyddiad *n*, negation, denying
Negyddol *a*, negative, refusing [negative
Negyf -ion *n*, negation, denial, refusal;
Neidio *v*, to leap; to jump; to throb
Neidiol *a*, leaping; throbbing
Neidr, nadroedd, nadredd *nf*, snake, adder. Gwas y neidr, the dragon-fly
Neidrllys *n*, snakewort
Neidrwydd -au *n*, the temple
Neicintgarwch *n*, nepotism
Neifion *n*, creating powers; Neptune
Neigarwch *n*, nepotism
Neillawr *ad*, at another time
Neilldu *n*, other side, one side
Neilldueth *nf*, reservation, separation
Neilldueddd *n*, separateness
[illegible]ldu *v*, to go aside; to put aside;
[illegible]arate, to set apart
[illegible] *a*, separate, distinct; particu-
[illegible]cular, special. Cyfreithiau
[illegible]l, by-laws
[illegible]eth *nf*, discrimination
[illegible]

Neilldueli *v*, to render distinct
Neillio, Neilliogi *v*, to diversify
Neilliogaeth *nf*, variation
Neina *nf*, grandmamma
Nerthiad *n*, strengthener
Neisiad -au *n*, kerchief, handkerchief
Neisio *v*, to trim up nicely
Neitio *v*, to leap, to jump=Neidio.
Neitiwr y gwair, grasshopper
Neithdar *n*, nectar
Neithdaraidd, Neithderin *a*, nectarean
Neithio *v*, to complete; to confirm; to pass
Neithiol *a*, past [feast, bidding
Neithior -au *nf*, completion; marriage
Neithiori *v*, to keep a marriage feast
Neithr *pr*, except=Eithr
Neithwyr *n*, the evening past, last night
Nemawr *n*, few in number: *ad*, hardly,
Nemo *pa-pr*, except of me [scarcely
Nemo -oedd *nf*, ceiling, vault; roof, top; the heavens; canopy. Nen tŷ, cock-loft, garret
Nenawr, orau *nf*, upper story; garret
Nenbren -i *n*, roof beam
Nenbwynt *n*, meridian
Nenfwd, fydau *n*, ceiling, arch
Neniad *n*, ceiling, vaulting
Neniar -oedd *nf*, roof beam
Nennig *nf*, small brook, streamlet
Neppell *ad*, at no distance; not far
Ner -edd, nyr *n*, the Lord
Nerth -oedd *n*, might, power. Nerth braich ac ysgwydd, with all one's might. Nerth ei draed, full speed. Nerth ei geg, as loud as he can bawl
Nerthedd *n*, potency, strength
Nerthfawr *a*, of great power
Nerthiad *n*, strengthening
Nerthiannol *a*, strengthening
Nerthiannu *v*, to make potent
Nerthiant *n*, strengthening
Nerthineb *n*, efficaciousness
Nerthog, Nerthol *a*, powerful, potent
Nerthogi, Nertholi, Nerthu *v*, to make powerful, to strengthen
Nerthus *a*, efficacious, potent
Nerthwch *n*, potency, energy
Neryn *n*, child of old age
Nes *n*, proximate state: *a*, proximate; nearer: *ad*, until, before that
Nesâd *n*, Nesedigaeth *nf*, Nesiad, Nesiant *n*, approximation, drawing near
Nesaol *a*, approximating
Nesâu, Nesiannu *v*, to approximate, to approach, to draw near. Nesâf finnau yn nesaf, I shall approach next
[illegible]

Neseifiad, iaid *n*, relative
Nesnes *ad*, nearer and nearer
Nesrwydd *n*, nearness, proximity
Nest *n*, what is compact or close
Nester -i *n*, cupboard
Nestig *a*, compact
Nesu *v*, to approximate, to approach
Neu *v*, to pant; to wish or to pant for earnestly
Neu *c*, or
Neuadd -au *nf*, hall, large room
Neud *ad*, not; is it not; verily it is
Neued *nf*, panting; longing
Neufedd *n*, wealth, riches
Neur, Neus=Neud change, to alter
Newid -iau *n*, change; bargain: *v*, to
Newidfa -oedd *nf*, exchange
Newidiannol *a*, tending to change or to alter
Newidiannu *v*, to produce change
Newidiant *n*, act of changing
Newidio *v*, to change, to alter able
Newidiol *a*, changing, mutable, change-
Newidioldeb *n*, changeableness
Newidwriaeth *nf*, commerce, barter
Newitty, tai *n*, exchange
Newydd -ion *n*, what is new, news
Newydd *a*, new, novel; fresh. Papyr newydd, Papyr newyddion, newspaper
Newydd-dra *n*, newness, novelty
Newyddiad, Newyddiant *n*, making new
Newyddiadol *a*, of a new quality
Newyddiadur -on *n*, newspaper
Newyddiaduriaeth *nf*, journalism
Newyddian -od *nc*, novice
Newyddu *v*, to make new
Newyddyr -on, Newyddor -ion *n*, news-paper
Newyn *n*, hunger; famine
Newyndra *n*, hungry state
Newynllyd, Newynog, Newynol *a*, hungry, starving, famishing
Newynogaeth *nf*, famishment
Newynu *v*, to famish, to starve
Nhw, Nhwy *pn*, they, them
Nhwythau *pn*, they likewise
Ni *pn*, we, us
Ni, Nid, Nis *ad*, not. Ni allaf, Nis gallaf, I cannot. Nid felly, not so
Nidr -au *n*, impediment; delay
Nidredd, Nidri *n*, entanglement; per-plexity
Nidro *v*, to entangle
Nif *n*, specific number
Nifer -oedd -i *n*, number; host
Niferai, eion *nc*, numerator
Niferedd *n*, numerousness
Niferiad *n*, numbering
Niferiaeth *nf*, Niferiant *n*, numeration
Niferiannu *v*, to enumerate
Niferog *a*, numerous
Niferogi *v*, to make numerous
Niferol *a*, numerical, numeral
Niferu *v*, to number, to reckon
Niferydd -ion *n*, numerist
Nifwl *n*, mist, cloud
Nig -ion *n*, what is straitened
Nigio *v*, to straiten; to narrow
Nill -ion *n*, poppy
Nillai, eion *nc*, sickle
Ninnau *pn*, we also, us too
Nis, Ni, Nid *ad*, not
Nith -oedd *nf*, niece
Nithiant *n*, purifying
Nithio *v*, to winnow
Nithlen -i *nf*, winnowing-sheet
Niwed, eidian *n*, harm, damage, detri-ment, injury, hurt
Niweidiannol *a*, of a noxious quality
Niweidiannu *v*, to make a hurt
Niweidiant *n*, harming
Niweidio *v*, to injure, to damage, to hurt,
Niweidiol *a*, hurtful, noxious, detrimen-tal, injurious
Niweidioldeb *n*, noxiousness
Niwl -oedd *n*, mist, fog
Niwlach *np*, scattered clouds
Niwlen *nf*, small mist, cloud
Niwlo *v*, to become misty
Niwlog *a*, covered with mist
No *n*, what stops or keeps in
No, Nog *c*, than=Na, Nag. Noc=Nac
Nod -au *n* & *nf*, token, mark. Haint y nodau, the plague. Hyd yn nod, even, up to the mark=Hyd yn oed
Nodach *np*, miscellaneous notices; sun-dry articles
Nodachfa, fëydd *nf*, Nodachdy, dai *n*, bazaar
Nodadwy *a*, remarkable, notable
Nodeb -au *nf*, characteristic
Nodedig *a*, marked, noted, remarkable
Noden -i *nf*, thread, yarn
Nodi *v*, to mark, to note
Nodiadol, Nodiannol *a*, characteristic
Nodiadu, Nodiannu *v*, to characterize
Nodiant *n*, notation, noting
Nodog *a*, having a mark
Nodol *a*, marked, notable
Nodwedd -au -ion *nf*, characteristic, character
Nodweddiad *n*, characterizing; discrimi-nation; character; characteristic
Nodweddu *v*, to characterize
Nodwydd -au *nf*, needle
Nodyn -au *n*, note; mark, sign
Nodd -ion *n*, moisture; juice, sap
Nodded *nf*, refuge, protection
Neddfa, fäu, fëydd *nf*, asylum, sanctu-ary
Neddi *v*, to give refuge, to protect

Noddiant *n*, protection, refuge
Noddlyd *a*, juicy, full of sap
Noddlydrwydd *n*, juiciness
Noddlydu *v*, to become juicy
Noddwr, wyr *n*, protector; patron
Noddyn -au *n*, abyss [ing-trough
Noe -au *nf*, platter, dish, tray; knead-
Noeaid, eidiau *nf*, platterful
Noeth *a*, naked, bare, exposed [ness
Noethder, Noethedd *n*, nakedness, bare-
Noethi, Noethiannu *v*, to make bare, to
Noethiannol *a*, denuding [bare, to denude
Noethiant *n*, denudation
Noethlun -iau *n*, a nudity
Noethlyman *nc*, stark-naked one
Noethlymun *a*, stark-naked
Noethni *n*, nakedness, bareness
Nof -ion *n*, what moves or flows
Nofiadaeth *nf*, art of swimming
Nofiadol *a*, swimming
Nofiadoldeb *n*, buoyancy
Nofiadur -on *n*, what causes to swim; wind bladder of a fish [mer
Nofiedydd -ion, Nofiwr, wyr *n*, swim-
Nofio *v*, to swim; to float; to cause to
Nog *n*, stop; restive state [swim
Nog *cn*, than=Nag
Nogio *v*, to stop; to be restive
Noglyd *a*, restive
Nol *v*, to fetch, to bring
Non, nònau *nf*, stream, current
Nos -au *nf*, night. Min nos, eve
Nosi *v*, to become night
Nosig *nf*, night time, night
Nosol *a*, nocturnal, nightly [night
Noson *nf*, night time, certain night, one
Noswaith, weithiau *nf*, certain night
Noswyl -iau *nf*, evening tide, vigil
Noswylio *v*, to leave work at eve; to watch; to keep vigils
Nudd *n*, fog, mist
Nuddo *v*, to become foggy
Nug -ion *n*, quiver, ripple
Nugiad *n*, quivering; rippling
Nur -ion *n*, pure body; essence
Nwf *n*, what is pure: *a*, holy, pure
Nwy -on *n*, gas; spirit
Nwyd -au *n*, passion; bias; whim, trick
Nwydedd *n*, habit of freaks
Nwydo *v*, to have a whim or bias
Nwydol, Nwydus *a*, whimsical, full of tricks; passionate
-llt *a*, harebrained; passionate
n *n*, essence; substance; ef-
ryddau, goods, merchandize.
haiarn, ironmongery. Per
grocery

Nwyddo *v*, to make substantial
Nwyddol *a*, substantial, material
Nwyf -au *n*, pervading element; vivacity, energy, vigour
Nwyfiannu *v*, to cheer the spirits
Nwyfiant *n*, brightness; vigour
Nwyfo *v*, to enliven, to grow lively
Nwyfre -oedd *n*, firmament, atmosphere
Nwyfus, Nwyfol *a*, full of spirits; wanton [spirits
Nwyfuso *v*, to become wanton or full of
Nwyol *a*, gaseous
Nwyth -au *n*, bent; whim, prank
Nwythas -au *nf*, eccentricity, oddity
Nwythus *a*, full of whims, freaky
Nych *n*, languishing, pining
Nycha *i*, behold, lo, see
Nychdod *n*, languishment; consumption
Nychlyd *a*, pining; painful
Nychol *a*, languishing, pining
Nychu *v*, to languish, to pine, to vex
Nydwydd -au *nf*, broach; needle
Nydwyddes -au *nf*, needlewoman
Nydd -ion *n*, spin, twist
Nyddol *a*, spinning, twisting
Nyddu *v*, to spin, to twist
Nyddwedd *nf*, size of yarn in spinning
Nyf *cn*, snow
Nyfed *nf*, pure or holy nature
Nyfel *n*, subtle element, ether
Nyni *pn*, we, us
Nyninnau *np*, we or us likewise
Nyth -od -au *nf*, nest
Nythaid, eidiau *nf*, nestful
Nythfa -oedd *nf*, nesting-place
Nythgyw -ion *n*, nestling [nest
Nythu *v*, to nest, to nestle; to make a
Nyw -iau *n*, vivacity; vigour

O.

O *n*, what goes or proceeds
O *pr*, from; of, out of; by. O blegid, O herwydd, because, for. O bobtu, on all sides, about. O braidd, hardly, scarcely. O ddeutu, on both sides, about. O honof, o honot, o hono (*m*), o honi (*f*), o honom, o honoch, o honynt, from, of, or out of me, thee, him, &c. Am glywed o hono hyny, because he heard that. (Hòno *af*, that: *m*, hwnw. Am glywed o hòno hyny, because that female heard that.) *See* Oddi
O *c*, if=Os, Od
O *pn*, it; he; she: *i*, oh, alas
Obry *ad*, beneath, below

Obryn -au *n*, the second stage in *Abred*, or the circle of transmigration, intermediate between *Annwn* and *Cydfil*
Oc *pr*, from; out of; before
Oco *ad*, yonder, at a distance=Acw
Ocr *n*, Ocraeth *nf*, usury; profit
Ocredd *n*, usuriousness
Ocri *n*, usury; profit, gain
Ocri *v*, to practice usury
Ocriad *n*, dealing in usury
Octid *n*, time of youth
Och, Ocha *i*, oh, alas, woe
Ochain *v*, to be uttering groans
Ochan, ochenion *nf*, groan, moan; woe
Ochenaid, eidiau *nf*, sigh
Ocheneidio *v*, to sigh, to groan
Ocheneidiol *a*, sighing, groaning
Ochi *v*, to utter sighs
Ochr -au *nf*, side, edge, rim
Ochredd *n*, laterality; side
Ochri *v*, to side; to make a ledge
Ochrog *a*, having sides, sided
Ochrol *a*, belonging to a side, lateral
Od (ôd) *n*, snow
Od *a*, notable; excellent; odd
Od *c*, if=O, Os
Odfa -on, fëydd *nf*, opportunity; meeting
Odi *v*, to snow
Odiad *n*, falling of snow
Odiaeth *n*, what is notable, rarity
Odiaeth, Odiaethol *a*, peculiar, notable, odd
Odiaethu *v*, to render notable
Odid *n*, peculiarity, rarity
Odid *ad*, probably; rarely. Ond odid, perhaps
Odl -au *nf*, rhyme; ode
Odli *v*, to make rhyme; to rhyme
Odlog *a*, rhythmetical; rhymed
Odlyd *a*, nivous, snowy
Odwlaw *n*, sleet
Odydd -ion *n*, Oddfellow
Odyddiaeth *nf*, Oddfellowship
Odyn -au *nf*, kiln
Odynaid, eidiau *nf*, kilnful
Odyndy, dai *n*, kiln house
Odd *pr*, from, out of=Oddi
Oddf -au *n*, excrescence; knob; wen
Oddfi *v*, to boss; to grow knobbed
Oddfogi *v*, to become knobbed or full of knots
Oddfyn -au *n*, knob, knur
Oddi *pr*, out of, from. — acw, from yonder. — allan, on the outside. — am, — amgylch, from round. — ar, from off, from, of; above; since. — eithr, except, unless; on the exterior. — faes, — maes, from without. — fewn, — mewn, from within. — fry, — fyny, from above. — gan, from the possession of. — gerth, except; beside. — gylch, from about. — hwnt, from beyond. — lawr, — obry, from below. — rhwng, from between. — isod, from below, from beneath. — tros, from over, from beyond. — uchod, — uwch, Odd uwch, from above. — waered, from below. — wrth, from by, from. — yma, hence, from this place. — yna, — yno, thence, from that place
Oed -au *n*, process of time; time to come; set time; age. Blwydd oed, year old. Hyd yn oed, even
Oedfa -on, fëydd *nf*, set time; meeting; occasion, opportunity=Odfa
Oedi *v*, to delay
Oediad *n*, setting a time; delaying
Oediog *a*, of long time; aged
Oedog *a*, full of delay; adult. Oedogion, adults
Oedol *a*, procrastinating
Oedran -au *n*, time of life; age, full age
Oedranu *v*, to grow aged
Oedranus *a*, aged, stricken in years
Oedwr, wyr *n*, delayer, loiterer
Oedd *v*, was, did exist. Oeddwn, oeddit, oedd, oeddym, oeddych, oeddynt, I was, thou wast, &c.
Oen, ŵyn *n*, lamb
Oenaidd *a*, like a lamb
Oenan *nc*, lambkin
Oenes -au *nf*, ewe-lamb
Oenig *nf*, little ewe-lamb
Oenol *a*, belonging to a lamb
Oenyn *n*, lambkin, little lamb
Oer *a*, cold, frigid; repulsive
Oeraidd *a*, somewhat cold, chilly
Oerdra, Oerder *n*, coldness, frigidity
Oerfa, fëydd *nf*, cool place
Oerfel -ion *n*, cold air or weather; cold
Oergri, grïau *nf*, dismal cry; howl
Oergryd *n*, shivering fit
Oergwymp *n*, dismal fall
Oeri *v*, to cool, to chill; to become cold
Oerlais, leisiau *n*, dismal voice
Oerle -oedd *n*, cool or cold place
Oerlef -au *n*, dismal moan
Oerllyd *a*, of cold quality; chilly
Oernad -au *nf*, dismal howl
Oernadu *v*, to howl
Oerni *n*, coldness, chillness
Oerol *a*, of a cooling nature
Oerwaedd *nf*
Oerwedd *nf*
Oerwlyb *a*,
Oerwynt

Oeryn *n*, cold person
Oes -oedd -au *nf*, age, period of life. Yn oes oesoedd, for ever and ever
Oes *v*, there is, is there
Oesbarth *n*, period of existence
Oesdaith *nf*, course of life
Oesdraul *a*, life-consuming
Oesdru *n*, misery of life
Oesfyr *a*, short-lived: *f*, oesfer
Oesgwyn *a* complaining of life
Oesi *v*, to pass through life; to live
Oesiad *n*, passing through life, existing
Oesog *a*, aged, in years, old
Oesol *a*, relating to age, aged. Y bryniau oesol, the everlasting hills
Oesran -au *nf*, assigned period of life
Oesred *nf*, course of existence
Oestad *a*, constant=Gwastad, &c.
Oeth *a*, intense, pungent, harsh
Oethi *v*, to render intense
Of *cn*, atoms; particles; motes
Of *a*, elementary; crude; raw; insipid
Ofaidd *a*, raw; insipid
Ofawd *n*, making crude; mouldering
Ofedd *n*, elementary state; crudeness
Ofer *a*, waste; vain; useless; idle
Ofera *v*, to waste; to act idly
Oferawl *n*, empty praise [ture
Oferdraul, dreulion *nf*, useless expendi-
Oferddyn -ion, Oferwas, weision *n*, dissipated man, spendthrift, worthless
Oferedd *n*, frivolity; dissipation [fellow
Ofergais *nf*, fruitless attempt
Ofergoel -ion *nf*, superstition
Oferiaith *nf*, useless idle talk
Oferwaith *n*, useless work
Oferwr, wyr *n*, idler, lazy fellow
Oferymgais *n*, idle attempt
Ofiad *n*, decomposing; mouldering
Ofiannu *v*, to render friable
Ofiant *n*, reducing to atoms
Oflyd *a*, decomposing, jumbled; insipid
Ofn -au *n*, fear, dread, timidity. Tyngu ofn un, to swear the peace against one
Ofnadwy *a*, terrible, frightful
Ofnedd *n*, fearfulness, timidity
Ofnhau *v*, to become fearful
Ofni *v*, to fear, to dread; to terrify, to
Ofnid *n*, terror, dread, fear [intimidate
Ofnog, Ofnus *a*, fearful, timorous
Ofnol *a*, tending to frighten
Ofnusrwydd *n*, fearfulness [man; ovate
[illegible]dd -ion *n*, philosopher; scientific
[illegible]iaeth *nf*, philosophy; science
[illegible]rdd, feirdd *n*, scientific bard
[illegible] *n*, philosophical; scientific
[illegible]d, iaid *n*, priest, clergyman
Offeiriadaeth *nf*, priesthood
Offeiriadol *a*, priestly, sacredotal
Offeiriadu *v*, to minister
Offeiriant, iaint *n*, sacrifice
Offeiriedyn *n*, priestling
Offer *np*, implements, tools; gear; harness. Offer awch, cutlery. Offer cerdd, musical instruments
Offeren -au *nf*, sacred service; the mass. Offeren-grys, surplice worn at mass
Offerena *v*, to celebrate mass
Offerenol *a*, relating to the mass
Offerenu *v*, to perform mass
Offeriannol, Offerynol *a*, instrumental
Offeriannu *v*, to act as agent
Offeriant *n*, instrumentality
Offerol *a*, instrumental [to harness
Offeru *v*, to equip, to furnish; to shackle;
Offeryn -au *n*, instrument, tool
Offrwm *v*, to offer=Offrymu
Offrwm, ymau *n*, offering, sacrifice
Offrymiad *n*, sacrificing
Offrymu *v*, to offer, to sacrifice
Og -au *nf*, what is full of motion or life: youth; harrow: *a*, apt to move;
Ogaid *nf*, stroke of a harrow [youthful
Oged -au -i *nf*, harrow
Ogedu *v*, to use a harrow=Llyfnu
Ogfaen, fain *n*, hip, fruit of the dog-rose
Ogi *v*, to use the harrow, to harrow
Ogof -au, fëydd *nf*, cave, cavern; den
Ogofog *a*, full of caves, cavernous
Ongl -au *nf*, corner, angle
Ongli *v*, to make angular
Onglog *a*, having angles, angular
Onglyr -on *n*, quadrant
O hanaf, O honof. *See* O
Oi *v*, to proceed; to come forward
Oi *i*, well, very well
Oiad *n*, attending; waiting; listening
Oian *n*, listening; waiting
Oiannu, Oio *v*, to listen; to wait
Ol -ion -au -iaid *m*, mark, trace, track: *a*, hindmost, posterior. Olion, remains, leavings, refuse. Olau, marks, impressions, footsteps. Oliaid, those that are behind, or in the rear; the rear. Blaeniaid ac oliaid, leaders and followers; van and rear. Yn ol, according to; ago, back, past, after. Bod yn ol, to be behind or backward; to be wanting; to fall short. Olaf, last
Olafiad, iaid *n*, successor. Olafiaid, pos-
Olafiaeth *nf*, successorship [terity
Olbrain *n*, the herb crowfoot
Ole -oedd *nf*, ravine
Olew -on *n*, oil, unction

Olewwydd *np* (-en *nf*), olive-trees
Olewydd *n*, oilman, oil vender
Oli *v*, to go last; to be last
Oliannaeth *nf*, succession
Oliannol *a*, successive
Oliannu *v*, to form a track; to succeed
Oliant *n*, succession; tracing
Oliedydd -ion *n*, pricker (in hunting)
Olifaid *np*, olives, olive-berries
Oliffant *n*, ivory
Olp -au *n*, puncture; eyelet-hole
Olrhain *n*, search after; scrutiny: *v*, to trace; to search
Olrhe *n*, following a track
Olrhead, aid *n*, beagle
Olrheawd *n*, scrutiny
Olrheinadwy *a*, scrutable; traceable
Olrheinio *v*, to scrutinize; to trace out
Olrheinwr, wyr *n*, tracer, scrutinizer
Olw *n*, trace, track, mark
Olwyn -ion *nf*, wheel, trundle
Olwyno *v*, to wheel
Olwynog *a*, having wheels, wheeled
Olyncl *a*, following: *ad*, successively
Olysgrif, Olysgrifen -au *nf*, postscript
Olyniaeth *nf*, succession
Olynu *v*, to succeed
Olynwr, wyr, Olynydd -ion *n*, successor
Oll *a*, all, whole, every one
Oll *px*, all-, omni- =Holl
On, yn *nf*, ash
Onc -od *nf*, what is headlong; oaf
Onco *pn*, that, that there
Ond *c*, but, only: *pr*, except, but
Onen, yn *nf*, ash, ash-tree
Oni, Onid, Onis *ad*, not? is it not? *c*, if not, unless; except, until. Onid e, otherwise, else; if not so; is it not so?
Onol *a*, belonging to the ash
Onwydd *np* (-en *nf*), ash-trees
Or (ôr) oroedd *nf*, limit; margin, brim
Or *c*, if=Os, O, Od
Orch -au *nf*, limit; rim; border
Ordeinio *v*, to ordain
Ordinhâd, hadau *nf*, ordinance
Orfynag, eig *n*, timepiece
Orgraff -au *nf*, orthography
Ori *v*, to utter, to send out; to puff
Oriadur -ian -on *nf*, watch, timepiece
Oriain *v*, to puff, to pant
Orian *nf*, utterance; panting
Oriawr, oran *nf*, watch
Oriel -au *n*, porch, gallery
Orig *nf*, little while. Orig fach, one short hour
Origyn *n*, short space
Oriog *a*, having fits, fickle
Orlais, leisiau *n*, clock=Awrlais
Orn -au *n*, start; push; threat; fear
Ornedigaeth *nf*, threatening
Ornedd *n*, threatening state
Ornest -au *nf*, tilting, combat, duel
Ornestwr, wyr *n*, champion, dueller
Orni *v*, to start, to threaten
Oroïan *nf*, jubilation; joy: *v*, to shout in triumph
Os, O, Od *c*, if
Osai *n*, sweet juice; cider
Osg *n*, what tends from or out
Osgatfydd *ad*, peradventure=Ysgatfydd
Osged -au *nf*, laver, basin
Osgl -au *n*, Osglen *nf*, branch; twig
Osglawd *n*, ramification
Osgli *v*, to branch out; to shoot
Osglog *a*, branchy, branching
Osgo *n*, obliquity, slope. Ar osgo, obliquely
Osgoad *n*, starting aside
Osgöedd *n*, obliquity, starting
Osgoi *v*, to go aslant; to start; to evade
Osgoilyd *a*, apt to start aside; coy
Osgyd -au *n*, laver, basin
Osio *v*, to offer to do, to essay; to dare
Osp -ion, ysp *nc*, guest, visitor
Ospi *v*, to come as a visitor
Ostid *nf*, epithet for a shield
Ostl -oedd *nf*, open place; inn
Ostri, Ostlys *n*, display of hospitality
Osw *n*, what runs onward; steed
Oswydd *np*, war-horses; cavalry
Osyd *ad*, if so be; peradventure, perhaps
Ow *n*, breathing out; moan: *i*, alas! oh!

P.

Pa *a*, what. Pa beth, what thing, what. Pa bryd, what time, when. Pa bryd bynag, whenever, whensoever. Pa bynag, whatever. Pa fodd, how. Pa fodd bynag, however, howsoever. Pa ham, why, wherefore. Pa le, what place, where. Pa le bynag, wherever, wheresoever. Pa wedd, in what manner
Pab -au *n*, father, pope
Pabaidd *a*, papal; popish
Pabell, pebyll *nf*, tent, pavilion; tabernacle
Pabelliad *n*, fixing a tent
Pabellu *v*, to pitch a tent, to tabernacle
Pabi *n*, the poppy
Pabïol *a*, papaverous
Pabir *np*, rushes; rush candles
Pabl -au *n*, vigour, energy
Pablaidd *a*, active; nervous
Pabledd *n*, activity; vigour
Pablu *v*, to invigorate

Pabwyr *np* (-en *nf*, -yn *n*), rushes
Pabwyra *v*, to gather rushes
Pabwyrog *a*, full of rushes; full of wick
Pabydd -ion *n*, papist, Roman Catholic
Pabyddiaeth *nf*, popery
Pabyddol *a*, papistical, popish [tains
Pad *n*, what keeps together; what con-
Padell -i, pedyll *nf*, pan
Padellaid, eidiau *nf*, panful
Padellan, Padellig *nf*, little pan
Padelleg *nf*, the knee-pan
Padellu *v*, to form a pan
Pader -au *n*. Paternoster, the Lord's Prayer. Paderau, beads
Pae *n*, constraint; panting
Paeled -au *nf*, spread, plaster; scull-cap
Paen=Paun
Paent *n*, paint; colour
Paentio *v*, to paint
Paeol -au *n*, pail; pot
Paetu *ad*, on every side=Peutu
Paeth *n*, concurrence, agreement
Paff -iau *n*, lump; hulk
Paffio *v*, to lump; to thump, to box
Pang -au *n*, convulsion, pang; fit
Pango *v*, to have a convulsion or a
Pangol *a*, convulsive [fainting fit
Pangu *v*, to convulse, to faint
Pai *n*, what is objective
Paid *n*. cessation, quiet. *See* Peidio
Paill, peillion *cn*, farina, floor
Pain *cn*, bloom; fine dust; farina
Pair, peiriau *n*, instrumentality; cause; boiler, cauldron
Pais, peisiau *nf*, coat; petticoat. Pais arfau, coat of arms. Pais ddur, coat of mail, armour
Paisg *n*, coating; pod [prospect; scene
Paith, peithion, peithiau *n*, glance;
Pal -au *nf*, spread, ray; spade
Pal -od *n*, the puffin [ing out
Palad -on *n*, radiating, beaming, shoot-
Paladr, pelydr *n*, ray; beam; shaft; stem; stalk; axis
Paladrog *a*, having a shaft
Paladru *v*, to beam, to shaft; to bole
Paladrwym -au *n*, flail joint
Paladu *v*, to beam, to radiate
Palalwyf *nf*, the lime-tree
Palas -au *nf*, palace
Paled -au *nf*, shaft; javelin
Paledrydd -ion *n*, maker of darts
-du *v*, to cast a dart [palm
-au *nf*, flat end of a shaft; paw;
-l, eidiau *nf*, stroke of a palm
-l, eisiau *nf*, shoulder-blade, the
-u, to graze about [shoulder

Palfalwr, wyr *n*, flatterer
Palfod -au *nf*, stroke of a paw
Palfog *a*, pawed; having a palm
Palfre -od *nf*, palfrey, nag
Palfu *v*, to grope gently; to paw
Palff -au *n*, broad or square figure. Palff o ddyn, square-built man
Palffrai, eiod *nf*, palfrey
Pali *n*, glossy surface; satin
Palis -au *n*, pale, wainscot; the steep of
Paliso *v*, to pale, to wainscot [a rock
Palisog *a*, paled, wainscoted
Palm *n*, spread; flag
Palmant -au *n*, pavement
Palmantu *v*, to lay a paving, to pave
Palmidwydd, Palmwydd *np* (-en *nf*).
Palor -ion *n*, delver, digger [palm-trees
Palores -au *nf*, chough, daw
Palu *v*, to delve, to dig
Pall *n*, loss of energy; miss, failure; nought; neglect
Pall -au *n*, mantle; pavilion
Palladwy *a*, fallible; perishable
Pallder, Palldod *n*, fallibility; failed state; failure, abortiveness
Pallen *nf*, coverlet, quilt
Palliant *n*, failure; neglect
Pallu *v*, to fail; to cease; to neglect
Pam *ad*, wherefore? why?
Pan -au *n*, pan, bowl, cup
Pan *n*, fulling, milking. Melin ban, fulling-mill, fullery
Pân *n*, down, fur, flue; nap
Pan *ad*, when, whence, since [ther
Panan *n*, what involves or works toge-
Pand *ad*, what but, not
Pandy, dai *n*, fulling-mill
Paned *ad*, when, at which time
Paneg, penyg *nf*, gut, entrail
Panel -i *n*, thick platting of straw; cushion of a packsaddle
Panelog *n*, plaited; panelled
Panelu *v*, to plait, to mat, to panel
Panfa, fĕydd *nf*, fulling; banging
Pannas *nf*, plaited straw, mat, partition of plaited straw: *np* (*s* -en), parsnips. Pannas y dwfr, water parsnipe
Pannu *v*, to hem in; to make a depression; to cause a panic
Pannwl, ylau *n*, dimple; dingle
Pannyledd *n*, concavity
Pannylu *v*, to cause a sinking [low place
Pant -au, pentydd *n*, depression, hollow,
Pantog *a*, having a hollow or concavity
Pantu *v*, to sink in; to form a hollow; to indent; to dimple [shrink

Panwaen, wennydd *nf*, peat moss
Panwr, wyr *n*, fuller; banger
Panwriaeth *nf*, trade of a fuller
Papyr -au *n*, paper. Papyr newyddion, newspaper
Papyrfrwyn *np* (-en *nf*), *papyri* (*s*, *papyrus*), used in ancient Egypt as paper
Papyrol *a*, consisting of paper
Papyryn *n*, piece of paper
Par -au *n*, state of readiness; pair
Par -au *n*, cause; germ; spear
Para *v*, to continue, to last, to endure
Parabl -au *n*, speech; discourse
Parad *n*, causation, causing
Paradwy *a*, causable, effectible
Paradwyo *v*, to effect
Paradwys *nf*, paradise. Cylion paradwys, Spanish flies, cantharides
Paraeth *nf*, causation, cause
Paraethu *v*, to render causative
Parc -iau -au *n*, enclosure; park
Parcio *v*, to enclose, to hedge in
Parch *n*, respect, reverence
Parchadwy *a*, respectable
Parchedig *a*, respected; reverend
Parchedigaeth *nf*, reverence
Parchell, perchyll *n*, little pig
Parchlawn *a*, respectful
Parchlonder *n*, respectfulness
Parchu *v*, to respect, to revere, to have regard for, to esteem, to reverence
Parchus *a*, respectful; respectable
Parchusedd *n*, respectableness
Pardwn, dynau *n*, pardon
Pardynu *v*, to pardon, to forgive
Parddu *n*, fire-black, smut
Pardduo *v*, to smut, to grow smutty
Pared, parwydydd *n*, partition wall, wall
Paredlys *n*, pellitory of the wall
Parfaes, feisiau *nf*, epithet for a shield
Parfyg *n*, the herb henbane
Parhâd *n*, continuance, duration
Parhaol *a*, continuing, lasting [tinue
Parhau *v*, to persevere; to last; to con-
Parhâus *a*, constant, of long continuance, [perpetual
Pari *n*, drove, flock
Pariad *n*, causing; bidding
Parlas -au *n*, green plat of ground
Parlawr, lorau *n*, parlour
Parliant *n*, interlocution [argue
Parlio *v*, to discourse; to parley; to
Parlys *n*, palsy. Parlys mud, apoplexy
Parlysu *v*, to paralyze
Parod *a*, ready, prepared; prompt
Parodi *v*, to make ready, to prepare=Parotoi
Parodol *a*, preparatory, preparing
Parodoldeb, Parodrwydd, Parodedd *n*, preparedness, readiness
Parol *a*, causing, creative
Parotoawl *a*, preparatory, preparing
Parotõedd *n*, preparedness
Parotoi *v*, to prepare, to get ready
Parsel -au *n*, what is aimed at, butt
Parth -au *n*, part; division; region
Parthadwy *a*, discriminable, divisible
Parthed -oedd *n*, division
Parthedigaeth *nf*, discrimination
Parthedigol *a*, discriminative
Parthedd *n*, divided state
Parthgymmeriad *n*, participle
Parthiannol *a*, discriminative
Parthiannu *v*, to discriminate, to divide
Parthiant *n*, division, sharing [ing
Parthol *a*, discriminate; parting; divid-
Parthred -ion *n*, distinction; party
Parthrediad, Parthrediant *n*, discrimi-
Parthredu *v*, to discriminate [nation
Parthredus *a*, discriminating [divide
Parthu *v*, to partition, to separate, to
Parthyd *n*, distinction; characteristic
Paru *v*, to put in continuity; to pair
Parwar *a*, silent; calm; still
Parwg, ygoedd *n*, enclosed field, park
Parwyd -ydd *n*, Parwyden -au *nf*, par-
Parwydo *v*, to make a partition [tition
Parwydd -iaid *n*, verb
Parwyddiad, iaid *n*, verb=Perwyddiad
Parydd -ion *n*, causer, procurator
Pas *n*, exit; cough; hooping cough
Pasc *n*, the festival of Easter, the Passover. Pasc Bychan, Low Sunday. Dydd Sul y Pasc, Easter Sunday
Pasg *n*, feeding, fattening
Pasgedig *a*, fatted, fattened; fat
Pasgiad *n*, the act of fattening
Pasgnawd *n*, tendency to fatten
Pasio *v*, to expel; to pass
Pastwn, tynau *n*, long staff, pole; baton
Pastynu *v*, to beat with a staff
Pathawr *ad*, what matters it
Pathew -od *n*, the dormouse
Pau, penoedd *nf*, inhabited region, [country
Paun, peunod *n*, peacock
Paw *n*, what extends round
Pawan *nc*, spreader; peacock
Pawb *pn*, everybody, all persons, all. Pawb ac un, one and all
Pawd, podau *nf*, what stretches out; [shank
Pawen -au *nf*, paw; claw; hoof
Pawenu *v*, to use the paw
Pawgen -au *nf*, sock for a foot

Pawr, porion *n*, pasture; grazing: *v*, will graze; will devour
Pe *c*, if; though
Pebra *v*, to keep chattering
Pebraeth *n*, chattering
Pebre *n*, chatter, chat
Pebyll *np*, tents, pavilions: *s*, pabell
Pebyll -au *n*, tent, pavilion
Pebyllio, Pebyllu *v*, to pitch tents
Pecaid, eidiau *n*, bushel (S.W.)
Pech *n*, sin
Pechaberth -au *n*, sin-offering
Pechadur -iaid *n*, sinner
Pechaduri, Pechadurusrwydd *n*, sinfulness
Pechaduriaeth *nf*, sinful state
Pechadurus *a*, sinful, wicked
Pechod -au *n*, sin, evil act
Pechu *v*, to commit sin, to sin
Ped -ion *n*, what bears onward, foot
Ped, Pe, Pes *c*, if, though
Pedair *af*, four: *m*, pedwar
Pedeiran *nf*, one-fourth, quarter
Pedest *n*, motion of the feet
Pedestr -on *n*, pedestrian
Pedestres -au *nf*, female walker
Pedestrig *n*, walking pace
Pedestrol *a*, foot-travelling
Pedestru *v*, to travel on foot
Pedi *n*, round way of asking: *v*, to crave indirectly
Pedol -au *nf*, pedal, shoe (as of a horse)
Pedoli *v*, to shoe
Pedolog *a*, shod (as a horse)
Pedrain, einau *nf*, buttock; crupper
Pedreindor *n*, crupper cover
Pedrog *a*, of a square form
Pedrogl, Pedrongl -au *n*, quadrangle, square: *a*, square
Pedroglawd *n*, quadrating
Pedrogledd *n*, quadrature
Pedrogli, Pendrongli, Pendrori, Pedru *v*, to form a square, to quadrate, to square
Pedroglyn -au *n*, quadrate, quadrangle
Pedronglog *a*, quadrangular
Pedror -au *n*, quadrangle, square
Pedrus, &c.=Petrus, &c.
Pedrwg *n*, quadrature; perfect state
Pedrwgl, yglon *n*, what is perfect; model
Pedryad *n*, quadrating, squaring
Pedryael -oedd *nf*, what has four skirts; square
Pedrybed -ion *n*, quadruped
Pedrychwal *a*, four ways of spreading
[illegible]hwelyd *v*, to spread four ways
[illegible]n *n*, quadrate, square
[illegible], what spreads four ways
[illegible] *n*, quadrate state
[illegible] to quadrate
Pedrydydd *n*, fourth day of a week
Pedryfal -au *n* & *a*, square
Pedryfan -oedd *n*, quarry; quarter
Pedryfanu *v*, to form quarters, to quarter
Pedrygan *n*, what is contained between four; pinch between the three fingers and the thumb
Pedryging *n*, pinch of three fingers and (the thumb
Pedrylaw *n*, square used by artisans
Pedryled *n*, square superficies
Pedrylef -au *n*, perfect voice
Pedryliw -iau *n*, perfect colour
Pedrylun -iau *n*, perfect figure
Pedryo *v*, to make of four parts
Pedryoli, Pedryori *v*, to quadrate, to square
Pedryor -ion *n*, quadrate, square
Pedryran -au *nf*, a quadrant
Pedrysawdd, soddion *n*, a square root
Pedw *n*, what is complete, a square
Pedwar *am*, four: *f*, pedair. Pedwar ar ddeg, fourteen. Pedwar ar bymtheg, nineteen
Pedwaran -au *nc*, fourth, quartern, farthing
Pedwarcarn *np*, four hoofs: *a*, four-hoofed
Pedwarcarnog, Pedwarcarnol *a*, four-footed, having four hoofs. Pedwarcarnolion, quadrupeds
Pedwarcarnu *v*, to gallop
Pedwardull *n*, quadriform
Pedwardyblyg -ion *n*, quadruplicate
Pedwaredd *af*, fourth: *m*, pedwerydd
Pedwariad, iaid *n*, quarternion
Pedwariannu *v*, to make up of four
Pedwariant *n*, quaternity
Pedwarochrol *a*, quadrilateral
Pedwarplyg *a*, four-fold; quarto, 4to
Pedwartroed -ion *n*, quadruped
Pedwartroediog, Pedwartroedol *a*, four-footed
Pedwerydd (4ydd) *am*, fourth: *f*, pedwaredd (4edd)
Pedyd *np*, infantry
Pedd -au *n*, foot=Ped, Troed
Peddestr -on *n*=Pedestr, &c.
Peddyd, Peddytos *np*, infantry
Pefr *a*, fair, beautiful, fine, pretty, smart
Pefredd *n*, radiancy; gairishness
Pefren -od *nf*, smart little female, belle
Pefri *n*, splendour; gairishness
Pefrin *a*, radiant, gairish
Pefrol *a*, radiating; full of gaiety
Pefru *v*, to radiate; to smarten
Pefrwydd *np* (-en *nf*), spruce
Pefryn -od *n*, smart beau
Pefwch, Pefychdod *n*, dilation; effusion
Pefychu *v*, to dilate; to gush, to puff
Peg -au *n*, agent of expansion; eight
[illegible]

Pegaid, eidiau *n*, contents of a quarter
Pegor -au *n*, pivot; pert one
Pegori *v*, to form a pivot or axis
Pegwn, ynau *n*, pivot, pole, axis. Pegwn y gogledd, north pole
Pegwr, yrion *n*, pivot, axis
Pegynol *a*, belonging to an axis, polar
Pegynu *v*, to form a pivot or axis
Pei *c*, if it were, if it should be
Peidio *v*, to cease, to leave off. Peidiwch, Paid, don't. Peidwch â gwneyd hyny, don't do that
Peilio *v*, to spread out; to radiate
Peilged -ion *nf*, tribute of flour
Peillied *n*, bolted meal, flour
Peillio *v*, to bolt, to searce
Peillion *np*, fine flour, powder
Peinio *v*, to yield bloom or farina
Peio, Peiodi *v*, to render objective
Peiol *a*, objective; perceptive
Peiraid, eidiau *nf*, cauldronful
Peiran -oedd *nf*, necessary
Peiriad *n*, causer; cause
Peiriannol *a*, instrumental; organized, organic
Periannoli *v*, to render crusative
Peiriannu *v*, to put in a state to act; to organize; to harness
Peiriannwr, wyr, Peiriannydd -ion *n*, engineer; organizer; harnesser
Peiriant, iannau *n*, machine, engine; instrument, implement, tool; organ
Peiriennyn *n*, instrument
Peirwyddiad, iaid *n*, verb=Perwyddiad
Peisgwyn *n*, the great white poplar
Peisgylch -au *n*, crinoline
Peiswyn *n*, chaff
Peithas -au *nf*, scout, scout boat
Peithiant *n*, laying open; scouting
Peithin, Peithiw *a*, being open or plain
Peithio *v*, to lay open; to scout
Peithiog, Peithig *a*, open, desert, waste
Peithwg *n*, open space; hunting-ground
Peithwydd *np*, the slay or reeds of a loom
Peithyn -au *n* & *cn* (-en *nf*), what is open; open surface; tile, slate; sheet, page; slay of a loom; cog
Peithyndo *n*, tiled roof
Peithynen *nf*, the ancient bardic writing frame, consisting of the *ebillwydd*, or staves, on which the letters were cut, and the *pillwydd*, or supporters, in which the end of the staves were
Pel -au -i *nf*, moving body; ball [fixed
Pela -on *n*, what hovers; titmouse
Peled *nf*, ball, bullet
Peledu *v*, to throw a ball
[illegible]

Peleidriant *n*, radiation
Peleidrio *v*. to radiate=Pelydru
Pelen -i *nf*, little ball; bullet; pill
Pelenu *v*, to form into a ball
Peleu -od *n*, green linnet
Pelgip -au *nf*, racket for a ball
Pelid *n*, radiancy, splendour
Pelio *v*, to ray, to brandish
Pelre *n*, turmoil, bustle; billiards
Pelu *v*, to throw a ball; to ball
Pelwr, wyr *n*, ball-player, ball-maker
Pelyd *np*, stockings without feet
Pelydr -on -au *np*, rays, beams
Pelydrog *a*, radiant, gleaming
Pelydru *v*, to radiate, to gleam
Pelydryn *n*, ray, beam
Pell *a*, distant, remote, far
Pellâd *n*, removing to a distance
Pellâu *v*. to put far off; to go far off
Pellder, Pelldra *n*, remoteness, distance
Pelldrem -iau *nf*, far view
Pelldremiant *n*, far viewing
Pellddrych -au, Pellwelyr -on *n*, telescope, spying-glass
Pellebrol, Pellebyrol *a*, telegraphic
Pellebrn *v*, to telegraph
Pellebyr -on *n*, telegraph. — trydan, — trydanol, electric telegraph
Pellen -au -i *nf*, round mass, ball
Pellenaidd *a*. like a ball, round
Pellenig *a*, of distant range, far, remote
Pellenigrwydd *n*, remoteness
Pellenu *v*, to form into a ball
Pellfynag, eig *n*, telegraph
Pellfyneg -ion *nf*, telegram [telegraphy
Pellfynegiaeth, Pellebraeth -au *nf*,
Pellseiniadur *n*, telephone
Pellt *n*, what is external; surface
Pelltu *v*, to form a surface
Pellu, Pellynu *v*, to remove far off
Pellus *a*, surrounding; compact
Pellynig *a*, far-extending
Pen -au *n*, head; chief; end; top. Ym mhen yr heol, at the end of the street
Pen *a*, head, chief, supreme
Penadur -iaid *n*, supreme, sovereign
Penadur -on *n*, sovereign (20 shillings)
Penaduriaeth *nf*, supremacy [chief
Penaeth *nf*, supremacy: *n*, principal,
Penaethu *v*, to act as a chief
Penaf *a*, chief, principal, most eminent
Penafiaeth *nf*, pre-eminence
Penagored *a*, open at the top
Penaig *n*, sovereign, chief
Penant, aint *n*, supremacy; sway
Penardd, eirdd *nf*, projection of a hill
[illegible]

Penaur *n*, the yellow hammer
Penbaladr *a*, particular; general, universal [gerheads
Penben *ad*, with heads together; at log-
Penbleth *nf*, distraction of head
Penboeth *a*, hot-headed: *nf*, the cularage
Penbwl *a*, blunt-headed, thick-headed, stupid
Penbwl, Penbwla, Penbyliad, penbyliaid *n*, blockhead, dullard; tadpole. Penbwla, the fish miller's thumb
Penbyledd *n*, blockishness, stupidity
Pencais, ceisiaid *n*, receiver general
Penceirddiad, iaid *n*, chief singer [song
Penceirddiaeth *nf*, office of a chief of
Penceisiad, iaid *n*, chief collector
Pencenedl -oedd *n*, chief of a family
Pencerdd -iaid *n*, master of song
Penci, cwn *n*, the dog-fish
Penciwdod -iaid *n*, generalissimo
Penclwm, clymau *n*, knot at the end
Pencnaw -iau *n*, receiving end of a joint
Pencyfeistedd *n*, high court
Pencynghor -iaid *n*, chief counsellor
Pencynydd -ion *n*, chief huntsman
Penchwiban *a*, light-headed, giddy
Penchwibandod *n*, capriciousness
Penchwibanu *v*, to become hair-brained
Pendant *a*, express; arbitrary
Pendefig, Pendeddig -ion *n*, grandee, nobleman, noble, peer, chieftain
Pendefigaeth *nf*, aristocracy, peerage
Pendefiges -au *nf*, lady of quality, peeress
Penderfyniad *n*, conclusion, determina-
Penderfynu *v*, to determine [tion
Pendew *a*, thick-headed; stupid. Hwyad bendew, loggerhead duck
Pendifadu *v*, to distract
Pendifaddeu *a*, indispensible, special
Pendist -iau *n*, piazza, colonnade
Pendodaeth *nf*, superiority
Pendodi *v*, to render peculiar
Pendodol *a*, discriminative [turvy
Pendraffollach *ad*, heels over head, topsy-
Pendramwnwgl *a*, headlong
Pendraphen *a*, huddled; confused
Pendrawn *a*, giddy-headed
Pendreiglo *v*, to roll the head about
Pendrist *a*, having a drooping head, sad
Pendro *nf*, vertigo; staggers
Pendroi *v*, to become giddy
ndrondod *n*, giddy-headedness
droni *v*, to be hair-brained
wm *am*, heavy-headed, top-heavy:
endrom
ymu *v*, to grow top-heavy
mmian *v*, to be peddling

Penddar *nf*, Penddaredd *n*, vertigo; giddiness of the head
Penddariad *n*, growing giddy
Penddaru *v*, to grow giddy-headed
Penddiged *nf*, inflamed tumour, bile
Penddu *n*, the bird blackcap; marsh
Penddtiyn -od *n*, botch, bile [cudweed
Penelin -au *n* & *nf*, top of the elbow; the
Penelino *v*, to elbow [elbow
Penes -au *nf*, lady of high rank
Peneuryn *n*, goldfinch; yellow hammer
Penfaddeu *a*, specially forfeited
Penfaen *a*, having a pointed head or top;
Penfas *a*, shallow-pated; stupid [copped
Penfeddal *a*, soft-headed; simple
Penfeddw *a*, giddy-headed
Penfelyn *am*, yellow-headed: *f*, penfelen. Y penfelyn, the yellow hammer
Penfoel *a*, bare-headed; bald-headed
Penfras *a*, fat-headed: *n*, the codfish
Penffest *a*, headstrong; obstinate
Penffestin -ion *nf*, helmet
Penffestr -au *n*, head-stall; collar; halter
Penffetur *a*, headstrong; stubborn
Penffluwch *a*, bushy-headed [halter
Penffrwyn -au *n*, head-stall, muzzle;
Pengadarn *a*, strong-headed
Pengaled *a*, hard-headed: *nf*, knapweed
Pengam *a*, having the head turned; obstinate, perverse, headstrong
Pengamrwydd *n*, wryness of the head; perverseness, obstinacy
Penganad *a*, closed at the top
Pengernyn *n*, the gurnard, gurnet
Penglog -au *nf*, skull, cranium, noddle
Pengloi *v*, to close the end
Penglwm, glymau *n*, knot at the end
Penglymu *v*, to tie at the end; to settle, to decide, to set at rest
Pengoch *a*, red-headed: *nf*, knotgrass
Pengoll *a*, having the end lost
Pengrach *a*, scabby-headed
Pengrest *a*, scurfy-headed
Pengroes *a*, having the end crossed
Pengrwn *am*, round-headed: *f*, pengron
Pengrych *ac*, rough or curly headed: *f*, pengrech [gryniaid, the Roundheads
Pengryniad, iaid *n*, round-head. Y Pen-
Penguwch -iau *n*, cap, bonnet
Penhaiarn -od *n*, the gurnard
Penhwntian *v*, to be tottering
Penhwyad, aid *n*, the pike or jack
Penhynaif, hyneifion *n*, supreme elder
Peniadur -iaid *n*, principal; top
Penial *n*, capital; chief; helmet
Peniant *n*, capitation
Penin *nf*, pin, nib, nibble

Penigamp *a*, excellent, superior
Penlas *a*, blue-headed: *nf*, the knotgrass
Penlin, penliniau *nf*, top of the knee, [knee
Penlinio *v*, to kneel down
Penlöyn *n*, blackcap; titmouse
Penllad *n*, supreme good
Penlle *n*, head-stead; numskull
Penlliain, llieiniau *n*, head-cloth
Penllorcan *n*, jolt-head [sewin
Penllwyd *a*, gray-headed: *n*, grayling;
Penllwydi, Penllwydni *n*, grayness of the head [next to a corner
Penllyw -ian *n*, chief leader; the stone
Penllywiawdwr, wyr *n*, general
Penllywodraeth *nf*, supreme government
Penllywydd -ion *n*, sovereign
Penllywyddiaeth *nf*, sovereignty
Pennill -ion *n*, verse, stanza
Pennilliach *np*, trifling verses
Pennillio *v*, to form stanzas
Pennod -au *nf*, chapter
Pennoeth *a*, bare-headed
Penod, Penawd *n*, conclusion, end, close
Penodi *v*, to specify, to assign, to appoint
Penodol *a*, particular, especial; definite,
Penodoldeb *n*, definitiveness [specific
Penodoli *v*, to render definitive
Penol *a*, capital, principal
Penon -au *nf*, pennant, flag
Penor -au *n*, headpiece; muzzle, head-
Penpryd *n*, visage, aspect [stall
Penre *nf*, hair-lace, fillet
Penrhaith, rheithiau *n*, what has chief right, the chief of the law
Penrheithiant *n*, sovereignty [joram
Penrudd *a*, ruddy-headed: *nf*, wild mar-
Penrwym -au *n*, head-band; muzzle
Penrydd *a*, loose-headed; loose-ended; licentious, profligate
Penryn -oedd -au *n*, promontory, cape
Pensach *nf*, the mumps
Pensaer, seiri *n*, chief architect
Pensag *n*, the hop-plant, hops
Pensedd -au *nf*, supreme seat
Pensel -au *n*, grand standard
Penswyddog -ion *n*, chief officer
Pensyfrdan *a*, light-headed, stunned
Pensyfrdandod *n*, craziness [stun
Pensyfrdanu *v*, to craze the head; to
Pentan -au *n*, fire back, hob: *a*, made at the hearth, homespun, homemade
Penteulu -oedd *n*, head of a family
Pentewyn -ion *n*, firebrand
Penteyrn -edd -oedd *n*, chief prince
Pentir -oedd *n*, headland; land steward
Pentref -i -ydd *n*, village; homestead

Pentwr, tyrau *n*, raised heap, heap
Penty, tai *n*, penthouse, shed [mulate
Pentyru *v*, to heap, to amass, to accu-
Pentywysog -ion *n*, supreme prince
Penu *v*, to predominate; to specify
Penwag *a*, empty-headed
Penwag, weig *n*, herring
Penwan *a*, weak-headed
Penwar -au *n*, head-stall; muzzle
Penwendid *n*, weakness of the head
Penwisg -oedd *nf*, head-dress
Penwn, ynau *n*, banner, standard
Penwyn *am*, white-headed: *n*, bald buzzard: *af*, penwen
Penwyni *n*, whiteness of head
Penyd *n*, atonement, penance
Penydiad *n*, doing penance
Penydiol *a*, atoning, expiatory
Penygen *nf*, paunch, gut
Penygu *v*, to render peculiar
Penyn *n*, capital (in architecture)
Penynad -on *n*, chief-justice
Penysgafn *a*, light-headed
Pepra *v*, to keep chattering
Epraeth *n*, chattering, babbling
Pepru *v*, to chatter, to prate
Per *np*, pears, pear-trees; sweet-fruit
Per *a*, delicious, sweet, luscious
Per -au *nf*, spit=Bêr
Peran -au *nf*, pear
Perarogl -au *nf*, perfume, aroma
Peraroglledd *n*, perfumery
Peraroglí *v*, to perfume
Peraroglus *a*, odorous, fragrant
Perc *a*, compact, trim: *n*, perch
Perced *nf*, wrapper; bow net
Percell -oedd *nf*, store, magazine
Percu *v*, to trim, to smarten
Percus *a*, trim, smart
Perchen -oedd, Perchenog -ion *n*, owner, possessor. Pob perchen anadl, every living being
Perchenogaeth *nf*, ownership [session
Perchenogaethu *v*, to give or take pos-
Perchenogi *v*, to possess, to own, to claim
Perchi *v*, to respect, to revere
Perdra *n*, deliciousness, sweetness
Pereiddio *v*, to dulcify; to sweeten
Pereiddlais, leisiau *n*, pleasant voice, sweet sound: *a*, sweet-voiced
Pererin -ion *n*, pilgrim
Pererindod *n*, pilgrimage
Pererinio *v*, to peregrinate
Perfagl *nf*, the herb periwinkle [entrails
Perfedd -ion -au *n*, centre: *cn*, inwards,
Perffaith *a*, perfect, complete [tion

Perffeithio *v*, to perfect [sheltering
Perging *n*, screen, settle: *a*, screening,
Perhau *v*, to make or become delicious
Peri *n*, causation, cause: *v*, to cause;
Periadur -on *n*, causer, cause [to bid
Periant *n*, causation
Perig *a*, extreme; perilous
Perigl *n*, danger [treme unction
Periglo *v*, to make extreme; to give ex-
Periglor -ion -iaid *n*, priest, incumbent
Perlais, leisiau *n*, Perlef -au *nf*, melodious voice: *a*, sweet-voiced
Perlewyg -on *n*, ecstasy
Perloes -ion *nf*, rapture, ecstasy
Perlysiau *np*, aromatic herbs; spices
Perllan -au *nf*, orchard. Coch y berllan, redstart; bullfinch
Perllys *cn*, sweet herbs; parsley
Peron *n*, cause; the Lord
Peror -ion *n*. melodist, musician
Peroriad *n*, producing of melody; playing of music
Peroriaeth *nf*, melody; music; idle talk
Peroriaethu *v*, to make a melody
Peroriant *n*, practice of music
Perorio *v*, to practice music
Persain, seinian *nf*, euphony: *a*, euphonious
Pert *a*, smart, spruce, pert [perten
Pertedd *n*, smartness, pertness
Pertu *v*, to smarten, to trim
Pertyn -od *n*, smart little fellow: *f*,
Perth -i *nf*, bush; brake; hedge
Perthen *nf*, bush
Perthgae -au *n*, quickset hedge
Perthyn -oedd *n*, what is appropriate
Perthyn *v*, to appertain, to belong
Perthynad *n*, appertaining
Perthynas -au *nf*, relation; relative; appurtenance
Perthynasol *a*, appropriate; relative
Perthynasoli, Perthynasu *v*, to render appropriate
Perthynedigaeth *nf*, appropriation
Perthynol *a*, pertaining, relative, be-
Perthynoldeb *n*, relativeness [longing
Perthynoli *v*, to render appropriate
Perthynu *v*, to appertain, to belong
Perthynus *a*, appropriate, relative
Peru *v*, to cause; to effect; to bid; to
Perwg, ygon *n*, hurdy-gurdy [maintain
Perwr, wyr *n*, causer; one who orders
Perwraidd *n*, liquorice root
[illegible] *n*, perry
[illegible] *np* (-en *nf*), pear-trees
[illegible]iad, iaid *n*, verb
[illegible]on *n*, occasion, purpose, [illegible] air
[illegible] *a*, eventual, incidental

Perydd -ion *n*, causator, causer
Peryf *n*, causer; sovereign
Perygl -on *n*, danger, peril
Perygledd *n*, danger
Peryglu *v*, to run into danger
Peryglus *a*. dangerous, perilous
Pes *c*, if=Pe, Ped
Pesgu *v*, to feed, to fatten; to grow fat
Pestodi *v*, to bustle about
Peswch *n*, cough: *v*, to cough (S.W.)
Pesychlyd *a*, troubled with cough
Pesychlys *n*, the coltsfoot
Pesychu *v*, to force out, to cough
Petai *v*, if it should be, if it were=Pe byddai, Pe bai
Petrus *a*, apt to start; hesitating: *np*, partridges: *s*, petrusen
Petrusad *n*, hesitating, doubting
Petrusder *n*, hesitation, doubt
Petrusen *nf*, startler; partridge
Petrusi *n*, startling; hesitation
Petruso *v*, to startle; to hesitate
Petrusol *a*, startling; hesitating
Petrysel, Petryal -au *n*, square: *a*, square
Peth -au *n*, thing; something; quantity, part; some. Beth, Pa beth, what
Pethan -od *n*, little thing; babe
Pethyn, pethach *n*, little thing
Peuad, Peuant *n*, panting; pausing
Peuawr *a*, hourly: *ad*, hourly
Peues -oedd *nf*, place of rest; country
Peufer *a*, whining; neighing
Peuferu *v*, to whine; to neigh
Peunes -od *nf*, peahen; fine girl
Peunoeth *a*, nocturnal, nightly
Peunos, Peunosol *a*. nocturnal, nightly
Peunydd, Peunyddiol *a*. diurnal: *ad*, daily [to pause, to hesitate
Peuo *v*, to spread out; to pant, to puff;
Peuol *a*, panting; pausing
Peusyth *n*, dovetail (in joinery)
Peutu *ad*, on each side, on both sides
Pi -od *n*, state of being in; pie, magpie
Pia *nf*, pie, magpie
Piant *n*, possession, ownership
Piau *v*, to own, to possess
Pib -au *nf*, pipe; tube; lax
Pibell -i -au -ion *nf*, pipe, tube, duct; musical pipe. Pibellion, channels
Pibellog *a*, having a pipe
Pibellu *v*, to pipe; to form a pipe
Pibellwr, wyr, Pibellydd -ion *n*, piper,
Piben -i *nf*, pipe, duct, flue [pipe-maker
Pibglwyf *n*, fistula
Pibgnau *np* (gneuen *nf*), chestnuts
Piblyd *a*, apt to squirt, squirting
Pibl[illegible] *n*, the diaphragm

Pibo *v*, to pipe; to squirt
Pibol *a*, piping; squirting
Piboowy *cn*, icicles [to bud
Pibori *n*, piping; budding: *v*, to pipe,
Piborig *a*, piping; budding
Pibydd -ion *n*, piper, pipe-layer
Pibyddiaeth *nf*, pipe-laying
Picell -au *nf*, dart, javelin
Picellai, eion *nc*, dart thrower
Picellu *v*, to throw a dart
Pieffon, ffyn *nf*, pike-staff
Pieffonch, ffyrch *nf*, pitchfork
Picio *v*, to dart, to fly suddenly
Picwd, ydau *n*, the prickled dog, the
Picyn -au *n*, piggin, noggin [hound-fish
Picynaid, eidiau *n*, pigginful
Pid *n*, tapering point
Piff -iau *n*, puff, sudden blast
Piffio *v*, to puff, to whiff [pip
Pig -au *nf*, point, pike, nip; bill, beak;
Pigawglys, Pigoglys *cn*, spinach
Pigfain *a*, sharp-pointed
Pigfan *n*, mark of point
Pigfanu *v*, to puncture [to point
Pigfeinio *v*, to accuminate, to sharpen,
Pigion *np*, pickings; selections
Pigl *n*, the herb hound's-tongue
Piglas, Piglwyd *a*, pale-visaged. Edrych yn biglas, to look blue
Pigo *v*, to prick, to peck, to pick; to
Pigoden *nf*, prickle; shrew [choose
Pigog *a*, pointed, full of points, prickly
Pigoga *nf*, spinach
Pigwlaw *n*, spitting of rain
Pigwn, ynau *n*, cone; beacon; turret
Pigwrda *n*, sort of play
Pigwrn, yrnau *n*, pinnacle, spire
Pigws *nf*, small or narrow point; small nook or corner
Pigyn *n*, stitch; pleurisy
Pigyrnu *v*, to spire, to bristle up
Pil -iau *n*, what hovers; serjeant; peel;
Pila -on *n*, finch [inlet, creek, estuary
Pilai, eion *nc*, moth, butterfly
Pilaid *a*, transient, frail; mean
Pilan -od *nf*, sparrow-hawk
Pilcod *np* (-yn *n*), minnows
Pilcota *v*, to catch minnows
Pildin *nf*, gall by riding
Pilen -au *nf*, cuticle, rind; fringe
Pilenu *v*, to form a cuticle
Piler -au -i *n*, pillar, column [basalt
Pilergraig, greigiau *nf*, basalt rock,
Pileru *v*, to build upon pillars, to erect
Piliad, Piliant *n*, paring, peeling [pillars
Pilig *n*, vessel of bark; laver

Pillon *np* (-en *nf*), peelings, strippings;
Pilo *n*, rod of an apparitor [film
Pilus *a*, transient, frail; mean
Pilwrn, yrnau *n*, dart
Pilyn -au *n*, tegument; garment; clout; pilion; side-saddle
Pilynu *v*, to put on a vesture
Pilys -au *n*, robe, pelisse
Pill -ion *n*, pivot; shaft; stem, stock; tong; goal; stronghold; frame; heater
Pillgorn, gyrn *n*, the neck joint
Pillgyn -ion *n*, plug, stopple
Pillwydd *np* (-en *nf*), dead standing trees; the frame of the ancient *Peithynen*, being the cross bars, or supporters, in which the ends of the keys or staves were inserted
Pillyn *n*, small stem; peg
Pin -au *n*, pin; stile, pen
Pîn *cn*. the pine, fir
Pinc, Pincyn *n*, sprig; chaffinch
Pinc *a*, smart, brisk; gay; fine
Pincen -od *nf*, sprig; spray; gay female
Pincio *v*, to cover with sprigs
Piniwn, iynau *n*, gable end, pine-end
Pinwydd *np* (-en *nf*), pine-trees
Pinygl -au *n*, pinnacle, turret
Pinyglu *v*, to form a pinnacle
Pioden, piod, Piogen, Piog -od *nf*, magpie, pie. Piogen y coed, jay
Pipian, Pipianu *v*, to pipe, to pule
Pipre *nf*, diarrhœa, lax
Piser -i *n*, jug, pitcher, can
Pisg *np*, blisters, bladders, pods
Pisgen *nf*, wheal; linden
Pisgenu *v*, to blister; to pod
Pisglwyf *n*, diabetes
Pisgwrn, yrnod *n*, pimple, wheal
Pisgwydd *np* (-en *nf*), linden-trees
Pisgyrnu *v*, to break out in pimples
Pistyll -oedd *n*, spout; cataract
Pistyllio, Pistyllu *v*, to spout out
Piswydd *np* (-en *nf*), spindle-trees
Pitan *nc*, teat, nipple
Pitw *a*, minute, petty
Pith -ion *n*, what is granulated
Pithell -od *nf*, the shard fish
Piw -od *n*, dug, udder
Pla, plâu *n*, the plague; pestilence
Plad -iau *n*, flat piece; plate
Pladren *nf*, one who flaunts
Pladres -i *nf*, flaunting woman
Pladur -iau *nf*, scythe
Pladuro *v*, to use a scythe
Pladurwr, wyr *n*, mower
Plaid, pleidiau *nf*, side, party; faction;

Plân, planoedd *n*, plane
Plân *n*, plane-tree [tion
Plan -oedd *n*, ray; scion, shoot; planta-
Planad -au *n*, shooting off; meteor
Planc -iau *n*, plank, board
Planed -au *nf*, shooting body; planet
Planfa, fëydd, Planigfa -oedd *nf*, plan-
Planiad *n*, shooting; planting [tation
Planigyn, planigion *n*, plant, shoot, vege-
Planol *a*, shooting; planting [table
Plant *np* (plentyn *n*), offspring, children
Plantach, Plantos *np*, little children
Plantog *a*, having children
Planu *v*, to shoot off; to plant
Plas -au *n*, hall, palace
Plastr -au *n*, plaister, daub
Plastriad *n*, plaistering
Plëu *v*, to infect with a plague
Pledren -i *nf*, bladder
Pledru *v*, to stretch out
Pledryn -au *n*, slang, slip
Plegid *n*, cause. O blegid, because. O'm plegid, on my account
Pleiden -i *nf*, hurdle, wattling
Pleidgar *a*, factious, partial
Pleidgarwch *n*, partiality, partisanship
Pleidiad *n*, siding with; partisanship
Pleidio *v*, to take a part, to side with
Pleidiol *a*, adherent; belonging to a party; partial
Pleidlais, leisiau *nf*, vote, suffrage
Pleidleisio *v*, to vote
Pleidydd -ion *n*, partisan
Pleiniad *n*, radiation
Plent -ydd *nf*, ray; slide
Plentyn, plant *n*, child, baby
Plentynaidd *a*, childish, babyish
Plenydd *n*, radiance; display
Pleth -i -au *nf*, plait, braid
Plethbin -au *n*, bobbin
Plethol *a*, plaiting, wreathing
Plethu *v*, to plait, to wreathe
Plicio *v*, to pluck, to peel, to strip
Plig *n*, plucking off, peeling
Pling *n*, stripping off
Plingo *v*, to flay, to strip off
Plisg *cn* (-yn *n*), shells, husks, pods
Plisgo *v*, to shell, to husk
Plith *n*, state of being blended. Ym mhlith, among. Plith draphlith, helter skelter; confusedly, in confusion
Plitho *v*, to blend, to be blended or mixed together
-iau, Plocyn -au *n*, block, plug
) (-en *nf*), feathers, down
Plufled *n*, feathering, fledging
) *n*, soft feathers, down

Pludd, &c.=Plydd, &c.
Pluenu *v*, to plume; to fledge [feathers
Pluf *np* (-en *nf*, -yn *n*), plumage,
Plufio, Pluo *v*, to plume; to deplume
Plufol *a*, feathering, pluming
Pluog, Plufog *a*, feathered, fledged
Plw *n*, what spreads out
Plwc *n*, space, while; deal [troubled
Plwca *n*, spread; plash; *a*, muddy,
Plwng *n*, plunge, splash
Plwm *n*, lead
Plwyf -au -i *n*, community; parish
Plwyfogaeth *nf*, parish jurisdiction; parish settlement
Plwyfogi *v*, to settle in a parish
Plwyfol *a*, parochial: *n*, parishioner
Plwyfoli *v*, to render parochial
Plwyfolion, Plwyfogion *np*, parishioners
Plwyn -iau *n*, maturity; puberty
Plwyno *v*, to have signs of puberty
Plydd *a*, delicate; limber, pliant; soft
Plyddhau *v*, to render pliant or soft
Plyddo *v*, to soften; to grow limber
Plyg -ion *n*, double, fold
Plygain, geiniau *n*, early morn, dawn; [matins
Plygaint *n*, dawn, day-spring
Plygeiniol *a*, dawning; matin
Plygiad *n*, doubling, folding
Plygiant *n*, duplication
Plygiedydd -ion *n*, tweezers; folder
Plygol *a*, doubling, folding; bending
Plygu *v*, to double, to fold, to bend, to stoop
Plym *n*, what agonizes
Plymen -au -i *nf*, plummet; flake
Plymio *v*, to leaden, to plumb
Plymnwyd -au *nf*, struggle, conflict
Plymol *a*, agoniziny, writhing
Plymu *v*, to cover with lead [greater
Po *c*, if, by how much. Po mwyaf, the
Pob *a*, each, every. Bob yn un, one by
Pob *n*, bake: *a*, baked [one
Poban -au *nf*, oven; roaster
Pobdy, dai *n*, bakehouse; oven
Pobi *v*, to bake; to roast; to toast
Pobiant *n*, baking, batch
Pobl -oedd *cn*, people
Poblach *np*, low or common people
Pobli *v*, to people, to colonize
Poblog *a*, peopled, populous
Poblogaeth *nf*, populousness; population
Poblogi *v*, to make populous, to people
Poburies -au *nf*, baking-woman
Pobydd -ion, Pobur *n*, baker
Pobyddiaeth *nf*, art of baking
Poc, Poca, Pocyn *n*, smack; kiss
Pod *n*, what is taken in
Podi *v*, to take in, to comprehend

Podr *af*, rotten, putrid: *m*, pwdr
Poen -au *nf*, pain, torment, agony
Poenedigaeth *nf*, tormenting
Poeni *v*, to pain; to suffer pain
Poenofaint *n*, punishment
Poenol *a*, tormenting, paining
Poenus *a*, paining, painful; toiling
Poenydio *v*, to torture, to torment
Poer -ion *n*, spittle, saliva
Poerai *n*, bastard pellitory
Poergarthol *a*, expectorant. Poergarthol-ion, expectorants
Poeri *v*, to spit, to expectorate
Poeriant *n*, salivation
Poerlys *cn*, bastard pellitory
Poerol *a*, spitting, salivary
Poeryn *n*, spitter; sycophant, flatterer
Poes -au *n*. state of being
Poesi *v*, to be existing
Poeth *a*, hot, scorching. fiery
Poethder, Poethni *n*. hotness, heat
Poethi *v*, to heat, to be heated
Poethiad, Poethiant *n*, heating
Poethol *a*, heating, burning
Poethwg *n*, torridity, aridity
Poethwy *n*, the razorbill
Poethwyn *n*, burning passion
Poethwynt -oedd *n*. horrible tempest; blast; typhoon. simoon
Polio *v*, to fix a pole
Polion *np* (pawl, polyn *n*), stakes, poles
Polioni *v*, to set poles; to empale
Pon *n*, what is puffed or blistered
Pona, Ponag *c*, if not; should it not? [unless, except
Ponar *nf*, puff, pod
Ponc -iau *nf*. hillock, tump
Poncen *nf*, Poncyn *n*, small hillock
Poncio *v*, to swell, to puff, to heave
Pond *ad*, is it not? what else?
Poni, Ponid *ad*, what not? is it not?
Ponio *v*, to swell, to puff
Pont -ydd, pynt *nf*, arch, bridge. Pont bren, a wooden bridge. Pont gareg, a stone bridge. Pont yr ysgwydd, the collar-bone [a bridge
Pontbren -i *n*, a piece of timber forming
Poplys *np* (-en *nf*), poplar-trees
Por, pŷr *n*, supreme lord
Porch -oedd *n*, pig, swine
Porchell, perchyll, Porchellan, Porchellyn *n*, young pig, little pig
Porchellu *v*, to bring forth pigs
Porfa, fëydd *n*, pasture, grass
Porfäd *n*, pasturing
Porfadir -oedd *n*, pasture-ground
Porfäu, Porfelu, Poriaunu *v*, to depas-
Porfelydd -ion *n*, pasturer, grazier
Porffor *a* & *n*, purple
Pori *v*, to graze, to browse; to eat
Poriadaeth *nf*, agistment
Poriant *n*, pasturage, browsing
Poriol *a*, pasturing, grazing
Portreiad *n*, pattern, sampler, model
Porth, pyrth *n*, aid, help, second; what bears; sustenance; gate, gateway; carriage: *nf*, ferry; port
Portha *v*, to afford aid or help
Porthfa, fëydd *nf*, Porthle -oedd *n*, carrying-place; port
Porthi, Porthiadu *v*, to aid, to support; to feed; to bear, to convey. Porthi'r gwasanaeth, to respond (in church)
Porthianna, Porthiannu *v*, to provide
Porthiannus *a*, having support [support
Porthiant, Porthid *n*, support, succour, assistance
Porthladd -oedd -au *n*, port, harbour
Porthloedd *n*, means of support
Porthlys *n*, porte-mote
Porthmon, myn *n*, purveyor, drover
Porthmona *v*, to act as a drover
Porthmonaeth *nf*, purveyance
Porthog -au *nf*, portcullis
Porthol *a*, aiding, supporting
Portholdeb *n*, supported state
Portholi *v*, to render support
Porthor -ion *n*, porter, doorkeeper
Porthordy, dai *n*, porter's lodge
Porthorddwy *n*, aiding of violence
Porthori *v*, to act as porter
Porthoriaeth *nf*, porter's office
Porthwr, wyr *n*, provider; feeder; porter
Porthwy *n*, assistance, support
Porthwys -ion *n*, ferryman
Pos *n*, growth, increase
Posel *n*, curdled milk, posset
Posfardd, feirdd *n*, preceptive bard
Posiar, ieir *nf*, fattened hen
Posio *v*, to examine, to pose
Posned -au *n*, squat; skillet; sancepan
Post, pyst *n*, post, pillar
Postio *v*, to put up a post; to put up on [a post
Pot -iau *n*, pot
Potel -i *nf*, bottle; truss
Potelu *v*, to bottle; to truss
Poten -i *nf*, paunch; pudding
Potenig *nf*, little paunch
Potenog *a*, having a paunch
Potenu *v*, to form a paunch
Potes *n*, pottage, broth, soup
Potio *v*, to pot; to tipple
Poth *n*, what bulges out; boss

Pothell -au -i *nf*, wheal, blister
Pothellog *a*, puffy; blistered
Pothellu *v*, to puff; to blister
Pothon *n*, boss; cub
Powys *n*, state of rest
Prad *n*, gentle spread; rub
Praff *a*, ample; thick round
Praffder *n*, thickness round
Praffu *v*, to thicken in compass
Praidd, preiddiau *n* & *cn*, flock, herd; booty, prey
Prain, preinian *n*, feast, banquet
Praith, preithiau *n*, act, deed; practice
Pranc -iau *n*, frolic, prank
Prancio *v*, to play a prank, to caper
Pratio *v*, to stroke, to coax
Praw -on *n*, essay, trial, proof
Prawen *nf*, essay; cast (in play)
Prawf, profion *n*, essay, trial, proof
Prawfaen, feini *n*, touchstone
Pred *n*, stray, migration
Preg *n*, greet, greeting
Pregawthen *nf*, preachment
Pregeth -au *nf*, sermon
Pregethiad *n*, preaching
Pregethu *v*, to preach
Pregethwr, wyr *n*, preacher
Pregethwriaeth *nf*, homiletics
Preidio *v*, to migrate [prey
Preiddin *a*, gregarious; rapacious, of
Preiddio *v*, to herd, to collect a herd; to
Preiddwal *nf*, resort of a herd [predate
Preinio *v*, to carouse
Preithig *a*, belonging to practice
Preithio *v*, to practise
Prelad -iaid *n*, prelate, bishop
Pren -au -iau *n*, tree, timber; wood
Prenfol -au *n*, wooden chest
Prenial *n*, coffer, shrine
Prenio *v*, to timber; to bar
Prenol -au *n*, busk of stays
Prensaer, seiri *n*, carpenter
Pres -i *n*, what is quick, sharp, or smart; haste; brushwood; fuel; anything strewed; crib; place of resort; brass
Pres *a*, quick, hasty; busy; sharp; overrunning; frequent; present
Preseb -au *n*, crib, stall
Presel -au -i *n*, place overrun; brake
Preselu *v*, to be overrun or foul
Preselyn *n*, brake, thicket
[illegible] *nf*, the present; this life
[illegible]l *a*, imminent; present
[illegible]ieb *n*, presence
[illegible], to make present
[illegible] present state
[illegible]mminent; quick
Prest *n*, quickness, smartness
Prest *a*, ready, quick; soon
Prestl *a*, ready, smart, fluent
Prestlaidd *a*, apt to prattle
Presu *v*, to hasten; to frequent
Preswyl *n*, being present or ready; tarrying; habitation
Preswylfa, fëydd *nf*, place of residence
Preswylfod *nf*, dwelling-place
Preswyliaeth *nf*, habitation
Preswylio *v*, to fix an abode
Preswyliog *a*, having resort
Preswylydd -ion *n*, inhabitant; occupier
Pri -on *n*, origin, what is primitive
Pric -iau *n*, stick; broach
Prid *n*, price, value; ransom: *a*, valuable, precious, dear
Pridiant *n*, ransoming
Pridio *v*, to set a price; to ransom
Pridiol *a*, equivalent; redeeming
Pridioldeb *n*, equivalence
Pridwerth *n*, price of ransom
Pridd -ion *n*, mould, earth, soil. Llestri pridd, earthenware [clod
Priddell -au -i *nf*, mass of earth, tile;
Priddellog *a*, consisting of masses of earth; glebous
Priddellydd -ion *n*, tile maker
Pridden -i *nf*, earthen vessel
Priddfaen, feini *n*, brick; burnt tile
Priddgalch *n*, calcareous earth
Priddgist *n*, potter's clay
Priddin *a*, of earth, earthen
Priddllestri *np*, earthenware utensils
Priddlyd *a*, mixed with earth
Priddlydu *v*, to become earthy
Priddo *v*, to cover; to cover with earth; to become earth
Priddol *a*, of mould, of earth
Priddred *n*, earthly state
Priddyn *n*, what is formed of earth
Prif *a*, prime, principal, chief
Prifachos -ion *n*, primary cause
Prifansawdd, soddion *n*, primary quality
Prifder *n*, primeness; origin
Prifddinas *nf*, metropolis [bard
Prif-fardd, feirdd *n*, chief or primitive
Prif-ffordd, ffyrdd *nf*, high road, high-
Prifgantor -ion *n*, precentor [way
Prifio *v*, to thrive, to grow up
Prifiad *n*, supreme blessing
Prifles *n*, chief good
Priflys -oedd *n*, supreme court
Prifnawd *n*, original habit
Prifnod -au *n*, prime point; epoch
Prifoed *n*, primitive age
Prifran -au *nf*, primary division
Prifrod [illegible]

Prifsymmudai *nc*, prime mover
Prifwyd *n*, chief sin
Prifysgol -ion *nf*, university
Prill -ion -iau *n*, little brook, rill
Prin *a*, scarce, rare, scant, spare: *ad*, scarcely, barely, hardly
Prinder, Prindra *n*, scarcity, want
Prinhau *v*, to make or grow scarce
Print -iau *n*, what forms a notch; print
Printio *n*, to imprint, to print
Prinwydd *np* (-en *nf*), scarlet oak
Priod *a*, appropriate; proper, fit; owned; married [consort
Priod *nc*, married person, husband, wife,
Priodadwy *a*, marriageable
Priodas -au *nf*, marriage, wedding
Priodasgerdd -i *nf*, epithalamium
Priodasol *a*, matrimonial
Priod-ddull *n*. idiom [groom
Priodfab, Priodasfab, feibion *n*, bride-
Priodferch, Priodasferch -ed *nf*, bride
Priodi *n*, to marry, to espouse
Priodol *a*, proper, appropriate; married
Priodoldeb, Priodolder *n*, appropriateness, propriety
Priodoledd -au *nf*, attribute
Priodoli *v*, to appropriate, to attribute
Priodoliaeth *nf*, attribute, property
Priodoliaethu *v*, to attribute
Priodor -ion *n*, proprietor; native
Priodori *v*, to be a proprietor
Priodoriaeth *nf*, proprietorship
Prion *np* (-yn *n*), origination; imps
Pris -iau *n*, price, value, rate
Prisio *v*, to value, to price; to prize
Pro *n*, what is across or against
Probwyllau *np* (probwyll *n*), transverse bars of a plough handle
Proc -iau *n*, thrust, stab
Procio *v*, to thrust, to stab; to poke
Procyr -on *n*, poker
Proest -iau *n*, counterchange
Profadwy *a*, provable, essayable
Profedigaeth *nf*, probation; temptation
Profi *v*, to prove; to taste
Profiad *n*, proving; probation; tasting; essay; experience
Profiadol *a*, probationary; experimental, [experienced
Profiant *n*, probation
Profien -i *nf*, proof-sheet
Proffes -au *nf*, profession, vow
Proffesor -iaid *n*, professor
Proffesu *v*, to profess, to vow
Proffeswr, wyr *n*, professor
Prophwyd -i *n*, prophet
Prophwydo *v*, to prophesy, to foretell
Prophwydol *a*, prophetical
Prophwydoliaeth *nf*, prophecy
Pru *n*, what tends forward
Prudd *a*, prudent; serious; sad
Prudder-der, Pruddineb *n*, seriousness
Pruddhau *v*, to become serious
Prws *n*, state of bustle
Prwst *n*, bustle, turmoil
Prwy -on *n*, what reaches forward; agent
Prwyadur -iaid *n*, commissioner
Prwys *n*, tendency to protrude
Prwysg, Prwysgl *n*, what is impending or surmounting
Prwyso *v*, to protrude, to jut out
Prwyst *n*, what causes anxiety
Prwysti *n*, anxiety, solicitude
Prwystl *a*, tumultuous, bustling
Prwystlo *v*, to bustle, to agitate
Pry -oedd *n*, produce, food, victuals
Pryd -iau *n*, period, season, time; meal time; meal; aspect. Pa bryd, when
Pryd *ad*, seeing that, as it is, whilst; [when
Pryder *n*, anxiety, solicitude
Pryderi *n*, anxiety, deep thought
Pryderol, Pryderus *a*, anxious, solicitous; provident; thoughtful
Pryderu *v*, to be anxious
Prydfardd, feirdd *n*, recording bard
Prydfawr *a*, magnificent, grand
Prydferth *a*, handsome, comely, beautiful
Prydferthedd, Prydferthwch *n*, beauty, comliness, handsomeness
Prydferthu *v*, to render comely
Prydiaith *nf*, poetical language
Prydio *v*, to fix a season
Prydiol *a*, timely, seasonable
Prydlaeth *n*, milk drawn at one time
Prydlawn *a*, seasonable, opportune
Prydlonder *a*, seasonableness
Prydlonhau *v*, to become seasonable
Prydnawn -au *n*, the afternoon [dinner
Prydnawnbryd -iau, Prydnawnfwyd *n*,
Prydnawngwaith *n*, one afternoon
Prydnawnol *a*, of or for the afternoon; [evening
Prydred *n*, chronology
Prydu *v*, to delineate; to poetize
Prydus *a*, comely; seasonable
Prydydd -ion *n*, poet; delineator
Prydyddes -au *nf*, poetess
Prydyddiaeth *nf*, poetry
Prydyddol *a*, poetic, poetical
Prydyddu *v*, to compose poetry
Prydd -on *n*, what is productive; dale
Pryddest -au *nf*, poems; poetics; metre
Pryddestawd *n*, poetical composition
Pryddestu *v*, to compose metrically
Pryddhau *v*, to become luxuriant or
Pryddineb *n*, luxuriance [ter

Pryf -ed *n*, what is generated; vermin; [worm
Pryfad, aid *n*, animal; vermin
Pryfedu *v*, to breed worms
Pryfeta *v*, to hunt vermin
Pyfig *a*, having worms
Pryfyn *n*, worm
Pryffiau *n*, spreading out; radiation
Pryffwn *a*, excellent, superior [principal
Pryffwnt *n*, source of spreading; centre;
Pryleu *n*, fluent utterance
Pryn *n*, take; purchase; merit: *a*, bought, purchased
Pryned *n*, what takes hold; hand
Prynedigaeth *nf*, redemption
Pryngar *a*, inclined to purchase
Prynol *a*, purchasing, buying [deem
Prynu *v*, to take hold; to buy; to re-
Prynwr, wyr, Pryniawdwr, wyr, Pryniawdr, odron *n*, buyer, purchaser, redeemer
Prys -oedd *n*, covert, brushwood
Prysedd *n*, place of resort [to resort
Prysedd fa -on, Prysedd fod -au *nf*, place
Prysedd u *v*, to resort; to dwell
Prysel -au *n*, covert, brake
Prysel u *v*, to become braky
Prysg -au *n*, what is over; brushwood
Prysgl -au *n*, copse; brushwood
Prysgliach *np*, stunted trees
Prysglwyn -i *n*, copse
Prysgoed, Prysgwydd *np*, brushwood
Prysgyll *n*, hazel copse
Prystell *nf*, tumult, uproar
Prystellach *v*, to raise an uproar
Prysu *v*, to form a resort or covert
Prysur *a*, busy, diligent; serious
Prysurdeb, Prysurwch *n*, assiduity; haste; state of haste
Prysuro *v*, to make haste, to hasten
Puch -ion *n*, sigh; grunt
Puchiant *n*, sighing; earnest desire
Pucho *v*, to sigh; to pant; to desire; to
Pul -on *n*, what tends to straiten [long
Pum *a*, five
Pumbys *a*, five-fingered
Pumcanfed *a*, five hundredth
Pumcanmil *n*, five hundred thousand
Pumcant *n*, five hundred, 500
Pumdalen *nf*, cinquefoil: *a*, five-leaved
Pumdeg *a* & *n*, fifty, 50=Deg a deugain
Pumdegfed (50fed), *a*, fiftieth=Degfed a deugain
-ullyfr *n*, the Pentateuch
-med (5med) *a*, fifth, 5th
-nil *n*, five thousand, 5000
-alen *nf*, cinquefoil
-chr -au *n* & *a*, pentagon

Pump -au *n*, five, 5, *v*. Dodi pump arno, to steal it
Pumplyg *a*, quintuple, fivefold
Pumran *a*, quinquepartite
Pumsill *a*, of five syllables
Pumtant *n*, pentachord
Pumtro *a*, of five turns or times
Pumwaith *ad*, five times [equivalent
Pun *n*, what is equal or even: *a*, equal,
Punt, punnoedd, punnau *nf*, pound, 20 shillings. Pum punt (5p.), five pounds (£5)
Pur *n*, what is pure: *a*, pure
Pur *ad*, essentially; very
Purdan *n*, purgatory
Purdeb, Puredd *n*, purity; sincerity
Puredigaeth *nf*, purification
Puredigol *a*, purifactory
Pureiddio *v*, to render pure
Puren -au *nf*, sifting-screen
Puriannol *a*, purificative
Puriannu *v*, to purify
Puriant *n*, purifying
Purion *ad*, purely; very well
Purlan *a*, purely clean
Puro *v*, to purify, to cleanse
Purol *a*, purifying, cleansing
Putain, einiaid *nf*, whore, harlot
Puteindra *n*, whoredom, concubinage
Puteindy, dai *n*, bawdy-house
Puteinig *a*, whorish, adulterous
Puteinio *v*, to go a whoring: to commit [fornication
Puteiniol *a*, meretricious
Puteiniwr, wyr *n*, whoremonger
Pw *i*, pugh! tush! pshaw
Pwca -od *n*, hobgoblin; fiend
Pwci, Iod *n*, hobgoblin, goblin
Pwd *n*, rot in sheep; sullens
Pwdr *af*, rotten, corrupt: *f*, podr
Pwdu *v*, to pout, to be sullen
Pwff, pyffiau *n*, puff, sharp blast
Pwffio *v*, to come in puffs
Pwg *n*, what pushes or swells out
Pwng, pyngau *n*, cluster; crop
Pwnga *n*, gathering; wheal
Pwngo *v*, to team; to cluster
Pwngol *v*, teeming; clustering
Pŵl *af*, blunt, obtuse; dull: *f*, pol
Pwl, pylau *n*, fit, attack, paroxysm
Pwll, pyllau *n*, pool; puddle
Pwmp *n*, round mass, lump
Pwmpio *v*, to thump, to bang
Pwmplo *v*, to boss, to knob
Pwmplog *a*, bossed, knobbed
Pwn, pynau *n*, pack; burden
Pwnc, pynciau *n*, point, subject; note
Pwnio *v*, to burden; to bang
Pwnt *n*, aggregate; reservoir

Pwr *n*, what extends; worm
Pwrcas -au *n*, purchase
Pwrcasu *v*, to purchase, to buy
Pwsach *n*, loud outcry
Pwt, pytiau *n*, any short thing
Pwtan, Pwtog *nf*, squat female
Pwtian *v*, to keep poking
Pwtio *v*, to push, to poke
Pwtwn *n*, liquor; whisky
Pwtyn *n*, short round body
Pwy -on *n*, beat; butt
Pwy *ad*, in advanced position
Pwy *pn*, who. Pwy bynag, whoever
Pwygilydd *ad*, one another. O ben bwygilydd, from one end to another
Pwyadur -on *n*, pestle
Pwyll -ion *n*, impulse; reason, sense, wit, discretion. Allan o bwyll, insane. Gan bwyll, gently, carefully, by de-
Pwyll *a*, impelling, forward [grees
Pwyllad -oedd *n*, impulse; reason
Pwyllgor -au *n*, committee
Pwyllig *a*, rational; discreet
Pwyllineb *n*, rationality
Pwyllo *v*, to reason; to consider
Pwyllog, Pwyllus *a*, rational, considerate
Pwyniad -au *n*, Pwyned *nf*, spike, skewer
Pwynt -iau *n*, point; plight
Pwyntel -i *n*, pencil; brush
Pwyntio *v*, to point; to perfect; to fatten
Pwyntl -au *n*, pointed end
Pwyo *v*, to beat, to batter, to pound
Pwyol *a*, beating, battering [weight
Pwys -au *n*, state of rest; weight; pound
Pwysau *n*, weight
Pwysel -i *n*, bushel
Pwysfawr *a*, heavy, weighty; momentous
Pwysi *n*, weight, heaviness=Pwysau
Pwysig *a*, pressing; weighty, heavy
Pwyso *v*, to press, to weigh
Pwyth -au -on *n*, point; stitch; gift at a bidding. Talu pwyth, to retaliate
Pwytho *v*, to thrust in; to stitch
Py *a*, what=Pa. Py rag, wherefore, [why
Pybl *n*, energy, vigour
Pyblu *v*, to invigorate
Pybyr *a*, strenuous, stout, vigorous
Pybyru *v*, to take courage
Pybyrwch *n*, stoutness, vigour
Pyd *a*, dangerous
Pyd -iau -oedd *n*, pit; snare; danger
Pydew -au *n*, well; spring; pit
Pydol *a*, snaring; perilous
Pydoldeb *n*, dangerousness
Pydredd *n*, rotteness, putridity
Pydru *v*, to rot, to putrify
Pyddu *v*, to run or spread out
Pyg *n*, pitch, rosin of pine
Pyglfain, Ifeinian *n*, pitch-plaster
Pygliw -iau *n*, pitch colour
Pyglys *n*, the wild fennel
Pygo, Pygu *v*, to cover with pitch
Pygwydd *np* (-en *nf*), pine-trees
Pyngu *v*, to teem, to cluster
Pyledd, Pyli *n*, bluntness; dullness
Pylgain, Pylgaint *n*, dawn of day; matins
Pylongl -au *nf*, obtuse angle
Pylor -ion *n*, dust, powder
Pylori *v*, to powder, to pulverize
Pyloryn *n*, grain of powder
Pylu *v*, to blunt; to grow dull
Pyllu *v*, to pit; to form into a pit
Pymtheg *a* & *n*, fifteen, 15, xv. Pedwerydd ar bymtheg ar hugain, 39ydd (*m*), Pedwaredd ar bymtheg ar hugain, 39edd (*f*), thirty-ninth
Pymthegfed *a*, fifteenth, 15th [nos
Pymthegnos -au *nf*, fortnight=Pythef-
Pyna, Pynag *ad*, otherwise: *a*, soever. Pwy bynag, whoever. Pa bynag, [whatever
Pynas -au *nf*, tribe, nation
Pyncio *v*, to note; to descant
Pynciol *a*, noting; descanting
Pynfarch, feirch *n*, pack-horse; dam
Pynio *v*, to burden, to load
Pyniol *a*, burdening, loading
Pynioreg, Pynoreg -au *nf*, pack-saddle
Pyniori, Pynori *v*, to put on a load
Pyr *cn*, what spires; fir: *ad*, forward, [toward
Pŷr *np*, lords: *s*, por
Pyrchwyn, Pyrgwyn *n*, crest of a helmet
Pyrdwyo *v*, to point forward [or plume
Pyrwydd *np* (-en *nf*), spruce
Pys *np* (-en *nf*), pease; pulse
Pysg -od *cn*, fish: *s*, pysgodyn
Pysglud *n*, isinglass, ichthyocol
Pysgodfa -oedd *nf*, fishery
Pysgodlyn -oedd -au *n*, fishpond
Pysgodyn, pysgod *n*, single fish
Pysgol *a*, piscatory. of fish
Pysgota *v*, to fish, to angle
Pygotwr, Pysgodwr, wyr *n*, fisherman
Pysgydd -ion *n*, ichthyologist
Pysgyddiaeth *nf*, ichthyology
Pystylad *n*, restless motion
Pystyled *v*, to be agog; to caper
Pystylwyn -au *n*, saddle crupper
Pyth -oedd *n*, period; world: *ar*
Pythefnos -au *nf*, fortnight
Pythol *a*, for ever, eternal=Byt
Python *n*, system of the wo
Pythori *v*, to be anxious [co

R.

Rhab *n*, force; control, constraint
Rhabu *v*, to control, to check [spine
Rhac -au *n*, what is opposite; wrest;
Rhac *pr*, before, from; for=Rhag
Rhaca -on *nf*, spectacle, show: *n*, rake
Rhacai, eion, Rhacan -au *n*, rake
Rhacanu *v*, to rake, to scrape
Rhaciant *n*, advancement
Rhacio *v*, to come forward
Rhaco, Rhacw *ad*, yonder, there
Rhactal -au *n*, frontlet, frontpiece
Rhach *n*, what is forced out
Rhad -au *n*, grace, favour
Rhad *a*, free; gratuitous; cheap
Rhadfawr *a*, gracious; virtuous
Rhadferth *a*, beneficent
Rhadferthwch *n*, beneficence
Rhadforedd *n*, graciousness
Rhadlawn *a*, gracious, kind; serene
Rhadlonaeth *nf*, Rhadlondeb *n*, gra-
Rhadloni *v*, to be gracious [ciousness
Rhadrodd -ion *nf*, free gift
Rhadu *v*, to render free
Rhadwehyn *a*, free-diffusing
Rhadd *n*, advance, going on
Rhae, rheian *nf*, constraint; battle
Rhael *n*, bent, inclination
Rhaf *n*, spread, diffusion
Rhafnwydd *np* (-en *nf*), buckthorns
Rhafol *np*, service-tree berries
Rhafon *np*, berries growing in clusters; service-tree berries
Rhafu *v*, to spread, to diffuse
Rhaff -au, Rhaffan *nf*, rope, cord
Rhaffio *v*, to rope, to make a rope
Rhaffwr, wyr *n*, ropemaker
Rhag -ion *n*, front, van; entrance
Rhag *pr*, before, against; from; lest: *pæ*, pre-, fore-, ante-, before. Rhag llaw, henceforth. Rhag yna, thence-forward. Rhag yno, thenceforth. Myned rhagddo, to go on, to go forward. Rhag may be prefixed to verbs and their derivatives generally, as:—Rhagachub, to get foremost. —adrodd, to relate before hand, to rehearse. —agori, to open before. —agweddu, to preform. —alw, to call beforehand. —ammheu, to doubt beforehand. —anfon, to send before. —arfaethu, to pre-[illegible]inate, to predispose. —arganfod, [illegible]see. —arwain, to lead before. [illegible] to reply beforehand. —attal, [illegible] hold. —barodi, —barotoi, to [illegible] before. —[illegible] mine. —brofi, to foretaste. —brynu, to forestall. —bwyso, to weigh before. —chwedlu, to prologue. —chwilio, to search before. —debygu, to presuppose. —deimlo, to feel beforehand. —derfynu, to predetermine. —drefnu, to preordain. —dybio, to preconceive. —ddangos, to premonstrate. —ddarbodi, to provide before. —ddarlunio, to prefigure. —ddarmerthu, to prepare beforehand. —ddarparu, to furnish before. —ddeall, to understand before. —dderbyn, to receive before. —ddewis, to choose beforehand, to pre-elect. —ddiogelu, to secure beforehand. —ddirnad, to presurmise. —ddodi, to prepose, to prefix. —ddyddio, to antedate. —ddywedyd, to foretell; to gainsay. —edrych, to look before. —erchi, to prerequire. —ethol, to pre-elect. —farnu, to prejudge. —flaenu, to precede, to go before. —foddio, to please beforehand. —fyfyrio, to premeditate. —fyned, to go before. —fynegu, to prenunciate. —fyrhau, to foreshorten. —ganfod, to foresee. —gludo, to heap before or in front. —glywed, to hear before. —haeddu, to premerit. —holi, to examine before. —lamu, to step before. —lefain, to proclaim. —lewychu, to illume before. —lunio, to perform; to provide. —nodi, to mark before. —noethi, to mark bare before. —osod, to set before. —redeg, to forerun, to precede. —reithio, to deliberate. —rithio, to dissimulate. —ruthro, to rush forward. —rwymo, to bind before. —rwystro, to preclude. —rybuddio, to forewarn, to premonish. —sefydlu, to pre-establish. —sylwi, to remark beforehand. —syllu, to look forward. —synied, to premeditate. —weini, to serve before. —weled, to foresee. —werthu, to sell previously. —wirio, to certify before. —wybod, to foreknow. —ymeguïo, to pre-exert one's self. —ymgais, to attempt beforehand. —ymguddio, to hide one's self beforehand. —ymlid, to pursue before. —ymorchestu, to exert one's self beforehand. —ymroddi, to pre-resign. —ymrwymo, to bind one's self beforehand. —ymtumio, to mould into form beforehand. —ystyrio, to preccgitate
Rhagadail, eilian *nf*, out-building
Rhagadrodd -ion *n*, preface
Rhagaddwrdd -ion *nf*, [illegible]

Rhagaddfed *a*, precocious
Rhagafael -ion *n*, previous hold
Rhagangen -ion *nf*, prior necessity
Rhagair, eiriau *n*, leading word
Rhagamcan -ion *n*, prenotion
Rhagammod -au *nf*, previous agreement
Rhagamnaid, neidian *nf*, previous signal
Rhagamser -oedd -au *n*, previous time
Rhagansawdd, soddion *n*, prior quality
Rhagaraeth, areithiau *nf*, preface; prolegomena (*s*, prolegomenon)
Rhagarawd, odion *nf*, exordium
Rhagarchwaeth -au *n*, foretaste
Rhagarfaeth -au *nf*, predestination
Rhagarfog *a*, forearmed
Rhagargoel -ion *nf*, foretoken
Rhagarian *n*, earnest money
Rhagarlwy -on *n*, prepared food
Rhagarnawdd *nf*, plough tail
Rhagarswyd *n*, previous dread
Rhagarwedd *nf*, predisposition
Rhagarwydd -ion *nf*, prognostic; symptom
Rhagateb -ion *n*, prior answer
Rhagattal *n*, withholding
Rhagawd, odion *n*, going before; going against; opposition
Rhagawd *v*, to go before; to stop
Rhagawdl -odlau *nf*, leading rhyme
Rhagawl *a*, opposite, opposing
Rhagbenaeth -iaid *n*, vicegerent
Rhagbenrhaith -iaid *n*, proconsul
Rhagborth, byrth *n*, outer gate
Rhagbryder *n*, precaution
Rhagchwaeth *n*, foretaste
Rhagchwaren -on *n*, prelude
Rhagchwegr-au *nf*, grandmother-in-law
Rhagchwegrwn *n*, grandfather-in-law
Rhagdal -ion *n*, payment beforehand
Rhagder *n*, advanced post
Rhagdestyn -au *n*, preliminary theme
Rhagdraethawd, odau *n*, prolegomena
Rhagdy, dai *n*, outhouse
Rhagdyb -iau *nf*, preconceit
Rhagdyn *n*, fore-draught
Rhagdyst -ion *n*, prior witness
Rhagddant, ddannedd, ddaint *n*, forethought
Rhagddarlun -iau *n*, prefiguration
Rhagddarn -au *n*, fore-piece
Rhagddawd, ddodion, ddodau *n*, prefix
Rhagddawn, ddonian *n*, previous gift
Rhagddelw -au *nf*, prototype
Rhagddewis -au *nf*, previous choice
Rhagddirnad *n*, presurmise
Rhagddodiad, iaid *n*, preposition, prefix
Rhagddodiad -au *n*, preceding position; prefixing, affixing

Rhagddychymmyg -ion *n*, presupposal
Rhagddyled -ion *nf*, prior debt
Rhagddywediad *n*, gainsaying, contradiction
Rhagenw -au *n*, pronoun
Rhagenwol *a*, pronominal
Rhagfarn -au *nf*, prejudice
Rhagfed *a*, foremost, anterior
Rhagfeddiant, iannau *n*, preoccupancy
Rhagfeddyliad *n*, precogitation
Rhagflas *n*, foretaste
Rhagfod *n*, prior existence
Rhagfoel *a*, bald before
Rhagfraint, freintiau *nf*, prerogative
Rhagfrawd, frodau *nf*, prejudication
Rhagfur -iau *n*, contramure
Rhagfwriad *n*, forecasting
Rhagfyr *n*, December
Rhagffysg *n*, forward haste
Rhaggaer -au *nf*, advance work
Rhagglod -au -ydd *nf*, former fame
Rhaggymmeriad *n*, prolepsis
Rhaghanfod *n*, pre-existence
Rhagial *v*, to controvert
Rhaglafar *a*, prolocutory
Rhaglaw -iaid *n*, deputy; lieutenant
Rhaglawn *n*, first filling in
Rhaglith -iau -oedd *n*, prelection, preface
Rhaglofydd -ion *n*, vicegerent
Rhagluniaeth *nf*, providence
Rhagluniaethol *a*, providential
Rhaglyd *n*, forecast; providence
Rhaglym *a*, sharp-fronted
Rhaglys -oedd *n*, court lest
Rhaglyw -iaid *n*, deputy governor; prefect
Rhaglywiaeth *nf*, prefecture
Rhagneuadd -au *nf*, anteroom
Rhagodfa -on *nf*, ambuscade
Rhagodi *v*, to get before
Rhagofal -on *n*, precaution
Rhagolwg, ygon *n*, prospect; foresight
Rhagor -ion -au *n*, superiority; difference; more
Rhagorddwyn *a*, excellent
Rhagorfraint, freintiau *nf*, prerogative
Rhagorgamp -au *nf*, superior feat
Rhagori *v*, to excel, to surpass
Rhagoriaeth, **Rhagoriant** *n*, excellence; difference
Rhagorineb *n*, superiority
Rhagorol *a*, superior, excellent
Rhagoroldeb *n*, excellence
Rhagraith, reithiau *nf*, deliberation
Rhagred -ion *nf*, prior course
Rhagrediad *n*, forerunning
Rhagrith -ion *n*, hypocrisy
Rhagrithiant *n*, simulation
Rhagrithiwr, wyr *n*, dissembler
Rhagsail, seiliau *nf*, p[illegible]

Rhagu *v*, to get before; to oppose
Rhagwahan *n*, leading division; term in prosody
Rhagwahannod -au *n* & *nf*, semicolon (;)
Rhagwan, Rhagwant -au *n*, leading division
Rhagwas, weision *n*, deputy servant
Rhagwedd -au *nf*, presence
Rhagwisg -oedd *nf*, fore-garment
Rhagwn *n*, scarecrow
Rhagwybodaeth *nf*, foreknowledge
Rhagwyneb *a*, forthcoming: *pr*, in presence
Rhagwys -iau *nf*, premonition
Rhagymadrodd -ion *n*, preface
Rhagymddwyn *n*, prolepsis
Rhagynys -oedd *nf*, adjacent isle
Rhagyrwedd -au *nf*, threatening aspect
Rhagysgrif -au *nf*, prescript
Rhagystafell -oedd *nf*, antichamber
Rhagystawd, ystodion *nf*, foremost layer
Rhang *nf*, content; fulfilment
Rhangu *v*, to fulfil; to satisfy
Rhaha, Rhahawd *n*, forcing; impulse
Rhai *np*, few: *a*, some
Rhaiad *n*, radiation
Rhaiadr -au, rheieidr *nf*, cataract, waterfall
Rhaiadru *v*, to spout out
Rhaiadu *v*, to radiate, to ray
Rhaib, rheibiau *nf*, snatch; greed
Rhaid, rheidiau *n*, need, necessity
Rhaid *a*, needful, necessary
Rhaidd, rheiddiau *nf*, ray; spear
Rhaien *nf*, ray, skate
Rhail, rheiliau *nc*, rail; paddlestaff: *s*, rheilen
Rhain *nc*, lances, spears
Rhain *a*, tending forward
Rhaint *n*, what is pervasive
Rhaith, rheithiau *nf*, right; law; jury
Rhal -oedd *n*, character, disposition
Rhalu *v*, to characterize
Rhamant -au *nf*, token; metaphor; romance
Rhamant *a*, exhalting; romantic
Rhamanta *v*, to use hyperbole
Rhamantol, Rhamantus *a*, romantic
Rhamp *n*, running out
Rhamu *v*, to rise; to soar
Rhan -au *nf*, part, share, portion, division, section. Mewn rhan, partly
Rhan *ad*, on the part of; because
Rhanc *n*, desire, craving: *a*, content; craving, wanting
Rhancol satisfactory
-bodd *n*, satisfaction
-ldiaeth *n*, enjoyment
to crave, to want
-edd *nf*, region; shareland; district; division
-n horse-room

Rhanedigaeth *nf*, distribution
Rhanedigol *a*, distributive
Rhangymmeriad *n*, participle
Rhanu *v*, to part, to divide
Rhasg *nf*, slice, shave
Rhasgl -au *nf*, slicer; draw-knife
Rhasglio *v*, to use a slicer
Rhath *n*, cleared spot; plain
Rhathell -au *nf*, rasp, rough file
Rhathellu *v*, to use a rasp, to rasp
Rhathiad *n*, rubbing off
Rhathlyn -oedd -au *n*, embrocation
Rhau, rheuau *nf*, band, chain
Rhaw -iau, rhofiau *nf*, shovel, spade
Rhawaid, eidiau *nf*, shovelful
Rhawbal -au *nf*, iron-edged shovel
Rhawbalar *nf*, delving-spade
Rhawch *n*, what is extreme
Rhawd -au *nf*, course, route; crowd
Rhawden *nf*, footstep, path
Rhawdd *n*, what is clear
Rhawel *n*, what is clustered
Rhawffon, ffyn *nf*, shovel handle
Rhawg *ad*, for a long while
Rhawio *v*, to shovel
Rhawlech -i *nf*, slice, shovel; peel
Rhawn *nc*, coarse long hair; horse hair.
Rhawn yr ebol, stonewort
Rhawnu *v*, to grow to long hair
Rhawnyn *n*, single hair
Rhawol *n*, cluster, bunch
Rhawr, rhorau *nf*, roar, loud noise
Rhawter *nf*, tumultuous rout
Rhawtio *v*, to hurry on
Rhawth *n*, greed: *a*, greedy
Rhe -on *nf*, swift motion, run
Rhe *a*, fleet, speedy; active
Rhead *nf*, running; currency
Rheadu *v*, to cause a running
Rhean *nf*, streamlet, rill
Rheawl *a*, running, current
Rheb *n*, run by, going off
Rhebydd -ion *n*, desolator
Rhecio *v*, to hackney
Rhechdor, dyr *n*, what breaks out or ravages
Rhed -ion *nf*, course, race, run
Rhedain *v*, to keep running
Rhedant, aint *n*, courser, racer
Rhedeg *nf*, run: *a*, running
Rhedeg, Rhedu *v*, to run, to race
Rhedegfa, fsydd *nf*, race-course; race
Rhedegfarch, feirch *n*, race-horse
Rhedegiad *n*, running, race
Rhedegog *a*, running, current, flowing
Rhedegwr, wyr, Rhedegydd -ion, Rhedydd -ion *n*, runner, racer
Rhedfa, fysydd *nf*, course, race

Rhedgyr *n*, long snout
Rhediad *n*, running
Rhediant *n*, currency; course
Rhedol *a*, current, running
Rhedusiad, iaid *n*, wanderer
Rhedwas, weision *n*, running footman
Rhedweli, Iau *nf*, artery
Rhedyn *np* (-en *nf*), fern
Rhedyna *v*, to gather fern [gling fern
Rhedynach, Rhedyniach *np*, small strag-
Rhedyneg *nf*, fern brake
Rhedynog *a*, abounding with fern
Rhedynos -ydd *nc*, small fern brake
Rhedd -au *n*, joint, articulation
Rheddiad *n*, jointing
Rhef -au *nf*, bundle: *a*, bundled; thick
Rhefedd *n*, thickness about
Rhefiant *n*, thickness, bulk
Rheflog *a*, blubbering, puffy
Rhefog -au *nf*, bandage, band
Rhefol *a*, thickening; aggregating
Rhefr -au *n*, anus, rectum; fundament
Rhefrog *a*, large-bottomed
Rhefrolch -ion *n*, clyster, enema
Rhefrrwym *n*, costiveness: *a*, costive
Rhefu *v*, to thicken round
Rheffyn -au *n*, small rope; yarn, rigma-
Rheg -ion *nf*, gift, donation [role
Rheg -au *nf*, curse, imprecation
Rhegain *v*, to keep muttering
Rheged *nf*, liberality, bounty
Rhegen -od *nf*, screaker; quail
Rhegfa, fëydd *nf*, curse; malediction
Rheglyd *a*, given to cursing
Rhegu *v*, to consign; to curse
Rheng -oedd *nf*, row, rank
Rhengiad *n*, setting in a row
Rheian -au *nf*, streak, stripe
Rheianu *v*, to streak, to stripe
Rheibes -au *nf*, witch, charmer
Rheibiadaeth *nf*, witchery
Rheibiadu *v*, to fascinate, to bewitch
Rheibiadus *a*, fascinating; rapacious
Rheibiaeth *nf*, rapacity; witchery
Rheibiant *n*, forcible possessing
Rheibio *v*, to seize, to catch; to capti-
vate, to bewitch, to fascinate
Rheibiol *a*, seizing; bewitching
Rheibioldeb *n*, seized state [fascinator
Rheibiwr, wyr *n*, spoiler; depredator;
Rheibus *a*, rapacious, greedy; of prey
Rheidedd *n*, necessity, want, need
Rheidiannu *v*, to necessitate
Rheidiant *n*, necessity, want, need
Rheidio *v*, to necessitate, to need
Rheidiol *a*, necessary, needful

Rheidioli *v*, to render needful
Rheidus *a*, necessitous, needy
Rheidusni *n*, neediness, need
Rheiduso *v*, to render needy
Rheidusyn, rheidusion *n*, pauper
Rheiddin *a*, radiating; profuse
Rheiddio *v*, to radiate; to dart [ating
Rheiddiol *a*, gleaming; darting; radi-
Rheiddogion *np*, radiata, radiaries
Rheiddyn *n*, dart, glance
Rheilen, rheiliau *nf*, single rail
Rheilffordd, ffyrdd *nf*, railway, railroad
Rheinio *v*, to throw a lance
Rheio *v*, to radiate, to gleam
Rheithbrawf, brofion *n*, trial by jury
Rheitheg *nf*, canon of speech; rhetoric
Rheithfawr *a*, greatly just
Rheithiad *n*, regulation
Rheithiadol *a*, canonical
Rheithiadur -on *n*, regulator; canon
Rheithio *v*, to fix a law, to regulate
Rheithiol *a*, established as law
Rheithioreg *nf*, rhetoric
Rheithiwr, wyr *n*, juryman
Rheithlyfr -au *n*, code
Rheithor -iaid *n*, rector
Rheithysgrif -au *nf*, bill (in Parliament)
Rhelyw *n*, trail; residue, the rest
Rhem *n*, what runs out
Rhemiad *n*, running out
Rhemiad *n*, muttering, murmur
Rhemmwth *n*, gorbelly; glutton
Rhemog *nf*, swelling paunch
Rhemp *nf*, excess; frenzy: *a*, bewitched,
Rhempiad *n*, infatuation [crazy
Rhempian *v*, to snatch greedily
Rhempio *v*, to run to excess
Rhên *n*, the supreme, the Lord
Rhen *nf*, brook, rivulet
Rhenc -iau *nf*, row, rank
Rhencio *v*, to place in a row
Rhent -i *n*, income; rent
Rhentu *v*, to get income; to rent
Rheol -au *nf*, rule, order
Rheolaeth, Rheoledigaeth *nf*, regulation
Rheolaidd *a*, orderly, regular
Rheoli *v*, to order, to sway, to rule
Rheolus *a*, orderly, regular
Rheolwr, wyr *n*, one who orders; ruler
Rhes -i -au *nf*, row, rank
Rhesel -i, Rhestl -au *n*, rack, grate
Rheselu *v*, to form a rack
Rhesio *v*, to set in a row, to range
Rhestog -au *nf*, plaited work; mat
Rhestr -i *nf*, array, order, rank; li
Rhestredigaeth *nf*, arrangement

Rhestrog *a*, rowed; plaited, matted
Rhestrol *a*, ordinal; arrayed
Rhestru *v*, to range; to marshal
Rhesu *v*, to place in a row, to range
Rheswm, ymau *n*, reason, sense
Rhesymeg *nf*, logic
Rhesymol *a*, rational, reasonable; tolerable
Rhesymoldeb *n*, rationality, reasonableness
Rhesymoliaeth *nf*, rationalism
Rhesymolig *a*, rationalistic
Rhesymolwr, wyr, Rhesymoliad, iaid *n*, rationalist
Rhesymu *v*, to reason, to argue
Rhethr -au, Rhethren *nf*, lance, pike
Rhëu *v*, to run about; to move
Rheuedd *n*, activity, agility
Rheufedd *n*, affluence, plenty
Rhew -oedd *n*, what is slippery; frost
Rhewi *v*, to freeze; to be freezing
Rhewin -au *n*, downfall, ruin
Rhewino *v*, to ruin, to destroy
Rhewllyd, Rhewlyd *a*, frosty, freezing
Rhewydd *n*, wantonness; lust; *a*, wanton; lustful
Rhewydd *np*, frosts
Rhewyddu *v*, to satisfy lust
Rhewyn -au *n*, drain, gutter
Rhewys *a*, wanting, lusting
Rhi -au -on *n*, what is specific; chief
Rhiaidd *a*, notable, pre-eminent
Rhial *nf*, original lineage: *a*, noble
Rhialtwch, Rhialltwch *n*, splendour, pomp, state
Rhiallu -oedd *n*, one hundred thousand
Rhian -edd -od, rhiain *nf*, dame, lady
Rhianaidd *a*, feminine; female
Rhianon *nf*, goddess, nymph
Rhiant, aint *nc*, parent, source
Rhib -ion *n*, streak; dribblet
Rhibib -au *nf*, reed pipe; hautboy
Rhibin -iau *n*, scanty row, streak
Rhibio *v*, to streak; to dribble
Rhic -iau *n*, notch; groove
Rhicio *v*, to notch; to groove
Rhiciol *a*, notching; grooving
Rhico *v*, to tear, to rend (=Rhwygo); to brag, to boast
Rhid -iau *n*, dram; semen
Rhidens *np*, fringes
Rhidio *v*, to drain; to secrete
Rhidyll -iau *n*, riddle, sieve
Rhidyllio *v*, to riddle, to sift
Rhidys -au *n*, drain; rill
Rhidysio *v*, to flow dribbingly
-inu *n*, centre; obstacle
v, to centre; to repel
governance
to act as a chief
, feminine

Rhieni *np*, ancestry, parents
Rhienlaeth *nf*, parentage
Rhienlol *a*, parental
Rhies -au *nf*, dame, lady
Rhif -au *n*, number; what divides
Rhifeb.-ion *nf*, figure, numeral
Rhifedi *n*, number
Rhifedi *np*, numbers: *s*, rhifed
Rhifedigaeth *nf*, Rhifiant *n*, numeration
Rhifedydd -ion, Rhifiedydd -ion *n*, numerator
Rhifedyddiaeth *nf*, art of numbering, arithmetic
Rhifedd *n*, numerousness
Rhifiad *n*, numbering, counting
Rhifiannol *a*, numerary
Rhifiannu *v*, to numerate
Rhifiog *a*, numerous, many
Rhifnod -au *nf* & *n*, numeral
Rhifnodiad *n*, numeration
Rhifnodol *a*, numerical, numeral
Rhifo, Rhifnodi *v*, to numerate, to number, to count, to reckon
Rhifol *a*, numeral, numerical
Rhifyddeg, Rhifyddiaeth *nf*, arithmetic
Rhifyn -au *n*, single number, number
Rhiff -iau *n*, what divides or parts
Rhifft *n*, what is divided, rift
Rhig -au *n*, notch, groove; the pillory
Rhign -au *n*, notch, groove
Rhignedd *n*, notched part
Rhigo *v*, to notch, to groove
Rhigod -au *n*, pillory
Rhigol -au *nf*, groove; trench
Rhigoli *v*, to groove; to trench
Rhigolydd -ion *n*, groove plane
Rhigwm, ymau *n*, long row; rote; rhyme
Rhigymu *v*, to say by rote; to rhyme, to versify
Rhigymwr, wyr *n*, rhymster
Rhing *n*, creak, clink
Rhingwar *n*, clamp
Rhingyll -od *n*, serjeant; beadle; bailiff
Rhingyllaeth *nf*, serjeantship
Rhil -ion *n*, interstice
Rhill -iau *nf*, row; trench; drill
Rhillio *v*, to row; to drill
Rhim -iau *n*, rim, edge
Rhimio *v*, to rim, to edge
Rhimp -iau *n*, rim, extremity
Rhimpyn -au *n*, extremity; rhyme
Rhimyn -au *n*, rim, edge
Rhimynu *v*, to form a rim
Rhin -iau -ion *nf*, what pervades; channel; virtue; secret; charm
Rhine -iau *nf*, creak; gnash; quail
Rhincian, Rhincio *v*, to creak; to gnash
Rhinciol *a*, creaking; clacking
Rhincyn *n*, creak, clink, gnash; clack

Rhinfawr *a*, greatly endowed
Rhinio *v*, to endue with a virtue; to use
Rhiniol *a*, mysterious, secret [mystery
Rhinon *nf*, pattern of virtue
Rhint -iau *n*, notch, groove
Rhintach *a*, notched, grooved, jagged
Rhinwedd -au *nf*, virtue; mystery
Rhinweddol *a*, virtuous
Rhinweddoldeb *n*, virtuousness
Rhinweddu *v*, to give a virtue
Rhiol *a*, noble, royal
Rhioli *v*, to manage, to rule
Rhip -iau *n*, over-skip; instrument to
Rhipai *n*, hatchel [whet scythes
Rhipio, Rhipo *v*, to pass or skip over; to whet (scythes)
Rhis -iau *n*, what is broken into points
Rhiselit -i *nf*, grater, rasp
Rhisgen -au *nf*, dish or bowl of bark
Rhisgl, Rhisg *cn*, bark, coat, rind
Rhisglo, Rhisgo *v*, to bark, to strip of
Rhisglog *a*, having bark [bark, to peel
Rhisglyn, Rhisgyn *n*, piece of bark
Rhit *n*, tendency forward
Rhith -iau *n*, guise, appearance, semblance; embryo, germ
Rhithledd *n*, apparentness
Rhithiant *n*, appearance
Rhithio *v*, to appear, to seem
Rhithiol *a*, appearing, seeming, apparent
Rhithiogaeth *nf*, appearance
Rhithiogi *v*, to give appearance
Rhithyn *n*, small particle, atom
Rhiw -iau *nf*, drift; ascent, acclivity,
Rho *n*, what is put off; gift [slope
Rhoc *n*, rocking, shake
Rhocas *n*, lad, youth
Rhocian *v*, to keep rocking
Rhocos *np*, broken particles
Rhoch *nf*, grunt, groan
Rhochain, Rhochian *v*, to keep grunting
Rhochan, Rhochiad *n*, grunting
Rhochi *v*, to grunt, to growl [orbit
Rhod -au *nf*, orb; wheel; the ecliptic,
Rhodell -au *nf*, whirl, spindle
Rhodellu *v*, to whirl
Rhoden *nf*, switch, whip
Rhodfa, ffëydd *nf*, course; corridor; walk
Rhodian, Rhodiana, Rhodiena *v*, to stroll
Rhodienai *nf*, gadding gossip [about
Rhodienol *a*, ambulatory
Rhodio *v*, to walk about; to walk; to
Rhodl -au *nf*, paddle, scull [traverse
Rhodle -oedd *nf*, course, range; terrace
Rhodli *v*, to paddle, to scull
Rhodol *a*, wheeling; wandering

Rhodres *n*, ostentation, pomp [pompous
Rhodresgar, Rhodresol *a*, ostentatious,
Rhodresu *v*, to swagger, to flaunt
Rhodreswr, wyr *n*, boaster; swaggerer
Rhodwedd -i *nf*, orbit, course
Rhodwydd *n*, open course
Rhodd -ion *nf*, gift, present
Rhoddedigaeth *nf*, donation
Rhoddi *v*, to give, to bestow
Rhoddiannol *a*, donative
Rhoddiant *n*, donation
Rhoddol *a*, giving, bestowing
Rhoddwr, wyr *n*, giver, bestower, donor
Rhofio *v*, to shovel=Rhawio
Rhogl -au *n*, scent, odour, smell
Rhogledd *n*, scentedness
Rhogli *v*, to scent, to smell
Rhoi *v*, to give, to bestow; to put. Rhoi un ar ddeall, to inform one
Rhol -iau *nf*, roll, cylinder
Rholbren -i -au *n*, rolling-pin
Rholen *nf*, roll, roller
Rholian, Rholio *v*, to roll, to turn round
Rholyn *n*, roll, roller; chub
Rhon -iau *nf*, tail; pike, lance
Rhonc -iau *nf*, sinking [strong, sturdy
Rhonc *a*, sonorous, hollow-sounding;
Rhonca *a*, sinking
Rhoncian *v*, to sink, to become hollow
Rhonell -od *nf*, tail; hair of a tail
Rhonellog *a*, having a tail
Rhonos *np*, small broken particles
Rhont -iau *nf*, frisk, gambol
Rhonten *nf*, merry frisker: *m*, rhontyn
Rhos -ydd *nf*, moor, waste or course
Rhos *np* (-yn *n*), roses [highland
Rhosdir -oedd *n*, moorland
Rhoslyd *a*, moory
Rhosp -au *n*, whim, trick; doggerel
Rhospai *nc*, doggerel rhymster
Rhost *a*, dried, browned over, roasted
Rhostio *v*, to brown over, to roast
Rhostog -ion *n*, the plover
Rhosyn -au *n*, rose: *f*, rhosen
Rhoth *af*, loose; hollow: *m*, rhwth
Rhu *n*, loud utterance, roar
Rhuad -on *n*, roaring; loquacity
Rhuadol *a*, roaring, blustering
Rhuadu *v*, to make a roaring
Rhuadwy, Rhuain *a*, roaring; blustering
Rhuch *n*, film; husk
Rhuchen *nf*, coat, film, husk; jerkin
Rhuchion *np* (-yn *n*), husks; films
Rhuchioni *v*, to clear of husks
Rhud *n*, rue
Rhudd *n*, ruddy hue; crimson

Rhudded *n*, red streak; path
Rhuddel *n*, ruddy hue: glow
Rhuddeli, ion *n*, red salve
Rhuddell -au *nf*, ruddle, red ochre to mark sheep; rubric
Rhuddellen *nf*, one of a ruddy hue
Rhuddellu *v*, to stain with crimson
Rhuddem -au *nf*, ruby; garnet
Rhudden -au *nf*, red streak; ruby
Rhuddfa, fëydd, Rhuddfan -au *nf*, parched spot
Rhuddfaog *a*, crimson-stained
Rhuddfelyn *a*, orange yellow: *f*, rhuddfelen
Rhuddgoch *a*, pink red
Rhuddin *n*, heart of timber
Rhuddion *np*, husks
Rhuddlas *a*, crimson blue
Rhuddlwyd *a*, russet colour
Rhuddo *v*, to make crimson
Rhuddog -ion *n*, the redbreast
Rhuddos *np*, marigold
Rhuddwern *np* (-en *nf*), bird cherry-trees
Rhuddygl *n*, the raddish
Rhueinell -au *nf*, clarion
Rhuf *n*, what breaks out; flush
Rhufell -od *nf*, the fish roach
Rhufon *n*, reddened one; warrior
Rhug *n*, what has breaks or points
Rhugl *a*, free, ready; fluent; rife
Rhugledd *n*, quick motion; fluency
Rhuglen -i *nf*, drum; brush
Rhuglgroen, grwyn *n*, rattle made of dry skin with stones in it
Rhugliad, Rhuglad *n*, friction; clearance
Rhuglo *v*, to clear, to smooth, to rub
Rhull *a*, rife; frank; rash, hasty
Rhullder, Rhulledd *n*, frankness; rashness
Rhumen *nf*, paunch
Rhummwth *n*, greedy-gut, glutton
Rhumog *a*, rotund: *nf*, paunch
Rhun *n*, lavish one
Rhuo *v*, to roar; to talk loudly
Rhuol *a*, roaring; loquacious
Rhuon *n*, ravager; warrior
Rhus -oedd *n*, start, recoil; reynard
Rhusgar *a*, apt to start; restive
Rhuso, Rhusio *v*, to start; to hesitate
Rhusol *a*, starting; hesitating
Rhuth *n*, breaking out or from; rush
Rhuthr -au *n*, rush, assault; attack; sally; good while
Rhuthro *v*, to rush; to assault; to sally
nthrol *a*, rushing; assailing
wch -ion *n*, Rhuwchen *nf*, exterior
b *n*, rub, chafe
bio, Rhwbian *v*, to rub, to chafe
ah *n*, what is rough; grunt

Rhwchial *n*, grunting, grunt
Rhwchial, Rhwchiala *v*, to grunt
Rhwchiol *a*, grunting
Rhwchwa *n*, ray, skate
Rhwd *n*, sediment; smut; rust; oxide
Rhwdog *a*, covered with rust
Rhwf *n*, what swells or puffs out
Rhwg *n*, what projects; rub
Rhwgn, rhygnau *n*, rub, friction
Rhwng *n*, intermediacy: *pr*, between, among. Rhyngoch chwi ac ef, between you and him. Rhwng pawb a'n gilydd, between one and another
Rhwmp *n*, borer, auger
Rhwnc *n*, snort, snore; rattle
Rhwnen *nf*, single pear
Rhwnsi *n*, rough coated horse
Rhwnt *n*, what covers over
Rhwnyn *np* (-en *nf*), pears
Rhwa *n*, cultivated region
Rhwag *n*, what is large or rank
Rhwtio *v*, to corrode; to fret off; dregs
Rhwtion, Rhytion *np*, particles rubbed
Rhwtioni *v*, to produce dregs
Rhwtwa *np*, broken parts; dregs
Rhwth *a*, wide, gaping, yawning; apart: *f*, rhoth much, utterly
Rhwy *n*, excess, superfluity: *ad*, too
Rhwy *nf*, a ring=Bodrwy
Rhwyad *n*, producing excess
Rhwych *nf*, what extends
Rhwyd -au *nf*, net, snare
Rhwyden -i *nf*, small net; caul
Rhwydiad *n*, reticulation
Rhwydo *v*, to net, to ensnare; to reticulate
Rhwydog *a*, reticulated, netted
Rhwydronell -i *nf*, lace; a gin
Rhwydd *a*, free, easy; tolerable
Rhwydd-deb, Rhwydded, Rhwyddiant, Rhwyddineb *n*, facility, ease, easiness; success; free state
Rhwyddhau *v*, to facilitate
Rhwyddlwyn *n*, the speedwell
Rhwyddoli *v*, to facilitate
Rhwyddyndod *n*, unrestrainedness
Rhwyddynu *v*, to facilitate
Rhwyf *n*, ambition; ruler: -au *nf*, oar
Rhwyfadain *nf*, directing fin
Rhwyfadur -iaid *n*, dictator
Rhwyfain *v*, to be swaying to lead
Rhwyfan *n*, impulse; sway: *v*, to sway;
Rhwyfaniad, Rhwyfiant *n*, domination
Rhwyfanu *v*, to dominate
Rhwyfanus *a*, imperious
Rhwyfenydd -ion *n*, one who sways
Rhwyflong *nf*, galley
Rhwyfo *v*, to sway; to row

Rhwyfol *a*, swaying; rowing
Rhwyfolaeth *nf*, dictatorship
Rhwyfoldeb *n*, state of sway [less
Rhwyfus *a*, apt to sway; haughty; rest-
Rhwyg -au *nf*, rent, rupture
Rhwygo *v*, to rend, to tear
Rhwygol *a*, rending, tearing
Rhwyl -on *n*, ring-fence; paddock
Rhwyll -au *nf*, interstice, fret work; aperture, hole; casement
Rhwyllo *v*, to form interstices
Rhwyllog *a*, fretted; cross-barred; grated
Rhwym -au *n*, bond, tie
Rhwym, Rhwymedig *a*, bound, tied, [fastened
Rhwymeb -ion *nf*, bond
Rhwymedigaeth *nf*, restriction; obliga-
Rhwymedigol *a*, restrictive [tion
Rhwymedd *n*, restraint; bondage
Rhwymiant *n*, restriction
Rhwymo *v*, to bind, to tie
Rhwymol *a*, binding; astringent
Rhwymyn -au *n*, band; swathe
Rhwymynu *v*, to swaddle
Rhwyn -au *n*, wind, twist
Rhwyno *v*, to wind round
Rhwyol *a*, excessive, superfluous
Rhwyoli *v*, to render excessive [riance
Rhwys -au *n*, vigour; wantonness; luxu-
Rhwysedd *n*, vigorousness
Rhwysg -au *n*, career; sway; pomp. Rhwysg malwoden, a snail's track
Rhwysglo *n*, to run headlong
Rhwysglyd *a*, froward, restive, refractory
Rhwysgo *v*, to run a course; to sway
Rhwysgol *a*, swaying; risking
Rhwysiad, Rhwysiant *n*, invigoration
Rhwysog, Rhwysol *a*, vigorous, luxuriant
Rhwysogi *v*, to luxuriate
Rhwysoldeb *n*, vigour
Rhwysoli *v*, to invigorate [barrier
Rhwystr -au *n*, hindrance, obstruction,
Rhwystri, Rhwystrusi *n*, hindrance, let
Rhwystro *v*, to hinder, to obstruct
Rhwystrol *a*, hindering; preventive
Rhwyth -au *n*, what pervades; juice
Rhwytho *v*, to pervade, to ooze [ooze
Rhwythol *a*, tending to pervade or to
Rhy -on *n*, excess, superfluity
Rhy *ad* & *px*, over, too much, very
Rhyadaw *v*, to leave utterly
Rhyaddaw *v*, to promise over-much
Rhyal -oedd *n*, procreation
Rhyalu *v*, to procreate
Rhyall *n*, superior power: *a*, invincible
Rhyanfon *v*, to send fully
Rhybarch *n*, extreme regard
Rhybed -ion *n*, clinched state, rivet

Rhybedio *v*, to clinch; to rivet
Rhyborthi *v*, to support fully
Rhybrynu *v*, to purchase fully
Rhybuch *n*, earnest longing
Rhybucho *v*, to long greatly
Rhybudd -ion *n*, notice, warning, caution
Rhybuddio *v*, to give notice, to admonish
Rhybuddiol *a*, warning, monitory
Rhyburo *v*, to purify fully
Rhybwyso *v*, to overweigh, to outweigh
Rhybwyth *n*, retort; overpay
Rhych -au -iau *n* & *nf*, trench, furrow
Rhychio, Rhychu *v*, to trench, to furrow
Rhychwant -au *n*, span length; span
Rhychwantu *v*, to span
Rhychwardd *n*, excessive laughter
Rhychware *n*, excess of play
Rhyd -au -iau *nf*, course; ford
Rhydaenu *v*, to spread greatly
Rhydaf *n*, overspreading
Rhydain *nf*, young deer, fawn
Rhydalu *v*, to overpay
Rhydarf *n*, excessive rout
Rhydeddu *v*, to render supreme
Rhyderig *a*, barren (as to breeding)
Rhydid *n*, liberated state, freedom= [Rhyddid
Rhydio *v*, to ford, to pass
Rhydle -oedd *n*, fording-place
Rhydlyd *a*, apt to rust, rusty
Rhydni *n*, rustiness, rust
Rhydoi *v*, to overspread
Rhydollt *n*, sawdust
Rhydres *n*, arrogance
Rhydresol *a*, supercilious
Rhydu *v*, to rust, to grow rusty
Rhydweli, Iau *nf*, artery
Rhydwf *n*, exuberance
Rhydwng *n*, anathema
Rhydyllu *v*, to perforate
Rhydyn *a*, overstrained
Rhydd *a*, at large; free; liberal: *n*, liberty, freedom
Rhyddadlu *v*, to dispute overmuch
Rhyddail *np*, second leaves
Rhydded *n*, state of liberty
Rhyddedog *a*, enlarged, exempted; liberal
Rhyddedogi *v*, to set at liberty
Rhyddewyllys, Rhyddwyllys *n*, free will
Rhyddfrydig *a*, liberal, generous
Rhyddhaol *a*, loosening, freeing; laxative, aperient, opening
Rhyddhau *v*, to free, to liberate
Rdyddiaith *nf*, free language; prose
Rhyddiant *n*, relaxation, liberation
Rhyddid, Rhydd-did *n*, liberty
Rhyddieithol *a*, prosaic, in prose
Rhyddineb *n*, freedom, facility

Sant, saint, seintiau *nc*, saint
Sant, Santaidd, &c.=Sanct, &c.
Santes -au *nf*, female saint
Sanu *v*, to gaze; to amaze
Sar *n*, rage; insult, offence
Sarch, seirch *n*, piece of harness
Sard -iau *n*, rebuke, rebuff
Sardio *v*, to rebuff, to chide
Sardiol *a*, rebuking, chiding
Sardd *m*, what is recumbent
Sarddan *nf*, creeping thing
Sarff, seirff *nf*, serpent. Sarff gapanog, cobra da capello, hooded snake. Sarff gynffondrwst, rattle snake
Sarffol *a*, like a serpent
Sarffwydd *np* (-en *nf*), service-trees
Sarhâd, hadau *n*, insulting, insult
Sarhäed *nf*, affront, reproach, offence
Sarhaol *a*, insulting, abusive
Sarhau *v*, to insult, to affront
Sarhäus *a*, insulting, offensive
Sarhausrwydd *n*, offensiveness
Sarid *n*, overplus
Sarig, Sarug *a*, surly, stern, dogged
Sarigedd, Sarigrwydd *n*, surliness
Sarigo *v*, to grow surly
Sarigyn *n*, surly fellow
Sarn -au *nf*, causeway; paving
Sarnu *v*, to strew; to lay a path
Sarth -oedd *nf*, reptile; scorpion; hedgehog; sarcasm
Sarthu *v*, to creep along
Satan, Sathan -iaid *n*, adversary; Satan
Sathr *n*, trampling: *a*, trampling
Sathredig *a*, trodden, trampled. Iaith sathredig, ordinary speech, familiar language, coloquialism
Sathru, Sathryd *v*, to tread, to trample
Saw *n*, what hems in; stop
Sawch *n*, heap, load
Sawchu *v*, to heap up, to load
Sawd, sodion *n*, drift, plight, extremity, verge; siege; warfare; base; seat
Sawdio *v*, to tend, to verge
Sawdl, sodlau *nf*, heel
Sawdol *a*, verging; limiting
Sawdr, Sawdyr *n*, verge, juncture; solder
Sawdrio *v*, to join; to solder
Sawdwr, Sawdiwr, wyr *n*, borderer; [soldier
Sawdwriaeth *nf*, soldiership
Sawdwriol *a*, soldierly [root; power
Sawdd, soddion *n*, depth; sink; plunge;
: *nf*, smoke hole, chimney
at stops or stands
, many; such; those; that
r -oedd *n*, savour, taste;
nt

Sawrio, Sawyrio *v*, to savour, to taste
Sawrus, Sawyrus *a*, savory; odorous
Saws *n*, sauce
Se -on *nf*, what is fixed; a star
Se *ad*, as stated, to wit, so=Sef
Sead *n*, stating, fixing
Sebach *a*, confined, straitened; shrill
Sebon *n*, soap
Seboni *v*, to soap, to lather
Sebonol *a*, saponaceous, soapy
Secn *v*, to stuff, to cram
Sech *af*, dry, dried, parched: *m*, sych
Sedr *a*, firm, steady
Sedd -au *nf*, motionless state; a seat
Sedda *v*, to sit habitually
Seddob -au *nf*, sofa
Seddoldeb *n*, sedentariness
Seddu *v*, to seat; to be seated
Sef *c*, that is to say; namely, to wit: *a*, certain, being true
Sefnig *nf*, the gullet, the swallow
Sefnigol *a*, guttural. Sefnigolion, guttural consonants, gutturals
Sefyd *v*, to stand; to stop still=Sefyll
Sefydledig *a*, stationed, settled, estab- [lished
Sefydlog *a*, standing; stationary
Sefydlu *v*, to establish, to settle, to fix
Sefydlyn -au *n*, stagnant water
Sefyll *v*, to stand; to stop
Sefyll -oedd *n*, standing position
Sefyllfa -oedd *nf*, standing-place, situation; condition, state, station
Sefyllfod -au *nf*, station, situation
Sefyllian *v*, to stand often, to loiter
Sefylliant *n*, stationing
Sefyllio *v*, to station
Sefylliog *a*, apt to stand
Segan -au *nf*, covering, cloak
Segiad *n*, enveloping
Segru *v*, to secrete, to put apart
Segur *a*, untroubled; idle [loiter
Segura *v*, to pursue ease, to idle, to
Segurdod *n*, leisure; idleness
Seguriad *n*, taking leisure
Segurllyd *a*, apt to be idle, lazy
Seguryd *n*, idleness, leisure
Sengu *v*, to tread, to trample
Seibiad *n*, standing at leisure
Seibiant *n*, leisure, respite
Seidyn *n*, the part of a tool that is inserted in a haft
Seigen *nf*, little mess, meal
Seigio *v*, to take a mess
Seigiwr, wyr *n*, messer
Seilddar, dderi *nf*, main beam
Seilddor -au *nf*, threshold, sill
Seiler -i *nf*, basement, cellar

Seilfaen, feini *n*, foundation stone
Seiliant *n*, foundation
Seilio *v*, to lay a foundation; to found
Seiliog *a*, having foundation
Seilwaith *n*, ground-work
Seilydd -ion *n*, founder
Seimio *v*, to grease over
Seimiol, Seimlyd *a*, of a greasy quality
Seinfawr *a*, sonorous, loud
Seinglawr, glorian *n*, sounding-board
Seinglndydd *n*, telephone
Seiniadur *n*, phonograph
Seiniant *n*, making a sound
Seinio *v*, to sound, to resound
Seiniol *a*, sounding; toned
Seintio *v*, to canonize
Seintiol *a*, hallowed; saintly
Seintiolaeth *nf*, sanctitude
Seirch *np*, equipage; harness, trappings
Seirchio *v*, to harness
Seirian *a*, sparkling, glittering
Seirianu *v*, to sparkle
Seison *np* (*s*, Sais), English, Englishmen
Seisoneg, Seisonaeg, Seisneg, Seisnaeg *nf*, English, English language
Seisonig, Seisnig, Seisonaidd *a*, English
Seisonigo *v*, to translate into English
Seithdant, dannau *n*, heptachord
Seithdeg *a* & *n*, seventy. Y Seithdeg, the Septuagint; the translators of do.
Seithfed (7fed) *a*, seventh
Seithongl -an *nf*, septangle: *a*, septangular
Seithug *a*, futile, fruitless
Seithugiant *n*, frustration
Seithugio *v*, to make futile, to frustrate
Sel -ion *n*, espying; distant view
Sel *n*, zeal: -iau *nf*, seal
Seld -au *nf*, dresser, sideboard
Selder *n*, keen-sightedness
Seldrem -au *nf*, prospect; perspicuity; range, layer
Seldremio *v*, to range
Seliad, Seliant *n*, espying; perception
Selsig -od *nf*, pudding; sausage
Selu *v*, to espy, to gaze
Selus *a*, perspicacious, keen
Selw *n*, gaze, beholding
Sellt *n*, limit, border
Selltu *v*, to explore, to seek
Seml *af*, simple: *m*, syml
Sen -au *nf*, stigma, taunt; synod
Senedd, Seneddr -au *nf*, senate; parliament
Seneddol *a*, senatorial, parliamentary. Aelod seneddol (A.S.), member of parliament (M.P.)
Seneddu *v*, to form a senate
Seneddwr, wyr *n*, senator
Sensigl -on *n*, daisy
Senu *v*, to taunt; to chide
Senw -au *n*, stigma, reproach
Senwad *n*, stigmatizing
Senyllt -iaid *n*, seneschal
Sèr -oedd *n*, bill, or bill-hook
Ser *np*, stars: *s*, seren. Seren wib, comet
Seraph -iaid *n*, seraph
Serbysg -od *cn*, starfish
Seroh *n*, regard or love, affection: *pr*, with respect to, notwithstanding
Serchog *a*, loving, amorous
Serchogi *v*, to render fond
Sercholdeb *n*, amorousness
Serchu *v*, to be affected; to love
Serddewiniaeth *nf*, astrology
Seren, ser *nf*, star; spangle; chandelier
Serenig -ion *nf*, an asterisk (*)
Serenog *a*, starry
Serenol *a*, sparkling as a star
Serenu *v*, to sparkle
Serenwyl -iau *nf*, Epiphany
Serf *a*, whirling; dizzy, giddy
Serfanol *a*, startling; staring
Serfanu *v*, to startle; to stare
Serfiad *n*, startling; dizzying
Serfyll *a*, unsteady; shattered
Serfylliad *n*, shattering
Serig, Serigl *a*, starred, spangled; studded
Serigliad *n*, bespangling
Serio, Sefrio *v*, to sear
Serliw *n*, starlight
Serlo *n*, star-glow; sparkling
Serofydd -ion *n*, astronomer
Serofyddiaeth *nf*, astronomy
Serofyddol *a*, astronomical
Serog *a*, having stars, starry
Seroliaeth *nf*, Seron *n*, the starry system
Seroni *v*, to systemize the stars
Seronydd -ion *n*, astronomer
Serth -oedd *nf*, tendency; steep, declivity
Serth *a*, steep, precipitous; obscene
Serthan *nf*, precipice, cliff
Serthedd, Serthi *n*, steepness; obscenity
Serthiant *n*, precipitancy, steepness
Serthol, Serthus *a*, precipitous, declivous; obscene
Serthu *v*, to make steep; to grow steep; to talk or act obscenely
Serw *a*, sparkling, glittering
Serydd -ion, Seryddwr, wyr *n*, astronomer
Seryddiaeth *nf*, astronomy
Seryddol *a*, astronomical
Sew -ion *n*, gravy; juice; jelly
Sewyd -ion *n*, diffusion of stars
Si *n*, hiss, whiz, buzz; rumour

Siâd, siadau *nf*, the top of the skull, pate
Siad *n*, hissing; buzzing
Siar *n*, articulate sound
Siarad *n*, talking, talk
Siarad, Siared *v*, to speak, to talk
Siaradach *n*, idle babbling [ative
Siaradgar *a*, garrulous, prating, talk-
Siaradol *a*, talking, speaking
Siaradu *v*, to make a talking
Siaradus *a*, talkative, garrulous, talking
Siars *nf*, charge, command
Siarsio *v*, to charge
Sias -au *nf*, bout, turn, course
Siaspi *n*, shoeing-horn
Sibol *np* (-en *nf*), young onions
Sibr -au *n*, sauce
Sibro *v*, to do with sauce
Sibrwd *n*, soft murmur; whisper: *v*, to whisper; to murmur
Sibwl *np* (sibylen *nf*), young onions
Siciad, Siciant *n*, steeping
Sicio *v*, to steep, to soak
Sicion *np*, steepings, washings
Sicl -au *n*, shekel
Sicr *a*, sure, certain; fast
Sicrwydd *n*, certainty, assurance
Sid *n*, winding, round
Sidan -au -ion *n*, silk, satin
Sidana *v*, to collect silk
Sidanaidd *a*, like silk, silky
Sidanblu *np*, down, feathers
Sidanbryf -ed *n*, silkworm
Sidanen *nf*, what is silken
Sidanion *np*, silk-mercery [mercer
Sidanwr, wyr, Sidanydd -ion *n*, silk-
Sidell -i *nf*, fly wheel; winder; whirl; rim
Sidellu *v*, to whirl round [of a wheel
Sidellydd -ion *n*, winder
Sider -ion *n*, what twirls; fringe
Sidera *v*, to form twirls
Sideru *v*, to twirl; to fringe [the zodiac
Sidi *nf*, state of revolving. Caer sidi,
Sidin *a*, winding, revolving
Sidydd -ion *n*, the zodiac, the ecliptic. Deuddeg arwydd y sidydd, the twelve signs of the zodiac
Sidyll -au *n*, whirl, twirl; rim
Siff *n*, intermitting noise
Siffr *n*, rustle; murmur
Siffro *v*, to rustle, to murmur
Siffrwd *n*, soft rustling: *v*, to rustle
[illegible] *n*, shatter, bruise
[illegible]on *n*, shake, stir
[illegible]an *nf*, play of swinging
[illegible], rocking state [bog
[illegible]id *nf*, swing; quag, quagmire,
[illegible] shake, to rock
Sigo *v*, to shock, to bruise, to sprain
Sil -ion -od *cn*, issue; seedling; spawn; fry; hulling of grain
Silen *nf*, seedling; single fry: *m*, silyn
Sili *n*, state of teeming, shoaling
Siliant *n*, spawning; hulling of corn
Silied *n*, what is produced; hulled corn
Silio *v*, to spawn; to hull grain
Silod *np* (-yn *n*), seedlings; spawn; fry
Silodi *v*, to issue seedlings
Silyn *n*, seedling; fry
Sill, Sillaf -au *nf*, syllable [syllable
Silleb -au *nf*, element of speech,
Sillebiaeth, Silliadaeth, Sillyddiaeth *nf*, syllabic system, spelling
Sillebu, Silliadu *v*, to spell
Sillgoll -au *nf*, apostrophe (')
Silliadur -on *n*, spelling-book [syllables
Sillio *v*, to arrange parts; to form
Sillt -au *nf*, element; syllable
Silltaf -au *nf*, syllable=Sill, Sillaf
Silltiad *n*, joining of elements
Sim -od *n*, what is flippant or light
Simach -od *n*, monkey, ape
Simdde -au *nf*, chimney
Simer *n*, levity; frisk
Simera *v*, to frisk, to dally [apt to fall
Simpl, Simsan *a*, fluttering; tottering;
Simp *n*, fickle state; flutter
Simplo *v*, to flutter; to totter
Sin *n*, surface; alms
Sindal *n*, fine linen, cambric
Sindw *n*, scoria, cinders
Sinid *n*, surface, scum
Sinidr *n*, scoria, dross
Sinidro *v*, to form dross
Sinio *v*, to reduce to scoria
Sinsir *n*, ginger
Sïo *v*, to hiss, to whiz
Siob, Sioba *nf*, tuft, crest, tassel
Siobo *n*, tuft; sprinkler
Siobyn *n*, small tuft
Sioch -au *nf*, what is bushy
Siochi *v*, to make bushy
Sïol *a*, hissing, whizzing
Siol -au *nf*, skull, pate
Siom -au *n*, void; dissapointment
Siomgar *a*, apt to dissapoint
Siomi *v*, to dissapoint
Siomiant *n*, dissapointment
Sionc *a*, brisk, nimble, smart; flippant
Sioncedd *n*, briskness
Sionci *v*, to become brisk
Sipian, Sipio *v*, to sip
Sipyn *n*, single sip, sip
Sir -cedd *nf*, shire, county
Sir [illegible]

Sircyn -au *nf*, jerkin
Sirian *cn* (-en *nf*), cherries
Sirig *nf*, silk
Sirio *v*, to cheer, to solace
Siriol *a*, cheering, solacing, cheerful
Sirioldeb *n*, cheerfulness
Sirioli *v*, to make cheerful
Sis *n*, low sound, whisper
Sisial *n*, whisper, gossip: *v*, to whisper
Sisiala, Sisialu *v*, to whisper, to mutter
Sitell -i *nf*, whisk round
Sitellu, Sitio *v*, to whirl, to whisk
Sitrachog *a*, jagged, shredded
Sitrachu *v*, to jag, to shred
Siw *n*, hiss, hush, buzz
Siwen -od *nf*, the mermaid: *m*, siwyn
Siwmp -au *nf*, coat
Sïwr, siwyr *n*, hisser
Siwr *a*, sure, certain [*ad*, once
Siwrnai, neian *nf*, journey; turn, time:
Sob -au *nf*, tuft, bunch, mass
Soba, Soban *nf*, small tuft or bunch
Sobr *a*, temperate, sound in mind, sober
Sobrwydd *n*, sobriety, temperance
Socan, Socas, *nf*, wallower; fieldfare
Socyn *n*, pig; little hedgehog
Soch -au *nf*, sink, drain
Sodi *v*, to constitute, to fix
Sodli *v*, to heel; to trip the heel
Sodlog *a*, having a heel
Sodol *a*, tending to fix or settle
Sodwedd -au *nf*, characteristic
Soddedigaeth *nf*, act of sinking
Soddi *v*, to sink, to submerge
Soddol *a*, sinking; plunging
Soddwr, wyr *n*, sinker [draff
Soeg *n*, grains of malt after brewing,
Soegen *nf*, swaggy female
Soegi *v*, to steep; to slabber
Soeglyd *a*, puffed by steeping
Sofl -ydd *n*, standing stubble
Sofliar, ieir *nf*, quail
Soflwydd -au *nf*, stubble goose
Sog *nf*, wallowing, spreading
Soga *a*, wallowing; slovenly
Som -au *nf*, disappointment=Siom, &c.
Son *n*, report, rumour, mentioning
Sonial *n*, continued noise: *v*, to keep talking, to chatter, to prate
Sonio *v*, to noise, to report, to talk
Soniol *a*, noising, reporting
Soniwr, wyr *n*, mentioner; talker
Sopen -i *nf*, mass squeezed together
Sopenu *v*, to bundle, to truss
Sopiad *n*, bundling, trussing
Sor *n*, chafed state; sullenness: *a*, sul-

Sori *v*, to chafe; to offend; to sulk; to be displeased
Soriant *n*, sullenness; offence, displea-
Sorllyd *a*, apt to grow sullen [sure
Sorod *np*, dross; dregs; refuse
Sorodi *v*, to yield dregs [swrth
Sorth *af*, sudden; fell; slothful: *m*,
Soth *n*, what is on the outside
Sothach *cn*, refuse, dross
Sothachu *v*, to cast refuse
Su *n*, what pervades; buzz
Suad *n*, buzzing; lulling
Sucan *n*, steeping; small beer; wash-brew, gruel, caudle, flummery
Sud *n*, exterior; shape; plight
Sudd -ion *n*, what pervades; juice, sap
Suddas *n*, sinking, immersion; Judas
Suddgloch, glychau *nf*, diving-bell
Suddiant *n*, pervasion of moisture
Suddo *v*, to sink in, to sink; to ooze
Suddol *a*, pervading; sinking
Sug -ion *n*, suck; juice, sap
Sugaethan *n*, caudle; poultice, cata-
Suger *n*, extracted juice; cider [plasm
Sugiad *n*, becoming juicy
Sugliain, lieinian *n*, drawing-plaister
Sugnbeiriant, iannau *n*, pump
Sugnbib -au *nf*, syringe
Sugndraeth -au *n*, quicksand
Sugnedydd -ion *n*, sucker; pump
Sugno *v*, to suck, to imbibe
Sugnol *a*, sucking, imbibing
Sugolaeth *n*, succulence
Sugoli *v*, to render succulent
Sugr -on *n*, extracted juice; sugar
Sugro *v*, to sugar, to sweeten
Sugrol *a*, saccharine; sugary
Sul -iau *n*, the sun; Sunday. Dydd
Sulgwyn *n*, Whitsuntide [Sul, Sunday
Sum -iau *n*, magnitude, size; sum
Sumio *v*, to deduce the size
Sumiol *a*, relating to size
Suo *v*, to buzz; to lull, to hush
Sur -ion *n*, acid: *a*, acid; stale
Suran, ain *nf*, sour plant, sorrel
Surdoes *n*, leaven
Surdoesi *v*, to leaven
Surfedd -au *n*, syrup
Surian, iain *nf*, cherry [stale
Surni, Surder, Suredd, Suri *n*, sor
Suro *v*, to sour; to turn sour
Suryn *n*, anything acid; acid
Sut *n*, manner, shape; plight.
Sutio *v*, to adapt, to suit
Sïwr, suwyr *n*, one who
Sw *n*, what remains; w

Swba *n*, small bundle
Swbach *n*, what is shrunken up
Swbachu *v*, to shrink up
Swci *n*, what is soaked. Swci bach y merched, a boy fond of associating with girls, a molly-coddle [share
Swch, sychau, sychod *nf*, snout; plough-
Swchio *v*, to search with the snout
Swd *n*, manner, shape; plight
Swdd *n*, frame work; frame
Swdden -i *nf*, beam, raft
Swf *n*, spot, space
Swg *n*, soak, imbibing
Swga *a*, soaked; slovenly, nasty
Swgan -od *nf*, slut, slattern
Swgiad *n*, soaking, drenching
Swglyd *a*, nasty, dirty
Swl *n*, flat space; ground; soil
Swll -oedd *n*, scene, prospect
Swllt, sylltau *n*, treasure; shilling
Swm, symiau *n*, sum
Swmbwl, symbylau, Swmwl, symylau *n*,
Swmer -au *n*, supporter, beam [goad
Swmeru *v*, to prop up
Swn, syniau *n*, noise, sound
Swnio *v*, to noise, to sound
Swp, sypiau *n*, pressed mass; cluster
Swper *n* (N.W.), *nf* (S.W.), supper
Swr *n*, what is surly or sullen: *a*, surly, sullen, sulky [what; quantity; fetlock
Swrn, syrnau *n*, small space; little, some-
Swrnach *n*, snarl, grin
Swrth *am*, sudden; falling, fell, unwieldy; slothful; drowsy: *f*, sorth
Swrthlyd *a*, apt to be drowsy
Swrthyn *n*, clumsy one
Swrw *a*, surly, sullen; snarling
Swrwd *np*, shreds; dross; fragments
Swt, sytiau *n*=Swd
Swta *n*, what is volatile; soot
Swtan, ain *n*, whiting (fish)
Swtrach *cn*, dross, dregs
Swtrws *np*, bruised mass
Swth *n*, frame; pile
Swy *n*, what is on or over
Swyd *n*, what extends over; dread
Swydlawn *a*, awful, dreadful
Swydo *v*, to intimidate
Swydd -au *nf*, employ, office, duty, service; suit: -i *nf*, shire, county [office
Swyddfa, fëydd *nf*, place of business,
Swyddog *a*, having office: -ion *n*, officer
-eaeth *nf*, office, duty; commis-
v, to hold office [sion
hrediad *n*, function
yr *n*, officer, official
, scum; yeast; suet

Swyfedd *n*, what is scummed; suet
Swyfen *nf*, Swyfi *n*, scum, froth, top
Swyfo *v*, to cast a scum; to yield suet
Swylo *v*, to save, to put by
Swyn -ion *n*, preservative; charm; magic
Swyna *v*, to deal in charms, to enchant
Swyngyfaredd -ion *nf*, amulet; witchcraft [witch
Swyno *v*, to preserve; to charm, to be-
Swynogl -au *nf*, amulet, charm
Swynogli *v*, to fascinate [sing
Swynol *a*, preservative; charming; bles-
Swynwr, wyr. Swynydd -ion *n*, dealer in amulets or charms, magician, wizard, enchanter
Swyso *v*, to give emotion
Sy *n*, star: *v*, is, exists [cout
Syber *a*, elevated; generous; sober; de-
Syberwyd *n*, stateliness; highmindedness,
Sybid *n*, what is all in a heap [decency
Sybidyn *n*, sorry fellow: *f*, sybidan
Sybwb *n*, rumple
Sybwbio *v*, to rumple
Sybwll, byllau *n*, puddle, plash
Sybwrn, byrn *n*, bundle, pack
Sybwydd *np* (-en *nf*), pines, fir-trees
Sybyrnio *v*, to bundle, to pack up
Sybyrnyn *n*, small bundle
Sych *n*, drought: *am*, dry: *f*, sech
Sychbilen -au *nf*, dry film
Sychder *n*, dryness, drought
Sychdir -oedd *n*, dry land
Syched *n*, drought, thirst. Mae syched arnaf, I thirst, I am thirsty
Sychedig *a*, thirsty, dry
Sychedol *a*, causing thirst
Sychedu *v*, to thirst, to be thirsty
Sych-hin *nf*, dry weather, drought
Sychiant *n*, desiccation
Sychu *v*, to dry, to wipe dry; to wipe
Sychwydd *np*, dry wood, fuel
Sydyn *a*, abrupt, sudden
Sydynrwydd *n*, suddenness, abruptness
Sydd, Sy *v*, is, exists
Syddyn -au -od *n*, dwelling, tenement
Syddynu *v*, to hold a farm
Syfa -oedd *n*. riddle, sieve
Syfag -au *nf*, what spreads out
Syfaldod *n*, fickleness
Syfi *np* (ïen *nf*), strawberries
Syfi *n*, tendency to move
Syfliad *n*, stirring
Syflyd *v*, to stir, to move
Syfniad *n*, making firm
Syfnol *a*, of a firm quality [traction
Syfrdan, Syfrdandod *n*, giddiness, dis-
Syfrdan *a*, giddy, stupefied, stunned

Syfrdanu *v*, to make giddy, to stun
Syfru *v*, to render severe
Syfyd *n*, what forms a space
Syg -iau *nf*, chain, trace
Sygan *nf*, whisper, mutter
Syganol *a*, whispering
Syganu *v*, to whisper, to mutter
Sygn -au -oedd *nf*, circle; sign
Sygog *nf*, shove, move
Sygogi *v*, to shove, to fidget
Syl -iau *nf*, surface, ground; base
Sylch -au *nf*, furrow
Sylchdan -au *n*, wheel plough
Sylfa -on, Sylfan -au *nf*, foundation
Sylfaen, feini *n*, foundation stone
Sylfaenu *v*, to lay a foundation, to found
Sylfaenwr, wyr, Sylfaenydd -ion *n*, founder
Sylfon -au *n*, ground, subject
Sylgyngan *v*, to mutter
Sylu *v*, to form a base
Sylw *n*, view; remark; notice
Sylwad -au *n*, observation, remark; regarding; noticing
Sylwedd -au *n*, substance, matter
Sylweddair, eiriau *n*, substantive noun
Sylweddol, Sylweddus *a*, substantial, real
Sylweddoli *v*, to make substantial
Sylweddoliaeth *nf*, materialism
Sylweddu *v*, to make of substance
Sylwi *v*, to observe, to regard, to notice
Syll -ion *n*, view; gaze, stare
Syllbeiriant, iannau *n*, optical instrument
Sylldy, dai *n*, shop
Syllddrych -au *n*, telescope
Sylliant *n*, observation
Syllio *v*, to observe; to gaze
Syllt *n*, what is fair or clear; look
Sylltiad *n*, making clear
Sylltty, tai *n*, treasury, exchequer
Syllu *v*, to observe; to gaze
Syllwg *n*, open prospect
Syllwr, wyr *n*, spectator
Syllwydr -au *n*, spying-glass
Sym -iau *n*, what is whole: *a*, whole, integral. Symion, integrals
Symaeth *n*, complete state
Symbal -au *n*, cymbal
Symbylu, Symbylio, Symlu *v*, to point; to prick, to goad
Symiant *n*, comprehension
Symio *v*, to comprehend; to sum up
Syml *ac*, simple: *f*, seml
Symledd, Symlant *n*, simpleness, simplicity
Symlogen -od *n*, simple girl
Symlyn -od *n*, simpleton: *f*, symlen
Symmerth *n*, simple power
Symmudo *v*, to move, to remove
Symmudfa, fëydd *nf*, transition
Symmudiad *n*, moving, movement
Symmudoldeb *n*, movableness
Symmwth *a*, interrupted
Symmythu *v*, to interrupt
Symol *a*, integral; middling
Symu *v*, to render integral
Symwl *np* (symylen *nf*), cowslips
Symwy *a*, ample; prominent
Symylu *v*, to goad, to prick=Symbylu
Syn *a*, sensible; concerned; amazed: *n*, feeling, perception
Syndod *n*, Synedigaeth *nf*, amazement, astonishment
Synedigol *a*, sensitive
Syniad *n*, sensation, feeling; notion
Syniadol *a*, sensitive
Syniant *n*, sentiment
Synied *v*, to consider, to suppose, to think, to believe
Synigliad *n*, stimulation
Synio *v*, to feel; to be sensible; to consider
Syniol *a*, sensible, perceptive
Syniolaeth *nf*, perceptivity
Synioldeb *n*, perceptibility
Synu *v*, to observe stedfastly; to be amazed
Synwyr -au *n*, sense, meaning; sentence
Synwyreb -au *nf*, sentence
Synwyredd, Synwyrdeb *n*, rationality
Synwyrgar *a*, sententious
Synwyriad *n*, gathering of sense
Synwyrlym *a*, sagacious, shrewd
Synwyrol *a*, sensible, rational
Synwyroldeb *n*, sensibleness
Sypio *v*, to squeeze together
Sypyn -au *n*, small bundle, pack, parcel
Sypynio *v*, to pack, to bundle
Syr *n*, master, lord; sir
Sŷr *np*, stars=Ser
Syrch *n*, striking against; affection
Syre *n*, sirrah
Syrn *ad*, partly, rather, half
Syrniad *n*, forming into parts
Syrth -oedd *n*, fall; chance, lot; bias; sort; offals
Syrthfa, fëydd *nf*, fallen state
Syrthiant *n*, propensity
Syrthio *v*, to fall, to tumble; to lower
Syrthiol *a*, falling, tumbling
Syrthni *n*, listlessness, sloth; inertia; lethargy, torpor
Syth *n*, stiff or rigid state; size; starch: *ac*, stiff, rigid, erect: *f*, seth
Sythder *n*, stiffness; erectness
Sythi, ion *n*, what stiffens; beam
Sythlyd *n*, starch
Sytho *v*, to stiffen; to size
Sythol *a*, tending to stiffen

Sythu *v*, to stiffen; to make or become [erect
Syw *a*, regular, trim, smart
Sywdeb *n*, statedness, trimness
Sywed, Sywedigaeth *nf*, astronomy
Sywedydd -ion *n*, astronomer
Sywedyddol *a*, astronomical
Sywidw *nf*, the titmouse [dissipate
Sywino *v*, to turn or use continually; to
Sywio *v*, to make uniform, to put in trim
Sywydd -on *n*, star knowledge
Sywyddo *v*, to astrologise
Sywyddol *a*, astrological

T.

Tab *n*, spread; surface
Tabar, tebyr *n*, tabard
Tabwrdd, yrddau *n*, tabour, drum
Tabyrddu *v*, to play on the tabour
Tacl -au *n*, instrument, tool; tackle
Taclu *v*, to deck, to trim, to patch
Taclus *a*, neat, tidy, complete
Taclusder, Taclusrwydd *n*, orderliness
Tacluso *v*, to put in trim, to smarten
Tachwedd *n*, November
Tad -au *n*, father. Tad bedydd, godfather. Tad cu, grandfather. Tad gwyn, stepfather. Tad yng nghyfraith, father-in-law. Hen dad cu, great grandfather
Tadaeth *nf*, fatherhood
Tadmaeth -od *n*, foster-father
Tadog -ion *n*, patron: *a*, patronal
Tadogaeth *nf*, paternity. Tadogaeth geirian, etymology
Tadol *a*, fatherly, paternal
Tadoli *v*, to become fatherly
Tadoliaeth *nf*, fatherhood
Tadwy *a*, paternal; tutelar
Taen -ion *nf*, spreading; sprinkling
Taenadwy *a*, expansible
Taenawd *n*, expansion
Taenell -au *nf*, thin spreading
Taenellwr, wyr. Taenellydd -ion *n*,
Taenellu *v*, to sprinkle [sprinkler
Taenu *v*, to spread, to expand
Taer *a*, eager, ardent, urgent
Taerder, Taeriant, Taerni *n*, importunity
Taerol *a*, apt to be urgent
Taeru *v*, to insist; to contend
Taethiad *n*, fertilizing
Taf, teifion *n*, what is spread, flat space
Tafad *n*. spreading; dilation
't spreads out [cricket ball
cricket bat. Pel dafarch, tefyrn, Tafarndy, dai *n*,
Tafarnwr, wyr *n*, innkeeper, host
Tafarth *n*, what is dilated
Tafell -i *nf*, slice
Tafellan *nf*, small slice
Tafellu *v*, to spread; to slice
Tafi -au *n*, cast. Ffon dafi, sling
Tafian, eni *nf*, balance, scales
Tafiawd, odydd *nf*, roof; loft. Tafiod y geneu, palate
Tafledigaeth *nf*, the act of throwing
Tafledydd -ion *n*, thrower; slinger
Taflen -i -au *nf*, tablet, table of figures
Taflenu *v*, to tabulate
Tafiodi *v*, to interject, to cast
Tafiodol *a*, interjective
Tafirwyd -au *nf*, casting-net
Tafiu *v*, to throw, to fling
Tafod -au *n*, tongue; clapper. Tafod y gloch, bell-clapper. Gollwng tafod ar, to abuse, to scold
Tafodi *v*, to tongue; to scold
Tafodiaith, ieithoedd *nf*, dialect
Tafodleferydd *n*, saying by rote
Tafodrwym *a*, tongue-tied [flippant
Tafodrydd *a*, loose-tongued; garrulous,
Tafol *np* (-en *nf*), dock plants
Tafol -au *nf*, scales, balance
Tafu *v*, to overspread, to spread
Tag -ion *n*, clogged state; strangle
Tagell, tegyll -au *nf*, barb; double chin; dewlap; wattle [wattled
Tagellog *a*, having a double chin;
Tagellu *v*, to form a double chin
Tagfa, fëydd *nf*, choking, strangling
Tagfagl -au *nf*, springe, a gin
Tagu *v*, to choke; to strangle
Tagwyg *n*, tufted vetch
Tangnefedd *n*, tranquility, peace
Tangnefeddu *v*, to tranquilize
Tangnefeddus *a*, tranquil, peaceful
Tai *np* (tŷ *n*), houses
Taid, teidiau *n*, grandfather
Tail *n*, soil; manure; muck
Taiog *a*, rustic: -ion *n*, vassal; boor
Taioges *nf*, rustic female
Taiogi *v*, to become rustic
Taiogol *a*, relating to a vassal
Taiogrwydd *n*, boorishness
Taiogyn *n*, rude fellow
Tair *af*, three: *m*, tri, 3, iii.
Tairth, teirthion *n*, ague fit
Taith, teithiau *nf*, journey, voyage
Tal -oedd *n*, front; forehead: *a*, high, tall
Tâl, talion *nf*, payment; reward; value
Taladwy *a*, payable, due
Talaeth, eithiau *nf*, province; dependent

Talais *n*, empannelled jury
Talaith, eithlau *nf*, frontlet; diadem
Talar -au *nf*, headland in a field
Talawdr, odron *n*, payer, disburser
Talben -oedd *n*, standard value
Talcen -au -i *n*, front, forehead. Talcen ty, gable-end or pine-end of a house
Talch, teilchion *n*, fragment; grist
Talchu *v*, to break in pieces
Taldra *n*, tallness, loftiness
Talddrws, ddrysau *n*, front door
Taledigaeth *nf*, remuneration, payment, [recompense
Taledigol *a*, remunerative
Taleithig -ion *nf*, fillet, bandlet
Taleithiog *a*, wearing a diadem
Talfa, fëydd *nf*, pediment, projection
Talfainc, feinciau *nf*, front form; throne
Talfoel *a*, bald-fronted
Talfyr *a*, short-fronted; brief
Talfyreb -ion *nf*, Talfyrnod -au *n*, abbreviation [ation, abridgement
Talfyriad *n*, Talfyredigaeth *nf*, abbrevi-
Talfyru *v*, to foreshorten, to abridge
Talgainc, geinciau *nf*, brow-antler
Talgell -oedd *nf*, pantry, buttery [wheel
Talgrib -au *nf*, front-board of a spinning
Talgrwn *a*, precipitate; inflective: *f*, [talgron
Talgrych *a*, rough-fronted
Talgryf *a*, hard-fronted, brazen: *f*, talgref
Talgrynu *v*, to inflect
Talgudyn -au *n*, forelock; love-lock
Taliad -au *n*, paying; payment. Taliadau, disbursements, expenditure
Talm -au -oedd *n*, impression; space, while; range; small quantity
Talmu *v*, to be abrupt; to impress; to make brief; to interrupt
Talp -iau *n*, mass, lump, piece
Talpen -i *nf*, knoll, knob
Talpentan *n*, fire-back
Talpio *v*, to form lumps
Talpiog *a*, in lumps, lumpy
Talrwn, rynau *n*, head ridge in a field
Talu *v*, to pay; to disburse; to requite
Talwisg -oedd *nf*, head-dress
Talwrn, yrnau *n*, what projects; cornice; area, plat of ground
Tall *n*, spreading out or over [bite
Tam -au, Tamaid, eidiau *n*, morsel, bit;
Tameidio *v*, to take a bite
Tameidyn *n*, small bit
Tamig -ion *n*, small morsel
Tamigo *v*, to nibble, to nip
Tampog *nf*, fit of passion
Tampr -au *n*, taper, torch
Tampru *v*, to burn a torch [pelas
Tân, tanau *n*, fire. Tân iddwf, ervai-

Tan *pr*, to, till, as far; under. Am danaf, am danat, am dano, &c., about me, of me, &c. Tan ganu, singing
Tanbaid *a*, violent, vehement
Tanbeiriant, iannau *n*, fire-engine
Tanchwa -oedd *nf*, firedamp
Tanchwydd *n*, inflamed swelling
Tandod *n*, ignition
Tanddaiarol *a*, subterraneous, subterranean, underground
Tandde *n*, inflammation
Tanddewiniaeth *nf*, pyromancy
Tanddygiad *n*, subduction
Tanen *nf*, spark of fire: *m*, tenyn
Tanfa, fëydd *nf*, explosion; firedamp
Tanfaen, feini *n*, firestone
Tanfer *n*, fiery violence
Tanfre *n*, conflagration
Tanfflamu *v*, to flame with fire
Tanflon, ffyn *nf*, fire-poker
Tangloddio *v*, to undermine
Taniadu *v*, to make a firing
Tanio *v*, to fire, to put on fire; to set [fire to
Tanlli *a*, ignifluous; span new
Tanlliw *a*, flame-coloured
Tanllwyth -i *n*, blazing fire
Tanllyd *a*, full of fire, fiery
Tannorth *n*, substitute
Tannu *v*, to stretch; to throb
Tanodd *pr*, under, beneath
Tanogan *n*, pyromancy
Tanrew *n*, nipping frost
Tansangu *v*, to under-tread
Tansawdd, soddion *n*, submersion
Tansoddi *v*, to submerge
Tant, tannau *n*, stretch; start; spasm, throb; whim; flight; chord, string. Tant telyn, harp string, catgut
Tantiad *n*, starting; stringing
Tantor -ion *n*, player on a stringed instrument, musician
Tanu *v*, to expand; to spread=Taenu
Tanwedd, Tanwy *n*, sort of ignis fatuus, supposed to portend the death of the person on whose land it falls
Tanwyd *n*, breaking out of fire
Tanwydin *a*, meteoric
Tanwydr -au *n*, burning glass
Tanwydyn *n*, meteor
Tanwydd *cn*, fire wood, fuel
Tanysgrifiad *n*, subscription
Tanysgrifiwr, wyr *n*, subscriber
Tanysgrifio *v*, to underwrite, to subsc
Tap -iau *n*, ledge; heel-piece [illegible]
chanel, spiget and fauce
Tapig *nf*, small step or le
Taplas -au *n*, gambol; [illegible]

Taplasa, Taplasu *v*, to gambol; to dance
Tapyn -au *n*, small ledge or step
Tar *n*, shock, impulse
Tarad *n*, pervasion; flavour
Taradr, terydr *n*, piercer, auger. Taradr y coed, woodpecker
Taradru *v*, to pierce, to bore
Taran -au *nf*, shock; thunder. Careg taran, thunderbolt
Taranol *a*, thundering [*n*, the thunderer
Taranwr, wyr. Taranydd -ion, Taranon
Taraw *v*, to strike=Taro
Tarawiad -au *n*, stroke; striking. Tarawiad amrant, Tarawiad llygad, the twinkling of an eye
Tarāwr, tarawyr *n*, striker
Tardd -ion *n*, breaking out, issue, vent,
Tarddain *v*, to keep oozing [flow; sprout
Tarddell -i *nf*, issue; spring
Tarddellu *v*, to issue, to gush
Tarddeni *nf*, the mouth of any issue
Tarddiad *n*, springing; source; derivation
Tarddiadol *a*, effusive, eruptive; deriva-
Tarddiant, iannau *n*, emanation [tive
Tarddol *a*, issuing, springing
Tarddu *v*, to break out; to spring; to
Tarddwraint *an*, tetters [issue
Tarddwreinyn *n*, Tarddwreinen *nf*, ring-
Tarell -au *nf*, issue; spring [worm
Taren -i *nf*, spot; tump, knoll
Tarenu *v*, to form a tump
Tarf -oedd *n*, driving; dispersion
Targryd *n*, the plant feverfew
Tarfhutan -od *n*, scarecrow
Tarflyd *a*, easily scared; skittish
Tarfu *v*, to expel; to scare
Targ *n*, percussion, clash
Targed -i *nf*, clasher; target
Tarian -au *nf*, clasher; shield
Tarianu *v*, to use a shield, to shield
Tario *v*, to tarry, to abide
Tarlais, leisiau *n*, piercing
Tarleisio *v*, to clash
Tarlwnc *n*, eructation
Tarlyncu *v*, to eructate, to belch
Tarn -au *n*, wipe; drying up
Tarnu *v*, to absorb
Taro *v*, to strike; to affect
Tarodwll, dyllau *n*, punch hole
Tarth -oedd *n*, vapour, exhalation
Tarthain *v*, to keep exhaling
Tarthedigaeth *nf*, evaporation
Tarthlyd *a*, vaporous; foggy
Tarthog *a*, having vapour
Tarthol *a*, exhaling vapour
Tarthu *v*, to exhale; to evaporate
Tarw, [illegible]
Tarwain *v*, to gush; to flutter
Tarwden, Taroden *nf*, ringworm
Tarwedd *n*, pervasion; ferment
Tarweddiad *n*, fermentation
Tarweddu *v*, to ferment
Tarwhaid, heidiau *nf*, second swarm
Tas -au *n*, what binds; fascia: *nf*, rick, stack. Tas wair, hayrick
Tasel -i *n*, sash; fringe; tassel
Taselu *v*, to fringe; to tassel
Tasg -au *nf*, bond; job; task
Tasgell -i, tesgyll *nf*, bandlet, bunch, whisk; closet, pantry
Tasgellu *v*, to form a whisk
Tasgu *v*, to job, to task; to start. Tasgu ar, to press or urge upon
Tasio *v*, to combine; to bundle
Tau *v*, to stretch out; to be still
Tau *pn*, thy, thine
Taw *n*, rest, quiet, silence: *a*, still, quiet, silent: *c*, that
Tawch -ion *n*, vapour, haze, fog: *a*, hazy, foggy
Tawchlyd *a*, hazy, sultry
Tawd *n*, spreading, distension
Tawdd, toddion *n*, dissolved state
Tawdd *a*, melted, dissolved
Tawddlestr -i *n*, melting-pot
Tawed *n*, state of silence
Tawedogrwydd *n*, taciturnity
Tawedwst *a*, murmuring
Tawel *a*, calm, serene, silent, quiet
Tawelu *v*, to calm; to grow calm
Tawelwch *n*, calmness, serenity
Tawf *n*, extended state
Tawg *nf*, what is lengthened
Tawiad *n*, growing silent [ting off
Tawl, tolion *n*, casting off, throw, cut-
Tawlfwrdd, fyrddau *n*, draught-board
Tawlffon, ffyn *nf*, throwing-staff, sling
Tawlnerth -oedd *n*, projectile force
Tawlrym -iau *n*, projectile power
Tawlu *v*, to cast off, to throw=Taflu
Tawr, torion *n*, covering, surface
Te *n*, tea
Teb -au *n*, type, character
Tebed *n*, prospect, spectacle
Tebedu *v*, to render prospective
Tebyg *a*, similar, like, likely
Tebygiaeth *nf*, comparison [likeness
Tebygiant, Tebygoldeb *n*, similitude,
Tebygol *a*, likely, probable
Tebygoli *v*, to make like
Tebygolrwydd *n*, likelihood, probability
Tebygu *v*, to liken
Tecāu *v*, to make fair; to beautify
Teelyn *n*, instrument, tool
Tech *n*, skulk, lurk

Techial, Techu *v*, to skulk, to lurk
Tedu *v*, to stretch, to distend
Tedd -au *n*, display; row, range
Teddiad *n*, displaying
Teddyf -au *n*, socket, hollow
Tefu *v*, to spread; to become spread
Teg *a*, clear; fair; beautiful; fine
Tegan -au *n*, bauble, toy; jewel
Teghau *v*, to make fair=Tecàu
Tegid, Tegwch *n*, fairness, beauty
Tegolch -au *n*, cosmetic
Tegwedd *a*, of fair appearance, comely
Tegwel *a*, of fair aspect
Tegychu *v*, to embellish
Teng *a*, tough, tenacious
Tengl -au *nf*, girth, girt
Tenglu *v*, to tie with a girth
Teilchion *np*, fragments
Teilfforch, ffyrch *nf*, dung-fork
Teilig *a*, enveloping, covering
Teiliwr, wyr, teilwriaid *n*, tailor
Teilo *v*, to spread manure, to manure
Teilwng *a*, worthy, deserving; deserved
Teilyngdod *n*, worthiness, merit; dignity
Teilyngu *v*, to merit; to vouchsafe
Teimlad, Teimlawd *n*, sensation, feeling
Teimladedd, Teimladrwydd *n*, feeling-
Teimladwy *a*, sensible, feeling [ness
Teimlo *v*, to feel, to be sensible
Teios *np*, cottages, cots
Teirthion *nf*, ague fit, ague
Teisban *nf*, origin; over-spread, quilt; hassock. Teisban y ddwyffroen, the cartilage between the nostrils. Rhyfel teisban, intestine war
Teisen -au -i *nf*, cake
Teisenan *nf*, little cake
Teisenu *v*, to form a cake
Teithdrwydded -au *nf*, passport
Teithfyntai, teion *nf*, caravan
Teithi *cn*, faculties, characteristics, qualities, accidents. Teithi gwraig, [the catamenia
Teithiannol *a*, itinerary
Teithiannu *v*, to go a journey
Teithiant *n*, journeying
Teithig *a*, characteristic
Teithio *v*, to travel, to journey
Teithiol, Teithiog *a*, journeying
Teithiwr, wyr, Teithydd -ion *n*, traveller
Tel, tèlau *n*, stricture; straight line; warp; teat: *a*, stretched; prompt
Têl, teli, telion *n*, regulator; measure of capacity, five bushels, eight bushels: *a*, regular; compact; fair
Telaid *a*, beautiful, fair, graceful
Telan -au *nf*, harp=Telyn
Telawd *n*, the act of stretching

Telc *n*, crimpled state, shrinking
Telcu *v*, to shrink, to crimp
Telchyn *n*, broken piece
Teledigrwydd *n*, handsomeness
Telediw *a*, compact; comely
Telediwrwydd *n*, comliness
Teleiddio *v*, to practise minstrelsy
Teleiddyn -ion *n*, minstrel
Teleinio *v*, to play the harp
Teler -au *n*, stretcher, frame. Telerau, terms, conditions
Telgorn, gyrn *n*, hautboy
Telgwng *n*, crimpling
Telgwn *n*, rebounding; staggering
Telgyngu *v*, to crimple
Telgynu *v*, to rebound; to stagger
Tèli *n*, exactness; art
Teliad *n*, making smooth or exact
Tèlid *n*, compact frame
Telïo *v*, to practise an art
Tèlio *v*, to tighten
Telio *v*, to make accordant or elegant
Telm -au *nf*, Telmyn *n*, gimcrack; trap; springe; toy
Telma *v*, to play with toys
Telmu *v*, to form a toy; to snare
Telor -ion *n*, warbler; goldfinch
Telori *v*, to warble; to quaver
Telpyn *n*, little lump
Telpynu *v*, to form lumps
Telu *v*, to strain; to make compact
Telyn -au *nf*, harp; side of a carcase
Telyneg -ion *nf*, lyric poem. Telyn- [egion, lyrics
Telyniad *n*, harping
Telynor -ion, Telynwr, wyr *n*, harpist, harper: *f*, telynores -au
Telynorio, Telynori *v*, to play a harp
Tellu *v*, to stretch over
Tellwedd *nf*, oblivion; release; amnesty
Tellweddiad *n*, consigning to oblivion; giving a release
Temig -au *n*, particle; portion
Teml -au *nf*, place of sitting; temple
Temlu *v*, to form a seat
Teneu *a*, thin; rarified; lean
Teneuder, Teneudra *n*, thinness; tenuity
Teneuhâd, Teneuad *n*, attenuation
Teneuhau, Teneuo *v*, to attenuate
Tenewyn -au *n*, flank
Tenlli *n*, linsey-woolsey
Tennyn -au *a*, cord; halter [strained
Tent *n*, what is strained: *a*, tig'
Tepyn -au *n*, small ledge or step
Ter *n*, aptness to pervade
Têr *a*, clear, refined, pure, fine
Terc -iau *n*, jerk, jolt
Tercb -au *nf*, loop, noose

Terchog *a*, having a loop
Terchu *v*, to loop, to noose
Teredigaeth *nf*, clarification
Teredd *n*, clarified state [end
Terfyn -au *n*, extremity, limit, bound;
Terfynedigaeth *nf*, determination
Terfynfa -oedd *nf*, boundary line; ter-
Terfynglych -oedd *n*, horizon [minus
Terfynol *a*. terminating, final
Terfynoldeb *n*, finiteness
Terfynu *v*, to limit; to end
Terfysg -oedd -au *n*, tumult, disturbance
Terfysgedd *n*, tumultuousness [tuous
Terfysglyd, Terfysgol *a*, riotous, tumul-
Terfysgu *v*, to raise a tumult or riot
Teriad *n*, irritation
Terica *v*, to irritate; to rut
Tèrig *a*, ardent; violent; harsh
Terig *a*, rutting
Terigiad *n*, making ardent
Term -au *n*, crisis; term; booze
Termio *v*, to fix a term; to tipple
Termudo *v*, to grow silent
Termud *a*, taciturn
Tern *a*, ardent, vehement
Terniad *n*, moving ardently
Terog *a*, ardent; greedy
Terogen -od *nf*, female miser
Terogi *v*, to be full of avidity
Terol *a*, clarifying, refining
Teru *v*, to clear, to refine, to clarify
Teru, Teri *v*, to pout, to sulk
Terwyn *a*, ardent, fervent
Terwynder *n*, vehemency
Terwynu *v*, to grow ardent
Terydd *a*, ardent; nimble
Teryg *n*, what is clotted; crust
Teryll *a*, piercing, keen
Teryllu *v*, to look ardently
Tes *n*, sunshine, warmth, heat
Tesach *n*, heat; wantonness
Tesaint *n*, teeming with heat
Tesiad *n*, dispensing heat
Tesog *a*, sunny, hot, close, sultry
Testyn -au *n*, theme, subject, text
Testyno *v*, to set a theme
Teth -au *nf*, teat, dug, pap [woodbine
Tethan *nf*, small teat. Tethau'r gaseg,
Tethog *a*, having teats. Tethogion,
Tethu *v*, to grow a teat [mammalia
Teulu -oedd *n*, family; tribe
Teuluaeth *nf*, domestic economy
Teuluaidd *a*, domestic, familiar
Teuluedd *n*, familiarity
Teuluoiddio *v*, to domesticate
Teuluoiddrwydd *n*, hospitality
Teulluoiddrwydd [illegible] ider

Teulluyddes -au *nf*, housewife
Tew *a*, thick, fat, plump
Tewder, Tewdra *n*, thickness; fatness
Tewdws *a*, thickly collected
Tewhau *v*, to thicken, to fatten
Tewi *v*, to keep silent; to hold one's peace. Taw son, hold your tongue; you don't say so!
Tewlyd *a*, apt to grow thick
Tewychiant *n*, spissitude, thickness
Tewychu *v*, to thicken
Tewyn -ion *n*, firebrand; torch
Teyrn -edd -oedd *n*, sovereign, king
Teyrnas -oedd *nf*, kingdom
Teyrnasiad, Teyrnasiaeth *nf*, reign
Teyrnasol *a*, of a kingdom; regnant
Teyrnasu *v*, to reign
Teyrnedd *n*, monarchy
Teyrnes -au *nf*, queen
Teyrnged -ion -au *nf*, tribute
Teyrnogaeth *nf*, kingly office
Teyrnoldeb *n*, regality
Teyrnwialen, wiail *nf*, sceptre
Ti *pn*, thou, thee
Tib -ion, Tic -ion *n*, particle, bit
Ticiad *n*, forming particles
Ticial *v*, to drain in drops
Ticyn -au *n*, particle, scrap
Tid -au *nf*, draught chain, chain
Tidmwy -au *a*, tether, tie
Tidmwyad *n*, tethering
Tido *v*, to chain
Ting *n*, crinkle; tingle
Tingo *v*, to crinkle; to flinch; to tingle
Til -ion *n*, minute particle
Tiliad, iaid *n*, very small fly
Tim -ion *n*, little scrap
Timyn -au *n*, little bit; scrap
Tin -au -ion *nf*, tail, bottom. Tin y nyth, the least of the brood
Tinbais, beisian *nf*, petticoat
Tinben *ad*, tail to head. Tinben ystrell-ach, topsyturvy
Tinc -iau -ion *n*, tink, tinkle [tinker
Tincerdd -iaid *n*, the tail of a craft;
Tincial, Tincian *v*, to tinkle; to drain
Tincio *v*, to tink, to ring
Tincion *np*, last drawn milk
Tindaflu *v*, to throw the tail, to wince
Tindew *a*, fat-buttocked
Tindin *ad*, tail to tail
Tindopio *v*, to flounce
Tindraphen *ad*, topsyturvy
Tindro -ion *n*, turn of the tail
Tindroed *n*, the didapper, dabchick
Tindrwm *a*, heavy-tailed: *f*, tindrom
Tinfoel *a*. bare-tailed

Tingloff *a*, hipshot
Tingoch *a*, red-tailed: *n*, the redstart
Tingrach *a*, scabby-tailed
Tinlethu *v*, to overlay
Tinllwm *am* (*f*, tinllom), Tinnoeth *a*,
Tino *v*, to form a tail [barebottomed
Tinpen -i *nf*, hassock
Tinrwth *a* (*f*, tinroth), Tinwyg *a*, open-
Tinsigl *n*, the wagtail [tailed
Tip -iau *n*, particle, bit
Tipyn -au *n*, little piece, bit
Tipynu *v*, to part into bits
Tir -oedd *n*, land, earth, ground
Tiraeth *n*, continuation
Tirdriniad *n*, dressing of land
Tirddiwyll *n*, agriculture
Tirf *a*, fresh, luxuriant; lively
Tirfdra *n*, freshness; richness
Tirfhau *v*, to freshen; to enrich
Tiriadu *v*, to make a landing
Tirio *v*, to land; to turn the ground
Tiriog *a*, having land, landed
Tiriogaeth *nf*, landed estate, territory
Tiriogi *v*, to possess land
Tiriol *a*, terreous, earthy
Tirion *n*, familiar spot
Tirion *a*, pleasant, genial, lovely, tender
Tiriondeb, Tirionwch *n*, pleasantness
Tirioni *v*, to render or become pleasant
Tirionus *a*, pleasing, delighting
Tiro *v*, to extend in continuity
Tis -ion *n*, sneeze, sternutation
Tisian, Tisio *v*, to sneeze, to sternutate
Titen *nf*, Tidiad, iaid *n*, small fly
Titr *n*, whirl; metre so called
Titw *nf*, puss, cat (in fond language)
Tithau *pn*, thou or thee also, thyself
Tlawd *a*, poor, indigent, needy: *p*, tlodion
Tlodi *n*, poverty, want
Tlos *af*, pretty, fair, handsome: *m*, tlws
Tlosen *nf*, pretty female
Tlotty, tai *n*, poorhouse, workhouse
Tlws *am*, pretty, beautiful: *f*, tlos
Tlws, tlysau *n*, jewel, gem; medal
Tlysedd *n*, prettiness, beauty
Tlysu *v*, to render pretty
Tlysyn *n*, pretty thing, jewel, trinket
To -ion -au *n*, covering; roof; generation
Toad *n*, covering; roofing
Tob *n*, summit, top=Top
Tobren -i *n*, thatcher's dibber
Tobyn *n*, summit, apex [presently
Toc *n*, cap, hat, bonnet: *ad*, instantly,
Toci *n*, what is cut out; share
Tocio *v*, to clip, to dock
Tocyn -au -od *n*, short piece; ticket;
Tocynu *v*, to ticket; to draw lots
Tochi *v*, to soak; to grow hazy
Todi *v*, to construct; to join
Toddaid *n*, what is melting; metre
Toddi *v*, to melt, to dissolve. Toddi dyled, to liquidate a debt
Toddiant *n*, solution, melting
Toddion *np*, meltings; drippings
Toddol *a*, dissolving, melting
Tŏed *n*, covering; roofing
Tŏedig *a*, covered; roofed
Tŏen, to *nf*, sheaf of thatch
Toes *n*, dough, paste of bread
Toeseg *nf*, kneading-trough
Toesi *v*, to make dough
Toesyn -au *n*, lump of dough
Tofi *v*, to draw out in a range
Togi *v*, to elongate, to extend
Toi *v*, to cover over; to roof; to thatch
Tolach *v*, to meddle, to play, to dally: *n*, meddling, playing, dalliance
Tolc -iau *n*, dent or impression by punching or striking [crease
Tolcio *v*, to cause a sink, to dent, to
Tolch -au, Tolchen -i *nf*, coagulated
Tolchenu *v*, to form a clod [mass, clod
Tolchiad *n*, forming clods
Tolfaen, feini *n*, omen stone
Tolgorn *n*, trump, clarion
Toli *v*, to curtail; to spare; to deal out
Toliant *n*, privation; sparing
Tolio *v*, to diminish; to spare, to econo-
Tolnod -au *nf*, apostrophe (') [mise
Tolws *n*, what roars; roarer
Toll -au *nf*, fraction; toll
Tolldy, dai *n*, custom house; toll-house
Tollfa, fëydd *nf*, tolling-place
Tolli *v*, to take from; to toll
Tolliant *n*, toll, custom
Tom -ydd *n*, mound; heap of dirt; dung
Tomen -i *nf*, mound; dunghill
Tomi *v*, to make a heap; to dung
Tomlyd *a*, covered with dung
Ton -iau *nf*, surface; sward; peel; skin,
Ton, tònau *nf*, breaker, wave [lay land
Tŏn, tonau *nf*, tone, accent; tune
Tonc -iau *nf*, tink; ring, clash
Toncio, Toncian *v*, to tinkle, to ring
Tonen -i -au *nf*, coating; cuticle; bog
Tòni *v*, to form a skin; to pare
Toniad *n*, making a tone
Tòniad *n*, skinning, paring
Toniar *nf*, plank, shingle
Toniar, ieri *nf*, breaker, wave
Tònog *a*, turbulent, boisterous; f
Tònol *a*, breaking in waves

Top -ian *n*, top; stopple
Topi *v*, to butt, to gore with the horns
Topio *v*, to top, to crest; to stop up
Topyn -an *n*, top; topple
Topynu *v*, to form a top
Tor -ion *n*, break, rupture, cut: -an *nf*, bulge; belly; boss. Tor y llaw, palm of the hand. Tor y mynydd, breast of the hill
Tôr *n*, mantle; cope
Toraeth, eithian *n*, produce; store
Toraid, eidian *nf*, bellyful. Toraid o foch, litter of pigs
Torben -au *n*, guillotine
Torbwt, bytiaid *n*, turbot
Torch, tyrch *nf*, wreath; coil; rundle
Torchi *v*, to wreathe; to coil
Torchog *a*, wreathed; coiled
Torchol *a*, wreathing, coiling
Torchwr, wyr *n*, twister; coiler
Tordaen, Tordain *v*, to loll, to lounge
Tordyn *a*, tight-bellied
Tordd *n*, murmur, din
Torddi *v*, to murmur, to make a din
Tored *n*, what expands: *a*, vast
Toredwynt -oedd *n*, whirlwind
Toreithio *v*, to yield increase
Toreithiog, Toreithus *a*, abundant, full, teeming
Torf -oedd *nf*, crowd; troop; host, multitude
Torfa, fŷdd *nf*, host; thousand millions
Torfagl *nf*, the eye-bright
Torfi *v*, to collect a host
Torfog *a*, having a host
Torfynyglu *v*, to break the neck; to behead
Torged -ion *n*, bankrupt
Torgedaeth *nf*, bankruptcy
Torgedlys -oedd *n*, bankruptcy court
Torgeg -au *n*, cut-throat
Torgeingl -au *nf*, girth, girt
Torgest -i *nf*, hernia, rupture
Torgestu *v*, to form a hernia, to rupture
Torgoch *a*, red-bellied: *n*, char
Torgochiad, iaid *n*, char fish
Tori *v*, to break, to cut, to fracture
Toriad, Toriant *n*, breaking, fracture
Torlan -au, lenydd *nf*, broken bank
Torlla -od *nf*, slattern, slut
Torllwyd, Torllwydog *nf*, the wild tansy
Torllwyth -i *nf* & *cn*, litter
Tormach *n*, forfeit of bail
Tormaen *n*, the saxifrage
Tormaint *n*, surrounding host
Tormennu *v*, to press round
Torment *n*, press round; conflict
Tormi *v*, to assemble round
To [illegible] mma (,)
To [illegible] a prominence; big-
[illegible] dogs and cats
Torogen -od, Toroges -au *nf*, Torogyn *n*, big-bellied one
Toron -au *nf*, plat; decking out; cloak, mantle
Tôron -au *n*, cut
Toronaeth *nf*, decking out
Toroni *v*, to deck out; to mantle
Toronog *a*, decked, mantled
Torp *n*, round mass, lump
Torpell -i -au *nf*, lump; clod; dumpling
Torpwth *n*, short squab
Tors -au *nf*, covering; shelter
Torsed -i *nf*, coverlet, rug
Torsi *v*, to cover over
Torstain *a*, bulging, gorbellied
Torsyth *a*, stiff-stomached
Torsythu *v*, to stiffen out the belly; to swagger
Torth -au *nf*, loaf
Torthi *v*, to cake; to settle
Torympryd -iau *n*, breakfast
Tôryn -au *n*, cut=Tôron
Toryn -iau *n*, mantle, cloak
Tos -au *n*, quick jerk, toss
Tosio *v*, to jerk, to toss
Tost *a*, severe, harsh, violent; sore
Tostedd, Toster *n*, severity; strangury
Tostfrwyn *np* (-en *nf*) sea rushes
Tosti *v*, to rack, to torture
Tostur *n*, misery, severe plight: *a*, severe
Tosturhau *v*, to commiserate=Tosturio
Tosturi, Tosturiant *n*, Tosturiaeth *nf*, compassion; pity
Tosturio *v*, to take pity
Tosturiol *a*, compassionate
Tosturus *a*, pitiful, piteous
Tôwr, towyr *n*, one who forms a covering or roof, thatcher, tiler, slater
Tra *n*, extreme, excess; turn: *ad*, over; very; whilst: *pæ*, over, very, extreme
Traberwi *v*, to over-boil
Trabloedd *nf*, great outcry
Trabludd -ion *n*, trouble; turmoil
Trabluddio *v*, to trouble
Trabluddiol *a*, troublous, troubled
Trach *pr*, beyond, beside; at
Trachaer -au *nf*, advanced wall
Trachas *n*, extreme hatred
Trachefn *ad*, behind; again; afterwards
Trachoddi *v*, to vex extremely
Trachrynu *v*, to shake extremely
Trachuedd *n*, over fondness
Trachuro *v*, to beat extremely
Trachwant -au *n*, cupidity; lust, covetousness
Trachwanta, Trachwantu *v*, to desire extremely; to covet
Trachwres *n*, extreme heat
Trachwyllt *a*, excessively wild
Trachywed *a*, very uniform
Trad *n*, what exceeds out

Tradilyn *v*, to follow to excess
Tradwy *n*, third day to come: *ad*, three days hence
Tradynol *a*, superhuman
Tradd *n*, extreme motion
Traddawd *n*, delivery over
Traddodi *v*, to deliver over
Traddodiad *n*, tradition [to purge
Traddu *v*, to move violently, to scour,
Traddygiad *n*, transferring
Traddygid *v*, to transfer
Traed *np* (troed *n* & *nf*), feet
Traeth -au *n*, tract; sand, beach
Traethadur -iaid *n*, one who treats
Traethawd -odau *n*, treatise, essay
Traetheg *nf*, declamation
Traethell -i, Traethen -i *nf*, sand bank
Traethodydd -ion *n*, essayist
Traethodyn *n*, kind of verse; tract
Traethu *v*, to relate; to treat
Traf *n*, strain; stir; scour
Trafael -ion *nf*, extreme effort; travail
Trafaelu, Trafaelio *v*, to travail, to toil; to travel
Trafaes -oedd *n*, stir, bustle; pains
Trafel -au *n*, press; hatchel [gulp
Trafiwnc, lyncau *n*, draught; guzzle,
Traflyncu *v*, to guzzle, to gulp
Trafn -au *n*, stir, bustle, range, rotation
Trafnid *n*, range; turn, change; commerce, exchange
Trafnidaeth *nf*, commerce, business
Trafnidio *v*, to exchange, to transact
Trafnidiol *a*, commercial [business
Trafnig *a*, mutable, declinable
Trafnoddwr, wyr *n*, consul
Trafnoldeb *n*, mutableness
Trafnu *v*, to range; to revolve
Trafod -au *nf* & *n*, stirring, bustle; commerce, trade, business
Trafod, Trafodi *v*, to stir, to bustle, to strive, to intermeddle; to quarrel
Trafodaeth *nf*, act of stirring, bustling, intermeddling; transaction
Trafodus *a*, stirring, bustling
Trafolio *v*, to gormandize
Trafu *v*, to stir; to scour
Traff *n*, strewing, scattering
Traffaith, ffeithian *n*, plot, scheme
Traffeithus *a*, plotting [trouble
Trafferth -ion *nf*, business, toil, bustle,
Trafferthol, Trafferthus *a*, bustling
Trafferthu *v*, to bustle, to toil, to trouble
Traffiad *n*, spreading, strewing
Traffu *v*, to strew, to scatter
Traffwyr *n*, violent assault
Traffwng *a*, extreme hungry

Trag *ad*, beyond; beside
Tragor -ion *n*, superabundance
Tragori *v*, to transcend [dency
Tragoriaeth *nf*, Tragoriant *n*, transcen-
Tragoroldeb *n*, superexcellence
Tragoruchder *n*, supereminence
Tragwerth *n*, overvalue
Tragwiw *a*, most excellent
Tragwres *n*, extreme heat
Tragyfyth *a*, beyond this world, eternal
Tragyfythoes *ad*, eternally
Tragywydd, Tragwyddol, Tragywyddol, Tragyfythol *a*, everlasting [ternity
Tragwyddoldeb, Tragywyddoldeb *n*, e-
Tragwyddoli, Tragywyddoli *v*, to eternize, to immortalize
Trang -au *n*, cessation; decease
Traha *n*, presumption
Trahäu *v*, to become arrogant
Trahäus *a*, arrogant, haughty
Trahausder *n*, presumption
Trai *n*, decrease; ebb tide
Traian *n*, one-third, the third part
Traill, treillion *n*, trail, draught, turn
Train, treinion *n*, stroll, stray, strew
Trais, treisiau *n*, rapine, ravishment; rape; oppression, force
Traith, treithion *n*, expression, treatise
Trallod -ion -au *n*, adversity, affliction
Trallodi *v*, to afflict, to vex
Trallodol, Trallodus *a*, afflicting, vexing
Trallwyddiant *n*, excess of prosperity
Trallwytho *v*, to overload
Tramaint *n*, immensity: *a*, immense
Tramglwydd *n*, stumble
Tramglwyddo *v*, to stumble
Tramgwydd -ion *n*, downfall; offence
Tramgwyddo *v*, to stumble; to offend
Tramgwyddol *a*, stumbling; offensive
Tramoli *v*, to praise to excess
Tramor *a*, transmarine; foreign
Tramori *v*, to pass over sea
Tramp -au *n*, ramble, stray
Trampio *v*, to ramble
Tramwy, Tramwyad *n*, going about
Tramwy, Tramwyo *v*, to go about
Tramwyol *a*, traversing
Trân *n*, space, stretch, district
Tran *ad*, partly, rather, considerably
Tranc *n*, cessation; end; death
Tranced -i *nf*, cup with a handle
Trancedig *a*, perishing; ended. Y trancedig, the deceased
Trancedigaeth *n*, death, decease
Trancell -au *nf*, single draught
Trancol *a*, perishing; ending
Trancu *v*, to perish, to die

Tranial *n*, field of battle [following
Tranceth *ad*, on the morrow: *n*, the day
Tranwyd -au *n*, extreme passion
Traoedi *v*, to delay extremely
Traoesiad *n*, superannuation
Traofni *v*, to fear extremely
Traphlith *ad*, in a confused state
Tras -au *nf*, kindred, affinity, relation-
Traserch *n*, dotage, fondness [ship
Traserth *a*, extremely steep
Trasgl -au *n*, rake
Trasu *v*, to form kindred
Trathyn *a*, very or extremely tight
Trathyru *v*, to over-heap [expense
Traul, treulion *nf*, wear, waste, cost,
Traw -ion *n*, progress; lead; education: *ad*, beyond, yonder
Trawaeth *nf*, circumstance
Trawd, trodion *n*, course; journey; tran-
Trawdd *n*, transit; pass [sit
Trawddysg *nf*. doctrine; dogma
Trawed *n*, advancement
Trawedig *n*, disciplined
Trawedigaeth *nf*, discipline
Trawenu *v*, to pass over [ing
Trawiad *n*, surpassing; educating, rear-
Trawiadu *v*, to educate
Trawiadur -iaid *n*, instructor
Trawien -ydd *nf*, defile, pass
Trawn *n*, what is over [across, transverse
Traws -ion *n*, traverse, cross. Ar draws,
Traws *a*, adverse, cross, froward, severe;
Trawsagori *v*, to open across [wicked
Trawsamcan -ion *n*, cross purpose
Trawsbwyth -au *n*, cross stitch
Trawsder *n*, adverseness
Trawsdeyrn -oedd -edd *n*, unsurper
Trawsdoriad *n*, cross-cutting
Trawsdynu *v*, to pull adversely
Trawsddodi *v*, to transpose
Trawsedd *n*, refractoriness
Trawselfeniad *n*, transubstantiation
Trawsenw -au *n*, metonymy
Trawsfeddiant, feddiannau, Trawsfraint, freintiau *n*, usurpation
Trawsfudo *v*, to emigrate
Trawsgan -au *nf*, satire
Trawsganu *v*, to satirize
Trawsgludo *v*, to transport
Trawsglwm, glymau *n*, cross knot, node
Trawsglwyddo *v*, to transport
Trawsiad *n*, putting across
Trawsineb *n*, adverseness
Trawslath -au *nf*, transverse beam
Trawslead *n*, translocation
[illegible]lusgo *v*, to trail across [verseness
[illegible]

Trawsosodi *v*, to transpose
Trawsrwym -au *n*, cross band
Trawsrywiad *n*, crossing of breeds
Trawssylweddiad *n*, transubstantiation
Trawssylweddu *v*, to transubstantiate
Trawssymmud *v*, to transpose
Trawst -iau *n*, transom, rafter
Trawstio *v*, to lay a rafter
Trawsu *v*, to cross, to grow adverse
Trawswch, sych *nf*, whisker; mustache
Trawsymddwyn *n*, metaphor
Tre *nf*, resort, homestead, home, hamlet, town (used chiefly in composition)
Trec -iau *n* & *cn*, implement, harness; [gear
Treciad *n*, furnishing
Trecyn *n*, implement; tool
Trech *a*, superior; stronger; passing
Trechedd *n*, superiority
Trechol *a*, overcoming
Trechu *v*, to overpower
Trechwr, wyr *n*, vanquisher
Tred -i *nf*, resort; hamlet
Tredd -au *nf*, crop, growth; corn; tax
Tref -i -ydd *nf*, homestead, hamlet, town
Trefa, fëydd *nf*, resort, dwelling
Trefad *nf*, domicile, dwelling
Trefan -au *nf*, small hamlet
Trefedig *a*, inhabited, colonized. Trefedigion, colonists
Trefedigaeth -au *nf*, colony, settlement
Trefedigol *a*, colonial
Trefgordd -au *nf*, township
Trefiant *n*, inhabitancy
Trefig *a*, homely, domestic
Trefiys -oedd *n*, court leet
Trefn -au *nf*, system, order, method
Trefnau *np*, utensils, implements
Trefnedigaeth *nf*, adjustment
Trefniad *n*, ordering, arranging
Trefniant *n*, system, regulation
Trefnid -au *n*, arrangement
Trefnidaeth *nf*, management
Trefnidedd *n*, economy
Trefnido *v*, to manage
Trefnidol *a*, economical
Trefnol *a*, orderly, systematic
Trefnoldeb *n*, orderliness [dispose
Trefnu *v*, to order, to put in order, to
Trefnus *a*, orderly, methodical, tidy,
Trefnusder *n*, orderliness [decent
Trefnydd -ion *n*, one who orders, manager; economist; Methodist
Trefnyddiaeth *nf*, economy; Methodism
Trefnyddio *v*, to methodize
Trefol *a*, relating to home or town
Trefred *nf*, homestead [heritance
[illegible]

Treftadog *a*, having patrimony: -ion *n*, heir
Treftadol *a*, patrimonial
Treftadu *v*, to form a patrimony
Trefu *v*, to make a home
Trengholiad *n*, coroner's inquest
Trengholwr, wyr, Trengholydd -ion *n*, coroner
Trengol *a*, perishing, vanishing
Trengreithwyr *nf*, coroner's jury
Trengu *v*, to end, to expire
Treidio *v*, to course, to range
Treiddiadwy *a*, penetrable
Treiddio *v*, to penetrate
Treiddiol *a*, penetrating
Treiddioldeb *n*, penetrability
Treiddyn -au *n*, projecting ridge
Treigl -ion *n*, turn, revolution
Treiglad *n*, revolving; strolling; inflection
Treiglant *n*, revolution; strolling
Treiglddyn -ion *n*, wanderer
Treigled *n*, revolving, rolling
Treigledigaeth *nf*, revolution
Treiglo *v*, to turn, to circulate; to roll; to stroll, to wander; to traverse, to migrate; to trickle. Treiglo gair, to decline a word
Treiglwaith *ad*, once on a time
Treilliio *v*, to troll, to dredge
Treilliwr, wyr *n*, troller, dredger
Treinio *v*, to stray; to scatter
Treiniol *a*, straying; strewing
Treio *v*, to decrease, to ebb; to try
Treisglo *v*, to clatter
Treisiad, iaid *n*, forcer: *nf*, heifer
Treisiaeth *nf*, ravishment
Treisiant *n*, oppression, foe
Treisig *a*, apt to ravish; tragic
Treisio *v*, to force, to ravish, to oppress
Treisioldeb *n*, oppressiveness
Treisiwr, wyr, Treisydd -ion *n*, forcer, ravisher, oppressor
Treithio *v*, to treat, to discourse
Trem -iau *nf*, sight, look, aspect
Trembeiriant, iannau *n*, optical instrument
Tremfa -oedd, fëydd *nf*, observatory
Tremiadur -on *n*, telescope
Tremiannu *v*, to cast a look
Tremiant, iannau *n*, appearance
Tremid *n*, appearance
Tremidydd -ion *n*, observer
Tremio, Tremu *v*, to look, to observe, to gaze
Tremiol *a*, looking, observing
Tremiwr, wyr, *n*, looker
Tremofydd -ion *n*, optician
Tremofyddiaeth *nf*, optics
Tremwydr -au *n*, telescope
Tremyd *n*, state of being seen
Tremydiad -iaid *n*, apparition
Tremydd -ion *n*, observer
Tremyddiaeth *nf*, science of optics
Tremygu *v*, to contemn
Tremygus *a*, contemptuous
Tremyn, Tremynt *n*, look, view, glance; countenance
Tremynfa -oedd *nf*, watchtower
Tremyngar *a*, observant, keen
Tremyniad, iaid *n*, phantom; boar
Tremynu *v*, to look; to seem
Tremynydd -ion *n*, explorer
Tren *n*, force, rapidity: *a*, impetuous,
Trenig *a*, impetuous, furious
Trenllif *n*, rapid torrent
Trent *n*, force, rapidity
Trenu *v*, to act rapidly
Trenusdeb *n*, impetuosity
Trenydd *ad*, two days hence, day after to-morrow
Tres -i *nf*, toil; stroke; trace, chain
Tresgl *n*, the tormentil
Tresglen *nf*, thrush (bird)
Trestl -au *n*, frame; trestle
Trestlu *v*, to put on a frame; to put on a trestle; to frame
Tresu *v*, to put on a trace
Treth -i *nf*, tax; crop, growth. Treth fawr, land tax. Treth meddiannau, property tax. Treth y cyllid, income tax. Treth y ffordd, highway rate. Treth y goleu, window tax. Treth y tlodi, Treth y tlodion, poor rate. Treth yr Eglwys, church rate
Trethol *a*, tributary, taxed
Trethu *v*, to tax, to rate, to assess
Treulfawr *a*, expensive
Treulgar *a*, prodigal, profuse
Treuliad *n*, consuming; digestion
Treulio *v*, to consume; to digest
Trew *n*, the act of sneezing
Trew *v*, to sternutate, to sneeze
Trewflwch, flychau *n*, snuff box
Trewlwch *n*, snuff
Trewydd *n*, push forward
Trewyn *n*, persuasion
Trewynol *a*, persuasive
Trewynu *v*, to persuade, to conciliate
Trewynwr, wyr *n*, persuader
Tri *am*, three: *f*, tair: *n*, three. Tri ar bymtheg, eighteen. Tri ar ddeg, thirteen. Tri ugain, sixty=Trigain
Triad *n*, forming into three; triad
Triannol *a*, tertian, triadic
Trianu *v*, to tertiate
Triawd *n*, trio (music)
Triban -au *n*, triplet (metre)
Tribaniaeth *nf*, triplicity
Tribanu *v*, to triplicate
Tribedd -i *nf*, tripod, trivet

Trichanmil *n*, three hundred thousand
Trichant *n*, three hundred, 300, ccc.
Tridant *n*, trident
Trideg *a*, thirty, 30, xxx.=Deg ar hugain
Tridiau *n*, three days' space
Tridyblyg *a*, threefold
Trig *n*, stay, fixed state
Trigad *n*, staying, tarrying
Trigadiad, laid *n*, sojourner
Trigain *a* & *n*, sixty, 60, lx.
Trigeinfed (60fed) *a*, sixtieth, 60th
Trigfa, fëydd, Trigfan -au *nf*, dwelling-place, residence, abode
Trigfanu *v*, to form a dwelling
Trigiannol *a*, residentiary
Trigiannu *v*, to reside
Trigiant *n*, residence
Trigle -oedd *n*, dwelling-place
Trigo *v*, to stay; to dwell; to die
Trigol *a*, tarrying; dwelling
Trin -oedd *nf*, management; bustle; trouble; action, battle
Trin *v*, to meddle; to manage; to treat; to labour at; to quarrel
Trindod -au *nf*, trinity
Trindodiaeth *nf*, trinitarianism
Trindodol *a*, trinitarian
Trindodydd -ion *n*, trinitarian
Triniad *n*, meddling; managing; quarrelling
Triniaeth *nf*, management; treatment
Triniol *a*, managing
Trino, Trinio *v*, to manage
Trinogaeth *nf*, management
Trioedd *np*, triads
Trioli *v*, to tertiate
Trip -iau *n*, trip, slip
Tripa *cn*, the bowels, intestines
Tripian *v*, to keep tripping
Tripio *v*, to trip, to stumble
Trist *a*, pensive, sorrowful, sad
Tristäu *v*, to grow sorrowful
Tristlawn *a*, sorrowful, rueful, doleful
Tristwch, Tristyd *n*, sadness, sorrow
Trithro *a*, of three turns
Trithroed *a*, three-footed
Triunawd *n*, trinity
Triundod *n*, trinity in unity
Tro -ion *n*, turn; time; lax
Troad *n*, turning; flexion; conversion
Troawl *a*, turning, revolving
Trobwll, byllau *n*, whirlpool
Troch -ion *nf*, spray; lave
Trochfa, fëydd *nf*, bathing-place
[illegible]hi *v*, to immerse, to dip, to plunge, [illegible]rthe; to soil, to dirty
[illegible]on *np*, splashings; suds
[illegible]oni *v*, to raise a lather
Trochol *a*, bathing, immersing
Trochwr, wyr, Trochydd -ion *n*, one who dips, dipper; diver; Anabaptist
Trodi *v*, to make a transit
Trodwen -od *nf*, starling; stare
Troddi *v*, to make a transit, to progress
Troed, traed *n* & *nf*, foot
Troedfedd -i *nf*, foot measure
Troedgall *a*, club-footed
Troedgam *a*, wry-footed
Tröedig *a*, turned, converted
Tröedigaeth *nf*, conversion
Troedio *v*, to foot, to pace; to tread
Troedioq *a*, footed: *n*, footman
Troedlas, Troedlath -au *nf*, treadle, foot board
Troedle -oedd *n*, trodden place
Troedlen -i *nf*, foot board
Troedlydan *a*, broad-footed
Troednoeth *a*, bare-footed
Troedogi *v*, to fetter
Troedraw -iau *nf*, foot spade
Troedrudd *nf*, crane's bill
Troedsang -au *nf*, low hedge
Troell -au *nf*, whirl; wheel; reel; pulley; windlass; screw; trope, figure
Troellen -i *nf*, whirl, twirl
Troellhoel -ion *nf*, screw nail, male screw
Troelli *v*, to whirl; to reel
Troellog *a*, having a wheel
Troellrych -au *n*, screw groove, female screw
Troellwaith *n*, wheelwork
Troellwr, wyr *n*, turner
Troellymadrodd -ion *n*, tropology
Trören *nf*, twirl; turn; while
Troetys -au *n*, snare, gin
Troeth *n*, wash; lye; urine
Troethbar, Troethbarol *a*, diuretic
Troethlif *n*, diabetes
Trofa, fëydd *nf*, turn; tropic; glance
Trofäeg, Trofeg -au *nf*, trope
Trofan -au *nf*, tropic
Trofäu *v*, to make a turn
Trofäus *a*, flexuous, tortuous; perverse
Trofiad, Trofiant *n*, transition; clause
Trofol *a*, tending forward
Trohidl *n*, rope twister
Troi *v*, to turn, to revolve; to convert
Troiad *n*, turning=Troad
Trol -iau *nf*, cylinder, roll; cart
Trolaidd *a*, cylindrical
Trolen *nf*, roundlet
Trolian, Trolio *v*, to roll, to trundle
Trolyn -au *n*, roller; chub
Trom *af*, heavy, weighty; sad: *m*, trwm
Tron -au *nf*, circle; throne
Troni *v*, to render superior
Troni *v*, to form a periphery or circumference

Trontol *n*, handle=Dyrntol, Dyrnddol
Trôs *n*, transverse bar; lock
Tros *pr*, over, for, instead of. Trosof, trosot, trosti, trosom, trosoch, trostynt, over me, thee, &c. Da dros ben, exceedingly good
Trosedd, Troseddiad -au *n*, transgression
Troseddol *a*, transgressing
Troseddu *v*, to transgress, to offend
Troseddwr, wyr *n*, offender, transgressor
Trosel -i *n*, plaited fence
Trosenwad *n*, transnomination
Trosfa, ëfydd *nf*, turning-place
Trosfynediad *n*, metabasis
Trosgl *af*, clumsy, awkward: *m*, trwsgl
Trosgludo *v*, to transport
Trosglwyddiad *n*, transferring; passage
Troeglwyddo *v*, to transfer
Trosglwyddol *a*, transferring
Trosi *v*, to turn out; to move onward; to move about; to transfer
Troslath -au *nf*, cross beam or bar, part of the ancient *Peithynen*, being the stock or frame in which the ends of the staves were inserted
Trosodd *pr*, over; beyond: *ad*, on the other side
Trosol -ion *n*, lever; bar
Trosolwaew *nf*, lever beam
Trosolwydd *n*. handspike
Trostan -au, Trosten -i *nf*, long slender pole
Trostr -au *n*, slider
Troterth -od *n*, trotter
Trotial, Trotian *v*, to keep trotting
Trotio *v*, to go on a trot
Trotiwr, wyr, *n*, one who trots
Troth *n*, what tends through
Troth *pr*, from side to side
Trothi *n*, passing through
Trothwy -on *n*, threshold
Trowynt -oedd *n*, whirlwind
Tru *n*. outcast state: *a*, wretched
Truan *a*, wretched, miserable. Truan bach, poor little thing. Trueiniaid, wretches
Truander, Truanedd *n*, wretchedness
Truanen, Truanes *nf*, poor wretch, wretched female
Truanu *v*, to commiserate
Truedd *n*, wretchedness
Trueiniad, iaid *n*, wretched one
Trueinio *v*, to become wretched
Trueni *n*. wretchedness; pity
Truenus *a*, wretched, piteous
Truenusedd *n*, piteousness
Trugar *a*, compassionate
Trugaredd -au *nf*, mercy; pity
Trugareddfa *nf*, mercy-seat
Trugareddol *a*, commiserating, merciful
Trugarhâd *n*, commiseration
Trugarhau *v*, to commiserate, to have mercy
Trugarog *a*, merciful, pitying
Trugarogrwydd *n*, mercifulness
Trul -iau *n*, drilling-tool
Trulio *n*, to drill a hole
Trull *n*, store; store of liquor
Trulliad, iaid *n*, butler
Trulliadaeth *nf*, butlership
Trullio *v*, to draw liquor
Trum -iau *n*, ridge, back
Truman, ain *nc*, ridge, cope
Trumbeithyn *np* (-en *nf*), ridge tiles
Trumbren -i *n*, keel
Trumiad *n*, ridging; coping
Trumiog *a*, ridged, coped
Trus *n*, ward, guard
Trusi *n*, what is a guard
Trusiad, iaid *n*, ward, bulwark
Trusio *v*, to guard, to ward
Truth *n*, flattery, wheedling, fawning
Truthad *n*, wheedling
Truthan, ain *nc*, wheedler
Truthiad, iaid *n*, sycophant, flatterer
Truthio *v*, to wheedle, to flatter
Trw *n*, whirl; pervasion
Trw *pr*, through, by=Trwy
Trwb *n*, what is rubbed
Trwc, trycion *n*, turn; truck
Trwca -od *n*. bowl, cup
Trwcl, tryclau *n*, trundle; truckle
Trwch, trychion *n*, cut; section; thickness
Trwd *n*, what is pervading
Trwl, trylau *n*, pack, cushion, couch
Trwlian, Trwlio *v*, to roll together, to roll,
Trwlyn *n*, squabby thing
Trwm *am*, heavy, weighty; sad: *f*, trom
Trwn, trynion *n*, circle
Trwnc *n*, urine, lye, stale
Trwodd *ad*, through
Trwpa *n*, tub, hod; trollop
Trws -oedd *n*, covering, dress
Trwsa, ëydd *n*, packet, truss
Trwsgl *a*, clumsy, bungling: *f*, trosgl
Trwsglyn *n*, bungler
Trwsiad *n*, dressing; dress
Trwsiadu *v*. to clothe, to dress
Trwsiadus *a*, dressed, decked, well dressed
Trwsio *v*, to dress, to deck
Trwst, trystau *n*, noise, rustling; thunder
Trwstan *a*, clumsy; unlucky
Trwstaneiddio *v*, to become clumsy
Trwstaneiddiwch, Trwstanwch *n* clumsiness, awkwardness
Trwth, trythion *n*, what is
Trwy -on *n*, pass through

Trwy *pr*, through; by; by means of
Trwyad *n*, permeation [thorough
Trwyadl *a*, alert, smart, lively; complete,
Trwyadledd *n*, sprightliness; thorough-
Trwyadlu *v*, to act alertly [ness
Trwyd *n*, bursting through
Trwydo *v*, to burst through
Trwydol *a*, bursting, penetrating
Trwydd *n*, passing through; bore
Trwydd *pr*, through; by; by means of
Trwyddair, eirian *n*, password
Trwydded -au *nf*, pass, passport, license; fare; reception
Trwyddedog *a*, having license
Trwyddedogaeth *nf*, freedom of passing
Trwyddedogi *v*, to give free passage
Trwyddedu *v*, to pass freely; to license
Trwyddedwr, wyr *n*, passenger
Trwyddew *n*, piercer, borer
Trwyddo *v*, to pass through; to bore
Trwyddyd -au *n*, pass; license; fare
Trwyll -au *nf*, swivel; ring
Trwyllo *v*, to swivel; to troll
Trwyn -au *n*, nose, snout, nozzle; point
Trwyndrist *a*, quarrelsome, peevish
Trwyngornfil -od *n*, rhinoceros
Trwynlwch *n*, snuff
Trwynol *a*, nasal. Trwynolion, nasal consonants, nasals
Trwynswch *n*, tip of the nose
Trwyo *pr*, through: *ad*, through
Trwyogaeth *nf*, pervasion
Trwyogi *v*, to make pervasive [urine
Trwyth -i *n*, solvent, lye; decoction;
Trwythbair *a*, diuretic
Trwythi *n*, menstruum; lye
Trwythlif *n*, diabetes
Trwytho *v*, to steep in lye
Try *n*, aptness to pass through or over
Tryad *n*, pervasion
Tryal -au *n*, homestead
Tryarllais *a*, of stunning voice
Tryawch *n*, magnetism
Tryb -oedd *n*, blended state
Trybaeddu *v*, to wallow; to daub
Trybed -au *n*, support; brand iron
Trybedd -i *nf*, support; trivet
Trybeddu *v*, to set firmly
Trybelid *a*, perspicuous, clear
Trybest *n*, commotion, bustle
Trybestu *v*, to bluster, to bustle
Tryblith *n*, chaos
Tryboethi *v*, to heat through
Trybola *n*, mixture; wallowing
to huddle; to wallow
i, of piercing mind
i, dull

Trycio *v*, to flag, to fail; to drag
Trych *n*, opening; scope
Trycheb *nf*, tmesis
Trychfa, fëydd *nf*, place that is cut
Trychfil -od *n*, insect
Trychgyff -ion *n*, chopping-block
Trychiad, iaid *n*, cutter, lopper
Trychineb *n*, disaster, calamity
Trychinebus *a*, disastrous, calamitous
Trychion *np* (-yn *n*), cuttings, shreds
Trychni *n*, disaster, mishap
Trycholdeb *n*, mangled state
Trychu *v*, to cut, to cut into, to truncate
Trychwys *n*, thorough sweat
Trychyn *n*, small cut
Trydan *n*, electric fluid, electricity
Trydaniaeth *n*, electricity
Trydanol *a*, electric, electrical
Trydanu *v*, to electrify
Trydar *n*, chirp; din: *v*, to chirp
Trydaru *v*, to chatter; to din; to chirp
Trydedd, Tryde *af*, third: *m*, trydydd,
Trydiad *n*, pervasion [trydy
Trydon *nf*, agrimony
Trydon *a*, thoroughly toned
Trydwan *ad*, four days hence
Trydydd (3ydd) *am*, third: *f*. trydedd
Trydd *n*, what is through (3edd)
Tryddyd *n*, passage through
Tryf *n*, what is pervasive
Tryfal -au *n*, triangle
Tryfalu *v*, to form a triangle
Tryfer -i *nf*, harpoon, spear
Tryferu *v*, to harpoon
Tryfesur -au *n*, diameter
Tryfol *n*, what is all belly
Tryfolio *v*, to gormandize [ing; teeming
Tryfrith *a*, thoroughly mixed; swarm-
Tryfritho *v*, to chequer, to variegate, to diversify; to be swarming
Tryfrwyd *a*, interweaving
Trylais, leisiau *n*, thorough voice
Trylef -au *nf*, thorough utterance
Trylen *n*, thorough learning: *a*, thoroughly learned, erudite
Tryles *n*, thorough benefit
Trylifo *v*, to flow through
Trylith *n*, thorough training
Tryliw -iau *n*, pervading colour
Tryloes -au *nf*, pervading pang
Tryloew *a*, transparent [roughly burnt
Trylosg *n*, thorough ignition: *a*, tho-
Trylwyn *a*, very ready or perfect
Trylym *a*, thoroughly keen
Trym *a*, compact, trim
Trymder, Trymedd *n*, heaviness
Trymfryd *n*, sadness of mind

Trymgwsg *n*, dead sleep
Trymhau *v*, to make heavy
Trymiad, Trymhâd *n*, making heavy
Trymluog *a*, flagging
Trymwydd *np* (-en *nf*), spruce
Trymysg *n*, confusion
Tryn -i *n*, ardency; fierceness
Tryn *a*, ardent, fierce, stern
Trynaws *n*, pervading quality
Trynedd *n*, ardency; fierceness
Trynerth *n*, thorough strength
Trynodd *n*, pervading juice
Trynwyd *n*, pervading emotion
Tryred *nf*, run through [rough-bred
Tryryw -iau *n*, perfect kind: *a*, tho-
Trysain, seiniau *nf*, perfect sound
Trysawd *n*, thorough-base
Trysawdd, soddion *n*, cube root
Trysgledd *n*, awkwardness
Trysor -au *n*, treasure
Trysorfa, fŷdd *nf*, treasury
Trysori *v*, to treasure
Trysorwr, wyr, Trysorydd -ion *n*, trea-
Trystan *n*, blusterer [surer
Trystian *v*, to keep clattering
Trystio *n*, to bluster, to clatter, to rustle
Trythgwd, gydau *n*, satchel
Trythu *v*, to swell out
Trythyll *a*, voluptuous, indulgent
Trythyllu *v*, to follow pleasure
Trythyllwch *n*, enjoyment, pleasure
Tryw *n*, what pervades; what is constant; trace; truth; agrimony
Tryw *a*, universal; constant [pierced
Trywan *n*, thrust, stab: *a*, stabbed,
Trywanu *v*, to transfix; to stab, to pierce
Trywar *a*, thoroughly tame
Trywedd *n*, trace by scent
Trywel *a*, perspicuous
Trywio *v*, to pervade
Trywydd *n*, trace, scent
Trywyddu *v*, to trace by scent
Trywyllt *a*, thoroughly wild
Trywyn *a*, thoroughly happy
Trywyngar *a*, conciliatory
Tu -oedd *n*, side; region; part. Tu allân, Tu faes, Tu maes, on the outside. Tu fewn, Tu mewn, inside. Tu hwnt, on the other side; beyond. Tu yma, on this side. Tu yna, Tu acw, on that side. O du ei dad, O ran ei dad, on his father's side
Tua, Tuag *ad*, in a direction to; towards; about. Tuag at, towards
Tuch *n*, grunt, groan [groan
Tuchan *n*, grumbling: *v*, to grumble, to

Tuchanllyd *a*, apt to groan or grumble
Tuchanol *a*, grunting, grumbling
Tuchanwr, wyr *n*, grumbler, groaner, grunter; murmurer
Tud -oedd *n*, surface; region; land
Tudalen -au *n*, side of a leaf; page
Tudfach -au *n*, stilt
Tudlath -au *nf*, meting-rod
Tudlen -i -au *nf*, map
Tudwed, Tudwedd *nf*, sward, sod
Tudd -ion *n*, shade; gloom; vapour
Tudded -au *nf*, covering, vesture
Tuddedu *v*, to put on a vest
Tuddedyn *n*, garment
Tuddo *v*, to envelop
Tuedd -au *n*, region, district, coast: *nf*, tendency, bias, inclination
Tueddol *a*, inclining, conducive; apt
Tueddoldeb *n*, inclinedness
Tueddoli *v*, to render partial
Tueddu *v*, to incline, to bias, to tend
Tueddwr, wyr *n*, one who inclines
Tuell -i *nf*, covert; cover
Tufewnol *a*, internal, inward
Tugel -ion *n*, ballot
Tugelu *v*, to vote by ballot
Tul -ion *n*, envelope; shroud
Tuliad *n*, shrouding
Tum -iau *n*, bend, turn
Tumiad *n*, forming a bend
Tumon *nf*, bender; spine
Tumonogion *np*, vertebrates, vertebrata
Tun *n*, what pervades
Tunad *n*, pervading
Tur *n*, reverse, turn up
Turio *v*, to reverse; to turn up
Turn *n*, turn: *a*, round
Turnen -i *nf*, whirl; turning-wheel; shaft of a wheel
Turnio *v*, to turn, to do turnery
Turnwr, wyr *n*, turner
Turs -iau *n*, snout, chops
Tursyn *n*, long snout
Turtur -od *nf*, turtle dove
Tus *n*, what is wrapped; whisp
Tusw, ŵau, ŵon *n*, whisp, bunch
Tuswad *n*, making a whisp
Tuth -iau *n*, trot; trudge
Tuthio *v*, to trot; to trudge
Tw *n*, rising up; drive; sway
Twa *v*, to drive, to urge on
Twb -iau *n*, round lump
Twba, twbâu *n*, tub
Twc -ion *n*, cut, clip, chip
Twca -od *n*, sort of a knife
Twcio *v*, to clip, to dock

wddf, tyddfau *n*, poke; punch
weg -au *nf*, lock of hair
wf *n*, growth; increase
wff *n*, rise, lift; tuft
wg *n*, prosperity, luck
wng *n*, lot, plight; oath
wl, tylau *n*, what is rounded; tuft
wlc, tylcau, tylcian *n*, cot, hovel, sty
wlch, tylchau *n*, tump, knoll
wlffyn *n*, squab, chub: *f*, twlffan
wlo *n*, bulk; booth, hut
wll, tyllau *n*, hole; pit; dimple. Twll mwn, mine shaft. Twll y llygad, the socket of the eye
wmffed -i *n*, funnel
wmp, tympian *n*, tump, mound
wmpan *nf*, bulky one
wmpath -au *n*, tump; bush
wmpathu *v*, to form tumps
wmpethyn *n*, small tump
wmpian *v*, to drop, to nod
wn -ion *n*, fracture; splint: *a*, fractured: [*f*, ton
wnc *n*, deposit, pledge
wnisad *n*, fracturing
wnrif -au *n*, fractional number
wr, tyrau *n*, tower [the Pleiades
wr, tyrau *n*, heap, pile. Y twr ser,
wra *n*, aggregate, mass
wrch, tyrchod *n*, burrower; hog; mole
wrd, tyrdau *n*, shallow tub
wred -au *n*, pile; turret; tub [clap
wrf, tyrfau *n*, stir, tumult, turmoil,
wrio *v*, to rise or throw up, to heap
wrlla -od *n*, mountain mouse
wrllach -au *n*, round lump
wrn, tyrnau *n*, round, turn
wrnel -i *n*, tub, vat
ws *n*, extreme; outlet
wsel -i *nf*, tap, faucet
wt *n*, what is complete: *a*, complete, neat, smart. Gwas twt, factotum
wtach *n*, hard breathing
wti *n*, intermitted state
wtial *v*, to intermit; to loiter
wtio *v*, to make neat
wtnais *a*, altogether neat
wy *n*, check, stop, restraint
wyg -au *nf*, garment; toga
wygo *v*, to cover, to wrap
wyll *n*, deceit, fraud [ment
wylleb -ion *nf*, sophistry; false argu-
wyllo *v*, to deceive
wyllodrus *a*, deceitful, false
aint *n*, circumvention
'd -ion *n*, sophist
miad *n*, sophistry [hot, sultry
[illegible]

Twymdra, Twymedd, Twymder *n*, warm-
Twymdwyr *a*, lukewarm [ness, warmth
Twymfwydo *v*, to foment
Twymnol *a*, warming
Twymo, Twymno *v*, to warm, to heat
Twymyn -on -au *n*, heat; fever. Twymyn annwyd, influenza. Twymyn doben, mumps. Twymyn felen, yellow fever. Twymyn fraenol, typhus or putrid fever. Twymyn goch, scarlet fever. Twymyn nyehlyd, nervous fever. Twymyn wely, miscarriage
Twyn -au *n*, hillock; bush; headland
Twynen -ydd *nf*, sand-hill [promontory
Twynyn *n*, tump; bush
Twyo *v*, to hem in; to check
Twyr *a*, agitated; torrid
Twys -au *n*, top, tuft
Twys *np*, ears of corn
Twysen -i -au *nf*, ear of corn
Twyseniad *n*, spring; earing
Twysenol *a*, spiring; earing
Twysenu *v*, to spire; to ear
Twysg *n* & *nf*, mass, quantity [l
Twysged, Twysgen *nf*, mass, quantit
Twysgo *a*, to amass; to get to a head
Twysiad *n*, tufting, spiring
Twyth -ion *n*, elasticity; celerity
Twythad, Twythiad *n*, bounding, spring
Twythiant *n*, resiliency [in
Twythig *a*, elastic; rising
Twytho *v*, to spring, to bound
Twythus *a*, tending to spring
Tŷ, tai, teiau, tyau *n*, house. Teiau cots, cottages, small houses
Tyaeth *n*, householding
Tyaid, eidiau *n*, houseful
Tyb -iau *nf* & *n*, opinion, notion
Tybgar *a*, opinionated [suspe
Tybied, Tybio *v*, to suppose, to think,
Tybiol *a*, supposing, suspecting
Tyblunio *v*, to form in the mind, t
Tybus *a*, suspecting, suspicious [imagin
Tybygoliaeth *nf*, supposition
Tybygu *v*, to imagine
Tyciannu *v*, to cause success
Tyciannus *a*, prosperous
Tyciant *n*, prosperity, success
Tycio *v*, to prosper, to succeed, to avai
Tyciol *a*, prospering
Tyd *n*, what is continuous; space
Tydain *n*, Titan; the sun
Tydi *pn*, thou, thyself
Tydithau *pn*, thou too, thyself also
Tyddfu *v*, to poke; to jut
Tyddiad *n*, spreading out
[illegible]

Tyfiannu *v*, to vegetate
Tyfiant *n*, vegetation, growth
Tyfol *a*, growing; vegetating. Tyfolion, vegetables
Tyfu *n*, to grow, to vegetate
Tygio *v*, to prosper, to succeed=Tycio
Tynged -ion -au *nf*, destiny, fate, luck
Tyngedfen -au *nf*, destiny, fate
Tyngedfenu *v*, to predestinate
Tyngediad *n*, adjuration
Tyngedu *v*, to adjure
Tyngiad, Tyngad *n*, swearing
Tyngnaith *nf*, sanctuary
Tyngu *v*, to pledge, to swear
Tylad *n*, making smooth
Tylath -au *nf*, house beam, purlin, rafter
Tyle -au *n*, acclivity, steep, ascent
Tylino *v*, to knead dough
Tylu -oedd *n*, household=Teulu
Tyluedd *n*, domesticity; society
Tylwyth -au *n*, household; family
Tylwytho *v*, to form a family
Tylwythog *a*, having a family
Tyllgrug *n*, chink by drought
Tyllog *a*, having holes, perforated
Tyllu *v*, to bore, to make a hole, to perforate, to pierce
Tym *n*, aptness to enlarge; space
Tymmer -au *nf*, temperament
Tymmerol *a*, temperamental
Tymmeredd *n*, temperature
Tymmeru *v*, to temper
Tymmerus *a*, temperate
Tymmerusedd *n*, temperateness
Tymmestl -oedd *nf*, tempest, storm
Tymmestlog, Tymmestlus *a*, tempestuous, stormy, boisterous
Tymmestlu *v*, to storm, to be boisterous
Tymmig *a*, ample, full time
Tymmig -ion *n*, prickle, twitch
Tymmigiad *n*, prickling
Tymmor -au *n*, season, time
Tymmoraidd *a*, seasonable
Tymmoreiddiwch, Tymmoroldeb *n*, seasonableness; comfortableness
Tymmori *v*, to make or fix a season
Tymmorol *a*, temporal
Tymmyr *n*, temporality
Tymmyriad *n*, tempering
Tymp *n*, enlargement; bringing forth, birth; time, season
Tympan -au *nf*, drum; timbrel
Tyn *n*, pull, stretch
Tyn *ac*, tight, stretched; stubborn: *f*, ten
Tynchwydd *n*, tumour
Tynder, Tyndra *n*, tightness; rigidity;
Tyndrec -iau *n & cn*, draught gear
Tynedigaeth *nf*, attraction
Tynedigol *a*, attractive
Tynell -i *nf*, barrel, tun; ton
Tynellaid, eidiau *nf*, contents of a tun
Tynellu *v*, to fill a tun
Tyner, Tynerus *a*, tender, lenient, mild
Tyneriant *n*, emollition
Tyneru *v*, to make tender, to soften
Tynerwch, Tyneredd *n*, tenderness
Tynfa, f'ëydd *nf*, draught, pull
Tynfach -au *n*, harpoon; grapnel
Tynfad -au *n*, tug-boat
Tynfaen, feini *n*, loadstone
Tynfarch, feirch *n*, draught horse
Tynhau *v*, to tighten, to strain
Tyniad *n*, pulling, draught
Tyniar -oedd *nf*, bubble
Tyniedydd -ion *n*, extractor; attractor
Tynlath *nf*, draught tree
Tyno *n*, plat, green, dale
Tynrwyd -au *nf*, drag-net
Tynrwydd *n*, tightness, rigidity
Tynu *v*, to draw, to pull
Tynwydd *n*, direction; intelligence
Tynwyddo *v*, to direct, to guide
Tynwyddol *a*, inductive [tion
Tynwyddyd -au *n*, intelligence; induc-
Tyrchaidd *a*, hoggish, hog-like
Tyrches -od -au *nf*, spayed sow
Tyrchu *v*, to burrow, to turn
Tyrchwr, wyr *n*, molecatcher
Tyrchyn *n*, little hog
Tyrddain *v*, to be blustering
Tyrddan, Tyrddiad *n*, blustering
Tyrddu *v*, to bluster, to storm
Tyrfa -oedd *nf*, multitude, host
Tyrfain *v*, to be blustering
Tyrfhau *v*, to shrink together
Tyrfu *v*, to rise up; to turn up; to contract, to shrink
Tyru *v*, to heap, to amass
Tyrwn, ynod *n*, sand bank
Tysmwy -on *n*, throb, trembling
Tysmwyad *n*, throbbing, palpitation
Tysmwyo *v*, to palpitate, to throb
Tyst -ion *n*, evidence, witness
Tysteb -ion *n*, testimonial
Tystiant, iaint *n*, evidence
Tystio *v*, to testify
Tystiol *a*, testifying
Tystiolaeth *nf*, testimony, evider
Tystiolaethol *a*, testimonial
Tystiolaethu *v*, to testify
Tysyn *n*, yarn-ball bottom
Tytmwy -au *n*, clasp, bu

Tywallt *v*, to pour, to spill
Tywalltiad *n*, pouring out
Tywalltol *a*, pouring, shedding
Tywarch, eirch *cn*, sod, clod, turf
Tywarchen -i *nf*, element; sod, turf
Tywarchu *v*, to form a sod, to sward
Tywas, weision *n*, house servant
Tywel -i *n*, cloth towel
Tywell *af*, dark, obscure, dusky: *ac*, [tywyll
Tywio *v*, to spread about
Tywod -ydd *n* & *cn*, sand
Tywodi *v*, to form sand
Tywodlyd *a*, full of sand, sandy
Tywodog *a*, having sand
Tywodol *a*, arenaceous, sandy
Tywodwlydd *cn*, sandwort
Tywodyn *n*, a grain of sand
Tywota *v*, to gather sand
Tywu *v*, to spread about
Tywydd *n*, weather
Tywyll *n*, dusk, gloom: *ac*, dark, obscure, dusky: *f*, tywell
Tywyllawd *n*, obscurity
Tywyllu *v*, to darken, to obscure
Tywyllwch, Tywyllwg *n*, darkness
Tywyn -au *n*, spread, ray; strand
Tywynedigaeth *nf*, radiancy
Tywynol *a*, radiant, shining
Tywynu *v*, to radiate, to shine
Tywynwg *n*, radiancy, splendour
Tywynygu *v*, to illuminate [to guide
Tywys *n*, leading, guidance: *v*, to lead,
Tywysel -i *nf*, plug, stopple, stopper
Tywysg *n*, procession
Tywysgo *v*, to proceed
Tywysog -ion *n*, leader; prince
Tywysogaeth *nf*, principality; leading
Tywysoges -au *nf*, princess
Tywysogol *a*, princely
Tywysol *a*, leading, guiding
Tywysydd -ion, Tywyswr, wyr *n*, a man who leads, leader, guide

U.

Ub *n*, what is high; howl; cry
Ubain *n*, howling, moaning: *v*, to howl,
Uban *n*, howling, bellowing [to moan
Uch -ion *nf*, what breaks out; a sigh
Uch *a*, being over; upper; higher: *pr*, above, over: *ad*, above
Uchad *n*, rising over
Uchaf *a*, upmost, uppermost, highest
Uchafael *n*, ascension
[illegible]ed *a*, being over, upper
[illegible]edd *n*, loftiness, height
[illegible]iad *n*, rising over
Uchafiaeth *nf*, supremacy
Uchanian *nf*, superior nature
Uchanianaeth *nf*, metaphysics
Uchanianol *a*, supernatural
Ucharn -edd -au *nf*, the ankle
Uchder, Uchedd *n*, height, highness, loftiness, altitude; top
Uchedu *v*, to elevate, to soar
Uchedydd -ion *n*, soarer; lark
Uchel *a*, high, lofty, towering
Uchelawg, Uchelawr *n*, mistletoe
Uchelder -au *n*, height
Ucheledd *n*, loftiness, elevation
Ucheldrem -iau *nf*, haughty look
Ucheldyb -iau *n* & *nf*, high opinion
Uchelfa, fëydd, Uchelfan -au *nf*, high place [sul
Uchelfaer, feiri *n*, high constable; con-
Uchelfaeronaeth *nf*, consulship
Uchelfal, Uchelfan, Uchelfar *n*, the [mistletoe
Uchelfryd *a*, high-minded
Ucheliant *n*, elevation
Uchelraith, reithiau *nf*, grand jury
Uchelryw -iau *n*, superior kind
Uchelsaf *nf*, high standing; high relief
Uchelsantaeth *nf*, hierarchy
Uchelu *v*, to make high, to heighten
Uchelwr, wyr *n*, freeholder, gentleman
Uchelwyl -iau *nf*, high festival
Uchelydd -ion *n*, superior
Uchellawr *n*, the mistletoe
Uchenaid, eidiau *nf*, sigh
Ucheneidiol *a*, sighing; aspirate
Ucheneidio *v*, to sigh
Ucher -au *n*, gloom; evening
Ucherddaw *n*, eventide
Ychergyd -ion *n*, lofty shock
Ucherwest -au *nf*, soirée
Ucherwyl -iau *nf*, vesper
Uchiad *n*, heightening
Ucho, Uchod *ad*, above
Ud *n*, howl, yell; blast
Udain, Udo *v*, to howl, to yell
Udfa, fëydd *nf*, howling, yelling
Udfil -od *n*, hyena
Udgan *nf*, sound of a trumpet
Udganu *v*, to sound a trumpet
Udgorn, gyrn *n*, trumpet
Udiad *n*, howling, yelling
Udlais, leisiau *n*, howling noise
Udlef -au *nf*, howling voice
Udol *a*, howling, yelling
Udon *n*, solemn cry
Udoni *v*, to imprecate
Udoniaeth *nf*, imprecation
Udd *n*, chief, lord
Uddyf *a*, humble, obedient=Ufudd

Uf *n*, what is over or spread
Ufelai *nc*, oxygen
Ufelaidd *a*, sulphurous
Ufelawd, odion *n*, sulphate
Ufeliar *n*, sulphur [phuric acid
Ufelig *a*, sulphuric. Sur ufelig, sul-
Ufelu *v*, to generate fire or oxygen
Ufelyddiad *n*, ignition
Ufelyddiaeth *nf*, pyrotechny
Ufelyn *n*, element of fire
Ufell *af*, humble, obsequious: *m*, ufyll
Ufelldod *n*, obsequiousness
Ufudd *a*, humble, obedient
Ufudd-dod *n*, obedience
Ufuddgar *a*, obsequious, meek
Ufuddhau *v*, to obey, to be humble
Ufuddiant *n*, humbling
Ufuddoldeb *n*, humbleness
Ufullder *n*, humility, meekness
Ufyll *am*, humble: *f*, ufell
Uffarn -au *nf*, the ankle
Uffern *nf*, hell, hades
Uffernol *a*, infernal, hellish
Ug *n*, what is enveloping
Ugain, ugeiniau *a* & *n*, twenty. Unfed ar hugain (21fed), twenty-first, 21st
Ugaint, ugeiniau *n*, twenty
Ugeinfed (20fed) *a*, twentieth, 20th
Ugeinplyg *a*, twenty-fold
Ul *n*, what is humid; closeness: *a*,
Ulai *nc*, hydrogen [damp, close, muggy
Uliar *n*, phlegmatic habit
Ulo *v*, to damp; to smother; to become close or muggy; to heat with damp-
Ulw *cn* (ulwyn *n*), ashes, cinders [ness
Ulwin, Ulwig *a*, carbonic
Ulyf *n*, the remains of anything burnt;
Ulyfig *a*, carbonic [carbon
Ull *n*, what is abrupt or quick
Ulliad *n*, sudden driving [oaf
Ullta, Ulltach *n*, crazy one, fickle one,
Un -au *nc*, individual, one
Un *a*, one; identical, same: *pn*, one, same, mono-. Un ar bymtheg, sixteen. Un ar ddeg, eleven
Unad, Uniad *n*, making one, union
Unben -iaid, byn, Unbeniad, iaid *n*, mon-
Unbenaeth *nf*, monarchy [arch
Unbenaethol, Unbenaidd, Unbenig, Unbenol *a*, monarchical, monarchial
Unbriodas *nf*, monogamy
Uncorn, cyrn *n*, unicorn
Undad *a*, of the same father
Undeb, Under, Undod, Uned -au *n*, unity; union; concord; simpleness
Undeg *a*, eleven, 11=Un ar ddeg [rian
Undodiaeth *nf*, Unitarianism
Undon *a*, monotonous
Undras *a*, of the same kindred
Undull *a*, of the same form
Undwf *a*, of the same growth
Unddalenog *a*, monopetalous
Unfaint *n*, unity of size
Unfed *a*, first. Unfed ar ddeg (11fed)
Unfraint *a*, of equal rank [eleventh,
Unfryd *a*, of one mind
Ungor *a*, of one turn or twist
Uniad *n*, uniting, union
Uniaith *a*, of one language, monoglot
Uniant *n*, unity, union [just, perfect
Uniawn *a*, direct, straight; upright;
Unig *a*, sole, only, lonely; singular [tude
Unigedd, Unigrwydd *n*, loneliness, soli-
Unigol *a*, singular; disunited
Unigoldeb, Unigolrwydd *n*, singularity
Unigoli *v*, to make singular [titude
Uniondeb, Unionder *n*, straightness; rec-
Uniongred *nf*, orthodoxy: *a*, orthodox
Uniongyrch, Uniongyrchol *a*, of direct course; immediate, direct
Unioni *v*, to straighten
Unioniad *n*, straightening
Unionred *a*, of direct course
Uniosyth *a*, quite erect; perpendicular
Unllaw *a*, single-handed
Unlle, Unman *n*, one place: *ad*, any-
Unlled *a*, of one breadth [where
Unllef *a*, of the same sound
Unlliw *a*, of one colour
Unllygeidiog *a*, monocular, one-eyed
Unmodd *a*, of the same mode
Unnaws *a*, of the same temper
Unnerth *a*, of equal power
Uno *v*, to unite; to accord; to join
Unodli *v*, to agree in rhyme
Unoed *a*, of the same age
Unol *a*, uniting; united; accordant
Unoldeb *n*, Unoliaeth *nf*, Unoliant *n*, identity, unity, oneness
Unoli *v*, to become as one
Unplyg *a*, of one fold; folio
Unrhyw *a*, of the same kind; same; any
Unsain *nf*, unison: *a*, of the same sound
Unsawd *a*, of the same state
Unsill *a*, of one syllable
Unswydd *a*, of one purpose. Yn unswydd, on purpose, purposely
Untri *n*, three united in one [tarte
Untro *n*, what is of one turn: *a*, (
Untroed *n*, one foot: *a*, one-footed
Untu *n*, one side: *a*, one-sided
Unwaith *nf*, one time: *ad*, once [—

Unwynebog *v*, of one face
Unyd *n*, continuity: *a*, continual, like
Ur *n*, what is essential or pure
Urdd -au *nf*, sacred order; rank
Urddas -au *nf*, dignity; holy order
Urddasog *a*, having orders. Urddasogion, dignitaries
Urddasol *a*, sacred; dignified
Urddasu *v*, to dignify; to confer orders
Urddawd *n*, ordaining
Urddedigaeth *nf*, ordination
Urddeiniad *n*, dignification
Urdden *nf*, pure intellect
Urddiad *n*, dignifying; ordination
Urddin *a*, dignified, exalted
Urddineb, Urddoldeb *n*, dignified state
Urddo, Urddoli *v*, to dignify; to ordain
Urddol *a*, dignified, exalted
Urddon *n*, hyssop-leaved, loose-strife
Urddoni *v*, to exalt; to honour
Urddoniant *n*, exhaltation
Urddun *n*, exalted state
Urddunïad *n*, dignifying
Urddwisg -oedd *nf*, robe of state
Urddyn *n*, dignified one
Uriad, iaid *n*, exalted one; elder
Us -ion *n*, what is external; chaff
Us *a*, trifling, light, frail
Usion *np* (usyn *n*), husks, chaff
Usioni *v*, to yield chaff
Uslyd *a*, full of chaff or husks
Usog *a*, having husks or chaff
Ust *n*, silence; hush: *i*, hush!
Ustio *v*, to hush; to hiss
Ustus -iaid *n*, justice, magistrate
Uthredd *n*, astonishment
Uthro *v*, to astonish
Uthrol *a*, astonishing, amazing
Uthroldeb *n*, awfulness
Uwch *a*, higher: *pr*, above, over. Uwch ben, overhead. Uwch law, above
Uwchder *n*, height=Uchder
Uwchel *a*, lofty; eminent=Uchel
Uwd *n*, hasty pudding; pap
Uwdaidd *a*, like hasty pudding
Uwdfys -edd *n*, nursing-finger

W.

Wab *n*, slab, stroke; check
Wabio *v*, to slap, to bang
Wb *n*, the state of being expelled
Wb *i*, out, avaunt, ho!
Whain *v*, to keep howling
[illegible]g anxiety)
[illegible]n
[illegible]g distress)
Wd *n*, what is extreme or spread out
Wedi *pr*, after (mutation of *Gwedi*)
Wedi, Wedyn *ad*, afterwards, then
Weithian, Weithion *ad*, now at length
Weithian *ad*, sometimes, occasionally, now and then
Wel *c*, so, well, now
Wela, Wele *i*, look, behold, lo
Wf *n*, flowing, gliding, running
Wff *n*, motion from or out of
Wfft *n*, push off, flight: *i*, fie, for shame
Wfftio *v*, to cry fie
Wg *n*, overspreading; outside
Wi *i*, hey; heyday; ho
Wihi *n*, the whinnying of a horse
Winc -od *nf*, the chaffinch
Winwyn *np* (-yn *n*), onions. Winwyn y môr, squills. Winwyn gwyllt, Winwyn y cŵn, crow garlic
Wl *n*, what is subtle or fine
Wll, yllod *n*, fragment, fraction
Wm, Wmp *n*, covert, shade; void; hollow
Wnc, Wng *a*, close, near, hard by: *pr*, near to, nigh: *ad*, here
Wnco *pn*, that one distant
Wo *n*, stop: *v*, stop, wo, stand still (to a horse)
Wp *n*, state of being out or up
Wr *n*, state of being on or at
Wrch *n*, what is high or round
Wrdd, Wrth *n*, contact, touch; impulse
Wrth *pr*, close to; by; with. Wrthyf, wrthyt, wrtho, wrthi, wrthym, wrthych, wrthynt, by me, &c.; to me, &c.
Ws *n*, action; effort; ardour
Wsg *n*, what separates
Wst *n*, thrust, push; gust
Wsw -od *n*, what is energetic; steed
Wt *n*, what is extreme or out
Wtr *cn*, light grain of corn
Wtre, rëydd *nf*, lane, bye-road
Wttres -au *nf*, revel, carousal
Wttresol *a*, revelling, carousing
Wttresu *v*, to revel, to carouse
Wth *n*, what expands
Wy -au *n*, what is produced; egg
Wybr -au *nf*, firmament; sky
Wybraeth *nf*, aerology
Wybraidd *a*, atmospherical, aerial
Wybreiddio *v*, to become as air
Wybren -i *nf*, firmament, atmosphere
Wybrenol, Wybrol *a*, firmamental
Wybrgoel *nf*, aeromancy
Wybriad, iaid *n*, what exists in air
Wybrliw -iau *n*, cerulean hue
Wybro *v*, to form air; to go into air; to soar in the air
Wyd *v*, thou art=Wyt
Wyf *v*, I am

Wyl *n*, flow, gush; wall
Wylo *v*, to wail, to weep
Wylof *n*, Wylofaeth *nf*, wailing, weeping
Wylofus *a*, wailing; doleful
Wyn (ŵyn) *np*, lambs: *s*, oen
Wyneb -au *n*, face, visage
Wynebpryd *n*, countenance
Wynebu *v*, to face, to front
Wynos *np*, lambkins [*f*, wyres
Wyr (ŵyr) -ion *n*, grandchild, grandson:
Wyrain *a*, spreading, extending
Wyre *nf*, spreading, expanse
Wyro *v*, to distend, to reach out
Wys *n*, aptitude for motion
Wysg *n*, tendency forward; bias; presence; current; course, stream
Wysg *ad*, in a forward direction
Wyt *v*, thou art
Wyth *a* & *n*, eight, 8, viii.
Wythban *a*, of eight parts [war ugain
Wythdeg, Wythddeg *a*, eighty=Ped-
Wythdro *a*, of eight turns
Wythdroed *a*, having eight feet
Wythfed *a*, eighth
Wythgant *n*, eight hundred, 800
Wythnos -au *nf*, week. Wythnos i heddyw, this day week
Wythnosi *v*, to form a week
Wythnosol *a*, weekly
Wythochr *n*, octagon: *a*, octagonal
Wythol *a*, belonging to eight
Wythor *a*, of eight borders
Wythplyg *a*, of eight folds, octavo, 8vo
Wythran *a*, of eight shares or parts
Wythryw *a*, of eight kinds

Y.

Y, Yr *a*, the. *Y* before a consonant (as *y bennod*); *yr* before a vowel (as *yr adnod*); *'r* after a vowel termination which takes a consonant for euphony (as *gyda'r bennod a'r adnod*); *'r* may also be used between a vowel and a consonant (as *mae'r dyn yn tori'r coed*, or *mae y dyn yn tori y coed*)
Y, Yr *ad*, a particle used before some verbs, and having no English equivalent. Y mae, there is. Yr oedd, there was. Er lleied y bo, however small it may be. Felly y gwnaethant y tro nesaf, so they did the next time
Yb *n*, state of being over, up, or out
Ybain *v*, to make a howling
Ych, ychain *n*, ox
Ych, Ydych *v*, you are
[illegible]
Ychad *n*, coming in view
Ychadsaf *ad*, thus most plainly
Ychwaen *ad*, peradventure
Ychwaith *c*, neither, not so
Ychwaneg *ad*, more: *a*, more
Ychwanegiad *n*, augmenting, addition
Ychwanegol *a*, augmentative, additional
Ychwanegu *v*, to augment, to add, to en-
Ychwarddu *v*, to cause laughter [large
Ychwarian *ad*, in a gentle way
Ychwerig *a*, playful
Ychwinsa *ad*, immediately
Ychydig -ion *n*, little; few
Ychydig *a*, little; few: *ad*, little
Ychydigder *n*, littleness
Ychydigyn *n*, very little
Yd -au *n* & *on*, corn. Yd meddw, darnel
Yd *ad* (before a consonant), it; that; that it
Ydbys *np* (-en *nf*), vetches, chit-peas
Yden *nf*, Ydyn *n*, grain of corn
Ydfaes, feusydd *n*, corn-field
Ydfran, frain *nf*, rook, crow
Ydfwyd *n*, corn food [oats
Ydgeirch *np* (-en *nf*, -yn *n*), cultivated
Ydgist -iau *nf*, corn-bin
Ydgordd -au *nf*, corn-yard
Ydi *v*, is, he is, &c., is he, &c.=Ydw
Ydig *n*, cockle
Ydlan -au -oedd *nf*, corn-yard, haggard
Ydlofft -ydd *nf*, Ydle -oedd *n*, granary
Ydoedd *v*, was=Oedd
Ydoes *v*, is=Oes
Ydog *a*, abounding with corn
Ydwal -au *nf*, corn garth
Ydwyf, ydwyt, ydyw, ydym, ydych ydynt *v*, I am, thou art, &c.
Ydyn *n*, Yden *nf*, grain of corn
Ydys *n*, the calender: *v*, it is
Ydyw *v*, he is. *See* Ydwyf
Ydd (before a vowel)=Y, Yr *ad*
Yf *n*, liquid, moisture
Yfadwy *a*, drinkable, potable [sottish
Yfed *v*, to drink; to tipple: *n*, drinking
Yfedgar, Yfgar *a*, given to tippling
Yfedr *n*, drinking habit [tippling
Yfetri *v*, to drink often
Yfiad *n*, drinking; imbibing
Yfol *a*, drinking; imbibing
Yff *n*, tendency out or from
Yfflo *v*, to break; to shiver
Yfflon *np* (yfflyn *n*), shatters
Yg *n*, open or void state
Yng *n*, what is close upon: hap
Yng *pr* (mutation of *Y*
Yngan *v*, to intimate; t
[illegible]

Yngneidiaeth *nf*, judge's office
Yl *n*, what pervades or moves
Yleni *ad*, this year=Eleni
Yll *n*, what tends to part
Ylliad *n*, rippling, dividing
Yllt *n*, rip, rent, parting
Ylltryd *n*, vagabond
Ylltyd *n*, ripper; plough
Yllyr -on *n*, mole
Ym *px*, reflects the action expressed by the word to which it is prefixed, on the actor; as *Llosgi*, to burn; *Ymlosgi*, to burn one's self; *Cyfiawnhâd*, justification; *Ymgyfiawnhâd*, self-justification. It also denotes reciprocity of action; as *Cydio*, to take hold of; *Ymgydio*, to take hold of each other. For the meaning of terms with this prefix, not inserted here, see the words from which they are formed
Ym *pr* (mutation of *Yn*)
Ym, *My*, Fy *pn*, my, me
Ym (ŷm) *v*, we are=Ydym
Yma *ad*, here, in this place
Ymachlud *n*, enveloping [ing
Ymachlud, Ymachludo *v*, to be obscur-
Ymachludd *v*, to become obscured
Ymachub *v*, to save one's self
Ymadael *v*, to forsake, to part, to leave
Ymadaw *v*, to forsake, to quit
Ymadawol *a*, parting. Pregeth ymadawol, farewell sermon
Ymadferth *n*, self-exertion
Ymadgudd *n*, self-revealing
Ymadnabod *n*, self-knowledge
Ymadnewyddu *v*, to renovate one's self
Ymadrodd -ion *n*, discourse; speech; sentence: *v*, to speak, to discourse
Ymadroddi *v*, to speak, to talk, to commune, to discourse
Ymadroddwr, wyr *n*, speaker, discourser
Ymadwedd *n*, self-returning
Ymaddaw *v*, to promise mutually [gle
Ymafael -ion, Ymafiyd *n*, wrestle, strug-
Ymafael, Ymafiyd *v*, to lay hold; to
Ymagori *v*, to open one's self [wrestle
Ymagwedd *nf*, self-conformity
Ymaith *ad*, away, hence, avaunt
Ymalw *v*, to call mutually
Yman *ad*, here, in this place=Yma
Ymannog *n*, mutual excitement; self-excitement: *v*, to excite mutually
-s *ad*, night before last
n, mutual refraining; saving
lf: *v*, to save one's self
-ion *nf*, practice, exercise

Ymarferiad *n*, practising; habit
Ymarferu, Ymarfer *v*, to practise
Ymarllwys *n*, self-emptying
Ymaroi *v*, to bear with
Ymaröus *a*, long suffering
Ymarweddiad *n*, behaviour, conduct
Ymateb -ion *n*, mutual answer
Ymattal *n*, self-restraint: *v*, to restrain
Ymattreg *nf*, mutual pause [one's self
Ymbaffio *v*, to box mutually, to fight
Ymbalfalu *v*, to be groping
Ymballu *v*, to fall into error
Ymbarlio *v*, to talk together
Ymbarotoad *n*, self-preparation
Ymbelläu *v*, to render one's self distant, to withdraw one's self, to retire
Ymbesgu *v*, to fatten one's self
Ymbil *v*, to implore, to crave
Ymbincio *v*, to trim one's self
Ymbleidio *v*, to confederate
Ymboeni *v*, to pain one's self
Ymbrawf, brofion *n*, experience
Ymbryn *n*, self-redemption
Ymburo *v*, to purify one's self
Ymbwyll -ion *n*, consideration
Ymbwys *n*, self-pressure
Ymbwyth *n*, competition
Ymbyncio *v*, to discourse, to converse
Ymchwedleua *v*, to chat together
Ymchwel -ion *nf*, return, reverse
Ymchweliad *n*, returning
Ymchwelyd *v*, to return
Ymchwyddo *v*, to swell one's self
Ymdaclu *v*, to trim one's self [self
Ymdaenu *v*, to expand, to spread one's
Ymdaeru *v*, to dispute together
Ymdaith, deithiau *nf*, journey, voyage
Ymdaith *v*, to journey, to travel
Ymdaro *v*, to strike mutually; to shift
Ymdawr *n*, anxious care [for one's self
Ymdecäu *v*, to make one's self fair or
Ymdeimlo *v*, to feel one's self [fine
Ymdeithio *v*, to travel, to journey
Ymdeithiwr, wyr, Ymdeithydd -ion *n*, passenger, traveller
Ymderfynu *v*, to limit mutually [ther
Ymderfysgu *v*, to raise a tumult toge-
Ymdesach *n*, wanton dalliance
Ymdesu *v*, to bask one's self in the sun
Ymdiro *v*, to bask one's self
Ymdoddi *v*, to become dissolved
Ymdopi *v*, to shift for one's self
Ymdrafodi *v*, to bestir one's self; to strive together
Ymdrafferthu *v*, to busy one's self
Ymdrech -ion *n* & *nf*, mutual struggle, exertion; contest

Ymdrechfa -oedd *nf*, place of contest; contest, struggle, effort [self, active
Ymdrechgar *a*, energetic, exerting one's
Ymdrechu *v*, to strive mutually; to exert one's self; to endeavour
Ymdreiglo *v*, to roll one's self [one's self
Ymdrin *n*, mutual striving: *v*, to busy
Ymdrochi *v*, to bathe one's self
Ymdroi *v*, to be delaying, to loiter
Ymdrybaeddu *v*, to wallow, to welter
Ymdrythyllwch *n*, self-enjoyment
Ymdueddu *v*, to self-incline
Ymdwymo *v*, to warm one's self
Ymdynu *v*, to pull mutually; to contend together [to self-eradicate
Ymddadwreiddio *v*, to be eradicated;
Ymddangos *v*, to appear, to seem
Ymddangosiad *n*, appearance
Ymddantu *v*, to snarl, to show the teeth; to bite each other
Ymddarostwng *n*, self-debasement
Ymddeffroad *n*, self-waking
Ymddïal *v*, to revenge, to be revenged
Ymddïanc *n*, self-escape [depend
Ymddibynu *v*, to hang by or upon; to
Ymddïenyddu *v*, to make away with one's self; to commit suicide
Ymdïenyddwr, wyr *n*, suicide, self-murderer [orphans
Ymddifad *a*, forlorn, orphan. Amddifaid,
Ymddifaru *v*, to cause one's self to vanish [fatigue
Ymddiflino *v*, to divest one's self of
Ymddifregu *v*, to divest one's self of frailty [enjoyment
Ymddifwyno *v*, to divest one's self of
Ymddifyru *v*, to divert or amuse one's self
Ymddiffyn *v*, to defend one's self: *n*, self-defence. Amddiffyn, to defend another
Ymddiffyniad *n*, defending one's self
Ymddigaloni *v*, to become disheartened
Ymddigoni *v*, to self-suffice [friends
Ymddigyfeillio *v*, to divest one's self of
Ymddigyfoethi *v*, to divest one's self of wealth [covering
Ymddihatru *v*, to divest one's self of
Ymddihoeni *v*, to divest one's self of vivacity [cheerfulness
Ymddiloni *v*, to divest one's self of
Ymddïodi *v*, to supply one's self with drink [care
Ymddïofalu *v*, to divest one's self of
Ymddïofidio *v*, to divest one's self of affliction, sorrow, or trouble
Ymddïogelu *v*, to secure one's self
Ymddïogi *v*, to become lazy [fidence

Ymddiserchu *v*, to divest one's self of affection [bearing
Ymddwyn *n*, deportment; gestation,
Ymddwyn *v*, to comport, to behave; to bear; to conceive
Ymddychrynu *v*, to frighten one's self
Ymddychwelyd *v*, to turn one's self back
Ymddydoli *v*, to separate one's self
Ymddyddan -ion *n*, conversation
Ymddyddan *v*, to converse
Ymddyeithro *v*, to estrange one's self
Ymddyfalu *v*, to imagine in one's self
Ymddyfetha *v*, to destroy one's self, to destroy mutually
Ymddyfolio *v*, to be self-gorging
Ymddygiad *n*, behaviour, conduct
Ymddyrchafu *v*, to uplift one's self
Ymddyrwyn *n*, self-winding
Ymddyrysu *v*, to self-entangle
Ymedliw *n*, mutual reproach
Ymegluro *v*, to self-manifest
Ymegnïaeth *nf*, effort, exertion
Ymegnïo *v*, to exert one's self
Ymeillio *v*, to shave one's self
Ymelwa *v*, to employ one's self in traf-
Ymenydd -au *n*, brain [ficking
Ymenyn *n*, butter
Ymepilio *v*, to self-produce
Ymerbyn *v*, to be in opposition
Ymerlid *v*, to be pursuing
Ymesmwytho *v*, to make one's self easy
Ymestyn *v*, to stretch one's self
Ymethol *v*, to elect one's self
Ymewino *v*, to fasten one's nails
Ymfalchïo *v*, to pride one's self
Ymfawrhau *v*, to magnify one's self
Ymflino *v*, to tire one's self
Ymfoddhau, Ymfoddio *v*, to please or content one's self
Ymfoddloni *v*, to acquiesce
Ymfrasäu *v*, to fatten one's self
Ymfudo *v*, to emigrate
Ymfudwr, wyr *n*, emigrant
Ymfwynhau *v*, to enjoy one's self
Ymfywhau *v*, to enliven one's self
Ymffrost *n*, self-vaunting
Ymgadarnhau *v*, to strengthen one's self
Ymgadw *v*, to refrain, to forbear
Ymgais, geisiau *n* & *nf*, effort, attempt
Ymgaledu *v*, to harden one's self
Ymgamu *v*, to bend one's self; to err
Ymgasglu *v*, to collect one's self
Ymgau *v*, to shut one's self
Ymgeintach *v*, to bicker
Ymgeisio *v*, to make effort
Ymgeledd, &c.=Amgeledd, &

ngeryddu *v*, to rebuke one's self
nglodfori *v*, to exalt one's self in fame
nglymu *v*, to bind one's self
nglywed *v*, to feel one's self
ngnoi *v*, to keep gnawing
ngodi *v*, to raise one's self
ngofleidio *v*, to embrace mutually
ngom -ion *n*, conversation
ngomio *v*, to converse, to soliloquize
ngrafu *v*, to scratch one's self
ngredu *v*, to believe mutually; to pledge mutually
ngreinio *v*, to roll one's self
ngreuloni *v*, to fill one's self with cruelty, to become cruel
ngroesi *v*, to cross one's self; to be-
ngrogi *v*, to hang one's self [ware
ngryfhau *v*, to fortify one's self
ngrymu *v*, to prostrate one's self, to
nguddio *v*, to hide one's self [bow down
ngusanu *v*, to kiss one another
ngydio *v*, to lay hold mutually; to join
ngyfammodi *v*, to join one's self in mutual covenant
ngyfarfod *v*, to come together, to meet
ngyfarfod -au -ydd *n*, meeting, interview, coming together [to vie
ngyfartalu *v*, to make one's self equal;
ngyfarwyddo *v*, to acquaint one's self
ngyfeillach -au *nf*, mutual friendship
ngyfiawnhau *v*, to justify one's self
ngyfiawnu *v*, to complete one's self
ngyflogi *v*, to hire one's self
ngyflwyno *v*, to devote one's self
ngyfnewidiad *n*, mutual interchanging
ngyfodi *v*, to raise one's self
ngyfranogi *v*, to render one's self participating [go to law
ngyfreithio *v*, to litigate mutually; to
ngyfrifiad *n*, self-estimation
ngyfrwyddo *v*, to haste, to hurry one's
ngyfuno *v*, to unite one's self [self
ngyfyngu *v*, to straighten one's self
ngyfwrdd *n*, meeting together: *v*, to meet together, to touch, to come in contact
ngynghori *v*, to consult [self
ngymdeithasu *v*, to associate one's
ngymhell *v*, to urge one's self; to urge mutually
ngymhwyso *v*, to render one's self proper, to fit one's self
ngymmedroli *v*, to moderate one's self
mmysgu *v*, to mix one's self
nu *v*, to act with mutual
nness; to become obstinate
eiriogi *v*, to madden one's self

Ymgynhenu *v*, to employ one's self in wrangling [to warm mutually
Ymgynhesu *v*, to make one's self warm;
Ymgynhyrfu *v*, to disturb one's self
Ymgynnal *n*, self-support: *v*, to support one's self
Ymgynnefino *v*, to accustom one's self
Ymgynnulliad *n*, self-collecting; mutual collecting [tempt
Ymgynnyg *v*, to offer one's self; to at-
Ymgyprys *v*, to brawl
Ymgyrchu *v*, to approach mutually; to assault or assail each other
Ymgyrhaedd *v*, to reach one's self
Ymgystadlu *v*, to make one's self equal
Ymgysgodi *v*, to shelter one's self; to shelter each other [connect mutually
Ymgyssylltu *v*, to conjoin one's self; to
Ymgysuro *v*, to comfort one's self; to comfort each other
Ymgyweirio *v*, to put one's self in order
Ymgywilyddio *v*, to shame one's self; to shame each other
Ymhaeru *v*, to assert one's self
Ymhagru *v*, to deform one's self
Ymhalogi *v*, to defile one's self
Ymharddu *v*, to adorn one's self
Ymheddychu *v*, to pacify one's self; to pacify each other
Ymhel *v*, to be meddling [enlarge
Ymhelaethu *v*, to amplify one's self; to
Ymheneiddio *v*, to make one's self seem old; to become old
Ymherawdr, odron *n*, emperor
Ymherawdwr, wyr *n*, emperor
Ymhercyd *v*, to apprehend
Ymherodraeth -au *nf*, empire
Ymherodres -au *nf*, empress
Ymherodrol *a*, imperial
Ymhoelyd *v*, to turn
Ymhoewi *v*, to enliven one's self
Ymhoffi *v*, to take delight, to be pleased. Ymhoffodd ynof, he had a favour unto me, he took pleasure in me
Ymholi *v*, to be questioning; to inquire
Ymhoni *v*, to assert one's self
Ymhwedd *n*, great craving: *v*, to beseech, to implore, to crave
Ymhyfrydu *v*, to delight one's self
Ymiachu *v*, to heal one's self
Ymladd -au *n*, combat, battle
Ymladd *v*, to fight, to combat
Ymlâdd *v*, to kill one's self
Ymlaesu *v*, to be drooping
Ymlanhau *v*, to clean one's self
Ymlawenhau *v*, to gladden one's self
Ymlechu *v*, to secrete one's self

Ymledu *v*, to expand one's self
Ymlefaru *v*, to be talking
Ymleihau *v*, to lessen one's self
Ymlenwi *v*, to fill one's self
Ymlid -iau *n*, pursuit, chase: *v*, to pursue, to chase
Ymlithro *v*, to slip
Ymliw *n*, reproach: *v*, to expostulate
Ymloni *v*, to cheer one's self
Ymlonyddu *v*, to appease one's self
Ymlosgi *v*, to burn one's self
Ymlunio *v*, to form one's self
Ymluosogi *v*, to become multiplied, to increase
Ymlusgo *v*, to drag one's self
Ymlwybran *v*, to be creeping
Ymlwytho *v*, to burden one's self
Ymlygru *v*, to corrupt one's self
Ymlyn *n*, cohesion, adherence
Ymlyniad, iaid *n*, adherent
Ymlynu *v*, to adhere together
Ymlysiad *n*, self-discarding
Ymlythu *v*, to gorge one's self
Ymnabod *v*, to be acquainted
Ymnacäu *v*, to refuse one's self
Ymneillduad *n*, self-secession
Ymneilldu*a*th *nf*, dissent
Ymneilldu*o* *v*, to separate one's self; to dissent
Ymneilldu*o*l *a*, dissenting
Ymneilldŭwr, duwyr *n*, dissenter, separatist
Ymnerthu *v*, to strengthen one's self
Ymnesäu *v*, to approach; to draw one's self near
Ymnoddwr, wyr *n*, refugee
Ymnoethi *v*, to denude one's self
Ymnofio *v*, to swim of one's self, to float
Ymochelyd *v*, to beware
Ymofidio *v*, to afflict one's self
Ymofyn *v*, to be inquiring, to ask, to inquire
Ymofyngar *a*, inquisitive
Ymofyniad *n*, inquiring, inquiry
Ymofynydd -ion *n*, inquirer
Ymogelyd *v*, to beware, to avoid
Ymogoneddu *v*, to glorify one's self
Ymogwyddo *v*, to be inclined
Ymolchi, Ymolch *v*, to wash one's self; to bathe
Ymollwng *v*, to drop one's self; to give way
Ymoralw *v*, to inquire; to invoke
Ymorchestu *v*, to emulate
Ymorfoleddu *v*, to exult in one's self
Ymorfod *n*, self-conquest
Ymorol *v*, to inquire; to beseech
Ymorphwys *v*, to rest one's self; to depend
Ymosgorddi *v*, to surround one's self with retinue
Ymosod *v*, to place one's self. Ymosod ar, to attack, to assail, to assault
Ymostwng *n*, self-debasement: *v*, to stoop, to debase or humble one's self; to submit, to yield

Ympryd -iau *n*, fast, fasting
Ymprydio *v*, to fast
Ymrafael -ion *n*, contention, variance
Ymrafaelio *v*, to contend
Ymran -au *nf*, schism, sect
Ymranu *v*, to part, to divide, to separate, to secede, to become disunited
Ymresymu *v*, to converse
Ymrithio *v*, to show one's self
Ymroddi, Ymroi *v*, to resign one's self; to submit; to exert one's self
Ymruglo *v*, to trail one's self
Ymrwygo *v*, to tear one's self
Ymrwymo *v*, to bind one's self
Ymryson -au *n*, contention, dispute
Ymryson *v*, to contend, to dispute
Ymrysonfa, f'ŏydd *nf*, provocation; contest
Ymrysonwr, wyr *n*, contender
Ymsang -au *n*, parenthesis. Llythyren ymsang, epenthesis
Ymsangol *a*, epenthetic
Ymsathru *v*, to tread mutually
Ymsefydlu *v*, to fix one's self; to settle
Ymserchu *v*, to be doating
Ymsoddi *v*, to sink one's self; to sink
Ymson -ion *n*, soliloquy
Ymson *v*, to soliloquize
Ymsymmud *n*, self-motion: *v*, to move
Ymunioni *v*, to straighten one's self; to become straight
Ymwadu *v*, to deny one's self
Ymwaedu *v*, to bleed one's self
Ymwahanu *v*, to separate one's self
Ymwallgofi *v*, to distract one's self
Ymwared *v*, to deliver one's self; to avert mutually
Ymwarthu *v*, to disgrace one's self
Ymwasgaru *v*, to be self-scattering; to become scattered
Ymwasgu *v*, to press one's self; to press together
Ymwastatäu *v*, to make one's self even or fixed
Ymweled *v*, to visit
Ymweliad *n*, visitation
Ymwelläu *v*, to better one's self
Ymwerthu *v*, to sell one's self
Ymwrthod *v*, to abstain
Ymwrthodiad *n*, abstinence. Llwyr ymwrthodiad, total abstinence, teetotalism
Ymwthio *v*, to push one's self; to push mutually
Ymwychu *v*, to adorn one's self
Ymwylltio *v*, to make one's self w
Ymyfed *n*, tippling
Ymyl -au -on *n*, side, edge, brink
Ymylu *v*, to edge, to rim
Ymyraeth *nf*, intermeddling
Ymyru, Ymyrrd *v*, to

Ymysgario *v*, to separate one's self; to miscarry
Ymysgaroedd *np*, bowels, entrails
Ymysgogydd -ion *n*, automaton
Ymysgwyd *v*, to shake one's self
Yn (yn or ŷn) *np* (onen *nf*), ash-trees
Yn *pr*, in, at, into; for. Yng nghyd â, together with. Yng nghylch, about, round. Ym mhlith, amidst, amongst. Ym maron, nearly, almost
Yn, a particle used before verbs, adjectives, and nouns, which has no corresponding English word. Yn bod, being, existing. Yn myned, going. Yn darllen, reading. Yn fawr, great; greatly. Yn llawn, full; fully. Ym mhell, far, at a distance. Coronwyd ef yn frenin, he was crowned king. Cymmerwyd ef yn garcharor, he was taken prisoner
Yna *ad*, there, in that place; then; there
Ynad -on *n*, judge; justice; magistrate
Ynadaeth *nf*, the office of a judge
Ynaeth *ad*, thereafter, then
Ynfer -ion *n*, influx
Ynfyd *a*, furious, mad; foolish; rash. Ynfydion, foolish persons, fools
Ynfydrwydd *n*, foolishness, folly
Ynfydu *v*, to rave; to be mad
Ynfytty, tai *n*, madhouse, lunatic asylum
Yni, ynïau *n*, force, energy
Ynïol *a*, energetic, forcible
Ynnill *v*, to gain, to win=Ennill
Yno *ad*, there, then, at that place
Ynt *v*, are, they are=Ydynt
Yntau *pr*, he too, him also
Ynte, Yntef *ad*, otherwise, then
Ynyd -oedd *n*, incipience; shrovetide
Ynys -oedd *nf*, island, isle
Yr *a*, the (before vowels). *See* Y
Ys *n*, ardency; consuming
Ys *v*, is, hath a being, exists=Ydys
Ys, an expletive. Er ys dyddiau, a good while ago. Ys truan o ddyn wyf fi, O wretched man that I am
Ys *c*, as. Ys dywed y Sais, as the Englishman says
Ysbach -au *n*, grapple, claw
Ysbaddu *v*, to exhaust; to geld; to spay
Ysbagu *v*, to claw, to clutch
Ysbaid *n*, cessation; space
Ysbail, beiliau *nf*, spoil, prey
Ysbaith *nf*, prospect, scene
[illegible]eri *nf*, spear, lance
[illegible] *n*, spur
[illegible] *v*, to spur
[illegible] separation
Ysbarthu *v*, to separate
Ysbeidio *v*, to intermit
Ysbeilio *v*, to spoil
Ysbeinwydd *np* (-en *nf*), box-trees
Ysbeiorad *n*, exploration
Ysbeithell *nf*, spectacle
Ysbelwi *v*, to gall, to fret
Ysbennydd *n*, overwhelming
Ysbicell -au *nf*, dart, bolt
Ysbicella *v*, to throw a dart
Ysbïenddrych -au *n*, spying-glass, telescope
Ysbig -au *nf*, spike; spine
Ysbigo *v*, to spike, to prick
Ysbigod -au *nf*, spindle; spiggot
Ysbigoglys *cn*, spinage
Ysbil -ion *n*, dribblet, mite
Ysbincyn *n*, finch
Ysbinglairch, gleirchion *n*, bridegroom
Ysbinog *nf*, the quinsy
Ysbïo *v*, to spy
Ysblan *a*, bright, splendid
Ysblenydd *n*, splendour: *a*, splendid
Ysbodol -au *nf*, slice; spattle
Ysbonc -iau *nf*, jerk; smack
Ysboncio *v*, to smack; to jet, to jerk
Ysborion *np*, refuse of fodder
Ysborth -ion *n*, sustenance
Ysborthen -i *nf*, basket, pannier
Ysborthi *v*, to support
Ysborthiant *n*, sustenance
Ysbryd -ion -oedd *n*, spirit, ghost
Ysbrydiaeth *nf*, spirituality
Ysbrydol *a*, spiritual, ghostly
Ysbrydoldeb *n*, spiritualness
Ysbrydoli *v*, to spiritualize; to inspire
Ysbrydoliaeth *nf*, inspiration
Ysbwng, Ysbwrn *n*, sponge
Ysbwynwydd *np* (-en *nf*), rosemary-trees
Ysbwysiad *n*, impression
Ysbydd *n*, jut or run out
Ysbyddad *n*, hawthorn
Ysbysu *v*, to specify, to show=Hysbysu
Ysdillio *v*, to plait, to fold
Ysdwrio *v*, to chide; to threat
Ysdyferu *v*, to distil, to drop
Ysennyd *n*, space, while
Ysfa, fëydd *nf*, consumed spot; itching; sheep walk
Ysfan -au *nf*, itching; biting
Ysgadan *np* (enyn *n*), herrings
Ysgadran -au *nf*, squadron
Ysgaen -au *nf*, sprinkling, spreading
Ysgaenu *v*, to sprinkle
Ysgafael *n*, capture, prey
Ysgafn *a*, light, not heavy; fickle; volatile; long (as to quantity). Marw ysgafn, death bed scene

Ysgafn *n*, light body; stack
Ysgafnder *n*, lightness
Ysgafnhau, Ysgafnu *v*, to lighten [brow
Ysgafell -au *nf*, ledge, rim; scaffold;
Ysgafellu *v*, to form a ledge; to scaffold
Ysgaid *n*, sprinkling
Ysgainc, geinciau *nf*, branch; skein
Ysgall *np* (-en *nf*), the thistle. **Ysgallen y blaidd**, spear thistle. — **ddu**, black chameleon thistle. — **ddraenwen**, common carline thistle. — **Fair**, — **fraith**, — **wen**, milk thistle. — **fendigaid**, blessed thistle. — **foglynog**, sea eryngo. — **fwyth**, melancholy thistle. — **ganpen**, field eryngo. — **gotymog**, cotton thistle. — **y moch**, common sowthistle
Ysgallog *a*, full of thistles
Ysgâr, ysgarau *nf*, share
Ysgar -ion *n*, divorce. **Llythyr ysgar**, bill of divorce
Ysgar *v*, to part, to cast off
Ysgarant, geraint *n*, adversary
Ysgaredigaeth *nf*, separation
Ysgariad *n*, separating, divorce
Ysgariaeth *nf*, separation
Ysgario *v*, to separate, to divorce
Ysgarlad *n*, scarlet
Ysgarm -oedd *nf*, outcry
Ysgarmain *v*, to cry out
Ysgarmes -au *nf*, shouting
Ysgarth -ion *n*, offscouring, excretion
Ysgarthu *v*, to purge out, to excrete
Ysgatfydd *ad*, perhaps, peradventure
Ysgaw *cn* (-en *nf*), elder wood, the elder. **Ysgaw bendigaid**, — **y ddaiar**, dwarf elder, danewort
Ysgawl *a*, vehement, active
Ysgawn *n*, light body; light=**Ysgafn**
Ysgecru *v*, to bicker, to brawl
Ysgeler *a*, atrocious, nefarious
Ysgelerdra *n*, atrociousness, villany
Ysgen *n*, morphew, dandriff
Ysgentyn *n*, caperer, buffoon
Ysgerbwd, bydau *n*, skeleton, carcase
Ysgeth -au *nf*, spear, lance
Ysgethru *v*, to iterate, to repeat
Ysgi, glod *n*, cutting off; parer; bat
Ysgien *nf*, slicer; scimitar; turner's lathe; tall woman
Ysgil, ysgiliau *n*, recess, nook
Ysgilio *v*, to set behind
Ysgin -au *nf*, skin rope, pelisse
Ysgip -iau *n*, quick snatch
Ysgipio *v*, to snatch away or off
Ysgipiol *a*, snatching [cousin
Ysgiw -ion *nf*, screen, settle; *a*, third

Ysgiwio *v*, to screen, to shelter
Ysglawring, Ysgrawling *n*, glue, cement
Ysglawringo *v*, to glue
Ysglem -iau *nf*, slice, sliver
Ysglemio *v*, to slice, to sliver
Ysglen -oedd *nf*, sex, kind
Ysglenol *a*, sexual
Ysglent -iau *nf*, slide; drift
Ysglin -ion *n*, knob, knot
Ysglinen *nf*, knob, knot
Ysglino *v*, to form a knob
Ysglöen *nf*, damsel, maid, maiden
Ysglofen -au *nf*, slip, spray
Ysglyf -ion *n*, what seeks for prey
Ysglyfaeth *nf*, depredation; prey, spoil
Ysglyfaethu *v*, to depredate, to spoil, to prey on, to ravage
Ysglyfaethus *a*, predatory, rapacious
Ysglyfiad, iaid *n*, depredator
Ysglyfio *v*, to depredate, to prey on
Ysglymu *v*, to form a knot
Ysgoad *n*, starting aside
Ysgoegyn -od *n*, coxcomb
Ysgog -ion *n*, quick motion, stir
Ysgogi *v*, to wag, to stir, to shake
Ysgogrym -oedd *n*, momentum
Ysgogyn -oedd *n*, flutterer, fop, coxcomb
Ysgol -ion *nf*, school
Ysgol -ion *nf*, peak; ladder. **Ysgol Fair**, common centaury
Ysgolfaer, feiri *n*, proctor
Ysgolhaig, heigion *n*, scholar
Ysgolheigdod *n*, scholarship
Ysgolheigiaeth *nf*, schooling
Ysgolheigio *v*, to school
Ysgoliad *n*, schooling
Ysgolp -iau *n*, spar
Ysgor -au *nf*, rampart, bulwark
Ysgorfa, fëydd *nf*, place of defence
Ysgori *v*, to encircle, to hem, to entrench
Ysgornio *v*, to scorn, to slight
Ysgorpionllys -iau *n*, scorpion-grass, mouse-ear
Ysgortio *v*, to thunder; to explode
Ysgorwg *n*, what forms a screen
Ysgoth *n*, purge, voidance
Ysgothfa, fëydd *nf*, privy-house
Ysgrad *n*, what is rigid or stiff
Ysgräell, Ysgräen *nf*, the sea-swallow
Ysgraf -ion *n*, what scrapes off
Ysgrafell -i *nf*, scraper; rasp; curry
Ysgrafellu *v*, to rasp, to scrape
Ysgrafu *v*, to scrape, to grate
Ysgraff -au *nf*, ferry-boat, ferry
Ysgraffinio *v*, to scarify
Ysgraglach *cn*, rag-tag and
Ysgrain *n*, what is

Ysgrawen -i *nf*, hard crust
Ysgrêch, grechau *nf*, scream, shriek. Ysgrêch y coed, jay [screaming
Ysgrechain, Ysgrechian *v*, to keep
Ysgrechio *v*, to scream, to shriek
Ysgrechog *nf*, jay
Ysgrepan -au *nf*, wallet, scrip
Ysgri, grîon *nf*, shriek, scream [act
Ysgrif -au -ion *nf*, notch; writing; bill,
Ysgrifell -au *nf*, writing-pen, pen
Ysgrifen -au *nf*, a piece of writing. Ysgrifen fedd, epitaph
Ysgrifeniad *n*, writing
Ysgrifenu *v*, to write, to pen [retary
Ysgrifenydd -ion *n*, scribe, writer, sec-
Ysgriflyfr -au *n*, codex, manuscript
Ysgrifnod -au *nf*, note (of a bank, &c.)
Ysgrifo *v*, to notch; to write; to scribe
Ysgrifwas, weision *n*, clerk, scrivener
Ysgrin -au *nf*, skreen
Ysgrogell -i *nf*, draw-bridge. Hen ysgrogell, an old hag [brute
Ysgrubliad, iaid, Ysgrubl -od *n*, beast,
Ysgrûd, ysgrudion *nf*, frame; skeleton
Ysgrŵd, ysgrydion *n*. carcase
Ysgrŵth *n*, heap, bulk
Ysgryd -ion *n*, shiver, shake
Ysgrydiad *n*, shivering
Ysgrythyr -au *nf*, scripture
Ysgrythyrol *a*, scriptural
Ysgub -au *nf*, sheaf; besom
Ysgubell -i *nf*, whisk; besom; broom
Ysgubion *np*, sweepings
Ysgubo *v*, to whisk; to sweep
Ysgubor -iau *nf*, barn
Ysguborio *v*, to put in barn
Ysgûth *n*, scud; whisk
Ysguthan -od *nf*, ringdove; wood-pigeon
Ysguthell -od *nf*, scudder
Ysguthiad *n*, scudding
Ysgw *n*, guard, care; refuge
Ysgwad *n*, guarding
Ysgŵaeth *n*, guardianship
Ysgwaetheroedd *ad*, more the pity
Ysgŵd *n*, push; jet; stile
Ysgwdiad *n*, pushing on
Ysgwfl, ysgyflon *n*, grapple, snatch
Ysgwthr, gythrion *n*, cut out; lop
Ysgwyd *n*, shake, flutter
Ysgwyd -au *nf*, shield; target
Ysgwyd *v*, to shake, to flutter
Ysgwydfa *nf*, shake; toss
Ysgwydo *v*, to use a shield
[illegible]wdwas, weision *n*, shieldbearer
[illegible]d -au *nf*, shoulder. Nerth braich [illegible]ydd, with all one's might. Pont [illegible]ydd, clavicle, collar-bone
Ysgwyddo *v*, to shoulder, to joust
Ysgwyf *n*, sprinkle; scum
Ysgydwad *n*, agitation
Ysgyfaint *nf*, lungs; strangles
Ysgyfar -au *nf*, ear
Ysgyfarn -au *nf*, ear of a beast
Ysgyfarnog -od *nf*, hare [strangles
Ysgyfeinio *v*, to form lungs; to have the
Ysgyfeiniog *a*, pulmonary
Ysgyfeinwst *n*, phthisis, decline, pulmonary consumption
Ysgyniad *n*, ascending=Esgyniad
Ysgyrion *np*, staves, splinters
Ysgyrioni *v*, to shiver; to stave
Ysgyrnwg *n*, snarl, grin [to snarl
Ysgyrnygu *v*, to gnash with the teeth,
Ysgythr -au *n*, fang, tusk
Ysgythr-ddant, ddannedd *n*, fang
Ysgythrog *a*, fanged. Mynydd ysgythrog, peaked, craggy mountain
Ysgythru *v*, to lop; to carve; to prune
Ysiad *n*, consuming
Ysiant *n*, consumption
Ysid *ad*, there is; it may be
Ysig *a*, fretting; corroding
Ysigo *v*, to fret; to inflame
Ysiac *a*, distinct, loose, slack
Ysiacio, Ysiacäu *v*, to slacken
Ysiaif, leifiau *nf*, slash
Ysiapiad *n*, slapping
Ysiath -au *nf*, rod, perch
Ysled -i *nf*, drag, dray
Ysledfen -i *nf*, drag cart
Ysiepan -au *nf*, trap, a gin
Ysiipan *n*, glibeness; burnish
Ysiipanu *v*, to burnish [comical
Ysmala *a*, fickle; humorous, droll, funny,
Ysmicio *v*, to blink; to ogle
Ysmot -iau *n*, patch, spot
Ysmotyn, ysmotiau *n*, spot
Ysmwcan *n*, puff of fog
Ysnid -au *nf*, snout; snipe
Ysnited *nf*, drop at the nose
Ysnoden -i *nf*, fillet, lace, band, ribbon. Ysnoden y môr, sea weeds
Ysnodenig *nf*, bandlet
Ysnodenu *v*, to fillet
Ysol *a*, consuming; corrosive
Ysoldeb *n*, consuming state
Yspytty, tai *n*, hospital
Ysaig *a*, shattered, bruised; sprained
Ysaigdod *n*, contusion [to sprain
Ysaigo *v*, to bruise, to shatter, to crush;
Ystac -iau *n*, heap, stack [half
Ystacca *n*, standard; five bushels and a
Ystacio *v*, to pile, to heap, to stack
Ystâd, ystadau *nf*, state, condition

Ystadaeth *nf*, statistics
Ystadeg -au *nf*, statistics
Ystadegol *a*, statistical [pectable
Ystadus *a*, of a position or repute, res-
Ystaen *n*, stain; tin: *a*, stained
Ystaeniad *n*, staining; tinning
Ystafell -oedd *nf*, chamber, room
Ystafellog *a*, having a room
Ystafellu *v*, to form a room
Ystafellydd -ion *n*, chamberlain
Ystafellyddes -au *nf*, chambermaid
Ystagu *v*, to suffocate, to choke
Ystang -au *nf*, perch in measure
Ystalu *v*, to form a stock
Ystalwyn -i *n*, stallion
Ystanc -iau *n*, holdfast, bracket, wooden hook. **Ystanc ceffyl**, horse-block
Ystancio *v*, to stanch; to bracket
Ystarn -au *nf*, packsaddle, saddle
Ystarnu *v*, to put on a packsaddle
Ystarnwr, wyr *n*, saddler
Ystefaig *nf*, the palate
Ysteinio *v*, to cause a spread
Ystel -ion *n*, what stretches out
Ystelc -iau *nf*, lurk; loiter
Ystelciad *n*, lurking; loitering
Ystelcian *v*, to lurk; to loiter
Ystelff -od *n*, blockhead
Ystelffu *v*, to render rigid
Ysteliad *n*, straining out
Ystem *nf*, base, stem
Ystên, enau *nf*, jug, ewer, decanter
Yster -ion *n*, what is ardent
Ysteraig *a*, ardent
Ystercian *v*, to be jerking
Ystercio *v*, to jerk out
Ysterlewyn *p*, radiation
Ystern, tyrn *n*, what is ardent
Ystern *a*, of ardent tendency
Ysteru *v*, to render ardent
Ystîd, tidau *nf*, what forms a wreath
Ystido *v*, to form a wreath
Ystig *a*, strenuous, persevering
Ystigl -au *nf*, stile
Ystigo *v*, to act strenuously
Ystigrwydd *n*, assiduity, diligence
Ystinos *n*, asbestos
Ystle *n*, flight, retreat; kindred
Ystlen -i *nf*, sex, gender, kind
Ystlenol *a*, sexual, kindred
Ystlom *n*, excrement, ordure
Ystlomi *v*, to void ordure
Ystlum, Ystlumyn -od *n*, bat
Ystlwn *n*, connection, kind
Ystlwyd *n*, of a hoary hue
Ystlwyn -i *n*, luxuriant grove
Ystlwyn *nf*, society; kindred

Ystlyniol *a*, being associated
Ystlynu *v*, to associate
Ystlys -au *nf*, side, flank
Ystlysgam *a*, lop-sided
Ystlysol *a*, lateral, sided
Ystlysu *v*, to go to one side
Ystlyswedd -au *nf*, profile
Ystod -ion *nf*, course; layer; swathe
Ystodi *v*, to dispose a course, range, layer, or swathe
Ystofen *nf*, warping-tray
Ystofi *v*, to range, to warp; to tame; to bestow, to give, to present
Ystôl, tolion, tolau *nf*, stool
Ystola *nf*, scarf, stole
Ystolc -iau *n*, punched hollow
Ystolciad *n*, butting
Ystolcian *v*, to keep butting
Ystolio *v*, to spread
Ystoncyn -au *n*, stump of a tree
Ystôr, torau *n*, bulk; store; stock; quantity [amber
Ystor -au *n*, rosin, resin. **Ystor coeth**,
Ystordy, dai *n*, storehouse, warehouse
Ystordyn *n*, trigger (in bowling); mark to jump from
Ystori, iau *nf*, history; story, tale
Ystori *v*, to cover with resin
Ystorio *v*, to store up
Ystorïo *v*, to tell a story
Ystorm -ydd -oedd *nf*, tempest, storm
Ystormus *a*, tempestuous, boisterous
Ystrad -au *n*, flat, vale, dale
Ystraff *nf*, what strews about
Ystraffol *a*, strewing; wasteful
Ystraffu *v*, to strew, to waste
Ystraig, treigiau *n*, buckle, clasp
Ystraigl, treiglion *n*, turn, detour
Ystraill, treillion *n*, what is trailed, mat
Ystrain *nf*, tribe, crew, breed
Ystram, ystremydd *nf*, frame
Ystranc -iau *nf*, trick, wile
Ystrancio *v*, to play tricks, to prank
Ystrancus *a*, apt to play tricks
Ystraul *nf*, what is consumed
Ystraw -on *n*, what is matured
Ystrawd, trodion *n*, course, transit
Ystrawu *v*, to educate; to mature
Ystre -on *nf*, course, range
Ystred -i *nf*, village, hamlet
Ystref -i *nf*, what forms a dwell[illegible]
Ystrefu *v*, to form a dwelling
Ystreiglo *v*, to turn, to roll
Ystreillach, Ystreilliad *n*, tru
Ystreillio *v*, to trundle
Ystrem -iau *nf*, what is [illegible]
magic; exposed [illegible]

Ystremio *v*, to make, to seem [charm
Ystremp -iau *nf*, dash, stroke; trick;
Ystrempio *v*, to dash; to bewitch
Ystres -i *nf*, wreath, chain
Ystresu *v*, to wreathe, to chain
Ystrew *n*, sneeze; snort
Ystrewi *v*, to sternutate, to sneeze
Ystrewlwch *n*, snuff
Ystrewlys *n*, sneeze-wort
Ystrin *v*, to cause strife
Ystrodwm *n*, roundabout
Ystrodyr -iau *nf*, the framework of a saddle, packsaddle
Ystrwy *n*, what passes through
Ystrwyo *v*, to pass, to form a passage
Ystrwytth *n*, what is pervasive
Ystrwytho *v*, to saturate
Ystrych *n*, what forms a scope; scope
Ystrychu *v*, to form a scope
Ystrŷd, trydoedd *nf*, way, street
Ystrydeb *n*, stereotype
Ystrydebu *v*, to stereotype
Ystrym -oedd *n*, main stream or current; channel
Ystryw -iau *n*, subtlety, craftiness, cunning, finesse, stratagem, trick
Ystrywgar *a*, crafty, wily
Ystrywio *v*, to use craft
Ystrywiol *a*, plotting, devising
Ystum -iau *n*, bend, curve; shape, fashion, gait. Derbyn ystum, to receive a turn (hunting phrase)
Ystumgar *a*, shapely, well-formed
Ystumio *v*, to form, to fashion, to bend,
Ystumiol *a*, pliable, sinuous [to turn
Ystun *n*, what is irritating
Ystuno *v*, to irritate; to instigate
Ystwc, ystycian *n*, bucket; shock
Ystwff *n*, lift
Ystwffwl, ylau *n*, stock, holdfast, staple; the knocker of the door
Ystwng *n*, putting down
Ystwng *v*, to put down, to depress
Ystwr, ystyriau *n*, stir, noise
Ystwrio *v*, to bustle, to stir
Ystwy -on *n*, stop, check [Twelfth Day
Ystwyll *n*, Epiphany. Dydd Ystwyll,
Ystwyo *v*, to check, to restrain
Ystwyr *n*, what stretches out
Ystwyrain *v*, to be stretching
Ystwyriad *n*, stretching [limber
Ystwyth *a*, flexible, pliant, supple, limp,
Ystwythder *n*, flexibility
Ystwytho *v*, to make flexible or pliant
[illegible]l, eidian *n*, bucketful
[illegible] *n*, signal [necked
[illegible] *a*, obstinate, stubborn, stiff-

Ystyfnigrwydd *n*, obstinacy, stubborn-
Ystyffernach *np*, utensils [ness
Ystyffylog *a*, having stock
Ystyffylu *v*, to stock, to log
Ystyl *n*, cause of activity
Ystyr -on *n*, sense, meaning, import
Ystyrgar *a*, considerate, contemplative, meditative, thoughtful, reflective
Ystyriaeth *nf*, consideration [reflection
Ystyriaethu *v*, to use consideration or
Ystyriant *n*, consideration
Ystyried, Ystyrio *v*, to consider, to reflect,
Ystyriol *a*, considerate [to regard
Ystyrioldeb *n*, considerateness
Ystyrmant -au *n*, jew's-harp; trump
Ystyw *n*, settlement
Ystywanu *v*, to belabour
Ystywaws *nf*, pair of stays
Ystywell *a*, steady, manageable
Ystywellu *v*, to make steady
Ysu *v*, to hanker, to itch; to eat, to corrode; to consume, to devour
Yswadan -au *nf*, stroke, flap
Yswail, ysweilion *n*, what ejects
Yswain, ysweiniaid *n*, esquire, page;
Yswatio *v*, to squat [armour bearer
Yswbwb *n*, hubbub
Yswbwbio *v*, to rumble
Ysweiliad *n*, brawling, croaking
Ysweilydd -ion *n*, brawler, croaker
Ysweiniad, iaid *n*, esquire, page
Yswid *n*, what turns quickly
Yswidw, Yswigw *nf*, the titmouse
Yswil *a*, bashful, timid, shy
Yswilder *n*, bashfulness, shyness
Yswilio *v*, to be abashed
Yswireb -au *nf*, policy of insurance
Yswiriant *n*, insurance
Yswirio *v*, to insure, to assure
Yswitian *v*, to chirp, to make a small
Yswitio *v*, to chirp, to twitter [noise
Yswr, wyr *n*, consumer
Yswydden *nf*, privet-tree
Ysywmbren -i *n*, quiver
Yswyr *n*, what dawns, the east
Yswyth *n*, what pervades
Ysywthbysg *cn*, the torpedo
Ysywtho *v*, to pervade
Ysyn *n*, firebrand
Ysyr, Ysolyr -on *n*, caustic
Ysywaeth *ad*, more the pity
Ytty, tai *n*, corn-house, granary
Yth *pn*, thee, thy
Yw, Ydyw *v*, is, it is
Yw *cn*, the yew
Ywen *nf*, single yew-tree
Ywydd *an*, yew-trees

GEOGRAPHICAL PROPER NAMES.

Aberconwy, Conway
Aberddaugleddyf, Abercledden, Abercleddyf, Milford
Abergefni, y Fenni, Abergavenny
Abergwaen, Fishguard
Aberhonddu, Brecon
Abermaw, Barmouth
Abermynwy, Monmouth
Abertawy, Swansea
Aberteifi, Cardigan. Sir Aberteifi, Cardiganshire
Affrica, Affrig, Africa
Aipht, Egypt
Alban, Scotland
Almaen, Germany
Alpau, Alps
America, Amerig, America
Amwythig, Shrewsbury. Sir Amwythig, Shropshire
Anwig, Alnwick
Arberth, Narberth
Atlantig, Atlantic
Athen, Athens
Awstralasia, Australasia
Awstralia, Australia
Awstria, Austria
Baddon, Badwn, Bath
Banau Brycheiniog, Breconshire Beacons
Barwynion, Pyrenees
Berwig, Berwick
Biwmares, Beaumaris
Brycheiniog, Brecknock. Sir Frycheiniog, Brecon-shire
Brynach, Scotland
Brynaich, Berenicia
Brynbuga, Usk
Bryste, Bristol
Burgwyn, Burgundy
Caer y Garai, Doncaster
Caeradrian, Adrianople
Caeralun, Haverfordwest
Caercolun, Colchester
Caerdor, Dorchester
Caerdroia, Troy
Caerdydd, Cardiff
Caerefrog, York. Caerefrog Newydd, New York
Caerfaddon, Bath
Caerfyddau, Chichester
Caerfyrddin, Carmarthen. Sir Gaerfyrddin, Sir Gaer, Carmarthenshire
Caergai, Chichester
Caergaint, Canterbury
Caergaradog, Salisbury
Caergeri, Caergorun, Cirencester
Caergraig, Rochester
Caergrawnt, Cambridge
Caergybi, Holyhead
Caergyffin, Conway
Caergynan, Norwich
Caergystenyn, Constantinople
Caerleirion, Leicester
Caerliwelydd, Carlisle
Caerloew, Gloucester
Caerludd, London
Caerlwydgoed, Lincoln
Caerlyr, Leicester
Caerlleon, Chester. Sir Gaerlleon, Cheshire
Caerlleon ar Wysg, Caerleon
Caernarfon, Carnarvon. Sir Gaernarfon, Carnarvonshire
Caerodor, Bristol
Caersalem, Jerusalem
Caersallog, Salisbury
Caertawy, Oystermouth
Caerwair, Warwick
Caerwerydd, Lancaster
Caerwrangon, Worcester
Caerwynt, Winchester
Caerwysg, Exeter
Caerwysog=Rhydychain
Caerwytheliu, Warwick
Cai Newydd, New Quay
Caint, Kent
Capernäum, Capernaum
Carthag, Carthage
Cas Bach, Castleton
Casgwent, Chepstow
Casllychwyr, Loughor
Casnewydd, Newport, Monmouthshire
Castell Nedd, Neath
Castell Newydd, Newcastle
Castell Paen, Painscastle
Castell y Morwynion, an old name for Edinburgh
Castell y Waen, Chirk
Ceredigion, Cardiganshire
Cernyw, Cornwall
Conwy, Conway
Côr Gawr, Stonehenge
Croesoswallt, Oswestry
Crughywel, Crickhowel
Cwlen, Cologne
Cydweli, Kidwelly
Cymru, Wales
Dehendir Cymru, Dehenbarth, South Wales
Deifr, Deira
Dinbych, Denbigh. Sir Ddinbych, Denbighsh.
Dinobant, Nottingham
Donwy, Donaw, Danube
Dordwyn, Dordogne
Dulychlyn, Scandinavia
Dulyn, Dublin
Dyfed, Demetia (Carmarthenshire, Cardiganshire, and Pembrokeshire)
Dyfnaint, Devon
Dyfrdwy, Dee
Efrog Newydd, New York
Eglwys y Waen, Chirk
Eidal, Italy
Enlli, the Island Bardsey
Eryri, Snowdon
Essyllwg, Siluria
Ewphrates, Euphrates
Ewrop, Europe
Fflint, Flint
Ffrainc, France
Ffreibwrg, Friburg
Gal, Gwâl, France
Groeg, Greece
Gwasgwyn, Gascony
Gwent, Monmouthshire
Gwerddon=Iwerddon
Gwlad yr Haf, Somersetshire
Gwrecsam, Wrexham
Gwy, Wye
Gwyndud, Gwynedd

Gŵyr, Gower
Hafren, Severn
Halchdin, Halgston
Henffordd, Hereford
Hispaen=Yspaen
Hwlffordd, Haverfordwest
Hymyr, Humber
Iorddonen, Jordan
Isalmaen, Holland
Iseldiroedd, Isdiroedd, Netherlands
Isgoed Celyddon, Scotland
Ital=Eidal
Iwerddon, Ireland
Llacharn, Langharne
Llanandras, Presteign
Llanbedr, Lampeter
Llandaf, Llandaff
Llandeilo, Llandilo
Llandudoch, St. Dogmell's
Llanelwy, St. Asaph
Llanelli, Llanelly
Llaneurgain, Northop
Llanfair ym Muallt, Builth
Llanffydd, Lamphey
Llangatwg, Cadoxton
Llanilltud, Ilston
Llanilltud Fawr, Lantwit Major
Llansawel, Briton Ferry
Llanymddyfri, Llandovery
Llerpwll, Liverpool
Lloegr, England
Llongborth, Portsmouth
Llundain, London
Llwydlo, Ludlow
Llychlyn, Norway
Llydaw, Brittany, Bretagne
Llyn Tegid, Pemblemere
Llynlleifiad, Liverpool
Maelor, Bromfield
Maesyfed, Radnor. Sir Faesyfed, Radnorshire
Manaw, Isle of Man
Manceinion, Manchester
Meirionydd, Sir Feirionydd, Merionethshire
Misswri, Missouri
Mon, Sir Fon, Anglesey
Môr Adria, Adriatic Sea
Môr Azoff, Sea of Azof
Caspiaidd, Caspian
ch, Red Sea [Sea

Môr Du, Môr Ewcsin, Black or Euxine Sea
Môr Hafren, Bristol Channel
Môr India, Indian Ocean
Môr Llychlyn, Baltic Sea
Môr Marw, Môr Sodom, Dead Sea
Môr Tawch, German Ocean
Môr Tawel, Pacific Ocean
Môr Udd, British Channel
Môr Werydd, Môr Atlantig, Atlantic Ocean
Môr y Canoldir, Môr Ynnhir, Mediterranean Sea
Morganwg, Glamorgan. Sir Forganwg, Glamorganshire
Mynnau, Alps
Mynyw, Monow; Monmouth. Sir Fynwy, Monmouthshire
Mynyw, St. David's
Nicaia, Nice, Nicæa
Ninefeh, Nineveh
Norffolc, Norfolk [End
Pen Tir Lloegr, Land's
Pen y Bont ar Ogwyr, Bridgend
Penfro, Pembroke. Sir Benfro, Pembrokeshire
Penryn Gobaith Da, Cape of Good Hope
Penwynion, Apenines
Pont ar Fynach, Devil's Bridge
Pont Faen, Pont y Fon, Cowbridge
Pont y Gwr Drwg, Devil's Bridge
Porth Lludd, Ludgate
Porth Madog, Portmadoc
Powys, division of ancient Wales, including part of Cheshire, Shropshire, Montgomery, Radnor, Denbigh, and Flint
Prwssia, Prussia
Prydain, Britain
Prydain Fechan, Britanny
Pumlumon, Plynlymon
Pwyl, Poland
Rhosfair, Rhoshir, Newborough=Niwbwrch

Rhufain, Rome
Rhwssia, Russia
Rhydwely, Bedford
Rhydychain, Oxford
Safwy, Savoy
Sermania=Almaen
Tafwys, Tafwysg, Thames
Tain, Tyne; Thames
Taleithiau Cyfunol America, United States of America
Tegeingl, Flint
Tinbych, Tinbych y Pysgod, Tenby
Trallwng, Welshpool
Trefaldwyn, Montgomery. Sir Drefaldwyn, Montgomeryshire
Trefdraeth, Newport, Pem.
Trefesgob, Bishop's Castle
Tref Newydd, Newtown
Treforus, Morriston
Tref y Clawdd, Knighton
Trefnwy, Monmouth
Treffynnon, Holywell
Twrci, Turkey
Ty Ddewi, St. David's
Tywi, Towy
Unol Daleithiau, the United States
Y Fenni, Abergavenny
Y Gelli, Hay
Y Wyddfa, Snowdon
Y Wyddgrug, Mold
Ynys Afallon, Glastonbury
Ynys Fon, Anglesey
Ynys Moelrhoniaid, Isle of Skerries
Ynys Wen, Britain
Ynys Werdd, Ireland, the Emerald Isle
Ynys Wyth, Isle of Wight
Ynys yr Ia, Iceland
Ynysoedd Dedwydd, Canary Islands
Ynysoedd Erch, Orkney Islands
Yr Heledd Ddu, Northwich
Yr Heledd Wen, Nantwich
Yr Wysg, the Usk
Ysgotland=Alban
Ysbaen, Spain
Ystrad Fflur, Strata Florida

CARMARTHEN: PRINTED BY W. SPURRELL AND SON.

REFERENCE ROOM
DOES NOT CIRCULATE

Stanford University Libraries
3 6105 026 097 852

PB
2191
S75
1903

REFERENCE ROOM
DOES NOT CIRCULATE

Stanford University Libraries
3 6105 026 097 852

PB
2191
S75
1903